SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćernja, zsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 26 | Budyšin — Wutoru, 1. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Kritiske połoženje nowcho knježerstwa.

Němski kanzler **Marx** je němskonazionalnu frakziju němskeho ćełma z listom proćił, hišćeze mjena druhich kandidatow mjenowaca, dokelž ma zentrumska strona pšcheczíwo sapółžanzomaj **Hergtej a Gräfje** wobmyślenja. Se tutym listom je ža pondelu dopołdnja pšchedbudowu němskonazionalneje frakzije saběrało a ža potom z němskim presidentom a němskim kanzlerom Marxom rospraju. Pšchi tymle jednanju ža **němskonazionalni ža sapowědźili, sa dr. Hergta a Graefa druheju kandidatow mjenowaca. Ódy bychu němskonazionalni na zwojim rozsudźe wobstali, by jara kritiske połoženje nastało.**

Němskonazionalni prawego kchidła praja, so ma ža mjenowanje ministerskich kandidatow němskonazionalneje frakzije wobkladaca, to réka, so bychu ža Hergt, Sagese, Koch a Graefe pak wschitcy hromadże dyrbjeli pschijeć pak wotpokazaca. Niedźiwajcy teho je němski president na němskonazionalnu frakziju skutkował, so by ža Graefowoje kandidaturu wotrjekła.

Němskonazionalnaj ministraj, kotrajž staj hižo pomjenowanaj, staj tehodła po nahladze frakzije, so ma ža pomjenowanje kandidatow jako zwjk rosumiecz, zegrhoki wotwodźitaj a **njestaj ža tohodła pschi prěnim pożedźenju nowcho knježerstwa wobdźěliłoj.** W tymle pożedźenju je ža wo tym wobsamkło, kajke instrukzije maja ža generalej Paweltej wo němskich rańschich twjerdźinach dacz, dokelž ža **dla** wotbłożenja termije pożedźenje njehodźeze wotstorczicz.

Kak jara ža dr. Graef a jemu blischostejacy pschecželjo ze stejischczom němskeho presidenta potrjechenj cuja, je z wupada jich organa „Deutsche Zeitung" spóznacz. We nastawku ža żada, so by ža jednanje wo wutworjenju knježerstwa zastajiło. Hindenburgej ža wo pożledních powahach wopaczne rozłożenje dali, tak so won njewě, schto wotpokasanje **Graefa wosnamjenja.** „Deutsche Zeitung" żada, so dyrbi němskonazionalna frakzija Hindenburgej rjez, so je wliwam podlezał, kotrejž nazionalne kruhi Němskeje jako wosudne wobhladuja. K Hindenburgej chodża deputazi pózłacz, so by jeho wo nahladach němskonazionalnych powuczika.

Němskonazionalni też na to pokasuja, so pschecźiwjenje pschecźiwo Graefej niz jenoż z zentrumskeje, ale też ze němskoludoweje strony wukhadża, kotrejž wjedźi, dr. Stresemann, je rjekł, so njemóże z muzom, kajtaj je Graef, w kabinece sedzecz a hromadze z nim zwoju politiku wjesć.

Němskonazionalni njejsu też pschi žanych wobstejnoszach swólniwe, ža Hergtoweje kandidatury wsdacz a nochcedża też niczo z jeho narunanjom se sapółžanzom Lindeinerom-Wildanom, na lěwym schidle němskonazionalneje frakzije stejazeho, wobdźecz.

Tak krisa wo ważnymaj ministerstwomaj nowcho knježerstwa, kotraž ža psched tsjomi dnjemi skónczena bycz sdasche, dale traje.

Sakske financy.

Finanzny minister Weber je w sakskim zejmje rosprawu wo krajnych finanzach podał. Wona zwjeselaca **wobraz njepodarna. Stat ma nětkole 131 miljonow hriwnow dołha.** Knježerstwo chze ža prózowacz, so by dołh pschichodnje njepschiběral. Za wozjiwjenje twarskeje dźełarnosteje je ža w tutym lěcze 16 752 000 hriwnow postajiło.

Přemysłowni podružnicy přećiwo wolstronjenju nuzneho podružnikskeho skita.

W Drježdźanach je zhromadźizna, do kotrejež bě ža kjazy dźeli 1000 wobłobow zeschło, zlědowacu resoluziju pschijała:

30. januara 1927 w Drježdźanskim pschemyslowym domje zhromadzeni podružnizy klamow a pschemyslowych mesnosczow najwótrischo zabudźeja, so je prussli hospodarstwowy minister po puczu wukasa za wobkhodnikow podružnisti zchkit zbehnyć a z tym tyzaz existenzoh zniczit. Wifomarjo a pschemyslnizy wot sakskeho knježerstwa wocakaja, so ža wono tehorunja k tajkim napravam njerozbudźi a so w czasu dźensnischeje wulkeje nusy lud psched wulkimi czezemi wobarnuje a jim bydleńske a existenzne prawo se podružnistim schkitom tak dołho sarucza, hacz budźetej zebi zadanje a poschczenje na wobydlenjowych wikach wahu dźerzecz a hacz budże z nowocžasnym němskim wobydleństim hospodarstwowym zakonjom z wustawu zaruczene wobydleńske a existenzne prawo sawdzene. Politiske strony a ludowi sastupjerjo njech zu zebi wědomi, so zu podružnikam w nastupanju podružnikskeho schkita samolwiczi.

Zrażenje dźełaćerjow do policije w Khočebuzu.

Pschi njedźelskich demonstrazijach dźełaćerskich towarstwow za wóżomhodźinski dźełanski dźeń zu demonstrantojo na wjazorych mesnach, kaž na Berlinskim namesce, w Dwórnischczowej drózy a psched dźełaćerskim domom do policije krajali. Wschо hromadze je ža 17 wobłobow, mjes nimi schesc policistow, kranilo. Nastork k tomu swjesczenje mjenowanych nazionalnych sozialistow da. Na Dwórnischczowej drózy je publikum a nazionalni sozialistojo do pukow dachu. Policija dyrbjesche z gumijowym klumpacham zakroczicz. Straschne setkanje so pschi Kralowskim namesce sta, hdyž ža dźełaćerske towarstwa a nazionalni sozialistojo po zwojim puczu schkitachu. Policistojo, kotrjž běchu težak na tsellu natrjkli, samožachu wobaj czahaj dźelicz. Pschi dźełaćerskim domje a pschi Altmannez zhosejowni z pukam dóńdże, hdyž nazionalni sozialistojo nimo czahnych. Policija dyrbjesche z Berlinskeho namesta a Konjazeje dróhi lud rozebnacz.

Wuspěch lěwicy při durinkskich wólbach.

Pschi nowowólbach w Durinkskej je ža politiska nózy z prawizu zunyła, a dotalne prawizne knježerstwo njebudże wjazy mózne. Sozialdemokratojo zu 40 000 hłosow dobyli, mjes tym so ža prawizyne strony, němskonazionalni, němskoludowa strona, landbund, zentrum a němzy ludowzy 80 000 hłosow zhubili. Demokratojo, kotrjž mějachu w zejmje schtyrjoch sastupjerjow, dyrbja ža nětko z dwěmaj spokojicz. „Porjadowy blok" prawizynych stronow, hyrnjež ža jemu hospodarska strona a němzy ludowzy pschidali, jenoż wschо hromadze 27 mandatow zwjedże, mjes tym so wjetschina 29 wuczinja. Sozialdemokratojo a kommunistojo maja hromadze 26 mandatow. Hdyž ža demokratojo a nahódnosczesnska strona, kotraž we wólbach wojowanju na stronje lěwizy stejesche, k lěwizy pschilicźi, ma opposizija lěwizy pschес 29 mandatow.

Krwawe srażenje w Burgenlandze.

W Schattendorfje w Burgenlandze (w Awstriskej) po sozialdemokratiskej zhromadźiznje k tfeńczy mjes **sozialdemokratiskimi** dźełaćerjemi a **fschescizjanisto-sozialnymi** frontiskimi wojowarjemi pschihódże, pschi czimż ža ža dwě wobobje morili a pjecz czezko raniłi.

Knježerstwowa kriza w Južnosłowjanskej.

Kral je sašo Usunowiczej porucził, nowe knježerstwo wutworicz. Tón je najprjódy z demokratami jednał. Demokratojo běchu swólniwi, ža pschi nowym knježerstwje z wumjenjenjom wobdźělicz, so by ža dotalny snutskowny minister Maximowicz z knježerstwa wusamknył, dokelž je tón demokratow pschi pobłednich wotrjesnych wólbach potłocził. Do tehole jadanja njeje Usunowicz swolił a je ža potom prózował, wjednika zlowinskeje ludoweje strony, dr. Koroschcza a pschiwisowarjow Jowanowiczowoje radikalneje skupiny za nowe knježerstwo dobycz. Usunowiczowe jednanje z tymajle stronomaj pjecza wuspěch lubi.

Moskwa a zababjena wójna.

Pod napjezmom „Moskwa a sababjena wójna" je Garvin w „Observeru" sawodny nastawk wosjewił, kotrehoż wopschijicjeze je tohodła spomnjenja hódne, dokelž je wón hacz dotal za to wusłupował, so bychu ža pomery z Ruskej polepschiłe. W nastawku ža praji so je nadstja na dorosumjenje z Ruskej sniczena z tajuej njepschipowědźenej wójnu, kotruž ruzy bolschewikojo njepospředuje pschecźiwo Jendźelskej a pożedźe pschecźiwo wschitkim wulkim stałam wjedu, kotrejž ža zwětowej revoluziji napschecžo stajeja. Garvin praji: Namołwjenje k generalnemu a wuhlowemu straikej bě manever pschecźiwo Jendźelskej, Jendźelskej njepschecželskа agitazija we Chinje je jenoż sadwělowaza kroczel w tym zamym wojowanju. Ale w Chinje bywa tale worakawa bludnosez z powschitkownym strachom. Japanska je zamżnymi pschicźinami do rukow Ruskeje dźěła. Moskwa a Japanska ža na jenake waschnje prózujetej, Chinu w hidźicźiwosczi dźerzecz. Wulki dźel němskich nowin Jendźelskej schkodu popschawa a zyle w tonje pschedmójnskeho czasa wo jendźelskich wobsteinosczach na waschnje wyka, kotrež, hdyž dale póńdże, Locarnski duch bórzy zniczi. Hdyž by Japanska w tymle kritisstim wokomiku zwój dóńt z Moskwu hromadze czišła, by to politika była, kajtaj njejemy swucženi, wot naschcho nětkdusczeho swjastarja wocakacz.

Chamberlain Čenej wotmołwił.

Jendźelski zwonkowny minister Chamberlain je z rěczu w Birminghamje na znaty manifest kantonskeho zwonkownego ministra Čzena wotmołwił. Politiski program, kotryž Chamberlain z mérnimymi słowami pschednjeze, potwjerdźi jeho wuprajenje, so je Jendźelska zwólniwa, Chinje na pok puczu napschecžo pschiricz. Tsi namjety zu pschede wschém, kotrež je Jendźelska tele dny w Hankawje a Pekingu je zwojimaj diplomatiskimaj sastupjerjomaj pschepodacz dała:

1. Jendźelska je zwólniwa, chinesle zudnikow we wschich padach pschipósnacz, w kotrychž su jendźelscy stacźenjo se stórzbnikami a dale jendźelskim zudam w Chinje po nowocžasnym chinesstim zivilnym a wikowanskim prawje zudźicz dacz.

2. Jendźelczenjo w Chinje dyrbja porjadne chineske dawki a runje tak zka noweho wudajomneho tarifa płacźicz.

3. Szydlischczowe praschenje dyrbi zo za kóżdy pschistaw wobzeże zdźelowacz, a to pak z europiskim zarjadnistwom pod chineskej kontrollu abo z czisće chineskim zarjadnistwom, kotrež pak jendźelskim wobydlerjam zobuhłożowanke prawo w kommunalnych należnosczach da. Njech je pschisłomnjene, so zo tole poliicznje na Shanghai njepocžahuje, dokelž tam njeje jendźelske, ale internazionalne zydlischczo.

„W dalokim ranju" Chamberlain praji, „smy lud klamarjow. Njepschejemy zebi niczo hewak, hacz so zwoje klamy wotewrjene dźerzimy a je zwojimi wotebjerarjemi pschecźelnje wobthadźamy. Pschipósnawamy, so zu nětczisće srecźenja sestarjene a so zebi nowy podłoż z pschichod pschejemy. Nadźijachmy zo dołho, so budże mózno, wo nowym rjedźe z zentralnym knježerstwom sjednocżeneje Chiny jednacz. Dokelž tajkeho knježerstwa njeje, dyrbimy sputacz, z tymi, kotrjž knježerstwo wukonjeja, wozrjedź wobydleńskeje wójny wéz srjadowacz. W tu khwilu zo z zyła njehodźi formalne srecźenja wosamknycz, pschetož srecźenje podpismo pschipósnatelo knježerstwa trjeba. Nětkole pak njemózemy w Chinje, zane knježerstwo, kotrež by zyły kraj wobtrajezło, pschipósnacz. Njemózemy też, kaž je zo namjetowało, Kantonske knježerstwo sa dźeł Chiny pschipósnacz, pschetož to by rékało, kraj do połnózneje a połodnischeje połozby dźelicz, czemuž bychu zo wschitcy Chinesojo pschecźiwjeli."

Potom zo Chamberlain na Kantonskich wobroczli, so bychu sprawnje wo mérje jednali a pschestali wołacz: „Prjecz z Jendźelskej!" To njeje prawe waschnje, kak ma zo z jendźelskim knježerstwom abo z Jendźelczanami jednacz.

Chamberlainowa rěcz je w nowinach wjele pschichwalowanja namakała. Na konservatiwnej stronje drje zo wona derje njepozbudźuje, dokelž namjety pschedaloko du, tola njeje wjazy pschepósnacz, so starosez, so mobłe zo wézy bjes pschiwolenjow hišćeze wjele pohórschicz, sławne ménjenje mjuje, zo wrócžo dźerzecz.

Jendźelczy dźełaćerju přećiwo wójnje w Chinje.

Njedźelu zu chineltu krisu w nékotrych dźełaćerskich zhromadźiznach rospominali. Pschedsyda hórnikeho zwjazka, Cook, je z wjetschinu pschijatu resoluziju podpjerał, w kotrejž zo pschecźiwo zakroczenju Jendźelskeje w Chinje protestuje.

Zelesnizarski wjednik Thomas w druhej zhromadźizuje praji, so ma knježerstwo na podłožku nadrobnych powěsczow rozsudźicz, hacz dyrbja zo wojazy do Chiny pósłacz. Hdyž pak dyrbi zo to stacz, potom by lepje było, wulke wójsko dźeli horschcz ludźi pósłacz.

„Times" pischu, so zu zo kommunistojo pożlednje dny prózowali, pschistawnych dźełaćerjow narěczecz, so

bychu wotwjesenju wojakow sabjewalk. Teh je ho zwjedało, kommunistiske lětaki mjes wojakow rozdźělichu.

Chinesky namócźny rubjeżnizy.

Chinesky namócźny rubjeżnizy, kotryž ho 27. januara jako pałaćerojo z parnej łódźu „Seanughee„ bobu wjesełu, na dobo łódźine luźiwo napadżechu a jo zwjeddżerjeńym revolwrom do zalona sahnachu. Na to systematizuje kabiny offizjerow a pałaćerow pschepytachu a bróńe a munizju rubichu. Potom jeneho z offizjerow nufowachu, łódź do khowanki rubjerńkow dowjesech. Wjacheu pjeć chinesiskich pałaćerow prenjeje rjadownje jako sastajeńjow bobu a se rubjeńitwom cźekneschu, mjes kotrymž běchu pjenjezy a drohotnosće w hódnosći 40 000 dollarow.

Amerika schtitańske zła na němske żelezo kładje.

Po wojerwjenju połnócnoamerikańskeje pokładowese wyschnosće je statny sekretar Mellon wukas pschećiwo dowosej němskeho żelesa wudał, kotrež ho w Sjednoczenych statach daloko pod zwětowej płaćiźnu pschedawa. Na němske żyre żelezo dyrbi so zlowny pschirjadk kłaść, so by ho rozsudł mjes němskej a amerikańskej płaćiźnu wurunał. **Po amerikańskim mènjenju je němske knjezeństwo industriju żyreho żelesa podpjerało, so by ho kwuwos do Ameriki powjeźichił.**

Mexikanska petrolejowa wójna.

Kaž ho z Mexika powě, je meńikanske knjezeństwo 153 amerikańskim a jendżelskim towarstwam konzeßiju k wjerczenju sa petrolejom wjasło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 1. februara.

* 1804 Handrij Zejleŕ w Slonej Boršći naš wulki basnik.

† 1921 Jan Arnošt Holan, rektor Rovalskeho gymnazija, jedyn z najswěrnišich Serbow, 1. hłowny starši skhadźowanki.

† 1879 dobroćel Serbow baron Gustav z Schoenberg-Bibran nad Łuhom.

Rěš kóždy, jako jemu rosće z pyska!
Serb serbski njech a Němc njech němski rěči!
Skóro hwizda, skowronk spěwa, sroka skrěči...
A přez hono a holu krasnje wyska. —

Na njebju hrima hrimot a błysk błyska —
Mi smjeć so chce, hdyž němske słowo prěči
So Serbej w šiji jako kolik šměrči.
Hdyž Serb sy, wostaj němskeho so tryska!

Cišinski

*

Februar abo Mału rózk.

Hižom je ho prěni měsaz noweho lěta pominył a sastupimy do maleho rózka. Po protazu je februar wšo hischcze cźikny symski měsaz. Tola swjetscha pak je mózny symny w tutym měsazu hižom thětro slemjena. Na zónzu měsaza tola swjetscha hižom snjehowki swoje Zóiczki pospěchuja a prenje schtórzay ho husto dosć hižom z cźopłych krajow do tudomnych kukawow wrócza. Syma pschěhrawa, Boże stónczko scźele pschezo milischo a cźoplischo pruhi na symnu semju a po nječzim ju shrěja. Pschi spocźatku měsaza kwjeczi stónzo nchdże 9 hodźin wob dzeń, tónz měsaza pak hižom nimale 10¾ hodźinu. Widźomnje nětko dny sajo pschiberaja. To możemy wobzehbje pschi jasnych dniach wjecźor wobkedźbowacź. Ale tež rano nětko z khwatkom wóndże. Tak wobtradźi nam mały rózk sajo nowu nadźiju na rjeńschi, cźoplischi cźas, na pschikhadźaze nalěcźo se zwojimi spěwami ptacźkow z selenymi brjózkami.

*

— **Wo wjedrje.** Wcźera wjecźor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer +3, thermometer wo dnjo 0. Wuhladny na njestajne wjedro. — Nad zapadnej dołkowjecźo-noej Europu leži nižina a je Schwejsskej, wjecźornej Němskej a Franzowskej desche ze pschinjesła. Na nasche wjedro měsesche nižina dotal malo wliwa, tu skutkuje pschezo hischcze wyschina, kiž se swojim frjedźidźichom hacź k Cźornemu morju ho wrócźo ležahny. Jutse wutoru na Sswjecźe Marije mamy mkody měsacźk. Pschichadźenak wschcźi tacźe. Jutse schadźa stónczko 7,43 hodź. a khowa ho 4,45 hod. Měsacźk khadźa jutse rano 8,02 hodź. a khowa ho na wjecźor 4,53 hodź.

— **Dostanjemy milische wjedro?.** Symna zołma, wo kotrejž pišachmy, je sawocźak sańdżeneho tydżenja ho też z dypkom nawalika. Po zyłej Němskej dujachu wětry ze ranja abo z krótkeho ranja. Male nižiny pschinjesechu pak kónz sańdżeneho tydżenja krasnawn a zwjedżene Němsku dawno worzakowany snjeh. W horach mózachu ludźo sajo pilnje symskemu sportej hołdowacź. Temperatura ho khětro sniži. Wot sańdżeneje wutory ho z wjecźora cźopłe wětry do kraja dobywachu. Miesa mjes cźopłym a symnym wjedrom bź hoyrnedka nędźże pola rěki Weser. Hałke nowe widowty zaczerichu cźopłotu dale do frjedźeneje Němskeje. Nětk pak ho sda, so ho cźopły powětr we wjecźornym dźelu Němskeje sesylnjuje a też nam mischische, cźoplische a sdobom njestrowische wjedro pschinjesze. Symna wyschina nad Ruskej ho pomałku k Cźornemu morzej wotsałuje.

— **Margarina sa dźełonjemjerjacź** wubawa ho tu pjatk, 4. februara 1927 pola sćehowazych pschekupzow: Ernsta Gliena na Zitnych wikach 44, Hermanna Hajny na Hołchitz haży 18 a Korle Preißera jun. na Zitnych wikach 24.

— **Kradnyli tu** we wokolinje w cźażu wot 22. 12. 1926 hacź 25. 12. 1926 mużazy kožuch, kiž měsesche cźerwomódre poczehnjenje, smutkach cźorny wowcźi kožuch, swjetscha schupowy khornak. — Dale tu kradnyli w nozy k 29. 1. 27 nędźże 40 synych, fuschenych kożazych kožuch, nětkotre z rózkami, a nětkotre fuschene wowcźe kožuchi. Wo wězowne zdźelenja prošy kriminalne woddźelenje w Budyschinje.

— **Kriminalna policija** saja a pschepoda tudomnemu statnemu rěcźnistwu tudomneho 41-letneho wobydlerja a jeho syna, 16-letneho samkaŕskeho mużobnika, kotraj staj wobsesche psched hodnami 1926 pola tudomnych wobchodnikow shromadnje kradnyłoj a wězy nahladnje hódnosće swotnoshłoj. Dale wobdźełeschtaj paduchaj motorske kolo, ke kotremuž běschtaj žebi pschiskutchne dźele, elektriski świetłomjetak, Boschski rózk, pytaniki świetłomjetak, trubu, cźaśnik za motorske kolo, voltowy měrjak, por brunych kożanych autowych rukajzow a 2 brunej autowej cźapcy, z kotrejuž bě jena smutkach z pěsej wowcźej kožu wuschiła, nakradnyłoj. Kriminalna policija je jimaj tradnjene wězy wotewsała a je khowa. Schkodowani cźahyli ho na kriminalnym woddźelenju w Budyschinje, Burgplatz 6II samotwórcź.

S **Brěsez.** Wobnjowe truby w nozy k njedźeli wokoło 3½ hodź. wobydlerjow je spanja wubudźichu. We naschej wsy paleiche ho se scźepelom kryta thěża kublerja Ssykoru, w kotrejž jeho dejeł Rychtaŕ je swojej żonu a pjeczim dźećimi bydlesche. Dla tura, kiž ho po schodze do delnich rumnoscźow walesche, Rychtaŕ wotucźi. Hrozazy strach hnydom spóznawschi, storhny swoje pjeć dźećacźatkow, kiž we złódźkim spanju leżachu, z kožow a wuchowa je. K wschemu njejdoju Rychtarjowa mandźelka runje domach njebź. Ledma bź Rychtaŕ swoje dźeći wuthowaŕ a hižom pomjenja z tśchi zapachu. Se nasmy njemóžachu niczo wjazy wuthowacź. Rychtaŕ pocźerpi wulku schkodu. Jako prenja wobora — nimo wjesneje — pschikthwata Korinjanka, kotraž prenje myto dosta. Bartiska zykawa dosta druhe myto. Sasaranje zykawow i wodu storcźi pak na wulke cźekstoty. Wohnjowi wobornizy ho z wobdźełerjom, kublerjom Ssykoru, swadźichu, dokelž nochanjske wodu k haschenju dacź. Jenoż sapschimnjenju policije ma ho dźiakowacź, ho ho wobornizy z pukami do Ssykory njedachu. Pschi wiślach też hischcze rěbl stejo namakachu. Policija je ja kublerja Ssykoru. Jako jeho z jeho zamóżnym sapschahom wotwjesechu, ludźo wótšje „Bravo!“ wokachu a wohnjowi wobornizy k tomu trubjachu. — Mjes kublerjom Ssykoru a jeho dejerjom knjeseńche narjetojcź, dokelž chzyschе dejerja z bydlenja měcź. Hdyž schcho je Ssykora podhladne słowa wo wuprošdnjenju bydlenja rěcźał.

S **Nakojda.** Sandźenu njedźelu wuhotowa jednota **Sokol w Nakojdach** swój zymski swjedźeń w Sendlj hoicźenzu. Byrnjež też rano wětr howrjesche a ńneh wjesche, poca popołdnju tola Boże stónczko swoje mile pruhi na semju rospschescźeracź a tak bu wjedro swjedźenjej pschihódne. Tuž ho też ja njekotrych dźasach, synych ho na worzłoweho konika a dojźdżech do Nakojd na hokolsti swjedźeń. Wokoło 7 hodźin bu hudźba zinschcźa. Pschicźahnychu Nakojdźanjay Ssokoljo, na cźele Malecźanska sokolska kapała. Sapocza ho wjesela rejsa, na kotruž spěchne nózki hižo cźakachu. ¼9 hodźin stupi bratr starosta Bartuisch na jewischcźo a powita wschich najwutrobnischo. Kapała sahra sokolske pschespolo a pschicźahny do sale 12 sokolow a nastupichu k prołtnemu wuczowanju, kotreż bratr Duczman nawjedowasche. Swuczowasche ho po hudźbje tak mjenowane Njechorńske prosinc. Na to wustupi jene dźiwadźtwo na prětuschu. Tam mějachmy sajo zkładnosć, wobdźiwacź wumětza na prětuschu, kótzemu znateho br. Arnoschta Schewczika, kotryž je swojimi wulkowjertami wulku zedźiwitwosć swudźi. Schumjazy pschiklest mytowasche swuczowanja. Br. Bartuisch pschednjeze nětko sokolsku pěsań wot Jana Skale „Ssokolam“ jara sjosumlimje a se sahoritolsiu Nadźijomnje je wona skutkowała na tych, kotśi hischcze wospjet tutym do źwjedomja sawoła: „Schtóž Serb chze bycź, ho z skutkej smužicź, tón dźeńaj w żerbskim Ssokole.“ To dyrbjało kóždeho Sserba hežko bycź. „Schtóž Sserb, tón Ssokol.“ Sćehowasche potom swuczowanje na bradłach, kotreż ho też zyle derje pschewjedże. Na kónzu pschedstajichu Ssokoljo hischcze nětkotre rjane skupiny pschi bengalskim zwětle. Pschi posledniej je żerbskimi chorhojcźkami wudebjenej, saklinczka mósnje pisches sału „Nasche Sserbstwo i prócha stawa“. Pschi nětk sćehowazych rejach pschedstajichu 4 pory hischcze rjad żerbskich rejow. Wjele pschihladowarjam dże tu ho wone jara spodobałe. Ssu też woprawdźe rjane a wjesele słudźaje. Tola stuschca k nim narodna drasta. A żerbskim knjeźnam pschimołamy: Woprujcze nětchto kroschkow a dajcze żebi ju shotowicź. Na żerbski swjedźeń stuscha żerbska drasta. Tak ho swjedźeń ke tónzej bliżejcze. Sserbam w Nakojdach a wokolnosći pschimołam: Pomhajcze waschim **narodnym wojowarjam bóle hacź dotal. Tebi pak, Nakojdźanska jednota,** wjele skota do pschichoda. „Nasdar!“

M. R.

Z **Radworja.** Naša sokolska jednota wotmě zańdźenu njedźelu swój 4. załoženski swjedźeń. Huydom móżemy přeradźił, zo je so jara rjenje poradźił. Naši sokolźo su tež to wšu prócu nałožili, zo bychu dobry wuspěch měli. A bohaty wopyt so jim, tež z mnohim přikleskom za wšě poskićenja rady dźakowaše. Nimale połtřeća hodźiny porjad wupjelni. Prěni wustupichu najmjeńši na prěkušu, za nimi najwjetši na bradłach a skónčnje ći srěni na bradłach. Tři krasne skupiny wšěch překwapichu, dale pak tež žiwe wobrazy k našej hymnje: Rjana Łužica. K tymle sokolskim a němym wustupam přizamknychu so dźiwadło. Jank a Hanka w złotym hrodźa (wot zo Radwoŕ wostanje, štož je był, sławny statok naš (wot našeho Radworčana J. Rječka). Wšo namaka přihłosowanje a z dźěla wobdźiwanje. Njeje možno, nadrobnje wšo rozpisować. Za 80 pj. możeše sebi to kóždy sam popřeć. Hižo mjez porjadom hrajachu Komorewscy Sokoljo jara wustojnje, wězo też k rejam, kotreż so přizamknychu. Myslimy, zo su wjednicy a wuńerjo wšěch tychle rjanych wěcow ze wuspěchom spokojeni a mytowani. Po tej dróze dale, Marje Kubašec) a porjad wobzamknky Sokolski žort a dobry serbski!

Nanojo a synojo.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

26j (Pokraczowanje)

„Haj, haj, ja waš znaju, Basarov“, wona wospjetowa. Po waschnju, provinzialnym a Moskowskim zónskim zamolwnym, mjenowasche mużiźich z prenjeho dnja znajomstwa je źiwójbnym mjenom. „Pschejeze-li żebi zigaru?“

„Zyle prawje, zigarku“, zasłoži Sitnikow do rěči, kiž běsche ho hižo do stoła walił a nohu na koleno druheho położił. „Ale dajcze nam nětko nješchto poźnedźacź. My zmy źmjerzcź hłódni; haj, a poruczeze nam też hnydom bleschcu schampańskeho pschistajicź.“

„Sybarit“, rjekny Ewdokfija, a wuźmnja ho. Hdyž ho wona źmjejsche, pokasachu ho nad jeje subami hornje nahe dźasnja. „Njewěrno, Basarov, won je Sybarit?“

„Ja mam źiwjenjski komfort źmjerzcź rad“, rjekny je ważnoscźu Sitnikow. „Ze pak mi njesadźewa, bycź liberalny.“

„Ně, to schkodźi, schkodźi!“ sawoła Ewdokfija, ale wona tola pschikłaka, so by poschtjowarka źnedanje pschihotowała a schampańskeho wina pschinjesła. Kak wy wo tom myślicze?“ rjekny wona, wobroczejo ho k Basarovej. „Ja żym pschepschełodźena, wy jeze mojeho mènjenja.“

„Ně, ně“, snapschecźiwi Basarov: „Knif mjasa je lepschi kusta chlěba, żanu z chemiskeho stojnischcza na to hladajo.“

„A wy saberacze ho z chemiju? To je mój paźijón! Ja żym hižo żama někajki lěp wumyślika.“

„Lěp? Wy?“

„Haj, ja. A wjeze też z cźemu? Klanki dźěłacź, so bychu ho hłowcźki njewottorhnyłe. Ja żym te je jara praktifa. Ale moje wunamakanje njeje hischcze zyle dokoncźene. Ja dyrbju wschak ho nastpjedy hischcze pola Liebiga wobhonjecź.

Runje ho doponnju, jeze Wy Kißljakowu nastawk wo zenskim dźěle w „Moskowskich Wědomoscach“ cźitali? Pschecźitajeze żebi jón, proschu. Waš tola jónske praschenje sajimuje, niž? A też schule? S cźim saběra ho Wasch pschecźel? Kak jeho mjeno?“

Knjeni Kulschina żywasche swoje praschenja jene ja druhim ł nježnej njerodinojcźu njedocźakawschi wotmołwow. Sapleneżene dźěcźi rěcźa tak ke żywojmi pětnoćcźemi.

„Ja rěkam Arkadij Nikolajewicź Kirsanow“, pschedstawjeesche ho Arkadij, „a jo ł niczim njesaběram.“

Ewdokfija jo wuźmnja. „To je pěkne! Cźehodła Wy njekurcicze? Viktor, Wy wěsce, ja jo na Waš mjersam.“

„Cźehodła też to?“

„Praja pjerza, so Wy sajo pócźnjeze khwalicź Jorż Sandu. To je tola wrócźosłejaza jónska a hewak niczo wjazy! Kak je jenoż móżno, ju ł Amerjanom pschirunowacź! Mona nima żanych idejow ani wo wukukowanju ani wo fisiologiji, wo niczim nic. Ja żym pschepschiwdeczena, so wona njeje niczo wo embriologiji żłyschała, a kak móżeze dźenża — w naschim cźażu — bjes toho wobstacź? (Ewdokfija pschi tutych słowach żamo ruzy wupschestrě.) Ach, kajki kraźny nadawk je wo tutom pschedmjesze Clesijewicź napisał! To je tola duchapołny knjez: (Ewdokfija wuzhwalace stajnje słowo „knjez“ mjeto „muż“). Basarov pohlydnje ho pschi mni na diwan. Wy znadź ani njewěsce, jo ho ja Waš ńmjerzcź boju.“

„Cźehodła też to? Dowolcze, jo ho wcźipnje praschacm.“

„Wy jeze straschny knjez, dokelž zeje tajki kritik. Ach, mój Bożo: mi dyge ho ńmjerzcź, ja rěcźu ka tajka wjesna kublerka. Wschako żyni ja też wopraudźe kublerka. Ja sarjaduju żama żiwoje ludźo a pomyślicze żebi, ja mam starostu Jerofeja — dźiwny to original; tón pschipomina mi Cooperowho „Patfaindra“. We nim tźi nekajki tajka njepopšedna natura! Tu żym ho ja sapadkła. Tole mjeto je wopsudke, njewěrno? Ale schto mam cźinicź?“

„Jene mjesto kaž druhe“, rjekny symnokrewnje na to Basarov.

„Tu jenoż ł małymi wězami ho saběraju — to je bojasnje! Pryjedy żym ja hóždu symu w Moskwje żiwa była... ale nětko je ho tam mój cźeńczeny monsieur Beschschin zahnešbył. Szyka tej Moskwa nětko... ja hižo njewěm — ta je ho tak wschcźa pschemeńika. Ja bych chzyła puczowacź; sandźene léto běch wschak hižo zyle na tom, sapucźowacź do wukraja.“

„Do Parisa, kaž ho żamo rozumi?“ woprascha ho Basarov.

„Do Parisa a do Heidelberga.“

„Cźehodła do Heidelberga.“

„Dokelž, proschu Waš, je tam Bunsen.“

Na to Basarov njewótdźesche nicźo rjez.

„Wětr Sapožnikow... ńmjeze wy jeho?“

„Ně, toho ja njesnaju.“

„Proschu Waš, Pierre Sapožnikow... tón tola nécźe nje pola Lydiji Chostatovoj bywa.“

„Cźej tu ja njesnaju.“

„Wó, tón měsesche mnjle mje pschewodźicź. Bohu dźakowano, ja żym żywobdna, ja nimam żanych dźěcźi... Schto ja prajach: „Bohu dźakowano! Sdaja, to wschak je wschitko jene.“

Ewdokfija żwjerzca je żwojimi jeżoltunjenymi wot tobaka porstami zigarettku, pschećźdźe ł jasykom po jeje tónzach, pozoma a spali żebi ju.

Poßlusowarka pschinjdże ł tablekom.

„Ach, tu je hižo żyndanje! Chzeeze-li poźnedźacź? Viktor, wocźinicź bleschcu. Wy żo na to wustojnje.“

„Wěso, wěso“, saběrbota Sitnikow a wuźmnja ho winczo.

„Ssu tu zjane jónske?“ woprascha ho Basarov, dopiwajo tśeću schkleńcu.

(Pokraczowanje jeźehnje.)

§ **Ludiša.** W jenej wsy Ludišskeho wokrjesa Zwjórba, kiž z wósom wozbohow wobsteji, bu nadobnoho bkuda zahnadźe. Zyła zwjórba njestarasche žo wjazy wo swoje wobsteđenstwo, wschó jeje statwy tradachu hłodu a žadyn z nich zgula wjazy z domu njeschitnidže. Sauzdobam bu sadźerženje zwjórby napadne a woni dobuchu žo do twarjenja. Jim poskiči žo zaloźny napohlad. Wschitzy zwjóżni ležachu we kožu, wuhłodnjeni hacź na kóčź a kožu, žo stajnje modło. W hródźi někotre krowy a tuneje morwe namakachu, wone běchu z hłodom kónz wsałe. Do zbytneho zkotu běchu žo wuczili dale, tež te skorzata běchu bliźo tónzej. Jako chyzchu z bludnosću sajate wozboby do jenoje jejerne dowjesez, žo wone krucze sa ruzy pschimnychu a ludźo możachu je jenoź z wulkej prózu dźělicź.

§ **Hory** pola Njeswačźidła. Póndźelu rano 3/4 hodź. w tudomnym Donatez statoku, kiž bě zgły je stonu kryty, woheń wudyri. Sa krótke wokomiki stejesche zgły statok w płomjenjach. Donatez mandźelskaj bě schtaj do Nalbiz na wopyt schkoj. Tohodła tež njebě możno, něschto wukhowacź. Tež kosy, kury, huzy atd. žo zobulpalichu. Sgłny wětr pschenješe woheń tež na susodne hospodarske twarjenje a brózeń sadoweho wótwarja Leinerta žo wotpali. Tež tejle twarjeni žo hacź na murje wotpalichtej. Jako běchu wulki woheń nětt dotiadnje saleli a wohnjowe wobory chyzchu žo jako na domospucź nastaticź, na zarne něschto do schescźicźi pola zusodneho khežerja Vulka woheń wudyri. Tež tu žo domske i hródźu dorźiśta wotpali. Jako prěnja zgława pschichwata Bóschczanska, jako druha Luiczanska. Dale běschtej Zaseńczanska a Sarečzanska zgława pschichwatakej. Tež automobilna zgłkawa i Klóschtra dě na pomoz pschijéchła. Pozsledníschej zgłkawje njetrjebaschtej wjazy haschecź. Kak stej wohnjej nastałoj, hischcze njeje znate.

Z **Jawory.** W nocy k 11. januarej su z tudomneje mlokarnje něhdźe 250 kuskow butry kradnyli. Jako paducha wuslěđi a zaja policija dźěłacerja Maksa Waltarja Matuša, kiž je so 1896 w Kamjencu narodźił.

Z Łužicy.

§ **Pózkowow.** Njedźelu rano wokoło 7 hodź. kubleŕa Emila Weisźa z Delnich Pózkowow we Wjasońzy (rězy) morjeho namakachu. Weisźa bě, kaž kóždu sobotu, wjecor wokoło 6 hodź. z domu schoł, so by w Róšterez hoscenzu se žwojimi pschećelemi schkat hrał. Duzy domoj, po dwanaceich w nozy, sandze žebi z někotrymi znatymi hischcze do Herberez korczmy, kotruž w nozy wokoło 2 hodź. wopuschćeji. Jeho znaći jeho hischcze kruch pycza pschewodźachu. Na kaśe waschnje je Weisźa snjeđožił, so drje sejeźa swójeźi. Na měśinje, hdźej Weisźowe cźeło namakachu, je brjohowa murja 1,20 mtr. wuzoka. Najsterje je Weisźa pórcznje pyches murju do wody padnył. Pschi padnjenju je žebi wobruczku stamał a dla snjeđożenja wedomje zhubił. Tohodła je so tež zatepił, haczrunjeż woda na tomle měśinje jeno hacź do kolen doźahasche. We stónmiństwo bu tu po sdaczu njejedna. Po wuprajenju mandźelskeje žebi Weisźa njeje wjele pjenjes pschi woteńdźenju zobu wsał. Mósceń, kotruž pschi nim namakachu, bě próżdna. S njeje je w korczinje zapkacźił, drobne pjenjezy je do dzbzała tyknył, hdźej je tež namakachu, tobornuja cźapnik. Weisźa bě 53 lět stary.

* S Wjasońzy (Sazo rubježne mordarstwo.) Hakle zched někotrymi njedźelemi bu tu zamołna měśicźerka podkhoda skónzowana, a sandźenu njedźelu na ranje je so tu nowe hróźbne mordarstwo stało. W Dolnjej Wjasońzy rano w 5 hodź. 73 lětneho wiłowarja Augusta Jägera morjeneho namakachu. Wón wobydlesche khěźu sam. Rano wokoło 5 hodź. je jeho žona, kiž pódła bydli, podhladne schudrowanje a haru wuźiwschaj a je hnydom zandarmerskeho hłowneho strażmistrchtra Bóhmu zawołał. Wonaj namakachtaj bydlenje pscherjte, wokonwa schkleńzu rozbitu, ale Jägera njenamakakschtaj. Po dlěschim pytanju jeho cźeło we Wjasońzy, kiž psched domom nimo běži, nadeńdźeschtaj. Stóstnik je najsterje z wołnom do twarjenja salěł, so by stareho muża wurubił. Se znamjenjom na schiji je žwónacź, so je rubježnik Jägera najprjedy dał a potom hakle do réki cźěpnył. Ludźo tukachu na 38-lětneho hornczerskeho pomocznika, kiž je w lěcze 1925 do Wjasońzy pschicźahnył. Zandarm a mordarstwowa komisija Budyschkeje kriminalneje policije hornczerja saja a stajnemu rěcźnistwu pschepoda. Pschepytowanja njeje hischcze skónczene.

Wusudźenja.

§ **Krajny sud w Budyschinje.** Wulka khłostanska komora khłostanje sa hischcze njethłostaneho 29lětneho automobilowego samkarja Alberta Marcźina Henjela se Wjeleczina jara powyschi. Budyschći ławniski sud bě jeho 17. septembra 1926 dla njerodnocźo skónzowanja ke zaśiwu na 6 mězazow sadudźił. Pschecźiwo temule wudźenju bě schtej žo Henjel a statne rěcźnistwo powołałoj. Kaž drje žo ludźo hischcze dopomnja, je Henjel 23. julija 1926 je swójim motorcźikom kołom w Hajnizach dźěłacźerja Hansela i Korlymja pschejeł, so je tón na swoje stranjenja w Budyschkej khorowni wumrěł. Po naźrobnym pschepytowanju sud sjónja, so je Henjel se łochkomóžnym jeźdźenjom Hanselowu smjerć sawinował. Henjelowe powołanje sud zacźitny a powyschi khłostanje na 1 lěto zaśiwa. Hdyž směje Hansel 7 mězazow wotpołkuźene, chze sud rospominacź, hacź ma bo za sdatnemu rěcźnistwu pschepoda. Pschepytowanja njeje hischcze skónczene.

Přilopk.

* **August Ssylny.** (Anekdota). Kharakteristiska anekdota žo wo sakskim kurwjescźu Augusce Ssylnym powźeda. — Tutón žeđeschce ras se swójej lubej pschi jeźdźi. Wo muzikej mozy žo rosmołwjeschtaj. Wona žadasche žebi pschezy wjazy dopokasow. A tu sawoła wón gardźiło, kotryž psched durjemi strażowasche a kotryž bě wo prawdźity hobr. Kurwjescź hrabny joho sa khornar wuscźehny joho, donjese joho na halkon, pod kotrymž žo hłuboko hrodowska hrjeźa wupschestrěwasche, a dźerjesche jeho se prostej ruku zyzku khwilu z balkona nad pokasał, puschczi kurwjescźa, ruku wotewrischći, šmjeło wozaka do hłubokeje hrjeźe. Potom žyđny žo sazo sa blido. A běsche spokojeny.

* **Pschi hraśanju žo sadusnjo.** W Lipsku Lindenawje hrajkaschtaj žebi dźěsczi jeneho dźěłacźerja w starosceju z bórnizu, kotruž běschtej wokoło koża sawikoj. Sczini so prudko, do kotreżoj starschi hólcźeż hłowu tyknu. Jako žo macź domoj wrócźi, namaka žwoje dźěcźo morwe. Prudko bě žo zacźahnuło a dźěcźo žo sadusnyło.

* **Sdźiwje polo pozokorowat.** „Stódźy" famylki bě po wotroc.k w Talheimje, kotryż měsesche nadawk, we wulkich měchach we brózni, stejaze hnoje na polu rosmjetacź. We brózni pak stojesche też dwajzentnaśiši měch zokora, kotryż wotroczk w Talheimje, kotryż měsesche nadawk we wulkich hospoźy zokor w domje wuschoł a ždyż chzyzche žebi po nowy do brózńje dóścź, žo rjaneje wobrady dobladacź. So je na tak pozokorowanym polu wróble po stach wjergachu, nózemny žebi myślicź.

* **Domelow-Charlesston.** Dyrdomedjestwa wopaczneho **hohenzollernskeho** prynza **Domele** zu Weimarskeho hubźbnika pohnuke, Domelowy Charlesston (reju) komponowacź. Nadźijomnje žo tej hischcze nětto **12 miliono**w cźasarcź. S dobom so wuźiłeźi, so Pětr a Josef Schwarz w Brüźelu, Hendrich Schwarz pak w Rotterdamje pschebywa, mjes tym so jich generalny direktor **Burkhardt tohorunja** w Brüźelu bydli. Wjazy sastojnikow Schwarzez konzerna je žo hižo sajako. Na pschesuwanjach žu žo pjeza tej hischcze druhe wulke rheinske pschedewsrsacza wobdźelike, kotreż žu stat wo wjazy 100 milijonow hriwnow sjebale. —

* **Sajo schtrejoch wiłowarjow i kokainom sajeli.** Kokain je straschny jěd, kotryż podobnje skutkuje kaž morfijum. Tutón jěd, kiž žo swjetsicha schcźuzkuje (schnupfen), pohłuschi drje cźłowjekej bołoscze, ma pak tak straschne scźehwki, so cźłowjek, kiž žo na tutón jěd namucźi, po cźasu pschezy bóle na cźuwy cźerpjecź pócźnje, schtož je ho sajo pohnuje, pschezy wjazy toholе jědu bracź. Kónz tajcheho cźłowjeka je krudny, jwjetscha stónczi w bludnizy. Tohodła je sakoń sakasał, tutón jěd roschcźerjecź. Jenoź lekarjo žmjeđza jěd swojim patientam wukasacź, ale jenoź w najbórschich padach. So dyrbja pschi tom zara wobhladniwi bycź, pokasaju nam prozesny i posledujeho cźasa w Drježđanach, hdźež žo wjazy lekarjow sakudźi, so by swojim patientam rezepty za kokain wupisowali. Dokelž je napraschenje za tutym jedom se strony ludźi, kotreż žu žo na kokain nawucźili a žo nětko jeho wjazy wotkasicź njemóża, jara wulke, je žo mnohich pschesuwarjow namakało, kotśiž tutón jěd tajnje pschedawaju a žebi tak wjele pjenjes sashkuża. Tak sajachu też sajo w Barlinje dweju pschekupzow w jenej korczinje we wokomiku, jako chzyzche jimaj młoda holza kokainowe pakcźiki stražnju pschepodacź. Też holzu a jeje nana, jeneho krawza, sajachu a jeho bydlenje pschepytachu. Wschi tom namakachu pod starymi drabami aluminijowu bleschu i 50 gramow kokaina. Nimo toho sajachu też hischcze druheho pschesuwarja, kotryż bě žebi swój kokainowy skład we schtomje na dróży zkowak.

* **Knöchelmann w Italskej.** Pjekarski Avolt Knöchelmann w Barlinje, kotryż měsesche žo psched tamnischim ławniskim żudom samołwjecź, bě z 28 000 hriwnami, kotreż dyrdźesche za parnu pjekarnju, hdźež dźěłasche, na banku njeschł, cźeknył. We Barlinje žo jako wobžehny kavalěr wuhotowawschi, bě žebi najprjedy w jenym hotelu na Kurfürstenskej drózy jstwu wotnajał. „Schto dha jsce tam cźinił", woprascha žo pschedźeduża. „Cźhzych žebi ras wjeśole hodźinki scźinicź; w bjeźadze z młodymi holzami bjeźesche sert z cźurami." Na druhi dźeń nastaji žo na pucź do juha. Najprjedy do Schwizy a to pod hesłom: ipschinje pjenjezy pschecźinicź a potom wrócźo do Barlina. Kaž dollarski prynz wusłupowasche pjekarśki w Schwizy. A hakle w Italskej, hdźež žebi we Venediźu sam cźołm kupi, so by z nim žo na morju wusjeđožowacź mohł. Hdyž wotpucźowa, dari cźołm domownikej w hotelu, hdźež bě bydlił. S Roma wrócźi žo sajy do Němskeje. Potom dojeđże hischcze do Ranschomórskich kupjelow, hdźež poslednje pjenjezy pschepraska. S 6 hriwnami wrócźi žo sajy do Barlina, hdźež hnydom i dwórnischcza z awtom na policajski prezidij dojeđże. Dwě lěcze jastwa jemu žud napali. Tak směje cźaju, zwoje wjeśole puczowanje rospominacź. A potom? Hacź budże hdy sajy thmany do khutneho dźěła. Schtó budże jemu hischcze wěricź? Cźaj zjiwenja budże wojnamjenjeny a znadź tohodła runje hischcze dale padnje. Haj, sjebana towaršnosć wjecźi žo na jebaku i tym, so jeho z Kainownym znamjenjom wonamjenjeneho wustorcźi se swojeje źrjedźinny. Schtó je pschi tym stónczinje bóle bity, jebak abo sjebany!

* **Horjota, jyma, thripa, powodźenja.** — **Wjedrowa bilanza je zyzkeho zwěta.** — Kaž žo z Buenos Aires pisa, knježi w Argentinskej anormalna lěcźna cźopłota, kotraż z cźasami 21 stopnjow we khłódku měri. — Se Nemyorka sajo pschichadźeju powěsće, so je žebi tam wulka zyma hacź dotal 4 wozoby za wopor žadała. Symna žołma wupina žo psches zyzke rauńske staty Pokonózneje Ameriki. — S Hamburga pak žo pisa, so woda we Lobju straschnje pschibéra. We sandźenym lěcźe z powodźenjom domapytane krajiny žu z wulkeho dźěła zasy powodźene. Tak je wjesła Gothemann dokoło wokoło z wodu wobdata a może žo jenoź na cźołmach tam dojeđź. — W Cźeskej pak je žo w tutym tydźenju thripa sazy dale rozscherjała. Hamfzy napiśachu žo tutón tydźeń 21468 khripowych padow, z kotrychž 22 z smjercźi wjedźechu. Mjes khornymi je 13790 dźěcźi hacź do 13 lět. —

* **Nowa dźiwina.** Psched wjazy lětami wuhađli anhaltske knježerstwo tak mjenowane musslony w krajinje wokoło Smólnych horow. Tute swérsata, kotreż maju cźerwjenu kožu kaž lischki, hładke łopmy a schćeroke rohi, pokhađżeja z Korsiki a Sardinskeje. Dokelž žo je lěsnej trawu spokoja, njenaczinja skoro žaneje schkody. Musslony, kotreż žu jara spłošchcźite, žu žo derje rosmnożite. W pózledním cźasu žu žo też we wobschérnych Stollbergskich lěsach pola Anhalta rossćerite.

* **Pischeradniste łuby.** S Dánemarka žo pische: Maliczkojese samóża druhdy mordarja pscheradźicź. To dyrbjesche też sy cźłowjek Niels Lörensen nasponicź, kotryż bě wot meje sandźeneho lěta sjem samjeicźecź wjedźał, so je swoju żonu stónzował. Niels Lörensen, kiž rady niczo njedźełasche a ja to cźim radscho žłokasche a swoju żonu cźwilowasche, taž nětto ryzowasche, 2. meje pschipokdnju skorcźmy domoj, hdźež žo je swojej żonu swađił, kotraż jemu jeh obubjene źiwjenje porokowasche. Pschi tym sadaji nahły muż swoju żonu. Cźeko dowlesze na huno; potom wuru dźeru w jahrodje, hdźež cźeko schrjeba. Jako žo wejcźor jeho zynnoje sa maczerju praschachu, prajesche nan, so ju widźał njeje. So cźeko namakali njeżywohu, scźimi mordarski mandźelski na zamjnym mjesnje, hdźež cźeko leżesche, nasymu bérnjazu hromadu. Policija, kotreż bě podhladne, so je žo żona tak nadobo zhubika, śledźesche i pjom sa zhubjenej. Tola bérnjaza hromada sadźewa, so poš cźeko wuczuschli. Nětko žebi policija myslesche, so je žebi żona sama źiwjenje wsała. Tu namaka jedyn se synnow na hunje maczerne wumělske łuby. Nětko policija Sárensena sasa, kotryż je skónczenje źiwjeneho njestutka wuźna.

Nowe knihi.

Nasch Pestalozzi. Wojowar sa zwobodu a wdźěłanosć luda. S nadawkom Sakskeho wucźerskeho towaršwa spisał Kurt Riedel. Se scźěnowej ryzowanku wot Lohsy na wobalzy a z drjewa wurězanym wobrazom Pestalozzija wot Wachtlera. Knižka płacźi jenotliwje 40 pf., wot 50 schtuk po 35 a wot 100 schtuk po 32 pf. Hischcze w prawym cźasu psched 17. februarom, psched 100lětnym pohmjertnym dnju Pestalozzija je w nakładze Alwina Huhle w Drježđanach — A. I Pestalozzijowa knižka wuschła, kotruż je stud. rada Riedel z nadawkom Sakskeho wucźerskeho towaršwa wobdźełał, sa kotruż też ministerstwo sa ludowu schdźelanosć w zwojim wukazu je 26. novembra 1926 kedźbne cźini Kurt Riedel, jako wusnamny znaječ Pestalozzija a wucźerskich knihach znaty a waženy, ryzuje z dźiwanjom na najnowische zwytnische wunoschći polny źiwjeńšći wobraz wulkeho pschecźela cźłowjekow a wocźehnjerja, kiž je se stowami Pestalozzijowych spisow hischcze powjetschenu a pohłuschenu. Też zwonknje rjenje wuhotowana knižka zasłuži zebi, so by była wobšěrjeńšemu znjeho luda.

Nowiny z cźeloho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa justiscu hrjeźu:** Po krótkich nóznych deschczach sajo vjenje. Trochu chłódnische.

Po pschikładze druhich krajow zu w Barlinje schćerej jónskich do policajskeje służby pschijeli, hdyż běchu pschedpisane pruhowanje wobstałe.

*

Pruske knježerstwo je swojaskowemu wjednistwu organizacije „Wehrwolfa" pschikasało, so dyrbi je Wehrwolf we zyłej Pruskej rospuscźicź.

*

Po powěsćach awstriskeje zandarmerije žo pschi awstriskej burgenlandskej mjesy Madźarozjo na wojeński nawal do Awstriskeje pschihotuja.

*

Rusti wójnski komnisar Woroschilow je na wschorusej konferenzy sa lětarstwo a chemiisku organizaciju rjekł, so dyrbi zo Rusta na wójnu z Jendźelskej pschihotowacź. Jendźelska z pomozu baltiskich krajow nadpad na Rusku pschihotuje.

*

Chinejske knježerstwo je pschecźiwo wojenju jendźelskich wojakow, tankow a lětadłow do Chiny protestowało.

Swójbne powěsće.

Sem rěli: Emma Marta Langowa rodź. Gruhliz we Hnaschezach, 49 lět. — Marja Marta Schusterowa rodź. Scholeziz w Budyschinje, 28 lět. —

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" njezeńdźe so tón tydźeń. Pschichodny tydźeń wutoru (8. II.) mamy měsaćnu zhromadźiznu w „Kat. tow.". Předa.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjeczor we 8 hodź. w towaršownі (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć" zmèje jutře srjedu, 2. febr., wjeczor we 8 hodź. spěwanje. — Dźiwajo na naš swjedźeń 13. t. m. dyrbi kóždy přišć. Njedźelu, 6. t. m., je dźiwadłowa pruha. Dirigent.

Drježđżany. Serbske tow. „Jednota" woswjeći tón tydźeń sobotu (5. II.) swój załoženski swjedźeń w žurli „Ballhaus" na Budyšskej drózy (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejomi. Wšitcy lubi Serbja w Drježđanach a wokolinje, wosebje też z našeje lubeje domizny, so wutrobnje na tutón swjedźeń přeprošuja. Preds.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Naš zymski swjedźeń wotmèje so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejomi. — Wšěch lubych Serbow našeje wokoliny na njón wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Kedźbu! Khorhoje z Domowiny! Štóž ma hišće někajke khorhoje ze Sekretariata Domowiny wupožčene, njech je tam hnydom woteda abo wozjewi, hdy je přinjese. Sekr. Domowiny.

Khrósćicy. „Serbosław“ zmėje njedźelu, 6. febr., pop. 1/4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola Wjeńkec. Politiski a hospodarski rozhlad, rozmołwa, wšelěizny.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ zmėje štwórtk wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje“ zwučowanje. Po zwučowanju su studije serbskich rejow. Wšitcy njech přińdu. Načolnik.

Kulow. Tow. „Bratrowstwo“ wuhotuje přich. njedźelu, 6. febr., w hosćencu „Němski khěžor“ swój 29. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budźe so „Hród Lubin“. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Nawješćorna župa Sokołow zmėje srjedu, 2. febr., wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje w Pančičanskim hosćencu: proste zwučow., prěkuš, bradła, sokolske hry.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ a sobuzwučowacy nawječorneje župy maju **hižo wutoru, 1. febr.,** wječor 1/2 8 hodź. na Pančanskej žurli zhromadne zwučowanje — potajkim nic srjedu, dokelž je žurla wobsadźena. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna dla swjedźenja, kiž ma so 13. febr. wotměć. Nadźijamy so, zo so při zwučowanjach, zhromadźiznach atd. wšitcy wobdźěla. Starosta. Načolnik.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu“ zmėje tón tydźeń srjedu (2. II.) (Swěčk Marije) popołd. 1/2 5 hodź. zhromadźiznu pola Šmidkec. Přednošk ze swětłowobrazami (k. dr. Śleca-Budyński). — Hosćo su nam lubje witane. Polnoličbne wobdźělenje sobustawow wočakuje předsyda.

Różant. Kedźbu! „Tow. kat. serbsk. młodźencow“ w Różeńce poswěći 8. różownika t. l. swoju nowu khorhoj. Česćene serbske towarstwa so prošu, zo bychu sebi po možnosći tutu njedźelu awtobusu dźerželi. Přeprošenja, kaž wšo druhe so pozdźišo wozjewja. Předsydstwo.

Tranje. Štwórtk, 3. febr., wječor 1/2 8 hodź. budźe w Krajbichec korčmje serbski swětłowobrazowy přednošk. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja. Budźe so wšitkim spodobać. Zastup je darmo. Wo bohaty wopyt prosy přednošer.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerowski w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje.

Moje lětuše

wulke inventurske wupředawanje

wotměwam **wot póndźele, 31. januara, hač do soboty, 12. februara sobu**

1802 1927

Z přileżnosću

125 lětneho wobstaća mojeho wobkhoda

chcu swojemu česćenemu woteběrarstwu něšto cyle wosebite poskićeć a tohodla nimale swój cyły wulki skład po njepřikładnje tunich płaćiznach **wupředawam.**

Wołmjane tkaniny za žonjace wobleki / žiźane tkaniny / płokajomne tkaniny

Zbytki wšěch družin

zymske mantle / zymske kostumy / wołmjane wobleki / lětne mantle / lětne kostumy / wobleki do tow. zawjesćenjow / mantle do dešća a procha / wobl. suknje / płokajomne wobleki / bluzy

Jenož dobre kajkostne twory! Žane špatne twory!

Z tutym přijomna składnosć ke kupowanju za cyle lěto!

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću rožk Zitneje hasy

Połpičanski statny hajniski rewěr.

Wužitkneho a palneho drjewa přesadźowanje.

Srjedu, 16. februara 1927 wot dop. 1/2 9 hodź. budźa so w **hosćencu w Zdźěrje** (njedaloko Klukšanskeho dwórnišća)

673	**khójn. zdonkow**	10/15 cm	8/18 m	89 fm	
420	„ „	16/19 „	8/21 „	146 „	
215	„ „	20/22 „	8/21 „	123 „	
217	„ „	23/29 „	2/22 „	185 „	
29	„ „	30/43 „	14/21 „	41 „	
23	„ „	16/36 „	3/4 „	6 „	
2	„ „	38 a 44 „	4 „	2 „	
63	„ **twjerdych žerdźow**	13 cm	10 „	4 „	
235 rm wužitknych šćěpow		. 2 m dołhe			
35 rm wužitkn. klumpachow		2 m dołhe			

Holnišća: wotdź. 2 a 53
Jenotliwe drjewa: wotdź. 86 a 92

kaž tež wot dop. 1/2 12 hodź.

w **Gerberec hosćencu w Kislicy**

13,5 rm	**khójnowych palnych šćěpow**	
45	„ **khójn. paln. klumpachow**	
4,5	„ „ **cakow,**	
11,5	„ „ **bolz. rólow,**	
295	„ „ **palneje walcinu**	

přesadźować.

Wužitkne drjewo je bjez skory. Twjerde žerdźe, kaž tež dźěl kuluchow wupowědźa so jenož w małych dźělbach. Holnišćo wotdźěl 53 (při twarjenym Dubowskim puću) leži jara derje k wotwožowanju.

Pola podpisaneho hajnistwa je wo mjenowanych drjewach bliže zhonić.

Hajnistwo w Połpicy pola Klukša. **Hajniska pokładuja w Drježdźanach.**

Inventurske wupředawanje

započinach 22. januara.

We wšitkich wudźělach wulke dźělby tworow zdźěla za połoju prjedawšich płaćiznow. Na zymske twory kaž: **strykowane jaki, lacy, pulovry, spódnje kholowy a košle, dźěćace wobleki, žonjace wobleki, nohajcy, rukajcy,**

10% rabata!

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14.

Jednota

Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach

woswjeći swój

załožeńskí swjedźeń

sobotu, 5. februara 1927,

wječor w 1/2 7 hodź. w žurli **Ballhaus**

Bautzener Str. 85 Budyska dróha 35

Poskićeja so **spěwy, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,

::wótreńske rjemjesje ::

poruča w najlěpšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowatočerńja na Třělanskej dróży 4

Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž tež wšeho krawskeho gratu.

Żelezne kolije za twary / wužitk. żelezo

předawa

A. W. Altmann w Budyšinje

t. z. w. ruk. * am Privatgüterbahnhof * Telef. 3051

Łožowe šaty, běłe a pisane, łož. płachty, rólowanske płachty, kupanske ruby, ruby na blida a na hosćenske blida, přikrywy na sofy a diwany.

Wulki wubjerk. Jara tunjo.

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Gold. Stern“ / Rěču serbski

Mała žiwnosć

z 4 kórcami pola je na předań w **Swinarni čo. 18.**

Moderneski

Šklenčany wóz

(Landauer) je na předań.

Bliže je zhonić we wudaw. „Serb. Nowin“.

Běły bardchent

dobra twora, metr jenož 60 pf.

K. Erler na Žitn. wikach 11.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawóšk do „Serbskich Nowin“.

Naturska hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosći wosću, wlćom, rheuma, žałzami, z derpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołć, ze awery, a puchara, ze skhnyćom, słabosću, połypami, biezparalitosću atd. z najwětšim wuspěchom. — Raću moš zobupřinjeć. — Rěča hodź: wot štwórtka hač do soboty wot 8 hač do 5 hodź.

w Budyšinje na Różowej hasy 14.

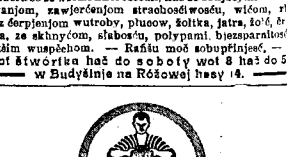

KELLING

barbi, čłaći chemiscy

z rukowanjom z benzinom

porćery, mebłowe tkaniny tepichi, přikrywy

kože, pjelsćiny, pjerjo atd.

Měrne płaćizny! Porjadne wróćenje!

Samsne přijimace klamy su:

w Budyšinje na Kěrkorskej dróży 6 telef. 2639
na Přisečanskej dróży 10
w Khočebuzu na Bohačkowskej dróży 4, telefon 2774
we Wojercach na Cyrkwinskej dróży 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży 26

K lětnemu dopomnjenju

nasćeje lubeje macerje

Marje swud. Pentarkoweje rodź. Roschkec.

Tu mějach wjele hubjenstwa,
na to wy spominajće
a popjećejće mi njebješa,
mi wotpočowacj dajće;
wy wjchitkjy k emu pschihódźejće,
dha so tak jara njerubjeće,
ale Boha so mnu chwalejće.

Dokelž sym dóschoł wopraunhi
tam, hdźež sym žebi žadał,
k tym, kotrjž mje sym lubował;
a sa nimi sym hladał;
nětk je mi Bóh tu słožnoscj dał
ja njebych wulke tubło
a na semju so wróćił.

Srudni sawostajeni w Čžičchowje.

přiloha k čisłu 26 **SERBSKE NOWINY** Waṫoru, 1. febṙuara 1927

Ptači kwas w Budyšinje.

Narodny swjedźeń „Nadźija“, 30. januara 1927.

Rospṙawja Jan Sserbin.

Motto:

Ja ṡnaju ḷud, kiž ṡteji njepowalny,
We wšěch wichoṙach ṫak kṙuty, wobṡtajny
Kaž jeho kṙajnych horow ṫhṙibjet ṡkalny,
A ṫola miłosćiwy, ẓelniwy.
A ṫuṫón ḷud, naṡch dobṙy ḷud
Je ẓerbṡki narod doṡtojny:
Ṫuž je naṡch kwaṡ ṫak wješoły.
Ja ṡnaju ḷud, kiž ṡchemó ṡrudne cẓaṡy,
Cẓeṡcj, rěcž a mjeno ẓmjerzeši wutorẓe,
Nětṫ ẓwjeći ẓerbṡke ẓwjedẓenje a kwaṡy,
A ṡ nowym ḋychom ṡpěwy ṡnoṡchuje.
A ṫuṫón ḷud, naṡch ẓkawny ḷud,
Je ẓerbṡki narod ṫhwalobny;
Ṫuž je naṡch kwaṡ ṫak wješoły!

Słónčny ṡpěw ṡe „Sserbṡkeho kwaṡa!“

Kóžde Boże ṡtworjeńcko ma ẓwoje waṡchnicẓko. Ṫeẓ kóždy ḷud. Naṡch ẓerbṡki ḷud ma ẓiłu ẓyku ẓuku: dobṙych a njedobṙych, pěknych a njepěknych. Tych njedobṙych a njepěknych chcemy ẓo ḋẓenja woṡtajićź. — Rospominajmy ṫu ṫhwilku jenoẓ naṡche dobre a pěkne ẓerbṡke waṡchnicẓka! Hḋyž pṡchiroḋa ẓ rowa ṡtawa, ẓwjeẓinmy narodne ju ṫṙy. Jutṙownicẓka w Sserbach. Schṫó by nimowólnje njeṡaṡtyṡchaṡ radoṡtne „Alleluja“ ẓerbṡkich ṡchiẓerjow? Kotṙy ṡprawny Sserb by njewopomnił jutṙownu ṡrjedu Maćiẓy Sserbṡkeje? —

A ḣdyž meja ṡkḣadẓa a ṡłónčko wotewṙi wṡchěm kwẓaṡchkam ṡłóiẓcẓu a wóẓcẓo — ṡchṫo bẓi naṡche ṙódne wṡy a wjeṡći? „Sserbṡka meja“ ẓerbṡkich pachow a ḣoliczow. „O meja, meja ḷubṡina, kaḳ pṡchiwiḋho ṙjana ẓu!“ — A na ẓnjach niczo njeṡe ṙjeṡiṡche we ẓerbṡkej Luṡiji kaḳ ḋṡkane ẓnjowe ẓwjedẓenje a kermuṡchći. Hḋyž paḳ naṡcha młoḋoṡć, ṡtuḋowaẓy ḋoṙoṡt ḋuchownu kermuṡchku Sserbṡtwu wuhoṫuje, ṫo w kóždem ẓercẓe ḳlinczi ḣeẓko: ẓkḣaḋẓowanka! —

Naẓymu maju ẓaẓo naṡche ẓerbṡke ḣoṡpoẓy a njeṡpṙózniwi ḣoṡpoḋarjo ẓwoje waṡchnicẓko, ḣdyž ẓu ḃrójnje a pichaṫa polne pḳodow, ẓwjećićź wjeṡkołu ẓerbṡku kermuṡchu. A ḣerẓu piṡkaja a ḣólẓ a ḣolja ẓo woḋu ẓimujcẓaj we ẓpěchnej rejẓy, kaž pob ẓerbṡkej meju. Potom w ṫokkocze młoḋeje wutṙoby luboṡcj ẓe ẓkḣaḋza. A ṡchṫo potom? S njeje wuṙoẓce ẓłub. Pṡchińḋẓe ẓyma ḋo kraja. Ḣólẓy a ḣolẓy ẓkḣaḋjuja ẓo na ẓerbṡkich pṡchaṡach. Pṡcht bjeẓaḋach roṡpłomjeni ẓo ṫajna ṡchṫrickźa ḋo ẓiweho wohnja. A ṫakle ma wohenicźk waṡchnṡchko? Ow ḷudṡiczka, ṡke, ẓeḣlime! Dwě wutṙobicẓaj ẓkowa ḣromaḋu ḋo manḋẓelṡkeho ẓwjaṡka. Nawoẓenja je pṡchinjeṡk pjerṡchcẓeń ṡłoczany a ṡ njeho je wuṡłoczka wulka weẓ: kwaṡ.

Naṡch njeṡapomnity Handrij Seṡtej je ṫole ẓerbṡke waṡchnicẓko do rjaneho wěnca baṡnjow ṡwit a ṡ Kozorom ḣromaḋje ṡtaj ṡpěṡnikoj Sserbṡki kwaṡ. —

Njeḋẓelu ṡta ẓo nětko wulka weẓ w Budyšinje. Mi-ḣior, ṡakḣaḋẓaju ḋwaj, ṫi ḋny poṡpochi, ṡacẓěri pṡackí ẓerbṡkeho kraja, kotṙymż bě po 25. t. m. ḋawno wuḣłoṫo, ḋo cẓopkeho ḣnězda w Kat. ṫowaṙṡchowni. Tu bě „Nadźija“ wṡchěch na kwaṡ pṡcheproṡyła. Pṡcheẓełnje a łubośnje wabjeṡche Sserbow ḣiẓo njeḋẓele ḋokho na ẓwój „Ptacźi kwaṡ.“

A ptacźata ẓo ṡṫetowachu, pomałku, ale wěẓce. Ptacźata ẓe wṡchelakorymi waṡchnicźkami. Ẓiwjenja ṙaḋośne pṡchileẓachu ḣiẓo w 5 ḣoḋź., ẓo ḃychu ẓo w pṙawem cẓaṡu ḋo ẓyṫa narẓeẓowaṫe: „A cźi ḣerẓy pṓḋła, ẓe ẓiwjenje!“ —

Ṫeẓ ḣerẓow ḋyrḃi ẓej cźłowjek ḳwalicź, wožebje pṡchi kwaṡu. Ale naṡchi ḣerẓy běchu ṫeẓ nješcho ḣóḋni. Cźi ẓo wam ṫak pṙawje miṡchṫrzjy na ḣuḋźbu wuṡoła. Ssu ḋẓe ṫo ḣuḋźbnizy comme il faute! Proṡchu, ẓe ẓerbṡkeho orchesṫra. To poḳaẓachu ḣnyḋom pṡchi ẓpoczaṫku ẓwjedẓeńskeho porjaḋa a na kónẓu pṙenjeho ḋẓela ḣuḋźbne cźiẓła wubṙane ẓe ṡmamjenitych kompoṡitorow: Linka, Fucźik a Dworẓak. Ṫola jedyn wulki njeḋoṡtatk naṡche pṡchipoẓłuchaje ptacźki maju: njemóẓa „pyṡki“ ḋẓerẓeczi. Schẓebotaja, ḣdyž ẓo ḣuḋźi, a ṫo nihḋy pṙawje njeje! Ṡarjaḋowaṙ ẓwjedẓenja ma ṫo ḣnyḋom ẓwopṙědka kategoriizy ẓebi ẓaḋacź: „Mjeṫcź, ḣḋyž mu-ḋri rěcźa, ḣuḋźa!“ —

Po ouvertṙje pṡchedńjeje knjeẓna Kowaṙkez ẓ cẓopjej wutṙobu a lubaczu prolog: Cźiṡchinikeho „Sserbṡki narod“ a poḋẓiṡcho ḣliṡchcze rcźitkowaṡche ḣorliwje Kṙjeczmaṙjowe napominanje „Sserbja wojujmy!“

Pṡchedńḋyła knjes Kṙjeczmaṙ wuwita wṡchěch hoṡczi ẓ wutṙobnymi ẓkowami. Mjes druḣim praji, kelko pṙóẓy a ḃźeła a wṡchelakich woporow je ẓebi wuḣotowanje „kwaṡa“ ẓaḋało. Naḋlubje jemu to wěrẓachmy. Pṙogram ḋẓe bě ṫak ḃohaṫy, pṡchebohaṫy, ẓo ḃy ẓamo ḋwaj ẓwjaṫocẓnaj wjeczoraj wujẓelnił. A wṡchitzy ẓu ẓebi wjele na ḋobṙem poraḋẓenju ẓaleẓeczi ḋali! Ṡkutki rěcźa!

Hiżo ṡpěwny ḋẓeł bě wulkotny. Seṡtej a Kozor běẓchiaj mjes nami. Jeju ḋuch, kiž ḃěṡche nḣḋy Sserbṡtwo ẓe ṡpara ḃudźił. A ẓ nimaj ṡjednoczkimy ẓo a wo-ẓwjeczkimy ḣódny „Sserbṡki kwaṡ.“

„Nadźija“ bě pṡchi pṡchedwjedẓenju pṙenjeho ḋẓela połnoliczṅje ṡaṡtupjena: Rjany ṫhór wjeṡnych towaṙṡchkow a ṫeẓ cźi muẓẓaj ẓwaṡarjo póḃla. Jenoẓ njewěm, haẓ bě ṫa muẓẓicźka ẓḣożowna, ẓo ẓo wṡchitzy pṡched jewiṡchcźo ṡeṡtupachu a ṫón wulki „krokodil“ ṡe ẓwojej wowṡuchu ṡady ṡpěwarjow roẓbwoji. Woḃṡwětlenje bě huẓnjenc, konẓentraẓije mako! Wěẓo je ẓo ṫaiḳe něcźto ẓ nuẓy ṡtako: jewiṡchcźo je ṡa ṫu wulku ẓyku ṡpěwarjow maḳe, pṡchi ṫom ṫhłóḃne ḳaẓ ḳólnja. Ṫola effekt ẓaleẓi na ṫóẓdy pab we powṡchenym ṡtojniṡchcźu! Njeḋẓiwaẓy ṫoholeṫe manko paḳ ẓo wṡchitkeṫe mogu napinachu, ẓwoje naẓlépṡche poṡticzicź. Woḃeḃje ẓoḃuṡtukowaẓy ṡoliṡtoje ẓu ẓwojich wěk wulkotnje pṡchedńjeẓli: ṫa luḃa ẓerbṡka njewěṡta — naṡch derje ṡnaty Hornjoḣóṙcẓaniṡk ṡchkoṙonczk — knjeẓna Fṙajṡchlageẓa ṫón cẓeṡtny nawoẓenja, nam pṡchecẓo łubje witany ṡpěwaṙ k. Schlamaṙa waẓna woẓoḃa pṡchi ẓwaṡu, ḃraṡchka, ẓ Budyṡchich ẓwjedẓenjow ḣiżo ẓ pṙedawṡchich lět woḃeḃje derje ṡnaty k. Hejḋuṡchka. Naẓwjeṫchu pṙózu a ḋẓéło je kaẓ wṡchuḃje a pṡchecẓo wěṡo měṫ towaṙṡtwowy ḋiṙigent, knjes kantor Schoṫṫa. „Nadźija“ ḋyrḃi horda 3ncź, ẓo jeḣo ma: ḃjes ḋuṡche je cźẓło mṙwe! A naṡcha „Nadźija“ ẓebi jeḣo ṫeẓ waẓi. To ḃopokaẓa ẓ rjanym ḋaṙom pṡchipóḣnacźa. S ẓwóẓcźełom poczẓeṡći ẓo ṫeẓ knjeẓna ẓpewaṙka a knjes pṡchedńḋyła ḋoṡta rjany ḣódnoṫny ḋaṙ jako cẓeṡcźaze pṡchipóṡnacze wot towaṙṡtwa. Haj, na „Ptacźim kwaṡu ḋyrḃja ḋaṙy ḃycź: „Pẓecź ẓoẓci a ṡchéṡcź hoṡczi — ẓo je ḣłódny cźaẓ. Dwaẓeczi cźaṡcźi a ḋẓeẓaczi pjaṡcźi — ẓo je ḣódny kwaṡ!“ So ḃychu wṡchitzy hoṡczo nětchto měli abo ẓnajmjeṡićha nětchto cźaẓli, to policijaczu ẓo ṫaleṙi ẓe ẓawitymi ṫrubjaṙkami. Nó, wṡchako wěcẓe, ṫa weẓ ṙéta allotrija abo loṫerija: Hḋyž je nitka, je to allotrija, a hḋyž je cźiṡło — loṫerija. —

Słónẓ pṙenjeho ḋẓéła ẓaṡpéwa knjes Schlamaṙ hiṡchcze jara wuṙaṡnje Cźornoboha ṡtyła a nadźiju ẓ pṡchewoḋom huḋźby. Huḋźba ẓahṙa hiṡchcze Fucźikowy „Florentiniṡti pothod“ a Dworẓakowu „Humoreṡku“. S ṫym bě pṙéni ḋẓeł ẓwjedẓeńṡkeho porjaḋa, nětḋźe połdṙe ḣoḋźiny ṫṙajaẓy, wucẓerpany.

* * *

Druḣi ḋẓeł bě ṫeẓ wulkotny: ṡchwaṙny ḳuẓ ḋẓiwnych waṡchnicẓkow w ẓiwym ḳłowje a wobraẓu. Ale bě nam to nowinka na ẓerbṡkim jewiṡchcźu, ẓoẓowṅje wubṙane ṡa „Ptacźi kwaṡ“. Trochu ḋołha jenoẓ, ḃych rjekł. Niẓ ẓo ḃy woṡtuḋźiła, ḣḋje ṫeẓ ṫo! Ale wjeẓełohṙa ẓamo ẓkoro porjaḋ wupjelni. Dwaj porjaḋaj ẓa ẓobu — ẓ nimi pṡcheṡtawkami woẓṙjeḋża — pṡcheczeẓło lubi, ṫa ẓamo najpeḳniṡcheho pṡchiḣłaḋowaṙja napina. Ṫola ṫi njeje ẓ porokom, ně, ḋobṙa raḋa jenoẓ. Maḳy ḳuẓ a ḋobṙy ḳuẓ! Dwaj ḋobṙaj ḳuẓaj druḣḋy ẓoḋźi ẓkaṡtaj! —

„Kukeczenjo, ẓkawny ḷudźił“ ṙéka nowińka. Naṡch ḷuḃy pṡcheczeł Mitṫ. Haṫno, ḋawno ṡnaty jako ẓpiẓaczeł a pṡcheẓerbṡchcźeł ḋẓiwaḋłowych ḣrow, je nam ju ḳ ḣoḋam wobraḋźił. Hiżo pṡcheḋ 25 ḳétami bě ẓe ẓjemu pṡecza němṡki original Kotẓebuṡoweje wješełohry „Die deutṡchen Kleinṡtädter“ ḋo ṙukow ḋoṡtał. S wṡchim ṡamérom a naḋawkom wšo pózła jemu ṫule hṙu naṡch narodny wótcźiny ḋr. Muṫa. A ḣlejcze, ṫuṫón naḋawk je nětko ḳraẓnje ḋopjelnił. „Nadźija“ paḳ ma cẓeṡći pṙěnicźkow. Najwjeṫicha ṡaṡłuẓba ẓjes ḋwěła ẓkuṡcha ẓaṙjaḋnikej ḋẓiwaḋławeho wotṙjaḋa, k. Schajḃi. Naṙoḋneho ḋiṙektora ḃychmy ẓa Budyšcźiṡte ẓerbṡke ḋẓiwaḋło w jeho wožobje mélł, ḃḋy by ḣiżo ṡtajneho ḋẓiwaḋła ḃył ẓa ẓyte Sserbṡtwo. Ṫola nierẓẓmy w ẓrreałnych ṡaḋach, waẓmy ẓebi ṫo, ẓchṫoż mamy a jamóẓemy. A pṡcheẓa ḋale ḋoṡpódka! Najṗrjeḋy trjebamy originale. Ṡpiṡoẓ waẓjeṡło, ḋo ḋźéła! —

Ṫola wobḣladajmy ẓebi naṡchu hṙu! Ju ṫak pṡcheḋṡtajićź, je ḃy pola wṡchěch pṡchiḣladowaṙjow wuwabiła wješeło a ṡroṡumjenje njeje ẓnadna weẓ. Cẓehodła? Ṫoḣodła, ṫo wobẓaḳnuje ḋobry ḳuẓ naṡcheje ẓamjenje indiwidualnoṡcze, naṡcheje wokolnoṡcze, naṡcheho cẓaẓa, kiž je ṫak ḣhory a ṫak ẓmješchny. A njeraḋ cẓłowjek ẓebje ẓameho wuẓmješchuje, ako ḣhoremu ẓo ẓmjeże, ḋokelẓ ani ḣhoroṡcze ani ẓmješchnoṡcze ẓwojich njepoczinkow ḣiżo wṡazy njeczuje. Ẓyły „effekt“ wuṡkoẓi ḣaṫe, ḣḋyž jako pṡchiḣladowaṙjo ṡabuḋźemy na ṫo pomyṡlicź, ṡo ẓmy ṫo my, ẓo je ṫo naṡche měṫo abo měṫaczko, naṡch cẓaẓ abo naṡcha indiwidualiṫoẓ. Hḋje ṫeẓ ṫo! Ṫaẓay my nihḋy njeẓḃmy, ṫaẓay ẓu mojeḋła jenoẓ „Kukeczenjo“ we Sserbach, abo „Schildaer Spießbürger“ w Němczach. Haj, kaẓay ḋha? Ssławni Kukeczenjo myṡlja, ṡchṫó wé ṡchṫo ẓu, wot ḃławneho měṡchczanoṫy, ṫej wyṡchcźeho ṡtaroṡty Michała Wrobła haczź bo ẓuchcźeho Kralika, twaṙṡcheho, puczneho a lẽẓneho inṡpekṫoṙṡcheho pomoẓnika. Wiḋźicze, w cźim effekt cźi? W njekṙajnych ḋoḣkich, ẓ wjeṡcha pṙóẓdnych pṡchiḋawkach, kiž ẓo ṫitule mjenuja. Poṫaẓṫim ẓ ḳrótka: nješchṫo ẓ ẓyca a nješchṫo ṙéczaẓ w ẓwěẓe, ḃyrnjeẓ ṫuṫón ẓwój wjeṡtći maḳeho měṫaczka Kukeẓ njebył. Jenoẓ ẓchcźoẓ je ḋale pjeẓo pobył abo naposḷedku w reṡiḋenẓy, kaẓ Wroblej Mórṡcha, móże ẓłépẓowṡtwich ẓe ẓwojim łubym Měrkom Ṡwětłikom ṫak ṡabłajniczź a ẓa nóẓ woḋźiczź, ẓo maja jeho ẓa krala inkognito. Wṡcho paḳ ẓo w prawnym cźaẓu wujaṡni, a Mórṡcha ḋobuḋẓe ẓe ẓwojej pṡcheḳlepanoṡcźu — ḋobuḋẓe ẓebi ẓwojeho Měṙka ẓa nawoẓenju. A wḃoḣi Kralik ẓwoṡtanje ẓ ḃaẓnikom a ḃlaṡnikom. —

Rólе ḃěchu ṫu wṡchě w prawnych ṙukach. Hṙajerjo wṡchitzy wědẓachu, ẓ cźim ẓwój effekt ḋoṡpéja. So by ṫu nihḋy njeḋoḃaṙało, ẓwoju rólu jenoẓ derje ẓ ḣkowy móẓ, ẓo ẓamo roṡumi. Ẓiwy ḋuch, ḣiḃicziwoṡcź, geṡtikulaẓija a wobṙotnoṡcź jaẓyka — wṡcho ḃe ṫu we wṡchěch nimałe jednanjach ḋoṡpołne. Ḣkowne róle ẓo ẓamo wuṡnamjenjaju a ṫoḣodła ṫeẓ ẓo ṫak ẓpodobaju. Nochẓu nihoho mjenowaẓ, nihoho wuḃḳhowaẓ abo kritiḳowaẓ, ḣḋyż

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

14] (Pokračowanje.)

Strašne njewjedro w nocy, nětko rano balzamowy powětr. Bjeru knihu a du do zahrodki, nichtón tam njeje.

— — — — — — — —

Józefk je njekničomnik. Ze złóscu so wšón třasu. Hdyž započinaše być čoplišo, wróćich so domoj. Bóše mi tak rjenje. Sydam so a myslu tak, što sym wšo hižo nastudował, rozhladaju so bjezdźak a nahle so wóčko zastaji na Navratilowej guaši, morjo we słónčnoj pruzy. Stupam bliže. — Wobraz je sama hlinjana kulka a sčěna wokoło też. Kaž so zda, je sem Józefk z napječiwneho wokna z drjewjanej trubu třčelał. Wzach wobraz a dźech so k molerjej wobčežować. Molerj so rozzłobi. Józefk dosta njemiłosćiwje wupłačenje hnydom přede mnu.

— — — — — — — —

Klikeš njesměrnje roznjomdrjeny. Je pola kavalerije słužił, dźens je jim rytmiśtr wumrěł a mějachu pohrjeba dla zhromadźiznu. Klikeš bě namjetował, so bychu do Wiena telegrafowali a sej wuprosyli, zo by njebóčički był hišće po smjerći za majora pomjenowany. Potom by pohrjeb mohł wjele sławniši być. Tola w hromadźiznje bě tola něchtó mudriši, wuréča jim to a Klikeš ze złobu ani njerěči.

Powěda so dale wo smjerći. Też překupcej na namješće je pječa něchtón wumrěł. Stó? Korčmař powěda: J, jenož nan, a tón běše hižo tak stary, zo so sam za to hańbowaše.“ Na čo je wumrěł? Na suchotinu, kaž před tym też jeho nan. To je pječa tak, kaž je to w jednotliwych swójbach zawjedźene.

Takle to woprawdźe njeńdźe. To je studowanje. Pokračuju kaž šnak, myslički su stajnje druhdźe hač w knizy. Sym rozpjeršeny. Po mozhach mi łaža figurki, moji susodźa. Njeje pomocy, někajke přemjenjenje so dyrbi stać. Tychle ludźi dla njejsym na Malu Stronu přičahnył.

Jědnačich. Słyšu w kuchni šćerčenje mječa. Najskerje je tón wojak naš přibuzny. Kavalerista?

— — — — — — — —

Płač, wołanje molerki, bolostny křik, skiwlenje a wuće molerjoweho psa, kiž je něšto žałostneho skućił: Je zožrał molerjecnu móšnu z wobsaženymi w njej swójbnymi dopomnjenikami, włosami njeboh nana, cedulka wot krasneje spowědźe a Bóh wě z čim hewak.

— — — — — — — —

Poł hodźiny poměrneho měra, na to nowa hara pola molerjec; molerj bě najskerje z winarnje přišoł. Słyšu jeho wótře rěčeć, potom swarjeć a skónčnje jeho słyšu rjeć: „Tak, ja či powědam, ty powrjestiš, zo husace jatra słušeja hłowje swójby. Cyły swět ći to rjeknje. Po wokomiku słyšu: „Knjez Sempro, mam prawje abo nic, zo husace jatra słušeja hłowje swójby?!“ Sempra njeslyšu, ale molerj křiči zaso: „Nó tak widźiš, ty...“ Najskerje bě sej molerka z bolosće nad zhubjenjom swójbnych dopomnjenkow husace jatra wopjekła. Napřeco hłosy su słyšeć dale. Po khwilcy zaso zareji molerj: A tej dwě dźesatcy je też zežrał? Što dha budźemy nětko jeść? Krasne čiche popołdnjo. Njeda mi pokoja a dyrbjach dele do zahrodki; je prózdna, poswjatne čicho w njej. Spinet! tón stary špinet, što by mohł wšitko powědać. Kelko króć je so při nim smjało, kelko króć zdychowało. Přisydnu a wotklepam woko. Pjeć oktavow. Hdyž sym sam hišće hrał — ach je to hižo dawno. Tola dyrbju hišće něšto móc. Znajmjeńša akordy — Cis — E — A klinči to! A — D Fis — wubjernje! Trochu wyše — D — Fis — A — Fis, A. D.

„A knjez doktor hraje piano — to je rjenje!“ słyšu z razom za sobu molerjowy hłós. Wobroću so — za mnu stoji wobydlerstwo cyleje naše zahrodneje republiki. „Zahrajće něšto, knjez doktor, prošu!“ dźe knjeżna Otylka. „Ja woprawdźe ničo njemóžu, knježna, ale ničo! Nihdy njejsym na piano hrał — husle sym hrał, to je wěrno.“ „A to je čim zajmawišo — sym džěn słyšała čiste akordy. Pódźće to, wěrće, prošu, prošu. Je kaž dźewjatnaćelětna.

Čert wě, čohodla njejsym wot špineta ćeknył. „Njemóžu woprawdźe ničo, knježna, — ale ja was přeswědču, — njewusmějeće so mi! Zpomjatkowach sej marš z Normy, hišće před mało létami sym jón hrał a dźěše to. Zahrach. Po dźesatym taktu njemóžach dale —

„Wy woprawdźe ničo njemóžeće“, syčeše Prowaznik.

„Kałanje drjewa“ měni knjez domjacy.

„Ale je to wubjernje“, horli knježna. Knjez doktor njeje nihdy piano hrał a tola to móže. Knjez doktor dyrbi měć znamjenity talent za hudźbu. Wobjał bych ju, — kak dobru wutrobu ma! „Ja to wěm hižo dawno, zo ma knjez doktor znamjenity talent. Wón tak rjenje hwizda — knjez doktor, dźens rano sće hwizdał Traviatu, ja sym was słyšała.

Ta žónska wćipnosć! Nic snadź — snadź by nic... Jezus Marija Józef —

Ale poprawom, čohodla Jezus Marija Józef? Ja njepraju, zo bych ju chcył, zo by so mi na choyże jenoż přibližnje lubiła — tola njezbožo by to runje...

(Pokračowanje sóčhnje.)

w powschitkownoschi jenoż wuprajicz: dźiwadłohrajerjo žu hru ſ wulkej chwalbu pschewjedli. „Nadžija“ šmě na swoje wupruhowane, wopornitwe a pschezo pilne mozy ſ dobrym prawom horda być. Też letuschi „Ptaczi kwaš“ dě narodny ſtutk, sčěhowanja hódny. W čžikym žiwjenju jeje žobuſtawow tčži schwarna móz, a ta njech wjednitstwo wobſtajnje doprědka čžeri, so bychmy wschitzy hromadže dopokasali, so Budyschin ma ſwoju „Nadžiju“ a Sserbjo Sserbjo wostanu!

Kóždy ſprawny Němc dyrbi naſche dyčže a naſche džěło pschipósnać, kaž žo to ſtawa w chwalbnych rozpomináwjach wo naſchich ſwjedženjach też w Budyſchkich němſkich dženikach. Jenoż pschiſtłodžerjo a plěžny móža naš hidžić, do nadž kopacz a nam do rowa ſwonicz. Myž pak ſ mozu džělajmy a ſpěwajmy ſ Handrijom Duczmanom: Sserbjo my ſmy!

Sportske zdźěleńki.

Nowy A. D. A. C. — ſport.

A. D. A. C. (Powſchitkowny Němſki autowy klub) *wupiša 7. jěžbu po Němſkej a do Alpow, kotraž žo 23. auguſta 1927 ſapočnje.*

Jěžba po Němſkej 1927 je pak něſchto zyle nowe.

Wona wobſteji ſ tſjoch kolonow. Jena kolona wobſteji ſ motorſtich kołow, jena ſ wožobowych autow a jena ſ wužitkowych autow. Poſledńja mjenowana kolona, kotraž najmjenſche nakładźerſke auta, čžežowe čžahi, omnibuſy atd. wopſchija, zyle njeſwuczeny wobraz poſkiči.

Hižom w Barlinje, hdyž žo jěžba ſapočnje, budže žo naſchſcherſcha ſjawnoſcz ſa zyle nowe pruhowanja zajimowacz, kotrež žo we wobtkuſu jěžby po Němſkej a do Alpow wotmětwaju, a kiž k tomu ſtuža, trjebańku hódnoſcz jěſdźadłow wuſłědźicz. Na jěžbje po Němſkej a do Alpow wobdźěla žo wobježe katalogiſke, ſerjine jěſdźadła a budža na jich trjebańku hódnoſcz pruhowane.

Jěžba dže někajke tyſac kilometrow po Němſkej a ſtónčži žo na kołowej čzarje ſ trěbnym ſportſtim a hoſpodarſkoſportſtim wubědźowanjom. Tak pohódnoſcža ko nimo ſpuſchčomnoſce a jěſdnje ſpěchnoſce, — wobwjerſtliwoſcz, ſpinanje njekurſenje, wrjeſkot, pſchetrjebanje wosa a čžerjeńſtich ſrědkow, haj ſamo pſchijomnoſcz a kupna płacźizna maja do pohódnoſcženja jěſdźadłow ſoburěčzeć.

Tu jedna žo wo zyle nowu ſportſku družinu, ſ kotrejž žo A. D. A. C. pſchi ſwojej jěžbje po Němſkej a do Alpow 1927 ſaběra a A. D. A. C. dhže wuwiče trjebańſkeho jěſdźadła jako pſchečžiwjenje k luxuſowemu a ſportſkemu autej w ſtarym ſmyſłu ſpěchowacź.

Wupiſanje jěžbje po Němſkej a do Alpow 1927 (Reichsalpenfahrt 1927), kiž dospołnu nowoſcz w mjeſynarodnym ſportſtim žiwjenju pſchedſtaja, je wot ſportſkeho wotdźělenja A. D. A. C. w Mnichowje, Münzſtraße 9, dóſtacz. —

Protyka za dawkowe čermje

w měnjacu februaru 1927.

Saplaczicz ma ho:

1. februara: Dawk po žwjedženſkim ſakonju (Ausbringungsgeſetz) 1. termija 1927 po naplaczeńſtim namolwjenju.
5. februara: Dawkowy wotczah wot džělaczeńſkeje mzdy ſa mſdy, kiž buchu w czaſu wot 21. hacz 31. januara 1927 wuplaczene.
10. februara: Burſowy wobrotowy dawk.
10. februara: Dopředne ſamowótzenje a naplaczenje wobrotoweho dawka mězačnych płaczerjow ſa měſac januar 1927.
15. februara: Dawkowy wotczah wot džělaczeńſkeje mzdy ſa mſdy, kiž buchu w czaſu wot 1. hacz 10. februara 1927 wuplaczene.
15. februara: 1. podjělba ſamoježeńſkeho dawka 1927, kotruž maja wſchitzy, kiž ſu ſamoježeńſki dawk wunoſowacź płaczicź, po dawkowym namolwjenju 1926 ſaplaczicź.
15. februara: Dopředne płaczenje dołhodoweho dawka ſa ratałſkow a hajnſtwo na ſakładze nowjeho dawkowjeho namolwjenja ſa hoſpodarſke lěto 1925/26. Wobdyrbjałoſ-li tole namolwjenje hacz k 15. februarej 1927 hiſchcze pschipóſłane być, ma ſo dawk po dawkowym namolwjenju ſa hoſpodarſke lěto 1924/25 dopředka ſaplaczicź.
25. februara: Dawkowy wotczah wot džělaczeńſkeje mzdy ſa mſdy, kiž buchu w czaſu wot 11. hacz 20. februara 1927 wuplaczene.

Hiſchcze jenu na to kedźbne cžinimy, ſo po poſtajenja kujeſa němſkeho miniſtra finanzow ſ § 8. novembra 1926 *čzo. VI 124 327 čzahnjże* czahy wotpadnu. Tež položenja, kiž běchu w pschedwjdźmach ſa pschełkodny czaſ poſtajene, ſo w pschichodze wjazy naložeŕa njemóža.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Wurjſka gmejna je wo dowolnoſcz proſyła, ſo ſmě cžiſčenu dnjowu a hoſpodarſku wodu ſe ſjawneho puca ſ Wurja na ſtatu dróhu ſ leſownoſcžow ſahon. cžo. 169 a hacz „ß“ a 175a hacz k ſahońſkeje knihi ſa Wurjoh do Albertoweje rěcžki na ſahonje cžo. 166 ſamſnjeje ſahońſkeje knihi wotwodowacź.

Tónle namjet ho po § 33 wodowjeho ſakonja wojeni ſ namołwjenjom, ſo bychu ſo pschipadne pschečžiwjenja pschečžiwo požadanemu wuſtawanju wodby ſa 2 njedźeli wot dnja wudaca tehole wojſewjenja na podwiſanym hamtſkim hejtmannſtwje, hdyž też plany k nutſpohladnjenju wuleža, ſapodate.

Wobdźělnizy, kotſiž ho w tymle poſtajenym czaſu njeſamołwja, ſhubja prawo pschečžiwjenja pschečžiwo nadawam wuſchnoſeje.

W Budyſchinje, 28. januara 1927

Hamtſke hejtmannſtwo.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenſa ſapiſała:

1. Na łopjeno 1037 „firma Arnoſcht May Matzka we Małej Dubrawje“. (Wobſkhódna družina: Wikowarſtwo ſ tobałkowymi tworami; autowy wožnik wobſtaja).

2. Na łopjeno 1038 firma „Oſwald Proſt w Zježnju“ a jako jeje mjeſacej wikowaŕ Hermann Oſwald Proſt w Zježnju. (Wobſkhodna družina: Wikowarſtwo ſ wołom, žitom, pizowadłami a hnojidłami.

W Budyſchinje, 25. januara 1927.

Hamtſke ſudniſtwo

50 hriwnow myta

pſchilubimy tym, kotſiž ſtónčnikow kiž ſu w nozy wot 24. k 25. januarej pſchi Hruboczańſkim puczu ſchtomili wobſtemili, tak wojſewja, ſo mózemy pſchečžiwo nim ſ khłodnym prawom ſakrocžicź. Myto rozdźělimy po naſchim dobrozdaczu.

W Budyſchinje, 28. januara 1927.

Měſchczańſka rada, parkowe a ſahrodne ſarjadniſtwo.

Lěkarſke ſaradźenſke hodźiny ſa khłabomyſłnych, na padawu khoroſcz cžerpjazych a duchakhorych wobydlerjow města Budyſchina

wotměwaju ſo kóždu pjatu ſrjedu dopołdnja wot 11 hacz 12 hodź. w Měſchczańſkej khorowni na Fliſzowej dróſe 2. Bližſcha ſaradźenſka hodźina je ſrjedu, 2. februara 1927. Saradźenja ſu darmotne.

W Budyſchinje, 27. *januara* 1927.

Měſchczańſka rada, ſpomožeńſtwowy hamt.

Smutſkowne miniſterſtwo je poſtajiło, ſo tuchwilne twarſte dowolnoſcze a dowolnoſcz k ſakładnemu twarjenju bo wjacy wudźěłacz njeſmědža, dokelž taſte dowolnoſcze w Pórſchitkownym twarſtim ſakonju wopſchijane njeſtu. Wojſewjamy to ſ namołwjenjom, ſo by kóždy nje twarſtu dowolnoſcz we prawym czaſu próſtwu ſapodał.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje, twarſti policajſki hamt.

27. januara 1927.

Wulke měſchczańſke ſtčenje w Budyſchinje

wotměje ſo wot 3. hacz 10. julija 1927.

Pſchiſłuſchnyja jěſdnych a twiſtajeńſtich wobkhodow, ſpožowych, wuloženjowańſkich a pſchedawańſkich budow ſ bodakom wopſchijanjom wobkhodow, frontu a khubokoſcže, brunźiny tworow a ličzby woſow njech ſo hacz do 1. měrca wotedadža na Edmunda Hopfa, pſchedſtejičzerja tſčenja.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Naprawy k ſajědojcženju trónow maju ſo wſchitzke hdyž ho po ſudźenju ratałſkich a hajniſkich wězmyſlnych trěbne być ſhadža, něſto hnydom pſchewjeſcz. Pſchiſłuſchni k wukonjenju nuznych naprawow ſu cži, kiž maju prawo na wukonjenje hońtwy (najeſcy hońtwu), měſtcziſko ſamſnjeje hońtwy, hajniſay ſaſtojnizy). Wiſche poſtajenja ſu pola měſchczańſkoſtwa ſhonicź.

W Lubiju, 24. januara 1927.

Hamtſke hejtmannſtwo

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Dźeń 27. januara, ſo Kamjeńſka frjedźalnja ſaſo je 3 cžołokrejznymi frjedźami wobſadźi.

W Kamjenzu, 27. januara 1927.

Hamtſke hejtmannſtwo w Kamjenzu.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 1. maleho rožka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
zemdźelski punt	20,439	100 českoſł. krónow	12,473
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16,60

Barlinska burſa pokazowaſche wčera žiwy wobraz, kiž mějeſche też ſwoju pschičžinu we wuſtupje Haagſkeho roſtrſanſkeho ſudna k Kóſchenu Němſkeje. Kurſy ſpezialnych hódnoſciow ſo ſnowa powyſchichu.

Produktowe wiki w Berlinje. Tutrajneho žita poſtčeſche ſo malo. Poſtčežena ſaſſka pſchenža bě ſa Berlinſke wobſtejnoſcze pſchedroha. Rožki malo na wiki pſchińdže, dokelž nakrajne młyny wjele pokupuja. Jeczmjenſowe wiki ſo njepſcheměnichu, wowoſ mějeſche ſnowa krute położenje. Sčmjentny wowoſ dóſtawa wjazy kupzow. Wčzera płaczeſche zentnar

w Drježdźanach (ſandź. ptačk):

pſchenžy 73 kg. 13,25—13,50 hr. (13,10—13,35 hr.)
pſchenžy 69 kg. 12,55—12,80 hr. (12,40—12,65 hr.)
rožki 69 kg. 12,90—13,15 hr. (12,75—13 hr.))
rožki 66 kg. 12,35—12,50 hr. (12,20—12,35 hr.)
nałětnjeho jeczmjenja 11,75—13 hr. (11,50 hacz 13,25 hriwnow),
nazymſkeho jeczmjenja 10,50—11,75 hr. (10,25 hr. hacz 11,50 hr.)
wowſa 9,85—10,35 hr. (9,75—10,25 hr.)

w Berlinje:

pſchenžy 13,40—13,60 hr., rožki 12,65 hr. hacz 12,80 hr., nałětnjeho jeczmjenja 10,85 hacz 12,25 hr., nazymſkeho 9,70—10,35 hr. wowſa 9,55—10,15 hriwnow.

w termijowym witowanju:

ſa měrz: pſchenžy 14,65—14,72½ hr. a rožki 13,50—13,52½ hr., wowſa 10,60 hriwnow,
ſa meju: *pſchenžy 14,82½—14,35* hr. a rožki 13,41¼—13,45 hr., wowſa 10,67½ hacz 10,72¼ hr.,
ſa julij: pſchenžy 14,37½—14,40 hr., rožki 12,70—12,72½ hr., wowſa 10,85 hriwnow.

Na pſchedaŕ.

Młoda ſuproſchna ranža w Rakołdach 9.
Krowa nowa dójka, Schóſtz w Kochanojzach p. Hródka.

Pſchiſtajicz pytaja:

Pohonczaj, ſ Lippe w Semjazach.
Pohonča ſa woženje kamjenjow, Männig w Brětſchońcu pola Semja.
Młódſcheho pohonča, parny rěſak w Dažinku.
Dołzn. knjeni dr. Rohde w Hródku, Friedrichſtraße 2.

Konkurs.

W konkurſowym jednanju nad ſamožeńjom firmy Engel a Co. w Budyſchinje ho ſa wólbu žobuſtawa wěrzeńſkeho wubjerka na měſto wuſtupjeneho a ſa wólbu nałamnika do wěrzeńſkeho wubjerka termija ſa khromadźiznu wěrzeńſkow na ſrjedu 16. februara 1927, dop. ½12 hodź. na Budyſchſke hamtſke ſudniſtwo — w ſali 141 — powoła.

Ssudniſzy na pschešadźowanje.

Schwórtk, 3. februara, dop. wot 10 hodź. w Budyſchinje w ſudniſtej pschešadźowarni: 14,8 kóſn. mtr. ſuchoho dubowoho furnéra, 4,4 kóſ. mtr. topoloweho furnéra, 6 tyjeſchnikow, dźěłba žiłzamych ſtorowych nohajzow, čzi dźěłba bunzlow, ſtupnje ſ wjelkludowych kołmow, tołe, kloudowe, ſatinowe a druhe ſchórzuchi, 3 twjelkidźerzaſi, nakładźeńſka matraza, kulojta pita, 2 garnituraje ſa myſne blida, 2 kamjeninowej ſchkle, dźěłba elektr. wiſzazych lampow ſ krymom a ample, motor ¾ PS, 3 wolijowe ſpuſchčaſi, prochſrěbak, 4 kładery, 4 bukeje, 11 pižańſkich blidow, klubowy ſtołčk, blidko ſa pižańku maſchinu, 4 pižańke maſchiny (Thüringen), regulator, 2 wulkaj ſtołpowaj ſchpihelaj, ſalońſke blido, 15 měchow žanje muki, 3 wuczahańſke blida, žonjaze kolo, 2 mužazej kole, 3 gramofony ſ kamorežłom, 125 žeblow ſa konjaze koła, ſercžerowańke blido, 2 ſtółčkaj ſa wiſzańſke blido, 3 ſoſy, 2 ſčěhańſaj wobraſaj w ſtotym wobluku, ſtołpowy ſchpihel ſ podſtawkom, hoſtwinſka dwójna tšełba, wołhežna garderoba, motor ſa ſtajny prud, 4 PS, 2 Wohlmut. aparataj ſ nohowej płatu a tylowej elektrodu. 2 kredenzaj, bowlowe blidko, ſłjeborna, bowła ſ 12 ſchłleżkami, 2 ſoſy, 12 ſtołow ſ kožanym ſydadłom, 3 ſtółčki ſ ruczajnym wobłoženjom, 5 ſchmježkowych idonkow, wěžde 1½ fm., ruczajny wóz na 2 kołomaj, motorſke koło N.S.U. 8/18 PS ſe ſwětłowej maſchinu a tachametrom, 4 ležańſke ſoſy, ſchijaza maſchina, wulki muchowy kamor, wubotowanje łžhańje, bžle łakowane ſ kamorom, mjinym blidom ſe ſchpihelom, 2 tołi, 2 nózn. kamorčzaj ſ 2 ſtółzomaj, dale 2 vertikaj, 2 piſańſkej ſekretaraj, ſaczinjeny kuczowy wóz, 2 motorſkej kole, blido, 4 wſchelake radijowe aparaty, 2 półſtrowanaj ſtołaj, 2 kwělkowej ſtojakaj, draſtowy kamor, dźěłba wuſchiwanych ſaſchikowo, 3 kroſna ſa jědne koła, dźěłba wſchelakeho pſchiſłuſchcha ſa motorſke koła a ezzenterſka praša ſ mozowym cžerjenjom.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Położenje na wikach njeje hiſchcze kuwite. Tendenza: měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj pſched hodźinu. Tendenza: měrna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	31. 1.	29. 1.		31. 1.	29. 1.
Pšenica	268-272	268-272	buny	20 21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23 24,50	23-24,50
nal. jačmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. jačmjeń	194 2 7	194 207	*žołte lupiny*	*18-19,00*	*17-19,00*
wows	191-208	190-202	zeradella	30-33,00	30-33 00
kukurica	190-192	190-192	raps wosušk	16,50	16,5
pšeńč. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosušk	20-21,10	20-21,00
ržana muka	35-37,25	35-37,25	poch. melasa		
pš. wotruby	15,50	15,25	bžrnj. kruški	30-30,50	30-30,50
žrane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-2,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	32 34,00	32 34,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	jačna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdźańska burza.

Pšenica	265-270	běrnjace kruški	32,00-32,50
rožka	258-263	pšeńč. wotruby	13,90-14,80
nałětni jačmjeń	235-270	ržane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. jačmjeń	210-235	pšeńčna muka	47,00-49 00
wows	197-207	ržana muka	40,50-42,00
čefwjeny dźećel	260-275	woka	30,00-38,00
raps	310-315	pjeluški	29 00-30,00
kukurica (Mais)	192-197	hróch	32,00-38,00
ſuche truhańčki	13-14,30	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaćizny rěznoho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

31. januara.

87 woł., 228 byk., 345 kruw. a 45 jałojc., 643 čelat., 651 wowcy, 3013 ſwini.

Płaćizny za

woły: 1. 55—58, 2. 46—50, 3. 30—44, 4. 31—36, 5. 28—30;
byki: 1. 55—57, 2. 51—54, 3. 44—47;
kruwy: 1. 50—54, 2. 40—44, 3. 30—33;
jałojcy: 1. 50—60, 2. 44—52;
čelata: 1. 72—76, 2. 63—70, 3. 54—60;
wowcy: 2. 50—56, 3. 42—49, 4. 35—40;
ſwinje: (přez 300 pt.) 68—70, 2. (200—300) 66—68, 3. (200—240) 64—65, 4. (160—200) 62—63;
rancy: 55—60.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawaśni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćenja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. woterdź, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 27 — Budyšin — Srjedu, 2. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 66

Nowe němske knježerstwo so wudospołniło.

Mjes zentrumskej stronu a němskonacionalnymi je so pónjdźelu wo shwinymaj ministerskimaj hydłonaj stóncznje dojednało. Němskonacionalni su Graefowu kandidaturu wróćo wsali a město teho prjedawšeho krajneho radźićela **dr. ſ Keudella** ſa miniſterſke ſydło poſićiłi. Na to je němski kanzler Marx do Hergtoweje kandidaturu ſwoſił. Hiſchcze pónjdźelu je po Marxowym nawjesce němſki preſident Hergta ſa němſkeho juſtizneho miniſtra a namětneho němſkeho kanzlera a prjedawſchego krajneho radźićela dr. Keudella ſa miniſtra ſnutſkowneych należnoſćow ponjenował.

Dr. Keudelſki je hač dotal mało w politiſy wuſtupował. Wón je pomérnje młody, hańe 42 lět ſtary a je ſ pruſkeje ſenjanſkeje ſwójby wuſchoł. Jeho nan bě dołhi cząſ ſ němſkim póſłanzom w Romje. S tejſe wobſtejnoſću ſpóſnuje, ſo je ſo nowy němſki ſnutſkowny miniſter we Caſtellammarje de Stabia w Italſkej narodźił. Jako ſobuſtaw braniborſkeho provinzialneho ſejma a jako pſchedſydſtwowy ſobuſtaw braniborſkeho landdunda ſo wón ſe pſchetworjenjom lěſniſtwa ſaběraſche, ſa cząſ jeho hajniſtwowa akademija w Eberswaldze ſa doktora lěſniſtwa ponjenowa.

Dojednanje wo němskich rańſkich twjerdźiznach.

Mjes ſwjatkarſkim komitejom we Verſailles, konferenzu póſłanzow w Pariſu a němſkimaj wotpóſłanzomaj, generalom ſ Paweliom a tajnym radźićelom Forſterom je ſo w praſchenju němſkich rańſkich twjerdźiznow wutoru dojednanje dopiſko. Němſke knježerſtwo je ſo ſwjaſako, ſo bo dojednanje wo dźełanju a wuwoju wójnſkeho materiala w němſkim ſejmje ſakoniſcy ſtwěrći. Schtož wobtwjerdźenja pſchi němſkej rańſkej mjeſy naſtupa, je ſo wobſamkło, naměſtne paſmo poſtajić, w kotrymž njeſmě żanych druhich wobtwjerdźenjow bycź, dyžli tych, kotreż ſu ſo w lěcze 1920 do liſcinow konmiſijow ſapiſałe. Kak maju ſo wobtwjerdźenja w rjedże ſdźerżeć, ſo bo drobna poſtaji. Knježerſtwo, kotreż ſo w kontrollowazych konmiſijach ſaſtupuje, pak tonu pſchiſłoſnje, ſo ſmě ſo města liczbu betonowych ſkowom. kotreż ſu ſo po 1920 natwarile, ſdźerżeć. Wſchě druhe ſkowy wokoło twjerdźiznow Königsberga, Küſtrina a Głowowa dyrbja ſo wottorhać. Němſka praji, ſo druhich wobtwjerdźenjow, dyžli ſnatych, njeje a ſo ſwjaſa, ſo nowe njenatwari. Města forma dojednanja ma ſo hiſchcze wuczinić.

Po powěſći Hawaſkeje powěſćerńje ma ſo ſ 88 ſawadzych wobtwjerdźenjow pſchi němſkej rańſkej mjeſy jenoż 34 wottorhać, mjes tym ſo ſo 54 ſaſkowa, a to 8 twarow pola Głowowa, 15 pola Lötzena a 31 pola Königsberga.

Dawki na leżownoſcze a twarjenja w Pruſkej maja ſo znowa rjadowacź.

S Barlina ſo powě, ſo je pruſka ſtatna rada naměſtej ſa nowy ſakoń ſa dawk na leżownoſcze a twarjenja pſchihłoſowała. Nowy ſakoń, kaž drje je naſchim cźitarjam w pruſkej Luźiju ſnate, jenotnu hódnoſcź (Einheitswert) jako dawkowu podkohu (Steuergrundlage) ſawjedże, dawkowe ſadźby ratarſkeho ſamóſenja, ſakładneho ſamóſenja (Grundvermögen) a wobthodnych leżownoſcżow (Betriebsgrundſtücke) znowa rjaduje. Po nowym dawkowym ſakonju ſo njemóże wjazy ſtacź, ſo ſo wobthodnym leżownoſcżam dwójny dawk napokoži.

Wotewrjenje „zeleneho tydzenja“ w Barlinje.

Saſidźeny tydzeń wotmě ſo w Drjeźdźanach Saſkſti ratarſki tydzeń. Tón tydzeń pak nětko pruſke ratarſtwo tohorunja ratarſki tydzeń ſarjaduje, kiž ſo „ſeleny tydzeń“ mjenuje. Saſidźenu ſobotu wotmě ſo wotewrjenja ſwjatocznoſcź. Pſchitomni běchu ſaſtupjerjo wyſchnoſcżow, pſchedſydźa ratarſkich organiſacijow a nowinarjo. Powitańſku rěcź mějeſche ſtatny miniſter Steiger. Wyſchi pſchi mějeſchcźanoſta Böß ſeidźenych w mjenje města Barlina wutrobnje witaſche. Wón wuſpěchny, kak wuſko je město Barlin, jako najwjetſchi wobſydźeſer kubłow, ſ ratarſtwom ſwjaſane a rěcźeſche wo hoſpodarſkich poćahach mjes městom a wſami. Barlin je jedyn ſe najwjetſchich woteběrarjow ratarſtwa, na druhej ſtronie pak wě kedi město móz rólnych ratarjow berje wažicź. Potom rěcźachu hiſchcze krajny ſtarſchi ſ Weecki, hrabja ſ Kalkreuth, preſident němſkeho Landbunda, ſapóſłanz Held a miniſterialny direktor dr. Wappes ſ haſniſkeho towarſtwa. K wotewrjeniſkemu aktej pſchiſłamkny ſo khód po wuſtajenjy.

Dalſchich pjeć milijonow ſa Hohenzollerniſch.

Po ſrěcźenju mjes Hohenzollernſkim domom a Pruſkej je ſo 5 milijonow hriwnow jako druha rata pruſkich płaćenjow na Hohenzollernſki dom wuplaćiło. Poſlednja rata, tchórunja 5 milijonow wucźinjaza, ma ſo 3. meje wuplaćiś.

Saſkſi ſejm

Pſchiběrańe padujcźiſtwoda dobywanjow do twarjenjow, wumozowanjow ſónſtich a podobnych pſcheſtupjenjow je frakcija němſkeje ludoweje ſtrony k napraſchenju pohnuło, ſchto knježerſtwo myſli cźiniś, ſo by tymle pſcheſtupjenjam wobarało.

Wyſchſchi knježerſtwowy radźićel dr. Rätzſch w knježerſtwowym mjenje mjes druhim wotmołwi, ſo je **kriminalita w Němſkej a Saſkſej wulka.** Wo tym, ſo dyrbi ſo wona mjeńſchiś, ſu wſchě pſchiſłuſchne městna ſjena. K tomu dyrbi naczíſk powſchitkowneho němſkeho ſtyſtaſkeho ſakonika, naczíſk ſakonja ſa wukonjenje khłoſtanja ſłuźiś. Saſkoń wo němſkej kriminalnej poliſaji dźe wuſpěſchne wobaranje pſchеſtupnikow ſ **centraliſaziju kriminalneje poliſije dozpiś.** Saſkſa je preni kraj, kotryż je na podłožu ſakonja wo němſkej kriminalnej poliſaji krajnu kriminalnu wyſchnoſcź hač 1. okt. 1922 ſałożił, ſyku kriminalnu poliſaju na ſtat pſchewſak a kruce zentraliſe organiſował. Schtož pſchiběranje pſchеſtupjenjow powſchitkownje naſtupa, njemóże ſo rjeź, ſo ſu w ſyku pſchiběrałe. Pſchiběrowałe ſu: jebanſtwa, ſałożenje wohnjow, wumozowanje ſónſtich, pſchеſchiwjenja, cźełne ſranjenja a we wěſtym wobſahu ſtupnſtwa w ſwětowej wójnje, bjeſdźěłoſći a hłodźe widźi. Woteběrałe ſu jednore padujcźiſtwa, cźeźe padujcźiſtwa, pſchełhowanje a rubježniſtwo, mjes tym ſo ſu mordarſtwa, ſarażenja a ſtórzowanje dźěći nimale w tej ſamej wyſokoſći woſtałe. Knježerſtwo ſo roſmyſluje, liczbu kriminalnych ſaſtojnikow powſchitcź a pódła teho liczbu ſelenych poliſajſkich ſaſtojnikow tehorunja roſmnożiś.

Sozialdemokrat **Harſch** pſchiczinu ſa pſchiběranje pſchеſtupniſtwa w ſwětowej wójnje, bjeſdźěłoſcź a hłodźe widźi.

Kommunist **Siewert** w podobnym ſmyſłe rěcźi.

Dr. Gelſort ſ němſkeje ludoweje ſtrony na to pokaſuje, ſo ſapalenje brójnjow, wot amanje ſadowych ſchtomikow a hrożenje ſ tšélbami nima niczo ſ hłodom cźiniś.

Na napraſchenje ſapóſłanza Kuntyſcha naſtupaze **pſchiczeńe kowarſkeho miſchtra do pruhowarſkeho wubjerka ſa konjekowazych kowarjow** hoſpodarſkowy miniſter dr. Wilhelm wotmołwi, ſo 1. haprileje wukaſ płaćiwoſcź dośtanje, po kotrymž ma ſo pruhowazy wubjerk też ſ pruhowanym konjekowazym miſchtrom wobſadźiś.

200 000 puntow ſterlingow ſa němſkich wójnſkich jatchy.

Jendźelſke knježerſtwo je němſkemu knježerſtwu 200 000 puntow ſterlingow (4 miliony hriwnow) ſ poſtajenjom pſchepodało, ſo bychu ſo mjes wójnſkich jatchy, kotrež ſu ſo cźaſ wójny wutworjeny monopol ſa žitowy dowoz trajnje ſwěſćeſcź. Po nim dyrbjeſche ſwjaſkowe knježerſtwo jenicźke prawo na dowoz żita dośtaś. Mjes tym ſu ſo prózowali, praſchenje roſrěſaś, kak ma ſo ſaſtaranje ſe žitom ſawěſcźiś a ſo ſ dobom plahowanje żita ſpěchowaś. Swjaſkowa rada je nětko wobſamkła, nakhwilnje žitowy monopol wobkhowaś ſ wumělenjom, ſo ſo w poſdźiſchim cźaſu we wěſtym priwatnym firmam dowolnoſcź ſ dowoſej żita da.

Znutſkowna napjatoſć w Italſkej.

Sahrjebſki „Obſor“ je powěſć ſwojeho dopiſowarja wo italſkich wobſtejnoſcźach wocźiſchcźał. W roſprawje ſo praji, ſo w Italſkej bórzy k roſhudźowanym podawkam dóńdże. Spočatk lěta je ſo dyrbjała reorganiſazija ſejma ſapóſłanzow pſchewjeſcź. Sſejm dyrbjeſche ſo ſhubiś, dokelž wón nima ani kuratdźowanſkeſi ani ſakonjedawazy nadawk. Senat dyrbjeſche ſo tohorunja reformowaś. Hdyž mjes hodami a nowym lětom Muſſolini kralej pſchiſłuſchnemu namjet poda, Viktor Emanuel ſwoje pſchihotowanje ſapowědźi. Dóńdże k kruteniu wuſtupej mjes Muſſolinom a kralom, a wot teho cźaſa ſo Muſſolini pola krala njeje wjazy pokaſał. Też w faſiſtiſkej ſtronje je hłuboke roſcźerjenje. Mały dźeł faſiſtow je ſo ſa krala ſtoſił, wjetſchi dźeł, kotryż Italo Balba a ſtatny ſekretar Edmondo Roſſini wjedźetaj, ſtejachu wotkliczenje ſ monarchiju a załoženje faſiſtiſkeje republiki ſada. Wukrajni diplomatojo ſu krala na to kedźliwiſcho cźiniłi, ſo ma ſo pſchećiwo njemu attentat wuwjeſcź. Villa Adda, w kotrejž kral nětkole bydli, je ſo na to ſ wojakami, kralej zwěrnymi, wobſadźiła. Kral je generalam ſdźělił, ſo cźeźe cźaſy naſtawaju a je jich poſłuſ, ſo bychu jemu ſwěrni a poddani woſtali.

Italſkenjo w Albanſkej.

Kaž Bělegradſka „Politika“ piſche, general Camiccia, ſaſtupjer italſkeho generalneho ſtaba, po albanſko-jugoſłowjanſkej mjeſy puczuje. Wón je po poruczkoſći italſkeho knježerſtwa projekt ſa reorganiſaziju albanſkeho wójſka, a to na podłožu ſłabeho albanſkeho finanzneho położenja, wudźełał. Tohodla je ſo wotſtajił, ſtejace wójſko pſchiprawiś a je ſyſtem ſpłahowych milizow, kajkeż ſu pſredy w Cźornohórſkej byłe, pſchijiś. Wójſko ſo dla wuwucźenja nic ſhromadnje, ale na wſchelakich měſnach ſwoka, ſ cźimż ſo ſinanzy njepſchecźeja. „Politika“ pſchiſpomni, ſo je mjes Camiccin a ſchefom albanſkeho generalneho ſtaba, wyſchkom Mirdaczom, kotryż je pſredy ſ awſtriſkim korpſowym komandantom w Sſadru był, ſjawny konflikt dla reorganiſazije albanſkeho wójſka naſtał. Camiccia je ſhubił, ſo by ſo Mirdacz wupokaſał, hewak by Italſka reorganiſaziju wójſka wotpokaſała.

Schesće Uſunowiczowe knježerſtwo.

Dotalny južnoſłowjanſki miniſterſki pſchedſydźa Uſunowicź je wutoru nowe knježerſtwo ſ radikalneje ſtrony a Sſlowinzow wuttworił. Němſky ſapóſłanſki knježerſtwo, kotreż ma jenoż dwaj hłoſaj wjetſchiny, podpjeraju. Sſlowinzy ſu tſi miniſterſke ſydła dośtali.

China ſebi żada, zo jendźelſcy wojacy Shanghai wopuſća.

Kaž je ſo hižo wczera powědźiło, je chineſki ſwonkowny miniſter Wellington Koo jendźelſkemu póſłanzej notu pſchepodał, w kotrejž Pekingſke knježerſtwo żada, ſo bychu ſo do Shanghaja póſ ani wojacy hnydom wróćo ſawołali. „S jendźelſkej wojeńſkej expediziju“, ſo w nocze praji, „je ſo Waſhingtonſke ſrěcźenje franiło, w kotrymž ſu ſo wulkomocy na to ſwjaſale, ſo ſo wſchě wójſka ſ Chiny wróćo wotnu. Jendźelſka expedizija je ſo też pſchećiwo 10. ſtawej ſtatuta Swjaſka Ludow pſchеſchła. Chineſke knježerſtwo żane ſamolwjenje ſa ſchmatanzy njepſchećiwoſnje, kotreż wóża ſ wojeńſkeho wuſtupowanja naſtaczi.

S noty Pekingſkeho knježerſtwa je jaſnje ſpóſnaś, ſo ſu Chineſojo, njech kaſkeżkuli politiſkej ſtronje pſchiſłuſcheja, w tym ſjena, ſo ma ſo China ſ nadkněžſtwa wukrajnych wuſtwobodźićź. Chineſojo ſu nowe jendźelſke wumělenja ſ wuſmětchom pſchijeli. Nochźeda Jendźelcźanam ſjła żanych woſebitych prawow we wukrajanſkich ſydliſchcźach pſchiſtwolićź.

Mjes tym je ſe Shanghaja powěſć najwjetſcheje waznoſeje doſchła. Shanghaiſka internazionalna konſularſka wyſchnoſcź je wobſamkła, jendźelſkim wojakam ſakaſaś, wukrajanſke ſydliſchcźa wobhadźiś. Indiſkaj bataillonaj, kotrejž ſtaj ſo hižo na Shanghajſkim wuběhaniſchcźu roſleſkoj, ſtaj ſo namołwiłoj, ſo bychtaj ſydliſchcźo wopuſcheſcźoj. Mózno je, **ſo jendźelſke knježerſtwo tole żadanje jako ſapſchimnć wuźije, hiſchcze wjazy wójſka na brjoh wuſadźićź, jeli ſo ſo mjes tym** diplomatiſke dojednanje njedospěje.

Shanghai najwažniſche město Chiny.

Chineſki Newyork, kaž Shanghaiej rěkaju, ma ſo ſa ſwoje roſwicze hłóżenym Jendźelcźanam dźakowacź. We

Lěće 1844 su Jendželeńzejo Shanghai ſwobodnemu ſwětowemu wikowanju wotewrili. Samoſtatnoſcej jendželsko-amerikanſkeho ſydliſchcza, exterriotorialnoſcej běłych, su ſtebi Jendželeńzejo 1863 wubdžili. Woni ſu ſchcezo w Shanghaiu natwjedowazu rólu hrali. Jendželſke wobſchedžeńſtwo, jendželſki kapital (Hongkongſko-Shanghaiſka banka) a jendželſka induſtrija (niž jenoj ſchadowinje) maja ſchcezowu. Shanghai je ſ jenym najſchordžiſchich a najtwjerdſchich pomnikow jendželſkich kolonialnych pomnikow. W jendželſkej gmejnſtej rodže ſu Jendželeńzejo ſchcezo wjetſchinu měli. Jendželeńzan je ſtajnje na czele polizije ſtał, kotraž pódła 50 běłych nětkotre ſta Jndow a 1200 Chineſow, kotrychž wěſo wukrajenjo ſohonuja ſaplacjeja, wobžałnje. Wo czaſu nětkole w Shanghaiu dže, we kódły, kotryž je tas jeho dróhi ſchcezeſ, nimo bankow, induſtrijowych konzernow, fabrikow a hotelow. Tak lokko kaž w Taipinſkim ſběžku we lěće 1853 a potom 1861 Jendželeńzejo njebudža Shnaghai ſchitaeć móz.

Nadběh generalow połnóznych wójſ'ow na Kantonſke wójſko?

Reuterej powěſćeńnja ſ Pekinga powě: Pohlednje ſchcinowy wiedniſkow połnóznych wójſkow na to pokaſuja, ſo ſo wulku offenſiwu ſchcezíwo Hankawej měrja. Wulke mandžurſke wójſke mozu ſo ſ Cžilu do Sanana hibaju, hdžez marſchall Wupeifu je ſchcinja, kotryž bě ſo hacz dotal ſchcezíwo jich ſchcicźeńnjenju do ſwojeho kraja ſchcezeńſtwo. Wupeifu je marſchallej Czangtſolinej wóſſewiſ, ſo je niepſchijeńnoſcej w ſwojim wójſku potłócził a ſo je nětkole ſwólniwy. Hankaw nadběchacź. Czangtſolin je generała Czang-Shueſianga do Czangſchawa pósłał, ſo by je marſchallom Wupeifuom hromadze dźekał.

Jendželskeho cłowneho direkektora wotſadźili.

S mukajom Pekingſkeho zentralneho knjeſerſtwa ſu direktora chineſkeho cłownego ſarjadniſtwa Jendželczana ſra ſira Franciſa Aglena, wot jeho ſaſtojniſtwa wotſadźili. Chineſki generalny inſpektor ſow je na to dobrowólnje wróczo ſtupił. Jendželſki pódłanź je pſcheczíwo wotſadźenju ſira Franciſa Aglena proteſtował, tola najſterje niczo njemuczíni, dokelž je ſo zentralne knjeſerſtwo po ſkaczu roſhnjdžiło, tón trócź ſwoju wolu pſcheczíſtſchecź. S Aglenowym wotſadźenjom je kritiſke położenje naſtało, dokelž je ſ'owny direktor woſobinſku ſa połczonki ſamolwity, kotrež ſo ſ ſlownymi dołhodami ſadanjeja a wotkpacźeja. Sadanjenje połczonkow je nětko dwélne.

*

Wolffez telegrafowa powěſćeńnja ſ Pekinga 1. februara powě: Pekingſke knjeſerſtwo je generalneho inſpektora chineſiſch ſow. Jendželczana ſir Franciſa Aglena, dla roſdžěła měnjenjow wb bracźu nowych ſ'ownych pſchiſtajkow ſe ſtudby puſchcźiło. Aglen ſtejiſchcźo ſaſtupowaſche, ſo ſmě jemu wodhajena ſlowna organiſazija jenoj zła bracź, kotrejž ſu po ſrěđenjach pſchiſluſchcźene. Knjeſerſtwo bě najſchcezo tomu na to pokaſało, ſo ſu twrkzaine mozy na Walbhingtonſkej konferency ſ owne pſchitrażki jenohłóſnje dowolile, a ſo ma Aglea jako ſaſtojnik chineſkeho knjeſerſtwa jeho poruczenja wumjeſcź. Sa natwhitwiſho Alenowebo naſtólnika je chineſke knjeſerſtwo jendželſkeho ſtacjana Edwardża pomjenowało.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu. 2. februara.

Swjateje Marije čistoscźenja.

(Swěcźk Marije.)

† 1727 w Drježdźanach ſerbſki wučeny nastrojnik Handrij Zahrodnik, rodźeny w Khwačicach.

* 1698 w Běcźecach Michał Frencel, farař w Budeſtecach, přełožeŕ noweho testamenta. „Tych Serbow wěry priſporjeŕ."

Twjerde ſu naj' lubosća:
Njech je namaj zawidźa —
Swojej tola budźemoj.

Njech naj' hanja, wusměśa,
Z njećeſcźu naj' zetkuja —
Swojej tola budźemoj.

Nan a mać to wobara,
Kóždy dźećk naj' naſwarja —
Swojej tola budźemoj.

Hać mój runje khudaj ſmój,
Jenoż łóžko změjemoj —
Swojej tola budźemoj.

Handrij Zejleŕ.

*

— Wo wjedrje. Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +5. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. — S nětcźiſchim wſedrom mózemy ſkorjohom hycź. Kaj je ſ połoženjom wyſchinom a nižinom w Europje dowidźeć, ko drje tas nětcźiſcheho wjedra tak rucze njepſchemění. Wěſo leži nad połnóznymi krajemi głabſcha nižina, wona ſo pomałku k ranju hiba. Pſchiniješe drje nam teź hdyž a hdyž trochu pomrócźenja. Wokoło połednich dujow drje budźe wjedro njewěſcźiſche, potom drje teź deſcźcź doſtanjemy. — Jutſje ſchtwórtk ſtónczko 7,42 hodźin ſkhada a ſo 4,47 hodźinkhowa. Měſacź ſkhada jutſje dop. 8,38 hodźin a khowa ſo wjeczor 6,17 hodźin.

— Autaj do ſo kraſnjoj. Dźenſa pſchipołdnju 1/4 1 hodźin poła Sserbſkeho Domu cźežiły a wołobowy auto do ſo kraſnjchtaſ. Wołobowy auto pſchiſtejdże ſe Swonk. Lawſteje haſyn a chcź'che ſo na Kronprynzowy móſt ſwinuyć. W tymle wokomitu pſchijejdże nakładzeny cźežiły auto po Lawſtich hrjebjach a chcźſche na Swonk. Lawſku haſyn. Autaj ſo njewobſchkodźijſchcźej a móżeſchtaj hnydom dale ječ. To wuprajenju wocźitych ſwědkow trjechi wina cźežiły auto.

— Zyrkwinſki dawk w krajnej ſynodje. Krajnej ſynodje pſchedpołoži ſo nimo rospramy ſa 1925 nowu ſakoń wo zyrkwinſkim dawku, kiž je nuſny, dokelž je dotalny zyrkwiny regiment ſpadnył. W ſakoniu ſo pawſchalne ſady płacźerjow inſdowebo dawka, kiž ſu huſto ſ pſchicźinu nielubſnoſcźow bnke. wotſtronja, dokelž maja ſinanzne hamty doſcź podkhow. Dale ſdźěnje ſo jenicźke prawo bndleńſkeje amejny na dawki. Teź wonkowne wobhedżeńſtwo a dokhody ſ pſchemyſła maja zyrkwinſki dawk ſwjeſeć. S tym ſo ſ dobom dawno žadane pſchecźe dopjelni. Tónle ſakoń ma ſwopředka jenoż jene lěto płacźićź.

— Wjednik wotdźělenja ſa ſaſtaranje ſyrkoſtarnych w Budyſchinje, knjeſerſtwowy rada dr. Groſch, bu 1. februara t. l. jako taſki do Lipſka pſchepołożeny. Wjednikowe wotdźělenja ſa ſaſtaranje cźežkowobſkhodźenych w Budyſchinje je knjeſerſtwowy hamtman Schröder doſtał.

— Mordarka ſwojeho dźěcźa. Kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje doſta 31. 1. 27 wot Drježdźanſkeho kriminalneho wotdźělenja ſdźělenje, ſo je ſo 22lětna poſmoznja (Stutze) Ida Wilde ſe Schleſynſkeje, kotraž bě pſrjedy w Budyſchinje, ſe ſwojim nowonarodźenym dźećom 31. 1. ſ Drježdźan wotſkaliła. Je mózno, ſo je dźěcźo ſkónowaka a ſo ma jo najſterſcho w papowym kartonie pſchi ſebi. Wildez je měła wotpołhlad, 1. 2. 27 w Dubrawy p. Barta ſtrużbu nastupiċ. Hnydom ſa-wołany ſandarm w Barcie je wczera wutoru wjeczor Wildez pſchi ſebe pſchikhadże ſaſak, dokelž bjes dźěcźa pſchijeźe. Dokelž pak bě mjes tym Lubliſka kriminalna połizija do Budyſchina ſdźělika, ſo ſu tam powołdnju pſchi pſchikhadże cźaſa 2.44 hodźin w jenym wotdźělu 4. ſjadownje pakcźit ſ cźełom dźěcźa namakali, bu Wildez hłicźcźe ſtamſnny wjeczor ſ Barta na ſtatne rěcźniſtwo dowjeſena. Dźenſa je ſo Wildez Budyſchkemu kriminalnemu wotdźělenju wuſnała, ſo je dźěcźo w Drježdźanach duzy na dwórniſchcźo krucze ſ rubiſchcźami ſawika a ja-duzyna. Pakcźit ſ cźełom je, jako je w Budyſchinje cźaſ wopuſchcźika, ſ wotpohładom w żeleſniſkim woju wołtajiła.

— Kradnyli ſu 25. januara 1927 ſ jenoho tudomneho hoſcźeńza nětdże 60×40 cm wulki cźemnobruny ruczny kofr, w kotrymž ſo mjetcźa dźěła kolchlow, kholowow atd. khowaſche. — Dale kradnychu połednje dny we wokolnje por dołhich cźerjow a por cźornych wyſokich burſow ſe ſpinku. Wo wjeſowne ſdźěnja proſy kriminalna polizija w Budyſchinje.

— Pokhroma ſe ſaſchła mjes ſkotom ycźeſkubłowego najcźka Gerharda Niki we Domiku poła Minakała a ta-tarki Emmy Bräuerowej w Spytezach.

S Hajnja. Pſched někotrymi dujemi pſched Weberej hoſcźeńzom ſapſchah ſnjeſoboj. S dołhim drjewom nakładzeny wós, kiž ſ khójnay pſchijéżdże, po horje dele ſrjédniſcho a ſpěſchnijſcho jéżdżeſche, ſo konjej ſtónczneje ſahrabowalchtaj. Pohonc̀ hohdła we ſawinjenju wokoło njepſchindże a konjej cźerjeſchtaj runjewon. Jedyn kóń ſalecźa do wulkeho pucźnika, kiž ho hnydom wuſkeżnu a powali. Kóń bě ſo ſwałił a ſo na hłowje cźežko ſranił. Sa khwilu ſtocźo na ſwoje rany kóńz ...a. Sapſchah ſłuſcheſche kubleŕej Lorenzej w Budeſtezach.

S Wulkeje Dubrawy. Hłowna cźara naſcheho wodowoda je nětko natwarjena. Płumpy ſu ſeſtajane a ſu tele dny dźěłacź poczałe. Tak mjeſeſche Margareczina Hóła pónđeſu k prénjemu raſej wodu. Woda pſchicźerjuje ſo hiſchcźe direktnje, wona njeběſi hiſchcźe na wodowu wokolo. Pſchijamknjenja do domow dźeđża w bliſchim cźaſu kłaicź. Nětk drje wěſcźe wjazy dołho njeſtaje a zyła wjeſ budźe ſ wodu ſaſtarana.

S Bukez. W naſchej wołađże je ſo w lěcźe 1926 narodźiło: 68 dźěcźi, 2 mjenje hacź 1925; 36 hólcźkow a 32 holcźkow. 2 dźěſcźi běchtej ſo morwej narodźiłej. Wérowanjow mjéſachmy: 33, 17 wjazy hacź 1925. Mu-mcźko je ſich 44, jena wołoba wjazy hacź 1925, 21 maſ-ſcheho, 23 żónſkeho rodu. Wulka je pſchezo hiſchcźe liczba dźěcźi, kotrejž ſu wumrěle: 11. Wołoběe wulka pak je teź liczba tych, kotrjž ſu we wulkej ſtarobje hałe wot Boha Knjeza wotwołani: 12, kiž běchu hacź 80 lět a 4, kiž běchu pſches 80 lět ſtari. Jena wołoba bě nimale 91 lět ſtara. Spowědnych bě (mjes nimi 99 domach wo-prawjeni): 4205, nětcźo mjenje hacź 1925, tola pak dźakowano Bohu pſchezo hiſchcźe pſches 120% evangel-ſtich wołađnych. Sběrki a darn łuboſcźe, ſarſtwu ſnate, 1372 hrywnow wucźinjachu. Bóh luby Knjes żohnuj dale naſchu rjanu wołađu a wſchitke jeſne ſtawy! Móh dźerż hnadnje a płodź ſchcźeđrimje ſichcźiſtjanſke zyrkwinſke żiwjenje, ſo by naſcha luba wołaba była a wo-ſtała: mjéło na horje!

S Lubija. Sakſki hoſpodarſki minister dr. Wilhelm ſmeje jutſe ſchtwórtk, 3. februara, wjeczor we 8 hodź we hoſcźeńzu „Reichshof" pſchednoſchk: „Sakſki ſrěni ſtaw a politiſke położenje."

- S Wóſporka. Sſyluy wichor ſandżenu ſobotu je teź w naſchim měſacźku ſchkodu nacźinił. Poła dwórniſcheho ſo elektriſki grót roſtorhnuy, ſo bě dźeł mėſta a teź dwór-niſcheho bjes wobſkwětlenja. Dale wutorka wichor do rěcźi łużeja Waltarja Bauera wulku ſdźru. Delepadaze zoſtale na ſwoje nikoho njeſranichu.

S Hornjeho Wujeſda. W nozy k pónđeſu wokolo 2 hodź. w khéżi knjeza Wicźaſa, cźo. 39c woheń wudyri, ſ kajkeje pſchicźiny, hiſchcźe njeje ſnate. S wohnjom ſi ſwójżby wo bydlenje pſchinđżechu. Hornjo-Wujeſdźanſka dobrowólna wohnjowa wobora ſo rucze a ſmužicze wot-njej napſchecźo ſtaji a tak wjetſchu ſchkodu wo wobroći. Sſykwaje ſ Panjez a Jélzy běſchtaj teź na pomoz pſchi-khwatałej.

S Brětnje pola Wojerez. Pomérnje wjele cźłowjekow-mějerjow ma naſcha wjeſ pornjo liczbje wobydlerjow. Naſcha wjeſ liczi 250 wobydlerjow a 60 wołoſobow nima żanehо dźěła.

S Wojerez. Wojerowſki finanzny hamt je w lěcźe 1926 dla podwjedżenja a wohrożenja dawka a dla płcźe-

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

26] (Pokračowanje.)

„Cźw haj", rjekny Evdoſſija, „ale na żanej wjele njeje. Na pſchikład, moja pſcheczelniza Odinjowa — ta wſchak je hiſchcźe rjana. Skhoda, ſo nima ſchtwarnu reputaziju ... Tola to by hiſchcźe to najhórſche njebyło. Ale nadobnych muſkli, ſwobodnych, ſchcźerokich nahladow niczo ... taſkeho niz. Żyły ſyſtem wukubłowanja dyrbi ſo pola naſ pſcheměniċ. Ja ſym na to hižo pomyſlila; naſche żónſke ſu hubjenje wocźehnjene."

„Wy jich njepołepſchicźe", ſaſtoczi Sitnikov jej do rěcźi. „Cźowjek dyrbi jich ſazpěwacź, a ja jich ſazpěwam, zyle dopołnje! (Sitnikov měſeſche to rad, hdyž móżeſche ſazpěwacź a wuprajiċ ſwoje ſazpěcźe, to běſche ſa njeho naj-pſchijomniſche ſacźucźe; wón woſebje napadewaſche ſe ſwojimi rěcźemi na żónſti ſplah, njenadżejo ſo toho, ſo bě jemu woſudźene, nětcźo měſazom poſdźiſcho na kolena padacź pſched ſwojej żonu tohodla jenoż, ſo běſche wona rodźena wjerſchowka Durdoleſowa.) „Ani jenicźka ſ nich by njeſamoſka roſumiċ naſchu roſmoliwu; niż ani jenic̀ka njeje toho hódna, ſo bychmy my ważeni muſjoło wo njej rěcźeli."

„Haj wſchak, wone bożyka naſchu roſmoliwu roſumieć njetrjebaja", rjekny Baſarov.

„Wo kim wy rěcźicźe?" měſcheſche ſo Evdokdija do toho.

„Wo rjanych żónſtich."

„Kak? Wy ſcźe ſhamjenjo měnjenja kaj Proudhand?" Baſarov ſo tyroble ſrina. „Ja njejżym ſ nikim jenaſeho měnjenja; ja mam ſwoje ſamżne."

„Prjecź ſ autoritami", ſaſchcźa Sitnikov, kotremuż běſche ſkładnoſcź witana, ſo może raz ſo wótrje wuprajiċ w pſchitomnoſcźi toho cźowjeka, ſ kotrehoż najpodwoliwſchim wotroczkom wón bě.

„Ale Macaulay (praj: Makolej) ſam —" rjekny do toho knjeni Kukſchina.

„Prjecź ſ Macaulayom! ſahrima Sitnikov. „Wy ſa-ſtupicźe ſo ſa tute ſtare baby?"

„Niż ſa ſtare baby, ale ſa prawa żónſtich, kotrejż ſakito-wacź hacź do poſlednjeje kapki krwe ſym ho ja ſarocźiła."

„Prjecź! ... — Tola tu Sitnikov wotrubny. — „Ja wſchak jich njeſaprěwam", wón rjekny.

„Nė, ja widżu, ſo ſcźe Wy ſlabjanofil!"

„Nė, ja njejżym ſlabjanofil, hyrnjeł wėjo ..."

„Nė, wſchak nė! Wy ſcźe ſlabjanofil! Wy ſcźe ſe ſchule „Domoſtroja"*. Wy trjebaſcźe jenoż hiſchcźe ſichard do ruti wſacź."

„Kſchud je ſchwarna wėż", pſchiſipnuł Baſarov, „jenoż ſo ſym pſchiſchli na poſledniu łapku ..."

„Cźeho?" pſchetorhny Evdokſija.

„Schampanſkeho, cźeſcźena Addotja Nikitiſchna, ſchampanſkeho — niż wſchak, Waſcheje krwe."

„Ja njentożu měrnu kreiż wobkhowacź, hdyż bo żónſtich takle rubaju", pokroczowaſche Evdokſija. „To je grawo-cźiwje, grawocźiwje. Měſto toho, ſo byſcheſe jich napadali, pſchecźitajeſe jiehi radżicźo knihu Michelctowu „L'Amour — Wo luboſcźi." Ta je kraſna. Moji knjeza, rěcźmy tola wo luboſcźi!" pſchida Evdokſija, ſpuſchcźiwſchi ruku ſwaha na ſażwany ſalwk divana.

Nadobo wſchitko womjelkny.

„Nė, cźehodża wo luboſcźi rěcźeć", rjekny Baſarov. „Wy najpommiſcheſcźe Odinzovu ... Tak drje běſche jeje njeno, kaj Wy praſiſcheſcźe? Schtó je ta knjeni?"

„Pſchekraſna, pſchekraſna!" ſaſwjeſkoła Sitnikov. „Ja Waß jej pſchedſtajvju. Wona je mnóra hłowcźka, bohata wiudowa. Bohuzeł njeje duchownje hiſchcźe doſcź roſwita: wona by ſo dyrbjała bliże ſ naſchej Evdokſiju ſeſnacź. Ja piju na Waſche ſtrowjo, Eudożie! Pſchſitoreczny żeł! „Et toc, et toc, et tin tin tin! et toc, et toc, et tin tin tin!!"

* Domoſtroj t. j. dźeło ſe 17. leſtotka, kiž je pjecza mnich Silwester napiſał. W nim ſo podrobnje tehdyſche domiace żiwjenje roſpowėda.

Viktor, wy ſcźe dźiwi.

Sſnědanje hiſchcźe dołho trajeſche. Sa prénjej błeſcha ſchampańſkeho ſcźeſkowaſche druha, ſtejca a teź ſchtwórta ... Evdokſija klekſache bjes kónza. Sitnikov ho ſ njej pſchi tom wubkhowaſche. Wjele woni wo tom rěcźachu, ſchto je man-dżelſtwo — pſchedbudk abo pſcheđżenje? A kajſy ludżo ho narodża — jenaſcźe po nakoſkach abo niż? A w cźim ſa-leżi po praworn individualnoſcź? Pſchińdże ta wėż tak daloko, ſo Evdokſija, woſcha ſacźerkwjenjena wot wina, poczа ſo ſ hładkimi nohcźemi po kłaviature ſwojeho njeſkoſo-waneho pianina możnje pſchebźeracź a ſpěwaſche ſ dybawym hłoſom najrjeđy zyganiſke pėſnicźki, potom romanzu Seimowra-Shiffa „Granada ſpi a ſoni". Sitnikov, kiž bě ſebi hłowu ſe ſcherpu wobwjaſał, pſchedſtawjeſche lubeho. Hdyż ſpěwarka pſchińdże ke ſkowam:

„A twojej hudże ſ mojimaj
S horzym wokoſchenjom ſo ſjednocźiſchtaj."

to Arkadij hižo dlėje njewutra. „Moji knjeza, tole tola hižo trochu na hłudniżu dopomina." Baſarov bě ſo jenaj tu a tam do roſmoſtwy měſchcźał a wuſymněſchcźo nětcźo pſchidał; wón ſaběraſche ſo bóle ſ ſchampańſkim. Nadobo wón wótſje ſtywny, ſtany a wotenđże ſ Arkadżjom, ani ſo by ho ſ hoſpoſu roſzohnował. Sitnikov wuſkoczi hnydom ſa nimaj.

„Nė, ſchto, nė ſchto?" praſcheſche ho wón, ſchcźi na ſchći ſkupajo. „Ja bże ſym Wam prajił, ſo je to ſpodżimna wołoba: haj, taſkich żónſtich by nam wjazy trjeba było! Wona je po ſwojim waſchnju wyſoko pozcźiwe ſjewjenje."

„A tuto ſawjedżenje t w o j e h o nana je teź ſ moral-nym ſjewjenjom?" rjekny Baſarov, ſ porſtom na palen-zonu korczinu pokaſujo, nimo kotrejež woni w tutom wokomiku dźěchu.

Sitnikov ho ſaſo winczo wuſymja. Wón ho jara ſwe-jeho polhadżenja ſhaiđowa a njewėdżeſche, hacź ma ho Baſarove njeſapke tykanje jemu dobro ſdacź, abo ma-li ho pſches to ranjeny cźuc̀.

pjenza pschecžnoo sarzadnistnik ponazenzam wsicko hromadze pschecžiwo 45 wožobam shromadnje s 6091 hr. kilostanja sakrocžit. W 9 padach jedna so wo njepravne abo pschenjske sapisanja pschi pschisiewjenju dokhodowych a wobrotowych dawkow, w 12 padach njedokhadzanjo mdowy dawk w prawym cžasu wotrjedži, w 10 padach dla podwjedzenja dawka na samosedžadła, we 1 padze wo podwjedzenju samozesklego dawka a w 13 padach dla njewobkedžowanja postajenjow wo wjedženju knihi za dróhowy dawk.

S Klětneho. Sandženu njedželu, 30. januara, swjeczeshe tu swudowjena Emma Wažubergowa rodž. Glazec swoje 80. narodniny. Staruschka je hischcze cžilnje strowa a cžita. Njech je ji dalewon strowosez spožcžena, so by wjeczor žiwjenja klónczny był.

S Běleje Wody. Pondželu powolanju tu automobil džesco pschesedže. Džesco so krani a jo dyrbjachu k lekarej donjesc. Autowoho wjednika po sdaczu wina njetrjechi.

S Sabroda. Dzakowna wopokaja so Sabrodka gmejna pschecžiwo swojemu wuczerjej Weckwerthej. Wuczer Weckwerth sostawa hizom 25 lět swoje sastojnstwo a je z gmejnskimi stawami w dobrej pschesenosći žiwy. Jako jownkne znamjo sa skutkowanje w službie a tež jownka službny dar jemu gmejna ješdne koło, 160 hr. hódne. Se hordosću powedaju wjesni starschi, so žu runje tole kolesko wutwolili, dokelž so do njeho zwobsischo pschi lešpschich finanznych pomerach motor zatwarić hodži.

Žužicy.

S Wjasowy. (Mordarstwo so dospolnje wujaznika.) Kaž wczera pjsachmy, bechu 30. 1. 27 73lětneho rentnarja Augusta Jägera we Wjasowy njedaloko jeho bydlenja morweho w rěcžy Wjasowy namakali. Dokelž znamjenja na schiji morweho na to pokazowachu, so je jeho nchto dajk, a dokelž dale w Jägerowym bydlenju wono rosbite a wschě khamory pschernte namakachu, zudiachu s poknym prawom, so so tu wo rubježne mordarstwo jedna. Statne rěcžnistwo s Budyschćez kriminalnej policiju a pschiskuschnej zandarmeriju hnydom hrónny padawk kruce pschepytowasche a tak mózachu hischcze samsny dzeń we Wjasowy bydlazeho 38lětneho hornczerja Rudolfa Weisa z Wrótkjawja sajeca. Samsny wieczor jeho hischcze do Budyschkeho sudnistwa wotwjedžechu. — Mjes tym běchu so dopokazy pschecžiwo Weisej tak nakopile, so so 1. februara kriminalnej policiji wicheho wusna. Dokelž bě stary Jäger we wschelakich korcžmach so pschez khwalik, so ma wjele pjenjes doma skhowanych, je Weiß so rosdudził, so chze pola Jägera nutsdobnycz a jemu pjenjesy pokradnuncz. To je tež 30. 1. rano wokoło 5 hodzin pschewiedł. Pschi tym je jeho Jäger pschekhwapił a sadjerzał. Weiß je so wobaroł a tak je nastako horze wojawanje mjes mukomaj. pschi cžimž je mlódschi Weiß stareho Jägera sadajił. Jeho cžélo je potom do Wjasowjanskeho bydlenja je pjenjesami pschern. njeje tola, kaž wobkrucza, tam žanych pjenjes namakał.

* S Bilkowiz. Lětsa chze nasche město swoje 700lětne wobstacze z domisnitkim a schulskim swjedženjom wotmjetcz. Sswjedženi dyrbi so dostonje a khromnje wotmeć, so město po možnosći pschikadzánca njetrjebacko.

* Se Shorjelza. Tudomny klawny lékař, sanitetny rado[illegible] sy z automobilom pschedžedženy a morjeny. Wón wsche tyoru zonu wopytał w Mjasche drohu pschekroczicz, jako jeho automobil wot sady shrabny a pschejedže. Jako jeho do khorownje wjesechu, njesbožowny hižom wumrě.

Wusudźenja.

Kamjenske želesniske paduschstwa pched sudom.

Po wjazydnjowstim jednanju skónczi so wczera proces wo Kamjenskich želesnistich paduschstwach wot léta 1919 běchu so na cžarach se Zitawy do Biskopiz, z Biskopiz do Kamjenza, z Kamjenza do Arnsdorfa a wot Kamjenza do Sseho Komorowa njepschestawajcy twory se cžahow shubjake. Po dotholetnych wobsedowanjach služžbneho personala běchu zapoczatk 1926 sa tym pschichili, so pomozny lokomotiwowy tepjer Alfred Bertram w Kamjenzu pódla hischcze s tertilnymi tworami wikowasche. Wukopa so tež, so staj zahrodnik Oto Schona a jeho bratr Emil Schona w Hockendorfie, wot Bertrama twory kupowałoj. Tola tež hischcze druzy želesniczy sastojnizy běchu twory s cžahow kradnyli. Dokelž pak so pola tutych dopokasacz njehodżesche, so so w tutych padach wo cžežke paduschstwo jedna, dyrbjachu stórzbu pschecžiwo nim sastajicz, dokelž lohke paduschstwo po 5 létach salěmi. Jenoz Bertrama, dale pomozneho lokomotiwneho tepjerja Hohlfelda a sawerowego straznika Muku z Kamjenza mózachu dla cžežkeho paduschstwa pched sud stajicz. Wschitcy tsi běchu jich sastojnsku službu derje wukonjeli. Wez so do schérokosce cžehnjesche, dokelž bě wjele wožobom jako pomocznikom podhladnych. Sbudzi pak tež wožesbe tohodla wulku rosharjenosć, dokelž sebi w ludze powědachu, so su pschekkapjeni paduschi želesniskeho straznika, kotrehoż běchu pschedletami morweho pschi kolijach pola Nadrosneje Hradowki namakali. toharunja sarafgit. schtoż so tez djensta hischcze powěda. Nimo Otty a Emila Schony běchu tež hischcze mjes druhim dla pschekhowania wobstorzenj: Frieda Bertramez z Kamjenza, Hendrichowa z Kinsbórka, krawcki mischtr z Wósslinka pola Kulowa, rěznik Max Hasa z Noweje Wětnizy, wikowarka Hasjowa se Njedzichowa, krawcki mischtr Boehmann se Brésnje. Dla pschipomozy k paduschstwu mjesesche so hischcze samolowjecz Max Oswald z Bischheima. W sudnistej sali jezachu na blidach nakopjene wschelake twory, kotrez běchu tu abo tam hischcze cžasali, a hacžrunjez tola jenoz mały dzel wschech kradnjenych wezow pschekhacjachu, wubudzachu tola zacžischcz, kaž bu so sudnistka na so tupneho domu pschewobroczika.

Bertram, Hohlfeld a Muka so wusnachu, so su wot léta 1922 sem njepschestawajcy draku, ichaty ale tež wino, palenzy, kolonialne twory, mydło, tez ras sarěsane zwinio, dale amerikanske darn atd. na wschelakich dwórnischczach a z cžahow na jsshie kradnyli. Wschohromadze su kradnjene wezy 15 000 zlotich briwnow hódne byke. Němska želesniza je zdżela wobhrodzerjam kradnjene wezy zarunacz dyrbjała. Mnohi dzel kradnjenych twarow běchu zebi paduschi sa so ikhowali. Wscho druhe běchu mjenowanym pschekhowarjam a hischcze druhim wožobam dale pschedali. Wožebje staj wótcy Nennus z Kinsbórka a Ebschka z Wósslinka wezy wot paduchow kupowałoj, a to hacžrunjez wobsedschtaj, so su kradnjene. Sszud sazudzi Bertrama k 1 létu a 6 mésazam jastwa a 5 hr. pjenjesneho thlostania, Hohlfelda a Muku k 2 létomaj jastwa; wschém tsjom so tež cžesne prawa na 2 lecze wotrjeknuchu. Dla pschekhowania sazudzichu so Nennus k 8 mésazam a Ebschka k 1 létu jastwa, Haasa k 2 mésazomaj jastwa a Oswald dla pschipomozy k 3 njedželam jastwa. Wschitcy druzy so wuwinowachu. —

Zapóstans.

Lódy je žez němski lud tróschku z hospodarskeho cžasna wulěsć — pschedy hacž budżemy na dowójanskim wjerschku, mózemy hischcze dolho cžakacz —, dha hižo sosny swjerza makkerady a karnewały, byrnjez sozialne hubjenstwo wjersche było a samo wyschsche worschty tócžizo. K tomu masche so wo tež wobsetita drasta trzbna. Wosebitosez a originalnosć hrajetej pschi tom wulku rólu. So bychu w tym wésteho winjnama měli, bjeru w krajinach, hdżez Sserbja tak snacži njejsu, naschu serbsku drastu. Wobsuzel su někotzi tak krótkowidżazi a dawaju k temu swoje narodne kroje. Sserbja, Sserbka, njeczitsce to! Drastu, kotruż nasche żony a holzy z cžesezu nosycha, wutrjebaja so pschi tajkich pschilezownoscach k nikjez lekliji a wusmerschtosaca ju. Wotpokażcze tajkich, kotriż so z prózhwu na waż wobrocžeja abo tajke „namjetnja“. Dżerżcze bóle do żo!

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Desizit Drježdżanskich statnych dżiwadłow). Drježdżanjzy méschczanjzy sastupjerzo pschisłowolichu 700 000 hriwnow jako pschirażk, so by so dezizit statneho dżiwadła krycz mohł. To pak je jenoz scześci dżel zuzeho dezizita. Tamnej dwě tsecžinje dyrbi stat płacžicz. Potajkim su Drježdżanske staine dżiwadła hromadze psches 2 milijonaj hriwnow dezizita méle. —

* S Drježdżan. (Kóń a wós so we Labju shubitkoj.) Spodżiwne njelbože sta so tu w pschedmésce Ubigawje. Kubler Vogel wosesche hnój z jenym konjom. Kóń so nęczeho naspócha a hanjesche z poknym wosom po puczu k Labju. Tam sajedże po nahtym wujasnicz, hacž so je polizijt w duchownym samyślenju na pożanta zlelił.

* S Rišy. (Wyżoka staroba.) Hana Rożinowa swjeczesche tu swoje 94. narodniny. —

* S Lipska. (Duchakhory polizijt.) Tu zlelił polizijt na Halleskej dróhy do pażanta a zrani joho na prawej ruzy. Polizaj so statnemu rěcžnistwu pschepoda. Podawk njemóże so hinak wujasnicz, hacž so je polizijt w duchownym samyślenju na pożanta zlelił.

* S Altenburga. (11. němski schkatowy kongreż). K tsecžemu rasej wotmeże so w meji tutoho léta schkatowy sjezd w Altenburgu, kotryż ma so wożebje sa to postaracz, so żo jenajke prawidła sa schkatowu hru postaja.

* S Barlina. (Bitejża politiltich napschecžiwnikow). W Barlinje dachu so zobustawy narodnosozialistiskeje dżelacžerskeje strony se swojimi politiskimi pschecžiwnikami do pukow. Schtyri wobdżéleni so ranichu. Polizija 13 wożobow saja.

Přilopk.

* S padazym schtomom so sarazyk. Dżelacžerja Schkodu z Reichenbacha pola Kinsbórka, kotryż w lésu schtomy pusczesche, sarazy padazy schtom. Jeho żona, kotraż bě swojemu muzej pschipotodnju jésch pschinjesła, bésche swědk hrosbneho podawka. Snjedożenu sawostajl 9 dżesci. —

* Na lodże so pschekamakej. 5 a 6 lět starej dżesczi pschekamaschtej so na lodże makeho hała we Kamjenizanskich wulhodżowanischczach. Pschipadnje nimo pschikhadżazy wobkhodny pomocznik mózesche hólza hischcze saiepjenju wukhowacz. Holczku pak hakle wohnjowa wobora morwu z wody wucžahnu.

* Dwójne mordarstwo w Sommerfeldze w Delnjej Lužizy. Cžežke złostnistwo sta so w Sommerfeldze. 55lětny pschekupz Tschenka a jeho 33lětna mandżelska buschtaj we wobydlenju sadajenaj a wurubjenaj. Hižo psched nęschto mężazami běchu paduschi wjeschu sumu pjenjes pola njeje kradnyli. Hdyż mandżelskaj wczera rano w prawym cžasu swoje klamy njewotwrischtaj, bésche to policiji podbladne. Hdyż sa pschicžinu sledżesche, namaka jeju zadajeneju w lésarni, kotrež bě hnydom sady klamow sarjadowana. Wydlenje a klamy běchu wurubjene. — Hischcze dalsche njekhmanstwo sta so na samsnym dnju w Sommerfeldze. 47lětna samkaf Marichand, kotrnż pola dżelacžerki Pěcžez bydlesche, tżeli z revolwera do holzy, dokelž njechasche tuta nicžo wjazy se samkarjom, kotryż bě k njej pocžahi měl, cžinicz mécz. Kulka trjechi holzu do ptuzow; surkowa bowjesechu cžekkoranjenu do thorownje. Marichand pak cžekny a stocži podlescicho do kanala. Tam pak w symnej wodże thěls wustrózjni a ptuwasche sazo k brjohej, hdżez joho polizija saja. —

* Khripa żeki w južnej Němskej hacž dotal 300 woporow zadała. W južnej Němskej khripa hischcze pschezy njewotebéra. W městach a na wsach je tschba thornych pschez hischcze jara wulka. W ludowych schulach južnoněmskich wulkomésstow bě po hamtiskich sdżelenjach na 15 prozentow wschéch schulerjow na khripu thornych. We 20 městach a wsach w Badenskej su schule hischcze pschez tydżen zamknjene. Hacžrunjez lětuscha khripowa epidemija žo njemóże jara sazazka mjenowacz, je w Badenskej a Württemberskej w běhu januara tola 300 wożobow na khripu wumrěło.

* 14 000 na thripu thornych w Steczinje. Po statisticzy towarstwa Steczinskich lékarjow běchu w Steczinje na 14 000 na khripu thornych we lékarskim wothladanju. Temu drje dyrbja so hischcze wjele padow licžicz, hdżez njejsu po lékarja schli. Tola jenoż w 600 padach jednasche so wo cžežku thorosež. Wumrěło je pomérnje mało ludi. Epidemija tež tu sazo wotebéra.

* Żónska kriminalna polizija. Po pschitkadże druhich krajow je nětko tež Barlinska kriminalna polizija żónske mozy do swojeje služby stajika. Schesez żónskich je wcžera wot Snutskowneho ministerstwa pschepodżane pruhowanje wotpokożiło. Wschitke schesez su pruhowanje wobstake a pschipokasaju so nětko sastojnstwam. kotrež so na żónske mozy pschihoda. —

Hospodarski rozhlad.

Sstrjedu, 2. malcho rózka 1926.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4 2145	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20 437	100 česksk. krónow	12,476
100 swajc. frankow	81 05	100 franc frankow	16,685

Na Berlinskej burzy wczera kurzy wschěch druzin jara spokojne postupowachu, na konzu burzy pak trochu powischeschu. Sa wschě akzije bě jara wulki sajim.

Produktowe wiki w Berlinje. Płacžiny za pschenzu so njepschemenichu. Tukrajneje rožki pohschesche so wuzaz. płacžiny so tež tu njepschemenichu. Jeczmjenjowe wiki wostachu dale mérne. Wowsz 62 kupzow sjubił a wobkhod 62 zlabichi. Zentnaż płacžesche wczera:

w Berlinje:

pschenzy 13,40—13,60 hr., rožki 12,65 hr. hacž 12,80 hr., nalét. jeczmjenja 10,85 hacž hacž 12,25 hr., najwyschkeho 9,70—10,35 hr., wowsza 9,55—10,15 hr.,

w termijowym wiwowanju:

sa měrz: pschenzy 14,67½—14,60 hr., rožki 13,45—13,40 hr.,
sa meju: pschenzy 14,25—14,20 hr., rožki 13,40—13,35 hr., wowsza 10,72½ hr. hacž 10,67½ hr.,
sa julij: pschenzy 14,33½—14,32½ hr. a rožki 12,66½—12,65 hr., wowsza 10,90 hacž 10,85 hr.

Na pschedań.

Gramofon nowy, bjez lika, w Hornjej Hórzy 16.
Jonjaze kolo w Budyschinje na Lazaretskej dróhy 3 delka na prawo.
Kóń, tżenjoletny, Marczin Kilhn w Koschanni p. Huski.
Krowa, cžehniwa a dejna, w Dažinje cžo. 7.
Mużny wós, wulki, w Kulowje, Budyschka dróha cžo. 16.
Rjane pluwy, kubło w Mużowje.
Cžorny wobkel (sukinja), Wilhelm Nita we Wuschkizi.
Mała žiwnosć z žiwym a mrowym inventarom we Wochosach cžo. 15.

Pschitiskajcz pytaja:

Stwinsku holzu, Gertruda Wuttigowa, knjezi dwór we Sulschezach p. Prěcžez.
Sstužobnu holzu, Rychtarjowa w Malej Nudezi.

Holza, Hana Hausenowa w Bělej Wodże na Bismarkowej dróhy 26.

Sšudniszy na pschesadżowanje.

Schtwórtk, 3. malcho rózka 1926

w Kamjenzu w kakarnje dop. w 10 hodż. wucžahanske blido, w Lubiju na sudnistnje dop. w 10 hodż. wschelake meble, slotn mużazy cžahnik, zonjazy narucžnizowy cžahnik, 32 bleschow wschelakich litérow, 2 kolchowej stólczki, symki swjetschnik, pisarska maschina (Orga), wschelake elektr. lampy, potrjeba ald.;
we Werminghoffje dop. w 10 hodż. w hoscežcu mużaze kolo;
we Lašu pschip. w 12 hodż. w hoscežcu pschi torhoschczu zentrifuga, dżélba narunanskich dżélow sa jésdne kola, tři jésdne kola, wschelake meble;

Pjatk 4. malcho rózka 1926:

w Budestezach 9 f dop. w 10 hodż. 2 zentrifuzy (Krupp), motorske kolo DKW (nowe), zonjaze kolo (Worußia).

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dżenża dop. ¾11 hodżin: Wiki žu dospolnje njewuwite. Tendenza mérna. — Dop. ¾12 hodżin: Kaž psched hodżinu. Tendenza bjeslóschtna.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacžizna po złotej hriwnje.

	1. 2.	31. 1.		1. 2.	31. 1.
Pschcnica	268-272	268-272	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23-24,50	23-24,50
nat. jecžmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15-16,50
nas. jecžmjeń	194 2 7	194 207	žolte lupiny	18-18,75	18-19,00
wows	191-208	191-208	zeradella	30-33,00	30-33 00
kukurica	190-192	190-192	rapa, wosusk	16,50	16,5 i
pšenč. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosusk.	21-21,10	21-21,10
rżana muka	32-37,25	35-37,25	poch. melasa	—	—
na wotruby	15,25	15,50	bórnj. kruski	30-30,40	30-30,60
žrane „	15,50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
rapa „	—	—	rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2 05
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,00-1,35
bróch	33-36,00	32-34,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluski	22-23,00	22-23,00	jeczna „	1,05-1,35	0,95-1,25

* **K śmjerći sajudźili.** Schěšćtrócźneho mordarja Sandera, kotryž je we Schumawskej wjesy Rockendorfe katarja Döllnera, jeho žonu, klužobnu a 3 dźěći stłonjował, sajudźi cźeśći wojeśći sud k śmjerći. Wužud ma so j wobwěšćenjom wukonjeć.

* **Samjertne khłostnanje dla njekajanstwa.** Kaž so j Leningrada pisa, je sowjetske knjeźerstwo 5 dźěłaćerjow, kotrejž bě sud k śmjerći sajudźił, dokelž běchu nikomu holzu wumozowali, wobźera satelicej dało. —

* **Semja so łapnyła.** Wobźera powołdnju łapny so 2 000 kubikmetrow semje na kolije żeleznišćeje cźary j Nomura do Charlerwi. Dwaj dźěłaćerjej so pod rozwalinami pohrjebałoj. Hač dotal jeju hišćo namakali njejsu. —

* **Hobrje wichory na morju.** Kaž hižo pišachmy, su w Jendźelskej wulke wichory zynjowałe, kotrejž su wjele schodu na domach a šćitomach načinikle a wjazy ludźi do njeboža pichnyłe. Ale niz jenoż na kraju, też na morju, wosebje w Kattegacje a Skageraku, su we njedźelskej nozu wichory hrozne sahadźałe. Wjele rybarskich cźołmow so hač dźensa domoj wróćiło njeje. Wjazy wulkich parnych łódźow a płachtakow pschiwźeše, schtit hladajo do Nalbeckeho sćiwa. Wulki parnik *Dagmar* z raketami *Inmnie, so bychu jemu na pomoc* pschijsche. Po dotalnim horcznym bědźenju poradźi, so je wulkowannskim cźołmom hač k rosbitej łódźi dóńć a jeje wobsadku z powjazami wulkowacź. Bórzy potom so łótwiza wottorhn a nětko jolmy łódź na morju bjez wjednika wokoło honja. —

Swóibne powěsće.

Semrěli: Bjedrich Wilhelm Schäfer, hamtikowudnikl słužobnik na wotp. w Kamjenzu, 78 l. — Wilhelm Nix, zyhelniki mišchtr w Brětnju, 25 l. — Jan Schwanz ratar w Horach p. Wojerez, 55 lět.

Najnowše z ... sweta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutrje schtwórk: We połodnischej a srjedźnej Němskej źneń, w połnóznej Němskej pak lymnischo.

Połske nowiny pischu, so połske knjeźerstwo j amerikanskimi bankami wo pożćonku 200 miljonow dollarow jedna.

Roskajowaŕ amerikanskeho wójnskeho łódźistwa we nikaraguaskich wodach, admiral Latimer, je do nikaraguaskeho hłownego města pschijeł, so by wjednik sbeła-rjow Sacasu namołwił, so by bróńe složił a do koaltzistkeho knjeźerstwa presidenta Diaza sastupił.

*

Na Filippinskich łupach, pod amerikanskim knjeźerstwom stejazych, je policija najnyny domorodneho bźěłaćerskeho wjednika Datua Tahila dobyła. Datu Tahil je cźeknył. 35 j jeho pschiwiżowarjow je padło abo so franiło.

*

250 Američanow a Jendźelcjanow w Chinje stonzowali.

Po wojerwenju amerikanskeho namócźerskeho departementa je so njeźdże 250 amerikanskich a jendźelskich staćanow skubilo, kotrejž w inutśka Chiny pschebywachu. Boja so, so jim Chinjenjo jich stonzowali.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoła" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaŕšownl (Christl. Vereinshaus) na Hornćerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. Naše „Serbske nar. towaŕstwo" změje přich njedźelu, 6. mał. rózka, pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu. — 1. Rozprawa předsydy; 2. rozprawa pokładnika a zličbowanje; 3. nuzne wuradźowanja tow. należnosćow; 4. namjety a wšelcźizny. — Bohate wobdźělenje našich sobustawow je pak při tym nuzne. Předsyda.

Bukecy. „Radosć" ma dźensa srjedu, 2. febr., wječor we 8 hodź. spěwanje. — Dźiwajo na naš swjedźeń 13. t. m. dyrbi kóždy přińć. Njedźelu, 6. t. m., je dźiwadłowa pruha. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" wobdźěli so přich. sobotu, 5. febr., při swjedźenju towaŕstwa „Jednoty" (1/7 hodź.) w „Ballhaus". Njech so naše sobustawy tam prawje bohaće wobdźěla. — Prosymy łužiskich Serbow a předsydstwa towaŕstwow, zo bychu adresy jich znatych a přećelow tu w Drježdźanach přebywacych našemu pismawjedźerjej Aug. Lehmann, Dresden A. 1, Flemmingstr. 11, připósłali. — Naše měsačny zhromadźizny wotměwaja so wot 1. febr. sem kóždu 1. a 3. sobotu pola knjeza Zmija na Christ. drózy 22. W febr. zeńdźemy so potajkim 5. a 19. Sobustawy a hosćo so na tute towaŕsne wječory wutr. přeprošuja. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Naš zymski swjedźeń wotměje so njedźelu, 6. febr., z dźiwadłom a rejemi. — Wšěch lubych Serbow našeje wokoliny na njón wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jasenca. Tow. „Kat. Bjesada" změje přich. njedźelu, 6. februara, swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budże so swójbnym wječoru jednać, so prosy, zo bychu wšitcy přišli. Započatk w 5 hodź. Předs.

Khrósćicy. „Serbosław" změje njedźelu, 6. febr., pop. 1/4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola Wjeńkec. Politiski a hospodarski rozhlad, rozmołwa, wšelcźizny.

Komorow. „Jedn. Sokoł" změje štwórtk wječor we 8 hodź. w „Kačej korćmje" zwučowanje. Po zwučowanju su studije serbskich rejow. Wšitcy njech přińdu. Načolnik.

Kulow. Tow. „Bratrowstwo" wuhotuje přich. njedźelu 6. febr., w hosćencu „Němski khěžor" swój 20. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budże so „Hród Lubin". Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Nawjećorna župa Sokołow ma dźensa srjedu wječor 1/8 hodź. zwučowanje w Pančićanskim hosćencu: proste zwučow., prókuš, bradła, sokolske hry.

Pančicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokoł" wulki *sokolski swjedźeń, wobstejacy* ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budże so „Móc wěry". Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje Předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" změje tón tydźeń pjatk wječor we 8 hodź. pola Waldźic wurjadnu zhromadźiznu. Rozprawa wo swjedźenju, a dale ma so program na cyłe lěto postajić. Wot sobustawow so wočakuje, zo so wšitcy wobdźěla, wosebje pak też ći, kotřiž hewak ženje njepřińdu, jenož při swjedźenju su woni přitomni. Tajcy njemóža so wjacy jako sobustawy ličić. Też nowe swěrne sobustawy su nam lubje witane. Starosta. Načolnik.

Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., dopołdnja we 10 hodź. je wubjerkowe posedźenje. Starosta.

Tranje. Stwórtk, 3. febr., wječor 1/8 hodź. budże w Kraibichec korćmje serbski swětłowobrazowy přednošk. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja. Budże so wšitkim spodobać. Zastup je darmo. Wo bohaty wopyt prosy přednošeŕ.

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smołer w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěšćki: G. Janak w Bu...

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Šukelusej hasy 34.
Telefon 2786.
Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka j Lipska w Budyschinu hamtiskim hejtmanskiwje.
Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Čopły kholowy, košle mohajcy, stalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónprynccowym mосće.

Mała žiwnosć
z 4 kórcami pola je na předań w Swinarni čo. 18.

Słomu
k picowanju ma na předań
Pech w Bačonju pola Prěčec

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšších płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Róžowej hasy čo. 6.

Modernski
šklenčany wóz
(Landauer) je na předań.
Bliže je zhonić we wudaw. „Serb. Nowin".

Vogtlandske Madraske zymske
gardiny
story, etaminy, tkaniny za vitraže kupuj jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Ręcu serbski

K swinjorěžanju
poruča
dobru hejdušku, korjenje, mejron
ze samenje korjenjowje tołčeńje płeco čerstwa twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Běły bardchent
dobra twora, metr jenoż 60 pj.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjandje, čisće a tunjo
= spěšne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Tähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauengasse 3

Łožowe damasty, běłosmuhate nawobleńenja K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Naturska hojeńka H. Freund
Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosćiwosću, wićom, rheuma, žałami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołč, črjewow, a nuchera, ze skhnyćom, słabosću, polypami, bjezsparnitosću atd. z najwjetšim wuspěchom. — Raniu moc sobupřinjesć. — Ręcne hodź: wot štwórtka hač do soboty wot 8 hač do 5 hodź.
w Budyšinje na Róžowej hasy 4.

Ernst Falting
wikowańja z mašinami
w Njeswačidle

GÖRLITZER JOHANNES
Kaulhaus Schmidt
BAUTZEN

Přezmórske jězby

Porjadne
woženje wosobow a tworow
do wšěch dźelow swěta

Składnosć
k zabawnym a wokřewjeńskim jězbam na morju
z porjadnje służbu wukonjacemi parnikami.

Wobnonjenja a čišćerske pisma přez
Hamburg-Amerika Linie
Hamburg / Alsterdamm 25
a wšěch zastupnikow w kóždem wjetšem měsće tukraja a wukraja.
Ernst Sembdner w Budyšinje,
na Hornćerskej hasy 21.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"
(Tu wotšihać).

Februar 1927.

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".)

Tónle wotrězk płaći za nawěšćki w měsacu februaru 1927.

Zo bychmy wšěm našim sćežanym čitarjam składnosć dali, so móhli wšo, štoż maja na předań, abo jolt chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu należnosć,

z nawěštkom
w „Serb. Nowinach"

wozjewili, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin", kotryž při skazanju abo připósłanju nawěšćka wotrězk předpołoži, dostanje nawěšk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenoż w postajenym měsacu wužić. Skazań nawěšća ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wočišći

Nakład. „Serb. Nowin".

Serbjo
podpjerajcje swóje
Serbske Nowiny.

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, benzin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 28 | Budyšin — Stwórtk, 3. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Prěni nadawk noweho knježerstwa.

„Badischer Beobachter", hłowny organ zentrumskeje strony w Badenskej, je pod napjećmom: „Nětko k skutkowemu zakonje!" z Barlina sledowazym powěsćej pschinjeł: We němskim rjeńnje so ztyšchi, so je so mjes nowymi knježerstwowymi stronami dojednało, so dyrbi so po dowarańenju rosliczenja statnych finanzow w rjeńnje knydom **naczisk noweho němskostatneho schulskeho zakonja** pschedpołožicź. Wo tutym zakonju budże so hischcze mjes knježerstwowymi stronami dołkadnje jednacź. Wożebity wobjerk so wutwori, kotremuż budża wězywusnjosnji w kulturnej politizy z jenotlinych stronow pschisłuschecź.

Sozialdemokratoja chcedża rožkowe cło nakhwilnje wotstronić.

Sozialdemokratoja su w němskim rjeńnje namjet podali, po kotrymż ma so wot 1. februara hač do 30. junija rožkowe zło skhowacź. Namjet so na to załožuje, so su so rožkowe płaczisny w poślednich měsažach podrožile. Rožkowe zło njeje wjazy za trjebne, so by so rožkowa płaczisna dozpiła, z kotrejž so wudawki za jeje produkziju kryja. Dla nětczischeje zadnosće rožki ma so za schtyri pokuc měsažu rožka z wukraja kupowacź. S powschechenja płaczisny njeby ratarstwo wuzitk měło, dokelž su ratarjo z najwjetschich dźela žnič hižo w dezembrje pschedali a ju hač najposchischo hač do haprleje do czista dowupschedadźa.

Swjasałarska wojerska kontrollowaza kommišija w Němskej so rozpuschczischa.

Narjadnje nowiny pischu, so so dotalne hobustawy swjasałarskeje kontrollowazeje kommišije, kotraž je so 31. jan. rospuschczischa, jako wězywusnjotjni franzowskeho połstanzowa w Barlinje pomjenuja. To je mózno, tola jako wězywusnjotjni woni njeje mědża wjazy němske wójsko kontrolowacź.

Nowe naprawy pschećiwo Němzam w Klaipedje.

Kaž je „Memelländische Unndschau" zhonila, je krajny direktorium w Heydekrugskim wokrjeju dwěmaj wuczerjomaj, kotraj staj němske stacjanstwo pschijałoj, słužbu wupowjedźiło. Tež w druhich wokrjesach su so pjerza Němzy je słužby puschczili.

Demonstracija w Innsbrucku pśeśiwo Mussolinej.

W Innsbrucku je so protestowanska demonstrazija pschećiwo sajeczu połodnjotirolskeho rěčnika **Noldina** wotměła, pschi kotrejž so tyšazy ludźi wobdźěłachu. Shromadźizna spěw Handrija Hofera śpěwasche, a bórzy dźeł ludźi k italskemu konsulatej cźehnjesche, so bychu tam znowa spěw Handrija Hofera sanjeli. Policijo so jim do puca stupi a spyta cźrjodu, kotraž pschezo hóle pschiběrasche, rozemnacź. Lud so pschećiwjesche. Wołachu: „Prjecź z Mussolinom! Sklawa Noldinej!" Policijstojo do ludźi z gumiowym klumpachom pjerzechu, tola běchu po liczbje pschesławi. S cźežitymi automobilemi so pohibnjenja pschinjesechu, tola tej tym njebě mózno, ludźi wotehnacź. Znowa wołachu: „Prjecź z Mussolinom! Sklawa Noldinej!"

Policijstojo potom z gumiowym klumpachom ludowu cźrjodu wróćo cźischeźachu, tola posdże wjecźor bě na dróhach we wokolnosći italskeho konsulata hischcze pschezo žiwe hibanje, a policija njebě hischcze z kujesom.

Elsaśko-lothringiske žadanja na Poincarea.

Kaž „Matin" powě, su so póndźelu někotsi elsaśko-lothringiscy sapósłanzy pola ministerskeho presidenta Poincarea na nětczischu wobsteinosću w Elsaźu a Lothringiskej wobcezowali. Žadachu dwojorěcznosć w schuli, na sudnischtwach a sarjadnistwje a wobsebje na wobcezbnosće kedźbliwe cźinjachu, kotreż i teho nastawaju, so sudnicy njeju němske rěcze mózni. Poincare je pjecza lubił, so chce spytacź, złorźbam wotpomhacź. Hewak pak je rjekł, so so w praschenju wěrywusnaca w schuli ničźo njemóże pscheměnicź. Schtoż khłostanje pschećiwo podpisarjam mantesta domowinskeho swjaska nastuja, je wón hižo porucził, so maja so jenotlitwe pady pruhowacź, so by so smérowaze a ijrowne rosrisanje namakało.

Kantonske knježerstwo nodice dale z Jendźelskej jednać.

Jednanja mjes swonkownym ministrom Kantonskeho knježerstwa, Cźenom, a jendźelskeho sastupjerja O'Malleya su so bjes wuspěcha pschetorhle. Kantonske knježerstwo ma jednanje za njetrěbne, dokelž Jendźelczanam nochze zyła zanych prawow pschiwolicź. Cźen je so na to wuwrěcźał, so Kantonske knježerstwo njemóże dale jednacź, kaž dołho Jendźelska w Shanghaiu wojakow a wójnski material zhromadźuje.

Też rosrěcźenje jendźelskeho połstanza Lampsona je Cźangtsolinom wo połoženju w Pekingu njeje Jendźelczanow spokojiło. Wono drje je so w pschećelskim tonje wjedło, tola Cźangtsolin je so zapowědźił, Jendźelczanam dowolicź, swoje wójsko na chinešti brjoh wuzkadźicź. Wón je na pschećezo tomu rjekł, so by wobkadźenje chineskeho města w Shanghaiu z jendźelskim wójskom jako zapschimnjenje do chineskeje zamołstatnosće wobhladał. Na tórzu je Cźangtsolin na to pokazał, so mohle so wukrajanske praschenja bjes wuzkadźenja wójska na chinešti kraj rosrisacź a praji, so ma dosć wojerskich mozow, so by zuzych schkitał.

Diplomatiski rosprawnik „Daily Telegrapha" měni, so by, hdy by so wotpokazowaze stejischcezo Kantonskeho swonkownego ministra potwjerdźiło, Jendźelczanam a zyłemu žiwětej zaśne było, so posdaćnje wjednizy w Kantonskim knježerstwje njejsu je zamknjenji knjejimi, ale jenoź z gratom a złowobnikami rušich agentow.

W rosrěcźenju z „Daily Heraldom" rusti diplomatiski sastupjer Rojengeld prěje, so je radu dawał Kantonskeho knježerstwa Borodin z diplomatiskim agentom ruskeho knježerstwa. Ruszy instruktorojo w Kantonskim wójsku su jenicźky dobrowólnizy. Hacź Jendźelczenjo wěrja, schtoż jim Rojengeld nabarbi?

Wustrożenje w Jendźelskej.

Połwěsć wo njewuspěschnym jednanju jendźelskeho sastupjerja O'Malleya w Hankawje a jendźelskeho połstanza Lampsona w Pekingu je nadžiju sniczała, so budże so Jendźelska po dobrym z Chinu rosrunacź móz. Chinesojo, kotrychž Rusa a Japanska pschećziwo Jendźelskej schćiwatej, so dosć zyłki k wójnje pschećziwo Jendźelczanam cźuja. S jendźelskimi wójnskimi łódźemi a z někotrymi tyšazami jendźelskich wojakow so Chinesojo njedadża satraschicź. Jendźelska budże tohodla nusowana, pak wulke wójsko do Chiny połstacź, pak swojich wojakow z Shanghaia sazo domoj wjacź. Někotre Londonske nowiny kaž „Daily Mail" drje radża, so Jendźelska njeńnje psched bolschewikami zofacź, tola kak jendźelske knježerstwo wězy w Chinje wobhladaje, je hischcze zyle njesnate.

Puschćenje jendźelskeho zkowneho inspektora w Pekingu.

Wo puschćenju jendźelskeho zkowneho inspektora sira Francija Aglena so z Pekinga powě, so je jeho Pekingske zentralne knježerstwo wotzdaliło, dokelž je do Hankawa puczował a tam z Kantonskim swonkownym ministrom Cźenom jednał. Kaž so jda, je swón tam trochu zamołmóznje postupował, na cźož je so Pekingske knježerstwo rozsłobiło. Chinescy bankierojo su pschećziwo wotzdaleniu sira Francisa Anglena pola Pekingskeho knježerstwa protestowali, so bojo, so dla sakrocźenja pschećziwo njemu bursowe kursy spadnu a so budże wikowanišći wobkhod pod tym cźerpicź.

Też jendźelski połstanz Lampson je pola chineskeho swonkowneho ministra w Pekingu pschećziwo puschćenju sira Francisa Aglena se sarjadnistwa nuźrskeho zwonitstwa protestował.

Jendźelske bronjenje pschećziwo Chinje.

Létadłowa maćerna łódź „Argus", kotraž je so we Shangthamje za 5 milijonow hriwnow pschetwarika, je 1. februara z létadłami a létadłownymi dźělemi z Portsmoutha do Chiny wotjeła. Hdyž wona k Shanghaiej pschijedźe, pschi Jendźelska tam 80 wojerskich létadłow.

Macdonald Chamberlainowu politiku w Chinje

Wjednik jendźelskeje dźěłacźerskeje strony, Macdonald, je w połodnischim Walesu rěcź wo nowej jendźelskej politizy w Chinje měł, kotraž je so nětkole po Chamberlainowej rěcźi w Birminghamje na nowy puć nastajiła. Dźěłacźerska strona dyrbjała so hamo jako oppozizija za sastupjerjow jendźelskeho knježerstwa w Chinje stajicź, kotrejž su někto spréwnje swólnowi, i Chinesami na podłožku runoprawoscze a spuschczenja njeumych srěcźenjow jednacź. Macdonald praji, so wocźakuje, so z chineskim-jendźelskim derosumjenjom zinjenje Jendźelczanow, kotrejž su we Chinje žiwi, njebudże wjazy wohrožene.

„Mjez Serbami."

Na dosć wopaczných powěsćach saležaza schcźěwanja wulkeho dźěła němskich nowin pschećziwo Serbam dla Běłohrodskeho serbskeho konzerta je němsku sjawnosć pohnuło, so wospjet blize z nami saběracź. Tak je też jena **nawědźita delnjoschlesyska nowina** swojeho sastupjerja do Serbow pósłała, so by na mésnje so pschepokasał, kak poprawom z nami stej. W dležischim nastawku „Mjez Serbami" pische nětko mjes druhim scźehowaze:

„Jenoź někotsi snaja cźichu krajinu němskeje wótcźiny mjez Budyschinom a Błótami — „Serby" —, hdźež mjes cźiłkoněmskim wobydlerstwom rozbrójenych bydli na 75 000 Serbow złowjanskeho pokhada. Měrna kaž krajina, bě też jeje wobydlerstwo, hacź po swrěschcźenju Němskeje 1918 nadobo serbscy wjednizy swoju serbsku wutrobu wuzkedźichu a pospytachu, serbske wobydlerstwo k pschisamknjenju Cźěskoslowakskej namotwjeć. .... Měr wosta w Serbach. Versaillske postajenja wostajichu je pschi Němskej. Němska wustawa saruczuje serbskemu wobydlerstwu jeho mjeńschinske prawa a pschikladomnje(!) je wona schkita. Bychu li so Němzam wonka wšěcźe mjeńschinske prawa jenoź nasdalnje tak wobkedźbowake, kaž Serbam w Němskej ... bychmy mohli spokojom bycź.

A někto nuts do serbskeho kraja, so bychmy wězy na mésnje zwědomicźe pruhowali. (Někto wopytuje i krajka Błóta.)

Mjes Wojerezami a Budyschinom zmy w serbskim zrjedźischcźu. Korcźmy maja serbske napisma, serbske su napisma na kérchowach (telko hischcze?), serbske wopomnjenske tafle. Sastachmy pichi pomniku. Schulske dźěći naš prosycha, so bychmy jich do druheje wězy zobu wjali. Pichi tym powědaja we wosebitym dialekcze, méschanym z twjerdym złowjanskim a mjechkim sakskim, wo domje a schuli. Doma serbsći rěcźa. (A kak w schuli?) Prascham so, kak někotre złowa po serbsku rěkaja. Wotmołwja serbsći z němcźinu méschanej. Haj, někotre zajka serbsći njewedźa. Sa to stajeja němske złowa. (Njeje to najlepschi dopokas, kak schpatnje so potajkim w schuli serbscźina wucźi, je-li so zajka podawa. Je tajke něschto w němskich schulach mózno?) —

Budyschin je duchowne zrjedźischcźo Serbow. Tu wutkadźeja nowiny a cźasopizy w serbskej rěcźi, tu ma Serbska Ludowa Banka swoje zrjedźischcźo, tu, setkaju so serbscy wjednizy. Město je nimale dožyła němsce! Mjes 35 322 Němzami jeno 877 Serbow (kotrejž su zo serbi jwerili, so jako Serbjo wuznacź). Schtož mi schulerjo w klóschtrje Marijnej Hwězdźe prajachu, wobkrucźi moje pruhowanja. We serbskim wokrjeju wucźi so w 49 měschanych schulach wschó hromadze 5679 dźěći, 3390 z nich zu serbskeho pokhoda, 385 dźěći su wot serbskeje wucźby wuzwobodźene... **na próstwu starschich!** Se zyłym prawom kładu někotsi starschi wažnosć na to, so jich dźěći w schuli jeno němsći wukmu, schtož w zwojim podźischim žiwjenju trjebaja, wobkhodnu serbscźinu wukmu doma we wobkhadźe. Tutych 3390 serbskich dźěći 81 serbskich wucźerjow roswucźuja. W Khocźebuzkim wokrjeju wucźi 25 serbsći rěcźazych wucźeri 3 000 serbskich dźěći. (Je sabyt pschisłuschacź **„němsći"**, dokelž serbska wucźba zo w Pruskej njepoda, to by pschećziwo wschém jeje dotalnym sasadam napschećzo narodnym mjeńschinam było). Podobne zu wobstejnosće w druhich wokrjesach je serbskim wobydlerstwom. Horstka dotalnych Serbow, kotrejž jeno serbsku wucźbu żadaja, nimaja žaneho pschipósnacźa pola swojich ródnych. Jeno w Ralbzachu a Róžancźe w Konjeczanskim wokrjeju su ludowe schule, kotrež jenoź serbske dźěći wopytuja. Na wyschschich schulach w Budyschinje je serbscźina dobrowólna. (Swědomitky dopisowar drje je „posabyt" pschisłuschacź, so je jenoź na někotrych schulach jena hodźina za serbscźinu pschipuschcźena!) Mnozy jdźěłani Serbja wopuschcźa swoju domiznu a sahydluja so w městach, psches to nastanje njedostatk na serbskich wucźerjach a duchownych.

Swjatsi z Prahu .... to je tajka dźiwna wězka. We lěcźe 1920 jakoši so w Serbach Sokol, kiž ma dźensa na 509 zobustawow. .... Nichtó Serbam pěstowanje narodneje wobsebitosće njesadźewa. Wotmětwaju drastowe zwjedźenje, dźiwadłowe wjeczory a pěstuja jutrowne hry. Boże słužby su wotmenjoze serbske a němske (w Pruskej nimale wuwjazne **němske, kaž schula**). Tři schtwórcźiny Serbow su evangelskeje

ſjena ſchtwórczina katolska, 23 wożadow ſ 56 591 duſchemi a 26 duchownymi ſu rěcznje měſchane. Spowědna wucžba ſo po pſcheczu ſtarſchich ſerbſki abo němſki podawa.

Biſkop dr. Schreiber (w Budyſchinje) pſcheſydli dotalny w Prahy ſamoſchczeny konwikt do Budyſchina, hdjež ſeminar ſa duchownych ſ němſkimi a ſerbſkimi wuczenjami ſo ſakoži. **Tak buchu klerikalne elementy wiſchoſłowjanſkemu naſchczuwanju wuſimane.** Superintendentam ſerbſkich wokſedow ſo pſches evangelſki zmrkwinſki ſakoń (jenoż w Saſſkej) ſaſtupjer pſchidruži, kiž dyrbi ſerbſkeje rěcže mózny być.

Wot 6. lětſtotka po Khr. ſu ſo Sſowjenjo we Luſizy ſaſydlili .... We nowiſchim czaſu próżuja ſo ſerbſcy wucženi ſerbſku rěcz wutwarić a wudospołnić.“

Na tónzu ſpomina na Wětkorodſki ſerbſki konzert a ſtónczinje ſwoje wuwjedenja ſ wjeſołym ſacžiſchczom, ſo czi „radikalni“ mjes Sſerbami pſchewahi nimaja.

W ſpěſchnem awcže je dopiſowar Sſerby pſchepuczowak, ſdżěla ſwoju wědomoſcź pola ſchulſkich dżěcži cžerpak a potom mjenuje ſwoje dżěło „ſwědomite.“ Swědomite je tam, hdjež wo ſchkodowanju Sſerbowſtwa rěcži. Hewak pſchiſłuſchni ludżo tych ſaſuđżuja, kotſiž nochzedża ničžo wo ſwojej maczerſchczinje a ſwojim ludſtwje wědżecź. Tu ſtarſchich wutkwaluje, kotſiž njechadża ſwoje dżěcži w ſerbſchczinje roſwuczowacź. Hacź tež by to cžinił, by-li ſo wo němſkich ſtarſchich we Franzowſkej, Jendżelſkej, Italſkej abo druhdże jednako. W Eſtonſkej je drje jenoż 6000 Němzow mjes 2—3 milijon. druhorěcžnych (eſtonſkich) wobſydlerjow. Tuta horſtka ma ſwoje němſke ſchule, pěſtuje němſku rěcź, byrnjež ju w tom kraju w dalſchim ſiwjenju jara trjebacź njemoha. To je tuto farifejſke waſchnje, Sſerbam jich rěcź njewažnu, njehódnu a njetrěbnu pſchedſtajecź, ſo bychu ſkerje a lěpje ſo *jeje widali. Potom wupowěſchcža tak mjenowanych „radikalnych Sſerbow“* jako ſcherjenje abo cžeſwjeny płaſchcź, derje wědżo, ſo ma tuta fraſa pola „měrnych“, ſaſparnych a wotrodżenſkich Sſerbow hiſchcže wuſpěcha. Tute „radikalne elementy“, cži najſtarſchniſchi a najſaſtužbniſchi narodowſy a wótcžinu, cžinja lud na Sſerbam pſchihotowanu ſahubu kedżbny. Tutón nam hrożazy ſtrach, kiž ſo dżeń a bóle ſewi, chżedża naſchi niepſchecžělſo po mózniſchi ſamjelczecź a potajicź. Tohodła tuto ſcherjenje ſ radikalnymi. Tutu radikalnoſcź ſej pak tucži lubicź dadża, hdyż ju Njeżerb wukonja. „Haj, buriko, to je nješchto druhe!“

Na wulku „ſwědomitoſcź“ rěcži też, ſo ſpitzowacźel wukonjenje wuſtawy, naſtupajo dalokožahaze prawa narodownch mjeńſchin jako „pichikadomne“ mjenuje. Hdyż ma wněhdże nekajſa korczmiczka ſerbſke napiſmo, to ſo hižo jako njeſtyſchane „prawo“ do njebjeſa wuſwěhuje, hdyż tola hewak w ſtatnym wokſkodże nihdże ſaneho ſtowczka ſerbſki njewuhladamy, ſaneje ſerbſkeje ludowneje a wyſchſcheje ſchule nimamy, 95 prozentow Sſerbow ani ſwojej ſerbſkej maczeri ſerbſki liſt napiſacź njemóże a mnoho druheho. Ale tohodła wukonja Němſka „pichikadomnje“ wuſtawne prawa narodnych mjeńſchin. Tak ſlepi ſo němſka a ſwětowa ſjawnoſcź a Sſerbja nimaja organa, ſo móhli pſched ſwětowej ſjawnoſcźu na woprawdżitoſcź pokaſacź. Wbohi ſerbſki lud!

Naiſerje njewěſ, ſchto w tak wulkowalenym artiklu 113 němſkeje wuſtawy ſteji. Tuż jón po ſtowje podamy:

Zuſorczne dżěle luda w němſkim ſtacže njeſmědża ſo pſches ſakonje abo ſarjadniſtwo we ſwobodnym narodnym wukubłanju, wobzeže niż we wuſtawanju ſwojeje maczerneje rěcže we wuwuczenju, we ſnutſkownym ſarjadniſtwje a we wukonjenju prawa pſchikrótcžicź.

To wſchak zyle rjenje klinczi, ale ſamo ſnaty wudawaŕ němſkeje wuſtawy, tajny kn. radżicźel, rosprawnik w němſkoſtatnym juſtizjnym miniſterſtwje praji: „nekotre pſchedpiſma ſo na to wobmjeſuja; program poſtajicź na pſch. artikel 113“.

Nimale 8 lět je ſaſchło, ſo je tutón „program“ poſtajeny a ſchto je ſo ſa tutych 8 lět ſtako, jón pſchewjeſcź? Dawno hižo cžakamy, ſo by ſo mjeńſchinam dało, na cžoż maja we wuſtawje ſarukowane prawo.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 3. februara.

Blažija.

1018 we Žičenju pola Hodżija wulki kwas, kral Bolesław Chrobły wożeni ſo z dżowku Otu markhrabje *Ekkeharda Miśnjanskeho.*

So njestrachuj, hdyż horja wichor đuje,
Puć wutrobiće dźi też ćernjojty;
Njech z njewjedrami wšo ſo wobćahuje,
Će wodźi z miłoſeu Bóh ſćedriwy;
Hdyż z Bohom dźeš, wo wěrnoſć wojujo,
Dha njeboj ſo!

So njestrachuj, hdyż ſwět će přepóznawa,
Hdyż wobdawa će lesé a ludanje;
Je twoja ſćežka přeco runa, prawa,
Dha nuzy ſkerſnje krasny wukhod kóe,
A chcza wutroba ſnadź zlamać ſo,
Će njeſtróž to! Korla Fiedler 1902.

— **We wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +1, thermometer we dnjo +5. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer +1, thermometer w nozy +1. Wuhlady na mało ſo pſchemjenjaze wjedro. Pokhilenje ſ ſuchemu wjedrej. — W poſtrowy nimoczahaze nižiny ſo roſczahuja. Nad Jendżelſkej wyſchina leži, tehodła nam wumjedrjenje kiwa. Wčera bě ſwjedź Marje. S ranja bě rjenje, potom ſo pocžahny a ſaſtupi njeſtabjone wjedro ſe ſněhom a beſcžeſom. Hdyż je tutoho onja wjedro tak wſchelake ſtoło, budże tež we nałeſcźu wſchelake. — Jutſe pjatk ſchadża ſtónczko 7,40 hodź. a khowa ſo 4,49 hodź. Mjeżacź ſchadża dop. 9,06 hodź. a khowa ſo wjeczor 7,43 hodź.

— **Nowoſapokajane bohuſtawy měſchczańſkeje rady.** Wutoru, 1. februara, buchu jako njeſaplaczene bohuſtawy Budyſchſkeje měſchczańſkeje rady nowo- a ſaſnowuſtwoleni knjeża ſapokaſani a do ſłužby wſacźi. Jich mjena ſu: Twacźi mſchtr Berndt, ſtud. rada Bruger, ſtud. rada Henze, ſwjaſkowy pſchiſtajeny Müller, ſobumjeſczel knihjeziſchczerinje Raſch, krajnoſudniſki rada dr. Schmidt, wyſchſchi ſtud. rada prof. Schuſter, błudaŕ Wöller.

— **Sapokajanje noweho farara pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje.** Dokelž je nětko knjes faraŕ Tiſcher na město knjeſa ſararja Rądy ſtupił, kiž je ſo k 1. oktobrej 1926 na wotpocžink podał, bu měſtno druheho ſararja próſdne. Na njo je ſo knjes faraŕ Paŵoł Božidar Kapleŕ ſamołwił, kiž nětkle w Hornim Wujeżdże ſkutkuje. Won je druhi ſyn nětkuſcheho kantora pſchi Michałſkej zyrkwi, knjeſa Kaplerja. Njedżelu Eſtomihi, 27. februara, dop. w 9 hodź. jeho knjes tajny zyrkwiniſti rada Rosenkranz do tudomneho ſaſtojniſtwa ſapokaſa. Wot lěta 1915 ſkutkuje knjes faraŕ Kapleŕ w Hornim Wujeżdże. Swoje ſkutkowanje jako duchowny ſaczo ſa wječe 1911 w diſaporje jako vikar evangelſk.-je wožady w Loebenje w Schtyrſku; w wječe 1912 bu ſa buſtaw prědarſkeho kollegija ſwj. Pawoła w Lipſku, poſdżiſcho faſki vikar w Seifertshainje pola Grimmy, pozmožny duchownu w Halchtrowſkich kupjelach (Bad Elſter) a faraŕ we Tirpersdorfje we Vogtlandſkej. Won je ſo 27. januara 1887 w Budyſchinje narodźił a pſchindże nětk jako 40lětny jako faraŕ do wožady ſwojeje domineny.

— W **Michałſkej** wožadże bě w lěcže 1926 195 narodow, 20 wjazu hacž 1925, kſchcženjow 207 (38 wjazy); mjes kſchcženymi 37 (12 wjazy). S měſchanych manżelſtwow bě mjes nimi 8 narodow (1 mjenje), 9 kſchcženjow (2 mjenje). Pacź. dżěcźi bě 168 (11 wjazy), a to 90 hólzow, 78 holczkow. Wěrowanjow je bylo 51, to je 9 mjenje hacź w lěcže 1925. Semrěło je jenoż 121, 2 mjenje hacź lěto pſchedy. Morwonarodżenych měſzachu 11. Poſa Bożeho błida bě jich 5212, to je 8 wjazy, mjes nimi 470 (17 mjenje) w Židowſkim wuſtawje a w domach; muži 2034 (11 mjenje) a žonow 3148 (19 wjazy). Wobſada ma 8350 duſchow. Wuſtupiło je 25, ſaſo ſaſtupił 1 muż. S katoliſkeje zyrkwje 3 k ev. zyrkwi pſcheſtupichu. Daromne ſchkłach pſchi krajnych ſběrkach 779,50 hr. ſa wožadu 1. mu 902,40 hr., ſa ſwjate mišijońſtwo wobeźbe 55 hr. a to wot 80 cžitarjow Miſ. Pófła 106 hr., ſady wot tarja 200,60 hr., wot wopraſowanych 107,60 hr., łkoſny 60 hr., po předowanju miſionara Pětrmana 44 hr., pſchi domj. Božich ſłužbach 16,60 hr. Wutrobny dżak wſchem wopomnitowym!

— **Konfirmazije w Budyſchinje.** Dokelž ſu jutry lětſa poſdże, wotmeja ſo konfirmazije hižom dwě hacź tři njedżele do jutrow, njedżelu Laetare (woſebje ſa tych, kotſiž 1. hapriele wucžbu naſtupja) a Judika. Dokelž pak budże 7 konfirmazijow a dokelž maju ſo wſche dopołnicź wotmrěcź (njedżelu Laetare je jich ſtamo 5), wuſtaje ſo k prěnjemu raſej też Tuchorſka zyrkej ſobu.

— **We tajnej naležnoſći** wódżachu Budyſchſke ſtarſke nowiny pijacź. W Budyſchinje na Bórkline cźo. 6 bě ſaſydżeny ſchtworkć 61-lětna wikowarka Madlena ſtud. Schubertowa wumrěła. Pódżelu popołdnju dyrbjeſche ſo jeje cźěło pothowacź. Kriminalna polizija pak temu ſo dżěwa, dokelž bě lěkaŕ na cźěle ſmrěteje ſranjenje ſpóznał, kiž mózacźu ſkóncženje wot ſcheczeje wołoby wuthkadżeł. Tohodła dyrbjeſche ſo cźěło pſchepytacź. Zyła naležnoſcź je jara tajna. Swudowjena Schubertowa mějeſche dweju ſynow. Jedyn bydli w Drježdżanach w porjadnych wotſtejnoſcźach, druhi pak je ſ kraja wupokaſany, je tež wjeſelſkich paduſchſtwow dla khłoſany. Druhi ſyn je mał Sylweſtr tajnje wopytał, ſo ſ njej ſwadźił a ju pjeſcź też pſchebił, ſo je ſtólz pſchi tom do kruchow ſchoł. Wot toho cźaſa je buła Schubertowa pſchezo khoromała. Wo pomoz druhich a lěkarja pak njeroździeſche. Skónczinje zyłdżeł do ſwojeje ſynjerzeje pak dowoli, ſo ſmědża ludżo po lěkarja hicź. Kaž nam nětko kriminalna polizija dźi, po powołanju domownych wobyſkerjow jeje wupokaſany ſyn, dżěłaczeŕ Oskar Richter na ſynjerzeji macžerje, kotraž je 27. 1. 1927 wumrěła, njewinowaty njeje, dokelž je ju pohledniſcho Sylweſtra na najhórſche waſchnje kſudował. Polizija tehodła macžerne cźěło ſebra a Richtera ſtatnemu rěcžniſtwu pſchepoda. Sekzija cźěła, kotraž ſo 1. februara wuwjedże, ſane ſwili njepoda, ſo je ſona na krjudowanje ſemrěła.

— **Smjertnaj padaj wuaſnunjenaj.** We Wjaſanje wčera, 2. februara, cźěło 73lětneho rentnarja Jägera, kotrehoż bźahu njedżelu rano w rěcžu Wjaſanjo morwehо namakali, pſchepytachu. Lěkaŕ ſwěrźi, ſo je ſo Jäger ſatepił. Tuż drje budże tak, ſo nadpadnik Weiß ſwój wopor pſchi dajenju njeje morił. Jäger je pſchi dobjenju wědomje ſhubił a tajkeho je Weiß jeho do wody cźiſnył. — Pódżiſcho pſchepytowachu cźěło kubleŕa Weißki w Delnich Pózkowach, kotrehoż ſu tohorunja njedżelu rano morweho ſ Wjaſonjo wuzhamnyli. Na wuprajenju lěkarjow je ſo won we wodże ſaduſnył. Pſchepytanje hewak ſanych ſwitſkow njepſchinjeſe, kiž mohłe na nětkajſe ſłoſnińſtwo pokaſowacź. Najſerje drje je tak było, ſo je Weißka pſchi ſylnym wichorje puczja ſmyſł ſe pſches 1,20 m. wyſoku murju do wody padnył.

— **Wumrěł** je ſaſydżeny pódżelu nahładny Budyſchſki měſchczan a rjemjeſlniſki muſchtr, knjes Franzſki muſchtr Hendrich Kubaſch na Seminaŕſkej haſy, w 70. lěcže ſiwjenja. Pſches 35 lět dołho bě won ſ pokładnikom krawſkeje jednoty. Też bě won ſaſhorjity turnaŕ. Jutſe pjatk dop. ½12 hodź. budże na Tuchorju pokhowany.

— K **ſrażenju** mjes cźejitym a wožobowym autom wežera pſchihodżiu pſchi Sſerbſtim Domje polizija wſjewja, ſo je ſebi wožobowy auto kolešo wobſchkodźił a dyrbjeſche tehodła dlěſchi cźaſ na měſtnje ſniehowana woſtacź. Wina na ſrażenju trjechi wobeju wjednikow. Policijiſtoj mějachu polne ruce dźěła, ſo bychu wobkhad we rjedże ſkónczeli.

— **Lohłe ſrażenje.** Wčera wutoru dopołdnja bo 11 hodź. na rózku Žitnych wikow a Seminaŕſkeje haſy motorowy kołeſaŕ a kołeſaŕſki dom ſo ſrašyſchtaj. Wobaj kołeſarjej drje na pleſtr padnyſchtaj, tola na ſhoże ſo njeſranjiſchtaj.

S **Hučiny.** Tudomnemu hajniſkemu dohladowaŕej Wobenej ſo poradił, ſaſydżenu wutoru na tudomnym rewěrje dźiwjerjow ſajeć. Wonaj ſtaj na Fleſiſchich wuſkach ſ tajkej wukonjanoſcźu, ſ wopraſwdźitym Pariſkim „ſchikom“ a ſdobom pak mnjiwſaſche tiwórby: „ſi j'aurais“ město „ſi j'avais“, a „abſolument“ we ſmyſłu: „certainement“ — ſ tróika, rěcžeſche po tej ruſko-franzowſkej narěcži, nad kotrejż ſo Franzowſojo tak ſměja, je-li nimaja ſa trěbne nam rjec, ſo my po franzowſku rěcźimy kaž jandżele, „comme des anges“.

Arkadij rejowaſche huhjenje, kaž to hižo wěmy, a Vaſarow dożya njerejowaſche. Wonaj beſchtaj ſo wobaj do tuczika połgdloj; k nimaj pſchihotowarſchi ſo Sitnikow. Pokaſujo na ſwojim wholiczi ſazpěwaje wuſmněchowanje a cźinjo jdoſte pſchijpomnjenja, hładaſche won khróble wakoło a, kaž bě widżecź, bźeſche jara ſe ſobu ſpokojom. Nadobo ſo jeho wobliczo pſchemění, a wobroczſchi ſo ſo k Arkadijej, rjekny nětkaŕ njeměrnje: „Odinzova je pſchijeła.“

Arkadij ſo wobhladny a wrchłada jónſku wyſokeho rostu w cźornej drježce, kotraż pſchi dnjach ſale ſtojo wosta. Tole dostojniſtwo w jeje ſiewjenju jeho pſchekwapi. Jeje nahej ruzy pſchiłožitej ſo grazioſnje ſ jeje ſwójnemu cźěłu; kraſnje ſpadowachu ſ khżichczatych wkoſow na ramjeni lohłe halożki ſukſijowo měrnje a mudrje, wobeźbe měrnje a niż ſamyſłenje hładaſchtej ſwětłej wocži ſe ſwobſłoka wjelbowanego, běłeho cźoła, a hubje pozměwowachtej ſo ſ lědy widomnym pozměwkom. Wſcha jeje bytoſcź bychoſche miłu njejchu moż.

„Snajeſce ju Wy?“ woprašcha ſo Arkadij Sitnikowa.

„Zyle ſdźiwarnje. Chcejeſe-li, ja Waż pſchedſtaju?“

„Proſchu ... po tutej khwadrilju.“

Vaſarow ſłoži też ſwoju kedżbnoſcź na Odinzowu.

„Schto je to ſa jónſka?“ won dżeſche. „Na druhe baby njeje motana.“

Dowuczakawſchi kónz khwadrile dowjedże Sitnikow Arkadija ke ſnjeni Otinzowej; ale wupokaſa ſo, ſo ſo won ſ njej dożyła tak derje njeſnajeſche: hnydom w wjeſnej roſtolikoſe zyrkwje 3 k ev. zyrkwi pſcheſtupichu: Daromne ſchkłach pſchi krajnych ſběrkach 779,50 hr. ſa wožadu 1. mu 902,40 hr., ſa ſwjate mišijońſtwo wobeźbe 55 hr. a to wot 80 cžitarjow Miſ. Pófła 106 hr., ſady wot tarja 200,60 hr., wot wopraſwjenych 107,60 hr., łkoſny 60 hr., po předowanju miſionara Pětrmana 44 hr., pſchi domj. Božich ſłužbach 16,60 hr. Wutrobny dżak wſchem wopomnitowym!

— **Konfirmazije w Budyſchinje.** Dokelž ſu jutry lětſa poſdże, wotmeja ſo konfirmazije hižom dwě hacź tři njedżele do jutrow, njedżelu Laetare (woſebje ſa tych, kotſiž 1. hapriele wucžbu naſtupja) a Judika. Dokelž pak budże 7 konfirmazijow a dokelž maju ſo wſche dopołnicź wotmrěcź (njedżelu Laetare je jich ſtamo 5), wuſtaje ſo k prěnjemu raſej też Tuchorſka zyrkej ſobu.

— **We tajnej naležnoſći** wódżachu Budyſchſke ſtarſke nowiny pijacź. W Budyſchinje na Bórkline cźo. 6 bě ſaſydżeny ſchtworkć 61-lětna wikowarka Madlena ſtud. Schubertowa wumrěła. Pódżelu popołdnju dyrbjeſche ſo jeje cźěło pothowacź. Kriminalna polizija pak temu ſo dżěwa, dokelž bě lěkaŕ na cźěle ſmrěteje ſranjenje ſpóznał, kiž mózacźu ſkóncženje wot ſcheczeje wołoby wuthkadżeł. Tohodła dyrbjeſche ſo cźěło pſchepytacź. Zyła naležnoſcź je jara tajna. Swudowjena Schubertowa mějeſche dweju ſynow. Jedyn bydli w Drježdżanach w porjadnych wotſtejnoſcźach, druhi pak je ſ kraja wupokaſany, je tež wjeſelſkich paduſchſtwow dla khłoſany. Druhi ſyn je mał Sylweſtr tajnje wopytał, ſo ſ njej ſwadźił a ju pjeſcź też pſchebił, ſo je ſtólz pſchi tom do kruchow ſchoł. Wot toho cźaſa je buła Schubertowa pſchezo khoromała. Wo pomoz druhich a lěkarja pak njeroździeſche. Skónczinje zyłdżeł do ſwojeje ſynjerzeje pak dowoli, ſo ſmědża ludżo po lěkarja hicź. Kaž nam nětko kriminalna polizija dźi, po powołanju domownych wobyſkerjow jeje wupokaſany ſyn, dżěłaczeŕ Oskar Richter na ſynjerzeji macžerje, kotraż je 27. 1. 1927 wumrěła, njewinowaty njeje, dokelž je ju pohledniſcho Sylweſtra na najhórſche waſchnje kſudował. Polizija tehodła macžerne cźěło ſebra a Richtera ſtatnemu rěcžniſtwu pſchepoda. Sekzija cźěła, kotraż ſo 1. februara wuwjedże, ſane ſwili njepoda, ſo je ſona na krjudowanje ſemrěła.

— **Smjertnaj padaj wuaſnunjenaj.** We Wjaſanje wčera, 2. februara, cźěło 73lětneho rentnarja Jägera, kotrehoż bźahu njedżelu rano w rěcžu Wjaſanjo morwehо namakali, pſchepytachu. Lěkaŕ ſwěrźi, ſo je ſo Jäger ſatepił. Tuż drje budże tak, ſo nadpadnik Weiß ſwój wopor pſchi dajenju njeje morił. Jäger je pſchi dobjenju wědomje ſhubił a tajkeho je Weiß jeho do wody cźiſnył. — Pódżiſcho pſchepytowachu cźěło kubleŕa Weißki w Delnich Pózkowach, kotrehoż ſu tohorunja njedżelu rano morweho ſ Wjaſonjo wuzhamnyli. Na wuprajenju lěkarjow je ſo won we wodże ſaduſnył. Pſchepytanje hewak ſanych ſwitſkow njepſchinjeſe, kiž mohłe na nětkajſe ſłoſnińſtwo pokaſowacź. Najſerje drje je tak było, ſo je Weißka pſchi ſylnym wichorje puczja ſmyſł ſe pſches 1,20 m. wyſoku murju do wody padnył.

— **Wumrěł** je ſaſydżeny pódżelu nahładny Budyſchſki měſchczan a rjemjeſlniſki muſchtr, knjes Franzſki muſchtr Hendrich Kubaſch na Seminaŕſkej haſy, w 70. lěcže ſiwjenja. Pſches 35 lět dołho bě won ſ pokładnikom krawſkeje jednoty. Też bě won ſaſhorjity turnaŕ. Jutſe pjatk dop. ½12 hodź. budże na Tuchorju pokhowany.

— K **ſrażenju** mjes cźejitym a wožobowym autom wežera pſchihodżiu pſchi Sſerbſtim Domje polizija wſjewja, ſo je ſebi wožobowy auto kolešo wobſchkodźił a dyrbjeſche tehodła dlěſchi cźaſ na měſtnje ſniehowana woſtacź. Wina na ſrażenju trjechi wobeju wjednikow. Policijiſtoj mějachu polne ruce dźěła, ſo bychu wobkhad we rjedże ſkónczeli.

— **Lohłe ſrażenje.** Wčera wutoru dopołdnja bo 11 hodź. na rózku Žitnych wikow a Seminaŕſkeje haſy motorowy kołeſaŕ a kołeſaŕſki dom ſo ſrašyſchtaj. Wobaj kołeſarjej drje na pleſtr padnyſchtaj, tola na ſhoże ſo njeſranjiſchtaj.

S **Hučiny.** Tudomnemu hajniſkemu dohladowaŕej Wobenej ſo poradił, ſaſydżenu wutoru na tudomnym rewěrje dźiwjerjow ſajeć. Wonaj ſtaj na Fleſiſchich wuſkach

Nanoſo a synoſo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

27] (Pokračowanje.)

XIV.

Běſche ſ wopraſwdźitym „rjekom žiwjedżenja“. Guberniſki marſchał wobkruczowaſche wſchěm a ſdóždżikkemu, ſo je po praworu pſchijeł jenoż ſ cźeſczowołeſu k njemu, a guberniator ſtamo na balu, na žiwjim měſtnje ſedżo wſotawajo, njepſcheſta, ſwoje dżěła riadowacź. Pſchecźeſkloſcź we wobkładżeniu Matweja Iſicza móżeſche ſo jenoż ſ jeho wulkim dóſtojnſtwom runacź. Kóżdemu won po kójmach jédżeſche — jenonu ſ wołcźinom wyhrożo wajenja, druhemu ſ wołcźinom wuſměchowanja; won pożywa, kaž „en vrai chevalier francais“ — wopraſwdźity franzowſki kavaléer — wſche knjenje ſ pěknoſcźemi a wuſmja ſo wobſtajnje ſ raſnym, ſtwečenym a jenoſkim ſměchom, kaž ſo to ſa wulkeho knjeſa ſłuſcha. Won poplazny Arkadija po ramjenju a njenowaſche jeho wótſje ſwojeho lubeho bratrowza, a pocźeſczowaſche Vaſarova, wobleczeneho do ſaſtarſkeho fraka, — ſ roſpjerſchenym, ale tola derjemenjenym ſpołkadnjenjom, pſchi cźimż nětchto bórbotaſche, ſ cźehoż běſche mózno jenicźky ſłowcźky „ja“ a „jara“ dorozumicź; won poda Sitnikowu porſt a poſměwitny ſo na njeho, hlowu pak hižo wot njeho wotwobroczeju; won pſchiwoła ſtamo knjeni Kuſſchkinej, kotraż běſche na bal bjeſ krinoliny (ropateje ſukńje) a we maſanych rukajzach, ale ſ rajſtim ptazkom we włoſach pſchijdża, won rjekny: „Wſchóń ſahorjeny!“ Luda bě tu kaž pſchi Babylonſkej wěži a na kavalérach też njebě njedoſtatka; tinjeja w živilnej drajeſe tłóczachu ſo bóle podlu ſcźen, ſa to cźi woſerſiſy mózne rejowachu, wobeźe jedyn ſ nich, kiž běſche nětkaŕe ſchéſcź njedżeli w Parižu pſchežiwił a bě ſebi wſchelake karakteriſtiſke wuraſy pſchižiwoził, kaž tajkele: „ſut!“, „Ah richtrre“, „pſt, pſt, mon bibi“ atd. Won wurjekowaſche tele wuraſy ſ tajkej wukonjanoſcźu, ſ wopraſwdźitym Pariſkim „ſchikom“ a ſdobom pak mnjiwſaſche tiwórby: „ſi j'aurais“ město „ſi j'avais“, a „abſolument“ we ſmyſłu: „certainement“ — ſ tróika, rěcžeſche po tej ruſko-franzowſkej narěcži, nad kotrejż ſo Franzowſojo tak ſměja, je-li nimaja ſa trěbne nam rjec, ſo my po franzowſku rěcźimy kaž jandżele, „comme des anges“.

Arkadij rejowaſche huhjenje, kaž to hižo wěmy, a Vaſarow dożya njerejowaſche. Wonaj beſchtaj ſo wobaj do tuczika połgdloj; k nimaj pſchihotowarſchi ſo Sitnikow. Pokaſujo na ſwojim wholiczi ſazpěwaje wuſmněchowanje a cźinjo jdoſte pſchijpomnjenja, hładaſche won khróble wakoło a, kaž bě widżecź, bźeſche jara ſe ſobu ſpokojom. Nadobo ſo jeho wobliczo pſchemění, a wobroczſchi ſo ſo k Arkadijej, rjekny nětkaŕ njeměrnje: „Odinzova je pſchijeła.“

Arkadij ſo wobhladny a wrchłada jónſku wyſokeho rostu w cźornej drježce, kotraż pſchi dnjach ſale ſtojo wosta. Tole dostojniſtwo w jeje ſiewjenju jeho pſchekwapi. Jeje nahej ruzy pſchiłožitej ſo grazioſnje ſ jeje ſwójnemu cźěłu; kraſnje ſpadowachu ſ khżichczatych wkoſow na ramjeni lohłe halożki ſukſijowo měrnje a mudrje, wobeźbe měrnje a niż ſamyſłenje hładaſchtej ſwětłej wocži ſe ſwobſłoka wjelbowanego, běłeho cźoła, a hubje pozměwowachtej ſo ſ lědy widomnym pozměwkom. Wſcha jeje bytoſcź bychoſche miłu njejchu moż.

„Snajeſce ju Wy?“ woprašcha ſo Arkadij Sitnikowa.

„Zyle ſdźiwarnje. Chcejeſe-li, ja Waż pſchedſtajeſe?“

„Proſchu ... po tutej khwadrilju.“

Vaſarow ſłoži też ſwoju kedżbnoſcź na Odinzowu.

„Schto je to ſa jónſka?“ won dżeſche. „Na druhe baby njeje motana.“

Dowuczakawſchi kónz khwadrile dowjedże Sitnikow Arkadija ke ſnjeni Otinzowej; ale wupokaſa ſo, ſo ſo won ſ njej dożyła tak derje njeſnajeſche: hnydom w wjeſnej roſtolikoſe zyrkwje 3 k ev. zyrkwi pſcheſtupichu: Daromne ſchkłach pſchi krajnych ſběrkach 779,50 hr. ſa wožadu 1. mu 902,40 hr., ſa ſwjate mišijońſtwo wobeźbe 55 hr. a to wot 80 cžitarjow Miſ. Pófła 106 hr., ſady wot tarja 200,60 hr., wot wopraſwjenych 107,60 hr., łkoſny 60 hr., po předowanju miſionara Pětrmana 44 hr., pſchi domj. Božich ſłužbach 16,60 hr. Wutrobny dżak wſchem wopomnitowym!

— **Konfirmazije w Budyſchinje.** Dokelž ſu jutry lětſa poſdże, wotmeja ſo konfirmazije hižom dwě hacź tři njedżele do jutrow, njedżelu Laetare (woſebje ſa tych, kotſiž 1. hapriele wucžbu naſtupja) a Judika. Dokelž pak budże 7 konfirmazijow a dokelž maju ſo wſche dopołnicź wotmrěcź (njedżelu Laetare je jich ſtamo 5), wuſtaje ſo k prěnjemu raſej też Tuchorſka zyrkej ſobu.

— **We tajnej naležnoſći** wódżachu Budyſchſke ſtarſke nowiny pijacź. W Budyſchinje na Bórkline cźo. 6 bě ſaſydżeny ſchtworkć 61-lětna wikowarka Madlena ſtud. Schubertowa wumrěła. Pódżelu popołdnju dyrbjeſche ſo jeje cźěło pothowacź. Kriminalna polizija pak temu ſo dżěwa, dokelž bě lěkaŕ na cźěle ſmrěteje ſranjenje ſpóznał, kiž mózacźu ſkóncženje wot ſcheczeje wołoby wuthkadżeł. Tohodła dyrbjeſche ſo cźěło pſchepytacź. Zyła naležnoſcź je jara tajna. Swudowjena Schubertowa mějeſche dweju ſynow. Jedyn bydli w Drježdżanach w porjadnych wotſtejnoſcźach, druhi pak je ſ kraja wupokaſany, je tež wjeſelſkich paduſchſtwow dla khłoſany. Druhi ſyn je mał Sylweſtr tajnje wopytał, ſo ſ njej ſwadźił a ju pjeſcź też pſchebił, ſo je ſtólz pſchi tom do kruchow ſchoł. Wot toho cźaſa je buła Schubertowa pſchezo khoromała. Wo pomoz druhich a lěkarja pak njeroździeſche. Skónczinje zyłdżeł do ſwojeje ſynjerzeje pak dowoli, ſo ſmědża ludżo po lěkarja hicź. Kaž nam nětko kriminalna polizija dźi, po powołanju domownych wobyſkerjow jeje wupokaſany ſyn, dżěłaczeŕ Oskar Richter na ſynjerzeji macžerje, kotraż je 27. 1. 1927 wumrěła, njewinowaty njeje, dokelž je ju pohledniſcho Sylweſtra na najhórſche waſchnje kſudował. Polizija tehodła macžerne cźěło ſebra a Richtera ſtatnemu rěcžniſtwu pſchepoda. Sekzija cźěła, kotraż ſo 1. februara wuwjedże, ſane ſwili njepoda, ſo je ſona na krjudowanje ſemrěła.

— **Smjertnaj padaj wuaſnunjenaj.** We Wjaſanje wčera, 2. februara, cźěło 73lětneho rentnarja Jägera, kotrehoż bźahu njedżelu rano w rěcžu Wjaſanjo morwehо namakali, pſchepytachu. Lěkaŕ ſwěrźi, ſo je ſo Jäger ſatepił. Tuż drje budże tak, ſo nadpadnik Weiß ſwój wopor pſchi dajenju njeje morił. Jäger je pſchi dobjenju wědomje ſhubił a tajkeho je Weiß jeho do wody cźiſnył. — Pódżiſcho pſchepytowachu cźěło kubleŕa Weißki w Delnich Pózkowach, kotrehoż ſu tohorunja njedżelu rano morweho ſ Wjaſonjo wuzhamnyli. Na wuprajenju lěkarjow je ſo won we wodże ſaduſnył. Pſchepytanje hewak ſanych ſwitſkow njepſchinjeſe, kiž mohłe na nětkajſe ſłoſnińſtwo pokaſowacź. Najſerje drje je tak było, ſo je Weißka pſchi ſylnym wichorje puczja ſmyſł ſe pſches 1,20 m. wyſoku murju do wody padnył.

— **Wumrěł** je ſaſydżeny pódżelu nahładny Budyſchſki měſchczan a rjemjeſlniſki muſchtr, knjes Franzſki muſchtr Hendrich Kubaſch na Seminaŕſkej haſy, w 70. lěcže ſiwjenja. Pſches 35 lět dołho bě won ſ pokładnikom krawſkeje jednoty. Też bě won ſaſhorjity turnaŕ. Jutſe pjatk dop. ½12 hodź. budże na Tuchorju pokhowany.

— K **ſrażenju** mjes cźejitym a wožobowym autom wežera pſchihodżiu pſchi Sſerbſtim Domje polizija wſjewja, ſo je ſebi wožobowy auto kolešo wobſchkodźił a dyrbjeſche tehodła dlěſchi cźaſ na měſtnje ſniehowana woſtacź. Wina na ſrażenju trjechi wobeju wjednikow. Policijiſtoj mějachu polne ruce dźěła, ſo bychu wobkhad we rjedże ſkónczeli.

— **Lohłe ſrażenje.** Wčera wutoru dopołdnja bo 11 hodź. na rózku Žitnych wikow a Seminaŕſkeje haſy motorowy kołeſaŕ a kołeſaŕſki dom ſo ſrašyſchtaj. Wobaj kołeſarjej drje na pleſtr padnyſchtaj, tola na ſhoże ſo njeſranjiſchtaj.

S **Hučiny.** Tudomnemu hajniſkemu dohladowaŕej Wobenej ſo poradił, ſaſydżenu wutoru na tudomnym rewěrje dźiwjerjow ſajeć. Wonaj ſtaj na Fleſiſchich wuſkach

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

pu tójšoj a 7 džiwich karniklow popadnytoj. Bartšt kommišar stóšnikow Budyšinskemu statnemu rěčnišstwu pschepoda. Knjesej Bodenej kluscha wožebity dźak, dokelž je dźiwerjow njebojasnje a zam sajak.

S **Njeswačidła.** Katarske poboczne towarstwo pschi Czornej Wodźe wotmě njedawno swoje 469. pohódźenje, ke kotremuž běchu so wokolni a tudomni katarjo w jara bohatej liczbje sešli. Pschedźyda knjes dr. Kauffmann z Luha powita žoburstawy a hosći, wožebje pak witasche knjesa katarskeho radźicźela Dietricha z Tharandta a knjesa rycźerskubłowego najeńka Buhla z Hrubjelczina jako pschedźydu Budyšinskeho a Mała-Wjelkowskeho pobocznego towarstwa. Hdyž bě pschedźyda pschitomnych katarjow k słutniwosći w hospodarstwje napominał, jimasche jo knjes katarski radźicźel Dietrich zkowa a pschednoschowasche, kak jo plahowanje skotu do zyleho hospodarstwa hodźi. Se zkowom knjesa pschednoscherja shonichmy, so jo w Němskej tójdolětnje 15 milijonow hektarow se žitom wobsyje, 7½ milijona hektarow pak z pizu. W Němskej mamy něhdźe 9 milijonow dójnych krutwow, kóždu w pscherésku 2000 litrow mloka wob lěto dawa. W hrodźach, kotrejž pak su k jenemu kontrollowanjemu towarstwu pschisamknjene, krutwy wjele nadeja. Katarjowa najzkowniša starosćz ma być, so prawje wjele žrna nadźeja. Dosć dubjeka slepschi žrno. Tej je nusne, so runje w naschich kóscźinach kuli je kalkom hnojimy. Nimo kuczneho žrna je też selena piza jara wažna. K njej pak dyrbi hischcze mozowa piza pschińcź. Najpschihódnische je měschenje, kiž wobsteji z tšoch dźelow, z jeneho dźela wolijowych powostankow, z jeneho dźela młynskich powostankow. Na liter mloka liczi so punt tehole měschenja. Bjes mozoweje pizy samóžnosći skotu wrócźo dže. Katarjej pak zebi wot zwoitich krutwow pschewjele žadacz njeznmě, hdyž so skót tu pschenapina, cźerpi na strowosći. Po tymle pschihonoschku porěcza hischcze skótny lékar knjes dr. Knabe je Rukez wo wschelakich skótnych thorosćach a jich lěkowanju a wuhojenju.

Z **Panće.** Wutoru wječor kujeżeše wjesele a cźile žiwjenje na tudomnej wjesnej žurli. Nawječorny zwučowanski wokrjes sokolskich jednotow běše so k zhromadnemu zwučowanje zešoł a naša sokolska młodźina pokazaše, što zamóže w prostnym a na narjadach. Ma so wšo njedźelu 13. februara na sokolskim swjedźenju přewjesć a tak so sokolske dźełło cźłowzwučowanja sěršej serbskej zjawnosći předstajić. A to je wšeje česće hódne. Tuž so hižo dźensa wšitcy lubi Serbja na tutón serbski wječor přeprošuja. — Po zwučowanju zeńdźo so namětna jednota ze swojimi hosćemi k swojej měsańcnej zhromadźiznje. Starosta bratr. Natuš, nětko w Khrósćicach, witaše wšěch nanajwutrobnišo. Tajke cźile žiwjenje, kajkež nětko mjez Sokołami knježi, dawa nowu nadźiju do přichoda. Naša sokolska wěc dže doprědka a starosta sej přeješe, zo bychmy so husćišo k zhromadnemu dźełu zešli. We wulkej cźrjódze so lépje zwučuje a dawa wjacy łóšta. Za přichodny Paučanski swjedźeń ma so cyła župa zajimować, też cyle Serbstwo tamnje wokoliny. Potom přečita zastupowacy zapisowař, bratr Jan Kral z Kukowa, derje zestajany zapis zaúdźeneje zhromadźizny w Khrósćicach, kiž so jenohłósnje připózna. Při tym cźinješe starosta wospjet na to kedźbnosć, zo maja so wšitcy zwučowacy zawěsćić. Na to poda bratr Jurij Brězan-Worklečanski rozprawu wo zlicbowanju zaúdźeneho léta. Njeběše runje zwjeselaca. W dalšim rěčeše jedyn sobustaw zahorjace słowa k přitomnym, zo bychu kruće stejeli k swojim jednotam, dokelž mnozy njeprěcelju w našim a cuzym lčhwje łakaja na Sokoła a chcedźa jeho morić. Seyła kajkež wobstejnosće so w jenej jednoće přihotuja a přiwótřuja, su bórzy zrałe na wuprasnjenje. Wěste mocy dźełaja stajnje a wutrajnje na zničenje tuteje narodneje falanksy. Ale tamni Sokołjo stoja na straži — njebojazni, skrućeni, přeswědčeni, zo je naša wěc sprawna a zdobna, byrnjeź so někotrym domjacym přećiwnikam njelubiła. Napjeći dyrbimy kedźbować, zo Sokołstwu škodźeli njebychu. Hdźež te młódnje kóčje, tam wěje dobry serbski, wótčinski a nabožny duch. Strowy duch w strowym cźele. — Namjetowałe so, zo by so lětsa w posće wospjet prócesijon katolskich jednotow do Róžanta zarjadował a to njedźelu 13. nalětnika (měrca). Njech so jenotliwe jednoty na to přihotuja. Wosebity porjad so hišće wozjewi. Zawdawši sej rucy k nowemu dźělu skónči so jara zajimała zhromadźizna ze sokolskim spěwom, kotrejž wšitcy ze zahorjenjom wuspěwachu. A nětko 13. februara na zasowidźenje w Panćicach a to w prawje bohatej liczbje.

Z **Ralbic.** (Sokolski swjedźeń.) Hwězdne njebjo, rjany zymski wječor strowješe wšitkich, kiž běchu njedźelu na krasny serbski swjedźeń so nastajili. Ralbičanska sokolska jednota nam jón wuhotowa. Nahladna liczba hosći, ze wšěch kónčin Serbow, běše we Waldźic žurli zhromadźena. Bratr starosta, Jurij Žur, wšitkich lubje witaše. Nětko séchowaše syła zwučowanskich předstajenjow. Na prěkušu wustupi najprjedy Ralbičanska jednota sama, potom widźachmy ju w zhromadnym dźele z Komorowskej a Khrósćanskej jednotu. Mjenowani potom hišće dalše wěcy na bradłach předwjedźechu. Wšitke předstajenja běchu jara spokojace, někotre buchu wosebje eksaktnje wuwjedźene, to wupokaza też priklesk. Druhi hłowny dypk běchu skupiny. W magiskim swětle buchu wot cyleje syły sokołow, běše jich na 20, nanajrjeńšo předstajene. Rjenje wuwzachu so skupiny na wysokim rěblu, wosebje k tomu připrawjenym. W njesprócéniwym dźele, staj bratraj načolnik, Jurij Cornak a starosta, J. Žur, tute tak derje poradźene předstajenja zmóžniłoj. Jimaj cyle přípóznaće! Tu smy widźeli, što pilne dźěło dokonja, njech je z přikładom za wšitkich. Ze zahorjacymi słowami přednjese bratr Komorowskeje jednoty Šewčik Jana Skalowu rjanu baseń: „Z juha Sokoł čehuje!“ Ow, so bychu wšitcy, wosebje serbscy młodźency, tute słowa dopóznali a też so po nimi měli. Heslo kóždeho mělo być: „Ze Sokołom stajnje budu, dónž traje žiwjenje.“ Žorta połna hra: „Kak knjez Swindl we Kukecach lékarí“ wot Mikł. Hajny, wupjelni posledni dypk porjada. Wšitke wosoby swoju wěc najlépje předstajichu a tuž njetrjebam tu mjenow mjenować. Sława jim! Sunowska kapała hudźeše k předstajenjam, a w přestawkach wjesołe štučki a wězo też nětko k spěšnej rejcy. Njemohli při rejach pak hišće wjacy rjanych, dobrych serbskich rejow widźeć? Tutón tak derje poradźeny swjedźeń běše wospjet k wuznamnemu dźěle z wyšemu skhodźenkej pokročuje. Přeco dalo tak! Njedajśe so podćisnyć! Dźěłajśe pilnje: „Bohu k česći a Serbam k spomoženju“! Wutrobne „Na zdar“ do příchoda!

Z **Kulowa.** Na tudomnym měšćanskim haće sta so njezbože, při kotrymž skoro dźěćo wo žiwjenje přińdże. Něhdźe 6lětna dźowčička skótneho wikowarja Józefa Bulanka čišćeše po lodze dźěćace sanki, w kotrychž 3lětny synk kŕidarja Klemera sedźeše. Na ćeńkim lodze při čopje so dźěsci přełamaštej, hdźež běše woda 1,50 m hłuboka. Holcu mózachu bórzy z wody wuc̆ahnyć, ale hólc so podaŕi. Dźěłaćer Staß, kiž runje nimo přińdże, skoči do wody a wuc̆eže hólca, kiž bě hižom wědomje zhubił. Hnydomne pospyty, zo bychu hólca do žiwjenja wróćili, mějachu na zbože wuspěch.

Ze **Šunowa.** Wutoru dopołdnja w jednatej hodźinje wudyri w domskim khěžkarja a dźěłaćerja Michała Rachele (Jenkec) woheń a za krótki čas stoješe cyły statok, wšo z wjetša łěpjenca a ze słomu kryty, w płomjenjach. Wjesna, Ralbičanska a Róžeńčanska sykawa přikhwatachu na pomoc, ale z drasty a nadoby drje so nimale wšo spali. W statoku bydleše też swójba staršeho syna. Jenož nješto malo je, kaž so praji, zawěsćene. Wječor wokoło 9 hodźin też w pódła stojacej gmejnskej khěži, khětro rozpadanym twarjenju, hdźež gmejnski słužobnik a strażnik Woko bydli, woheń wudyri a zniči khěžu dospołnje, kotrejež woprawdźe škoda njeje, dokelž w tak běd nych bydłach drje zrědka w našim wuwitym kraju ludźi nadeńdźeš. Skodowane su wšě tři swójby.

S **Kiticja** pola Kamjenza. W nozy k pónđźeli spytachu so paduschi pola kublerja Emila Trauizy do hródźe dobyć. Hródźne durje běchu hižom wotpaćili a do hródźe zalěźli. Wotrocźk, kiž so runje w tymle cźasu domoj wrócźi, jich sčehcri a dyrbjachu cźekmyć. Na runje pak so paduschi jako do hródźe dobyć spytachu, tola też někto nicžo njedosahnychu. Kaž so sda, su njeznaći sa skotom schli.

S **Lutow.** Do bydlenja tudomneho wyschicheho mischtra Dittera na Torhoschcowej dróży doby so paduch a wokno do dwora wutłóczywschi, zalěze do twarjenja. Tam wjcźe kamoru a kaćnicze wschery. Se želesneje kasety kradny 150 hr. Nimo toho je zlěbornu broschu, zlěborny zigarowy fónčk, słonowinowy (Elfenbein) naschitny rjeczak a zigary zobukasak. Paduch je zebi za zwoje paduschstwo cźas wuzwytał, hdźež wobydlerjo domach njeběchu.

S **Wulkich Sdźarow.** Nowotnikez mandźelskaj we Bukojnje zwjeczelschtaj sobotu njedźelu swój stoty kwaś. Duchowny Schołta jubilarow w tudomnym Bożim domje pozohnowa a pschepoda jimaj zwrkwinski dar, cźestny dar w 50 hriwnach, kiž je stat wustajił. Hischcze strowaj mandźelskaj zwjeczelschtaj swój cźestny dźeń wobdataj wot swojich dźěcźi a dźěcźidźěcźi. Jubilar je 76 lět a jubilarka 72 lět stara.

S **Wojerez.** Halschtrowska rěka, kotraj pisches nasche město běži, je so w sandźenym lecźe thětro wobujna wopokasała. Hakle psched dwěmaj njedźelomaj bě hischcze tak khérka, so ś dźěła dróhi pod wodu leżachu. Pozledni cźaś pak bywasche rěka skromnischa. Tukhwilnje ma tak mało wody kaž w horzym lecźu. Někto pak mózemy hromady błóta a pěsk wobkedźowacź, kiž je wulka woda naplawiła.

S **Kischischowa.** Tudomny skakaŕ Wojta, kiž je so 23. februara 1889 narodźił, mějesche so tele dny psched Shorjestim pschińdźacznym žudom sapaleśtwa dla samotwicź. Jeho winowachu, so je 20. sept. 1926 swoje domske se wotpohladom sapalił. Wobškorjenju, kotrehoż su hnydom na druhi dźeń sajeli, přejesche tójdu winu. Tola je žudniskeho pschepytowanja wuthadźesche, so chajsche wobškorjenju twaricź, njemějesech pak pjenjes. Sud wobškorjeneho dla sapaleśtwa k 1 létu a 3 měsacam thłostarnje sasudźi a jemu cźestne prawa na 3 léta wotrekny. Wobškorjenju pak wobšrucźesche, so je njewinowaty a so chce rewisiju sapołožicź.

S **Frjuzowho Haja.** Nowinšti auto Hródkowskich nowin so tu sandźenu pónđźelu na pucźu sapali a so ś nowinami, kiž hischcze w nim leżachu, zyle spali. Kak je so auto sapalił, dotal hischcze znate njeje.

S **Róšbórka.** Wutoru wjecźor wokoło 8 hodź. sta so na torhoschcu wobžarnjonne nješboże. Khowanz ś tudomneho wustawa Soara, kiž w měsece wschelake domy ś wodu sastarowasche a bě ppd mjenom August Snaty, sabéża do cuta tudomneho wobšebjerja wotnajeńskich autow Stimbeka, kiž ś Hušmanez přijědże, a bu pschešibowany. Auto hnydom sałta. Sawołany lékaŕ snjesbožencho pschepyta a bohužel jenož swjeŕcźi, so je pschešibeny sjom wumrěł. Schtó je na njeboži wina, njeje hischcze wujasnjene.

Z Łužicy.

Se **Žitawy.** Tudomna měšćanska rěšarnja šmědźesche w lécze 1926 jenoj mału pichibytk rěźanjow sapiśaca. Wšcho hromadźe su 18 182 škocźatow sarešali, kiž so tatle rozdźěla: 2440 howjadzow, 8700 šwinj, 4180 cźelatow, 1385 wowzow, 440 kosow, 457 łóšlatow, 180 koni a 100 pšow. Liczba sarešanych škocźatow je so porno lětu 1925 jenoj wo 243 powyschika. Hubjene hospodarske pomery a bjesbožkosć jej njedźiwajcy pschibéranja wobydlerstwa ś pschicźinu, so je pschetrjebanje mjasa tak pomałku pschibérało.

Se Žitawy, Kónz dezembra 1926 mějesche nasche město po běžnych sapiśowanjach na wobydlerskim hamcze 38 991 wobydlerjow.

Se **Shorjelza.** Dokelž so khripa w naschim měsću šyinje rosschérja, je schulska wyschnosć pschikasała, so matej šo 1. a 4. ludowa schula samknyć. Psches 100 dźěcźi je na khripu šhoriło, tola je thorosć lohša.

* S **Grunawy** pola Shorjelza. (Stoletna.) Tu mózesche njedawno wudowa Jungowa šadnu dźeń swjatneho narodninowm wošwjeczeńcź. Ministerstwo bě jubilarku ś darom počesćiło, też krajny radźicźel Schröter pschepoda ji w mjenje wokrjesa rjanu dar.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Annaberga.** (Wučeŕ jako twarjeŕ létadłow.) Tudomnischi wučeŕ Kreher je po wjazywměźacznym spróżniwym dźěle lohkomotorske létadło natwaril, kotrejž so tónzaš w Lipšku wupruhuje. Létadło ma 12 metrow dołhej schidle. —

* **Se Greulicha pola schlesiskeje Bolesławy.** (223 lět stary dub.) Tu puschczišu sandźenu tydźeń stary wulki dub. Hdyž korjenje wukopowachu, namachu hornczerjsku bleschu a we njej stare pižmo, kotrejž takle rěkoshe: „Dier Baum, zur Gattung der Eichen gehörig, wurte ano 1703 under Jeg. Leopold I. von dem Samuel Godfried Kaspar gepsanz.“ Schtom, kiž bě 28 metrow wyšoki, bě potajšim 223 lět stary.

* S **Gliwizy.** (Kluka sarasy młodeho muzźkeho.) We rěźaku w Rudźinizach dyri kluka (Kurbel) 19lětneho dźěłaćerja Migasa ś tajkej mozu do hłowy, so je hłuboko do nopa sary a njeboźownemu jene wócźko njedźiwajcy zgle wuraiz. Wbohi bě na městnje morwy.

* S **Liebenwerda.** (Schulu sawrjeli.) Schulu we šudnym Frauwaldźe je knježeństwo sawrěło, dokelž so gmejna spiecźowanske na městno dobjerźanieje stareje schule nowu natwaricź. Dźěcźi dyrbja nětko do šusodneje wsy do schule khodźicź a dyrbja wschędnje 10 kilometrow daloko hicź.

* S **Dübena.** (Swada wo pohrjebnischcźo.) Se špodźimnej naležnosćeju mějachu so měschczańscy zastupjerjo sabéracź. Sswobodomurjerjo běchu namjet sapodali, so by so jim pohrjebnischcźo na měschczańskim pohrjebnischcźu pschewostajiło. Zyrkej jako wobhedźerka pohrjebnischcźa bě šwólniwa, druhowérjowm ša 28 hriwnow městno na pohrjebnischcźu pschewostajicź. Sswobodnomurjerjo pak běchu ménjenja, so maju prawo na darmotne městno na pohrjebnischcźu, schtoż pak zyrkej wotpokała, dokelž hu to njeprawdze bya pschecźiwno šobustawam zyrkwje, kotšiž dyrbja wyšoke zyrkwinske dawki płacźicź, schtoż ś zyrkwje wuštupieni nietrjebaju. Tohodła je sprawne, so městno na pohrjebnischcźu wobeje šaplacźa. —

* **Se Rockłoka.** (Ssebje šameho šudźik.) Kanzlista tudomnischeho twarskeho hamta Andreseń, kotrejž bě ś 160 000 hriwnami pschesłužbjenymi pjenjesami cźekmyk, namakachu morzewho w rěcy Warnowje. Po šdaczu je hischcze na šamšnym dnju, na kotrymž bě cźekmyk, žebi žiwjenje wšak. —

* Se **Frankenthala.** (Hontwinski drama.) Na hontwje na dźiwje šwinje běchu kundroša natšelili. Tón so rosnjemdri a da šo do hainka. Předy hač mózesche k druhemu rasej wutšelicź bě jeho rosniemdrjene šłocźo hižo k semi porasyło, tej hischcze druheho hainka, kiž bě na pomoz pschikhwatał. Skónczenje šo tej hischcze wšy do kundroša dachu, tak so šo wschitkim w nem kuli na semi wokoło walachu. Napośledku pschikhwata šleczi hajnik na pomoz, kotrejž je dalkoseže schtrjoch metrow do kundroša tšeli a jeho šónczenje šatšeli. —

Najnowiše z cyłeho świeta.

Schkowa powješć wo wiedrie ša jutšje pjatk: Mithohojte, šymnischo.

W Franzowskej wulku kedźbliwosćej Mussolinowe hłowa w rosrěčenju ś dopiśowarjom „Neue Frei Presse“ šubźuja: „Italska dyrbi pak šwoje mjechy rošschéricź, pak rosbuchnucź.“ Sšwoje mjechy móže Italska jenoj na šchkodu šwojich šubšodow rošschéricź.

*

Pšjedawschi jendźelski ministerski pschedšydša Lloyd George chze w měrzu do Ruskeje puczowacź. Sšo wot tam wrócźejo najšterje Warschawu wopyta.

*

Nowe južnošlowjanske knježeństwo ma šo hižo ś wobcźežnosćemi bědźicź. Ministraj Trifunowicź a Wujicźicź cźežnosćemi bědźicź. Ministraj Trifunowicź a Wujicźicź dako, hač staj dotal šastawałoj.

*

Madźarski ministerski pschedšydša hrabja Bethlen je po dopišu Bělogradskich nowin ś Roma rjekł, so Madźarska šwobodny pschistaw w Rěźy (Fiume) pschijima, jeli ju šo Rěka jako šwobodne město pod kontrollu Swjatša Ludowa staji.

*

„Chicago Tribune“ ś Newyorka powě, so je amerikanski hórniski ijeńd, kotryž je šo w Indianopolisu ješchał, je 500 pschecźiwo 15 hłošam wobšamknył, wšchitkich pschišłuschnikow ś Unie wušamknucź, kotšiž šo jako kommunistojo wušnawaju.

Přilopk.

* **12lětny hólcźej na lodźe šo pschekamak.** S Cźornego Hóšda w Delnjej Łužicy šo pišа: Hacźrunjej łód tudomnischeho hata hišćeše dosć krucze šmjerschnjeny njeběž, šwaži šo tola cźtšdźe šchulšticich hólcźejow na njón. Mjez tym šo jebi najwjacy ś nich tak prawje do šrjedź hata njeświeri, dyšchše 12lětny Unruh šwojim towarschom pokasacź, kak šmužity je. Sim pschiwołaju: „Bazjedu tak daloko, donjž šo njepschekamam,“ dojeźde na jara cźenki łód a pschekama šo. Jeho towarschojo drje šłyschachu wobeho lohkomyślneho hółza na pomoz wokacź, njemóžachu pak jemu pomhacź. Hakle po 2½ hodźinkim pytanju jeho cźeło namakachu. —

* **30 000 jejow kradnyli.** Barlinska paduschna zwóla bě so wot někotreho czasa zem na wikowarjow z jejemi samerika. Tak pokradnychu někto sasso se 30 000 jejemi nakładženy wós njedaloko schlesyskeho dwórnischcza. Někchto czasa posdźischo namakachu sapschaty bies wjednika w nětkim po hasach wokoło bludźo. To běsche dźewjate taisle paduschstwo za krótki czasy. —

* **Woheń w kinowym dźiwadle pschi dźěczazym pschedstajenju.** W kinowym dźiwadle w Oberschöneweidze wudyri pschi njedźelskim popoldnischim pschedstajenju woheń. Dźěczi możachu pod dohladom kinowych pschistajenych bjes sadźewka dźiwadło wopuschczicź. Sa to pak so poslužer filmoweho apparata na hlowje a na rukomaj straschnje wopali. Znjeje dźiwadło so nutska wupali. Woheń je po idaczu tak nastał, so je rostorhnjeny filmowy paz pschedotkho zwětku wustajeny był a so tak zapalił.

* **Wulki woheń na Pomorskim hrodźe.** Woheń sničzi hrabi Behrej złuschany hród Wandelin pola Gützkowa. Wobydlerjo mózachu so hacź na domjazeho wuczerja, kotrjż w płomjenjach śmjercź namaka, mulkowacź. Wschě drohotne stare meble so zwalichu. S bibliotheki a druhich wumělskich pokładow mózesche so jenoż mało mulkowacź. —

* **Mordarstwo w 480 meterskej hłubinje.** Na Richthofenskich podkopkach pola Katowiz sta so potajne słónstwo. Strażnik trjechi we 400 metrow hłubokim schachcze dweju njesnateju muzow. Jako mějeschtaj so wupokasacź, hrožeschtaj jemu z revolwrom. Jeneho na pomoz sawołaneho wyschicheho strażnika rubiejnikaj satselschtachaj. Hacź dotal so njeje poradźiło, słónnikaj sajecź. Tola budźetaj scźežka cźeknycź móc, dokelź su wschě mulkowdy i podkopkow policajaźy wobstrażowane. Hacź je dynamitowy nadpad abo druhe njekhmanstwo wotpohladane było, njeje hischcze so śwjerźicź mohło.

* **Nawoženja satseli z njeheźbłiwoscźe swoju njewěstu.** S Limburga so piša: Na tragiske waschnje namaka młoda holza z Niederwalłusa pola Wiesbadena śmjerź. Holza bě se zwojimaj starschimaj do Limburga k starschjanej zwojeho nawoženja na wopyt pschijěła. Wjeczor chajsche ji nawoženja revolwer pokasacź. Pschi tom so nadobo wutłeli a kulka sajeźe holzu do wutroby, tak so bě hnydom morwa. Młody muzikt staji so policiji, kotraż jeho saja. —

* **Zniwa so spalika.** Kak spodźiwne su tola cźasto cźłowjeske podeńdźenja. — 18lětna dźowka jeneho dźěłacźerja w Ginowje w pomorskim wokrjesu Regenwaldze, hrabaschе żełtwe muhło z pjezy. Pschi tom sajacźu ju nadobo widlischcźa a holza padny do wohnja, hdźeź so żiwa spali.

* **Pschi kwaśnej hosćinje sajeli.** W Altstettenu, we Oberrheintalskim wokrjesu, saja policija pincźnika Brandta pschi kwaśnej hosćinje, dokelź bě w sandźenej mózu rubjeźny nadpad na dweju starych ludźi sfucźił, kotrejż njedaloko jeho starschiskeho domu małe hospodarstwo wiedźeschtaj.

* **Mardarja Frankfurskeho juwelěra sajeli.** Kriminalna policija je 46lětneho klempnarja Schultheisa z Langenschelsa pola Hanawy sajała, dokelź bě podhladny, so je psched nězchto cźasom juwelěra Grebenawa złonzował a jemu 60 000 hriwnow rubił. Schultheiß, pola kotrejhoż běchu z krwju wopanzane schaty namakali, po słónczinje wusna, so je njeskutk stucźił. Też jeho żona su sajeli. List, kotrjż bě policija na męstnje podawka namakała, bě ju na złědy sa nětko sajatym Schultheißom wjedł. —

* **Sibirski expreśny cźah sniesożił.** Mjes Chabarowskom a Władiwostokom je pola Mikina sibirski expreśny cźah sniesożił. Lokomotiva sajeźe se śtjomi wosami z kolijow a padny po wyschim nasypje dele. Tři wosoby so morichu a żydom so cźežko rani. Wjazy druhich so lóżicho srani. —

* **Wulki woheń w Brüsselu.** Wulki woheń sakhadźeschе njedźelu w Brüsselu. Tam bě so wulki tworowy magazin jeneje papiroweje sapaliła; wulki strach hrožesche zyłemu dźělej města, kotryż so se zychnowatym wiskorom hischcze powjeschi. Benzinowe a spirituzowe żudy rosbuchachu, tak so so w nozy ½11 hodź. wobydlerjam zyłeho dźěła porucźi, so bychu bydlenje warnowali, schtož wjele hrožu hischcze powjeschi. —

* **Rosbuchnjenje tótka w barbjerni.** — 5 morwych. W barbjerni we Thaonje pola Epinala w Lothringskej rosbuchny z njesnateje pschicźiny kotoł. S troschcźažymi płunami so pjecź dźěłacźerjow mori a wjazy z nich so cźežko srani.

* **Jendźelska wupłacźuje němskim wójnskim jatym mjdu.** Jendźelske knjeżerstwo je so rozhudźiło, so dha mjdu, kotrejż maju němscy jecźi sa swoje dźěło hischcze wot Jendźelskeje dóstacź, wupłacźicź. Prěnju ratu je we wyschokosći 200 000 puntow do Barlina pósłało. Wischohromadze maju němscy jecźi wot Jendźelskeje 16 milijonow hriwnow dóstacź. Wschitzy bywschi jecźi, kotrjż su źebi w Jendźelskej pjenjezy sahtuźili, so namołwjeju, so bychu na póstajkej tharcźe z jaśnym pišmom swoje żadanja na „Rechtsverwaltung für Reichsaufgaben, Berlin W. 9, Königgrätzer Straße 122, pschijězwili. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wólby do wokrjesneho sejma.

Wólbne wunoschki jenotliwych wólbnych wokrjesow wulicźa so śrjedu, 9. februara 1927, dop. ½10 hodź. we poschedźenskej sali Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa na Bismarckowej dróhi 21.

W Budyschinje, 31. januara 1927.

Wólbni kommissarjo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmak w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Plećene meble
kajkosćne dźěło w kóždym wuwjedźenju
dźěćace wozyčki
po wšěch płaćiznach
plećene twory
za dom, industriju a ratarstwo kupujeće najlěpje we wosebitem wobchodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Sulskej hasy 5 při dźiwadle.

W Lichanju-Klukšu
búdźe so sobotu 5. a njedźelu 6. februara
kózło-piwo točić!
Přećelnje přeprošujetaj
E. Bukan a mandźelska.

Hosćenc při dwórnišču w Lutobču
Pjatk, 4. febr. hač do 7. febr. je
swinjorězanje
a wulke dwójne kózłopiwo
Najlěpša pječena kołbasa a pampuchi.
K tomu přećelnje přeprošujetaj
August Lehder a mandźelska.

Serb. tow. Łužica w Hornjej Hórcy
Wuhotujemy njedźelu, 6. małeho rózka 1927 w Hänslec hosćencu
zymski swjedźeń
ze spěwansk. koncertom, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy!
Započ. w 7 hodź.
Započ. w 7 hodź.
Serb. tow. Łužica w Hornjej Hórcy

Składnostna kup!
1 mužace jězdne koło 65.— hr.
1 žonjace jězdne koło 65.— hr.
wobej jenoż jónu jězdźenej z ruk. woplsmom.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29.

Holca, nic starša hač 17 lět, so do małeho hospodarstwa pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Jara derje zdźeržane
žonjace jězdne koło
je tunjo na předań
w Budyšinje, Nordstrasse 7.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Ręcu serbski

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšších płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Rózowej hasy čo. 6.

Wuporjedźenje wobuća
přenjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hodźikowane, Ago
Fähle
Schuhwarenhaus
Bautzen Äußere Lauenstr. 3.

Słomu
k picowanju ma na předań
Pech w Baćonju pola Přěčec

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Žyw Serb!

Lebertran za skót ◎ wapno k picowanju
sól za skót ◎ mlokowy a wužitkny próch
přežałnicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srédki přećiwo njerodźe
swěčki za wozy, kołmaz, wolij za centrifugi, mašinske wolije
Přećiwo skótnym khorosćam:
drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
= draslićity seličnik (Chlorkalk) =
poskića
Drogerie
Strauch & Kolde
Bautzen

Jenož pjatk a sobotu
½ punta bonbonow
Hamburgske mjasenje Anis
25 pj.
Malc eukalyptus mjasenja za kašel
Thams & Garls w Budyšinje

Wše
šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće najtuńšo
w Serbskej kniharni w Budyšinje
w Serbskim Domje.

C. E. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk
pjelsćinow
kłobukow a čapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so mačizna k tomu sobuprinjese.

Kóždy tydźeń dostanu wulke transporty najl. oldenburgskich, šwedskich a danskich trjebanych
konjow.
Staroznato koulantne a tunjo wumjenjenja :: Stajnje na 30—40 stuk na wubjerku ::
Moritz Wobst w Budyšinje
Telefon čo. 3065/66

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami
Wšěcy wustołna wuporjedźerja

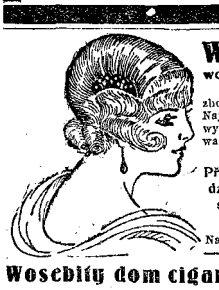
Walter Rinnelt
wosobny frizěr za kniezow, knježny a knjenje
zhotowja wšě wlosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotpřihanje po, wašeju bubiskim a pazkem (Bubi und Bagenköpfe).
Připrawjenje towarstwow a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež kwasnych frizurow.
Najspěšnišo a porjadne pesćenje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Přihódnu składnostnu kup
poskića Wam moje
inventurske wupředawanje
Započatk póndźelu, 31. januara
H. Domaschk w Budyšinje
na Bohatej hasy 23
Wosebity wobkhod sedlarskich a kožanych Ręcu serbski! tworow. Ręcu serbski!

Trjebane a nowe
meble
kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4!
Podźélnje płaćiš dowolam.

Sokolski spěwnik
je wušol. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenoż 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Wot 3. hač do 8. februara sobu nimam
žane rěčne hodźiny.
Max Thomas w Budyšinje
na Seminarskej dróh 15
naturski hojeŕ za biologiju, biochem. a homöopatiju.

přiloha k číslu 28

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 3. februara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pacdagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

IV.

Zbóžny wukónc prawcho, struchły wosud njeknihomneho.

Pschestkoćimy tśinacze lét. Syma 1793 bé pschiśichła a tak kruta, kaž ta léta 1770/71. Dezember, tuton hewak wjesele a nadśije łubdźacu, radośtnje witany hodownik, tón króćź wušłupowaśche kaž śły njekrańnik, kotryž pschećimo potkórćenemu ludej żurowi a njewobhladniweho swićśi. S dotdheho ranja wujesche woprawdźe hrózny wichor patorźiju pśches cźichu wjesku Birr, a huśe žnežowe mjeczele saczemnichu śduch a saracźichu pucźe. Njetrjebawśchi žo nikomu won njechaśche, kóždy rad sa khachtemi wośta. Wośebje cźerpjeśche pod wichorom a mjeczelemi mała khěźka w blikoscźi Noweho Dwora, domcźk naścheho stareho pschećeła Jakuba Raubachera.

Wonka bé hrosnje, tola teź cźi nutska njemějachu, kaž druhi, wjesele saczuwanje dobreho wutkowa. Tu tuješeśche trudoba.

W małej jitwiczźu, ſ małej wolijowej lampku śtabje rozswětlenej, leżeśche na drje cźśiłom, tola khudźićim łožu thory wobśedźeł. Bożo, pomhaj! kak bé žo pschemėnił. Lėdy spśinajomny. Włoży dospoinje schėdźiwe, wocźi haschcźeł a hłuboko łapadnjenej do wócźinzow, bjeśliczźny a wobliczo wóśkowe, tajśi tam leżeśche śestarjeny, śeśkabnjeny, śnamjo mrėźajeho.

Ach, bėdu a hubjeńśtwo bé pschecźerpił w pożlednim cźaśu. Swoju duschnu młodu żonu njebé dotho mėł. Pschi porodźe prėnjeho dźśeśa, hółcźka, kiž bé macźeri podobny, jako by jí ſ wocźow wupadnył, bé wumrėła hižo léta 1780. Wulka śrudoba thorowatośći muża pokśkowaśche. Raubacher cźekżo śthori a dotho bé žmjercź blišo; tola drje makeho hółcźka dla, kotremuż bėchu Rudi (Rudolf) narjekli, knjeśche Bóh luby Kujes wohrożene żiwjenje cźekżo pruhowaneho nana, so njewuhaśmy kaž śwėcźka we wėtśiku. Khorosć popuschćowaśche a po nėcźim bu nėśchto lėpje ſ nim, tola wośta bėdna, a cźaśto ſebi wbohi cźłowjek njemóżeśche ani ſwój thlėb saſkužićź. To jemu żiwjenśke wjesele skaſy. Bjes dźiwa, khdyż hubjeńśtwo a nuſa ſo sahnėdźiśchej w domcźku, kotryż bėśche ſebi ſ pilnosću a ſłutniwdźeru lėpśichich cźaſow saſkużił. Wótcźeż Pestalozzi, kotryż mėjeśche žo ſam ſ hospodaſkimi cźeżemi bėdźićź, njemóżeśche tak pomhaćź, kaž by nuſnje było a kaž by rad chcźył, a Raubacher wdźiśche, so ſebi łubosćźiwy dawaćeł ſwoje bary wot luboho wottorbuje. Wulku śmėrowaśche nana, so by Pestalozzi po jeho ſynu Rudiu ſ woprawdźe wótzowſkiej luboscźu horiebjerjeśche. Tón bé ſ Bożej pomozu a pod dobladom cźaſy Luliju, kotraż po žmjercźi ſwakoweje bratrej hospodarjeśche, nėtko w ſchtyrnatym lėcźe, na rjaneho ſynleho hółcźeża ſrośt. Też Naż, jeho kmótr, žo ſwėru wo niebo ſtaraśche. Tola niż jenoż na lėtach a cźėlnej wulkosći a mozu bé Rudi pschibėrał, ale też na duchu, a to pożlednje mėjeśche žo nimo rożumneho nana a lubeje cźeti wożebje dobrocźiwemu knjeſej Pestalozziej dźakowaćź, kiž jeho wożebje w ſynſkim cźaśu we wićhem wėdźenja hódnym, mudrym a dobrym wucześche.

Też dźenża, dźeń do ſwjatych hodow, bé hółcźej pschi ſaſmėrknjenju do Noweho Dwora ſchoł, dokeľž bé ſebi jeho Pestalozzi wcźera ſkaſał. Rudi bé nanej, kotrehoż thorosć bé wot nėśchto niedźeł tak postupowała, so wjazy ſtanyć njemóżeśche, ſłubił, so žo tam njetrjebawśchi dłcź njecha. Tola ſwuczeny cźaſ žo minu a hiśchcźe dalśicha dolha hodźina njeścźerpliweho cźakanja, a Rudi hiśchcźe žo njewrócźi. Hižo žo nóz thileśche a thory ſebi ſtarośće cźinjeśche. Swjeſeleny pożkuchaśche, khdyż žo ſdaśche, jako by žo ſaſkapało do khėžnych duri, a cźim ſrudniſchi ſaſło bé, khdyż pytny, so bé to jenoż wichor był, kotryż druhdy ſ burjemi ſaſtorkowaśche.

„Nėtko pak wjazy mėra nimam, Luiſa“, rjekny po khwili thory ſe ſłabym dybawym hłoſom. „Hroſnje je wonka, ale ſcźiń mi ſ woli a poſkoć do Noweho Dwora, ſo bychmoj wėdźałoj, ſchto ſ hółcźezom je.“

„Njeźiń wſchak ſebi ſtaroſće, Jakubje“, ſmėrowaśche Luiſa hyrnjeż ſama ſo wo hólza bojała; „hnydom tam poſkoćźu, ale wėśte je, ſo tam ſ knjeſom w knihach leźitaj.“ Pschi tym powėźnuj ſebi ſtary pkaſchcź a cźajśche runje ſ burjemi won, jako ſo ſaſkapa do wokna, a jaſnuj, ſadrėwuj hłóſ hółcźeżac wokaſche: „Cźeta, wocźiń, ja to ſym, Rudi!“

„Dźakowano Bohu, Rudi to je!“ rjekny thory ſmėrowany, a Luiſa, ſ khwatkom wotpokłoźiwſchi pkaſchcź, hółcźcźej wotamknu.

„Ty wjedrowſti hółcźe hdźe tola tajke cźaſy tcźiſch?“ powita jeho ſ bóle ſtaroſćiwym hacź ſwarjazym hłoſom. „Nan je ſo njemako ſtujśnoſcźił twoje dla.“

„To je mi jara žel. Kak thodźi ſ nanom?“

„Lėpje niż, ſkerje hórje“, ſchepny cźeta. „Tola pój jenoż nuts, ſyma cźi budźe pschi taſkim wjedrje.“

„Syma wſchak mi je“, prajeſche Rudi, do jſtwy ſaſtupiwſchi. „Bė njepomėrnje wulki a ſylny hółz, rjany, młodny a żiwy. Rudi pokaji ſawaſk, kotryż pschinjeſe, na ſtoł a pſchiſtupi ſpėſchnje k nanowemu łožu.

„Dobry wjeczor, nanko“, ſtrowjeſche khoreho a ſawda jemu ruku. „Ssy ſły na nuje, ſo žo tak dlijach?“

„Sły wſchak niż“, wotmotkwi nan, ale ſtyſkno mi bé, dokeľž ſebi njemóżach myſlicź, ſo cźe knjes Pestalozzi runje dźenża patorźiju tak dotho pschi ſebi ſadżerżuje.“

„Na Nowym Dworje wſchak ſym też poprawym ſenoż malu khwilku pobył“, prajeſche Rudi. „Hižo ſa nėſchto mjeńſchinow bych tu mohł ſaſo pola tebje bycź, njeby-li žo nėſchto zyle ſpodźiwne ſtało.“

„Nėſchto dźiwne? Schto to? Powėdaj tola!“ proſcheſche thory, kotryż ſo pocźinaſche roſbudźicź.

Luiſa pak pschiſtaji: „Nėſchto dźiwne! To pak ſym wcźipna! Nėtko mi ſmita. To ſ twojim wulkim ſawalkom ſwiſnuje. Hižo dotho hódam, ſchto w nim tcźi. Cźzu tola hnydom pohladaćź.“

„Dożakaj nėtto, ſotra“, proſcheſche thory. „Njech tola Rudi najprjedy powėda!“

Mjes tym bé hółcźeż ke thachlam ſtupił, ſo by ſebi módrej, ſmjerſtej ruzu ſhrėł. Nėtko powėdaſche: „Knjes Pestalozzi dźenża ſ zyła doma njebé. Wón bé, kaž knjeni prajeſche, do Bruaga na ſtudniſtwo ſkaſany. Na to bé wėcźe ſapomnił, khdyż mje wcźera namotkwjeſche, ſo dźenża ſ njemu pschińdu. Knjeni pschińjeſe mi mały ſawalk a prajeſche, ſo dyrbi to bycź hodowny dar, kotryż je knjes ſa mnje pschihotował. Sſo rjenje podjakowawſchi khwatach wcźipny, ſchto mohło to bycź, ſchtoż je mi luby knjes wobradźił, prjeczź. Na dobo ſawoła nėchtó ſa mnu: „Hej, hółcźe, kotry dha je pucź do Brugg?“

„Wobrocźich ſo a wuhladach muża — bé wėcźe wożebny knjes, pſchetoż bé w rjanym kożuchu. Bé ſo tak ſababił, ſo wot wobłicźa ſkoro njebé nicźo widźeć hacź nożowy łónćaſ.

„Sſo wė! Cźzu a dyrbju! Mójeſch mi pucź pokaſacź?“ hiśchcźe bo Brugg?“ wopraſcha ſo jeho, kotryż nėtko hižo pſchi mni ſtejeſche.

to wiele pomha, na tym dwėćiuju; pucź do Brugga je ſnapſcheźiwi.

„Haj, to wſchak móżu“, wotmotkwich; „hacź pak wam to wjele pomha, na tym dwėćiuju; pucź do Brugga je ſchtro ſaſchmjatany a naſſterje budźe też ſara ſawėty.“

„To pośledniſche ſebi też myſlu“, pſchikkoſowaſche mi zuſobnik. „Tola do Brugga dyrbiu, a dyrbjak żiwjenje pschińdźadźicź! Jenoż ſo by mje nėchtón hacź na prawy pucź dowjedł, rad bych jemu próżu narunał. Njewėſch nikoho?“

„Ow, łónź pucźa wſchak cźzu rad ſ wami hicź“, žo jemu poſticźaſch, dokeľž ſebi myſlach, ſo dotho njetraje; wſchak hacź ſ Bruggſkemu pucźej tak dałoko njeje.“

„To wſchak ſo prawje cźinił, Rudio, ſo žo ſobu ſchoł, to mje ſwjeſeli“, rjekny Raubacher. „Pschećelny a pschiſtkužbny dyrbi prawy cźłowjek bycź.“

„Kroczach nėtto porunjo zuſobnikej po ſnėſu“, pokraczowaſche Rudi, „a dowjedżech jeho na prawy pucź, hdźeż žo wjazy ſabkudźicź njemóżeſche, khdyż nėkaſ kedźbuje. Knjes ſo mi rjenje podjakowa a cźajśche mi njes dacź, njeſłyſm pak ſón brat; zuſy ſnadź mohł ſeſ myſlicź, ſo ſym jenoż mjdy dla k woli był. Lėdy pak bėch žo nėktore kroczele wrócźił, ſaſkyſchach zyle blikko pschi pucźu nėſchto wótſje ſtonacź a ſmorcźeć. Saſtach, ſo bych poſłuchał a hladał, ſ wokkel to wutkadźa. Tu ſkyſchach też hižo zuſbnika ſo wróćźicź a rėcźeć, kotryż bé to tohorunja ſaſkyſchał. Sa błiſkim młodym ſchmrėkom žo nėſchto hibaſche. Pschiwacźkichmoj žo wobladnіwje a dohladachmoj žo na cźłowjeka, ſ kotrehoż tute njerjane ſmuki wutkadźachu. Pytnychmoj bórzy, ſo je pjany, kotryż nėdźiwaźy njepschihódneho mėſtna krucźe ſpaſche, a jako błiże hladach — njemako ſo ſtróźich a dźiwach — widźach, ſo je — cźeta, ſhódaſch, ſchtó bė?“ —

„Ej, to ſnadź mohła dotho hódacź. Niż tola Kruži?“

„Shódała! Kruši bé! Kaž ſtocźo tam leżeśche“, wokrucźi Rudi.

„Smilny Bożo! Schto to hiśchcźe budźe ſ tutym cźłowjekom!“ łvchny Luiſa. „Wot toho cźaſa, hacź je jeho duſchna, ſchwarna żona wumrėła, je dźeń a hórje ſ nim a ſe ſwojej njerodu. Mi je jenoż żel toho wbohego dźeſća. Ta Elſka, hakle w dwanatym lėcźe, taſke hubjeńſtwo dyrbi hižo widźeć a njeſcź! Ty móſ ſmilny Bożo!“

„Dźiwam ſo jenoż“, rjekny Raubacher, „ſo je njeſwėrny a ſwoje winowatoścźe ſjawnje ſanjechowaſy cźłowjek tak dotho ſchokta wottacź mohł. Tola wėmy: Też najtokſchi porſtrunk ſo ſwojí cźaſ rostorhnje.“

„Je ſo hižo rostorhnył, nano“, doda Rudi. „Dźenża ſu jeho wotżadźili w Bruggu.“

„Schto tola prajiſch! Wėſch to wėcźe?“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

13. porjadna krajna synoda.

Wcźera ſeńdźe ſo 13. krajna ſynoda k ſwojim wuradźowanjam. Dźenża wotewri ju knjes krajny biſkop D. Jhmels ſ krażnym prėdowanjom na ſałoźku Jana 11, 14. Nėkotry, tak wón praji, je je ſtaroſćemi, druhi ſ praſchenjemi we wutrobje do Bożeho domu pschiſchoł. Budża ſo wſchitke naſche ſebjenja dopjelnicź? Na to mam jenoż jene wotmotkwjenje: Stejimy w epiphaniſkim cźaſu. W tutym ſo krażnoſcź naſcheho Boha w ſwėcźe ſjewi pśches Jeſom Khryſta, a roſſwėcźa jenotliwe wobłady naſcheje krajneje ſyrkwje. S tym je wotmotkwjenje date; jenoż ſo wėricź ſamóżemy. Sathema poſtajt: Sſlubjenje a praſchenje toho Knjeża na proſy noweje ſynody 1. Wy budźeće moju krażnoſcź wohladacź, wón ſłubi a 2. ſamóżech wėricź? ſo wón praſcha. Tón Knjes dźe ſwojemu ludej ſwoju krażnoſcź ſjewicź, wón dźe ryhele naſchich wutrobow wotſunycź, ſo by naſch lud widźał, kak błiſko jemu ſmjercź je. My dyrbimy wſchitko, ſchtoż naż wobcźeżuje, na bok ſunycź, ſo mohli błiſkoſcź

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

15] (Pokračowanje.)

Domjacy hraje zaso jednu ze swojich pěsni bjeze słowow. Po khwilcy też njemóže dale — wšak je popołdnjo. Ja tola kleskam. Provaznik so směje: „Hewak dosć přijomna melodija! Rjenje by so při njej prosyło.“

Wodźelichmoj so z knjeżim wot druhich. Sedźimoj hromadźe a powědamoj sej. Po prawom powědam skoro jenoż ja. Wobkedźbuju, zo knjeżna Otylija mje wobdźiwuje. Kóždy wokomik mje čini kedźbneho na někajki mój talent abo někajku dobru samowuosć. Je wótreho ducha.

— — — — — — — — —

Přijomna žónska!

Klikeš wječor rěčeše napadnje pilnje do Sempra, a Sempr posłuchaše z kedźbnosću, pola njeho njewšědnej. Klikeš jemu radźeše, zo by so znowa woženił, a zo ma tež hižo njewěstu za njeho. „Šěsć a dwaceći lět“ — „tři tysacy“ — „ma wjele znatych knjezow“ — „maju ju rady“ — Zo bych so tu tak někajkeho kwasa dočakał!

Studuju, ale dźiwnje. Najradšo bych hnydom rano w zahrodcy sydał, sam abo z druhimi, to by było wšo jedne. Myslički so rozběhaju kaž... (Hižo zaso njewěm kak).

Aj, aj, dźensa sej moleŕ wotbywa swoju haru bórzy. Widźach derje, buchu biči a) žona, b) Józefk, c) pos. Pos hišće skiwli.

— — — — — — — — —

Pobych pola překupca pódla. Hdyž něšto trjebam, ju sej po to prosće sam. Wróćam so a tu zetkam hišćcźe žo njewrócźi. Hižo žo nóz thileśche a thory ſebi ſtaroſće cźinjeśche. Swjeſeleny pożkuchaśche, khdyż žo ſdaśche, jako by žo ſaſkapało do khėžnych durí, a cźim ſrudniſchi ſaſło bé, khdyż pytny, ſo bé to jenoż wichor był, kotryż druhdy ſ burjemi ſaſtorkowaśche.

„Nėtko pak wjazy mėra nimam, Luiſa“, rjekny po khwili thory ſe ſłabym dybawym hłoſom. „Hroſnje je wonka, ale ſcźiń mi ſ woli a poſkoć do Noweho Dwora, ſo bychmoj wėdźałoj, ſchto ſ hółcźezom je.“

„Njeźiń wſchak ſebi ſtaroſće, Jakubje“, ſmėrowaśche Luiſa hyrnjeż ſama ſo wo hólza bojała; „hnydom tam poſkoćźu, ale wėśte je, ſo tam ſ knjeſom w knihach leźitaj.“ Pschi tym powėźnuj ſebi ſtary pkaſchcź a cźajśche runje ſ burjemi won, jako ſo ſaſkapa do wokna, a jaſnuj, ſadrėwuj hłóſ hółcźeżac wokaſche: „Cźeta, wocźiń, ja to ſym, Rudi!“

„Dźakowano Bohu, Rudi to je!“ rjekny thory ſmėrowany, a Luiſa, ſ khwatkom wotpokłoźiwſchi pkaſchcź, hółcźcźej wotamknu.

„Ty wjedrowſti hółcźe hdźe tola tajke cźaſy tcźiſch?“ powita jeho ſ bóle ſtaroſćiwym hacź ſwarjazym hłoſom. „Nan je ſo njemako ſtujśnoſcźił twoje dla.“

„To je mi jara žel. Kak thodźi ſ nanom?“

„Lėpje niż, ſkerje hórje“, ſchepny cźeta. „Tola pój jenoż nuts, ſyma cźi budźe pschi taſkim wjedrje.“

„Syma wſchak mi je“, prajeſche Rudi, do jſtwy ſaſtupiwſchi. Bė njepomėrnje wulki a ſylny hółz, rjany, młodny a żiwy. Rudi pokaji ſawaſk, kotryż pschińjeſe, na ſtoł a pſchiſtupi ſpėſchnje k nanowemu łožu.

„Dobry wjeczor, nanko“, ſtrowjeſche khoreho a ſawda jemu ruku. „Ssy ſły na nuje, ſo žo tak dlijach?“

„Sły wſchak niż“, wotmotkwi nan, ale ſtyſkno mi bé, dokeľž ſebi njemóżach myſlicź, ſo cźe knjes Pestalozzi runje dźenża patorźiju tak dotho pschi ſebi ſadżerżuje.“

„Na Nowym Dworje wſchak ſym też poprawym ſenoż malu khwilku pobył“, prajeſche Rudi. „Hižo ſa nėſchto mjeńſchinow bych tu mohł ſaſo pola tebje bycź, njeby-li žo nėſchto zyle ſpodźiwne ſtało.“

„Nėſchto dźiwne? Schto to? Powėdaj tola!“ proſcheſche thory, kotryż ſo pocźinaſche roſbudźicź.

Luiſa pak pschiſtaji: „Nėſchto dźiwne! To pak ſym wcźipna! Nėtko mi ſmita. To ſ twojim wulkim ſawalkom ſwiſnuje. Hižo dotho hódam, ſchto w nim tcźi. Cźzu tola hnydom pohladaćź.“

„Dożakaj nėtto, ſotra“, proſcheſche thory. „Njech tola Rudi najprjedy powėda!“

Mjes tym bé hółcźeż ke thachlam ſtupił, ſo by ſebi módrej, ſmjerſtej ruzu ſhrėł. Nėtko powėdaſche: „Knjes Pestalozzi dźenża ſ zyła doma njebé. Wón bé, kaž knjeni prajeſche, do Bruaga na ſtudniſtwo ſkaſany. Na to bé wėcźe ſapomnił, khdyż mje wcźera namotkwjeſche, ſo dźenża ſ njemu pschińdu. Knjeni pschińjeſe mi mały ſawalk a prajeſche, ſo dyrbi to bycź hodowny dar, kotryż je knjes ſa mnje pschihotował. Sſo rjenje podjakowawſchi khwatach wcźipny, ſchto mohło to bycź, ſchtoż je mi luby knjes wobradźił, prjeczź. Na dobo ſawoła nėchtó ſa mnu: „Hej, hółcźe, kotry dha je pucź do Brugg?“

„Wobrocźich ſo a wuhladach muża — bé wėcźe wożebny knjes, pſchetoż bé w rjanym kożuchu. Bé ſo tak ſababił, ſo wot wobłicźa ſkoro njebé nicźo widźeć hacź nożowy łónćaſ.

„Sſo wė! Cźzu a dyrbju! Mójeſch mi pucź pokaſacź?“ hiśchcźe bo Brugg?“ wopraſcha ſo jeho, kotryż nėtko hižo pſchi mni ſtejeſche.

to wiele pomha, na tym dwėćiuju; pucź do Brugga je ſnapſcheźiwi.

„Haj, to wſchak móżu“, wotmotkwich; „hacź pak wam to wjele pomha, na tyd dwėćiuju; pucź do Brugga je ſchtro ſaſchmjatany a naſſterje budźe też ſara ſawėty.“

„To pośledniſche ſebi też myſlu“, pſchikkoſowaſche mi zuſobnik. „Tola do Brugga dyrbiu, a dyrbjak żiwjenje pschińdźadźicź! Jenoż ſo by mje nėchtón hacź na prawy pucź dowjedł, rad bych jemu próżu narunał. Njewėſch nikoho?“

„Ow, łónź pucźa wſchak cźzu rad ſ wami hicź“, žo jemu poſticźaſch, dokeľž ſebi myſlach, ſo dotho njetraje; wſchak hacź ſ Bruggſkemu pucźej tak dałoko njeje.“

„To wſchak ſo prawje cźinił, Rudio, ſo žo ſobu ſchoł, to mje ſwjeſeli“, rjekny Raubacher. „Pschećelny a pschiſtkužbny dyrbi prawy cźłowjek bycź.“

„Kroczach nėtto porunjo zuſobnikej po ſnėſu“, pokraczowaſche Rudi, „a dowjedżech jeho na prawy pucź, hdźeż žo wjazy ſabkudźicź njemóżeſche, khdyż nėkaſ kedźbuje. Knjes ſo mi rjenje podjakowa a cźajśche mi njes dacź, njeſłyſm pak ſón brat; zuſy ſnadź mohł ſeſ myſlicź, ſo ſym jenoż mjdy dla k wolí był. Lėdy pak bėch žo nėktore kroczele wrócźił, ſaſkyſchach zyle blikko pschi pucźu nėſchto wótſje ſtonacź a ſmorcźeć. Saſtach, ſo bych poſłuchał a hladał, ſ wokkel to wutkadźa. Tu ſkyſchach też hižo zuſbnika ſo wróćźicź a rėcźeć, kotryż bé to tohorunja ſaſkyſchał. Sa błiſkim młodym ſchmrėkom žo nėſchto hibaſche. Pschiwacźkichmoj žo wobladnіwje a dohladachmoj žo na cźłowjeka, ſ kotrehoż tute njerjane ſmuki wutkadźachu. Pytnychmoj bórzy, ſo je pjany, kotryż nėdźiwaźy njepschihódneho mėſtna krucźe ſpaſche, a jako błiże hladach — njemako ſo ſtróźich a dźiwach — widźach, ſo je — cźeta, ſhódaſch, ſchtó bė?“ —

„Ej, to ſnadź mohła dotho hódacź. Niż tola Kruži?“

„Shódała! Kruši bé! Kaž ſtocźo tam leżeśche“, wokrucźi Rudi.

„Smilny Bożo! Schto to hiśchcźe budźe ſ tutym cźłowjekom!“ łvchny Luiſa. „Wot toho cźaſa, hacź je jeho duſchna, ſchwarna żona wumrėła, je dźeń a hórje ſ nim a ſe ſwojej njerodu. Mi je jenoż żel toho wbohego dźeſća. Ta Elſka, hakle w dwanatym lėcźe, taſke hubjeńſtwo dyrbi hižo widźeć a njeſcź! Ty móſ ſmilny Bożo!“

„Dźiwam ſo jenoż“, rjekny Raubacher, „ſo je njeſwėrny a ſwoje winowatoścźe ſjawnje ſanjechowaſy cźłowjek tak dotho ſchokta wottacź mohł. Tola wėmy: Też najtokſchi porſtrunk ſo ſwojí cźaſ rostorhnje.“

„Je ſo hižo rostorhnył, nano“, doda Rudi. „Dźenża ſu jeho wotżadźili w Bruggu.“

„Schto tola prajiſch! Wėſch to wėcźe?“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

joho Knjeza widżecz. Jenoż wěrich samohli: Kražnosć joho Knjeza wotwisuje wot toho, hdyž my jeho pomoz jadamy a do njeho wěrimy. Jehuwoni njepischeceljo tež jeho bžiwy widža, ale jeho kražnosć jim njeseschadza. Na našnej wěri leži, hacž budże so wona w našnich pischtahodnych wuradżowanjach sjewicz. My njeběchmy na to pischihotowani, so budże ton Knjes so wo našu wěru prašecz. Dyrbi tón Knjes tebi swoju kražnosć sjewicz, chże wón prjedy wědżecz: Samožesch wěricz? Tuž dyrbimy so k tomu Knjesej wotacz, so by nan wěricz wuzdlk. Kražnosć toho Knjeza budże so w tym sjewicz, so w pschesjednosći duha dżerżamy. Stykajce ruzy, so bychmy so k duchownej pschesjednosći pschecišćiščejeli, so by so kražnosć toho Knjesa nad 13. synodże sjewicz mohła.

W 12 hodź. knjes president D. Böhma 13. synodu wotewri. Wón mjes druhim praji: Ssmy žo tu k schromadnemu dżěku sejchli prěni raz po tym, so je so nowa wuskawa krajneje zgrkwje sawjedła. Wěnuju jej žłowa powitanja. Schtyri mježnje dżěka so po nowych postajenjach a, tak daloko hacž so to pschewidżecz da, je wscho derje schło. Lódź zgrkwje so wjese a pschejemy jenož, so měła pschejo cžłoku a shožownu jěsu!

Potom pokaza na to, schtož ma so wuradżowacz. Najwažnischi je sakoń wo zgrkwinych dawkach 1927. Wěmy tež w zgrkwinym knjeństwje", won praji, „so su pschi zgrkwinych dawkach njedostatki, ale to wosstrontcž njemóžemy, tak dołho hacž staimy sakoń wobstoji, so ma ža so zgrkwine dawki staimenu hothodnemu dawkej jenoż pschirajnecž. Dalschi njedostatk je, so w Sakschej žanych evangelisko-lutherschich schulow nimamy, hacžrunie je žadanje wěrjwych po nich wulke. Nowa synoda ma wjetschu nóż hacž prjedawscha, ale ž tym tež wjetsche samokwjenje. Cžasy su thutne, hacžrunje tež so tu a tam, wosebje mjes młodźinu, wjetschi sajim za zgrkwi pokasuje. Tež pola bohatych a wurzenych su wjele, kiž sapschimnycž wuknjeja, so su wusche seminschich tež njebješe tubla, po kotrymž žebi duscha žada."

Starschi president, knjes dworski rada Löhner, nawjedowasche wólbu synodalneho presidenty. Jenohłósnje so pod mózným pschikleskom dotalny president knjes wyschschi měschčanoscha dr. Setzen wuswoli, ža jeho stupnika konsist. rada dr. Kölžich. Tajny zgrkw. rada D. Rendtorf na to po poruczinoscži theologiskeje fakulty k. presidenta dr. Seetzena ža dr. theologije pomjenowa. Dr. Seetzen běsche tutoho pocželeschowanja dla zyle pschestupnjeny a žwój hnuty dżak wuprajl. Potom postrowi krajny zgrkwiny wubjerk, pschecželene słowa k. krajnemu biskopej, jeho pschedsydże, wemjo. Potom wosswjewi, so chże president krajneho konsistorstwa swoje sakoństwo staroby dla složicz. Prósstwa krajnozgrkwineho wubjerka, so chcyż sastojnstwo dale wjesc, běsche podarmo. Tuž mamy žo s wólbu noweho presidenty saběracz. Potom žo wschitkim hobustawam pschijażna na to wotewsa, so chcedża žwěru a se wschěmi mozami lépsche zgrkwje spěchowacz. Hdyž běsche žo hischcze na jemrětch, mjes kotrymiž běsche też nětbuschi Budyschschi zgrkwiny rada dr. Meyner, ipomnikło, wulwoli žo wubjerk za pruhowanje wólbow.

Wjeselachmy žo, so je zgrkwina wyschnjosć Sserbam wosebje ž tym napschecziwo pschischka, so je knjeza wyschschego fararja Domaschku do synody powolała. Bohužel je wón na drjenje schorił a žo na tutym posedżenju wobdżělicz njemóże.

Też pschecża Hucžanskej wobżady chże zgrkwinu wyschnjosć rad dopjelnicz; tomu je napschecziwne, so je herbski kandidat, ž kotrehož pomozu by žo wež sjadnowacz dała, hischcze thorn: Ktaż je jemu radził, so by so dacz do 1. junija lékowak.

* * *

W Drježdżanach, 2. februara 1927.

Prěnje poschedżenja fur pschego krótke. Wubjerki, kiž maja dżeła pschihotowacz, hischcze wulwolene njejsu. Jich wólba wotmě so dżenja. Jich sestajenja powschitkownosć njesajimuja. Tuž Sserbske Nowiny ž dołhim rjadom mjenow wobczežowacz nochzu. Ja žkuschcam do wubjerka za prósstwu a wobczežowanja.

Munoschi wólbow w 4 wokrjeschach, mjes nimi też Budyschsko-Kamjenskim, žo jako prawy pschipóna.

Hančka.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 3. malego róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,427	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,685

Berlinska bursa pschinješe wczera efektam powschitkownje snižene kurzy. Dołżne lisczny a wójnska pożczonka swoje dotalne kurzy wokkhowachu. Skerje chżychu žo skruczowacz.

Produktowe witi też wczera wulkeho pscheměnjenja njejewichu. Placžiny thlébowego žita sawostachu na žwojich dotalnych placžinach, hacžrunjež je na wikaj nimale hodne. To ma žwoju winu w tom, so sozialistiske strony za nałkwitne sběhnjenje zła wustupnja. Wowež pschišładki k ny. po zentnarju. Wczera placžeše zemitsć

w Berlinje:

pschenicy 13,40—13,60 hr., rožki 12,65 hr. hacž 12,80 hr., jecžmjenja nałětnjeho 10,85—12,25 hr., nałymskeho 9,70 hr. hacž 10,35 hr., wowsa 9,50—10 hr.,

w terminowym wikowanju:

ja měrz: pschenicy 14,60 hr., rožki 13,37½ hacž 13,30 hr., wowsa 10,50 hr.,

ja meju: pschenicy 14,25 hr., rožki 13,30 hacž 13,2 hr., wowsa 10,62½ hr. hacž 10,60 hr.wowsa,

ja juli: pschenicy 14,32½ hr., rožki pak 12,62½—12,62½ hr., wowsa 10,80 hr.

Sswinjace witi wczera rjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 647 běhakow a 650 prošatow. Te placžachu

běhali:

wulke	60—75 hr.
hrjenje	42—60 hr.
małe	31—42 hr.

prošata:

wulke	26—31 hr.
hrjenje	20—26 hr.

Witi klazachu, placžiny potuschejcowachu.

Přetotre placžiny Drježdżanskich witow (Markthallen).

Wczera rjedu placžeše sajaz w koji punt 1,25 hr. **karnikle** 1—1,30 hr., bažanty (khapony) 4—5,50 hr., **huschi** sarżsane 1,80 hr., kački 1,40—1,60 hr., **truty** 1,40—1,50 hr., stare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60 hacž 2 hr., hołbje schtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,30 hr., **linty** 2,20 hr., schczuki 1,40 hr., jabłuka 15—40 pj. a **kruschwy** 20—35 pj., wlóže worjechi 65—100 pj., **mjed** 1,40—3 hr., **bérny zentnar** 5,50 hacž 6,50 hr., punt 6—7 pj., **cžerwjeny kał** 10—12 pj., **běły** 10 pj. a **kólerabja** 10—12 pj., **kolrabi** 5—25 pj. **sellerej** schtuka 15 hacž 45 pj., **kišały kał** 13 pj., **butra** 1,90—2,30 hr. a **dobre mloko** 31 pj., **twaroh** 30—35 pj., **jeja** 17—18 pj. a **pschenična muka** 31—35 pj.

Drjewowe awkcije.

W **Potpirzańskej statnej holi** srjedu 16. 2. 17, dop. 9 hodź. w Schjerjanskim poschczenju:

1581 khójnowych sponkow, tołste 10/15 hacž 33/29 a 38 a 44 cm.

W **Kiślizach** srjedu 16. 2. 1927 pschip. ½12 hodź. we Barbarjez hoschczenju:

13,3 mtr. khójnowych schczěpow,
43 mtr. khójnowych klumpaczow,
16 mtr. khójnowych kuluchow,
295 mtr. khójnoweje waschinu.

W **Jitrowskej holi** pónđżelu, 7. 2. 1927 dop. w 9 hodź.:

34 mtr. dubowych, brěsowych a wólschowych schczěpow,
22 dołhich twjerdych hromadow,
10 dołhich twjerdych halowinych hromadow.

Kupzy sendu po pola hajnkowuje.

We **Lolowskej holi** pola Hródka sobotu 5. 2. 1927
18 khójnowych hromadow a
30 mtr. palneho brjewa.
Kupzy sendu pop. ½3 hodź. w hoschczenju.

Na pschedań.

Kachle kuchinjše w Budyschinje, Nježorska haša 10 II.
Sslomu, Pech w Bocžonju.
Wol mlody we Wettinskim dworje w Budyschinje.
Kolo motorske 4 PS. w Budyschinje, Hoschcža haša 171 na prawo.

Kupicj pyta:

Sslomu *maschinsku a we wolkepach, schkleńczenja w Kamjenzu.*
Konja hnjedeho abo wumkni na klabschcheho, w Koblizach čo. 5 pola Hodžija.

Pschisłušacj pytaja:

Piekatskeho wudowa Heilemann w Halschtrowje.
Schworžarja swobodneho, w Porchowje 119.
Holzu do domu w Hródku, Jägerstr. 6 I. — Dr. Steffenowa w Hródku, Jurjowa haša 1. — W Budyschinje, Lotzowa haša 2.
Stwinskn, knježi dwór w Pomorzach.

Dobrowólne pschedawanje.

We Wojerezach sobotu 5. 2. 1927 dop. na Sły-*Komorowskej haši 15: Wschelake meble, bomjaza nadoba*, njedżelika a wikadna drasta a wschelaki druhi cžapor.

Ssudnizu na pschedawanjowanje

W Biskopizach pjatk 4. 2. 1927 dop. w 10 hodź. na hudnistwje: *Dżery wjerzżata maschina, wschelaki koleßaški a autowy cžapor, klamaršta połkadnja*, stoł za truharjow.

We Wojerezach sobotu 5. 2. 1927 dop. w 11 hodź. w hoschczenju „K stolenu lawej": klamaršte twory, regulator, módry wobleč, lětny nawobleč, frakowy wobleč, zymski nawobleč, wyšoki klobuk, wschelake knihi, žonjace stupnje, 2 konjej, wschelake wosy a wschelake meble.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe witi dop. ¾11 hodźin: Skoro žadyn wobrot. Tendenza njewuwita. — Dop. ¾12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewa 100 kg. płačizna po złotej briwnje.

	2. 2.	1. 2.		2. 2.	1. 2.
Pšenica	268-272	268-272	bunv	20 21,50	20-21,50
rožka	253-256	253 256	woka	23 24,50	23 24,50
nal. jecžmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,50	15 16,50
naz. jecžmjeń	194 207	194 207	žołte lupiny	18-19,50	18-19,75
wowsa	191-203	191-203	zeradella	27 30,00	28-30,0
kukurica	19?-192	19?-192	rapa wosušk	16,50	16,5
pšenč. muka	35-37,00	35-38,0	lany wosušk	21-21,50	21-21,10
rožana muka	35-37	35-37,25	poch. metasa	—	—
pš. wotruby	15 25	15,25	běrnj. kruški	30-30,40	30-30,40
šrane „	15 50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
raps	—	—	rožana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,05-1,45	1,00-1,3
hróch	33-36,00	32-36,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluski	22-25,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płačizny rězneno skotu na Barlinskich skótnych wikach.

2. februara 1927. Płačizny po centn. a zl. briwnach.

Skótne družiny a wozuamjenjenje.

Woły: 337.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—49
Mjenje picowane wšěch starobow	40—48

Byki 849.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	54—56
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	47—49
Spatne	43—45

Jałojcy a kruwy: 721.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	45—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	35—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—20
Mjenje a spatnje picowane	—

Ćelata: 2860.

Najlěpše wukormjene (2 druž.)	72—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	52—67
Spatne (4)	42—50

Wowcy: 43.0.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	46—53
Starše wukormjene (3.)	37—45
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	26—32

Swinje: 11643.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křiżenjow, hač do ½ lět stare	—
Wukormjene	64—65
Mjasne	63—64
Spatne	62—62
Rancy a kundrozy	55—57

Swójbne powěsće.

Semrěli: Hendrich Kubasch, krawski mischtr we Budyschinje, 69 lět. — August Lehmann, hoschczenjar we Sslepom, 70 lět, khowanje pjatk pop. w 4 hodź. — Hana Wirsłowa rodź. Schmidtez w Běłej Wodże, 68 lět stara.

Towaršwoski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija" je wot Drježdżanskeho towaršwa „Jednoty" na jeje swjedżeń přich. sobotu (5. 2.) přeprošena. Předsydstwo so wobdźěli. Štóž może někak wotešć, ma składnosć sobujdź: 3:5 abo 5:8. Druzy hosćo su też lubje witani. Předsyda.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 9. t. m., hłownu spěwnu pruhu za swjedżeń. Zhromadźimy so na wosadnej sali. Spěwamy pola Stangec. — Wšitcy dyrbja přitomni być a to při kajkimkuliž wjedrje. — Předsydstwo změje přich. njedźelu (6. II) pop. w 2 hodź. posedżenje. Dowěrnicy niech su też přitomni. Dirigent. Předsyda.

Bukecy. Naše „Serbske nar. towaršwo" změje přich njedźelu, 6. mał. róžka, pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu. — 1. Rozprawa předsydy; 2. rozprawa pokładnika a zličbowanje; 3. nuzne wuradźowanja tow. należnosćow; 4. namjety a wšelźizny. — Bohate wobdźělenje našich sobustawow je pak při tom nuzne. Předsyda.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh" wobdźěli so přich. sobotu, 5. febr., při swjedżenju towaršwa „Jednoty" (1/7 hodź.) w „Ballhaus". Njech so naše sobustawy tam prawje bohače wobdźěla. — Prosymy łužiskich Serbow a předsydstwa towaršwow, zo bychu adresy jich znatych a přećelow, tu w Drježdżanach přebywacych, našemu pismawjedźerjej Aug. Lehmann, Dresden A. 1, Flemmingstr. 11, připósłali. — Naše měsačne zhromadźizny wotměwaja so wot 1. febr. sem kóždu 1. a 3. sobotu pola kujeza Zmija na Christ. dróży 22. W febr. zeńdźemy so *potajkim* 5. a 19. Sobustawy a hosćo so na tute towaršne *wječory wutr. přeprošuja. Předsydstwo.*

Delni Wujezd. Hospodarski wotrjad změje sobotu wječor 1/8 h. w Haškec hosćencu zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Mamy ważne wuradźowanja. Dowěrnicy so prošu, zo bychu tych, kiž do wotrjada słušeja, skazali. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Naš zymski swjedżeń wotměje so přich. njedźelu, 6. febr., wječor w 7 hodź. w Hänzlec hosćencu. Spěwny koncert, dźiwadło a reje. — Wšěch lubych Serbow našeje bližšeje a dalšeje wokoliny na tutón swjedżeń wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Kulow. Tow. „Bratrowstwo" wuhotuje přich. njedźelu, 6. febr., w hosćencu „Němski khežor" swój 29. założeński swjedżeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budże so „Hród Lubin". Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lichań. „Zernička" změje pjatk wječor 1/8 hodź. spěwanje. Budźemy też zaso serbske reje wukuwć. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" změje přichodnu wutoru (8. II.) wječor 1/8 h. — nje pjatk — zwučowanje w korčmje. Potom zaso kaž hewak kóždy pjatk! Młodźi Serbja słušeja wšitcy do Sokoła! Cžłowačowanje je strowe! Načoln.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje wostwch přičinow dla njedźelu, **20.** febr., swój założeński swjedżeń, nic 13., kaž běchmy to prjedy wobzamkli. Tuto dawa wšěm lubym sobustawam a druhim česćenym Serbam we wokolinje k wobdźenju. Předsydstwo.

Ralbicy. „Jedn Sokoł" změje tón tydźeń pjatk wječor we 8 hodź. pola Waldźic wurjadnu zhromadźiznu. Rozprawa wo swjedżenju, a dale ma so program na cyłe lěto postajić. Wot sobustawow so wočakuje, zo so wšitcy wobdźěla, wosebje pak też ći, kotříž hewak ženeje njepřińdu, jenož při swjedżenju su woni přitomni. Tajcy njemóža so wjacy jako sobustawy ličić. Też nowe swěrne sobustawy su nam lubje witane. Starosta. Načolnik.

Serb. Sokołski Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., dopołdnja w 10 hodź. je wubjerkowe posedżenje. Starosta.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěšteki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 29 **Budyšin — Pjatk, 4. februara 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Programm němskeho prawicneho knježerstwa.

Prawizyme knježerstwo je so schtwórtk němskemu sejmej pschedstajilo. Němski kanzler Marx pol hodźiny dołho knježerstwowy politiski program cytaše. Knježerstwo ma swjerdu wolu, republikanisku statnu formu, republikanisku wusławu a němskostatne barwy schtitać. Kóždy pospyt nasylneho abo hewak njesakońskeho pschemjenjenja wustawy knježerstwo jako wjelepschecharu polkiota. Pschede wschém wono pschecziwo wschém sjednoczenjam, kotrež so na nasylne powróczenje wobstejace statnoze formy mérja sakroczi. Sastojnikam, kotliž maju so wustawy dźerżeć, so sakoze, tajsim sjednoczenstwam pschistupschecz.

Nascha dźenżnjscha kultura je ſ schesczesanstcho podłoża wurostła. Duch němskeho ludstwa dyrbi so ſ tuteje pódy pschezo sasno wobnowicz. Na taske nahlady so też **němsko-statny schulski sakoń saložuje**, kotryż knježerstwo pschedpokłoži. Po jeho wophaczjecżu a smyslu dyrbi so swoboda swědomja a prawo starschich sathowacz. Podawanje nabożenskeje wuczby po sadatach wěrywuznaczowu dyrbi so sawěscżicz. Schtoż **finanzne połoženje** Němskeje nastupa, němskemu ſjemej nacżisk sakonja wo **nakhwilnym finanznym wuraunanju** pschedcżi. Němske knježerstwo pschi tym połne srostumjenje sa pschecze krajowa a jich gmejnowu pokasuje.

Němskostatnej woborje němske knježerstwo swoju wobchowitu kedźelnjowosć pschiwobroczi. Wójsko dyrbi so w politiskeho wojowanja wróczo dźerżeć. Wobchad njees wójskom a wojeskimi organisazijemi je sakasany. Wukas němskeho presidenta ſ 31. dezembra 1926 wo njesakońskim sastajenju so kruce pschewjedze. Pschi rekrutowanju dyrbi so na wschě wustawje zwerne ludowe worschty dźiwacz.

Swonkowna politika w smyslu wsajomneho dorosumjenja **so dale powjedze.**

W sozialnym a hospodarskim nastupanju ma knježerstwo sa swoju wintowatosć, **wopraudźite sajimy schérokich dźełacżerskich worschow schitacz. Bjezdźełosć** w jejnych nětczischich rozměrach njemóże so se statnymi srědkami wotstronicz, tola może hódnosće tworjaca sozialna politika pomhacz nusu połóżicz. Tak knježerstwo pschedbydlenje dźełowjemjerjow do stron połoži, w kotrychž so lepscha składnosć k dźełu nadeńdże. Knježerstwo budże so dale prózowacz, se sjawnymi skasankami němskeje pólsty a żelesnizy składnosć k dźełu powjetschicz. S tymle wotpohladom budże so też **ratarske sapłybnenje** w makowobydlenych stronach spěchowacz.

Runoprawosć dźełacżerjow a dźełodawarjow dyrbi se dźełoschtitacznymi sakonjemi sawěscżicz. W nich dyrbi so dźełanišći czas a njedźelski měr w pischesjenosći ſ internazionalnymi dojednanjemi postajicz. Na podłožku taskich zakonjow je němske knježerstwo so rossudźiło, Washingtonske dojednanje potwjerdźicz.

Wójnslim wobschkodźenym a sawostajenym padnjenych wojakow němske knježerstwo zwoju wosebitu starosć pschiwobroczi.

S pokraczowanjom twarjenja wobydlenjow dyrbi so **wobydleńske nuczene hospodarstwo wottwarjeć.** Privatny kapital so na swjezelace waschnje sasno **twarskim** wikam pschiwobroczi. Knježerstwo budże tole rosmože se wschěmi srědkami spěchowacz.

Hajenje noschcho domjazeho ratarstwa smeje knježerstwo sa wosebje ważny nadawk. Ratarstwo je so poslednje léta ſ dźela sadolżiło. Dokelż je njemóżno, tutón dołh nětkole wotpłaczicz, ma so wón do dołhocżasneho realneho kredita pschewjesć. Pódla toho dyrbi so ratarstwo w jeho prózowanju poddjerać, so by wobydlerstwo se swojimi ſamtsnymi wuplodami sežiwiło, so njeby wjazy dowosa ratarskich produktow ſ wukraja trjeba było.

Po pschecżitanju knježerstwoweho programa president němskeho sejma Loebe njees tym sapodate nanjety cżitasche. Namjet demokratiskeje strony rěka: **Němske knježerstwo nima dowěrjenje němskeho sejma.** Kommunistojo bechu huydom dwaj namjetaj na wuprajenje njedowěry sapodali. Potom debatka sledowasche. Jako prěni sozialdemokrat Müller-Franken̄ski rěcżesche, po nim němsko-nacionalny hrabja Westarp. Poslednischi praji, **so němsko-nacionalni njejsu swoje stejischcho pschemjenili. Woni monarchistojo wostanu.** Wusmacże k statej njewospomja smutkowne pschihłoſowanje k statnej formje. Woldźerjenje wustawje njepschecżelskich elementow wot němskostatnje wobory? Jara rjenje. Tola jako wustawje njepschecżelske elementy su jenoż tajke frosumicz, wo kotrychž je dopokasane, so su so pschi prózowanjach nałożnelho pschewróta wobdźelkle. Manifest zentrumskeje strony njeje pschi jednanjach wo wutworjenju knježerstwa do zyla žanje róle hrało.

Konflikt w němskim knježerstwje.

Snydom po skónczenju poſedźenja němskeho sejma je so knježerstwo po namjerje finanzneho ministra dr. Köhlera (ſ zentrumskeje strony) k ważnemu wurabjenju wróco sczahnyło. Dr. Köhler žebi žadasche, so bychu němsko-nacionalni ministrojo dwojoscżam, kotrež rěcż zapósłanza hrabje Westarpa wopschcżija, napschecżiwo stupili. Won žebi w teile należnosći potmu jadnosć žadasche a hrożesche, so jowoje sastojnstwo złoži, hdy by so rosczahnjenje njepodako.

Žónske regimenty w Pólskej.

Pólske knježerstwo je wobsamknło, we wójsku nětotre **žónske regimenty** wutworicz. We wulkej sali wójnskeho ministerstwa je so pod pschedsydstwom marschalka Pilzudskeho konferenza wotmeła, pschi kotrejž je so wjele wótczinjsy smyslenych žónskich wobdźelko. Wobsedźicy komitej je so załožił, kotryż dyrbi wustawki sa pomocnu służbu wudźerżacz, dokelż **žónske** njeżmedźa pschi **fronczje**, ale jenoż w etappach służicz. Wo służbje pschi **fronczje** mohło so hakle po dobrowólnym samolnjenju jednacz. S pschihadom sa nowe organisazije dyrbja **žónske** bataillony ruskeho cżerwjeneho wójska bycz.

Jedyn Jendźelčan wo hospodarstwowym połoženju Francowskeje.

W „Daily Mail“ je wikowarstwowy attaschej jendźelskeho póstanstwa w Pariju, Cahill, nastawk wojsewił, kotryż hospodarstwo a wikowarstwo Franzowskeje napisuje. Wón na to pokasuje, so je franzowske **wikowarstwowe** łódźistwo wo 800300 tunow wjetsche dyšli psched wójnu. Liczba **lokomotiwow** je w Franzowskej wot 13 910 na 20 510 frostka, pschi czimż so elektriske **lokomotiwy** njejsu žoku liczile. Liczba **żelesniskich tworowych wosow** je je 390 000 psched wójnu na 540 700 stupika. W tu khwilu je w Franzowskej 900 000 automobilow. Psched wójnu bě jich jenoż 100 000. Wodowe mozy Franzowskeje su so potrojile. Pódla teho wikowarstwowy attaschej na to pokasuje, so Franzowska dźenża létnje dwaj milijonaj tunow kalia wurywa, to je industrija, kotraž pryjedy wójny zgyła njeje w Franzowskej znata była. Dale franzowske podkopki létnje 36 milijonow tunow rudy podawaju pornjo 22 milijonam w lecze 1914. Budźerżanje worzla je wot 4½ milijona w lecze 1914 na 7½ milijona tunow stupiło. Franzowska industrija wjele ſa wobchad zuſnikow dźela. W prěnich dźewjecz mětgazach je létka po Franzowskej wjazy zuſnych puczowało, dyžli ſa zyle léto 1925. Wikowarstwowy attaschej na końcu swojeje rosprawy praji, so je munoſchi hospodarstwa a industrije Franzowskeje smóżnikło, runowahu w statnych dołhodach a wudawkach dospicz a frankowy kurs po nježim nahóńscżicz. Pódla teho budże Franzowskej też możno, swój wukrajny dołh wurunacz. Poslednja żada ma deje so jako pokiw do Jendźelskeje a Ameriki rosumicz, so njeje trjeba, Franzowskej ſ jeje wulkeho wójnskeho dołha nésčto spuscżicz.

Wojerstwo w Ruskej.

Nowa wojerska służbna reforma w Ruskej łóżdu wjeſ do maleho wojerskeho wokrjeża pschetwori. Zjiwjenje służbje powinowateho wjeſnjeho wobydlerstwa pod ſtajnej kontrollu zivilnych a wojerskich wyschnoscżow steji a je tak složene, so móża wojazy wojersku służbu łóżdy wokomik cżinicz. Sydom letnikow wojerstwu powinowatych wo wšy bydli a może so w kóždym wokomiku do wojerskeje służby sawołacz. Pódla teho su w kóždej wšy wojerscy organisowane schulerske swjazki a kommunistiski młodostni pionjerow. Sqzka ruske knježerstwo wschitko cżini, so by so wobydlerstwo wojerskeje wukhmanilo. W schulach 1. a 2. rjadownje a we wyschokich schulach su so powschitkownych wuczbnych planow też wosebite wojerske pschedmjety ſatuwnyle, w kotrychž dyrbi so kóždy wuczomz wunuczicz. Pódla teho su so ſa leczny czas wosebite wojerske ſwuczowanja ſa wuczomzow a studentow postajile, kotrež ſa wyschoke schule tři mětgazy a ſa ſtrjedzne schule dwaj mětgazaj traja. Pódla tehole militarisowanja ſa wukrajnu młodźinu, su też wschě fabriki, dźełarnje, wyschnoscże a privatni ſastojnizy wojerskej służbje podeſtžnjeni. Po zyłym kraju so ſportiske a wojowanske ſwjazki załožeja, kotrež maja pódla cżerwjeneho ſeſtnjenja młodźiny pschede wschém nadawk, cżerwjenemu wójsku khmanych wojowarjow podawacz.

S tychle pschiprawjenjow so hobrske wudawki ſa ruske wojerstwo rosſahnjeja, kotrež ſ kóždym létom rostu. We lecze 1923 je so ſa wójsko 244 500 000 ſtotych rublow, 1924 373 500 000 ſtotych rublow, 1925 434 000 000 ſotych rublow, 1926 540 000 000 rublow wudatko a ſa léto 1927 ho 720 000 000 rublow żada. Na taske waschnje su so wójſkowe wudawki w poslednich schtyrjoch létach potrojile, schtož so w zanym druhim stacze njeje stało. Pódla teho pak dyrbi so pschiſpomnicz, so žamno tele liczby wopraudźite wudawki sa ruske wójsko njedawaju ſpósnacz, dokelż knježerstwo wjele milijonow ſ druhich ministerstwow sa wojerskeho nałożuje.

Wosebite roskasowarske městna we wójsku su ſ offizjerami wobsadzene, kotrež su so hischcze pod zarsim knježerstwom na wojerskich akademijach wutwucżili. Woni wěcze też doſahaju mjdu dostawaju. Cżini hubjenscho so nischim offizjeram wjedże. Tak jedyn offizjer we wójſkowych nowinach „Cżerwjenej Hwězdze“ pische: Schtoż wyschſchich offizjerow reserwy w cżerwjenym wójsku naſtupa, njejsu woni we wojerskich wědomoſczach dosez wutwucżeni. Jich misa je ſchpatna. Njedawno je wójnski kommisariat materielne a privatne wobstejnoſcże offizjerskeho ſtaua pschepytał. Pschi tym je so pokasało, so je wulki dźeł ſ nich zyle bjes pjenjez. We 38 cżišle „Cżerwjeneje Hwězdy“ naſhonity wyschſchi offizjer reserwy praji: „Stmy pschetrjebani, wot naſ nieje żaneho wuzitka wjazy wocżakacz. Bjesdźelosć demobilisowaneho ſtaba a ſ tym ſwiſkowaza nuſa, hłób a powschitkowne tradanje w bolschewiskej Ruskej ſu naſ dawno invalidow ſcżinile.

W druhim cżišle mjenowanych nowin so wo so ſapoczatym hromadnym cżekanju ſ cżerwjeneho wójſka rike. Niż jenoż ſtari ſtabowi offizjerjo cżekaju, ale w poſledninr cżasu też aktiwni ſ ratarskeho powołanja wulkhadźaju „cżerwjeni kommandeurojo“. Mnohy radscho ſtuduja. Po wukazu „rewoluzionarneje wójnſkeje rady“ smědźa wyschſchi offizjerojo jako ſtudentojo do universitty ſaſtupicz, mjes tym so ſobom we wójſku fluża. Najwjazy ſ nich pak po nětkotrym cżasu wójſko wopuſchczi, ſtudium ſtónczi a so poſdźischo k nětkajkemu zivilnemu powołanju pschiwobroczi.

Podobnje maju so jednori „cżerwjeni wojazy“. We bolschewiskej Ruskej so cżerwjeni wojazy k wschelakim dźełam kommanduja. Tole dwójne żadanje: ſ dobrym wojakom a ſ dobrym dźełacżerjom bycz, wosebje w cżasu dołhich léczných ſwuczowanjow schkódnje na wojerske ſwuczowanje ſkutkuje. W garnisonach, hdźež so rekrutojo wuwucżuja, njeje dosez mětnoſcżow, żiwnoſcże, nahodny atd. Raz wot tydźeń dyrbja wojazy do blížšeho wulkeho mětta cżahnycz, pschi cżimż dyrbja husto wjazy dyli 100 kilometrow hicz. Wyschnoſczi garnisonſkich wobſow njeje możno, njesamocżitym rekrutam ſwojeho wokrjeża jědź podawacz a, kaž „Cżerwjena Hwězda“ pische, ſo w Nižegorodskej guberniji a ſtrjodnych wokrjesach mnohy wojazy ſ prosczestwom żiwja. Wojerske wyschnoſcże njemóża ſwój nadawk dopjelnicz, a wschédnje ſo rekrutojo dla hubjeneho ſaſtaranja ſ jědźu a żiwjenjowej potrjebu wobcżežuja, runje kaž bolschewiske knježerſtwo ſamjedko.

Sa ſastajenje jendźelskeho diplomatiskeho wobchada ſ Ruskej.

Pschedbyda jendźelskeho wikowanskeho towarſtwa Russo-Asiatic Ltd., Leslie Urquhart, ſ wokolnikom towarſtwowych akcijonarow namolwja, so bychu direktaju pschi jeje prócstwje na knježerſtwo podpjerali, so by diplomatiſk wobkhad ſ Ruskej ſaſtajiło. Wokolnik ſo mjes druhim na podawki w Chinje pocżahuje a praji, ſo ſu so wschě tele podeńdźenja ſ pschekhwatanym diplomatiſkim pschipóznaczom bolschewiskeje Ruskeje w lecze 1924 ſawinowale.

Hrožaca wójna w Chinje.

Jendželska je dźenża w tym położenju. Jeli so by we Shanghaiu k njepřećelnosćam Chinešow pśiśeśiwe wukrajanam dosko, bychu tuńśi we wjetšim strašne byli, dyli w Hankałwje a Kiukiangje, kdy by jich jendželske wójsko na dobaźaze waśahowało njeśahkitako. W Shanghaiu 27 000 wukrajanow pódła 1 000 000 Chinešow bydli. S teho je widźeć, so 20 000 wojakow, kotrychž je Jendželska do Shanghaia pósłała, lědma dosahaja, so bychu tamnišnich wukrajanow śahkitali. Gdyž Kantonske knježeństwo prají, so je Jendželskej nochze wo mér jednaś, pśejdy hacź so jendželske wójsko a wójnske łódźe wót njeje wróćo wsaćej, je to ho'a wurěć. Kdy bychu so Chinešojo njetrjebali kanonow jendželskich wójnišich łódźow bojeć, njebychu so kontróli, wukrajanow w Shanghaiu śarubaś.

Jendželska je se śwojimi nowymi wumeńenjemi, kaž je Chamberlain w Birminghamje rjekł, Chinje „na wjazy dyźi pok puću na pśećeźo" pśiśichła. Jeli so by so we tychle namjetach dojednało, pśejdy hacź so jendželske wójsko pśeco Shanghai bowješe, by źinaźi najwetšich śtrach nimo był. Jeli so pak by so jendželske wójsko na kraj wuśaźiło a so tam rozłkało, mjes tym so so hišće we Hankowje a Pekingu jedna, by mało nadźije na mérne dorěźenje było. Schtóž méni, so je po śwojej wójerśkej mozy źiwnišchi dyźi pśećeźnik, je mało śwólniwy, pśiśiwolenja cźinićz.

Pśiśi nětcźišchich njeměrach w Chinje njeśdźe jenoź wo jendželsko-chinešku śwadu. Sady Chiny śtejitej bolśchewiśka Rusa a Japonśka. Kaž wśchudźe w Aśiśej pyta Rusa Jendželsku te' i Chiny wucźišchcźeć. Rusa je Chinešam bróńe, muniziju a wójerśkich wjednikow pósłała, so bychu Jendželcźanow i Chiny wunahli. Japanska pak nahkmjenje i Rušzami dźe, so by jendželsku industrialnu konkurrenzu w Chinje wotbyła. Wójnśki śtrach je tohodla wjetšej dyźi wuhladу na mér.

Śtrjedu je jendželske knježeństwo dwě pożeźeni mélo, w kotrymaźj je źo położenje w Chinje rośpominało. Knježeństwo je wobkamtko, so so wójerśke transporty njeśmědźa śadźerjeć a so dyrbi so śakitańki plan sa Shanghai pśeźiwjeś.

Wótre hłoźy pśećeśiwo Jendželskej.

Londonśka „Daily Mail" je dźiwanje śwudźaźy nastawk wójeńwiła, w kótrymž so źada, so **bychu so dyplomatiśke a hospodaŕśkowe śiły** mjes **Jendželskej a bolśchewiśkej Rušku hyndom wólemile.** Mjenowane nowiny pišu: „Cźen je jednanje s Jendželśkej sastajił. S tym je nowe khutne praśchenje nastałe, kotreź su nam bolśchewikojo nanuśowali. Jendželske knježeństwo budźe so k tutomu praśchenju dyrbjeć na śódły pad tlaćeć. Sćiwy hyśali s Moskwu w mérje źiwi być, kuma s Ruśkej wikowańśke śrěźenje pódpiśali a w lěcźe 1924 bolśchewikam dyplomatiśki wobkhad pśihpósnali. Bolśchewiśka Ruśka je so sa to na to wośchenje dźakowała, so je we Jendželśkej śtrajk wuhlowych górnikow podpjerowała a s tym Jendželsku za 200 miliśonow puntow śchodby nacźiniła. We wukraju bolśchewikojo wśchudźe pytaju pśećeśiwo Jendželśkej śćerśowaćz, a we Chinje bolśchewikojo Chinešow pśećeśiwo Jendželcźanam nawjeduja. Schtož Jendželsku naśtupa, je wona s tymle śadźerjenjom bolśchewiśkeje Ruśkeje nuśowana, nětkole do Chiny 20 000 wojakow a wónśki material dowjeśeć. **S tym so jendželśki dawkidawaŕ źałośuje cźełko pożeźuje,** a woprawdźe njeje śrośmnjeć, so śmědźa pśihi tajśich wobśtejnośćach bolśchewiśka miśija a Moskwiny wikowańśke agentury hišćeze w Londonje wośtaś. Wone dyrbja so hyndom je śwojimi wězami a wśchitkimi cźuśchlakami wupokaźaś.

Namjety Jendželśkeje w Chinje.

Jendželśke knježeństwo je tekt namjetow wojśewiśka, kotreź śtaj jendželśkaj śaśtupjerjej chineśkimaj wyśchnośćomaj w Pekingu a Hankałwje pśihpodałoj. Namjety śeźe howaźeju, źydom dwěmaj dopśihow wopśihśeja:

1. **Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, nowozaźaśe chineśke śudy jako pśiśihśiuśhne śudy śa proześźy, w kotrychž su Jendželcźenjo śe kłorźbnikami abo wobśtorźenymi, pśihpośnaś a so prawa wotrjeź, jendželśkeho pśihśiyźdaka we tajśich proześach měś.**

2. Jendželśka je śwólniwa prawośćej dobreho narodnośneho śakonja **pśihpośnaś.**

3. Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, kaž dokoło so hodźi, pśihi jendželśkich śudach **w Chinje nowozaźaśe chineśke staćanśke a wikowaŕśkowe śakonje śuwisaćym proześoweho prawa śaśwjeśi,** runje tak po wuśtawje wobśamtnjene wumjeźenśke pośtajenja a śakońśke wuśtawy, kaž bórśy so źo tele śakonje a wukazy w źiwej Chinje pśihpowěźdźe a so je śtrony chineśkich śudow napśećeźo chineśkim staćanam nakoźeja.

4. Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, kaž bórśy so reformowane chineśke thłostańśke śakonje pśihjimaju a so pśihi chineśkich śudach nakoźeja, woponmnich, **hacź bychu so měśe tej jendželśkim śudam w Chinje nałoźeć bacź.**

5. Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, **jendželśkich staćanow w Chinje porjadnemu a śakońśkemu dawkidawanju podśtajeć.**

6. Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, **wo pśećemnjenju dotalneho gmejnśkeho śarjadnistwa jendželśkich źydlišćejow** jednaś a je na tajke waśchnje chineśkemu śarjadnistwu blize bowjeśeć.

7. Jendželśke knježeństwo je śwólniwe, śaśadu pśihpośnaś, so jendželśky miśionarojo nimaju wjazy prawa, kejomnośeje w śnutśkownej Chinje łupowaś, so chineśky śćeśćijenjo chineśke śakonje a niź śchtitańśke śrěźenja śa śebje pśećiśaze pśihpośnaju a so pośtajenja śa miśionśke śchule, wośćejnjeńśke wnśtawy a lěkaŕśke pśihpraśenja, hospitale atd. śo chineśkim śakonjam a wukaśam runaju, kotreź śa wotpowědaze chineśke wuśtajenja pśeźa.

Ameŕika dobrowólnikow śa Chinu pyta.

Wojeŕśke wyśchnośće Sjednoćenych śtatow śu namołwjenje na nětčišnich wojakow a wobjeźe na khmanych rekrutow wośjewiśe, so bychu źo dobrowólnje śe śłużbu we Chinje pola ameŕikańśkich wojakow, w Tśentśinje śtejazych, śamołwili.

Předźenak

je tej lětża do mnohich ĥerbśkich domow śaśtupił, so by był domej je śwěrnym pśećeśelom a pśećewodźerjom pśiśes zyłe lube léto. Wón pśichińeje do ĥerbśkich domow radośeź a wokśelwjenje śe śwojimi rjanymi naśtawkami, hdyž domjaźnyć tak rjenje powěda se śtarśich a nowśichich cźaśow; lětża je w Pśećeźenaku mnoho rjanych pěknych a nježnych wobrazow. Woprawdźe khudy je kóždy dom, kiž tehole pśećeśela nima. Tohodla njech ĥebi kóždy, kiž lětża hišćeze Pśećeźenak nima, jón hyndom w Śćerbśkej khitarni w Śćerbśtim Domje kupi, źu jenoź hišćeze někotre dośtaś. Tohodla, luby pśećeśelo, thwataj a kup ĥebi lubeho towaŕścha Pśećeźenaka, pśejdy hacź budźa wśche.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk. 4. februara.

† 1854 Arnošt Bohumĕr Jakub, faraŕ pśi cyrkwi swjateho Michała w Budyśinje a wuley zasłużbny wótčinc.

So njestrachuj! Ći rjane myto kóšwa,
Hdyž pobožnosće dróhu pućuješ;
Hlej, w njebju so dohyće ći smĕwa,
Ty z puśiny do Kanaana dźeš,
Tuž muźnje zhladuj na kŕiž, na horjo
A njeboj so!

So njestrachuj! Wĕŕ, Bóh twój dóńt tu wodźi,
Wón z tobu jeno mysle mĕra ma:
Njech twoja duša za Khrystusom khodźi,
Dha krewja ju tam palmy Ziona;
Tuž stroźny budź, haj Bohu poruč wšo
A njeboj so!
Korla Fiedler 1902.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +2. — Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —3, thermometer 0. — Schkleńża je sajo wyśoko na rjane stupika. Wyśchina s Azoŕśtich kupow je s nowa knježeństwo naśtupiła a nam, na cźoź wčera hižo pokazowachmy, rjane wjedro pśihinjeśa. Pola kupy Island leźaśa niźina so k pokonju rośśĕŕja. W poknoźy nimacźejhnjo mohła naśe wjedro jutśije abo njedźelu wobroćyć. — Jutśije źobotu śtónćko 7,38 hodźin śłhadźa a so 4,51 hodźin khowa. Mĕśaćk dop. 9,30 hodźin śłhadźa a so wječor 9,07 hodźin khowa.

— **Dźełowe śjednoćeństwo hrjedźnych śtronow Budyśkeho parlamenta** wjazy njewobśtejі. Pśiśićina leźi w tom, so bĕchu so pśihi rośdźelenju radźinych źydkow roskoŕili. Demokratojo śu ĥebi pola Nĕmśkeje ludoweje śtrony a Zentruma rośkłypali, dokelž mějachu woni teź prawo na jene źydło w nĕśćeźanśkej radźe, kotreź jim tamnej śtronje dacź njeśhahśchtej. Demokratojo dośtachu į pomoźu śozialdemokratow radźene źydło. Nĕmśka ludowa śtrona a Zentrum zhcźaj daleńwon śhromadnje dźełaćz.

— **Pruhowanje rjemjeślniśkich pomoźnikow.** Młodźi rjemjeślniśy, kotrejž lětża nałĕto śwoju wuczbu dokónca, dyrbja so pśihpotowaćz, so bychu śwoje pomoźnśke pruhowanje wotpołožili. Woni dyrbja najpŕjedy próśtwu śapedaćz, so bychu źo ke pruhowanju pśihpuśhczili a to, hdyž je wuwuczeł dobuśtajo rjemjeślniśkeje jednoty, pola jenoty,, hewak pola pśećewnyślniśkeje komory (Gewerbekammer) w Žitawje na Leśśingowej dróhy 32. Pśihśiyźdźenje pola pśećewnyślniśkeje komory ma so najpodśiśhe hacź 15. **februarej 1927** śtaćz. Pśihpołožeje ma so ź ramośtajany a ramopiśany śinjenjobĕh, wuczbne wuśwĕdźenje, wopiśmo pśećewnyślowje abo powołaŕśkeje śkule, pruhowaŕśti pjenjeś 10 hr. (śa wuczobnikow w industriji 25 hr. a śa tych, kiž njeśu nĕmźy śtaćenju 60 hr.). Dokelž ma wopiśmo wo pruhowanju pomoźnikow śa pśihśiyźdź młodeho rjemjeślniśkeho wulku waźnośći, ko śtaŕśchi a wośjeh njerjo naležnje namołwjeja, so bychu wuczobnikow napominali a so śtarali, so bychu pruhowanje wotpołożili. Wuwuczerjo ju k tomu łakośijo winowaćzi.

— **Pśićhewsaźe wobthoda. Firmje Birnberg & Co.** w Drježdźanach łkuchaju **wobthod źonjazeho, muźazeho** a dźěćazeho wobleśenja Pśihi mjaśownych śĕtkach 5 je, kaž śhonimy, do ruki dotalneho wjednika k. Leona Häślera pśećeśkoł. Nowy mějićeł wobkhod w śnatej śamóžnośći dale pow,ędźe. Wobkedźbujće teź nawěśćiś w dźeńśnišchim cźiśle.

— **Śwjatł Ludow rośprawja wo khripje.** Śtrowotniśke wotdźĕlenje Śwjatła Ludow wośjewi źriedu śaśo rośpratwu wo rośpśeśtrěnju khripoweje epidemije we wśchelakich śtatach, kotreź do Śwjatła Ludow śłuśheja. S rośprawy hyndom śpośnajemy, so je khripa w najwjazy krajach śyłnišcho rośśĕŕkita njeje. S Awśtriśkeje, Belgiśkeje, Schpaniśkeje a Finśkeje je powěś, so khripa wotebĕŕa. We Sjednoćenych śtatach je pożledni tydźeń w januaru 2500 wobołowo na khripu śhoriło. W Pólśśej je źo khorość bóle rośśĕŕkita hacź loni, tola telko ludźi na nju njewumrě. Schwjedika powě ź 20. januarej 6166 na khripu khorych ludźi. W mĕśtach, kiž maja wjazy hacź 10 000 wobydlerjow, je w pŕenjej pokojny januara 169 wobołowo na khripu wumrĕło. Tola teź tu khorość pomałku wotebĕŕa. We Cźśłoślowakiśkej ju wot 1. hacź 15. januara 1927 6621 na khripu śhorjenych naliczili. W pożledniim tydźenju januara je khorość źo tu ĥylnje rośśĕŕkita. Se Śćowjetśkeje Ruśkeje źo powě, so źo tam khripa do epidemije wurośtła njeje. W Leningradźe bě w pożledniim we dezembru 343 wobołowo na khripu khorych, 8 į nich je wumrĕło.

Nanoja a synoja.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

28] (Pokraćowanje.)

Porjedźeńka: We wječerawśchim cźiśle je pŕeni rjadź wuwośtał; ma takle rĕkaź:

Nśchto dnjow pośłidźicho wotmě źo bal pola gubernatora. Matwej Iljicź bĕśche ś woprawdźitym „cźekom źwjedźenja."

*

Gdyž Arkadij pŕenje śmuki mazurki wuhyśicha, śaćju nĕkajśu śtrachotźiwośćej we wutrobje. Wón źydźe źo pódła źwojeje rejwarki, a njewědźo, kaj ĥebi rośmołwju śawjeśeź, pśećeźeźe ź rutu po wlołaćh. Ale dołho to njetrajeśeźe, so bě tajśi śtrachotźiwy a rośhorjeny, Odinzoveje mĕrnośćej teź na njeho pśećeźe. Łaneje śchtwórcźeźbožinki njeśaźe, tu je jej wón hižo źwobodnje powědaśeze wo źwojim nanje, wuju, wo źiwjenju w Petrohrodźe a na wśy. Knjeni Odinzowa pośłuchaśche na njeho ze źadowliwym dźĕłbraźom, śłohła wocźinjejo a śaćinjejo źwój wĕjeŕ; jeho bjeźaźowanje źo pśećetorhnje, hdyž pśićihhadźachu rejwarju, je k rejzy wotwjeśeź. Śtnikow pśićihźe ĥebi njes tym dwóźaj po nju. Wona wróćeśche źo na źwoje mĕśto, pośłuźe źo śnowa, śnowa hjerjeśe wĕjeŕ, a jeje hrudź njedyhchaśche a njeśbĕhaśche źo ípĕśhnišcho kaź pŕedy. Arkadij pśećeźeśche dale źwoju bjeźadu, wśchón pśećerwjaty je źoźom, so móźe w jeje blišśośći pśihebywaćz, į njej źo rośmołwjeć, do jeje wocźow śhladowaćz, na jeje kŕaźne cźoło, dozyka do jeje mileho, waźneho a mudreho wobliźa. Wona śama rĕśeźeśche jenoź mało, ale ś jeje rĕcźow wukhadźeśche źiwjeńśka naśhonitość. S nĕkotrych wupŕajenjow moźeśche Arkadij śudźeć, so tale młoda źónśka bĕśche hižo nĕśhtuźkuli pśeźiwiła a no nĕcźim kuli rośmyślowała.

„Ź kim Wy śtojeśćeźe, když Waß Śtnikow mi pśićheźtaji?" źo wona jeho wopraścha.

„Śeźe Wy toho młodeho cźłowjeka pytka?" śnapśećeśiwi Arkadij. „Njewěŕno, tón ma śćikwane wobliźo? To je Basarow, mój pśećeźel."

Arkadij poćza nĕtkole two „źwojim pśećeźelu" rĕćeźeć. Wón rĕśeźeśche wo nim tak podrobnje a ś tajkim śahorjenjom, so by knjeni Odinzowa k njemu wobrośła a ź kedźbnośću na njeho pohlada. Mjes tym śtónći ĥo mazurka. Arkadij wobźarowaśche, so dyrbjeźeźe ĥo je śwojej rejwarku rośśohnowaćz: cźaś bě ĥo jemu ź njej tak pśićijomnje pominuł. Wĕŕno wśchak je, wón śa źyły cźaś śaćuwaśche, so wona ź wĕśtej śpuśhnośćeju ź nim wobthadźa, za cźoź dyrbjeźeźe wón jej dźakowny bjeć — ale młode wutrobы njejźu ź tajkim śaćuśzom poniźene.

Gudźba pśeśhesta hrać.

„Dźakuju ĥo Wam," rjekny knjeni Odinzowa, śtawajo. „Wy śeźe śłubił, so mje wopytaćze, pśićhwjedźeźe teź źwojeho pśećeźela źobu. Mi budźe jara dźiwno, pośnaś cźłowjeka, kiž je tak khrobły, niźjo njerwěŕcź."

Gubernator pśićhitupi ke knjeni Odinzowej, pśićhźeźwi, so je wječeŕ hotowa a pośćiźi jej ź wuraśom śtaroźeźiwośće źwoju ruku. Wotthadźejo źo wona wobroćźi, so by pośledni króć źo na Arkadija wuźmĕwka a kiwnyła. Wón źo łuboko pokłoni, śpośladny za njej (kaź elegantna pokaśa źo jemu jeje pośtawa, ź błyśćejum ójerneje źidźaneje draśhy wobdata) a rjekny ĥebi: „Wźiwtum wokomiku dŕje je wona hižo zyle śabyła, so śnym śpyła na źwĕźe" — a na dwśchi śaćuwulkomyślne źebjeźaprĕźe...

„Nó śchto?" wopraścha go Basarow Arkadija, hdyž źo tón runje k njemu do kućźika wróćźi. „Śćy wjeśołu śabawu mĕł? Mi runje jedyn knjes rjekny, so je tuta knjeni — oj, oj, oj; a tutón knjeś źo mi śda, je hłupak. Nó, ale śchto pak ty myśliśch? Je wona woprawdźe — oj, oj, oj?"

„Ja tole wupŕajenje dozyła njerośumju", wotmołwi Arkadij.

„Hlej, hlej! Tajkele njewinowate dźĕćźko!"

Hdyž je to tak mĕnjene, to ja źwojeho knjeża njerośumju. Knjeni Odinzowa je jara luba mika dušća — bjeś dwĕła, ale wona je tajka śymna a dźeźi go tak krućje, so . . . ."

„Cźiśhe wodы źu ł:uboke . . . to ty wźiśh!" mĕnjeśhe Basarow. „Ty praśiśh, so je wona śymna. W tom je jeje śaśłužba. Ty maśch tola mrózemnu rad."

„Zo móźe być," śabórbota Arkadij, „ja wo tom nochzu śudźiś. Wona ĥebi pśećeje, ź tobu go śeśnaź, a je mje prohyła, so bych tebje źobu pśićihwjedł."

„Ja móju ĥebi myślićz, kaź by mje wopiźowała! Śtyr ła by ty prawje jednaź. Śchtó by wona teź bыła — hacź nĕkajśa gubernśka lawiza, abo „entanciрée" po waśchnju Kuśkhineje — tola nĕśchto źo mi łubi na njej: tajśej ramjeni mĕwa, łajśich ja hižo dawno widźaź njeźbym."

Źwitthmus Basarowa Arkadija łuboko pśićihnuł, **ale — kaź** źo to cźaśto śtawa — wón porokowaśche źwojenu pśećeźeź lej ni ja to bźe, śchtoź źo jemu łubiło njebě . . .

„Cźehodla njepśćiźpĕwaśch tu źónśkim źwobodu myślenja?" rjekny wón na pot wótśije.

„Tohodla, pśećeźelko, so je po mojenu wobkedźbowanju źwobodnje tajśe źónśke myślenja, **kiž** źu hotowe ścherjenja."

S tym śłónći ĥo rośmołwa. Wobaj młodaj cźłowjeka wotwjedźeśchtaj hnydom po wjeźeŕi. Knjeni Kuśkhina źo śaśłobjena, ale trochu je śtrachoźćiwośću śa nimaj śmĕjeśche. Jeje ĥamotlubośćź bě łuboko ranjena ź tym, so ani jedyn ani druhi njebě niź nojmjeńśchu ledźbnośćź na nju śłožił. Wona wośta hacź do kónza a śarejowa ĥebi hišćeze tano w śchtyrjoch ś Sitnikowom polku-mazurku po Parižiźkim waśchnju. Po tutom powwećnem pśećedźawnjenju pśećeźi ĥo bal pola gubernatora.

(Pokraćowanje śleźi).

S Južnoštowjanskeje powě ho, so bě tam w prěnjej połojcy januara 433 wožobow na khripu khorych. Tam pak khorješej jenoš žyle lohko wustupnje.

— **Sswobodne mjasowe jětki w Budyšinje.** Tutón tydźeń so žane mjaso njewotedawa.

— **K rubježnemu morduarstwu we Wjasońzy** so nam hišće jdźeli: Wudawanje dla rubježneho morduarstwa lajateho hornčerja Weißa we Wjasońzy napischeczo kriminalnej polizyji, so „njedźiwajcy pytanja sa pjenjesami žanych pjenjes w budženju stareho Jägera namakali njeje", je so wobkrućiło. Pschiwuini stareho muža, kiž je pisches mordarčku ruku padnył, so mjes tym pjenjesy, kotrejž dla je so jich nan tak husto w korčmach wulzy cżinił, namakali. Jedna so wo nětkle 600 hriwnow twjerdych pjenjes, kiž běchu na hornjej lubi jeho doma derje skhowane.

— **Kradnyli žu** j jeneho tudomneho budženja j pakluom płéborny remontoirski cżapnik j dwójnym wěcżkom a flotowaj kromomaj, smutskach bě do wěcżka mjeno „Ortelsburg" sarkte, też mjeno fabriki, alpakowy pschiwowjeschak, flebro, 2 stotaj honjasej pjerschcżenjej, jedyn je pschedżełany wérowanišli pjerschcżeń j cżerwjenym kamuschkom, wosmanjenjeny j pišmikami, druhi pjerschcżeń je cżešći do so japleczeny j bełym kamuschkom. — Dale žu kradnyli we wokolinje w cżasu wot 10. hacż 26. 1. 27 je samtnjeneje tšinje mužaje jědne koło znamki „Wanderer" j cżornymi krofnami, błotowymaj schditakomaj a swjenami, jendżelskim wobjidłom je cżerwjenymaj gumijowymaj pschiwadomaj, j ruczným spinadłom, swónck j napitšnom „Kurt Hilbert, Weißenberg", j brunym kožanym sedłom je saniklowanymi pjeromi, brunej, kulojtej gratowej toschku j nětkotrymi kluczjemi, j Rotarowym zamodebom, nimale nowopmaj wobruczomaj. — Wo wězowne spožlenja prošny kriminalne wotdźelenje w Budyšinje.

— **Warnowanje psched tawjizowym jebakom!** Sastupjeś sa Lipsk, kiž bu wot spočatka novembra 1926 pola firmy Regenhardt akc. tow., nakładoweje kniharnje w Berlinje-Schönebergu pschistajeny, Rudolf Werner, je bjes wědženja a wole firmy j nowinskimi nawěschtkami podjatupujerjow pytał a, tak dalcko hacż je nětko znate, sašo dwaj dnjej schtyrjoch ludźi j hromadże 890 hr. sjebał. Wot 19. 1. 27 je so j pjenjesami sbubił. Po spomnjenjeju na fotografiji tutoho Wernera je wón prjedy w Hamburgu, Hegeštr. 2 po 3 sthod. pola Häfera bydlił. Wón je nětkle 28 hacż 30 lět stary, 1,80 m. mulli, žylnje twarseny, ma polne kulojte mjeswocżo, horjestejaze sašne włosy, sašne pschitšibane wušy, sašnobrunu schéroki filzowy kłobuk, schérobrunu mantl, cżemny wobleč, cżorne puczowanske stupnje se saschimom j dźiwineje kože. — Schkodowarjo njech so na Budyšinskim kriminalne wotdźelenje wobroczą.

S **Khwaczitz.** Khrobły paduch dobu so wutoru w nozy do domu tudomneho piekarskeho mischtra Schołty. Schołta, kiž hišćeze ½12 hodźin hosczam poskłuzowasche, mjesesche hišćeze nješchto w pieczerni cżinicz. Nadobo wuslyschi jnjlny wrjeschot. Paduch bě do schatoweje a lěhanskeje komory salěł, so by tam kradnył. Dokelž pak je Schołta hišćeze w pieczerni dźěłał, jemu to možno njebě. Wón tohodla cżěkacże, salěny j kubinnym woknom won a dyrjesche so po winownych žerdkach do dwora dele puschcżicz. Žerdki pak so puschcżiłcu a j wulkim wrjeschotom so j khadlu do dwora walichu. Sa paduchom hnydom pědźachu, tola njemějachu wuspěcha.

S **Lutobcza.** Tudomny hosczenzar swojich cżeščenych sobcži na nětkotre wjesele hodźinki pscheproschuje. Wscho dalsche mjesecze w nawěschtnym sčitmarku a sobotu cżitacz.

S **Koporz.** Wutoru w knježej sahrodźe Repkej Amija morneho namakachu. Mjesesche ranu 6 mm. kulki. Njeje hišćeze wujasnjene, schtó je kocźo satšélił. Bukeczanski strajnmischtr pak tajnu nalěžnosć pscheptuje a je naschim mlodym ludźom hižo 5 teschinanow sebrał.

S **Bukez.** Wutoru, 1. februara, swjeczeschе tudomna swudowjena hosczenzarka Kekowa swój 40 letny jubilej. Jeje mandżelski, j kotrymž bu psched 40 létami sezeni, wumrě w lěcze 1924. W korczmarskej sdźiwje wišny hišćeze wobras stareho je sdomu knjeho hosczenza. We saudżenych létach bě hosczenz dołhi cżas pomozny póst.

S **Wósporka.** Tudomneho duchownoho, knjesa farara Stamma, žu w Lipsku Gautzschu sa tammnjcheho 1. farara wuswolili. Tak wón bórzy swojim Wósporkhu wožadu wopuschczi. Wón je žebi se swojim pschecżelnym waschcżenjom we Wósporku mnoho pschecżelkow dobył. Wot lěta 1915 je tu skutkował. Sa jeho cżasy bu zyrkwina wěz powowjena a swony ho, na městno do wójny wotedatych, nowe wobstarachu. Knjes farar Stamm je tež duchowny sastupjeł Lubijskeho wólbneho wokrjesa w krajnej rjadnosći.

S **Popojz.** Móst pisches Schprjewju na puczu j Popiz do Kißlitz je žo sa wschón wósmy wobkhad sawrěł, dokelž je wobschkodżeny. Jězdny wobkhad pokasuje žo na Sucżinu abo na Nowu Wjeż.

S **Njeżwaczidła.** Na stótne wiki pożledniu rjedu sašo wjele slotu pschihnachu a pschiwjesechu. Nětkle 200 howjad ow bě so pschiešeriło. Wikowanje bě prawje žive, dokelž běchu wikowarjo j hłownje wo dźěła rańcżopruski plahowanišli stót prenjeje rjadowne na pschedań stajili. Jenoj mało dźěl mjenjehódneho slotu njepschedaty swosta. Prožaze wiki tak prawje njeradżechu, dokelž bě žo sa tudomne poměry pschewjele prožatow pschinjesło. Też nětkotre konje buchu pschedate.

Z **Pančic.** Z dźensnišcheho nawěsstka dowidźimy, zo naš „Sokol" sej wuhotuje rjany serbski wječor wobstejacy z dźiwadła, zwučowanjow a reji. Předstajić budże so wulkotna cinohra „Móc wěry" abo „Rubježniccy na horje Marijanski Kholm", kotruž su sobustawy Jasenčanskeje Bjesady z tak njewšědnej khwalbu njedawno w Jasenicy hrali. Tuci wustojni hrajerjo přindu do Pančic a wospjetuja ju, zo by šerša serbska zjawnosć so na njej zwjeselila. Hra je woprawdźe wohladanja hódna a tuž njech so nichtó njekomdźi. K tomu předwjedu Sokoljo proste zwučowanje z hudźbu a też na narjadach (prěkušu a bradlach) swoje kumšty pokazaja. Tuž, lubi Serbja, přindźće w prawje bohatej liczbje! Kaž so nichtó njebudże. Zastup je tuni, jeno 70 pjenjezkow. Dokelž je swjedżeński porjad jara bohaty, dyrbimy po możnosći z dypkom započeć. Započatk je na ½7 hodźin postajeny. Też lohke nózki na swoje přindu.

Z **Pančic.** Rada za maćerje budże pjatk, 11. febr. popołdnju w 2 hodź. w hosćencu. Lěkař budże přitomny.

Z **Worklec.** Dotalny raz našeje wjeski so dale a bóle přemenja, wosebje na nawječornym kónc. Tu nastawaju wšelake nowotwary. Witana zasydleńska připomoc někotremužkuli zmóžni, sebi swój samsny statok założić. W bliższim naležu checdża žiwje dale twarić. Też nowa gmejnska khěža za podruznikow ma nastać. Tak drje so w našej wsy bórzy njedostatk na bydlenjach wotstroni.

Z **Noweje Wjeski.** Při zdarnej čilosći a strowosći woswjećiłasej zaudżenu wutoru (na swj. Marije) žiwnosćer Michał Herlich a jeho mandźelska Marja rodź. Kocorjec, wobdataj wot swójby, přiwuznych a znatych swój slěborny kwas. Při tutej składnosći so jimaj ze wšěch stron mnoho wutrobnych přećow a postrowow dosta. Njech so lubymaj jubilaromaj jónu też błyšći złoty wěnc pjećdźesaćlětneho zbožowneho mandźelstwa.

Z **Janskich kupjelow.** Nětko, hdyž su kupjele zaso wotewrjene, jězdźi póstowy auto swój stary puć přez naše kupjele. Hdyž budźa wšě dróhi na tejle čarje zwuporjedźane, potom budże rjenje, z autom jězdźić. Nókotre gmejny, kaž Khrošćicy a Serbske Pazlicy su hižom dobry přikład dawe, kotryž zbytkne gmejny nadźijomnje bórzy sćěhuja.

S **Wojerez.** Dla stónjenja wobrucże so na Hródkowskej dróhi wožobowy auto, kiž na jbožo pschespěšnje njejedżesche, wo schtom wjerhny. Schofer sajedże z hłowu pisches schkleńzu, kiž jeho pscheczžowo wětrej schkita a so thětro srani. Wožoby auta, kiž jemu napischeczo wo pschijedże, jeho sawobalichu. Auto sam bě so jenoj z lohka wobschkodżił, ta ko možeše bjes zuseje pomocy dale jěcz.

S **Wojerez.** Pschi pożlednim stólicżenju su w tudomnym wokrjesu naliczili: 2632 koni, 2 mulow, 2 wołokow, 17 801 howjadkow, 609 zwinl, 4075 kolow, 9105 farniklow, 67 916 pjerisnowych stoczatkow, 2114 kotcżow, 7997 domjacych hospodarstwow, w kotrychž jedna pschi dźerža.

S **Krosnje pola Wojerez.** Tudomny hajnik Paliza mjesesche wulke słodo. Psched někotrymi dnjemi so jemu poradźi, w nowym hacże wódru (Rischotter) do sneże popadnyć. To je hižo druha wob někotre njedżele. Wódra, kiž je schtódnik rybarstwa, dokelž wjazy rybow morì, hacż ješerje. pola nadź jara snata njeje. Popadnjena wódra bě hišćeze mloda a wažeše nětkle 13 puntow.

S **Wojerez.** Bjesbožnosć, kotraž w naschim mjesce wot Swocżatk decembra katastrofalnje pschiběrasche, je stónjenje swójich najwupschischi skhodżeńk dozwała a so samo trochu pomjerschicha. Dokelž bě wjedro wotpalmische, mózachu so hižom wschelake bludokotwarske dźěła wukonjeć. Też w skalach sašo pózdnu bóle dźěłacz a dyrbjachu samo tež puschczenych dźěłacżerjow sašo pschistajicz.

S **Wulkich Sdżarow.** Dom j wucżerskimi bydlenjemi kij bu w januaru dotwarjeny, je nětko we swójich fuchich sjitwach wobydlenh. Sbytkne sjitwy maja so hišćeze z wutepjenjom wuzusčicz.

S **Bluntja.** Na tudomnym dwórnischczu sajdże twórowy cżah na wós, kiž tam stejesche. Lokomotiwa twórowego cżaha wulkocżi j kolijow. Hačle po dźěłchim prózowanju běchu ju sašo do kolijow sdźěłnyli. Schkoda na wózach je wulka. Wožoby so njesju ranili.

Se **Sslepeho.** Jenoż nětkotre dny po swojich 70. narodninach je knjezu rano hosczenzar August Lehmann wumrěł. S nim je so cżłowjek pominył, kiž so za spěw a hudźbu žiwje sajimowasche. Nimo spěmneho towarstwa a domjazeje kapaky zaruja wojerske towarstwo, pczołarske towarstwo a ratarske wjesne towarstwo schi jeho marach, dokelž bě spěchował a sobusłužeł wschěch towarstwow.

S **Dubrjo.** Do swojeje domizny wróczika je so Helena Frycżez, kotraž je po swótkowej mójnje wucżahnyła. Sa wójnske léta stupi j jatym Rusku do mandżelstwa a pschejudli so j nim do Ruskeje a bě j nim dotal we knutskownej Ruskej žiwa. Dokelž pak je mandżelski wumrě a wona dyrbjesche też někotre dźěcži pod zusu jemju wotprzebacz a njemješche žaneje dalscheje hospody, to wona skónczinje sašo se swojim 4-létnym synkom do naschich cżišcheje holanskeje wjeski sacżahny, hdjež někt pola swojeho nana bydli.

S **Hródka.** Khriva je so w naschim mjesce kylnje rozschérita. W ludownych schulach w pschestku 35 łżecži wot sta do schule pschihnacz njemóże, w někotrych rjadownjach hamo 50 wot sta. Schule wostanu tohodla hacż do 7. februara samknjene, tehonnja pschekupstwa powolanska schula.

S **Khrjeżebusa.** Wot 31. januara je so tu služobna Luzia Wittzez, kotraž w jenym domje pschi torhoschczu šlušesche, bjes šlěda zhubiła. Holza je 1,65 m mutka, ma polne strowe mjeswocżo a cżorne włosy. Wona je 17 lět stara. Wobleczena bě selenu drastu j sašnobarbnym saschimkom, cżemnomodreny mantl, schéry mjeschi klobuk, sašnobarbne niske stupnje a sašnobarbne nohawzy.

Z Łužicy.

Se **Sohlanda.** Mlodostna služobna jeneho tudomneho piekarskeho mischtra je pschi zankowanju cżežzy snjesbožiła. Wona zhubi mój nad žanjemi a j nimi je wulkim wotmachom do sadżéwka trjechi, tak so ho cżežko srani. Ju dyrbjachu do Khembergskeje khorownje dowjesć.

S **Wjasońzy.** Pondżelu wjecżor wokoło wosmich w naschej wěsy na woheń pjatchu. Mjes žydlerskimi nowotwarami w horniej wsy ko twarska buda, kotraž Wejschelej twarskemu wobkhodej we Wjeleczinje słuschesche, palesche. Ludźo žebi muzla, so je nětko budu sapalił.

* S **Wjasońzy.** Pondżelu popołdnja so ho na tudomnym kworowym dwórnischczu njesbože, kiž možeše lohko kruchke sčžkowki mječ. Jedyn tudomny cżežiły auto, kiž najsterje njenasthonity wjednik wjedżesche, sajedże do wjetschcżeho ruczneho wosa, pschi wosu stejesche 18-létna holza. Jako auto do ruczneho wosa salozi, prašny wozjo do holzy, krani ju a cżišny ju na powyschcżeny khód psched twarowej składownju. Holza może hišćeze we wulkim skoku wěcżerj, pschetož bě w strasche, so ju wozjo zyle pschijerje a satłoczi.

S **Ruchnowa.** 24létna dźowka tudomneho khěžetarja a swónka pschi katolskej zyrkwi Pišcha je smjertnje snjesbožiła. Holza nětkle 6 njedżel w Berlinje słužesche. Pschi cżišcżenju woknow staji sandżeny pjatk bleschu je sprostnjenym terpentinom, j benzinom namětschanym, khwilku na horze khachle. Jako ju sašo j khachlow wosa, bleschа rozbuchny a holza stejesche hnydom w płomjenjach. Hačrunjež běchu ju ludźo hnydom k pomozy a ju do thorownje dowjesechu, holza hižo na druhi dżeń pod žałožnymi bolosćemi wumrě.

Se **Shorjelza.** Pónđelu wjecżor žo na Hospitalskej dróży žyła ludźi sbéża. Mandżelskaj j mało wobsedżerjowm na wojnczku j dwěmaj kolegomaj, ja kotrejž mětschataj ili pěsy japschehnjene, běchtaj po puczu do swojeho domjazeho města Waldenburga w Schlesyjtej. Muž bě 65 lět stary, žona pak 62 lět. Wobaj wjazu dale njemóżeschtaj, dokelž běchtaj pschespróznaj. Na wopraschenje schto je pschicżina hubjenych wobstejnoscżow, wotmolwi muž, so staj dwanacże lět w Beyerskej bydlikoj. Tam žu jeju proschenja dla j kraja wupokasali. Muž pokasa pismo wot wyschnoscżow, kiž jeho hłowa wobkrućił. Wschudżom žu jeju na próstwu wo pschehnawanje wotpakasali a simaj prajili, so dyrbitaj so na swoje domjaze město Waldenburg wobroczicz. Do dźeła staraj cżłowjekaj wjazu njeiitaj.

* **Khriva w Shorjelzu.** Dokelž tu khriva epidemiizy wustupuje, žu schulske wyschnoscże dwě schuli zamknyli. Pisches 100 dźěczi je na tutu khorosć skhorjeło.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Nózna tšelenza.) Wdaj w sandżenej nozy někotri Drježdżenjo domoj dźěchu, wuleše nadobo j rostbiteho wokna jenoho wobkheda mlody muzłki j toschu pod paju. Jako jeho sadżerżachu, praješe pschekwapjeny, dobru wutrobu namakawschi, so dyrbi hnydom k swojemu wujej, wobkhedżerjej wobšhoda, dójsčicz, so žu paduschi pola njeho pobyli. Na to puschczichu tamni na wokomik hižo zajateho mutłkamarja, kotryž składnosć wuzy a cżekny, do swójich pschescżełharjow, kotiż běchu bórzy spósnali, so je jich paduch jenoż wobešłak, tšelajo.

* Se **Drježdżan.** (Cżestne snamjenschka wobrjadneje komory za sahrodnistwo.) Komora za sahrodnistwo je po bležschim cżasu sašo cżestne snamjenschka je bronzu na bełoselenem banczišku wjazaju tajfim sahrodnistwim pomoznikam spožcżika, kotiż su snamjenschka 25 lět bjes pschetorhnjenja we samknjenej wobkhodze swoju winowatosć swědomicże wukonjeli.

* S **Wostrowza.** (12 létny samomordaŕ.) Tu namakachu wocżera cżełko wot 26. januara sem sbubjeneho schulskeho hołcżeza Ota Mühla w wězy Nišzy. Strach psched khostanjom je pjeza hólza do smjerce hnał.

* Se **Zwikawy.** (Lěwiza ma wjetschinu w nowowuzwolenym wokrjesnym wubjerku.) Pschi wólbach do wokrjesneho wubjerka Zwikawskeho hamtskeho hejtmanstwa su lěwe strony wjetschinu dostałe. 19 na prawizu stejazym sapódsanzam stejt 17 sozialdemokratow a 4 kommunistow napischeczo.

* S **Klingenthala.** (Sšmjerez pschi schatowej rólí.) 54 létna dźěłacżerka žona pschitšidże pschi rólowanju tak njesbožownje do róle, so ho ji wutrobno rosmjerze a rjap skama. Wboha bě hnydom morwa.

S **Ajcha.** (S swoju žotru kwawnje wjecżał.) Tu sałó mlody muzłki 18 létnemu korczmarskemu žynej, kiž bě j jeho žotru thodźił. nóż do wutrobna, tak so bě trjechemu hnydom morwy. Mlody cżłowjek bě so ja swoju žotru wjecżesć chcył, dokelž bě sałkoty prěł, so je nan jeje dźesa.

* S **Warnsdorfa.** (Rubježny nadpad.) Rubježnizy pobychu pschi šwóltym dnju pola dźěłacżerja Webera we Hermsdorfje. Mjes tym, so bě muž na dźele a žona khora we łożu ležesche, dobу ho njesnaty do thěže, kotryž jonu wuwjasa a ji hubu j rubischkom satyka. Potom zyły dom pschepyta, namaka pak jenoż 50 krónow, j kotrymiž cżeny. Podżišcho žutkodża žonu je jeje mało pschijomneho położenja wuzwobodżichu.

Najnowišše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšischu zobotu:** Mjenje syma, bóle wišate, w Jendżelskej po krótkim wuzažnjenju snowa njewobstajno.

W Katowizach je polizija dwaj žobustawaj němskeje wobhonjerstwje organizacije sajała. Wobaj staj pjeza we Polšej wobhonjerstwu słužbu za Němsku cżinilotaj.

*

Po powěsćach, kotrejž žu do Nigi doschle, žu na Kawkazu pschecżiwo bolschewiskemu knjejstwu njeměry wudyrile.

*

Rumunski wójnski minister chze lotteriju wupisacz, kotrejež wunoschk dyrbi so k nakupjenju wojerskich létadłow nałožicz.

*

Bělogradska „Politika" powě, so italski general Canuggia albanske wojerstwo na podłožku splahowych milizow organisuje.

*

Jendżelski general Morgan dopokasuje, so by Němska k pschewjedżenju mobilisazije 6 hacż 10 mězazow k dźělanju bróńjow a munizije trjebała, so pak je jejne chemiske a hospodarske pschihotowanje na wójnu dobrohe kónczene.

1802 **Dalewjedźenje mojcho wulkcho** 1927

jubilejskcho inventurskcho wupředawanja

hač do soboty 12. februara 1927

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću rózk Žitneje hasy

Cychi 1 nawoblečenj ze 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent** m 60 pf, **ruby na blidła, twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje
rózk Krónpryncowcho mosta.

Składnostna kupi
1 mužace jězdne koło 60.— hr.
1 žonjace jězdne koło 65.— hr.
wobej jenož jónu jězdźenej z ruk. wopismom.
Max Seifert w Budyšinje
za Kamjentnej hasy 29.

Hołca, nic starša hač 17 lět, so do małeho hospodarstwa pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Běły barchent
dobra twora, metr jenož 60 pf.
K. Erler na Žitn. wikach 11.

Żony! + Żony!

Wupřikowace aparaty rigatory, šiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeńskowe kholowski podłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za pažoni. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěriwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulešinimi wrotami 9.

Zdźěkenje.

Swojemu česćenemu woteběrafstwu z Budyšina a wokoliny dawam k wjedźenju, zo sym filialku firmy

Birnberg & Co.
Drježdžanski drastowy dom

mužaceje, žonjaceje a dźěćac. drasty, kotrejež wjednik sym hač dotal był, nětk sam přewzał.

Prošu podwólnje, zo by so we tak wulkej měrje wopokazana dowěra mjenowaneje firmy też na mnje přenjesła a budu wobkhod swěrnje k sasadze
wulki wobrot — mała zasłužba dale wjesć.

Z počesćowanjom

Leo Häußler
w firmje
Drježdžanski drastowy dom
Birnberg & Co. nasl.
w Budyšinje při Mjasow. jětkach 5

Sobotu 5. februara, sobotu

Nowowotewrjenje

Jenož někotre přikłady:

Wotdźěł za žony

Eleg. a prakt. **wobleki** z najl. tkanin po najnowšion nalětn mod. 19.50, 16.50, 12.50 hač do **4.50**

mantle z čistowolmjanych tkanin. 19.50, 13.50 hač do **5.50**

dłuhy z prakt. čopłych tkaninow, z dołhimi ruk. 2.95 **1.75**

čistowolmj. **česanosuknowe-cheviot. suknje** z mod. plisejom **4.75**

suknje k štrapečerow. z krutych tkanin 2.25 **1.40**

Wotdźěł za mužow

mod. prakt. **wobleki na hasu** z dźeržliw. tkaninow 39.50, 29.50 hač do **17.50**

mantle z krut. prakt. zymskich tkaninow, 39.50, 29.50 hač do **15.00**

wulki wubjerk **kholowow, gumijowych mantlow a mantlow**

holćaca a hólćaca drasta
po cyle přihódnych płaćiznach

Drježdžanski drastowy dom
Birnberg & Co. nasl.
w Budyšinje při Mjasow. jětkach 5

Hdźe pijeće tunjo dobru kapku wina ???

Jenož we

Bodega Espanola
w Budyšinje / na Mjasowych wikach 7

* * při dobrym zabawnym koncerće wotewrjene hač do nocy w 1 hodź. * *

Jednota „Sokoł" w Pančicach

Załožćeński swjedźeń

njedźelu, 13. februara 1927 w Pančičanskim hosćencu

Ažiwadło, zwučowanje, reje

Předstaj. budźe so wulkotna činohra **„Móc wěry"** w 5 jednanjach
Započatk 1/2 7 hodźin / Zastup jenož 0.70 hriwnow
Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje
Jednota „Sokoł"

Hosćenc w Sowrjecach

Jutře sobotu, njedźelu a pónjedźelu

kózło-piwo točił

Najlěpše kózło-kołbaski — pampuchi
khrěn darmo

Njedźelu wot 6 hodź.: **pyšny bal!**

Přećelnje přeprošujetaj
Arnošt Palef a mandźelska.

Hosćenc k „Hodlerjej" w Delnim Wujezdźe

sobotu, 5. a njedźelu, 6. februara

wulke swinjorězanje a kózłopiwo

Přećelnje přeprošuje **Karl Waner.**

Korčma při železnicy w Radworju

ke kózłopiwowemu swjedźeńu

znateho dobreho **„Dresdner Felsenkeller-Bock"** kotryž budźe
sobotu, njedźelu a pónjedźelu 5. 6. 7. febr. 1927
wšitkich přećelow přeprošujetaj
Oswin Rühl a mandźelska.

Kofej znateje kajkosće, samopječene pampuchi, pječene kołbasy a kózło-kołbaski.

Herbska grychta w Njebjelčicach

Sobotu, njedźelu a pónjedźelu,
5., 6. a 7. februara 1927 wulki

kózłopiwowy swjedźeń

Najlěpše čopłe kołbaski!
Pječenu kołbasu z kałom!
Khrěn darmo!

Njedźelu, wot 7 hodź. sem
zjawne reje
Přećelnje přeprošujetaj
Jakub Žur a mandźelska.

W Lichanju-Klukšu

budźe so sobotu 5. a njedźelu 6. februara

kózło-piwo točić!

Přećelnje přeprošujetaj
E. Bukan a mandźelska.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebitoho piwa
Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnosće za zhromadźizny, swjedźeńska sala.

Inventurske wupředawanje

započinach 22. januara.

We wšitkich wudźělach wulke dźělby tworow zdźěla za połojcu prjedawšich płaćiznow. Na zymske twory kaž: **strykowane jaki. lacy, pulovry, spódnje kholowy a košle, dźěćace wobleki, žonjace wobleki, nohajcy, rukajcy,**

10% rabata!

Walter Noebel w Budyšinje
na Bohatej hasy 14.

Kamjenjeklepaki, Skitanske nawočnicy
Walter Voigt w Budyšinje
železowa wikowarnja na Jerjowej hasy čo. 3

Mam wot pjatk wječor, 4. febr., a sobotu, 5. febr. w hosćencu „Markgraf" w Budyšinje **wulki wubjerk sylnych srěnich dźěłanskich** kaž też **wobkhodnych**

konjow

na předań a k zaměnjenju.

Gustav Panitz w Lubiju
wikowar z konjemi.

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Horećerskej hasy 10

jězdne koła
šliac. mašiny
šim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcy wustojna wuporjedźerńja

Strykowanska wolma
jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Jara derje zdźeržane
žonjace jězdne koło
je tunjo na předań
w Budyšinje, Nordstrasse 7,

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšších płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Rózowej hasy čo. 6.

Słomu
k picowanju ma na předań
Pech w Baćonju pola Prěčec

Wot 4. hač do 11. februara — Wot 4. hač do 11. februara

Inventurske wupředawanje

cyle wosebje tunje!
Wjele niže dźensnišich dnjow. płaćiznach

Wulki wubjerk wobleków za mužow, pachołow, hólcow a dźěći, wobleków za konfirmandow, sportskich wobleków, dźěłanskich kholowow, Manchestrskich kholowow, sportskich a tkaninowych kholowow, kholowow za młodźencow, pachołow, hólcow, módrych, kóperowych a kalmukowych kabatow, gumijowych mantlow, lacow, njepřemokawych kabatow atd.

25% rabata na zymske jupy, zymske mantle, Šwedske mantle, paletoty w formje suknje

Woldemar Menger w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach čo. 6

Příloha k čisłu 29 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 5. februara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pacdagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

(Pokračowanje.)

„To je tak wěste, tak hewak ſchto“, wobkrućił Rudi ſwoju nowinku. „Jako běchmoj pjaneho wubudźikoj, ſapocza wón, byrnjeż ſ cżeſtkim jaſnykom, jakoſnje ſkarowacż a ſatliwaſche ſebje ſameho a ſwéj ſwět, woſebje pak naſcheho duſcheho wótza Peſtalozzia. Ach, njechcham a njemóżu prajicż, kajkich wudmow jemu nawdawaſche a tak bjesbóżnje na njeho ſwarjeſche. S jeho ſamućenych rěcżow ſebi pak telko ſwubrachmoj, ſo ſu jeho na ſudniſtwje w Bruggu wotbażdźili a ſo je k. Peſtalozzi na tym wina. Se ſudniſtwa pſchiſchedſchi je ſwoju njemdroſcż ſ palenzom tuźił, a duży domoj je potom muczny a ſaſparny ſo do ſnéha ſulił a pod ſeſkom wuſnył, doniż jeho namatachmoj.

„Bóh ſchkituj mojeho dobreho knjeſa“, rjekny Raubacher ſtaroſcżiwje. „Tutón njedożżink, tón Krutzi, kotryż je ſwojim palenzicżom ſo ſwojeje cżłowjeczańoſcże doſpołnje wzlecże, ſo wećże wjeſeli.“

„Luby bratſje, Knjes nad njebjeſami je prawy ſchkit a wukhow“, troſchtowaſche Luiſa. „Schtó wě, hacż njepoſtſchitaneho piczka pſchedy, hacż ſej myſlimy, do nékaſkeho wuſtawa ſa ſkubych abo njerodnych njetyknu. Doma a na polach w'cho ſanjerodżene a wichudże dołh! Haj, też wulke ſamożenje ſo ſhubi, hdyż ſo jenoż pſcheczinja. Tola, powédaj dale, Rudio!“

„Żuły ménjeſche“, pokračowaſche tón, „ſo pjany wonka woſtacż njeſmé, dokelż hewak wécże ſmjerſnje, każ wichitaju wémy. Pſchimnychmoj jeho pod pażu, ſo bychmoj jemu na nohi pomhakoj. Ale to bě njemóżne. Wón ſo pſchezo ſaſo ſwieſe, hdyż běchmoj jeho troſchtu poſběhnyłoj. Żuły ſkónczńje prajeſche, ſo ſo namaj njeporadźi, pjaneho do wſy dowjeſcż, a ja ſrebi to też myſlach. Cżhażchmoj jeho tohodla derje ſe ſněhom ſawobjewacż, ſo w krutej ſymje njeby ſmjerſnył, a hižo njechcham ſněh na njeho. Potom cżhażche żuły pſchi nim ſtražowacż, doniż bychmoj pomoz ſe wſy pſchiwjedł. Mi tym wokomiku pak pſchijéżdże knjes Peſtalozzi, do ſwojeho kożucha ſababjeny we wofu ſedżo. Naż bě ſ pohonczom. Wón hnydom ſaſta, a jako bě ſhonił, wo cżo ſo jedna, ſtocżiſchtaj knjes a pohonczˇ ſ wofa, a nékto pſchimnuchmy wſchitku ſchtyrjo. Pokożichmy ſmorcżaka na ſkomu we wofu, a knjes Peſtalozzi położi ſwój cżopły kożuch na njeho. Potom ſo ſtacżkowaſche zuſobnikej ſa jeho cżłowjeſko-pſcheczelnu ſmyſlenoſcż, a tón dźeſche nétko ſwój pucż do Brugga. My pak dźechmoj w ſkoku do wſy. Duży po pucżu je mi knjes wſcho wupowédał, kak je na ſudniſtwje było a ſo je wón woprandże ſo ſa to poſtarał, ſo ſkoltu wotſpadża, dokelż ſwojeho ſaſkoſtiſtwa hódnu njeje a naſchej wſy je ſwojim ſkym pſchikładom a njeduſchnym ſtutkowanjom jenoż ſchkodał. — Pola ſchokcżiża ſaſtachmy a wotfkładżechmy hiſchcże pſchezo ſmorcżażeho, każ ſo méż muki wotfkładże; wón nicżo njeprtnu. Schokcżiż hożwoſy chażſche ſo niemałko ſmjeċ, jako wobrazu widżeſche, ale wboha Elſka płakaſche ſ hłokom a ſlipaſche, ſo ſkónczńje hoſpodu knujeſche. Jako chanche hicż a jej rutu dach, rjekny: „Dočakaj khwilku, Rudio!“ Potom běſeſche k durjam a wokaſche nęſchto na bróhu, ſchtoż njeroſumich. Najſkerje je ſo knjeſej podżakowała, pſchetoż hnydom po tym ſtkyſchach, ſo jeho wós wotjéżdże.“

„Scże dha też tykanzy pjetki k hodam?“ ſo wopraſcha, jako ſaſo ſaſtupi. „Tykanzy“, wotmołwich, „nę te njemóżemy pjez, to je nam pſchedroho.“ „Jane tykanzy njejſcże pjekli!“ rjekny ſadźiwana, „dha tola pola waſ njeje, jako bychu hody byłe! Lina, ſchto ménjſch, wopraſcha ſo hoſpoſu, njemohł Rudi, kiż je tak duſchny ſ nanom był, jedyn woſuſchk doſtacż?“ „Ja nicżo napſcheczźiwo tomu nimam“, wotmołwi ta a woteńdże. Wérjy ſo ſ wulkim woſuſchkom wrócżi. Mjes tym ſo Elſka dale praſcheſche: „A tak dha je ſ mjaſom. Macże dha prawu cżaſcż w hornju?“ „Haj“, wotmołwich, „cżeta je ſrebi dawa pok punta ſ Brugga ſobu pſchineſcż.“ „A to dyrbi na dwaj dnjej doſtahacż?“ praſcheſche ſo pſchełkapiena „Sſo wě“, wobkrućich, „preni dżeń ſmějemy poliwku a běrny, druhi dżeń mjaſo a běrny.“ „A to dyrbi twój wbohi nan wotkhoricż ſ taſkej jěżu a mozow nabyczˇ?“ ſo ſkoro roshori duſchna hola. „To je tola doſpołnje njemóżne! Wéch, Rudio, ſmy dyrbieli kruwu ſaréżacż, dokelż bě hłupe ſwérjo pſchewulki kruch rěpy ſpożeraco, kotryż je jemu w ſchiji tcżaży woſtał, jo je ſo ſkoro ſaduſnyło. Nétko mamy nadobo telko mjaſa, ſo je ſjeżcż njemóżemy; nan ſ zyła hižo wjele wjazy njeje. Lina, pſchinjeſeſ wſchak cżaſcż wot ſcżehna, ale niż tak małku, ſo by nékotre dny doſahała.“ A Lina pſchinjeſe tajku cżaſcż, ſo ſo ſtróżich; tajku ſkoro hiſchcże widżał njejżym. A nęſchto jeſi a połcżił tucżna też hiſchcże dyrbjeſche hoſpoſa pſchinjeſcż. To wſcho je w ſawałku. Ja wſchak ſo pſchezo wobarach a to wſcho njechach bracż, ale Elſka ſu pſchi tym tak ſrudna a cżhażche ſkoro ſaſo ſapocżeċż płakacż. Tuż ſym jej wolu ſcżinił, tej dobrej duſchi, a hoſpoſa też pſchirěcżowaſche.

„Nétko, cżeta, ſwuwalej te rjane węży; ja wſchak ſo też wjeſelu, ſo móju nęſchto ſobu pſchineſeſcż, byrnjeż ſrebi to ſaſtużił njejſym a też po prawom bracż njedyrbjał. Naſchemu bliżſchemu dyrbimy pomhacż a we wſchej cżěłnej nuſy ſtużicż, byrnjeż ſebi njeſaſtużił a byrnjeż naſch njepſcheczeł był. Ale Elſka cżhażche tak měcż. Haj, a nétko ſo ſaſo dopomnju na to, ſchtoż mam wot łubeho knjeſa. Schto też to budże? Ssym tola wcżipnył!“

Cżeta ſrebi njedaſche dwójzy łaſacż. O tak ſo wjeſeleſche, jako wulki rjany woſuſchk wuhlada a wſché te dobre węży ſ ruba wutkadowaſche. Kak je khwaleſche a duſchnu Elſku, tu pſchezo ſaſo wobżarużo. Rudi pak namała we ſwojim małym ſawałku knihi. „Knihi, knihi, kraſne knihi“, wołaſche ſ radoſcżu. „Lienhardt a Gertrud; knihi ſa lud, ſpiſał Heinrich Peſtalozzi“, cżitaſche napiſk ſ prěnieje ſtrony. „Schto“, pſchiſtaji pſchełkapieny, „naſch knjes Peſtalozzi je te knihi ſpiſał?“

„Sſo wě, ſo je,“ owbkrući nan, „a to njeſżu jeničże; hižo mnohe rjane a dobre knihi je ſpiſał.“

„So je łuby knjes mudry a mucżeny muż,“ rěcżeſche Rudi dale, „tola ſo mohł też taſke rjane knihi ſpiſacż, na to njebych pſchiſchoł. Cżomu dha wón po prawom knihi piſche, ako je tola ratarˇ?!“

Tuż powbdaſche Raubacher ſwojemu knjezej to a tamne pſchihbodne ſe żiwjenja Nowo-Dwórkeho knjeja. Też wo njeſbożownym kónzu łubłanje khudych dżeci jemu wjele powédaſche, cżaſto popſchestawajo, dokelż jeho powédanje napinaſche.

„Po tutym njeſbożu,“ pokračowaſche Raubacher, „wopuſchcżichu wſchitzy wboheho knjeja, też cżi, kiż běchu jemu prjedy pſchecżeł rěkali. Jenoż jedyn jemu wośta ſwérny. To bě dobry knjes Jſelin, kiż je ſ radżinym pijarjom w Baſelu. K temu ras dźeſche knjes Peſtalozzi, ſo by ſo jeho wo radu praſchał w ſwojej nuſy. Pſchi tutej ſkładnoſcżi ſetka pjched méſtom roſtorhaneho a bédneho proſcheria, a dokelż żanych pjenjes njemějeſche, ſwotpina ſpintawaj wot cżłowjeka a dari jeju łubemu, ſwjaſa ſebi cżłowjeſ ſ hórnizu a dźeſche tajki do méſta k pſchecżeſej. Tón wſchak też na ſwonkowne pſchewjele njeſhladaſche, ale ważeſche cżłowjeka po żywjej ſmutſkownej hódnoſcżi. Wón ſo njeſahańowaſche ſ pſcheczełom, wot wſchěch wopuſchcżenych, wuſměſchanych, pſchepóſmatych, ſo po méſcże wukhodowacż. Wón cżeſeſeſche pſchezo hiſchcże, byrnjeż wbdżał, ſo Peſtalozzi ſwoje myſle prawje pſchewjeſcż njeſamóże, dobru wolu, dżéło, ſmużitoſcż a woporniwoſcż nadobneho cżłowjeka. Jemu ſo też poradżi, jeho ſaſo ſkrobłoſcżicż a wnim womu wutrobitoſcż a móż k dalſchemu ſkutkowanju ſubdżicż. Wożebje jemu pſchirěcżowaſche, ſo by ſwoje myſle wo łubłanju młodżiny też khudſchemu łubu ſeſtajał a w nowinach a knihach wojewił. A to też je naſch luby knjes po jeho radże cżinił. Najprjedy je ſpiſał: „Wjeczorne hodżinti ſamotnika.“ Ach, kraſne to myſle, mój ſyno, kiż je w tutych knihach wuprajił. Nas jemu pſchipadny, ſo mohł ſebi tola ſa ſwoje ſpiſy małe narunanje żadacż, ſo by ſrebi a ſwojim łubym żiwjenje troſchtu położicż mohł. Wón wopyta tohodla knihikupża Füßli, ſo by jemu ſ tutym wumėnjenjom mały ſpiż poſkiċżił. Pſchipadnje bě knihikupzowy bratr, wobraſowaċ Füßli, pſchitomny, kotryż ſo ſa napiſmo łaſtimowaſche a ſo tohodla hnydom do cżitanja da. Peſtalozzi pſchečerpuje hłowne myſle ſpiſa roſeſtaſcże, kotreż ſo tomu derje ſpodobachu, taſ ſo ſarunanje łubi. Bratra pak bě ſapoczałk ſpiſa tak ſimał a ſputał, ſo ſpiſowaczełej radżeſche, hiſchcże wjazy pikacż a ſo ſ tym żiwicż. Tuta khwalba jeho dale ſkhróbłoſcżi, a wón nétko ſ wulkej horliwoſcżu ſ pjerom dżéłaſche. Sa nęſchto njedżeł bě prěni dżeł tutych knihow hotowy, kotreż je tebi darił a kotreż hižom ſnaju. Ssym ſwotim wulkim wjeſelu a ſwojej wulkej łubloſcżiwoſcżi je mi to knjes wſcho ſwupowédał .... Niebnch-li to hižom prjedy wbdżał, dha bychu mi tute knihi ſ tym rjanym powėdańcżkom je wżn dopołkałe, kak wutroba tutoho dobreho cżłowjeka jenoż ſwojemu łubej ſkuſcha, kotreżoż khoroſcże je pośnał a nétko hoticż ſwotuje. Chżu cżi ſkrótka powédacż, ſchto w knihy ſtejі. Budżeſch tola wcżipnу, a dżeńż a jutiſe knihi njewuczitaſch. Hdyż potom ſam cżitaſch, budże cżi powėdańcżko pjchżo ſaſo nowe a ſajimawe.“

„Haj, powėdaj, nanko, hdyż cże njepſchenapina!“

„Powėdam ſkrótka. Wſchi kraje we wżn Bonnal. Ludżo ſu kſażeni a niepóżcżiwi. Naſhórichi je tón, kiż

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

16] (Pokračowanje.)

Wo Jensenu so rěčeše hišće dołho. Otylija mi ſeptaše: „Ja so jeho boju!“ Wotmołwjam: „Přirodżeny takt je druhdy wubjerna wěc!“

Klikeš rěči nastajnje do Sempra. Korčmař stoji při nimaj. Kašluje a hlada na Klikeša, kaž by jeho chcył spożerać.

•

Dźewjeć hodżin a Jensen je tu. Hlada do zahrodki, na khódbu. Hač niehtó njekhodźi zahe do zahrodki? Wotmołwjam: „Nėl“ Skóńcżnje — hač mje snadź njemyli? Praju, zo je woprawdźe najwyšši čas, zo bych pilnje studował. Jensen dźe, někak mjerzaty. Njech!

— — — — — — — — —

Dźěch k přečelej Moronsej na wječeř. Bydli hač na kónci Smichova a wzach sej we wrotach drózku. Bjesadowachmoj pozdże do nocy. Potom dźěch pomalku domoj. Překrasna nóc. Malohdże bě widżeć złowječka, jenož někajki zasparny drózkař jėdżeše ze swojim mučnym kónikom domoj. Snadź dwě khěži před mojim bydlenjom mje wóz předjė, drózkař so nahibny z kózlika a praješe: „Čehodla so njesydnjeće, młody knjeże?“ — Moja drózka! Zabych jemu zaplaćić a jeho puščić a drózkař bě na mnje cylu nóc čakał. Tři złotki dyrbjach njekničomnikej dać

Njeje dwěla, sym zalubowany!

— — — — — — — — —

Dyrbi być jasnoš mjez nami.

Rjana wobrada, — hišće so wšón z hněwom třasu.

Šćerčenje teseka wonka. Klepanje na durje. „Dale!“ Zastupi poručnik — nic nadporučnik, kaž sym wočakował. Stawam prašawje hladam na přikhadnika. Je w połnej paradźe. Salutuje.

„Prošu — knjez doktor Kumlovsky?“

Kiwnu.

„Přikhadźam wot knjeza nadporučnika Rubuckeho.“

Rubacký je tón tołsty nadporučnik z korčmy a wot kondukteroweje.

„Što sej přejeće?“

„Knjez nadporučnik so čuje ranjeny z wurazami, kotrež sće wužił wčera při wěstej rozmołwje tu we zahrodźe wo nim samem a wo knjeni kondukterowej, kotruž sej wón jako přečelku wulcy waži a je mje pósłał, zo bych wot was porjadneho doščinjenja žadał.“

Přimnych so na čoło. Spominach. Nėšto je so rěčało, je wěrno, nėšto sym tež ja prajił, ale hdy by mje zabił, njewěm što.

Poručnik čaka mėrnje na wotmołwu.

No, mysli-li knjez nadporučnik, na zakładźe někajkeho kleska, zo je wote mnje ranjeny, štož mi, Bóh wě, njeje napadło, tak jemu prajće, zo jeho prošu wo wodaće.

„To njedosaha.“

„Što dha potom chce? Mam snadź zas před tymi ludźimi —“

„Knjez nadporučnik Rubacký žada doščinjenje z brónju.“

„Knjez nadporučnik je błazeń. Ja so nihdy njejsym bił a so też bić njebudu!“

„Zdźěłu.“ Salutowaše a zaćisny durje.

Duell, njemóżu tesak do ruki wzać. To tak, ja doktor prawow, přichodny advokat. Khłóstański zakoń, § 57 staja duell mjez §§ 158—165, rěča wo sčěhwkach, a te su krasne.

— — — — — — — — —

Zahrodka je dźensa cyle wosebita. Sym woprawdźe rozhorjeny, njemóżu za to.

Tu maš — čert je mje njesł na Mału stronu!

— — — — — — — — —

Zaso šćerčeše tesak, klepaše so a wčerawši poručnik zastupi w połnej paradźe. Salutowaše a zo knjez nadporučnik Rubacký njecha tu wěc jenož tak skóńčić, zo žada naposledk doščinjenje z brónju. Trochu mjerzaty praju, zo sym hižo wčera rjekł: „nė“ a dźensa praju: „Nė a nėl“ Knjez poručnik na to, zo mje nadporučnik zmorska, hdżeżkuli mje widźi. „Mje njezmorska, za to jemu stoju.“

„Zawěšće, zo zmorska.“ — „Čakajće! Na kajku bróń?“ — „Na tesaki.“ — „Derje, přijimam.“ Poručnik na mnje hlada překwapjeny. „Přijimam,“ dodawam, „ale pod wuměnjenjom; z druha so mi postarajće sami wo bróń sekundanta, z druha mi daće čestne słowo, zo wo tej wěcy nichtó na swěće njezhoni a zo też za duell wubjerjeće absolutnje bjezstrašne městno.“

„Słubuju z čestnym słowom.“ Poručeše so zdwórliwje.

— — — — — — — — —

Rozumi so samo wot so, zo ničo njestuduju. Jenož tak do knihi hladam a w myslićkach so swarju. Njemóżu rjec, zo bych so wo žiwjenje bojał. Ani rany so njeboju. Ale wěm, zo bojoseć přińdże a toho so boju. Čas žiwjenja njejsym na žadyn duell pomyslił — bojoseć dyrbi přińć.

— — — — — — — — —

Hlej, dźensa sym stanył. Wotućił sym hižo před třećej hodźinu a njejsym so walał, ale sym hnydom stanył. Z časom njewěm, što započeć. Dwójcy sym hižo pobył w zahrodcy a hnydom sym so zaso wróćił do jstwy. Bjeru wšo móżne do ruki, ale jenož tohodla, zo bych to mohł hnydom mjerzaty zaso wotpołožić.

Njemóżu so poručnika ani dočakać.

Poby tu, potajkim jutře rano w kasarnach na Hradčanach, pječa w někajkim salonje.

— — — — — — — — —

Sym pola přečela Moronska na Smichovje. Doma njebych tu wudżeržał. Z druha: Moronsek je wubjerny šermowař, móże mje skok hišće něšto nawućić. Je njeprijomny człowjek. Sym so jemu dowěřił a wón so mi smėje. Prošu jeho, zo by mi to a tamne pokazał. Praji, zo za tak krótki čas ničo njenawukwu. „Oho“ praju hnėwny. — „Nó, tak budźeš widżeć!“

Wza špadonaj, da mi masku a přikrywku a po staji mje. Takle, nėtko takle, nic takle, kedźbu na kónc špadona — tak — a mój špadon leži na zemi. „Dyrbiš bróń krućišo dźeržeć,“ a smėje so. Hdyż je špadon čežki. Tesak njebudże wo wjele lóžši — nó znowa!“

„K wobjedu“, woła Moronskova a ja so wjeselu. Ale lědma dźerżu w rucy lžicu. Moronsek so smėje. Popołdnju mje hišće dwójcy nuzowaše šermować. Biju do powětra a do Moronska kaž cybnjeny, potom so přewalu na zemju a njecha so mi ani stawać.

Du pozdże wječor domoj. Žalostna bolosć we łohćomaj a kolenomaj.

— — — — — — — — —

Namakam doma lisćik. Wot Otylije!

(Skóńcżenje sćěhuje.)

je zyle hubjeństwo sawinowak, starosta Hummel, kiż je žebi starostwo wujebal a korčmu, krotrejež wobsedžeł je, tohorunja. S tuteje korčmy wuthadža wscho ſe, kotrejž žo we wšy stawa, tam žo lubžo skaža, kotrychž starosta k wschém možnym njedušnostwam sawjebuje. Piczay hywaju po nječim jeho dolžnizy a dyrbja jemu potom k woli być. Jedyn ſ nich je murjeł Lienhard, dobroczinwy ale njekrutý człowjeł, kotrž je swojej njerodu žiwoju swójbu do njesboża pschinjeſe. Ma kražnu, schwarnu žonu, kotraž hrěšne czinjenje swojeho muža cžiſche a ſczerkliwe njeſe a njesbožu po możnoſczi wobara. Skónczuje pak pschemoz cžeže a starosče nad njej dobudže, dospołne hubjeństwo je hotowe. Wunoschł jeje dżela ſtkuſcheju korczmarjeſ, a nětko ſu ju mozy wopuſchcžike. W swojej nuſy bopomni ſo na dobreho człowjeka w ſuſodnej wſy. To je wulki kubleč Arner. Tomu wuſtorzi swoju nuſu a jeho proſy, ſo by jej pomhał muža ſaho na prawy puć dowjeſcz. Arner wobſtejnoſcze hižom ſnaje a ſo wjeſeli, ſo może ſapſchimnyc. Nětko wojuje bohe ſe ſtym, prawda ſ njeprawdu, luboſcz ſe żebiczliwoſczu, a po dołhim bdżenju dobudże dobre. Tutón boj je wótz Pestalozzi tak kražnje wopiſowak, ſo to wurjeż njemóżu. Wſchitzy ludzo, kotrzi w powědanczku wuſtupuja, je tak jaſnje wopiſowak, ſo żebi druhdy myſlich, ſo wožobu pſched żobu widżich; druhdy cži je, jako by toho abo tamneho ſnateho widżał. Prěnja w powědanczku je Gerſcha, Lieuhardowa ſchwarna, pobożna żona. Ow kak ſo wo ſwoje dżeczi, jeje wulke bohatſtwo, ſtara a kak je kražnje ſtkubkuje. Tu może kożdy nawukunyc, kak maja ſo dżeczi kubkacz. A w tym tczi wulka bóhnoſcz tutych knihow. Njenje pak ſo też czita wopiſanje żiwjenja żwójbu ratarja Rudi, kotrehož je ſtarostowa ſtólcz na proſcherſke borto pschinjeſł. Ach, kak rad buch hiſchcze ras ſtkyſchał, kak Rudi ſe ſwojej mrókazej maczerku rěcžił. Podaj mi knihi, ſo bych cži namkał, a potom mi to cžitaſch.“

(Słónczenje pschichodnje.)

Położenje dżečowych wikow w Sakskej.

Wo położenju dżečowych wikow w Sakſkej poda krajny hamt ſcżehowazu rosprawu:

Hačrunjež mózemy na dżečowych wikach pschezo ſaho żyſne hibanje wobkedžowacz, ſo tola powſchitkowne poměry njeſu pozitivnjom próżnych měſtnow a napraſchenjom ja nimi (w pscherěrku 13 000 dżečopytacych na 100 próżnych měſtnow) wjele pschemeńito njeje. Pozitivnje dżečanſkich mozow wot ſrjedž januara wjazy na ſacżujomne waſchnje postupowało njeſe. Napraſchowanje ja dżečacżerſkimi mozami bywa powſchitkownje trochu żiwſche, hdże njehladamy na ſwonkne powołanja.

Po tajtkmle położenju pokaſuje ſo wożebje jaſnje powyſchene hibanje na dżečowych wikach, każ je ſo to hižo mežazy dołho wobkedžowało. Njeſtajnoſcze w ſkoſankach doprědkadżacze induſtrije a induſtrije ſa pschetrjebanke tworjy ſu wot njedawna ſem w dotal hiſchcze njeſtatej mérje ſwojcżho ſtukowanja na dżečowe wiki hnydom ſpóſnacz. Pola napraſchowanja ſa dżečanſkimi mozami je dżeł tak mjenowaneho napraſchenja ſa krótki cżaſ ja dora powyſchił. Dżečałwoſcz ſjawnych dżečowych ſaradżerjow je tchodża też pschi tak njepschichodnem ſtejſchczu mjes pozitivnjom a napraſchowanjom, kajež nětk mamy, jara wažna. Wona je pornjo prjedawſchim cżaſam ſ podobnymi napjatoſczemi wjeſcha. Tónle fakt nima jenoż hódnoſtny wuſnanc, ale na też towarſchnoſtne a hoſpodarſke ſczehowi wożebiteho waſchnja. Cżim bóle ſtawne dżečowe ſaradżerje też pschi dżečach na krótki cżaſ potrjebuju ſkutkuja, cżim lepje ſo poradżi, huſto pſchematu potrjebu na dżečacżerjach na wużoke ſhromadne pozitiſcze dżečanſkich mozow roſdżelicz a cżaſ bjesdżelkoſcze pola jenotlíwych dżečanſkich mozow ſ pschipokaſanjom nakhwilneho dżela pschetorhnyc.

W katarſtwje ſo hiſchcze jara mało dżečanſkich mozow trjeba, tohorunja w hórnitſtwje a w hewjaſchki ſwonkných powołanjach. W twarſtwi pschemużle ſmjerſka dla ſ wjele měſtnami dżeło zyle pſchesta. W ſchkleńcerſkej induſtriji ſu někotrych dżečacżerjow puſchczili. w metallowej induſtriji ſo w dotalnej mérje ſa wuczenynni dżečacżerjemi a nłodymi dżečanſkimi mozami napraſchuja. Tu ſo bjesdżelkoſcz wjazy jara powyſchiła njeje. W textilnej induſtriji móża ſ měſtnami wuczene mozy, wożebje żónſke, jenoż ſ wulkimi cżeżkotami dostacz. Tu ſaho praſchenje na ważnoſczi dobywa, kiż ſo ſ nawuczenjom nowych a ſ pschestajenjom dotalnych mozow ſaberа. W papjerowej induſtriji ſo mjenje dżela. Tu pſchiběraju dżełonjemżerjo. Podobnje ſteji też ſ wobleczenjowej a drastowej induſtriji. Jenoż kłokutkowe dżěkanje pytaja żiwje wuwuczene mozy. Podobne płacży też ſa dżěkarnje żyrobow, hdżež jenoż fabriki ſtóbkich twarow dżěkacżerjow pytaja. Pola hoſczenzaſkich pomozniikow a pomozniżow cżaſ karnevala hiſchcze położenje wjele połěpſchił nje, hdżež bjesdżelkoſcz je pschezo hiſchcze wulka. Pschekupzy pſchiſtajeżiy namakachu ſ meſtnami pſchi wotſamkowanſkich dżełach ſaſtużbu na krótki cżaſ. Powſchitkownje pak tole hibanje njedożahaſche, ſo by pſchiběranje bjesdżelnych kónz dezembra ſaho wurunało.

Na koho ma so samostejaca žónska wobrocić, hdyž podpjery potrjeba.

Kajke žadanja może ſamoſtejaza żónſka cżinicz w naſtupanju rentow a podpjerow; kajke wumenjenja dyrbja najprjedy dopjelnjene być, na koho ma ſo wobroczicz?

1. Żónſke, kotrež ſu ſwoje dżeło ſhubiłe, maju prawo na podpjeru bżełonjemżerjow, te-li ſu trěbne wumenjenja (wożebje, ſo ſu w pohlednich 12 mežazych tři mežazy dżełake, ſo maju wolu dżełacz) dopjelnile. Namjety na pſchiſwolenje tajkeje podpjery maju ſo na pſchiſluſchne wokrjeżne hamty ſapodacz (dżełosłarabżerńje).

2. Khore żónſke, kotrež ſu pſchi wudyrjenju khoroſcze ſobuſtawki thoroboneje kaſy, maju prawo na wothladanje (lěkarja, lěkarſtwo) a jeli ſo tak khore, ſo wjazy bżełacz njemóża, też prawo na thorobny pjenjes we wyſokoſczi poł ſakkadneje mſdy, po kotrejž ſu pola khorowneje pokładnje ſamẽſtnjene, a to na ſnajmjeńſcha 26 njedżeli.

Żónſke, kotrež móża dopokłasacz, ſo ſu pſchedpiſanu liczbu tydżenjow do invalidneho ſawěſczenja pſchinoſchowake a kotrež na pſchezo abo dłeje hacz 26 njedżeli wjazy khmane bo dżła njeſu, abo kotrež ſu 65. żiwjenſke lěto dokónczike, dóſtanu invalidnu rentu. Wudowy po invalidnje ſawěſczenych dżełacżerjach, kotrež wjazy ſaſtużiłe njeſamóża, dóſtanu wudowſku rentu, jeli je jich ſemrěty muż trěbne pſchinoſchli porjadnje płacżił. —

Żónſke, kotrež ſamóża dopokłasacz, ſo ſu ſnajmjeńſcha 60 mežazow do ſawěſczenja pſchiſtajenych pſchinoſchowake, dóſtanu hdyž wjazy bżełacz njemóża, wotpocżinſku podpjeru, a wudowy po ſaſtojnikach, kotrež ſu wumẽnjenja ſwojeje ſawěſczenje dopjelnile, dóſtanu wudowſku rentu. Kak wyſoko tuta je, cżehnje ſo po płacżenych pſchinoſchkach. Namjety na podpjeru dyrbja ſo ſapodacz pola invalidneho ſawěſczenja na krajne ſawěſczenſke wuſtawy, pola ſawěſczenja pſchiſtajenych na němſkoſtatny ſawěſczenſki wuſtaw.

3. Na żónſke, kotrež żane hacz dotal mjenowane prawa ſa żebje wużicz njemóża, ſtara ſo ſjawne ſpomożeńſtwo, jeli żebi na druhe waſchnje ſwój thlěb wobſtaracz njeſamóża. Tu jedna ko najprjedy wo wulku liczbu małych rentnarkow, kotrež ſu ſeſtarike abo ſamóżnoſcż ſaſtużenja ſhubile a kotrež njehnchu na ſjawnu podpjeru pokłasane byłe, njebychu-li żo ſ inſtaziju jich abo tych pjenjesy wothodnoſczike, kotrjż chżychu żo ſa nje ſtaracz. Do małych rentnarkow njeliczi potajtim jenoż taſke żónſke, kotrež ſu pſredy dożcż pjenjes ſ ſeżiwjenju mẽte ale też taſke, ſa kotrychż żeżiwjenje bě na druhe waſchnje poſtarane. (Dżełacżerki, kotrychż jich pſredawſchi dżełodawarjo dobrowólnje na ſtary dżeń żiwjachu, cżety, kotrychż pſchiwiſni dobrowólnje podpjerachu atd.). Sa tutych małych rentnarkow ſtaraju ſo wokrjeżne ſpomożerſke hamty. — Ssamżne prawo na ſaſtaranje ſaż małorentnarki maju też ſozitalne rentnarki. To ſu horżela naſpomnjene żónſke, kotrež na ſakkadże ſozialnopolitiſkich ſakonjow wot krajnych ſawěſczerſkich renty dóſtawaju a dale wěſo też wóſnſke wobſchkodżene a ſawoſtajene.

Żónſke, kotrež do naſpomnjenych drużinow niepſluſcheju, dóſtanu we nuſy pomoz wot pschiſtkuſchnych ſpomożerſkich komiſijow abo wokrjeżnych ſpomożerſkich hamtow.

4. Mjes tym ſo ſu renty ſwjetſcha cżiſte pjenjeżne podpjery, dawaju ſpomożerſke hamty ſamoſtejazym żónſkim trěbnu pomoz w kożdej praktiſcznej możnej formje. Wożebje dóſtawaju taſke żónſke tak dałeko hacz je to trěbne, darmotne lěkarſke ſaſtaranje, draſtu, tepjenje atd. Dale je kożdej żónſkej ſmóżnjene, ſo we prawidłowych praſchenjach na ſjawne poradżerńje wobroczicz. Je-li je nuſne, móża ſo ſkónczńje taſke żónſke też do ſaſtaracżerſkich wuſtawow ſa ſtarych ludżi pſchiječz, abo do hoſpitalow atd. Mają-li pjenjesa, namakaju wukhow wěſo w privatnych wuſtawach, hewak pak w ſjawnych na ſarunanje ſe ſjawnych frědkow. —

Martrafka na khěžorskim thróniе.

Każ ſo ſ Brüſſela piſa, je njeſbożowna wudowa mexiſkeho khěżora Maximiliana pſched nẽſchto dnjemi mumrěła. S tym je ſo ſkóncził jedyn ſ najtragiſtich wuſudow, kotryż je ſbdy wjeſchowka 19. lětſtotka potrjechił. We bludże, kotryż je 60 lět dołho trał, je Charlotta, bywſcha mexiſka khěżorka na Bouchonſkim hrodże pola Brüſſela wumrěła. 7. junija 1846 bě ſo belgiſka princeſa Charlotta na Seekenſkim hrodże pola Brüſſela narodżiła. Hižo łako 17lětna wuda ſo na rakuſkeho arzywójwodu Ferdinanda Maxa, młódſcheho bratra rakuſkeho khěżora Franża Joſeſa. Ssydom lět bě ſbożownje ſ nim ſwěrowana.

Ferdinand, kotryż ſo jako mexiſki khěżor Maximilian mjenowaſche, bě ſara romantiſzy ſmyſleny. Se ſwojej mandżelſkej bě najprjedy na hrodże Miramare żiwy, kotryż je hiſchcze dżeniża nic jenoż ſwojich kraſznych ſahrodow dla, ale też dla ſwojich drohotnych ſběrkow dałeko ſnaty. Młoda arzywójwodka bě wobkuſkowała w ſwojej rjanoſczi a lubowaſche jara pyſchu. Teżdom bě w Franżowſkej Napoleon III. knježſtwo naſtupił, kotrehož mandżelſka Eugenija ſo tohorunja prózowaſche, ſwojeho muża ſ jeneho dyrdomdejſtwa do druheho nawabicz, ſo by jemu prěnje mẽſtno w Europe wobſtarała. Tak naſta plan, w Sriedżnej Amerizy khěżorſtwo ſałożicz, a Napoleon III. chżyſche niemérne cżaſy ſezżionſkeje wójny k temu wużicz. W lěcże 1861 běchu Żendżelika, Schpanika a Franzowſka expedizija do Mexika wuhotowake, ſo bychu ſwojich poddanow ſchkłakte a mexiſku republiku nuſowake, ſo by ſnowe winowatoſcże dopjelnile. Tola bórſy wudyrchu ſwady mjes ſwjaſarjemi a żendżelſko-ſchpaniſke wójſko ſo wotwołacz, Franzojoſo pak wołtachu w Mexiku. So bychu ſwoje ſtejniſchczo pożywnili, chżychu ſ pomożu konſervativnoradikalneje ſtrony w Mexiku monarchiju ſałożicz. Jako regent wuſwoli ſo rakuſki arzywójwoda Max, kotryż ſo jenoż ſ cżeżkeſ wutrobu ſa tute ſważliwe dyrdomdejſtwo roſtudi. Hakle ſhromadnemu puczowanju jeho mandżelſcze a franzowſkeje khěżorki Eugenije ſo poradzi, ſo Max 10. haprleje poſticzenu khěżorſku krónu pschija. Bod naſſwjatocżniſchimi żeremonijemi da ſo Maximilian w Europe na mexiſkeho khěżora krónowacz. Bamż ham ſebo żwjeżeſche, nadżiſleſche ſo tola, ſo ſměſe we nim podpjeru, ſa katoliſku zyrkeſ w Mexiku. Na fregacże „Rovara“ naſtupi nowy khěżor puć do jemu zuſcheho kraja. Tola Maximilian njeſrojumi, ſwoje ſteſnſchczo w Mexiku pokylnicz. Bórſy ſo pokaſa, ſo klerikalna konſervativna ſtrona telko mozy njemẽſleſche, każ bě wudawała. Ssamo arzybiſkop Salosſida w Mexiku ſtaji ſo pschečziwo njemu, dokeż Maximilian jemu pscheliberalnje knjeżeſche.

Maximilianowe położenje ſo hiſchcze hórſchi, jako franzowſke wójſko, kotrež bě jeho żenizka, ſpuſchczomna ſepjera była, ſo domoj wróczi. Nětko ſpóſna Charlotta ſtrach, kotryż jeje mandżelſkemu jara hrożeſche. Se wſchej napjatoſczu ſo prózowaſche, Napoleona pohnucz, ſo by jeju dale podpjerał. Tola politiſki wobraz we Europe bě ſo nadobo tak pſchemẽnił, ſo Napoleon żadyn ſajim wjazy njemżeſche na Rakuſkej. Charlotta, kotraż njebě ſwólniwa, ſwojeho mexiſkeho khěżorſtwa ſo wotrjez, khwataſche do Franzowſkeje. Napoleon hladaſche, ſo ſo njeby ſe Charlottu ſetkał a chżyſche ju do Belgiſkeje póſłacz. Tola Charlotta ſo nadeſche wotpołacz. W St. Choud wjedżeſche żebi audiencżu pola Khěżora a khěżorki wunuſowacz. Napoleon bě hnuty, by rady pomhał, tola njemóżeſche ſam roſhudżicz. Nětko wobroczi ſo Charlotta na franzowſkich miniſtrow, kotřiż pał ju wotpokłasachu. Pośna ſadwělowanja thwaſche Charlotta na to do Roma k bamżej, tola też tón njemóżeſche pomhacz. A ſ Mexika pſchiſchkadżachu pſchezo hróſbniſche powěſcże. To wſcho ſkutkowaſche tak na khěżorzyny duch, ſo ſo pola njeje hižo prěnje ſawodki nastawaſeje duchowneje khoroſcze jewjachu; pſchezo bě we bludże żiwa, ſo chżeđża ju ſaſjeđocżicz. Hiſchcze ras dóſta audiencżu pola bamża, tola bě hižo ſakżne, ſo je młoda 26lětna khěżorka roſum ſhubiła. So bychu ju ſměrowali, je wſchě jeje pſchecża dopjelnicz pſchikłubliču. Też ſmědżeſche, ſchtoż ſo hewak żanej żónſkej njedowoli, we vatikanu pſchenoſowacz, dokeż ſbdi ſtajnje myſleſche, ſo ju mordarjo pſchecżeżehuja. W tutej nozu k 1. oktobrej 1866 piſżaſche w poſlednim jaſnym wokomiku ſwojemu mandżelſkemu „Horażlubowany! Roſzohnuju ſo ſ Tobu, Bóh mje woła k ſebi. Dżakuju ſo Cżi ſa ſboże, kotrež ſu mi dał. Bóh cże njech żohnuje a njech Cżi pomha k wěcżnej ſbożnoſczi. Twoja Tebi tak ſwěrna Charlotta.“

Njeſbożownu rjanu młodu żonu dyrbjachu do Brüſſela dowjeſcz, hdżež je 60 lět w cżichim, ſ wyſokimi ſwojemu wobdatym Bouchonſkim hrodże żiwa była. We Brüſſelu je żenje wjazy widżeli njeſbu. W poſledních létach je ſebom hiſchcze ſtkowcżka rěcżała; żenizka ſtada, kotruż pſchezo ſaży wotpjetowaſche, bě: „Ssym mexiſka khěżorka, njeſbym wrótna.“

Lěto po jeje ſkhorżenju Maximiliana w Mexiku wotpraſchichu. Joho pſchiwiżnizy běchu khěżora pſchera-dżili. S wopomdaczym běchu jeho do kraja nuts nawabili. Joho adjutant Lopez joho pſcheradżił, hdyż bě ſo khěżor dołho ſmużicże we twjerdżiſnje Oneretaru ſakitewak. Maximiliana ſajachu a ſaſtrělichu. Ssamżna kóż, kotraż bě jeho do Mexika pſchiwiſeła, hdżež bě ſo nadżał ſtawne khěżorſtwo ſałożicz, dowjeſy też ſaży ſmjertne powoſtanki njeſbożowneho khěżora do domiznu. —

Cykrwinske powěsće.

S Budyſchina.

W Michałſkej zyrkwi.

5. njedż. po Tſjoch kralach w Michałſkej zyrkwi rano we 8 hodż. herbſka ſpowědna wuczba a Boże wotkasanje, dop. we 9 hodż. herbſke kemſchenje, ½11 hodż. roſrěcżowanje ſ młodźinu.

Schwórik pop. we 3 hodż. żónſke towaſtwo na dwórniſchczu.

Krajnozyrkwinſke ſhromadżeńſtwo we Budyſchinie na Rózowej haży 31.

Njedżelu rano we 8 hodż. ſwjeczenje Bożeho wotkasanja w Marczinej zyrkwi; dop. ¾11 hodż. njedżelſka ſchula; wjeczor ⅛8 hodż. nabożny pſchednoſchk: „Schto je ſ tak mjenowanymi bludami a pſchecżiwnoſczemi we ſwjatym piſmje?“ Wutoru wjeczor we 8 hodż. ſwjoſt młodźiny ſa roſſudż. kſchesżą. ſa młodżenzow a ſrjedu ſchkrunja ſa młode hołzy. Schtwórik wjeczor we 8 hodż. biblińa hodżina.

Knjes ſhromadżeńſtwowy wothladaſ Zimmermann ſmě je biblińe hodżiny póndżelu w Kumwałdze, ſrjedu we Semjczach, ſchtwórik we Wjeleczinje a pjatk w Zhżezach.

Knjes ſhromadżeńſtwowy wothladaſ Zimmermann ſmě njedżelu pop. ½2 hodż. njedżelſku ſchulu a w 3 hodż. biblińu hodżinu w Wělej Horje, njedżelu wjeczor w Nowej Porſchżach, póndżelu we Wóſporku, wutoru na Zibowicy, ſrjedu w Drożdżiju, ſchtwórik w Budyſchinje a pjatk we Hornjej Hóży.

S Bulez.

5. njedż. po Tſjoch kralach rano ⅛8 hodż. herbſka ſpowědż, dop. w 9 hodż. herbſka a ½11 hodż. němſka Boża błużba.

Semrěła Ella Marja rodż. Müllerez, manżż. Jana Bohuměra Khěżora, rat. bżěł. w Rodezach, 25 l. 9 m. 29 dn. ſtara.

S Budyſchinka.

5. njedż. po Tſjoch kralach rano we 8 hodż. herbſka ſpowědż, dop. w 9 hodż. herbſke kemſchenje, ½11 hodż. kemſchenje ſa dżeczi.

S Barta.

5. njedż. po Tſjoch kralach rano we 8 hodż. němſka ſpowědż, dop. w 9 hodż. němſka a ½11 hodż. herbſka Boża błużba. Pop. w 2 hodż. Boża błużba ſa ſchulſke dżeczi.

Semrěł: Jan August Schlenkaż, żiwnoſczeż w Drabrawy, 67 l. 3 m. 2 dn.

S Hodżija.

5. njedżelu po Tſjoch kralach ſmėje farar Wjeſeli rano ⅛8 hodż. němſku ſpowědż, farar Woigt dop. ½9 hodż. němſke a w 10 hodż. herbſke kemſchenje. Sw tydżenjowczor ½7 hodż. ſrjedżi ſo 25-lětny jubilej żónſkeho towaſtwa ſe kichežeżijanſkim ſwójbnym wjeczorom we Cżiguerjez hoſczencu. Na tym nam knjes konſiſtorialny rad D. Dr. Siebel ſ Drježdżan pſchednoſchk poſticzi. Wſchitzy wożadni ſu wutrobnje pſcheproſcheni.

S Budestej.

5. njedź. po Tśoch kralach smješe farak Bójz rano we 8 hodź. herbsku spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a ¼11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći. Pop. ⅛5 hodź. shromadźizna khěsećz. tow. muzkeje młodźiny.

Sšrjedu wjeczor ¾8 hodź. shromadźizna towarstwa młodych holzow.

Sšrjedu pop. ¼3 hodź. shromadźizna žónskeho towarstwa (Wulkt bo Wjeleczina).

Semrěli: Ida Klementina swud. Fischerowa rodźena Steinderez w Huizu, 73 l., khowanje njedźelu pop. ½2 hodź. — Wilhelm Burkert, pschelz w Hródku, 61 l. — Elsa Jurkez w Hródku, 29 l.

S Dornjeho Wujesda.

5. njedź. po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. němske kemšenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. rozsrěczowanje se konfirmérowanej młodźinu.

Sšrjedu 9. febr., wjeczor we 8 hodź. mišijónska hodźina.

S Ouczinu.

5. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. herbska a ¼11 hodź. němska Boża słužba, pop. ½3 hodź. towarstwo knjeznow na farje.

S Drodźišćanskeje.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němski hamt, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boża słužba. Popołdnju w 2 hodź. dźěćikemšenje.

Schwórtk 10. februara dop. w 10 hodź. Boże wotkasanje w schuli w Drožkiju.

Pjatk 11. februara pop. w 3 hodź. Boże wotkasanje w Bělej Hori, pop. w 4 hodź. tehorunja we Worzunje.

S Khmaczicy.

5. njedź. po Tśoch kralach rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. herbske kemšenje.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. smješe farak bibliski hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Klukicha.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němska spowědź s Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. herbske kemšenje. —

Pop. w 3 hodź. herbska nutrnosć se spowědźu w Nowschonkej schuli.

Pop. w 3 hodź. w Schusterez hosćenzu w Klukichu shromadźizna žónskeho towarstwa a druhich žonow wosadny k rosšudźenju: Dyrbi žónske towarstwo dale wobstać abo nic?

S Kotez.

5. njedź. po Tśoch kralach je hop. w 9 hodź. němske predowanje, dop. ½11 hodź. katechisminowe rozsrěczowanje. Sběrka.

S Lupoše.

5. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. herbska Boża słužba, ¼11 hodź. dźěćizkemšenje. Sběrka.

S Maleschez.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a ½11 hodź. němske kemšenje.

Sšrjedu w 3 hodź. pop. herbska biblska hodźina we schuli w Delnjej Hórzy.

Semrěli: Handrij Herman Ssykora, kubleř w Delnjej Hórzy, 56 l. 10 m. 10 dn. — Korla August Kusawa, rentudóstawař w Maleschezach, 78 l. 23 dn.

S Minakala.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. herbske kemšenje.

Semrěl: Jan Lamprecht, Ingenér w Adolfskej Hěrce, 57 lět.

S Rožaczicy.

5. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němska Boža słužba. Sběrka sa rosšcherjenje khěsećzijanskich knihow a spisow. Pop. a wjeczor njemóžetej so wosebnjenej khrómadźišćeje sa młodźinu dźerżeć.

Schwórtk 13. februara towarstwo młodych holzow: jeztanje s knjeznu Vogelez z krajneho swjatka a to popołdnju w Habrachćizach (Eberšbach) a wjeczor ⅛8 hodź. we Lubiju.

Biblijska hodźina a shromadźizna žonow njemóže so na farje wotmeńwać.

S Njeżmaczidła.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. so towarstwo młodych holzow a ⅓3 hodź. towarstwo młodych hólzow na farje leńbježez.

S Porschiz.

5. njedź. po Tśoch kralach budźe rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boża słužba, pop. ½2 hodź. dźěćizkemšenje w Bošicach, ⅓3 hodź. khěsećz. tow. młodych holzow pola wodźowje hoiny, ⅓3 hodź. khěsećz. tow. młodych muzkich w Porschizach. Wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Nowych Porschizach psches knjeza wothladarja Sschižana.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. herbska biblisla hodźina we Porschizach w Nowej schnišlez ssiwi.

Sšrjedu wjeczor rošwuczowanje posawnistow w Porschizach.

Semrěli: Arnosćt Jurij Schramm, Jana Marja Schrama, kubleřa w Kumschizach mandź. žynk, 1 l. 1 m. 4 dn. stare.

S Rychwalda.

5. njedź. po Tśoch kralach je dop. w 9 hodź. herbske a ¼11 hodź. němske kemšenje.

Se Sstrepoho.

5. njedź. po Tśoch kralach herbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., herbska Boża słužba dop. ⅛10 hodź., němska ¼12 hodź. Sběrka sa dźěćazy dom badnjanych w Tošcze a sa žórdo. wožadu Beutzen ke kwarjenju wožadneho domu. — Sšmišerny krelusch so spěwa sa Jurja Zecha (Kulnju) z Mikorasa.

Semrěl: August Lehmann, hosćenzaŕ na wumjenku w Sslepom, stary 70 l. 26 dn.

S Wóšilnka.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. herbske kemšenje. Sběrka. Pop. ¼4 hodź. Boża słužba w Sběrkej. Pop. ¼4 hodź. towarstwo młodych holzow.

5. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. herbska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. Boża słužba sa dźěćzi ke wopomnjenju na Handrija Pestalozzi.

13. porjadna krajna synoda.

W Drježdźanach, 3. februara 1927.

Wjchezo bóle so dźěko khopi, ale do rukow wjacy so njechodźi, dokelž wubjerki sjichcze muradźowake njesšu. Nadźijomnje mamy jutsje macźiny doscz k muradźowanju. We wólbnym wotrjesu Glauchau-Stollberg su bo wschelake smylki stake a to hižo pschi prěnjej wólbje; jenoz dwě wólbje so sa złaczinwej pschipósnaichtej. Wschi druhej wólbje so sta, so w jenej wosadze dwaj khoraj ue žoju bobu woleschtaj. Farař póšta jeneho muža ke tymaj khorymaj a wonaj žwojej khoraj wotedaschtaj. To je pschečziwo sakonju. Wjetschina jeneho kandidaty wucźinjesche jenoz 1 hłós, to pak możesche ruma tón wot jeneho ſ teju khoreju byš, kiž njeptaczi. Tuž synoda wobsamknu, so je wólba njeptaczaza.— Knjes krajny biskop budźe žwoje prědowanje cźišchcjecz dacz.

Hanczka.

Přilopk.

* **Wohnje na Barlinskich žudnistwach.** Wczera pschipołdnju wudyri na žudnistwje w Khějzor-Witheimskej dróży woheń w pinzy. Lědom bě wobora k wohnju pschikhwatała, wupraśnychu też je tśehi ptomjenja. Bórzy pak so wohnjej podubśychtej. We woběmaj padomaj pak bě woheń sakoženy, pschetož namakachu w pinzu kaž też na kubi wopalne hnězdo se drjewowese wolmu. Dyrbi bě so wobora sažo domoj wróćźiła, wokasche žo hižo sažo ſ hamtskeho žudnistwa na Lipowej dróży wo pomoz. Tam běchu žo w žudnistwej jstwje, blido statneho rěcźnika, gardiny a sakosśte knihi sapalite. Też tu namakachu ſ benzinom polatu driewowu wolmu runje spodu blida statneho rěcźnika. Wšo su tute wohnje wulke spodźiwanje sbudźiłe. Hamtske žudnistwo na Lipowej dróży je so žamo pod policajstt dohlad stajiło. Wschěch kriminalnych studentow, kotsiž běchu wczerawsche žudnistke posbědźenja wopytali, su policajstjn pschepytali. Schtož so wupokasacz njemóżesche, bu wotwjedźeny. Hacz dotal njejsu pak sapalerjow wuslědźili, wěrte pak je, so su so wschě tśi wohnje w samsnym cźasu sakośże, a to hnydom po stónczenju posbědźenjow, hdyž žudnistwo powschitkownu panitku sbudźicz. Tutu sskadnosć su potom wusticz chcyli, so bychu nowe akty pokradnucz mohli. Dopokalsy pak sa tute měnjenja hacz dotal nimaju.

* **S pomozu 13lětneho hólczeza cźežkeho nutskamarja** sajeli. We wjeczornych dźělach Barlina běchu so w poslednim cźasu cźasto wulke paduschstwa stake. Tak bě so paduch też sažo wczera do bydlenja wyschšeho knježerstwoweho radźiczela Beutzera dobył, hdyž bě so wyjedy psches telefon wobhonik, so nichtó doma njeje. Tola 13lětny Beutzerowy žyn bě pschipadnje paducha wobsedźowak, a sčžěhowasche jeho wokazo po hažach. Tak pažantozo cźekazeho nutsdobywarja sajachu a poliziji pschepodachu. Jedna žo wo 25lětneho Behreuha, kotryž bě hižo 1919 we pschipokutnischim cźasu ſ juweloweho wobchoda na Bjedrichskej dróży w Barlinje sa 600 000 hriwnow juwelow kradnył, kotrež bě w Frankfurcze pschedał, hdyž bě też pjenjesy pschekepał. We Barlinje běchu joho podźišćo sajeli a do sastwa žadźili. Hdyž bě swoje léta wotbyżał, bě so ſ rejwarku wożenił. Bydlesche jara wožebnje a wobthadźesche pschezy w žmokingu w Barlinskich luxusownych hotelach. Dotho njemóżesche policija jemu nicžo dopokasacz, doniž ſ pomozu młodeho Beuštera stónczenje strascheho nutskamarja njesaja, kotryž je snajmjenscha we sto padach žo do wobydlenjow nutskamak. —

* **Vitaminowe hudanczko žo rosrihało.** Wjele žo w poslednim cźasu wo vitaminach pisa. Kóždy wě, so su vitaminy wěste hele, kotrež žu sa strowe sežiwjenje cźłowjeka jara ważne. Nětko su wěste jědże, kaž wosebje selenina, žad atd., jara bohate na tutych želach, mjes tym so su druhe, kaž mjaso sažo jara khude na nich. Tohodla su žo lékarjo a chemikarjo hižo dawno ſ posppytami saběrali, kak bychu mumělsku vitaminy wudźělacz mohli. We tutym nastupanju je nětko powěsć sajimawa, kotraž ſ Göttingena pschichadża, hdyž je so univerśitnemu prof. Windowžej poradźiło, dopokasacz, so žu pravitaminy tožame kaž chemiska „Agosterin" mjenowana macźišna. Hdyž žo mjenuju tutón Agosterin ſ ultrafijalkowymi pruhami wobžwětli, nastanje ſ njeho vitamin. Prof. Windowžej je žo poradźiło, rachitizyn (ſ jendźelskej khorolscu) natrknjenu wulku mjeſ ſ Agosterinom ſa tśi njedźele dospołnje wustrowicz. Agosterin może žo do kóždeje jědże pschidacz, se cźimż na vitaminach khude jědże polnu mózniwosć dóstanu. —

* **Tolet w kruwjazym žołdku!** Njewschědny a też dosć wažny podawk, hdyž žu tola pjenjesy dźenžnischi dźeń tak žadne. Nětništi mischtr Sch. w Dobbersaulu bě tón sbožownu, kiž w hewak mało swjeżelazym žołdku wym pjelnenju jeneze kruwy woprawdźity tolet namaka. By-li sarělans skoczo wokoł byt, bychmy žebi myślicź mohli, so žo tu wo nětkajkeho potomnika tamneho nam ſ dźěćazych bajkow znateho wóblita jedna, kotryž skotak! — mh . . . . . !

* **Natykowaze žmjecze.** Na jenym konzercze we Winje pocźa žo nadobo muzzli tak bjesbóžnje woschežkacź, so dyrbjesche spěwarka pschestacź spěwacź. Ale muzzli žo jenoz žam wótsje njeśmějesche, nź, won też hischcze druhich žobu natykny, a to najprjedy spěwarku na jewischczu. Wórzy sčžěhowasche też wulki dźěl pschipokłuchaŕjow tutón dobry pschikład a stónczinje njemóżesche žo nichtó wjacy žmjecza dowobaracź. Zyła sala žo je žmjeczom zhibowasche. To bě sche keklija. Stónczinje pak tola sa tym pschindźechu, so to njeje žane strowe žmjecze pola muzzkeho, kotryž bě žo prěni žmjecź pocźat, ale so je wbohi strašchny nabpad žmějawy pocźerpił. Jeho dyrbjachu je sale wotmjeścź a khorowni pschepodacź. Hakle po dlešchej pschestawzy móżesche žo konzert dale wjescź. —

* **Sažo khcheiczanske žwjate dny w sowjetiskej Ruskej.** Kaž pschečziwo ruskej zyrkwi tak žu bolschewikoju tež pschecźiwo zyrkwinischim žwjatym dnjam je wschěmi žrědkami razuje wojowali. A tola so jim njeje poradźiło, pschiwinjnosć k zyrkwi ſ ludu wukorieniecź. To dopokasa też njedawno w Moskwje wudaty scinam žwjatych dnjow, na kotrychž je potajkim dźěłacz jakasane. Ntmo sowjetsko-kommunistiskich so tom też najwažnische khcheiczanske žwjate dny mjenuja. Prěnische žu 1. januar jako Nowoletny dźeń, 22. januara jako Leninowy posmjertny dźeń, 13. měrz jako wopomnjenišći dźeń na wotstronjenje zarikeje dynastije, 18. měrz jako dźeń Pariskeje komuny, 1. meje jako dźeń internationale, 7. nowember, dźeń bolschewikiskeje revoluzije. Jako nabožesnische statnje pschipósnate žwjate dny płaczja: 28. měrz (Marije pschijjewjenja), 25. hapreje (2. dźeń jutrow), 2. juni (Boże stpicze), 13. juni (žwjatki), 6. august (Khrystušowe pschekrašnjenje), 15. august (Marije donebjesewsacze), 26. dezember (2. hodowny žwj. dźeń). Tuta protyka, kotraž ma 13 žwjatych dnjow, płacźi na léto 1927 a je ſ dopokasom, so žo hłuboko w ruskej duschi sakorjene naboženske smyslenje njeda wutupicź. —

* **Wóz na němskej tódži.** Do Rotterdamskeho pschišława pschijědże ſ Bahia-Blanca pschikhadźaza němska tódź „Kda". Dokelž bě jedyn pažažer na m"r jthorjel, dyrbjesche žo tódź pod lékarski dohlad stajicź a wobžadka tódže žo we žwojej žiwobdže sanjesowacź.

* **Khripa ho we Wuherskej a Sserbskej rosschérja.** S Budapesta žo pisa, so žu we Miskolcu dyrbjeli wschě schule sawjescź, dokelž je so khripa tak straschnje rosschérika. Też w Budapesće je žo wjazy schulow **samknyło.** S **Mišcha sažo pisches Belograd** powěsće **pschikhadźeja**, so žu wschě schule sacźinili. — Nałhórze pak khripa w Jendźelskej zychnuje. Tam je so liczba morwych w sandźenym tydźenju wo 250 pornjo pschedsandźenemu tydźenjej na 725 powyschika. We Londonje samym wumrě 492 wožobow w posledním tydźenju na khripu. —

* **Drohe pschečeźelstwo.** Kaž je znate, so njedawno direktny telefonisti wobkhad mjes Londonom a Newyorkom wotewri. To je wšo nětcho jara ważne sa wobkhodnikow. Tola to njedožaha. Też žony maju wětko ikkadnosć, je žwojimi pschečeźelkami w Ameriju a nawopak kust pobjeżadowacź, hdyž je žo jim samym wostłudźiło. Tutu możnosć wuzi też knjeni w Amerizy. Telefonowasche na žwoju pschečeźelku w Londonje a dokelž mějeschtej žebi wjele noweho powedacź, minu žo bórzy po hodźinki. Dokelž cźasche potom nětcho druhi telefonowacź, zentralny ham rosmotwu šwérneju towarschichow rosdźěli, hewak drje byschtaj hischcze dźensa hromadźe bachtakej. To pak drje njebyschtej wjazy sapłaczicź mohłej, pschetož hižo sa pół hodźinki, kotruž běschtej hromadźe bjesjadowałoj, dyrbjeschtej 700 dollarow, to je 2940 hriwnow, płaczicź. —

* **S jednorym awtom pisches puścinu Saharu.** Njany wuńdsch je franzowski leutnant Estriene měł, kotryž ſ jednorym awtom puścinu pschejědże. 8. januara je Estriene se žwojim awtom ſ Marseille do Orena na tódźi wotjeł a je 15. januara zuku puścinu pschewinuwschi do Niameya pschi Nigru dojeł. Potom je ł Tschadskemu jězorej žo dale nastupił.

* **Pjecź dźeći w jenym łéże.** W Amerizy, w kraju rekordskich liczbow, je žo nowy njeschłychany rekord pościał. Tam porodźi města Tobuškowa we Knoxvilli dwójnitka a po dźesacz měżazach dari sažo trójnikam žiwjenje. Macź, kotraž měżesche potajkim w jenym łéże pjecź dźeći, je 29 lět stara. —

Listowanje.

B. K. Jenoz wobjedźerjo samoštatnych žiwnoscžow žu winowacźi, pschinoschi na ratarsku komoru płacźicz a žu też wólkoschmani. Tuczi maja prawo, pschinoschći wotnajerjam napołožicź. Tak žu potom cźi wólbokhmani. K swjažnjenju tuteho pada dźemy te w 46. jschinku ratarskeje komory wosjewjene rosjašnjaze postajenja k 1. wotrěsłej cźišlo 1 bodacź: Wólbokhmanosć na žo pola wjetschich ratarskich hospodarstwow bjese wscheho jwolicź, žamo tehdom, dyrnjej měsiczel ratać njebył. Pola wjetschich hospodarstwow na žo wruhowacź, hacź wobchod pschez žwoje domjaze potrěby žaha abo nic. Jenoz w prěnim padze je měsiczel wólbokhmany. Też rjemjeślnik może wólbokhmanosć dostacź, je-li pódła na žwojich abo wotnajatych leżownoscžach ratarsiwo w taksej měrje wukonja, so wot žwojich płodow, njedy je psches pschedawanje tychžamych abo psches kormjenje a wotedawanje skotu porjadnje žwój dźěl pschedawa. Pschile ne pschedawanje nieje pschicźiny dosć, so by mohł wólbokhmanosć dostacź.

A. Sch. Je-li to wotnajeŕ sapowědźi, dha macje žo rosšudźicź, pak pschiprawjenja žo wsdacź abo pschecźiwo wobjedźerjej na dowolnosć skorjicź. Prozeš žo njesda bjes wušpěcha bjeź, dokelž je žo radźo hižo k wobkhodnemu nałožej wutworiło, po kotrymž dyrbi wobjedźeŕ pschiprawjenje anienny (groza) dowolicź, dyrnjej žo pola podrunźnika wo privatnu wěź jednało. Wěšo dyrbi žo pschi tom na jajimy wobjedźerja dźiwacź, schtož dźe žo swjetscha stawa.

R. W. Dokelž k Waschemu sawostajnstwu ležownosćej Jakuba, dha Wam radźimy, zo njedyrbiće žo wudawkowy bajak a zjawny (sudniski abo notarielny) testament zhotowić. Sčamorudny rukowny testament w tom padźe za ležownosmu knihu (Grundbuch) njedosahha. Khóšty žu za wobstaranje herbskeho wopisma wjetše hač za zjawny testament. Njedostak na wobydlenjach hišćeje dołho zbehnjeny njeje. Tuž njetrjebamy žej na borzowne zbehnjenje nuzownego bydleńskeho hospodarstwa myslić.

R. W. 40. Khdyž žo wójnska wudowna sahy woženi, žo ji po § 39 statneho sastarańskeho zakonja 36-krócz na měsačna podpjera jako junkrócne wunamakańka suma wuplaći. Ta je potajkim prawje wobličena. Taike wotnamakanje móže žo po §§ 72—85 stat. sast. zakonja na dóstawarjow běžnych podpjerow ke kupjenju abo hospodarskemu strukcenju swojeho wobhospodarjenstwa dowolić.

B. R. Dobrocželi hamt ma bjez dwěla prawo, sawostajenstwo hač do wysokosće wuplaćeneje podpjery zebrać. Na tym žadno testament niczo njepschemeni, je-li je žadyn pytał.

O. J. Po zakonju njetrjebaće tu wot druheje zamołwitosće presentowanu polizu pschipósnać, dokelž njeschce pola tuteho druhstwa žadyn namjet k zamołwitosću stajił. Mjenowanej zamołwitosći stej dwě bozyla dźělenej druhstwje. Dokelž žo pola Waš wo njetku (sjkonjanu) tšechu jedna, je najskerje druhstwo, pola kotrehož sće namjet stajił, jón wotpokałało. Agenta je snadź Waš namjet na druhe druhstwo dale dał a te je to risiko na žo wsało. Nusowacj Waš něchtó k temu njemóže, je-li nochcesće. Wo tutym druhstwje niczo njewužitne znate n'eje. Tuž móżemy Wam radźicj, zamołwjesćenje jenu pschepodacj, khdyž sće tola wotpohlad měł.

K. w K. Tak dołho hač wopismo k jědźenju nimacze, njesmjerće jědźadło wuzjarcj. § 24 zakonja sa jědźadła.

W. N. Saběženju wukładneho wokna móżesće sadźewacj, khdyž nad wokrom sawjeru wočinjenje a pod nim wo pschistuju porěrka žo postaracj, tak so powětr nastajnje wěje. Tak žo krónkowny a znutskowny powětr wokruna. Mesto sawjery móża žo tež kukole dźěry pschiprawicj.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sjawne pschipósłanje.

Makolětna Johana Gertruda Schkodźij w Čjichonicach khorći pschecźiwo wyschemu schwajzarjej Richardej Marxej w Lichanju nětko njeinateho pschebywanja, so by jej wot 1. měrza 1926 hač do dopjelnjenja jeje 16. léta schtarócźelstwu podpjerańšku rentu we 75 hr płaćił. Stórźbnisa žada wobškorźenego 17. měrza 1927, dop. w 9 hodź. psched sud w Budyschinje, sjiwa 141. Stórźbnizu sastupuje młodoscinśki hamt njejsneho Budyschkeho wokrjesneho sastarańskeho srjadka.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 4. maleho rožka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,498	100 čěskosł. krónow	12,475
100 swajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,585

Berlinska burša bě wčera powschitkownje sjeklabjena. Jenož někotre wošebite efekty swoje kurle kupjenja wobchodowachu. Kursy dołhich liśćinow a wójnskeje požćonki wostachu dale strukcene.

Produktowe witi tež wčera wjele nowego njepschinjesechu. Tola žo složuju po swětowych witach tšikowe žito swoje płaćizny trochu porjedźi. Pschenża a rožla dobuschtej 5 pj. po zentnarju. Jećmjeń a owoš pschi swojich dotalnych płaćiznach sawostaschtej. Wčekera płaćejsche zentnar

w Lubiju:
pschenży 12,40—13,20 hr., rožki 12—12.80 hr., nałčnjeho jećmjenja 10,80—12,50 hr., wowša 9—9,50 hr.,

w Berlinje:
pschenży 13,45—13,65 hr., rožki 12,70 hr. hač 12,85 hr., jećmjenja nałčnjeho hr. 10,85—12,25, nałmyšteho 9.70—10,35 hr., wowša 9,50—10 hr.,

w terminjowym wikowanju:
ja měrz: pschenży 14,67½—14,62½ hr., rožki 13,37½ hr.,
ja meju: pschenży 14,25 hr., rožki pak 13,27½ hr., wowša 10,55½ hr.,
ja julij: pschenży 14,27½ hr., rožki pak 12,60 hr., wowša 10,85 hr.

Witi schtwórtk w Kamjenju.

Cźehwjenu kal 12—15 pj., běły 12 pj., seleny 25 pj., rožićkaty 50 pj., kwětkaty 30—80 pj., jědźna koboda (Spinat) 35 pj., mitšinkowy kal 15—20 pj., zybła 10 hač 15 pj., jabłuka 15—35 pj.

Witi schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 14—17 pj., twaroh 25 pj., łany wolij 1,80 hr., huńy 1,40 hr., kóleršpa 8—10 pj., běły kal 10—12 pj., seleny 25—30 pj., cźehwjeny 10 hač 15 pj., rožićkaty 50—60 pj., młóšći 15—20 pj. a kwětkaty 30—70 pj., morchej 13 pj., karoty 12—20 pj., jědźna koboda 40 pj., kólrabi 30 pj., zybła 15—20 pj. a cźerwjena rěpa 10—20 pj., selerij 25—35 pj., jabłuka 10—20 pj., ćkn 1 hr., młóšće worzechi 60 pj., swinjace mjaso 1,10 hr. a kopjaze 1,20 pj.

Witi schtwórtk w Shorjelju.

Butra 1 hr., jeja 12—15 pj., běrny 5 pj., młóšće wotschechi 60—65 pj., cźehwjeny kal 2 puntaj 25 pj., rožićkaty 30—40 pj., selerij 25—40 pj., zybła 10—13 pj., liny 2 hr., schćuki 1,50 hr., karpy 1,20 hr.

Witi schtwórtk w Khrośćebuzu

Butra 1,90—2 hr., jeja 16—17 pj., twaroh 30 pj., łany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,40 hr. a cźelaze 1,10—1,20 hr., skopjaze 1,10—1,30 hr., swinjace 1,10—1,30 hr., pleczina (Schinken)) pura 1,60 hać 2 hr., polcź kuschmy 1,30—1,60 hr., schmałz 1,30 hać 1,40 hr., liny 1,60—1,70 hr., schćuki 1—1,10 hr., karpy 1,20 hr., młode hołbje 0,80—1,10 hr., kurzy 2,50 hać 3,50 hr., khapony 2,50—3,50 hr. a huńy 1,40 hać 1,60 hr., hornik 0,90—2,70 hr., sajaz 9—10,50 hr. a karnikle 1,80—2,50 hr., morchej 10 pj., jědźna koboda (Spinat) 50 pj., kwětkaty kal 1 hr., běły 12 pj. a cźerwjeny 25 pj., zybła 25 pj., běrny 6 hr., jabłuka 20—40 pj. a kruschowy 20—40 pj.

Swinjaze witi schtwórtk w Khrośćebuzu.

Pschiwjesli běchu 1107 prošatow a 237 bźhakow. Ze płaćejachu

prošata:

małe	12—18 hr.
hrěnje	18—22 hr.
wulke	22—26 hr.

běhali:

małe	26—40 hr.
hrěnje	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Swinje hubjenje dźěchu.

Na pschedań.

Krowa hyšna wyšokoburćelna we Wudworiju 23. — Krowa młoda wyšokoburćelna a jena s cźelećejom w Sćerbskich Pašlizach 7.
Kamor kuchinski, Vogt w Běłej Wodźe, Bismarkowa haša 21 II.
Stypo w Barcze čo. 29.
Wós tportowy, schulski tornistr, wojeński khabat, Lišnar w Běłej Wodźe, Nowy hat 68.
Cźelcźka raßowa, Męcź w Rěji Wbzy.
Wot młody hyšny, w Budyschinje, we Wettinskim dworje.
Gramofon w Hródku, Louisena haša 8.
Lyžyca (Fretchen) w Hródku, Wilhelmowa haša 22 I.

Pschihladacej pytaja:

Holzu do domu. „Herberge zur Heimat" w Hródku. — Weidlingowa w Hródku, Drježdźanska haša 7.

Ssudnizy na pschesadźowanje.

W Hródku sobotu 5. 2. 27, dop. w 11 hodź.: Auto, pišański stroj, kola, 3 wjertule, kulojtej blidže, 18 symskich khabatow, 20 žonjazych šuknjow, 4 žonjaze wobleki, 4 žonjaze płaśicze, 18 muježych kochlow, hlinjane fachle, żelezne hornje, kłamarske twory, šuknjane tkaniny, tapety, twarske drjewo, zigary, zigarety atd, kłamarske połzy.

Drjewowe awkcije.

W Němskich Pašlizach sobotu 5. 1. 1927 pop. ½2 hodź. we hosćeńcu:

8 mtr. dubowych schćěpow,
24 mtr. dubowych klumpačow,
25 mtr. dubowe walćiny,
15 mtr. brěsowych klumpačow.
25 mtr. brěsowe walćiny,
48 mtr. khójnowych klumpačow,
225 mtr. khójnowe walćiny,
9 mtr. bukowych a 11 mtr. brěsowych dołhich hromadow,
32 mtr. khójnowych pjenkow, kalanych.

Drjewo leži w jědlowym haju, pschi Měrschez a Wulkim hacźe, pschi Sajeceje horje.

W **Horno-Wurěźdźanskim rewěrje** njedźelu, 6. 2. 27, pop. w 2 hodź. pschi drošy do Porchowa: Kulučki, watćina a pjenki ke kopanju.

W **Drožožitkim rewěrje** wutoru 8. 2. dop. w 9 hodź. na delnjej luzy: 142 dołhich hromadow, 30 mtr. njeschich kuluchow a 12 hałowowych hromadow.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.:
Witi kaj wčera. Tendenza: jara měrna.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	3. 2.	2. 2.		3. 2.	2. 2.
Pšenica	269-272	268-272	bony	20 21,50	20-21,50
rožka	254-257	253 256	woka	23 24,60	23 24,00
nat. jećmjeń	217-245	217-245	maćdre łupiny	15-16,50	15 16,50
naz. jećmjeń	194 2 7	194 207	šolte łupiny	18-18,25	18-18,50
wows	19- -200	190-200	seradella	27-30,00	28-30,00
kukurica	190-192	190-192	raps wosušk.	16,50	16,5
pšenź. muka	35 38,00	35-38,00	lany wosušk.	21-21,50	21-21,50
rźana muka	35-37 25	35-37,1	poch. metasa	—	—
nź. wotruby	15 25	15,25	běrnj. kruški	30-30,20	30-30,40
žrane „	15.50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2.75-3,35
rapa	—	—	rźana sloma	1,7 -2,00	1,70-2.05
lane symjo	—	—	pšeńena „	1,05-1,45	1,00-1,3 .
hróch	33 36,00	33-36,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjenjazki	22-23,00	22-23,00	jećna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych witach.

3. februara.

— wol., 19 byk., 5 kruw. a — jałojc., 547 ćelat, 11 wowcy, 246 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 77—80, 2. 70—75, 3. 64—68;
swinje: (přez 300 pt.) 71—72, 2. (200—300) 70—71, 3. (200—240) 66—69, 4. (160—200) 64—65;
rancy: 58—62.

Do wikowańskeho sapisa je žo dźenja sapisałe:

1. Na lopjeno 662, so je firma Kurt Lehmann w Budyschinje sasdła.
2. Na lopjeno 975, firmu Gebhardt a Co w Budyschinje nastupajo: Towarstwo je žo rozpuśćiło. Wal'ar Gebhardt je wustupił. Gustav Dünnhaupt wikowańsći wosłkhod pod dotalnej firmu sam dalewjedźe. Jeho wuzamknjenje je sastupjeństwa wotpadnje.

W Budyschinje, 29. januara 1927

Hamtske sudnistwo.

W měšćańskej hlownej kenzliji (na radnizy po 1. khodźe) wuleji bliźiscej 2 njedźeli k nutsypokazanju sa kóždeho: Němskostatne sakońše lopjeno čo. 63 hać 70 pčeńicneho bźela a cźišła 47 hać 52 druheho bźela, kaž tež sakłke sakońše lopjeno cźišło 41 a 42, wschitke z lěta 1926.

W Budyschinje, 28. januara 1927.

Měšćańska rada.

Směšk.

** **Wina.** „Hm, lubschi pschećelo, krótko do twoja shonich, so moja njewjesta měšćanje 5000 frankow na schwalcźu wudawa." — „A tola žu žej ju wzał?" — „Sso žamo rosumi, so žym žo wożenił, ale je schwalcźu."

** **Luxus.** Hójcź k pinćnikej: „Dźensa cźehnjesch sa kokosch? Ale sće tola bjes rosuma, tak drohotny śet tola nichtó njemori."

** Jźd. Mój božićko, muzo — hdźe je jeno tinktura pschećiwo schćónam?" — „Tu žym wupił!" — „A hdźe je rum wostał?" — „Tón žym tež wupił, dokelž bě mi po picu tinktury tak hubjenje!"

** **Dźesacj Bozich kasnjow.** „Kelko Bożich kasnjow je, Michale?" — „Dźesacj, knjes wuczerjo." — „Derje, khdyž pak jenu złamasch, schto to potom je?" — „Potom shywaju hišćeje dźewjećej."

** **Pschećelki.** „Moja pschećelka je žebi kłobuk kupiła, kotryž žo mojemu na kožmićk runa." — „To je Cźe wěcze jara roshoriło?" — „Dožyła niz, žym jenoj swój kłobuk jeje słužobnej holaju dariła."

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" je wot Drježdźanskeho towarstwa „Jednoty" na jeje swjedźeń jutře sobotu (5. 2.) přeprošena. Předsydstwo so wobdźěli. Štóž może někak wotešć, ma składnosć sobujěć: 355 abo 558. Druzy hosćo su też lubje witani. Předsyda.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 9. t. m., hłownu spěwnu pruhu za swjedźeń. Zhromadźimy so na wosadnej sali. Spěwamy pola Stangec. — Wšitcy dyrbja přitomni być a to při kajkimžkuliž wjedrje. — Předsydstwo změje přich. njedźelu (6. II) pop. w 2 hodź. posedźenje. Dowěrnicy njech su też přitomni. Dirigent. Předsyda.

Delni Wujezd. Hospodarski wotrjad změje sobotu wječor 1/8 8 h. w Haškec hosćencu zhromadźiznu Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Mamy ważne wuradźowanja. Dowěrnicy so prošu, zo bychu tych, kiž do wotrjada słušeja, skazali. Předsyda.

Drježdźany. Serbske tow. „Jednota" woswjeći tón tydźeń sobotu (5. II.) swój załoženski swjedźeń w žurli „Ballhaus" na Budyšskej drózy (Bautzener Straße) 35 ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy lubi Serbja w Drježdźanach a wokolinje, wosebje też z našeje luboje domizny, so wutrobnje na tutón swjedźeń přeprošuja. Předs.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" wobdźěli so jutře sobotu, 5. febr., při swjedźenju towarstwa „Jednoty" (1/47 hodź.) w „Ballhaus". Njech so naše sobustawy tam prawje bohaće wobdźěla. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Naš zymski swjedźeń wotmějo so přich. njedźelu, 6. febr, wječor we 7 hodź. w Hänzlec hosćencu. Spěwny koncert, dźiwadło a reje. — Wšěch lubych Serbow naješe bliže a dalše wokoliny na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jasenca. Tow. „Kat. Bjesada" změje přich. njedźelu, 6. februara, swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budźe so wo swójbnym wječoru jednać, so prosy, zo bychu wšitcy přišli. Započatk w 5 hodź. Předs.

Kulow. Tow. „Bratrowstwo" wuhotuje přich. njedźelu, 6. febr., w hosćencu „Němski khěžor" swój 29. załoženski swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budźe so „Hród Lubin". Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lichań. „Zernička" změje pjatk wječor 1/8 hodź. spěwanje. Budźemy też zaso serbske reje wukuwć. Předsydstwo.

Nawječorna župa Sokołow změje přich. štwórtk (10. II) wječor 1/8 hodź. w Pančičanskim hosćencu zwučowanje.

Pančicy. „Jedn. Sokol" zwučuje jutře sobotu (5. II.) wječor we Worklecach. Njech kóždy wěsće přińdźe. Mamy so dla wšelakich wěcow zrěčeć. Načolnik.

Rózant. Kedźbu! „Tow. kat serb. młodźencow" w Rózeńće poswjeći 8. rózowuika t. l. swoju nowu khorhoj. Česćono serbske towarstwa so proša, zo bychu sebi po možnosći tutu njedźelu swobodnu dźerželi. Přeprošenja, kaž wšo druha, so pozdźišo wozjewja. Předsydstwo.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma přichodnu njedźelu, 6. mał. rózka, pop. w 5 hodź. zhromadźiznu pola k. Natuša w Khrośćicach. Dla bohateho a ważneho porjada wšitkich wočakuje předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj *w Budyšinje.* — *Za lokalny dźeł a feuilleton* A. Dučmaš *w Budyšinje.* — *Za hospodarski dźeł:* Arnošt Bart *w Brězowcy.* — *Na nawěšćenki* G. Janak *w Budyšinje.*

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póšce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 30 | Budyšin — Sobotu, 5. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Pjeć namjetow na wuprajenje njedowěrjenja přećiwo němskemu knježerstwu.

W němskim žejmje je žo na dobo pjeć namjetow na wuprajenje njedowěry podało, tři je strony sozialdemokratow a demokratow a kommunistow pšecejčivo zylemu knježerstwu, dwě k kommunistow pšecejčivo Marxej a Geßlerej wobešbje. Dalšni sozialdemokratiski namjet žada, so by žo Westarpowa rěc we wobšadženym kraju sjawnje pšcibila. Kommunistiski namjet tšončnje žada, so by Němska se Swjasla Ludow wustupiła.

Rada staršich němskeho žejma je wobsamkła, so na žo wo pšichodležajcych namjetach swobotu wothłosowaco.

Němski sejm.

Pšiched pjatkotnym połnym pohešenjom žu wjedniży knježerstwowych stronow je sešli, tola žo wo wuzadajej rěcži hrabje Westarpa njejsu dorěcžeć mohli. Skónčnje je žo dojednało, so dyrbi hrabja Westarp hnydom po rěcži demokrata Kocha žo znowa słowa jimać, so by njedorozumjenje rozehnał, kotrež je jeho prěnja rěcž sbudźiła. Sšejmowe pohešenje žo z rěcžu pšichodźidły zentrumskeje strony Guerarda wotewrji, kotraž be dže po formje swórliwa, tola wótre wotliczenje z hrabju Westarpom cjinjesche. Wón žo pšecejčivo dwojosći w najstupanju samolwitosće němzkonazionalnych sa dojednanje wo rasiskich němskich twjerdźisnach wobrocži. Spodźiwne nahlady hrabje Westarpa wo dorozumjeću politiizy žměchom zyłeho žejma poda. Wot němskich nazionalnych žadasche, so by dyrbja wohanjenju němskostatnych barbow mjes žiwojimi pschiwiwżowarjemi kónc cjinić, dokelž by hewak knježerstwo w jeho nětcžišchim sostajenju wohrožene było a skónčnje z wótrym hłosom wuzběhny, so je knježerstwowe rostoženje wo nuznej reformje němskostatneje wobory dospołne a so žo wukoženje we smyśle hrabje Westarpa njehodźi sniesć.

Wudawanje hrabje Westarpa, so je žo němskonazionalnym poradźiło, zentrum wot sozialdemokratije dźelić, wón ironiscy wotpokasa spominajo na wusměšne shromadne dźelo se sozialdemokratiju w Pruskej a Badenskej.

W druhim dźelu žwojeje rěcže wón nahladny wjednika němskoluboweje strony Scholza wo poměrje mjes schulu a statom saczišny. Se spodźiwanjom w zyłym žejmje na tole wuschparanje mjes knježerstwowymi stronami poslhachu.

Jako druhi rěcznik demokrat Koch wustupi. Wón rěcž hrabje Westarpa njedostojnu makferadu mjenowaschе a na to dopomni, so žu nětdy podobne dwojosće khežorju Němsku do rěcžow njedowěrnotsce a ludanstwa pschinjesłe. Sškowam hrabje Westarpa, so dyrbi knježerstwo nětkole němsku politiku cjinić, wón złowa nětcžišchego ministra Hergta na pšecejčo stajł, so němskonazionalni zyła žaneje swonkowneje politiki namaju, ale jenož swonkownopolitiitse trasy, kotrež sa snutskowno-politiisu agitaziju trjebaju. Se pschihłoženjom wulkeho dźela žejma žebi jasnosć wo stejišchczu němskonazionalnych k pakt swo němskich rasiskich twjerdźisnach žada a němskich nazionalnych namołwi, so bychu k knježerstwa wustupili, hdy bychu tejle politiizy jasne njepschihłosowali.

S wulkej napjatosću žejma president Loebe złowo hrabi Westarpej da. Jeho rěcž jenož nětkotre wokomiki trajesche. Najprjódzy wón swěsći, so němskonazionalni pak wo rasiskich twjerdźisnach pschewjedu a žwoju dwojomyślnu rěcž wo dorozumjeńsku politiizy tak wukładowasche, so dojednanje njeje pschewjedjene, kaž dołho je dźel němskeho kraja z zuzym wójskom wobsadżeny. S tym, wón pschi powschitkownym žmjeczu žejma praji, so je njedorozumjenje wotstronjene.

Namjet němskich ludowzow. Pschećživo němskemu kanzlerej Marxej, swonkownemu ministrej dr. Stresemannej a finanznemu ministrej dr. Köhlerej žu němzky ludowzy namjet na wuprajenje njedowěrjenja podali.

General z Pawels wo němskich rasiskich twjerdźiznach.

General z Pawels je sastupjerjej Pariźskich nowin „Excelsiora“ na praschenje, kajkich pschicžinow dla je swjasłarski wojerski komitej dowolił, so 54 wobtwjerdźenjow žo na lěcže 1920 natwarjetrjeba swotorhać, kotrež žu žo po

Alkoholismus w bolšewikskej Ruskej.

Sa cząš žiwotoweje wójny bě žo w Ruskej sakasało, alkholske napitki wužiś. Hakle loni je bolschewikske knježerstwo, so by s dalkom na alkoholike napitki próżne statne pokładnizy zjednało, bowoliło; palenj, wino a winowy bjes wobmjezowanja picja. Sobom je žo statny palenzowy monopol zawjedł. Wot toho cząša je palenzowy cżert swoje knježitwo w Ruskej nastupił. Zyły rasti lud jenu wopory pschinoschuje. Statne kašy bo z palenzowym dalkom pjelnja, na druhej stronje lud wothudnje a s wopitstwom žo na cżele a duschi kaži. Nowiny „Cżerwjena Gazetta“ mjenja, so bo wopitstwo jako natykowaza khorosć rosschérja. „Wodka“, nowiny pischu, „wopitzow do bludnizow wodsi. Dale to tak njesidże. Rjadowar sjawneho strowotnistwa w Leningradze je so redaktorej jenych ruskich nowin wuprajił so budże musne, **„wožebite domy sa hladanje wopitzow pschiprawicć.“**

Kulturne wojowanje w Mexiku.

„Osservatore Romano“ žu powěsć pschinjesse, so chżeža w arzybiskopstwje Durango w Mexiku 61 duchownych musowaco, so wot banka bżelicć, a so jim hroża, so jich hewak do jastwa zankun, dokelž dżedża duchownu bamżej zwěrnił wostaco, žu jich do khowneho města dowjedli a do wojerskeho jastwa sawrjeli. Pschescżanje katolikow we Mexiku s fschescżanskonjepschecżelskim charakterom dale traje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 5. februara.

1861 we Jitru Bjarnat Krawc, kralowski hudźbny mištr w Drježdżanach, wulki serbski komponista a dirigenta wjele serbskich koncertow.

Dar spěwanja nam z njebjes daty,
Je króna darow błyšcata;
Duž čescenу a wšitkim swjaty
Njech k njebjesam nas pozběha

Kak daloko so njebjo šěri
A słónco zemju wobswěći,
Štož wodweh ma, so k spěwej cěri,
Spěw cyłu stwórbu woživi.

Na khědach bójskej nutrnosće
So duša spěwa do njebjes,
Hdyž polna swjatej wjeselosće,
Jej' psalm a kěrluš je tón Knjez.

H. Zejleť.

Njedźela, 6. februara.

† 1887 na hórcy před Praskowom serbski ludowy basnik Pětr Mjenk.

Próznosć je, pytać zachodne bohatstwa a nadźijeć so na nje.

Próznosć też je, żedźić po čescach a so pozběhować k wysokemu stawej.

Próznosć je, žadosćam mjasa połěkować a żedźić za tym, z čohož dyrbi cłowjek pozdźišo być khlostany

Próznosć je, sej přeć dołhe žiwjenje a mało so starać wo dobre žiwjenje.

Próznosć je, lubować to, štož so ze wšej spěšnosću minje a njekhwatać tam, hdźež wostawa wěčna radosć.

Domaš Kempenski: Kročenje za Khrystusom.

•

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +4, thermometer wo hnjo +4. Djenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +1. Wuhladny na njestajne wjedro.

Nasche wjedro bo nam wčera hižo skakaly. Wone najsterje swój wiženty ras też dale skhowa. Nad pokoušchej Europu wyschiny leža, w połnozy nižiny nimo cżachaja. Jutše 5. njedź. po Tšoch kralach skhadża ptóncžko 7,37 hodź. a khowa bo 4,53 hodź. Mežacżk skhadża dop. 9,51 hodź. a khowa bo wječor 10,30 hodź. — Naschi wjedrowi ustojny staja na nowy tydzeń tele wjedro:

Njedźela 6. 2.: Pschemjenjaze, wětrowite. Póndźelu 7. 2.: Mazjace, wětrowite. Wutoru 8. 2.: Symne, wětrowite. Srjedu 9. 2.: Pschemjenjate, wětrowite. Schwórk 10.: Pjatk 11. a sobotu 12. 2.: Pschemjenjate, wětrowite. Póndźelu 14. a schtwórk staj dwaj kritiskej dnjej. — Po njebjeskich znamjenjach a khodźenju hwjezdow: Njedźela (6.): Pschihódny dżeń sa puczowanja. Póndźelu (7.): Mjerzanje je žónskimi a dopisami. Wutora (8.): Pschihódny dżeń sa ratarstwo. Srjeda (9.): Schpatny dżeń sa puczowanje. Schtwórtk (10.): Schpatny dżeń sa puczowanje. Pjatk (11.): Schpatny dżeń sa nahle rozsudźenja. Sobota (12.): Dobry dżeń sa wotlicżenje hamtskich nałežnosćow.

— **Knjez kral. hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc** w Drježdżanach, předsyda Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow, swjeci dźensa sobotu, 5. februara, swoje 66. narodniny. Drje nimale kóždy Serb znaje našeho njespróniweho duchownego wjednika na spěwnym polu, kiž je při swojej nalladnej starobje hišće tak hibićiwy a wobwjertliwy, zo je radość jemu přiladowała. Wón je sebi wo naše Serbstwo najwjetše zasłužby dobył a jeho spěwy a składby njech mjez Serbami nihdy njewuklinča. My Serbjo pak smy swojemu hudźbnemu mištrej z wutrobu dźakowni, zo je nam tak krasny spěwny pokład daril. Tohodla drje też kóžda serbska wutroba knjezej direktorej Bjarnatej Krawcej k jeho dżensnišim narodninam přeje, zo by Bóh Knjez jemu dale strowość a móc spožčił, zo by hišće dołhe lěta za swój ideal, za lubo Serbstwo skutkował mohł.

— **Pschednoschk wo luzišich Sserbach w Londonje.** Pschecżelsko luzišich Sserbow so wschudżom prózuja wo jich struchtym wošudże žiwjetej rosprawjecź. Tajki pschednoschk wotmě prof. dr. Bogčedło sandżenu póndźelu we Londonje. Psched połnej salu, tak pišaja Londonske nowiny, dżerżesche swój pschednoschk. Wón dopomni žiwotich kedźbliwych pschiwoskhacharjow na schotitku pěsen wo Winetiskich swonach. Wineta bě, tak powedaju stare baje, wikowanske město sbobatnjenych serbskich pschekupzow pschi baltiskim morju. Město morjo je wschej žiwotej kraŕnosću pózrě. Jenož druhdy so ida, kaž by klyschecź byt hłóh swonow s mórskeje hłubiny tam, hdźež je nětdy stako serbske město. Dale powedasche jim wo wupłokim wumeršwju starych Sserbow wo jich wulkotnym kraŕnym templu na kupje Rujanje (dźensa Rügen) pola města Arkona. S pomocu žiwtlowobrazow wjedźesche žiwotich pschiwoskhacharjow do serbskeho kraja a jich městow. Pschedstajowasche jim lud a kraj, nasch serbski lud we swojich kraŕnych narodnych drastach. Wopisowasche Sserbow nakožki, jich kwašu a druhe žiwotne zwjedźenje. Schumjazu pschitkelk mytowasche prózu knjesa pschednoschowarja. Jedyn knjes Francis Marchant pschipomni, so stary Bismarck je so tam wujnawak ta potomnika Sserbow. (Bismarck = tón, kotrež pisa abo pisma znaje.) Ssamžny knjes dopomni na cżahanje serbskeho krala Borisława ł Witingam w Jomsburku a so su tam stari Ssorbja rad přichdeli pschipowedanje khdeležitan-

Nürn... N 28 darmo a bjezportnje připósłanu. Doniska dosaha.

Faraŕ Neumannowy hojeński srědk

je też stajnje na składzu w samanej składownji
w kral. priv. **hrodowskej haptycy**
(haptykaŕ Pawoł Leidler)
w Budyšinje na Hošć. h. 27. Tel. 3415.

Wulku „Faraŕ Neumann“-knihu (320 stron, 200 wobrazow) dostanje kóždy čitaŕ, hdź swoju adresu zapósćele, wot firmy Ludwig Heumann & Co.,

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

29] (Wokračowanje.)

XV.

„Pohladajmy ke kajemu rosrjadej zwjazkow sluschca tale wožoba,“ rjekny nasajtra Arkadiej Basarow, stupajo hromadże ł nim po schodach hosćenza, w kotremž bješe kujeni Odinzowa załožiła. „Mój nóž cżinje, jo tu někajki schpak teji.“

„Ja žo dźiwam,“ sawoła Arkadij. „Kak to? Ty, ty, Basarow, dżerżiš ho teje wuliske moralnosće, kotruž . . .“

„Sły pak ty dźiwny schtóra,“ znapschecżiwi lenje Basarow. „Njerozsch hnadź ty, so w naschej narěcži a sa naschu cżowjeka „schpak“ réka „schwjerc“, nětcżo dobre a runje nawopak toho, schtož ty myslischo? Pjeczelka tu je, so wěch. Njejsy-li mi ty dżensa žam powědał, so je ho wona dźiwnje twdała, — hač runjež po mojemu dacżu nicżo dźiwneho njeje, ale nahonsk jara rosumne, ta bohateho starza žo twdacź. Ja mjeżczanskim kleskam njerěrju, ale mi dyrbi ho myslicź, kaj praji nasch sdźělany gubernator, so njejsu zyle bjes pschicżiny.“

Arkadij na to nicżo njewotmołwi, ale zakkepa wo dirje cżišu, hdźež pschehywasche madame Odinzowa. Młody słužobnik we libreji dowjedże wobeju pschecżelowo do wulkeje sjiwy, hubjenje wumeblowaneje, — kaž žu to swjatschca wschě sjiwy ruskich Hotel garnis — ale sjiwa bě rjenje ł kwětkami wupyschena. Wórsy pschińdże też knjeni Odinzowa žama we prostej ruskej drasce. Wona sjedza žo we žiwotne naležnoscho žłonża hischcze młodscha bycź. Arkadij pschedstaji jej Basarowa, a nětko pytny ł tajnym spodźiwanjom, so bě žo tón nětkaŕ samucźši, nješ tym, so kujeni Odinzowa zyle měrna wosta kaž wčera też. Basarow to žam też cżitjesche, so je samykeny a to jeho rosmjerja. „To je rjana wež: bady by žo nasp6schak!“ žebi wón pomyšli a roswalwischi žo do stoka, niž hórje Sitnikowa, da žo dy wulkeho powědanja, nješ tym, so kujeni Odinzowa na njeho ł jadrownaj wocżomaj sgladowasche.

Anna Sergejewna Odinzowa bješe dwórka Sergeja Nikolajicża Lokteva, senjoara, kiž bě pisches swoju rjanosć, pisches swoju dźiwjosć na hrace a pisches swoju wobrotnosć we njenjezhnych nałežnoscżach wulkowany. Hdyž bě wokoło pjatnaccże lět w Pětrohrodże a Moskwje we wschelakich dyrdomdyesstwach pschejił, ščinješi ł tym, so wokoło samoženje pschehra a dyrbjesche žo na wjzy sabydlicź. Tam wón bórzy wumrě.

Sslwojimaj dźowkomaj, Hanje a Katyrnje — dwaceżi a dwanaccże lět — sawostaji jenuž samožencżku. Jeju macż, ł wolkuhdujeneje wjerchowskeje dwójdy ł Ż . . . pokhadżejo, wumrě w Pětrohrodże, hdyž bo jeje mandżelskemu hischcze derje wjedżesche. Pokoženje Hany bješe po nanowej žmjerżi jara cżežke. Wubjerne wukubłowanje, kiž bě žo jej w Pětrohrodże dopałko, njedźesche ju na starosće w domjaznosći a hospodarstwje pschihotowało, kotrejž na nju na cżini wjzy cżakachu. Wona dożyła nikoho njesłajesche we zyłej wokolinje a njebě też, ł kimž by mohła radu skhadowacź. Jeje nan bě žo wschěch žuhodom zdalował; wón jich hidźesche, a też woni jeho zajpjewachu, kóždy po swojim waschnju. Tola njedźiwajcy wschelko wona hłowu njezhubi a hnydom napitka pósće swojeje macżerje, wjerchowny Avdotiji Stepanownej Ż., jej a swoarlíwej staruschcy.

Hana zniesje ześerpnje wschě cżežkne waschnicżka, zajesche wschě najześpjse zjawy, brunnczesche a žwarjesche ł rasa do wjeczora, a žamo po zahrodże žo hinak njepschehodźowasche, hač pschewodżana wot jenicżkeho swojeho robotnika, pothmurjeneho łakasa we wotnoschenej hrochżotkej libreji a w thrózłatenu klobuzu.

Hana zniesje ześerpnje wschě cżežkne waschnicżka, zabèrasche so žwérnu ł wocżesnjenjom hotny a, kaž je ida, bě so hižo ł myślicżku pschecżelka, swoje žiwe dny za cżichim dożiwjecź . . . . Tola wožud bě jej druhe pschihotował. Zyle pschihodnje wuglada ju wěsty Odinzow, jara bohaty cżłowjek nětkaŕ pschecżahtyrcżezi lět stary, hypochondrist žamotaŕ, tołsty, cżeżki a kikały, hewak wschak niż runje hrapy a tón, kiž bo do njeje łakubowa a prošesche wo jeje ruku. Wona bě ł nim pschesjene, dyž ł jeho zonu — a tón bješe ł njej nětkaŕe pjecź lět žiwy a hdyž wumrě, sawostaji jej žiwoje zyle samoženje. Anna Sergejewna wobołeła dwa ja jeho žmjerżi njewopuschcżi žwoju wjeż; potom wujdże žej ł swojej žotru do wukraja, ale niż dale Nimzkeje. Tola tam žo jej wostudži a tuž wróći žo do žiwjeneje łubohoho Rikola, kiž bješe nětkaŕe 40 wjerst wot města N. žalene. Tam mjeješe wulkotny, kražnje wumeblowany dom a wulkotnu sahrodu ł oranżerju wobdatu; wschako njeboczicżki Odinzow njebě žebi nicżo zaprěwał, bě žebi wschitko popschewał. Da města Anna Sergejewna jara rědko jěždżesche, žiwjetscha jenoż, hdyž mjeješe nětcżo wobstaraczź, a dołho tam njewosta. Žu wschak njenczażu we guberniji rad, žwarjachu njekražnje na jeje zeitnu ł Odinzowym, powědachu žebi wo njej wschě możne błady, wobkruczowachu, so je wona žiwojenu nanej pomhała wschelake kusti pschi hraczu ł kartami a so też bjes pschicżiny njeje zahwěsće do wukraja jěždżita, ale ł potrěbnosće zawodżecź njesłodżowne ześerhwi . . . . .

„Wy rozumiesće tola? —“ dopowědachu žebi hischcze cżile njepěkni bachtarjo. „Ta — otwjej je pisches woheń a wodu khodźiła,“ rěcżachu wo njej. A fnaty guberniji zortowaŕ žiwjetscha pschida: „Haj, haj, žamo pisches wschě žiwjoły.“ Wschě tute powědanja pschińdżechu jej k wuschomaj, ale wone bjechu nimo jeje wuschow! Wona mjeješe powažny krutu, žwobodnu a też bołej rozsudnu.

Kujeni Odinzowa jedźesche, pschińdżejo žo k wobłožnju we stoie, ruku na ruku pokoržuschi a pschipoškuchasche Basarowu. Tón pschecżiwo žwojemu waschnju rěcżesche dołej wjele a bě widżeci, so ho prózuje, žwoju bjesdadnju zajimacź, na cżimž bo Arkadij zažo žana dźiwasche. Wón pak njemóżesche rozsudźicź, hač je Basarow žiwéj samoŕ dożpał.

(Wokracź. ześerhwje.)

w dżenżnischim cżiśle dla sapodacża próstwu wo wołóżenju dawkow tych ratarjow, kotśiż su loni njewjedrow dla schkodowali.

— **Muwarjenu jebańku łu słónczńje sajeli.** Njejnatu, tak mjenowanu dobrocześitku jebańku, kotraż je we wschich kónczinach Němskeje, też tu w Budyschinje, ludźi wujebała a kotraż běši źwoje wopory wołożiła we wuśtawach sa starych ludźi a w towarśtwach wowkow pytańche, su nětk słónczńje w Erfurcze sajeli. Jebańka je nědbulscha wothladańka Luiśa Dóschnerez, kiż je so 11. dec. 1892 w Halli n. Ssolawu narodźiła. Jeje wobras we kriminalnym wotdźělenju w Budyschinje wuwiśa.

— **Kedźbu pśched wopaczńym knihipruhowarśtwom sajźimkom.** W pógłednim cźasu je we wokrjeśu jeneho finanzneho hamta wopaczny knihipruhowarśki sastojnik. Drježdźańskeho krajneho finanzneho hamta wuśtupowak. Pruhowanʼsa sastojnizy sariadnistwa němskich finanzow meju hamtśe wuwołaśi pśichi śebi; jeli śo někomu nichtó podhladny bnzá śa, njech śebi wupokas pśechedpokłaźicź da a w dwólomnych padach njech pśichiśluschnemu finanzjemu hamtej wośiewi.

— **Stótne khorośće w Hornjej Łužicy.** Po źdźeleniu krajneho śirowotnistwa hamta běchu 31. januara 1927 w Hornjej Łužicy sćěhowace stótne khorośće: 1. Śalenosć we 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Jitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. Potkroma w 1 gmejnje a 1 dworje Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa, we 5 gmejnach a 5 dworach Kamjenskeho, w 7 gmejnach a 7 dworach Lubijskeho a w 4 gmejnach a 5 dworach Jitawskeho hamtskeho hejtmanstwa.

S **Hornjeje Hórki.** Kaž kóžde lěto, tak też létśa wuhotuje naósche ferbśe tow. „Łužica“ swój fymfli śwjedźeń. Próżny a cźasa je wjele kutowako, to by śo ńěchto hódne pośćiśiło. Tydźenje dołho krajerjo wukmu, so by śo wschitko derje radźiło. Naósch njeśpróśninby dirigent je swojim tśótym programom wudospołnił. Dźak a śa cźowa wutam a knježnam, kótśiż śo sa bjeze a tyńe, niż jenož naósche towarśtwa, ale zyłeho Sserbowstwa wopruja. Najwjeśiśi dźak pak by był, so by wschitkim lud we wokolinje w 5. hodźinje popołdnju do Hornjeje Hórki k Hańselezom pśichóśł a tam pobladał. Wschitko dalśne je na programje widźeć. Kacź śo nichtó njebudźe. Teź hoscenzar je śo wo bobre ześe a pica postarał. Tuž njewostań jutśje nichtó doma, ale wschitcy k Hańselezom do Hornjeje Hórki.

S **Korśynja.** Ličźby dźěłonjemjerjow we wokrjeśu Korśynskeje dźěłoweje saradźenje a w pśichiśluschnych jewotiśnych měśnoscach su w tuchwili sćěhowace: We Schérachowje 169 (5 procentow), w Bjedrinku 16 (7,7 proc.), w Khemnergu 46 (5,4 proc.), w Karlsbergu 15 (11,2 proc.), w Khrośtawje 38 (4,6 proc.), w Jiłsach 12 (2,7 proc.), we Wbohowje 13 (6,6 proc.), we Wośtaschezach 5 (5,4 proc.), w Bójschwezach 3 (2,8 proc.), w Korśynju 104 (4,5 proc.), w Nowem Schérachowje 14 (7 proc.), w Petersbachu 9 (9 proc.), w Noswodezach 25 (4,7 proc.), w Sohlanskje 482 (8,5 proc.), we Wolbramezach 102 (4,3 proc.), na Sdźarse 1 (1/3 proc.), w Supowje – (— proc.), w Tuczśizach 32 (7 proc.), we Wjedźarjezach 157 (6,7 proc.), w Mośtalje 37 (4,3 proc.), we Wjeśerśinje 149 (4,3 proc.) a we Wurbiśu 22 (9,8 proc.).

Z **Radworja.** Towarstwo Młodych Ratarjow skhadźowaše so srjedu 2. maleho róžka pola Smitkec. We 5 hodź. pop. wotewri knjez předsyda Jan Guda zbrodźenzu a powita sobustawy a hosći a wosebje knjeza dr. Śleen, kiž bě přednošk wo pućowanju po Serbskej Łužicy ze swětłowobrazami přihotował, a přepoła jemu hnydom słowo. Aparat a płachta stoještaj hižom přihotowanej a tak słyšachu přitomni hnydom słowa narodneje historije a wobdźiwachu rjane wobrazy. Pozběhowace běchu to wokomiki a přenđe minychu so hodźinki, hdyž widźachmy wojowarjow za naš narod, historiske městnosće a skónčnje rjane narodne drasty, naše katolske, kiž su nam wšém derje znate, ale też evangelske, kotrež pak we našej wokolinje zrědka nadeńdźeš. Też delnjołužiskich a Błótowskich wobydlerjow tu widźachmy we jich sydleščach a rjanych pisanych drastach. Woprawdźe škoda je, hdyž při tajkich wěcach lud wjacy zahorjenja njewopokazuje, a znajmjeńša sobustawy dyrbjale tu wšitke być. Za přednošk wupraji so knjezej drej. Ślecy wosebity dźak. — Po tym so towarstwowe należnosće dale rozpominachu, wosebje přiboty za swjedźeń, kiž ma so 20. maleho róžka wotměć. Po hodźinach wjesołeje a powučaceje zabawy skónči so zhromadźizna. Nadźijomnje su přitomni prawje wjele z dobreho zdźerželi a so skrućili w dźěle na narodnym polu.

S **Delnjeje Hórki.** Sanźdenu pónđelu 31. wulkeho róžka pokhowachu žo tu cźełne powostanki knjeza kubleja Synkory. Wulka łyża ludu bě žo na Synkorij dworje zhromadźiła, i tym pokazałschi swoju cźešć a luboscź njeboczićzkemu, kotruž bě žiwi derje sastłužił. Kaschcź, we kotrymž njeboczićzki ł mérnym wobliczom leżeše, jako wotwjerzowanschi wot žiwjeho spróżnineho a žiwerneho žiwjenja, steješe w rumnosći, kotraž běše rjenje se schmrkowej seleninu, wěnzami a žwězkami wupyschena. S dwanom 2 hodźin žo nutrnoscź łapoca. Kapałka sanješe tśerłuschi: Schtó sy mój kónz? — Wołsadny duchowny, knjes farař Mikela ł Maleschez, pschi wotewrjenym kaschczu derbśe predowanje dźerżeše. Potom spěwanśe towarśtwo spěw sanješe. A nětko pschewodźachmy naschego lubeho šohubratra won k jeho poślednjej sparnej komorzy. Knjes farař nětko druhe predowanje we nemšiej rěcźi dźerżeše. Sobustaw pschedhydstwa „Łužiskeho burskeho śwjatka“, k. Krawcźik, wěnowaše jemu rjane kwasy a wěnzy we šerbšej a nemšej rěcźi, pschi kotrejž so wěnzaj pschepodaschtej wot „Łuž. burśk. śwj.“ a wot „Krajneho śwjatka maleho ratarśtwa“ w Bertinje. Sćowo „šmy dobreho muža pohrjebali“, płaczi też tu. Njebocźiczki měśesche wutrobu na prawym měśe. Won wědźeše, hdže je rada a stutk nusny. Won wědźeše, hdže žowjich šobuczłowjekow tak rjez cźrji cźichcźi, won měśesche stajnje dobru a rośomnu radu. Jemu njeńdźeše jenož wo to, so by dosć było, hdyž žo jenož jemu derje dźěše, ně, won chcźeše to dobre też pola žowjich šobuczłowjekow widźeć. A kak žo won staresche, prózowaše a wuprowaše ša to dobre, k spomoženju naschego ratarśkego ludu. S krótka prajene, won běše muž, kaž w knihach stejł. Haj, won běše tajke, kaž sprawny šerbśi dur. Jemu běše snate, schto może nadaśiem derjeschiom może žo też naschi lud w narodnosći šyda „Łužiskeho burskeho śwjatka“ pilny njeskećbiczny a njeśpróśniwy wojowaŕ. Tola pschešahe dyrbješe wón bitwischźo naschego cźłowjeskeho wopomnjenja a šedźenja wopruschcźicź. Hakle w starobje 56 lět dyrbješe wón ſ naschese šrjedźinny wotejcź. Rady šmy žo ſ nim šetkali a šhadźowali, a nětko je jeho městno próšne. Ale jeho dobry duch pschi nami wostanje, a tutón jeho duch a jeho smyslenje budźe nam stajnje ſ pohonom, so w jeho šlopach dale kročźimy. R. i. p. K.

Se **Schescheowa.** Tudomna dobrowólna wobnjowa wobora žwjeczeschе sanźdenu njedźelu šwój 3. sakoženśki šwjedźeń w knježim hoscenzu w Njeswacźidźe. Jako běchu samodne hudźbne kruchi wuklinčzake, powita kn. woborny heitman Lukas wopytowarjow, kotśiż běchu žo w bohatej licźbie sešli. K cźešći semrćeho wopalneho inspektora Lamprechta w Adolšiej Hěcźe wschitcy postanychu. Pod wuśtojnym nawjerowanjom knjeza Wagnera šo dźiwadłowy kruch derje hrajeschе a šebi wulki pschikšek doby. S wješelej rejku šo wješeły wječzor ščinješi.

S **Komorowa** pola Rakeź. „Błaćzi kwaź“ je nimo. Wiele je žo w naschich „Sserbśtich Nowinach“ wo nim pišaʼo. A niż jenož naśe dźěći, ale też my dorosćeni šmy žo létśa na nim šradowali a wješelili. Sserbśte tow. „Nadźija“ je jón njedźelu wjeczor w Budyschinje šwjeczźiło. A dokelž je naschi šrbśi „Sokol“ też jedyn „plať“, dha žo potom njerjerbamy dźiwaš, so šu žo šaźdenu njedźelu hnydom śi šokolśe šwjedźenje nabožo wuhotowałe. Ale to je jenož špodźiwne pschi tom, so šu naschi Komorowšzy Sšokolśo na wschech tšoch šwjedźenjach aktiwnje šobuškutkowali. Njedźelu tydźenja hakle je šebi naschi „Sokol“ se šwojim žonśtim wotrjadom do Kulowa na šokolśki šwjedźeń dołecźał, hdźež naschim wumělcam na prěkuschu, kaž też naschim Sšokolkam pschi jich eśkaknym prosćnym šwjeczowanju Kulowšzy pschiładowarjo wuschi połne nałeschachu. Hdyž pak naschi Sšokolśo šhonichu, so budźa njedźelu šaźo wschudźe lute šokolśe šwjedźenje, dha wšo jich nichtó wjazy domach dožerżeć njemóžeše. A nimo toho, so je šebi naśe prěnje druźstwo njedźelu w Ralbizach šaźo hrimotaju šławu dobyło, je jedyn ſ naschich wumělcow we Rakołach swoje dźiwy pschedstajił. A pódła toho je hišcźe naśa po žywych Sserbach derje šnata, a wuwołana šokolśka kapała Radwośtśim Sšokolam pschi jich šwjedźenju pišała. Haj, naschi Komorowšzy Sšokolśo šawěšće podarmo njeśpěwaja: „A wjedźe puć do daloka, to njenaśtróža Sšokola. Tuž mužnje, khrobże do prěda, hdyž cźaka wótcźina.“ Sšława naschim Sšokolam a Sšokolkam. Dale tak.

Bratśja, šotryl šwěru hajće,
Drohe łubła maćerne.
Hdyž žo kóždy dźěła pschinu,
Sserbśtwo nihdy njeśańdźe.

S **Drožđżija.** Sšobuśtawy tudomneje dobrowólneje wohnjowneje wobora ſ wobśamtke, so chźeha po dwělětnej pichetšowaŋy šaźo šymśki šwjedźeń wotměć. Kaž je hižom pschežo było, lubi też létuschi šwjedźeń, so kóždeho wopytowarja špokoji. Tohodla žo kóždenu porucźa, so by jutśje njedźelu šwjedźeń wopytał. Też hoscenzar žo prózuje, so by ſ kuchnje a pinzy to najlěpśe pośtśiźeł. Wobledźujcźe też nawěschtk w dźenżnischim cźišle.

S **Lubija.** Wschelake nowiny šu šaschłe dny pišałe, so je w jenej wšy Lubijskeho wokrjeśa šwójba, 8 wošobow šyła, žo ſ nabožnym bludom šajała. Po dokładnym wobhonjenju pak žo tu wo wješ pola Lubija we Sałškej njejedna ale pola Lubija w Marienwerderskim knježeśtwowym wokrjeśu we Wjeczornej Pruśkej.

Z **Khróšćic.** Na swěcźe mamy wšelako „loskoćiwo“ wěcźy. Jena z nich je zawěšće teź hromadukładźenje honow. To móže cźłowjek tu wospjet wohkedźbować. Wěc njeje lohka, wšitkich wobdźělnikow spokojić. Na wšě 6 lět je trało, wšitko tak nimale wuhładować. Zda pak so nětko, zo tola skoro ke kóncej přiźe. Na Swěcźe Marje a štwórtk wotměchu so tu tohodla zhromadźizny. Wobdźělnikam, je jich přez sto, předpołoži tu wobdźělak wěcy, k. ratařski radźićel Wjelk, naćiski a zapiski. K skónčnemu jednanju hišće njedóńdźe. Zo pak su płody tak daloko zezrawiłe, su mnozy přez stajne prócowanja zmóžnili, mjez nimi też předsyda zjednoćenstwa, kujez kublef Weńka. Napřećiwo wěcy móża so nětko w běhu 10 dnjow rekurzy zapodać. Zo so stanje, je wěste. Ale na wěcy pak so tohodla zakładne přemělenja njestanu. Zawěšće budźe móžno, nazymske wusuwy na nowe hona wusuwać. Jene dźěło, kiž lětstotki přětraje, tak nadźijomnjo bórzy swój kóne namaka a to k zbožu wšitkich wobdźělnikow!

Ze **Stareje Cyhelnicy.** Pjatk popołdnju čisny so tu awto, kiž běše do suwanja přišoł, na jenu łuku. Ani wjednik, ani awto njejstaj so wobškodźiłoj. Někotři ludźo pomhachu awto zběhnyć a za krótki čas jědźeše zaso dale. To je woprawdźe zbožo při njezbožu.

S **Wojerez.** Srjedu wječzor wumrě tu po dołhej khorośći, ke kótrejž bě w poślednich dnjach khripa še sahorjenjom płuzow pschida, mokrjejmy schulšti rada Schołta. Njeśpróźniwje je hišcźe zwoju šłužbu hacź do tónja šaźdeneho tydźenja šastawał. Won šteješe we šłužbach wótca Jakuba Schołty, kotrež pak je hižom wjele lětach. Jako bě krótši cźaš w ludowej schuli ſ wucźerjom pobył, bu pomoznu wucźer a pschidźe na přaparandowy wušław w Greifenbergu. Wot léta 1912 bě ſ rektorom tudomneje ludoweje schule. Jako žo łakoń wo wokrjeśnych schulšich radach šamjeděe, bu won šwopředka proviśorišy a potom zyłe jako wokrjeśny schulšti rada pschišłaśeny.

S **Krjebje.** W tutych tydźenjach w naschej wšy pucź do Kólšłoho dokładnje porjedźeja. Tónle bźeł pucźa bě dotal tajki, so možachmy pschi dešcźowjtym wjedrje jenož je pschedhładnowšeju jón nastupiś. Wuporjedźenje bróšt ke pósće, kiž žo šaźdene léto pschewjedźe, je žo dobre wupokasało. Ale dalšchi pucź do Cźešinśka abo Nowjeho Bukolnja je wšo hješiroščhiny, tak ruckje hacź deščźowjty cźaš šastupi. W bližšichim cźašu dže wěšo wjazy hinak njepóńdźe, hacź žo šo pucź jako bróha wutwari.

S **Krjebje.** Wot śrjedy hacź do pjatka bě tu w Wbrazach hoscenzu ſ drjewa wurěšane Khrystušowe cźerpjenje wuśtajene.

S **Běšeje Wody.** Na žadanje statneho cźišnišstwa dyrbjachu w Jabkońzu cźełko tšechikrjerja Wolšcha, kiž bě šaźdenu śrjedu wumrěł, šaźo wuhrjebacź a pschepytacź. Cźełko dowjescźu do Mužakowskeje cźełkownje, kótrejž je Shorjelski a Lubanjki lěkaŕ šezěrowaschtaj. Schto staj lěkaŕej namakałoj, njeje hišcźe znate.

Se **Sśeho Komorowa.** Wot 21. hacź 23. meje 1927 wotměje šo w naschim měšcźewulka wustajeńca ratarśtwa, wikowarśtwa a industrije. K tejle wustajeńcy pschidźeja šo hišcźe wustajeńca koni, howjaseho šotu, wowzow, šwini, karniklow a pjerišnoweho šotu.

S **Wjeśi** pola Mužakowa. Dokelž je tu wjele schulšich dźěći na thripus šhoriko, dyrbješe šo tudomna schula šamknyć. Hdy šo šaźo wotewri, njeje hišcźe wěšte.

13. porjadna krajna synoda.

W Drježdźanach, 4. februara 1927

Dźenża maja šo 6 knježa do šynodalneho wubjerka wolićź. Jenu je hacź dotal president šynody pschińšku-schał. Wón šłucha po nowej wustawje teź do krajnozyrkwinšteho wubjerka. Tuž jich wjele méni, so president šynody do šynodalneho wubjerka njeśłuschła, druhi pa hinašcheho ménjenja; tu ma wubjerk sa wustawu rozšudźiźć.

Potom šo wo šakonju jedna, kiž ma § 51 wošadneho porjada šběhnyć, kiž postaji, so ma šo licźba zyrkwinšeho šastupjerstwa 6 lět po do mozmšłupjenja wošadneho šastupjerstwa powschicź. Tute 6 lět šo jutry ša léto minu. Tehdom méło šo jeho powschenje štacź. Zyrkwinška wyschnosć ša tajke powschenje njeje, dokelž je cźeško, w městach kaž na pšch. w Budyschinje, 60 wošobow namakacź, tiž šo tak šaź sa zyrkwine žiwjenje šajimuja, so móhli ſ dobrym prawom wošadnemu šastupjerstwu pschińšłuchacź. Wšjaŋ hobuśtawow šastupjerstwo ma a mjenje šamołwitу šo kóždy cźuje. Teź potom jenje wschitcy njepschińdu. Synoda šo ſ wjetschinu ša to wupraji, so měť šo § 51 wošadneho porjada wuschmórnyć a so pschi dotalnej licźbje zyrkwinych šastupjerjow wostanje. Nahonet, so mohłe wošadu cźinicź, kaž chźeda, šo njepschiwja, teź tón niž, so mohło šo rošhudźenje wo 3 abo 6 lět wotšторcźicź.

Hančźka

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Powokanje.) Privatny dozent ša štawišny němšeho pšmowstwa na techniśkej wyšokej schuli w Drježdźanach dr. Horšt Engert šo jako profesor na nowe šrjadowane městno ša němšku rěcź a pšmowstwo na litwinšku univerśitu do Korna powoła. —

* S **Lipšta.** (19 000 bjes bydlenja.) We wcźerawšim poštedźenju měšchčanšteho šastupjerjow šo šdźěli, so je šo pschi poślednim liczenju bydlenjow w Lipšku 19 000 jako bydlenje pytanych šapiłałoj; 17 000 wobkrucźeńche, so žane šamšme bydlenje nimaju. S tym šteji Lipšk na prěnim městnje mjes šaśkimi městami, schtož wobydlerišku nuzu naśkupa. —

* S **Kamjenicy.** (Šsmjertnje šnješbožik.) Tu šajěde cźežitу awto do ruczneho wosa špomožeńskeho wójška, kotryž tšio dźěłacźerjo cźehnjechu. Tuczi žo ſ semi cźišnuchu a cźežko šranichu. Jedyn ſ nich hišcźe šamžny dźeń wumrě. —

* Se **Grünny** pola Kamjenicy. (Prěnje šchkóržy.) 1. februara šu žo prěnje šchkóržy šaźo ſ nam wróćźile. — Šamjo, šo nałeźźo bo blížši! —

* Se **Freiburga.** (Wopor žowjeho powokanja.) Na žuźodnych Wahnaćkich brunizowych podkopkach šnješboži baggerowy wjednik Wagner šmjertnje. Wagner chźe wuhlowu šćěnu wucźišćišći, jako žo tuta nadobo wješe a jeho ſ tajkej mozu baggerej pschipjerš, so wbohi hnydom wumrě. —

Najnowiše z cźełeho świata.

Schkrowa powěść wo wjedrje ša julije njedźelu: Pšcheměnjate kaž dźenża, skerje bóle maćzate.

Wyschišchi škadowny rjadowaŕ Hilger w Siegersdorfje w Schlešiśkej a schtyrjo jemu podtajeni šastojnicy šu léta dołho na železnišu tworowe wosyły wobkradnyli. W jich wobydlenjach žu hromady tychle tworow namakali. Hilgera je žud ſ thkoštarni na 4 léta a ſ šhubjenja cźešnych prawow na 5 lět šaźudźili. Druhy wobšłorjeni ſ lóšchim thkoštanjom wotendźechu.

Po rošrisanju najwyšišchego žuda magistrat hłowneho městja Prahi njeje woprawnjeny podate pšma we hinašchej rěcźi pschijimacź dyźli w štatnej cźešći rěcźi.

Zendźešiśkej djetacźerśkej štronje rošschežejenje hrošy, dokelž jejne pomerne łchidko kujeześtwowu politiku pschećiwo Chinje podpjeruje.

Studentojo Azharšteje univerśity w Kairu, najwjetšicheje a najštawišicheje wyšokeje schule muhamedanow štrajkuja, to bychu pschećiwowo wobšamknjenju egiptowšteho parlamenta protešťowali, po kotrymž je wucźerśki šeminar a prawne wobšłužbjenje ſ kontrolle nabožeńšich wyschnosćow wujimaju a žo ministerśtwu rošwucźenja podtaja.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton A. Dučmaŋ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžkowicach. — Za nawěšćki O. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu** — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž tež zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Hosćenc w Lejnje

póndźelu, 7. februara

wulke dwójne swinjorčzanje

Přećelnje přeprošujetaj — Pětr Nowak a mandźelska.

Hosćenc w Drožďžiju

Jutře njedźelu

założeński swjedźeń

dobrowóln. wobnjow. wobory

z dźiwadłom, žortnymi přednoškami a balom

Přećelnje přeprošuje **komando.**

Započatk w 6 hodź.

Spěw.tow. Radosć w Bukecach

wuhotuje **njedźelu**, 13. februara wječor w 7 hodź. w Stangec hosćencu w Bukecach

wulki serb. wječor!

Spěwny koncert. **Wulke dźiwadło.**

— „Na wumělku, hra w 4 jednanjach —

Reje hač do 3 hodź. Programy su do prědka dostać.

Wutrobnje přeprošuje **Spěwne towarstwo „Radosć“.**

Serb. tow. Łužica w Hornjej Hórcy

Započ. w 7 hodź.

Wuhotujemy njedźelu, 6. małeho róžka 1927 w Hänstec hosćencu

zymski swjedźeń

ze spěwansk. koncertom, dźiwadłom a rejemi. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy!

Započ. w 7 hodź.

Serb. tow. Łužica w Hornjej Hórcy

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, ščiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Rozwučenje w přirěčanju a šiću běłych šatow

dawa **M. Bickel w Budyšinje na Šukelskej hasy čo. 3 II**

Zhotowjenje wšitkich šatow w najlěpšim wuwjedźenju!

Hosćenc při dwórnišču w Lutobču

Pjatk, 4. febr. hač do 7. febr. je

swinjorčzanje

a wulke dwójne kózłopiwo

Najlěpša pječona kołbasa a pampuchi.

K tomu přećelnje přeprošujetaj

August Lehder a mandźelska.

W Lichanju-Klukšu

budźe so sobotu 5. a njedźelu 6. februara

kózło-piwo točić!

Přećelnje přeprošujetaj

E. Bukan a mandźelska.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósnje měsnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Meritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5. Telefon 3005

Poskićam za towaršnostne zawjeselenja:

čapki, konfetti, šleberdy k mjetanju do powětra, guirlandy k wupyšenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanske kedźbniki, rejwanske róžički, sněhowe kule papjerj. latarnje, stabiki k polonaizam

Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Sćelu tež do komisije!

Najtuńša

dźeržliwa a elegantna drasta je

wobłok po měrje z mištr Dittrichowje dźěłarnje!

Wosebje tunjo:

wobleki swj. woprajenju a konfirmaciji.

Skład pokazkow za tkaniny wšěch družin

w jenož dobrych kajkosćach a we wšěch płaćiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wěcywustojnje.

Pětr Ditrich, krawski mištr

w Kulowje, Haschkestr. 22, njedaloko piwarnje.

Hosćenc w Haslowje

Jutře njedźelu — Jutře njedźelu

— bal —

nowa kapała Jazz-Tanz-Sport z Budyšina

Měrčink a mandźelska.

Khójnowe šćěpy

krute sylne, ma tunjo na předań

A. Lehmann w Brězni pola Kamjenca.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za stěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mjeńši Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotdahi wěcywustojnje a najspěšniše.

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Fotografijowy Meister

ateljej w Budyšinje na Nejorsh. dr. 16 kóždu njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewěsćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

KELLING

barbl, čiści chemiscy

z běžnym čistym benzinom a prasuje

mužace wobleki / mužace mantle

Kak wjele nječistosće drasta hišće njedźiwajcy na hospodańske čišćenje zakhowa, pokaza wustajeńca w mojich wukładnych woknach

Samsne přijimace klamy su:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 telef. 3638

na Přiležanskej drózy 16

w Khočebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22

w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy 26

Knjeji Janej Krawcej

wěnuje serbske towarstwo „Serničźka“ w Lichanju.

Dźewjatnaće słow a dwě,
Haj, w tym lěrje wšchak to bě,
Hdyž dźěchał jo jejnatej
Dwaj tak zwěrnej cźłowjekaj.

Pjeć a dwanaće tich lět
Hromadźe staj pšches tón swět
Wě wjeselu tu hdyžtoj,
Sendobu hej dźěłtoj.

Pjichtchoł je neit hdyžta cźas,
So złěborny swój mataj jubi,
Dań Lichanšta wšchak „Serničźka“
Tři króćej Wam, Sstawa pšichwała.

Hdyž tu pjeć a dwanaćej
Tuch lět jo jaśo minuli,
Dha štote budźe wšchitko to,
Schtoj hdyžta je tu złěborc.

Sserbja ſ blišta, ſ daloka
K wšchitkym, tiž joh' ſnajeja,
Jow' dźenka jowe pšcheleny:
„Njech jo jow' wěcźnje derje dźe.“

Jedyn hobuſtaw Lichanšćeho ſerbſkeho tow. „Serničźka“.

Wutrobne zbožopřeće!

Towařšej **Pawołej Kašporej,** kotryž ma dźensa sobotu, 5. februara a jeho mandźelskej **Berći,** kotraž ma jutře njedźelu, 6. februara **narodny dźeń**

9999 króć hrimotacu slawu!

Towařšojo Porlšlskeje dobrowólneje wohnjowoje wobory

Serbow kupny dom

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schaarf

BAUTZEN

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za sukanje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća a přihodźacymi žłdźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

saſinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty	2.50

Serbow kupny dom

Dobre čehnje k sebi!

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy. při Lawsk. wěži njedźelu, 6. hač do soboty, 12. II.

Lissabon

a južna Portugalska.

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holcy

dobre, praktiske, tunje!

Tähle

Schuhwarenhaus

Bautzen äussere Lauenstr. 5

Twarske rysowanja a wobliče.

wšěch družin so spěšnje zhotowja.

Poskićenja pod „D17“ na „S. N.“

Strykowansku wołnu, atomjaki **J. Erler,** na rožku por. tunjo Kronp. mosta

Wšě družiny mnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožkaw Pančicach.

Příloha k číslu 30 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 5. februara 1927

Heinrich Pestalozzi / sławny pedagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

(Skónčenje.)

„Rad, luby nanko!“ wotmołwi Rudi, a poda thornu sniži, kotruž pytane listno bórzy namaka. „Tak, čitaj to!“ A Rudi čitałsche wótšje:

„Mrěźaza wowka.“

„Rudi, ratař, kotrehož bě sły wjesnu starosta ſ tschimi pschihłahu wo samoježenje zjebał a seſtrělkał, žedźesche je swojimi schitnyrjemi dźěćimi wo jitwje. Psched tśimi letami bě jemu žona wumrěła, a nětko leżesche jeho mać, dźěćki, wowka na ſmjerć khora, na ſkomniku.

„Pytaj mi, Rudi, pytaj mi, rjekny mrěźaza k ſynej, nětchto tśišća do wodźerća, mi je tak ſyma.“

„Ow, maći, ſnydom, hdyž wobeńcźe w khachlach paźnje, pójdu“, rjekny Rudi. „Hladam jenož, so žo nam domcźe njespali.“

Mać: „Maśch hischcze drjewa, Rudi? Sso boju, so nic. Njemóžeſch wot dźěći prjecź a wote mnje, so by zjebi do zeła po drjewo ſchoł. Ow Rudi, kajka ſym wam cźeża.“

Rudi: „Ow maći, maći, njepraj to, ty nam nihdy njeſym ſ cźežu. Mói Bożo, mój Bożo, hdy bych cźi, luba maći, tola dacź mohł, ſchtož trjebaſch. Ty cźerpiſch, ty tradaſch, ty njeſkorjśiſch, ow kak je mi to cźežko!“

Mać: „Njerudź žo, Rudi. Nimam, dźakowano Bohu, wulkich bolosćow, a Bóh bórzy pomha, a moje ſchnowanje cźi mytuje twoju dobrotu.“

Rudi: „Ow, maći, ſenje mje moja thudoba tak bolała njeje, kaž runje nětko, hdyž cźi nicžo dacź njemóžu a nicžo dobre ſcźinicź. Ow Bożo, tak khora a bědna a hischcze dyrbiſch tradacź!“

Mać: „Schtóž je ſmjerći blisko, wjele wjazy njetrjeba, a ſchtož trjeba, to dawa njebjeſći Mótcźe. Jemu žo dźakuju, wón ſnjini mje w mojej hodźinu.“

Rudi (płakajcy): „Měniſch dha, maći, ſo žo wjaz njeſtrašaſch?“

Mać: „Ně, Rudi, ně! Ale troſchtuj žo, du do rjeńſcheho žiwjenja.“

Rudi: „Ow, mój Bożo!“

Mać: „Troſchtuj žo, Rudi; ty bě radosć mojich młodych lět, ty žo był mi troſchť w mojich létach, a nětko žo bórzy mojej wocźi ſacźinitej. Potom pschihdu ſ Bohu, a ja dham žo ſa tebje modlicź, a tebi žo derje pódźe wěcźnje. Spomń na mnje, Rudi! Mſche běda a wſcho hubjeńſtwo tuteho žiwjenja žo napołńkleku wupokaſa ſalo dobrota. Mje troſchtuje a ſwjate mi je to, ſchtož ſym pschétrała, kaž ſym dźakowna ſa wſchu radosć mojeho žiwjenja. Dźakuju ko Bohu ſa radoſtne wokſchewjenje mojeho dźěćatſtwa; tola hdyž płód žiwjenja we naſmjje ſrawi, a ſchtom žo hotuje, ſwoje liſćo ſhubuje, naſmjki wotpoczinkuj, potom je jemu běda žiwjenja ſwjata, a radoſće žiwjenja žu jemu jenož kaž ſony. Spomń na mnje, Rudi, tebi žo derje pódźe we wſchém twojim cźerpjenju.“

Rudi: „Ow maći, luba maći!“

Mać: „Wuſkyſch mje, Mótcźe w njebjeſach, a ſpožcź ſchnowanje mojemu dźěćeću, jeniczkemu, kotreż ſy mi darił a kotreż tak wutrobnje lubuju. Rudi, mój Bóh a mój Wumóžnik budź ſ tobu a cźiń tebi dobroty doſcź mojeho žohnowanja dla, ſo twoja wutroba ſažo ſwjeſeli a jeho mjeno khwali. Poſłuchaj někto na mnje, a cźiń, ſchtož tebi praju. Mucź ſwoje dźěćki rjadne a pilne bycź, ſo w dźěle njewuſtawaju a njeſwonjerodźa. Mucź je žo dowěricź Bohu w njebjeſach a na njeho twaricź, wucź je bratrowſku hromadu dźerżecź we wjeſelu a horju, tak žo jim też w jich khudobje derje pódźe.“ —

Młodemu cźitarjej žo khłóſ hacźeſche, horze ſyłły ronjachu žo jemu po licomaj. Ow, tute kraſne ſłowa, kiž bě runje cźitał, wjedźachu jeho myſle na ſwoje ſamžne położenje. Też wón budźe bórzy ſiwſchecź pożledne ſłowa khoreho nana a jeho žohnowanje jeho wuprożycź. Też khoreho wocźi je ſyłłami ſabžhnyſchtej. Cźiſche wſa wón ſynej knihu ſ ruki a położi ju na ſtronu.

Khwilku knježeſche cźiſchina, a nan a ſyn pschemyſłowaſchtaj rjane ſłowa a ſwoje położenje. Potom ſažo nan ſapocza rěcźecź. „Nětko drje žo wjaz njedźiwaſch, ſo tute knihi powſchitkownu kedźbnoſcź a wulke wobdźiwanje ſbudźichu. Wone buchu ſ luboſchtom we burſkich a dźěłaceriſkich domach. Też w měſchanſkich a we wobſebnych ſwójbach knihu pſcheceźelnje pschijachu, a wſchudże wo njej a kak mohło žo khudemu ludej ſ hubjeńſtwa pomhacź, rěcźachu. Se wſchěch ſtron ſcźelechu ſpiſacźelej khwalbu a pschipóſnacje. Dotal malo wazeny a cźaſto doſcź wuſmĕšcheny a hanjeny Pestalozzi bu ſ cźeſcźemi wopraždże pscheżwany. Sskamny wučeny ſarař Lavater w Zürichu bě po cźitanju knihow tak pschežłapjeny, ſo ke knjenje Pestalozzi rjekny: „Hdy bych ſ kralom był, bych waſcheho mandżelſkeho we wſchém, ſchtož nałrajny lud a połepſchenje nałrajnych pomĕrow naſtupa, žo wo radu praſchał.“*)

Po tak dobrym wuſpĕchu pokračowaſche Pestalozzi pilnje w ſwojej ſpiſowačzelſkej dźĕławoſći a wuda też cźaſopiſ „Ein Schweizer Blatt“. W nim je tak prawje dokładnje pokaſał, ſwoju wulku luboſcź k cźłowjeſtwu, woſebje ke khudemu ludej, a je jemu pucź pokaſał, kiž horje wjedźe, tak cźełło kaž ducha. Wſcho, ſchtož ma k temu cźiniccź, je nadrobnje rospiſował. Dale je hromadu rjanych bajkow ſpiſał, kotreż ſo rjenje cźitaja a jaſnje powuczuja, dokelž pokaſuja bjes tajenja niedoſtatki a ſmyłki nij jenož luda, ale też wyſchnoſcźow.“

„Haj, wĕm, ſažuny Rudi, nĕkotre tajke bajki je mi wótš Pestalozzi pscheczitacź dał. Te bĕchu kraſne nanko.“

*) Hiſchcze 25 lĕt po wukhadjenju knihi „Lienhard a Gertrud“ bě ſnata woblubjena prusła kralowa Luiſa pſchi cźitanju powĕdańcźa tak ſahorjena, ſo pišałſche: „Cźitam tuthwilu Lienhard a Gertrud, knihu ſa lud, ſpiſał Heinrich Peſtalozzi. Mi je tak derje w tutej Schwajſſej wjeſoły. Kak derje mĕni wón ſ cźłowjeſtwom! Bych ſmĕła cźiniccź, ſchtož žo mi chże, bych jĕła do Schwizy na Nowy Dwór, ſo bych jeho wohladała a ſo jemu dźakowała w mjenje cźłowjeſtwa. Haj, w mjenje cźłowjeſtwa ſo jemu dźakuju!“

„Nimałe wſchĕ ſpiſy naſcheho lubeho knjeſa chžedźa wſchĕdny a khudy lud powuczicź, rosjaſnicź a ſ próchа poſłĕhnycź, chžedźa pokaſacź, kak maja žo dźĕcźi k ſwojemu ſbožu a k radoſći ſtarſchich ſkładacź, kak ma bycź žiwjenje w ſwójbje a we woſadże a w kraju. Strótka, w khódej rjadaju jeho ſpiſow ſpóſnajeſch jeho cźłopku, luboſcźiwu, nadobnu wutrobu. Ale też k wulkim, mócnym a knježicźerjam rĕcźi wón ſ powuczenjom a napominanjom. Pschcźo wón politiſke a towarſke wobſtatki prawje a jaſnje wopſchimuje a njedoſtatki, kotreż žo ſi nicźi wuwija, njeſwotſanu jemu potajne; ſ wótrymi bróњemi pſchecźiwo nim wojuje.

„Tak je wón njewuſtawajcy dźĕkał a wjele ſpiſał w běhu lĕt. Ale hyrnjeż pilny doſcź był a też wulkotny wuſpĕch mĕł a cźeſće nabył, potrĕbny je pschego wostał. Hubjenje doſcź žu jemu jeho kraſne dźĕła ſapkaſcźili, a nimo teho dyrbjeſche tójſchto ſe ſaſkužených pjenjes do hubjeneho hoſpodarſtwa intacź. Bożo pomhaj, ſo lepje bywa!“

„Nó, dočakaj, nanko, rjekny Rudi, njech žo nĕſchto lĕt minje, potom cźaſu ſynliſchi a rozumniſchi ſ jeho pomocnikom bycź, a na mnje budźe žo ſpuſchcźecź a ſepjerać móc, kaž prjedy na tebje, nanko, jako bě hischcze ſtrowy. Skoro njemóžu dočakacź, ſo tak daloko budźe, ſo mohł jemu pokaſacź, kak jeho lubuju a kak žo jemu dźakuju.“

„Bóh žohnuj tebje, mój ſynno, a twój ſprawny ſamnjk!“ rjekny khory ſ ſłabym khłoſom, a połĕhnu ſwoju dyrkotaju rutu ſynej na khowu. „Wótš Peſtalozzi naſ ſenje njeje wopuſchcźił w nuſy a ſtaroſcźach, njewopuſchcźi też ty jeho nihdy!“

„Nihdy, nihdy jeho njewopuſchcźu, nano,“ hółz ſwjatocźnje ſlubi.

Lube hodny njepſchinjeſechu do Raubacherej domcźka mĕr a radoſć. Tam ſrudoba a hubjeńſtwo ſwoje ſurowe nadknjeſtwo jenoż hischcze bóle ſtrucźiſchtej. Khorоſcź bě w nozy tak poſtupowała, ſo wſchitku wʼchu nadżiju ſpuſchcźiču, khory ſam też. Ssmjerć ſo hledajcy blížeſche.

„Rudi,“ ſchepny khory, kiž bě dołho ſ poſcźinjenym wóczkom a ſinknjenymaj rukomaj ſmĕrom leżał, jako by ſo modlił.

Rudi, kiž bě k khowam ſedźał, ſo nan njeby jeho ſrudneho a płakacź widźał, ſetrě ſebi thĕrke ſyłły a pschiſtupi cźiſche wot boka k łožu.

„Rudi, ſcheptaſche khory, cźuju, ſo ke tónjej khwata, ſo — cźe — — cźe — wopuſchcźicź — dyrbju — —.“

„Ow, njerećź tak, nanko,“ rjekny Rudi ſapkałajcy. „Bóh luby knjes cźe wĕcźe ſaſo wuſtrowi.“

„Ně, ně, — ſo mnu — je tónja, a — njebnych — ſebi trjebaſ — ſtaroſcźi cźinicź — twoje dla, — bych radу — wotcźſchoł — do rjeńſcheho žiwjenja. To wſchak bě — poſſedni cźaſ — hubjeńſtwo — pola naſ. Ale ſtaroſcź — twoje dla — mi Bożemje — poczeſi. Bynjeż wulki a ſyłny, — ſy tola — hischcze dźĕćo, — a dontź njewĕm, — ſo do dobrych — a wĕſtych rukow pſchińdżeſch, — njeſmĕja wĕra.“

„Ty dobry, dobry nano!“ ſchcźukaſche Rudi.

„Hdyž wocźi ſacźinju, pokračowaſche khory, pschińdu naſchi wĕricźeljo a pschedadża thĕžku, pschetož dyrbjach w thoroſći pożcźowacź, a tuj je dołha wjele. Potom njemóže cźeta Luiſa pola tebje wostacź. Budźe žo

---

Figurki.

Idyliski złomk ze zapiskow advokatskeho koncipienta.

16]

(Pokračowanje.)

„Cesćeny knjez doktoro! Dyrbju, dyrbju dźens hišće z Wami rěcź. Přińdźe hnydom po swojim nawróće. Hdyž zahwizdaće „Traviatu“, sym pola Was. Wodajće, zo tak škrabam, ja to činju ze sameje sympatije k Wam. — Otylija.“

Du do zahrodki; měsac swěći a widźu derje přez dwór do khódby přenjeho poskhoda. Nichtó tam.

Khodźu. Potajkim z „Traviaty“. Bóh wě, što to je, hwizdam to cyły dźeń — ale nětko; hdy by mje zabili, ja so njedopomnju.

Snadź je lěpje, zo dźensa hromadźe njerěčimoj.

Haj woprawdźe! A jutře!

Poslednja wola, porjadk dyrbi być.

Tak a nětko spytam spać. Sym měrny, hač napadnje, ale jutře so budu třasć kaž wosyka, ja to wĕm. Hišće budźaka stajić.

Lódma sym dwě hodźinje spał a tola sym so wuspał. K napołšćesćich. Potajkim božemje!

— — — — — — — — —

Loću po skhodach do dwora, přez dwór do kasarniskeho přejězda. Njewĕm- hdźe so puščić.

„Krumlovský, — nó?“

Moronsek, wbohi Moronsek. Wobjachi jeho. „Nó, budźeš so bić?“ — „Je hižo po wšom?“ — „Zaplać Bóh, ale pušć mje, rozmjećeš mi ruku.“

„Sy hižo snědał?“ — „Snědał? Ně!“ — „Tak pojedźemoj do winarnje.“ — „Haj — ně! Najprjedy domoj, potom do winarnje.“ Otylija dyrbi zhonić, zo sym strowy. Rejuju přez skhody do bydlenja, rěču wótře. zo bychu mje po cyłem domje słyšeli.

Konduktorowa bě před namaj z kuchnje do jatwy čekła. „Dźiwaš so, nó dočakaj, ty so hakle dźiwać budźeš!“

Domizna mje přiwodźa k sebi. „Wěš pak, zo mi dotal po prawom njejsy ničo praji!“, Moronsek, zapalujo sej cigaru.

„Haj, je wĕrno.“ Dyrbju najprjedy so trochu změrować.

Čakachu na mnje hižo při wrotach do kazarnow. Wjedźechu mje přez dwór, dele přez skhody a do zahrodneho salona. Tu čakaše nadporučnik a lěkař. Druhi z wobeju oficěrow, kotrajž mje běštaj wot wrotow přewodźałoj, so předstaji jako mój sekundant. Praješe mi, zo bróni stej dospołnje samsnej a tu přistupi ke mni znaty mi poručnik a rjekny: „Knjezaj nimataj, kelkož wĕm, žaneje wosebiteje hórkosće přećiwo sebi —duel budźe, tola namjetnju jenož do prěnjeje krwe. Chceće tak, knježo!“ „Derje,“ praji. „Derje,“ praji nadporučnik, a słeka zwjeršny kabat. Ja tohorunja.

Dachu mi tesak, stupichmoj so a křižowachmoj bróń. A tu to do mnje zajĕ. Před wočomaj mi howrješe kak wodopad a tu zwołašaj wobaj sekundantaj: „Dosć!“ Widźu, zo mojemu přećiwnikej kapje krew wobliča. Mi so zda, zo sym z tesakom salutował kaž oficěr a wotedał jón swojemu sekundantej. Ważnje sym so wobleka! a tu słyšu, kaž lěkař praji: „Lohke zranjenje.“ A potom sym so poručał. Słyšach hišće za sobu: „Certowy dźiwi pachoł!“ Poslucham, ja bych so nětko bił z cyłym swětom. A ničo, zcyła ničo so njepřeradźi! Lohke zranjenje, čestne słowo nichtó ani njepiknje. Moronsek stawa: „Chce so mi hižo žałostnje jěsć. Pódźemoj do winarnje.“ Dźiwam so, mi so hišće njecha jěsć. „Ty też njejsy snědał?“ prašam so. — „Hdy dha?“

— — — — — — — — —

Malička winarnja. A dwaj znataj tu: krawc Sempr a hosćencař. Podawam jimaj rucy. „Sto, naš korčmař khodźi też druhdźe?“ — „Znajmjeńša dźesać lět njejsym nihdźe był, hakle dźensa.“

— — — — — — — — —

Hnydom zajutřišim póndźelu počahnu. Sto tomu Otylka rjeknje. Myslu, zo wšemu budźe rozumjeć. Porču z njej, wukład a wuznaće zdobom. Je wĕrno, powĕsć wo duchu by so tola trochu rozšěrila, wobdźiwowali bychu mje, tola — existenca předkhadźa.

— — — — — — — — —

Wječor sym khwatał domoj a hnydom do zahrodki. Otylka so woprawdźe hněwa. Njewotmołwja mi, dźe mi z puća. Myslu, zo by so poprawom wjeselić mohła.

— — — — — — — — —

Wotućach jara zahe — reminiscency po wčerawšim a leżach spokojom dale hač do dźewjećich.

A doktor Jensen je tu. Čehodla?

Tłóči mi napadnje přećelscy ruku. Zo mi dyrbi rjec, čehodla je po prawem sem khodźił. Wón mysli, zo to njewĕm!

„Tu napřećo Wam“, započina, bydli w druhim poskhodże Provaznik, sam sće wo nim časćišo rěčał. Před 18 létami běše pola nas we wustawje. Wot tohc časa jeho na přeće jeho bohatych přiwuznych wob čas wobkedźbuju. Nětko su mje zaso wo to prosyli. Wjeselach so jara, zo runje wy tu bydliće v tutom bydlenju. Dyrbju dźĕn to činić po możnosći njenadpadnje. Znaje mje, khodźi mi z puća. Ani jenički raz njebĕ w zahrodcy, hdyž sym tam był we Wašej towaršnosći, hačrunjeż sće prajił, zo je tam kóždy dźeń. Ale myslu, zo po tom, štož sym widźał a słyšał, njeje trjeba, so bojeć noweho wubucha.

Wotewrich hubu a wuwalich woči. Kak? jenož to?

— — — — — — — — —

Konduktorowej sym krótcy a suše zdźĕlił, zo do jutřišeho wječora wučahnu. Słucha na mje z překwapjenymaj wočomaj. Tehje sym skludźił! Ale dźiwna wĕc, konduktora njejsym cyły čas swojeho bydlenja wohladał. Stajnje so to tak nĕkak — ale je to derje, myslu, hyšch jeho wobžarował.

— — — — — — — — —

Otylija so hněwa dale. Mi je, sprawnje prajene to wšo jene. Čuju to jenož kaž lohke zranjenje. Wšĕm sym to w zahrodcy prajił, zo wučahnu, a wona běše při tom tak zymna, jako bych ji prajił, zo je łžica na zemju padła. Žónska je dźiwny twor. Zaplać Bóh, zo njejsym jej „luboſć“ wuznał.

— — — — — — — — —

Pobych w swojim staroměstskim hosćencu. Mjez tymi ludźimi so člowjek woprawdźe wokřewi a je potom zaso kmańši k duchownemu dźĕłu! — po advokatnem pruhowanju budźa za mnje hižo wšĕ pruhowanja za cyle žiwjenje wotbyte.

•

Sym w połnem přećahowanju. Pola molerja žałostne biće a hara.

— — — — — — — — —

Domjaca knježna rěza w zahrodcy sołojtwu. Hladam na nju zymnje. Ta je hižo zwjadła!

— Kónc! —

dyrbjecy něhdže pschistajicy. Jeje dla so njetrjebam starosecy. Ale kak ſ tobu budże, to Bóh ſam wě. Wótz Pestalozzi, kiž by so wěsce rad wo tebje starał, je ſam dosć thudy. — —

„Wón to tola cyini," podny ſmy so ſtowa, „ſdy by Boża wola była, so cże, najlubschi nanko, ſhubiu; tola wón cże mi wostajił."

„Haj, wón to tola cyini, a to wutrobnje rad," jarecza so wot duri, kotrež bě Pestalozzi pſched wokomikom potrowił, tak ſo bě poſledniu ſtarosc ſwojeho nehdyſcheho dźeſacyerja a pomocnika ſtyſchoł. Se ſtobużelnimoſcu a huutoſcu na wobliczu pschistupi ſpschinje k koźu, pschi kotrymž bě dźenſa hižo wospjet pobył.

„Twojeho ſynna dla budu dospołnje ſmérom, luby Jakubje," rjekna, khoremu ruku ſawdawaju. „Chzu ſo ja njeho ſtaracy; wón wſchak njebudże njeſaſłużeny ſtyłeh ſćecy, je wulki a ſylny hótz, tiž może dźełacy."

„Bóh wam to ſaptacy, lubſchi wótcze Pestalozzi! ſcheptajsche Jakub. „Rudi wam wěsce ſ niedźakom njemytuje waſchu wulku dobrotu!"

„To wěsce nix! Snuju jeho hižom doſcy. Chze-li mi bycz ſe ſynom, chzu bycz jemu ſ nanom." S tutymi ſłowami wobja lubośćiwy muż wboheho hólcsa a wokoſcha płakazeho ſe ſynſkami we wóczku.

„A ja twoju ſotru, Jakubje," pokracowaſche Pestalozzi, „bych k nowemu létu tej mětacko měł w ſwojim domje. Dotalna hoſpoſa na nowe léto pſcheczehnje. Tak może ſo cżeta Luiſa dale wo twojeho ſynna ſtaracy, każ dotal, je-li cżi prawje, mój pſcheczeſelo!"

„Mějcże dźak, lubośny dźak! Nětk chzu rad wumrěcy!" — — — —

Hiſchcże w ſamſnej nozy wušmy Jakub Raubacher. Pestalozzi ſam je ſchwarnemu muſej, kotryž bě jemu niz jenoż ſłužownik, ale woprawdże pomocnik a pſcheczeł był, wocżi ſaczinił. „Rudi, bě k wbohemu hólcej prajił, „bywaj tak zwérny a ſprawny, każ luby nan; dźekaj tak wutrajnje a njewoſtudliy na zebi ſamym, ſo ſo ſnadobniſch we wutrobje a w duchu, a Bóh w njebjeſach budże ſ tobu!"

5% pożczonka němskeho ſtata.

Wot 3. hacy do 11. februara 1927 je cżaſ k podpiſanju.

W dnjach wot 3. hacy do 11. februara t. l. je 5 prozentowſka pożczonka němſkeho ſtata k podpiſanju wukoſcena. 500 miliionow hriwnow chze ſebi ſtat wſchohromadże pożczicy. 200 miliionow hr. ſu hižo ſtajene a pokijawne měſtna (němſka póſta, druźiwo němſkeje żelesniży atd.) pſchewſake. Niż jenoż w bankowych truhach ale tež w ſchérokich worſchtach luda wocżakuja ſe ſajimom tutu pożczonku. Je wona tola ważna ſa daſche wutwarjenje kredita w Němſku.

Dyrbimy ſebi pomyſlicy, ſo je ſo lědom léto minyło, jao Pruſka poſpyta, hacy dotal placżazu 5prozentowſku daň ſ wudaczom 6½ prozentowikeje pożczonki pſchekamacy, ſchtoż bě jara ſważliwe wěz. Město Barlin wupiſa tehdy 6prozentowsku pożczonku, ale pſchiſłowoli podpiſarjam 75prozentowſki emiſijſki kurs (t. r. ſchtóż ſto hriwnow pożczi, trjebaſche we woprawdźitoſcy jenoż 75 hriwnow ſaplacżicy; pſchi wróczoplacżenju pak ſo wěſo polne 100 hriwnow wuplacży. Tak możeſche pożczeř na tódych 100 hr. 25 hr. ſaſłużicy, wěſo daň hiſchcże k temu). Druhe města placżachu pola ſwojich pożczonkow hiſchcże dołho hacy do 8—9 prozentow danje.

Wjele pſchemėnito je ſo na pjenjeżnych mikach wot dezembra 1926 ſem. Pożczonki po tutym cżaſu ſo ſ 6 prozentami danje pſchi 95 hacy do 97 prozentowſtim emiſijſtim kursu wupiſachu. Němſki ſtat je nětko je ſwojej pożczonku prénju krocżel cżinił, ſako 5prozentowſku obligaciju wudawſi. Wón ſo tola nadźeja, ſo

Skłčke ja potrěbne parčetśke dźěćki.

Pondźelu wječor w Towaršnym domje: wožadne ľonśke towaršstwo; pschednoschi „Kschěsčeżańska žona“ ma mandźelska duchownego prim. Fröhlicha.

Pondźelu wječor we 8 hodź. je w „Sozietät“ towaršstwo tschesczańskich starschich. Marješ ma duchownik prim. Fröhlich.

Wutoru pop. 3/4 3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleršta hodźina ja njeběželnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma w Towaršnym domje na Hórnjeršku hašu farař Berž biblisku hodźinu.

Sobotu 5. makeho rózta 1927.

Hospodarski rozhlad.

W Kocżinje pop. w 5 hodź. w hoschežu: Krowa a dwójna tšélwa.

W Bukowinje pola Wojerez dop. w 11 hodź. schpihel.

Ssudnizy na pschesadźowanje.

„Ležownoscź Madleny Witzlez w Kulowje śrjedu, 9. februara 1927 dop. w 10 hodź. na ſudnistwje we Wojerezach, ſtwa 85.

Ssudnizy na pschedań njepschinjoże:

Na schwórtk 24. 2. 27 dop. 1/2 10 hodź. postajene pschedaże Petaschez ležownoscźow w Radworju (lopjeńko 49) ſo njewotmėje.

Konkurs.

W konkursu wikowarja ſe ſelentium, rybamt a mydłom Jana Hermanna Noppera w Budyschinje, Schulterika haša 2, ſu pośledniu termiju na pondźelu 7. měrza 1927 na ſudnistwje w Budyschinje, ſtwa 141, postajili.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenża dop. 3/4 11 hodź. w Berlinje: Ssnadne wiki a hischcze mało wuwite. Tendenza cżicha. Dopołdnja 3/4 12 hodźin: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	4. 2.	3. 2.		4. 2.	3. 2.
Pšeńca	268-273	263-273	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	252-255	254-257	woka	23-24,50	23-24,00
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módro lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	194-207	194-207	žołte lupiny	17-18,00	18-18,50
wows	190-200	190-200	zoradella	27-30,00	28-30,00
kukurica	190-192	190-192	raps. wosušk.	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosušk.	21-21,50	21-21,50
ržana muka	35-37,10	35-37,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15.25	15,25	běrnj. kruški	29-30,00	30-30,20
žrane „	15.50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo			pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Drježdźańska burza.

Pšeńca	268-273	běrnjace kruški	32,00-32,50
rožka	257-262	pšeńč. wotruby	13,90-14,80
nalětni ječmjeń	235-270	ržane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. ječmjeń	210-235	pšeńčna muka	47,00-49,00
wows	197-207	ržana muka	40,50-42,00
čefwjeny dźećel	260-275	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	32,00-38,00
suche truhančki	14-14,30	cokrowe truh.	18,50-20,50

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

5. februara 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniże. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Ržana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połc	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,14	0,18
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wlčne płaćizny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centin	w Lubiju za 1 centin.
Pšeńcu	12,50—13,00	12,40—13,20
Rožka	12,25—13,00	12,00—12,80
Ječmjeń	10,50—12,00	10,80—12,50
Wows	9,50—10,10	9,00—9,50
Syno	4,50—5,00	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,25	1,30—1,50
Słoma k zasłanju	1,50—2,00	—
Słóma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,50—5,00	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,05—1,10
Jeja	0,15—0,17	0,14—0,17
Pšeńčne wotruby	—	7,30—7,60
Ržane wotruby	—	7,50—7,90
Pšeńčna muka	—	22,75—23,50
Ržana muka	—	20,00—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	—	—

Płaćizny na Barliner produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	4. 2.	3. 2.		4. 2.	3. 2.
Pšeńca	268-273	263-273	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	252-255	254-257	woka	23-24,50	23-24,00
nal. ječmjeń	217-245	217-245	módro lupiny	15-16,50	15-16,50
naz. ječmjeń	194-207	194-207	žołte lupiny	17-18,00	18-18,50
wows	190-200	190-200	zoradella	27-30,00	28-30,00
kukurica	190-192	190-192	raps. wosušk.	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosušk.	21-21,50	21-21,50
ržana muka	35-37,10	35-37,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15.25	15,25	běrnj. kruški	29-30,00	30-30,20
žrane „	15.50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
raps	—	—	ržana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo			pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,05-1,35	0,95-1,25
pjeluški	22-23,00	22-23,00	ječna „	1,05-1,35	0,95-1,25

Wiki wuzitkoweho złotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 642 dejnych a wyšokošuczelnych kruwow, 14 wołow do cżahanja, 8 bykow, 11 prósentikow a 146 cżelatow.

Młode dóšli a šuczelne kruwy płaćiachu:

1. kakosćcze	480—600 hr.
2. kakosćcze	300—480 hr.
3. kakosćcze	260—300 hr.

Ssuczelne jałowy:

1. kakosćcze	350—490 hr.
2. kakosćcze	220—280 hr.

Słót ke kormjenju a k wjasanju, prósonitki atd. 43 hač 47 hr. po zentnarju žiweje wahi. Wiki pomałku dźěchu. Płaćiźiny so pornjo pośledniem wikam njepschemėnichu.

Na konjaze wiki tam běchu 563 koni pschihnali. Te pornjo pośledniem wikam něschto lepje dźěchu.

Na pschedań.

Kachle hlinjane w Hródku, Hóriki hrodźik.

Koły, pschijuschczenej, dźěćazy wós a mučaze koło w Wšelej cźo. 17.

Cżelatka w zyhelišy w Salowje.

Koło i motrazu a želesne se hlomnikom, w Budyschinje, Pawlowa haša 37 delka.

Pschihitajcź pytaja:

Holzn do domu, Wosenj w Hródku, Budyschka dróha 87. — W Budyschinje, Hornjerška haša 39, ſadni dom dełka.

Blidarſkeho wuczomnika, Pabšt, blidarski mischtr w Kulowje.

Drjewowe awkzije.

W rewěrje: Dźěžoch-Kwětanezach wutoru 8. 2. 27 w hornjej korczmje w Dźěžoch: 160 mtr. twjerdych a njetwjerdych klumpaczow, nježdże 100 hromadow ſuschizow a nježdże 30 hromadow twjerdeje a 70 hromadow njetwjerdeje walczinu.

W Klóschterſkim rewěrje pola Nowoje Wěży w ſaſtupach 24 a 25. wutoru 8. 2. 27 dop. w 10 hodź. pjenki a walczina.

Na Narcżanſkej winizy njedźelu 6. 2. pop. w 2 h. pschi dróży 60 mtr. kuluchow, hromadow a walcziny.

W holi pschi żelesnizy njedźelu mjezy Běło-Khołmcźanſkeje hole njedźelu 6. 2. pop. w 2 hodź. wjetschaċ dźěła Khójnoweje walcziny.

W rewěrje winiza, śrjedu 9. 2. 27 dop. 1/2 10 hodź. we ſpechtſkej grychcżeje we Wudworju: 13 mtr. schcżěpow, 44 mtr. klumpaczow, 125 mtr. pjenkow, 340 mtr. walczinu.

W rewěrje lipowa hora śrjedu 9, 2. 27 pop. 1/2 3 hodź. w Schkrakez hoschežu w Krjejezach: 25 mtr. klumpaczow 102 mtr. pjenkow a 552 mtr. walczinu.

Ssudnizy na pschesadźowanje.

Pondźelu, 7. makeho rózta 1927.

We Wukim Czisku dop. w 10 hodź. w hoschežu zentrfuga.

W Kulowje pop. w 2 hodź. w hoschežu „K 3 krónam“: Cżorny walach, bruna kobla, koleśa žonj., ſpintet, wichelake meble.

Seminar: Wječor we 8 hodź. ma farař Schowtka prjedawanje

mozow zyjne, zu na wupruhowanjej jelbje 17 cjeżkich spěchnikowych wosow i lohkoscu cjahnyte a bjes prózu 120 kilometrisku spěchnosćj za hodźinu dozpěte. Nowe lokomotiwy, je jich dźěłacy, budża najprjedy na Regensburgskej cjarje, posdźišcho też na Salzburgskej cjarje jězdźić. —

* **Samomordarstwo 11lětneho.** W Offenbachu zatrjeli so 11lětny schulec Franz Zöllner. W poslednim cjasu bě hubjene schulske dźěła cjinił. Macj bě jemu to porokowała, schtož bě sebi hólcjeń po znaczu pschejara k wutrobje brał.

* **Kamjenischcjo mori wožmnacjo dźěłacerjow.** We połnoznem Karkašu wotwali so z nahleje bory hobrsti kamjeń ap adny na dźěłacerišu baraku. Wožmnacje dźěłacerjow namaka pschi tom zmjerc.

* **Cjeżke sćežnki pschehladanja.** W Milanskej chorowni je wothladarka wósom patientam wopaczną mo-tschinu zaspyngyła. Schtyri z chorych su hižo wumrěli, mjes tym so zbytni je zmjercu wojuja. Wothladarka je cjeknyła. —

Swójbne powěsće.

Semrěkoj: Konrad Schotka, schulski rada we Wojerezach, 55 l. — Amalija Hawbizowa rodź. Kowaliz w Hródku.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wołóženja dawkow dla žnjownych schkodowanjow.

Hamtske heftmanstwo chze, zo by so njetrjebawsche pišanske dźěło wobeschło, po kitschenju finanzneju hamtow a rataršticih wokrjesnych zastupjerstwow swěsćenja njewjedrowych schkodow sandźenego lěta po 3. dypku postajenja finanzneho ministerstwa wo wołóženjach dawkow dla žnjownych schkodowanjow z 12. 1. 1927 **jako dozahaju podołku za pschihotowanje wołóženjow lejomnoschneho dawka wobhladowacej a schkodowanym hišcze juntrócne sapodacje formularnych rozprawow zakutowacj.**

Jenoż cji ratarjo, kotriž **pak dotal hišcze žane** próstwy **sapodali njejsu, abo pak chodźa nimo hižom pschijezjewjenych schkodowanjow hišcze dalsche schkodowanja zarunane měcj,** dyrbja znowa próstwu na formularu, wot hamtskeho heftmanstwa pschedpřijatnym, psches swoju gmejnsku wyschnosćj

najpozdišcho hač do 25. februara 1927

na hamtske heftmanstwo sapodacj. **Próstwy, kiž sapodźene dóndu, dyrbja njewobkedźbowane wostacj.**

Pschipadne wospjetne próstwy wo wołóženje **nemštatnych dawkow** (Reichssteuern) (też tu płacża hižom sapodate próstwy za dohańanje) maju so tohorunja hač do 25. februara na hamtske heftmanstwo sapodacj, ka-trejż próstwy na finanznej hamtaj dalewjedże.

Namjetowe formulary su pola hamtskeho heftmanstwa, pola gmejnskich wyschnosćow a w pišarni Landbunda dóstacj.

Hamtske heftmanstwo.

Ratarska šula w Budyšinje

Lěčny semester započina so **wutoru, 19. haprleje dopoldnja w 9 hodź.** Šulerjo, kotriž chcedźa wučerpnju 3 semestry wopytać, móża so tute dny přiwiimać. Připowědźenje tych šulerjow, kotriž nowe zastupja, kaž też připowědźenja tych, kotriž do srěnjeje a hornjeje rjadownje přestupja, dyrbja so přihotowacych zarjadowanjow dla hižo **nětk. najpozdźišo pak hač do 15. februara** stać. Direkcija je rad zwólniwa, bliže rozjasnjenje podać.

Direkcija ratarskeje šule.
Prof. dr. Schellenberger,
wyšši radźićel za ratarstwo a hospodarstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" změje přich. wutoru (8. II.) wječor z dypkom 1/2 9 hodź. měsačnu zhromadźiznu w „Kat. tow.", na kotruž wšitke sobustawy přeprošuje předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónd ź e l u w Serb. kofejownj.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" wotměwa, da-li Bóh, přich. štwórtk, 10. februara, wječor z dypkom 1/2 8 hodź. pola Rösikec jara ważnu zhromadźiznu. Přizamknyć budźeja so swětłowobrazy. — Rěčeć budźe knjez farař Boje-Budešćanski wo pućowanju do Pariza. Wšitke sobustawy a też hosćo so přeprošuja. Naši dowěrnicy njech wšěch znatych na to kedźbnje cinja. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Naše „Serbske nar. towarstwo" změje jutře njedźelu, 6. mał. rózka, pop. w 3 hodź. hłownu zhromadźiznu. — 1. Rozprawa předsydy; 2. rozprawa pokładnika a zličbowanje; 3. nuzne wuradźowanja tow. należnošcow; 4. namjety a wšelčizny. — Bohate wobdźělenje našich sobustawow je pak při tom nuzne. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Naš zymski swjedźeń wotměje so jutře njedźelu, 6. febr., wječor w 7 hodź. w Hanzlec hosćencu. Spěwny koncert, dźiwadło a reje. — Wšěch lubych Serbow našeje bliže a dalše wokoliny na tutón swjedźeń wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Jasenca. Tow. „Kat. Bjesada" změje jutře njedźelu, 6. februara, swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budże so wo swójbnym wječoru jednać, so prosy, zo bychu wšitcy přišli. Započatk w 5 hodź. Předs.

Kulow. Tow. „Bratrowstwo" wuhotuje jutře njedźelu, 6. febr., w hosćencu „Němski khěžor" swój 29. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budże so „Hród Lubin". Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Njechjelčicy. „Jedn. Sokol" změje přichodnu wutoru (8. II.) wječor 1/2 8 h. — nic pjatk — zwučowanje w korčmje. Potom zaso kaž hewak kóždy pjatk. Młodźi Serbja słuseja wšitcy do Sokoła! Čěstozwučowanje je strowe! Načolnik.

Maćica Serbska. Sobustawy M. S., kotrež swój přinošk na 1926 hišće zapłaćili njejsu, dostanu w běhu tydźenja Časopis z dobérku připósłany. Předsydstwo prosy, zo njeby žadyn z našich sobustawow so zapowěł, doběrku přijimać.

Malešecy. „Jedn. Sokol." Přichodnu pónd ź e l u wječor w 6 hodź. zwučowanje za dźěći a dźiwadł. pruha. We 8 hodź. zeńdźenje načolnikow dla zestajenja swjedź. porjada. — Wutoru zwučowanje za sotry a bratrow. — Štwórtk zwučow. za dźěći a dźiwadł. pruha. Też tón dźeń hudźbna pruha w Brězynecy.

Panšicy. „Jedn Sokol" zwučuje dźensa sobotu (5. II.) wječor we Worklecach. Njech kóždy wěsće přińdźe. Mamy so dla wšelakich wěcow zrěčeć. Načolnik.

Ralbicy. „Wjesoła Zabawa" změje přich. srjedu (9. II.) wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Čmjerec. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdźe. Předsyda.

Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., dopołdnja w 10 hodź. je wubjerkowe posedźenje.

Sok. zwučow. wokrjes: Malešecy, Poršicy, Radwor a Rakojdy. Přich. srjedu posedźenje předsydstwow mjenow. Jednotlow pola Zendźic w Malešecach. Započatk wječor 1/2 8 hodź. Bart.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" změje přich. štwórtk (10. II.) wječor 1/2 9 hodź. zaso spěwanje. — Ale přińdźe pak wšitcy. Čińće wšěch znatych na to kedźbnych. Dirigent.

Zwjazk Serb. Kat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma přichodnu njedźelu, 6. mał. rózka, pop. w 5 hodź. zhromadźiznu pola k. Natuša w Khróšćicach. Dla bohateho a wažneho porjada wšitkich wočakuje předsyda.

Kopřiwina metr 40 pj. **K. Erler** w Budyšinje na Žit. wikach 11. znamjeńa hosćenca „Stern".

Přesadźowanje palmcho drjewa.
Štwórtk, 10. febr. dyrbja so **na Wutołčanskim rewěrje** (při Wětrowskich keŕkach, wětrniku a zahrodźe)
18 kuluchowych hromadow
7 dub. a bróžowych
25 halzowych hromadow
18 dołh. hromadow, 5 bróžowych
13 pjeńkowych hromadow
5 hójnowych žerdźkowych lonow
wokolo **2.48** fm.
jenoż za hotowe pjenjezy přesadźować. — Započ. přiholdnju we 12 hodź. p. Vickec hosćenca w Haslowje.

Wilhelm Hermann
ryćerkubło we Wutołčicach

Přesadźowanje drjewa
njedźelu, 6. februara
w Tradowje.

Dickow-Cobbler & Lamidey
SPEZIALISTEN FÜR AUGENGLÄSER
BAUTZEN

Vogtlandske Madraske gardiny
štory, kromki, vitraže
kupuješe tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Rěču serbski

Słomu
k picowanju ma na předań
Pech w Bačonju pola Prěšec

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšich płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Rózowej hasy čo. 6.

Přesadźowanje inventara.

Dla spušćenja wotmjenjenja knjesa Aug. Rjelki budźa so srjedu **16.** februara dopołdnja w 10 hodź.
na kuble w Slonej Boršći č. 23 p. Małeho Wjelkowa
sćěhowace, powšitkownje wšě inventarije w jara dobrem rjedźe, swobodnje přesadźowane: 1 Lanz lokomobila, 10 atm., 1 šklenčany wóz, 1 hoŕtwjeŕski wóz, 1 sanki, wšelake njedźelsko a wšědnje graty, 1 inflojty wóz za 60 cent., 5 jara dobrych hospodarskich worow, 1 snopywjazak, 1 Krupp-cahař lěto trjebany, 1 kridlowy žnjejak, 5 trawuńčejakow, 1 hnójmjetak, 1 synowobročak, 2 tigerske hrabi, 2 třidźelb. wałcy, 5 sadźbow żeleznych brónow, 2 běrnywujezdźowakaj, 1 běrnywubérowsk, 1 mjećak, 1 mlokostudźak, 50 cl. mlokowych kanow po 20 ltr., 1 kara za dźeśel, 1 dźeśelšutrak, 1 juchowy sud, 1200 lt., 1 sykanjeŕezaca mašina, 4 cent. bornicy, 3 žnjowe plachty, 1 centrifuga z blidkom, 1 brony za luki, jedyn 1 P. S. motor z wodowej plumpu, 1 běrnyparjak, 1 stružowcy pos a šćiu, kaž też wjele hospodarskeho gratu wšěch druhin. Dopředpołdnjowanje je wuraznje njeje. Wobhladanje jenoż na dnju přesadźowanja wot 9 hodź. sem. Znatym so połoženje płaćiznow dowoli. Bliže praji, kiž ma nadawk.

Curt Möschler w Hernhuće. Telefon 82.

Přesadźowanje palmcho drjewa!
na Kupojskim rewěrje.

Srjedu, **9. februara 1927** budźe so w blizkosći kamjenjowoje skały přihotowane,
65 rm khójnowych wužitkn. klumpachow
14 rm „ palnych šćěpow
85 rm „ palnych klumpachow
12 rm „ pjeńkow
50 rm khójnoweje walčiny
12 rm khójnowych dołhich hromadow
po prjedy wozjewjenych wumjenjenjach za hotowe pjenjezy přesadźować.
Kupcy zhromadźa so w hosćencu Jatřoba dop. 1/2 10 hodź.

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.

Přesadźowanje drjewa.

Štwórtk, 10. februara, budźa so na Jitkowskim hajniskim rewěrje, wotdźěl 18
200 rm kuluchow I
50 „ „ II
9 „ šćěpow
282 „ walčiny
na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.
Kupcy zeńda so dop. w 9 hodź. w lětnišu drjewinišču při puću wot Rakec do Trepina.

Kniežake hajniske zarjadnistwo.

R. Hoppstock, barbjerńa

w Budyšinje, Hauensteinergasse
barbi a čišći
mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu
a wšo štož do toho słuša.

Nawěstki přinjesu wužitki!

Jako
nałetnje hnojenje

poskić. hnójnišća z jamow po sćěhowacych płaćiznach:
1 waggon II.2 cbm wot Budyšina 18.00 hr.
1 cbm na měšćanske pola a luki woz. 2.— hr.
1 „ wot wuprózdnjeneho města 0.70 hr.
1 „ wot skhowanicy při Hužak. drózy hač na dalše **0.40 hr.**

Měšćanske hospodarske zarjadnistwo.

Wšć wobuća
tož **copłe drjewjane a lisowe črješe**
poskića tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Při
čerpjenju na płuca
a khorosćach bronchiarow
„Waldflora" čo. 5
čisty naturski produkt bjez jěda. Žadyn čaj k warjenju, přijomny k nutrbraću.

cokrowa khorosć	čo. 1	kamjenjowe khorosće	čo. 6
pucherjowe khorosće	„ 3	łoćik. a črjew.	„ „ 8
jérchenjowe „	„ 4	čuwowe „	„ „ 9
płucowe „	„ 5	zatykanje žiwota	„ 10

Žadajće sebi hnydom w sćěhowacych předawarńach abo direktnje wot nas darmotnje rozjasnjace pismo wo „Waldflora". Lěkowanje za 4 njedźele 3.— hr., połojena za-walka 1.70 hr.

Georg Rich. Pflug & Co. / Gera
K dóstaću w haptykach, drogerijach a reform. domach, wěsće pak w florowskej haptycy P. Leidler w Budyšinje. Zastupjerstwo a fabrikski skład: Friedrich Sicker w Drježdźanach A. 19, Wittenbergska dróha 48.

Sirukowanska wolma
jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Koznce karnišlace, zajęće a wšitke druhe kože a **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšich dnjowych płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 54
Sobotu w hosćencu „Halber Mond".

Młodźa
Słužobna holca
pyta so k. 1. 3. na wjes.
Bliže je zhonić we wud. „S. N."

Bžowku (kat) za dźěła w bróžkach pyta
Maltesersti we Worklecach

Čistu
domjacu holcu
wokolo 16 lět staru pyta k 1. 3.
Ks. Giebnerowa
w Budyšinje / Scharfenweg 6

Holca, nic starša hač 17 lět, so do malcheho hospodarstwa pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin"

100 cent. runalicy
je na předań
w Miločicach čo. 23

Składnostna kupi!
1 mužace jězdne koło 60.— hr.
1 žonjace jězdne koło 65.— hr.
wobej jenoż jónu jězdnej z ruk. wopismom.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 13.

Suprošna ranca
je na předań
w Bronju čisło 4
pola Radworja

Sylna młoda wysokosćelna
krowa
je na předań w Kunoji čo. 5

Wysokosćelna **krowa**
je na předań
w Malešecach čo. 97

Młody sylny **wół**
je na předań w Bukojni 23
pola Barta.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjenscho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjownych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenoż na wupokaz wyšnoseu.
Popp na hornčersk. hasy 18 telefon 3427.

Vogtl. gardiny
kupuješe tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern". Rěču serbski

Nowotwary žuśicha ſ horzym powětrom. Po wulkich trubach wodźa horzy powětr do nowych twarjenjow a je ja 2—4 dny wužuśicha.

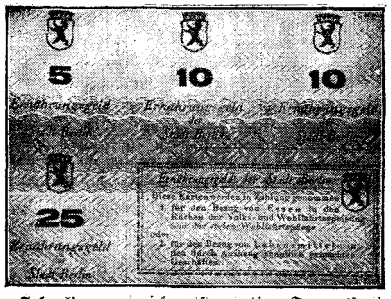

Jałmožinowe pjenjesy města Berlina. Tuto město je na 5, 10 a 25 pj. wudawa. Sa nje dostanje prošcheŕ tunju a dobru jědź we wěstych wot města pśihiprawjenych jědźeŕnjach.

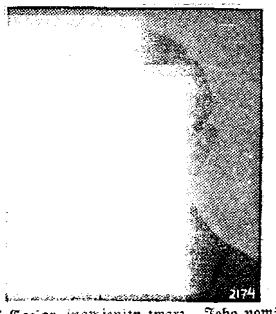

Josef Goczar, znamjenity twarz. Jeho pomjenowachu ja ſobustawa cźěſkeje akademije wědomoſcźow a wumětſtwa.

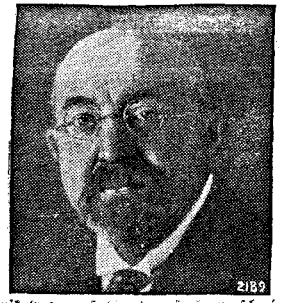

Ludwik Kuba naš Serbow žwěrny pśicheźel runje tak žławny jako hudźonik kaž moleŕ. Sběrašche w naſchim ludu hłoſy žerbſtich ludowych ſpěwow, molowašche žerbſke draſty a kraiinn.

E. N. Cźirikow, znamjenity ruſki ſpiſowaczel, je žiwy we wuhnanſtwje.

Wupytanſki wobras:

Hdźe je burit?

Wupytanje wobraſa w tydźeńſchim cźiſle:

Wobroczimy-li wobras na prawy bok, ſteji wěžnik pśched nami mjes wěžnym wobłoženjom a wokhěžu.

Čo. 5 W Budyšinje, 5. februara 1927 3. lětnik

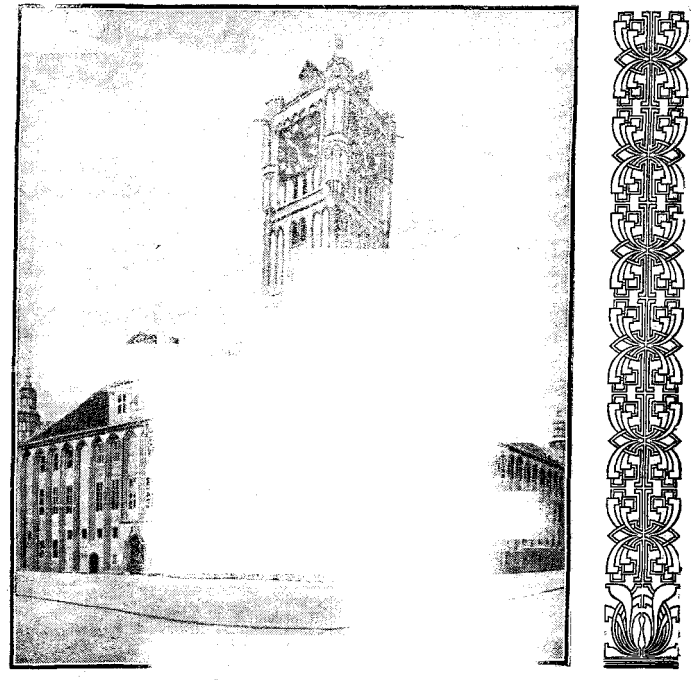

Radnica w Toruni.

Toruń je nahladne město w dźeńźnišchej Pólſkej. Hacź do léta 1918 ſtuſchesche Pruſkej, ale do 1815 bě pśicheźo k Pólſkej pśiſtuſchało. Toruń ma ſajimawu ſanźdźenoſcź. W lěcze 1473 narodźi ſo tu ſwětoſławny pólſki hwězdaŕ Kopernikus. Pruſka pśechetwori město do twjerdźiſny prénjeje rjadownje pśicheźiwo Ruſkej. Město ma wjele ſajimawych ſtarych twarjenjow. Do nich ſłuſcha teź radniza. W jeje městnoſcźach khowaja muſej a wažne liſtcźiny. Město ſmějo dźeńźa nětkuždy 50 000 wobydlerjow. Pśiches réku Wiſłu wjedźe tam na 1000 metrow dołhi móſt. Na torhoſchczu ſu ſławnemu hwězdarjej Kopernikej wulki pomnik ſtajili. Město ſu Polazy w ſchérej ſtarodawnoſcźi ſałožili. Toruń pśiſłuſchesche teź pśechekupſkemu ſwjaſkej „Hanſa“. Tu ſu žerbjzy pśechekupzy w měſcźe Lübecku ſałožili. Jemu pśiſłuſamnychu žo pśechekupzy pśiſhi Baltiſkim, dźeńźa ranſchim morju, leźazych žerbſtich městow. Pśechetož w tychle kraſach žydlachu pśiched 800 létami jenož Serbjo a wikowachu wjele ſ krajemi k połonju a k ranju, hdźež ſ domom běchu jenož Sſowjenjo.

Kowu rolu pschihotowaja maschina „Comfräsch“.

W Barlinje wotmě… poślednje dny tak mjenowa… rataśśi tydźeń. Pśicki … pśchileżnosćej wuhotowachu … rataśśu wustajeńcu. Tuta … schija wšykne wotnožki jemje wo… dźěłanja kaž rólnistwa, lěsarstwa sahrodnistwa, rybarstwa a honćwp. S tym chcedźa pokazaś, kak wyšoki šhodźenk wudobonjanosćo je nasche rataśśtwo dozpiło. Pola rataśśich, lěsarskich, sahrodniskich, rybarskich a honćwinskich wuplodow běchu tam też wšykne najnowšne pśchiprawy wustajili. Do tutych žłuskca też najnowšcha maschina sa wobdźěłanje role. Ta j jenym dobom rolu wora a wróćś. So … do miejkeje role sapadowała njeby, běža koleśa na żelesnym staweźkatym paśu.

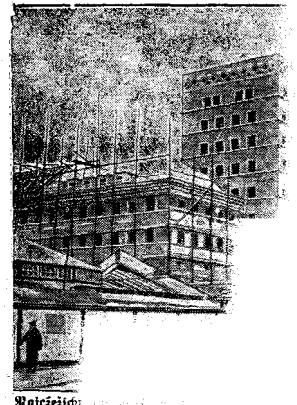

Najcerjejch… ropje.

Tuteho hobra hospoduje Barlin. Wón mjenuje so EmilHöhne a je hakle 21 lět stary. Tola **waži hižo 585 puntow,** potajkim **nimale 6 zentnarjow,** tak wjele kaž **śrěnja krowa.** Jeho **noga** a **macá staj normalnaj,** to rěka, **kajžde žu druhe ludźo.** Jako so **narodźi, bě** też **zyle normalne dźěćco. Hdyž bě 4 lěta stary, hižo 135 punt.** wažeśche. Telko **wažeśche** też jeho **macá.** S 12 jeho **bratrow a zotrow žu 5 njenormalni. W cźim njenormalnosći leži, njemóžemy** j **nam pschedležazeho dopisa dowidźeś.** Tajku **cźěžku** postowu njesomóža **3 mužojo** j **měsina hnuś. Emil Höhna chce** někto **Barlin wopuscheźiś a so k 5. rasej do Amerki podaś. Jeho je zyrkus Barnum Bally pschistajił.**

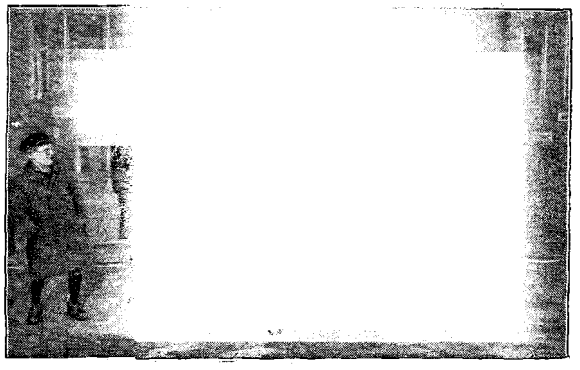

…wjeża j 1000 wolnami.

Tute twarjeniśko twarja we Stuttgarcźe we hlownym měścu Würtenbergskeje. W njej pomjeńcja **hlowny** postowy hamt. Twarjeniśko lija pśches zyło se betona. To je měśchenża zementa a pěsła. Tón je sabo **pschetykany** a pschewinany j na**jhibnjenymi** *vorśt tośtymi* **kulojtymi** żelescami. Tehodla tajśi beton też żelesowy mjenuja. Tajke twarjenje je po sdaću sa wěcźnosćej twarjene. W murjach a wjerchach žaneho drjewa njeje. Wjerchi na drjewjanych hrjadach njewotpuczuja. Tehodla so je **wuwsacźom** j **nutśkowneje** drjewjaneje nadoby a wuhotowanja niczo palićź njemóże. Stwy tajkeho twarjenja móża drje so wupaliś, ale woheń so njemóże na zyke twarjenje wupschestrjeś.

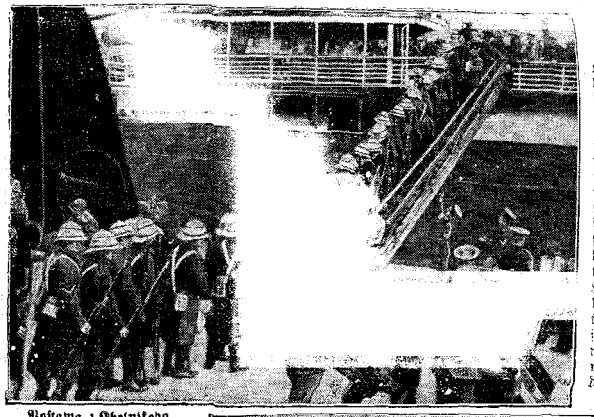

Jendźelscy matrosojo po puczu do Chiny.

Někto jaso wjele wo wójnje pišaja. W Chinje howri hižo lěta **dołho** śmućkowna wójna. Ta měri **so** pschede**wšěm** pscheczíwo zuśym, wobjebje Jendźelcźanam. Cźi **buchu so** po dawna **śmućenym** waschnju najradscho w najważnjejschich stronach trajnje sajźdlik. Hižo maja tam **swoje** sydlischcźo. Stych **jich** Chinesojo **honja. To** je Jendźelska śle **krosumika. Sso** sejerjeja **na** swoje nimale njedocźerpajomne kuzoły mozy cźe tam wostaś, **když** je swoju nohu stajźko. Hižo je wulki dźěł swojich najlěpschich wójnskich kódźow do tamnych morjow pósłała. Někotre kódź po druhej **j derje** wutwurzenym **a** hacź na najlěpje wuhotowanymi **wojakami** do *halolich morjow woipkuwa.*

Postawa ... Kheinskeho karnewala.

Cźaś do postniż je **hdyž**la polnych sabowow **a** sawjeżelenjow. S pokodnischich **a** wjeczornych krajow Europy je **też** do naschcho kraja saczahnył **nałožk** wokolocźahanja we **žortnych** a druhdy **śměchnych** pschedrasćenjach a sababjenjach. Tajźe sababjeni sestupaja so do dołheho cźaha. Na wojach wjesu **n**schelałe žortnje druhdy też schcźipnje a hdyž a hdyž też dosćś **helenje** pschedstajene trjoski. Tajźi cźah so mjenuje karnevalski. Tuto **zlowo** zebi wschelako wuložuja. Swjetscha mėnja, so cźe prajiś po italiki carne vale to rěka „Božemje mjasu“. Pschetoż karnevalske sabowy traja hacź do póstniż. Tehdom dozpija **swój** najwyschschi **shodźenk. W** póstnym cźoru, potajkim po **póstnizach so w katolskich krajach powschitkown.** mjasa njewužiwa.

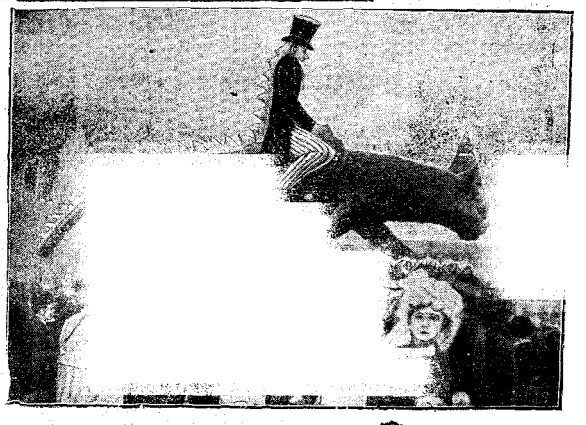

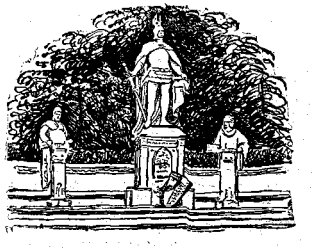

Pomnik khězora Sigmunda j **hrodu Luxembórskeho w Berlinje** *postajeny w tak mjenowanej haleji dobyczerjow.*

Maxim Górki, *zwětaslawny ruski spisowaczeł. Se wuśtojnym pjerom wopisuje schpatne žiwjenje khudych ruskich měschczanow a jich hubjeństwo.*

Hnojenje a schkitanje plahowanych rostlinow.

Kóždy je žebi wěrny, so je zyroba ſ hlownym cžinicželom pschi cžłowjeſkej ſtrowoſcži. Na žiwinach, kotrejž ſwojenu cžěru podawamy a na jich kaſkoſcže wjele ſaleži, hacž cžłowjeſki organiſmus wſchě infekcžne khoroſcže, derje pſchewinje. S winu tajkich khoroſczow žu njewidožomne cžwakojzy (bazillen). Tute wſchelake naikowaze khoroſcže ſawinuje. Jenoż žkaby organiſmus jim podležł. Strowy organiſmus móže njeſmérnje wjele antitoxinow ſe žebje dawacž, kotrež móz tutych cžwakojzow žkaža a je žamo nicža. Ssamſnje ma žo ſ roſtlinami. Roſtliny druhdy jako mjenje hódne wežy wobhladujemy, hacžrunjeſch žebi wone ſamžnu wobhladniwoſcž a pěſtowanje žadaju jako ſtót w hródži. Roſtlina je ſama na žebi jara nězny organiſmus. Jenoż ſtrowa a dobra wužiwnoſcž roſtliny dopomha k najlěpſchemu wunoſchku. Też roſtliny maju wjele pod wſchelakimi drobnymi ſchkódnikanj cžerpjecž. Też tu je zyroba roſtliny ſ mulzy wažnym cžinicželom, hacž roſtlina wſchelakim ſchkódnikam podleži abo hacž je pſchecžiwo tej a druhej khoroſczi bóle abo mjenje nakhilena. Chzemy dženža pokaſacž, ſo žu pralwe hnojenje a dožahaže žiwiny ja roſtlinu ſ najlěpſchim ſchkitom. Schkit roſtliny mnoży naſchi hoſpodarjo doſcž njeſrofumja. Druhdy, hdyž nékajki žrědk pſchecžiwo nékajkej khoroſczi pola roſtliny nakožuja, žo cžaſto ſlebaju, dokelž naložowany žrědk ſrědka hdy pomha. Tajke žrědki drje druhdy k wotſtronjenju ſeſěhnkow khoroſcže pomhaju, ženje pak pſchecžiwo pſchicžinje njeſkutkuja.

S toho widžimy, ſo też w hoſpodarſtwje ſakładne wědomoſcže trjebamy, ſchtož hnojenje naſtupa. Dyrbimy ſnacž jednotne hnojidła a kak mamy je nakožowacž. We tutych wězach žo cžaſto mnoho wopaki cžini. Tak na pſchikład mnohi hoſpodar žaneho roſdžěla mjes hródžinym hnojom a pſchikupnym hnojom njecžini. Wón to njewobkedžuje, ſo hródžny hnój pódu jenoż wo žiwiny njewobohacži, ale ſo wón też k ſlěpſchenju fiſikalnych žamownoſczow we pódže dopomha a wobohacži pódu wo nakažliwiny (Bakterien). Tutu žamownoſcž pſchikupny hnój nima. Pſchikupne hnoje pódu jenoż wo wěſtu žiwinu wobohacža. Tak na pſch. ſ Domalſchowej muczku jenoż foſforowu kiſalinu a wapno do pódy doſtanjemy, niž pak dušyk a draſlo. Se ſuperfoſfatom pſchidawamy pódže jenoż foſforowu kiſalinu, ſe chilſkim lodžikom (Chile Salpeter) jenoż dušyk, niž pak draſlo, ani foſfor. S kainitom dodamy pódže draſlo, niž pak foſforowu kiſalinu ani dušyk. Mnohi pſchi kupowanju zuſeho hnoja wſchelake trěbne prawidła njewobkedžuja. Kupja žebi wſchelake hnoje a rosmjetaju je też na wſchelake pola, bjez toho, ſo bychu ſa tym žledžili, hacž te **abo druhe hnojidło tuto polo trjeba abo niž S tym** žo druhdy wjazy płodam wadži hacž pokěkuje. Se prawym hnojenjem njeſchkitamy roſtliny jenoż pſched wſchelakimi fiſiologiſkimi khoroſczemi, ale też pſched khoroſczemi, kotrež wſchelake ſchkódniki ſawinuja. K tomu žluſcha też na prěnim měſtnje lěhanje žitow.

Hacžrunjež je nam ſnate, ſo je lěhanje žitow khoroſcž, kotraž žo dale dždži, dha je tola tudy też jenofitronſke hnojenje wjele ſ winu. Jeli žito jara huſte, ſtrujelžo delka jara žlabe. Snojimy-li jenu hiſchcže jenofitronſzy ſ dušyſkowym hnojom, tehdom žo nam žito bórzy ležnje. Pſchecžiwo tomu móžesch žo ſ tym ſchkitacž, hdyž žitej ſprawnje a měrnje ſ dušyſkom a ſ foſforowej kiſalinu pohnojiſch. Žaneho ſ tuteju diweju hnojow njeſmě być ani mało, ani wjele. Na tajkim polu, hdžej je doſcž hródžneho hnoja a chilſkeho lodžika, tam płody wěſo ſpěchniſcho roſtu a ſtrujelžo njeje tak krute. Tohodla njelutujmy pſchi žitach ſ foſforowej kiſalinu, kotraž je hlownu ſchkit pſchecžiwo lěhanju roſtliny. Njeſmémy pak też žitam pſchejara ſ dušyſkatymi hnojami hnojicž. Najkmanſche hnoje k žitam žu Domaſchowa muczka abo ſuperfoſfat. Foſforowe hnoje ſchkitaju roſtliny pſched wſchelakimi khoroſczemi. Ssmy-li pſchenžy doſcž ſ foſforowym hnojom pohnojili, to žo cžim ſpěchniſcho wumije a njeczerpi tak pod jerſawoſczu. Pſchenža też wjele prjedy ſeſrawi.

Skolarſtwo.

Dobry žrědk pſche rězanje (Kolik).

Jedyn ſtary ratař nam tuóin žrědk wukaſuje. Pſches 40 lět je jón hižo ſ wulpěchom nakožowak. Rospuſchcz Aſa foetida (to je cžertowe howno, němſzy też Stinkharz — Aſant abo Stinkaſant mjenowane w ſpiritužu. Sa tym hacž je rězanje mjenje abo bóle ſle, kapi 10—20 kapkow do wody. S teje konjej kóždy ſchtwórcž hodžiny do ſchije liń. Tutón žrědk je też dobry pſchi wſchěch druhich družinach močowych khoroſczow, kaž pucherjowej wiwi (Blaſenkrampf) abo hdyž žo mocž ſtaji. Dokelž maja pola konja rězanja wſchelake winy, je nuſno, hdyž też tónle žrědk njepomha, po lěkarja póſłacž.

Zahrodnistwo.

Plahujcže žebi žami rěpowe žymjo.

S kupjenym rěpowym žymjom žo cžaſto mnohi hoſpodar ſjeba, wožebje ſchtož jeho ſkhadženje naſtupa. Druhdy mnohemu hoſpodarjej jenoż mało rěpy ſeſkhadža. K druhemu žywej pak je cžaſto hižo doſcž pſche posdże.

Wina teži w tym, ſo je we wobkhodže wjele ſtareho žymja, kotrež hubjenje ſkhadža. Najlěpje ſkhadža cžerſtwe žymjo. Jeli žebi žymjo na prawnych měſtnach khowamy, ſkhadža nam druhdy też hiſchcže po 2. a 3. lěcže. Tajkich ſwadow žo hoſpodar ſminje, hdyž žebi žam na ſwojim polu rěpowe žymjo wupěſtuje. Pěſtowanje je ſ zyła jednore. Naſtymu žo někotre najrjeſnjſche rěpy wubjeru a nacž žo jim hacž na ſchtyri porſtny ſcžěroko wot rěpy žameje wotrěſnje. Tajke damy do pinzy do pěſka, ſo bychu njeſhnile. Mamy-li jich wjele, móžemy je też do hromady ſahrjebacž. Naléto je na 70 zm. wot žebje wožadžamy.

Póda ſa tajke žymjenzy ma bycž derje pſchedjěłana. Sa cžaſ roſcženja mamy žymjenžy derje plěcž a wobkopowacž. Ssu-li jara na wětřiku, poſtajimy k nim kolik, a je pſchiwjaſamy, ſo by je wětr njeſkamał. Hdyž wjetſchina hłójczkow ſbruni, widžimy, ſo žymjo ſtawi. Kedžbujmy, ſo by nam žymjo njepſheſrawiło, dokelž by ſ tym wjele ſorna ſwupadało. Tajke ſbrunjene hałki wotrěſnjemy. Ssuſchicž móžemy je hnydom na polu abo něhdže doma na powětrje. Na to žymjo wumłóczimy a wucžiſcžimy. Mamy-li wjele žymjenja, dyrbimy je cžaſcžiſcho pſchemjetacž, ſo by žo njeſkaſnyło.

Tajke doma na ſwojim polu wupěſtowane žymjo nam naléto najlěpje ſkhadženje ſaruczi, je-li jeno trochu léto ſa tym, to réka, jeli žymju howi. Dyrbimy pak też na to hladacž, ſo mamy prawu družinu rěpy. Tak žo nihdy njeſjebamy.

Sadarſtwo.

Ssadowym ſchtomam

nětkole pohnoj. Hnojicž móžesch ſ kainitom, kalijom, rhenanja phosphatom a Domalſchowej muczku. Hdyž ſ hródžnym hnojom njehnojiſch, pohnoj naléto natronowy ſalpeter a ſchwablokiſału ammoniak.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Ssym naſymu žmeku, žnadź kórz wulku, na kotrejž ſchtyri léta dżeczel a trawa roſcžeſche, pichewoſak a chžu tam naléto wowſ ſnycž. Polo je ſchczerkoſte (riesartig). Kelko wumělſkeho hnoja mam žypacž?

Wotmołwa: Pohnojcže polo do wuſnywa ſ 50 puntami žyrnikowego amoniaka (ſchwefelſaurer Ammoniak). Hdyž je wowſ ſeſkhadžał, rosmjetajcže 12½ kilogr. chilſkeho ſalpetra a po 14 dnjach ſaſy telko. —

Časopis za Serbskich ratarjow.

Čisło 5 Budyšin, 5. februara 1927. Lětnik 34

Póccziwy pjenčk.

(S wobrasomaj.)

Pózczíwy pjenčk je žerbſke mjeno ſa myrtu. Schtó ju njeby ſnał. Wožebje naſche žerbſke holzy žebi žadaju, ſ myrtowym pjenczkom na hłowje a w myrtowej pyſche ſtupicž pſched woſtar. Tak njech woſtanje w žerbſkim kraju, tak dołho hacž žerbſki młodženj powjedże žwoju žerbſku njewjeſtu pſched Knjeſowy woſtar. Hižo žerbſke pomjenowanje „pózczíwy pjenczk" nam praji, ſo tutoho pjenczka halozki a prucžiti debja po ſdobnym žerbſkim nałożku jenoż cžeſnu knjeżnu a cžeſtneho młodženza.

Tohodla naſche žerbſke holicža tak rady płahuja ſwój myrtowy pjenczk, ſo bychu junu ſ njeho brali žerbſkeje njewjeſtu najdrohotniſchu pychu, widomne ſnamjo cžeſtnoſcže. Pózczíwy pjenczk žada kedžbliwe a ſtarośczíwe wothładanje. Jeli chzeſch jón rosmnožicž abo pſchiſporjecž, žadź do ſemje žnadź 2 zm. dołhi prucžik. Wuſwoj jenoż tajki, kotryž hiſchcže wotnožkow nima, kotreho wotnožkowe wócžka hiſchcže ſpja. Dełne kopjeſchka prucžika wotſtroi. Delni kónczk prucžika pod wócžkom na koſu pſchiřeſaj. Potom žadź jón hłuboko do horncžka. Jeho dno dyrbi ſ cžerjopami pſchirtnyte bycž, ſo by njetrjebawſcha woda prjedy wotběhnyła. Pjerſchcž njech je měſcheńza hlinoſteho drobneho pěſka lěhneje, ſ pſchetkatym liſczom naſypcženeje ſemje. Doniž ſo prucžik pſchimnk njeje, pſchikrnj horncžk ſ kruchom ſchklenzu. Potom ſtaj hornj na wokno, tola tak, ſo horze kónczko na njón njeſwěcži. Pſchiliwacž njeſmějch pſcheſchczedrimje. Pſchi ſpocžatku pſchiliwacž ſ pſchedynrjenej wodu jedyn dżeń a jedyn niž. Hdyž nowe kopjeſchka wubiwaja, wotſtroń ſchklenzu. Hdyž pjerſchcž w horncžku póczne žucha a hrullata bycž, móžesch nětchto ſchczedrimjſcho pſchiliwacž. Ale horze kónczko na žadźenku hiſchcže jara padacž njeſmě. Pózczíwy pjenczk horze kónczko ženje njeſnjeſe. Też w pſchirodže roſcže rady w khłódku ſchtomow a kerkow. Tak dołho hacž je žadźenka młoda, ma radu, ſo ju druhdy pſcheżadžiſch a to wožebje w naléczu. Radno je, jej w naléczu pohnojicž ſ rohowinym želiczinikom (Hornſpanwaller).

Pſchcža ſtaraj žo ſa to, ſo pſchiliwana woda ručze wotběhnje. Tohodla nałkadź na dno horncžka, kaž hižo pišachmy, cžerjopy ako dujewowe wułko. Jenje njewoſtaj wodu ſtejo w ſchtliczku, do kotrejež hornczk ſe žadźenku ſtajił. To jawinuje nahromanje koruſchkow. Starſche pózczíwe pjenczki radſcho njepſheżadžuj. W naléczu wotſtroń worſchtu ſwjerſchnje pjerſchcže w hornju a potom ju narunaj ſ nowej. Na to je trěbne, ſo jemu horka wukaſane židke hnojenje pſchilinjeſch. Pózczíwy pjenczk chze měcž jaſne měſtaczko k ſwojemu roſcženju. Ale kłónżo na njón paliczˇ njeſmě. W ſymje pózczíwy pjenczk njeſmě pſchejara w cžopłym ſtejecž. Też njeſnjeſe, hdyž jón huſcžiſcho pſchetajeſch. We lěcže ſtaj jón ſ horncžkom pod hoke njebjo. Staj jón tak, ſo njeje ſkhowany, ale też tak, ſo njemohło ſtónczko na njón paliczˇ. Najrabſcho roſcže w połnej ſwobodže na khłódnym cžerſtwym powětrje. Jara džakowny je pózczíwy pjenczk, hdyž jón we lěcže huſcžiſcho ſ wodu pokrjepſch. Jeho kopjeſchka a tromu krjep ſ deſchczíkowej wodu.

Ssuchi powětr wſchěm roſtlinam wadži, pſchedże wſchěm pak pózczíwemu pjenczkej. W žuchim powětrje

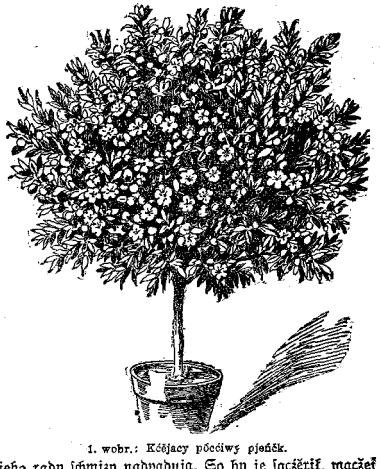

1. wobr.: Kčžjacy póccziwy pjenčk.

jeho rady ſchmiżgy nadpaduja. So by je ſaczěrkł, maczeł jón ſ tobakowym wotwaron. K tomu wſmi horſchcž ſtagarowych kończkow. Te w litrje abo dwaj wody wotwař. Hdyž je wuſtudła, wotuntaj w njej žytu roſtlinku. Tak woſtaj ju hacž do druheho dnja ſtejo a potom ju ſ cžerſtwej wodu wopłokaj.

Hdyž tam a žem kopjeſchko žoltnje, je to ſe ſnamjenjom, ſo je pjenczkej pſche mokro. Hdyž ſo cži leſcžk ſwjabnjeny ſda a na nowe njemubiwa, je to ſnamjo ſo je jemu pſche ſucho. Pózczíwy pjenczk móżesch też łohży jako ſchtomik cžahnycž. K tomu wotrěſaj abo wotſtroń

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósce a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiščerjna, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobľěkeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 31 | Budyšin — Póndźelu, 7. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Nowemu němskemu knježerstwu so dowěrjenje wuprajiło.

Němskemu nowemu knježerstwu je po jeho nastupjenje němšći ześ 235 hłosami pśeśiwo 174 hłosami dowěrjenje wuprajił. Sa namjet hłosowanja pódła knježerstwowych stronow (zentrumśeje, bayerśeje ludoweje, nentśeje ludoweje a němškonazionalneje strony), bayerśi burśi swjask a Hannoveranźy. Pśeśiwo namjetej dowěrjenja demokratoju, sozialdemokratoju, kommunistoju, dr. Wirth ś zentrumśeje strony a Gräfa a Hennig ś němšćich ludowych. 18 sapósłanzow ga hłosowanja wostaji, mjez nimi němšźy ludowźy a hospodarśka strona. Mjes tym so ś 247 sapósłanzow prawiźy jenoź 12 njebě pśiśitomnych, bź ś 203 žobustawow lewizy 37 wuwostało. Pśśed wotzhłosowanjom wo namjece wuprajenja dowěrjenja je sapósłanz Guerard w mjenje zentrumśeje strony wosśewił, **so šnutskownemu ministrej ś Keudellej dowěrjenje žobu wupraji, ta to mějo, so ga porok, so je wón jako krajny radźićel Kappowy puć podpjerał, jako wěrne njewupokaja.**

Keudellej ga porokuje, so je pśi Kappowym puću sakasał, wośewjenja republizyneho presidenta Eberta rośśěrićz, a so je Kappej zeświśał wobronjennych žandarmow k słužbje pśewośtajił. Keudell je teź dyrbjał pśiśinjaś, so je na źwojim kuble wośeŕskej organizaziji Olympii, kotraž je ga posdźišćo sakasała, ga wośerźy šwuczowaś dał. Sozialdemokr. sapósłanz Landsberg pśihpowědźi, so móže hišće wjazy aktowebo materiela ześmej wo tym pśechodkazaś, so je ś Keudell Kappowemu puśej połěkował. Dla žyłneho rozhorjenja, kotreż ga tehodła niz jenoź mjes opposizijnymi stronami, ale teź pola zentra pokasowaśe, je němšći kanzler Marx wośewił, so pśeśiwo ś Keudellej pśehpytanje sawjeśeś **da.**

Stresemann na dowolenźu schoł.

Němšći šwonkowny minister dr. Stresemann je na někotre njedźele na dowolenźu schoł. Statny sekretaŕ dr. Schubert mjes tym błóśa šwonkowneho ministerstwa powdźe.

Pśed mzdowym wojowanjom metallowcje industrije.

Metallowi dźěłaćerjo ś Halleskeho, Magdeburgskeho a Anhaltskeho tarifowebo wokrjeża žu nisdowy tarif, kotreżoż płaćiwośći 15. februara kwitobźnje, wupowědźili. Swjask metallowych dźěłaćerjow je naćišk nowebo tarifa sjednaśeho wubjerka wotpokałał. Jeli so ga dojednanje njedojźpije, ma ga ś móžnosću strajka źriedjonemjenyk metallowje industrije liczicź, pśi kotrymž by ga 40 000 hač 50 000 dźěłaćerjow wobdźěliło. W Lipšku hižo 6000 metallowych dźěłaćerjow strajkuje.

Nowe pólske wobtóržby pśeśiwo Němšćej.

Ruśy ľětarjo, kotśiž žu w Pólskej pola Luzka ś ľětadłom k semi pśihśitajili, žu ś cześ'wjeneho wójska cźekli. We świšu ś teśe wězu je ześkyśerś, so žu pólšcy ľětarjo pśi pśeśeśkoju pśi pśeśeśkoju pśed pólskim knježerśtwom material wo tajnych poměrach mjes Pólskej a Němšćej podali. Pólske knježerśtwo je pjeca tónle material prjedawšim swjaskarjam podało. Hačrunje ga ś pólskeje strony praji, so ma tónle material wulku ważnosć, němśte knježerśtwo pśeje, so ma ga jenu nekajka hódnosć pśihpiśaś.

Litewskich kommunistow zasudźili.

Pólny žud je śjoch kommunistow k žujerceźi a schwórteho k khłostarni na 12 ľět sajudźił. Sabudźenych winuja, so žu kommunistiśej stronje, w Litwje sakasanej, pśihśluśeli a ś agitaziju mjes wobdźělerśtwom a we wójsku na nazbylny pśewrót dźěłali. Dwjeju k žujerceźi sabudźenych, kotrajž staj statneho presidenta we wobhnadźenje proźyłoj, staj ga k khłostarni na cźaś žiwjenja wobhnadźiłoj. Tśeśi je ga sapowědźił, pródstwowne pśimo sapodaś. Statny president jeho tehodła njeje wobhnadźił.

Hebrejska revolucija.

Pjatk je w Kośowu w rańšej Pólskej k krwawemu hrajenju ś policiju doścho. Pśichpołdnju sbeża ga něhdźe 30 wažobow, kotreż na kijach repoluzionarne pśeśeźiwo-ślatne napisy w hebrejskej rěcźi njeśechu. Wokoło agitatorow ga ga krótki cźaś něhdźe 1500 ludźi sbeża, k kotrymž dwjeju ś agitatorow w revolucionarnym šmyśle rěcźeśchtaj a prajiśchtaj, so może rańšich pólšim provinzam jenož bolśchewiśka Ruśka pomhacź. Dwanaceo jśdni policijstojo pytachu cźrjódu rośeznacź. Dokeľ pak ga śhromadźeni śpjeczowachu, nacźnychu agitatorow śajcź dacź a policijstow ś śijemi nadpadowachu, policijstojo dwójzy do cźrjódy wuśelichu. Tśi wažobły běchu na měśece morwe. Wóžom wobow ga cźeźko śrani. Dwě wažobže wumrěśchtej, ľdyž je do khorotwinje wjesechu. W rośśudnym wokomiku ľobujtawy pólśleje tśelikeje organizazije na pomoc pśihźdechu.

Běloruśke śpischižahanstwo w Pólšeŕ.

Jmmunitny wubjerk pólśkeho žejma je we wuradźenju wo śajeću 5 bělorušćich pódłkanzow ś wóžom pśeśeźiwo 5 hłosam namjet pśihśiał, so bychu ga śajeśi pódłkanzy žudniśej wyśchnosći pśihepodali. Sa wudaceje hłosowachu narodni demokratoju a khśeśeźijanźy nazionalni. Pśeśeźiwo wudaceju hłosowachu sozialistoju, bělorušći klub, židowśći klub a ratarśka strona.

Jendźelsko-ruskâ napjatosć.

Kaž je ľśkyśerś, je ga jendźelśke knježerśtwo ś wotkamanjom diplomatiśkich śtykow k Ruśkej sabêrało. „Daily Herald“, nowiny dźěłaćerśkeje strony, cźe wědźeć, so je pomérny Baldwin nětkole teho runja sa tule kroćel. Teź śnutskowny minister je ga sa to wuprajił, so by ga diplomatiśki wobtkad ś Ruśkej sastajił. W ľiśe na konservativnych w Twickenhamje wón pśiše, so śu dobrenn poźcźinkej hospodliwośeje wêśte mjesty ślajene, a knježerśtwo mêni, ga wožobam zuśych ľudow, kotreż bo Jendźelśeje ś njesprawnymi wotpohładami pśihinbu, njeźmjé žanych położenjow pśihihwolicź.

K temu „Daily Herald“ we wobśchêrnym warnowanju knježerśtwu pśiše: „Jendźelšzy dźěłaćerjo njemyślu niz jenoź na pśichitomnosć, ale pśchede wśchem teź na pśichod, niz jenoź na Chinu, ale teź na Jndiju a Japansku, Turkowsku a Ruśku. Cźi, kotśiž nětkole sa wotkamanje śwkow ś Ruśkej rěcźa, wêzy śwêtowego mêra runje telko śchłody nacźinja, ľaś cźi, kotśiž po śwêtowej wójnje wjeśiwe pośthłostanje Němśleje žadachu a teź źdźela pśeśeźiśćejachu, kotreż je śa Jendźelśku tak katastrofalne sejêmki mêło.

Liczba pśchimišowarjow bolśchewikow w Ruśkej pśchi wólbje wrócźo śchła.

Wólby gmejnśtich a mêśćańskich radow w Ruśkej žu śa bolśchewiśku (kommunistiśku) stronu hubjenje wupadle. Pśchi knježerśtwowym wośewjenju je ga 54 prozentow wuśwolerjow pśchi wólbach wobdźělilo. Do mêśćańskich radow bu jenoź 50 prozentow kommunistow wuśwolili. S wjeźnego wobydlerśtwa je ga jenoź 47 prozentow wuśwolerjow wobdźělilo, kotśiž žu juoź 16½ prozenta ś kommunistow wuśwolili. Wobźeje hubjenje žu wólby ga kommunistiśku stronu w Sibirśkej wupadle.

Revolucija w Portugalskej.

W Portugalskej je śaźo nowa revoluzija wudyrila. We mêśece Portu je ga mjes śbêžkarjemi a knježerśtwowymi wojakami krueże wojowało. Wikowańśi minister, kotreżoż bechu śbêžkarjo śajeli, je cźekmyć mohł. W Lissabonje je pjeca wścho śmêrom.

Po powêścźach ś Lissabona njeje ga knježerśtwowemu wójśku hižo poradźiło, wojerśki śbêžć w Oportu potłócźicź. Sbêžkarjo ľa rźekli, so žu ga rozbudźili, hač do posledńjeho muża wojowacź. 2 000 knježerśtwowych wojakow je mêśto wobśtupiło a ś klatdow a ś kanonow jo bombardowało. Położenje je kritiśke. Teź w druhich dźělach polnôzneje Portugalśkeje žu śbêžti wudyrile, a w jenym pśchitkownym mêścu polodnitśneje Portugalśkeje žu ga nakrajni a namórnitźy wojazy śpjeźili. Nêcźiśćhe śbêžkarśke hibanje je jene śnajwjeśtśich, kotreż je Portugalśka w poślednich lêtach dočakała.

Śpischižahanstwo pśeśeźiwo bengalskemu gouverneurej.

Kaž „Morning Post“ ś Kalkutty w jendźelśkej Jndiśkej powê, žu ga indiźy revolucionarnoju pśeśeźiwo žiwjenju Bengalskeho gouverneura Lytonej a nêkotrymi druhim wyšśokim wožobam śpischižahali.

Sbêžkarźy Drusojo ga Franzowsam poddali.

Hassan El Atrasch, śtarśhi El Atraschej źwójby, je ga w Sueidze franzowskemu gouverneurej poddał. S tym žu ga wśchitźy Atraschojo poddali, jenoź sultan El Atrasch cźe dale wojowacź. Wón je do Kasr-el-Afraka w rańšichim Jordanskim kraju cźeknył, kotryž pod jendźelskim nadknjeźtwom śteji. Wot tam nawale bandow do Syriśkeje organizuje.

Italska na jendźelskej stronje.

Mussolini je jendźelskemu pólśanzej, śirej Ronaldej Grahamej w Romje źdźeli, so je Italska śwólniwa, bo pśchi wojeŕskej expediziji pśeśeźiwo Chinje wobdźělicź. To je w Pariźu sacźiśchcź cźiniło. Franzowska ministerśka rada je ga je sejêmkami, kotreż ś Mussolinowego rośbudźenja nastanu, bo drobna sabêrała. Wocźakuje ga, so budźe jendźelśki pólśanz w Pariźu, lord Crewe, ś franzowśkim śwonkownym ministrom Briandom śnowa jednacź. Pśched tydźenjom bê jemu Briand źdźeli, so **Franzowska w tu chwilu nocze neutralne śtejiśchcźo w Chinje hižo śpuśchcźecź.** Wśchekazy franzowśzy kolonialni politikojo praja, so je Briand wulki śmyk śworal, hdyž je Jendźelśkej wojeŕśku a namórśku pomoc pśchi śaśtancju Shanghaja śapowědźił. W franzowśkej indochinśkej kolonniji žu to tamniśchi domorôdni jako źlabośćj Franzowśkeje wutkadowali, a njepśeśeźelśka agitazija ś tym nahladnośći Franzowśkeje śchkodźićź puta. Na źane wjaśch nje njeje wuśamknjene, so śmêje śtejiśchcźo Italśkeje wójnu na pśchichodne wobśamknjenja franzowśkeho knježerśtwa.

W „Echo de Paris“, kotryž pjatk jako jenicźke Pariśke nowiny Mussolinowe rośbudźenje rośpomnjaśche, praji: Jendźelśka je pśeśeźwêdźena, so ga źama sa śebje njedźêła, ale teź za druhe ludy, kotreż maja tam źwoje śajimy. W Londonje bychu nahladnośćej wśchitkich w rańšich Aśiśkej śajimy mêjazych śtatow jako wotbyte wobhladali, hdy bychu Chinesojo dobyli a niż Jendźelśkeho, Americeje-nsko a Japanźo. Źadanje Jendźelśkeje ga jenotnej frontce njeźda so nam źźe njewopravnjene byeź. Schtož Mussolina nastupa, wón pśchi tej wêźy wjele na hrazći njeśiaja. Runje kaž Cavour za cźaś Krimskeje wójny wón podawki wuwuźiwa, so by ś nich posbśiśe dobyć brał. Sandźene lêto je wón podawki w Turkowśkej sa tón ľamy samêr wotcźakał a sa to je jenu Jendźelśka pśchiwolenja w Abeśśiniśej a Albaniśej cźinika. Praścha ga, ś cźim Jendźelśka Italśkej tón krócź jejnu pomoc śapłaćił. Franzowśka njemôže źele jendźelśko-italśke kawły śiúncźnje dêźe śnjeścź.

Rośsnêwanje „Echo de Paris“ na Mussolina pokajuje, so maja w Pariźu Briandowu chinesku politiku sa źyle wopaczną a śchkodnu a so nowe tajne śrêcźenja mjes Italśkej a Jendźelśkej do prêdka widźa.

Wójna w Chinje.

Rośśudna bitwa wo Shanghai?

Do Newyorka je powêść doścha, so w Cźekiangskej provinźy dałeko wupśchestrjena bitwa śakbadźa. Naśkrucźiścho ga bliźo mêśta Jenczawa wojuje, kotreż je něhdźe 200 kilometrow wot Shanghaja śdalene. Něhdźe 500 franjeskych Sunczuanfangowego wójśka je ga do Hangczawa pśchiwjeśło, hdyž žu ga do hospitalow mišionow pśchijeli. S Kantonśkeho wójśka źebi napśeśćiwo rêźaje rośprawy pśchikhadźeja. Se Sunczuanfangowego hłowneho kwatérra je powê, so wón nadbêhi Kantonśkeho wójśka wotrażuje, a so žu pokyhnjenja duzy po puću k njemu, kotreż jemu śmóžnja, pśeśeźiwnika śadjerźeć. Kantonśke wyśchnosće pak ga powêść rośśêrśe, so je jich wójśko źredźišćom Sunczuanfangowego wójśka wrócźo śćiśchcźało a so ga krótki cźaś Hangczaw wobhadźi.

We Chinje dweju mišionarow cźiwilowali.

„Times“ ś Hongkonga powêdźa, so žu pśched nêkotrymi dnjemi chinesjy śbêžkarjo bliśćo Hongkonga dweju irśkeju mišionarow cźiwilowali. Mišionarow ś śchtomej pśchivjaśchu, wuśłêkachu a cźiwilowachu jeju, hač bjes wêdomja na śemju padwyśchtaj. Dalśche podrobnośćje wo jeju wuhudźe njeśhu śnate.

Ruśy offiźerojo w chineśkim wójśku.

Kaž žu „Times“ śhonile, žu do Londona powêśćje dośchle, po kotrychž žu 15 000 offiźerow cźerwjeneho wójśka, kotśiž žu ga njedawno je śłużbu puśchcźili, namolwili, so bychu dobrowólnje do chineśkich kommunistiśkich armejow śaśtupili.

Teź Japanśka wojakow do Chiny śćele.

Japanśka admiralita je wobśamkła, 5 śchiźakow a 300 muźow do Chiny pólśacź. Wojazy dyrbja ga we Sasebu hotowi k wotjêdźej dźerźećź, so by mózno byka, hdy by trjeba byko, jich śa źyle krótki cźaś do Shanghaja dowjeśćź.

Amerikanske wojeske mozy pschećziwo Chinje.

Washingtonski dopisowak Londonskich „Times“ powě, so žo k schitanju amerikanskich stacjanow a sajimow w Chinje 35 wójnskich łódžow a 2500 muži hotowych dźerži.

Po Pekingskich powěsćach je marschall Czangtsolin pola amerikanskeho pósłanza pschećziwo wotpósłanju amerikanskich wójnskich łódžow do Chiny protestował. Privatim pak je Czangtsolin wědźeć dał, so jemu pschitomnosć wukrajnych wojeskich mozow w Chinje k poškodźenju Kantonskeho knježerstwa njeje njesympatiska.

Po druhich powěsćach je amerikanski pósłanz we Pekingu roskasowarjam chinelskich polodnischich a połnócnych wójskow sdźělił, so je Shanghaiski kraj neutralny

---

Sstrjedžoamerikanska politika presidenta Coolidgea žo schwalika.

Wukrajny wubjerk reprezentanskeho doma Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki je wobsamknył, namjet domej pschedpołožić, kotrejž stejischo presidenta Coolidgea k Nikaragui a Mexiku schwaluje.

Wobkhad powětrownych łódžow mjes Schpanisku a połnischej Ameriku.

Schpanska ministerska rada je projektej porjadneho wobkhoda z powětrownymi łódźemi mjes Schpanisku a Buenos Aires pschihotowała. W Sevilli dyrbi žo pschistaw sa powětrowe łódže natwarić.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónd̆ela, 7. februara.

1850 założi so na pohnuwanje Hendricha Imiša Budyšska Bjesada.

1894 běše połrjad wučerja Budarja we Turnoju, kiž běše 48½ lěta wučerjom był. Wjele stow Serbow z cyłeje Dolnjeje Łužicy wopokazachu jemu poslednu česć, wšitcy klečachu wokolo jeho rowa, jemu so dźakujo za jeho swěru a lubosć. Potom spěwachu serbske kěrluše, kiž běše jich tutón swěrny serbski wučeř nawučił.

Wěrny nan a mudry wučeř,
Pilny rólnik, hospodař,
Wótčine swěrny w serbskem kraju,
Dźěłaćeř we Božim raju:
Z přikładom ty wostań naš!
Wučeř Rězo-Žylojski.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. Wuhladny na malo so pschemjenjaze wjedro. Schkleńca je nješto mała na rjane stupiła. S wjesćora pschibližuje so wyschina. Dotalne nad naschimi stronami leżaze nižiny so rozcząhuja. Možno, so žo wjedro na khwilki staji. Nowa nižina pola kupy Island może je snowa makawcy. Jutše wutoru sthadźa stónčko 7,33 hodź. a khowa žo 4,56 hodź. Měsačk sthadźa dop. 10,35 hodź. a khowa žo w poliozy.

— **Wčera njedźeli,** 6. februara 1927, bě žo runje 40 lět minyło, so je naš ludowy basnik Pětr Mónk na hórzy psched Praskowom wumrěł. Wón bu nimale 33 lět stary. Mnohim nam Sserbam žu jeho lube duschowne khěrluše ale też rjane składnostne basnje jara derje znate, z kotrymiž je sebi wón njesahkowny pomnik stajił.

— **Wurjadna shromadźizna sastupjerjow Budyšskeho, ho Tworzkupowazeho towarstwa** (Warenein kaufsverein), njedźeli 6. februara 1927. Knjes pschedsydu Böttcher wotewri wurjadne pośedźenje Tworzkupowazeho towarstwa a wośjewi dźiwowy porjad, kiž z 5 dypkow wobstejesche. 1. Rosprawa w pożlednim połkče. 2. Kupjenje leżownosće w Hodźiju. 3. Pschiprawjenje wudawarnjow w Hodźiju a Barcze. 4. Namjety. 5. Towarstwowne należnosće. Jako prěni rěčnik wobrocźi so knjes Nedwig pschećziwo tomu, so je žo do hławneho pośedźenja male rozrěčenje, z jeho strony powołane, wotměło, kiž k wjetschemu rozrěčowanju dowjedźe. S rosprawy w sańdźenym połčcze, kotruž pschedsyha dohladowarstwa knjes Böttcher podał, wuhkadźesche, so žu 60 wobkhodne pjenjezy wo 100 000 hriwnow pschisparikła. Hódnosć wobstatkow je wo něhdźe 32 000 hriwnow pośupika. Bilanza 2. połłeta 1926 wuczinja 811 215,29 hriwnow. Knjes wobkhodny wjednik Hirschmann shromadźenym sastupjerjam zyku połłetnu rosprawu nadrobnje roskłoži. Dobre cźinika je towarstwo w sańdźenym połłeče 2230,26 hriwnow. To je cźisty dobytk po wotliczenju wschěch dawkow. Kn. wobkhodny wjednik sdźěli dale, so je w poślednich 6 měsačach 633 nowych dobustawow pschijało. Na druhim boku pak dyrbjesche towarstwo 2335 tiwkich dobustawow se swojeho sapisła wuschmórnyć. Towarstwo dyrbjesche nasunyć, so wulki dźěł dźełaćeńcerjow, kiž žu dobustawy, khěrb pola towarstwa njekupowasche, ale ke konkurrenzy khodźesche.“ Stónčnje napominasche wschěch sastupjerjow, so bychu pilnje dale łódžy na swojim městnje k lěpschemu towarstwu stutkowali. Pschispomnicź ma žo, so je towarstwo w pośledním połłeče we swojich pschedawarńjach rjany wobrot wo 1 065 586 hr. 33 pj. měło. K wobkhodnej rosprawje pschisamknu žo dlěscha rosprawa. — Knjes Kohte, dobustaw pschedsydźiwa, rosprawjesche wo nuznosći pschedawarnje w Hodźiju. Połcźnicźanske Tworzkupowaze towarstwo je žo też wo Hodźij prózowało, dokelž ma też hižo w Husyy pschedawarńju. Tola Budyschske towarstwo leżownosć sa pschedawarńju w Hodźiju kupi, dokelž tola Hodźij tak blizko Budyschina leži. Wschelazy w Hodźiju wšo prěkulche dźěłachu a njechachu, so by wohidna konkurrenza Budyschskeho konsuma do Hodźija pschischła. Leżownosć pak je kupjena sa 20 000 hriwnow. Na njej maju žo wšo wschelake twarjse pschemjenjenja stacź, wuskładne wokna pschiprawicź atd. Wjele ludźi w Hodźiju a wokolinje je hižom kwój pschisitup pschilubiło. Wuhladny žu w Hodźiju dobre, dokelž je twarjenje hnydom pschi zyrkwi a do Hodźijskeje wošady skuschła skoro 50 wjow. Sastupjerjo stónčnje jenohłósnje temu pschihłosowachu, so je so w Hodźiju leżownosć sa pschedawarńju kupiła. — Na śećim dnju dnjowcho porjada śejesche **wotewrjenje pschedawarńjow w Hodźiju a Barcze.** Knjes Böttcher poda k temu sawodne słowa. We Barcze je 130 wobzobow, kiž žu žo na Budyschske tworzkupowaze towarstwo wobracźili, so by so tam też pschedawarnia wotewrića. Sa Hodźij ma so po wobsamknjenju sastupjerjow składownik a sa Bart składownizu sjawnje wupisaćź. — Schtwórtu dypk běchu namjety. Pschedležacu tři namjety wo wólbnym porjedźe, kotrejž ho po dlěscha rosmotrjowje pschijachu. Tele pschemjenjenja žo łóžbenu dobustawej jako dodawk do dobustawskeje knjiži pokoja. — Na kónzu posledzenja jednachu sastupjerjo wo towarstwownych należnosćach. Knjes Hirschmann namolwjesche, so bychu wschitcy dźěłaćerjo ludo wosebje khlěb w towarstwownych pschedawarńjach kupowali. Dale wón sdźěli, so žebi wschelake konsumike towarstwa zadaja, wosebje z połodnja Budyschina, so bychu žo z Budyschskim towarstwom sjednoćike, tak Kumwaldske, Kobliczańske, Korjanske a Hamo Wehnarjeczanske. Se strony sastupjerjow zadasche so wjetschá aaitazia mjes pschetrjebarjemi. Sa Hornje Brušy na pschichad su też dobre wuhladny.

— **Schtwórty słobudźelazkeŕ.** Pokładnjowego pósłelnika, knjesa Handrija Fiedlera, kiž je hižo pschetorhnjenja 25 lět dołho we Waggonowej a Maschinowej fabriji akt. tow. pschedy Buschk dźěławy, je 5. februara 1927 na radźinym městnje knjes wyschschi měschčanosta Niedner z pschepodaćzom měschčanskeho pschipósłanawańskeho wopisma sa jeho dołholětnu zwěrnu słužbu wusnamjenił a jemu k jeho jubilejej swožo pschał. Pschi pschepodaću cźestneho wopisma bě knjes fabrikski direktor Kliemann jako sastupjeŕ firmy pschitomny.

Se **Ssmilneje.** W naschej wjsy su hižom mjezy bruki nadeschli. Schulśi hólc dweju brunneju pscherjelow swoju do schule pschinjeseše. Jimaj dorje wěsće derje njebudźe, hdyž staj tu město słobnych jelenych łopjenow hischće žneh a symu nadeschłoj.

S **Wóhlinka.** Pschi naschej schuli ma so wučerske městno wobsadźić. Swobodne bydlenja sa wučerja tu je (3 ißy a kuchnja). Samokwjenja cźahle so hacź do 5. měrza na wokrjesnemu schulskemu radźićelu w Kamjenzu zapodaćź.

Se **Suborneicki.** W pośledním cźasu je žo w naschim gmejnskim hamcźe wulki njedostatk na pjenjezach wukopał. Njedostatk žo najskerje hischće powyschi, hdyž budźe hamtski knihowy revisor z pscheładanjom knihow hotowy. S tuteje pschicźiny wyschnosć knjesa měschčanostu Hajnzu wjazy z měschčanostu wobtruciła njeje. Gmejnske należnosće na nětko gmejnski starschi, knjes Garbaŕ w rukomaj.

S **Rósbórka.** W tydźenju wot 27. jan. hacź do 2. februara 1927 bě w Rósbórskim wokrjesu 2348 dźěłopytacych (tydźeń pschedy 2266), próžnych městnow bě 45 (tydźeń pschedy 25), podpjeru sa dźěłoněmjerjow dóstawschich 1475 (tydźeń pschedy 1482) wołobow. Porno sańdźenemu tydźenjej žo na dźěłowych wikach wulke pscheměnjenje stało njeje.

Z Łužicy.

* S **Bjelopij.** (Cźekaza lokomotiva.) We skałach sakskich granitowych dźěłaćnjow w Symjazach sapraji pola wupodjenjeje benzińske lokomobile spinadło; pschez spěchnischo hanjesche lokomobila po nawisatych kolijach do dola. Pschewodnizy spytachu wotskakaćź, hranichu pak žo pschi tom tak cźežko, so dyrbjachu jich do khorownje wotwjesć.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Brillantowy rjeczaśk rdźnył.) We jenym tudomnischim kupnym domje pokradny njesnata źónika jenej knjeni z ruczneje toschći pjenježnu mošnicźku, w kotrejž žo brillantowy rjeczaśk namaka. Też w Hannoweru pokradnychu jenej knjeni na podobne waschnje parlowy rjeczaśk w hódnosći 3 200 hriwnow.

* S **Drježdźan.** (Se zoologiskeje sahrody.) Mjes tym so maju jelenje a žerny w cźasu swoje młode, hdyž je pizy dosć, je to pola druzinow wschelakich jelenjow, kotrejž z južnych krajow pokhadźeju, zyle hinak. Tute maju runje wokrjesć naschele symy młode, kaž je to nětkle pola indiskich jelenjow w zoologiskej sahrodze. Jich młodźata žu hischće bóle se zwětkymi blećzkami pobyte, hacź młode žerniczki. To je też hjes dźiwa, hdyž žeń pomyślimy, so naschе jenobarbne jelenje a žerny wšitke wot južnjischich druzinow pokhadźeju, kotrejž też, hdyž žu dorosćene, swoju pisanu kožu wokhowaju, kotrejž so pola naschich jelenjow a žernow stajnje z prěnim symskim kabaretom na pschećzu słuši, hacź runjeż wschelake khěrby słubjenych blećzkow žo hischće w lěcźnej koži naschich jelenjow a žernow pokasuja. —

* S **Kóschenbrody.** (Diamantny twaŕ.) Zadny dźeń diamantneho kwaśa mózesche tu na wotpoczinku pschebywazy kantor Kröna se swojej mandźelskej wošwjeścźicź. —

* S **Lipska.** (Dwě dźěśći wumóžili.) Tu bě w bydlenju na Hebelskej dróży wobeŕ wudyrił, tak dołho hacź bě macź na dźele. Dwě dźěśći, 4 a 8 lět starej, běschtej samej doma a wulki strach jimaj hrožesche, so by sadušyłtej. Wobnjowa wobora pak w prawym cźasu na pomoz pschikhwata a dźěśći wuchowa. Mohaŕ bě nastał, dokelž bě žo sady horncześkich khachli na śuschenje nakopjene driewo sapalił. —

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

30] (Pokraczowanje.)

Po wobliczu Anny Sergejewny bě cźežko wuschudacź, kajke facźischeje wona mějesche: to wobtkowa pschezyjenajši wuras, mjenujzy pschećeležny, milky; jeje kraźnej wóczy wobtkwischećowaschtej žo z kedźbliwosćeju, ale z zwlěčnej kedźbliwosćeju. Basarowa samucźenosć bě w prěnich wokomikach wopyta na nju njepschijomny facźischez scźinika, traschi tajši, kaž nětkaka hubjena wóń abo wótry swuk; ale wona hnydom pytny, so bě wón strachocźiwy a to je jej dobro sda. Jenoż niśe waschnje ju wotstorkowaschе, ale wo Basarowu njehodźeschе žo rjez, so je wón niśi. Arkadij njemóžeschе žo na tutom dnju dodźiwacź. Wón běsche worzałował, so Basarow z tajkej rofumnej žónschej, kaž bě knjeni Odinzowa, budźe wo swojich pschećewćerjenjach a nahladach rěcźeŕ; wschako běsche wona žamo pschecze wuprajita, khytscheŕ cźłowjeka, kiž měwa khrobkosći, do niczeho njewěriŕ; ale město toho wuložowaschе Basarow swoju wědomosć wo medizinje, wo homoeopatiji a botanizy. Wupokasa žo, so knjeni Odinzowa běsche we swojej žamocze cźaj prawje wužiwała: wona bě někotre dobre knihi cźitała a rěcźeschе dobru ruscźinu. Wona sapocźa wo hudźbje rěcźeŕ, ale pytnywschi, so Basarow nic pschipósłuchowa wumjeschtwa, wróći so swaha sajo k pschirodospytej a rostlinarstwu, haczrunjeż běsche Arkadij sarecźał wo wusnamje narodnych melodijow. Knjeni Odinzowa wobkhodźeschе z nim kaž z młódźichim bratrom: sda žo, so waži žebi w nim dobrotu a sprawnosć młodosće — hewak niczo. Tale wutrajna, wschelakora a żiwa bjesada traješche dlěje tjoch hodźin.

Pschećeležej žo fónczinje połdźěhnyschtaj a pomałku žo toschżhnowaschtaj. Anna Sergejewna pschećeležnje na njeju pohladny, poda wobymaj swoju rjanu, běłu ruku a, trochu pschemyłjejo, z njerosumdźiwym, ale rjanym pozmělkom rjekny: „Jelisž so Wy, moji knjeza, njebojicźe wotlubkosće, to, proschu, pschijźećaj ras ke mni do Nikolska.“

„Proschu Waš, Anna Sergejewna,“ sahwoła Arkadij, „ja waju žebi to sa wobzbite žwožo . . .“

„A Wy, monsieur Basarow?“

Basarow žo pokloni, — a Arkadij měješche napożledku hischće możnosć jeho nječenu dźiwacź: wón bě mjenujzy pytnył, so žo jeho pschećeležel sacźežowali.

„Nó,“ wopraschа žo wón jeho na hažy: „Sdy ty pschejzy hischće toho mérjenja, so je wona — oj, oj, oj?“

„Haj, schtó je snaje!? Wona je tajka reserwowana, mjelcźata,“ snapschećziwi Basarow, a khwilku womjelknynschi pschida: „Je kaž wójwodka, wjerschowka. Jenoż by dyrbjała wlećzniżu sady cźahacź a na khołwje króna nošyć.“

„Rasche wójwodi wschak tak schwarnje po ruski njerěcźa jako wona,“ měnješche Arkadij.

„Schulu beby je pschetrała, ty mój najlubschi, a nascheho khlěba pojeda.“

„Ale pschi wschěm je kraźnosć,“ pschida sajo Arkadij.

„Kak rjane cźelo!“ praji Basarow, „to by nješchto sa anatomiske dźiwadło było.“

„Basćedacźe, pschestań tola, Evgenije. Twoja rěcź je njechcźomna!“

„Nó, jenaj žo njemjersaj, nježna duschicźka. Kaž je prajene — prěnja družina. Dyrbimoj wschak ju wopytacź.“

„Hdy maśch myślе k njej dojeźź?“

„Mojeda hižo sajutřischim. Schto naamoj tu žedźo cźiniczi Schambanske z Kukschinoj picź? Twojeho pschiwusneho, tohole liberalneho hodnostarja rěcźam pschitwoschtuchacź? . . . . Sajutřischim wurafymoj. Kaž žym hižo prajił — też mojeho nana kubleschko wottam njeje dałeko. Wschako tuto Nikolskoje leži dnzy po puczu do D.?“

„Haj, tak nimale.“

„Optime. Njechcźmoj cźaj pschećeležnicź: to cźinja jenoż hłupakojo a mudrazkojo. Ja cźi praju: kraźne cźeło!“

Tři dny posdźiścho wjesćeschtaj ju wobaj pschećeležaj po scherokej dróży do Nikolskeho. Běsche rjany dźeń, a wjedro njebě pschehorze. Derje naśwjećenej kónikaj běžeschtaj wjeśele, słuchu machaju se swojej sapleczenej wopuschu. Arkadij hładasche na dróhu a po žmělwasche, žam njewědźo k cźemu.

„Mójesch mi słožo pschećeź,“ sahwoła nadobo Basarow, „dźenja je 22. pra'nika, dźeń mojeho pěstona (mjenin). Chcźemoj hladacź, hacź žo wón we mnje stara. Dźenja na runje też doma cźakaja,“ wón rjekny z kahodnischim hłosom. „J nó, cźi njech wocźakuju, schto je wo to?“

XVI.

Dom, w kotremž bě Anna Sergejewna ziwa, stojesche na žamotnem makem khołmzu, njedaloko wot žolteje kamjeńtneje zyrkwje se selenej tśechu, běłymi stołpami a žwobrasom al fresco nad hłownym sastupom, pschedstajajom „Khrystušowe z mortwych stacźe“ po wótschischim waschnju.

Sa zyrkwju cźehnjesche žo wjeź we dwěmaj rjadomaj statokow a tu a tam wusturpowachu wuhnje nad žkomjonymi tśechami. Knjeji dom bě natwarjeny w jenajkim łóhu (žłohu) kaj zyrkwi, w tom žłohu, kiž mjenuja pola naš alefkandrowski; tutón dom bě je žołtej barbu běłemy a mjesche selenu tśechu, běše stołpy a pschi žwiślach nopon. Gubernski architekt běsche wobě twarjeni z spokojnosći njebohu Odinzowa wubokonjak, kiž, kaž žo wupraji sche, njecźerpjesche žanych nowoscźow. K domu pschiślonjachu žo i wobeju stronow cźemne schtomy stareje sahrody, aleja runje pschitśihanych jedleńkow wjedeschе k khownemu podźelu.

Naschej pschećeležaj naśidźeschtaj we pschédkownej ześiwi dweju lakajow we liwrejach; jedyn z njeju běžeschе hnydom ja domownikom. Domownik, tołsty cźłowjek w cźornem fraku, pschihnidze hnydom a dowjedźe hojcźi po z pschestrźenami (tepichami) pschikrytych khodach do wobsteitneje wulkeje ześiwi, hdźež stojeschtaj hižo dwě łoži a namakachu žo wschě potrěbnosće tuwalety. We domje knježeschе woczišwidno porjadź: wschitko bě tu cźiste, wschudże bě cźucź nětkaka pschistojna wóń, runje taka, kaž je w ministerskich pschijimawźych žalonach z domom.

(Pokracź. feschuje.)

* S **Lipsk.** (Nałětnja maša.) Lětuschа Lipsčanska nałětnja maša sapočnje so njedźelu 6. měrca. S wšěch krajow Europy a Samorišeje wukrajne firmy jako skazarjo pišhiłdu. Teš su so znamjenite firmy se wšěch krajow jako wustajerjo samołwite.

* S **Lipsk.** (Strajk!) Tu su dźěłacerjo 27 wobchodow **metallowe** industrije strajkowacź sapočeli. Strajkowacy žadaju, zebi, so by so jim 49. tydźenšta hodźina wobsehe płacźika, abo so by so 48hodźinšti tydźeń postajił. Strajkowacy so w posledním padze nadźijeju, so by tak wulki dźěł 6jesdźěłnych metallowych dźěłacerjow dźěło dóstało. Se strajkom je na 7 000 dźěłacerjow potrjechenych. — (Adrešna kniha zusorečnych cźaspišowc!) Burjowe towarišstwo němšich knihtiskupzow w Lipšku pischihotuje nowu adrešnu knihu najwažnišich ludowych a wědomostnych cźaspišowc a nowinow w zusej rěcźi, kotraž smeje na 5 000 titlow.

* S **Kamjenicy.** (Sswěra małeho pjenca.) Kaž pisachmy, běchtej so njedawno dźěsći na hacje we wulkodźowanišchcach pschełamakej, pschi cźimž bě so 6lětna holcźka latepika. Mały pjenc, kiž dźěrcźi pschewodźeše, bě hižo tehdom pschi njesboju kaž dźiwi so sadźerjał. Wot teho cźasa njeje nicźo wjacy jědł a je *wěcźo tóhi wšok. Wobcźe cźany dowołes pjenc je šwěry* a pschiwitnoscźe, wobsehe nawschecźo dźěcźom. —

* S **Kamjenicy.** (Mordarstwo abo njesboże.) W Eltenleinje namałachu we młynišej rěcy 75lětneho invalida Steega morweho. Cźašnik s rjecźašom a něchto pjenjes pobrachowasche. Hacź so wo rubježne mordarstwo abo njesboże jedna, njeje so hacź dotal swěrcźiło.

* S **Warnsdorfa.** (Falschowanje butry.) Statne kontrollne oraany wušlědźichu tute dny na wschelakich měšnach polnóžneje Cźěšeje, kaž we Warnsdorfje, Sslanknowje atd., so bě butra na wikach we mnohich padach hacź bo 50 prozentow s margarinu namělchana.

Załoženski swjedźeń „Jednoty“ w sakskej stolicy.

W Drježdźanach, 5. małeho rózka.

Drježdźany! Nědy serbska wjeska. Serbscy rybacy ju załožichu. A nětko — najmoderniše wulkoměsto, hdźež so cuzy wšěch krajow a narodow zetkaju. Też mnozy Serbja. Nic hakle z časow, hdyž „za Drježdźanami“ na službu cźehnjechu a tam na statnym „Fórbarku“, nědy „maćefki Hany“ přikładomnje hospodarstwo —, so přistajichu a jako swérni čeladni rad witachu. Też nic hakle w horcych a krwawnych mejskich dnjach lěta 1849, hdźež „serbski regiment“ tehdomnišemu kralej wućek na twjerdźiznu Königstein zmóžni, štož kralowski dwór Serbam ženje zabył njeje.

Hižo zdawna su Drježdźany wabidło za Serbow. Mnozy nošachu kralowsku sukniu z česću. Po dołholětnjej wojeńskej słužbje tam wšelacy wostachu. Namakachu dźěło a khléb. We wulkim měsće so jim lubješe. Druzy sćěhowachu. Přez hospodarske poměry nastachu bórzy swójbne a přećelske zwjazki, kotrež jich kruće k městej putachu a druhdy jim nawrót do lubeje Łužicy, do raja dźěsćowych sonow, po**dźěchu, samo znjemóžnichu.** Ale w tutom **kam**jeńtnem *morju* njejeu na *swój serbski statok*, na wuzšu domiznu pozabyli. Bórzy so narodnje zmysleni ziednoćichu. Serbski pokhad a maćeŕna rěc, kotruž za tolstymi měšćanskim murjemi zrědka słyša, zwjedze jich hromadźe. Tak załoži so „Jednota“ (1879), pozdźišo „Cornobóh“ na konfesionalnem zakładze. Zdawna běše kralowska milosć — po z pomocu Serbow poraženem zbožku 1849 — jim zmóžnila, swoje nabožinske potrjeby tu w maćerńnej rěći wukonjej. K tomu přewostajišćej so dwórska křižna cyrkej. (Wot měrca t. l. budu katolscy Serbja swoje Bože słužby w kapalcy "Taschenberg-paleja" wotměwaj.)

Tu nabožnje dźěleni, skutkuja pak na narodnem *polu w jenom zmysle. To bě z dopokazam* sobotniši swjedźeń „Jednoty“, hdźež so Drježdźanscy Serbja wobeju wěrywunznaju w bratrskej luboscí zetkachu. Też sobustawy interkonfessionalneho *„Hromadnika“* we rjanej lićbje přińdźechu. Tohorunja druzy słowjansey bratŕa a też wjele Němcow so zeńdźe. Najsylniša drje bě serbska Łužica zastupjena. Ze wšěch kónčin — z Budyšina a z Radworja, z Khrósćanskeje a z Kulowskeje wosady a druhdźe běchu po stach na 48. **narodniny „Jednoty“** přikhwatali. Jednoćine swjedźenje počinaja so skoro k internacionalnym zetkanjam wuwiwać. Mnozy Serbja wšak wužija tutu přiležnosć wob lěto jónu, swojich přiwuznych a znatych w sakskej stolicy wopytać.

„Tuž do Drježdźan so wšitko cźeri
A na stolicu wšo so měri.“

To pak je zasłužba nětčišcho hibićiweho a cźileho wjednistwa. W jeho mjenje witaše předsyda knjez Helas njesměrnu sylu hości. Tola skorźoše, zo jenož horstka Serbow — při tysacach, kotŕiž tu a we wokolinje bydla — je swojich narodnych winowatosćow sej wědoma. A jeho wuznaće, „byrnjež wuspěcha njeměli, chcemy tola za naše lube Serbstwo we zdalenem měsće dźěłać“ — klinčí kaž hłós z wyššich spharow. Też wozjewi, zo chce „Jednota“ za 2 lěće swój złoty jubilej swjećić — potajkim 1929. (Potom budźe drje towarstwo dyrbjeć do wjetšich rumnosćow hić. Přisp. dop.) Strowješe Serbow a Němcow (też w jich rěći), duchownehо radnika k. fararja Krala a k. kral. hudź. dir. Bjarnata Krawca, kiž runje na dnju swoje 66. narodniny swjećeše, a přeješe jemu zbožo, bratrowske towarstwa Cornobóh, Hromadnik, Nadźiju z Budyšina, Hlahola a druhich.

Z jasnym hłosom přednjese naša serbska recitatorka, knježna Měrana Lešawic, prolog po słowach Cišinskeho: „Wótčinska česć a serbska twjerdosć“. Na to žołmješe zhromadny spěw „Rjana Łužica“ po wulkich rumnosćach "Ballhausa". Samo Němcy narodnu hymnu sobu zanjesechu, hdyž mějachu tola wociškany tekst.

Operna spěwarka, knježna Eliška Belcec, dawno nam witana tołmačerka našich narodnych a wumělskich spěwow, rěčeše ze swojim cunim a na wšěch skhodźenkach wurunanym hłosom do wutrobow pobožnje słuchacych česćowarjow: „Sołobik a róża“ — „Do drjewa“ a „Dźěći kwas“ (M. Nawka) — to běchu parle jeje njewućerpajomneho wumělstwa. A jeje kongenialny podźělnik, naš Budyšski wumělc k. Šlamař, kotrehož hłós na rjanosć zynka a barbjenju tona dźeń a bóle přibéra, spěwaše z nutrnym začućom: „Witajće k nam“ — ze „Serbskeho kwasa“ (Kocor) — „Wojak a holčo“ a „Duj, wětřiko duj“. Wobaj přewodźeše ze znatej virtuositu a eksaktnosću naš mištr B. Krawe.

K tomu doda k. Waker-Drježdźanski swjedźenej wěnowanu pěseń: „O ludo serbski, ludo khudy atd.“

Do směchow so ludźo dachu, hdyž k. Hajna z Budyšina „Jejkoweho Handrija“ porunowaše. Tutej pěsni přida „Počeżeny wosoł“ (H. Zejleŕ) a „Ach, kak su te časy zle“ (M. H.)

Wězo by wšo wjeśi wuspěch měło, bychu-li spěwarjo a přednošowarjo trěbny měr w publiku namakali. Tak pak kažachu wšelacy přednoški přez nastajne plapotanje a šwapanje a samo tehdom hišće njezastachu, hdyž sej předsyda wjacy měra žadaše. Tajkele zadźerżenje jenotliwcow njerčeli wo disciplinje a kulturje. Při tajkich składnosćach měli tajcy kažerjo swoje jazyki bóle na wuzdźe měć. To płaći tohorunja też za wšelake předstajenja na wsach.

Žortny kruch w jenem jednaju „Dundak“ wot A. Pjecha hrajachu tŕo Jednoćenjo z tajkej wušikanosću, zo so ludźo skoro ze směchami puknychu. Tajkeho dundaka, kaž jeho bratr Hajdan předstaješe, tajkeho dyrbiš sej woprawdźe pytać. Hnuješe připosłuchařstwo k syzam.

Z tym bě bohaty program doćerpany. Na jewišću błyšćeše so ze zeleninu wupyšeny wobraz Michała Hórnika, tamneho duchownehо hobra a zbudźerja Serbow, bjez kotrehož drje katolske pismowstwo na nětčišim skhodźenku stało njeby. A žurla „Ballhausa“ tepješe so w słowjanskich insignijach, khorhojach a khorhojčkach, wo čož měješe knjez Steuer najwjetši zasłužbu. A při zastupje wukonješe wobkhodniwy pokładnik k. Žur z mandźelskej swój ważny hamt. Tak je so w zhromadnem dźele někotrych njesprócniwych swjedźeń Jednoty nanajlěpje poradźił. To budźe zawěšće nětkotrehožkuli wabić, so po słowach předsydy złožować, mjenujcy k lětu zasy přińć. Hač do pózdnich nócnych hodźin pleśeše so wjesoła serbska zabawa dale, porjeńšena přez luby narodny spěw wjesołych hosći a lohku rejku, při kotrejž samo „Meja“ njepobrachowaše. A pólscy hosćo zaskočichu nam jich narodnu reju „Krakoviak“, też serbske přińdźechu k swojemu prawu. Tak wěješe přez cyły swjedźeń rjany serbski duch. Njech je dobry omen za dalše prócowanje narodne w sakskej stolicy!

Přilopk.

* **K Wróšhšawšemu mordarstwu na prof. Rosena.** Stónčnje je policajja mordarja profesora Rosenaa sajała. Kaž hižo přiznamy, jedna so tu wo wšeteho Johna, kotrehož w Wollawskej khłostarni 15kćne khłostanje wotpołkućejsche, dokelž bě so w augušcźe pola tajneho radźićela dr. Bresgena w Nišay nutskamak, pschi cźimž bě k *kraschnemu wojowanju mjes Johnom a dr.* Bresgenom pschišikło. John bě dr. Bresgena tehdy se nožom straćhnje skałał. — Sajaty John je so wujnał, so je prof. Rosena *sfonzował*, hromadźe s wěstym Schranzom, kotrehož pak hišchcje prěje, so je na mordarstwje so wobdźělił. Też sajata hospoża prof. Rosena, wšita Neumannez prěje, so je Johna k mordarstwu nadpjerała, hačrunjejž John wobtrucźa, so je jemu 3 000 hrimnow myta hłubiła. Neumannez pak je tak cźežko *wobwinowana, so ji jeje prěcźe drje ničźo pomhacź nje*budźe. — Wobtrucźe tuteho pada je tohodła tak cźežko hyło, dokelž běchu psches mordarstwo sa tym pschichili, so je nahladny a dałeko znaty prof. Rosen jara rozwólne žiwjenje wjedł, schtož bě 20 lět dołho potajne wostało. Po stónčenju swojich wědomostnych dźěłow bě so zyle swojim požadliwosćam podawał a we šlě powołanych worschtach wobkhadźał, hdźež je swojeho dobreho mjena a wocźehnjenja a swojeho wyšokeho sastojnišwa njehładajo, wschě woporу pschinješł, so by swoje sexualne pschećza spokojicź mohł. Tak zebi policaja najprjedy myšleschе, so maju bo jeho mordarjo we tutych worschtach pytacź, schtož kedźbnosć wot prawych sćědow wotwobroćił, doniž j wušnaćom Johna sašo samokwitoćej sa mordarstwo na Rosenowu hospoju Neumannez, kotraž bě hižo cźasćišcho tohodła sajata hyła, njepadny.

* **Rubježnišwa w Berlinje.** Pschi zwětkym dnju šta so wczera na Biedrichowej dróhy 73 w Berlinje na banzy firmy Bernštein a Co. khrobły nadpad. Bernštein senior bě pschipołdnju wokoło 2 hodźin žem na banzy. Tu sajtupischtaj mužikaj do wobkhoda. Jedyn j njeju dyrі Bernšteina j wótrym pschedmjetom wjazy krótcź psches hkowu, potom jeho wumjasa a jemu hubu j rubischkom jatyka. Druhi mjes tym pokładnju wukrubi. Jako žo Bernšteinej poradźi hišchcje tas na pomoz sawołacź, pschikhwatachu pschedawarjo j blišchich wobkhodow a wuswobodźichu Bernšteina je swojeho strašcheho położenja. Rubježnikaj běschtaj mjes tym wěc cźekłykoj. Hacź dotal policija podarmo sa nimaj šlěchcješe. Kelko pjenjes staj rubikoj, njehodźi so hischcje rjeć. Hačrunjejž bě so khrobły nadpad hrjedź poł dnja a na jenej j najžiwischich Berlinskich dróhow stał, njebě tola nichtó j dróhi podawk wobšedźował. S Bernšteinom běschtaj rubježnikaj tak žakostnje sakhadźałoj, so dyrbjachu jeho do thorownе dowjesć. Rany na hłowje žu jara hłuboke a jene wócźko je jemu nimale wubite.

— Druhi rubježny nadpad sta so tohorunja wczera dopołdnja wokoło 9 hodźin na mješćańskeho pošelnika Friseła, kotryž 9000 hr. pjenjes sa wupłacźenje podpjery na dźěłoŋjemějerjow w kóschi j Drježdźańskeje banki na spomožerśki hamt njeješche. W Swérjeišu jeho nadobo wot sadu dwaj mužikaj nadpadnychjschtaj, jeho se żelesnej żerdźu pyches hłowu dyrjo. Nadpadnjeny žo k semi swjesе, mózeschе pak hiłchcje na pomoz wołacź. Hačrunjejž j hłubokich ranow trwawjeschе, dźerżeschе tola toschu se pjenjesami krucze. Na jeho wołanje pschithwatachu ludźo na pomoz a rubježnikaj cźeknychschtaj. Policija žebi myšłi, so staj nadpadnikaj žamžnеj wobsobje byłoj, kotrajž staj potom popołdnju bankownika Bernšteina wurubiłoj.

* **Nutskamarja w pjecź posthodach wobkhodneho domа.** Khrobła rubježna zwólba poby w šandźenej nozy we wobkhodnym domje na Nowej Bjedrichowej dróhy 103 w Berlinje. Se žuštodnеho twarjenja salšechu pyches tšechu na kubju, j wotkelž žo, murju pschekamawschi, do wobkhoda še židu firmy Löwenthal a. Co. dobuchu a sa wjazy dyšli 1000 hr. židy pokradnychu. S tym pak njebechu špokojom. Chžnchu wot wschcho nčchto mčcź a tak dóhdźechu po wušim šhodźe do 3. posthoda, hdźež *f rumnoschu Berlinskich wobacźowach towarschtwom* drohotne łoże žobu wšachu. Nětko hladachu też hischcje sa pjenjesami, kotrež w 2. posthodźe w kontorje Pallmannez wulkowikowarnje j tkaninami namakachu. Dale chžnchu też hischcje pohladacź, hacź njeby w 1. posthodźe nicźo sa nich łyło. Tola tam drje je jich špónčnje nčchto šeschcrikło, hdyž pjenjeżny khamor wocźinichu špytacźhu. Tuž cźeknychu se žwojim tak dosć bohatym wuschytkom. To by dracź był, hacź so tajka napinaza nózna expedizija njeby poradźiła! Kak dołho? Nó wčło, doniž paduchow do thłódy njetknu. Nadźijomnje žo to prawje bórzy stanje.

* **Jčhańnja sa 1000 koni.** We Witzlebenu njedaloko Grunewalda p. Barlina, hdźež so hižo wschelake sportiske twary namakaju (też tak mjenowana Avusowa dróha sa autowe wubčdźowanja), ma so w bližšim cźasu wulka jčhańnja i konjeżanmi sa 1000 koni natwaricź. S toho je jasno widźeć, kajka ważnosć žo w špwěcze na sport a wschelake wuwucźowanja kładže. A nam hišchcje našch mały „Ssokol“ njepopschcja. Njedyrbjeli my hischcje wjele sahorjenischo sa njon dźěkacź, kaž dotal?

* **Nadpad na polizajšteho offizjera.** S Magdeburga žo piša: W šandźenej nozy prošchesche młody muzikl policajšteho offizjera Oetlinga; so by jeho wobarał pschećzko nadpadnikam, kotšiž na njeho kakaju. Jako Oetling zuseho muzikeho pschewodźeschе, nadpadny jeho cźrjoda šlóštnikow. Rospačichu jemu hłowu, jeho se twjerdym pschedmjetom do hkowy pjerjo. Pažant, kiž pschihnadne podawk wobkedźowache, sdźeli to na blišchim policajšim rewéru. Policijsca donjeschechu potom na šmiercź ranieneho offizjera do khorownje. —

* **Wojowanje se żelesnišimi rubježnikami.** Halleska kriminalna policija pschekkapi, hdyž běchu hižo dłšch cźaš na cźarje Halle—Oberröchlingen psches nóż ka tworowe cźahi wurubiwaše, wczera zwólbu żelesnišich rubježnikow, kotšiž běchu na pomaku fědźacy cźah sločzili a j wosow tworу wotmjetali. Wichi tom nasta tšeleńza, pschi kotrejž so rubježnikaj cźežko franischchtaj. Jedna žo wo dźěłacerjow j Niedlebena.

* **Italska khwalba sa Eberta.** Nčhduschi italšti wupołčanj w Barlinje, hrabja Bosdari, wojšewi we nowinje „Secolo“ nastawk wo Ebertu, kotryž je połny khwalby za prěnjeho němšeho presidenta. Schtóž jnaje, kak cźežene bě Ebertowe jumplenje, a schtóž wé, kak je wschо cźinił, so by wschu schkodu wot ludu a kraja wotwobroćił, tón njemóže žo dźiwacź, so fu njehanbićziwe pschećziwo njemu pospěšnjene schčnčwanjy a pschiłłodźenja tónj jeho žiwjenja pospěšchče. Ebert pak dyrbi w pomjatku němšeho ludu dale žiwy wostacź, wobsehe dokelž je rewolutionarne hibanje na prawej a lewej stronje potłóčił, ani so by žwoje dobycze ja žebie abo žwoju stronu sniewužił. „Schtož mje nastupa“, łčonczi hrabja Bosdari žwój nastawk, „budu pschezo rad na njespschećrjedchijonnu špdvórliwosć spominacź, j kotrejž tutón žyn j luda diplomatiskich sastupjerjowy stajnje witasche a kždenmu j nać mudre a pschećzelne złowjezko prajicź wdsesche, bjes toho, so by hdy pschišłuschne mjesty prawe reserwy pschestupił. —

* **Pschećziwo wyšokemu dawkej na awta.** Bjes pschestacza wojuja awtowe sportiske a hospodarske družiwa pschećziwo wyšokemu dawkej, kotrejž dyrbja wobdźerżerjo awtow płacźicź. Pschećzo sašo žo j wobdźelenych kruhow žada, so by žo městno dotalneho dawkowego systema, dawk na awta po pschetrjebanju benzina šbrał. Dale žo wobsebje na 25 prozentowe powschenje awtoweho dawka skorši, kotrež chze finanzne ministerstwo, hačrunjejž dyrbjesche žo 1. hapriеje 1927 šdźěłnyc, nětko hacź do łónj lěta 1927 podlěšchicź. Wobsehje šwjaš awtoweje industrije žo pschećziwo temu hórschcі, na to pokasujo, so žu druhe kraje, kaž n. pšch. Belgiška, runje w posledním cźašu dawk na awta wo 25 hacź do 50 prozentow sniżiłe, mjes tym so je w Němšej dawk na awta wjele wyšschi hacź hdźe druhdźe. — Haj wschak haj! Stat žebi prajł, njech skorža a płacźa. Ja trjebam pjenjesy; schtóž móże žebi awto kupicź, njech tež dawk płacźi. Wésoł! Ale na druhej stronje sašo wobkaži dawk awta podróži a awtowu industriju hacźi. Bychmy tola rad wschitcy j awtom jěždźili, hdyž te žmorcźachi jenoż tak drohe dyrbje njebyhu! Abo je temu tak, so najmjazy j nać budźe też potom hischcje žo j kokom dracźowacź dyrbjecź, hdyž žo awta hischcje potuścha. Tak dołho hacź w tutym pokazu wěstosć nimamy, nam sdórżby awtowych wobdźerżerjow pschejcara k wutrobje njestupaju. —

* **Franzowšzy cźahowi wjednizy jako paduschi juwelow.** Cźahowy wjednik a jeho sastupnik luxuzowemu cźaha Ventimiglia—Paris—Callais bjschtaj po pschisjédže cźaha do Parisa sajataj, dokelž běschtaj podhladnaj, so staj pyches łčto dołho puczowanym w nozy pjenjesy a juwele kradnyłoj. Jako cźahowcho wjednika na straji namołwiadźu, so by swoje kapsy wuprózdnił, namakachu debjenki w hódnosći 300 000 frankow pola njeho. Sajaty žo wusna, so je se žwojim towarischom mnoh

ynch pućowazych wodtradnyk. Juwelera, kotremuj sajataj wěsy pschedawaschtaj, žu tohorunja sajeli. —

* Sšmjerćej 100 lětneho jendźelskeho generala. Jendźelski general sir George Higginson, kiž bě kónc loućiceho léta stote žiwjenske léto dokónčił, je psched něschto dnjemi wumrěł.

* Błyšk zyrkwi zapuščił. W Ceriale pola Genuy dyri Boże njewjedro do wěže starcje, ſ 12. lětſtotka pothadźaceje zyrkwje a zapuščeji ju dospołnje. Cźežaj swonaj padnyschtaj dele. Wjelb pschestraschiwschi padnyschtaj do zyrkwje. Wožoby pak snjeschožnich.

* Stawnišch w Ruskej njemóža dodźełaćz. W Ruskej je ſ 1. 2. 27 nowy zakoń płaćiwoſćej dostał, po kotrymž so žana holza njesmě do 18. léta wudaćz. Někto pak žu bo w Ruskej dotal jara sahe ženili. Najwjazy njewjestow je ležom 16 lět starych, hdyž ſ wěrowanju dźeja. Hacź do 18 lět chze jich malo cźakaćz. Tak nasta w januaru zakońna cźišchcźenza pschez stawnišchimi hamtami. Wschitke chyschu tola hišchcze do cźěrza, prjedy hacź zakoń płaćiwoſcze dosta.

* Cźehodla turkowški diktator Kemal Pašcha jes a schlewjeł wotſtroni. Jendźelſka žurnalistka je wot krutoho turkowſkeho diktatora na žwoje naprašchenje sćěhowazu wotmołwu wo pschicźinach dóſtała, kotrež žu jeho pohnuje, ſtaroturkowſke wobdźecźe na hłowu, tak mjenowany jes ſa mužiſchch a schlewjeſ ſa žónſkich, wotſtronicźa: „S knjeżeſtwowym dekretom ſo pschikaza, ſo ma ſo kóžda žónska, kotraž ſo ſjawnje w schlewjeru pokaſa, cźežko pokhoſtacź. Ssmy najprjedy ſe žónſkimi ſcźerpnoſcź měli, namakaſchmy pak, ſo ſo wone naſchim reformam wjele bóle ſpjecźowachu, hacź mužiſy, wosebje na wſach a w ratarſkich kruhach. W Aintabu a we połnóžnych provinzach, hdźež ſo ſjawnje pschecźiwo naſchim wukaſam dźełaſche, žmy pjecź nawjednikow powěſnyczy dali, ſo bychmy tak tutym fanatiſtam napschecźiwnikam pokaſali, ſo ſmy roſſudźeni, ſo wot ſaúdźernoſcze dźełicź a ziwiliſazeju wjeczornych krajow pschiſpiecź. Dźenſ njeje w Turkowſkej žanych ſto ludźi wjaz, kotreż bychu hiſchcźu w ſeju khodźili. So tak krucze postupowachmy, bě nuſne, pschetož mnohy wobhladowachu fes jako něſchto ſwjate a hanjachu wſchěch jako pschedrabnikow, kotriž europiſti kłobuk noſchachu. Noſcherſki ſchlewjerja měnjachu, ſo ſu wone jenož pózcźiwoſcź a pschiſtojnoſcź ſtama a ſo ſo wſchě druhe žónſke, kotriž we ſchlewjeru njekhodźachu, njemoraliſke a njehańbicźiwe. Schlewjeſ bu płachcźiſk, pod kotrymž ſo ludźe khowaſche. Tohodła ſmy jón rostorhali. — Schlewjeſ bě tež njeſtrowy. S tyhodźetnym waſchnjom jeho noſchenja bě ſo mjeſwoczo turkowſkich žónſkich ſmorſchcźiło a ſłabnyło. Dale ſwjećſchichmy, ſo bě pożadliwoſcź runje we tych provinzach, hdźež ſenže žanu žónſku bjes ſchlewjerja nawoczi njedóſtanychmy, najwjetſcha. Tſeća pschicźina, ſo ſtare waſchnje, ſchlewjeſ noſnyczy, wotſtronichmy bě tón, ſo ſo wjele ſłóſtnikow ſ carom — dołhim bělym wobleczenjom ſa žónſtich — a ſchlewjerom pschedrasći a ſo tak poliziji wuthowa. W tjoch ſtatach, w kotrychž republika wobſteji, je ſo ſchtyri tyſaz ſłóſtnikow ſajako, kotriž ſo ſady tuteje maſki khowachu. — Prěnje pschejtupjenje wukaſa, kotryž ſchlewjeſ noſnyczy pokaſuje, ſo ſe pjenježnym khłoſtanjom thłoſta, w druhim padźe ſo dełikwenika do jaſtwa tyknje, a tſeći pschejtup ſo jako ſtatne kóſtnistwo ſe ſmjerćnu thłoſta.“ — Tak cźinja we Turkowſkej. Hacź ſu we wjeczornych krajach, kotrychž ziwiliſazeju chze ſebi tola Turkowſka pschiſpiwjacź, też na tajſe waſchnje k ſwojej dźenſnjiſchej kulturje pschiſchli?! Njeje ſo też ludźej, kotryž ſo dźenſa jako wuſtorcźeny wobhladuje, psched ſzyła niz tak dołhim cźaſom hiſchcźe ſakaſało, na pſch. w dołhich włoſach khodźacź, dokelž ſo njeby hewak wot ſwojich knjeſow roſeſmawał. A ſchto ſtónczńje je nětajſi ſtary kłobuk abo ſchlewjeſ pornjo ſiwjej maczernej rěcźi, kotraž ſo w tutych „pschikładnych“ nawjecźornych europiſkich ſtatach ſ jich wyſokej kulturu tak mnohim ludam ſ mogu bjerje.

* Politika ſ revolwrom. Kaž „Agenzja Stefani“ ſe Braſiliſkeje piſa, ſta ſo tam w měſcze San Paolo khwalny njeſkutk, kotryž je wotbłyſchcźi italiſkeje ſmutkowneje politiki. Němcź, ſ mjenom Wilhelm Brook, wuczahnu w jenym hoſcźencu Muſſolinowy wobraz, a na njón ſwarjo, jón roſtorha. Hnydom poſčěhnu ſo Italcźan, kotryž je ſwojeho revolwra na Němcza wutſkli, tak, ſo ſo tón morwy k ſemi ſwjeſe.

* Sšwjedźeniſki cźah 84 elefantow. Nowy Siamſki kral je ſ ſwojej mandźelſkej ſwjatoſcźnje do ſtołownego měſta Chieng-Mei ſacźahnył. Tutón cźah pokaſa tak prawje rjanoſce orientaliſkeje pychi a jeje bajſku kraſu. Kral a kralowna, kralowſky princzojo, miniſtrojo a princzeſny tuteho wulkeho Sadnowindiſkeho kraja jěchachu na 84 elefantach. Tute ſwěrjata běchu kraſnje wuhotowane a ſ ſuwelemi wudebjene. Dołhe rjady wojakow a wyſokich haſtojnikow ſcźěhowachu a ſtónczńje pſchiſamknu ſo lud we njeſměrnych hyłach. Kralej dari ſo běły elefant, kotryž ſo w ſiamſkej wěrje jako woſebite ſnamjo ſboża wobhladuje.

* Hebrejſke jeebies, nowa reja. Hacź dotal běchmy naſche nowe reje wot cźornuchow, wopijowo a barow wukhyli, něſto pak ſo něſchto zyle nowe pschijěwſchich: reja, kajkiż indianiſzy kuſtarjo wokoło ſtołpa, na kotryż běchu cźłowjeka jako wopor pſchiwjazali, rejowachu, „Hebrejſke jeebies“ mjenuje ſo tuta wobkuſtfiſaza reja, a pſchiſłuchadźa wěſo ſ Amerikí, hdźež ſo hišo we ſchčeſcź wſchelakich womeńjenjach rejuje. Schtó je wot Jndijanow tutu nowu reju nawukhnył, njeje ſnate. Dale ma ſo pſchemyſlicź, ſo Jndijanojo dźenſa wjazy ludźi njetwoprija a ſo dźe ſu kuſtarjo ſwoju marateſku reju dawno pſcheſtali rejowacź. Ale njech pschejo dołtanjemy nowu reju a ſnadź ju hižo tutu ſymu rejujemy. —

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſje wutoru:** Mróčzele ſo pschecźahuja, ſymniſcho.

Němſki ſjezm je ſozialdemokratiſki namjet, ſo by ſo rěcź hrabje Westerpa we wobſkarżenym němſkim kraju ſjawnje pschibiła, pschecźiwo hłosam ſozialdemokratow a kommuniſtow ſacźiſnył.

*

Też namjet kommuniſtow, ſo by Němſka ſe Swjatej Ludow wuſtupiła, je ſo pschecźiwo 46 hłosam wotpokaſał.

*

Mazedonſki wjednik Protogerow w Albanſkej kaž Běłogradſka „Pravda“ powě, hromadźe ſ pschedrajcźenymi italſkimi offizěrami bokharſko-albanſku ligu ze wuhnaczu Sserbow ſ połodnjſcheje Sserbije organiſuje.

*

Italiſti wubjerk ſa nuczene pſchewjedźenja je ſajateho němſkeho wucźerja Riedela w Traminje w połodnjſkej Tirolſkej bjes mjenowanja pſchicźinow k nuczenemu pſchewjedźenju na pjecź lět ſaſudźił.

W ſenaczje Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Amerikí je ſenator Neſly ſakonjowy nacziſk ſapodał, po kotrymž ſwjatkowe łuježeŕſtwo muhłedźerjej woprawdźiteho hrěcha pſche raka pjecź miljonow dollarow lubi.

Swójbne powěſće.

Sšlubjeni: Margareta Dučźmanez w Budyſchinje a Ota Barthel we Wehlenje w Sakſkej Schwyzy. — Gertruda Polenzez a Feliz Hartſtein w Budyſchinje. — Hanni Groſchez a Bjarnat Schołta w Kamjenzu.

Sšmrěli: Hana Emilia Hillerowa rodź. Sahrowniczez w Němſkich Paſſizach. — Korla Hendrich Kſchiſan we Lubiju, 74 l. — Guſtav Richter, fabrikſki direktor we Hródku, 60 lět.

Nowe knihi.

Pěſtowanje rěcźow.

Le Traducteur, francowsko-němſke łopjeno k wucźenju rěcźe a k bjesadźe.

Tónle časopis je sebi za nadawk ſtajił, dalewjesć ſtudowanje francowskeje abo němſkeje rěcźe, hdźež hižom prěnje wědy ſu, na zajimawe a zabawjace waſnje. Dokładny přełožk, kiž je pódla teksta ſtajeny, wjedźe cźitarjej prawje wuzwolene ſłowa we wobemaj rěcźomaj pred woći, z cźimž ſo pokład ſłowow přiſporja a dokładne přełožowanje zmyſła móże ſo nawuknyć. Kóżde cźiſło wopřija nimo rjanych wobrazow dłšeho powědańcźka w pokračowanjach wſelakoreho cźitanja a wuknjenja, rozmołwy, listy, přełożowanſke nadawki a wosebitu rubriku za liſtowanja. Stóż ſo ze ſtudowanjom rěcźow zaběra, tomu móżemy časopis, kiž je wſudźom zawjedźeny a znaty, nanajlěpje porućeć.

Cźiſła na pruhu ſu darmo dóſtać we nakładze časopiſa „Le Traducteur“ we La Chaux-de-Fonds w Swjacźarſkej.

Hamſke wozlewjenje z Budyſchina.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenſa ſapiſało:

Na łopjeno 962 firmu Emil Jurack, twarjeńju naſchinow, towarſtwo ſ wobmj. rukowanjom w Njeſwacźidle naſtupajo. Emil Jurack je jako wobkhódny wjednik wuſtupił. Sa wobkhódneho wjednika je poſtajeny Arnoſcht Jaiſzka w Budeſtezach.

2. Na łopjeno 956, firmu Ohneſorge a Kupfer we Budyſchinje naſtupajo: Towarſtwo je ſo roſpuſchcźiło a firma je ſaſchła.

3. Na łopjeno 1039 firma Walter Ohneſorge w Budyſchinje a jako teje mějicźel pſchekupz Wałtaſ Ohneſorge w Budyſchinje. (Wobkhodna měſtnoſcź na Sſuknarſkej haſy cźo. 13.)

4. Na łopjeno 1040 firma Willy Kupfer w Budyſchinje a jako jeje mějicźel pſchekupz Willy Kupfer w Budyſchinje. (Wobkhodna měſtnoſcź na Sſerbſkich hriebiach cźo. 34.)

W Budyſchinje, 5. 2. 1927.

Hamſke ſudniſtwo.

Rjowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanez w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bert w Brězyncy. — Za nawěſtki O. Janak w Bu-

Skladnostna kup!
1 mužace jězdne koło 60.— hr.
1 łonjace jězdne koło 65.— hr.
wobej jenoż 1ónu jězdźenej
z ruk. wopismom.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29.

Holca, nic starša hač 17 lět, ſo do maleho hoſpodarſtwa pyta. Dalše je zhonić we wud. „Serb. Nowin“.

2 tjanej
běłakaj
ſtaj na předań
w Kukowje čisło 69.

Vogtlandske Madraske **gardiny**
štory, kromki, vitraže
kupujeće tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hoſcźenca „Stern“. Rěču ſerbſki

Twarske rysowanja a wobliče.
wšěch družin ſo spěšnje zhotowja.
Poſkćenja pod. D 17“ na „S. N.“

Běła-Woda n.-t.

5 margarin. reklamowych dnjow!

Dobra znamka margariny:

=Weideperle=

Zo byoh tych, kiž tutu znamku hišće njeznaja, wo wubórnoſći přeswědčił, předawam tutón tydźeń, tak dołho hač ſkład dosahu:

punt Weideperle dobra margarina a ½ punta **blokowcje šokolady** | hromadźe za **1.10 hr.**

Po reklamowych dnjach dostanjeće připokazmo (Gutschein)! Na tute připokazma dostanjeće:
škleńčane, porcelinowe, kamjeninowe a emaljowe twory.

Możeće sej z tym dospołnu kuchinsku nadobu nahromadźić!

„Weideperle“ — dobra margarina, hodźi so za pječenje, warjenje a na khlěb cyle tak nałožić, kaž najlěpša butra a zamóže w hoſpodarſtwje wjele ſalutować!

Přeswědčće ſo z pospytom! Jenička předawarnja w Běłej-Wodźe:

Gustav Hermann nasl.
mějicel Herm. Albrecht
w Běłej Wodźe na Budyšſkej drózy čo. 54

Přesadźowanje drjewa.

Klóſtrſki hajniſki rewěr we Lasku,

Pjatk, 11. februara budźe ſo w hoſcźencu **w Smjerdźacej** wot dopołnja 9 hodź. ſom

120 rm. mjech. kuluchow a ſčěpow
140 „ pjeńkow
1600 „ twjerdeje a mjech. walčiny

ze drjewniſčow wotdźěl 23 (pola Spittelskej łuki) a wotdźěl 29 (pola Smjerdźacej) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawaź.

Hajniſke zarjadniſtwo.

Kamjenjckicpaki, ſklańſke nawočnicy
Walter Voigt w Budyšinje
żelezowa wikowarnja na Jerjowej hasy čo. 3

Stó znaje wěſtu
Marju Dubri abo Fubri
Bliže za myto pola
Jana Schtebaka w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Dołhe a krótke ſkórnje
ručne dźěło, ma jenoż na składze
wobućowu dom Mark w Kukowje.

Inventurske wupředawanje

wot přichodneje **soboty** hač do kónc měsaca. Wotedawam wšě twory **10%** tuńšo kaž: **wolmjane twory, šaty, poćehnjenja, šórcuchi, košle a wšelake druhe barchenty**

Jurij Leimer w Nowej Jaſchcy

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Za wšitku, při składnosći naju ſlěborneho kwasa tak bohače wopokazanu luboſć, zbožopřeća a wšě krasne dary wuprajamoj naju

najwutrobniši dźak a zapłać Bóh!

Jan Krawc a mandźelska
w Połpicy

Wčera njedźelu pop. ½5 hodź. zemrě po dołhej krótkej khorości w 30. lěće swojeho žiwjenja ze swjatymi ſakramentami doma wobſtarana moja luba mandźelska, naša maś, dźowka a ſotra

Marja Rehorkowa
rodź. Frenclec.

Hłubokozrudźenej zawoſtajenej
Frenclec a Rehorkec ſwójbje

w Khrósćanach, 7. małe róžka 1927.

Pohrjeb budźe štwórtk rano we 8 hodź.

Příloha k číslu 31

SERBSKE NOWINY

Pondźelu, 7. februara 1927

Invalidne zawěsćenje w Sakskej.

Kónc léta 1926 wobstoješe we wokrjesu sakskeho krajneho sawěsćenskeho wustawa 241 806 běžnych rentow. Wone rozdźěla žo do 159 362 invalidnych, khorobnych a starobnych rentow, 28 671 wudowowskich a 53 773 hyrotnych rentow (z 80 055 hyrotami). Wornjo 30. septembrej 1926 su běžne renty wo 3914 pschiběrale, wo 2566 (66 proz.) invalidnych rentow a 1348 (34 proz.) rentow za sawostajenych. Hojerišći lěkarjowje wotsamknu žo we 4. schtwórćlěcu 1926 tkóžo wjele wjazy hacź w prjedawšim schtwórćlěcu. Hojenišće lěkowanje nastupješe 1392, tź. na žuchoćinu cźerpjachu a 2247 druhich khorych. Kónc dezembra da žo hischcze 1627 (kónc septembra pak 2204) khorych hojić. S nich pschebywaše jenož 904 we žamtnych hojerišćach na Hohwakoze, Lindenhoffe a we Gottleubje.

Shromadnje buchu w lěcu 1926 23 788 hojenišćich lěkowanjow twobsamknjene, 11 231 w hojerišćach a 12 557 dźěla ambulatorišću, t dźěla z pschipomozami k narunanju sudow a wjetšich hojenišćich srědkow, kaž sprjerjawnjacich korsetow, wumělšich stawow atd. W hojerišćach lěkowasche žo 5117 na žuchoćinu khorych, 7 na kóžowu tuberkulosu a 9 na kóśejowu tuberkulosu khorych, 803 sawěsćenych na płažne khorosće cźerpjazych a 5295 druhich khorych. Se tutych lěkowasche w žamtnych pryedy hižom mjenowanych hojerišćach 2582 pluzatorych (51 proz. wšěch pluzatkorych) a 4366 druhich khorych (83 prozentow wšěch druhich khorych). Ssamtne hojerńe běchu tež we wěstym wobsahu za lěkowanje žamopłaćerjow wotewrjene, kaž tež za dźěcace lěkowanje. We žamtnej wobledźowarni krajneho sawěsćenskeho wustawa w Drjezdźanach pschewjedźe žo sandźene léto 887 wobkedźbowanjow.

Muž z sydom žonami.

Hižo dołho njebě Warschawske žudnistwo tajki nawał ludźi wjazy wohladało, kaž psched něschto dnjemi, hdyž so wěsty knjes Roland Serkewicź žudźeiše, kotryž bě — złyšćicze a dźiwajcze žo — se sydom žonami nadobo wożenjeny. Bě to tež něschto zwle wurjadne. Wšitke sydom mlode žony běchu jako źwězdy proschene, so bychu pschećiwo tkudemu hrěschnikej na wobstorźbnej kawzy źwědźić. Mało muźi drje budźe, kotrźi budźa žo t podobnymi wuspěchami khwalicź móz, kaž tutón sawjednisti puczowaćy, kotryž je jenu wutrobu sa druhej słamał a wšitke žudom njewěsty psched stawnistwom t jakoužtim mandźelskim sćinił. Swoju karieru sapoča tutón nadźijepołny młodny muźi t 21 létami w Lodzu, hdźež žo t dźiwku bohateho juwelowcho wikowarja klubi. Pschichodny nan bě najpryedy tkěrko rosbnéwany, tola skónćnje da žwoje žohnowanje a kwaź žo wožwjeźi. Dokelž knjes Japa schwarnje pjenježnu móscheń schańaše, możeschtaj młodaj swěrowanaj rjane a dołhe kwaźne puczowanje cźinicź. Potom pak rjany Roland do Warschawy wotjědźe, so by žebi tam, kaž wudawaše, bydlenje shladał. Podarmo cźakasche młoda žona we Lodzu na knjesa mandźelskeho, kotryž we khownym měsće mjes tym kražne žiwjenje wjedźeše, wot jeneje rožićzki k druhej kětowaše a t pjenjesami jenož tak hrožeše a žo skónćnje do Radoma pschejdźi. Tu wědźeše žo derje po tam knježazych kruczišćich skońćcz, tak so nahladny puchekupj jara cźesćeny cźuješe, hdyž knjes Serkowicź jeneho dnja wo ruku jeho djowki prosche.

Sajšo ko wjesoły kwaź žwjeczeše a jaźo žlubi žo mandźelski po něschto njedźelach, tón krócź do Lublina. Tam sešna žo t wudowu a saćzu w žebi winowatoscź, ju w jeje žamocze tróschtowaćy, schtoź žo jemu tak poradźi, so bu t njeju žbožowny por. Kujeni Serkovicjowa cźo. 3 pscheda žwoje wobžedźeństwo a dari mandźelskemu wschón wulbytk, so by tón snim cźim „wuspěchnischo“ dźěłacz mohł. Po krótkich njedźelkach mješesche teź tute žbože špěšnny kónz. Pjenjezy a mandźelski běchu jeneho dnja fuk! Hdyž běchu pjenjezki we Warschawje wulětałe, pytałsche žebi jebak dalsche woporu we provinzu a namała je teź pschebórsy mjes lohkowěrliwymi žónskimi. K schtwórtemu rasej źwérowa za w Ravaruśku, k pjatemu w Leopolu. Tute triumfy sawjerczachu pschewuspěchnemu jebakej hłowu. We Warschawje cźepjeschе jeho poślednja hodźinka na hoitwje sa mandźelskimi, jako hnydom je dwěmaj nězne swjatli nawjasa a so je woběmaj wożeni. Jeho 7. žona bě dźowka jeneho Rabija. Jeneho dnja padny Serkovicź, jako bě pokny błodkeho wina, doposkńe je swojeje róle. W pjanoscźi wupowěda wschelake wězy, kotrejž by lépje pschi žebi schował. Tak sjoni Rabbi wschо, schtoź trjebaschе, so by rjaneho pschichodneho žyna mohł polizijи pschepodaćz.

Nětko stejeschе Roland psched žwojimi sudnikami. Wschć jeho žydom mandźelske pak jenohłóžnje wobkruczałchu, so jemu wodadźa, jenož wopuschczicź sich njedyrbi, proschachu. Kak pak cźe „žbožowny“ mandźelscі tutu próstwu dopjelnicź, hdyž ma žydom žonow. Pschipokłuchaćstwo w žudnistwi sali bě hluboko hunte, jenož statny rěčnik niz a mjenje hischcze žud, kotryž wobstorźenеho k dwěmaj ćełomaj jaśtwa sajšudźi. Rjany Roland tute khłostanje scźerpnje pschija a žlubi žamo pschedžydźe, so chze žo polepschicź a žebi jenu se 7 žonow pschedžydźe, hdyž jaźo t jaśtwa žo wrócźi. Kołtra budze ta žbožowna? Rjany Roland wschak ma dwě lécze cźasa, žebi tole prawje pschemyślicź. —

Přilopk.

* **Kak sćeji je sakšćinu nalutowarjenu.** W Sakskej bě kónc léta 1926, kaž kónc 1925, wschohromadże 346 žjawnych nalutowarńjow. W pośledńim schtwórćlěcu léta 1926 je liczba lutowarjow na 321 306 pornjo 301 438 we pschedběžnym schtwórćlěcu frosła. Pjenjez bě na sakšćich nalutowarńjach kónc léta 1926 : 169 876 597, njes tym, so bě 1913 : 1 954 129 000 hriwnow pola žamtnych bankow na dani. Nětkle pschińdże na hłowu w Sakskej 34,63 hr. nalutowanych pola nalutowarńjow sapołożenych pjenjes pornjo 396 hriwnow kónc léta 1913. Hdyž pak liczbu nalutowanych pjenjes w lécze 1925 pschirunamy, spóznajemy, so frosumjenje sa lutowanje stajnje pschiběra. We lécze 1925 bě njenujzy jenož 72 555 hr. pola nalutowarńjow (pribatne banki wěso njejžu žobuliczene; tu jedna je jenož wo sjawne nalutowarńje). S toho jasźěnuje, so je liczba nalutowarńkow w sanźdźenem lécze wo 134 prozentow pschińdźiwa. To je jara śwjetkelazy postup, kotryž bě cźim lépiše jnamjo był, so t nami jaźo pomału do pśódka dźe, hdyž jenoj njeby telko milionowo khudych było, kotrźi móźa žo lédom najśćz. Abo móźa někotři hnadź runje tohodła lutowacź, dokelž je telko khudych dźełonjemjerjerjow?!

* **Statistika šlóšnikow w Sakskej.** W sakšćim ješnuje poda krajeśerjowny sajšnjeć sćěhowazu pschehlad wo kriminalnych padach w Sakskej: Schtož liczbu šlóšnistwow powschitkownje nastupa, njehodźi so rjez, so je w dyrku žo powyschiła. Pschibźerale su: jebanstwa, japaleństwa, njekasanstwa, pschećiwjenja, ranjenja cźełа a jakajane dźěkanje pjenjes. Wotebźerale su: Jednore padusćiwstwa, cźełke padusćiwstwa, pschetkowanje a rubježnistwo, mjes tym so su mordarstwa, zarażenja, morjenja dźěći tak nimale samkjne wostałe pornjo łonšćenom. Po sestajenym pschehładze krajneho kriminalneho hamta je so wschо hromadże jednało w lécze 1923 wo 156 827, 1924 wo 119 386, 1925 wo 114 977 a 1920 wo 113 567 kriminalnych padach, cźemuż dyrbja so hischcze sćěhowaze pschešibźenja pschećiwo sakonjej wo dźěkanju pjenjes pschiličicź: 1923: 1036 1924: 5600, 1925: 2914 a 1926: 7993. Pola poźledніch delikтow dyrbi so wobkedźbowacź, so je žo tu kóžda jenotliwa wobstorźba wo namatkanych wopaćnych pjenjesach jako delikt sajšikała, tak so je liczba léta niz jenoj tohodła tak rjana pschibźerała, so žu je sałschowanjo tak wósnamojili, ale tež tohodła, so je policija jenotliwe pady lépje wotkryła. Jenotliwe delikty rosbźela je w sańdźenym lécze takle (we klamowach liczba t léta 1925): 1. jebanstwo: 15 508 (15 446); 2. japaleństwo: 1242 (1072); 3. njekasańtwo: 3848 (3592); 4. pschećiwjenje: 3104 (3592); 5. ranjenje cźełа: 3535 (3592); 6. hewaschе khłostajomne pschećiwjenja: 43 869 (46379); 7. jednore padusćiwstwa: 26 181 (26 672); 8. cźełke padusćiwstwa: 8727 (8880); 9. pschekhowanje: 985 (1057); 10. rubježnistwa: 262 (350); 10. mordarśtwo, zaražanje, dźěcźimorjenje: 235 (199). Winikow wuśledźicźu w lécze 1926 w 93 390 padach, w lécze 1925 w 91 447 padach, to je w lécze 1925: 79,5 prozentow a w lécze 1926: 82 prozentow wšěch kriminalnych padow. S teho je widźeć, so je policija w sańdźenych létach pschego lépje dźełała; bě žo tola w lécze 1927 jenož 66 prozentow wšěch kriminalnych padow wujaśnikо.

* **Rjane jaśtwo.** S Brjega we Schlesyńsej je pišaz: Wczera sapocza žo tu prozeń pschećiwo wjazy khłostanzam, kaž tež pschećiwo nětkotrym sastojnikam tukomnišćeje khłostarnje. Wschohromadże je 18 wožobow wobstorźenych, dokelž žu jebali, kradnyli, lišćiny falschowali a wudrěwali. Mjes wobstorźenymi bu jaśtwowy inspektor Ziegon, kiio wyschši strażnišćtrojo a wjazy strażnišćtrow. Nimo toho je wjazy wožobow dla pschetkowanja (Hehlerei), mjes druhimi tež dwaj wikowarjej t Wróćtkawja, wobstorźenych. Kaž je je žudnikowo jednanja widźeć, jedna žo tu nw skandalosne wězy. We wotdźělu za rosełanje wězow njemějachu we khłostarni žanu khmanu wožobu, kotraž by to porjadnje wobstaraćz mohła. Tohodła postaji žo khłostanz

Heinrich Pestalozzi / sławny pedagog.

12. 1. 1846—17. 2. 1827.

V.

Bóź wobara ślóšćam bjesbóžnych.

Wot teho dnja, hacź bě Rudi wotpadźeneho schołtu pomhał wuthowaćz, bě jeho pschećelstwo t Hanku wutke, a wschédnje bě doscź składnoscźe, so žo skrucźi a posłupowaśe. Skradźu nana, kotryž nětko hižo tak pilneschе, so sзyła wjaz njeswostrózbny, khodźeschе Hanka nětko wschédnje na Nowy Dwór, so by tam žobu wukmyła. Rudi bě jej wo wucźbje powedał a jej pschitrěsćował, so by tež na wucźbu pschischła, a tež Pestalozzi žam bě ju napominał. Kedźbliwischich a wotewrjenischich schuleri žebi wucźeł njemóże pschećz, hacź Hanka a Rudi běschtaj. Dźěsći woprawdźe na pschemoh wukmyleschtej a tola žo sašo njesawistnje wjeselescht ej, hdyž jene to druhe pschetrjechi. Tuž mjesešche Pestalozzi žwoje wulke wjeźele. S Rudijom mjesešche žwoje cźitke, potajne myśle. Wucźeśche jeho wjaz, hacź by sa ludowe potrjeboł ja nusne měł. To a tamne wuprajenje pschedaźi, so hischcze njeje sabył na žwoje žadancźko, schułu sa thunoh na Nowo Dworje snowa sałożiłcź abo podobny wustaw do stutka stajicź. K temu pak chazyschе žebi pomocznika skublacź, na cźož by žo Rudi se žwojimi darami a žwojej njestajenoscźu nanajlepje hodźił. Na jeho dobru wolu a žwérnoscź mohł žo spuschczeć.

Měźaju žo minuchu, a meja pschicźahny do kraja, tak kražna, so bě tóždy pokny radoscze. Wótra Pestalozzi a Rudi žo dźiwaschtaj, so Elsa wot něschto dnjom njebě na Nowy Dwór pschischła a teź žanu powěsći daka njebě. Rudijowa scźerpliwoscź njemějesche dołhu nicź; wón chazyschе hicź žo wobhonjeć. Schtwórty dźeń žo naitaji k Elsynemu domej, so by wot pscheczelki thonik, cźehodła wjaz na wucźbu njepschińdże. Sso wě, chazyschе žo jeje nana hladacź, tola pak žo jeho stónćnje teź njechaschе bojeć, chzył-li žo tón t nim naładźeć. Tola njetrjebaschе hacź k straschnemu měźtnu dóńcź. Elsta pschińdże jemu napschećziwo, tola jeje błedušchе wobliczo hnydom pscheradźi, so styść a srudoba njejsteј popuschćakej w jeje wutrobje, ale wjele bóle ju hórje pschesćěhujetej hacź pryedy.

„Praj mi jenoź, Elsa, hdźe teź to žy tcźała sańdźene dny?“ sawoła Rudi hižom něschto krocźel psched njej.

„Njemóžach sa to, Rudi,“ sapłaka holcźka, so wucźbu dobreho knjesa Pestalozzija skombźich. Nan je thonik, so žym na Nowy Dwór thodźiła, a je mje žurowje thłostał. Njebudu ženje wjaz k wam pschińcź móz, kaž cźekżto mi to budźe.“

„Wboha holza, kak je mi tebje jel! Ale njebjeć sa ško, hdyž dyrbju prajicź: To pak njeje prawje, hdyž cźi nan wobara, so něschto nawukńjesch.“

„Haj, Rudi, to wschak mje teź boli a niz mało, ale schto bęhi chzu, njemóžu nicźo napschećziwo tomu cźinicź. Ale hischcze něschto dyrbju cźi sdźelicź, praji žo stajnje wobhładowanjschi pschećzelej do wucha.

„Pschezo praj, Elsa; tu naju nichtó njeślyschi, pohonjesche Rudi pschećzelku, kotrejž najwjetscha styśtnoscź t wocźow hladasche.

„Ach, žym — žym žebi druhdy — myślicźka,“ sapocza Elsa, a žłowa žo jej salěhowachu, „lo mohło žo — na Nowo-Dworje — ras — palicź, — a schto potom t lubym knjesom budźe, — hdyž tatle by wscho to žwoje žlubił — —.“

„Ty womzka, kat dha na taike dźiwne myśle pschińdźeschі,“ smějeschе žo Rudi.

„Ach, žym žebi to jenoź tak myślika,“ wuréćzowasche žo holcźiża. „Njewém wschak niczo, — ale dyrbiich tola sam pschidbacź, — so mohło žo pola waš ras palicź. — Praj, Rudi, macze dha tam dobreho strażnika abo praweho pża na dworje, — so wam — śi lubżo njebychu jeschkodźicź mógli. Tam ta złomjana tśecha tak dałoko dele śaha!“

„Ty pak žy tola dźenża dźiwna,“ rjekny Rudi, tź. poczinasche kedźbliwischo na nju hladacź a poškuchacź. „Hacź dotal njeśimy strażowali. Nichtón taike něschto dotal cźinił njeje, a mnoży ludźo tola naschemu lubemu tnjesej dobri njeśu.“

„To wschak, ale mi je tak dźiwno a tak styśno, so mohło žo tola hischcze pola waš palicź, — žnadno hischcze dźenż w nozu.“

„Ale, Elsa, ty drje žo tola dźenża hischcze wuspała njeśy, abo ży hižo tak muczna, so žo cźi taike něschto dźiże! A Rudi žo jej śmějeschе, ale t prawym wjeselom to tola njemóżeschе.

Holza pak pschimny jeho t dyrkotajej ruku a rjekny khutnje: „Rudi, žlubich mi, so dźenż w nozu njeśpiich, ale so straśujeschi! Chzeschі?“

„Masch něschto na wutrobje, Elsa, ty něschto wěsch, schtoż njewuprajiśch,“ porokowaschе Rudi. „Njechasch wjaz žyrawna a wěrna bycź pschećziwo mi, kaž dotal?“

„Njemóžu cźi sławnje prajicź, schtoż mi wutrobu cźeźi,“ sapłaknu holcźka. „Njemóžu a njeśmem, a ty mje njechasch śrosumicź. Njeje dha dojcź, hdyž cźi praiu, so naschemu lubemu wótrej Pestalozziej strach hrozy a njesboże, a so dyrbiich straśowacź a to wožebje dźenż w nozu?!“ ....

„Ach, něsto cźe śrosumiu; něsto wěm, schto měniśch.“ sawoła Rudi po krótkim rosmyślenju. „Ty žy najsćerniscka holcźka na zpkym śwěcźe. Ale śměruj žo, ja wschak chzu naśch dwór śtrażowacź, jako by mi žamemu žłuschał.“

„Njeje dha knjes doma?“

„Ně, je do Kupjel pola Brugg puczował. Tam je na kważu pschećzela, knjeża Fichte*), kotryż žo dźenża t knjeżnu t Züricha zeni, kaž jeho žłyschach powedacź.“

„Hdy dha žo wróćźi?“

„Najśterje hischcze dźenża wjeczor, najposlźišcho pak jutśje rano.“

„Lépje by było, hdy by hakle jutśje rano pschišchoł. Wy druhi pak budźeće cźim kedźbliwischi!“

„Njeśtrachuj žo, Elsa! Nětko pak dobru nóz; mam thwaćacź, so wscho pschihotuju na wobaranje naschеho dwora.“

„Dobru nóz, Rudi, a Bóh žoby knjes w njebjeźach budź t wami w tutej nozy!“ rjekny Elsa, pschećzelej ruku sawdawschi.

„A t twojim — nanom!“ pschišiaji Rudi śćicha. Elsa pak horzy sapłakny. „Snadno žym žo dźenż wjeczor na nim pschehrěschika,“ rjekny.

„Skemu wobaraćz, Elsa, njemóże hrěch bycź,“ trośchtowaschе Rudi.

„Ale je mój nan, a žałostne by było, hdy bych sawinowała, jo do — — —.

„Směrom, śměrom, njewupraj hrośne žłowo,“ praschеschе Rudi. „Chzemy — wěsće budźa to cźi druhi też — jemu sadźewacź, so žo tón skutk njeporadźi, tola njedźiwaju jeho samyžka njechamy sabyć, jo je twój nan.

„Měj dźak, měj dźak, Rudi; bjerjech mi wutki śtyść t wutrobu; hlej, něsto žym hižom wjele měrnischa.“

Hischcze tas sawdaschtej žebi dźešcź ruku k wutrobnemu potkóźenju. Potom dźeschе tóždе žwój pucź domoj. — —

(Stónćenje pschichodnje.)

*) Jan Bohalub Fichte, jom khudeho rłalza, narodźi žo 19. meje 1762 w Ramnowje pola Biśkopiz. Jeho wobdarjenoscź słudźi kedźbnoscź tamnischeho duchownеho a pśches tuteho ryćezkubleria, kotrajź žo sa to postarascźtaj, so możeschе hólcźej studowacź. Jako bě t domjazym wucźerjom w Zürichu, sesna žo t Pestalozzijom. Poźdźischo bě t wucźenzom w Barlinje. Wožebje znaty je pśches žwoje wobnime „Rěcźe na němski narod“ w l. 1807/08. Wumrě 27. januara 1814.

Brich Pape, kotryž bě jedi pschilhhinosć inspektora dobył, ja tutu khižbu. Pape je dow.ru, kotryž bě inspektor do njeho stajił, sće snjewuržił. Dohyć skład pschewsa, pschihdże hnydom ja tym, so bě tam wjazy tworow, hacj bě we knihach sapisanych. Tohodla jedi wotmyślił, zhyme twory rospschedacz a pjenjesy ja jedje wuzjeć. To pak możesche jenoż z pomocu sastojnikow we khtótrańi cżinicz. Worsy namaka tajkich, z kotrymiż twory po městach hnydom pschesuwasche. Sekretar Stojan poczi samo Papje zivilnu drastu, so by z nim hromadże do torczmy schoł. Tele pschesuwanja hajaju samo hacj do léta 1923 wróczo. Sa jwedkow je proschenych, so bychu so jebanstwa dospolnje wujaznicz mohle. Pape je so wuinał, so je najwjazy pschesłchiwjerjow, kotrychż dla je wobskorżeny, stuczi. Soobuwobskorżeni sastojnizy pak prejа, so su wo pschesuwanjach nješchto wjedjeli. Prozeż budże hnadź tři dny dotho tracz.

* **Historiska namakanka w Andernachu.** Na sarje starożitneho městacża Andernacha nad Rheinom namakachu w samknjenym blachowym kaschcziku na polsta starych pismow, mjes nimi tež khežorske dokumenty. Dale namakachu bleschi czaš shubjenu wokolanu taflu z rowa romżeho khežora Valentina.

* **Jedojte płuny pschecżiwo wjelkam.** Wjelcza czniła w jatej Uralskej krajinje je jara wulka. Jyte czżódby tutych swérjskow su z horow do nizinow ko nawalite. W jenej wjesnjy wjelki pjeć ludzi rostorhachu, hdyż so pschecżiwo nim wobarachu. Pschi zwétkym dnju so hestije do pschedměstow městow Peruza a Ufa nawalichu. W Orenburgu dyrbjachu ludzo do domow so wulkowacz, z wotkelż do nich sélachu. Ssamo do jeneje zurkwje so czrjóba doby. Wokolo města Alexandrowska bé so telko wjelkow nahromadżiło, so wojerske wuschnosće z płunom napelnjene bomby z létadłow do města wohlehnowanych czrjódow mjetacz dasche, pschi czimż so na 200 wjelkow mori.

* **Sven Hedinowe wotpjetne puczowanje do Inutskowneje Khiny.** Snaty schwedski spytnik Swen Hedin je nowe puczowanje do Inutskowneje Khiny nastupił. Semjespytny wobdżelnik na expedizili, dr. Norin, dale dr. Folke, każ tež lekar dr. Hummel su do Barlina pschiszli, wotkelż w blizschim czasu pisches Moskwu do Sibirskeje wotjedu. Rěczespytnik dr. Schöld so expedizili pschisamknje. Namjedowaz expedizile dr. Swen Hedin sam je hižo nječto dniow w Pekingu; wottam pojedje najsterże hižo tutón tydzeń do Panta, hdyż so karawana wuhotuje. Czi dobustawny expedizije, kotrejż nětle hlischcże w Barlinje pschebywaju, budża pisches Sibirsku do Pekingą a wottam do Panta puczowacz. Po spdaczu budże hižo tuta jesba jara wobczežna, dokelż je syma létka w Sibirskej jara kruta, běchu tola niedawno na wschelakich městnach 13 stopnjow zelsiusa měrili. Tsczi czahow so je snéhom sawé. Expedizija pak je derje wuhotowana a ma wożebje jesć na 14 dniow w mjastowych konserwach zehu. Też puczowanjam hapinku so 60 wschelakorymi sredkami ma expedizija zobu. —

Hospodarski rozhlad.

Pondjelu, 7. małeho rožka 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
Jendzelski punt	20,438	100 Cżekosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,065	100 franc. frankow	16,62

Berlinska bursa wosta sandżenu sobotu drje měrna ale dale kruta. Kursy dolżnych sliczinow wostachu nimale te samżne każ w pschedchadżazych dnjach.

Berlinske produktowe witi běchu, każ to sobotu też pschezo bywa jara měrne. Wikowarjo so hotowachu, hdyż żito też tunscho wostajicz. Ale jenoż rožka bě wo 10 pj. pomało pjetkej tunscha. Wschě druhe druzziny żita swoje dotalne placżiny zakhowachu. Zentnar placżesche wczera

w Berlinje:

pschenicy 13,40—13,70 hr., rožki 12,50 hr.,
hacj 12,65 hr., jecżmjenja nalepschiseho hr. 10,85—12,25 hr., najmjelkeho 9,70 hr.,
hacj 10,25 hr., owsa 9,50—10 hr.,

w ternijowym witowanju:

za měrz: pschenicy 12,57½ hr., rožki 13,15
hacj 13,07½ hr., owsa 10,50 hr.,
za julij: pschenicy 14,42½ hr., rožki pak 12,97½—12,95 hr.

Na pschedań.

Wobleł, konfirmandzki, ja 15 hr. w Hlinje 116.

Sdyrz, 10 zent., we Wichowach 12; w Kamjenzu, Uferstraße cżo. 13 a cżo. 14.

Pjanski stroj w Budyschinje, Jurjowa hasa 28 delka na prawo.

Matraza z nakladowanju w Budyschinje, Mużakowska dróha 11.

Dżecżazy wós w Budyschinje na Lazaretkej h. 4 delka na prawo; na Zidowje 117 delka na prawo; w Radworju 105 I na lewo; w Malym Wjelkowje 25.

Pschejza nalepscha, Scholia we Wotrowje.

Schrotowanski młyn, rěpytrajaż, bérnymjeczaż, elektron w Chojanach pola Hródka.

Topolowe sdonki w Kamjenzu, Sżowska dróha 15.

Kosa blisko le kólstatam, w Sdjarje 22.

Prošnata, górbarć w Tzjechowje.

Kóń brénżojołtny w Bjedrusku 8; walach brénżojołtny a 5-létna kobla, knjezi dwór w Hlinje; kobla, 9-létna, Schneider w Kamjenzu, Mołkowa hasa.

Krowa wyżkożuczelna žyma, młoda, w Kupoji cżo. 5.

Krowa 3 cżelecżom we Warnoczżach 6.

Jalowja wyżkożuczelna, w Lipiczu 22.

Cżelcża w Pschiwcżizach 4.

Ranza wyżkożuprosżna w Bronju 4.

Bóhaj w Pjowjach 19. — Knjezk we Wuschlezach.

Karnikle, belgiske hobry w Budyschinje, rěsnista hasa 4.

Pschistajicz pytaja:

Kowarskeho wuczobnika, Heyda w Bitkopizach, Kamjenska dróha 11; **Mliczka w Pomorzach.**

Połzu do domu, p. Hartmanka w Bitkopizach, Kamenawski puć 1; Grimowa haptyłarjowa w Schérachowje; w Budyschinje, Wallska hasa 16I, z knihami za samodwicz pop. wot 3—4 hodź.; w Budyschinje, Bautzjowa hasa 16I; w Budyschinje, Koblikowa. Wilhelmowa hasa 8.

Drjewowe awkzije.

Na **Prodżizanskim rewérje** wutoru 8. 2., dop. w 9 hodź. sendu so kupzy w sadnich kétkach; 72 mtr. khójnowych klumpachow a 20 mtr. halosowych kuluchow.

Na **Njeswacżidolskim rewérje** wutoru 8. 2., dop. we 9 hodź. (kupzy sendu so w 17. sastupje pschi puczu z Noweje Wsy do Pšowjow):

80 metrow wuzitkowych kuluchow,
90 mtr. palnych kuluchow a
40 mtr. walczinu;

schtwórtk, 10. 2., dop. w 9 hodź. (kupzy so sendu we 37. sastupje pschi Schescholowsko-Jitkowskej temschazej khéżeschzy:

95 mtr. wuzitkowych a palnych kuluchow,
120 mtr. pjenkow a 400 mtr. walczinu.

Na **Wutolczanskim rewérje** schtwórtk 10. 2. 27 pschip. we 12 hodź. (kupzy sendu so w Wizkej hoscżenzu w Hajkowje:

25 hromadow kuluchow,
25 hromadow walczinu,
13 dolhich hromadow,
13 hromadow pjenkow,
5 losow khójnowych sdonkow.

Drjewo leži we Wétrowskich kétkach, pschi wétrniku a we sahrodze.

Na **Kupjanskim rewérje** srjedu 9. febr. 1927, w blischeji stawy:

65 mtr. khójn. wuzitkowych klumpaczow,
14 mtr. khójnowych schczépow,
85 mtr. khójnowych paln. klumpaczow,
12 mtr. khójnowych pjenkow,
50 mtr. khójnoweje walczinu,
12 mtr. khójnowych dolhich hromadow.

Kupzy sendu so dop. ½10 hodź. w Jatzoš janskim hoscżenzu.

Na **Lubnjowskim rewérje** sobotu 12. 2., pop. ¼4 hodź. w hoscżenzu w Lubnowje pola Kamjenza:

7 mtr. brésowych kuluchow,
180 mtr. khójnowych kuluchow,
120 mtr. khójnowych pjenkow,
1100 mtr. khójnoweje walczinu,
Dubowy pjenk.

Na **Hlinkowskim rewérje** sobotu 19. 2., pop. ½2 h. na dwórnischczu w Hlinzu:

30 khójnowych dolhich hromadow,
15 mtr. khójnowych kuluchow,
150 mtr. khójnowych halosow.

Sdunitzy na pschesadżowanje.

W **Kamjenzu** wutoru 8. 2. 1927, dop. w 10 hodź. we kasarnach, twarjenje I: Harmonium, mjine blido, schijaza maschina, 2 sundżikaj winoweho palenza (Kognak), 4 sundżiki rožkoweho palenza, korbowa bleschka khémla, tafelaty wós, pišanski sekretar, 6 pjeczenjowych pónowow, 27 maschinskich hornzow, 6 k prażenju z kamjenji, mjeschi stol a serwérowanske blido, pišanske blido, piano, bufej a špeschna praša, wožobinski auto, motor 4 PS, kaschczik schwabliczkow;

W **Bambruchu** wutoru, 8. 2., pop. w 2 hodź.: Zement, wschelake maschiny na dželanje zementowych tworow, a wschelake zementowe tworh, każ stołpy, truby, zyhele atd. Kupzy sendu so tam w hoscżenzu.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dżenja dop. ¾11 hodź.: Witowe wuwicże njeje możno pschewidżecz. Tendenza měrna.

¾12 hodź.: Każ psched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	6. 2	4. 2.		6. 2.	4. 2.
Pšenica	268-272	268-272	bunv	20 21,50	20-21,50
rožka	250-253	252 255	woka	23-24,50	23-24,50
nal. jecżmjeń	217-245	217-245	módro lupiny	15-16,50	15-16,50
nez. jecżmjeń	194-207	194 207	žolte lupiny	7-18,00	18-18,00
wows	190-200	190-200	zeradella	27 30,00	28-30,00
kukurica	192-194	190-192	rapa wosusk	16,50	16,5
pšenž. muka	25-28,00	25-28,00	tany wosusk	21-21,50	21-21,50
rżana muka	25-27,15	25-27,15	poch. melasa	—	—
oš. wotruby	15 25	15,25	bérnj. kruski	29 30,00	30-30,00
žrane „	15.50	15.50	syno, 50 kg	2.80-2,40	2,75-3,35
raps	—	—	rżana sloma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,00-1,35
bróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,05-1,85	0,95-1,25
pjeluski	22-23,00	22-23,00	jecżna „	1,05-1,35	0,90-1,25

Płaczizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

5. februara 1927. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 628.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	58 - 60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46 - 49
Mjenje picowane wšěch starobow	40 - 43

Byki 264.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	54 - 56
Połnomjasne, młódše	51 - 53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Špatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 875.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	45 - 49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	36 - 42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—23
Mjenje a špatnje picowane	— —

Cżelata: 1660.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	55—68
Špatne (4)	45—52

Wowcy: 3600.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	50—57
Starše wukormjene (2.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	29—38

Swinje: 6256.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět staro	— —
Wukormjene	68—70
Mjasne	68—69
Špatne	65—68
Kaney a kundrozy	61—62

Wólne płaczizny w Budyšinje.

5. februara 1927.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najwyša płaczizna	najnižša płaczizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	70 „	12,50	13,00
Jecżmjeń,	50 „	12,00	12.50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	10,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	4,00	4,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Sloma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1.60	1,80
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšenična muka, 60%	50 „	23,25	23,75
Rżana muka, 70%	50 „	21,00	21,50
Pšenične wotruby	50 „	7,00	7,50
Rżane wotruby	50 „	7,75	8,00
Jeja	1 štk.	0,14	0,16
Prosata 498 štuk	1 štk.	12,00	30,00

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija“ změje jutře wutoru (8. II.) wječor z dypkom ½9 hodź. měsačnu zhromadźiznu w „Kat. tow.“, na kotruž wšitke sobustawy přeprošuje předsydstwo.

Budyšin. „Biesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. lohjowni.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ wotměwa, da-li Bóh, přich. štwórtk, 10. februara, wječor z dypkom ½8 hodź. pola Rósikec jara ważnu zhromadźiznu. Přizamknyć budźeja so swětłowobrazy. — Rěčeć budże knjez farař Boje-Budešćanski wo pućowanju do Pariza. Wšitke sobustawy a też hosćo so přeprošuja. Naši dowérnicy njech wšěch znatych na to kedźbne činja. Wo prawje bohaty wobsyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje srjedu, 9. t. m., hłownu spéwnu pruhu za swjedżeń. Zhromadźimy so na wosadnej sali. Spěwamy pola Stangec. — Wšitcy dyrbja přitomni być a to při kajkimžkuliž wjedrje. Dirigent. Předsyda.

Llpsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Maćica Serbska. Sobustawy M. S., kotrejż swój přinošk na 1926 hišće zapłaćili njejsu, dostanu w běhu tydźenja Časopis z dobórku připósłany. Předsydstwo prosy, zo njeby žadyn z našich sobustawow so zapowěł, doběrku přijimać.

Malešecy. „Jedn. Sokol.“ Dźensa póndźelu wječor w 6 hodź. zwučowanje za dźěći a dźiwadł. pruha. We 8 hodź. zeńdźenje načolnikow dla zestajenja swjedź. porjada. — Wutoru zwučowanje za sotry a bratrow. — Štwórtk zwučow. za dźěći a dźiwadł. pruha. Też tón dźeń hudźbna pruha w Bréżynecy.

Nawječorna župa Sokołow změje přich. štwórtk (10. II.) wječor ⅛8 hodź. w Panščičanskim hosćencu zwučowanje.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol“ změje jutře wutoru (8. II.) wječor ⅛8 hodź. zwučowanje, po tym je měsačna zhromadźizna. Nowe sobustawy — wosebje też pasivni — so do towarstwa přijimaju a su nam lubje witane. Starosta.

Pančicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokol“ wulki sokołski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budże so „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošuje předsydstwo.

Ralbicy. „Wjesoła Zabawa“ změje přich. srjedu (9. II.) wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Čemjerec. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Předsyda.

Różant. Kedźbu! „Tow. kat. serbske. młodźencow“ w Różeńce poswječi 8. różownika t. l. swoju nowu khorhoj. Česćene serbske towarstwa so prošu, zo bychu sebi po možnosći tutu njedźelu swobodnu dźerželi. Přeprošenja, kaž wšo druhe so pozdźišo wozjewja. Předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., dopołdnja w 10 hodź. je wubjerkowo posedźenje.

Sok. zwučow. wokrjes: Malešecy, Poršicy, Radwoř a Rakojdy. Přich. srjedu posedźenje předsydstwow mjenow. Jednotlow pola Zendźic w Malešecach. Započatk wječor ⅛8 hodź. Bart.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ změje přich. štwórtk (10. II.) wječor ½9 hodź. zaso spěwanje. — Ale přińdźe pak wšitcy. Činće wšěch znatych na to kedźbnych. Dirigent.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a ćišći Smolerjec knihlićerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 32 — Budyšin — wutoru, 8. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Přepytanje přećiwo němskemu znurkownemu ministrej z Keudellej.

Po žadanju němskeho kanzlera Marxa je jemu pruske knježerstwo akty, kotrejž knjesa ſ Keudella nastupaju, pschepodało. Němski president ſ Hindenburg je prohył, so by jemu wunoſnk pschepytanja sdżelił. Dźeł tychle aktow žo na wobdźelenje nětčišcheho němskeho ſmutskownehо ministra **pschi Kappowym puću pocžahuje.** Na podłožku tychle aktow ma žo dopokazaſ, hacž žu wobſtorżby, kotrejž žo Keudellej cżinja, wěrne. Dale žo akty na hromadźe dżełanje nětčišcheho němskeho ſmutskownehо ministra je ſtatej ſtrażnej wojerſkej organiſazeju Olympiju pocżahuja. Tole hromadźe dżełanje ſ Keudell ſzyła njeprěje. Wón je jenoż ſapŕěł, ſo je ſ Olympiju hiſchcże hromadźe dżełał, hdyż bě ju knježerſtwo ſakałało. Każ žo we wopomnjeniſkim pišmje pruſkeho knježerſtwa praji, je žo organiſazija Olympija na ſtatny pſchewrót měriła. Pola wjednika Olympie, wyſchka ſ Lucka, žu plan ſa cżah pſchećiwo Barlinej namakali. Sakaſnja pruſkeho knježerſtwa je žo też ſ pſchiſłuchowanjom němſkeho knježerſtwa na podłožu němſkeho ſakonja ſ 22. měrza 1921 wobſtarała. A někto dyrbi ſ Keudell, kotrehoż miniſterſtwo też němſke ſtoatny komuniſar dla ſtrażowanja ſjawiſeho porjada podżeri, ſ możownymi ſwědkami němſkeho ſtata rażne pſchećiwo ſwjaſkam poſtupowaſ, kotrymż je jako kralowſki kraſny radżićel telko ſympathijowe wopokaſował.

Dr. Stresemann na dowolenju.

Khorosć němſkeho ſwonkowneho miniſtra dr. Stresemanna je žo tak ſchórſchiła, ſo je dyrbjał wostajiwſchi wſchitke ſwoje dowolenju naſtupiċ a ſ Barlina do połodnja wotjeċ. Po radże lekarjow jeho jedyn lěkaŕ na jeho puċowanju pſchewodża. Dr. Stresemann chże někotre njedźele pſchi franzowſkim mórſkim brjoſoh pſchebywaċ a žo **wot tam** do Genfa na konferenju Swjaſka Ludow podaċ.

Načisk zawěſćenja pře bjezdźěłoſć.

Na ſuſnowym rjedże poſtajenja němſkeho ſejma pónjeżku wyrnje **wurađenje ſakonjowehо naczińa wo ſawěſćenju pſche bjezdźěłoſći ſtejiſche.** Sprěđi ſa ſawěſćenje dyrbja ſo ſ pſchiſpěchkami dźełodawarjow a dźełaċerjow nadawaċ. Tenn ſo hiſchcże podżeł němſkeho ſtata pſchidawa. Wyſokoſć podpjerkow dźełonjemjerjow ſo po mjdże ſtożuje. **Sſydom miſdowych rjadowanjow (klaſow) je ſo pſchiſprawiło, po ſchéſcej hriwnach horjeſtupaczych wot 12 hriwnow tydźeńſkeje miſdy w prěnjej hač 42 hriwnow w ſedmej rjadowni.** Podpjera w prěnitmaj rjadowanjomaj 45 prozentow, w tſoch ſrjenich 40 prozentow a w dwěmaj najwyſchſchimaj rjadowanjomaj 35 prozentow tydźeńſkeje miſdy wuċinja. Podpjera ſo hakle po ſapłaċenju 26 tydźeńſkich pſchinoſkow ſa dwanaċe měſaſow wudźeli. Podpjera ſo 26 njedźel, pſchi wobſebitych wobſtejnoſeſach 39 njedźel dołho wupłaċuje. Sa ſawěſćenje ſo wobſebite krajne dźełonjemjerſke **pokładnizy pſchiſprawja. Kontrolu ſjawne dźełowukaſatnje** pſchewoſmu.

Sozialdemokrat **Brey** na naſtróżaze wyſoke liczby dźełonjemjerjow ſaůdżeneho léta pokaſowaſche. Wobuźeł w tutym měſaſu liczba 2 milijonaj dźełonjemjerjow ſaſo doſahnje. W tychle liczbach ſo hoſpodarſtwo rozpad ſe wſchěmi ſrudnymi pſchewodźajmi ſjewjenjemi pokaſuje. Spomożerſtwo ſa dźełonjemjerjow njeje doſahaże było, ſo by ſakoſtne ſeſkhwiki bjezdźěłoſća połožiło. We wubjerku budże ſo ſakonjowy naczińk trochu hiſchcże dyrbjeċ połepſchiċ, ſo moht ſo pſchijeċ.

Němſkonazionalny **Rademacher** praji, ſo bjezdźěłoſć hižo počina chroniſka byċ. Powitaċ ma ſo wotſtwarjenje nuzneneho wobhdźeńſkeho hoſpodarſtwa, kotrejž je knježerſtwo ſ ſwojim programmje pſchipowědźiło. Kommuniſt Rädel měni, ſo ſo praſchenje bjezdźěłoſće ſ tutym ſakonjowym naczińkom njerowniża. Kommunniſtojo tehodła ſakonjowy naczińk wotpokaſuja.

Jednanje wo němſko-pólſkim wikowanſkim ſrěđenju

ſo ſaſo ſadżerżuje.

Każ „Bromberger Deutſche Rundſchau“ powě, je ſo němſki póſłanz we Warſchawje dla **wupokaſanja němſkich ſtaċanow** ſ pólſkeje hornjeje Schleſyſkeje wobrěżeżownk, kotſiż maju w induſtriji nawjedowaze ſaſtojniſtwo. Wón je wuraſnje wuſłěbnył, ſo ſo wſchě jednanja wo ſażdźenſkim **prawje němſkich ſtaċanow** w Pólſkej ſ tajkim wupokaſanjom illuſoriſke cżinja a je po ſdaċu też ſrozumiċ daſ, ſo ſo też jednanje wo wikowanſkim ſrěđenju wohroſe. Pólſke knježerſtwo njeje hiſchcże na wobcżežowanje wotmołwiło.

Strach přewróta w Rumunskej.

Prjedawſchi rumunſki kronprynz Carol, kotryż je ſo loni króńſkeho naſłedniſtwa k lěpſchenu ſwojeho ſyna wzdał, chże ſo pjeża do Rumunſkeje wróciċ. Nataŕſka ſtrona a transſylwanſka narodna ſtrona ſadatej, ſo by wotrjeſkenje króna wróċo wſał a po wumrěċu ſwojeho ſmjerċerkhoſho nana knježerſtwo pſchewſał. Carol je ſo poſ daċu roſſudźił, po tymle napominanjin cżiniċ. **So by ſo jemu ſadźewało, je knježerſtwo ſ ſyſeho kraja 20 000 wojakow a żandarmow w Bukareſtu ſhromadźiło.** Kóżdu hodźinu ſo podawſki wulkeje politiſkeje ważnoſće wocżakuja. Wſchě ſhromadźiny a namołwjenja ſu ſo ſakſake. Schéſcź Bukareſtiſkich nowin je ſo febrała. Wyſchnoſće ſo ſapowěduja, wo wuprowach roſſaſnjenje daċ. Móżno pak je, ſo wone ſ prózowanjenj wo nażyłne wobnowjenje króńſkich prawow prynza Carola ſwiſuja.

Każ Bukareſtſke nowiny powěda, je ſo prynz Carol je ſwojej mandželſkej, kronprynzeżnu Helenu ſ pośrědniſtwom italſkeho dwora w Rapallu ſetkał. Wobaj ſtoj ſwoje żadanje ſa roſwěrowanjom wróċo wſałoj.

Jendźelska hiſće diplomatiſki wobkhod z Ruskej njezaſtaji.

S jendźelſkeho knježerſtwa je ſłyſcheċ, ſo je ſo wono roſſudźiło, ſo **někotre** hiſchcże diplomatiſke ſtyki k Ruſkej njepſchemeni a też jendźelſko-ruſke wikowanſke ſrěċenje njewuporędźi. Tole wobſamknjenje je ſo w miniſterſkej radże po dojimawym żadanju ſwonkowneho miniſtra Chamberlaina pſchećiwo hłoſam ſłyſheje miniſterſtwe ſtrony pſchijałło. W tu khwilu pak ſo druhe ſrědki roſpominaju, ſo by ſo w nowſchim cżaſu pſchiběraznym njepſchećelnoſćam ruſkich **bolſchewikow** napſchećo ſtupało. Kajke tele wobarańa budża, njeſłyſhi ſo hiſchcże ſ wěſtoſću pſchiſnaċ. Tola hibliċiwoſć jendźelſkeje diplomatije pola baltiſkich żuđadow Ruſkeje po ſdaċu město pokaſuje, hdyż budże Jendźelſka pſchichodnje w cżeſnnoſći pſchećiwo Ruſkej wojowaċ.

Krwawne wojowanje w Oportu.

Wojerſki ſtejż w połnoċnej Portugalſkej je tón króċ hórſchi dyżli dotalne ſtejże, kotrejž je w Portugalſkej ſóżde léto wopjetuja. Po poſłednich powěſċach w Oportu je ſo tam żyłu njedżelu powołknju na dróhach wojowało. Dyż a dyż je ſo pſchi wojowanju artillerija wobdźěłita. Sdżerżanje ſo ſ wulkej wutrajnoſću wobaraċhu, tola pomału zofachu. Oporiſke wobydleŕſtwo je ſo do ſmjertneje hrozy a ſchmatanjy dało. Wjele ſtow ludźi je ſo ſe ſabitodżownymi kulkami a granatowymi ſtħeſkami ſranito. Też ſu ſo pjeża někotſi zwiliſtojo morili. Wjele domow je ſo ſ granatami wupuſcżiło abo ſo cżeſko wobſchkodźiło.

Oportſzy wobydlerjo ſu dróhi wopuſcżili, a wikowanſki wobkhad je zyle ſaſtaċ. S njedźeliſkeho wojowanja je wobſeże rjekowſtwo kapitana Serry ſpomnjenja hódne, kotryż ſ 98 mużimi kavallerije pod najhórſchej artilleriſkej ſtżełbu ſtorjanskich DomLuiſſi móſt ſchetrowzi a hacż k hoſpownemu kwartěrej ſdżerżarjow dońdże, hdyż wſchitka Freixia, ſtabowſko ſchesa ſdżerżarjow, namołwi, ſo by ſo hnydom poddaċ. Freixia jenu wotmołwi, ſo ſu jeho wojaży ſajeli a jeho ſadżerżuja. Na to kapitan Serra praji, ſo bjeſkmilny bombardement na hłowny kwartěr puſcżi, je-li ſo ſo Freixia ſa 15 minutow njewróżi. Sło je ſjowjimi offizjerami ſrěċeſawſchi ſtabowy ſchef ſdżerżarjow kapitanej, kotrehoż khrobloſć bě na njeho wulki ſaſcżiſchcżi cżiniċ, dowoli, ſo k knježerſtwowemu wójſku wróċiċ. Hdyż bě ſo hłowny kwartěr ſdżerżarjow ſtoma ſ granatami wobſtżełak, Freixia knježerſtwowemu wójſku powěſċ poſła: „Budu hacż do poſłednjeho dychnjenja wojowaċ a żym hotowy wumrěċ.“

Mózny bombardement na Oporto.

Hdyż bě ſo cżaſ, kotryż bě knježerſtwo ſdżerżarjam poſtajiło, minył, wójſki miniſter Carmona pſchikaſa, bombardement na ſmutskowne město wotewriċ a ſłodom zibilnemu wobydleŕſtwu radżeſche, ſo by město wopuſcżiło. Mjes tym ſo wobydlerjo ſ cżółnami do pſchedměſtow cżekachu, knježerſtwowe wójſko ſatraſchiwy bombardement na ſtejiſcheża ſdżerżarjow ſapoċa, kotſiż běchu ſebi na Praca Batalha podſeiſke ſhowy wuryli. Tſeleńża ſ pſchećiwnymi zyły dżeń trajeſche.

*

Wo wobleſnjenju portugalſkeho města Oporta ſ knježerſtwowym wójſkom dopiſowaċ „Chicago Tribuny“ telegrafuje, ſo je ſo město ſkoro 24 hodźin dołho ſ cżeſkej artillerija wobtrěłako. Wobydleŕſtwo je ſo ſ hroſu ſajako. Wjele khěżow je ſo ſ granatami wupuſcżiło. Lazareſke transporty po měſeże hanjeja. Pod hrimotkom kanonow a maſchinſkich ſtżełbow ſo załoſna ſtruchlohra wotehrawa. Knježerſtwowe lětadła lětaki na město roſſypaju, w kotrychż ſo praji, ſo je knježerſtwo hižo na wſchěch druhich měſtnach ſdżerżało.

Sdżerżanje ſo Oporcże ſo poraſyło.

Po telegrammje ſ Liſſabona žu ſo **ſdżerżarjo w Oportu njedżelu wjeczor w 7 hodźinach po żyłuym bombardemenċe ſe ſtrony knježerſtwoweho wójſka bjes wumjenjenja podbali.** Wotdźelenje knježerſtwoweho wójſka je ſo ſa někotrymi ſdżerżarjemi puſcżiło, kotſiż ſu cżekli. Wojowanje bě ſ khwilemi njedżelu ſara njewołte. Hdyż pak bě knježerſtwowe wójſko poſzylnjenje doſtało, mózeſche wono ſdżerżarjow ſ pſchedhunjenych ſtejiſchcżowu wuhnaċ. Hdyż běchu ſo ſdżerżarjo do města wróċa ſcżahnyli, wójnſti miniſter zibilnemu wobydleŕſtwu ſ města wucżahnyċ da a na to bombardement pſchikaſa. Licżba morwych a ſranjenych na woběmaj ſtronomaj njeje hiſchcże ſnata. W měſeże nacżinjena ſchkoda je khětro wulka. Jene kaſarny žu ſo ſ granatami ſapaliże a ſo ſ wohnjom ſniczże.

Połoženje w Portugalſkej hiſchcże njewuſnjenje.

„Daily Mail“ je ſ Biga powěſċi pſchinjeſła, ſo **maja** najſchéżo knježerſtwowym wubawanjam portugalſky ſdżerżarjo w połnoċnej Portugalſkej hiſchcże pſchesco wſche ſarjadnoſtwa w rukach. Pſchi wojowanju je ſo tam we wſchelkich měſtach **też** jendźelſke ſwójſtwo ſniczże. Jeleſniſki wobkhad mjes połnozu a połodnjom je ſo dopołnje ſaſtajił.

Nowa porażka Schpaniczanow w Marokkowſkej.

S Melille ſo powě, ſo je wobdźelenje ſchpaniſkich wojakow do łakańſkich riffiſkich Kabylow ſaſchło. Wſchitkich Schpaniczanow ſu ſarubali. Schpaniczenjo khkoſtańſku expediziju pſchihotuja.

Jenotna fronta mócnarſtwow w Chinje.

Mózmarſtwa žu ſłónczńje dopóſnale, ſo móża wliw bolſchewiſkeje Ruſkeje, kotraż je wukrajanam njepſchećelſke hibanje w Chinje naſchkarała, jenoż na to waſchnje pſchewinuwſ, ſo ſo ſjednoċa a ſhromadnje ſ Kantonſkim a Pekinſkim knježerſtwom jednaju. **Sjednoċene ſtaty połnoże Ameriki žu ſ pſchihładowanja wuſtupile** a nanjetowale, ſo byſchtaj ſo Shanghai a wokolny kraj neutralizowaloj. Wotmołwjenje njewoċakaſchi je amerikanſke knježerſtwo wobſamknło, **10 000 namórniſkich a 3000 nakrajnych wojakow, pódła toho 35 wójnſkich łódźow do Chiny póſłaċ.**

Po pſchiſkładze Sjednoċenych ſtatow je też **Japanſka** ſwoje ſiejiſchcżo nadobo pſchemeńika. Pſchi tom dże je hnjenje Kantonſkeho knježerſtwa ſ naſtorkom było, ſo ja-panſke podłopki pola Hankawa ſebjerje, dokelż bě ſo Japanſka ſapowědźiła, Kantonſkemu knježerſtwu poſżonku pſchiwoliċ.

Prjedy teho je ſo hižo Italſka roſſudźiła, Jendźelſkeje poſtupowanja w Shanghaiu podpjeraċ. Diplomatiſki dopiſowaŕ „Daily Telegrapha“ ſ tenu pſchiſe: Jendźelſka diplomatija w Romje je ſo hižo wot měſaſow prózowała, ſo by Italſku ſ temile roſſudźenju pohnuła. Sſyrmadne poſtupanje w dalokim ranju budże jendźelſko-italſke pſchiſłuſenje dale ſpěchowaċ. Jeli ſo Pekinſke a Kantonſke knježerſtwo nanjet Sjednoċenych ſtatow w naſtupanju neutralnoſće Shanghaiu wotpokaże, je jenotna fronta wſchěch w Chinje intereſowanych mózmarſtwow wutwori. Pórnjo tenule nowonu wobrotej njedźelſke proteſtowanje ſhromadźiſny jendźelſkich dźełaċerjow pſchećiwo ſakroċenju Jendźelſkeje w Chinje zyłu ważnoſć ſłuża.

Kantonſke knježerſtwo jo jako jenicżke wopraſnjene knježerſtwo w Chinje wobhładuje.

Kantonſki ſwonkowny miniſter Cżen je w ſjawnej ſhromadźiſnje, pſchi kotrejż žu ſo też Europjenjo wobdźělili, wěż měŕ, w kotrejż żadaſche, ſo bychu ſuſe mózmarſtwa Kantonſke knježerſtwo jako jenicżke ſamohwite knježerſtwo Chiny pſchipóſnałe. Dale praji, ſo Jendźelſka wědomje na roſtſchěſkanje Chiny a na podłožeńje wobydleŕſkeje wójny

dźela, hdyž sdobom ſ Kaitonſkim knježeſtwom a ſ feudalſtiſkim" knježeſtwom w Pekingu jedna.

Kaž „Daily News" piſchu, ſo połoženje ſe ſtrajkom dźiwaceſkerjow ſtatnieje żelesniſy poćežuja.

Kantonſke knježeſtwo namjet Ameriki wotpokazuje.

Kaž „United Preß" ſ wokhonitege ſtrony ſhoni, ujeje **Czangkaiſolin wokhilcny, do amerikanſkeho namjeta w nastupanju Shanghaia ſwolicz.** Wocžakuja ſo, ſo wón hižo blizſche dny w tutym ſmyſle amerikanſkemu pôſtarjej Macej Murrayej wotmołwi. Na zyle hinaſche ſtejiſchcžo je ſo Kantonſke knježeſtwo napſchecžo amerikanſkemu namjetej ſtajiło. Wono ſo jemu ſapowêduje a jón najſſerje jako njezwoprawnjene mêſchenje do ſnutſkownych chineſkich naležnoſczow wotpoka'e. **Kantonſkim wo to dže, ſo Shanghaia ſmozowacz,** ſ czimż lychu dokhody z zlow tutcheo najwjetſcheho chineſkeho mitowanſkeho mêſta Kantonſkemu knježeſtwu pſchipadka. Po amerikanſkim namjecze bu Shanghaj ſe ſwojimi bohatymi zlownymi dokkodami Pekingſkemu knježeſtwu pſchipadne.

Ze Serbow.

Dnjewnica.

Wutora, 8. februara.

1903 w Radworju Pilkowy ſwjedżeń, na kotremž ſo jeho hra „Smjertnica" ſpêwa.

My Serbja we wſitkim ſmy roztorhani,
A tohodla je naše byće bêda;
Je, jako djas by nalaſ do nas jêda,
Tuž ſlabi ſmy a k dżêlu malo khmani. —•

Tak ſwojej' khowy ſmy, zo porok rani
Nas kóždy, zawiſé zo nas żerje blêda,
A roztorhanoſé roſce z jeje ſlêda.
Smy jena krew a — bratŕa ſebi żani. —•

Rêż hiſče naša je — ſtoż w njej prêči
Naš lud, prječ z tym a dajmy ruku ſebi!
Budź zwady kónc a zjednoćmy ſo w rêči!
Ćišinſki.

•

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, thygrometer —2, thermometer we dnjo +2. Dżenja rano we 8 hodź. barometer —1, thermometer w nozy —1. Wuhladny na malo ſo pſchemêňujaze wjedro. — Schôſan za ſaſo wyſoko ſtejo na rjane wjedro pokaluje. S wjeczora pſchibližuje ſo wyſchina w ſchêrokej fronteje. Nekotre ſnadne ſmuhi niżinow pſchinjeſu nam ſamróżenje a hlabe ſnêholenje. **Tak ruże hacž ſo tute roſcžalonu, ſo njebjo wuczehnje.** Jutſe ſrjedu ſkhadża ſlónczko 7,31 hodź. a 4,58 hodź. ſo khowa. Mêżaczk ſkhadża dop. 11 hodź. a khowa ſo wo wotnazy 1,10 hodź. Jutſe ſaſtupi mêżaczk do prwnjeho wêrtika.

— **Margarina ſa wżiwanjemjerjow** wotedawa ſo pjatk 11. februara 192 [illegible] pſchedawarnjach mêſtnach: **Pola pſchekupza Waltera Arnolda** (mêjizelka Marczina Bartſcha) **na Bohatej haſy 12 a Pſched Garbaŕſkimi wrotami 5 pola pſchekupza Otta Seſſela na Swonkownej Lawſkej haſy** čo. 38.

— **Wobkhadnej njeſbożi.** Wežera pôndżelu dopoldnja na rôžku Drježdżanſkeje a Schliebenoweje dróhi wohobowy auto do ſapſchaha ſakôži. Sapſchaj (próſdny zuhelowy wóz), pſchijêżdże po Drježdżenſkej dróhi do mêſta a winy **ſo na Schliebenowu haſu.** W ſamſnjenem wokomiku wohobowy auto wot ſadyj do ſapſchaha ſaſêże. Dla ſyzneho ſtraſenja pohonc ſ woſa padny a kolo jemu lêwu ruku wuſche lohcža pſchejêdże. Na ſboże ſo muż jeno lohko wobſchkodżi. Pola zyheloweho woſa je ſo prawe ſadnje kolo, pola auta błótowy ſchritak a lampa wobſchkodżiſa. Wina na njeſbożu je ſ hkowneho dżêla wôſnik, dokelž njeje żanoho ſmamjenja dał, ſo do druheje dróhi ſo winje. — Wežera popoldnju ſaſêże wohobowy auto na Lubiſſej dróhi, do mêſta jêdżo, do dróhowneho ſchtoma, dokelž bê ſwinadło ſaprajiło. Auto ſo ſyzuje wobſchkodżi a dyrbjachu ſo poldźa ſchego wotnoſeſ. Wjednik ſo w njeſwoczu lohko ſrani.

— **Wôlby do wokrjeſneho ſejma** (Bezirkstag) ſo we wſchach Budyſchkeho hamiſcheho heſtmanſtwa ſaſtupnu njedżelu wotmêchu. Kak ſu wôlby wupadle, ſo jutſe ſyzeju dopoldnja ½10 hodź. w poſedżenſkej ſali Budyſchkeho hamiſcheho heſtmanſtwa wuſtupdżi. Dotalny wokrjeſny ſjêd wobſtejeſche ſe 24 ſaſtupjerjow prawizy a 16 ſozialdemokratow. Wokrjeſny ſjêd woli wokrjeſnu wubjerk. Tón wobſtejeſ jenoż ſ 10 woſobow, ſe 6 prawizyznych a 4 lêwizynych ſaſtupjerjow.

— **Mjeta ſa wuſtjedżenje ſaſanjerjow.** Wulka liczba wobjunow, kiž je w poſledním czaſu na naſtrożaje walchnje pſchijbyła, je komoru ſa wopalne ſawêſczenje pohnuło, ſo by je ſwojeje ſtrony wſcho możne ſa wobjowanje pſchecziwo ſapalcžiſtwu czinila. Wona wuſtaji w jenotliwym padże myta hacž do 5000 hriwnow. Myto może ſo wêcz jenoż potom wudacz, hdyž naſpomnjenja wobjerjerja k terminu dowjedu, ſo może ſo ſapalerjej ſtóſnitſwo dopokaſacz.

— **Kradnuli zu we wokolinje w nozy k 1. 2. 1927 ſe** [illegible] **ſchnórowanſkich ſtupnjow.**

— **Spomożeſtiwowe liſtowe ſnamki.** Pſchedawanje ſpomożeſtiwowych liſtowych ſnamkow, kiž ſo k lepſchemu Nêmſkeje nuſowneje pomozy wudawaju, a ſu hôdne 5, 10, 25 a 50 pj., ſo na pôſtach k 15. februarej ſaſtaji. Też ſnamkowe knižki ſ 8 ſpomożeſtiwowymi ſnamkami, 5 pj. hôdnymi a 6 ſnamkami, 10 pj. hôdnymi, ſo tohorunja po tutom dnju wjazy njepſchedawaju. Tele ſnamki ſu pak nimo toho jenoż hiſchcže hacž do 20. haprleje poſa organow Nêmſkeje nuſowneje pomozy, kiž ſu po zyżej Nêmſkej roſchêrjene, dostacz. Hacž do 30. junija 1927 ſmêdża ſo ſpomożeſtiwowe ſnamki na liſtach ad. wužiwacz.

— **Pothroma je ſaſchła** mjeſ ſkotom najeńka mêſchczańſkeho kubla Hencla w Lubiju.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Pſched dlêſchim czaſom ſmy hižom piſali, ſo wobſtejı wotpohlad, ſo ſo we Wulkim Wjelkowje evangelſka zyrkej natwari. Hižom lêta dołho ſo pola naſ ſ tutej myſlu nosycha. Nikto pak je naležnoſcej ſnowa wožiwiła, dokelž ma ſo w blizkich Schmochezicach katolſki mêſchniſki ſeminar a katolſka kapala natwaricz. Politiſke a zyrkwine wyſchnoſcže ſu naležnoſcej hižo rospominale. Krajne konſiſtorſtwo dże w Saſſkej kollektu ſa twar zyrkwje wupiſacz. Też druhe zyrkwinſke organiſacije ſu podpjeru pſchilubile. Wo tym zamej ſo hižo 90 000 hriwnow jako pſchipomoz ſwêſczi. Nowa wożada by ſo ſeſtajała ſ dżêl Hodżijſkeje, Budyſchkeje a Mjeſnaczidłſkeje wożady. Wubjerk je ſo wuſwolił, kiž wſcho dalſche pſchihotuje.

Z **Radworja.** Wjetſzina naſeje wosady hiſče njewê, zo ſo jej pſchichodnu njedżelu jedyn z najrjeńſich wjeczorow poſkići. Hudźbna jednota pſihotuje jim bru „Khodojta". To je hra, w Radworju hiſče żonje njehrata. Njebê też mózno, ju prjedy hrać, dokelž loni hakle ćiſćana wunđże. Wučerka z naſeje ſrjedźizny, knježna Marja Kubaſee, ju 1925 ſtudentam ſpiſa. Je to nêſto wulkotneho! To dyrbi kóždy widżeć a ſlyſeć! Wospjetować ſo tajka hra njebudźi, dokelž wudawki njekryje. Wjele ſej ludźo wo khodojtach baja, tu budże widżeć, kak ſo nêhdy khodojty „dźêłachu", kak lohko możeſe ſo ſtać, zo jenu njewinowatu żonu za khodojtu ſćinichu a żiwu ſpalichu! Bê to zabłudżenje hrêſneho ćłowjeſtwa, zo ſej hórſcho lêdy wumysliš. Ale nochcemy wjele do ſwêta trubić, to budże ſo też bjez toho lubić — a wuċba to budże za nêkotrużkuli njepopŕatu żónsku. Jutſe nawêſk!

S **Hornjeje Hórki.** (Sſwjedżeń Lużiży.) Czaſzy ſu wſchelake, też w Sſerbach. Nêkłe mamy w naſchim ſjawnym żerbſtwim żiwjenju czaſ ſymſkich ſwjedżenjow. Kelko ſo jich tola jenoż na jenej njedżeli w żerbſtwej Lużiży wotdżerži. Kelko wjeſela, rjaſy żerbſkeho waſchnja ſo tola wuroni ſ hewak czaſto pſchejara ſkhowaneho żerbſkeho żiwjenja do ſjawnoſcže. Swjedżenſow telko, ſo cżłowjek njewê hdże by najprjedy ſchoł, a tohodła żeſ ſa ſo, jako by niż runje pſchećzełnje na hoſczi ſhladował.

„Najſkerſcho je to wón ſam", ſchepnu Baſarow Arkadijej a, ſmorſchcžo nóſ, mênjeſche: „Njemêłoj radſcho mydło wjeſeż?" Tola w tutom wokomiku laſtupi hoſpoſa ſama. Wona bê w bareżowej drajeſe; jeje włoſy bêchu hładzy ſa wuſchi ſcżeſane, ſchtoż pſchiſtojeſche k jeje cżiſtemu a cżeſtnemu wobliczu tak kaž mładej holczży.

„Dżakuju ſo Wamaj, ſo ſtej ſtowo dżerżałoj", ſarêcża wona — „wołſtantaj pola mje jako hoſcżi, nêwêrno; ja myſlu, ſo budże ſo wamaj tu lubicż. Ja pſchedſtaju waju ſwojej ſotſje; ta może rjenje na fortepianje hrać. Wam, monſieur Baſarow, dże budże ſo wjcho jene; ale Wy, moſjo Kirjanow, ſo mi ſda, lubujeſcże hudźbu; nimo ſotry hyôli tu pola nje ſtaruſchka cżeta a druhdy pſchijêdże k nam ſupod karty hrać, — widżiſcże, to je zyła naſcha towarſcżoſcż. A nêłko ſo poſtyſamy!"

Knjeni Odinzowa wupraji tutón mały „ſpeech" (praj: ſpiċ) ſ wożebitej ſaſmoſcżu, runje tak, jako by jón ſ hłowy nowukła; potom wobroczi ſo k Arkadijej. Wukopa ſo, ſo bêſche jeje macż ſnała Arkadijowu macż a ſo bêſche ta ſa młode lêta ju ſ dowêrnuju ſwojeje lubôſcże k Nikolaju Petrowiczu ſcżinika. Arkadij rêcżeſche ſ horliwoſcżu wo ſwojej njebohi macżeri. Baſarow wobhladowaſche żebi mjes tym album. „Kajſi pokorny żym ſo ta tola ſtał!" pomyſli żebi wón mjeſcżo.

Mjany ſpêſchny poż ſ nuđrym powjaſkom wokoło ſchije pſchibêża do ſjiwy a hnydom ſa nim laſtupi wôſomnaczełêna holczża, cżornowołoſata a wuſmiachjena, ſ trochu kulowatym, ale pſchijoomnym mjeſnowczom, ſ cżemnymaj matymaj wóczkomaj. Ta mêjeſche w rukomaj korbik polny kwêtkow. „Tu je moja Kaija", rjekny knjeni Odinczowa, ſ hłowu na ſotru kiwajcż.

Katja ſo ſ lohka pſchiſtyhny pôdła ſwojeje ſotry a poċża kwêtki rjadowacż. Poż, kotremuż rêkachu Fiſi, pſchiſtupi, ſ wopuſchu machajo, porjadu k wobêmaj hoſcżomaj, a ſtôcżi kóżdemu ſ njeju ſymny nóż k cżuży.

„Że by ty wſchitke ſama naſchczijpala?" woprajſcha ſo knjeni Odinzowa,

„Haj, ſama", wotmołwi Katja.

„A pſchihôże cżekka k cżaju?"

„Sſo wê, hnydom pſchihôże."

Hdyž Katja rêcżeſche, poſmêwaſche ſo jara lubôſnje, ſe ſtrachocżiwym, ale ſpratownym wurjaſom wobliczu, pſchi cżimż hładaſche nêkaſ krucże wot deleka horje. Wſchitko we njej dychajſche cżerſtwu młodnoſcż: jeje hłôb, liczko, a cżerwjenkojtej ruczaży, ſ bêłojtymi kolieſkami na dłoni, a zeje trochu wuſſej ramjeni... Wona njepſcheſtawajcż ſo ſacżerwjenjeſche a ſ hłuboka dyċh łójeſche.

Knjeni Odinzowa wobroczi ſo k Baſarowu. „Wy żebi jenoż ſ pſchiſtojnoſcże pohladniżu wobhladujeċz, Eugenij Waſiljicż", poċża wona. „Waż tola to njeſajimnje. Pſchibyńcże ſo radſcho k nam a cżżemy wo nêcżim ſo rozmoŕwjeċz."

Baſarow ſo pſchibliżi. „Radłubje, ale wo cżim cżżemy rêcżeċz?" wón rjekny.

„Wo cżimżkuli. Hižo doprêdka pak Wam praju, ſo ſo rad wadżu."

„Wy tola niż?"

„Dwhaj. Tomu ſo Wy dżiwacże. Cżehodła?"

„Tohodła ſo, kelkoż móżu ſtudżiċz, ſcże Wy mêrneje a ſymneje powahi, a k wadżenju dyrbi ſo cżłowjek ſtorhnyċz."

„Kak jeże Wy mohł ſa tak krótki cżaż nje ſpóſnaċz? Ja żym ſ prênja njeſcżerpna a ſperawa, wopraſchejcże ſo jenoż Katju, a ſ druha ſo ja łohko dam ſtorhnyċz."

Baſarow pohladny na Annu Sergejewnu.

„To deje może byċz; wſchako wy to bama lêpje wêſeſe. A Wy cżżejcże ſo wadżiċz — derje. Ja żym żebi we Waſchim albumje pohładniċzli Saſſkeje Schwizy wobhladował, a Wy ſcże rjekła, ſo mje to njemóże ſajimowaċz. Wy ſcże to tohodła prajiła, dokelž myſliċze, ſo nimam żanoho ſmyſła za wumjelſtwo — a toho woprawdże też we nim njeċzeji. Ale tele napohladny móża mje ſajimowaċz, mojeła ſe ſtojniſchcża geologiſkeho (ſenjeſpytniſkeho), na pſchikład, dla hórſkich formazijow (dla wulkowra hór).

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

---

* Sweranſki bêſche wożebny ſtatnik ja Aleksandra I.

Nanoſo a synoſo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

31]

(Pokraczowaje.)

„Anna Sergejewna Waju proſzy, ſo pohodźinki k njej dele pſchińcż", rjekny domownik. „Nimaczę-li wokomiknje hiſchcże nêſchto poruczeċz?"

„Zanych poruczenjow njebudże, cżeſcżeboduy miſchtrje", wotmołwi Baſarow, „hiba ſo byſcże ſchkleńczżu wodki chżyt pſchinjeſej dacż?"

„Pożtuchaṁ", praji domownik ſo dżiwajo, a wotedże ſ wrjeſtotatymaj ſchkórnjomaj.

„Kajki „grandżaner" (wulkotny ſplah)!" pſchijſpomni Baſarow. „Mi ſo ſda, ſo to po waſchemu tak rêka? Pſchejo ſaſo dyrbju praji ċz, hotowa wójmodka."

„Rjana wójmodka", ſnapſchcżiwi Arkadij, „kotraż je bjeſe wſcheho żebi pſcheprożyła taſkeju ariſtokratow, kajkajż mój żmoj, ty a ja."

„Wożebje ja, pſchichodny lêkaŕ a lêkaŕſki żyn a ſwónkowy wnuk... Hacż też to wêſch, ſo żym ja wnuczż ſwóika? . . . Każ Speranſki*," pſchida Baſarow po króṫkim mjeſcżenju ſſchiwi hubje. „A tola je tale knjeni wot ſboża ſapleńczene dżeco — a kak jara ſapleńczena! Njebyċhmoj żo do fraka wobleż mêtoj?"

Arkadij jenoż ſ ramjenjom ſcżahny . . . ale też wón ſaczu nêkajku ſtrachocżiwoſcż.

Pok hodźinki poſdżiſcho dóndżeſchtaj Baſarow ſ Arkadijom dele do ſalona. To bêſche runna, wyżoka ſjiwa doſcż pſchinje wumeblowana, ale bjeſ wożebiteho ſkoda. Cżeżke drohe meble ſtojachu we wſchêdnem pſchitnarodźenem porjadku podlu ſcżeńow, kiž bêchu ſ brunnymi ſe ſtotom nameſchczanymi tapetami wobbite. Njebożcżiżi Odinzow bê żebi je pſches ſwojeho pſchecżela a kommiſionara, winowtheho pſchekupza, ſ Moſkwy ſkafał. Nad frênim divanom wiſażeſe potret tolſteho ſwêtlowołoſateho mużſkeho — a

---

* Sweranſki bêſche wożebny ſtatnik ja Aleksandra I.

pschedźyda towarstwa, knjes Zur a jeho zwěrny pomocnik, knjes Frenzel, prajichu dataj, so staj na prawym puću, hdyž tak z towarstwom dźěłataj. O towarstwo Lužiza, dźerž zwěrnje dale k žerbskej thorhoji a wy wschitcy, w Hornjej Hórzy a wokolinje dźerżće so dale wašemu towarstwu.

S **Hornjeje Hórki.** Pola 10. hóstcza tudomneho kanonjeńdźerja Wešołeka bě němski president Hindenburg z hnětrom. Wešołek ma něšto 5 hólzow a 5 holzow. President pschipósła pjenježny dar se sbožopschećelemi.

S **Porschizy.** Pjatk 4. februara 1927, wotmě Porschizka dobrowólna wohnjowa wobora swoju letuschu hłownu schromadźiznu. Towarsch wopalny mischtr Lindner z powitarstwimi zhowanji schromadźinu 1/29 hodź. wotewri a spominasche na semrěteho zčestnoho hobustawa kraineho swjatka wopalnego direktora Lamprechta, z cześćerowannymi zhowami. K cześći semrěteho woborniżn poštannchu. Po pschecztanju pokhodneho protokolla, kiž polne pschitchkowanje namaka, pschecztachu towarsch wopalny mischtr Lindner, swoju derje wudźěłanu letuschu rosprawu, kotruž z jara hłubokomyslnej pěsnju a z thikročnym „Dobra wobora!" na zyle wohnjowe wobornistwo skónči. S sčitneje rosprawy ma žo naspomnicz, so bu wobora saudźene léto 13 krócz alarmowana a 8 krócz z zwonknym wobniam zkwatasche. Dohu sebi tuž jene prěnje mnto. Schromadźiznow bě 18, schulskich swuczowanych 16. Hłowne prudowanje wotrołoži wobora 30. 5. 26 z pschiležnoscu wotkrjesnjoho wobornego swjatkowego sbožda a dotra we wschich dwjakach „jara dobru" zenzuru. Znka sčitna rosprawa da žiwu dźěławosez wobornych znosmacz. Nichi nowowólbach starcho wuwuhowanho miednika towarscha wopalnego mischtra Lindnera jenohłósnje sano wolachu, tohorunja dotalneho wiednika Kulmiskeho cząsa, towarscha Běhrscha a dotalneho pisnmawiedźerja, towarscha Toppa jenohłósnje sano wuwólichu. So prěnjeho kuwarja wolachu towarscha Arnoscha Kriedla. Sa 2. pisnmawiedźerja bu towarsch B. Schiegel nowy wuwolenn. Mischtr towarschoho wótku pschitoku. Nekaj hólzy kischcze pod dopkom „Mischelczijnn" nětkotre male nalesnoscze kriadowane, dźakowasche so towarsch. wopalny mischtr Lindner towarschom za zwěrne dźěło w saudźenym cźasu a za dopjelnjenje winowatoscżow. Wón wupraji dale tež pschecze, so by tež w pschichodnje zamužny duch woboru wobhkjužił a skónczi ½11 hodź. derje poradźenu schromadźiznu. Pschi dobrej schkleńcy piwa woborniżn hłsche chwilku w dobrym towarstwje bjesaŕowachu.

S **Huczinu.** Dźenża w nozy wokoło ½12 hodź. we pólnej brožni na Fleißizu woheń wudyri. Zelesnizat, kiž bě na pompuczu z Hucziny do Suborniczki, ho wohnja hnydom dohlada a thwatasche a sawola Suborniczanjku wohnjowu woboru, kotraž tež prěnja k wohnjej pschijědże. Druha bě zyklowa z Wrěsyny a tsecza Huczinjanska swjatkowa zyklowa. Suborniczanjan wobornitz samóchu hischcze nětkotre maschiny płomjenjam wutorhnycz, hewak pak so wschitko spali. Brožen bě maschina. Woheń je skótniska ruka założita. Wobsedżet ma sawěscżene.

S **Tranjow.** Saudźeny schtwórtk wjecżor wotmě so pola naš zwětkowobratarowy pschednoschk, kaž to „Serb. Nowiny" nětkotre raty wozwiechu. Tranje bu zerbska wjeska w cźichej zerbskej holi, kiž zwěru dźerži k Bożenu domu, to dopokasa jeje bohaty wopyt na zerbskich Božich słužbach. Tak bjes dźiwa, so by Kraibischcy hoscżenz pschi zerbskim pschednoschku hacz na poslednje městno wobsadżeny. Hoscżenzat bě drje wjele prózy nałożił, so by wobzamarjowarjam spokojił, tola jeho rumnosez bě pschemaka. Knjes Ladusch, zwěrny Serb, pohoł „Serb. Nowin", poskicżi nam rjany zerbski pschednoschk. Puczowarschny w duchu z nim wokolo zwěla a pisches Salku Schwizu. Pschednoschk ho trochu zakombdi, dokelž ho pschednoschowarjej wobrazły trochu małe sdachu. Wón pak wschu prózu nałoži, so by swojoju wěs nanajkjuje wuwjedł. Wschitkim wobzamarjam je ho jara spodobało a wupraja pschednoschowarjej zwój najwutrobnischi dźak a pscheja zebi, so by jim bórzy zaso jedyn pschednoschk dźerżał, bohaty wawut je jenm zajo wěsty.

S **Lubija.** Pjatk dopołdnja 8,10 hodź. na tudomnym dwórnischczu ranźerowaza lokomotiwa dla pschesajnjeho wuhlonjenja kolise z kolijow wuskoczi. Tehodla běschesej hłownej cźarje do Zitawy a Habrachczija na krótki cząs sawinjenej. Lokomotiwa ho njeje wobschkodźiła, dokelž mješsche lokomotiwnik telko duchapschitomnoscże, so cząs hnydom sajtaji. Tež je żelesnizarjow žadyn do schkody njepschindże.

S **Woleschnizy.** Tudy wumrě w cźeljezownej starobje wumjenkar Jan Bryda. Wón narodźi ho 11. junija 1847 we Woleschnizy a wumrě 4. februara 1927 na słobožu starych lět. Wón bě potajkim skoro 80 lět stary.

Z Khrósćic. Wčera popołdnju zeńdże so „Serbosław" k swojej měsačnej zhromadźiznje. Po wuspěwanju spěwa „Hdźe statok mój?" powita předsyda nahladnu liczbu swěrnych Serbow. Hnydom dosta knjez kantor Hila słowo k prědnoschej, w kotremž nam pokazujo na wšelake podawki z nadbližšeje wokoliny winy dźensnischeje zahuby a hubjerstwa rozłoži. Přistojnosez, poslušnosez, pócziwosez pobrachuje našej młodosći z wulkeho dźěła. Za to pak nadeńdźeš hrubosez, zasakłosez. Přez to lud hinje. Před tutymi strachami dyrbimy našu młodosez wukhować. Na pěstowanje našeje serbskeje młodosze, mamy dźensa bóle dyźali prjedy dźiwać. To je naša swjata winowatosez. Stóž ma młodosz, tón ma přichod. A wšitcy njech pomhaja; jeli cźelne mocy wjacy njedowola, potom přez pjenježnu podpjeru. Tak bu tutón přednošk z přičnu žiwoju rozmołwy. Dłeši cas zaběrachmy so też z našej Domowinu. „Lutuj, dołho maš!" rěka dawna hesło. Tuž njech hł. zhromadź. Domowiny nětk skónčenje do skutka staja, štož sej dawno žadamy: zawěsczenje žiwjenja abo smjertnu pokładnicu. Ničo njeby njeńo było hač to, hdyž bychu naše nalutowane pjenježki mohłe wostacz w serbskim kraju. Wokoło 6 hodź. skónči so zhromadźizna. Přichodna budże 6. měrca 1927.

Z Jasenicy. Njedźelu, 6. februara, wuleća sej Khrósćanski „Sokol" k nam, zo by sej tež tu přećelow cźelnoho zwnčowanja dobył. A cyle wěsze to tež je. Z napjatosću kedźbowachu přitomni na wšitke hibanja a wuwjedźenja krutych Sokołow na prěknšu a bradlach. Na kónci hišće nas dwoje, br. Sefnař a Bjeńš překwapichaj z rohowanjom, lěpje pjasćowanjom (boxen). Tak miny so zaso jedyn sokolski swjedźeń w bratrowskej přezjednosći.

Z Kulowa. Zańdźenu srjedu zeńdźechu so tudomni měšćanscy zastupjerjo k zjawnemu posedźenju. Prjedy hač wo dypkach dujoweho porjada jednachu, zdźeli měšćanosta Langner, zo je němskostatny sud w Lipsku skórźby w należnosći Dubrawskeje milinarnje k lěpšemu města Kulowa rozsudźił. — Wotzamknjenje měšćanskeje hłowneje pokładnje kóne decembra so přećita. — Při rozdaću dźěłow w hosćencu „Troch Krónow" dosta 1. lós (murjańske dźěła) knjez P. Salowsky 515,90 hr., 2. lós (blidarske dźěła) knjez Emil Schömmel 187 hr. a 3. lós (molerske dźěła) knjez Pawol Hajnca 52, 70 hr.

S **Kamjenza.** Při wichitowatosnikich dźělach za zwjezbjeń jeneho towarstwa sta so saudźeny pjatk w jenej tudomnej soli wobjarujomne njedźože. Cźełka, kiž dekorazniu pschiprawjesche, je zwojim rěsłom padże. Nieswołowny zebi tuku skama. Jeho dyrbjachu do khorownje dowjesci.

S **Klětneho.** Firma Thomaßez bratraj w Niſſej pschecze wjednitwa tudomneje pokrazowanskeje schule pschecżelnje dopjelni. Wona w tudomnej schuli radiowu pschiprawu natwari a ji schtyrirolkaty aparat pschewostaji. Nimo pokrazowanskich schulerjow běchu so saudźeny schtwórtk tež nětkotre knjenje a nětkoli knjeza se wšu w schuli sešchli. Najprjedy knjes Thomas jun. zapoła pschiprawu nadróbnje rozłoji. Młodźi ludźo ho z tym jara derje do łokschtrěčkowanja (Rundfunk) sawjedu. Potom khschchachmy tež nětkotre pschednoschki, kiž běchu jara derje zrosumicz. Thomaßez firma radiowu pschiprawu nětkotre dny sjeju wostaji, so móża zebi ludźo hischcze aparat wohhladacz a jón sesnacz.

Se **Sešlepeho.** Po 24-lětnym sastojnstwje w Sešlepjanskim pólowym wobrjedu wowuschczi 1. februara pólowy rjadowar Langa naschu wjes, so by ho po powołanju swojeje wyschnoscże jako wyschschi pólowy rjadowar we Běłej Wodźe sasydlił. W cźasu swojeho sastojnstwa je nětdże 100 000 kilometrow pschekhodził, so by do wokolnych wsow pólowe pobrěžki pschinjesł. Wschém wobydlerjam dź snata wohoda. Ludźo mějachu jeho rad, dokelž bě we swojej kluźbje pschejo pschecżelny a sdwórliwy, a tohodla jara wobžarują, so je Sešlepo wupuschcził.

S **Hródża.** Wčera dopołdnja bu tu na Hrodowskej dróży cźežke njeshoże sta. Mołerski mischtr Geißler molowasche pola klampnarskeho mischtra Wemmera firmu a stejesche pschi tym, kaž je to wašnje, na rěbli. Na njeshoże bo w tak hižo wulkej haży sapschahaj selkasch) taj. Jedyn wós pječesche dołhe drjewo. Jako zebi wołaj wujebjeschtaj, schmórknu so dołhe drjewo rěbla, kiž ho powali. Geißler padże z hłowu a khribjetom na chodnik a na kanjentnu kromu. Wbohi slama zebi wobruczku pola schije a so hischcze na druhe waschnje wobschkodźi. Sranjenja po sdarzu pschestrašchne njejsu, dokelž jeho sapołany lekař domjazenu wotbladanju pschewostaji.

S **Khorczbuza.** Saudźenu hobotu w Pschituku pola Pizna wulki woheń tjoch wobsedźerjow potrjechi. Wokoło 11 hodź. wjeczor wuhonje w hródżach bura Gerischa a sniczi tež jeho kólniju, dale wupschestrch so na bróżeń a kólniju ratarja Globy a na hródź pschekupza Beisly. Woheń je najtšerje žiwinstwa ruka założita. Schkoda ho je sawěscżenjom narnna.

S **Rósbórka.** W nozy k njedźeli so pahuschi do rěsarnje rěsnistwa mischtra Rothy dobuchu. Se žuschcernje kradnychu wschitkon pałeź, wschitke koluaju a žiwinsze plezo. Do klamow pak njeschachchu, dokelž su najtšerje pschi posnyzje mylenj byli. Wuhnutene cźelo dyrbjachu paduschi pschi cźekanju leżo wostajicz. Dotal nimaja za nimi žanehu słeda.

Rozpočeński rozhlad.

Wutoru 8. małeho róžca 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2145	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,436	100 českosk. krónow	12,475
100 šwajc. frankow	81,035	100 franc frankow	16,565

Berlinska burza nastupi nowy tydźeń z dele bijazymi kurtkami efektow. Też kurjy dołhich liczinow cźicżeše popuschczowachu. Wójnska poščežnika telowunija něchto pschiwabi. Teje kurs wadany na 8,72½ hr. sa 1000 hr.

Produktowe wiki [illegible] jara měrnym woskhadom. Dokelž wukrajne wiki nicżo nowoho njepschinjesechu, wobsedźerjo [illegible] swoje własniny njewschkemnjenje. Rožka je na wikach nimale žadna. Ale też kuzow sa nju na wikach njeje. Zentnar płaczeše

wčera w Drježdźanach (zasluženy płat):

pschenicy 73 kg. 13,40—13,65 hr. (13.40—13.65 hr.)
pschenicy 69 kg. 12,70—12,95 hr. (12,70—12.95 hr.)
rožki 69 kg. 12,75—13 hr. (12,85—13.10 hr.)
rožki 66 kg. 12,20—12,35 hr. (12.30—12,45 hr.)
jeczmjenja nalětnizeho 11,75—13,50 hr. (11,75 hr. hacz 13,50 hr.))
jeczmjenja nazymskeho 10,50—11,75 hr. (10.50 hr. hacz 11,75 hr.)
wowsa 9,85—10.35 hr. (9.85—10.35 hr.)

w termijnowym wikowanju:

sa měrz: pschenicy 14,55—14.55 hr., rožki 13—13,06¾ hr., wowsa 10.40 hr.
sa mej: pschenicy 14,20 hr., rožki 13.06¾ hacz 13.07½ hr., wowsa 10.50 hr. hacz 10,47½ hr.,
sa julij: pschenicy 14,22—14,20 hr., rožki 12,30—12,37½ hr., wowsa 10.75 hr.

Na pschedań.

Maschina schijaza we Wyšokej wola Kamjenza 48.
Sćuno 25—30 zent. Helm w Morikowje.
Polojezna chcża, knježi dwór w Cźachorozach.
Wós dźesaty korbowy w Budyschinje, Garbarska haża cźo. 12.
Krowa wysokoslužecżena, Hänel w Kochanjozach p. Hródka.
Kobla pschiliwna, bolgiska, Arnoschi Hilsia w Hródku

Wumělcy pyta:

Kunjej spěchnej, 1,55 wulkej, na jenopschahaka, w Haßlowzy 246.

Pschisłužbnej pytaja:

Holzu do domu. Waschkowiak w Běłej Wodźe. — **Hoscżenz** w Hornjej Šmilnej. — **Schimankowa** w Budyschinje na Hochjej haży 21.
Skała [illegible] Gnank w Brětnikuu.
Pohonczja, mlyn we Wulkej Nideji.
Stwinsku k 1. 3., Kristeller w Budyschinje, na Bohatej haży.

Soudnizy na pschesadźowanje.

W **Sahrodze** žrjedu 9. 2. pschijy. w 1 hodź. nježdże 2 jutraj stejazeje hoke. Kupzy leżdu ho tam w hoscżenzu.

W **Tornowje** schtwórtk 10. 2. 27 dop. w 11 hodź.: Korczmařska buda, winowoženski wěnz, plachta, 24 mtr. rjeczaka, 3 pluwarske lazy, cźežki hamor, lawzy, blachowa chwiza, deški, grotowy powjaz, wukopawska motyka. — Kupzy leżdu ho w hoscżenzu.

W **Bělom Khołmzu** schtwórtk 10. 2. 27 dop. w 11 h. w Jeracźoj hoscżenzu cźesto tołkaza maschina.

W **Delnim Wujeżdże** pop. w 5 hodź. we Wawerez hoscżenzu: Schijaza maschina, pilotowy wós 6/22 PS.

W **Budyschinje** schtwórtk 10. februara 1927 dop. wot 10 hodź. na žudnischowej pschesadźowarni: Sofa, blido, 8 wjeschtal. wobrazow na scżenu, 3 klawěry, 3 bjeże a klamarske blido, 2 pišanskej maschinje, pišanske blido, 2 knihowaj kamoraj, 4 stejaze cźahnizi, błěkowy kamor, špschina waha, radiowy aparat z 4 rolkami, kuczowy wós, drastowy kamor, 10 wjeschtalich stołzow, kurjerske blidko, kwětkowy stojak, serwěrowanske blido, wulki lworowy kamor, hodźowa maschina, 2 žwinjezki nježdże 4 zentnarje cżeskej, wulki stołowy schpihel, wuczahanske blido, tepich (3×4 m.), 2 kurjerskej błidzy, kluzowa garnitura (sofa a 2 stołzkaj), elektr. stejaza lampa, metalowa khowa (Wagner), fredenza, maly schatowy kamor, dźeża z 5 dožzami, papjeru wěraca maschina.

Nimo toho ho hischcze pjenježna kaseta, kopěrowanska praża, dźěłanske blido (nježdże 2 m.) sa hotowe pjenjese se swobodnicze ruki pschedawa.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Położenje na wikach njeje hischcze pschewidne, tola trochu kładsche w switku z trochu sniženymi wukrajnymi zadankami. —

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płaczizna po złotej hriwnje.

	7. 2.	6. 2.		7. 2.	6. 2.
Pšenca	267-271	268-272	bunv	20-21,50	20-21,50
rožka	249-252	250 253	woka	24-24,50	23-24,50
nat. ječmjeń	217-245	217-245	módre lupiny	15-16,00	15-16,50
naz. ječmjeń	194 2'7	194 207	žołte lupiny	17-17,75	18-18,00
wows	190-200	190-200	zeradella	27-30,00	28-30 00
kukurica	189-191	189-191	raps. wosnšk	16,20	16,5 '
pšenč. muka	35-38,00	35-38,00	lany wosnšk.	20-21,00	21-21,50
rżana muka	35-36,75	36-37,15	poch. molasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,25	běrnj. kruški	29-30,00	30-30,00
rżane „	15.50	15,50	syno, 50 kg	2,80-2,40	2,75-3,35
raps	—	—	rżana słoma	1,70-3,00	1,70-3,05
lane symje	—	—	pšenična „	1,08-1,45	1,00-1,35
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,05-1,36	0,95-1,25
pjeluški	21-22,00	22-23,00	ječa „	1,05-1,35	0,95-1,25

Płaczizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

7. februara.

148 woł., 180 byk., 237 kruw. a 25 jałoje., 604 ćelat, 447 wowcy, 2210 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 56—59, 2. 46—50, 3. 39—44, 4. 31—36, 5. 28—30;
byki: 1. 57—60, 2. 52—55, 3. 44—48;
kruwy: 1. 51—55, 2. 41—45, 3. 31—34;
jałojcy: 1. 57—61, 2. 45—53;
ćelata: 1. 78—83, 2. 72—76, 3. 65—68;
wowcy: 2. 51—57, 3. 43—49, 4. 36—41;
swinje: (přez 300 pt.) 73—74, 2. (200—300) 71—72, 3. (200—240) 69—70, 4. (160—200) 67—68;
rancy: 60—65.

Drježdźanska burza.

Pšenca	268-273	běrnjace kruški	32,00-32,50
rožka	255-260	pšenč. wotruby	13,90-14,80
nalětni ječmjeń	235-270	rżane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. ječmjeń	210-235	pšenična muka	47.00-49.00
wows	197-207	rżana muka	40,50-42,00
čefwjeny dźećel	260-275	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	29,00-30,00
kukurica (Mais)	190-195	hróch	32,00-38,00
suche truhančki	14-14,30	cokrowe truh.	18,50-20,50

Łužicy.

* S **Ochranowa** (Herrnhuta). Pola jenoho žwinjezca kotrejž w tudomnej lhorownji sarěžachu, trichiny namakachu. Sdźewdomicżiwemu ćežu njeježowobhladowarja, kiž je we swojim 27-lětnym sastojnstwje hižo tři krócz trichiny namakał, ma ho dźakowacz, so ho dalsche njeježoże wotwodrocži.

*** S Wjasońcy.** Schwórk rano wokoło 8 hodź. so 13-letny schulski hólc Schwager ſ Budyšchina, kiž bě so hižo pónđšelu powołdnju ſe starschiſchkeho domu wottalił, pșches płót saſtejwschi a wokna wubiwschi do twarjenja ſwojeho wuja Hórenza w Dolnjej Wjasońcy bobu. Wón chcyše pola ſwojeho wuja Hórenza pjenjesy kradnyć. Sšušoda pak so na młodeho paducha dohladachu a dom hromadźe ſ połzajom pșchepytachu. Hólza słónčnje w kólni sa deſku ſchowaneho namakachu. Zandarm jeho saja a jeho hamtſkemu ſudniſtwu w Biſtopizach pșchepoda.

* S **Bjarnaciy.** W nozy k pjatkej 26 letny ſyn krauſkeho miſchtra Eberta ſ Berthelsdorfa, jako ſ njerowobšmětlenym motorſkim kokom po ſyrkje ſpadowacej Zitawſkej dróży dele jêdżeſche, w pręnim ſawinjenju pșched Bjarnaciyzami do ſchłoma ſajêdże. Wón ſtrowy nje bu, ale pukny a hnydom wumrě. Jeho towaršſch wosta njeſranjeny.

S **Bjarnaciy.** Autowe njeſbožo sta so ſrjedu na ſtatnej dróży ſ Ochranowa do Bjarnaciy. Pola Ryčerſkeho młyna so Zitawſka autowa dróżka, kotraž ſ Rennersdorfa pșchiêdże, na ſtatnu dróżu ſawinu. Tam cżežiły auto, kiž ſ Bjarnaciy pșchiêdże, do njeje ſakoži. Jenej žónſkej we wołobowym aucże bu ſe ſtróżelemi cżuwy ſatchańechu. Jako bě so w bliſkej korcżmje trochu ſhrabała, ſe Zitawy ſ autom po nju pșchiêdżechu. Pola cżežiteho auta je so wóſta ſłamała.

Ze ſusodnych a dalſich krajow.

* S **Drježdżan.** (Wuſud wujednanſkeho ſuda we tekſtilnym pșchemyſle ſu ſo płacżaży wuprajił.) Směrża ſa Saſku je wuſud Drježdżanſkeho wujednanſkeho ſuda ſa ranſchoſakſku tekſtilnu industriju, kotryž dźeſowy cżaſ na 53 hodźin tydźenſſy poſtaji, ſa płacżaży wuprajił. Dźekacżerjo běchu jón wotpokałali, mjes tym ſo běchu dźêłodawarjo jón pșchijeli. —

* S **Schandawy.** (Płunowa granata na ſmjeczowej hromadźe.) Na ſmjeczowej hromadźe w Hinterhermsdorfje namakaſchtaj dźeſcżi płunowu granatu półneje artillerije. Lêżni ſaſtojnizy granatu rozbuchnychu.

* S **Pirny.** (We ſtużbje ſnjeſbožik.) Na tudomnich dwórnitſchcżu ſtocżi wcżera rano tanżerać Riedel na hiſchcże jêdżaży cżaſ. Pșchi tom ſo wobšmuy a padny pod kola, kotrež jeho pșchejêdżechu.

* S **Miſchnja.** (Nowy móſt.) Dotalny móſt pșches Labjo w Miſchnju ſa wſchêdnje pșchibêrazy wobtłod wjazy njeđožaha. Tohodła ſu Miſchnjanſcy ſaſtupjerjo ſ miniſterſtwom we natwarjenju noweho moſta jednali. Móſt ma 2 milijonaj hriwnow płacżiċ. Dźêł wudawkow ma město ujeſć, druhi ſtat. Nadźijeja ſo, ſo ſo praſchenje moſta hacż do jubilejneho lêta 1929 rozriſa. —

* S **Lipſka.** (Cżeſknjenju hólcżezow popadnyli.) 12-letnaj hólcżejaj ſ Lipſka běſchtaj dom a ſtarſcheju wopuſchcżiwſchi ſo na puczowanje naſtajiłoj. Jeneho ſe njeju nađeńdżechu bjes pjenjes a hđła na Eilenburgſkim dwórniſchcżu, hđêż jeho policija ſaja, druheho pak namaka jedyn ſchofêr na dróżu ſ Eilenberga do Torgawy a pșchepoda jeho tohorunja Eilenburgſkej policiji. Tutón druhi pachoł bě ſo kuſk lêpje na puczowanje wuhotował hacż prěniſchi, mêjeſche tola dwaj wobleſaj, ſekeru, kupańſke kholowy a, ſchtož je to najważniſche, 325 hriwnow pjenjes, kotrež bě ſwojej maczeri kradnył, pșchi ſebi.

* S **Kamjenizy.** (Mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) W ſužodnym Lunzenawje ſaſtrêli technikar Ereka ſwoju mandżelſku a potom ſebje ſameho. Pșchicżina njeſkutka je hiſchcże njeſnata. Mandżelſtaj ſawoſtajitaj tſi dźeċi w ſchuſſej ſtarobje.

* Se **Wróthławja.** (Hoſpoſa Neumannez je wo morđarſtwje na prof. Roſena wêdżała.) Każ piſachmy, je policija 25kêtnehu pșchekupſkeho Johna, 29kêtneho ſamkarja Schrantza a 60kêtnu Neumannez, kotraž bě dołhe lêta pola prof. Roſena hoſpoſu cżiniła, ſajała, dokelż jich winuja, ſo ſu hromadźe pșched 1½ lêtom prof. Roſena ſtónzowali. Schrantz a Neumannez drje hiſchcże pșchezy pșiełał, tola ſu ſo dopokaſy tak nakopiłe, ſo drje jimaj wſcho pręcże nicżo wjazy pomhacż njebudże. Wcżera wotmě ſo we Wróthławju termija na mêſtnje podawka, hđêż John wſcho roſjaſni, każ je ſo załoſtny njeſtuk ſtał. Neumannez je jeho a Schrantza do ville puſchcżika; Schtrantz je prof. Roſena ſaſtrêli, John pak je ſchewża Stoċka, kotryż w ſamſnej villi bydleſche a kiž bě mutſelicż ſaſtrêlſchtawſchi, na chłodnu won pșchibêżał, ſe żeleſnym klumpachom ſarażył. Neumannez je mjes tym zyle mêrnje deleka cżakała a je ſebi wſcho pșchemyſlika, każ by najlêpje mênjenje ſbudżicż mohła, ſo je ſo tu ruſbjeżny nadpad ſtał. Neumannez drje to pręże, tola indiżiże ſu tak cżeżke, ſo drje ſo pșched ſudom wêcże ſaſudźi. Cżłohodła je Neumannez prof. Roſena wottronicż dżyła, wo tom ſo piſa, ſo je ſo bojała, ſo żnke ſamoſejne po Roſenu njenamrêje, dokelż bě Roſen we tutom ſmuſku ſeſtajeny teſtament k lêpſchemu ſwojich pșchiwuſnych dżył pșchemênicż. Temu cżaſneſche Neumannez, kotraż je 60 lêt ſtara, ſadżêwacż a tohodła poſticżi, każ John wobtrucża, jemu pjenjeſy, ſo by prof. Roſena, pola kotrehoż bě wjele lêtdżeſatkow hoſpoſu cżiniła, ſamordował. 500 hriwnow je John pięcża wot njeje do cżaſa dóſtał, ſłutk dyrbjeſche po njeſłukku dóſtacż. Na proſeż w ajżej Dolnjej Schleſiſkej ſ napjatoſcżu cżakaju.

* S **Halle.** (Żeleſnjan rubjeſnizy.) Na cżarje mjes Halle a Oberröhlingen běchu ſo w poſłednim cżaſu cżaſto cżaſi wobkradnuċe. Wcżera wobkđżowachu nêtko ſaſtojniży, każ mużſki na pomaku jêdżaży cżaſ ſtoczi a pakcżiki ſ njeho dele mietaſche, kotrež tſo mużżaż ſbêracżu. Hdyż paduſchi widżachu, ſo jich wobkđżowaja, ſpêſchnje cżełnychu. Tola ſaſtojniży, do nich ſtêlejo, dweju ranichu a ſajachu.

* S **Liberza.** (Wopor ſymn.) Dźekacżeŕ Korla Jäger pșchińdże ſpodź ſani, kotrež běchu na njeho ſo powroċaċe. Nichtó jeho wokacż njeſkyſchêſche a tak dyrbjeſche wbohi żyku nóż pșchi 8 ſtopnach ſymy ſpodź ſani we ſmêży woſtacż. Rano namakachu jeho drje hiſchcże pșchi żiwjenju, wumrě pak hórcy na to. —

* S **Duża.** (Podkopki ſo ſnpnuſe.) Na podkopkach we Wintergrünje łaſkypnyſchtaj ſo w jenym ſchachcże dwaj hórnikaj. Wobeju mózachu jenoż morweju wutkowacż.

* S **Liberza.** (Paduch w pșchedoſkim pșchewobleku.) 18kêtny tkajerſki pomocznik bě w tudomnej cżitarni nowy ſmiłi pșchewoblek kradnył. Jako wobkradnjeny durkotajo bjes pșchewobleka po haſnju bêżeſche, wuhlada nadobo cżłowjeka, kiž bě w jara nadpadnje dołhim mantlu. Hdyż ſebi kmôta kuſk bliże wobhlada, bě to paduch, kotryż bě ſebi pșchedoſhi mantl w cżitarni hrabnył a ſo tak na haży pșcheradżił.

Towaršſtwowski powêſtnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma ſwoje zwołowanja kóżdu ſrjedu wjecżor we 8 hodź. w towaršſtwowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjeſkej hasy. Načołnik.

Budeſtecy. Serb. tow. „Lubin“. Naš luby ſobuſtaw Jan Zahrodnik w Bêlſecach je wumrêł. Pohrjeb je ſtwórtk popołdnju w 3 hodź. w Budeſtecach. Towaršſtwo zhromadźi ſo w 1 hodź. pola Rôſikec hoſćenca a wotenđże z dypkom ½2 hodź. do Bêlſec. Wo bohate wobdżêlenje prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radoſć“ zmêje ſrjedu, 9. t. m., hłowna ſpêwnu pruhu za swjedżeń. Zhromadźimy ſo na wosadnej ſali. Spêwamy pola Stangec. — Wšitcy dyrbja přitomni być a to při kajkimžkuliż wjedrje.

Lichań. „Zernička“ zmêje jutře ſrjedu wjecżor ⅛ hodź. pola Rudolfec spêwanje. Předsydstwo.

Njebjelčecy. „Jedn. Sokoł“ zmêje jutře wutoru (8. II.) wjecżor ⅛ hodź. zwučowanje, po tym je měšana zhromadźizna. Nowe sobustawy — wosobje też pasivni — so do towaršſtwa přijimuja a su nam lubje witane. Starosta.

Pančicy. Nawječorna župa „Sokoła“ zwučuje tón tydźeń štwórtk (10. II.) wjecżor we wosmich (ale z dypkom!) w Pančanskim hoſćencu. Wšitcy zwuwacy njech wêſće přińdu. Načołnik.

Sowrjecy. Spêw. tow. „Sołobik“ zmêje přich. štwórtk (10. II.) wjecżor ½9 hodź. zaso spêwanje. — Ale přińdźe pak wšitcy. Čiċe wšêch znatych na to kedżbnych. Dirigent.

Najnowiše z cyrkwinskeho ſwěta.

— **Schrowa powêść wo wjedrje ſa jutſe ſrjedu:**

W nozy ſłohka mjerſinje, wodnjo trochu taje. Hewak ſuchо a ſwjetſcha rjenje.

W němſkostatnej konferency ſwjaſka němſkich hórnikow je ſo wobſamkło, ſo ma wſchêdne dźêło nad ſemju 8 hodźin a dźêło pod ſemju 7 hodźin tracż.

Sobotu je ſo w měſeże Groß-Gerawje w Porheliſkej 1400 muži, 35 offizjerow ſe 130 konjemi do kwartérow dało.

Němzow ſ połodniſcheje Tirolſkeje, dr. Nolbena ſe Salurna a wuczerja Riedela ſ Tranina, kotrejuż je italſki ſud w Trjenczu k nuczenemu wuhnanſtwu ſaſudźił, ſu do połodniſcheje Italſkeje pșchewjeſli.

Schpaniſki kral Alfons a Primo de Rivera chcżetaj we bliſchim cżaſu do Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki puczowacż.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyšinje. — Za lokalny dźêł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźêł: Arnošt Bart w Brêzynach. — Za nawêſtki: O. Janak w Budyšinje.

1802 **Dalewjedżenje mojcho wulkcho** 1927

jubilejskcho inventurskcho wupředawanja

hač do ſoboty 12. februara 1927

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhoſcu rózk Zitneje hasy

Twarske rysowanja a wobliċ.
wšêch druſtin ſo spêšnje zhotowja.
Poskłeċenja pod „D 17“ na „S. N.“

Holca, nic starša hač 17 lêt, ſo do maleho hoſpodarſtwa pyta. Dalše jo zhonić we wud. „Serb. Nowin“.

Khêža
ſ 2 kórcomaj pola je na předań na **Horje pola Khróśćic čo. 3**

Khêža
s nêšto polom ſo pyta. Poskłeċenja pod „D 18“ na wudaw. „Serbskich Nowin“.

Ratarſtwo
ſ 8—10 kórcami pola ſo ke kupjenju abo k přenajeċu pyta (w kat. wokolinje). Poskłeċenja pod „D 19“ na wud. „Serb. Now.“

Dźêłbu trjebanych **žonjacych a muzacych jêzdnikołow** ma na předań
J. Schiebak w Budyšinje
na Mučakowskej dróży čo. 4

Wuporjedżenje wobuća
přenjorjadnje, čiſće a tunjo = spêšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago

Tahle
Schuhwarenhaus
Bautzen Lange Gasse 3.

Přikrywy z wóſkow, tkanin, ſóreuchi z kożanych tkanin wšitko jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Zl. Hwêzda“ / Rêču serbſki

Ranca
blizko k proſtam je na předań
w Bronju čo. 4.

2 rjanej
bêhakaj
ſtaj na předań
w Kukowje čiſło 69.

Jako
nalêtnje hnojenje

poſkiċ. hnójniſća z jamow po ſcêhowacych płaċiznach:

1 waggon 11.² cbm wot Budyšina 18.00 hr.
1 cbm na měšćanſke pola a łukl woz. 2.— hr.
1 „ wot wupróżdnjenſkeho města 0.70 hr.
1 „ wot ſkhownicy při Mužak.
dróży hač na dalše **0.40 hr.**

Měšćanſke hoſpodarſke zarjadnistwo.

Maš-li lubo ſwoju wótčinu
dariš ſwojemu bliżšemu
ſerbsku knihu
Tajke maš we wulkim wubjerku
w Serbskej knihańni w Serbskim Domje w Budyšinje.

Přesadżowanje połneho drjewa.
Stwórtk, 10. febr. dyrbja ſo **na Wutołčańskim reverje** (při Wêtrowskich kcżkach, wêtrniku a zahrodźe)
25 kuluchowych hromadow
7 dub. a brêzowych
25 hałzowych hromadow
18 dołh. hromadow, 5 brêzowych
13 pjeńkowych hromadow
5 khójnowych żerdzkowych losow
wokoło 2.45 fm.
jenoż za hotowe pjenjezy přesadżować. — Zapoċ. přińdołnju w 12 hodź. p. Vickec hoſćenca w Hałowje.
Wilhelm Hermann
ryčerkubło we Wutołčicach

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rôżowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihlêšćerjo
w Budyšinje

Wšê
šulske knihi
serbske a němske
dostanjeċe najtuńšo
w Serbskej knihańni w Budyšinje
w Serbskim Domje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 33 | Budyšin — Srjedu, 9. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Přepytanje přećiwo znutřkownemu ministrej z Keudellej.

Němšći kanzler Marx je wutoru pśehpytanje wo Keudellowej należnosći stónčił. Wón je dźensa knjeseju z Keudellej wunoščk pśehpytanja wosjewił. Marx nima pjeza za dopokasanje, so je z Keudellowym pśeńdu pućej pólěkował. Kónc tydženja ńnadź němšći kanzler Marx pśed němšćim žejmom na kommunistiske prašenje wo Keudellu wotmolwi. Po tajkim so z tym liči, so bo należnosć hišće tón tydzeń wotbudże. **Němšćonazionalni so z wěstosću nadźijeja, so z Keudell njedźiwajcy wobstorźbow, kótrejž so jemu cźinja, w swojim sastojnstwje jako wustajeny minister wostanje, dokeľ zentrum z Keudellowje wězy dla nětčišćemu knjezerśiwu padnyć njeda.**

W němšćim žejmje z tym licza, so budźe wunoščk pśehpytanja za z Keudella, pśihódny. Němšći kanzler je pjeza na podložu pśehladanja aktow k pśehsnědźenju došoh, so žaneje pśicźiny za z Keudella njeje, je idźelskowo wo jeho wobdźelenju pśi Kappowym puću atd. **nětkajšeju sćažkuli sćěhnyć wotwodźeć, to rěka swoje sastojnstwo jako němšći sunitskowny minister složyć.** Kaž bórzy so tónle wunoščk pśehpodpołoži, budźe so teź wo kommunistiskim namjerje na wuprajenje njedowěrjenja pśećiwo sunitskownemu ministrej z Keudellej wothłosowaś. Jeli so so jako wěrne wupokaje, so je Marx pśehpytanje z rozbudźenjom stónčił, kótrejž so za z Keudella k łěpšemu wuprajі, so zentrum wšo dalšich krocźelow pśećiwo z Keudellej wostaji. Zentrum by so na sćežišćo stajił, so je wunjerenje, z kótrymž je zobotu nowemu němšćemu sunitskownemu ministrej dowěrjenje wuprajił, wotpadło.

W sakšej textilnej industriji 53 hodźin dźěła za tydzeń.

Rozsudź za Sakšu, wysšći knjezerśiwny radźićel Brand, je wosjewił, so je rozsudź wuzwud Drježdźańskeho **rozsudźaceho wubjerka za rańšosakšku textilnu industriju wotkazuje. Wón je dźěłaśkim cźasu na 53 hodźin wob tydzeń postajił.**

Wukrajinske tajne zwjazki.

Warschawski „Głoz Prawdy z Lwowa powź: Hižo dłeńši cźas Lwowska policija wědźeše, so je we Lwowje powrótcerski zwjazk. Po dokhim śledźenju je so słónčenje powradźiło, śled za tejle organizaciju namakaś. Jej zwjetšcha wukrajinzy studentojo pśichiłucźeja. Jedyn pśedawšći general tule organizaciju za rańšnu Malu Pólsku nawjedowaše. Wón je instrukzije z wojerske terroristiske organizacije w Barlinje dostał. Organizacija je hižo někotre lěta dźěłała. Po jeje wukazach su so politiske attentaty a nadpady sćežśe a so wšelakich schodow naczinili. Tejle organizaciji teź bratrzy Wirbitzkoj pśichiłuśeschćichaj, kótrejuž je policija dla wobhonjerśiwa sajała. Hdyž bě so dobazhazy material pśećiwo hobustawam organizacije nachromadźił, je policija jednacze wozbow sajała, mjes nimi teź žónske. Sajecźi so dla śpionaže a wjelcepśeradźby wobstorźa.

Briandowa měrowa wola.

Franzowšći swonkowny minister Briand je w shromadźiśe swjatka franzowskich wójnskich wobdźělnikow rěcź měł, z kótrejž je sahorjenymi słowami měr wulkhwalowaše.

„Wójnu," Briand praji, „hnyž pśehedźili, ale kelko hubjeńśtwa, kelko krwe hnyž widźeli! Hdy bychu chemikojo jemu Franzowskeje pśeheknyli, z kajkej hrozu bychu dyrbjeli spóstaś, so je kóždy hrusel z cłowjeczej krwju pśechmaczany! Wšemu, so wšahitaj ludźo njejsu jenak z měrowej myślu napjelnjeni. Tu a tam su někotśi, kótśi z khwilemi do plomjenja wójnły schkaraju. Je pak to sa mnje z pśicźinu, pśehstaś stajnje za měr pśichodna dźěłaś? Měr dyrbi so organizowaś. Swojemu krajej hańbu njenaczinju, so bychu wulke rjekowstwo, kótrejž je wobstaroźeli, sapśeł. Njedźiwajcy teho je Franzowska pśeni kraj byl, kótrejž je so měroweje myśle pśichimnył. Hdy bychu wšyće druhe staty runje tak z měrowej myślu nadychnjene byle, kaž naš lud, potom njebychu žaneje wójny wjazy było.

Do Franzowskeje so wukrajni dźěłaćerjo njepuśchezeja.

Poślednje lěta su w Franzowskej, hdyž tam industrija rozwiješe, statyźaty wukrajnych dźěłaćerjow dźěło a sajźbu namakali. Poślednje měśazy je teź w franzowskej industriji z dźěłom klagaćy poćało. Wjesdźałosć je dre hišće mała — nětkaž 100 000 dźěłaćerjow je bjes dźěła — tola franzowske knjezerśiwo je hižo sa nusne mjeło, franzowske mjesy pśichiśahowazym wukrajnym dźěłaćerjam sawrjeć. Zentralny wukonjazy wubjerk swjatka tatarskich sjednoćenstwow w Franzowskej je wobsankował, ministerskeho pśedsydu na sćkodu ledźbneho cźinić, kótraž by sa franzowske ratarstwo nastała, hdy by so pśichiśahowanju wukrajnych dźěłaćerjow sadźiwało. Franzowska njeby potom wunuwcejnych lećnych dźěłaćerjow z Cźežkosłowakiske dostała, kótrychž ratarstwo nusnje trjeba.

Proces přećiwo legionarej Klemzej.

Pśed wójnskim sudom w Meknes w Marokkowskej je so brjedu sudnisce jednanje pśećiwo Němzej Klemzej sapoczało, kótraž je so jako Abd-el-Krimowy sekretar a raditelowar we wojowanju wo wuswobodźenje Marokkowskeje husto mjenowała. Klems bě hižo z franzowskeje zusobnoskeje legije cźekny, pśedy hač Abd-el-Krim z Franzowsanmi wojowaś pocźa. Wón je pjeza so pśichi organizaciji rifskeho wójska wobdźěłał a wosebje **Abd-el-Krimowu artillerizu modernisował.** Pod mjenom Hadich Allman, kótrejž je wón k muhamedanskim pśeslušnjuwšej pśichiłał, bě Klems powschitkownje znaty. Jeho jako dobreho wojaka we wójnje khwalachu. Po wobsadźenju Franzowsow je wón ženje swój wiłow na sćehodu franzowskich jatych wuzył. Klemsa su dla cźekanjenja wot khorhoje a dla pśecherady wobsorźili.

Wotewrjenje parlamenta w Jendźelskej.

W trónskej rěcźi, z kótrejž je so jendźelski parlament wutoru wotewrił, kral wěźbje śledowaše praji: Moje pomjery k wukrajnym mózmarśtwam su kaž pśedy pśecźelne. Swjatk Ludow je so pokazał a we wobnowjenju normalnych internazionalnych pomjerow je so se sastupjenjom Němšteje do Swojasta Ludow dalšcha krocźel sćinił. Sprawnje žehi pśeju, so bychu **w Chinje nastate wobcźežnosće so na měrne** waschnje wuprawile, a so bychu so nasche pśichodne pomjery k dźinjesnemu ludej na podložu pśecźelstwa a dobreje wole stajile. Moje knjezerśiwo nasche **dotalnu politiku, so niz do sunitskownych należnosćow Chiny měśecy, dale powjedźe.**

Wo sunitskownej politiji Jndźelskeje kral praji: Wjeseju so, so mózu znamjenja za to swěźićsć, so so nasche **wilowanje a industrialne połoženje połepśuje.** Nowsche podawki pak su dopokasałe, so je nusne, **sakuje pśichi swadach wo dźěle pśichemeńcy.** Na to so pocźahowaze namjety so parlamentej pśichpołoża. Dale so sakoń k śpěchowanju jendźelskeje filmskeje produkzije a sakonjowy nacźišć k pśichemjenju towarśtwoweho sakonja sapoda.

Kritika wo jendźelskim knjezerśiwje.

„Daily Mail" konserwatiwnemu knjezerśiwu jeho dotalnu njerozsudźenu politiku lubjenjow, wurěcźow a sakondźenjow porokuje a jemu źiłedowaze tři hłowne žadanja pśichedpołożi:

Wupokasanje bolschewikow.
Krutu słutnjowosć we wudawkach a
schkitanje hobustawow Trade unie pśećiwo tyranstwu mjenšchinow, kótrejž Mosćwa podpjeruje.

Nowiny knjezerśiwo wimuja, so sa cźasy swojeho wobstacźa njeje nicźo druheho cźiniło, hač so je telko nowych cźežkow na dawkibawarjow swalało, so je statne wudawki dźensa wjetśe dyžli pod sozialistiskim knjezerśiwom. Kaž „Daily Mail" pśiše, knjezerśiwo pśhes krisu dźe a jeli so swoje kondźerśiwo njepśichewinje, jo z najwjetšchim porażenjom w stawišnach wólbneho prawa sapadaći.

Revolucija w cyłej Portugalskej

Knjezerśiwowe powěźśe wo potłoczenju revolucije su so jako njewěrne wupokasałe. Revolucija je pónděłu po połdnju teź w Lisbonje, we khowanym mjeśe Portugalskeje, wudyrila. Muzystwa w pśichistawje łežacych tśichjarkow revolucije wulowachu, jim so policija, wschelake pěśe regimenty a republikanska garda pśichisankmychu. Ministra za sunitskowne a ministra za swonkowne należnosće sajachu. Mjes wojakami, kótrejž su knjezerśiwu swěrni wostali, a revolucionarami je so na dróhach krucźe wojowało. Hodźiny dołho po dróhach kulki maschinskich tśelbow frunčachu. Pónděłu wjeczor śchćitjak „Carvel Hanagio" **do** fortow tśěłesć poca, w kotrychž so knjezerśiwu swěrni wojacy khowachu. Hač dotal je 31 wosebow padło a 123 cźežko ranjenych je so do khorownjowo domjesło.

*

Druha powěźśe wo revolucijі w Lissabonje praji: Powěźśe, kótruž je knjezerśiwo wo bjeswuměnitym poddacźu sdźěłarjow w Oporcu rozsćerilo, njeje so jako wěrna potwjerdźiła. Sdźěłarje su so wjele bóle na mjesto Lissabon sami rozsćerili, hdyž so wjetšchi dźeł wójnskeho łódźiwa je swojimi sympathijami za sdźěłarjow njetaji, tola so jeho muzystwa hač dotal pśchi wojowanju z knjezerśiwowym wójskom njeśjun wobdźělite. Revolucionarni matrosojo su manifest wosjewili, w kotrymž wobydlerśiwo napominaju, so by revoluciju podpjerało. Wšiće klamy w mjesće su samknjene. Po mjeśtowych dróhach tyhaju ludźi cźahaju, kótśi njepśichestawajcy wolachu: „Njech je źiwa republika!" a „Njech je źiwa wustawa!" Knjezerśiwo je napśichećzo temaśe hibanju bjes mozy.

Krajne sarjadnistwo je dospołnje dźěłacy pśchestało. Wojazy, kótśi su knjezerśiwu swěrni wostali, su so we twjerdźiśnje Mon Santo khromadźili. Tu je politika policija, kótraž hišće z knjezerśiwu dźerži, tej 150 oppositiskich politikow a nowinarjow sawrjeła. Jich bě najprjedy na tśichźakaj „Vasco de Genia" a „Carvalhao Arnjo" donjeśła, teju muzyśtwa pak sajatych na kraj wróćo pósłachu.

Diplomatiski kórps je so pod pśchedsydstwom banjiskeho nunzia seschoł; po krótkim wuradźenju je wobsankował, so njebudźe najprjódzy žanych krocźelow cźinić.

Mjes tym so w Oportu bjes rozsudźenja dale wojuje. Knjezerśiwowe wójsko je so z rezerwami, kótrejž su so z Lissabona pśichiwjesće, pokšłnilo, wonc je mało forty Serre Pilar, Monte da Vorgene a Santo Video dźerżeło, mjes tym, so je so na druhim mjesće na Cama a Granja wróćo cźišło. Teź sdźěłarjo su z Valencie pokšłnjenja dostałe. Hdyž te na kraj stupichu, knjezerśiwowi wojazy do nich tśelachu, pśchi cźimž sdźěłarjo cźežko schkodowachu. Bombardement na Oporto z krótkimi pśchestawkami dale dźe. Pódła maschinskich tśelbow tej cźežka artillerija tśela a je wulku schkodu w mjesće nacźiniła. Hlowna pósta a telegrafowarnja stej so z cźežkej artilleriju, kótraž sa dwě hodźinje 150 granatow do mjesta śmjeła, do cźista wupuściłej. Snate dźiwadło St. Jean je hromada rospadankow. Khěže zbłych dróhow su so wupuściłe.

Sćěhwil diktatury.

Wo njeměrach w Lissabonje „Daily Mail" hišćeze powź, so su portugalskeho swonkowneho a sunitskowneho ministra sajeli. Lissabonske dróhi su polne spěwajcych revolucionarow. „Daily News" wo portugalskej revolucijі praji, so je tajke hibanje z diktaturu nastało. W Portugalskej su spjatli trajne knjezerśiwo na tónčłach bajorettow postajeć. A kajši mjesće to wuspěch? Revolucija za revolucijin śledowasche. We wšelkich krajach, hdyž podobne knjezerśiwa wobsteja, dyrbja so podobne sćěhwile pokasaś. Knjezerśiwo, kótrejž je so z mjecźom postajiło, dyrbi teź z mjecźom padnyć.

Wójna w Chinje.

Cźangkajšekowy manifest.

Marschall Cźangkajšek je dźěłacy manifest wudał, w kotrymž praji, so bjes rozsudźa stronow pśećiwo bolschewikiskim agentam wojuje. S dobom wschitkich Chinejow namołwja, so bychu napśećiwo mózmarśtwam krutosć je sprawnej myślu a pomérnosći sjednośći. Ludowa wola dyrbi powschitkownu politiku wodźiś. Cźangkajšek wukrajanam sćitśitanje źiwjenja a źiwśiwa, dale porjad w finanzach, sawěsćenje njewotwisnosće Chiny, reformu žudow a wróćenje porjadnych wobśtejnosćow lubi. Na amerikanku noty wo **neutralisowanju Shanghaia** je wón wotmołwił, so ninja **z tej wězu nicźo cźiniś,** so bo marschallej Sunczuansangej saleźi, wo tym wobsankmyć. Położenje w tejle wěsy je po tajkim hišćeze njewěźte. Japanj Gaburi w Mukdenje z Cźangkajšekowym generalom Jangjusiangom jedna. Pśchi tym je tón na możnosć spomnił, so by so **połnózna China z połodnischej Chinu k kulturnorjenju chinejskeje jenotneje fronty pśećiwo wukrajnym mózmarśtwam swjasała.** Teho dla dyrbja połnócne wójska jenoż pomału pśećiwo Kantonskim wójskom postupowaś.

Kantonske wójsko so pjeza porahło.

Po wěrchnjódnej powěśći je wójsko marschalla Sunczuanfanga město Cźuczaw, pśchedbjunjene sćežišćeso Kantonskeho wójska, dobyło a Kantonskich na krótkowjeczornu stronu wróćo wuhnało. Jeli so by tole dobyeje **powjerdźiło, njeby Shanghai** hač na dalsche wohroženy byk.

Shromadne postupanje mòznarstwow w Pekingu.

Diplomatiski korps w Pekingu je pòndźelu chinesknemu zwonkownemu ministerstwu w pschecześnych słowach nastajene wopomnjenske pismo pschepodał, w kotrymż po pschecześnje wotpadnjenju jendźelskeho generalneho inspektora mórskich zołow, Aglena, protestuje.

Italska żebi wot Jendźelskeje sa wojerisku pomoz we Chinje nekajku koloniju żada.

W blizschim czasu druha italska wójnska łódź z 1500 wojakami wotjedźe. Mussolini je żebi najprjedy słubicz dał, so budże Jendźelska sa to Italskej pschi jejnym prózowanju sa jejnej kolonoiju pomozna.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjezdźanach, 7. 2. 27.

Dźensnjische pohrjebnjenje běsche jara krótke. Druhe wuradźowanje sakonja, po kotrymż ma so § 51 zmrkwineho porjada wuschnórnjeż, so wotmě. Sakoń so bjes pschemènjenja pschija.

*

W Drjezdźanach, 8. 2. 27.

Wolicz mèjachu so zobustawy synodalneho wubjerka a sich sastupjerjow. Hacz sem je jemu president synody pschisłuschał; dokelż tutón pak też do krajnozmrkwineho wubjerka słuschu, zběhny po praschenje, hacz smě we wobèmaj zbydacz. Wubjerk sa wustawu bě rozsudźił, so je to możno a pschecziwo wustawej njeje. Do krajnozmrkwineho wubjerka mataj so dwaj mużej wolicz, duchowny a swětny. Krajnozmrkwinu wubjerk ma wobstacz z krajneho biskopa, z presidenty konsistorija a z presidenty synody a z teju horka pomjenowanych mużow. Tutaj dwaj dyrbitaj wobsedźe sastużby wo zmrkej mècz a wobsedźetwo dowerjenja hódnaj bycz. Duchowny staw njesmě synodze a żanej zmrkwinej wusmnosci pschisłuschecz. Cżekko budże, tajkeho muża namakacz. Nètko krocżachmu k wólbam: wusmnoscu so dr. Seetzen, z Rostiz-Malwitz, D. Hickmann jako zwětne zobustawy, wusmnosci zmrkwiny rada Nentcz, tajny zmrkwinu rada Nendtorf a konsistorialny rada D. Költlich jako duchowne zobustawy.

Dwě wosadźe, Grünhainichen a Börnichen, prosyntej wo pohtanje, po kotrymż mèło so sakasacz, so smèše so wobsedźeć, kiż zmrkwi niewschitkuchcheja, na zmrkwine pohrjebnischcžo hriechacz. Sdyż tež su so pschi pohrjebnje niewèrnych huzo njeluboscze mèli nadacz, so tola pschecza dopjelnicz niechodża, dokelż krajny sakoń porucżi, so maja zmrkwine pohrjebnischa wschèm cżłam we wosadźe row pschiwolicz: k placżisnje rowa tajkich smědża so 50 prozentow pschiwzacz.

Hanczka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 9. februara.

† 1883 Leopold Haupt, kiż je wulkej zbèrcy Jana Arnošta Smolerja „Serbske Pěsničky“ swoje mjeno dał.

Hdyż mje njecha żana młoda holca,
budu sebi brací staru babu.

Njeb'du trjebać hercam sej dać piskać,
Wona b'dże mi domach rejku bórčeć.

Njeb'du trjebać za njej jara skakać,
Za kachlemi na mnje bndże čakać.

Piwa njebudu ji trjebać kupić,
Leńčk a babyduśku b'dże sej warić.

Handrij Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer —1, thermometer we dnjo +1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —2, thermometer w nozy —4. Wuhladny na mało so pschemènjaze, ale chodne wjedro. — Cżicha zymiczka je jasno do kraja soczahnyła a najkerje někotre dny swoje knjeżerstwo zachowała. Schkleńza je jasno jara wuzoko na rjane stupila. Wyschina czehnje jo wot Jendźelskeje pyches srjedu nu Europu do Ruskeje. Do dakoleje polnozy je so nizina scżahnyła, zlabicha leżesche wczera rano na Ssrjedźnym morju. — Jutre schiwórčk sthadża klónczko 7,29 hodź. a khowa so w 5 hodź. Mèżacz do pschipołdnja 11,29 hodź. sthadża a so na ranje 2,17 hodź. khowa.

— **Sserbske towarstwo „Nadźija“ w Budyschinje** wotmě wczera wutoru 8. makeho rózta, swoju mèżacznu shromadźiznu, kotraż bè derje wopytana. Pschedbyda, kiżes Kzejeckmar, shromadźiznu wotewri, zobustawy a hosći wutrobnje powitawschi a zdżeli dnjowy porjad, kiż wopschijesche schtyri dypki: 1. Ptacki kwas. 2. Towarstwowe należnosce. 3. Generalna shromadźizna. 4. Wschelezisny. Pschi prenincj dypkownej wuwi so dlschka rozmolwa. Pschedbyda dźakowasche so wschitkim, kiż su pschi Ptaczim kwasu zobuzitkowali sa jich dźelo a prózu. Se strony towarstwa bo nanjezowasche, so mèło so wnuzi ras z wokolnymi towarstwami a zokosstkati jednotlami jednacz, so njebychu na zamżnym dnju w zaibliżschej wokolinje swoje swjedżenje wuhotowale, hdyż „Nadźija“ swój Ptaczi kwas swjeczi. S prenija wulołuje Nadźija jenoż jenicżki ras w Budyschinje swjedżeń a to z mulkimi woporami, z druha dyrbi na lokalne pomèry dźiwacz a njedostanje swjedżensku żurlu każ zhebi pschesze, dokelż tu jena nèmska labawa druhu hori a k sleczemu je a wosłanje Budyschin krześćijańcko Sserbstwa a tuż so zamo rosumi, so je z najwjetschim wuzitkom, hdyż bo Sserbja jónu we cżełe k swjedżenju „Nadźije“ w Budyschinje we wulkej hyły sendu. Nèmżcy kuzobża spóinacz z tym dżeń a bóle luboscz a bratrowstwo, kiż Sserbow wjasa a wzjasacz dyrbi do krutcho zylka. Hobrizy wopytane herbsze swjedżenje w Budyschinje wulkukuja wjazy hacz strony rosiażnjazych nastawkow. Nèmcz dyrbi spóinacz naschu zabosczu za drohotnymi pokladami, kiż leża hischcze pobrjebane z tym, so njemóżemy tak kulturelnje skutkowacz, każ zhebi to pschejemy. To hajicz je nasche prawo a zwjata winowatoscz! — S kritikow wo Ptaczim kwasu poda pschedbyda krótke wuczahi a zdżeli też pschipohnawaju bopiś nam jara ważeneho pschecżela towarstwa. Dokelż bo towarstwo. Ito k swojemu kózazej bliżi a mamy 8. mèrza generalnu shromadźiznu, buchu wschitzy, kiż hischcze wschón pschinoschi saptacżili, napominani, jón hacż do 20. februara na pokladnika wotwjesez. Po tutym dnju pòscżelu bo na tych, kiż hischcze placżili njejsu, dosberki a cżłóż tutu njezapacżi (njepschijimu), bo se sapisa towarischow wolstroni; je z tym potajsim swój wustup z towarstwa muprajil. Dyrbimy tak jednacz, so bychmy też w zajcżu towarischow kruty a rukowazy dont mèli. Pschedbyda towarstwu zasjewi z prenja: so Nadźija żadyn pòsnjeji „wotejżeń njewotmje, bżiwajo na khutnoscz cżłeka a z druha, so pschi jutrownym wulkim konzercże towarstwo mòznje zobustukowacz dyrbi, cżehożdla dyrbi so se spèwnym swuczowanjom hnydom sapoczeez. Dale pschedcżża vorjad blischcze generalneje shromadźizny, kotrejż towarstwo za dobry spóina. 15. febr. wjeczor z bywsim ½8 hodź. zapoczinje kurlus bratrowskeje Slowjanskeje rècże. Schtóż je so samolwił, njech spěchuje porabżenje kursa se stajnej dypkownej pschitomnoscju. Hodźiny wotmèja so kóżdy druhi tydzeń. So „Nadźija“ rosce, je i dopokasom, so so jasno někotre nowe zobustawy samolwichu. Se spèwom „Hdże statok mój?“ zkónczi so sajimawa mèżacżna shromadźizna.

— **Pschecżiwo rejwanskej khorosczi:** Sakska Evangelska Korrespondenza pische: Pódla woprawnjeneho hajenja bjeżtrachnje wjeselecze towarischnoscze pschibèraju we wulkich mèstach, ale też hižo na wjach swjeżelenja, kotrejż zu po zwojim napohładze jenoż k temu, so bychu zuse myśle wo njewobmjesowanym, zamopajchnym khodowanju cżłonym lóschtam do luda njesle. Pschecżiwo temu dyrbi so runje nèrt pschi spocżatku cżasa pótnischich slóschtowanjow wartowanje wobhładowacz, kotrejż hajna zyrkej wschitkim pschiwola, kotliż bo k zyrkwi pschiścżitkuchni czuja, so bychu bo w swojim zyżenju a wobżebje pschi wjeżelowych towarischnoscach po khutnoscz cżłeka jtawowali.

— **Pschipósnawanje wopisma** sa płahowanjskaj bykaj, pschi pohżednim słownym wuwanju pschedstajenymaj, zwożcż hospodarske ministerstwo knjesomaj: 1. knjeżerjej Gustawej Mjetwje w Pschiwoczizach cżo. 34 a 2. knjeżerjej Gerhardej Tornawje w Prózezach cżo. 1.

S Wjelezina. Wohrożwatnju sa judownych bżiwjenjerjow su w domje młodżiny wotewrili. So knjigi a cżażbopiby k cżitanju a sa wschelake hry k sabawje je bo judowne żónske towarstwo postaralo.

S Wóschij. Sandżenu njedżelu, 6. februara, wuhotowa judowne muzske spèwne towarstwo pod nahladowanjom swojeho libicżiweho dirigenta A. Michalka konzernyn a dżiwadlowy wjeczor. Wischk ludowe spèwy so jara derje pschednjesechu, tohorunja bayerska spèwka „Sapalet Toni“. Róle běchu jara derje rozdżelene. Też hrajerjo dawachu zebi wulku prózu, so bo pschedstajenje derje poradzi. Se spèwarjom kuzobnych wsow běchu pschijischli Njezwjezdżili mèżchanu khór, muzske spèwne towarstwo z Njezwjezdża, Luha a Lupoje. Sdwjedżeń bo w dobrej towarischnoscji harmonizuje pominy.

S Lubija. Pschi inwenturje filialki ewangelskeje judomneho konsumiskeho towarstwa w Hajbrachczizach pola Lubija 1628 hriwnow pobrachowaniche. Wjednizja filiale njemóżesche wo njedostatku samolwjenje dacz. Też w judnikim jednanju psched Lubijiskim hamtstim sudom njemóżesche żanych prawych pschicżinow njedostatka mjenjowacz. S pschebrachnim wożenjom abo so żnadź su twory kónz wzate, schtoż so wosswolilo njeże, njemóżesche tajki njedostaż nastacz. Wżo bè też mózno, so bu zase wożoby kradnyle. Sud skadowanizu zawinowa. Wobstorżenej njemóżachu dopokacz, so je i wèdżenjom nèchto njesprawneho cżinisa.

S Hrodżischcża. Kónz sandżenoho tydżenja sta żo tu wobzarujomne njesboże. Hoscżenzar a ratar Ota Jurak, jako wonh tióczesche, z prawej ruku mjes walzy pschinidże, kotrejż jemu sadnje tři porscży wotmjezeschtej. — Psched nèkotrymi dnjemi tu w nozu padatschi cżuschlachu. Schemsefnu mischtrej Renczej kradnychu nèkotre rafowe karnikle a pola thèżarjow Albinuscha a Rudla w hatku furky sime żobu wzachu. Njedżiwajo pilneho prózowanja pólzoje pak sa paduchami hischcze żanoho śledu nimaja.

S Kotej. Tudomny rycżerkubleř knjes Lorenz, bè na sandżenu njedżelu (!) drjewowu awkżiju postajił. Wona bè derje wopytana a dubowe kukuchi, schcżepy a dolhe hromady běchu bórzy pschedate. Drjewo njebè pschedrohe.

S Wojerez. Tudomne żeleźnische dżełkanje że bóziy samknu. Industrijowa a wikowarska komora w Schorjelzu, kotraż je też w sajimje mèsta la sdżerżenje żeleźnischich dżełkarnjow we Wojerezach wutrimowała, je wot hkowneje shromadźizny Nèmzkeho żeleźnischeho towarstwa powèżcż dostała, so so nètk wiasn hinak njebodżi, hacż so so Wojerezowske dżełkarnje samknu.

S Wojerez. Na prożnje wiki sandżenu hżoto bżiwa 228 prożatow a 2 bżhakaj na pschedań pschiwjesli. Płacżizna sa prożala hibasche żo mjes 18 a 26 hriwnami. Sa bżhaki płacżachu 50—70 hriwnow.

S Wulkich Sdżarow. Aschowanje mèrow, wahow a cżejżidłow, kotrejż je swojim motorstim kokom zwjesbożi. Jako dżensche rólny wós pschescżahnuncż. So posledni wokomik kóń spólschi a skocżi na motoroweho kolesarja. Tón slecża psches swoje koło, pschecżiżny so we powètkje a padże skónczne na pólnu pucż, kiż że tam wot dróhi dżeli. Pucż bè na zboże snowa zypany. Pètschk wobschłodżi zebi hkowu, ruzy a nohu. Nimoduzo ludżo jeho sbehnychu. Motorske kolo bè so też thżerno wobschłodżiło.

S Bèrjeze Wody. Po pschiwjesenjach dżeżi, kiż je jutram do schule sastupja, pódże lètża 233 dżeżi do schule, mjes tym so bè loni 270.

S Hródka. Sswobotu rano cżeło fabrikskeho direktora Richtera je Schrjewjo zwoscażowało. Każ so sda, je Richter w nogu snjeżożił. Wón je najskerje w cżmowej nozy blizko swojeho budżenja kamku psches Schrjewju mżmyl a wocżomaj pod schedżiwymi brjowkami, sastupi, a ledy so hoscżomaj pokloniwschi, spuschcżaj so do schórekoho zomocżeneho stoła, na kotrymż njemèjesche nichtó, nimo njeje, prawa so pohybnyż. Katja staji jej podnóżku pod nosu, starzewa so jej njepodkakowa, ani na nju njepohladnyż, jenoż zatschepota z rukomaj pod żołtym rubiszczom, kiż kforo jeje zyłe cżeło pschikrywasche. Wjerschowka mèjesche żołtu barbu rada: wona mèjesche też skotożółte banty na kavje.

„Kak hy dżensa spała?“ wopraschа so knjeni Odinzowa, z wótrym hłosom.

„Saso je tutón gravoczinwy poż tu“, sabórcza mèsto wotmołwy starzowa, a wuhladawschi, so Fifi so z dwèmaj zkokomaj k njej mèri, sawola na njeho: „Dżi prjecz, dżi prjecz.“

Katja sawoła pya a wotewri jej durje.

Fifi wuskoczi radostnje won, so nadżiży, so powjedzu jeho na pschehładowanje, ale, wostawschi żam sa durjemi, pocża drapacz, winoczecz a schczokwacz. Wjerchowka ju pokhmuri, Katja dżahsche wunicz.

„Ja myślu, so budże cżaj hotowy?“ rjekny knjeni Odinzowa. „Mojí knjeża, pójmy; cżeta, proschu cżaj picz.“

Wjerchowka mjetsżo stany je żwojeho stoła, a prenja wunidże je salona. Wschitzy bżchu sa njej do jédżenje.

Mały kósak w khrezi wotżuny z wulkej baru wot blida ztot je sawkani wobkładżeny, do kotrehoż żo wjerchowka wuzżydny. Katja, kiż cżaj naliwasche, poda jej prènju schalku, wupyschemu z wponom. Staruschka pohładżi zebi cżoj z njedom, wona mèjesche sa to, so picż cżaj z zokrom je z hrèchom, a je broha wèż, haczrunjeż saima ani kopjezki sa niżo njewuda. Nadobo wopraschа so z dybawym hłosom: „A schto pische mjetch Ivan?“

Jej nichtó niżo njewotmołwi. Basarov a Arkadij bórzy so domyślichtaj, so nichtó żo dale wo nju njestara, hyrnjeż j njej z cżesczowoscżu wobkładżowachu. „Dżerża żebi ju tudy, so bychu ju pokasowali jako j wjerchowskeje spłaha,“ pomyślł Basarov. (Pokracż. scżehuje.)

Nanoło a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

32] (Pokraczowanje.)

„Wodajeże, jako geolog (pschihrodospytnik) wy skerjawo swój wucżerk ke knjży bèrjeze, k wotrjadnennu najstawżej, a wij k rysowankam.“

„Rużowanka mi ikożiwino pschedstajwja to, schtoż żo w knjży wutoczuje na zy hch dżeżacz stronach.“

Anna Sergejewna nicżo na to njewotmołwi

„A tak potajtim Wy nimaczje najmjenschcheho twunjelkeho smużka?“ rjekny wona, sprèwschi żo z kuczezom wo blido, a z tuttym zamżnym pohlbom, żwoje wobliczo k Basarowu pschiblizujo. — „Kak jenoż możeże Wy bjes njeho wutracz?“

„A k cżemu je wón dospła trèbny, dowoleże, so żo tak wopraschan?“

„Haj trjebaj k tomu, so by cżłowjek mohł pósnawacz a studowacz ludżi.“

Basarov żo wuzmija. „S prènja, tomu głuzi żiwjenske nasbonjenje; a za druhe, mam ja za to, studowacz jednotliwe individuum, to prózy njepłaczi: Wschitzy ludżo su jednym na druhejho podobni, każ z cżełom, tak też z dusżu; tózdy z nacz ma mózny, schkleśna, wutrobu, płuza jenak stworjene. Tak mjenowane „moralistke“ zamowonoscże su jene a te zamżne pola wschèch; żnadne wotmènjenja nimaju niczo prajicz. Jedyn jenicżki cżłowjeski eksemplar dożaha, so by żo hodżiło wo wschèch ludżich. Cżłowjekoju żu każ schtomy w leżu: ani jenicżkemu botanikej (rostlinarjej) do hłowy njepschindże, żo j tózdej jednotliwej brèżu wobżebje sabèracz.“

Katja, kiż pomałku żwoje kwètki rjadowasche, spohladny so dźiwajo na Basarowa, — a setkawschi żo z jeho spèschnym a njebojazlivym wóczkom, zacżerwjeni żo hacż za wuschi: Anna Sergejewna wjesche z hłowu.

„Schtomy w leżu“ wona wospietowasche. — „Tuż potajkim po Waschim mènjenju njebywa rosdżela mjes hłupym a mudrym cżłowjekom, njes dobrym a z tym?“

„Ow tola, rosdżel je; tajki każ njes hłorym a strowym. Płuza pola cżerpjazeho na żuchoczinu njejżu w tajtim stawu każ pola Waż abo pola mje, hacżrunjeż żu jenak stworjene. My tak nèrkaż wèmy, wot cżeho nastawaju fysiske thorosce; a moralitke khorosce pschikhadżeja wot schpatneho wocżehnjenja, wot wschelakich hłuposcżow, z kotrymiż j młodosczu natykaju cżłowjeże hłowy, z jenym złowom: wot njerosfounehho stawa nascheje towarischnosce. Polepschesce tule naschu towarischnoscż, a khorosczow hižo njebudże.“

Basarov rèczeșche wo wschèm tom z tajkim wurasom, jako by żodobom myślił: „Wèż mi abo njewèż, mi je to wschо jene!“ Wón pschebeżeșche żo pomałku z żwojimi dołhimi porstami po brodże, a jeho wocżi hłodżeschtej po złowje z kuta do kuta.

„A wy myślicże“, pocża knjeni Odinzowa, „so, hdyż je żo towarischnoscż polepschika, hižo niebudże ani hłupych ani złych ludżi?“

„Snajmjenscha pschi prawidłowem żarjadowanju towarischnoscże budże wschо jene, hacż je cżłowjek hłupy abo mudry, hacż sły abo dobry.“

„Haj, ja rosumju — wschitzy smèja jenajku schlesnu (Miłz).“

„Żyle prawje, hnadna knjeni.“

„Knjeni Odinzowa wobroczi żo k Arkadijej. „A kajke mènjenje maże Wy, Arkadij Nikolajewicż?“

„Żyle to żamżne każ Eugenij“, tón wotmołwi.

Katja pohladny na njeho wot deleka horje.

„Wy sawjedżeże nje do dźiwanja, knjeża“, rjekny Anna Sergejewna, „ale wo tom wy hischcże złowjeżo poreczimy. A nètko, każ ja złyschu, dże cżeta runje cżaj picż, my dyrbimy jeju wuschi pschekutowacz.“

Cżeta Anny Sergejewny, wjerchowka S., żucha a maka żónka z dobrym mjeszwoczom a niebibliczliwymi, słowi

je so po nahłym brjóšy do wody šunuł a so teplł. Pšich brjoły njeje žanoho wobkrjeńenja.

S **Měrjowa.** Póndźelu pšipołdnju ½1 hodź. pola ćalarja a žiwnoćerja Arthura Röhriga w šusodnym Próchnowje woheń wudyri. Wón na ludi nasta. Ludźo hnadom na pomoz pšichitkwatachu a wjesna šukawa woheń sala, prjedy hač móšesche so dale rosćěrić. Tšecha a kóńy su so khětro wobškodźiłe.

S **Kóšbuša pola Khočebuska.** Na Khočebušku kriminalnu policiju pichitúdże njedźelu popołdnju wotrockt Robert Worbs ſ bliskeho Kóšbuša a wudawaše, so je runje swojemu dźěłodawarjej Marćinej Skěłej, ſ wotmašćenjom brońeń a hródże zapalił. Wón je zapalerstwo ſtuknył, dokelž je so pjecza wjesiła chazł, dokelž jemu jeho dźěłodawar na swojej leśownosći próšne bydlenje pšichwostajił nochcyše. Worbs cźahałe ſ holza ſ Wjerbna a chcyše so ruče ſ njej wożenić. Dokelž je Worbs woheń wopraudźe załoźił, jeho kriminalna policija hamtśenku sudniſtwu pichepoda. W Kóšbušu ſpali so nimo Skěłoweje brójnje a hródże hišćeze brońeń żeleźnizarja Sykory.

Łužicy.

* S **Kumwalda.** Sboże pšichi njeśbožu mějesche njedawno kokojšdny w delnjej wšy. Jako chazyše se ſwojim kokom ſapšchahej na pšchedpišanu stronu wurjeć, so jemu koło hładkośće dla wobrazy a kołeſar padze na wojowe wojo, jeho koleso pak so pod wós ſunu. Kołeſar ſuné so jenoż ſmjerśnoſći pohonćza a konja dźakowaćz, so so jemu niczo dale njesta.

Se **Žitawy.** Nowowólby do wokrjeżneho žejma (Bezirkstag) sa Žitawſke hamtſke hejtmanſtwo ſu pratoiju trośchu pobylnike. Prawiza ma nětko 23 ſaſtupjerjow a Lěwica 17. Dotal mějachu prawizyne strony 22 a Lěwa ſtrona 18 ſaſtupjerjow. 11 ſaſtupjerjow bu nowowuſwolenych a 29 so jich wuſwolichu. Wokrjeż dźěli so do ſeśehowazych wólbnych wokrjeżow; do Hirſchfeldſkeho, Rychnowſkeho, Wóſtrowſkeho, Olbersdorfſkeho a Delnjo-Wódricz anſtejo Djewjeżco ſaſtupjerjo we wokrjeżnym žejmje ſu měſchćanoſtojo.

* Se **Shorjelza.** Ssobotu pšed wječorom pšchińdże do jeneho tudomneho wulkeho wobkhoda elegantnje drasćena jónſta. Wona so na ſoneho pšichitajeneho njewobroćeli, ale pichekhodźi mſchelake wodźěšenia, ſo by ſebi po ſdaću nješto wohladała. Jako měnjeſche, ſo ju nichtó njewobkedźuje, naidróšše wěſ pod ſwój ſchěroki kožuch khowaſche. Tola jedun pichitajeny paduſchnizu tola wobkedźowaſche a ju pſchi wukhodże ſadźerża. Wobkhod ſawola kriminalnu policiju a ta paduſchnizu wotwjedźe.

Za susednych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Pšcheczíwo pšchěhnatemu rejowanju.) Saſſka evangelſka korrespondenza wobrocza ſo w jenym dopiſku na wſchěch ſchcheźanizy a zurkwinzy ſmyſłenych wěrjowych, ſo bychu ſo wobsebje nětkole w póſtniſſim cźaſu wſchěch pichěhnatych a roſwólnych rejow ſdalowali a ſo ſtyła we ſwojim ſadźerżenju a wałchnju po khutnoſći naſcheho cźaſa ſtožowali. — (Politiſki jubilej dr. Streſemanna.) Sandźenu ſobotu bě ſo minyło 20 lět, ſo je ſo nětčiſchi němſki ſwonkowny minister dr. Streſemann 5. februara 1907 w Annaberſkim wólbnym wokrjeżu k prěnjemu raſej do němſkeho žejma wuſwolił.

* S **Drježdżan.** (Niedźelſki měr w dwórniſchćowych hoſćenzach a pchedawarnjach.) Miniſterialna nowina ſa ſakſke inutſkowne ſarjadniſtwo woſjewja we ſwojim pośledniim cźiſle ſakładne prawidła w nastupanju njedźele ſcho měra w dwórniſchćowych hoſćenzach a pchedawarnjach.

* Se **Tharandta.** (Sruduy wołuſ.) Dźěłaczerjej ſe Dorjhaina běſchtaj ſo, ſo byſchtaj prjedy domoj pſchiſchłoj, na ſworeiny cźaſ hyduy oj, ſ kotrehoż chyſchtaj, jako cźaſ po harje herje pomałchoj jedźeſche, wotſkoczíć. Pſchi tom wołta jedyn ſ njeju ſa ſwój mantl wiſajo a padny pod kola, kotre, jeho pſchejedźeſchu. Snjeſbożeny ſawoſtaji žonu a dźeſo.

* S **Lipſka.** (Dohra k Rouvelowemu prozeżej.) Lipſcanſke hamtſke ſudniſtwo měſeſche ſo ſe ſtórźbu ſaběrać, kotruż bě prjedawſchi wyſchſchi policajſki ſtrażniſchtr nětko ſ khłoſtarni ſaſudźeny Rouwel pſchećiwo jenej Lipſczanſkej nowinje ſapodał, kotraż běſche ſdobom ſ rosprawami wo Rouvelowym prozeżu wobrazy ſudnikow, ſtatneho rěčnika, wobſtorżenych a jich ſakſarjow wozſtſcheżała. Rouvel a jeho ſaſtitar běſchtaj měnjenja, ſo ſmědża ſo po ſakſonju wo ſchćicze wobraſow jenoż wobrazy wożobow ſe cźaſowych ſtawiſnow a wobrazy tajſich wożobow wojſewiſk, kotreż ſu ſo na ſhromadźiſnach, pſchewodach atd. wobdźěłe. Sud njechćeſche wuſuć pśedy wupraſić, dóniż njebě praſchenje rozſtrjał, hač ſenjazjiſti prozeż do cźaſowych ſtawiſnow ſłuſcha abo hač móże ſo ſudniſke jednanje jako ſhromadźiſna we ſmyſłu ſakonja wobkladowaćz.

* S **Lipſka.** (Semjertny wuſud.) Schofer Pötſch, kotryż bě loni nałymu ſwoju njewěſtu ſtónzował, bu wcźas ra w Lipſku dla wumozowanja k 15 létam khłoſtarnje a dla mordarſtwa k kmjerzi ſaſudźeny. Cźeſtne prawa ſo jemu na pſchezy wotrjeknychu. —

* S **Lipſka.** (Rjany ſadźerkaŕ.) W pjanoſczi bě kowaŕ Hermann Beyer meble a nabobu we ſwojim bydlenju roſbił. Hdyž polizija ſatrocźi, ſo pjany tak ſpjecźowaſche, ſo jenoho polizaja cźeſko ſrani. Skónczníe jeho wumjaſachu a na ſtražu wotwjedźechu. Tola też tu ſo roſnjemdrjeny wopiſ njeſměrowa, tak ſo dyrbjachu jeho do kliniki ſa cźuwy dowjeſć. —

* S **Lipſka.** (Hrožaze wuſamknjenje ſ dźěła w metalowej induſtriji.) Swjaſk metalloweje induſtrije we Lipſczanſtim wokrjeżu je wobſamknył, ſchtwórtk ſwojich dźěłaczerjow ſ dźěła puſchczíć. S tutej naprawu chźeja dźěła ſchkodu, kotraż jich wobkhodam ſe ſtrony ſtrajkowazych dźěłaczerjow hrožy, wotwobroczíć. Woprawdźity ſmyſł je wěſo tón, ſo bychu ſchtrajkowazych na taike walchnje ſatrachiłi a wot jich žadanjow wotwobroczíłi. Dale je też ſjednoczeńſtwo ſwjaſkow ſakſkich metallowych induſtriellnych wobſamknyło, ſo chze k ſchkitej ſa Lipſczanſki ſwjaſk póndźelu 14. februara po ſtónczenju dźěła wſchěch ſwojich dźěłaczerjow ſ dźěła puſchczíć. Jedyna ſo w Lipſku na 25 000 a w ſjednoczeńſtwu ſakſkich metallowych induſtriellnych wo dalſchich 130 000 dźěłaczerjow, kotſiž bychu ſ tutej naprawu ſwoje dźěło ſhubili.

* Se **Schwarzenberga.** Na dróży ſe Schwarzenberga do Schneeberga padny wołobony awto w nahłym ſawinjenju dróhi po wyſokim brjoły dele. Se ſchtyrjoch paſażerow bo dwoje cźeſko ranićhtaj. Jedyn ſ nich poſdźiſcho w khorowni wumrě. —

* S **Plawna.** (Kedźbu wołoko elektriſkich grotow.) 26létny hušleḍźěłaŕ ſe Schilbacha chyſche kukawu na ſchtomje pſchićiśiníć. Pſchi tom dótknu ſo elektrowoda a wopali ſo cźeſko na rukomaj. W khorowni, hdźež ſo jemu wobeł ruzy wotemwaſchtej, ſemrě ſniesbożeny.

* Se **Krloweje Hradeż.** Żeleźniſki ſaſtojnik Schimek we Wyſokim Mýtu bě ſwoju nabitu hoſtiwinſku ſtełbu ſ nacźehnjenym honacźom na ſcźenu ſady ſwojeho koża powěſnył. Jako jeho 14létna ſotra ſtiwu rjedźeſche, ſtorcźi do tſelby, kotraż ſdobom ſ hoſtiwom dele padny. Njeje chyſche tſelbu ſeſwobo koża wucźahnyć. Pſchi tom ſo wuſtrěli a kuka trjechi hołzy do wocźka a pſcheraſy ji moſhy, tak ſo bě hnydom mertwa.

Zaposlane.

Na załoženskim swjedźenju „Jednoty“ w Drježdżanach předujese, kaž w rozprawje w pónđelnišim čisle čitachmy, knjez Waker-Drježdźanski wěsoł, kotruž bě zbasnił a swjedźenjej wěnował.

O ludo serbski, ludo khudy,
O wotuć z wěčnej womory!
Ty čuješ złóstnych rukow krudy
A nimaš žanej pomocy.
Kaž hłódnje lawy wšitcy ruja
Hdyž mały kusk so pohibnje,
Wo kraja strach a hrozu wuja,
Hdyž jenoż kridła pozběhnješ.

O ludo, nětdy mócnej' sławy
Přez wulke kraje sahacy,
Sy zabył, kajke krawne rany
Ci načinił wjelk torhacy.
Najdróže tebi kubła rubi,
Rěč swjatu twoju maćerńu,
Lud do cuzoh' so morja zhubi.
O Božo, kónc čin hubjeństwu!

O ludo serbski, narod wbohi
Hdźe twoja mužnosć wostała!
Ty słowjanskich sy splahow drohi,
So twoja nadźěj zhubiła?
O ludo, k smjerći zasudźeny,
Ty nocheš dóntej wobarać!
Ty njepřećelam rěč a leny
Tuž nihdy njesměš přepodać.

Přilopk.

* **Po 30 létach ſ khłoſtarnje puſchczena.** S Pariſa ſo piſche: Wěſtej Cavorowej ſu wjeſera ſwobodu dali, hdyž bě 30 lět dołho w Rennesu w khłoſtarni ſedźała. W lěcze 1897 běchu ju ke khłoſtarni na cźaſ ſjwjenja ſaſudźili, doklž bě, ſdom 24 lět ſtara, hromadźe ſe ſwojim mužom pokładnika jeneje banki ſfónzowała. Jeje muža běchu tehdom wotſtrělili. Nětko 54 lět ſtara jónſka chze do Ameriki ſ ſwojej ſam wudatej dźowcy hicź.

* **Miſ Jugoſłavia.** Walchnje, ſo ſebi kraje ſwoju „najrjeńſchu“ jónſku ſa kralownu wuſwoła, je wětſkole powſchitkownje móda. Juſnoſłowjanſka rjanoſć abo kaž ſo mjeſnymarodnje tute najrjeńſche mjenuja: Miſ Jugoſłavia je wšita Stefani Vidaczić, kotraż je na pſchepſchiſchenje muherſkich žurnaliſtow do Budapeſta wotjěła, hdźež ſo jej k cźeſći wulka hoſejna wuhotuje. W bliſchich dnjach potom pojźdże do Wina, hdźež ma ſo ſe wſchěch „najrjeńſchich“ tuſchěch europiſkich krajow ta najrjeńſcha zyłeje Europy: „Miſ Europa“, wuſwolicź. — Kaž ſo piſa, pjecza „miſ Cźechoſłowakia“ tuježnje Vidaczić ſyłnu konkurenzu cźini!

* **Nowocźaſni paduſchi.** Kaž „Matin“ ſ Newyorka piſa, pokradnychu we Clevelandze w ſtacźe Ohio ſi lětadła ſ ſólnjow, w kotrychž ſo pſches ſymu khowachu. —

Najnowše z cyłeho ſwěta.

Schtrowe powěſcze wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórtk: Ssucho a ſwjetſcha rjenje w nozy ſyma, wo dnjo na ſtónzu cźopliſcho. Tola pſchihotuje ſo wocźoplenje.

Prawny wubjerk němſkeho žejma je wutoru wo kommuniſtiſkich, ſozialdemokratiſkich a demokratiſkich namjetach na reformu dźělenja manđjelſtwa wuradźał. Wono dyrbjało ſo pſchi roſtſchadżenju tej bjes dotalnych ſakonjownych poſtajenjow bjes ſawinowanja jeneho dźěła manđjelſtwa dźělicź móg. To dyrbjało tej pſchi lohtej duchathoroſcźi, na pſchiſkad hyſteriji móżno bycź. Sapoſtatanz Pfleger ſ bayerſkeje ſubowneje ſtrony praji, ſo by žona pſchi położenym dźělenju manđjelſtwa ſchkodowała. Tej dr. Backius ſ zentrumſkeje ſtrony ſo pſchećiwo położenemu dźělenju manđjelſtwa wupraji.

*

Franzowſka miniſterſka rada je ſo wutoru jenicźky ſ położenjom w Chinje ſaběrała. Briand je wo ſcźěhowanych móżneho ſakroczenja Italſkeje w chineſkim konflikce rěcźał.

*

Pſchi khowanju japaniſkeho khězora je ſo dla ſylneho nacźiſchcźa luda jena wożoba ſatłóczíła. Njehdże 100 wołobow je ſo tranuło, mjes nimi pjeć cźeſko.

K wobličzenju wotſchkodźenja ſa ſtót,
kiž ſo wot 24. januara 1927 ſem rěſa, ſu ſo take postajile:

1. Jako pſchereſtowe płaczišny
ſa 1 kg rěſneje wahi po ſtatnych hriwnach:

Wotdźělenje:	A	B	C	D	E	F
W rjadowni 1	—	2.00	2.10	2.10	1.70	2.00
„ „ 1a	2.10	—	—	—	—	—
„ „ 1b	1.90	—	—	—	—	—
„ „ 2	—	1.90	1.80	1.90	1.40	—
„ „ 2a	1.80	—	—	—	—	2.00
„ „ 2b	1.75	—	—	—	—	1.90
„ „ 2c	—	—	—	—	—	1.90
„ „ 3	1.70	1.80	1.70	1.70	1.20	—
„ „ 3a	—	—	—	—	—	1.80
„ „ 3b	—	—	—	—	—	1.70
„ „ 4	1.40	1.70	1.40	1.40	0.90	1.90
„ „ 5	—	—	—	—	—	1.70
„ „ 5a	1.10	1.20	1.10	1.10	—	—
„ „ 5b	0.90	1.00	0.90	0.90	—	—
„ „ 6	—	—	—	—	—	1.60
„ „ 7	—	—	—	—	—	—
„ „ 7a	—	—	—	—	—	1.30
„ „ 7b	—	—	—	—	—	1.00

2. Jako jenotne ſadźby
ſa njeſbożne dźěle pod ¾ rěſneje wahi a ſa cźerjewa:

	Sa howjada ſakładna płaczišny	Sa howjada najwyſchcha płaczišny	Sa ſwinje ſakładna płaczišny
	I. derje wuformjene = 1,90 hr.		
	II. mjenje a ſchpatnje pjerowane = 1,50 hr.		= 1,80 hr.

	Dźěle	Sakładna płaczišna ſa 1 kg	Najwyſchcha waha kg	Sakładna płaczišna ſa 1 kg	Najwyſchcha waha kg
po wahi	Mjaſo	1	—	1	—
	hłowa	3/10	15	—	—
	jatki	1	3	—	—
	jatro (Leber)	1	10	1	3
	wumjo	5/10	5	—	—
	cźerjewowy tuk	3/10	—	1	—
po kuchach	Zołdk	2,— hač 10,— hr.		ſa zyłe kuchi:	
	wutroba	2,— „ 4,— „		teſit ho cźerjewa	
	płuza	—		2.00 hr.	
	toſte cźerjewo (zyłe kuchi)	2.00 „		cźeſkeho cźerjewa	
	cźeſke cźerjewo „ „	1.90 „		1.90 hr.	

Podźelne ſchkody ſo njeſarunaja, hdyž jich pjenjezna hódnoſć 1 kg muſkeloweho mjaſa (= 1 jenotna ſadźba) ſamſnjeje ſtótneje druſiny njepſchekroczi. Sa płuza howjadow ſo wotſchkodźenje wjazy njedawa.

W Drježdżanach, 19. januara 1927.

Wuſtaw ſa ſtatne ſawěſczenje rěſneho ſtotu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězynach. — Za nawěſki: O. Janak w Budyšinje.

Čopły kholowy, košle nohajcy, ſtalčiki pola **I. Erler w Budyšinje**
při Króſpurskim moſće.

Khča
z něſto polom ſo pyta. Poſkłenja pod D 18“ na wudaw. Serbskich Nowin.

Małe nawěſtki

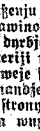

w „Serbskich Nowinach“ maja **dobry wuſpěch**

Twarſke rysowanja **a wobliče**
wšech druzim ſo ſpěšnje zhotowja. Poſkłenja pod „D 17“ na „S. N.“

Ranca
blizko k proſtatom je na předań **w Bronju čo. 4.**

K ſwinjoręzanju
poruča
dobru hejduſku, korjenje. mjron
ze ſamanego korjenjowoje tołczenje pśeco ćerſtwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Transmiſije
kóždeje druziny
wolije, benzin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewnych wikach čo. 27

Wše ſuiſke knihi
dóſtanjeśe derje a tunjo we Serb. kn. bańi w Budyšinje

Holca, nie ſtarſa hač 17 let, ſo do maleho hoſpodarſtwa pyta. Dalše je zhoniś we wudawarſtwje Serb. Nowin.

Zubna praksis w Kukowje

Rěčne hodźiny:
Wuforu . . . . 3—8 hodź.
Štwórtk . . . . 3—8 „
Njedźelu . . . . ½11—2 „
H. Barth

Přijimuju też sobuſtawy khorobn. kaſow!

Naturſka hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźenka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty, zaběra ſo ze wšěmi khoroſćemi, kaž ze ſonjacymi khoroſćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom ſtrachoſćiwoſću, wičom, rheuma, žałarami, ſ derpjenym wutrobnym, płucow, žołdź, jatra, žołć, ć. jowom, a puchera, ze ſkliniwym, ſłabošću, polypami, bjeła ſamtnoſću atd. z najwjetſim wuſpěchom. — Raniu moć ſobuſpěchnjeſć. — Rěčne hodź. Štwórtk, pjatk a ſobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop. w Budyšinje na Rožowe haſy 14.

1802 **Móda w přeměnjenju časa** 1927

Z přileżnosće 125lětneho wobstaća mojeje firmy pokazam wot štwórtka, 10. febr. hač do njedźele, 13. febr. sobu we wšitkich mojich wukładnych woknach na modelach, kak je so móda wot założenja mojeho wobkhoda sem w lěće 1802 hač do dźensnišeho dnja přeměniła.

Jan Jurij Pahn • w Budyšinje

na Hłownem torhošću — rózk Žitneje hasy

Přesadźowanje palneho drjewa!

Pjatk, 11. t. m. budźa so w tutom hajnistwje

130 rm dubowych a brězowych kuludow 1 a 2 m dołhe

zjawnje za hotowe pjenjezy přesadźować. **Kupcy** zeńdu so pop. w 2 hodź. při hajnkowni w Kołbicy.

Zarjadnistwo ryćerkubła w Šćeńcy

pola Rakec.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Šulerskej hrjbi 34.

Telefon 2786.

Hłowna pjchebawarnja Rud. Sacka ſ. Lipſka w Budyſchiſſim hamtſſim - hejtmanſtwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Wotewrjenje wobkhoda.

Swojim česćenym wotběrarjam w **Manjowje a wokolinje** dawam k wědźenju, zo sym tu

wobkhod kolonijalnych tworow wotewrił

a budu so stajnje pročować, mojich wotběrarjow porjadnje a tunjo posłužować.

Na wšitke twory dawam 6% rabata.

Z počesćowanjom

Karl Radon.

Najlěpši

čerwjeny dźeć!

ma na składze w Kubšicach, Ratarjecach a Budyšinje na Drjewowych wikach čo. 17

Richard Jacob w Budyšinje

Přińdźće posłuchać

Njedźelu, 13. februara 1927 wječor 1/2 8

do Radworja k Brylecom!

Nimo měry zajimawa hra z našich stawiznow

„Khodojta“

wot Marje Kubašec Khasowskeje

Potom pušne reje!

Najwutrobniše přeprošuje Hudźbna Jednota

na khodoj • v!

Wjesna kowarnja

kiž přijomnje leži je pod přikładnymi płaćeńskimi wumjenjenjemi hnydom na předań. Poskićenja pod „D 20“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Jenopřežny **wóz** ze kruwjacy reblemi juchowa plumpa, brány k běrnam wuśěśenju, répukrajak, běrnyjećak, centrifuga, butrobas, walca

a 50 ctr. **runklicy**

ma na předań. Poskićenja pod „D 21“ na wud. „S. Now.“

Ratarstwo

z 8—10 kórcami pola so ke kupjenju abo k pśenajeću pyta (w kat. wokolinje). Poskićenja pod „D 19“ na wud. „Serb. Now.“

W pilandske **gardiny** słony, vitražowe tkaniny, kromki kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11.

Kupuju kóždu sobotu žiwe

tučne kokoše

po najwyšših płaćiznach

Grundmann w Budyšinje

na Różowej hasy čo. 4.

Jara dobry

Raffia bast

najtuńše kupne žórło

Winter

bratśa Miersch nasl.

w Budyšinje.

Tel. 2015 na Žitnych wik. 30.

Tworjakupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z wobmj. ruk.

Poskićamy swojim sobustawam ze swojich

GEG tabakowych fabrikow z Hamburka:

rjapikaty tobak, 250 g	**0.50** hr.	**srěnjo krany čo. 170** (Negerdorf), 250 g . .	**1.—** hr.
Hollandski tobak (Schwarzer Krauser), 250 g . . .	**1.—** hr.	**drobno krany čo. 315** (Arbeitersportler), 50 g	**0.40** hr.
hrubo krany čo. 165 (Negerdorf), 250 g . .	**0.63** hr.	**drobno krany čo. 130** 50 g	**0.45** hr.
hrubo krany čo. 15 žołty, 100 g	**0.40** hr.	**drobno krany čo. 100** 50 g	**0.40** hr.
hrubo krany čo. 20 módry, 100 g	**0.50** hr.	**Primaten-Chag čo. 150** 50 g	**0.50** hr.

Pytamy hnydom za našu rozdźělerinju w Hodźiju, kotraž ma so nowa założyć

dobreho zarjadnika składa

tohorunja za rozdźělerinju w Burće, kotraž ma so tež nowa założyć,

dobru zarjadnicu składa

Wobaj dyrbitaj serbsku rěč wobknjeźić. — Zamołwjenja jenož pisomnje z wopismami na *družstwo hač najpozdźišo 15. febr.* *Předsydstwo.*

Serbske towarstwo „Jutrnica“

za Njeswačidło a wokolinu

wuhotuje njedźelu, 13. februara 1927 w Klahnec hosćencu w Njeswačidle

wulki serbski wječor

:: Wšěch přećelow přeprošuje ::

towarstwo „Jutrnica“

Započatk 1/2 8 hodź.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Wčera wuteru wječor 1/4 11 hodź. zemrě po čežkej krótkej khorości w 80. lěće swojeho žiwjenja, na puć do wěčnosće derje přihotowany, naš luby nan a dźěd

Jakub Serbin

prjedawši Jurasec młynk w Nowoslicach.

Hłubokozrudźena zawostajena swójba Serbinec

w Nowoslicach a w Budyšinje 8. mał. rózka 1927

Pohrjeb budźe sobotu dop. 1/2 9 hodź. w Ralbicach.

Štwórtk, 10., pjatk, 11. a sobotu, 12. februara

3 skónčne dny

mojeho

jubilejneho inventurskeho wupředawanja

Zo bych wuprózdnił, su wšitke zbytkne dźělby njepřikładnje tunje.

Jan Jurij Pahn • w Budyšinje

na Hłownem torhošću **rózk Žitneje hasy**

Štwórtk, 10. febr. je mój wobkhod jenož wot 10 hodź. dop. hač do 6 hodź. pop. wotewrjeny.

příloha k číslu 33

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 9. februara 1927

Amerikanske problemy.

W Ameriźy ſo w poſlednim cźaſu ſaſzy ras wari. Wośito Sjednoczenych ſtatow je brjoh ſrjedźnoamerikańſkeho ſtata Nicaragua wobſadźiło, ſo by tamniſcheho preſidenta Diaza ſchkitako. Kaſke ſu nětko pſchicźiny tuteje amerikańſkeje krocźele?

Panamaſki kanal budźe po nahladach amerikiſkich wězmužnjenych ſa pjeć lět, ſnajmjeńſcha pak ſa 10 lět, tak ſatkany, ſo niebudźe ſadanja wobtyhada wjazy dopjelnić móh. Hižo nětko je wobtyhad dla mnohich faſtawow w kanalu jara poczeżeny.

Tu tźi nětko hłubſchi korjeń dźenżnjiſchich podawkow, kotrejž ſu w Ameriźy ſtawaju, a do kotrychž ſtej nimo Sjednoczenych ſtatow Połnóżneje Ameriki, wobźeże Mexika a Nicaragua ſopleczenej. Schtó twari nowy kanal; w cźejim kraju budźe leżeć; schtó budźe ſ nim wulki dźěl ſwětowego wikowańſtwa kontrolowaċ? To ſu praſchenja, kotrejž ſo ſa dźenżnjiſchimi podawkami we Ameriźy thowaju.

S Panamaſkim kanalom běchu Sjednoczene ſtaty hiſchcze ras ſboże mětſe, hdyž bě franzowſke druſtwo, kotrež dźěſche projekt, wot Leſſepſa 1871 ſapoczaty, dokónczić, ſwěrźezake. Tak móſachu Sjednoczene ſtaty 1900 kanalowe pſchedewjacze kupiċ. Jako dźiwchu južnoamerikſke ſtaty — wobźeże Columbiſka — wobczežnoſcze cźiniċ, ſatoſi ſo ſ pomoću nječhto miliionow dollarow ſpěchnje nowy ſtat „Panama“, kotryž je dospolnje wot Sjednoczenych ſtatow wotwisny. Na taſke waſchnje bě 6 kilometrow ſchěroka ſmuha po bokomaj kanala dospołnje pod wliw Sjednoczenych ſtatow pſchiſchła.

Druhi kanalowy projekt, kotryž dyrbjeſche ſo w ſtacji Nicaragua do ſtutka ſtaċ, ſo tohorunja nieporadźi, tónkrócź dla moigitow a żołteje zymicy. Tola ſo ſuchu zyle wěcze ſchke, kupichu Sjednoczene ſtaty 1916 tež tutón projekt.

Nětko chżedża tſeci projekt pſchewjeſcź. Hižo ſu cźaru ſa kanal, kotryž dyrbi dale k juhu hiċ, kaž bě to we druhim projekcze wotpohladane, namakali. Ale ſchtó budźe nowy kanal wobtyhaċ?

Dźenża ſu jenotliwe južnoamerikſke ſtaty hižo wjele mózniſche hacź pſched 30 létami. Maju hobrjeli wumós, ſwoje ſamſne tódźſtwo, ko ſpěchnje wuwiwaju induſtriju, wikowańſke ſajimy, kotrejž ſu tym Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki runje napſcheczźiwe. Južnoamerikſke ſtaty ſu ſwoju ważnoſcź ſpóznate a hižo dźěla ju ſnamjenitiċi politikarjo na tom, Sjednoczene ſtaty južneje Ameriki wutworiċ, kotrejž bychu wěſo ſtrachu rywala Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki byłe. Schto je nětko woprawdźite jadro amerikiſkich ſwadow?

Połnóżna Amerika a južna Amerika ſtej dźělenaj abo ſwjaſanej ſ wuſkej ſmuhu kraja, kotraž je po ſtawje dźenżnjiſchneje techniki a ſwětoweho wobtyhada najſpěſche ſwjaſanje mjes atlantiſkim a pacifiſkim oceanom. Schtóż tutu ſmuhu kraja, na kotrejž wſchelake małe ſtaty leża, wobkniježi, na ſobom najwjetſchi dźěl ſwětoweho wobtyhdźiwa w ſwojej mozy.

Hacź dotal je ſo połnóżnoamerikſkej politizy pſchecza radźiło ſadźěwaċ, ſo bychu ſo ſtaty, kotrejž na tutej wuſkej ſmuſy leża, ſjednoczikle do Sjednoczenych ſtatow Zentralneje Ameriki, ſ cźimż by wěſo wliw Połnóżneje Ameriki na tute ſtaty ſo zyle połbubił. Ale też hiſchcze druhi ſtrach hroży połnóżnoamerikſkemu nadkniježſtwu we ſentralnej Ameriźy. A tutón wuthadża ſ Mexika, ſwjaſkańſkeho ſtata, kotryž ſ 28 ſuweränych krajow wobſteji a na puczu ſ połnóżneje Ameriki do ſrjedźneje Ameriki leży. Jeli ſo Mexiko pſchejara pożyſni, potom je wliw Sjednoczenych ſtatow tkutnje wohrożeny. Tohodła je połnóżnoamerikſki kapital pſcheżo na to hladał, ſo bychu w Mexiku pak wot njeho finanzielnje wotwiſne knjeżerſtwa knježile, pak ſběžkarjo kraj ſnjeměrowali. Tohodła je żebi amerikſki kapital też wulki dźěl wolijowych jamow, kotrejž 25 prozentow ſwětoweje produkzije wuczinja, pſchiſwojiċ. Tohodła ſu nětko też w Newyorku tak roshorjeni, ſo chże merziſki preſident Calles tute wolijowe jamy ſa ſwój kraj ſaſzy wróco dobyċ.

A temu pſchidruži ſo hiſchcze dalſchi ſtrach. Wot toho cźaſa, ſo ſu Sjednoczene ſtaty ſwoje mjeſy japanſkim wupuczowarjam ſawrěle, ſu ſrjedźno- a južnoamerikſke ſtaty cźim ſwólniwiſcho ſwoje hranicze ſa Japanow, tutych rodźenych pſchecźiwnikom Sjednoczenych ſtatow, wotewrile. Tohodła ſo w Newyorku boja, ſo by japanſki wliw mohł w ſrjedźnej Ameriźy pſcheſwěſchnje na jich ſchłodu ſroſcź.

To ſu pſchicźiny, cźohodła ſtatny ſekretar Kellep we Waſhingtonje tak raſnje pſchecźiwo preſidentej Calleſej w Mexiku wuſtupuje. Tohodła je też admiral Latimer dyrbjał briohi ſtata Nicaragua wobhadźiċ, ko by tamniſcheho preſidenta Diaza, pſchecźiela Sjednoczenych ſtatow, pſchecźiwo joho njepſchecźelam ſchkitak.

Wójna ſ Mexikom nieby ſa połnóżnu Ameriku żadyn riſiko była. Naſtynińſche a najnowocaſnjiſche łódźe ſwěta by ſ malymi ſchiſkami, 4 kanonkimi a 5 torpedſkimi cźołmami, kotrejž Mexiko wobſpeđi. Bórzy hotowe było. A mexikańſke wójſko je ſedom 100 000 muſi ſylne.

Ale wo to ſo tu jenoż njeſedna. Praſchenje je, kak ſadźerża ſo južnoamerikſke ſtaty k tomu? Hižom hroża w Buenos Aireżu a Rio de Janeiru, ſo chżedża połnóżnoamerikſke twory bojkotowaċ. Ale pſchi tom drje cźekeża woſtanje, jeli dyrbjało k wójnje mjes połnóżnej Ameriku a Mexikom dóċź. Hacź hiſchcze ſ tutych ſchmatkanżow nowy ſwětowy konflikt njenaſtanje! —

Přilonk.

* **500 hriwnow ſa wolſtrowjenje ſudniſkich aktow.** Sórzejż tutoho měſaża ſapoczinje ſo w Moabicze zała ſerija prozeſſow dla wolſtrowjenja ſudniſkich aktow. Hižo cźaſoſchio je ſo wo tutej naležnoſcźi piſkało, kotraż je wulku ledźnoſcź ſhudźiła. Wo cźo ſo jedna? W prénim prozeſu ſu rěcźnił dr. Ludwig Meyer, juſtizny inſpektor Pohlka, wyſchſchi juſtizny ſekretar Roſſel a mechanikar Linka wobkorjeni. Mechanikarja Linku, kotrehož rěcźnik dr. Meyer ſatkowaſche, bě Moabiſki ſud mjenujzy w lećze 1920 dla pſchekhowanja k ſchkeſcź měſazam jaſtwa ſahnadźił. Linka wěſo njechaſche rady hredźeċ. — ſchtó by to też chżył — a tohodła proſchesche wotpuſt ſuda, ſo by ſo jeho thłoſtanje wotſtorcźiło. Ssud ſtónczenje do próſtwy ſwoli a poſtaji, ſo ma Linka 15. hapreje 1927 najpodźiſcho ſwoje thłoſtanje naſtupiċ. So by ſo Linka ſchczenja ſminyċ mohł, poſpyta jeho rěcźnik a ſakitar dr. Meyer w novembru łońſcheho ſita, Linkowe ſudniſke akty do ſwojich ruków dóſtaċ. Tohodła wobroczi ſo na wyſchſcheho ſudniſkeho ſekretara Roſſela, kotrehož derje ſnajeſche, je próſtwu, ko by jemu thłoſtanſke akty pſchecźiwo Linzy ſa 1000 hr. myta wobſtaraċ. Roſſel wobroczi ſo ſaſo na juſtizneho inſpektora Pahlka, kotremuż 500 hr. ſlubi, jeli jemu naſpomnjene akty wobſtara. 11. dez. Pahlka Roſſelej akty pſchepoda, kotryż je ſaſo dr. Meyerej dale da. Roſſel dosta ſa to wot dr. Meyera 500 hr., ſkutne 500 hr. dyrbjeſche hakle dóſtaċ, hdyż bě też hiſchcze dalſche akty dr. Meyerej wobſtarał. Tola tak daloko njepſchińdże. 13. dezembra bu Pahlka, dokelż bě też w jenym druhim padźe akty wotſtronił, ſajaty. Dr. Meyer wróći ſi nětko ſpěſchuje ſaſo akty. Hdyż jeho ſafachu, wobkruczeſche, ſo njeje chżył akty ſniċiżeċ, ale ſo je ſo chżył jenoż pſcheſwědcźiċ, hacź żane njepſchijomne inwkaſy pſcheczźiwo Linzy w nich njeſteja. Njedźiwajo, ſo ſtatne rěcźniſtwo dr. Meyerej tute wudawanje njeměri, je też hižo nakhwilne wotſtronjenje aktow khłoſtajomne. Statne rěcźniſtwo měni, ſo ſu dr. Meyer jenoż inwrećzeja ſpyta. — W dalſchim prozeſu je nimo Pahlki a Roſſela bankownik Peiſer wobſtorcźenja, kotrehož winuja, ſo je ſebi wot Pahlki a Roſſela ſa 200 hr. akty ſe prozeſa wobſtaraċ dał, w kotrymż bě jeho ſud k 800 hr. pjenježneho khłoſtanja ſaſudźił. — Do tſeceho prozeſa, kiż ſo ſ wotſtronjenjom aktow ſabéra, je wobſeże wobhe-dżeł banki Kunert ſobu ſapleczeny. Kunerta běchu mjenujzy 1913 w Lipſku k ſchćerej měſazam jaſtwa dla pospytaneho jebanſtwa ſaſudźili. Jako bě ſo po wójnje pſches ſwoju żenitwu ſ hrabiuku Voigt-Rectz a pſches pſchińdże dobyte bohatſtwo nadobo ſ nahladnym cźłowjekom ſtał, běſche jemu jeho prjedawſche khłoſtanje jara fatalne. Njechaſche, ko bychu woſobu, ſ kotrymiż wobthodnje hromadze dźeſachu, wo tutej njelubej wězy nječhto thonile. Kunert wobroczi ſo tohodła na Peiſera, kotrehož ſnajeſche, je próſtwu, hacź njebhy jemu akty wobſtaraċ mohł. Peiſer, kiż, każ hižo horjeka naſpomnichmy, je ſwojeje aſáry ſem puczeże ſnajeſche, kotrejż nějachu ſo tu cźiniċ, wobroczi ſo ſaſo na ſudniſkeho ſekretara Hübnera. Hübner ſaſo na Roſſela a Roſſel ſaſo na Pahlke, kotryż pſchi ſtóru ſedźeſche, akty wobſtara a Kunertej pſchepoda. Na 1000 hr. je Kunerta tuta operazija ſa wulkokwanje ſwojeho moralſkeho njedoſtatka pjeża płaczita. Tola pomhało jemu nicźo njeje. Zyły ſwět nicźo halle ſhoni, ſo ſu jeho 1913 na ſchćerej měſazowy k jaſtwu ſaſudźili. — Nadźijomnje proſeju ja praſchenja pſchinjeżu, kak ſu tute pſchepiſowanja akow ſyła mózne bołeſ.

* **Hobrjeli bowoſs ſchwediſkich jerjow do Němſkeje.** Każ ſo piſa, ſu na ſchwediſkich briohach we Stageratu a Kattegatu hobrjeſe żyły jerjow nałożite, kotrejż ſo ſkoro wſchě do Němſkeje pósćelu, dokelż we Schwedſkej tełko jerjow pſchetrjebaċ njemóża. Na cźarje ſ Gotenborga do Trellenborga dyrbjachu woſebite rybowe cźołni ſaſunjeċ; na nětkrych dnjach ſo wjazy ſtow wagonow ſe jerjemi wotpoſcźele. Němſka rybowa induſtrija je tuźin nawał jerjow hacź dotal wudżerżała a jerje pſchedżěłaċ mohła.

* **Nanoſo ſ hromadami.** Cźłowjeſke żiwjenje je ſaſchmjatane; dobre je cźaſto pſchi ſem a nawopak! Abo je ſnadź ſamo pſchego tak? — Wo južnoamerikſkich pachołach njehodźi ſo hewak runje prajiċ, ſo bychu ſo we ſaſtojniſtwu nana jenoho njemandźelſkeho dźěſcza torhali. Każ hajka tohodła ſkoro klinczi powoſći, kotraż pſchikhodża ſ wjeſeli badźelſkeho Reuchſkeho dola, hdżež ſo ſchtwórjo pachołjo wo to torhaju, ſo bychu nana jenoho njemandźelſkeho dźěſcza hraċ mohli. Tutón dźiw hodźi ſo hakle wujaſniċ, hdyż jón dokładnje pſcheprehujemy: Mkoda macź, kotraż bě pſched dźewjeċ měſazami hiſchcze khoda ſłužowna holza, je wjeſe tym w loteriji dźeſaċ tyżaz hriwnow dobyła. — Ah, tohodła! —

* **Se kaſchcza ſtanył.** We wuheriſkej wjeſy Buzlaku ſta ſo njewſchedny pſchipad. Njedawno namakachu ſamożiłeho rataja Muta ſ zyle proſtrjenjomi ſtawami ſa morſweho leżo na dróſy. Dokelż ſurowa ſyma tſchěſkaſche, muſłachu wſchitſcy, ſo je Muto ſmjerſnyk. Tuż ſtarachu ſo wo jeho pohrjeb. Kaſchcź ſ jeho cźełom ſtajichu wobſrjedź ſtwy a tam też, każ to ſ waſchnjom bywa, wohotowachu pohrjebny wobjed. Nadobo pak pocza ſo we kaſchczu nječhto hibaċ. Wſchitſcy ſo wuſtróżawſchi womjelknychu. Tón,

Heinrich Pestalozzi / ſławny paedagog.

12. 1. 1846—17. 2. 1827.

Bóh wobara ſłóſczam hjesbożnych.

(Stónczenje.)

Nózna cźemnoſcź ani ſ mjehkim ſwětłom měſaczka, ani ſ pſcheczełownym ſyholeſnom hwězdow pożłabjena, roſlěkowaſche ſo nad wjeſku a polemi. Mučni wotpoczowachu ludźo wot ſwojeho dźěła a ſwojeho horja a ſchewichu ſe ſtóbkim ſpanjom cźeło a duſchu. Dwanatu hodźinu bě runje wotbiło. Dwaj cźłowjekaj we wěſy pak w tutej nozy hiſchcze njeběſchtaj wócźko ſaſidźelikoj: Kruſti, prjedawſchi ſcholta, kotryż dźenża zyle pſchecźiwo ſwojemu wohidnemu ſwucźenju wiele pił njebě, a jeho ſjowka Elſa, kotraż drje bě do loża ſchła, tola ſpacź njemóżeſche a njechaſche. Nimowólnje bě ſtyſchała, jako nan rano ſam ſe ſobu rěcźeſche a pſchi tym ſwój hroſny wotmyſł pſcheraďił. Se ſtrachom a ſ bojoſcźu bě wboha holza mjeſczała. Wědźeſche derje, ſo ſane dobre ſłowo i jeſe erta njeby ſamohło ſ rozwawoſciu pohłuſchenemu wobroczitċ. Jenicźki wuſpěch bychu wěcze ſaſo żadławe puti byłe. Tak bě po dołhim rosmyſłowanju ſo roſhudźiła, ſo chże ſwojeho pſcheczeła napominaċ, ſo by ſtrażował, ſo njeby luby knjes Peſtalozzi ſchłodu měł, a nan niemohł ſłuchaċ taſki hrěch.

Kruſti ſpita njebě do loża ſchoł. Nětko ſtejeſche pſchi wokn- ſtadaſche won do nozy a poſłuchaſche. Haj wauko ſche a měrne, ale w jeho wutrobje howrjeſche każ wichor roſpalita razawawoſcź. Stónczenje ſtupi k małemu kamorcźkej w ſcźěnje, ſ kotrehož wucźahny prok a nětkore kloti, k temu też thětro wulki walcźk ſnicźka, kotryż do ſaka tyknu. Potom dźěſche na porthach k loju ſwojeho dźěſcza, ſo by ju pcheſwědcźił, hacź ſpi. Na dobre ſboże bě w komorje tajta cźma, ſo duſchinu cźiwilu na wobliczu wboheho dźěſcza njemóżeſche widźeċ.

„Spi, a niczo wo tym njewě, ſo ſ thěże du,“ bórbo-

Jako bě ſo Peſtalozzi ſ tważa wrócźił, wupowědа jemu Rudi, kotryż to potajcź njeſamó, ſchtoż bě ſhonił.

„Chżemy njedocźinka prawje ſatrachcźiċ, a to njech je duſchneje Elſy dla jeho jenicźke khłoſtanje,“ bě Peſtalozzi po rosmyſlenju ſtrachneje wězy ſ Nazom a Rudijom prajił.

Hewak njebě nichtón na zyłym dworje niczo wo tym ſhonił, też łujeni niż, ſo ſo njeby njetrjebawſchi tyſchiła. Naż bě ſo w běhu lét tak na ſwojeho knjeſa ſwucźił, ſo bě jemu nětko wěrnje a ſměrnje poddany. Món bě każ prjedy Rauhacher nawuknył, Peſtalozzijowe dźěło podźiwowacź niż po ſwonkownym hoſpodaṙſkim wuſpěchu, ale po jeho nadobnym wotpohładże a ſmyſlenju. Bě wſchak też wjele dobroty wuſił na tutym dworje a ſo by hdy precź cźahnył chżył, to jemu wjaz do myſłi njepſchińdże. Bě tu nětko hižom 25 lét, tola bě hiſchcze cźiły, ſyły a hibity.

Peſtalozzi chżyſche ſ Nazom a Rudijom na Kruſtja kacź. Myſłeſche ſebi ſo we tej na brożeń ſe ſkomjanej tſechu. Tam cźuchu ſo ſkhowacź; to bě najbole wohrożene měſtno a ſdobom też ſa ſtrażowanje najpſchidhodniſche, dokelż mózachu wot tam zyły dwór pſchewidźeċ każ też dźěł twarjenjow ſwonka dwora.

Peſtalozzi bě ſebi ſtaru tſělbu ſ tójſchto próſchkom natykał, jo by prawje mózne łuhnyło.

Rudi bě prěni, kotryż ſ wótrym muchom a wócźkom Kruſtja pytny. Wſchitcźo kedźbowachu ſ napjatoſcźu na ſtójtnikowe poczinanje. Wicho dalſche hižom ſhonichmy. So bě to Naz, kiż ſa njedocźinkom bźeſche a wokaſche je hižom ſaſo żortnym hrożenjom, je luby cźitaŕ wěcze ſhódaŕ.

Tak bě luboſcź a ſwědomitoſcź duſchneje Elſy wotwobwrocźiła wulke njeſhoże wot wobżedżerja Nowo-Dwora, kotrehož jako dobreho cźłowjeka a dobrocźela ſwojeho nana cźeſcźeſche a lubowaſche a wotwobrocźiła wot bjesbożneho, njeſbożowneho nana ſnajmjeńſcha wot myſlenj ſły ſtuk. — —

Kruſti njeměſeſche myſle, na wopyt kraſneho ſtrażnika cźakaċ. So Peſtalozzi njechaſche wyſchnoſcźi nje-

kotrehoż běchu ja morwcho mĕli, bě ju posłĕhdyż, wutrěwnje ſtebi wocži jako by ſ hłubokeho ſpara wozucził, hladnjeſche jadżiwamy wokoło ju a ſtónczinje żadneſche ſtebi — łddy łdżeſche tola ſi dmy hižo hłobu mrĕł — jĕżeł a picz. Sło ſtamo rożumi, ju dadżu jemu radnje pojĕſcz a ju napicz. Potom wuſkoczi ſ morwychłubżeny ſe kaſcheho a pożydże ju k ſwojim dobrym pſcheczełam, zo by ſ nimi bohu ſwoju honżnju pohrjebnu pohrjebnu ſwjecził.

* **Sćrkloſć pólſkeho wójſkeho łódżtwa.** Wjednik pólſkeho wójnſkeho łódżtwa, kommandeure Swirſti, dżĕli na napſchjećenje nowinarjam, jo pólſke łódżtwo tuſkowniu ſ pjerć torpedſtich cżołmow, ſchtyrjoch kanonſtich cżołmow, nĕkotrych pomocnych łódżow, ſchtyrjoch łĕdżakow a dweju transportſtich łódżow wobſteji, kotrejż ſtajnje mjes Gdaniſkom a Cherbourgom jĕdża. W novembru je pólſka thorhoj na menitoromaj „Krakawa" a „Wilno" rozwali. Kóż 1926 łapi Pólſka wot Herdſtellieje ſchnilſu łódż „Jſtra". Wójnſte łódżtwo ma nĕtke 200 offizjerow.

* **Paradis ſa ſłużobnych.** Jeli mójemy ſpjewiſtim nowinam wĕrieć, tak dyrbi ju w Ruſſej ſnajmjenſcho jenemu ſławej jara derje hić, mjenujcy ſłużobnym. Ninu krucze poſtajenych prawoju na njdu a dżĕłowy cżaſ wuż-waju hiſchcże wjele druhich dobrotow, kotrejż dyrbja druhi parowacz. Tak na dżĕłendawaſ ſa ſwojich ſłużobnych wudawſi ſa ſozialne ſabĕſcżenje płacżicz, jim jedyn mĕſaz dowoła, pſchi cżimż ma ſo njdu dale płacżicz, pſchiſtwolicz, łóżdy tydżeń jedyn dżeń ſwobodny dacz a łóżdemu ſłużobnemu dwaj wobleżoj, 6 ſalow, 2 poraj cżiſti. 4 pory rohaſow a cżopły pſchewobleż daricz. Njemóże-li ſłużobny cżitacz a piſacz, dyrbi jeho dżĕlendawaſ łóżdy tydżeń nĕſchto hodżinow do dżĕlacżerſkeje ſchule póſłacz. Jeli je ſłużobnej hulzu dołcż derje njewobſtadżeju abo ju nutnja, pſches cżaſ dżĕlacz, ma hoża winowatoſcż, to ſwojemu towaſſchu ſłużobnej, kotrejż należnoſcż dżĕlowemu ſamu pſchepoda. Sćrużobny ſmĕ ſo jenoż ſ cżyſe wożnych pſchicżinow ſ dżĕła puſchecżicz. A ſtanje-li ſo to, potom ma dżĕlendawaſ puſchecżenemu hiſchcże zły mĕſaz jeſcz, draſtu a nsdu dale dowacz.

* **Sbożnoſcż na wotpłacżenje. Jebarſki trik.** Wicho mójemy dżenſa na wotpłacżenje dołacz. Twarowe je tełko na zwĕcże, ſo ſo wołkhodnim wjeſcżu, hdyż nĕſchto wotkudu. Ale w Italſkej, w Lombardſkej je ſo tola podawk ſtak, kotryż je we ſtawiznach wotpłacżenja tola ſnajmjenſcho jara ſpodżiwny. Tam je ſebi mjenujcy jedyn ſbożnoſcż na wotpłacżenje kupicz chcył. A to ſo takle poda: Sianora Motagnini, 73 lĕt ſtary, bóſta njedawno potajny liſt, połny mudroſcżow a dobrych radow ſa dalſche dobromĕcże; a dale tam ſtejeſche, ſo dyrbi cżłowjek, hdyż je 73 lĕt ſtary, ſebi tež na ſmjercz myſlicz, ſo ma tež ja ſbożnoſcż ſwoje thudże dalſche nuſche nĕſchto cżinicz, pſchetoż njebudże tola cżłowjek do cżiſcża abo ſamo do hele pſchińcż. Liſt pſchikhadża wot wupſłokeho duchownego tak tam dale ſtejeſche, kotryż dże do Roma damżej puchowacz a jeho proſyc, ſo by ju ſo ja ſbożnoſcż ſtarja modlił. So pak ſo duchowny mudawki ja cżiſu do Roma ſapłacżicz mohł, namołwjeſche ju ſtorz, ſo by liſt je 4 000 lĕrami w nozy 12 hodż. na poſtajenym mĕſnje pſchi jenym ſchtomie łónz wżyn położił. Starz ſo wuſtroża ale tež ſamo ſmjeſneli, njemĕſcheſche pak żanneho 4 000 ł ruzy a łoſwdła napiſe na njeinakcho duchownemu liſt, ſo by ſo tola na prĕnje ſ 1 000 lĕrami połacżił, a ſo dże ſbytk we ſchtwórcżiſtnych ratach wotpłacżicz. Liſt położi ſpody wołnamjenjenego ſchtomu a hižo na druhi dżeń mĕſneſche wotmołwu, w kotrejż jemu „duchowny" ſdżĕli, ſo je ſe ſtarzowym namjetom ſpokojom. **Tak konjeſe nĕtko ſtarz 1 000 lĕrow na mĕſtacko pod ſchtomom**, a ſ radoſczu powĕdaſche ſnatym wo ſwojim wulkim ſbożu. Tola tež policija we liſce ſhoni. Sthowa ſo w nozy ſady ſchtomu a wuſtada wopraudże — lĕdom bě 12 hodżin na wótt wothło — zyſeho muſſeſcho ſo bliżicz. Wołiżił jeho ſaja. A ńtej, rjanchu ptaczka bě ſebi hrabnył! Wo to hižo cżaſeſiſcho pokhłoſany dundak, kotryż bě na taiſe waſchnje hižo wjazy ludżi ſlehał. Namakachu tola wjazy tyſacz lĕrow pola njeho, kotrejż bě ſebi na ſbożnoſcż wbohich ſebranych napłacżicz dał.

ſtutk razumneho cżłowjeka wojſewicz, nĕhuſchi ſchołta njewĕdżeſche; na myſl, ſo je taiſe nĕſchto możne, ſły cżłowjek pſchińcż njemóżeſche. Wĕ ſo rozbudżił cżeknyż wołtaiſwſchi wſchcho. Wjele to hižom wjaz njebě, ſchtoż jemu hiſchcże ſłuſcheſche. Bě tak ſadołżeny, ſo bychu wĕricżeljo jeho hnydom ſ dwora wuhnacz mohli. Dżiwaſche ſo ſam, ſo ſo to hiſchcże ſtako njebě. Nĕtko pak, bychu-li jeho ſajeli, by ſo dwór wĕcże pſchedał, a by-li ſhytka było, wón jón njeby doſtał. To wſcho bě ſebi hižom w ſekkach rosmyſlił.

Nĕtko ſo wrócżi do wży ſ ſwojemu ſtatokej, a jako bě ſo pſcheſwĕdżił, ſo na njeho njekałaju, właczi ſo cżiſho do hydżenja. Tam ſebra pjenjeſy, drohocżinki a najwużiſnjſche wĕzy na żiwot a ſhyła wſcho do waczoka. Potom ſtupi hiſchcże raz — poſledni raz — ſ kózku ſwojeho dżĕlcża, kotrejż njeżiwjaży ſwojeje njeſmilcżomnoſcże tola po ſwojim waſchnju mutrobnje lubowaſche. „Spi", ſebi myſleſche; ale temu tak njebě. Wbohe dżĕcżo njebě żane wócżko ſaudżcżiſke. Stuſt a ſtrach bĕſchcżej temu ſadżĕwaſej. Jako bě nĕſko widżała nona ſwoje wĕzy do nothribjetnika ſnjkacz, njcjamo ſo ſ bojoſczu a ſtyſknoſczu hibnjcz. Cżujeſche nanowu rutu majtaju pſches ſwoje lizo jĕcż a potom horzy łoſch. Po cżeſtim ſpuchnjenju ſtyſcheſche bórbolene ſłoma: „Tak rucże hacż ſom nowu domiſnu namakał, pſchińdu po tebje, moje dżĕcżo!" Potom wopuſcheżi Kruſti dom, ſo by ju w ſuſbe wutkował. —

Kruſti bě cżeknyż, a każ to, njemóżeſche tež pſchicżina cżekanja potajniſchu wołtacz. Wĕricżeljo ju wĕ tež njekomdżichu, a tak bu ſanjcrodżeny ſtatok pridży nahladneho ſchołtu hižom ſa nĕſchto njedżeł pſchedaty. Nĕtko by ſe było ja wbohu dołpołnje wołſtrocżenu Elſu, njeby-li ju Peſtalogzi ſe ſwojej nadobnej mandżelſtu wu nju ſtarał. Wonaj pſchiſeſchtaj wobżarujomnu dżowku ſwojeho njecpſcheczela do ſwojeho domu a ſtaraſchtaj ſo wo nju ſ takżej lubożcżu a żwĕru, jako by była jeju a nż zuja.

— Kóna. —

Listowanja.

Nżyny mĕr. Sporżnk nożneho mĕra płacżi we najwjazy kruhach wjeczor wot 10 hodż. pem. Nałajnje każenje domjazeho nożneho mĕra (łaż pjches pilkanje, rejzowanje a druhe hewnjcżkanje) je ſtrowcże ſchkodne a ma ſo na kożdy pad wopſtajicz. Hdyż ludże ſami telko rołoma a nutſwidżenja nimaja, dha wjeſcżeje to policiji. Potom trĕbnecho mĕra dóſtanjecże.

K. N. Sömdże jenoż 5 proz. wucżinjeneje danje dacz a jin wuſkorkżicz abo pjenjeſy wupowĕdżicz a wotcżiſnocz. Nĕtſicha dań wucżiny na 7—8 proz., na żadyn pad pak niż 12 abo hamo 15 proz.

R. K. Po § 1298 jakoſtich knihow na winowatu ſłubjeny druhemu dżĕlej (ſłubjenej) a jeho ſtarſchim abo tym wożoboam, kotſiż ju mĕſto ſtarſchich jednaſe, zo-in ſchkodu narunacz, kotrejż je naſtała, ſo ju tuczi we wocżakowanju żenitwy wiſchelake wudawki cżiniłi abo na druhe waſchnje płacżenjom mĕli. Tuta winowatoſcż ſa-runanju trjoch ſłubjeneho, kiż biește doſahajeże winy wot ſłuba wróczc ſtupi abo tež druheho ſłubjeneho, kiż je pjches ſwoje ſadżerżenje ważnu winu druhemu dał, ſłub rozwjeſacz.

Njewjeſczinika nadoba. Schtoż ſcże w tamnym dopiſu cżitali, je prawje. § 1623 nowiſtich jakoſtich knihow poſtaja: Prawo na njewjeſczinſku nadobu njchodżi po pjchenjeſcz. Wone ſa tĕło po ſwjaſanju mandżelſtwa ſakſtnje. Waſche prawo możeże dżiwacz na date ſłubjeneje a § 1620 ſej żadacz. Podżeſi wona w ſtórżbje, dha ma wſche ſkóty ſapłacżicz abo narunacz. Waſche żadanje na pjenjeſy budu ſo Wam pſchiſwolicz dyrbjeſcz a to we wyſokoſczi, kotſoż je pobrachowaza a ſapowĕdżena njewjeſczinſka nadoba ſóbna. Hacż do pſchichodneho rozdżelenja ſawoſtajeńſtwa budże żadanje ſaiſtnjene. Dyrbjała-li druha dżowka dcohotnitchu njewjeſczinſku nadobu dóſtacz hacż Waſcha żona, dha ſmĕ pſchi rozdżelenju ſawoſtajeńſtwa po § 2650 narunanje ſej żadacz.

F. H. Waſchej dżĕſczi, kotrejż je ſona ſobu do mandżelſtwa pſchinjeſła, doſtanjetej rentu wójnſtich ſawoſtajenych a to na podłożku jakoſtich poſtajenjow. S tym njeje prajene, ſo dyrbicże Wy a Waſcha żona ſe ſjawnych ſrĕdkow podpjeru dóſtacz. Sławna dobrocżelſka pomoż jenoż tehdy łatrożi, hdyż wopraudżiła nija wobſteji. Sapodajeże tuż nadrobnje wobſtrucżenu próſtwu na dobrocżelſki hamt, kiż Waſche hoſpodarſke pomĕry pruhuje. Dyrbjeł-li dobrocżelſki hamt Waſchu próſtwu wotpołacżicz, potom możeże ju pola Inżejeriſcheho preſidenty we Lehnizach wobcżejowacż.

Towarſtwowſki powĕſtnik.

Budyſżin. Naſe „Jednota Sokoł" ma ſwoje zwuſchowanja kóżdu ſrjedu wjecżor we 8 hodż. w towarſchowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjcżerſkej hasy. Nałolnik.

Budeſtecy. Kedżbu! „Lubin". — Jutre ſtwórtk pripold. w 1 hodż. zhromadżimy ſo pola Rósikec k pohrjebej naſcheho lubcho ſobuſtawa Zahrodnika (hlad. wĕcżawſki powĕſtnik). — Njedżiwajo na to wotmĕwa ſo tónſamy dżeń wjecżor 1/2 8 hodż. pola Rósikec ważna zhromadżizna ze ſwĕtowobrazami. Njech prawje wjele wopyta pridże! Preds.

Domowiny. Wospjet wozjewjamy, zo je generalna zhromadżizna Domowiny njedżelu, 20. t. m., z dypkom 1/2 12 hodż. w Njeſwačrdle w Knjeżim nosćencu. — Dnjowy porjad: Reſprawy, wólby, namjety. Wĕż towarſtwa ſo proſa, zo bychu połnu liĕbu znajmjeńſa ſwojich połnoprawnych zaſtupjerjow wotpoſłałe. — Přisp.: Kóżde Domowinje přiſłuſace towarſtwo ma na generalnej zhromadżiznje prawo na 1—4 zaſtupjerjow z hłoſowanſkim prawom po liĕbje ſobuſtawow, za kotrež přinoſk płaci:

hač do 50 ſobuſt. = 1 zaſtupjer
„ „ 60 „ = 2 zaſtupjerjej
„ „ 100 „ = 3 zaſtupjerjo
wjacy hač 100 „ = 4 zaſtupjerjo

Zaſtupjerjow njech towarſtwo pomjenuje a jim piſomne wobkrućenje ſobu da. Predſydſtwo.

Lichań. „Zernička" zmĕje jutře ſrjedu wjecżor 1/8 hodż. pola Rudolfec ſpĕwanje. Predſydſtwo.

Łaz. Serb. tow. „Handrij Zejler" wuhotuje přichodnu njedżelu, 13. mał. rózka, wulki zjawny ſerbſki wjecżor a njedżelu, 20. mał. rózka, zawrjeny ſwjedżeń ze ſpĕwanjom, dźiwadłom a rejemi we Sólcie hoſcenc we Łazu. Započatk wjecżor we 7 hodż. Wĕcch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeproſuje předſydſtwo.

Pančicy. Nawječorna župa „Sokoła" zwučuje tón tydżeń ſtwórtk (10. II.) wjecżor we wosmich (ale z dypkom!) w Pančanſkim hoſcenc. Wſitcy zwučowacy njech wĕſce přińdu. Načolnik.

Radwoř. „Jedn. Sokoł." Zwnčow. za dźeći tukhwilu wupadnje, dalše ſo w „Serb. Now." přich. wozjewi. Też dorost tutón tydżeń żane zwučow. nima. Přichodny pjatk wjecżor z dypkom 8 hodż. mamy zhromadźiznu z ważnymi wuradżowanjemi. Kóżdeho ſobuſtawa winowatoſcż je, zo přińdże. Načolnik.

Ralbicy. „Wjeſoła Zabawa" zmĕje dźenſa ſrjedu wjecżor we 8 hodż. zhromadźiznu pola Ćemjerec. — Winowatoſcż kóżdeho ſobuſtawa je, zo přińdże. Předſyda.

Sowrjecy. Spĕw. tow. „Solobik" zmĕje jutře ſtwórtk (10. II) wjecżor 1/2 9 hodż. zaſo ſpĕwanje. — Ale přińdźće pak wſitcy. Čińće wſĕch znatych na to kedżbnych. Dirigent.

Sowrjecy. Naſe Serb. tow. „Pod Čornoböh" zmĕje přich. njedżelu, 13. mał. rózka, pop. 1/2 3 hodż. pola naſcheho ſobuſtawa a korčmarja A. Palerja hłowna zhromadźiznu. Knjez wyſši telegr. insp. Kubjenc. Budyſki je nam dobroćiwje přednoſk přilubił. — Ważny dnjowy porjad: Nowowólby přeſtawnoſtnych a druhe nuzne wuradżowanja. Tuž ſo proſy, zo bychu cyle wĕſce wſitke ſobuſtawy přiſłe a prawje wjele hoſći ſobuprĭwjedłe. Hoſćo a nowe ſobuſtawy ſu nam też lubje witani. Nĕtčiſe předſydſtwo.

Swójbne powĕſće.

Swĕrowanaj: Waltaŕ Mĕt ſ Hilku rodż. Jaltej ze Budyſchinje.

Smĕrći: Arnoſcht Jakiſch we Budyſchinje, 80 l. — Hilka ſwud. Engelmannowa we Budyſchinje, 87 l. — Auguſta ſwud. Deinertowa we Budyſchinje, 77 l. — Emma ſwud. Schmankowa rodż. Wjeżerez w Kamjenc. Auguſta ſwud. Hermwigowa we Wojerezach, 79 l. — Hana Hórenjowa rodż. Herrjez we Wojerezach, 68 l. Julius Rohrbach, w Wjeſi Wodże, 59 lĕt.

Hoſpodarſki rozhlad.

Sćrjedu 9. maicho rożta 1927.

Wĕcżawſke kurzy w Hartinje.

1 Dolar . . .	4,2145	100 pólsk. warkow	—
jendżelski punt	20,428	100 ćeſkoſł. krónow	12,475
100 ſwjz. frankow	81,03	100 franc frankow	16,66

Berlinſka burſa ſamo wĕczera kurzy ſfektow ſakhowacz. Njedóńdże drje ſ żanenm wuſnamnenmu horjcżeju ale tež wotdrjebjowanje kurſow wuznoſta. Wobſthod we dołżinach ſliczinach woſta tež wĕczera jara ſnadny. Kurs wójnſkeje pożeżonki ſo wo 20 pj. ſeſlabi.

Produktowe wiki pſchińjeſchcżu wĕczera cżiſcżowe ſeſlabjenje żitnych płacżiſnow a to wohdła, dokeż bě żito we wulkim nĕſchto popuſchcżito. W wożyy druha ruka, to ńa wikowat, wobrot wobſtara. To ſnano cżas prajicz, w kotaż je pjchjemjele na pſchedań nima. Pſchenża pſchiſadżi po zentnarju 5 pj., rożka 15 pj., jeczmjeń naſtupi 5 pj. a wowß ſchomnija 5 pj. Wĕżera płacżeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenży 13,30—13,50 hr., rożki 12,20 hacż 12,45 hr., jeczmjenja natĕmjeſo 10,80 hr. hacż 12,20 hr., nałmjeńſcho 9,70—10,35 hr., wowßa 9,70—10 hr.i
ſa měrz: pſchenży 14,40 hr., rożki 12,95 hacż 12,92½ hr.,
ſa mcju: pſchenży 14,20 hr., rożki 13,02½ hr., wowßa 10,47½ hr.,
ſa julij: pſchenży 14,15—14,12½ hr., rożki 12,37½—12,35 hr.

Na pſchedań.

Kachle kuchinſke w Budyſchinje, Kjkorowa haſa 10 II.
Dułże dobre w Budyſchinje, Wettinſka haſa 42 II.
Wóſ dżĕcżazy na Zidowje 117 delka, Stolno-Borſchczańſka dróha; w Budyſchinje, Lazaretſka dr. 4 delka.
Kaczki, 3 pekingſke, Rodżij w Kamjenzu, Połnożna haſa cżiſło 8.

Pſchihlađacż pytaja:

Hołżu do domu, kotraż rozumi warićż, na knježi dwór we Wyſokej pola Wóſłinka.
Kromſteho wurżodnika, Burſch w Wjeſi Wodże, Hauptſtr. cżo. 191.

Drjewowe awkzije.

W Kożżinſkej hoti njedżelu 13. 2. pop. w 2 hodż.: Nałotre Hyżinowe dołże a halowſowe hromady. Kupaj jeidu ſo pſchi Kożżinſkim puczu a Sylowſkim mjeńiku.

Skrowe depeše.

Berlinſke produktowe wiki dżenſa doy. 3/11 hodż.: Pſchenża a rożka nejchto kruczijchej. Tendenza kruczijche. 3/12 hodż.: Każ pſchjed hodżinu. Tendenza mĕrna.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wołiſowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewa: 100 kg płaczizny po złotej hriwnje.

	8. 2.	7. 2.		8. 2.	7. 2.
Pſchenca	266-270	267-271	buny	20-21,50	20-21,50
rożka	246-249	249-252	woka	24-24,50	23-24,5
nał. jeczmjeń	216-244	217-245	ſadźe lupiny	15-15,75	15-16,5
naz. jeczmjeń	194-207	194-207	ſotte lupiny	17-17,50	18-18,00
wowß	190-200	190-200	ſeradella	27-29,50	28-30,00
kukurica	183-190	183-191	rapa. wosuſk	16,20	16,51
pſchenc. muka	35-37,75	35-38,00	lany wosuſk	20-21,00	21-21,50
rżana muka	34-36,50	35-36,75	poch. melasa	—	—
pł. wotruby	15,25	15,25	bĕrnj. kruſki	29-30,00	30-30,00
rżane „	15,25	15,50	ſyno, 50 kg	2,80-3,3	2,75-3,35
rapa	—	—	rżana ſłoma	1,70-2,00	1,70-2,00
lane ſymje	—	—	pſchenca „	1,05-1,45	1,00-1,35
bróch	33-36,00	33-36,00	wowßa „	1,00-1,80	0,95-1,25
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jeczna „	1,00-1,00	0,95-1,25

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smoterjec kniholičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 34 — Budyšin — Stwórtk, 10. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Hospodarske a financne położenje w Sakskej.

W sakskim žejmje je finanzny minister Weber statny hospodarski plan na lěto 1927 pschedpokojił. Wón njemóžesche žanych wuhladow na polepschenje hospodarskeho a finanzneho położenja cźinić, tola ma wón wěste dowěrjenje, so je hospodarstwo najwjetschu hlubinu krizy pschewinyło. Jara dyrbi žo wobzarowacź, so žo doschónčene finanzne wurunanje njeje němskim statom a krajam njeje dozpilo, so bychu stat a gmejny twjerdy sapschimk sa swoje dawkowe dołhowy měle. Pschibywanje wudawkow němskeho stata wobmyślenja słuschuje. W lěcze 1927 budźa wudawki němskeho stata wjetsche dyžli dołhowy a stat dyrbi žebi teho dla požčonku wjacź. **Hospodarske położenje Sakskeje žo z wulkej liczbu dźěłonjemějerjow je wi**, kotraž je z 207 000 dostawarjemi hłowneje podjerny a z 199 000 dostawarjemi pschirazka w januarje **staw sandźeneho lěta pschekrocźiła. Na 10 000 wobydlerjow ma žo w Sakskej 414 połnych dźěłonjemějerjow liczicź**, mjes tym, so w zbytej Němskej žo mjes 10 000 wobydlerjemi jenož 28 dźěłonjemějerjow nadeńdźe. Finanzny minister swoju rěcź je kłowami słónči: Khutnosć położenja je jasnje spóznacź. Wschě mozy budźa žo dyrbjecź sebracź, so by žo nasch lud z cźažkow nuzy do gwěsćišćich cźažkow dowjedł. Njedźiwajcy smutkownych wobcźežnjenjow móžemy tola z dowěrjenjom k naschemu dźěławemu sakskemu ludej žo nadźecź, so žo tež tele cźažky nusy pschewinu.

Pschemjenjenje w sakskim knjeježstwje.

Demokratiska žejmska frakcija je wutoru w poseźenju wobsamkła, ministerskemu presidentej Heldtej namjetowacź, so by na městno smutskowneho ministra dr. **Dehny** dotalneho němskeho smutskowneho ministra dr. **Külza** pomjenował. Nahódnoscźenska a němskonazionalna strona žo demokratiskemu namjetej pschecźiwjatej. Němskonazionalni **žadaju, so by žo ministerstwo smutskownych należnoscow z jenym němskonazionalnym** sapósłanzom **wobsadźiło.**

Nowy material přećiwo z Keudellej.

Keudellowa aležnosć žo hischcźe tón tydźeń njewuruna. **S tym žo njemóże wjazy liczicź, so němscki kanzler Marx hischcźe tón tydźeń němskemu žejmej wunoscht pschepytanja dźěłi.** Sćrjedu pschipokhodnju je žo w němskej žejmowni rada starschich seschła, so by porjad pożeźenjow blížschich dnjow postajiła. Tam jako sastupjeć němskeho kanzlera statny sekretar pschińdźe a praji, so hischcźe njemóże z wěstoscźu rjec, hdy němscki kanzler w němskim žejmje žłubjene rozjasnjenje wo Keudellowej wězy poda. **Mjes tym je nowy material pschećiwo Keudellej doschoł, a tónle material dyrbi žo najprjedźy pruhowacź. Pódla teho je hłyschecź, so ma žo hischcźe z dalschim wobcźežowazym materialom liczicź.**

Pschewidźomnje njeje wocźakacź, so žo prjedy pschichodneho tydźenja Keudellowa debatta w němskim žejmje sapocźnje.

Danske a němske zła.

Danske knjeježstwo budźe žo w Barlinje na to wobcźežowacź, so němske knjeježstwo jenož dowos wěsteje hrymady danskeho smjerscheho mjasa do Němskeje dowola, mjes tym so dowos amerikanskeho smjerscheho mjasa nje wobmjesowany. Po němsko-danskim wikowańskim sprěcźenju ma Danska sa dowos smjerscheho mjasa te same prawa kaž Amerika.

Němsko-pólske jednanje wo wikowańskim sprěcźenju žo pschetorhło.

Němska a Pólska njemóžetej žo wo sapżydlenju Němcow w Pólskej dorěcźeć. Pólska žo boji, so bychu Němcy z hromadami w nawjecźornej Pólskej sapżydlili a kraj pschenèmcźili. **Pólske knjeježstwo je tejele pschicźiny dla schtyrjoch wyschich sastojnikow hornjoschlezskeho towarstwa sa wuskokolijate żeleznizy wupokasało. Protesty** němskeho knjeježstwa pschecźiwo temu njeźbu wupjecha měše. Pólski wójwoda w Katowizach, kotryž je žo sapowědźił, pschebywanje němskich sastojnikow podležschicź, žo na to powołkaja, so schtyrjo němscy sastojnizy se swojim pschebywanjom w Pólskej Polakam dźěło bjeru.

Němska hžejorska strona.

Pschi wutornischim žwjedźenju **wojeńskeho jubileja** prjedawschego khěrna w Barlinje je žo nowa strona schérschej sjawnosći pschedstajiła. Wona žo „němska hžejorska strona“ mjenuje a chce město republiki hžejorstwo postajicź. Němskonazionalnym porokuje, so žu z republiku měr sčinili a so hromadźe z zentrumskej stronu w knjeježstwje žedza.

Francowske nowiny wo němskich planach přećiwo Pólskej.

Barlinski dopisowaŕ Pariskich nowin „Intransigeant“ „wotkrywanje wo němskich rańschich twjerdźiznach“ wojsejja, kotrež je jemu pjeza derje wobhonita wožoba dowěrika. We wotkrywanjach žo praji, so němske rańsche twjerdźiny žamo w stawje, w kotrymž žo wone wostaja, stajnje Pólskej je strachom hroža. Dopisowaŕ na drobnje pische, so je Němska wot lěta 1924 po planje žwoje rańsche twjerdźiny wutwarjowałe a tak **mózne offensiwne sejperanischcźo pschecźiwo Pólskej wutwarila.** Sa cźas jednanja, kotrež k wobsamknjenju Locarnskich sprěcźenjow dowjedźechu, a po podpisanju sprěcźenjow žamnych, je Němska žamo žwoje brónjenje pospěschika. Dopisowaŕ z teho wotwodźuje, so kontrollska kommisija njeje namjetowała, jedyn lud pschecźeńo jeho woli wotbronicź. Teho dla njeje žaneho druheho hrědka za rukowanje bjezstracha, hacź žebje žamnego brónjenja spjerzecź a žwoju žwobodu žam sakitacź.

Strandersowa spionażna należnosć.

Jendźelskeho offiźera Strandersa, kotrehoż žu we Francowskej spionaże dla sajeli, žu khłostańskemu žudej pschepodali. Standers je žo wusnał, so je žydom krótź do Parisa puceźował, so by tamnischi wustajenju lětadłow wopytał a žo two nowej techniju lětadłow wobhonił. Sa tele puceźowanje je wón 5000 hriwnow dostał. Wón wudawa, so je jenož taste dokumenty a powěsće dale dawał, kotrejž žu tódomu pschistupne byłe. Tajny abo jenož dowěrliwy material wón njeje wuził.

Jednanje wo Tangerskim prascheńu.

W Parisu je žo žrjedu francowsko-schpanske **jednanje wo Tangerskim prascheńu sapocźałe.** Francowska je swólniwa, schpanske žadanja dopjelnicź, wona pak je žo rozsudźiła, so kóždy namjet wotpokaje, kotryž žo na pschemjenjenje sprěcźenja lěta 1923, internazionalny statut sa Tanger nastupazy, měri.

Danski kral žo 10 prozentow žwojeje mšdy wotrjeknje.

Danski kral je dla hospodarskeje nusy pola statneho ministerstwa namjet sapodał, so by žo jeho a kronprynzowa msda wo dźesaće prozentow snižiła. Napołsledk stej kral milion a kronprynz 48 000 krónow lětnje dostawałoj.

Revolucija w Portugalskej.

S Madrida žo 9. februara powě: S Lissabona pschichadźaje powěsće žebi husto napschećžo rěcźe, tola dawaju spóstacź, so je Portugalska w połnem revolucionarnym hibanju. Po dotal njepotwjerdźenych powěsćach žu žo w Algerje leżaze lětarske muzikwa spiecźile a do Lissabona cźahnu, so bychu žo sdźěłarjam pschińsamkli. Dale žo powě, so žydne wojowanje w Lissabonje dale traje, a so wójnske łódźe dale do pschibrjożnych batterijow tśeleju.

Amerikanski pósłanz w Lissabonje, Deering, je amerikanskemu statnemu departementej we Washingtonje telegrafował, so je położenje jara khutne. Pósłanz a jeho sastojnizy žu dyrbjeli pósłanstwowe twarjenje wopuscźicź, dokelž wono trajnje pod tśeleizu cźežkich kanonow a maschinskich tśelbow leżeshe a granaty do njeho bijachu.

Knjeježstwowe wójsko Oporto wróćo dobyje.

Po schćěhnaczehodninskej cźežej tśelenju knjeježstwowje artillerije žu žo sdźěłarjo bjes wumènjenja poddali. Skoro zyły Batalhański městowy dźěl je žo z bombardementom wupuscźił. Mjes zwilnym wobydleństwom, kotrež z wulkeho dźěła njebě po kasanju wójnskeho ministra žwoje wobydlenje wopuschcźiło, žu někotre sta ludźi smjerćź namakali.

Wjednizy sdźěłarjow.

Njedźiwajcy kruteje zensury žu někotre powěsće wo rostwiecu revolucionarneho hibanja do Parisa pschischłe. Wone pokazuja, so je nětcźišcha revolucija najkrawnischa, kotraž je Portugalsku po powroćenju monarchije potrjechiła. Nědyschi sapósłanz demokratiskeje strony, Jaime Morais, je prěni ultimatum podpisał, z kotrymž žo knjeježstwo namolwi, so by wróćo stupiło. Revolucionarojo pódźelu w Oportu manifest rosćěrichu, z kotrymž žo pschipowědźi, so je republikanske wójsko hromadźe z ludom republiku wobnowiło, a so je žo nowe knjeježstwo postajiło. Mjes zbudźowarjemi revolucionarneho knjeježstwa žu schef republikanskeho hibanja, Castro hejtman Pina de Morais, nědyschi wójnski minister Matos a druhi. Jěschiźafej „Carvalho“, kotryž w tu chwilu psched Lissabonom leži, je žo pschichapał, so dyrbi arsenal, kotryž je w rukach revolucionarow, wobsćěrjecź. Pólna artillerija, kotraž je tehorunja k sdźěłarjam pscheschła, na tśeleizu wotmołwja.

*

Kaž Parizšti „Journal“ z Lissabona powě, žu redaktorowe tśjoch nowin sajeli, kotrymž bě so sakasało, wuchadźecź. Po tych samych nowinach žu portugalscy offiźirojo, kotśiž su pisches mjesy cźekli, prajili, so je revolucionarne hibanje njeje poradźiło. Wobydleństwo njeje revolucionarow podpjerało, a wojacy, na kotrychž žu liczili, njejsu so jim pschińsamkli.

Jendźelska chze žwojich stacźanow schkitacź.

Nicźišcha revolucija je dwaseta, po wunwolanju republiki w lěcze 1910 w Portugalskej. Tón krócź pak **žo** wo wjazy dyžli wo wojeńsku spjerćenju jedna, „Morning Post“ pische. „Daily Mail“ mèni, so žu wjednizy revolucije w swjasku z rusćimi kommunistami a warnuje na wulke wikowańske sajimy Jendźelskeje w Portugalskej pokasuje. Podobne starosće žu drje jendźelske knjeježstwo pohnuło, tśi wójnske łódźe z Gibraltara do Lissabona a Oporta pósłaco. Kaž „Morning Post“ dale pische, hódnosći jendźelskich sajimow w žamym Oportu někotre miliony puntow sterlingow wucźinja.

Lětarja Franca sajeli.

Po powěsći z Madrida je schpanska politiska policija wojeńskeho lětarja Franca sajała a do Bajadoza dowjesła, hdyž z nim kaž z twjerdźiśiskim jatym wobkhadźeja. Franc je žebi jako lětar gwěłowu žłamu dobył, dokelž je prěni był, kotryž je z lětadłom se Schpanskeje do Argentinskeje pschileceźał. Jako pschicźina jeho sajeza žo mjenuje, so je wón žwojim pschećelam w Argentinskej telegrammy pósłał, w kotrychž njesamjelcza, so je jemu Primo de Rivera njeschmatbitki. Někotre z tychle telegrammow, z kotrychž je jedyn argentinski president Alvear dostał, žu žo w argentinskich nowinach wosjewiłe.

Wójna w Chinje.

Nowe njeměry w Hankawje.

W Hankawje, w žydle Kantonskeho knjeježstwa, je žo wutoru někotre sta wozowom wulka cźrjoda ludźi psched jendźelskim žydlischcźom shromadźiła a je spytała, žo do njeho dobyć. Nucźe swołane chinesce wojeńske patrouille demonstrantow rosehnachu.

Politika jendźelskeho knjeježstwa w Chinje.

W jendźelskim delnim žejmje je ministerski pschedsydza Baldwin krótke knjeježstwowe wobsamknjenje cźitał, kotrež w nětorych słowach knjeježstwowu politiku wopschija. W nim rèka: Powschitkowna knjeježstwowa politika žo na sledowanje wopominanje załožuje: Naschi wojacy žu žo do dalokeho ranja pózłali, so bychu žiwjenje Jendźelcza-now wobsedźe w Shanghaiu schkitali. To bě jenicźke knjeježstwowa politika.

Jeli so parlament mèni, so je nusne, w Shanghaiu hyndom wojakow na brjóh wusadźicź, budźe knjeježstwo tak cźinicź. Jeli so niz, budźe žo nawjedowaza brigada w Hongkongu w hotowosći dźerzecź, mjes tym, so žo druhi dźěł wojeńskich mozow bliži. Někajke dorěcźenje z knjesom Cźenom njemóże wšo wo hibanju wokolnow rosrudźicź, kotśiž žu žo jenicźzy se samykłom pózłali, so bychu žiwjenje Jendźelcza-now schkitali.

Jendźelske wójsko žo do Shanghaia wjeze.

Jendźelska žo z chinesćinami protestami njeda wotborzecź, žwoje wójsko do Shanghaia dowjesć. **Druhemu bataillonej Gloucestershiresćeho regimenta, kotryž je žo wutoru do Hongkonga pschiwjesł, je žo pschikazało, so dyrbi žo do Shanghaia podacź.** Jendźelska mèni, so dyrbi žo pschećiwo smutskownym njeměram w Shanghaiu, hdyž „cźerwjeni“ wulku agitaziju rozwiwaju, schkitacź

Mjes jendźelskim jastupjerjom **O'Mallehom a Kantonskim** jwonkownym ministrom Cjenom ƀo jnowa wo jendźelskich wumněnjenjach jedna.

Kaž „Central News“ ze Shanghaia ſhonja, ƀu ƀo **Kantonſzy wojazy w Nanczangu ſpjeczili.** Wojazy ſu pjecza někotrych offizjerow morili a poczeli, město wurubicź.

Na żeleznistnim czahu, ſ kotrymž ƀo wojazy a municija mandżurskeho wójska wjeſeſche, je ƀo *rozbudnjenje* ſtako, ſ kotrymž je ƀo někżde 100 wojakow morilo a ſranilo.

Jendźelske knjeżerſtwo je generalnemu ſekretarej Swjaſka Ludowy pismo pósłało, w kotrymż ƀo rosprawa wo **podawkach w Chinje** podawa.

125ličny jubilej firmy Jan Jurij Pahn w Budyšinje.

Dźenża, 10. ſebruara ſwjeczi ſnata Budyſchćita firma **ſonjazych módow, Jan Jurij Pahn,** jubilej ſwojeho **125ličneho** wobſtaca. S niſkich wobſtejnoſczow, kaž ju jeje ſakożeł w ſwojim czaſu **wutwori,** je ƀo wobkhod pſches dobre a hubjene czaży pſchebędźił a je ſwoje **mětno jako jena ſ prénjotnych firmow w czeſczi wobkhowak** a ſteji dźenżnišchi dźeń mjes nacżolnymi Budyſchćimi **firmami.**

Sakożeł wobkhoda bě **Jan Jurij Pahn.** Wón **narodźi** ƀo 18. ſeptembra 1775 w Cżornych Noſtizach. W lěcże 1802 wotewri w Budyſchinje pſchi torhoſchczu **w Treutlerej piwownym dworje** njedaloko tupnjey (**Gewandhaus**) **wobkhod** pſchirěſnych **towarow.** Knjes Jan Jurij Pahn bě originalna wożoba. Sę ſwojimi kupzami wobkhadźeſche ſtajnje na pſcherzelne waſchnje a ſa kżdeho mějeſche wjeſele ſortne pſchipomnjenje. Schtóż na jeho **twory** ſwarjeſche abo mějeſche nětchto na nich wuſtajicź, tohо wědźeſche wón na ſtrótke waſchnje ſe klamow wucżiſchczeź.

Jako bě Jan Jurij Pahn 31 lět ſtary, **wożeni** ƀo ſe 23ſětnej dźowku **ſararja Cubituża. Tola mandźelſtwo** njedyrbjeſche dołho wobſtaca. Hižom dobre lětko paſchiſcho, w januaru 1808, wumrě jemu mandźelſtwa. We ſamknjym lěcże hiſchcze wuſtojny pſchekupz ſwój wobkhod pſchepokoji a powjeſchi. Sa 2 000 tolerjow kupi leżownoſcź pſchi Jitnej haży, do kotrejż ſtónczinje ſwoju pſchedawarnju w lěcże 1814 pſchenjeſe. Jan Jurij Pahn **wożeni** ƀo ſ druhemu raſej — w lěcże 1811 — ſe **burſkej holzu Johanu Karolinu** Schěrazej ſ Lipicza. Wona bě jemu ſwě̀rna pomocznica w czeſkich njeměrnych wójniſkich czaſach a luba ƀohowa. Jako pſchekupz njemějeſche knjes Pahn tehdy lohke żiwjenje. K wudospołnjenju ſwojich **towarow dyrbjeſche** ƀo ſam ſ wożom do Lipſka na maſu podacź, ƀo by ſebi ſa wobkhod nowe **tkaniny** nakupował. So knjes Pahn tehdy ſwój wobkhod na nětkotre tydźenje ſamknuzź nietrjebaſche, mějeſche ƀo ſwojej **mandźelſkej** dźakowacź, kotraż jeho w czaſu njepſchitomnoſcże ſaſtupowaſche. Skónczuje knjeni Pahnowa też ſama na Lipſczańſku maſu ſjedźeſche.

Pahnez **mandźelſtaj dyrbjeſchtaj** też cżeſte czaży pſcheżiwicź. Mužwobdźełnička wójna a pſched njej Napoleonowe czaży pſchiniſeſchetu wiele wobcżeżnoſczow a njeſpokojnoſczow. Tola ſmužitaj cżłowjeſkaj wiſchitko derje pſchetrajichtaj. Po cżeſkich lětach próżn a dźaka pſchiſtupi dźeſchu ſtate lěta wotpocżinka. Jako w lěcże 1847 ſeju najmłódſchi ƀyn Karla Hermann Pahn, kiż bě tehdy 24 lět ſtary wobkhod **pſchewza.** Doſtawſchtaj ſtaraj cżłowjekaj czaż, w kotrymż jeju ſiwjeńſke dźeko rjenje roſcheże. Wonaj mózeſchtaj ſo nětk na derjeżaſtużeny wotpocżink podacź. Po 6 lětach, 6. haprcze 1853, ſemrě knjes Jan Jurij Pahn. Jeho **mandźelſka** dźeſche ſa nim 7. junija 1861.

Pahnez wobkhod dale roſcżeſche a kżejeſche. Jeho tehdomniſchi mějicźel, knjes Karla Hermann Pahn, kupi tohodla leżownoſcź, kiż napiſchecżo jeho dotalnemu wobkhodej leżeſche na rózu Hownecho torhoſchcża a Zitneje haży; w tymle domje je někdy Kaſpar Neuzer a pſched nim jeho **pſchichodny** nan **Melanchton** bydlił. Knjes Pahn da ſtare twarjenje ſwottorhacź a natwari w lěcże 1862 **nowe** wuike twarjenje. Wobkhod ƀo pſchezo bóle **a bóle roswiwaſche. 21. meje wumrě knjes Korla Hermann Pahn. Wobkhod jeho wudowa dale wjedźeſche,** doniż jón jeje ſyn **Richard Pahn** 1. ſebruara 1897 njepſchewza.

Tak je ƀo tele dny ſ dobom jubilejſkim wobkhodnym ſwjedźenjom runje 30 lět **minyło,** ſo nětſchiſchi wobſtejer wobkhod wobſtarja. Wón je ſrosumił, herbſtwo ſwojeho nana a dźeda derje wobdźełacź a pſchiſporjecź. Wobkhod dobu ſebi pſchezo wſetkich nahladnoſcź a ſtupi hóry do rjada Budyſchſkich prénjſchich firmow. W lěcże 1909 knjes Richard Pahn ſwój wobkhod dospołnje pſcheſwari a jemu wulkotny ras da, kotryż hiſchcze dźenża ma. Też horni połkhod do wobkhodnych měſtnoſczow pſchiwſa a wutwori tak nowocżaſne klamy, kotrejż hiſchcze dźenżnišchi dźeń dobry ſaczišchcź na wopytowarjow cżinja.

W cżeſkich czaſach wójny a inflazije, hdyż běſchtej wobkhodnikom tak ruzy wuwjaſanej a hdyż ſkoro wſchędnje pſcheměnjenje płacżiſnow ſebi wulke woporу wot wobkhodnikow żadaſche, je knjes Pahn ſrosumił, ſe **jaſnym wóczkom położenje wobknjeſcź a ſwój** wobkhod k nětcżišchej wohladnoſcźi dowjeſcź. Jeho ſakaży, ſwojim kupzam ſ najſcżipſchej tworu po tunich płacżiſnach poſkużowacź, je jemu wjele pſcheczełow dobyła a rjane **wupſchechi pchinjeſeła.** Nahladny **wobkhod** junu ſyn nětcżiſcheho měſcżela, knjes Joachim Pahn pſchewoſmje.

Knjes **Richard Pahn** je w Budyſchſkim ſiawnym żiwjenju nahladna wożoba. Hižom dołhe lěta je ƀohatkaw Zitawſkeje witkowaſſkeje **komory** a je też ſakożeł a 1. pſchedſyda raiſchſakſkeje wotnożti němſkoſtatneho ſwjaſka textiloweho dróbneho wikowanja. K cżeſtnemu jubilejſkemu dnjeſ ƀo knjeſei Pahnej mnoho ſbożapſchecżow ſe wſchěch kónczin dostanje. Też my pſchejemy firmje k jeje jubilejej wjele ſboża a tyczе ſa pſchichodny cżaſ.

13. porjadna krajna ſynoda.

W Drježdżanach, 9. 2. 27.

Dźenżniſchi dźeń wożeſbje w *měſtach* muſſy a ſónſke hromadże ƀydła a ƀu jako mandźelſtwy żiwi, hačrunjeż njeſu ſwerowani. W prjedawſchich czaſach běſche taſke hromadźeżiwjenje ſakſalane. Dźenża polizija hakle ſakrocża, hdyż je taſke hromadźeżiwjenje ſławnoſcźi ſ pohórſchkom. Tehdyla je próſtwa na ſynodu dóſchła, ſo dyrbjał ƀo taſi njedoſtatk wotſtronicź. Synoda wobſarjuje, ſo ſu wobſtejnoſcże taſ rudne; tola njeſtej we *ſeje mozy, tu wotpomhacź. Tehdyla dyrbi* ƀo **zprawine** knježiſtwo na ſtatne wobrocżicź a ſyntacź, hač chże tule pomhacź. Wożebje ƀo na to pokaſa, ſo wudowy we wójnje padnjenych ƀo njeſenja, dokelż potom penſiju ſhubja. Tuż ƀu radſcho w dźiwich mandźelſtwach żiwe.

Knjes dr. Jeremias **rospramjeſche** wo **próſtwje,** po kotrejż měſe ƀo ſararjam, kiż maja w druhich wożadach ſaſtojniſke dźeła wobſtaracź, jich dźeło, wożebje pak jich jeżba do druheje wożadu **a wſchitke nuſne wunoſki** ſarunacź. Konſiſtorſtwo mělo to wożadam poruczicź. Też **dyrbjało** ƀo wot **zyrkwineje** wyſchnoſcże na to dźiwacź, ſo mělo ƀo ſa dźeło we wożnoſczenjach wożadach ſarunanje pak ſ pokładnizu ſa ſararſtu **mjdu pak** ſ pakanznjeje pokładnizu wuptacźicź. Dale ƀo wo wukas **zyrkwineje** wyſchnoſcże proſzu, po kotrymż mělo ƀo ſ zyrkwinych pokładnizow pſchedewſchčm mjdy ſa ſararjow a druhich **zyrkwinſtich** ſaſtojnikow płacżicź. Synoda wſchě tele **próſtwy ſa ſprawne pſchipóſna a namjety k jich dopjelnjenju** pſchija.

Hanczka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 10 februara.

† 1918 w Ochranowje ſerbſki miſionar Handrij Hetaš, kiż je wot 1859—1894 w Južnej Afriey ſkutkował.

Měſacź.

Hlej, měſacźk z jasnym wobliczom
Přez aether ćiše kročі;

Kóne njeje z jeho ſwětleſkom,
Hdyż njewidźa jón woči;
Hdźeż ſwoju ćiſtu ćěrt wón złožił ma,
Tam ſlónčko wóčko wobroća.

Njech sy kaž měſacźk, wutroba!
Budź ćicha, jasna, mila;
O njepraj: mi je njehoda
Wšu ſwětłoſć zaćěmnjała;
Hdźeżkuli twoja noha dźe,
Tam zhladuje Bóh na tebje!

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Nižiny leża w połnozy a połonju Europy. Wyſchina cżełnje ƀo wot Jendźelskeje hacż do Ruſkeje. Nowa nižina pola kupy Island mohła ſtrano nam ſe ſwojimi wuběrkami wjedro nakażeź. Skiſkeża pak pſchezo wyſoko na rjane ſteji. — Juſe **pjatk** ſchadźa błónczko 7,27 hodź. a khowa ƀo 5,02 hodź. Měſacźk ſchadźa pſchiſy. 12,05 hodź. a khowa ƀo na ranje 3,39 hodź.

— *Naſchim cżeſczenym evangeliſkim cżitarjam* dźiwamy, ſo ma ſerbſka knihařnja hiſchcze někotre „**Biblijske pucźniki**“ na ſkładze. Niech ſebi **pſchichodnu** ƀobotu kżdy, kotryż żadyn nima, taiki wotewja.

— **Wólby do wokrjeſneho ſejma** (Bezirkstag) ſa **Budyſchſke hamtike hejtmanſtwo.** Wunoſchki wólbow, kiż ſo ſandźenu njedźelu, 6. febr. wotmělchu, wólbne wjedniſtwo wczera ſrjedu w ƀoſpodarſkiej ſjuwi hamtikeho hejtmanſtwa ſwjeſcźi. Wobras wólbow je ſcżehowaz: Wokrjeſ hamtikeho hejtmanſtwa dźeli ƀo do 7 wólbnych wokrjeſow. W prénſchich 4 wólbnych wokrjeſach (Schkrachowſke wěſy, Pſchi Wyſokim lěſu ſHohwałd, město Biſchofzwerda a Biſkopitze wěſy)) ſtejachu ſebi najſcherżo prawizne ſtrony a ſozialdemokratoja, njeż tym ſo w ſchtyrjoch ſjach wólbnych wokrjeſach (w dolhowjeſornym, dolhorańſkim a ſrjedźnym) ƀo też Lużiſki Burſki Swjaſk na wólbnym wojowanju wobdźeli. Prawiza dobu ſebi ſaſo 24 ſydłow, kaž dotal. Sozialdemokratoja, kiż ſmějachu dotal 16 ſydłow, dyrbjachu ƀo ſ 15 ſpokjeċ. Lużiſki Burſki Swjaſk ſackżehuje ſ 1 ſydłom do nowcho wokrjeſneho ſejma. Mjesna wuſkowolenych ſavódſkarzow ƀu ſcżehowaze: Sa prawe ſtrony: měſchczańoſta Bogt w Schkrachowje, krajny ſtarſchi Benno ſ Noſtitz-Wallwitz w Schlandźe, měſchczańoſta Bruno Seibel w Korjnym, twarſki miſchtr Pawoł Hübner we Wjeleczinje, dźełaczeł Pawoł Bogt we Wolbranezach, wobdźełaſer rěſaka Alexander Mierſch we Wjeſowjcu, wobdźełaſer młyna Pawoł Langa we Delnich Pólkowach, měſchczańoſta Werner Müller ſ Biſkopitz, hoſcżeńcaŕ Bożidaŕ Klinger w Biſkopitzach, měſchczańoſta Gnauck w Rammowje, kowaŕſki miſchtr Baumann w Semizach-Tunizach, ratař Mayer we Wjelkowach, rěmiſlnik miſchtr a hoſcżeńcaŕ Kurzreiter w Spytzach, rycżerſkubłeŕ Korla ſ Boyberg we Wulkim Wjelkowje, kubłeŕ Renež w Cżornezach, kowaŕſki miſchtr Müller w Rakezach, kubłeŕ Pětſch w Bórku, rycżerſkubłeŕ ſ Waldorfa we Lutobczu, měſchczańoſta Wjeſař we Bukojnje, měſchczańoſta Garbař w Minakale, měſchczańoſta Gliuzel we Wichowach, żiwnoſcżeŕ Reiniz we Wujezku, ſabrikſki direktor Zuckerriedel w Raſchowje, rycżerſkubłeŕ hrabja Schaff-Riaucour w Huży; ſa ſozialdemokratow: pokładnik Richter we Wjeſeczinje, wuczeŕ Gruhl w Sohlandźe, ſwiatkowy *pſchihladowaŕ Eyßler w Korjnym, ſkałaŕ Berger we Wa*rowzy, ſkałaŕ Schołta w Hornich Pólkowach, ſwjatkowy pſchiſtajeny Tränkner w Biſkowjach, ſkałaŕ Barthel w Semizach-Tunizach, pſchiſtajeny pſchi khorownej pokładni Einhelfinger w Sſmilnej, żiwnoſcżeŕ Schiman w Komorowje pola Rakez, maſchinſki dźełaczeŕ Lankers w Sčžiczach, pórzlinſkeŕ Jenčź we Wulkej Dubranje, hejmſki ſapołanz Wjela w Horuſej Hórzy, měſchczańoſta Mulansky w Dobrſuchi a piwaŕz Cżarnka we Wurizach; ſa Lużiſki Burſki Swjaſk: kubłeŕ Pěſch w Nowych Porſchizach.

— **Je uźerżiſcha ſtuna za nětſchu ſchłóna?** Ratařſka komora Brandenburkſkeje prowinzy, wupraji ſo wo ſwjeſku, kiż *moſi hiſchcze pychnicź*, ſo by zdóna ſ direktnym ſtrachom ſa pólne płody był. Naléetne ſzy.oy pſchijidu hakle w měrzu a haprcżeli do ſemje a naſtupnje ſtuna *móża jenož pſchi wopraudże ſylnym ſnjeżiku ſchkoło-*

Nanožo a synožo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

38] (Pokraczowanje.)

Po cżaſopiſu nanjetowaſche Annna Sergejewna ƀo pſchechadźowacź hicź; ale tu poża ƀo deſchcżik pſchekapowacź, a towaršchnoſcź, ſ wunwjazom mjeſchchowſki, wróżi ƀo do ſalena. Pſchijdźe ƀuƀod, kiż ſebi rad ſahra, ſ njenom Porfyrij Platonicź, toſtejcżi, ſchěduſchi cżłowjek ſ krótkimaj nóżkomaj, jako ƀyſchtej potoczenej bykej, jara ſwórlivy a ſortnivy muż. Anna Sergejewna, kotraż najbóle jenož ſ Basarovom ƀo rozmolwjeſche, wopraſcha ƀo jeho — hacż ƀo wón njechą ſ nimi we ſtaromódnej hrě „preſérence“ měricź. Basarov **do toho** ſwoli, prajo, ſo dyrbi ƀo w prawem cżaſu na ſaſtopnjstwo wokrjeſneho lekarja pſchihotowacź.

„Běrće pak ƀo na kedżom,“ pſchijponni Anna Sergejewna, „mój ſ Porfyrijom Platonicżom Waſ wuhrajemoj. A ty, Katja,“ wona rjekny, „ſahraj Arkadijej Nikolajevicżu nješchto na fortepijanje; tón ľubuje ƀuƀodu a też my ƀudźemy pſchipoſłuchacź.“

Katja njerada dóńdże k pianu; a Arkadij ƀam njerad ſa njej ſcżehowaſche, hačrunjeż mějeſche ƀuƀodu rad: jemu ƀo ſba, ſo ſrjeni Odinzowa jeho wotežyła, — a jeho wutrobu ſimjaſche, każ to pola kżdeho młodeho cżłowjeka we ſwojich lětach bywa, taſte njeſpokojne a cżiwilowace ſacżuce, podobne pſchedcżuczu ukodeje ľubjeże. Katja wotkry kładźer a wopraſcha ƀo, njehladajo na Arkadija, na poł wótſje:

„Schto mam Wam ſahracź?“

„Schtoż chcżeże“, bjeſkaŕ wotmolwi Arkadij.

„Kaſku ƀuƀodu maże Wy radſcho?“ wopjetowaſche Katja, njepſcheměnjo ſwojeho położenja.

„Klaſiſku“, ſ tym ƀamtnym hłoſam wotmolwi Arkadij. „Ľubujecże Mozarta?“

„Mozarta mam rad.“

Katja wubra ſebi Mozartowu C-moll-ſantaſiju ſe ſonatu. Wona hraſeſche jara derje, hačrunjeż trochu kruce a ſuchо. Njewotwobroczejo twoczow wot dypkow a huſje kruce ſtłóczišchi, ſjedźeſche wona njepohlibiwje a runje, a jenož na kónzu ſonaty ƀo jeje wobliczo ſapyri, mała ſapjetka, roſwinywſchi ſo ſ włoſom, ſwiſeſe ƀo na cżełmne brjuſki.

Arkadij ſ woſchebitej krożjonoſczu ſłuchaſche na poſlednі dźeł ſonaty, na tón dźeł, w kotrenż, wobſtrejdj jimaczeje wjeſełoſcże ſwożowacze melodije, nadobo ſwodołbjwaju ƀo wulkiwy tajſeho ſtruchłeho horja... Ale myſlicźeł, wuſłuchowacź w nim ſe ſwukami Mozarta, njepoczahowachu ƀo na Katju. Hladajo na nju, wón ſebi jenož pomyſłi: „Tale knjeżnicźa wſchak hubjenje njehraje, a ſama je też zyle ľubosna.“

Skónczo ſonatu, Katja, njepuſchczo rukow ſ dótkadłow, ƀo wopraſcha: „Je dość?“ Arkadij ſnapſcheczíwi, ſo njeſmě jeje dobrotu bóle ſujetwużiwacź a poża ſ njej wo Mozarcze rěcżeć, wopraſcha ƀo jeſe, hacż je tule ſonatu ſama wubrała abo je ju jej nětko porucził. Ale Katja wotmolwi jemu jenoſtkżuju, wona ƀo ſłyhowa, ſo bychmy *tak prajili, bo ſlinkowoje thżeli.* Hdyż ƀo to tak ſ njej ſtawaſche, njerwuńdże wſchak bórzy ſaƀo je ſebje; ſama jeje wobliczo pſchija potom wuras ſpjerawy, hač ſroſo tupy. Wona drje njebě runje ſtrachowżiwo — ale njedotwérliwa a trochu ſatrajchena pſches jeje wukładowacu ƀotru, ſchtož haſcź, hacż ſo, pſchiwabiwſchi ſ ſebi wroczoppchibżaluſcheho ƀrijża, poczo pża po hłowje hładźicź. Katja pak ſaběrasche ƀo ſaƀo je ſwojimi ſwětkami.

Basarov njeſ tym cżinjeſche jene „bejte“ ſa druhim. Anna Sergejewna mějeſche miſchtrſtwy karty hracź, Porfyrij Platonicź tohorunja ſwojeho muża ſtaji. Basarovej běſche doſcź *njepſchijomnje, ſo bě pſchěhrawał, hwrnjeż to też jenož mało* było. Pſchi inżeneri Anna Sergejewna ſnowa poċża wo botniży rěcżeć.

„Juſtje rano chżemoj ƀo pſchełhadźowacź“, rjekny wona jemu, „ja bych rad wot Waż ſejſnała łacżanſke mjena a ſamowmoſcże półnych twórkow.“

„Schto mója Wam łacżanſke mjena twórkow pomhacź?“ wopraſcha ƀo Basarov.

„Cżłowjek dyrbi wſchitko nawukнyć“, wona ſnapſcheczíwi.

„Kaika ſpodźiwna żónſka je Anna Sergejewna!“ ſawoła Arkadij, hdyż běſchtaj wobaj ſamoj *hromadże w pſchipo*kałanej jimaj ſjiwjiju.

„Dw haj“, wotmolwi Basarov, „ta knótra ma ſrowe mołby. Ale, a też ſa wuſchomaj ma!“

„We łajkim ſtmyſle ty to měniſch, Eugenij Waſiliicź?“

„W dobrem ſmyſle, w dobrem, mój najlubſchi pſchecżelko, Arkadij Nikolajicź. Ja ſym pſchecżiwdc eny, ſo wona ſwoje łubło wubjerne ſarjaduje. Tola je-li ta nětko wobdźiwowacź, tak nij ju, ale jeje ƀotru.

„Kak tak, tohole brunaczka?“

„Haj, tule brunetka. To je cżi cżerſtwe Boże ſławnjeńcko, taſke njedobtkane, a ſtrachoczíwe a mjelczace, a wſcho, ſchtoż chżeſch. To je hódno, ſo ƀo cżłowjek ſ nim ſabéra. S tej holczku mózeſch ſapoczecź, ſchtoż ſchcżeſch; ale ta druha — ta uża ſa wujchomaj.“

Arkadij na to nicżo wjacy Basarovej njewotmolwi, a kżdy ſ njeju lehny ƀo ſpacź, ſe ſwojimi ƀamtnymi myſlemi w mojhach.

A też Anna Sergejewna na tuttom wjeczorje myſlicźe na ſwoju hoſcżi. Basarov bě ƀo jej ſpodobał — proſty wſcheho kokettwa a poſmy wótroſce ſwojeho roſbudu. We mim wona widżeſche nješchto nowcho, a to wabjeſche jeje wczipnoſcź.

(Pokraczowanje ſeżehuje.)

wacz. Hórsche by bylo s bernami, wosebje schodz sastaranje nastupa. Pscht zwlnym smjerschu njeby wscho transport jdzinych bernow do nastupa mozny byl.

— Na pósrowej zukowej zdarje s Kamjenza do Khrósczicz a Panczicz podlschenej jdzbje sobotu a njedzelu wjeczor 6,30 hodz. a 8,23 hodz. s Khrósczicz do Panczicz dla slabeho wuzziwanja wot soboty, 12. februara wupadnjetej. Popoldnischje jdzby stonja so pschichodnje wschitke w Khrósczizach.

— Kukawy sa ptaczki! Hdyz ptaczkam twaricze, njeswostanu wam dan dolzne. Rady jebi njechcyhmy wdzesi s milijardami wschelakich ma'ych schadownikow naschich rostlinow, hdyz njebohatemu we wojowanju pschecziwo schkodnjacym ptaczki jako pomoznikow mesi. Kukowy dyrbja so z wulzitnej dzerku z ranju powdshnjez. Na to so pschczo hischcze pschemako dziwa. Schórz lubuje towarschnosez. Sa njeho ma so na jenym schtomje wjazy kukawow pschiprawicz. Haj, njeschézi tez za tutoho nalztetneho spewarja samo kukawy z wjazy posthodami nattwaricz a njetrjebasch so tohodla bojesz, so mjes schtórzami jwada nastanje, schto ma horjeka a schto deleka hydlicz. W kukawach pak tez druhe ptaczki nadu hnezdza. Wo wroblikach njechamy rezzecz, ale tez fyzkorki, czerwjene wopuschki, schére pliczki atd. je rad wu'iwaju. Jeli chcemy fyzkorkam prawje pschijomne sczinicz, dyrbimy kukawu na prawje schescherjatych schtom powdshnjez a to jenoz tfi abo schtyri metry wyschoko. Schórz pak radu wyschoko hydli, tohodla dyrbitsch jemu kukawu znajsnjeuschca 6—8 metrow wyschoko pschiczinicz.

— Zwingerska lotterija. Kak wosslubjeny a widzany je Drjezdzanski Zwinger (wérjenz) po zylej Nemskej je s dopokazom, so hnedza po losu F. Zwingerskeje lotterije w Auschtrskej, Braunschweigskej, Oefynskej, Bayerskej, Pruskej, Durinskej a Württemberskej a tez w Hamburgu pschedawacz, w nekotrych statach w mjezischej liczbje. Kozdy los stacz 1 hr. Losu su pola wschich kollekterow dostacz.

— Szarrasani pschindze na krótki czas do Drjezdzan. Pschecziwo nacinjenje sabowy budza s wjeselescu powescz pschijimacz, so Sarrasani nekto tola hischcze na krótki czas do swojeho khowneho hydla do Drjezdzan pschindze. Hdyz je direktor Stosch Sarrasani so w poslednim czasu Drjezdzanow zbalowal, tak njeje to jeho wina, ale nekotri dalwekowizy su jeho wot swojeje domisny wotdzelowali. Sarrasani dyrbjesche potazkim pschepreschenja druhich mestow sczehowacz, kotre jemu w dawkowych praschenjach wjele bole napschecjo pschindzechu. W hohrfici Frankfurtskej zwjesdowesisej halt, w rjanej Stuttgartskej mesczanskej hali, w Essenje, Düsseldorfje atd. znjesesche Sarrasani je swojimi nekto na hischcze zenje priedy dospelej wyschinje stejacymi pschedwjedzenjemi woprawdzite triumfa. Nekto je jeho nemski zwjask awtowoje industrije do Berlina pschepreslo, a tam Sarrasani neschto poslicz, schtoz zirkusowe stawizny nowischeho czasa hischcze wobhladate njejsu. We Sarrasanijowym konkrejn ludowy w arenje" budze 87 zarodow sjednowczenych, so bychu kunschty swojeje domizny pokasa'e. Nimo ludowy wustupja Kreoloje, Mulacza, juznoamerikzy Indijanoja, Brasilzy a Argentinzy, Japanzojo a Khinezy rosschérjeja romantischu wokolnosez starych asiatiskich luxtarskich luxtow, rjane rezwarti je wschich krajow zwéta sjednocza so do pschedwjedzenja krasnych balletow a amerisse znjesecschtwo je direktorej Stosch-Sarrasanijej sazo monopol spodzito, so by woprawdzitych Sioux zkich Indijanow swojim wopytarjam pschedstajicz mohl. Zich samostatny wjednik plowa hizo se swojej wójnjej czejidu na lodji z Amerili do Europy. Sarrasanijowy ludowy kontresk pak nieje jeniczke pschedstajenje. Nimo toho pokazuja so exotiske swérjata se wschich nóznych krajow. 23 lowrskich elefantow Sarrasani nekolke wolozhedzi, dale czérjoby berberskich lawow, tigrow, polarskich njedwjedzow, leopardow, jenicznego dreserowaneho nilskeho konja, dwe sezé kwi. Njepschestawajcy rejese Sarrasanijowy wobstatk na drohotnych swérjatach a sajimawych artistiskich skupinach. Pschego sazo widzi tohodla wopytar pola Sarrasanija nescheto nowcho. Wosebje sa Barlinske swjedzenische hay w hohrfici hali na Kbzerskej drózy je Stosch Sarrasani wsche mozy napinal, dyrbi so tola se nemskeho hlowneho mesta stowa jeho pschedewsacza do wschcho swéte rosnjesez. Moze so jej zdzelicz, so go sy wazne wosoby a hamtske mestna tukraja a wuraja, sa Sarrasanijowe pschedstajenje w Barlinje wosebje sajimuja. Drjezdzany smeja potazkim zboze, so budza zako pezne zyly Barlinski Sarrasanijowy program w jeho zylej rjanosezi a bohatosezi wobdziwacz moz. 16. februara njedzelu budze w Drjezdzanach prenje pschedstajenje. Jeiozy krótki czas wostanje Sarrasani w jakkolwiek hlownym mesczu. Hizo 27. februara wotmje so posledzje pschedwjedzenje w Drjezdzanach.

— Kradnuty zu tu 8. 2. 27 dopoldnja s jeneje wozhize na Moltkowej drózy mu'aze jezdze kolo znamki „Fuchs". Wone mejesche czorne krosna, swjena a blukowej schtikatkoj, horjeschinjene wodzidlo s czerwjenymaj gumijowymaj pschimadkomaj, nowaj pedalaj s gumijemi, bedlo s dwojnymi pjerami, dynamowu latarnju, Torpelli zamodrh, schérej gumijowej wobruczi, pola prdnjeho kola pobrachowasche pschi wózu wolijak. — Dale kradnychu w czasu wot 3. hacz 6. 2. 27 s jeneje zahradneje thesze Nowomesczanskeje drózi s nutslamanjom: korkarske blido s kulojtej, zajmowbarbnej dubanej platu, meter w pscherérku, 2 korbarskej kólaj s belym plaiom wuschitaj, 2 khanskaj kólaj s kaczinenju se selenobmuhatym poczehnjenjom, kaschczikatu plawowy blidowy pschikrywk, 3 male wobraiz, czorne silhouetty, czerwjenu barbjenu gardinowu zerdzu, 2 schawlaj gardinow, 1 stor a bruny lokosowy tepich. — Dale kradnychu we wokolinje w nozy k 4. 2. 27 s nutslamanjom: 20 slebornych nuzzajzych czaszinkow, slotu narucznizowu czasnik, bryslan oxu jesle, 10 narucznizowych czasnikow, 25 slotych pjerschczenjow a 5 slotych narucznizow, 3 skote debjenskowe rjeczasli, 6 slebornych debjenskowych rjeczasliow, 30 slebornych pjerschczenjow, 5 rjeczesslow, 4 zilelerowane wérowanske pjerschczenje a 10 slebornych narucznizow. Wo wézowne sdzelenja prosby kriminalne wotdzelenje w Budyschinje.

— Pokroma je saschla mjes skotom ryczelkhorja Hermanna Thosia w Hoschinezach pola Lubija.

S Wecziz. W tudomnym hosczenzu wotme so shromadzina starschich s Njesdaschcza, Kobliz a Wecziz, kiz be derje napytana. Knjez ryczelckubjowy najmik Andrae s Weczz shromadzinu s powitanjom shromadzenych wobdzelnikow wotewri. Knjez kubler Kral s Kobliz rosprawjesche wo wobstejnoschczach w druhich starschiznich towarschwach a pschepoda na to slowo k. fararjej Wjesarjej s Hodzija, kiz na sajimawe a zmaze waschnje wo nabozhnych pomerach w Indiskej do Khrystusowego czasa a wo Muhamedu a jeho wuczbje rezesche a skónczuje na hchezschanku nabozinu pschendze. Wone so pschejesche, so by w Lozdej wby starschna holza bjezsi shromadzila a je k bjezasemu lemschenju wodyla. Poldischcze dyrbi so rezane blowo se zwétkowobrasami wudospolnicz. Sa kupjenje aparata bo mala sbérka zjadowa.

S Wudworja. W nozy wot zobotu na njedzelu wopytachu paduschi statok kubleria Nowaka. Salesjwschi do domischcza, namakachu borzy pschikkup k jednjnym mesnoszam. Tam netko mjes druhim tez wjetschemu skladez butry bobukasachu. Dale pokradnychu hischcze jenomu czeladnikej por schkorni. — Haczrunjez je tu nekto poradzito, nimale wschc paduschtwa, kiz ko w poslednim czasu wuwjedzechu, (w Jaworskej mlokarni w khschérje, do wschelakornych gmejnskich hamtow atd.) wujasnicz a wonych njekniczomnych skuczerjow saskupicz, sjimacz a wotsadzicz, njedzjwajzy toho nima toshorjene wokolne wobydlerstwo hischcze pokoja a mera. Nadzijomnje tuton zbytk s tamnischeje zwotby hamtzny sazkuzeny dónt poczjez.

S Hórkow. Jako tele dny zimnoschez Hejduschka wupomhowache na wzy rjady pschiprawicz za swój nowy twar, rubny so s njeschozownym pschipadom zylnje se zekerzom do praweje noht, koju schórnje pschernubnywschi. Czer wot tuteho mesina hacz k jeho statokej be se zamej krwju wojnamjenjena. Nucze dowjesechu snjesbozeneho do blizschcje Worklecanskeje khorownje, hdez potom ranu saschichu.

S Wjelzeje. Khriva w naschej wokolinje poczina wotebjerac. Wot nekotrych dnjow sazo wjazy dzesi do schule khodzi. Tez we wuhlowych jamach wjazy telko dzelaczejow khorych njeje.

S Wojerez. Pohrjeb tudomneho schulskeho radzicjela Scholty so na wulkotne wschnje wotme. Nimale wschitzy wuczerjo a wschitke wuczesski s wokrjeha a pschepschczerjezo s blizka a dalzka bdzhu pschikhowa'i, so bychu schulskemu radzicjelej posledzju czesez wopokaza'i.

S Wojerez. Tudomna dobrowolna wohnjowa wobrowa sandzenu pondzelu na „Tdlecnik" wojedzen 30-letneho wobstarka smjerschesche. Wyschichi wopalu mischtr, k. Drecka, powita hosczi a towarschow a poda krótku rosprawu wo rosniczu wobory. Mnozi wobornizy z wulkej wuhotostczu schtyri zive wobrazy pschedstajichu, kiz so wulkim jara dobodasche. Knjezny turnarskeho towarschwa pschedwjedzechu reju. Mesczanosta Bautz nalpomni na to we swojej swjedzenskej rezi, so je wobora w poslednimaj letomaj stanje postupowala, so djensa na wyschkim schkodzniku stej. Mesczanske sastupjerstwo dze tez w pschichodze wunicze wobory podpjerac. Na to buchu wschelake bluzbne zusnamjenjenja rosdzelene. S wjeselej rezku wobsankmy so derje poradzeny zatozenski swjedzenj.

S Brétnje. Tudomny Krawiez zyhelizu je nekbuschi wobsedzet zyhelarze, knjez Arthur Siegmann, kiz be priedy we Wulkich Schzarach, kupit. So krótki czas ma so s palenjom zyhelow zapoczecz.

S Czernika. Tudomny hosczenzar, knjez Jan Khezynk je swój hosczenz knjezej Benischej s Noweho Lubolnia pschedal. Kaz so powesda, wuczinja kupny pjenjez 16000 hrimwow. Knjez Benisch, kiz w Nowym Lubolniu klamaschtwo wobsedzi, dze tez w Czernicu klamy wotewricz. To je naschim wjesknanam wesio witane pschedewjacze, dokelz je so stare klamaschtwo we swojim czasu z Vergez khezu sobu wotpalilo. Knjez Khezynk pak dze so zyle swojemu ratarskim wénowacz, kiz je sebi w Nemej kupil.

S Hródka. Khriva, kotraz be w naschim mesczu strasche rosdzerjena, njes schulskimi dzesimi wjazy tak zylnje njenakhadza. Tez w industrijalnych wobsthodach sazo wjazy dzelaczejow na dzelo pschindze.

S Khocebusa. (Mordaschwo a samomordaschwo.) We koloniji khlodnizow pschi Brjalzyschej drózy wczera pschipoldnju czele namakachu, kiz mjesechtej tselne ramy. Morwaj staj murjeí Knósel a jeho hospoza Frieda Noppez, wobaj staj s Khocebusa. Najstkerje je Knósel Noppez a na to sebje samehno sasetsil.

S Khocebusa. Sdmjerez w Schprjewi pytala a namakala je mloda holza s Khocebusa. Njesbozownia je 19-letna dziowka jeneho appreturskeho mischtra na Budyschkej drózy. Holza je njesbozowna ludzesz do smjeresze hnala. Jeje czelo wczera dopokonja wohrjowi wobornizy se Schprjewje wuczesechu.

Łužicy.

* S Hauswalde pola Bikopiz. Czezke njesboze sta zo tele dny pola hajnikownje Luchzenburg. Tudomny kublowy nojenk Max Oswald be w kesu po mukopane pjenki podzil. W sawinjenju puczja pak so pschi hladkoczi wos wosbunu a powroczi. Oswald, kiz pschi wozu dzesche, pak wos potorhny, wjerhny jeho do pschekowa a so na njeho wali. Nekotzi ludzo, kotriz nimo pschindzechu, wuhwodzichu snjesbozeneho a dowjesechu jeho domoj. Sawolany lekar spdzina, so je sebi Oswald wobruczku slamak a po snutskach ranik.

* Se Zitawy. (Khrobzy rubjezny napad.) W snjedonym Morchensternu pschindzeschtoj do wohydlenja privatera Alojza Horny muzzki a zonska pjecza w hypothekowych nalezhnoschach. Nadobo pak wuczahnyschtaj revoluraj a zadaschtaj zebi pjenjezy. Hdyz Hora wobkruczesche, so zgne nima, wuwjasschtaschtaj jeho rubjezniczaj a hrozeschtaj, so jeho zadajtaj. Na to zimaj Hora 6000 krónow pschepoda. Hdyz be tez hischcze zónskej pisownje dacz dyrbjal, so je zi 2000 krónow dolzny, so rubjezniczaj wotzalischtaj. Netko Hora je zwojeje hontwinskeje tselby la nimaj wusseli. S wustelom na pomoz swolanym ludjom bo poradzi, zónsku sajecz, pola kotrejez 1400 krónow namakachu. Jedna zo wo pinczinzu Koniegez se Liberza. Rubjezniczaj pak je po zdaczu schofer Burlisch se Rochlitz. Hacz dotal pak jeho hischcze sajeli njejzu. —

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drjezdzan. (Paduschtwo.) We Schweinfurcze pokradnychu dwaj drohotnaj rezajaj tamnischeho towarstwa tselzow. Rezajaj staj sestajenaj s jubilejskich tolerjow, kotrej ze towarstwo za czaz zwojeho wobstacza na jubilejskich tselenjach we wschelakich nemitich mestach dóstalo. Mjes tolerjemi, kotrej maju za khromadzejzow starych pjenjez wulku wazznosez, zu tez kruchi 16. a 17. leztotka. — (Nemski twarski zwjask — jebawe pschedewjacze.) Jako jebawe pschedewjacze je so njedawno wotkrylo, twarske towarstwo we Wrótzkawju tak mjenowany „Reichsbaubund", kotrz ma swoje hlowne zydlo we Wrótzlawju, filtjalki pak w Barlinje, Kolnje, Drjezdzanach atd. Schtoz je pisches tute towarstwo schtoru po poczepil, njech to kriminalnej policiji w Drjezdzanach abo Wrótzlawju zdzeli.

* S Drjezdzan. (Pschecziwo smjertnemu khlostanju.) Swjatk rozhladzenych schulstich reformarjow a republikanow wobroczi so w zjawnym namolwjenju pschecziwo smjertnemu khlostanju. Cztowjeska towarschnosez dyrbi pokne zanokwjenje za pola njeje knjezaze pomery na so wsacz. Ludzom njesmé go hlowa zubacz, ale na nich dyrbi go tak wocziehnjecz zaz stutkowacz, so bo zazo zako zomolwjeli zobustawn czlowjeske towarschnosze czuza.

* S Mischnja. (Wobrzeszny sjedz.) Wschi njedzelischich wolbach do wokrjesneho sjesda Mischnjanskeho hamtiske ho hejtmanstwa wutwoli so 25 sastupjerjow naprawnych stronow a 15 sozialdemokratow.

* S Lipska. (Khripa.) 27. januara be go w Lipsku 2500 na khripu shorjenych pschiwobdzelo. 15. februara be jich 3000 padow. W januaru je 6 wozbow na khripu wumrelo. W februaru pak je go hacz dotal hizo 9 smjertnych padow pschijowedziko.

Přilopk.

* Njedswolene dzelo pisches postajeny czaz. Psched Drjezdzanskim hamtiskim sudnistwom mesesche bo direktor Transitmann, knjedni Drjezdzanskeje banki diskontowego druzstwa, samolwjecz, dokelz be zwojim pschisttejenym we januaru 1926 hacz do 14½ hodzin wschednje dzelacz dol. Sud sazudi wobstorzeneho k 1000 hr. pjenjezneho khlostanja, na to pokasuje, so go s tak dolhim dzelowym czazom strewnosczi pschikazanych schkodzi; nimo toho je dzelowy za kon tez tohodla krótschi dzelowy czaz postajil, so by go djesdzelacz s tym ponjesschitale.

* Sa 12 000 hrivnowe czazniske kradnyli. W Drjezdzanach kradnychu se zelesnischeho czazha kozany kofr se stotymi a zlebornymi czazniskami a pjerschczenjemi w hodnosczi 12 000 hrivnow.

* S wonju mandzelsku skonzowal. Komnitzju za wuzzledzenje mordaschtwow bechu wczera popoldnju do lezownoscze na Schulskej drózy 4a w Barlinje zawolali, hdzez bechu w pinzu 51 letnu mandzelsku Herminu Buchholzowu morwu namakali. Polizija knydom spózna, so go tu wo mordaschtwo jedna. Tohodla saja Buchholzowoje mandzelskeho, kotryz so tez zdzesuje wusna, so je zwoju zonu 4. febr. sko a do pinzu donjesl.

* Konz ...cze wéze we Spandawje. Stara Spandawska Jul...oza, w kotrejz wojnski pokrad nemskeho stata we w... jeneje miljardy stotych pjenjes khowachu; ... potorha. S tym zhubi bo najstarsche a najznaczinsche mido mesta Spandawy a poslednj skutk w njeposprednej blizkosczi Barlina lezaneje twjerdzinty. Wéze go hizo wotnoschuje. —

* Spodzitwny dawk. Zyle spodzitwny dawk je mesto Kaaden w Polnischnych Czechach postajilo. Mesczanske sastupjerstwo wobsamkasche, so ma so na lozbe khachle, hacz so nekto w nich tepi abo nij, leknje schtwrj krony dawka zberacz. Tuton dawk so jara hani a zmeschi.

Najnowische z cyeho swéta.

— Schkrowa powesez wo wjedrje sa jutsje pjatk: Suchu mrozezele go pschezahuja, mozno, so smeje wjedro bole witzaty ras. We wjeschornej Europje suchu a rjenje, w Jendzelskej ani syma ani czopto.

Swjatk satkich metallowych industrialnych je wobsankuyl, wschitkim zwojim dzelaczerjam wupowedzicz. Jedna go wo nezhje 200 000 dzelaczerjow a dzelaczerkow.

*

W znehowym mjezeczu, kotryz je na Czornym morju sakhadzal, je go pdla rumunskeje parneje lodze „Trajana" parna lodz „Carpare" potopila. Tworowa lodz „Braila" je go k brjohej czisla, dzhzische jenej juznoslowjanskej lodzi na pomoz dojezz, kotraz be go rosdila. Tez ruska parna lodz „Batumiow" je go na jesbje s Konstantinopla do Odesy potopila.

*

Polizija we Wilnje je bandu wuslédzila, kotraz je we poslej Sélorusej wojerisu spionazju za Rusku cinila. Do nalezhnosze je pjeza 25 wojakow, zelesnischich a statnych sastojnikow sapleczenych. Hacz dotal je go 47 wozbow sajalo.

*

Njesnaczi slósinzy su blizko bolharskeho mesta Brésnika wulku wowjerznju sapalili. 930 wowzow a nekotre konje go w plomjenjach konz wsala.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerk w Budyschinje. — Za lokalny dzel a feuilleton: A. Duczmas w Budyschinje. — Za hospodarski dzel: Arnost Bart w Brezynach. — Za nawezdki O. Janak w Budyschinje.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinjo, na Žitn. wikach 11, znapřeča hosćenca „Stern" Rěču serbski!

Rjany wowči pos
dobry stražeć
je na předań w Stróži čo. 40 pola Wulkich Zdžarow.

Jara derje zdźeržane
žonjace jězdne koło
je tunjo na předań
w Budyšinje — Nordstraße 7.

K swinjorězanju
poruča
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze samsneje korjenjowje tolčenje pječo čerstwe twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Nowe dóšło!

Za žony

Wobleki za młode holcy
čistowołmj. popelina, z doh. ruk. krasna forma **9.75**
cheviot. wobleki z wobs. **5.75**
domjace wobleki
za dźěł. a wobkhod . . **6.75**
popelin. wobleki, mód. barby najn. forma 19.75 16.50 **12.75**
chev. robu, hładka a plišer. **4.75**
sportski kostum 24.50 18.50 **12.50**
česanosukn. kostum, módry **19.50**
gabardinowy kostum 29.50

Za mužow

Sportske wobleki, najl. kord **36.50**
pacholace wobleki
eleg. smuhi **29.50**
gabardinowe wobleki
54.00 49.00 **39.50**
kholowy, krute tkan. 4.57 **3.75**
lacy 4.75 **3.75**
njepřemokawe kubaty, najl. kajkosć wot 9.50 hač do **14.50**
gumijowe mantle wot **14.50**
Wulki wubjerk
hólčaceje a holčaceje drasty

Drježdžanski drastowy dom
w Budyšinje **Biraberg & Co. nasl.** při Mjas. žitkach čo. 5

Sobotu, 12. februara 1927
dopołdnja w 10 hodź. budźe na třělnicy w Budyšinje

zjawna
zhromadźizna za ratarjow

Dnjowy porjad:
1. Kak móže so hospodarskej nuzy w ratarstwje wotpomhać
2. Swobodne wuprajenje

K tutym su wšitcy ratarjo z Budyšina a wokoliny přeprošeni

Łužiski burski zwjazk
Předsydstwo

Inventurske wupředawanje!
na Hłownym torhošći
pjericiny a čapki
wosebje zniżene płaćizny
na Hłownem torhošću
Gellnerowa w Budyšinje

Jednota „Sokoł" w Pančicach

Załoženski swjedźeń

njedźelu, 13. februara 1927 w Pančičanskim hosćencu
dźiwadło, zwučowanje, reje
Předstaj. budźe so wulkotna činohra **„Móc wěry"** w 5 jednanjach
Započatk 1/27 hodźin / Zastup jenož 0.70 hriwnow
Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje
Jednota „Sokoł"

Kedźbu! Kedźbu!
Waše črije wuporjedźi spěšnje, derje a čiste po najtuńšich płaćiznach
Heinrich Friebe
šowski mištr w Budyšinje **před Šulersk. wrotami 3**
Zhotowjenje dołhich a druhich škórnjow po měrje w najlěpšim wuwjedźenju. (Po přeču móže so hnydom na wuporjedźenje črijow čakać.) Ręču serbski!

Šołćic hosćenc we Wotrowje
Njedźelu 13. a póndźelu 14. februara
kózłopiwowy swjedźeń
K temu přečelnje přeprošujetaj
Pawoł Solta a mandźelska.

Sarrasani

w Drježdźanach-N
Jenož 12 dnjow!
wot 16. hač do 27. februara sobu
Njepřetrjechany swětowy program, tónsamny, z kotrymž je Sarrasani wot krajneho zwjazka němskeje automobiloweje industrije za Barlinsku hóstnu hru we wulkej automobilowej wustajeńay am Kaiserdamm wot 2. měrca związany.
Internacionalny ludowy kongress cyrkusowych wumělcow!
37 narodow
pósłachu swojich najlěpšich zastupjerjow, zo bychu wumělstwa, nałožki a wašnja swojoje domizny pokazali.
Hans Stosch-Sarrasani
wosobinsce ze swojimi słonami (Elefanten), wjelbe a rjeńe hač hdy. — — Cyrkusowy program najwyšeje kultury.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Wo poslednje
„Předženaki"

!!! Khwataj, zo hišće jedyn dóstanješ !!!

Rud. Theuner Johannes
Kunstmaler Schramm
BAUTZEN

Wšě čišćerske wěcy
serbske a němske
kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, wisitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Plećene meble / dźěćace wozy
w kóždym wuwjedźenju a po kóždej płaćiznje, kaž też wšitke plećene twory za industriju, dom a ratarstwo kupujeće stajnje najtuńše we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

Trjebane a nowe
meble
kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźěinje płaćiš dowolam.

Lebertran za skót ◎ wapno k picowanju sól za skót ◎ mlokowy a wužitkny próch
přežałmcowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srědki přećiwo njerodźe
sweńki za wozy, kołmaz, wolij za centrifugi, mašinske wolije
Přećiwo skótnym khoroścam:
drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
draslićity seličnik (Chlorkalk)
poskła
Drogerie Strauch & Kolde
Bautzen

Sobotu, 12. februara mam wulki transport, hižo po kwarantejnje, prěnjorjadnych wysokosućelnych

kruwow a jałojcow
też **z čelatami** jara tunjo na předań w **Konjecach** p. Rakec w **hosćencu H. Jakubetz.**
Telefon Wóslink čo. 27
Hermann Priemel w Kulowje.

Přesadźowanje drjewa.
Kłóštrski hajnski revěr we Łasku.
Pjatk, 11. februara budźe so w hosćencu **w Šmjerdźacej** wot dopołnja 9 hodź. sem
120 rm. mjech. kuluchow a šćěpow
140 „ pjeńkow
1600 „ twjerdeje a mjech. walčiny
ze drjewniščow wotdźěl 28 (pola Spittelskej łuki) a wotdźěl 29 (pola Smjerdźaceje) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Hajniske zarjadnistwo.

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšších płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Różowej hasy čo. 4.

Małe nawěstki

w „Serbskich Nowinach" maja
dobry wuspěch

Wšě šulske knihi
dostanjeće derje a tunjo we Serb. knihafni w Budyšinje

Wutrobny dźak!
Cyle njenadźicy a přezahe je naš luby a swěrny prěni předsyda
k. kubler
Hermann Sykora
w Delnjej Hórcy z smjerću z našeje srjedźizny wotešoł.
W času lětneho wobstaća našeho zwjazka je wón wšu prócu, wšě mocy a wšón čas, běše-li tak daloko hač to někak móžno, za tuto čežke wojowanje za naš mały ratarski lud nałožił. Tak běše wón woprawdźity bědźeŕ a wojowaŕ za swój lud w njesebičiwem křesćanskim zmyslenju.
Nětk tu wjacy njeje, ale jeho duch je žiwy, a dobre symjo, kotrejž je jako wobhladniwy a z wulkej mudrosću wobdarjeny wusywał, budźe rosć a płody přinjesć.
W dźaknym zmyslenju
Łužiski burski zwjazk
Předsydstwo.

Přiloha k čisłu 34

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 10. februara 1927

Němske kraje a hospodarstwo.

* Z Drježdżan pische so nam pod 5. februarom: Smjatk fakticki industrialnych wobhladuje hižom ſ dawna zjem za jedyn swojich hłownych nadawkow, so ſo za to ſtara, ſo by so pod pschemjenjenymi poměrami dla wuſtawy a zyle winaſcheje organiſazije za ſakonjedawanje rozſudżazych inſtanzow, kotraž ſ wuſtawy wukhadża, w němſkim ſtacje hospodarſki woliw Saſſkeje, jako druheje němſkeje induſtrialneje krajiny, wobſejk. Wo praſchenju, kajke możnosce dżenja za to wobſteja a na kotrych wuſtawiwanych podłohach ma so na tonle polu dżełacz, rěkaſche na pscheproſchenje ſhromadneho pschedhudźiwa w jeho poſlednim poſedżenju miniſterialny direktor tajny rada dr. Schotta. Wón praſejche njehdże ſcehowaze.

Němſke hospodarſtwo, kiž wot ſaloženja pruſko-němſkeho ſkowneho towarſtwa — potajkim hiſchcze niz 100 lět — wobſteji, je ſo kontſekwentnje w ſmyſłu poſtupowanja centraliſowanja wuwiło. Hładajo na wuwiłe hospodarſtwa a wobſtawa, na kotrehoż ſnadź ſjednorjene Staty Europy ſteja, njebudże nichtó ſa ſamoſtatnoſcź němſkeho hospodarſtwa rěcźeć. Na druhej ſtronje pak je nuſne, ſo ſmy hebi wěſcźi, kak je hospodarſtwo ſmutkach w kraju najlepje ſorganiſowane, wobſebje hacź je ſa hospodarſtwo nuſne abo wažne, ſo němſke jenotliwe kraje dale wobſteja. Wojowanje njes nahladami wot cząſa Korle Wulkeho pſchelato njeje a je ſo w lěcze 1806 ſ dobyczom poroſchitkowneho němſkeho hospodarſtwa ſkóncziło. Němſke kžorſtwo je tehdy roſpadnyło, dokelž běchu małe ſtaty nioznjſche hacź zentralna moż. Hižom Napoleon je potom mnoho małych ſtatow wotſtronił, wjelo nji Němſkeje dla, ale ſ druhich pſchicźinow. Poſpyty, kiž ſo w lěcze 1818 ſa ſjednoczenje ſtatow do wulkeje Němſkeje ſtawachu, njeměſachu nuſpěcha. Prózowanja na ſjednoczenje w létomaj 1848 a 1849, kiž ſ ideelnych pſchicźinow wuſtawaſchu, dyrbjachu ſo roſraſnjeć, dokelž njeběchu doſcź realnopolitiſke (na wobſtawdżitu nuſnoſcź ſkjažene). Hačle Bismarkej je ſo poradźiło, němſke kraje ſjednoczić.

So bychmy organiſaziju Němſkeje ſroſumili, njeſmjemy nikdy ſapomnieć, ſo Bismarck wot ſpoczatka němſku ſmyſlenu ujebě, ale pruſku. Salo'ez němſkeho kžorſtwa bě we létomaj 1848 a 49 njepſchecźeł ſjednoczenja němſkich ludow, dokelž by ſo tehdy Pruſka ſwojeje pſchirodnje mozy wzdacź dyrbjała. Bismarkowa politika pſchecźiwo Nakuſſej je hiſchcze dżenja je ſadżewkom, ſo ſo němſke ludy ſjednoczeć njemóża. Hkowne łeta ſwojeho ſiwjenja je Bismarck pruſke wójſko wutwarił, niz němſke. Hačle po 1866 bu to hinak; muſ, kiž bě naſwótriſchi dobyczerſki a wujnowjeſiſku politiku wjedł, pſchiwobroczi ſo nětko ł ſwjatſkaſiſkej politiſy a łajeſche ſaſiwy krajow a ſamoſtatnoſcze. Tomule pſchemjenjenju na ſo Saſſka dżenja ſ hłownego dżela dżałowacź, ſo hiſchcze jako ſtat wobſteji. Bismarck pak potom też pſchi ſaloženju Połnóznonemſkeho Swjatſka (Norddeutſcher Bund), a poſdźiſo pſchi ſaloženju němſkeho kžorſtwa ſwoju pruſku ſandżenoſcź ſaprěć njeje, pſchetaż je pſchi wſchem Pruſſej nawjedowaze ſtejiſchcze ſawoſeł. S němſkim kžorom bu po wuſtawje pruſki kral. Saſtojnſtwo němſkeho kanzlera a pruſkeho miniſterſkeho preſidenty je po ſtatnej praktiſy ſjednoczijichcej. Němſke knjeſerſtwo mózeſche w ſtarym kžorſtwje jenoż pſches hłoſy pruſeje ſwjatſkaſiſkeje radły knjeſicź. Tak ſo njehdyżeſche w ſwjatſkaſiſkej radże pſchetłożicź, ł czemuż pruſke miniſterſtwo pſchihłoſowało njebě. Pruſka mějeſche prawo, ſo mózeſche wuſtupowacź pſchecźiwo pſchemjenjenjam wuſtawy, wojerſtwa a finanzjnych należnoſcźow. To roſwiſcu ſwjatſkaſiſkich ſtatow jara ſadżewaſche.

Po ſhinjenju monarchije w pſchewobrótnym lěcze 1918 dyrbjachu ſo praſicź, hacź maju mjeſy mjes němſkimi krajemi hiſchcze nětkajſi ſmyſł, pſchetoż wone buchu jenoż dla knjeſerſtich ſmyſłow poſtajene, ale niz po hoſpodarſkich poměrach a ludowych wożebitoſcźach. Na druhej ſtronje pak němſki jednotny ſtat (Einheitsſtaat) doſpił njeſłu. Revoluzija je pokojeznacze ſkutkowała. Wona měrjeſche ſo pſchecźiwo monarcham, niz pak pſchecźiwo jenotliwym ſtatam. Wſchudżom, hdżež běchu ſtarych mózarjow powakili hnydom nowe mozy poſtajichu. Saſſki ludowi póſłanzy wożebje pak ſu njedżiwajzy ſwojeho unitoriſkeho (ſjednoczeńſkeho) ſtejiſchcza na wuſwolenje krajneje ſhromadźiny, kotraž je ſ ludowych ſaſtupjerjow ſeſtajana a na ſamżnu wuſtawu dżełała, dżerżeli, ſo bychu ſo pſchecźiwo myſli we radach dowobaraczej mohli. Hiſchcze prjedy hacź ſo naziſonalna ſhromadźiſna we Weimaru ſeńdże, běchu nimale wſchudżom taſke krajne ſhromadźiny. Hižom kónz decembra 1918 a w januaru 1919 widżeſche ſo poſdźiſchi němſki preſident Ebert pſched nuſnoſcź ſtajeny, ſo mějeſche pſchihoty wuſtawy ſe ſaſtupjerjemi krajnych knjeſerſtwow wujednacź, a tak ſe hižom do Weimariſich wuraſoſowanjow wóſte, ſo nowa Němſka ežiły jednotny ſtat njebudże.

Poměry mjes němſkim ſtatom a jenotliwymi krajemi ſu pak ſo khětko pſchemeniłe. Wożebowe ſjednoczenje mjes Pruſſej a wjedniſtwom Němſkeje ſo ſnjemóżi, dokelž doſtachmy demokratiſko-parlamentariſke knjeſerſtwo. Pruſke wjedniſtwo ſo wotſtroni, hačrunjež Pruſka ſ 2/3 ſwje Němſkeje wopſchimja. Wobdżełkar nowoje němſkeje wuſtawy, Hugo Preuß, widżeſche najlepſchi wupucź je cźeſna w tom, ſo ſo pruſki ſtat roſbije. Se wſchelakich pſchicźinow pak ſo wón njeje ſe ſwojimi planami pſchecźiſcźacź mohł. Wożebje, hdyż běchu Welfojo ſe ſwojim hibanjom podleželi, ſda ſo jenoża Pruſſeje ſwješcźena być. Najwjetſchi ſmutkowno-politiſki problem, kiž ſo ſ pſchewrótom roſwali, potajkim wobſtoji njeje. Knjeſerſtwo w němſkim ſtacje a w Pruſſej, kiž ſo na ſamżnje ſakładu ſakaſuje, njeje po nowej wuſtawje ſwješcźene. Nawopak, w poſlednich lětach je ſo hujeſiſko ſpadła, ſo němſke knjeſerſtwo po hinaſchim puczu dżeſche hacź pruſke. To ſta ſo niedżiwajzy jenaſich wólbnych prawoh. Pſchi tom ma Pruſka wuwjedżeńſku móc. W němſkoſtatnej radże, hdżež ma němſki ſtat wſeſu pſchehudźiwu, ale nima tam żane h'oſowanſke prawo, je pruſke knjeſerſtwo hižom husto němſke knjeſerſtwo cźażu woſtaſiło, tak ſo ſpóſnajemy: Mjes tym ſo bě w Bismarkowym kžorſtwje ſylnoſcź Pruſkeje ſpodom żylnoſcź Němſkeje, je dżeńſnjiſchi dżeń němſke knjeſerſtwo cźim ſkaſcźe, cźim żylniſche pruſke knjeſerſtwo je. To je jena ſ najcźeſchich ſmutkowno-politiſkich ſtarościow ſa pſchichod.

Kompetenza (prawo) ł dawanju ſakonjow je ſo jara ł łepſchemu němſkeho ſtata pſchetwurjła. Hižo w kžorſkej Němſkej je němſke knjeſerſtwo ſwoje ſakonjedawarſtwo pſches wob'uf roſcźeriło, kiž bě ſ wopředka ſa to poſtajeny, ale tola pſchezo hiſchcze tak, ſo ſo kraje wo ſwoje wuſkoſe prawa bojeſ njetrjebachu. Dżeńſa je to hinak: Weimarſka wuſtawa je ſaſahnje twjcźe ſakoniſke prawa jenotliwych krajow němſkoſtatnemu ſakonjedawarſtwu poddane ſe'inika a němſke knjeſerſtwo je mózneſce tak twurnjiło, ſo Bayerſka na to pokaſa, ſo je ſadżerżenje ſe ſadżewkom „mjera wuſtawy“. Hižom němſki dawkowy porjad, kiž je hiſchcze we Weimaru naſtał a je nam nětcźiſchi organiſmus němſkich finanzjnych wyſchnoſcźow pſchinjeſł, je ſ dobrym pſchiſtadom, kak daloko je němſke knjeſerſtwo hižo nětko ſwoju mózneſce wot Weimarſkeje wuſtawy roſſcźeriło. S tym hiſchcze njeje łepſchina doſpěła, ſo ſo ſarjadniſtwo wyſchnoſcźow njepotuniſchi: pſchetoż dokelž dyrbja jenotliwe kraje też hiſchcze dawki ſběracź, naſtanje dualiſmus (dwojakoſcź) pſchi ſwjedżenju frédkow, kiž ſ podrjadżenju ſarjadniſtwa dowjedże. Pſchi nětcźiſchim finanzjnym ſyſtenje ſo na jenej ſtronje broji, na druhej ſtronje pak ſo nuſne potrjebny njeſpokoja. Tak dołho hacź wudawki druſy pſchiſwoluja hacź cźi, kotſiž dotyhodny poſtajeja, njemóżemy ł żanemu ſluſnjwiſchemu hſpodarſtwu bóncź. Dawkiplacźer, to je hoſpodarſtwo, ma na tom najwjetſchi ſajim, ſo ſo tu bórzy poměry roſjaſnja; to rěka, ſo ſo njepſchestawaze proviſorſke finanzne wurunanja ſkónczuje ſ jenym wěſtym narunaju, kiž ſmóżni, ſo ſamoſarjadniſtwo krajow a gnejnow bjeſ ſamoſaulowitoſcze na finanzjelnym polu njewoſtanje a ſażne puczje, finanzjelnego a organiſatoriſkeho raſu, pſchinjeſe. Wulki błub je, ſo je jednotny ſtat ſ tym dozpije, ſo ſo kraje finanzjelnje wuttłukaju. Hdyż revoluzija ſamołta njeje, jednotliwe kraje wotſtronicź, dha ſo wone też ſ finanzjnym wurunanjom ſniciźcź njedadża.

Hdyż ſebi problem krajow wot ſaſtkeho ſtejiſchcza wobhladujemy; dha ſebi Saſſka wěſcźe ſaneje wożebiteje eżiſtenzy mjes europiſkimi ſtatami żadacź njemóże, ale na praſchenje, hacź na Saſſka we wobłuku Němſkeje ſamoſtatny ſtat wołtacź, ma ſo ſ „ja“ wotmołwicź, dónlž Němſka dołpołny jednotny ſtat njeje. Sjednoczenje wſchich połnóznonjmſkich ſtatow, potajkim też Saſſkeje ſ Pruſſej, by wołnamjenjko ſh'ubſchenje Mohanſkeje cźary (Mainlinie); pſchetoż połodniſchonémſke ſtaty buchu pſcheſtołnej Pruſſej napſcheczo ſtake a jim njebyły dożyła mózno było, ſo bychu ſwoje pſchecźa pſcheczżiwo Pruſſej pſchetłoczike. Tak by hiba pſcheczżiwo Pruſſej ſo tak jeſtjalniła, ſo dyrbjała ł roſpadej Němſkeje dowjeſcź. Saſſka, łepje prajene ſrjedżna Němſka, je potajkim zyle nuſna jako naturjeſi móſt mjes połnóznej a połodniſchej Němſkej, a może ſ wulkim wužitkom być, hdyż ſo tak ſkutnje wo ſjednoczenje wſchich němſkich ludow jedna. Saſſka njeje ani politiſy ani finanzjelnje tak thora, ſo by ju wulki ſtat wuzwjacź dyrbjał, ale wona je w ſwojich mjejach, kiž ſu pſches ſto lět jenake wostałe, hoſpodarſtwo wupłodżiła, kotrehoż wunoſki knjeſerſtwu dowoła wołonjcź wjeſche kulturne nadawki, kotrehoż ſamołwonoſcź (Eigenart) pak ſebi też wożebite wotbładanje żada.

Saſſke hoſpodarſke miniſterſtwo ma ſwoje hłowne nadawki jako ſarjadnik ſaſtkeho hoſpodarſtwa dopjelnicź. Saſſke knjeſerſtwo może pſches ſaſtkeho połſelnika w Barlinje a jeho ſobuſtkaczerjow jako runoprawny faktor połda Pruſkeje a druhich krajow ſwój wliw na hoſpodarſtu politiku němſkeho ſtata wukonjecź a ſwoje mėnjenje wuprajicź. Wy-li ſo Saſſka do pruſkeje prowinzy pſcheworocźiła, by jeje runoprawjeſi może pſches ſaſtkeho połſelnika w Barlinje a jeho ſobuſtkaczerjow jako runoprawny faktor połda Pruſkeje a druhich krajow ſwój wliw na hoſpodarſtu politiku němſkeho ſtata wukonjecź a ſwoje mėnjenje wuprajicź. By-li ſo Saſſka do pruſkeje prowinzy pſcheworocźiła, by jeje runoprawjeſi może pſches ſaſtkeho połſelnika w Barlinje a jeho ſobuſtkaczerjow jako runoprawny faktor połda Pruſkeje a druhich krajow ſwój wliw na hoſpodarſtu politiku němſkeho ſtata wukonjecź a ſwoje mėnjenje wuprajicź. Wobſtawdżitu nuſnoſcź dyrbja ſo ſ ſtatiſtiſkimi ſpodobnoſcźemi ſtatow wotſtroniſ, ſo by ſo ſ nimi ſrownacź mohło. Tak ſo wobſtawdżitu nuſnoſcź dyrbja ſo ſ ſtatiſtiſkimi ſpodobnoſcźemi ſtatow wotſtroniſ, ſo by ſo ſ nimi ſrownacź mohło. Tak ſo wobſtawdżitu nuſnoſcź dyrbja ſo ſ ſtatiſtiſkimi ſpodobnoſcźemi ſtatow wotſtroniſ, ſo by ſo ſ nimi ſrownacź mohło.

Přilopk.

* **100 lět aluminij.** Sto lět je ſo minyło, ſo ſo Bjebrichej Wöhlerej poradżi, ł prenjemu ſaſej ſyle małe kuſki aluminia dobyć. Dwacźeſi lět poſdźiſcho bě Wöhler ſjwoju methodu tak wudoſpołnił, ſo małe aluminijowe kulki dżełaſche, na kotrychż kajkoſcze tutoho nowoho elementa ſtudowaſche. Ale hačle w lěcze 1854 ſo pocza aluminij we wjetſchej mnożbje dobywacź. Tola nadżije na tute nowe „ſlébro ſ hliny“, kaž aluminij njenowacźu, ſo tak ruczje njedopjelnichu. Płaczeſche tola w lěcze 1866 hiſchcze punt aluminija 35 hriwnow. Hačle hdyż ſo aluminij na elektrolytiſke waſchnje dżełacz pocza, ſtuniſchi ſo kónz ſaſdżeneho lětſtka tutón nowy metall na 1 hriwnu ſa punt, a wot teho cząſa pocza hebi ſwětowe wiki dobywacź. Wſchudże, hdżež ſo wo krutoſcź a łohki wahu ſobom jedna, kaž pola powětrownych łódżow, atwow, hdżež je aluminij dżełka njepatrjomna maczijna. Tola też kuchiniſka nadoba a ſudobja ſa chemiſku induſtriju ſo dżełna ſ njeho dżełaju. Němſka je hebi hačle w poſlednjej wójnje wulku aluminijowu induſtriju ſałożiła.

„Pola troch lilijow“.

(U tři lilií.)

Mysla, zo běch tehdom bjez zmyslow. Kóżda žiłka kraješe, krew běše rozwarjena.

Běše ćopła, wšak ćmowa łětnja nóc. Tużny mortwy powětr poſlědnich dnjow bě so skónčnje nakopił po čornych mróčelow. Wětřiska je z wjećora honjachu před sobu, potom so rozputa nóone njewjedro, zapraska lijeńca a njewjedro a lijeńca trajeśej pozdźe do nocy. Sedźach pod drjewjanymi arkadami hosćenca „k třom lilijam“ blizko Strahowskeje „brány“. Mały to hosćenc, do kotrehož tehdom přińdże jenoż njeđželu wjacy hosći, hdyž so tu w salonku při pianje zabawjachu kadeća a dźesatnicy. Dźensa bě runje njedźela. Sedźach samluki pod arkadami za blidom blizko wokna. Hrimotanje skoro njepřesta, lijeńca biješe do cyheloweje třešni nade mnu, woda cyrčeše w spěšnych rěčkach k zemi, a piano w salonku měješe jenoż krótke wodychnjenje a hnydom klinkotaše dale. Druhdy pohladnych přez wotewrjene wokno na wjerćace so a smějace pary, potom zaso hladach khwilku do ćmoweje zahrodki. Druhdy, při jasnišim błysku widźach při zahrodnej muri a na kónou arkadow běłe hromadki ćłowjeskich kosći. Bě dźeń tu něhdy mały kěrchow a runje tutón tydźeń běchu z njeho wukopali kostliwcy, zo bychu je druhdźe přewjezli. Zemja bě hišće rozryta, rowy wotewrjene.

Wudźeržach za swojim blidom přeco jenoż krótki čas. Kóždu khwilku so zběhnych a přistupich k šěroko wotewrjenym durjam salonka, zo bych na rejwacych lěpje widźał. Wabješe mje tam krasne snadź 18. lětne holćo. Świžny zróst, połne, ćopłe formy, w tyłu přitřihane rozwjazane ćorne włosy, wobłe hładke wobliđo, swětłe wóčkokrasne holćo! Wosebje pak mje wabješe jeje wóčko! Kaž woda jasne, kaž wódna hładźina potajne, tajke njespokojomne, tak zo so hnydom dopomniš na słowa: „Prjedy so nasyći woheń drjewa a morjo wody, hač krasnowóčena so nasyći muzow“.

Rejowaše skoro bjez přestawa. Tola lerje wědźeše, zo wabi mojej wóći. Hdyž rejowaše wokoło duri, mjez kotrymiž stojach, stajnje kruće na mnje pohladny a hdyž rejowaše dale, widźach a čujach, zo při kóždym wobrotu so wobhladuje za mnu. Njewidźach, zo hy z někim porěčała. Hižo zaso tam stojach. Naju wóći so zetkaštej, hačrunjež stoješe holćo w posledním rjedźe. Kwadrila so khileše ke kóneju, pjate koło doklinča, tu přikhwata druhe holićo do žurle, wudychane a zmokłe. Přećišća so hač ke krasnowóčenemu. Hudźba započa runje šešte koło. Mjez přénim rjećazom šepny přikhadnica krasnowóčenej něšto a tuta kiwny mjelčo z hłowu. Šeste koło traješe troohu dłěje, nawjedowaše je šwarny kadet. Hdyž bě kóno, pohladny krasnowóčena hišće raz k zahrodnym durjam, potom dźěše k přénim durjam salonka. Widźach ju, kak sebi wonka dawaše zwjeršnu drastu přez hłowu, potom so zhubi.

Dźoch a sydźech so zaso na swoje městno. Njewjedro započa njemdrić kaž hišće nihdy; wětřik wuješe z nowej mocu, błyskl bijachu. Posłuchach třepotajo, tola myslach jenoż na to holćo, na jeje dźiwot krasne wóćko. Na puć domoj bjez toho so njedaše myslić. Tak po štwórć hodźinje pohladnych wospje k durjam salonka. Krasnowóčena tam stoješe zaso. Runaše sebi zmokłu drastu, třěješe sebi mokre włosy a někajka starša towařska jej pomhaše.

„A čohodla sy w tom njewjedru domoj šła?“ praješe so.

„Sotra bě po mnje přišła“. Jeje hłós zaslyšach tu k prěnjemu razej. Běše mjehki kaž žida, pleńćaty.

„Je so doma něšto stało?“

„Mać je runje wumrěła“.

Zatřepotach.

Krasnowóčena so wobroći a stupi won do samoty. Stoješe pódla mnje, jeje wóćko hładaše na mnje, čujach jeje ruku pódla swojeje třepotaceje ruki. Wzach ju za ruku, běše tak mjehka.

Mjełčo čehnjech holćo dale a dale do arkadow, holćo mje pomałku sćěhowaše.

Njewjedro dostupi někotro swojeho wjeršaka. Wětřik so honješe kaž přiwal wody, njebjo a zemja stonaštej, nad hłowomaj so namaj zaswóćowachu błyski, wokoło naju kaž bychu mortwi z rowow rejili.

Přiwiny so ke mni. Čujach, kak so na mnje lěpi jeje mokra drasta, čujach mjehke ćěło, ćopły žadosćiwy dych — běše mi, kaž bych dyrbjał wupić tu jeje njedoćinsku dušu!

* **Sommerfeldźeju mordarjow sajeli.** Kaž pitachmy, běchu pondźelu tydźenja Tschenkez mandźelsseju we źwojim kolonialnym wobchodźe morweju namakali. Policijej je źo wěcku poradźiła, mordarjow sajeć. Jedna źo wo 18-letneho Kurta Sommera a jeho *towaršcha* Bjedricha Liebrenza. Tutaj běschtaj dźeń pśed krwawnym njeskutkom ś wukubłarnje w Schlesyjskej cekenjtoj. Pśiśi běschtaj potom do Sommerfelda pućowałoj, hdźej chcyschtaj źebi draštu nakradnuś. W nozy dobyschtaj źo do Tschenkez kolonialneho wobchoda, pśi cimuj jeju wobźejźeŕ pśeskłapi. Młodostaj rubjeńkaj rozrasyschtaj Tschenzy je jeleńej źerdźu noh, jeno mandźelsku pak zadajiśchtaj. Potom rubiśchtaj 1500 hriwnow. We Gubinu kupiśchtaj źebi nowej wobleśaj. Sommer wotźěgne potom do Münchena, hdźej jeho policija pśi reviziji w jenym hotelu saja. Liebrenza pak w Kielu wuśćěkichu. Mjes tym so mějesche Sommer hišćeše 600 hr. pśi sebi, be Liebrenz dwój pospěł ś wurubka hacź na 20 hr. pśeceńiś.

* **Jebanstwo we wobłhodźe Barlinskeho „Lokalanzeiger“.** We wobłhodźe Barlinskeho „Lokalanzeigera“, kótrejž Scherlowemu druźstwu słuša, źu so na 100 000 hriwnow wućinjasze jebanstwa wotkryte. Wjazy pśiśiśajenych je wobrazy a kśiźy bjes wšeneje hódnoty dźěłako a źebi sa kóždy wot 10 hacź do 30 hr. wot jebaweho pokładnika placźeś dało. Wob tydźeń źu tak wobkhod wo 1000 hr. śebali.

* **Sćwoje dźěśo mortwe śhiloj.** Pśiśed Aachenskim pśiśiśażnym źudom běschtaj hórnik Rosen a jeho žona wobkorjenaj. Jo staj tśi lěta stare njemandźelske žonine dźěśo njepśeśelstowaśaj kjudowakoj a ś wotpohładkom moriłoj. Hdyž ma'e cźěko pśeźepytaću, namakachu mjes druźimi, so mějesche 9 rałow rjebła słamane. Sud sajudźi Rosena ź 8 lětam khłostarnje dla zarazenja, jeho žonu, dźěśećowu macź, pak ź 10 měsaźam jastwa dla ranjenja cźěła.

* **Sbožo w loteriji.** Ś loteriju je to tajka wjeśka. Khudy ź wjetšcha žane źiwe njma, teź w loteriji niź. Tola źu teź wuwjacźa a tajke źu so wola hodowneje śpomožeśeśeje dźěłaćeśśeje loterije wěšcze stake. Khudy wikowaŕ ź Mannheima dobu njemuźiły ŕ4wowy loš, tśěźu sa 50 000 hriwnow. Pśejedy bě pohonjeŕ hyk a to pótšednich ŕětach źiwjeśche ŕo a źwoju źwótbu ś pśechadowanjom lodu a brazołow. Druhe dobyce 25 000 pśichwatachu dźěłaćerjej ź Altonu. Teź tśeśe, schtwórte a pjate myto źu dźěłaćerjo dobyli. Kótśij wjeźeśeła njewědźa, schto bychu ź pjenjesami najlepje sapoczěli. Haj, teź schtój ma pjenjesy, ma źwoju muku ź nimi.

* **Kónz njesbožowneho mandźelstwa.** 45 lět stara Khata Schulerowa we Stuttgarcze bě 21 lět je źwojim mužowi we njesbožownym mandźelstwie źiwa była. Schuler bě picźał a cźmikowasche źwoju žonu a wšěm dźěśi, kótrejž bě žona w dźewjećej lětach porodźiła. Jenož schtyri dźěśi wostachu źiwe. Sso pukow boja, tłowachu ŕo wone cźasto cźyle nozy w draštowych kamorach a w pinzy. W oktobru pśichźidze Schuler sajo cźěźko wopity domoj a draźowasche, jako rano wotwuźi, sajo źwoju žonu. Se sadźewźełowanjom a hněwom hrabny žona horuj ź cźopjej wodu ź kachlow a kinty wodu muźej pśeś hłowu. Dźěśacź dujow pospěšcu muź na to wumrě. Lawiŕiśi sud sajudźi žonu, jej wołoźoze wobśejnoseśe pśiśiśwoliwšiśi, ź tśjom měsaźami jastwa.

* **Nowy móśt.** Pśeś Mosel cźahdźa pola Koblenza nowy wulki móśt twarićź. Mésćechanjaju sajstupjerjo we Koblenzu źu 5,5 miljonow hriwnow sa njón pśiśiśwoliłi.

* **13 létny wukhowa 4 dźěśi.** We Hohorośtim wokrjeźu w Schlesyjskej pśechadnatchu ŕo 4 dźěśi w starobje 5—8 lět pśichi hrajkanju na lodźe. 13 létnemu schulerjej Duczmannej so poradźi, wšěch schtyri wuthowaćź.

* **Rosbuchnjenje aethera w żelezniśkim wośu.** We wośu 3. rjadowinje mjes Warschawu a Lwowom wobkhađźaseho wośowoheho cźaha rosbuchny ź aetherom napjelnjena blescha, kótruž bě pućowazy bo wośoweho žaka połožił. We wokomiku bu zyły wóz nutśka palejsche. Dokelž cźah hnydom njestaja, wustakachu pućowazy ź jédźazeho cźaha. Sa pjeć njeńišchinow bě ŕo wóz dospołnje wupalił. Schtyrzeći wośowow ŕo lohko źrani, schśišnacze pak tak cźěźko, ŕo dyrbiachu ŕo do thorownje dowjeźeś.

* 50 000 **liŕow sa dowes sakaśanych filmow do Italieje.** W Bozenu cźakachu nětnišenu pućowazenu 6000 metrow dołhe filmowe róle, kótrejž bě do Italieje wośoweje sakaśane. Pućowazy dyrbjesche nimo toho hišćeše 50 000 liŕow thłostanja sapłaćiś.

* **Wjelki w Karpatorušku.** Kaž ŕo ź Prahi piśa, źu w Karpatorušcźich hórśich wjelkach wjelki wjele schkody nacźinichu. Hdyž bo wšem ŕo zdaše cźrjódy tutych straschnych rubjeźnikow nawalichu, hdyž w hródźach a kónjenzach lětnje sakhađźachu. W jenej wjeśy źu wjelki na 25 kónjow a runje tolko howjadow rostorhałe a sjerake.

* **Tjoje mordaŕstwo a sapaleństwo na Morawje.** We hrodźe Nemjeśeht na Morawje wudyŕi w nozy woheń. Hdyž bě wobsera na hośenje pśichitwatała, namaka tam tśi je krwju wopanzane cźěła. Bě to pótšli radźićeŕ Till, jeho mandźelska a jeju słužobna. Rubjeźnicy běchu hród nadpadnyli, wumuŕili a wobhdarjerjow morili. So bychu śledy jich njekhmanstwa wotstranili, běchu hród sapalili.

* **Sćmjerjnje pśichy ruhowanja płunowych maśow njejebožik.** Kaž ŕo ź Londona piśa, ŕu schtyrjo hórnicy pśichi pruhowanju płunowych maśkow we Wellingtonskich podkopkach śmjerć namakali.

Listowanje.

K. St. w H. Mudrjene pjerjo płaći wo puncu 3,50 hacź 1 hriwnow, sa tym hacź je kajkoseś. W Budyšćiskej wokolinje płaća sa punt njedrjeneho pjerja śwjetšcha wokoło 7 hriwnow.

R. S. Pśejdawšchi podrunik ma po § 547 wotn. 2 uźnikoŕ. sak. knihi (B. G. B.) *prawo*, nětkuli pśichprawn, kótreź je jenej wěźy pśiśicźiniś, sahy pśiśeź wjaci. Wěźo je winowaty, wźa bo pśedawšchego ŕtawn (t. r. Zustand) pśechwjeźeś. Jenož wób tuthym wumněnjenjom śmě pśicźicźinjenu pśichprawu wotewjeśaś.

Swóbne powěśće.

Sćmrěli: Korla Bohumił Krawc'a, wobžiwjeŕ zyhelnje *na wotp.* w Brěšni p. Kamjenza, 79 l. — Wilhelm Matušch w Kamjenzu, 74 l. — Willy Schwabe, schlěsnoźdźelatiki mišchtr w Běłej Wodźe, 38 lět. —

Sćmrěli: Richard Scholta w Budyšćinje, 39 lět. — Elsa Meta Rickerowa rodź. Minkwitzej w Lěpkarjach, 30 lět. — Jan Korla Teich, šołtaŕ jěšnych pjenjes na wotp. w Lubiju. — Wilhelm Weiser we Wojerezach, 70 lět. — Hermina Schwabowa w Hródku.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźije“ wotmjeźe so *wutoru*, 8. měrca, wječ. z dypkom 1/2 9 h. w Kat. towaŕšowni na Garbaŕskej hasy. Dnjowy porjad: Rozprawy — towaŕstwowe naležnosće — nowowólby — wšelećizny. — Sotry, bratśa a zajimcy, pśińdźeśe wšitcy! Pśedsydstwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ zmjeje njedźelu, 13. mał. róžka, pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju mésačnu zhromadźiznu. Dokelž so towaŕstw. lěto skónči, prosymy naše sobustawy, zo bychu pśinoski zapłaćili a teź do zhromadźizny pśišłe. Pśeds.

Domowina. Wospjet wojjewjamy, zo je generalna zhromadźizna Domowiny njedźelu, 20. t. m., z dypkom 1/2 12 hodź. w Njeswačidle w Kuježim hośencu. — Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, nanjety. Wšě towaŕstwa so prošą, zo bychu pohnu lióbu znajmjeńša swojich pohonoprawnych zastupjerjow wotpósłałe. — Přisp.: Kóžde Domowinje přisłušace towaŕstwo ma na generalnej zhromadźiznje prawo na 1—4 zastupjerjow z hłosowanskim prawom po liębje sobustawow, za kotrejž přinoški płaći:

hač do	30 sobust.	=	1 zastupjeŕ
„ „	60 „	=	2 zastupjerjej
„ „	100 „	=	3 zastupjerjo
wjacy hač	100 „	=	4 zastupjerjo

Zastupjerjow njech towaŕstwo pomjenuje a jim pisomne wobkrućenje sobu da. Pśedsydstwo.

Luz. Serb. tow. „Handrij Zejleŕ“ wuhotuje pśichodnu njedźelu, 13. mał. róžka, wulki zjawny serbski wjećor a njedźelu, 20. mał. róžka, zawrjeny swjedźeń ze spěwanjom, dźiwadłom a rejemi we Šołćic hośencu wo Łazu. Započatk wjećor we 7 hodź. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Paućicy. Nawjećorna župa „Sokoła“ zwućuje tón tydźeń štwórtk (10. II.) wjećor we wosmich (ale a dypkom!) w Pančanskim hośencu. Wšitcy zwućowacy njech wšěšće přińdu. Načolnik.

Panćicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokoł“ wulki sokolski swjedźeń, wobsejacy ze zwućowanja a dźiwadła. Hrać budźe so „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniśo přeprošuje předsydstwo.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł.“ Zwućow. za dźěći tukhwilu wupadnje, dališe so w „Serb. Now.“ přich. wozjewi. Teź dorost tutón tydźeń žane zwućow. nima. Přichodny pjatk wjećor z dypkom 8 hodź. mamy zhromadźiznu z ważnymi wuradźowanjemi. Kóždeho sobustawa winowatosć je, zo přińdźe. Načolnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmjeje wěstych přičinow dla njedźelu, **20.** febr., swój założeński swjedźeń, nie 13., kaž běchmy to prjedy wobzamkli. Tuto dawa wšěm lubym sobustawam a druhim česćenym Serbam we wokolinje k wuźiwanju. Předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sokobik“ zmjeje dźensa štwórtk (10. II.) wjećor 1/9 hodź. zaso spěwanje. — Ale přińdźeće pak wšitcy. Činće wšěch znatych na to kedźbnych. Dirigent.

Sowrjecy. Naše Serb. tow. „Pod Čornobóh“ zmjeje přich. njedźelu, 13. mał. róžka, pop. 1/3 hodź. pola našeho sobustawa a korčmarja A. Falerja hłownu zhromadźiznu. Knjez wyšši telegr. insp. Kubjenc-Budyšski je nam dobrocźiwje přednošk přilubił. — Ważny dnjowy porjad: Nowowólby předsydstwa a druhe nuzne wuradźowanja. Tuž so prosy, zo bychu cyle wšěšće wšitke sobustawy přišłe a prawje wjele hosći sobuprńwjedłe. Hosćo a nowe sobustawy su nam teź lubje witani. Nětčišo předsydstwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 9. małeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 pólsk. markow	—
engelski punt	20,439	100 česskost. krónow	12,478
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16,43

Na Barlinskej burźy so wčera kurzy efektow powschitkownje wotdrjeschowachu. Teź wobrot w bolźnych lisćinach wosta šmahny.

Produktowe wiki wčera bóle skrućene mjeńšowcko pokalowachu, dokelž bě teź wukraj njechto trošći. Najźadniśicha bě rožka a bóle po 5 pj. po zentnaru. Druhe žita so pomjo wutori w płaćišinje njepśeměnichu. Zentral płaćesche wčera

w Berlinje:

pśeńcu 13,30—13,35 hr., rožki 12,35 hr. hacź 12,50 hr., jećmjenja nałśišnjo hr. 10,80—12,20 hr., nałśišnjo 9,70—10,35 hr., wowša 9,50—10 hr.,

w termińowym wikowanju:

za měrc: pśeńcu *14,55—14,50 hr.*, rožki 13,05 hr.,

za meja: pśeńcu 14,75 hr., rožki pak 13,17½—13,17¾ hr., wowša 10,52½ hriwnow,

za julij: rožki 12,50 hr., wowša 10,75 hriwnow.

Sćwinjaje wiki wčera krjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pśiśihnali běchu 497 běhakow a 395 prošatow. Te płaćachu

běhaki:

wulke	65—80 hr.
hrěnje	45—65 hr.
małe	31—45 hr.

prošata:

wulke	26—31 hr.
hrěnje	20—26 hr.

Prošata schpatnje dźěchu, běhaki łśpje.

Nětotre płaćišiny Drjezdźańskich wikow (Markthallen).

Wčera krjedu płaćesche sajaz w koši punt 1,25 hr. karnikle 1—1,30 hr., bažanty (khapony) 4—5,50 hr., huśy sarźane 1,30 hr., kacźki 1,40—1,60 hr., truty 1,40—1,60 hr., stare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60 hacź 2 hr., hołbje schtuka 0,50—1,50 hr., farmy 1,40 hr., kiny 2,20 hr., schćipki 1—1,20 hr., jabłuka 15—40 pj. a kruschwy 20—35 pj., młóšće worjechi 65—100 pj., mźd 1,40—3 hr., běrny zentnaŕ 5,50—6,50 hriwnow, punt 6—7 pj., cźeśwjeny kał 10—12 pj., běły 10 pj. a kólerěpa 10—12 pj., kotrabi 5—25 pj., sellerij schtuka 15 hacź 45 pj., kišały kał 13 pj., butra 1,90—2,30 hr. a dobre mloko 31 pj., twaroš 30—35 pj., jeja 17—18 pj. a pśeńcźna muka 31—35 pj.

Drjewowe awkcije.

Pod Njebjelčańskej zyhelnju kupśe hornjeho hata njedźelu 13. 2. pop. w 3 hodź.:

nětko 30 bołtich twjerdych hromadow,
nětko 5 metrow twjerdych kulichow.

Na pśedaś.

Młóćaŕ trjebamy ź tśichaśadkom, Pohl w Klóschtrskej Nowej Wsy.

Dyrźi w Nowych Porschizach 51 6.

Pśichitajśi pytaju:

Pjekaŕskeho, Kopaćz w Mikowje.

Holzu do domu, 16—17-létnu, Schołta we Wojerezach, Leißnikowa haša 11.

Muzjobnikaj, famlaŕśi, 2—3, Bultheim w Budyšćinje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	9. 2.	8. 2.		9. 2.	8. 2.
Pśeńca	266-270	266-270	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	247-250	246 249	woka	24-24,50	23-24,50
nat. jećmjeń	216-244	216-244	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
nas. jećmjeń	194-207	194 207	žołte łupiny	16-17 00	13-18,00
wowš	190-200	190-200	zeradella	26-29,00	28-30 00
kukurica	188-190	188-190	rapa wosušk	16,20	16,50
pśeś. muka	35-37,75	35-37,75	lany wosušk.	20-21,60	21-21,50
rjana muka	34-36,50	35-36,50	poch. metlasa	—	—
pš. wotruby	15,50	15,25	běrnj. kruški	29-29,60	30-30,00
rjane „	15,20	15,50	syno, 50 kg	2,80-3,30	2,75-3,25
rapa	—	—	rjana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symje	—	—	pśeńcna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,00-1,30	0,95-1,25
pjeluški	20-22,00	21-22,00	jećna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. februara 1927. Płaćizny po centu. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 213.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	40—45

Byki 293.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	56—57
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—52
Spatne	46—50

Jałojcy a kruwy: 702.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	38—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	36—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	32—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Ćelata: 2200.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	75—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca.(2.)	60—73
Spatne (4.)	48—56

Wowcy: 4476.

Młódše a starše wukormjene (2 druźine)	50—56
Starše wukormjene (3.)	40—49
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	29—38

Swinje: 10072.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	71—72
Mjasne	69—71
Spatne	67—68
Raney a kundrowy	63—65

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 35 — Budyšin — Pjatk, 11. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němsko-pólska clowna wójna.

Na dojednanje nowoho němsko-pólskeho wikowańskeho sprjećenja njeje žanych wuhladow wjazy. Němske knježerstwo je ćebi po sdaću wotmyslilo, jednanje z Pólskej zyle sastajić. S pohlednjej pschičiny je wupokasanje schtyrjoch němskich wyschschich železnischtich sastojnikow z pólskeje Hornjeje Schlesyskeje.

S měrudawazeje pólskeje strony žo k temu powě, so žu so wupokasanja jenoż po zdanju pólskeje hornjoschlesyskeje industrije stałe a so njejžu po myšli pólskeho knježerstwa. Dojednanje mjes knježerstwom we Warschawje a industriju Hornjeje Schlesyskeje je we tajkich praschenjach jara wobčežne. Schtož praschenje zasudleńskeho prawa nastupa, chce pólske knježerstwo pschičahowanju małych pschemysłnikow, rjemjeślnikow a dźełačerjow do Pólskeje na kóždy pad sadźewać, so by žo kliža dźełonjemjerjow w Pólskej njepowjeschała. Wona pak ćebi njeje wotmyślła, jednanje wo wikowańskim sprjećenju z Němskej sastajić. Zadanje Němskeje za wróćenjenom wupokasanskich wukasow njemóže tež Pólska dźiwajo na praschenje nahladnoseje dorjelnicź.

*

Pólska telegrafna agentura je wo wupokasanju schtyrjoch němskich wyschschich železnischtich sastojnikow sledowaze rozjasnjenje z knježerstwoweje strony podała:

Pólske knježerstwo je pschičiny swojeho stejischća němskemu pólstanjej we Warschawje 7. februara z notu nadrobnje rozłožiło. Wono na to dopomina, so je žo němskim sastojnikam, kotrjž žu žo někotre wupokasali, pschewanje w Pólskej jenoż na wobmjerjowany cząs dowolnje a so je pólske knježerstwo po minjenju tehole cząża po prośbje jich pschedłużenje hacź do konca sandźeneho léta pozwólschiło. S dobrom pak je žo dźełało, so je tole termija dla pschećerjenja dźełowych wikow w Hornjej Schlesyskej — wosebje mjes duchownymi dźełačerjemi — njewróćilo a dosć konečna. W tu spomnjenym padze žo potajkim wo wupokasanje njejedna, ale wo njedowolene podźełenje dowolnosće k pschebywanju, kotrejož pschiczińy žu žo z pokasanjom na krisu, z bjesdźełoscu nastatu, rozjasnjake.

Wobcežnosće pschi jednanju wo němsko-franzowskim wikowańskim sprjećenju.

Němsko-franzowske wikowańske sprjećenje dyrbjesche žo hacź do 1. haprele podźełschićz. **Njenadźijny je franzowske knježerstwo pożlednje dny z nowymi žadanjemi wustupiło. Zadа złowne łepschiny sa wutwos franzowskeho wina do Němskeje.** Dokelż dyrbi němske knježerstwo němske ministerstwo psched wukrajnej konkurrenzu schtitacź, njeje jemu móżno, Franzowskej w tymle praschenju pschiwolenja cźinić. Teho dla žo prascha, hacź budże žo němsko-franzowske wikowańske sprjećenje sazo nakhwilnje podźełschićz hodźeć.

Mjadowe wojowanje w schlesyskej textilnej industriji.

W schlesyskej textilnej industriji je žo mjadowy tarif 1. februara wupowědźił. Dźełačerske towarstwa žu dźełowym radam porucźiłe, so bychu pola wschelakich firmow wobžebite žadanje sapodate. So by žo podźelnemu strajkej zadźewało, je Shorjelski wokrejžny swjazk dźełodawarjow wobsamknył, wschě dźełarnje samknyć. S tym je žo 34 000 dźełačerjow z dźeła wusamknło.

Němska khěžorska strona.

2000 offizěrow stareho němskeho wójska a republikanskeje němskostatneje wobory pschi monarchistiskej demonstraziji.

Wutoru žu offizěrjo stareho wójska pschi składnosći pjećdźesatećletneho wojerskeho jubileja prydatwićeho thežora wopomnjenješi w žwjedźenskej sali w domje wojerskich towarstwow w Barlinje wotmělі. Nimo 2000 pschitomnych stareho wójska bě žo sešło. Sćehowdženku rěcź měsešce generalny połny marschall Mackensen, kotrjž thežorowe sadźełowy wo wutwarjenje stareho wójska zdźewesche. Po jeho zwukach schumjaza z'awa thežorej je sbromadźiny hrimotasche. Pschi žwjedźenju žu žo někotri wyschschi offizěrjo němskostatneje wobory w uniformje wobdźelili. Połny marschall Mackensen je žo hnydom po sbromadźisnje do Doorna podał, so by thežorej wo žwjedźenju wospravił.

Na sbromadźisnje je, kaž je žo hižo sdźełiło, nowa politiska strona, kotraž žo **němska thežorska strona** njemuje, psched sjawnosću stupiła. Wona na wobnowjenje němskeho thežorstwa dźela. Stroniny organ „Der Ribelunge", kotrjž Tronja Hagen wudawa, je nastawk wo pscheradźenju thežora pschinjesł, kotrjž sadźerżenje offizěrow i zaćaśi revolucije wótro kritisuje. Na němski lud žo z napominanjom wobroca, so by z hromadami k nowej stronje pschestupił a němskich nazionalnych wopuschćił, kotrjž žu na němsku cźorno-cźerwjeno-złotu thorhoj pschitłahali a z tym staru němsku thorhoj pscheradźili.

Sćěh europiskich mjeńschinow.

Wubjerk, kotrjž je žo w sjeździe mjeńschinow loni w Genfu wutworił, je žo tele dny w Driježdźanach sešchoł. Wobsamkło je žo, so ma žo bliźschi sjeźd mjeńschinow sazo we Genfu w lěcźu wotměcź. Wubjerk je žo z programmom pschichodneho sjeźda saběrał.

Matteottiše naměšto we Winje.

Winska gmejnska rada je nowemu wulkemu naměstu po italskim sozialistu Matteottu, kotrehož žu zastrělili w Romje fašistowscy, Matteottiše naměšto narjekli. Winski měšćanostа je na to wot wjednišwa italskeje sozialistiskeje strony, kotrejž ma nětko zwoje žydło w Parisu, djakowne pišma dostał, w kotrymž žo praji: „Wopraudźicźi sastupjerjo italskeho proletariata žu stulenі, tola niz pschewinjeni. Fašistiski klumpach Italiju ženje sujefkludźi.

Ruska spionaża w Pólskej.

Kaž žo z Wilna powě, žu w rańschej Pólskej nowu daloko rozschěrjenu spionažnu organisaziju wotkryli. S dokumentow, kotrejž žu pola zobudstawow organisazije namakali, je zpóznacź, so je ju cźeła w Minsku w žužobnej Ruskej wodźika. Organisazija měješche wjele pjenjes k ruzy. Wona dyrbješche ruskemu knježerstwu powěsće wo thmanosći pólskich železnizow a wo wobwjerdźenjach pschi pólskej rańschej mjesy podawacź. W swižu z tejle wězu žu 11 zwilnych a 12 wojerskich wobzowu sajeli.

Mórzy rubježnizy w Cźornym morju.

S Konstanzy w Rumunskej žu zpodźiwanje sbudźaze powěsće wo rubježnikach na Cźornym morju dóschle. Zwólba mórskich rubježnikow je zyły łódźnišći wobkhad a delnim Dunaju a na Cźornym morju njewěsty sćinita. Rubježnizy žu psched někotrymi dnjemi wulku turkowsku płachtu łódź nadpadli. Łódźnikow pschemowschći žu łódź wurubili a potom spalili. Hačrunje ruke, rumunske a turkowske łódźnišće wyschnosće za rubježnikami sledźa, njeje žo hischcze poradźiło, rubježnikow popadnyć ado jich khowanku wušledźicź.

Mussolinowy dawk sa njeježenjeńzow.

Italska ministerska rada je wukas wo nowym dawku za njeježenjeńzow potwjerdźiła. S njeho žu wušmoobdźeni katholszu duchowni, offizěrjo a podoffizěrjo wójska, runje tak wukrajenjo, bynjež trajnje w Italskej bydlili. Dawkowe žadźby njejžu wyšoke, wone žu z powyschenjom dokhodneho dawka wo schtwórcźinu swjasane. S tym dyrbja žo njeježenjezy k żeńtwje pohonjeć.

Wopory wulkeho strajka.

Kaž „Daily News" pischu, je w Jendźelskej wjazy dyžli 200 000 hórnikow bjez dźela. Dokelż w druhich powołanjach dźeło njenamakaju, woni sjawne łažy trajnje poczeżuja.

Portugalski zběžk so porazył?

W Portugalskej je nimale wschón telefonowy a telegrafowy wobkhad pschestał. Toho dla je cźežko, wěrnosć zhonić. Knježerstwo, kaž tež revolucionarozy žebi dobycze pschipisuja. Portugalski pódłanz w Parisu je tammischim nowinam depeschu portugalskeho zwonkowneho ministerstwa sdźelił, w kotrejž žo praji: Revoluziju, kotraž je 3. sečbnara w Oporu wudyrila, je knježerstwowe wójsko porazyło. Sćehodu žu zyły revolucionarny komitej sajeli. Revoluzionarne hibanje je žo tež w Lissabonje pokasało. Mała liježba namórnistich wojakow, tři kompagnije republikanskeje gardy a někotre zivilne wosoby zu w tu khwilu w arsenalu wójniskeho łódźstwa, kotrež někotre knježerstwu zwěrni wojazy nadběhnyja. Hewak je kraju měr knježi.

*

Po njepotwjerdźenej powěsći žu presidenta portugalskeje republiki sajeli.

*

Daily Mail" je San Sebastiana powě: Primo de Ribera je nowinarjam sdźelił, so žu pożlednje powěsće z Portugalskeje jara sle, a so žo revoluziske hibanje rosschérja. Nimale zyła Portugalska je w rukach sběžkarjow. Po powěsćach z portugalskeje mjesy žu wójnske łódźe, kotrychž muzstwo žu knježerstwu zwerne wostałe, Lissabon zylnje wobsadźiłe.

Kónz revolucije w Portugalskej.

„British United Preß" potwjerdźa, so žu so revolucionarozy w Lissabonje bjez wumělenja poddali. Revolucionarny wubjerk žu sajeli. Pschi bombardementje na arsenal, w kotrymž běchu revolucionarjo wulkoho namakali, žo tež łćtadła wužichu. Knježerstwowe wójsko je wschudże dobyło, tak so nětkole sažo wschudże normalne wobstejnosće knježa.

Reuterez powěsćerња powě, so běchu sběžkarjo na někotrych městach w Lissabonje barrikady natwarili. Knježerstwo je na to wschitkich jemu zwěrnych wojakow mobilizowało a podhladne muzstwa na tschižaku z tajkimi wotměniło, kotrež běchu knježerstwu zwěrni wostali. Wobsadka w łódźstwowym arsenalu je hakle po 24 hodźinskim bombardementje podba.

Nowe wójnske hibanje w schpanskej Marokkowskej

W schpanskim dźelu Marokkowskeje po powěsći „Paris Times" sle wobstejnosće rozwiwaja. Wjele splahow je žo ješćiło, wosebje w Rifu, hdźež žu někotre splahi žwojich wodźakow stónzowali, kotrychž žu schpanske wyschnosće postajile. We wjeczornej Marokkowskej je žo pjerza najwjetschi splah, Beni Hašan, sjećił.

Wójna w Chinje.

Pekingske knježerstwo žo njepodwolt.

Pekingske knježerstwo je wobsamkło:

1. So protesta mózнarstwow pschećiwo wotžadźenju sira Aglena łohžu njesmjeje, a so, je-li by trjeba było, tej jeho nazhlednika Eduarda da śpjećiwosće je stužby puschći.

2. Na druhe jendźelske wopomnjenjske pišma niz wotmolwicź, donjž Jendźelska na protest polnózneje Chiny pschećiwo wójskowym transportam njeje na spokojaze waschnje wotmolwiła.

3. Namjet Sjednoćenych statow polnózneje Ameriki na neutralisowanje Shanghaja bjez wotmolwy wostajicź a z tym wotpokasacź, dokelż Shanghai pod žudniśel mozu polnózneje Chiny steji, kotrejež wójsko jón na dožahaze waschnje schtita.

Mukrajne mózнarstwa nětko wědźa, so žo po dobrym njemóża wjazy z Pekingskim knježerstwom jednacź. Skoro wschě jendźelske nowiny, a wosebje „Times" nětko měnjenje sastupuja, so móże jenoż rasne sakroczenje Chinu pohnucź, na žadanja wukrajanow dźiwacź. Jendźelzy sabjerkerja nježmědźa žo schkitanju chinskeho wójska pschewostajicź, ale žo z wukrajanskimi wojerskimi mozami psched nabžnjoscźemi Chinesow schkitacź.

Cźangkaišekowa offensiwa?

Offensiwa Cźangkaišekowho wójska pschećiwo Kantonskemu wójsku je žo sapoczała. Schtyri wotdźelenja Cźangkaišekowho wójska žu do Hupohšteje provinzy dobyte. Kantonzy žu na to hnydom jemu diwizeju k potnozy pósłali, hdźež móże kóždy wokomik k bitwje dońcź. Njewočakane nahwalenje Cźangkaišekowe wójska je w Hankowje wulki njeměr sbudźiło.

Jendźelske wójsko žo do Shanghaja wosy.

Sso wo chinese protesty njestarajo Jendźelska wschěrje wjazy wójska do Shanghaja wosy. Dwaj dalschimaj regimentomaj z žo poruczilo, so dyrbitaj žo hnydom z Hongkonga do Shanghaja dowjesć.

Revolucija w Chile.

W Chile w połodnischej Ameriży je revolucija pschećiwo knježerstwu wudyrila. Pschećiwo njemu bě žo powschitkowna njespokojnosć a roshorjenosć sbudźiła, dokelż też pschi wólbach do senata žebi njeschakonośe k potłóčenju pschećiwnieje strony dowoli. Demokratiska strona, kotraž bě hacź dotal z knježerstwowej stromy była, knježerstwu wójnu pschipowědźi. Wójnski minister, wyschi Jbanez, je nawinam wojsewjenje pósłał, w kotrymž praji, so dyrbi žo knježerstwo dokładnje reorganisowacź, so by žo powschitkownej schmatatosći zadźewało. Na cźežu je, so bychu žo puta, z kotrymiž je Chile z Mosstwu hwjasany, rostorhte. Wójnski minister pschipowěda, so maja žo w bliźschim cźasu politiske podawki wurjadnje ważnosće wocźakacź.

Liberalni w Nikaragui poražení?

„Times“ ſ Newyorka powěđa, ſo ſu liberalne wotđźenja w Nikaragui w poſlednich wojowanjach wulke poraſki poczerpili. Hać dotal ſu 25 mortwych a wjazy đyšli 200 franjenych ſwješćili.

13. porjadna krajna synoda.

W Drježđanach, 10. 2. 27.

Kóžde lěto konſiſtorſtwo ſtatiſtiku roſprawu podawa wo wobſtejnoſćach w ev. luth. krajnej zyrkwi. Tej lětha je ſo to ſtako. Knjes wyſchiſchi zyrkwiny rada Krjeczmar wěrjeſche wo tutej roſprawje na lěto 1925. S 1. tabelle ſhonimy, ſo mamy w Saſſkej 1264 woſadow je 1461 ſtatnymi a 24 pomognymi faraſjemi. W lětach 1923 hać 1925 ſu 14682 woſobow do naſcheje krajneje zyrkwje ſaſtupiłe, bohužel pak 82034 ſu njeje wuſtupiłe. Wuſtupow budże ſo w lěcze 1926 hiſchcze wjazy ſapiſaćz měrcz, woheje tohodla, dokelž je mnohym ludźom wot 14. lěta hižom móžno, po ſwojej woli ſ zyrkwje wuſtupiś.

*Narodźiło je ſo w lětach 1923 hać 1925 239 809 ſiwych dźěći a to ſ njeměſchanych evangeliſkich mandželſtwow 182 144, ſ měſchanych 17 131, njemandželſkich 39 934; hiſchcze buchu 211 462; ſapowědźena bu hiſchcze*nja *ſa 496 dźěći; 40 dźěćom bu hſchcenja ſakrana, dokelž ſtej ſtarſchej ſ zyrkwje wuſtupiłej.*

Mandželſtwow ſwjaſako je ſo 114 450, wot nich buchu w zyrkwi ſwěrowane 90 838. Semrěło je 157 475 woſobow, wot nich ſu 150 578 zyrkwinſzy ſkowanych.

Wot 242 622 dźěći, kiž je ſchulke dźěchu, njechachu 1500 hſchcenſći ſlub wobnowiś. 194 bu wot konfirmazije wotpokaſanych.

Sforši ſo na ſnadny wopyt nješchporow ſa konfirmowarzu młodźinu; na tym je wina, ſo ma młodźina tóžbu on njeđźelu nješchto druhe pſrjdź, hać kemſchi a na nješchpor hić.

Srudne ſtawy roſprawy ſu đźělenja mandželſtwow a ſamomorđarſtwow. Mandželſtwow je ſo w lěcze 1923: 2091, w lěcze 1924: 1947, w lěcze 1925: 1959 đźěliko. Samomorđarſtwow bě w lěcze 1923: 1235, we lěcze 1924: 1349, w lěcze 1925: 1510.

Kak wjele nuſa, duchownje a cźělnje, kak wjele ſynſow a rudzenja, kak wjele ſadwělowanja ale też, kak wjele hrěcha wonſchiteja tele ličbh!

Pſchecze ſo wupraji, ſo móże ſo ſaćiſe leżowniſcze ſa twarchy wobnđenjow a đźěłacźerjow wucźićz; pſchedawacz ſo njeſmědźa, ale na horbiłe pſchenajerje móża ſo dawaćz. Knjes Barthewitz na to pokaſa, ſo ſu we wulkich měſtach pſchemałko duchownych. Linik đyrbiał po ličźbje duchownych na kraju nětđźe 350 faraſjow měćz, ma pak jich jenoć 139. Hančka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 11. februara.

* 1709 w Kulowje Jan Jozef Hawštyn Hauptmann, pozdźišo zaſłužbny ſenior Budyšſkeho kapitla.

Mje njewopuśći!

Mjo njewopuśći! Ja Tebje horco žadam
A k Twojim ſwjatym wyſokoſćam hladam,
Ja na Tebje, o Knježe, ź dowěru
Wšu ſtaju nadźijn.

Mje njewopuśći! So moje horjo minje,
Hdyž jeno wotpočnju w Twojim klinje;
Mi jaſne ſwětło wšu nóc zaćeri,
Je duša při Tebi.

Mje njewopuść, hdyž wječor mój ſo bliži
A jónu ſlónco žiwjenja mi niži;
Njech potom Twoja wótenꝛa prawica
Mje wjeđźe do njebja!

Korla Fiedleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hođź. barometer 753, hygrometer +2,5, thermometer wo dnjo +2. Dźenja rano we 8 hođź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer w nozy —4. Wuhladny na njeſtajne wjedro a śneź. — Wjedrowe wobčakuja wječorjelne. Jenoź nad ſrjedźnej Europje wječera rano hiſchcze wyſchiła leżeſche. S wjeczora ſo nižina pſchibliżuje. W balokej pokrywy teplowina nižiny leża. Julie ſobotu ſkładża ſłónčko 7,25 hođź. a ſhowa ſo 5,04 hođź. Mjeńſi ſkładża pſchipołdnju 12,50 hođź. a ſhowa ſo na rauje 4,47 hođź.

— **Gmejny dóſtanu kredit ſa đźađźenje ſtadowych ſchtomikow.** Kaž ſ ratarſkeje komory w Drježđanach ſhonimy, móża gmejny, kotrejž ſtajeđźa ſadowe ſchtomiki đźađźeć, wot finanzneho miniſterſtwa pjenjeſy poſcźene dóſtaćz, a to na ſchtyri lěta. Danje na ſo płaćiźć, kelož ſmeńkowy diſkont nemſkotatneje banki wuczinja. Prěnja rata ma ſo po dwěmaj lětomaj wróczopłaćiźć, potom 25 prozentow w kóždym dalſchim lěcze. Namjety maju ſo na pſchiſtuſchne hamtſke heſtmanſtwo ſapodaź. Dokelž ma wjele gmejnow w Saſſkej jenoź mało ſadowych ſchtomow- nađađźenych a ſo we đźađźerſtach đóſtaju dobrych ſchtomikow namaka, je dróje runje nětkle *ſkładnoſć dobra, tajki kredit wužiźć.* —

— **Dźełowe witi w Saſſkej.** Wo dźełowym położenju piša krajny hamt ſa dźełoſpodrěnditwo: Ličźba tych, kotſiž bźownu podpjeru ſa dźełonjemějerjow dóſtawaju, je ſo wob cźaſ wot 15. januara 1927 hać do 1. februara 1927 wo 7019 na 200 026 pomjeńſchiła. Do tuteje ličźby ſu też cźi ſtobuliczeni, kotſiž ſo do muſoweho dźěła pſchewſchahu a też cźi, kotſiž dyrbjachu ſ podpjeru ſa dźełonjemějerjow do kriſoweho ſpomoţerſtwa pſcheſtupiś, dokelž běchu hižo pſches poſtajeny cźaſ bjes dźěła. Sa dźełowymi mozami ſo dale bóle naprašchowachu. Ratarſtwo ſapjeca tónz měſaza nij jenoź ſónſkich ale też muźſkich dźěłacźerjow pytaćz. Też do ſkałow a źyhelnjow ſo wěſchto mało wjazy dźełowych mozow pjetaſche. Jenoź w textilnej induſtriji ſo mjenje taž dotal ſa dźěłacźerjemi praſcheju. W metallowej, kožowej a drjewjanej induſtriji đźerźitej ſebi napraſchenje a poſkiczenje dźełowych mozow runowahu. W zgrobowej induſtriji a đraſtowym pſchemyſłu wjazy mozow trjebachu. W hudźobnym a korcźmarſkim pſchemyſłu je w poſlednim cźaſu dla wſchelakich póſtnilkich ſabawow mjenje ludźi bjes dźěła. Też ſa njewuczene dźełowe mozy ſo położenje na dźełowych wikach poſpěſchi. Spka maje ſo prajiś, ſo ſo położenje na dźełowych wikach poſlepſchuje. Njeđźiwajuz teho, pak pſchezo hiſchcze w zyklu wjazy ludźi dźěło pyta, hać je dźeławych mozow trěbnych. —

— **125 lětny wobkhodny jubilej firmy Jan Jurij Paku w Budyſchinje** đźensa dźenja hiſchcze đźěłaſi, ſo bě jeje ſałožeſ Sserb, kiž je ſo w Cźornych Noſlicach narodźił a jeho mandželſka Karolina rodź. Schěrjeż ſ Lipcźa je też wěſcze Sſerbowka była. Firma ſama wſchak też hać do đźenſniſcheho dnja w najlepſchim ſwiſku je Sſerbami ſtejł. Wjele Sſerbow kupuje pola njeje ſwoju potrjebu a wſchitſku đrje ſu ſtajnje ſ poſtrujenjom ſpokojom byli. Na wječeraſchim jubilejſkim dnju ſwjeceſcheje mějicźel firmy, knjes Richard Paku ſobom ſwoje 60. narodźeniny. Zyke twarjenje je njeje wupyſchene ſ mózanymi ſelenymi pletwami Też ſmutkowne wobſtojnoſće měſtnoſće ſu njeje ſ girlandami poćeſchnjene a na druhe waſchnje wupyſchene. Hobrźu ſyłu kwětkowych darow, wot pſchećelow ſ bliſka a ſ daloka jubilejnej firmje nawdatych, pyſcha blida a wukładne wokna. Wobſtoje ſa tónle jubilej je knjes Paku we ſwojich twikładnych wokach modelle ſonjazych módow ſe poſlednich 125 lět ſwuſtajał. Je *wopraudże ſajimawe*, hdyž ſmějmy ſe ſamknjenaj wočeznaj wobkhođźowacź, kak ſu ſo naſche ſony něhđy draſcheſe. Naſche lube cźitarki a też naſchi wożeni cźitarjo ſebi tele wuſtajenja jutſje, hdyž je Budyſchina pſchińdu, wěſcze wobhladaja. Sſu to draſty wot lěta 1802 hać do đźeńſniſcheho cźaſa. Wopraudże rjana je běła a módra *twaršchniſtwa draſta* ſ lěta 1802, ſchiwana běła đźěana rejwanſka draſta ſ lěta 1830, pſchiſtojna draſta ſ kninolinu ſa ſtarſchu knjeni ſ lěta 1848, kaž ſu ju naſche ſtare womki we ſwojich młodych lětach hiſchcze widźaſe, tam njepobrachuje. Wukhođźowańka draſta je ſo Nawbiczku ſ lěta 1860 ſo jara ludi, *kraſny pak je módry ſ lěta 1875 a naczeřjowjeń draſta ſ lěta 1880.* K wyſchemu pſchińdu hiſchcze wołjene hriſury. W poſlednim wokniu je jako napſchećiwny bjeła nowoźena towaršchnoſtna draſta wuſtajena, kiž naſch nowy cźaſ tak prawje wobraſuje. Draſty hać do njeđźele we wokнach ſtoju woſtanu. Schtwórtk poſoudnja wotmje ſo w Paźnez wobkhodnych měſtnoſćach ſwjatoczny akt. Knjes Richard Paku ſo wſchěm ſwojim pſchiſłužbnym ſa jich ſwěrnu đźakowaſche a jim pjenjeżny dar pſchepoda. Perſonal dari jubilarej rjanu lampu, na kotrejž ſo wón widźomnje ſwjeſeli.

— **Sſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu, 12. februara, dop. wot 8 hać 10 hođź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 50 pf., ſyre cźelace mjaſo, punt po 60 pf. a ſyre ſwinjaſe mjaſo, punt po 60 pf. Sſwinjaze wotedawa ſo jenoź na cźiſła 3051 hać 3100.

— **Ratarſka ſpomoţerſtwowa loterija.** Kaž ſo je Drježđźan piša, dhże ratarſka komora k prěnjemu raſej loteriju ſrjadowacź, ſ kotrejež munoſchkom ma ſo wocźerſtwjerńja ſa ratarſtwo w Haſchchrowſkich Kupjelach *natwarićź. Loterija ſměje 200 000 łokow po 2 hriwnach* maj. Jedna ſo tu wo naležnoſć zyrkwo ſaſſkeho ratarſtwa, pſchetoż natwarjenje wocźerſtwjerńja ſa ratarſtwo je jara nuſna naležnoſć. Loterija ſo 2. auguſta 1927 wuložuje.

— **Zywjenje wſak je ſebi** ſrjedźu dopołdnja wuſchiſchi đźeſatnik Herbert Preſcher pſchi 6. komp. 10. pěſcheho połka. Kompanija na Bjerwałdze ſ maſchinſkimi ſtrělbami ſmrźowaſche. Preſcher ſo wot rěčniſcheja wotſtali a ſo ſe ſwojej ſtrělbu ſaſtrěli. S pſchiczinu ſamomorđarſtwa ſu pjecźa njeluba wobſtejnoſcze, do kotrejž je Preſcher *dla hołzy ſ Dobruſche pſchiſchol*, kotraž jeho wjele pjenjes płaćeſche. Jeje dla bź dołh nachil a hđyž ſhoni, ſo wona hiſchcze ſ druhim cźaſa, je dźe ſo ſa ſamomorđarſtwo roſtudźiś.

— **Polkroma je ſaſchła** mjes ſkotom pjekarſkeho miſchtra Michała Schołty w Rózencze cźo. 28.

Z **Radworja.** Kruch, kiž nam „Hudźbna Jednota“ njeđźelu zehraje, je nješto cyle wosebiteho za žony. Tohodla toż mużojo njeſkomdźa ſej jón wobhladaź, zo bychu póznali, kak ſamaly móże też tón nježny ſónſki ſpilaſ hyć. O, kak je ſarliwa Marhata ſwoju towaršku, Hělušinu maź, na ščěpowe k ſpalenju podała, kak też ſarliwa Kata potom njewinowatu Bělušu za khodojtu wuwołaź spyta, to wšo ſapa hrozu na jenej a bolosć na druhej ſtronje, zo cźowjek dočakaź njemóże, kajki kónc tele khodojćenje wozmje. Cyle hrozne časy přihladowarjow ſobu přeživa. Wězo njeje to ničo za đźći, tuž za nje też žane předstajenje njebudże. Z wulkich pak njech nichtó ſpočatk njeſkomdźi, zo by cyłu hru derje zrozemił. Wobdźělenje budże wulke!

S **Hodźija.** Tule njeđźelu Hodźijke towaršnoſtwo ſ nowa a młodych hołow ſwoje 25ſtne wobſtaćze ſrjeſeći. Knjes faraſ Kſchiſan 23. januara 1902 někotre hnjenje na faru pſcheproſby a ſ nimi wo ſałoženju towaršſtwa a jeho wuſtawkach pojedna. Sſrjedu, 12. februara, wotmě ſo potom we Cźiſanerej hoſchcenju rjenja ſhromadźizna, na kotrejž ſo něhđe 50 ſónſkich wobđźeli. Towaršſtwo, kiž pſchezo ſhromadnje ſ zyrkwinſkim wothladanjom khudych we woſcebitych padach nuſu ſapſchimny a też hóže leto ſtarych, thornich a khudych ludźi we wobađźe ſ hodownymi darami ſwjeſeli, đźěłacźe na to, ſo by ſo đźaſonija pſchiſtałka. We hižom ſwotemu ſamérej *blisko, jako wójna wudyri a w powójnſkim cźaſu ſ mu*łkej prózu nahromadźene pjenjeſy ſwoju bźowſću ſkutkuchu. Tola towaršſtwo je ſo ſnowa do đźěła đało. Njeđźelu wječor 147 hođź. ſo jubilej we Cźinerej hoſcźenju jako cźſcheſcźanſki ſwójſny ſwjedźeń wobrađu ſwjeći, na kotryž ſu wſchitſcy wutrobnje pſcheproſzeni. Nětcźiſchi kurator, knjes faraſ Voat, na wječeru roſprawu a pſchehlad wo dotalnym ſkutkowanju towaršſtwa a wo jeho wotmyſlennych đźěłach ſa pſchichodne hođa. Knjes dworſki předaſ konſiſtorialny rada D. dr. Seidel ſ Drježđan ſměje pſchednoſchk wo „kulturnym wuſtawnie cźſcheſcźan-

Nanoje a synoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

34] (Pokračowanje.)

Anna Sergejewna běſche doſcź đźiwne ſtworjenje. Njemějo nikajkich pſchehđźudkow, njemějo ſamo nikajkeje truteje wěry, njeſatrachi ſo pſched nicźim a njekrocźeſche tola też do předła. Wona nješchtožkuli jaſno widźeſche, nješchtožkuli ju ſajimowaſche a tola ju niczo doſpołnje njeſpokojowaſche; haj, wſchako wona ani doſpołnje ſpokojena ſebi njepjeſcheſche. Jeje duch běſche ſwědźiwy a đobom bjeđźarny — jeje dwělowanja nikđy njewocźiſchnychu hać do ſabyćiwoſće, a jenje ſo njeroſtroſcźechu hać do toho, ſo bychu ju ſnjeſpokojowale. Njeby-li by a bohata a njewotwisna, móje bycź, wona by ſtupiła do źiwjenſkeho boja, ſeſnała by pożadliwoſće... Ale teje źiwjenje bě mérnine, haczrunjeż hđyž a hđyž woſtuđe; a tak nimy ſo ji đźeń wob đźeń we wſchednej jenajkoſći, nic ſpěchnje, ſhiba ſo jenoż ſrđka jedyn ju roſbudźowaſche. Tu a tam đrje wuſtupowachu wobraze wobrazy w pſitanych barbach pſched jeje wocźomaj, ale wona je nimi njeješeſche ani njeſchđźeſche. Jeje wobrazjnoſcź wuhđźbny ju ſa mjeſy toho, ſchtoż bě po ſakonjach wſchđźneje moralki dowolene; ale ſamo też potom cźeſcźeſche krew we jeje rjanem, pſchezo cźerſtwem a mérnem cźele tak ſpokojna kaž hewak. Cźaſto, hđyž ſ rana wuléſe wjſcha cźipka a hrjaze ſo ſe wonjazeje kupjele, to roſmyſłowaſche wo nježkinczomnoſcźi źiwjenja, wo jeho horju, hubjenſtwje a ſłójcźi... Jeje duſcha napjelni ſo njejapzy ſ khrobloſcźu, ſahori ſo ſ nadobnej horkliwoſcźu; ale nadobo ſadumje wětſik ſ napołwcźinjenym wokнom nuts a Anna Sergejewna wſcha ſadyrkuje, a ſtorji a lěđy poduży ſwój hnėw, a w tom wokomiku pſcheje ſebi to jenicźke jene: ſo by tón njepjſchitomny wětſik pſchetat bucź.

Kaž wſchě źónſke, kotrymž njeje ſo poradźiło luboważ, đźiwiſche też wona nješchto, ſama njewědźo, ſchto by to było. Po prawom wſchak ſo jej niczeho njechaſche, haczrunjeż ſo jej jeſda, ſo chże ſo jej wſcheho we ſwórcźe. Lědy budźeſche ſwojeho njeboźcźeſkeho muża wuſtała. Wſchako bě ſo po mudroſći ſa njeho ſudała. Njebudźeſche jeho ſa dobreho cźłowjeka mėła, nikđy njebudźeſche do źentiwy ſwolita. Skradźu ſmozowa ſo jeje tajna pſchećźiwnoſcź ke wſchěm muźam, kotrychž pſchedſtajiwaſche ſebi niż hinašchich, hać njeſlepyh. Do đźěła njeſwóliniwych a woſtudłych ſtworjenjow. Jónu běſche ſo we wukraju ſeſtkała ſe młodym, kraſnym Schwedom ſ wyſeſſkim wuraſom mjeſnoſcźa, ſ cźeſtnym, módrym wočomaj pod ſaſnym cźołom; tón běſche ſyłny ſaćiſcźej na nju cźimił, ale to wſchak njeběſche jej ſadźewało, ſo ſo ſaſo do Ruſſeje nawróći.

„Tutón łékaŕ je cźi đźiwny cźłowjek!“ praji ſebi ſamej, leżo we ſwojim rjanem łožu, na zankojtych ſahlubcźkach nad njeſkim źiđźanym pokrywnom. Anna Sergejewna bě po źiwotnim nanje nawrěła pſchitſhlunoſcź k pyſchnoſcźi. Wona běſche ſwojeho nana horze lubowała, hyrnjej běſche też doſcź hrěſchnu był a tón běſche ſaſo ju wobžeżowaź, ſ njej žortowaź, kaž je pſchećeſkom ſwojeho runjeża, bě ſo jej doſpołnje dowěrjał, a ſ njej ſo *ſaradźowaź. Na macź mózeſche* ſo lědy hiſchcze đopomnicź.

„Đźiwny cźłowjek tutón łékaŕ!“ woſpjetowaſche pſchi ſebi. Wona ſo we ſwojim łožu pſchećeſkanym, muźmužnym, ſałoži ruku pod hłowu, potom pſchećźiſtaſchi dwě ſtronje hluheho franzouſkeho romana, muđpadny jej knjha ſ rukow — a wona muźny we ſwojim parfiumowanem łožu wſcha cźiſta a ſpomna.

Naſajtra rano đźeſche Anna Sergejewna hnydom po ſnědani ſ Baſarowom botaniſowacź a wróći ſo po pſched ſamym wobjedom. Arkadij ſebi nihđe njemuđźe, a nihđe *hodźiłku poby ſ Katju hromadźe*. Jemu ſo ſ njej rjeſwoſtudźi. Wona ſama běſche ſwólniwa, woſpjetowaſcź jemu wječeraſchu ſonatu; ale hđyž ſo knjeni Odinzowa napołedk wróći, hđyž ju wón wuhlada — to jeho wokomiknje wutroba ſabola... Wona đźěſche po ſahrodźe a ſo bě wuſtała, to bě po jeje khođźenju widźeć. Jeje lisy běſchtej cźerwjenej a wócźay ſwěcźeſchtej ſo jej ſajmiſchu hać hewak pod kłomjanym kilowatym kłobukom. Wona wjerceſche mjes porſtomi cźeſke ſiwjeſze pólneje đwětki. Lohki pſaſchćiſt ſpadowaſche jej hać ſ kołcźomaj, a ſchćrſt, ſchěry bant kłobuka pſchituleſche đo ſ jeje hrudźi. Baſarow đźěſche ſady njeje, đźebjerwđźomy a krucźe ſtupajo kaj pſchoze, ale wuraſ jeho wobliczja, hyrnjej běſche wjeſoły, hej ſamo pſchećeſleny, njeſpodobaſche ſo Arkadijej. Sabóreżawſchi pſches ſeby: „Dobre ranje“ wotenđźe hyhnu do ſwojeje ſtwy. Knjeni Odinzowa ſitóźi roſpjerſchena Arkadijej ruku a đźěſche też nimo njeho.

„Dobre ranje!“ pomyſłi Arkadij... Njeſmoj dha ſo mój đźeńſa hižo widźałoj?“

XVII.

Cźaſ, to je wěſta wěz, lecźi druhdy ſpěſchnje kaž ptacźk, druhdy ſe pomałku kaž wałk, ale cźłowjekej hyma wobſebje rjenje potom, hđyž won ſyła njepytnje, pominje-li ſo cźoſi ſpěſchnje abo pomałku. Arkadij a Baſarow njemuſtaj na taſe waſchnje źyke dwě njeđźeli pſchećźiſnichtaj pola knjeni Odinzowej. Tomu wjele đopomha porjadk, hiž běſche wona pola ſebje w đomje a źiwjenju ſaſwjeđa. Wona ſama ſo jeho krucźe đźerźeſche a kedźbowaſche na to, ſo bychu ſo tej druhej jemu podwolili. Wſchitko w đźeń đnja ſtawaſche ſo we ſwojim cźaſu. Rano, runje we woſtmich, ſo źała towaršſchnoſcź ſhromadźi cźaj picź; potom hać do ſrđanje cźinjeſche ſo đu, ſchtoż chżyſche. Ssama knjeni ſabraſche ſo ſe ſarjadnikom, ſ đomownikom a ſ hoſpoſu. Do wobjeda ſhađźowaſche ſo towaršſchnoſcź ſaſo ſ đźeſađźe abo ſ cźitanju. Wječor wěnczowachu pſchećehđźowanju, ke kartam hraczu a hudźbje. Na pół jednaczich đźěſche Anna Sergejewna do ſwojeje ſtwy, đawaſche pſchikazanja na pſchichodny đźeń a potom đźěſche ſpać. Baſarowu njeluběſche ſo tale jednakora, trochu ſwjatoczna prawidłownoſcź wſchěđneho źiwjenja.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

ſtwa". Zyrkwiniſki khór a Hodźiſke muźſke ſpěwne towarſtwo zhotuja pſcherjelnje podukuttkowacź. Saſtup je darmo. Tola dary ſu witane, dokelž nješchto wudawkow nastanje a je-li cźiſty dobytk, pſchepokasa ſo fondej diakonije.

Se **Schpikatow.** W nozy wot ſobotu na njedźelu pola tudomneho kubleria Wiſnſche paduſchi pobuchu. Woni wubichu wokno a ſalěſchu do komory a kradnychu 6 polczow a 2 ſwinjazej plezy. Sa paduchami nimaju hiſchcźe janeho ſkeda.

S **Drožkija.** Hamtſke ſtudniſtwo pod 8. februarom wozjewja, ſo ma ſo pucź, ſahoń cźo. 524, kiž w leźownoſtnej ſtuły ſahibany njeje, Drožkijſkemu rycźerſkubjej, lopjeno 129 leźownoſtneje knihi ſa Drožkij. pſchiraſpeź. Wſchitzy cź jaſ, kotrjž mjenja, ſo je pucź jich wobſchedźerſtwo, abo kotrjž ſo w ſwojim wobſchedźerſtwje ſ pſchiražanjom wobmjeſowani cźuja, abo kotrjž maju pſchedkupne abo druhe prawo, ſo namolnjeja, ſo bychu ſwoje prawa w běhu tſjoch **měſazow** a najpoſdźiſcho hacź k wojſewjenju pſchiražanja na hamtſkim ſtudniſtwje w Budyſchinje pſchijſewili. Schtóž pak to njecźini, dyrbi mjenjenje leźownoſtneje knihi po pſchiražanju pſchecźiwo ſebi płacźeź dacź.

S **Bukez.** Pſchichodnu njedźelu, 13. februara, wuhotuje naſche ſpěwne towarſtwo „Radoſcź" **wulki-serbſki wjeczor** je ſpěwami, dźiwadłom a rejemi. Luby ſerbſki ludo, hóſe dźeſch ſo lěpje ſawjeſelicź hacź tudy? Dźiwadło ſada cźaſa a tuž maſch ſ dypkom w 7 hodźinach pola Stangej być. Dźiwadło „Na wumjenku", powuczuja hra. pryſtala a thutna, wſchitko we njej namakaſch, a napoſled kraſna hudźba, kotraž ſtarych a młodych wot wſchěch ſtaroſcźow wuſwobodźi. Tak njeſkoudź ſadyn tutón ſjany wjeczor, wěnuj jón naſchemu narodej.

Se **Suborniczki.** Mydkowu fabriku a leźownoſcź ſe nillu ſ rjanej ſadowej ſahrodu knjeſa Könnecke w Borſchći ſe 5. februara t. l. knjes knihiwjednik Köba ſe Suborniczki kupiſ. Twarjenje mydkoweje fabriki, kotrež ſo pſched dwěmaj lětomaj wotpaſi, dźe knjes Köba ſajo natwaricź, ſo by druhe pſchekupiſe pſchedewſacźe we nim ſamjeſchli.

Z **Dobrošic.** Wysoku ſtarobu docpě dźenſa ńaſa luba wjesnjanka **Hana** Kraweowa. Dźenſa ſwjeći swoje 80. narodniny. Z kajkim dźakom a z kajkim ſpokojnym zaćućom runje dźenſa na ſwój zaſtdźeny cźas wróći hlada. Wona narodźi ſo 11. maleho róžka 1847 w Ralbicach na tehdomniſim Wićazec kuble. Kubło je ſo pozdźiſo wotpalilo a dźenſa Kubanjec na tutom měſtnje ſtoja. Jubilarſka ſtaruſka je cźas ſwojeho źiwjenja jara wjele dźěłała a ſo dźěła. Bě jara nabožna a ſcźerpna. Kelko razow je bjez ſpanja pſi ſźele pſětrałа. Přez 15 lět je liżo wudowa. Jeje dźěći, kotrež ſu wšě štyri wożenjene, ſo dźenſa z njej jeje wyſokeje ſtaroby wjeſela. Też dźenſa je hiſće Bohu dźak ſtrowa a cźila, tak ſo móże ze ſpokojnej myſlu a z radoſcźu ſwoje wyſoke narodniny ſwjećić. Bóh ſpožź ji hiſće prawje ſbožowny a miły wjećor źiwjeńſki. Też my ji na tutym měſtnje ſwoje zbože přejemy.

Njech Cź Bóh wšu prócu płaći
Staroſcźiwa maćerka.
Dźens' Cź přeja lubi znaći
Zbóžny wjećor źiwjenja.

Z **Němſkich Pazlic.** Rada za maćerje w Němſkich Pazlicach budźe pónđźelu, 14. februara popołdnju ½3 hodź. w ſuli. Lěkaŕ budźe přitomny.

S **Kamjenza.** (Sſmjerćź **w ſłužbje.**) Wobžarujomne njeſbo ſe ſta ſo ſyſedu popołdnju na tudomnym dwórniſchću krótko po tym, ſo bě cźaſ ſe Sſeho Komorowa pſchijźeł. Wopſchiſchi wuhibaŕ **kolijow** Alwin Dreßler, kiž na Wojerowſkej dróży bydli, měſeſche blisko wuhibowańſke ſłużbu, jako jeho tanźerowaca maſchina pſchijźedźeneho cźaſa ſhrabmy a jeho 12 hacź 15 metrow daloko ſobuwlećeſche. Dreßler ſo pſchi tom tak cźeſko hrani, ſo drje bě hnydom morwy. Najſlerje je ſo njeſboje ſtacź mohło, dokelž je ſaſtojnik, kiž je tył jara ſmuſchcźomny, pſchi wuhibanju kolije ſo wobſtupił a njeje ſo wjazy w prawym cźaſu ſ kolije wulkowacź mohł. Nikoho dalſcheho wina njeſtrjechi. Snjeſbożeny ſawoſtaji wudowu a woźenjemu dźowku. Wón bě 55 lět ſtary.

S **Wojerez.** Naſche měſchcźańſke ſarjadniſtwo noſy ſo ſ wotpohładom, ſo by nowy zſowny hamt (Zollamt) ſ bydlenjemi ſa ſarjadnika zſowneho hamta a ſa zſowneho inſpektora natwariło. Pſchichódne měſtno ſa nowotwar je ſtebi napſchećo měſchcźańſkeje ſhorobneje poſkładnje pſchi ſwjaſowańſkim pucźu ſwupuſtało.

S **Džewina** pola Slepeho. Pſchi pucźu ſ Džewina do Slepeho wutoru rano hórniſcheho invalidu Cźecha mrěźazeho namakachu. Cźech bě pónđźelu do Slepeho ſchoł. Duzy domoj dźe ſ trochu powotpocźujucź chaŕ a njeje potom wjazy ſtanyć mohł. Tak je dyrbjał zyku mokroſymnu nóz wonkach ſtedźeć. Prjedy hač mózachu ſ wołom na pomoz pſchihitwataćź, bě Cźech hižom wumrěł. Jeho morwemu do wóſy pſchiwjeſechu. Wón bě nimale 75 ſ'ł ſtary.

S **Nowneho.** Cźežły ſnjeſbožita je tudomna wojeńſka wudowa Jańſchowa. Jako po rěźlu po ſyno dźěſche, ſo na ſemju deleczijmy a le'o wołta. Sſužobna, kotrjž ji na pomoz pſchińdźechu, donjeſechu ju do jeje bydlenja. Hnydom ſawołana lěkaŕka poſtaji, ſo ma ſo ſnjeſbożena do Khodźebuſkeje khorownje dowjeſeź.

S **Khodźebuſa.** Wcźera dopołdnja na Hródkowſkej dróży nětkdźe 40lětna mandźelika jeneho tudomneho ſakotnika ſ wokna na dróhu dele ſkoči. Wboha žona bě hižom dležiſchi cźaſ na cźuwy khora a bě też hižom nabožneje błudnoſcźe dla khwilu we wuſtawje ſa duchaſhorych pſchebywacźa. Pſchi padnjenju ſ druheho poſchoda dě ſo tak cźeſko ſraniła, ſo hižom po pucźu do khorownje wumrěł.

S **Khocźebuſa.** We wcźerawſchim cźiſſe piſachmy, ſo ſu w koloniji thódnizowu pſchi Brjaſniſkej dróży ſrjedu pſchipołdnju cźele murjerſkeho mišchtra Knöſela a hoſpoju Nopperez namakali. Tele morduŕſtwo a ſamomordaŕſtwo ma mjenujcź zyle ſtruchłu pſchicźinu. 41lětna wojeńſka wudowa Nopperowa bě ſo wot wutoru popołdnja ſhubiła. Krótko pſched tym bě mjenujcź liſt wot 49lětneho murjerja Knöſela doſtawa, ſo by k naſpomnjenym ſchrebaŕſkim ſahrodkam pſchiſchła. Na nimo dobre njemyſlo, dźěſche bratr ſhubjeneje ſotru na wołnamjenjene měſtno pytacź. Wón wuhłada ſwoju ſotru cźeſko ranjeny. Wobaj ſedźeſchtaj ſo rozmołwjeſo pſchi bleſchi wina, kotruž jako ſnaŋjo wujedenja pijeſchtaj, jako ſo ſaraŕ ſpłoſi, ſo by zedźiłu, kiž bě na ſemju padnyła, ſběhnył. We ſhamjenem wokomiku ſtěli morduŕ wjazy króć ſ revolwera na ſararja. Faraŕ a jeho kuchaŕka cźekłaſchtaj na to do ſahrodu. Tola roſnjemdrje ſtěłz ſo tźeſejo ſa nimaj puſchcźi, pſchi cźimž kuchaŕka ſatſěli. Poliźija mordarja ſaja.

* **Ssotru pośledniejho miniſterſkeho preſidenta ruſkeho zara dla pſchejſnuwanja kokaina ſajeli.** W Moſkwje ſu ſotru pośledniejho miniſterſkeho preſidenta ruſkeho zara, Gorjomykina, kaž też wjazy prjedawſchich ruſkich ariſtokratow dla pſchejſnuwanja kokaina ſajeli. —

* **Meteor k ſemi padnył.** S Moſkwy ſo piſche: W měſeſe Mogilew-Podoſiſku naſta mjes wobydleŕſtwom wulka hroſa, dokelž bě hohrſki meteor tam k ſemi padnył. Jako ſo meteor na njebju pokaſa, běſche poźdźe wjeczor, wobſtwěrili ſo zyle měſto, kaž by był ſwětły dźeń. Ludźo, kotrjž ſtebi myſlachu, ſo je ſo ſudny dźeń pſchiblížił, thwatachu ſ thěžow na dróhi. Na kolenach leſo ſo modlachu. Meteor padny ſe ſalostnej haru w pſchedměſeźe na ſwobodne měſtno a ſaru ſo hłuboko do ſemje. Ludźo njeſſu pſchi tym ſnjeſbożiłi.

* **Cźežke wichory na Cźornym morju.** — **Prusli parnik ſo ponórił.** W 24 hodźinow trajazym wichoru je ſo na Cźornym morju ruſka łódź ſ 40 wołobami ponórika. Dale je runuwſki parnik ſ 200 wołobami na dno ſajeł. Dokelž ſo w ſałhadźanym orkanje cźeſko pomhacź hodźi, je drje też tuta łódź ſhibjena.

* **Cźah ſ kolijow ſajeł.** Na cźarje ſ **Antwerpena** do Brüſſela je wołobowy cźah ſ kolijow ſajeł. Schtyrjo puźowanjo ſo cźeſko ſranichu, 19 dalſchich pak lohko.

* **De Pinedos k druhemu rajeſ wokoło ſwěta leczi.** Italſki lěkaŕ de Pinedos je njedawno ſo k druhemu rajeſ je ſwojim lěkaŕdom na jěſbu wokoło ſwěta naſtajił. Wot Seſto Calende pſchi Gardańkim jeſoru woteźechaſchi, cźeže na ſwojim po Columbuſowej łódźi „Santa Marija" mjenowanym lěkaŕe atlantiſki oſean pſcheźecźeź, cźeže potom južnoameriſke hory Andny pſchewinuwſchi ſo do dotal njepſchepytanych krajinow wokoło žorkow amazonſkeje rěki naſajicź. —

* **Khripa w Južnoſłowjenſku.** We ſtołownym **měſcźe** Južnoſłowjanſkeje we Běłogradze je ſo khripa tak roſſcheriła, ſo ſu ſo wſchě ſchule a ſamo univerſita ſawrjeſ dyrbjałe.

* **Khripowa epidemija w Jendźelſku.** Khripa we Jendźelſkej dale hroſnje ſahadźa. Saſtdźeny tydźeń je w Jendźelſkej 818 ludźi na tutu khoroſcź wumrěło, we Londonje ſamym 215.

* **Parſiim pſchecźiwo thripje.** Kaž ſo ſda, je ſrěbjanje róžicźkoweje **wońe** a parfüma **dobry ſchkit** pſchecźiwo thripje a ſaſymnjenju. Snajmjeńſcha je jendźelſki **lěkaŕ** kotrjž ſo we wſchelakich parfümowych fabrikach wo ſtrowocźiniſtim połoženju tamniſcheh dźěłacźerjow a dźěłacźekow wobhonjeſche, pſchekwapjaze naſhonjenja cźiſt. Direktor jenoje ſ mjenowaneje fabriki ſemu praješche: „Ani w cźeſkej khripowej epidemiji w lěcze 1918 ani pſchi druhich podobnych epidemijach njeje też ani jenicźki pſchiſłuſajuzy we wotdźeſe ſa pjelnjenje a ſapakowanje parfümowych bleſchkow na khripu ſhorił." Podobne ſu powěſcźe też ſ druhich fabrikow. Lěkaŕ wujaſni ſtebi tutón ſpěw tak, ſo rózicźkowa wóń antiſeptiſke wobſtatki wopſchiſa, kotrež natyknjenju ſadźěwaju.

* **Herby ſa 8 milijonow hriwnow ſo pytaju.** S Kopenhagena ſo piſa: Jendźelſka banka pyta w Danſkej a Němſkej potomnikow jenoho w lěcze 1811 na Ceylonje ſemrěłeho němſkeho namórnika ſ mjenom Maufield, kotrehož tehdyſche ſamoženje 300 000 hr. wucźinjaze je mjes tym na 8 milijonow hriwnow ſrołko.

* **Jedyn miljon ſa wobras van Dyća.** Po powěſcźach ſ Londona je wěłły Jakach Epſtein ſ Nowyorka ſtary wobras hollandſkeho molerja van Dyća „Rinaldo a Armida" ſe ſbérł wojwody ſ Newcaſtla ſa 50 000 puntow (1 miljon hriwnow) kupił. Wobraz bě w lěcze 1630 jendźelſkí kral Karl I. ſa 78 puntow ſterlingow ſa ſwoju zbérku dobył.

* **Pohrjebna ſwjatoczońoſcź ſa japanſkeho kěſora Yoſhihito.** Wcźera wjeczor je ſo cźeſko ſemrěłeho kěſora ſ palaſta do Shinjukuſkich ſahrodow pſchewjeſło. Njedźiwajcź wulkeje ſymy, bě ſo wjele ſtow tyſazow wobydleri ſe kónczin Japańſkeje ſhromadźiło. Pucź bě ſ 56kym pſíſkom poſtypany, ſo bychu ſo ſli duchojo ſaſcźerkle. Wójſko a poliźija bě ſo po bokomaj pucźa ſeſtupała. Ludźo ſe ſmołnizami, ſaſtojazymi w jołtarſkej drasce, bubnarjo, khorhojnizy a duchowni [illegible] w cźahu. Pornjo katafalkej (kaſchcźej) dźěchu [illegible] a oſtatnjo ſe ſmułnizami. Saſtojazych [illegible] dwora a knjeſerſtwa ſcźehowachu ſa kaſchcźom. [illegible] hinjukuſkich ſahrodach wotnje ſo potom pohrjebnica [illegible], na kotrejž ſo też ſaſtupjerjo ſwonkowniznych [illegible] wobdźěłichu. W pokrowy ſo kaſchcź do mauſoleja pola Higaſchi-Aſawela dowjeſe. Pſchi ſwjatoczońoſci ſta ſo też wjeſiſche njeſboże. Na jenom měſtnje bě ſajka cźiſchcźerja naſtała, ſo ſo na 100 ludźi ſrani, mjes nimi pjeć cźeſko, jena ſo ſamo mori. Na druhim měſtnje ſo dwaceźi ludźi do hrjebje ſtorcźi, pſchi cźimž ſo wjele ſ nich ſrani.

* **Spěſchny ſud.** Njeměry w Khiniſkej ſnjemuźija pſchecźo ſajo njekhmane elementy, ſo bychu rubili a kradnyli. Tohodla pokhłoſtaja tamniſchi wójſkowi wjedniſy kóždeho, kotrehož pſchi rubjenju trjechja, hnydom ſe ſmjercźu. W ſhamjenje ſu hkowu tajkeho wotpraweneho rubježnika na wyſokim ſtołpje jako warnowanſke ſnamjo wuſtajili.

* **Najſtarſchi Amerićan wumrěł.** We Floridźe wumrě we ſtarobje 122 lět dotal najſtarſchi wobydleŕ Sſednoczenych ſtatow. —

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Lipſka.** (Pſcheſadźowanje Goethowych dopomnjeńkow.) Na pſcheſadźowanju Goethowych dopomnjeńkow pſches antiquara Meyera płacźeſche ſo ſa knjižku „Goethowa pośledńja hodźinka", kotruž bě Goethowy ſłużownik Krauſa napiſał, 1200 hriwnow. Sa jenu ryſowanku Goethoweho manuſkripta k 2. dźeju Fauſta ſo 2 000 hriwnow ſapłacźi, dale ſa kudźerku Goethowych włoſow 150 hriwnow. —

Přilopk.

* **Lětadło dele padnyło.** Sportſke lětadło 037 je ſe Barlina do Schezeczina leczo na Kreckowſkim lětanſchczu k ſemi padnyło. Lětadło ſo dospołnje roſbi. Wjednik lětadła a jeho ſchewodnik ſo cźeſko ſranichtaj.

* **W powodźenych krajinach pſchi Lobju ſkót pada.** Po wulkich powodźenjach w lěcze je wobydleŕſtwo potrjechenych končźin pſchi Lobju w Dannenbergſkim wokrjeſu nowe njeſboje domapytało. Mjes ſkotom, kotrež je pſchi njedoſtatku na dobrej ſrjedu cźaſto ſe ſhnilej travu a ſtarej wodu młode pijelzy ſbohu ſeſrało, je ſo ſałoſtna mrětwa roſſcheriła. Mimo toho hroſy tamniſchim ratarjam ſ nowym powodźenjom ſtrach, ſo ſo też hiſchcźe ſymſke ſymy ſnicza.

* **Nóż pſchecźuſnył.** Pſched krajnym ſudom w Landſtadtu w Pfalzu měſeſche ſo wotrocźk ſamolwicź, kotrjž bě druhemu w ſwadźe nóż pſchecźuſnył. Sa to dosta tydźeń ječa.

* **Załoſtne njeſbożo w Düſſeldorfſkim papjerniku.** We papjerniku „Hermes" pſchińdźe 22lětna dźěłacźerka roſdźěłanſkej maſchinje pſcheblíſko. Njebożowna ſo do njeje nutſcźahny. Hakle hdyž maſchina na to ſaſta, ſo njeſboża dohladachu. Wot cźěła ſnjeſbożeneje bě jenoż hiſcźe hłowa zyła. Schkitanſke naprawy pola maſchiny ſu pjecźa njedołahaje byłe. Naležnoſcź ſo pſchepytuje.

Serbske

kmótřace dźaki

su zaso z nowa na składze

w Serbskej kniharni

w Serbskim domje w Budyšinje

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutrje zobotu:** Ssucho a nimale mutno, tola ſ nathilenjom ſo wujaſnicź. Po zyłej wjeczornej Europje też Jendželſkej ſucho, rjenje ale ſyma.

Poł milijona pjenježneho khłostanja.

Drježdżanſki kawniſt ſud ſajudźi direktora Leitnera tudomniſcheje zigaretoweje fabriki, dale wobkhodneho wjednika Owera a ſapiſarku Hertlej, kotřiž běchu ſo pſchećiwo tobakowemu dawkowemu ſakonej pſchejeſchli, tźeho k 180 000 hriwnam pjenježneho khłostanja abo k 9 měſazam jaſtwa.

*

Rubježne mordarſtwo na gmejnſkim pſchedſtejiſcherju.

Gmejnſkeho pſchedſtejiſcherja Pauluſa ſ Bergena we Herbſtkich krajach namakachu jrjedu rano morweho we Friedersreucže pola Uſcha. Jedna ſo wo rubježne mordarſtwo, dokelž liſtownju wuprošenjenu njedaloko měſta na podawka namakachu.

*

Mandželſtwaj němſkeho rěčnika Noldina ſ połodnišcheje Tirolſkeje, kotrehož je italſki ſud k wuhnanſtwu ſajudźił, je ſo dowolikło, ſo ſmě ſwojeho muža na měſtno wuhnanſtwa na Lipariſtkich kupach pſchewodźić.

*

Na lodže ſamjerſkich.

Na wjeſnym hacže w połnóznych Czechach namakaſchtaj muſſtaj jako w nozy domoj dźeſchtaj, wjeſnjana, kotrejž bě tam pſchimjerſkich. Jimaj ſo poradźi, pſchimjerſkich wuſwobodźić a na kraj dowjeſć. Kaj ſo wukopa, bě ſo wjeſnjan khětro ſkurjeny na hat ſabeżał, ſo tam pſchekamał. S wody bě drje ſo jako wudrapał, ale hacź k bezohlej njebě wjazy dóńć mohł, tak bě jrjedź hata pſchimjerſkich.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

W měſchczańſkej hłownej kenjiji (na radnizy po 1 khodźe) wuleża cźiſła 1—6 prěnjeho a druheho dźěła nźiſkoſtatneho ſakoſkeho kopjena a cźiſła 1 a 2 ſakſkeho ſakoſkeho kopjena w běhu błiſchejeu dweju njedźelow k nutſpohladnjenju ſa kóždeho.

W Budyſchinje, 10. februara 1927.

Měſchczańſka rada.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Saſtupowaze ſarjadniſtwo Wojerowſkeho ſchuliſkeho dohladowarſtwowego wokrjeſa je hacź na dalſche knjes ſchuliſti radźićel we Wunzlawje pſchewſał.

We Wojerezach, 7. februara 1927.

Dr. Lenoir. krajny radźićel.

Hamtske z Rózborka.

Naſtupa: **Wobhładowanje babinſkich wokrjeſnow Wukrancźizy a Ryhhwałd.**

Dotalna wokrjeſna baba knjeni Elſa Bockowa je wuczahnyła.

Wukrancźizy (gmejnu a dwór), Borſchcź, Hornje Brnjow (gmejnu a dwór), Dubo (gmejnu a dwór), Wołeſchnizu ſ Lipinkami, Hornju Wołſchinu (dwór), Delnju Wołſchinu (dwór), Horni Hóſelk (gmejnu, dwór), Zerchezy (gmejnu a dwór), Delni Hóſelk (gmejnu, dwór), je ſo baje knjeni Elſy Döringowej ſ Ryhhwałda pſchepodało. Wona je do Wukrancźiz pſchicźahnyła.

Saſtupowanje wukonjenje babinſtwa w Ryhhwałdſkim wokrjeſu, kiž wopſchija

Ryhhwałd (gmejnu a dwór), Krynhelezy, Wóſtrjcu Horu, Wyſemozy (gmejnu a dwór), Pakoſtnizu (gmejnu a dwór), Wunichow (gmejnu a dwór), Mochoź, Schtyri Duby a Publik ſe Samoſtarni,

je ſo babowej knjeni Dietrichowej w Kěcźizy a knjeni Pohłowej w Kěcźizy hacź na dalſche pſchipokałało.

W Róssówku, 3. februara 1927.

Pſchedsyda wokrjeſneho wubjerka

Swójbne powěsće.

Semrěli: Guſtav Almin Dreßler, wyſchſi wuhibać kolijow w Kamjenzu, 55 lět. — Marta Alma Kórnerowa rodź. Kadnerez w Kamjenzu, 32 lět. — Hana Förſterowa rodź. Linkez w Lubiju, 53 lět. — Auguſt Peſchel w Lubiju, 74 lět. — Korla Kaſchpor w Lubiju, 66 lět. — Marja ſwud. Heinrichowa rodź. Teicherez w Lubiju. — Hans Schweig, ſtudent w Běłej Wodze, 21 lět. — Alwina Schemlowa rodź. Kŕahź w Hródku, 71 lět. —

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerſ w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaſ w Budyſinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Hrjehrynecy. — Za nawěſtkir G. Janek w Bu...

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjeſa a najrjeńſa jědźerńja w Budyſinje

Tunje male a wulke wobjedy
Najwobſěrniſi wubjerk za wječerje

Wſědnje wumělſki koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
ſnědańſki koncert

Točenje Budyſkeho wosebiteho piwa
Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnoſće za zhromadźizny, ſwjedźeńſka ſala.

Wam njeje wjacy trjeba

rybowe marinady

pola cuzych překupcow kupować, dokelž pola mje tute twory tuńšo dostanjeće.

Pječne jerje 78 Bismarck. jerje 78
zawal. „ 78 jerij w żeleju 78
a 5% **rabata**

potajkim 1 tyza jenož 74 pj.

předawarnja jědžow Schleinitz
w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 8
znapřeča „Liščeje jamy“

Nowakec hoscenc w Rukowje

Sobotu, 12. a njedźelu 13. februara so

kózłopiwo toči

Přećelnje přeprošujetaj
Jurij Nowak a mandźelska

Hoscenc w Sernjanach

Njedźelu a póndźelu, 13. a 14. februara 1927 so

kózłopiwo toči

Sobotu **swinjorězanje,** njedźelu **rejе darmo.**

Zastup za knjeża 1.— hr., za knjeńny 60 pj.

Přećelnje přeprošujetaj Jurij Koreng a mandźelska

Hoscenc k herbskej grychće w Kamjenjej

sobotu, njedźelu a póndźelu 12., 13. a 14. februara

wulki kózłopiwowy swjedźeń

najlěpše kózło-kołbaski - pječene kołbasy z kiſelym kałom - najlěpši kofej a pampuchi

Hudźbna zabawa

Přećelnje k tomu přeprošujetaj
Ernst Liebach a mandźelska

Tworjkupowace towarſtwo w Budyšinje

z. dr. z wobmj. ruk.

Z našeje ſamsneje, wulkeje twornje

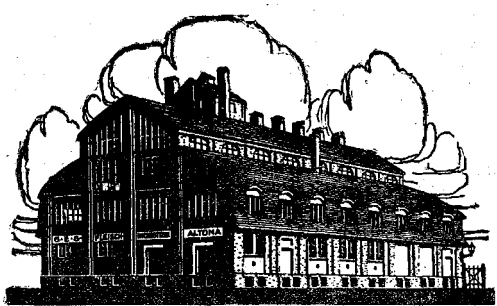

mjasoweje industrije z Altony

poskćamy našim sobustawam cyle wosebje:

Salamikołbasu I	punt	**1.80** hr.
Włósku kołbasu I	punt	**1.80** hr.
Holſteinsku blokowu kołbasu I	punt	**1.80** hr.
najlěpšu **dobru kołbasu** w tyzach	punt	**0.85** hr.
najlěpšu **jatrowu kołbasu** w tyzach	punt	**0.90** hr.
najlěpše **pjeca** w tyzach	punt	**2.40** hr.
najlěpše **ſuſne mjaſo**, přerośćene	punt	**1.80** hr.
najlěpši **howjazy tół**, puntowske tafle	punt	**0.85** hr.

Pytamy hnydom za našu **rozdźělerńju** w **Hodźiju**, kotraž ma so nowa założić

dobreho zarjadnika składa

tehorunja za **rozdźělerńju** w **Barće**, kotraž ma so też nowa założić,

dobru zarjadnicu składa

Wobaj dyrbitaj ſerbsku rěč wobknježić. — Zamolwjenja jenož pisomnje z wopiſmami na družſtwo hač **najpozdźišo 15. febr.**

Předstejićerſtwo.

Hdźe kupujeće najtuńšo najl. margarinu?

Móžeće jenož pola mje woprawdźe dobru margarinu tunjo dostać, dokelž sym z najnjenjšim wuźiłkom spokojom a z najwětšim wotzamknjenjom tunjo nakupju. Woptanki kóždy čas darmo!

Milchperle najlěpša margarina hewak punt 1.— hr. **85** pj.
jenička předawarnja

margarina 51 kokosowy tuk 65
wolij k pječenju 65 tuk k pječenju 75
najlěpši Khočebuski jědźny tuny wolij „Spreewaldperle“ 75

a 5% rabata na wšě twory!

Margarinowy, tukowy a jědźny wolijowy
woschity dom Theodor Schleinitz
w Budyšinje na Zadnej Bohatej hasy 8
z napřeča „Fuchsbau“

Kupuju a předawam kóždu ličbu
starych a młodych kołbjow
Sym kóždu sobotu w Budyšinje a štwórtk w Lubiju na wikach. ◆ Za sprawne posłušenje ruku ju.
Arnošt Kielmorgen w Koporcach pola Pomore.

Cychi 1 nawoblečenj za 2 hłowakom. 7.— hr. **bělosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barcheni** m 60 pj, **ruby** na bilc a tw elki **trjenja a ruby** na hoſć. blida

J. Erler w Budyšinje
rózk Krónorynceweho mosta.

Žony! + Žony!

Wuplěkowace aparaty rigatory, žiwołowe wobwjazki, měſačne wobwjazki a tajke přez wuſtupowanje, pjelikowe khołowſki podložki, ſtalerki za prědki, čiſćidki za pažeń. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće ſo dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Sulerſkimi wrotami 9

Rjany wowči pos

dobry ſtražeſ je na předań w Stróži čo. 40 pola Wulkich Zdźarow

Wjesna kowarnja

kiž přijemnje leži je pod rěkhódnymi ſtaćeńſkimi wumělenjemi hnydom na předań. Poſkićenja pod „D 20“ na wud. Serbskich Nowin“.

Wuplerki najl. kajkoſć łožowe damaſty, bělosmuhato nawoblečenje, pleſne łožowe ćaty, wšitko tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hoſćenca „Hwězda“.

Koše

za dom a ratarſtwo, **wšě wuporjedźenja** derje a tunjo. Kupuju a

wumčnju wilki

Korbarſtwo

Alfred Güttler

w Budyšinje na Seminarſkej hasy čo. 11 na Wjeleńſkej dróży čo. 14

Kóždu ſobotu ſym na wikach znapřeča Krišanec rěznictwa.

Wšě šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. kniharni w Budyšinje

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do młokarńjow, kwaſne dary, kaž też wšu **hoſpodarſku naprawu** w najbohatšim wubjerku, dobre a tunje pola

Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Różowej hasy 8

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Dla ſpuščenja wotnajeća předam z mojeho zapiſaneho ródneho ſtadła němſk. běł. wubérn. ſwinjeća (Edelſchwein)

ſuprošne a připuščene rancy.

Dale wotedawam por najlěpšich 3 lětnych **Belgiskich zrěbcow** a por najlěpšich 4lětnych **kobłow**, poſlednje też za ſtarše konje zamjenju.

Erich Heinicke
ryćerkubło we Wulkićicach ◆ Tel.: Prěſecy 523

Přiloha k číslu 35

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 11. februara 1927

Wěsće to hižo. . . ?

Jedyn znajwjetšich twarow, kotryž zwojeho runjeca w Pruskej ninu, je žo nětkle po polsčhiwórta létach dowarił; *je to železništi nałyp, wot schleswigskeho brjowa* hač na kupu Sylt, tak mjenowany „Sylтši nałyp". Wón pschekluje polnósne morjo sloro dwanaće kilometrow daloko a placi na 30 miljonow hriwnow. Na tutom najnowišchim puću nóženy nětko wot Barlina hač na kupu Sylt, kotraž je najwjetšcha Němišej hłuschaza kupa w polnóznem morju, hižo sa 7 abo 8 hodźinow dojdźe.

Też hischcze druhi wulki twar žo w tutych tydźenjach dokónči: nowy statny biologiski wustaw na kupje Helgolandze. Tamnišchi nowy akwarij budże najdospołnischi na swěće. W jeho hrjedźišću stoji baćeń sa wody, kotryž je 20 kubikowymi metrami mórskeje wody napjelnjeny (1 kubikny meter wody je 1000 kilogramow). Wjacohromadże ma akwarij 40 baćeńkow, w kotrychž wschě mózne mórske swěrjata wot žralzow hač k najmjeńšichim swěrjatkam, pluwaja. Woda so psches nowoczažne pěskowe filtry pschezy cyła dźerži. Twar je se cżerwjenych zyhelow shotowjeny, kotrejž žu s módrym zementom wumasane.

A hischcze dalscha sajimawka ma žo s połnóznego morja pjelić. Město Staro-Rungholt, „Bineta połnóznego morja" mjenowane, žu mórske žołmy sasu s mórskim duja sdehnyte, hdyž je na pol kilometra mérnje drěmało. Nětko leža roswalinY sapadnjenego městła sasu wotkryte, tu jakadna murja wulkeje zyrkwje, wokoło jich murja nětdušcheho pohrjebnischcza, tam sasu kosćejowzy, popjelniczy, zbytki tjelbow, domjazeje nadoby, studnje, dźele nałyp wow. A nade wschem sletuja rybaczi, dybawje krakaju. Wjele s namakanych zbytkow je žo do nutsejow zhromadźile.

W starem rjanem městaczku Bremenu žo njedawno nowa haża, tak mjenowana Bětnarska haża wotewri. Je to zyle zpodźiwna haża, duch delnjosakskeho Bremenjeskeho wumětnistwa dycha s njeje. Njedaloko torhoschcza haża leži a je natwarjena s lutych zpodźiwnych domczkow. W tych dom je hdyli někajki rjemjeźlnik, wjeło wumětniy zdźelany; jedyn je klěbornikar, druhi hornczeř, tśeći molet, knihiwjasar, schlenzar atd. Kóżda thěr ma też zpodźiwne mjeno. Tak rěka jena: „Statok kydom lenochom". Profesor Raetger s Wórpswede je najwjetšichi dźěl tutych fantastiskich thěžow natwarił. Też mnjeji žu tam postajili, hdyž žu bźela delnjosakskeje wumětli Paula Modersohnez shromadźene a wustajene.

We Weserměndże je najwjetschi rybaerśi pschistaw zo lebo kontinenta. Wschódnje so wot tam rosćeśelt rybi do wschěch kónćin Němskeje, Cźěskeje, Schwizy haj samo hač do Italskeje.

Kelko ludźi smaje Žahan w Delnjej Luižizy? Schtó wě, so ma tute stare městaczko kražny hród, kotryž je Wallenstein twarićej sapoczał, a w kotrymž so dźensa wole drobotnych a wumělskich wězow njes druhim jena s najdrobotnischich sbórkow zamerucznych pismow khowa? Žahanska wójwodka, wunuca wulkeho Frantzowza Tayllerando, a tutón sam staj sbórku nahromadźiloj. Žahanske wójwodstwo je wot starodawna sem frantzowske wobsedźenstwo, *je na 100 000 jutrow wulke a je na pschedań. 40* miljonow śebi za nje zadaju. Mjody wobsedźeć bydli w Parisu na Champs Elyseeju.

W Speyerskim museju nad Rheinom pokazuja zuśym s hordym pozměrom najstarsche wino na świeze. Jedna žo wo bleschu (amphora), kotruž s winom napjelnjenu w rowje je tśeśeho ličtkotka namakachu. Kaž je też dźensa hischcze w romanischich krajach waschnje, bě wino se smuhu wolija pschikryte, so njeby wuśahnyło. Tutón wolij smjerdźu, tak so je žo wino hač do dźensnischeho pjerzało.

Pućujucemy-li wot Rheina k ranju hač k Wjeśarjej, storcźimy na prałěź w Reinhardskich lěsach. Tu žo jenje schtomy njepyschcheja. Žiwjenje a mrěcże tutoho lěża je zwjate. Kaž tu schtom padnje, tak wostanje leżo. A kajke hobry žo tu namakaju. Spadane schtomy pomału rozpadaju, nowe žiwjenje nad nimi a z nich rosće. Žiwjenje žo šame wobnowja, wěcznje mkode žiwjenje.

Cykrwinske nowěsće.

S Budyšchina

W Michałskej zyrkwi.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. němska spowědna wucźba a Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba.

Semrěli: 6. makeho rózka Friedrich Gustav Arnosćht Jakich, khěžkař a rentudóstawař na Židowje, 80 l. 6 m.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyšchinie na Rózowej haży 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska schula, wjeczor ⅛8 hodź. evangeliski-asiska shromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. shromadźizna Běłeho Kschiża za młodzenzow. Sdźelu wjeczor we 8 hodź. twjask młodźiny za rosćahdź. Kichesć. za młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu. —

Knj. s shromadźenstwowy wothlada sej Zimmermann swje biblisku hodźinu njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačidle, wjeczor w Budyšchinje, sdźelu w Zokowje a schtwórtk we Budyschinje.

Knjes shromadźenstwowy wothladaŕ Kschiżan swje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wjeczor we Luku, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Wjasorjay I, sdźelu w Hodźiju, schtwórtk w Trjebjenzach a pjatk w Tuchićach.

S Budestcz.

Njedźelu Septuagesima swje wyschschi farar Domaschka rano we 8 hodź. němski spowědź, farar Bóiz dop. we 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske pschedowanje.

Sdźelu wjeczor ⅝8 hodź. shromadźizna towarstwa młodych holzow. — Pućowanje do hór. —

Sdźelu wjeczor ⅛8 hodź. biblisku hodźinu. Pschednoschk.

S Bukecz.

Njedźelu Septuagesima rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Semrěli: Jan August Bräuer, wumjenkaŕ w Mjeschjazach, 71 l. 6 m. 26 dn. stary. — Marja swud. Wjelina rodź. Běliz, khěžerka w Bukezach, 77 l. 1 m. 21 dnjow stara.

S Budyšchinka.

Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

S Barta.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Cźinecho.

Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje, w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smje farar Voigt rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farar Wjesak dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Zónike towarstwo swjezi wjeczor ½7 hodź. w Cźinerjez hoscźenzu swój 25-létny jubilej z kchesćijanskim swjedźenym wjeczorom za wobadu; prěni dwórski předaŕ, knjes konsistorialny rada D. Dr. Siebel je pschednoschk na so wsał a zyrkwiny chór kaž też Hodźijske muzske spěwne towarstwo chcetaj spěwaś.

Sdźelu wjeczor we 8 hodź. smje knjes shromadźenstwowy wothladaŕ Kschiżan z Běleje Hory biblisku hodźinu w spomjeńšerim domje.

S Hoźźi.

Njedźelu Septuagesima dop. ⅛8 hodź. serbska spowědź, ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. dźećikemschenje: farar na wotp. Mrósak we Rakezach.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Septuagesima dop. ⅛8 hodź. serbska spowědź a swjate wotkasanje, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Sdźelu 16. februara wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

S Ducźiny.

Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka za Boži kasched.

S Hrodźišchcza.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Khwaršiz.

Njedź. Septuagesima rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sběrka za ev.-luth. Boži kasched.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. směje k. Kschiżan z Běleje Hory biblisku hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

S Kluksca.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje. ½11 hodź. dźećikemschenje.

S Kotcz.

Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. němske pschedowanje, ½11 hodź. němske kemschenje za dźeći. — Sběrka.

Wutoru 15. febr. wjeczor we 8 hodź. jola zyrkw. prjódsthźenja Kólpy w Zarkach němska biblisku hodźinu, wobadny duchowny.

Wokowana bu sdźelu 9. febr. Hana swud. Lehmannowa rodź. Hartsteinez, wumjenkarka a rentudóstawarka w Zarkach, 79 l. 8 m. 16 dn. stara.

S Lubohe.

Njedźelu Septuagesima dop. w 9 hodź. němska Boża słužba. Sběrka.

S Małeschcz.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Sběrka za ev. luth. Boži kasched. Dop. ½11 hodź. dźećikemschenje. Wjeczor w 7 hodź. sjednoczenje młodźiny na sarje (swětłowobraz, spěwanje).

Wutoru ⅓3 hodź. žónske towarstwo w zyrkw. schuli. Sdźelu ⅛8 hodź. serbska biblisku hodźina na sarje.

S Minakala.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźeći. Sběrka za evangeliki Boži kasched.

Wutoru pop. w 3 hodź. we Wiesełu pola Brodźij serbska nutrnosć a spowědź.

S Rośaeźiz.

Njedźelu Septuagesima dop. w9 hodź. serbska Boża słužba, po tutej serbska spowědź. Popołdnju a wjeczor njemóża so shromadźinje młodźiny wotmeć.

S Njeswačidła.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Sběrka za ev.-luth. Boži kasched. — Pop. we 2 hodź. kemschenje za dźeći. — Pop. ¼4 hodź. biblisku

Dundak.

Wot —ski.

Jako joho pośledni raz widźach, bě se žiwjenjom zo hižo rozsahnował. Abo lepje: Sesmjerćował bě jeho k temu nuzowała. Ale telko cźasa bě jemu tola hischcze wostajiła, so by porjadnu žiwjenjsku bilanzu napisał. Tu bě wobeje wyhokonadobnej policiji dołžny, wudawkow sa pohrjeb dla, kotrejž dyrbjesche město płacićź, dokelž tola ham ani pjenjezka njeměješche. Rady wschak oz jeho město, kaž to w tajkich padach bywa, do šuśodneje gmejny pópłaka, a tohodla cźasyche rad wot njeho wěcźeć, hdże je napośledku léto dołho pschebywał. Tola to njebě tak lohko jhonicź. Korla, kaž nasch dundak rěkasche, bě žedi wotmyślił, žiwjenjsku spowědź wotpotołeć, tohodla dyrbjesche wot předka sapoczeć powědacź. Policija wschak dyrbjesche z nim sceźerpnosć měcź. A jako Korla, runje kaž pscheď létom, zkawne zkowa wupraji: „Pjenjezny khamor je pschewulki na pucź a mólschnicźku njeje hódnje žodu bracź!", tu cźekny policajski strašmischtr z khowu cźichażo s pscheptowanskeje jstwy a prajeschе mi: „Napiśajsće Wy protokoll, mam hischcze druhe wězy wobstaracź!"

Pschetoż derje wědźeschе: Nětko pschińdźe hakle dołha stawisna, kotruž Korla kóždemu powědaschе a kotruž dyrbjeschе kóždy zyku khyschcerjo, je-li cźasyche sayla nješchto wot nejeho jhonicź. Sapocźach potajkim z protokollom:

We Woneczach, ... wot . . .

Bjes pomozy a bjes srědkow do thorownje pschiwjeseny bu 4. 11. . . . . nježenjeny Korla Kruźka, bjes powołanja, kotryž. . . .

Dale njepschińdźech, dokelž cźasyche Korla wot předka sapocźeć. Mjeło mje mój scheť tohodla nałwari, ale to je dawno sabyte.

Přeni ras sesnach žo ſ Korlu na sćeźehowaze waschnje: Jenu rjanu njedźelu pschińdźech nimo pschistawa. Na jenym městnje bě žo tam wjele ludu sběžało. Rybakaj cźehnjeschcźaj hopazeho cźłowjeka ſ wody. „Je žo ſ Rybalez Hannežom swadźił a pschi tom je do wody padnył!" To móžach śebi myślicź, běch žo też ras ſ Rybalez Hannežom rosmowjał a na pogledu dyrbjach se módrym wócźkom domoj hicź.

Nješchto minutow pozdźischo žedźach w žwojim bjurowje. Tu sastupi nasch tolsty kommišaŕ do jstwy, ſ hakelu, tiž bješche mokry kaž mysch a maly kaž krawz. — Kruźka Korla!

Kommišaŕ: „Sćeže tu wczera wjeczor wokoło dundak a dźenża sće we pschistawje ludźi wobcźežowak!" *Korla: „To prěnje trjechi, to druge pak nić!"* — „Ssu Was tola we wadźenzu do wody storcźili!"

„Njeje wěrno! Cźłowjch žebi žiwjenje wsacź!" — „Cźehodła?" — „Njemějach niczo ješcź wot tśiłch dnjow žem!" — „Njemějeśeche dha pjenjesy. — (Nětko pschińdże!) „Pjenjezny thamor je pschewulki na pucź a mólschnicźku njeje hódnje žodu bracź!" Haj! Korla bě filosof! Ale kommišaŕ nić. „Budźeće směrom!" Słobjesche žo nanowźap na njeho. „Kak rěkaće." — Korla mjelczeschе. — „Cźohodła *njewotmołwicźe?*"

„Dyrbjach tola směrom bycź!"

Mi cźhyschе žo žmjecź a Korli też a kommišaŕ seleschе: „Njeśemjećźe žo!" A dundak žo schcźěrjeschе — schcźěrjeschе — schcźěrjeschе, potom stónćnje wotmołwi: „Kruźkez Korla, 1,20 meter wulki; wocźi módrej, nós wschědny, huba wulka . . . . ."

„Nětko pak je dosć!"

„Haj, njechcźach dha mje nješchto žucheho zwobleckaź?" Nětko pschińdźe wyschschi sastojnik a pod jeho wjednistwom wupytachmy je sabytych kruhow namakanych drabow por starych kholowow, kotrejž bychu sšerje za tokliteho rěsnika byle, laz a (kutnju) ſ 18. létstotka. Do tutych zmachow stykachmy 1 meter 20 wulkeho Kruźkeja Korlu.

Bješche to wumělski podawk!

Na to dyrbjeschе do schkitanskeje jatby — tola wschě komorti běchu wobžadźene. (O ſkawne městaczko!) Schto nětko? Tu měješche wyhokomudry schef zenialnu myślicźku. Póśła policajow won a prajeschе dundakej: „Tu maće 50 pjenjezkow, a nětko mějcźe žo tak khěts hacź mózno ſ města, hewak žo Mam sće šendźe!"

„Derje, ale dajcźe mi hischcze tón stary saćinaty nóž, ttž pschi starych drabach leżeschе. Potom žo hnydom thubju." To bješche pschedsteźicźerjej tola sloro kusk wjele. Ale cźhyschе jeho rady wotbycź a tak dyrbjeschе dundakej k woli bycź.

Ale, schto to!

Na druhi dźeń hižo wuhladachmy jeho saźy. Bě žo thětro wopił, a krocźeschе hordje wokrjeżdź hłowneje dróhi. Sa nim stupaschе wšo teź thětro kurjeny towarśch, kotrehož bě žebi nětdyže namakał a dźerjeschе makeho Kruźka za jeho dołhu žuknju. Korla pak hrajeschе z wulkim šaćućzom a wopaćnej melodiju nékajti kult na harmoniju . . . . k wjeselu cźěrjódy schulskich dźećzi, kotrejž tónu tuteho spodźiwneho cźasha twórjachu.

Nětko dyrbjachmy joho tola do dźěry tyknyć. — Wjele lět je žo wot toho cźasa žem minyło. Dopomnich žo saźy na to, jako mi Korla k pośledniemu rasej se žwojeho žiwjenja powědascheе, wobschěrnje a dokładnje. A tola njemóžach se wschcźo niczo za žwój protokol wuzźicź.

„Dźěkaŕ njejśym sa cźasy žwojeho žiwjenja ženje!" prajeschе spodźiwny tmótr. „Bola naš njejśym to nawukmył. Tam žo jenoź kradnjeschе. Ale to žo mi njelubjeschе a tuž dźěch na puczowanje! . . . .

. . . . Ale dźěkacź! Nź, cźohodła? — Pjenjezny khamor je pschewulki na pucź a mólschnicźku njeje hódnje žodu bracź!"

hodźina w pazdźerskej jšiwje (knjes šyromadźeńšiwowy wotkładowar Zimmermann z mjesta).

Sćrjedu w 3 hodź. žónske towaršiwo w knježim hospjenzu.

S Porschitz.

Njedźelu Septuagesima buźe rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. dźěćelkemšenje w Porschizach: w 2 h. sa staršich, w 3 hodź. sa młódšich dźěći. Wječor we 8 hodź. ev. luth. schulske towaršiwo w Nowych Porschizach z přehonoschkom knjeza wučerja Hämscha: Kak je Bóh naschich šerbskich wótzow wjedł, so žo ke khšescheństwu wobrócichu.

Sćrjedu wječor ½8 hodź. němska biblijska hodźina w Boschańskej schuli.

Smrěćka: Hana Mina swud. Hermanowa rodźena Zeißigez, wudowa šaštojnika na wotpočinku w Kubšchizach, 65 l. 7 m. 15 dn. stara.

S Nakez.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 3 hodź. šerbske kemšenje, spowědź a kemšenje sa dźěći w Schcheńcanskej schuli.

Pokhowanj: 31. 1. Helmut Schimanzez z Nakez, 2 m. 28 dn. 3. 2. Pawola Wuhle w Komorowje morwonarodźenaj dwójnikaj. 9. 2. wumjeńskata Marja Knnaschkowa rodź. Schimanez w Stróži, 85 l. 5 m. 26 dn. 12. 2. Měrćin Sigfrid Wirt w Stróži, 11 dn.

Ze Sćernoho.

Njedźelu Septuagesima němska Boža słužba dop. we 9 hodź., šerbska ½11 hodź. — Sbórka sa schlehwisku konferenzu sa synodalnu diakoniju. — Sćmjerimy ferkušch so

špjéwa sa Lenku Zyrozu z Miłorasa a sa hospjenzarsa Augusta Lehmanna je Sćepeho.

Swěrowanaj: Matej Bastian w Mukkezach a Louisa Jurkoz z Trjebina.

Smrěć: Marćin Zech, dźělaćeř w Dźěwinje, starý 74 l. 6 m. 22 dn.

S Ruchwalda.

Njedźelu Septuagesima je dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. šerbske kemšenje.

S Wóspitnika.

Njedźelu Septuagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sbórka. Pop. w 2 hodź. kemšenje sa dźěći.

Wječor w 7 hodź. swóbodny wječor, wuhotowany wot towaršiwa młodźenzow, pola Hammermeisterez.

Listowanje.

Do Pruskeje. Prawo na sakońšku podpjeru wot khorobnoje kažy Wy nimaće, je-li njejsće pošlednjej dwě Lěče do poroda znajmjeńšcha 10 měšazow a njepopřednje do njeho 6 měšazow sawěšćena była. Njetrjebja tute pschedpisma na Waš, ale na Waschebo muža, potom dostanjeze swójbnu podpjeru wot kažy, pola kotrejež je Waš muž zasawěšeny. Dla dalšicheho praschenja wobroćeje žo na šiamnu dźělowu wupokas we Wojerezach.

K. H. Njemandźelske dźěći, kotrychž nan je wumrěł, dóstanu też žywotnu rentu. Je-li je we wójnje padnył, dha móže žo namjet hišcheje někto stajeć. Renta žo hač do 15. lěta płaći. Je-li na žo dźěćo w někajšim njemjeńše abo w druhim wumučnišć abo je bědne a khre, dostawa žywotnu rentu też pisches 15. lěto. Dalšeje šonicze pola sastarazerskeho hamta.

Hospodarski rozhlad.

Piatk 11. maleho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4 214	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,443	100 čěskost. krónow	12,478
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16,5ł

Berlinska burša bě wčera jara słaba. Kurzy efektow chžychu žo ikerje wotdrjebjowarjo. Na kónzu wschak žo trochu krućišcha tendenza wumri. Kurzy dołženych lisćikow běchu sašo skerje strużene.

Produktowe witi pschinjeschchu wčera dalšiche wotdrjebjowanje žitnych płaćišnow po powěsćach z wukraja, so teš tam płaćišny dele bija. Nalični jećmjeń a wowsi pschišładźichtaj wčera 5 pj. wo zentnaru, pschenica a roška pak 10 pj. Wčera płaćeńche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,40 hr., rožki 2,25 hr. hač 12,40 hr., jećmjenja naličnjeho hr. 10,75—12,15 hr., nalyšmjeho 9 70 hač 10,35 hr., wowsa 9,45—9,95 hr.,

w Lubiju:

pschenicy 12,40—13,20 hr., rožki 12 hač 12,90 hr., jećmjenja naličnjeho 10,80 hač 12,50 hr., wowsa 9—9,50 hr. a bérny 4.20—4,60 hr.,

w termijnowym wikowanju:,

za měrz: pschenicy 14,40 hr., rožki 12,95 hr., wowsa 10—35—10,37½ hr.,

za meju: pschenicy 14,05 hr., rožki 13,— hriwnow.

za julij: pschenicy 14,07½ hr., rožki pak 12,42½ hr., wowsa 10,70 hr.

Witi schwórtk w Kamjenzu.

Čerwjeny kal 12—15 pj., běły 12 pj., seleny 25 pj., róžićkaty 50 pj., kwětkaty 30—80 pj., wirsinkowy 15 pj. hač 20 pj., wlóšce worjechi 60—75 pj.

Witi schwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 14—17 pj., twaroh 25 pf., lany wolij 1,80 hr., běły kal 12 pj., čerwjeny 15 pj., seleny 30 pj., wlóški 30 pj., róžićkaty 40—60 pj., kwětkaty 30—50 pj., kólerjowa 12 pj., karoty 12—15 pj., jědźna koboda 45—50 pj., kólrabi 30 pj., pyhła 15 pj. a selerij 30—40 pj.

Witi schwórtk w Shorjelcu.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 12—15 pf., zybła 10 pj. hač 13 pj., bérny 5 pj., liny 2 hr., schćuki 1,50 hr., karpy 1,20 hr., běłe rybički 60 pj.

Witi schwórtk w Khorčebuzu.

Butra 1,80—2 hr., jeja 15—16 pj., twaroh 30 pj., lany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,40 hr. a cželaze 1—1,30 hr., skopjaze 1—1,30 hr., šwinjaze 1,10 hač 1,40 hr., šyra pleczina 1,70—2 hr., połcź šuscheny 1,30—1,60 hr., schmalź 1,30—1,40 hr., liny 1,70 hr. a schćuki 1,30 hr., karpy 1,20 hr., młode hołbje 0,80—1,20 hr., kurp žiwe 2—4 hr., thapony 1,80—3 hr., hušy łarsane 1,40—1,60 hr., hornič 1—2,50 hr., jajaz 5—9 hr., morchej 7—10 pj., jědźna koboda 50 pj., kwětkaty kal 15—80 pj., čerwjeny 15 a běły 12—15 pj., zybła 15 pj., bérny 6—7 hr. zentnar, jabłuka 10—60 pj., kruschwy 15—30 pj.

Šwinjaze witi schwórtk w Khorčebuzu.

Na šwinjaze witi w Khorčebuzu běchu pschiwjesli: 950 prošatow a 173 běhačkow. Te płaćachu

prošata:

małe	12—18 hr.
břenje	18—22 hr.
wulke	22—26 hr.

běhačk:

małe	26—40 hr.
břenje	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Pschišłajucy pytnja:

Pječkańcheho, Korčźikez młyn pola Lejna pola Wojerez.
Pječkańcheho wuczobnika, Heinrich w Semizach.
Mołeńcheho wuczobnika, Hanczka we Sćepeho.

Na pschedań.

Palne drjewo, 7 metrow wólschowych kuluchow, w Debrizach 13.

Sšyno, 30 zent., rjane, w Miłoczizach 8.

Běhaki (punt 70 pj.) w Mnišich Pašlizach 16. — 4 rjane w Kołarnje 27. — 2 rjane, Muka w Nowej Wěži pola Łuški.

Pěžne halerje a cźstołožlaza małchina w Budyšchinje, Nowa haša 1.

Kóń, lišcha, 8-lětna, Schwerez brogownja we Wjasońzy.

Belgiši, 5-lětny, Soba we Sserbšchich Pawlezach.

Kamor drastny, w Bikopizach, Drježdźanska dr. 57 delka.

Prošata, žywe, Pentač w Swjejschinje. — Knježi dwór w Ruschi pola Hródka.

Drjewowe awkcije.

W horach Budyšchańcze rady priedu 16. febr. dop. we 9 hodź. w Stangez hospjenzu w Bukezach:

5,5 mtr. šelkowrouch. wuzlik. klumpachi.
23 mtr. twjerdych schćěpkow.
10,5 mtr. mjeńkich schćěpkow,
61 mtr. twjerdeje walćiny,
204 mtr. mjeńkeje walćiny,
11 mtr. pjenkow.

Drjewo leži w sostupje 28 Kamjentneje hory a 27. 26. a 34. Zyhlowańskeje hory.

W Schtradowje pola Hródka sobotu 12 febr. pop. w 2 hodź. pschi wischnjowej halezi: palne drjewo a też walćina.

Na zwonitstwje w Bikopizach sobotu 12. febr. dop. w 10 hodź.: Klawěr, 3 pišaliske blida, wuczahowańske blido, stojazy pult, 2 stołaj k wjerczenju, 9 wschědnych tholowow, 3 thabaty a konfekm. wobleńaj.

W Hródku sobotu 12. febr. dop. w 11 hodź na Wojerowskej bróšy 9: Klamańske wuhotowanje, klamańske blido a 6 połzow, kuća, kamor, soła, zigarn, zigarety, klamańske twory, hlinjane šachle a horuzy.

Pop. w 3 hodź. na Drježdźanskej dr. 57 tam: Stejazy pult, łožo, waha, blido, stoły, wobleńi, mantle a wobuće, tepich, prochźerebak, zentrifuga, lampy, cźischćerka praša.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dźenja dop. ¾11 hodź.: Witi su hišcheje mało pschewidźeli. Tendenza skerje měrna.

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	10. 2	9 2.		10 2.	9. 2.
Pšeńca	264-268	266-270	bunY	20-21,50	20-21,50
roška	245-248	247 25(	woka	24-24,50	24-24,50
nat. jećmjeń	213-243	216-244	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jećmjeń	194-2 7	194 207	žołte lupiny	16-17 00	17-17,00
wowsa	189-199	190-200	zeradella	26-28,00	26-29 00
kukurica	187-189	188-190	raps. wosušk	16,10	16,20
pšeńć. muka	35 37,50	35-37,75	lany wosušk.	20-21,00	20-21,50
ržana muka	34-36,25	34-36,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	15,5(	běrnj. kruški	29 29,50	29-29,50
ržane „	15,25	15,20	syro, 50 kg	2,80-2,8	2,75-2,85
rapa „	—	—	ržana stoma	1,70-2,00	1,70-2,05
lane symjo	—	—	pšeńena „	1,05-1,45	1,00-1,3(
bróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,00-1,80	0,95-1,25
pjeluški	21-22,00	20-22,00	jećna „	1,00-1,80	0,95-1,25

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

10. februara.

12 wol., — byk, 4 kruw, a — jałojc, 783 ćelat., 447 wowcy, 2210 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 76—80, 2. 70—76, 3. 63—65;

swinje: (přez 300 pt.) 71—72, 2. (200—300) 70—71, 3. (200—240) 68—69, 4. (160—200) 65—67;

raney: 58—64.

K. Z. Wupłaćenja suma je prawa. Połwschchenje wjesć 1. augusta ale 1. oktobra do šlutka stupiło. Sdadźa je tam runje tajka kaž tu. — Kóždy hłosowański je winowaty, jemu pschipokasane dźěło, zyle wschło jene hač w akkorde abo na hodźinsku mšdu pschewzaty, je-li je k temu cźěhnje a duchownje khmany, tuto dźěło też porjadnje wukonjeć. Nowak šmě žo jemu podpjera wjacź. Hdyž sće na jenu nohu thromy a dźěłanischcźo schćeć kilometrow wot Waschcho bydlenja dźalene je, dha njewěrimy, so sće cźěhnje k pschewzaciu pschipokasaneho dźěła khmany. To dyrbjsće jim k wědzenju dacź.

M. A. Móżeće pola tamneho měschczanoshy wudowu rentu namjetowacź. Rentowy wupokas Waschcho zemrěcho muža dyrbjsće hobu pschedpołožić. W tym radźe žmy žo wot wobstaranja lěkarskeho wuswědčenja wotkładacź. Je-li dyrbjsće žo pschepytacź dacź, to krajny sawěsćenišći wustaw postaji.

H. W. Wasche sastaranišće žadanja padnu pod šlatny sastaranišći sakoń, kiž je 1. 4. 20 do šlutka stupił. Po tutych postajenjach je cźaš k sapodaczu namjetow z 31. 3. 24 wotbłažał. Wuwzaćne žadanja móża žo po § 53 mjenowaneho sakonja někto hišcheje stajeć 1. jeli su žo jeschchoki złużowaneho wobschkodźenja hakle po wotležanym cźasu pokasale a to w měrje, kaž šej to sakoń žada, 2. je-li su jeschchoki tajkeho wobschkodźenja hižo prjedy po lokalale, ale někto žo wo wjele pohubjenischće a 3. je-li je potrjechjeny k wosjewjenju tutych pscheměnjenych wobstejnoscow nadźiwany był. Tajke žadanje ma žo w běhu 6 měšazow stajicź a to wot cźasa tam, hdyž sće to pohubjenischenje pytnył. Wažne je lěkarske wuswědčenje. Namjet na rentu a lěkowanje ma žo pola sastaraczerskeho hamta stajicź.

P. Br. W skórźoje mohło snadź žo napischcźowicź, je žo tu wo system jedna, kotryž šej dowolnoscze wot wschchoscze žada. Hdyž teje nimaja, dha žo też po sakonju wopraunjena kup stata njeje. Tuž mólji žo mjezcźelsko firmy pokklosćacź. Wo naschim mjenjenju njetrjebacze so fkbstanja kupcź. Hač byschcze słóržbu sapodak, dyrbicze sam najlepje rosfudźicź. Derje wschak by było, byschcze-li wschě pisma a dopisy na wobłydnistwo k wojowanju pschecziwo jebazym firmam (Geschäftsstelle zur Bekämpfung der Schwindelfirmen) w Lübeck sapodak a temu dalšche pschewostajić. Tucźi krucze pschecźiwo tajkim dwěłomnym firmam sakrocźa.

Do Pruskeje. Wam jeno słowa, hamtskeho pschestejicźerja na wudaczje koleša a narunanje jeho hłownoscze wobkorkźicź. Snadź žo jeho bycze pyches to znajsnu, so pola krajneje rady na njeho hórichcźe. Je-li je wón koleso w połjazajtkim sajimje jako namatkaniku na žo wjak, dha běsche winowaty, je kedźbliwje wutkowacź.

P. Sch. K njemjeńšiskemu pruhowanju za pomocznikow so jenož tajzy pschipuschcza, kotrejž šu porjadnje swój cźaš dokmukli. — 3 abo 4 lěta. Waschi pschiwuzny dyrbi so pyches jene wuzkrěbcźenje dopokasacź, w druhim padze hakle njemjesko nawuknjeć. W dalšchim Wam doporucźimy, namjet z dospołnym wopišćowanjom žiwjenjoběha a z dopokasmom botalneje dźělowoscze na njemjeńšisku komoru sapodacź, kotraž pruhuje, hač a kelko cźasa žo na botalny swuczowanišći cźaš wobliczuje. S tym rosfudom macze žo potom špokojicź.

Towaršiwowski powěstnik.

Bukecy. Pšich. njedźelu (13. II.) wuhotuje naše spěw. tow. „Radosć“ wječor w 7 hodź. w Stangec hosćencu wulki serbski wječor. Rjane nowe a wubjerne spěwne přednoški, po tym wulka dźiwadłowa hra „Na wuměnku“. K temu přijamknje so pyšny bal. Wobstarajće sebi do prědka programy, kiž su hižo k dostaću. Serbja z blizka a daloka su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zabrodka“ změje njedźelu, 13. mał. róžka, pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž so towarštw. lěto skónči, prosymy naše sobustawy, zo bychu přinoški zaplaćili a też do zhromadźizny přišłe. Předs.

Łaz. Serb. tow. „Handrij Zejleŕ“ wuhotuje příchodnu njedźelu, 13. mał. róžka, wulki zjawny serbski wječor a njedźelu, 20. mał. róžka, zawrjeny swjedźeń ze spěwanjom, dźiwadłom a rejemi we Šołćic hosćencu we Łazu. Započatk wječor we 7 hodź. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Pančicy. Njedźelu, 13. februara, wuhotuje „Jednota Sokoł“ wulki sokolski swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budźe so „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniše přeprošujo předsydstwo.

Radwoŕ. „Hu. Jednota“ změje přich. njedźelu 1/8 zabawny wječor. Hłowny dźeł: „Khodjeta“.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ wuhotuje přich. njedźelu, 20. febr., swój zaso ńeński swjedźeń Sakskim domje. Započatk wječor 1/8 hodź. Wšitcy lubi Serbja so z tutym wutrobnje přeprošuja. Sobustawy płaća jenož połojcu zastupneho pjenjeza, hdyž sebi wot štwórtka hać do njedźele připołdnja zastupnu kartku pola pokładnika Fehly wobstaraja. Jewišćotwarjerjo so prosa, zo bychu štwórtk z wěstosću přišli. Předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., popołdnja w 10 hodź. je wubjerkowe posedźenje.

Sowrjecy. Naše Serb. tow. „Pod Čornobóh“ změje přich. njedźelu, 13. mał. róžka, pop. 1/3 hodź. pola našeho sobustawa a korcmarja A. Paleŕja hłownu zhromadźiznu. Knjez wyšši telegr. insp. Kubjeno-Budyšski je nam dobroćiwje přednošk přilubił. — Wažny dnjowy porjad: Nowowólby předsydstwa a druhe nuzne wuradźowanja. Tuž so prosy, zo bychu cyle wšěše wšitke sobustawy přišłe a prawje wjele hosći sobupřiwjedłe. Hosćo a nowe sobustawy su nam też lubje witani. Nětčiše předsydstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.20 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a ćišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobćežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 36 | Budyšin — Sobotu, 12. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wustupowanje sozialdemokratow přećiwo nowemu knježerstwu.

Parlinšyn sozialdemokratojo wotměchu schtwórtk wječor w sportiftim palasće hobrsku demonstraziju pschećiwo blokej prawizy. Najprjedy rěčeschе sapóšłanz němskeho ljesma Stampfer wo knježerstwowej krizy a měnjeschе, so je knježerstwo prawizy jenoź nastacz mohło dokelž dźěłaćerjo pschesjene njejsu. Sady němskonazionalnych steji wulka pjenježna móz. Zentrum je žo pjched pólnym marschallom Hindenburgom podał. Jenoź jedyn, Josef Wirth, je sprawny wóstał.

Sozialdemokratojo žu žebi pschiłžahali, so knježerstwo prawizy rosbija a jo tak ruče kaž móžno powala. Němska dyrbi bycź sažo žwobodny kraj dźěławeho ludu.

Sapóšłanz Dittmann wustupi na to pschećiwo ministrej ſ Keudellej. Zentrumska strona je na to dźěłacź dyrbjała, so by žo tónle minister še žwojeho městka wotstronik.

Sastupjerka žónskich Juchaczowe ryzowaschе stejischčo žony w politiftim žiwjenju a kak steji k nětčišchemu knježerstwu.

Sapóšłanz Aufhäuser rěčeschе na to wo knježerstwu prawizy a sozialnej politizy. Wón ryzowaschе położenje hospodarstwa a dźěłaćerjow, kak žo mjsdy dele tłoča a so žu dwaj miljonaj dźěłonjemějerjow bykoj še pschičinu wutworjenja knježerstwa wobžedźerjow.

Dźensnišche knježerstwo móže pjecza jenoź sozialne hubjenstwo stabilisowacź. Wutworjenje prawizneho knježerstwa je sjawne pschipowědźenje wójny na dźěłazy lud Němstcje.

Sapóšłanz Breitscheid žo bojeschе, so němšti kanzler dr. Marx njeje muž, tiž by mohł pschećiwo schtyrjom nazionalnym kollegam žo pschetłóčźiłch. Też ſwonkowna politika je žo pjecza wo wjele wróćo cźišła.

Potom hišchcze wichelazy druſy sapóšłanzy wo jenotliwych praschenjach ſnutskownje politiki rěčachu.

Němski kancler Marx z němskeho znutrkowneho ministra z Keudella zakituje.

Němſk. ſnutskownemu ministrej ſ Keudellej žu porokowali, so je jako krajny radźićel w Königsbergu w Nowej Marzy wosjewenja Kappoweho knježerstwa rosschěrjak. Němšti kanzler Marx njeje to jako pschestupjenje spóznał. Psched němſtim žjemom je wón Keudella tehodła sakitacź spytał. Knjes ſ Keudell je hižo w němſtim žjemje pschiſnał, so je 1920 wojewjenja wojeſkeho roskafowarja rosschěrjak, wošebje jako wobjedite łopjeno „Hamtikeho Powěſtnika“ a so je też jako plakat rosschěrjak. Wojſewjenje je žo po wuraſnym pschikazanju ſtajneho ſastupjerja knježerſtwoweho presidenta Bartela w Frankfurtu nad Wódru, knježerſtwoweho radźićela Bauera ſtało. Někajkich druhich powěſćow ſ Keudell njeje dóſtał. Sćěžźwóli dokonjaneho ſtatneho pschewróta žo na to waschnje pokaſowachu, so buchu wſchě puće za powěśće ſawrjene. Wojſewjenja ſtareho prawcho knježerſtwa njemóžachu tehodła prěnje dny do Königsberga dóśćź. Też wſchě druhe wobſtóržby pschećiwo ſ Keudellej němšti kanzler Marx ſamolwićź pytaſche. Po najnadrobniſchim a najſwědomiſćiſchim pruhowanju móžeſche wón rjeź, ſo poroki pschećiwo knjeſej ſ Keudellej dla njepraweho ſadžerjenja njejžu wopraſnjene.

Po roſprawje němſkeho kanzlera je němſti ſnutſkowny minister ſ Keudell ſćěžowaze prajił:

Mi je pschećiwne, ſa ſwoju woſobu žo prózowacź. Mi je też ſnutſkownje pschećiwne, jenemu ſobuſtawej němſkeho žjema na podſtajenje, ſo by ſwojeje pſchiſahi njedžerzu, wotmolwiźł. Po mojim nahladze žo ſamo wot ſebje rozumi, ſo ſym na tule pſchiſahu ſwjaſany a ſo budu ſwoju woſebitu winowatoſć, ſa ſchtitanje republiki ſnutſka ſwojcho miniſterſtwa žo ſtaracź, ſ najwjeſchej thutnoſću dopjelnićź. Na wupowědźe němſkeho knježerſtwa ſym wěſo ſwjaſany. Cźopke hłowa němſkeho kanzlera we mni ſiwy wotthóſ namakaju. Schtoż w mojich mozach ſteji, budu cźinićź, ſo by dowěrjenja polnu poměru w žobudźěłanju dopjł.

Němſti žjem je na to namjet na wuprajenje njedowěrjenja ſozialdemokratiſkeje, kommuniſtiſkeje a demokratiſkeje ſtrony pſchećiwo ſnutſkownemu miniſtrej ſe Keudellej ſ 217 pſchećiwo 164 hłoſam ſaćźiſ nyk.

Hrožace generalne wuzamknjenje dźěłaćerjow w Sakskej.

Dokelž ſtrajkowazy dźěłaćerjo metalloweje induſtrije w Lipſćanſkim wotkrjeju hacź do ſchtwórtka dźěłacź ſapoćeli njejžu, je ſwjaſk dźěłodawarjow w metallowej induſtriji w Lipſćanſkim wotkrjeju pſchiłaſał, ſo maja žo dźěłaćerjo puſchćźićź. Jedna žo wo njehdże 25 000 dźěłaćerjow. Saſki kartell dźěłodawarſkich ſwjaſkow poſtupowanje dźěłodawarjow w Lipſćanſkim wotkrjeju podpjera a je wobjamknył, ſo po zyłej Saſkej metallowych dźěłaćerjow ſ dźěła puſchćźi, jeli w Lipſćanſkim wokrjeju 11. februara dźěłacź njeſapoćznu. Dokelž pak dźěłaćerjo wćzera rano na dźěło pſchiſchli njejžu, je ſwjaſk Lipſćanſkich dźěłodawarjow pſchikaſał, ſo maju žo ſ dźěła puſchćźićź. Dźěłaćerjo wotmėwaju ſhromadźiſny, w kotrnž žo wo jich położenju rěćźi. Schto žu wobjamkli, njeje hiſchcze ſnate. Saſke dźěłowe miniſterſtwo je do konflikta ſapſchimnyło. Dźenja žobotu bě w Drježdźanach jednanje pſched ſmėrzom.

Kajki sebi Briand europski měr myſli.

Franzowſti ſwonkowny minister Briand wupraji žo ſaſtupjerjej jeneje italſkeje nowiny: „Myſlu ſebi, ſo móže žo Europa ſnowa ſkrućźićź ſ wuſtim ſjednoćenjom ſchtyrjoch wulkomozow, Němſkeje, Jendźelſkeje, Franzowſkeje a Italſkeje. To žu te ſchtyri ſtołpy, na kotrež ma žo hród europiſkeho inšra natwarićź. Snaju pſchećza a potrjebnoſće Italſkeje. Myſlu ſebi, ſo móžu je ſ prawami a ſajimami Franzowſkeje, kiž mam ſaſtupowacź, derje ſjednoćźićź. S radoſću je mje napjelnilo, jako žym ſhonił, ſo je žo italſko-němſke rěćźenje wo roſrisanſkim žuđže, kiž je zyle po duchu Swjaſka Lubow, podpiſało. To je zyle europiſka politika, kaž ju ja roſumju. Hdyž by žo hiſchcze mnoho taſkich rěćźenjow wobjamkło, bychmy wuſpěchnje ſa měr mjes jenotliwymi ſtatami dźěłali.

Što praji jendźelski zwonkowny minister położenje w Chinje.

W jendźelſkim žjemje wotmě žo ſamcźeraweho ſchima wažne jednanje wo podamkach a położenju w Chinje. Swonkowny minister Chamberlain poda nadrobnu roſprawu wo wobſtejnoſćach w Hankawje a wo wobſpytnych jednanjach mjes Cźenom a O' Malleyom. Mjes nimaj je žo wućźiniło, ſo bu konſejžija Knježerſtwa Jendźelſkej wróćźena, tola wona ma žo hnydom chineſko-britiſkej ſarjadniſtwowej radźe pſchepodacź. Minister roſprawjeſche dale:

„Dyrbjało-li žo tole rěćźenje podpiſacź a prawnu móź doſtacź, potom žo jenoź prěniſchi wojazy, kiž ſ Indiſkeje pſchindu, w Shanghaju wuſadża. Ale wojazy, kotrjiž ſe ſrjedźoſemſkeho morja a ſ Jendźelſkeje pſchindu, dyrbja žo w Hongkongu ſhromadźiźć a žo njeſmědźa do Shanghaja półacź, khiba ſo žebi nowe ſtraſchne położenje to žada.“

Chamberlain wuſdėhny dale, ſo je jendźelſkej politizy pſchećiwne, ſo žo na někajkim wobronjenym kontſtrce mjes chineſkimi wójſkami wobdźeli. Jendźelſka chze dale pſchi ſnutſkownym chineſkim wojowanju neutralna woſtacź.

Jako bě Chamberlain wuměnjenja pſchećzitał, kotrež ſtaj Cźen a O' Malley mjes ſobu wućźiniłoj, pokrazźowaſche:

„Bod tymtile wuměnjenjemi ſtaj žo Cźen a O' Malley dojednałoj. Wobdźělene wyſchnoſće budża wiſcho cźinićź, ſchtož ſamója, ſo buchu wućźinjenja wuſpěſchnje pſchewjedźe. Jendźelſke wyſchnoſće chjedża chineſkim ſtaćźanam, kotrjiž w jich krajinach bydła, ſamžne prawa dacź, kajſej je britiſkej poddanoj maju. Cźen chze wſchitke praſchenja po pucźu pſchećźelnych jednanjow wuhładkowacź.“

Jendźelſke knježerſtwo je wobſjamkło, ſo maju žo poſłonjenja wójſka do dalokeho ranja półacź. Kóžda móz dyrbi žo na wſcho pſchihotowacź. To je wobežne ważne ſa Jendźelſku. W pózlednimaj dwėmaj lětomaj je žo hibanje w Chinje jenoź pſchećźiwo Jendźelſkej měriło. Jendźelſkaj poddanojo tam we wjele wjeſchim ſtraſche ſteja, hacź poddanojo druhich ludow. Mjes tym ſo móže Japanſka ſ ſchiſtkej ſwojich poddanow ſa 48 hodźin wojakow do Chiny półacź, pak Jendźelſka k temu někotre niedźele trjeba.

Chamberlain ſtónčźi ſwoju rěćź wuprajiwſchi nadźiju, ſo žo kriſa w Chinje bórſy pſchewinje. „Nadźijam žo, ſo je měr ſwěſćeny: Nadźijam žo, ſo njeje jenoź měr ſwěſćeny, ale ſo žo nowe, lěpſhe ſrojumjenje ſa jendźelſke wotpohlady w chineſtim ludu roſſchěrja a ſo chineſki lud ſwójnaje, ſo jón Jendźelſka nochze podłóčźowacź a ſa lud druheje rjadownje wobhładowacź.“

Po revolucźiji w Portugalskej.

Telefoniſke ſwjaſanje ſ Portugalſkej je žo ſaſo wobnowiło. Hakle nětkole žu nadrobnoſće wo žałoſtnym wojowanju ſhonićź, kotrež je njepſchetawajo dwaj dnjej trało. W Liſſabonje běchu žo ſbėžkarjo na wyſchſchich měſtnach, na moſtach a parkach ſaraźili a ſ maſchinſtimi ſtėlbami žiwje ſtėlachu. Najbóle je měſtowy dźěł wokoło polytechniſkeje wyſokeje ſchule cźerpił, hdėž wjele penſijow a hotelow leži. W žanej prjedawſchej revoluzji njejžu žo ſjawne a privatne twarjenja tak wobſchkodźiłe, kaž tón trócź. Sbėžkarjo na wėže zyrkwjow ſaleſechu a wot tam ſ maſchinſtimi ſtėlbami ſtėlachu. Dla njepſchetawajeje ſtėlenjow ſ kanonow, njehdė mójno po dróhach thodźićź. S dźiwom je, ſo wojowanje njeje hiſchcze wjazy woporow žadało. Po powėſćach, kotrež žu do Madrida doſchłe, je žo w Liſſabonje nėhdże 100 a w Oportu nėhdże 200 padnjenych napiſało. Pódła teho ſu wſchė hoſpitale ſe ſranjenymi pſchepjelnjene. Twarjenja pótkanjſtwow w Liſſabonje běchu ſtajnje we ſtraſche. Sbėžkarjo běchu wſchelakich offizérow knježerſtwoweho wójſka, dale ſwonkown. miniſtra ſajeli. Hdyž je ſo revoluzija potłóčźiła, ſo tuczi jeli hnydom wuſwobodźichu. Mjes tym ſo ju ſo priedawſche revoluzije pſchezo w pſchedměſtach wotmėkе, je tón trócź wojowanje ſrjedź měſta ſathadźało. S tėchi na tėchu, ſe wokna do wokna ſo ſtėlesche. Organiſowani dźěłaćerjo najſhrobliſcho na barrikadach wojowachu. Knježerſtwo tehodła praji, ſo je revoluzija zyle kommuniſtiſka była a ſo je žo ſ Moſkwy naſchkarała. Tole wudawanje pak drje žo cźežko dopokaſacź hodźi. Priedawſcheho wójnſkeho miniſtra Olavu žu ſbėžkarjo ſtónožowali.

*

„Paris Soir“ je powėſcź ſ Liſſabona doſtał, ſo žo měſto bitwiſcźu runa. Domy nėkotrych dróhow žu žo ſ artilleriſkej ſtėlenju wupuſćiłe. Wohnjowa wobora wo dnjo a w nozy dźěła, ſo by roſpadanki ſ dróhow woniešła. Hacź dotal žu nėhdże 300 morwych naliźili. Sbėžk poraſnyſchi Liſſabonſki wojeſki gouverneur ſe wſchej raſnoſcu porjad wobnowja. Kóždy wobkhad we nozy je ſakaſany. Zivilliſtojo, pola kotrychž bróniе namakaju, ſo pſched wójnſki žud ſtaja. Wojeſke patrouille po měſcźe cźahaju a kóždeho pobładneho jimaju. Wójnſki žud hiſchcze pſchezo dźěła. Mot 7. ſebruara njeje žo w Liſſabonie žanych pólſtiſkich wėzow roſnoſchowało.

Wójna w Chinje.

Cźangſtolin ſe ſwojim wójſtom poſtupuje.

Po powėſćach jendźelſkich wyſchnoſćow ſe Shanghaja, žu žo ſchtyri wulke kolony Mukdenſkeho wójſka do proviny Hupeh nawaliłe. Cźangſtolin je ſe ſwojim wulkim poſtupowanjom k połodnju ſapoćał, kaž bě žebi to na februar wotmyſlił. Schtyri nadběhanſke kolony, kotrež hiſchcze dalſche ſcźěhuja, maja nadawſ, Hankau a Fuczang wróćźo dobyćź. Diviſija Kantonſkich wojakow, kotraž w Hankawje leżeſche, je žo hnydom k połnozy naſtajiła, Cźangſtolinowemu wójſku napſchećźo, ſo by jo ſadżerźała. Pſchešłapiazy a njewocźakany nawal Cźangſtolinowych wojakow je w Hankawje wulke roſhorjenje ſbudźił.

Roſcźaza roſhorjenoſcź w Shanghaiu a Hankawje.

Po najnowſchich powėſcźach ſ Chiny ſu Kantonſzy wojazy ſbytki Sun Cźuang Fangowcho wójſka ſbili a měſto Hangcźaw drje žo bórſy poda. Hdyž je położenje taſke, mėžemy žebi roſjaſnićź wojeſke hibanje we Shanghaiu, dokelž žo wojazy, kiž běchu ſwopředka ſa Hongkong poſtajene, hiſchcze dale woža. Po ſaſdźenych mėrnych tydźenjach je žo měſto ſnowa roſhoriło. Se ważnej pſchiſcźinu je tež, ſo je położenje w Hankawje njedźiwajuc wuradžowanjow mjes Cźenom a O' Malleyom ſaſo bóle kritiſke. Shanghaiſki jendźelſki konſul je jendźelſkich pſchekupzow pſched wroćźenjom do Hankawa warnował. Pola Nchanga ſu pjecza Kantonſzy wojazy do dweju jendźelſkeju łódźow tėlėli. Se Kitanga pſchihbadźeja powėſće, ſo žo tam Kantonſzy wojazy na poſtup pſchi rėzy Jangtſe pſchihotuja.

Chinescheho generala skónzowali.

Roskasowarja Kwajhajczawskich wojakow generala Juantsuninga Kantonskeje generalojo na hosćinu pscheproschychu a jeho pschi blidze morichu.

President Diez je swólniwy, wróćosstupich.

Nikaraguaski president Diaz je sdźělił, so je swólniwy, druheho dla so swojeho mésna wzdaci, jeli bychu Sjednoćene Staty temu pschihłosowake. Dokelž je liberalny wjednik Sacasa hižom psched krótkim wotsewił, so by wón k lépschemu sćeżeje wozbory wróćosstupił, je-li by president Diaz samkne cinił, so tam nadźijeja, so wobsćežnosće bórzy wotstronja a so pokoj do kraja wróći. We amerikanskich krutych Calderona Ramireca, kiž je tuchwilu z wotpósłankom w San Salvadoru a dotal k zanej stronje njeskuschca, sa naślédnika presidenta Diaza dźerża.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 12. februara.

† 1904 jako klóšterska knjeżna Marja Johanna, hrabinka ze Stollberg-Stollberg, rodżena wo Worklecach, kotraž so dospolnje jako Serbowka čuješe a swojej wosadze njewšédnu lubosć wopokaza.

Ceža a dobrota.

Wuzwol sej radosć, wjesele,
Za kajkimž tež maš žadanje,
Přez rozom, prócu, spokojnosć
Ći budże jeno zbože rosć.

Wuzwol wšo dobre, nadobne,
A spomń, zo je tak sudżene,
Zo kóždy swoje horjo ma
A zbože pak tež žiwjenja.

Handrij Zejleŕ.

Njedźelu, 13. februara.

* 1827 Mikławš Wjaćslawk, w Nowoslicach, cuni serbski pěsnjeŕ.

Ty, o Jezuso, sy wěrnosć, kotraž woživja, ty sy jenički puć, kiž wjedże k Wótcej, a ty sy swětło, kotrež rozswětla wšěch človjekow, tohodla njemóžu sej ničo lěpje wuzwolić, khiba zo mam twój nadobny přikład před wočomaj a zo za tobu kroču a tebje sćěhuju. Daj mi, zo by tuto wotmyslenje, kotrež nětko nanajkhutniśo činju, mi při wšitkich předewzaćach před wočomaj stało, zo njebych ničo činił bjez tebje, ale zo by wšitko, štož činju a wostaju, so stało w tebi a tak na nješto njebjeske podobne było.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

•

Budyšskim Serbam!

Bratrja, sotry, pschiwótże do „Nadźije"! Do „Nadźije"? Schto pak to je? To je šerbske towarstwo Budyschkich Serbow, w kotrymž so khadźuja stari a mlodźi k žiwemu khutkowanju za swój narod. Kóždu wutoru wječor 1/2 9 hodź. seńdu so w „Kat. towarschowni" na Garbarskej hasy, so bychu spéwali, cytali a so mjes sobu pschistojnje sabawjeli po šerbskim starym waschnju. Lubosć k swojenu, sćežnosć psched namrěwitrowu wótżow, bratrowstwo mjes sobu, to je stołpy na kotrychž wotpoczuje towarstwo. Jeho jadro je stajnje strowe, schtož dopokaże žiwa khutkownosć na schérschim narodnym polu. Hajo Serbow kulturne lubła, słowaju po bratrja, sotry, stari a mlodźi, krucże do zyłka, wuhotuju w Budyschkim, we wohrożenych stronach wokoło Budyschina, haj tamo w Delnjej Łužicy šerbske zwjedżenje, gajo tak drohotne parle spéwow, hudźby a druhich lubkow do nasćerschich worschkow šerbskeho luda. Schto by był lud bjez pokładu spéwow a hudźby? By był něma masa, bźdźaca so pschez tyschnosće cźasa, bjez słónčneje pruhi. Schto by było nałéżo abo łéżo, kupaze so we słotych hłonczných pruhach, wobwinzowane z huskami, pyschene se-lenin kraśu — bjes spéwa ptaczkow a wjeselych ludźi. By była njeźmérna kraźnosć„ do kotrejž króny pak brachuje najdrobotnischi bejmant, wožiwjaży wschu druhu krasu. Spéw wyska, spéw płaka, spéw hori a ptaka kaž ptaczik w polu a haju; spéw wjasa wutrowu k wutrobje a wschěch, kiž lubo so maju! Tuž Serbja: hajmy tež swoju do kraja, do naschoh' bycza, gonow rajal Spéwajmy, dźěłajmy, a mjes sobu so lubujmy! Jehyn sa wschěch, wschitcy sa jeneho, to budž nasche hesło! Bratr k bratrej, sotra k sotrje! Ssahajmy k wyschinam we słuzbu sa swój ród! Budyschka „Nadźija" swita Budyschkich Serbow k sebi, tiž bydła po tyhodźach w Serbowi starodawnej stolizy. Wóh dał, so by „Nadźija mohła bratrow a sotry po śach do swojeho bobustawskeho zasyża sapiwać. Mała horśita nětcźischich górkowuch duschow, horjazych w lubosći k ródnej semi a rěcźi, żiwa w słuzbu k spomnjenju Serbstwa, żedźi sa bratrami a sotrami, hischcze bludźazych w praležu zulbarstwa. — Serbja Budyschina a bliżscheje wokolinu, wotschasće wschu sapaŕnosć a lénjosć! Hdyž lubosć wutrobu k wutrobje puta, hdyž pschedże zbožownoma myśl a kmótła žiwjenje nitki wokoło zyłka, tam je derje być, tam żiwy Serbja mjes Serbami! Lubosć k ródnej semi, lubosć k spomnjenu, njech hnuje waš k sasnjwej do towarstwa „Nadźije", so bychcże byli sobu słuzkowazy slaw w krutym zyłku, zajazym krasu a zbožo bo Serbskeho luda!

Serb k Serbej w serbskej towarschnosći a z tym swěscźicze zbożownischi pschichod naschego šerbskego narodal

M. K—ć.

•

— **Wo wjedŕe.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 752, tygrometer +2, thermometer wo dnju —1. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, tygrometer —2, thermometer we nozu —4. Wuhladny na malo so pschemeńujaze wjedro. — We rospołożenju nizinow a wyschinow so njeje hischcze pschewjele pschemeńiło. Też schkleńca hischcze wysoko na rjane pokaluje. Tak nadźijomnje ziguny raś wjedra dale wobtrhowany. Jutře wjedźeli Septuagesima khadźa słónczko 7,24 hodź. a khowa so 5,06 h. Měsnjacki khadźa po pschipołdniu 1,43 hodź. a khowa so 5,41 hodź. — Nasch wjedrowustojny nam na nowy tydźeń tute wjedro staja: Njedźelu 13. 2. rjenje. Póndźelu 14. 2. wětr, deschcź abo śnih, kritiski dźeń pschi přenjeze rjadowanje. Wutoru 15. 2. symne, wětrojte Sstrjedu 16. 2. śnih a pak deschcźik, wětrojte. Schtwórtk 17. 2., pjatk 18. 2 a sobotu 19 2.: pschemeńnjate. — Po njebjelkich znamjenjach a khodźenju khwězdow je njedźela sły dźeń za Němcźu, njebjoża na wodźe, we powětrje a na kraju; póndźela 14. 2. dobra sa techniku a industriju, schpatna za knježerstwa, wjele zebańkowow a druhich njeskmaństwow; wutora 15. 2. njepschijadobna za puczowanja; srjeda 16. 2. pschinjesche semjerjenja, njeboża we żeleznowej industriji a z wohnjom wohnje a njeboża na puczowanych; schtwórtk 17. 2. je schpatny dźeń sa sabawu a puczowanje; pjatk 18. 2. je njepschijadobny za ratarstwo a hórnikow; sobota 19. 2. dobra za industrije, mjenje sa jědzenje z awtami.

— **Dźensnjiše tydźenske wiki** sćahachu w rjanym, suchim słónčnjenym wjedrje a běchu tohodla tež derje wopytane. Prodata placźachu jene po nětkim 20—25 hr. Też na butrowych wikach bě wjele żiwjenja. Sa butru placźachu 1,05—1,20 hr., jeja saplaćkich je 14—16 pj. Na seleninowych wikach plazźesche cźehnjeny kal 15 pj. Bźły 10—12 pj., zubła punt 13 pj., dwaj puntaj 25 pj., morchej mjesche šamkna placźizna, cźehnjena rěpa 15 pj., sellerij 30 pj., jabłuka mějachu swoju dotalnu placźizny, punt płaćzesche wot 10—25 pj., najšpitše 30 pj., Lany wolij bě sa 1,80 hr. dostarj, lany wošuschk jedyn po 50 pj.

— **Nowe lěčne połkło ratarskeje schule w Budyschnje** sapocznje so wuteru, 19. haprsleje. Schulerjo, kotřij chcedźa schulu tśi połkła wopytaś, njech swoje pschijźiwjenje najpozdźišo 15. februara sapodadźa. Też pschijźiwjenja schulerjow, kotřij do srjedźneje a wyschicheje rjadownje sasłuchja, ma so hač k hamžnemu dnjej sapodaś. Dalsche wukaze direkcija.

— **Budyschske hapitki** su wschědnje dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapitka z měsacznym wotměnjenjom. W februaru je to Wettinska hapitka pschi žudnitřiwowym twarjenju.

— **Ludowy zyrkwinski konzert** wotměje so jutśe njedźelu w Tuchorśkej zyrkwi w Budyschinje. Sapocznje je pop. w 4 hodź. Sastup je darmo, tola dyrbi kóžde program wotewjasć.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłaćuje so podyjera za měsacz februar śrjedu 16. februara 1927, dop. wot 1/2 9 hacź 1/2 1 hodź. w Sdejmowni.

— **Wokrejzny jejm** (Bezirkstag) **Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa** seńdże so pónd'zelu, 21. februara 1927, dop. w 11 hodź. w Gudźi z hoscźenju pschi dwórnitschcu we Budyschinje.

— **Autowy cźełowy wós** so śrjedu pschipołdnju psched Sdejmownju w Budyschinje sjawnje pschedwjeźe. Wobsedźer wosa je hibicźiwy wobsedźer wotnajeńskich autow, knjes Oskar Paišchka na Bismarckowej dróhi 12. Nowy auto je notwocźajnje wuhotowany a je 10,28 PS šylny Opelski wós. Sa pschewjesenje cźełkow ma so za kilometr 60 pj. šarnacź.

— **Kradnyli su** z jeneje leżownosće na Smuhkowej Lawskej haśy w nozy 9. 2. 27 z nutskamantjom wulku a malu operowu schkleńcu, 2 **gramafonowej** płacźe, fotoaparat, cźorny, na židu wušchity karniklazy boa, 8 nowych wailowych błusow, pur wyschich nowych nuzazych stupanjow, zimi-forma, wulkosć 40, por šnowapódschowanych muzazych žiwi-stupnjow z gumijowymaj pjenkomaj, wulkosć 44, por nowych wyšokich žonjazych lakowych stupnjow z dźiwanoweje kože, 8 porow nowych žonjazych niskich stupnjow, bobre cźorne khołowy z lazom, trjebane khołowy z cźešanego pschedźena, bobre cźorne khołowy, nowe cźorne khołowy z frakowym wobleckom, nowe cźorne khołowy za cźorny puk nijany wobleć, kutarvayowy wobleć, cźorny muzazy mantl, koburnuca mantl na židu schity, muzazy ulstr, nowy covercoatowy mantl, šmuhate khołowy z cźešanego pschedźena. Wo wjeźowne sdźělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— **60-létna w schkitanskej jatbie.** Schtwórtk wjeczor wsa policija 60-létnu, buchaschlabu žónsku, kotraž bě z cźahom z Drjezdźan pschijźełła bjes samćera po hasach wokoło bludźesche, do schkitanskeje jatby. Wcźera śrjedu mandżesći po swoju žonu pschijědże.

— **Auto do kala rjadu.** Wcźera wjeczor powali na Lubijskej dróhi auto kolejźoweho. Kolo jo khětro wobschkodźi, jěsdnemu pak jo nicžo dale njesta.

— **Paduschtwa.** Kradnyli su w nozy k 8. 2. 1927 308 wušuschcenych jajecźich łožow a 38 běłych karniklazych łožow.

— **Pósłowe schkli do płaczenje bjerse nětko też němcźiko-statna żelesnizna** po šamych sadźadach, kaž pschijimanje bankowych schekow, to rěka, hdyž je hospodarska hódnota wuslajerja bjese wschcho dwěła.

— **Jutše nježelu 13. febr. 1927 šerbski śwjedźeń we Bukezach a Njeswačidle. Wschitcy Serbja do wutrownje pschecyrowschcha.**

— **S Khwaczij.** (Saposdźene.) Sašo je so lěto minyło, a hobrśe dźěło hłada do rukow naschego šerbskeho towarstwa. Njedźelu tydźenja so towarstwo pola knjeza Schołty k lětuschej hłownej schromadźisnje sešdże. Swješelaze bě tón króć, so so 3/4 bobustawow na schromadźisnje wobhlađi. Stajny wopyt dopokaja, so k žiwojemu towarstwu šwéru dźerża. Njespródznjiwy knjes Njeczła wotewri schromadźišnu a powita z wutrobnymi słowami rjanu cźrjódu. Powitanje, z kotrymž k wutrobam rěcźane, namaka khwalbne pschipósnacze. Dźensńi porjad, tón króć bohaty, towarstwo za dobry spósna. Lětnu rospramu poda sapiśowar Jur. Rosprawa powědasche nam wo towarstwowym wulcźe do rjanych Bukez atd., też na wubjerny žnjójsny wjeczor, kiž so z dobrym wuzitkom skónći, nasy dopomni. We běhu minjeneho léta naschego starza, dołholětneho pschedźydu, knjeza Hanku starosty dla sa cźestneho pschedźydu pomjenowachmy. Rosprawa pokładnje, wot kotrejež nu knjes Hórban wołoženy, lu pschijpósnata. Pokładnja je tón króć na hładkich, ale khudych puczach. Wólby pschedźydstwa wupadnychu,

Nanoje a synoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

35] (Pokraczowanje.)

„Nunje kaž by cźłowjek po kolijach żelesnizy jěsdźił", wón rjekny. Skužownistwo w liwrejach a wjeledostojny domownik ranjachu jeho demokratiske cźuże. Wón ménješche, je-li ma so konsekwentnje po tom słopowasche, kak dyrbjałoby so też po jendźelsku wobjedowacź, mjenujcy w frakach a běłych schlipjach. Wón so jónu wo tom Annje Sergejewnje też wuprasi. Wona dźe so teho dźerżeśche, so może kóždy cźłowjek psched njej swobodnje swoje ménjenje wuprajicź. Tuž poćmuchasche na njeho hacź do tónza a potom rjekny: „S wascheho słojnischcza macje Wy prawje — a móže być, so žnm ja w tutom padźe z hnadnej knjenju; tola na wšy njeholdźi so bjes porjadna žiwy być; to by cźłowjeka wotsuda hjeła" — a wona wosta pschi tom waschnju žiwjenja. Basarow drje mórzeješche, ale jemu a też Arkadijej so pola knjenje Odinzowoje traschi nunje tohodla tak rjenje pschebywasche, dokelž tu wschitko kaž „po kolijach běžeśche." Njedźiwajcy tohodla běśche na młodźenaj cźłowjekomaj z prěnich dnjow jeju pschebywanja w Nikolskom pschemeńenje spóznacź. Na Basarowje, kotremuž běśche Anna Sergejewna wocźiwidno pschichilena, bacźwnjej bywasche rédko z nim we nahladach pschesedna, pocźa so njemér, kotrehož běśche prjedy njemél, pokazowacź: wón so z lobka rosharjesche, běśche słupy na słowach, hladasche mjerzacy a njewutra na mětnje žedźo, jako by jeho nješchto wostajnje srjedźpokazało. Arkadij pak, kotrejž běśche žebi prajił, so je do knjenje Odinzoweje zalubowany, poda so pomałku cźeźkim myślam. Tola jeho cźicha cźeźże myślle jemu njesadźiwachu, Katja so pschibliżowacź, nawopak, wone dopomhachu tomu, so stupi k njej do pschecźelskich nježnych poćahow. „Mje wona nima sanes! Njech tej je! . . . Sa to njewotstorkuje mje tute dobre słowo wjeńcźko", pomyślł sebi, a jeho duscha saćwasche słowna žłódkosć nadobnych smužlenjow. Katja pschihódże do toho, so won w jeje towarschnosći pyta nékajke pokojenje, a njewotrjekny ani jemu ani žebi njewinowateho wjeześa na pol haniblicźiweho, na pódobnerkliweho pschecźelstwa.

W pschitomnosći Anny Sergejewny wobej hromadze so njerosmołwjeschtaj: Katja sćěžeši so stajnje do kulki pod wótrym spohladjenjom łoschcinym, a Arkadij njimóžeše so — kaž dźe so to sa lubowazeju słuscha — we pschitomnosći žiwoseho lubowaneho pschednjeta hinak pocźinecź, hacź jenicźky so sa njón sajimowacź; ale derje běśche jemu, hdyž bě Katju kam. Wón cźujeješche, so njemóże knjeni Odinzowu sahoricź; won bě strachocźiwy a wschon samkny, hdyž běśche z njej kamtuchi; też wona njewódźeješche, schto by jemu prajiła: wschako bě won pschejara nikoły za nju. Nawopak, z Katju bě won kaž doma; won wobthadźeśche z njej sćeźonje, njewobaraschaze jej, so wo žiwotnych zaćźiwćźach wuprajecź, kiž běchu w jej wubudźite hudźba, cźitanje romanow, baźnjow a druhe „wolbrunośce"; kam njepytny abo so njewusna, so tute wólbrnosće też jeho zajimuja. Katja że žiwojeze stronj jemu njewobarasche truchlicź. Arkadijej běśche njenje w towarschnosći z Katju, że knjenju Odinzowoj a z Basarowom, a tuž so tak stawasche; wobaj purikaj, pobywschi khwilu hromadze, rozeidźeschtaj so kóždy w swoju stronu, wotžebje hdyž so pschekhodźowachu. Katja wosłožowasche pschirodu, też Arkadij ju lubowasche, hyrnjeź też to žebi wusnacź njeźmědźeśche. Knjeni Odinzowa bě k pschirodje nimale jednorała, runje kaž też Basarow. Nimale wobstajnje ko rosdźělenje naschich pschecźelow njewosta bjes sćeźonych. Porjadł mjes nimi pocźachu so pschemenjecź. Basarow pschesta z Arkadijom wo knjeni Odinzowej rěcźecź, pschesta tamo zwarjecź na jeje „aristokratiske maněry"; to je wérno. Katju won khwalesche kaž prjedy a radźeśche jemu jenoź, so ma w njej sentimentalne nakłonjenje sćłudźicź, ale jeho khwalba bě krótka, rada kucha; łajła bźeźedowasche won z Arkadijom wjele njenje kaž prjedy . . . won cźinjeješche, jako by so hańbował, jako by jemu z puca khodźił . . .

Arkadij wschitko to widźeješche a wobkedźbowasche, ale wobkhowa swoje wobkedźbowanja sam sa so. S woprawdźitej pschicźinu wschoje tuteje „nowišny" běśche cźuże, kotreż bě Basarowej knjeni Odinzowa saschcźěpiła, cźuże, kiž jeho cźiwilowasche a łjobješche, a kotrehož by so że zapżeć wolym woschcźerjanjom a njehornym žantorjenjom wotnjek, by-li nécźto z nasdala jemu pschipomnił możnosć toho, schtoż by w nim stawasche. Basarow lubowasche jonu dosć jara a wédźeješe sebi jónłku rjanosć wažicź, ale ideal nu — abo kaž won to mjenowasche — romantiku lubosća mjeješe za b.ašnosć, njewodajomnu hłuposć, a wcźeśiše saćuca běchu jemu nékajke wurosti abo khorosće. Často won wuprajł swoje spodźiwanje nad tym, so njeběchu wcźerja Teggenburga że wschěmi spéwarjemi lubosće a troubadourami do bludnisy padźili: „Lubi-li so cźi nékajka jónka", tak by won rěcźał, „to hladaj, so sebi ju dobudźesći; a njedobudźejesći-li sebi ju — też nicžo dale njeje; dźi dale — wschak je w świecźe holzow dosć."

Snjeni Odinzowa so jemu lubjeśche; ludźaze rěcźe wo njej, swoboda a njewotwitnosć jeje myślli, jeje njewótkomna pschikhilnosć k njemu — wschco to rěcźeśche, kaž bychcź jeu, k jeho lepschenemu; ale won bórzy dopóźno, so k žiwojemu samérej z njej njedozpěje, a wot njeje so wotwobroćeješe; to won k žiwojemu spodźiwanju też njesamó. Kverh pocźa jemu w žilach rjeźacź, tak rjadze hacź na nju spomni. Sswoju krew wschak by won sćudźił, ale bźšcźe nješchto bě do njeho sajeło, schtoż won jenje njebě pschipósnał, — nad cźimż bě so pschezo śmjał, — a to nětko rosnjemdri jeho herdosć. We žiwych rosmołwach z Annu Sergejewnu wuprajeschce won hischcze bóle dyli pryeby swoje jednorake saspérce wschehu romantikehu; ale wschawschi šamlutki, spósna z njerzanjom romantika we žebi šamom.

(Skónczenje sćeźehuje.)

pokelj hischcje na dwě lěcje płacha. Pschedstejdstwu so podpěrjenje wuprajt. Pruhowarjo pokkaduje žu na tute lěto **E. Klien a Heinrich Měť ſ Měrkowa.** Wjeſnu dowěrnizu so ſtuowa postajichu, woni maja tow. dowěrjenje wo nastupazych praschenzach, kaž ſastup nowych zohuſtawow do towarſtwa a podobne wězy. We Khwaczſizach ma k. Jur dowěrnizstwo, kaž tež w Dalizach a Jeſchizach; tu hischcje wjele tak dobrych Serbow ſwonka towarſtwa ſteji. Wulko-Dubrawſki dowěrnik je knjes Henka. Ma cjeſče ſtejiſchcjo, dokelj tež tam hischcje Sserbſtwo ſpi. Měrkow a Lutobcz ma knjes Hórban. Borſchcz ma knjeſa Gudu we ſwojej wjeſy. Dalſche wězy woſtanu bjes dowěrnikow. Sarjadnik ſerbſtich wjeczorow woſtanje ſobom knjes Rjeczka. Dale nózachmy dweju ſobuſtawoju, kk. Wrobla a Piwarza ſ malym ſtanjeſchkom wuſnamjenicz, dokelj 25 lět towarſtwu pschihſukchataj. Pschedstejda wulkrohne ſtowa ſ tomu deda. Wjele dźěła namakachu namjetu. Wo wobſtamknjenju dla wójnſkeho pomnika rěčeſche knjes farař Sarjeńk raſne a ſroſumſlwe ſtowa. Ryhowanika a ſtejazy pomnik ſtej pschesjene, jenož pobrachujetej kamjenitmej ławzy. Knjes prof. Merzej ſ Drježdżan, ryhowař pomnika, w dołhu krótich njedźeli pomnik ſpruhuje a doczini. Pschedstejiſchcjeſtwo zpryhje jedna w tu khwilu ſamo wo naſtupazym praſchenju. *Na kowarſtwo ſo pokaza wotkrycz.* Ryhowanſke knjeſa farara ſo pschitomni dźakowachu. Dalſchi namjet bě, ſobuſtawku liſčinu tak ſawjeſcz, ſo tužby widźi, ſo je na ſhromadźiznje był. Podwojenje pschinoſchka ſo wotpokaſa. Na wulkety ſo ſwjetſcha pokaſa, ſo bychu bohate byle. K namjetej, ſo ſo wot tutoho lěta tež žerbſke towarſtwo na poſmjertnej njedźeli ſ khorhoju wobdźěli, ſo jenoh lóžnje wobſtamknu, ſo druhe wjeſne towarſtwa tomu njeſmědźa ſadźiwacz. Sa dalſcheho dowěrnika dźiwadła ſo k. Schołta muſiwoli. Spěwny wotrjad dyrbi ſpacz hicz, dokelj dirigenta pobrachuje. Jedyn blizſchi wulet ſo wobſtamknu. Knihownja ſo w blizſchim czaſu pſchehlada a móje ſo ſ njej kózdy ſeſnacz. Poſledńja njedźela měſaza placji ſhromadźiznje, a to ſ wotměnjenjom pola kk. Schołty a Nowaka. Hodźiſchi ruče ſaůdźedu. Spěru „Hiſchcje Sserbſtwo nieſhubjene“ ſebi ſaſpěwachny, a ſ nadźiju na lěpſchi pſchichod towarſtwa ſo na dompwcz naſtajichmy. Někotre ſorty ſ wjeſeſoſczi wabjachu, tež kerunſcha ſo pódtyhi.

S **Delnjeho Wujeźda.** W nozy wot ſchiwórika na pjatk wumrě tu łubłeć Korla Danneberg. Wón bě ſwérny ſobuſtaw žerbſkeho towarſtwa „Sahrodźi“ a towarſtwo jeho ſmjerca jara wobžarnje. Njech ſpi w měrje w žerbſkej ſemi.

S **Rakeź.** Hižo dłeſchi czaſ pſchebywaju tu we wopuſchczenych hatach wjetſche czřjódy ſchérych czaplow (Fiſchreiher). Czaſto **mójemy** ſamo na 20 tutych ſchwarnych ptaczkow nadobo w próſdnym hacje wohladacz, mjes tym ſo w lěcje ledom jeneho ſ nich na wocźi doſtanjemy. Czaple ſu jara ſpłoſchiſe. —

Z **Pančic.** „Móc wěry“ — mjenuje ſo hra, kotraž ſo jutře njedźelu w tudomnym hoſcencu predſtaji. Stóž ju hiſče widźał njeje, tón woprawdźe nješto zakomdźi, je-li přileżność njewužije, hdyž ma ju tak blizko — „před nosom“. Hra predſtaja nam ſkutk, kak je dowěra k ſwjatej Mariji, maćeri Bożej, złoſtniſki wotpohlad rubjeżnikow překazała a jich do njebjes wołacemu njekmanſtwu kónc činiła. Jednanje wopřija khroble ſkutki, ale też hnujace činki. Hrózba připoſłucharja wobeńdże, hdyż widźi a ſlyſi, ſto tuci rubjeżnicy na horje „Marijanſki Khołm“ wšo złeho wukonjeja, ale tola ſo zaſo wjeſeli, ze ſo jim dalše złośce njeporadźa. Wubjerni hrajerjo we woſebitych koſtumach ſrjedźzneho wěka wuſtupja, ſtož wězo hru w mnohim pozběhnje. K tomu krasne, nowoćasne jewiſco. Tak je wšo zjednoćene, ſtož jednanju k najlěpſemu wuſpěchej dopomha. K tomu naši Sokoljo pokazaja, kak wyſoki ſkhodźeńk ſu hižo w cźłowzwučowanju dopěli a to w proſtym a na narjadach. Tak budże program doſć bohaty a kóždy na ſwoje přińdże. Tuž njewoſtańće doma za kachlemi ſedźo. Wažiće ſej prócu a dźěło hrajerjow a Sokołow, hdyž přikhwataće w tak bohatej liębje kaž tehdom, hdyż tu Kamjenscy hoſco němſki hrajachu. Swójſkoſe ar ar! Njewohańbujće tute prastare ſerbſke ńeſło. Pokażće ſo jako hódni rowjenkoju naſich wótcow. Jutře potajkim wšitcy na ſokołſki ſwjedźeń do Pančic!

Z **Wudworja.** (Dodawk wo poſlednim paduſſtwje.) Njekrasnikojo, kiž njedawno Nowakeo wopytachu, běchu při tutem khrobłem činku zawěſće na ſwoje přiſli. Z hižo naſpomnjenych jědźnych měſtnoſcow rubichu ſkoro wšitko. Kaž je nětko trošku zwěſćene, wotnjeſechu na 20—25 kuſkow butry wjetšu dźělbu mjaſa, tuka a ſamo někotre zawarjeńſke ſkleńcy z nakładźenymi płodami. Lohki přiſtup zmóżni njeplecham, zo běchu podlanſke durje do čeladnjeſtwy jenoż hubjene zawrjene, w kotrejž ſo potom drje hnydom najpródcy za trěbnym wobućom rozhladowachu a też namakachu; pokradnychu tři pory ſkórni, jedyn (dwaſ) pór ſtupnjow (ſwoje roztorhane pak zawoſtajiwši), dale hiſče přikrywy atd. Hač dotal nimaju ani to najmjeńſcho ſlěda, ſtož by móhło k wujaſnjenju tuteje naležnoſce ſłużiś. A byrnjež wſelakore wažne cźerje: zaſonamakanje dźěla wobuća por ſtupnjow w jenej pěſkowej jamje blizko Różanta a por ſkórni zaryte pod ſłomu jeneje hoſpodarſkeje leżownoſce pola Nowoſlic, k temu direktnje přinoſowałe, zwoſta nade wſitkim cźemnoſć a potajnoſć. Njetrjebawše tukanje na woneho wobſedźerja tamneje naſpomnjeneje leżownoſce, kiž tutu wěc ſkhowanu nadeńdże a ruče policiji přepoda, je po zawoſtajenych wotćišćow porſtow jako dóćiſta njeměrne.

S **Luhow.** Hiſchcje njejſu porjeńſchenſke dźěła Luſiſkeho ſahydleńſkeho towarſtwa dołończene a rjane ſyramidowe topoły pſchi haſach a wokoło nameſtow woſadźane, namakaju ſo ſajo ſłóſtne elementy, kotrejž ſchłomikam miejſchſki wotrjeſuju. Hač dotal pak njejſu hiſchcje ſaneho ſ tutych njepleſchow doſahnyć mohli. — Wot teho cźaſa, ſo je ſo tudomna ſhorownja ſnowa wotewrika a nowy perſonat ſo pſchiſtajił, knježi nětko porjad a měr w zyłym domje, ſchtoż prjedy pſchezy tak było njeje. Wołhladanje a ſaſtaranje khorych je dobre. Njeſtrowe wjedro a wobeſhe khripa je lětſa ſawinowaka, ſo je liczba khorych pornjo loniſchemu lětu ſo poſłojiła. Woſebeje cźeřpi pod tutej wulkej liczbu khorych powſchitkownje khorobna poklądnja w Kalawje, kotraž może ledom hiſchcje trěbnych ſrědkow wobſtarać.

S **jamy Marja“.** (Ssamomordarſtwo). Tu ſatjeli ſo na Parſkej dróży bydlazy 17lětny ſamkaſti wucźobnik pſched wokńom ſwojeje lubeje. Pachoł ſo ſwora, dokelj jeho wulwolena niczo wo nim wědźeć njechaſche.

Zjawna zhromadźizna ratarjow w Budyšinje

Ssobotu, 12. februara.

Luſiſki Burſki Swjaſk bě na dźeńſa dop. ſjawnu ſhromadźiznu do „Tſélernje“ powołał, kotruž knjes Krawczik 1/11 hodź. wotewri. Jako bě ſhromadźeny powitał, ſpominajcze najprjedzy na ſemrjetcho wjednika ſwjaſka, knjeſa Hermanna Ssykoru w Delnjej Hórzy. *K jeho czeſći pſchitomni powſtanychu. Dole pokaſa knjes Krawczik w ſwojich ſawodnych ſłowach na cźeſtotu, ſ kotrymiž maju žo woſebje mali ratarjo dźeńſniſchi dźeń bźdźicz.* Cźeſče dawki jich cźiſchcźa a dożyne wobſtejnoſcze naſcheho cźaſa. Mjńdże pſched letom ſakoji Bo Luſiſki Burſki Swjaſk. S naſtarkom ſa ſakoženje bě ſ hkowneho dźěła ſkótplahowanſki ſakoń. We Luſiſkim Burſkim Swjaſku njeſjednocźeja ſo nětkajzy podbladni ludźo, ale ſdźełani ratarjo, kiž ſo ſ dźěłom ſwojich rukow ſiwja. Knjes Krawczik pſchepoda na to ſkowo dwjowemu rěcźnikej knjeſej ſapółkanej němſkeho jezyka **Obendiczej.** Thema jeho pſchednoſchka bě: **„Kak może ho hoſpodarſkej nuſy w ratarſtwje wotpomhacz.“**

Wón ſpyta najprjedy pſchicźiny dźeńſniſcheho hubjeńſtwa wujaſnicz. Jako mjeſeſche ſo po ſwětowej wójnje měr wobſtamknuł. Zadyn dźěławy cźłowjek, zadyn ſaſtupjeł dźěławeho ludu, ani internazionalneho ani němſkeho, wo měr njejednaſche, ale jenoż ſaſtupjerjo wulkokapitala. S teho je naſtało ſnate Versailleſke měrowe wucźinjenje, kiž Němſkej 132 miljardow napoloż. Jako Němſka doth prawje njewotpłacźowaſche, rěcźachu entencźiſni vjenjeżniay kruce ſ njej, wobſadźichu Porurjeſku. Woni poſtajichu kommiſiju, kiž měſeſche pruſowacz, kak może ſo Versailleſke ſrěcźenje pſchewjeſcz. Do kommiſije ſłuſchachu też ſako jenoż pjenjeżniay. Cźi wěſo na to myſlachu, kak bychu cźeſu na dźěławy lud wotwalili, wot kotrehoż žebi kapitaliſtojo lětnje 2½ miljardy hrimnow ſadachu. K tomu hiſchcje pſchiſłdże, ſo ſo w nowych ſakonjach dawki ſa wulkopjeńnjeſnikow ſniſichu, ſa dźěławcerjow pak powyſchichu. Nětk pak knjeſi też wulka nuſa pola ratarſtwa, nkž pola wulkoleżownoſcow, ale pola małych ratarjow. Njeje wſchak doſpka hinak móżno, ſo je nuſa mjes małymi ratarjemi tak wulka. Mali ratarjo buchu mjenujzy do ludźi ſcźehnjeni, kiž najwjazy dawkow vłaćachu, swoji płacza 6 hacź 8 krócź wjazy dawka hacź wulkoleżownoſcerjo. Swjaſk ratarjow je wo to wojował, ſo by ſo hubjeńſtwo mjes burſtim ludom pomjeńſchiło. Małemu ratarjej dyrbi ſo dawſ ſpuſchczicź, dokelj wón to, ſchtoż nadźěła, ſam ſa ſebje trjeba. Mjeſo ſu ſo hižom do lěta 1925 ſe ſtrony knjeżeńſtwa ratarſtwu ſtatne kredity dawaſe, jenoż mali ratarjo pjenjeżka wuhladali nieſu. (Mjńi ſtónczeniu redakcije ſhromadźizna dale traje.)

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Lipſka.** (Dohra k Rouwelowemu prozeſej.) Kaž piſachmy, běſchtaj Rouvel a jeho ſakitowar dr. Graf redaktora Holtmanna „Lipſczańſkich Neueſte Nachr.“ wobſkorſkiloj, dokelj bě we ſwojich nowinach ſa cźaſ prozeſa pſchecźiwno kriminalnym ſaſtojnikam jeju wobrazy wocźiſchczał. Po ſakonju ſmědźa ſo jenoż wobrazy tajkich wobſobow wojſewicź, kotřiž do cźaſowych ſtamſnow ſłuſchcja. Lud bě měnjenja, ſo ſo do cźaſowych ſtawiſnow *njemóża jenoż tajzy* ludźo liczicź, kotřiž nješto dobre ſa cźłowjeſtwo wuſtutkuja, ale też cźi, kotřiž cźłowjeſtwo podrywaju. Wažnoſć Rouvelowe pada njeje jenoż lokalna była, ale jebanſtwo kriminalnych ſaſtojnikow w Lipſku je kharakteriſtiſti podawk, kotruž ma powſchitkowny kulturnohiſtoriſti wuſnam, dokelj je ſ bopokaſanom, ſchto je w tutym cźaſu móżno było. Tohodła ho redaktor Holtmann, ſchtoż wocźiſchczenje Rouvelowe ho wobraſa naſtupa, wuwinowa, dokelj je Rouvel wobła, kotraž do cźaſowych ſtawiſnow ſłuſcha. Hinak je i Rouvelowym ſakitarjom dr. Grafom. Tu měnjeſche žud, ſo ho njeſhodźi prajicź, ſo je hižo ważnu rólu w cźaſowych ſtawiſnach hrał, hdyż je Rouvela ſakitował. Tohodła ho wobſtorženy redaktor Holtmann w tutym naſtupanju k 200 hr. pjenjeżnemu thłoſtanja ſaſudźi, dokelj bě bjes dowolenja jeho wobras do nowiny dał. Dokelj ho wo zyłe nowinarſtwo naſtupazu naležnoſcź jedna, cźahedża „Lipſczańſay Neueſte Nachrichten“ prozeſ hacź do poſledńjeje inſtanzy pſchewjeſcz.

* S **Meerane.** (5 miljonow dollarow namrěła.) Pola tudomneho rěmiſłneho miſchtra pſchiſtajena ſłużobna holza je hamtiſku powěſcź doitała, ſo je jej jeje njedawno w Ameriju ſemrěty wuj 5 mil. dollarow ſawoſtajił. Sa pſchewjacze herbſtwa trěbne papjery ſu hižo ſapodate. Doniž tak daloko njeje, ſo ho pjenjeży wupłacza, woſtanje holza we ſwojej dotalnej ſłużbje. To wona jara mudrje cźini, pſchetoż wjele padow je ho we poſledńjem cźaſu ſtako, ſo potom na zyłej wězy niczo wěrno było njeje, hdyż ſu pocźeli krucźiſchco ſa wulkim milijonſkim herbſtwom hladacź. — K tutej naležnoſci doſtanjemy powěſcź wot „Meeranſeje Nowiny“, ſo ho w tutym padze njedena wo wopaczny powěſcź, ale wo woprawdźite hamtiſay wobſtojerbjene herbſtwo. — So dyrbimy powěſcze wo wulkich herbſtwach jara wobhladnjwje pſchijimacź, dopokaſuje nam pad, kiž je ho we Warnsdorfje ſtał. Tam bě wěſty Langhammer powěſcź doſtał, ſo je jemu ſnaty w Ameriju wjazy miljonow ſawoſtajił. Hdyż ho potom ſhoſowny miljonſki herbo na Winiki amerikanſki konſulat wobroćił, dojta powěſcź, ſo tam niczo wo herbſtwje njewědźa, hacźrunjež běchu powěſcze po ſdaczu pſches konſulat we Winje ſchle. Tak je ho zyłe ſbożo roſpłuny kaž mydliſnowy puchéř.

Zjawne namołwjenje!

K. A. Kocorowy oratorium „Nalěco“.

Přichodnu jutrownu ſrjedu, 20. jutrownika, chcemy w „Krónje“ w Budyšinje wulki ſwětny oratorium „Nalěco“ naſcheho założerja ſerbſkich ſpěwanſkich ſwjedźenjow, K. A. Kocora, zaſo raz predwjeſć. W lěſe 1879 bu tutón wumělſki oratorium poſledni króć ſpěwany z doraznym wuſpěchom. Zo by ſo też nětko naš wotpohlad zaſo derje poradźił, prošu wšo ſerbſke ſpěwanſke towarſtwa wo lubosćiwy a woporniwy ſtudium tuteje krasneje hudźby. Prošu pak też ſpěwawuſtojnych jenotliwcow wo podpjeru, wosebje wšěch wučerjow a jich ſwójbu, wšěch dźěłanych Serbow, kiž ſo hač dotal naſim ſpěwnym zaměram přizamknyli njeběchu: wšo ze wšěch kutow a ſtawow Serbowſtwa, wšo ſtož ma hudźbny wodych, dyrbi ſo zjenoćiś k nadobnemu ſkutkej naſeho lubeho ſerbſkeho naroda! Njesmjće, zhrabajće ſo! — Jedna ſo wo kulturne dźěło najrjeńſcheho idealizma! — Stóž chce naš wumělſki ſkutk podpjerać, njech to najlěpje přez dopiſnicu abo też wobinſcy ze ſwojej połnej adresu zdźěli na adr.: Schmalers Buchhandlung, Bautzen, Lauengraben 4. K tomu njech přiſpomni, kajki hłós ſpěwa. Noty dóſtanje potom připóſłane. Trjebamy žónſke a muſzke hłoſy. Zhromadne pruhi budźeja w Budyšinje a to w přihódnym czaſu. Wšo dalše ſo hiſče we Serb. Nowinach wozjewi. Prošu, też na to kedźbowaś!

Njech moja próſtwa njeje hłós wołaceho w puſčinje!

Bjarnat Krasc
kraſ. hudźb. direktaſ, předſyda Zwjazka ſerb. ſpěw. towarſtwow.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. Přichodnu wutoru (15. II.) 1/9 h. zeńdźe ſo „Nadźija“ w Kat. towarſkowni. Přińdźe wšitcy!

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu pónd źelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Jutře njedźelu (13. II.) wuhotuje naše ſpěw. tow. „Radoſć“ wječor w 7 hodź. w Stangec hoſcenou wulki ſerbſki wječor. Rjane nowe a wubjerne ſpěwne přednoſki, po tym wulka dźiwadłowa hra „Na wuměnku“. K temu přizamknje ſo pyšny bal. Wobſtarajće ſebi do předka programy, kiž ſu hižo k dóſtaću. Serbja z blizka a daloka ſu nam wutrobnje witani. Předſydſtwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu ſobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb ſłuſa do Sokoła! Načolnik.

Delnj Wujezd. Tow. „Zahrodka“ změ je njedźelu, 13. mał. rózka, pop. w 3 hodź. pola Haſkec wosu měſačnu zhromadźiznu. Dokelž ſo towarſtw. lěto ſkónči, prosymy naſe ſobuſtawy, zo bychu přinoſki zapłaćili a też do zhromadźizny přiſłe. Předſa.

Drježdźany. „Hromadnik“ změ je přich. poſedźenje ſtwórtk, 17. febr., 1/2 9 pola G. Zmija na Christianſkej dróży 22. Započnjemy K. A. Kocorowe „Nalěco“ ſpěwać, tuž přińdźe wšitcy! Po ſpěwanju mały přednošk a wšelake wuradźowanja. Sprawni Serbja jako hoſcо ſu nam witani! Předſyda.

Łaz. Serb. tow. „Handrij Zejlef“ wuhotuje jutře njedźelu, 13. mał. rózka, wulki zjawny ſerbſki wječor a njedźelu, 20. mał. rózka, zawrjeny ſwjedźeń ze ſpěwanjom, dźiwadłom a rejemi we Sołćic hoſcenou we Łazu. Započatk wječor we 7 hodź. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošuje předſydſtwo.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ wuhotuje jutře njedźelu 1/2 8 h. w Klahnec hoſcencu wulki ſerbſki wječor. Serbja cyłeje naſeje wokoliny, přińdźće *z podpjerjeńe nas! Předſydſtwo.*

Pančicy. Jutře njedźelu, 13. febr., wuhotuje „Jednota Sokoł“ wulki ſokołſki ſwjedźeń, wobſtejacy ze zwučowanja a dźiwadła. Hrać budźe ſo „Móc wěry“. Wšěch Serbow z blizka a z daloka najwutrobniſo přeprošuje předſydſtwo.

Radwoſ. „Hu. Jednota“ změ je jutře njedźelu 1/2 8 zabawny wječor. Hłowny dźeł: „Khodojta“.

Serb. Sokołſki Zwjazk. Njedźelu, 13. t. m., popołdnja w 10 hodź. je wubjerkowe poſedźenje.

Sowrjecy. Naše Serb. tow. „Pod Cornoběh“ změ je jutře njedźelu, 13. mał. rózka, pop. 1/2 3 hodź. pola naſeho ſobuſtawa a korčmarja A. Palerja hłownu zhromadźiznu. Knjez wyſši telegr. insp. Kubjenc-Budyšſki je nam dobročiwje přednošk přilubił. — Wažny dnjowy porjad: Nowowólby předſydſtwa a druhe nuzne wuradźowanja. Tuž ſo proſy, zo bychu cyłe wšitke ſobuſtawy přiſłe a prawje wjele hoſći ſobupřiwjedłe. Hoſco a nowe ſobuſtawy ſu nam też lubje witani. Nětčiſe předſydſtwo.

Ratarſka šula w Budyšinje

Lěčny ſemeſter započina ſo **wutoru, 19. haprileje dopoldnja w 9 hodź.** Šulerjo, kotřiž chcedźa wučerinju 3 ſemeſtry wopytać, móża ſo tute dny přijimać. Připowědźenje tych ſulerjow, kotřiž nowe zaſtupja, kaž też připowědźenja tych, kotřiž ſu wróńeje a hornjeje rjadownje přeſtupja, dyrbja ſo přihotowacych zarjadowanjow dla hižo **nětk**, najpozdźiſo **pak** hač do **15. februara** ſtać. Direkcija je rad zwólniwa, bliže rozjasnjenje podać.

Direkcija ratarſkeje šule.
Prof. dr. Schellenberger,
wyſši radźićel za ratarſtwo a hospodarſtwo.

Dźeńſniſche cźiſło wopſchija 8 ſtron a přichołonu „Nasch cźaſ we wobrazach“.

Přińdźće pohladać

Njedźelu, 13. februara 1927 wječor 1/4 8
do Radworja k Brylecom!

Nimo měry zajimawa hra z našich stawiznow

„Khodojta“

wot Marje Kubašec Khasowskeje

Potom pyšne reje!

Najwutrobnišo přeprošuje Hudźbna Jednota

na khodojty!

Serbske towarstwo „Jutrnica“

za Njeswačidło a wokolinu

wuhotuje njedźelu, 13. februara 1927
w Klahnec hosćencu w Njeswačidle

wulki serbski wječor

:: Wšěch přećelow přeprošuje ::

towarstwo „Jutrnica“

Započatk 1/2 8 hodź.

Spěw. tow. Radosć w Bukecach

wuhotuje **njedźelu, 13. februara** wječor
w 7 hodź. w Stangec hosćencu w Bukecach

wulki serb. wječor!

Spěwny koncert. **Wulke dźiwadło.**
— „Na wumělcu, bra w 4 jednanjach —
Reje hač do 3 hodź. Programy su do předka dostać.
Wutrobnje přeprošuje **Spěwne towarstwo „Radosć“.**

Jednota „Sokoł“ w Pančicach

Założeńskí swjedźeń

njedźelu, 13. februara 1927 w Pančićanskim hosćencu

dźiwadło, zwučowanje, reje

Předstaj. budźe so **„Móc wěry“** w 5 jednjach wulkotna činohra

Započatk 1/2 7 hodźin / Zastup jenož 0.70 hriwnow
Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje
Jednota „Sokoł“

Lehmannec
konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne mjeńšnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jědźi. Fürst Pückler.

Najtuńša

dźerźliwa a elegantna drasta je

wobłok po měrje

z mištr Ditrichoweje dźěłarnje!

Wosebje tunjo:
wobleki swj. woprajenja a konfirmacijí.

Skład pokazkow za tkaniny wšěch družin
w jenož dobrych kajkosćach z we wšěch pładiznach. Na přeće přindu do domu, předpołožu pokazki a radźu wčoy wustojnje.

Pětr Ditrich, krawski mištr
w Kulowje, Haschkestr. 22, njedaloko piwarnje.

Husace pjerjo
kupuje
Hermann Hartmann
w Budyšinje na Kotolskej hasy 10.

Moritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5. Telefon 3005

Poskićam za towaršnostne zawjeselenja:
čapki, konfetti, šleberdy k mjetanju do powěra, guirlandy k wupyšenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanske kedźbniki, rejwanske róžički, sněhowe kule papjerj. latarnje, stabiki k polonaizam
Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!
Ścelu też do komisije!

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk. wrěći njedźelu, 13. hač do soboty, 19. II.

Pućowanje do pyšneje
Tirolskeje
Insbruka, Achensee a Zillertal

Wotskobany potać

so po centnarjach za dobru płaćiznu kupuje.
Poskićenja pod „D 22“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
story, wumělske płaty, witraže kupujeće jara tunjo p. **K. Erler**
w Budyšinje na Žitn. wikach 11
znapř. hosćencu „Złota Hwězda“

Kupuju

nowiny, akty, knihi po **4** pj.
papjerowy wotpadky po **3** pj.
łapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoce.

Popp na hornčerk. hasy 18 telefon 3427.

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holcy
dobre, praktiske, tunje!

Magnetny dom

Započatk 13. februara — Konc 19. februara

WEISSE WOCHE

Doprědkapředawanje: sobotu popołdn.

Najtuńše płaćizny — **Najlěpše kajkosće**

zaruča

ze zhromadnym nakupowanjom wot wokoło 400 podobnych wobkhodow

Zonjace šaty		Magnet-nohajcy		Wumělske židź. šaty	
košle	1.25, —.95	balmjany flor	—.85, —.75, —.45	košle z kholowami	
nóčne košle	3.45, 2.95			w nježn. barb.	5.90, 2.95
kholowy	1.60, —.95	židźany flor	2.50, 1.75, 1.50	khol. z gum. pask.	3.95, 2.50
pryncesko suknjo z wušiwanjom	1.95, 1.50	wumělska žida, krasne barby	1.50 —.95	prync. sukn., krus. kajk.	3.95
košle z kholow. z wušiw.	2.95	płok. žida w eleg barb.		košle z kholow. štryk.	2.65
		Org.„Bernberg“	4.50 2.95	spód. talje, wušiw.	1.20, —.95
Mužace košle	3.95	mužace zwjeršne košle	8.75	Jupki za čěšne dźěći wot	— 45
mužace nóčne košle	4.25, 3.95	zwjeršno košle za konfermandow	4 85	kholowčki za čěšne dźěći wot	—.68

Jenoź tak dołho hač swěd wosanje!

„Jenička předawarnja“

„Magnet“ šatowy płat bjez apretury metr po 1.20, 1.15, 0.95, 0.88, 0.70

košlacy płat, dobra twora	metr —.44	köper. barchent.	1.20, 1.00, 0.75	„Treffer“-linon w wšěch šatowych barbach,	
mako płat	1.75, 1.25, 1.10	kopšiwina, 140 šěr.	1.50, —.95	njepušćate barby	metr 1.00
		kopšiwina, 75 šěr.	—.48, —.35		
Ložowe šaty:		počehnjenja za přešiwanki	9.50, 8.50, 6.95	twjelki	metr —.58, —.38
1 počehnjenje 1 hłowak z krutoho linona	8.25, 7.85	załički	3.95, 3.25, 2.40	trjenja za proch	—.15, —.08
z wuběrneho běło-smuhateho płata	8.75, 7.85	hłowaki	1.65, —.95	trjenja	—.33, —.28, =.22
z najt. damasta	12.95, 10 65	linonowe ložowe płachty	3.95, 3.50	šantki, 1/4 dwanatka	=.50, = 25
wolm. musselin	m 1.95, 1.50	płok. žida rj. barb.	3.75, 2.75	wumělska žida, płokaj.	—.68
popelina	3.95, 3.50	taft, mjehk. padac.	5.85, 3.85	crêp de Chine	6.50, 5.95

Cyle wosebje k wobdźiwanja a směšnje tunjo

wušiwanja | **canki** | **šórcuchi** | **gardiny**

kupanske mantle | **kupanske ruby** | **frotelowe ruby**

Wobhladanja hódne je znutřkowne wupyšnjenje

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schaut
BAUTZEN

Sobustaw němskeho nakupowanskeho družstwa. Sedło w Erfurće a Kamjency.

Dobre čehnje k sebi!

Inventurske wupředawanje

wot přichodneje **soboty** hač do kónc měsaca. Wotedawam wšě twory **10%** tuńšo kaž: **wolmjane twory, šaty, počehnjenja, šórcuchi, košle a wšelake druhe barchenty**

Jurij Lcimer w Nowej Jasenicy

Naturska hojeńka H. Freund

Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž so žonjacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom strachosći wosću, wić m, rheuma, žałzami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołć, čerjewow, a puchera, ze skhnyćom, słabosću, polypami, bjezsparnitosću atd. z najwjetšim wuspěchom. — Rańšu moć sobupřinjesć. — Ręčne hodź. štwórtk, pjatk a sobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.
w Budyšinje na Różowej hasy 14.

Nowakec hosćenc w Kukowje

Sobotu, 12. a njedźelu 13. februara so

kózlopiwo toći

Přećelnje přeprošujetaj
Jurij Nowak a mandźelska

Hosćenc w Nowym Bronju

Sobotu, 12., njedźelu, 13. a póndźelu, 14. II.

wulki
kózlopiwowy swjedźeń

Hosćenc w Haslowje.

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 12., 13. a 14. febr.

so kózlopiwo toći.

Přećelnje přeprošujetaj
Jak. Měrčink a mandźelska.

Hosćenc w Pěskecach.

Njedźelu, 13., póndźelu, 14. a wutoru, 15. februara 1927 w

kózlopiwo toći

z pječenoj kołbasu a kózłokołbaskami

Njedźelu wot 7 hodź. sem

— reje —

K tomu přeprošujetaj August Riemer a mandźelska

Wučobnicu

kotraž serbsku rěč wobknježi pyta k 1. haprl.

Seelenfreund & Co.
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach.

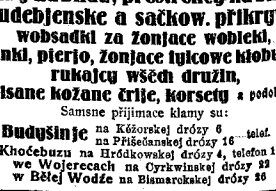

KELLING

čisći chemiscy z rukowanjom z benzinom, **barbi**
ruby na blido, přestrěčny na blido
wudebjenske a sačkow. přikrywy
wobsadki za zonjace wobleki,
canki, pjerjo, zonjace tykowe klobuki,
rukajcy wšěch družin,
pisane kožane črije, korsety a podobne

Samsne přijimace klamy su:

w Budyšinje na Kózorskej dróży 6 telef. 3698
na Přišćanskej dróży 16 telefon 1774
w Khočebuzu na Hródkowskej dróży 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży 26

Příloha k číslu 36

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 12. februara 1927

Halckanje w posedźenju Budyšskich měšćanskich zastupjerjow.

Satrapeny schtwórik mějachu Budyšchanjo zastupjerjo swoje posedźenje, kotrež nimale pjeć hodźin trajesche. So ko tole posedźenje hladźu njewottwije, be hižom dopředka widźeć. Schkarakolojo běchu wšo sajo kommunistoju, tu wosebje měšćanski zastupjer Hoyp, kiž je se swojim sadjerjenjom dospił, so jeho pschedbyda ſ posedźenja wusamknu.

Prjedy hač do dnjowneho porjada zastupichu, mějachu zastupjerjo hišće we wschelakich listach, kiž běchu doschle, zhonić. Mjes nimi bě też zdźelenka měšćanskeje rady, so je město po pschihódnym poskićenju statneje banki požčonku wo 1 milijon hriwnow pschijało. Pschi tomle dypku knjes Hausmann (lud. str.) naſwonni, so je swjeſelaze, so je město požčonku pschijało, ale dokelž je na krótki cząs pschiwzało, njemóża wobydlerjow nuty dowotpomhać. Wón namjetowaſche, so by město hišće jenu požčonku wo milijon hriwnow pschijało, so by ſo wobschěrny twarſki program w naležu pschewjesć mohł. Kommunist Hoop pak měſćanske Hausmannej wschelake wumjetowacź a namjetowaſche słónčnje, so by ſo požčonka bjes sadanjenja pschijała. Wobaj namjetaj ſo pschijeschtaj. — Dale bě dešcho pismo Luźiſkeho wumělzowſkeho swjaſta, w kotrymž ſu ſo dostatu podpjerni dźakuje a wo dalſche 6000 hr. jako podpjeru prošy. — Budyſchſka wotnoźa němſkofitaneje ſtrany ſa ludowe prawo a nahódnoſćenje, ſo by ſo pschi wobhładźenju wubjerkow ſ wobadami ſ měſćanſkeho wobydlerſtwa też na jeje ſobuſtawy dźiwało. — Dopiś Ludowje ſtrony a Zentrumskeje ſtrony ſabčaſche ſo ſ wuſtupjenjom ſe ſjednoćenych ſrjedźnych ſtronow a dźělſtwe, ſo ſamej hromadźe dale dźěłacź. K tutomu ſdźělenju demokrat knjeſ Werner pschida, ſo je ſ tutym dotalne ſjednoćenje ſrjedźnych ſtronow ſo rozbiło. Wón Ludowej ſtronje a Zentrumej wumjetowaſche, ſo ſtaj chyłoſ pschi wólbach do rady a pschi wobhładźenju wubjerkow wliw demokratow ſabuđnješ. Wón pschećžita wosjewjenje, w kotrymž ſo praji, ſo tamnej ſtronje ſo njejſtej na wunoſchku wólbow měſćanſkich zastupjerjow ſpjka ſłožowacej a njejſtej też na wolerjow dźiwalej. Werner němſkonazionalnemu zastupjerjej Jungej wumjetowaſche, ſo je wón tón byl, kiž je zyku wźeł wjed. Knjeſ Jung ſpyta ſo wumyć a winowaſche demokratow, ſo ſu ſe ſtronu jednali, wo kotruž dźenſa wjazy njerozdźa. Knjeſ Hoop měnješe, ſo ſo tu pornjo wólbam zyle wopaczna politika wjedźe, ſo je to pječa wólbne zebanſtwo. Hdyž chce žebi měſćanſke zastupjerſtwo cźiſte ſwědomje wobkhowacź, dyrbi ſo nětk roſpuſchcźić. Wón namjetuje, ſo ſo kollegij roſpuſchći, dokelž ſu pječa wſchelacy zastupjerjo dowěrjenje wolerjow ſajmuźili. Knjeſ Hausmann (ludowa ſtrona) wobroći ſo pschećiwo tutomu wudawanju. Knjeſ Hoop pak ſwarjeſche dale na roſpuſchćenje ſrjedźnych ſtronow. Wotſerjo ſu ſrjedźne ſtrony wuſwolili a te nětko ſ němſkonarodnymi ſhromadnje politiku wjedu. Wón mjenowaſche wſchě prawizne ſtrony najbóržſchi ſkaženy khléw. Knjeſ pschedſtejićer Lunza woſjewi, ſo ſo roſpuſchćenje dožła wobſamknjeną njemóże. Knjeſ Buchholz (ſoz.) **zrazi**, ſo je Jung wopraſchowaſ, němſkonazionalni poſtaja, zentrum dže ſobu a Ludowu ſtronu wſenu do ſrjedźa, ſo dyrbu ju roſmjatli. Knjeſ Albrecht (ſoz.) mjenowaſche wſcho, ſchtož je ſo dotal w měſćanſkim zastupjerſtwje ſtako, nicźo hač ſjebanje wolerjow. Słónčnje Hoopowy namjet wotpokaſachu. — Potom jednachu wo powyſchenju płacźiſmy ſa potniſchenu khléb ſa dźěłonjemerjow. Knjeſ Buchholz (ſoz.) widźeſche pschicźinu we ſłownej politiźy Němſkonazionalnych a Němſkeje Ludoweje ſtrony. Knjeſ Horſtmann (kom.) wobroći ſo w dležschim pschednoſchku pschećiwo tomu, ſo ſu ſo w Měſćanſkim twarſkim dworje walcźinowe hromady njetrjebawſchi ſpalike a mějeſche też płacźiſnu potnuſcheneho wuhla ſa pschewyſoku.

Knjeſ měſćanſki rada dr. Krüger wotpokaſa rasnje, ſo město na zentnaru wuhla njenjeſe ſaſkuź. Schtož pak potnuſchenje khléba naſtupa, ſakoſuje ſo płacźiſna na žitow płacźiſnu, jako rožka 10 hriwnow płaceſche. Dokelž pak je rožka létha hubjenſcha a dróžſcha, dha město nětko słónčnje hinak njemóże, hač płacźiſnu wo 20 pj., powyſchicź.

Kommunistojo wyſchiſchemu měſćanoſoſeje wumjetowachu, ſo je wina, ſo je w Budyſchinje 31. meje 1923 k iſtelenju dóſchło, pschi kotrejž ſu ludźo wo ſiwjenje pschiſchli. Knjeſ wyſchiſchi měſćanoſta Riedner to wotpokaſa a praji, ſo wina leži pola lewizy. Město njemóże kaž chce, ale je na ſakonje ſwjaſane. Pjenježne wobſtejnoſoſeje města ſu tak hubjene, ſo drje ſo podpjery k 1. hapreji ſa dźěłonjemerjow najſtrje ſnjaſa. K tutomu dypkej hiſchoſe wſchelazy hnjeſa poreźachu. S wótrymi złowami ſo knjeſ Hoop do wyſchiſcheho měſćanoſty da, ſo je wina na krwawnych ſraſenjach 31. meje 1923. Wyſchiſchi měſćanoſta roſhorjeny ſalu wopuſcheźi, nětkoſi zastupjerjo ſa nim dźěchu. We wulkej harje mjetaſche Hoop ſe ſłowami kaž morderjo, wampyry atd. wokoło. Pschedſtejićer jeho na jeho ſadźerjenje kedźżneho ſćini a też na dalſche ſcźěrki. Knjeni Meinigowa wobroći ſo energiſkje pschećiwo rěcźam, kiž ſo ſ wokrom won dźerža a měnješe, ſo ſu kommunistojo jenoż do zastupjerſtwa pschiſchli, ſo bychu haru hnali. Pschedſtejićer Hoopa ſ ſchwórtemu raſeſ k porjadej wokaſche, dokelž bě wſchelake ſkhiwdźaze ſłowa rěcźał, a jeho wot poſtejenja wuſamknu. Hoop pak ſo njedaſche ſamylicź a rěcźeſche dale a ſpjeċowaſche ſo też, ſalu wopuſcheźicź. Poſtejenje dyrbjeſche ſo Hoopa dla dwójcy pschetorhnyć. Słónčnje jeho tſjo półzajoſo ſ mazu wotwjedźechu. Pschi tym poeſa na tribunje ſóniſta ſchtrěcźeſcź kaž zbohnjena. Tu dyrbjeſche policija też wotſtronicź.

Potom ſo poſtejenje ſajo wotewri. Zhonu rozmołwu wuwabi praſchenje doma ſa tajkich, kiž ſu ſ bydlenjom wupokaſani. Dale jednachu hiſchcźe wo kupjenju leżownoſoſe ſa ratarſku ſchulu a wo nětkrych druhich wěcźach.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjeźdźanach, 12. 2. 27.

Najwažnjiſche wonkowne praſchenje ſa žiwjenje a wobſtacźe zyrkwje je praſchenje zyrkwinych dawkow, ale wone też je najcźěſche. Kóždy wě, ſo ſmě ſo po ſakſkim ſakonju zyrkwiny dawk jenoż dokhodnemu dowólcy pschiſrajcź. Schtóž dokhodny dawk njedawa, je też wot zyrkwineho dawka ſwobodny. To je ſahubjaze poſtajenje. Hoſpodarſka nuſa na wſach je wosebje pola burſkeho ludu wulka; žně ſo radźiše njejdu, woda a kupy ſu wjele ſchkody naczinile; tuž je ſo mnohim dokhodny dawk ſpuſchćił a ſ tym po prawom też zyrkwiny dawk. Mamy wołaźny, w kotrychž ſu jenoż 5, 10, 20, 25, kiž maja dawk dawacź? Wóſze pak takle malo ludźi wołaźne wudawki njeſeć? Wěſcze nij. S tajkimi ſtarołcźemi bě ſo zyrkwine knjeźſtwo ſaběrało a mějeſche ſo dźenſa ſynoda ſaběracź. Sakoń ſa zyrkwiny dawk na lěto 1927 mějeſche ſo wuradźowacź. Wón to ſrjaduje, ſchtož je ſaſtupjerjam zyrkwje ſrjadowacź możne, ſtatne ſakonje ma wěſo wobkedźbowacź. Rosprawjeł běſche knjeſ Siegert. Wón da pſchehlad wo wulkoſtatnych a ſakſkich ſakonjow, na kotreż ſu zyrkwine dawſke ſakonje ſwjaſane, też tón, kiž pſched nami leżeſche. Sakoń budźe jenoż 1927 płacźicź. To je ſpodźiwne; njehodźi pak ſo pschemenicź, dokelž ſo wočakuje, ſo budźe ſo w pschichodźe zyrkwiny dawk też druhim hač dokhodnemu dawkej pschiraſnyć ſměcź. Němſkonazionalni ſu w ſejmje namjet ſtajili, ſo ma ſo ſakoń, kiž nětkole w Saſkej płacźi, pschemjenicź.

Nowy ſakoń paušalny ſyſtem horjeſdźenja. Schtóž ma wěſtu ſumu, ma zyrkwiny dawk po tym płacźicź, kak wjele je lěto prjedy dopokaſnje dokhodneho dawka płacźił. Schtóž je na pich w lěcźe 1926 na 3 000 hriwnow dokhodny dawk dawał, ma w lěcźe 1927 wot tutych dokhodow zyrkwiny dawk płacźicź. Je wón na 1% poſtajeny, dha wuczini dawk na 1927 30 hriwnow. Dale je wažne nam poſtajenje, ſo tón, kiž ma we wobſadźe wobſedźeństwo, ale w druhej wobſadźe bydli, wot tuteho wobhedźenſtwa tam zyrkwiny dawk wotwjeſć, hdźež wón leži. Wotedacź ma ſo dawk na ſchtyri raſy (terminy).

Dale rosprawjeł wupraji, ſo je ſwjaſanje zyrkwineho dawka na dokhodny dawk ſahubjazo. Mjeſa ſa dokhodny dawk ſo pschezo powyſcha. Niźiche dokhody ſo wot dawka wuſwobodźa, a ſ tym też wot zyrkwineho dawka. Zyrkwiny dawk ſo ſ powniſchenjom dokhodneho dawka ſam wot ſo powyſcha. Tak běſche możno, ſo jedyn dawkidawał 17 500 hriwnow zyrkwineho dawka wotwjeźe; jeho wobſada mjeſeſche dozpła 18 000 hr. wudawkow. Po nowym ſakonju móże zyrkwinſke ſaſtupjerſtwo dawk ſniźicź hač na 2% dokhodow.

Namjetuje ſo, ſo by ſo dawk tak ſrjadował, ſo by kóžda wobſada, kiž je 20 lět dozpěła, létnje 2 hriwnje zyrkwineho dawka płacźiła měła. Pschiraſnjeć ma ſo dawk dokhodnemu dawkej, a ſamoſejźitkemu dawkej.

Knjes ſarar Langa ſkorjeſche na wobſtejnoſcze na kraju, kaž tam pola naſ ſu. Kubła a žiwnoſze, kiž 10 hektarow nimaja, njebudźeja žadyn dokhodny dawk wjaſ dawacź. Mułke kubła a rycźekkubła też nicźo njeſeju. Schtó dha potom hiſchcźe ſa zyrkwiny dawk wołaſtanje? Farař, kantor a druſy ſaſtojniźy, a nětkoſi burjo a rjemjeſlniźy; cźi pak to tola njebudźa dóczinicź móz. Tuž budźe konſiſtorium naſche małe ratarſke wołady chěrjo podpjeracź dyrbjeć, njedyrbi ſo zyrkej hromadźe zgnyć. Hodźiny dołho ſo rěcźeſche, ale ſrědka, wſchě njedoſtatki wołſtroniċź, ſo njenamaka. Se ſnadnymi pschemenjenjemi ſo ſakoń w prěnim wuradźowanju pschija. K wězu pschedležaze próſtwy k maćijſnje, kiž ſakoń wopſchija, ſo jako dopjelnjene wobhładowaču.

Hančźka.

Chcetaj na maskerdu.

(Wobras ſe wſoh.)

Wórſcha dźiwſche też ras na maſkeradu. W Sſerbach to hewaſ móda njeje. Hdyž pak ſo tamni burjy hólzy ſe ſwojimi němſkimi cźetkami do Nědźeſa na „moſſenbel“ naſtajichu, ezehodźa nia Wórſcha a Korla.

Wona drje jenoho dnja měnješeſe, ſo ſej ſ moſſeradu nicźo njeczini. Schtóž pak źonſku duſchu ſnaje — w tonr je naſch Korla pſychołoga, hdyž hižo je tři lěta ſ Wórſchu po ſlubje — wě, ſo ſony haſło rěcź ſ potajenju ſwojich myſłow wuźija. Tak też pola Wórſche. A tuž Korla ſaſtupnej kartzy ſa „moſſenbol“ w Nědźezach wobſtara.

Wěſo dźiwſchtaj pſchedraſcźenaj hieſ, ſo jeju ſnajmjeńſcha do cźaſa ſpóſnali njebychu. Hewaſ žaneho žorta a wjeſela njeczini. W Nědźezach po prawom jara ſtatej njeſtaj. Jenoż tam a ſem mataj nětchto ſa hoſpodarſtwo wobſtaracź. Hewaſ jeju do tuteje wjeſki njeczěchnje. Potajkim koſtumowe praſchenje njeje tak łohke. By-li Wórſcha jako jandźel ſchła, dha wſchitkim Pětrozo ſa njej běža. Aba dže jako rjany ſchewſki pomoznik, dha maja wſchě ſchewzy ſa nju dźěła a ſwobodneho mężina. Słónčnje je hej tola wěź do hlowy ſtajiła. Tuž dyrbju poſtuchacź. Wórſcha je tak mój pſchedſtajeny a tak mam ji k woli być. Byrnjež nochzyk. Pola wojakow ſym poſłuſchnoſcź namuknył.

Ruska a jeje basnicy.

S pſchileźnoſcźu konzerta Donſkich Kosakow w Budyſchinje a k wobſamknjenju romana „Nanoja a ſynoja“.

Ruſka duchownoſcź wosnamjenuje ſo ſe ſadanjom, ſiwjenje poſnacź tak njepſchikritje, tak prenjotne kaž ſo hodźi, hač do mjeſow najwjetſcheho ſapřewanja a hłubozy cźeſcźowneho njeležanja. Tole waſchnje ſpěchuje zyła pſchiroda njeſłónčnje dalokeho, njeſłónčnje bohateho, a ſdobom też njeſłónčnje khudeho kraja. Ruſke ludowe baje, bajki a rjekowſke pěſnje pſchewěwa tale prenjotnoſcź, cźeſka wóſ bjeſkónčnych puſtow, hłuboka ſamotnoſcź cźěmnych a ſtraſchnych lěſow, włóžna kurjawa wulkotnych rěkow. Pſchiroda je tajka potajna a we pſchesſtrěni pſchemóżaza, ſo cźłowjeſ — w kuſle tajkeje žiwjenſkeje polnoty — wot ſamoluteho dźiwanja ſo lědy ſwoji, ſwoju ſamuſnu ſemju wobſtajnyć.

Jako by ſo ſemja tſchaſła tak budźiwje kroczi bur a hordźina Iljа ſ Murona, tutón ſamorostły rjek ſe praſtareho cźaſa po ſwojej ſemi a powuczi ſwojich njepſchećelcelow. Ruſzy rjekoju wuwaleju ſo, kaž ſo hoſi ſha, je broſdowaneje role parjaceje ſo ſenje.

Teſ ſ ruſkeho ſchćeſcźanſtwa wujewnje ſo wola ſ mortwych ſtanyć, wot wulkeje ſenſkeje cźeſe ſo wuſwobodźicź a połožnyć. Tuty ju dźěn tón wopraſnodźity, wulki ſwjedźeń w ruſkim zyrkwinſkim lěcźe, njes tym ſo pola natujcźjoneho ſchćeſcźana wocźakowjeċźenje a cźerpjenje Bożeho Syna w ſrjedźſchćeſcźu jeho nabożnoſcźe a położneho cźeſcźenja ſtoji. Wyſchcźata doba wulkowjerſcha Kijewſkeho je ſkótka. Tatarſke cźrjódły ſaplawja wſchón kraj. Doſtojewſki praji: „Ludej njeběſche tehdom nicźo ſwołało, chiba modlitwu: „Knjeże, budź ſ nami!“ To je jara wažne. Tamniſchi cźaſ běſche ſ pschedſtamjenjom pschitomnoſcźe.

Dołho trajeſche wotrocźiſtwo, hač do ſcźěſnateho lětſtotka. Moſkwa hromadźa ſobrnjoze ſtyry do zyka, do jednoty. My ſtyſchimy wo brutalnych tyranach (ſurowzach), wo Ivanu Groſnym, wo cźěmnem Borisu Godunowu — wo Pſeudo-Dimitriju, kotremuž je ſamo Schiller wulki pomnik ſtajił. Wokoło 1600 je zyle kralеſtwo jeniczka hromada roſpadankow — jako by wobſtimna pſcheſtrěł była pſchekoloſalna, ſo by ſo jako zyłk ſdźerjeć mohła. Lud pak ſo tola ſhraba. Wokoło 1700 pſchewjeſche Pětr Wulki to, ſchtoż běſche lětſtotk pſched nim pſchihotował: pſchipodobjenje Ruſſeje k nawjeċźornej Europje. Dźěłu tohole zara běchu hižo ſa żiwo njepſchećeſcźeſcźy ſmyſlenj, ale niż jenoż ſa cźaſ jeho żiwjenja, nż, ſměmy ſměrom rjec — hač do ſameje pſchitomnoſcźe. Běchu ſa to měli, ſo je wón ſ pſchewótrym, wumjeſtkim wobſtwěrjenjom łahodnje ſkhadaze ranſche ſerja narodneho roſwića podujył. Dźenża je ſo ſtoł Pětra Wulkeho hromadu ſypnył. Běchu to papewe kuliſy? Běchu-li to wjeleměnjenowane Potemkinſke wjeſki?

Haj a ně — tola kaž ſo ſtymi wězami ma? Puczje do nawjeċźorneho kraja dyrbjachu ſo rubacź. Ruſke duchowne żiwjenje je ſo w djewjatnatem ſtotku ſe ſwětnej mozu ſtako. To pak możeſche jenaż być, hdyž ruſka duchownoſcź, kaž jara by ta też we prażiwjołach ſwojeho ſamuſneho ludu korjenjała, ſo k wědomemu ſwójſkemu żiwjenju ſłudźi, t. r., hdyž ruſka duchownoſcź pſchežiwi univerſalne nakhilenje k żylemu ſwětej, k żylemu cźłowjeſtwu a wobſebje k cźłowjeſkej. Tón pſchesbytk abo phus nawjeċźornoeuropſkeje zivilizaſje wſchaſ je fkerſcho hacźejo a faraczejo ſkutkował. Tola ſtaſy wobſtatk nawjeċźorneje kultury je drje ſo też ſ jenej ſtych hibawſkych mozow ſa Ruſku ſtał. Němſka — to njeſmě ſo pręcź — ſawěſcźe njeſajimuje pſchi tom poglednje měſte. Pſchewjaſte wot nawjeċźorneje Europy ſamaſche ſo pſches ruſke prózna a ſpěchowaſche ſo k bóle wuſnamnjiſchej univerſalnoſcźi. By njemudrje było, bychmy-li pſchepóſnali, ſo je naraniſchi kraj nawjeċźornemu połnotu żiwjenja pſchiporjenu wróćił, kotruż bě wot njeho doſtawał; w běhu poſlednich dźeſatkow pak njemjeſcźe nawjeċźorna Europa najraniſchemu krajej hižo nicźo wjazy dacź.

Aleksander Puſchkin je prěni ruſki baſnik, kotremuž běſche to ſamołone, ſo jeho k univerſaliſcźe w zyle wubjernem ſmyſle cźłowjeſche. Doſtojewſki praji, Puſchkin je pſchede wſchěmi baſnikami tu kmanoſcź wobhedźał, ſo możeſche ſo doſpołnje do ducha ſuſeho narodа pſchehładźicź. Wón pokaſuje na wſchocźłowjeſkoſcź jeho ducha. Tole pokaſanje ma ſa Ruſzow ſzyka wjele rjez. Puſchkina pſchirunawaju radu ſ padazej hwězdu, kotraž je ſpodźiwnym błyſcźenjom ſamołkota, ſo by hnydom ſako ſhaſła. Gogol mjenuje Puſchkinowu rěcź — błyſk. Jeho ſtyl (ſtil) — tak wón praji — błyſchcźi ſo kaž krinkolazy teſak a leźi ſpěchnje kaž bitwa. Kadyn pſchełoſk njeſamóże jeho wobkuſtazu łohkoſcź napodobicź. Puſchkin je prěni ruſki baſnik, kiž je ſo ſ ludowym duchom dótkał. Wón bě hakle wóſmatſicźezi lět ſtary, hdyž pſchi dwójboju (duellu) padże.

Kóždy to wě: dożiwjenja ſo woſpjetuja, a wone woſpjetuja ſo tak dołho, dóniż cźłowjek ſrałoſcźe njedoſpěje, je prawje pſchcźełowicź, t. r. tak dołho hač jich wjazy trjeba nimaſch. Żadyn lud nieje ſtyłniſcho ſa ſkutkownym dożiwjenjom njeležeńja, wopuſchcźenoſcźe, abſolutneho wotrjekńenja a ſmjerſcze pojadował, hač ruſki. Niech ſo tomu napiſcźe njerjekniże, ſo ſo pſches to pomér a ſadźerjenje ſ żiwjenju pohubjeńſchitej. Nawopak. Hakle we wobliczu ſmjerſcze jewi ſo żiwjenje jako mózna wopraſnodźitoſcź. To je tkuſ ſ potajnſtnou ruſſeho waſchnja, a wjele ma ſo wobmyſlicź, ſo je nawjeċźorna Europa tutoho pohnucźa ſmjerſcze pohbła. W Ruſkej ſtawaju ſo dźenża traſch njekrażne wězy ſ mortwych ſtacźa dla. Też Puſchkin, tutón wołſozowzaju harmoniſki baſnik, je wědźał, kajſe hrózne bywa żiwjenje.

Zohornuja Lermentov, tónle cźeſcźomyſlny, ale nihdy niż ſentimentalny baſnik ſadwělowanja nad żiwjenjom, je to wědźał.

Też Gogol, maloruſki ſatyrik, we tom wědźeſche. Měchtó prawje wo nim žudźi, praju: S Gogolem ſapoczina ſo mnohim ruſkeje njewſtajeneje rěcźe (proſy), cźeſto a waże.

Druhdy chżych hinak, ale to nicžo njebu. Kommando płaćesche.

Sa žonu tschak njeje lohko, prawy kostum wutwolicź. Nadobo chżyshe najradscho jako Delnjokluiczańka hicź. Ale to žym ji wurźecźak. Nasicha rjana žerbška narodna drasta njeźmź žo pschi maskerabach swobodźicź a wutźmješchowacź. Nicžo druhe tola ź tym nochgeda. Psched lětami cźehnjesche zyka cźrjódka Sserbow sa Drježdźanami a wukonjachu zwobitne fekkeršwo, teź w njezwjeźcźinjesej drasźe. To bźeše žanu nźemšku nowinam pschešpjelny tobak. Wohańbjeni cźehnjechu wot žwojeje „pławneje jśšy" domoj.

Muź ma w drasćenju lóžsche bźeło. Wobleczе žo prěni lětpschi kostum a tyknje nźejaku masku do njeswocźa, je-li hischcźe ham dosć maśti njeje. Mi nicžo njeshbwasche, hacź ź Wórschu do mésta dojdźe a tam nźichto pschihódne wuhladacź. Schto wschu wupołožowaś kostumow na wuślach njemeješche. Najradscho chżyshe ju do nźejaźeje schpanskeje narodneje drasty tyknucź. By-li tajka na bol pschischla, bychu žo wschitcy tererojo (schpanitscy wojowarjo se bykami) za njej nastajili a Karla by byl tón wol. „Kajše by ź tuttym egiptowskim kostumom było?" prajeschе wupoźcźowaś. Korla bórcźeschе nźichto pschi žebi wot mumijow, so dy žo zwonka za tu kšeje hodźiła.

Nadobo wuhlada kostum kuchańki. Do tśho žo salubowa. „Schto nźenisch?" wobroćí žo na Korlu. „Slódka Wórschca, w tym njeby była jako kuchańka, ale kaž tajki pschiźmuźeny pampuch. To žo njehodźi, lube dźećo. Cźežesch nźetajki kuchinśti wobras pschedstajicź, dha žo drasćeju jako stare truhanćko. To by.." Korla njemóžeschе žadu dokónćicź. Cźežesche mjenujcy nźichto na žiwojej hubje, mi žo sda schinych pjecź porstow. Derje, so njebźeschе wupoźcźeś swédk tuteje źenty. Tute méschcźanske drama słónczi žo ź tym, so bź Wórschi lóschi na maskeradu sachol. Korli teź na tym wjele njefaleješche. Tak žo trochu roshnéwaeaj domoj wróćcźichtaj. Tola hlupa maskerada njeźdyrbješche w dalschim bycź ze sadźěwkom jeju lubosće. We bliźšim cźasu smějetaj kwaš. To budźe ja njeju a za kwaśarjow rjeńscho hacź wotmyślenу „mośenbol".

Koncert Donskich kozakow w „Krónje".

W Budyschinje, 11. maleho rózka.

Wupschedata źurśa — to bźeše zwonkowny wuras konzerta tuteho ekitneho muźiskeho khora, kiž žo wczera k prěnjemu rasej we tuzitśej stolicy hłuchosći dasche. Runoprawneho konkurrenću žu w Kubanskich kosakach namakali, kotřiž Bóh we bźéze we śwécze rutke wumjeśtwo stokmacźuja.

Tamni 35 muźiźy śpěwarjo, najźerscho wuhnacźi se žiwojeje wótcźiny pśches hrubu bolschewiśmus, źiwja žo jako emigrantojo w dalokej zuźbje. Swjetscha ofźérozjo, žu žo do zyła swojasali. Powokani, „tartarišku" kulturu, formatiśe ludstwo, rutki narodny a wumjelski pśdo do zyłeho śwéta njeśeź a tak duchowny mółt twarieź do žlowjanskeho wutkhoda.

Bźesmérnje cźehnje so runina pschi Donje, ź wotkel pschitkhadźachu, hacź k sdalenym horiśam Kawkaza, trónowane je śnéhom a lodom. W zunim potwśtśe, kiž śwaha nad śiwjelzami wyšokeje trawy so žuwa, sśehrawa śpěw pozadlinje — zunjo a ź posbéhazym wótrom a cźéri po śtepje kaž bźiwi jśšoni, pod jich pódkowmi semja sarźuje.

Kosakojo. Jich bycźe je kaž jich ćraj. Mjeńka cźuciwosć wotpowéduje bźiwej rozžahlosći. Próżdna sdalenosć runiny wobi runje tak k nźenemu žonjenju kaž k njemdreemu spschej koni.

Jako jśšny lud žu Kosakojo wot léśtotkow žem hranizy rutśeho kraja schkitali. Rubježnizy a cyczerjo dobom, wobwodźeni wot romantiki rutśeje ludoweje poesije. W jich natołkach a waschnjach, w jich wumjeśtwie jewja so rutka duscha. Kosakojo stokmacźuja rutśi karakter.

Ruśa žiwoli we žiwojej hubśje. Jeho zyke žiwjenje je pschepjelnjene ź muźikalnym cźućom. Schtož Kosakśi chór ź bohatośeje žiwojeho wumjeśtwa k pschednoćnikam wutwoli a posticźeśche, to je **ruska hudźba w najźaźnischim** śwéśe. To dyrbiśi śtyśchećź, žoby pschećiwićí, je-li cźesch braweho zaćśichcźa wo jich wumjeśtwie mécź. Pjero to do cźista wopiśowacź njeśamóźe. Léta dołho fu wukli — wschédnje, hóźdu hodźinku wuźiwschi. Potom hakle nastajichu žo na śkawnu jśšu do zyłeho śwéta, hdźeź rutke wumjeśtwo, rutśi śpěw a žiwoju maczerśchcźimu wunoschuja, kotmaczerjo hudźby a śłowow žiwośich najwutśeśćich duchownych hobrow.

Potajnosć jich wuśpěchow teźi w spodźiwanja hódnej disźiplinje. Wot nich móźa nmoży wukuźeć, schto hudźbne komnando rěka. Matuschi dirigenty dobaha, so by śpěwarjow na dynamiśe wobezbitośeje kedźbnych cźinik. Wschitcy cźuja ź nim a tak kždy ham naśśnadniśi pokiw wobkedźuje. Tuž je kždy ton, njech je w najzumiśnim p abo najśkminśchim ź, žiwy wobras hudźbneho sacźuća a śłowa. Sdamo tón, kiž rutśi rěcź njesmaje, sacźuwa, so woni wschio ekkaltnje, w rěcznej dokonjanosći wuprajachu. Pschi tom dirizuje wjedniś wschitko ź pomjatka, schtož wšo śmóźni, śpěwarjo ćepje na woteschzy dźerźeć. Śpěwaja hješe wschédn motow, hyrnjejź rjeńscho śwjasane było. Tutón śtwórśnik dyrbja teź po cźasu naśći śpěwarjo dopśeć. Byrnjej žo kždy hótź za źeśitne njeshodźeć, dha tola śmuźowanje wschо śporuna.

Prěni dźeł porjada posticźeśche zyrkwinśtu hudźbu. We źiwjatocźnych akkordach źołmjeśche śpěw kaž pśches njezmérne hale wušoko wjelobwanych kathedralow, kaž pschećeśele a wuśnyk śwonow. Njemóźeśći žo bodźiwacź nadhłubokoći baśow a wušokoći tenorow, kotreź žo śkoro sopranej cunaja. Kajše registry wédźa nacźahowacź? Zunje a wótre a pschekhad tak pschekwapjacy, so śtoro sa mésne njedźerźiśch. schtoź tu cźłowjeśtí htóź wudokonja. Tuž je bźes dźiwa, so franzowśka nowina „Gaulois" wo Kosakach piśa, so hiśchcźe w Parizu tajkeho khóra źłyścheli njeźźu. Sa kuźiśku śtotizu bźešche to senźazija a je mnoheje próży trébne było, prjedy hacź je konzertna direkzija Gnder wéz do śkutka stajiła.

Wšo najbóle pokasa khór śwoju musikalnu wuschiknosć w ludowych a kosakowych śpěwach. Tu juśkachu a źelachu w jenem wodykhnjenju, tu wukliнcźa lyrika a romantika do barbośteho zyka, do melancholiśeje resignazije a žo wusakhadźazeho temperamenta.

K tajkemu wuśpěśnej dopomha źelezna disźiplina khora, kotreź ho hiśchcźe śwonkownje pschi nastupje a wotśtupje jewi. Dirigent najwednje hieś kiejschka, jenož ź pjasćomaj a ź kołcźomaj. Na kždy, ham naśnadniśi pokiw kedźbua. To nastanje śpěwny zykk, kotreźo hdźnoćeś žo brje wjazy pschekrocźeź njehodźi. Tuž bjes dźiwa, so ludźo žo napokhuchacź njemóźachu a pschecy hiśchcźe pschidawki žadachu.. Na kónzu pschedwjedźe por Kosakow narodnu śtuźu reju ź pschewodom khora, kiž wo jich njewschédnej wuschitnosći śwédcźeśche. Sśołowjenjo ź wutkhoda, kotrymź žo hewak njekultura porokuje, žu na tutym polu pschikadonni wuczerjo w tom, kak dalako ko hłóźiła kultura, na kajśi śkhodźeńk ko zgy'a śpěwanje posbéhnyeź hodźi, hdyź žo śystematizuje wucźi a wukaźe. Némcźy a śerbśći śpěwarjo žu mółći wjele wot nich nawukuwcź. Nśech kždy žo prožuje, śnajnjusćicha trochu śich wumnéńtwu žo sbliźićź. Jo dospécź je njemóźno, w tom nam wschć wumnénjenja pobracźuja. Konzert bźeše teź je śerbśkeje strony derje wopytany. S Khrośćéitź bź póśrowy akto pschijźeł. Kal žo wšo nichtó nakożenych njenjes a próży njeje. Schtóź njeje Kosakśi chór źłyścheł, je w hudźbnem wumjeśtwie wjele śakombźł.

F. Ssłodeńk.

Cykrwinske nowósće.

S Budyschina.

Njedźelu Sexłuagesima, 13. februara 1927:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farat Groše předowanje (zyrkw. hudźba „Sbóžźi ku, kiž Boże ławow śłyścha a wobarnuja", motetа wot Köhlera-Wurmbacha); pschíh. w 12 hodź. ma farat Berg předowanje a wjeczor w 6 hodź. farat Menda spomdźe.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. we 9 hodź. farat Berg předowanje (zyrkw. hudźba „Sbóžźu ku, kiž Boże ławow śłyścha a wobarnuja", motetа wot Köhlera-Wurmbacha); pschíh. w 12 hodź. ma farat Berg předowanje a wjeczor w 6 hodź. farat Menda spomdźe.

W Tuchorskej zyrkwi je pop. w 4 hodź. ludowy zyrkwinski konzert. Organist Müller.

Sbérka za ev.-luth. Bożi talcheh.

Pónđźelu pop. w 3 hodź. je w Radnej pinzy konferenca nowych ź pschednoschenim na knjesa farara Sykory ź Wjednarjez wo „nabożnym sozializmje".

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina za njedźelske.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. ma w Ev. towarschowni farar Berg biblisku hodźinu.

Sśrjedu wjecźor ⅛8 hodź. ma duchowny prim. Fröhlich biblisku wjecźor w Tuchorskej zyrkwi.

Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. pschihotowanje za Sakramentske kemschenje na Sedmnaste pródy 6 (pola farara Groše) a w Ev. towarschowni (pola farara Siegemunda).

Pjatk wjecźor we 8 hodź. ma w Ev. towarschowni farar Siegemund biblisku hodźinu.

Porjedźenka: Towarschwo wowkow njeseźdze žo 10. februara 1927, kaž je žo we wuhonu kopjenu wopak wosjewiło, ale 24. februara 1927, pop. w 4 hodź. we Ev. towarschowni. Pschedwschelki śmjeźe duchowny prim. Fröhlich.

Dydźeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi f. farar Groše, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi knjes farar Menda.

Semrěcź i:

1. 2. Jan Josef Sacken, rentnar w Drožźiju, 73 l. 7 m (wumrěł w Drožźiju, pothowany na Tuchorju).
2. 2. Jan Arnoscht Dietrich, sahrodnik na puczowanju, 70 lět.
5. 2. Amalia Augusta swob. Deinertowa, 77 l. 4 m.
6. 2. Marja Hilza, wudowa po schemschim mischtru Engelmannu rodź. Knotzez, 86 l. 8 m.
8. 2. bu pothowany Arndta Hellmutha Scholty, diplomowcho wuczerja na pschekupskej schuli morwonarodźeny žynk.

Přilopk.

* Hdyž je cźłowjek wot „sćeho ducha" wobkhadźeny.

Wcźera sałwoła po połiźaja do jenoho domu na Weddingu pola Barlina, hdźeź chażchu ź cźłowjeka sćeho ducha wuhnacź. — Pschekupk M. bźeše mjenujcy njedawno w korcźmje dweju muźiźu wobkedźowal, kotraźi žo pschi jśchlesnym pitwa žara nałeźnje wo nabożinskich praschenjach, njes druhim teź wo wuhnacźu śtych duchow rozmolwjeschtaj. S toho, schtoź žebi muźikaj powédaschtaj, žudźeśche M., so dyrbi teź jeho žona sćeho ducha mécź. Hacź dotal žebi njeki rośkażnicź mohł, cźehodła jeho tak krucźe dźerźeśche, žebi wschź pjenjeźy wot njeho žadaśche a jeho žadyn wjecźor ź domu njepuśćeźi atd. Nětko bź pschewédcźeny, so śły duch ju tomu pohnuwasche. M. śkorźeśche muźźikmaj śwoju muźu a wopraścha žo jeju dowérlivje, hacź dyrbi njebyschtaj ź jeho žony cźerta wuhnacź mohłoj. Zusaj prajeschtaj, so to bźe konjetaj. Wcźera rano wokoło 5 hodź. jaśwoni so nětko w bydlenju pola pschekupza M. a hdyž wocźini a ža bohlada, so staj to tamnaj zusaj, kotraźi dźiwschtaj jeho žonu wot śeho ducha wuźiwobódźeli, bu jemu tola kuśk dźiwna wokoło wutrowy. So bychu žebi najprjedy nécźto wjazy śmuźitśeźe napili, dźechu wschitkaj rjjo do śuźbodneje kórcźmy. Tam wostachu hacź do 9 hodź. Pschekupzowa śmuźitosćí pak njebź pschećo hiśchcźe łyła doścź a tohodła mésjeśe za mudrišće, so zuśeju kameju k žiwojej jonje pójźa. Wonaj prajeschtaj mandźelśkej, so dźetaj w bydlenju na jeje muża cźakacź. Bórśy zapocźeschtaj žo zaś wo nabożinskich wézach rozmolwjecź, a teź pschekupzowa žona žo na rozmolwje wobdźeli. Nadobo hrabnyschtaj zusaj wustrźanu žonu a prajeschtaj, so dźetaj ji cźerta wuhnacź. Na wotmolwu njedocźakajo, stócźischtaj ju na kolena, žebnuschtaj ju sa śaźo, stócźischtaj ju ź druhemu rasej k jemu a tak cźakajschtaj ju zyły cźaś horje a dele. Potom połóźischtaj ju na schpundowanje, jedyn pschimnu sa hłowu, druhi sa uoły a wobaj cźehnjeschtaj se wschej mozu, so bychtaj ju „roześahnyłoj." Stónczniże praźnuschtaj ź njej krucźe wo

---

ninje wuźiwobodźa žo wón wot mlodośtneje nadobźiny. Kak wótrje wón tola widźi wschu śtrachownosć a hróźnosć tejele njepowmérkeje śwobody a dalokoseje žiwojeje wótcźiny. Majestatna pschestréń wobźimuje jeho jako nécźto bojasne a pschestchaźuje jeho hłubiny se wschémi śtraschnosćemi, pschetoź mérjenу po tutej pschestréni budźe drohmuschći cźłowjek se wschej žiwojej śwaroźcju k hołemu błyścheju, ke klinkotej śwónczkow, k źmješchnosći, a nad błasnjom dyrbi žo wuźmécź zyły śwét a jeho wuźmeśchowacź, śhrobolli by-li jo won, se žiwojim waschnjom go wuźaj cźinicź. Ale lud w tutom kraju — tak hłeschónczny hacź ton je — bywa njeśłónczńje cźichi a némy. Gogola mjenuja prawótza rusśkeho naturalisma. Kak njeleży je tutón wuras. Na kždyy pad wumrě won žmjerćź romantika, śkrótcź na mózy nosći powyschenu: won bu ź fichescźanom a śpali dołi dźeł rukopisa žiwojeho romana: „Mórtwe dusche". Won bźeše tammy dypk namakał, kiž allegoriju (pschenoschku) pschewobrocźa do śymbola (tuamjenja) a je žmjerće nowe žiwjenje wubudźa. Tutón dypk je won wuczuk. Na nim je žo won — sa žiwét — śahubił.

Turgeniev je žo śdalował, ja tutym dypkom pytacź. Mudra, jara jemna hłowóczka. Némśka bu jemu ź druhej domińnu, jźyła po 1870 teź Franzowśka. Won je hotowy nawjeźernу Europhan. Dostojewśki dawa jemu radu, so by ź Baden-Baden žem Rusku ź dalokowidom wobkedźowal, ź cźimż žo won wšo nihdy njeměrjeśche na Turgenjevowu intellektualitu (rosomowosć), na jeho hibicźiwy, wótśjeny, narjeczornoeuropśki rosom, kiž jemu sadźěwaśche, k rusśemu rosomej pschińcź. Turgenjev je žiwojim ludom hłuboko cźuje; žobuźelnosć wschak k nicźemu njewjaźa, kaž je śnate. Won je śkeptik. Žiwjenje je jemu taj hadrezhcźo, ź kotrymż wěrz tu a tam śmahuje. Won je słowo „nihilišmus" napjeczatał. Jako wutworjeŕ je wschak won wulki, ale pkmjenja nima we wutrobje. Khiba so by jeho wušoke wumjeśtwo kaj murja žo mjes nim a jeho duschu śdźahało? — Njehodźi žo rjec, so je Turgenjev postawy wutworił, kiž kaž błónzo žu se žeże žame dale žiwe.

Male wotkhilenje njech je tudy dowolene:

Ddyž bźeše Buddha hłuchcźe hólcźa, dyrbjeśche we śchuli cźitacź a pisacź nawukuwcź. Nicžo žo jemu tak prawje njeradźi. Njeśejźe pmy wuczeŕ tajkeho hłupeho pachoła trjebacź njemóźe.

Buddha dźe do žamoły kéžow. Sa wjele lět pschiidźe sajo k wuczerjej: „Sdmém nétko pokafacź, schto žym nawukuwcź?" Wuczeŕ žo źmeje: „Derje, pokaj, schtoź mójezch. Buddha namolowa prěni pišmik na sejemu — a sćéna žo roskoći. To réka: won bź dypk namakał, ź kotrehoź wukhadźejo móźe žo źwét wobroćeźcź.

A wo tutón jedyn dypk — mjeno tu nicžo prajicź nima, hacź ta wéź réka chaoś, žmjerćź abo ź morwych śtacźe — wojuje ujet Tolstoj kaj patriarch Jakub nékdy ź jandźelom: „Ja cźe njepuśćeju, Kańjeje. Khiba fo mje pożohnujeśch!" Tolśtoho śmutskowne dźeło je to, so by chżył rad žiwoju lubosćeź sarjadowacź tak, so mohł žiwoje žiwjenje śnjeścź.

A tutón jeniczki dypk, parlicźka, kotreźe bła so cźłowjek wschćich bohatśtwow wjdawa. — Dostojewśki bźeše jón namakał — źnadź tehdy, hdyź bu nékajeke źmélchenje politiśeje wézy dła k žmjerći sajźudźeny a śtojeśche pod ichtihjeńzu, ale potom w pożledním wokomiku jeho wobhnadźichu, pschemėniwschi žmjertne khłośtanje ź bźeźacźśtinym nuceńśkim dźétom w Sibirśkej; źnadź w bźhu tutych łét jako khłośtanz we Sibirśkej; źnadź pśchi jeho padawej khorośći, a ma žo pravje rośumicź: lud praji wo epileptiku, so je jeho „žwjata khorośeź" napadła. Morbus sacer . . . Schtó bha wé, we kotrej hodźinje je žebi žmjerćź po njeho druhe niz — wo wumrěcźu, so wono pschesta, hróźbnje bycź. Potom dźe cźłowjek śtoji tu žwobodny. Jemu tak mjenowaneho žiwjenja wjazy trjeba njeje. Won je žiwoju žamtu, jemu pschimérjenu žmjercź namakał. **bitscke prjedy hacź wumrě.** Sbywa jenoź, so ludźo jeho na kchiź pschibija.

Brandes pischе wo Dostojewśkim Nicźej: „Epileptiśki wulki duch, kotreźoź žwonkownosć hižo rěcźi wo rěźy mi kośeje, kiž jeho duschu napjelnjowaschе, wo źokmi nimale bjesrosomneje wótreje pschemyślíwosće, kiž jemu do hłowy śtupi. Tu je hiśchcźe tśeći, kiž ma žo ź tohole zentralneho problema won rosemicź. Won je w Nénnśkej pschemalo śnaty. To je Anton Cźechow, kotreźoź hychu někotśi humoristu a satirika mjenowali. Ja njemóźu khmanje rosemicź cźehodła Némcy mébo njeho radscho Maksima Gorkeho abo dwélomneho Arzybaschewa cźitaja."

—Wjcźém tjom — Tolstomu, Dostojewśkemu a Cźechowu je to śkromadne: woni śtaja žwoje pschewažne postawy wošrjedź žiwjenja, woni wupinaju jich ź zyłej wulkosći a potom dadźa ža jim dokamacź. Jenoź Tolśtoj to pospytuje, mécź pschirodźinśke žiwjenje ša możne a toho abo tamneho rjeka psched katastrofu sakhowacź, n. pšch. Lewina we romanje „Anna Karenina". Pola Dostojewśkeho leźi jednanje ža bźiwi woheń tutomu samérej napschećźo: dolemnjenje ź morwych śtacźa dła. Pomyślmy na Raśkolnika, kak won na torhoschcźu psched ludom žo kłaka, abo na Mitju Karamafowa, abo na idiotu a na hjesrosomny tónz tam. Sśmécźnje by było, wobkrucźeć, so je Dostojewśki jenoź thorych ludźi wopitżował. Starý Sośłow, Aljoscha Karamafow, idiota ivjerh Myschkin fu postawy, kiž wyšoko žahaju nad méru rutśeje wobzebitośeje. To su postawy, kiž mału potajnu śmutskowmu źwétśeńu na źebi, žu to hładaźu. Druhi ludźo pschiwabja žo do jich źwéta eho kola, tak so dyrbja žo fjewicź; cźi cźemnoseź pschisporja žo na polnem źwétle tammych, ale runje tak wujewuje žo nézna kraźnosć jich duschе. To je łojane wopałsmo, hdyź žo śchahuje ź ranjenjomaj wo tom rěcźi, so wopramdźite wumjeśtwo ź nabożinśtwom nicžo cźinicź nima. Njebywa napogledku žaneho druhego wumjeśtwa, kiž by wutrało, hacź śakralneho. Wopramdźite žiwjenje ža

Kibo. **To dyrkrejche triumf jeju zykeje zeremonije bycz.** Mandżeńska M. pak mějesche nětko też wot zykeje keklije dosch a pocza na pomoz wołacz. Wołeje žužbońka skradnu ſ durjemi nuts pohlada, ſawołaſchtaj ſaprajerjej na nju: „Cžin, ſo prjecz pſchihdżeſch, helwak cži tej hiſchcże cžerta wucžerimoj.“ Sſužbońka dobéża na to po polizíju a ta wja muſſeju žonu na ſtrażu, hdyż ſo wupokaſa, ſo běchu jeju hakle niedawno ſ wuſtawa ſa cžiwuyhorjch w Bernawje puſchczili. Wonaj wobkruczeſchtaj, ſo ſtaj pſcheſwodcjenaj, ſo jeju žrédki pomhaju. Mandżeńſki pak žedżeſche pſchezo hiſchcże w korczmje, dońż jeho žona po njeho nje-dońdże. — Pobodny podakoſt ſta žo w Petersaurachu we Sörjedźnych Frankach. Tam cžyſche jedyn wobydlér ſwoje-j duchaſtabej żonje ſleho bucha wuhnacz. Staji wulku bóżnu wodu ſrjedź ſtwy a rjerjeſche ponſt ſ tokſtym kijom do ſwoje-je żony. Tak dyrbleſche žo cžert ſe żony do wody ſehnacz. Seſchkot tuteje prozedury pak bé tón, ſo ſonu pólki tajſim krjudowanju Boża ruczka ſaja, ſchtož jeje ſmjerczi ſaſwinowa. Tak drje budże žo hiſchcże jud ſ tutej naležno-ſcju ſaběracz mécz. Pſchejara pak žo dżiwacz njetrjebamy, ſo žo dżenſniſchi dżeń hiſchcże tajke wézki ſtawaju, hdyż żebi pomyſlimy, ſo runje w tutych dniſach žo wucženi w Miniſchowje zyle thutnje ſ praſchenjom ſaběraju, hacż njeje 13-létna Rumunka Eleonora Zugum wot ſſeho ducha wob-ſtudnjena.

* **Knjes ſ Köhne pſched ſudom.** Pſched Potsdamſkim pſchiſażnym ſudom wotmeje žo w blížſchich dniſach proz-eſ pſcheciwo ryczerſtublerjej ſ Köhne a jeho żwatej Schrödterej, kotrejż w némſkotatnej woborje ſłuži. Wo-baj ſtaj wobſtorżenaj dla ranjenja na cžéle. Pſched nětk-dże tſjomi njedżelemi běſchtaj młodych ludźi, kotſij na njedżeliſkim wulcžże pſches ryczerſtubleriowe léży cžeh-niechu, nabikoj, baczrunjeż žu ſo młodźi ludźo pſchiſtoj-nje ſaběraju, hacż njeje 13-létna Rumunka Eleonora Zugum wot ſſeho ducha wob-ſtudnjena.

* **Schtyrjo thkoſtanzy cžekli.** S Lichtenburgſkeje thkoſtarnje pola Torgawy žu w nozy k ſchtwórtkej ſchtyrjo cžežky thkoſtanzy cžekli, mjes nimi też jedyn na cžaſ ži-wjenja ke thkoſtarni ſaſudżenu mordaŕ. S wopaczným kluczom, kotryż běchu żebi wobſtaracz dali, wotewrichu thkoſtanzy durje, kotreż na hornju kubju wjedżechu a puſchczichu žo potom na powſjaſch dele.

* **Druhenu cžſzła pomhaci, żama pſchi tom ſnjeſbożita.** We Wilmersdorfje pola Barlina cžżyſche 9 létna holza ſe 7 létnym hóle'ezom droby pſchekrocžiéz. Tu pſchihna awto po dróży. Jenoż nécžto metrow bé hiſchcże wot hólza ſdaleny, kiż bé dopredka béżał. Jako 9 létna holza widże-ſche, kajſi ſtrach hólzej hroży, ſkoczi ſa nim, ſo by jeho wcécžo ſtorhnyła. Tola běſche pſchepoſże. Awto trabny dżéczi a cžżiny jej na drohu. Mjes tym ſo ſo hólcżej jenoj lohko wobodrć, rozrézny rosbita ſchkleńża ſwótlompe-tała holzy żiku na ſtrónju. Ruc'e dowjeſchu holzu do khoſ-rownje, tola le hižo telko krwé ſhubiła, ſo bórzy na to ſo khorowni wumrć. —

* **Nowy wuſtaw ſa dżéczi.** Strownych ludźi wocžah-nuca, to je jedyn ſ najwažniſchich nadawkow cžłowje-ſtwa. Tole rospominanjo, žu konſumiſke towaŕſtwa tuto-mu nadawſej najwiſtſchu kedżbnoſcj pſchiwobroczże. W blížſchim cžaſu natwarja konſumiſke towaŕſtwa we wokolinje Berlina nowy wuſtaw ſa dżéczi. Hižo ſu 300 jutrow wulke tukło njedaloko Sperenberga kupili. Dom-ſke tutoho tukła žo na dżéczownju pſchetwari. w kotrejż budża pſchezo 30—38 dżéczi na wocžerſtwjenju pſchehn-jeczi móz. Tutón wuſtaw leži jara rjenje w lésatej tra-kinje pſchi kraſnym jézoru. Pſchijimacz budża žo do wu-ſtawa dżéczi robuſtawow konſumſtich towaŕſtwow. Też He aburaſke konſumſke towaŕſtwa ſu hižo tajſi wuſtaw natwariłe w Haffkrugu pſchi Rańſchim morju.

* **Wjele ſboża, knjes ſtudżiny radżiczelo!** Pſched nĕſchto dnjemi bu ſtudżiny radżiczel wyſchcheje ſchule we Deſſawje na direktora pomjenowany. Jako jemu rjadownija, w kotrejż bé ſ hkownym wucžerjom hyl, rjany liwéczej pſchepodażo, wjele ſboża pſchejeſche, ſhoni też ſu-ſhodna rjadownja nĕſchto wo podawku, mĕnjeſche pak, ſo je w profeſorowej ſwóżbje bacžon pohył a ſo je tohodła jemu rjadownja ſhożo pſchała. Dokelż mĕſachu profe-ſora rady, chžyſche jemu też tuta rjadownja wjeſelo ſcži-nicz. Spĕchnje pózłachu po rózlicžki a potom pſchejachu ſ blížſchcžatymi mjeſnowczemi knjeſej ſtudżinemu radżi-czelej wjele ſboża k „wjeſołemu podawkej“. Nowy direk-tor, kiż żebi wéſo mužleſche, ſo gratulancza tón prawy podawk mĕnja, wotmołwi žo ſchulerjam djakujo: „Haj, hólzy, nĕtko je ſkónczinje tak daloko, pſched tſjomi létami bé wéz też ſkoro tak daloko, ale potom ſ toho nicžo nje-bu . . .“ — Każ ſkyſchimy, njeſju ſchulerjo runje jara duchapokne mjeſnowczo pſchi tutej wotmołwje cžiniłi.

* **Sſamomordarſtwo mjes wojakami w Ulmje.** Nje-dawno ſatſeli žo dżeſatnik Ulmſkeho hoitſwjeſkeho batail-lona w kažarnje ſe ſwojej tſélbu. Je to hižo pjate ſamo-mordarſtwo pola tuteho wójſkowcho wotdżéla w běhu dweju lét. Dżeſatnik je tſi liſty ſawoſtajił, w kotrychż na jeneho feldwebla a heſtmana jara ſkorżi. W blížſchim cžaſu žo proſeſ ſapocznje, kotryż budże žo ſ wobſtejnoſcjemi pola tuteho wójſkowcho wotdżéla dokładnje ſaběracz.

* **Cžłowjek móże žo mylicz.** Mnohim wobydlerjam w Nowym Mĕſcże nad Habolu žo ſpodżiwny tryk ſehra. Montérojo, kotſij běchu tam plunowe roky wupurjedże-li, běchu žo mylili a plunowu rolu ſa wodowodowu rolu pſchicžinili. Jako nĕtko ludźo w bydlenjach plunowe ho-nacže wotwjertnychu, žo ſhétro ſtrójichu, hdyż jim mĕſto pkuna wodna napiſcheżo prażny.

Serbske

kmótřace dźaki

su zaso z nowa na składze

W Serbskej kniharni

w Serbskim domje w Budyšinje

* **Drjewjane tkeże, kotreż žo njepała.** Njedaloko Obla je tute dny nowe wunamakanje ſwoju pruhu wobſtako. Jedna žo wo plybeſt mjenowany praparat, kotryż drjew-o a wſchu druhu twarnu maczżinu pſcheczżiwo wohnju, kymje a wodże tak ſtrucži, ſo njeje na pſch. mózno, ſ taj-kim praparatom pomaſane drjewo ſapalicz.

* **Wopor bjezdżéłoſcje.** Też we Warſchawje je bjez-dżéłoſcj wulku nuſu ſawinowała. Jadyn dżeń ſo njemſke-nje, ſo žo njeby wot tam wo wjazy ſamomordarſtwach pſkało. Wczera rano je dżéłonjemĕſcż ſ mjenom Stefan Mażlany ſwoju żonu, jeże ſi ſtotry, pſchichodnu maczż ſtónzował a napoſledku żebje ſamehu ſaſtéli. Mordaŕ je 25 lét ſtary, jeho żona 23. Hakle lété bé wojenſeny. Swojeho powołanja bé murżeŕ, zyle léto pak bé hižo bjes dżéła byk. W ſawoſtajenym liſcże piżaſche, ſo je hu-bjeńſtwu a nuſy ſwojich pſchiwuſnich cžyżk kónz cžiniéz; tohodła je wſchédy, hdyż ſpachu, ſatſelił.

* **Na kwaſu ſo ſajedożiłi.** We wjeſay pola Wilna w Pólſkej ſo wjele ludźi na kwaſu ſ palenzom, kotryż běchu żebi wot pſchekwaŕſkeho mikowarja kupili, ſaje-dożi. Jedna žo pjeża wo driewikowy ſchpiritúż (Me-thylakohol). Dżeń po kwaſu wumrć 13 wożobow, dal-ſchich dwanaże leži bjes nadżije na khorokoju. Shwyſchi hoſcjo, kotſij ſnadź telko tohole palenza pili njeżsu, ſu ſ lohtim khorjenjom woteſchli.

* **Němſkeho zuſnihkeho legionara k ſmjerczi ſaſu-dżili.** Franzowſki wójniſki ſud w Meknje ſaſudżi, każ žo ſ Rabata ſdżéli, prjedawſcheho němſkeho powołſkeho Klemſa, kotryż 6 lét w franzowſkej zuſnihſej legiji wo-jowaſche a potom do léhwa Ab-del-Krima pſchebéża, k ſmjerczi.

* **Po wožmonnacje létach: muż abo żona?** 18létna knjeżna ſe San Biagio della Cinna pola Bordighera je nadobo ſa tym pſchiſchła, ſo je po prawym muż. Tuta należnoſcj je wſho w Bordighera a w San Remo wulku kedżbnoſcj ſbudżiła, a żwójbni tutoho „żónſkeho muż-ſkeho“ žu pola pſchiſłuſchnych wyſchnoſcjow hižo ſakro-cžiłe, ſo by žo ſapiſł na ſtawniſtwje pſchemĕnił a ſo by žo podaczina knjeżna też hamtſay jako muż pſchipóſnała.

Listowanja.

M. R. Domſki dawk (Hauszinſtener) móże ſo ſaſtacz a poſdżiſcho ſpuſchczicz, jeli podrużnik ſe ſwojimi żwójb-nymi wjazy hacž 1200 hr. létnych dochodow nima. Sſu póla podrużnika a jeho żony hiſchcże wjazy żwójbnych, dha žo najniżſcha mjeſa dochodow (1200 hr.) wo 100 hr. ſa kóżdeho żwójbneho powyſchi. Shdyż macże ſi dżéczi, wu-cžini ſa Waſ najniżſcha mjeſa 1600 hr. Dokelż pak macż-jeno 1255 hr. dochodow, dha mózeczże namjet na ſpuſchcze-nje domſtwo dawka ſtajicz a ſmjeżeje wĕſcże wupĕcha. Namjetowacz dyrbi to wobżedżer thżże.

J. O. Je-li dże Waſch żyn ſ wikowanjſemu ſchkłótſtwu, dha dyrbi ſo na jenym na morju jĕdżażym płachtaku (Segelſchiff) jako kóżdyn hólz pſchiſtajicz. Bliżſche ſhonicze ſ napraſchowanjom pola kóżneje ſchule we Walterdorfu pola Hamburka. K nĕnuſkemu kóżſtwu (Reichsmarine) pſchiwoſmu kóżne hamty w Kielu ſa baltiſke a we We-lhelmshavenu ſa ſewjernomórſke ſtazije.

Do Pruſkeje. Dokelż ani pſchi wobſamknjenju po-drużniſtwa ani nĕtkole nékaſi hoſpodaŕſki ſwiſk mjes bydlenjom a klamami njerozbiſeji a też wobſtaŕ njeje, dha ſo njeżodżi po naſchim mĕnjenju woſtajeże wot 11. nov. 1926 tu rakożowacz. Klamy njepodſteja wjazy podrużniſkemu ſchtitej a ſmĕdża ſo tohodła wupowe-dżicz. Dokelż ſo njeje dla wupowĕdżenja wĕſty cžaſ po-ſtaſił, dha ſo po płacženju podrużneho pjenſeja kłoſuje, potajkim ſchtimórcžitelnje. Po § 565 nĕmſkoſtatn. ſakon-ſtich knihow ſmĕ ſo hakle k 1. julijej wupowĕdżicz a to najpoſdżiſcho na ſjeczim dżéſawnym dniu haprleje.

Smĕ̆kL

** **Też jena krittika.** „Wĕſcże mi,“ prajeſche twarz khachlow jenomu pĕżnjerjej, „kež w naſchim powołanju trjebamy druhdy ducha!“ — „A kak hej w taſtich padach pomhacże?“ praſcheſche ſo pĕżnjeŕ.

** **Cžim dżeje, cžim lżeje.** (Amerikanſti ſmĕſchk.) Naj-wjazay muži nima nicžo napiſcheżo tomu, ſo jónſke krótke ſuknje noſcha — bychu-li je jenoż prawje dołho nożyle.

* **Rospjerſchenoſcj.** „Wczera ſym twojeho muża trje-chił, ale wón mje widżał njeje.“ — „Haj,“ prajeſche ta **hkom.**

---

pożina ſo tam, hdżeż na tak mjenowanem żiwjenju niż jenoż dwĕluja, ale ſadwĕluja. Jako njebudżeſche to tej Goethe wédżał! Schtó by chżył rjeż, ſo ſpĕw Parzow we Jfigenji njeby byl ſ wumje-ſtwom. To pak je wotpadniſtwo. A t o l a je to nabożnjſtwo.

Też Tolſtoja ſwjetſcha rozrubaju na kruchi, każ taſti gordżiſt ſuk. Tó żeżdyn kruch — tak ſo prajt — to je Tol-ſtoj, najwulkotnijſchi epik, kajſehoż je Europa po Homeru hdy méta, kiż je napiſał: „Wójna a mĕr“ abo „Anna Kare-nina“, tón druhi kruch, to je ſchedżiwy kopoł Tolſtoj, tón ſwĕtoworjedżeŕ par excellence, tón woſtudby żywjatula. Ale ani „Wójna a mĕr“ ani „Anna Karenina“ njebudżechu byle napiſane, njebudżeſche-li ſo Tolſtoho żiwjenje ſ jeho cžeknjenjom w lécže 1910, t. r. ſ wotrjeknjenjom wot tak menowaneho żiwjenja k lĕpſchemu żiwjenju, kaſkeż wón jako wopraŕdżite ſacžuwaſche, dokżéſchło. —

Tolſtoj dożiwja ſtotorże t o, ſchtož b ĕ ſ c h e Doſtojewſki ſtotorże hižo dożiwił: wotpadnjenje wot Boha, t. r. ſmjerczi na ſto krócz, pſchedy hacž wumrć. Tohodła tutaj wſchitkich pſchefahnjetaj. A C z e c ō w ? Kajke ſ morowych ſtacże by tón woſjewjecz mĕł? Wón pokaſa pucz k wulkemu mjeſ-cženju; dżiwnje by cžłowjekej bylo, by-li byt tam a ſem cžahamy, każ mucha w pawcžinje, mjes żadanjom ſa cha-titkej ſchmjatańżu a porucžerſkim dyrbjenjom, ſo kajſeſtkuli ſmĕſchnej formje wſchédneho bnża podcžiſtnycž. —

Cžłowjeka wobtżeja żadoſcj ſa chaotiſkim bycžom, ſa wécžnym njech też njeſaměrnym hibanjom niż njenje dżéli pſchinucženje, tutón wécžny hibot ſaſtajicz. Po Cžechorje wopokaſuje ſo wopraŕdże ſtworicželſtſi duch w tom, to ſo wſcheho wotrjekuje, ſchtož ma cžaſnu hódnotu abo ſmyſł. Nicžo njeſmĕ cžłowjek ſwoje mjenowacz, ſchtož by żebi ſa-ſłowacz pſchaſ; a n o w e żiwjenje wužapnje w płomjenju ſurowje pſchiwótſjenych kontraſtow. N i c ž o njeſmĕ cžłowjek ſa trébne mĕcz, a je-li to j e n o j j e n i e ż k i r a s ſpytowanju podał a ſwoju żadoſcj nażycził, je na łódy pad ſhubjeny.

A ſchto ſbywa? Sbywa mjeleżenje. To wulke, ſarżo-waże mjeleżenje we njeſkóncznej pſcheſtrĕni, kotraż daloko pſches ruſke puſty żaha won do ſcherokeho żiwota. —

Sſo wĕ, ſo njeje mózno tu wſchitke mjena mjenowacz, a ſo dawno wſcho tu njedożażna, ſchtož je prajene. Wſchako też mózno njeje, wobſym: ſmĕſcżeńzu, njebjo, ſemju a helu ſ nékotrymi rjadkami wobmjeſowacz a do wobkuka „Ruſka“ ſpinjecz. Pſchitonoſcj howri nam mózne do wucha. Tola Orient a Occident, wutſhod a ſapad, najbliżſchu ſa-ſchkoſcj a pſchitomnoſcj ſwojaſuja ruſzy ſpiżowacżeljo: Va-lerij Brjuſow, Fedor Sologub, Andrej Bjetý. Też Me-reſchkowſki njech žo tu mjenuje. Dale je tu Michail Kuſmin, żławny, ſe wjcheſmi maſami maſamy powĕdaŕ. Aleſkander Block, koloſaſny Klujev (burſki baſnik) a Je-ſenin pokaſuja ſ pſchitonoſcje do pſchichoda.

Budże-li traſch to ſ porokom, ſo je žo tu trochu ſ jeno-ſtronſkim pſchiwótſjenjom rĕcžało, ſo univerſalnej nakhil-noſcji ſ ſaprĕwanju, wo ruſſej wſchocžowjekoſcji ſaprĕwa-nja?

Lionardo de Vinci praji: „My pſchihotujemy żwoje żiwjenje ſe ſmjerczu druhich.“ A kak — tak ſo praſchamy — pſchihotujemy żiwjenje druhich?

Ruſſi baſnik wupraja to tałke:

„Ja dyrbjach żywe żiwjenje ſtradżu moricz,
Dóniż to, ſchtož lubowach, njebu wobraz żyły,“

a napoſledku rjekuje k lubowanej:

„Ja chżu, ſo by ty ſ wutrobu mi woteſchła,
Ja wumrĕju, ſo bych ſ morowych ſtanyła.“

A wĕſce, ſchto to rĕka? Nicžo druhe, hacž to, ſchtož Schiller praji, hdyż dawa marquiſa Poſu, kotryż chżyſche ſa Don Carloża wumrĕcz, pſched Hilju ſ Baloiſ ſ pohnuczom na koleni padnycz. Marquiſ woła:

„Kralowna!
O Bożo, żiwjenje pak je tola kraſne!“

Wĕſo, żiwjenje je tola kraſne!

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 12. maleho rožka 1927.

Berlinska burza bě wčera powschitkowanje jara sćłabjena. Psichi spočatku jo sdałcze, so jo skrucił, ale posłužiłcho bijachu kursy efektow dele. Malo živjenja bě tež we wobłbodże z dołżnymi lisćinami. Te swoje kursy hišće někak zachowachu. Wójnska požčonka samo pak swój kurs wo 25 pj. posłžehnyła a jo na 8,75 hr. sa 1000 hriwnow płaći.

Produktowe wiki běchu powschitkownje skerje skrućene, bjez toho, so bychu płacišny cłuczinje horje bile. Jenož rožka wo 5 pj. po zentnarju drožšicho pschedawachu. Wčerza płacišesche zentnar

w Berlinje.

pschenizy 13,20—13,40 hr., rožki 12,30 hr., hacz 12,45 hr., ječmjenja nalětnjeho hr. 10,75—12,15 hr., nałymskeho 9,70 hacz 10,35 hr., wowsa 9,45—9,95 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenizy 12,50—13 hr., rožki 12,25 hacz 12,80 hr., ječmjenja nalětnjeho 12 hacz 12,75 hr., nałymskeho 10,50—12 hr. a wowsa 9—10 hr.,

w Shorjetzu:

pschenizy 12—13,25 hr., rožki 12—12,70 hr. nałětnjeho ječmjenja 11—12 hr., a wowsa 8—9,30 hr.

w termińowym wirowanju:

ja měrz: pschenizy 14,40—14,32½ hr. rožki 12,95—12,96¼ hr.,

ja mejn: pschenizy 14,50 hr., rožki hr. 13,02½—13,03¾ hr.,

ja julij: pschenizy 14,12½—14,50 hr.

Wiki wuzitkowcho stotu wczera płaćichu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 640 bójkow a sćełcelnych krowow, 5 bykow, 28 prosdnikow, wołaj a 128 cźelatow.

Młode dóći a sćełcene krowy płacachu:

1. kajkosće 480—600 hr.
2. kajkosće 300—480 hr.
3. kajkosće 260—300 hr.

Sćełcene jałowzy:

1. kajkosće 350—490 hr.
2. kajkosće 220—280 hr.

Wubrany a rjany stót bě hišće drožšich. Stót ke kormjenju a k wjasanju 43—47 hr. po zentnarju žiwe wahi. Wiki njeběchu najkiwišiche. Pornjo pošłednim wilam so płacišny ledma pschemjenichu.

Konjaze wiki wczera płaćachu w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pla nje běchu pschihnali 446 koni. Wiki běchu mérne. Płacišny chodżachu mjez 200—1200 hr. sa konja, a tym hacź je.

Na pschedań.

Młoda kruwa, kotraž ma cźelo pod sobu, w Jaikschobju cźo. 20.

Sšuno, hospodarz „Město Straßburg" w Nowych Porschijach.

Běhali w Delnjej Hórzy 29.

Pschijatajcz pytaja:

Dźowku pschi wyschej mjdźe, Ramsch w Korjezach.

Posłonca, knjezi dwór w Semjazach.

Drjewowe wukazie.

W Palowskim rewěrje njedźelu 13. 2. poł. ½2 hodź. někotre twjerde dołhe hromady. Kupzy sendu so pschi Schmornikowej hrawzy.

W Soulschezańskim-Dubrinskim rewěrje wutoru 15. februara 1927:

110 mtr. khójnowych a twjerdych kuluchow,

30 mtr. twjerdych dołhich hromadow.

Awkzija budźe dop. w 10 hodź. w Bulankez hospodarstwje w Kulowje.

Sšudnizy na pschedawanje
pundzelu 14. maleho rožka 1927:

we Nowosłiłzach dop. w 10 hodź. schijaza maschina (kupzy sendu so w hospodarstwje),

we Wulkim Cźisku dop. w 10 hodź. w hospodarstwje pschi drožy: zentrifuga, elektr. liczat, zonjace kolo,

we Wulkich Sdźarach dop. w 11 hodź. w hospodarstwje pschi zyrkwi 2 zentrifuzy,

w Kulowje pop. w 2 hodź. w hospodarstwje „K 3 krónam" mužazej kolesy;

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. ¾11 hodź.: Po wukrajnych powěsćach žnadny wobrot. Tendenza woicźakowaza.

¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wosiowe symje po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płacźina po złotej hriwnje.

	11. 2	10. 2.
Pšeńca	264-268	266-270
rožka	246-249	247 250
nal. ječmjeń	215-243	216-244
naz. ječmjeń	194-207	194 207
wows	189-199	190-200
kukurica	187-189	188-190
pšeńć. muka	35.37,50	35.27,75
rožna muka	34-36,25	34-36,50
pš. wotruby	15,80	15,50
rožne „	15,25	15,20
rapa	—	—
lane symje	—	—
bróch	33-36,00	33-36,00
pjeluški	21-22,00	20-22,00

	11. 2.	10. 2.
buny	20-21,50	20-21,50
woka	24-24,50	24-24,50
módre łupiny	15-15,50	15-15,50
žołte łupiny	16-16,50	17-17,00
zerndella	24-26,00	26-29 00
rapa. wosušk	16,10	16,20
lany wosušk.	20-21,00	20-21,50
poch. melasa	—	—
běrnj. kruški	29-29,30	29-29,60
syno, 50 kg	2,80-3,30	2,75-3,35
rżana słoma	1,70-2,00	1,70-2,05
pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
wowsna „	1,00-1,30	0,95-1,25
ječna „	1,00-1,30	0,95-1,25

Drobnowikowanske płacźiny w Budyšinje,
12. februara 1927 po hamtskim postajenju.
Wšě płacźiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najnišs. płacźiny hr	najwyš. płacźiny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,90	2,00
Sušeny połc	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,14	0,18
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Wčerne płacźiny wczera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lublu za 1 centn.
Pšeńcu	12,50—13,00	12,40—13,20
Rožka	12.25—12.80	12,00—12,90
Ječmjeń	10,50—12,00	10,80—12,50
Wows	9,00—10,00	9,00—9,50
Syno	4,50—5,00	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,25	1,30—1,50
Słoma k zasłanju	1,50—2,00	—
Słoma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,50—5,00	4,20—4,60
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,10—1,10
Jeja	0,15—0,17	0,14—0,17
Pšeńčne wotruby	—	7,40—7,70
Rżane wotruby	—	7,50—7,90
Pšeńčna muka	—	22,75—23,50
Rżana muka	—	20,00—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	—	—

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507

Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu

Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—4½ procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **kupońkow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća tež pola agenturow!** **Tresor!**

Poskićna po přihódnym płaćenskim połoženju

2-motorowe kola, dobre stanki a drobje jězdne kolo, wšitke maršiny centrifugi, płasce maršiny, šlamasa syntowe płaśi, wuporudženja maršiny, kćežki, připrawa a narjadnje wuporudženja najlěpše

H. Paul Gräfe
mechaniski mistr
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Ratarstwo
z 8—10 kórcami pola so ke kupjenju abo k pśenajeću pyta (w kat. wokolinji). Poskićenja pod „D 19" na wud. „Serb Now."

Khěža
z 2 kórcomaj pola je na předań na Horle pola Khróšćo čo. 3

Młoda kruwa
kotraž ma cźelo pod sobu je na předań
w Jatrobju čo. 20.

Cźehniwa kruwa
z 2. cźelcom je na předań
we Łazu čo. 65.

Młoda wysokosnóśena
cźehniwa kruwa
je na předań w Mnišancu čo. 5

Wysokosnóśena
cźehniwa jałojca
je na předań
w Hrodźišću čo. 22

Słomjaki jara tunjo
K. Erler na Žitnym wikach 11

Přesadźowanje inventara.

Dla spuščenja wotnajenja knjeza Aug. Rjelki budźa so srjedu 16. februara dopołdnja w 10 hodź.

na kubic w Slonej Boršći č. 23 p. Małcho Wjelkowa

scźehowace, powšitkownje wšě inventarije w jara dobrem rjeźe, swobodnje přesadźowaś: 1 Lana lokomobila, 10 atm., 1 śkleńcźany wóz, 1 hołtwjejski wóz, 1 sanki, wšelake njedźelske a wšědne graty, 1 taflojty wóz za 60 cent., 5 jara dobrych hospodarskich wozow, 1 snopywjazak, 1 Krapp-ćahaŕ 1śto trjebany, 1 kšidłowy žnjak, 5 trawuńcźjakow, 1 hnójnjetak, 1 synowobroćak, 2 tigerske brabi, 2 tŕidźšilu. walcy, 5 sadźbow żeleznych bróžow, 2 běrnywujeźdźowakaj, 1 běrnywuběrowak, 1 mjećak, 1 mlokostudźak, 50 cl. mlokowych kanow po 20 ltr., 1 kara za dźećeł, 1 dźećeł-śutrak, 1 juchowy sud, 1200 lt., 1 sykanjerězaca maśina, 4 cent. bornicy, 3 žnjowe płachty, 1 centrifuga z blidkom, 1 bróny za luki, jedyn 1 P. S. motor a wodowej plumpu, 1 běrnyparjak, 1 stražowcy pos z hólu, kaž też wjele hospodarskeho gratu wšěch druźin. Doprědkapředawanje je wuzamknjene. Wobhladanje jenoź na dnju přesadźowanja wot 8 hodź. sem. Znatym so połćźenje płaćinow dowoli. Bliže praji, kiž ma nadawk.

Curt Möschler w Hernhuće. Telefon 82.

Přesadźowanje palneho drjewa.

na Komorowsko-Kobjelnskim rewěrje.

Póndźelu, 14. febr. 1927 dyrbi so na drjewniśu wotdźěł 20 blizko Mužakowskeje dróhi

52 rm khójnowych wužitknych klumpachow
40 „ „ palnych klumpachow
100 „ „ pjeńkow
480 „ khójnoweje walćiny

a we stejacej holi popušćene drjewa (Durchforstungen) cyle při Mužakowskej dróży a we wotdźělu 49 njedaloko Kobjelnje:

18 brězowych a wólšowych dołhich hromadow
86 khójnowych dołhich hromadow
18 rm khójnowych palnych klumpachow

pod doprědka wozjewjenych wumjenjenjach za hotowe pjenjezy přesadźowaś.

Kupcy zeńdu so w hosćencu w Komorowje pola Klukša dop. ½10 hodź.

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.

Khójnowe šćěpy

krute sylne, ma tunjo na předań
A. Lehmann w Brězni pola Kamjenca,

Přesadźowanje palneho drjewa

na Hermanečanskim-Psowjanskim rewěrje

Stwórtk, 17. t. m. budźeja so za hotowe pjenjezy přesadźowaś:

63 rm khójnowych wužitknych kuluchow
250 rm khójn. palnych kuluchow [2 m dołbe
47 rm khójnowych pjeńkow
300 rm khójnoweje walćiny
30 rm khójnowych dołhich hromadow

Započatk ½10 hodź. dopołdnja při lěsnem hosćencu w Nowych Psowjach.

Hajniske zarjadnistwo w Hermanecach
při Sprewi.

Hdyž chcesće woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźiśe do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
mějśeć Arno Lehnert
w Budyšinje na Serbskej hasy 13
Kóžden wšedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene.

Woscdity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5

Rjana **wužitkna** a
cźehniwa kruwa
je na předań w Miłoćicach čo. 33

Młody kundroz
je na předań
w Radworju čo. 26.

Dwojopřežny
hospodarski wóz
je na předań
abo so za **jenopřežny** zamjeni
w Konjecach čo. 19
pola Kubšic.

Dźěćacy wóz

je na předań w Budyšinje Mónchgrasse 7 I w zadnjej khěži

Strykowanu wolmu, słomjaki na rólku
por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančecach.

Kozace | **kóžki**
rukawice, | kupujetaj stajnje po najwyšših
sašče a wšitke | dnjowych płaćiznach.
druhe kože a |

Kiełling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 54
Sobotu w hosćencu „Hałbar Mond".

Wšě druzinu
knopjidłow
ma stajnju na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkaw Pančecach.

Haža zyrkwje naščeje lubeje knjenje w Gdanšku.

(K wobrašej na prěnjej stronje.)

Gdanšk abo němšzy Danzig je staropólske město pšichi raníschim morju. Djenža twori po wucžinjenjach Versaillefkeho měra žwobodne město, to réka žwój stat žane ja žo. S dobom pšichidruži žo jemu ja nowu Pólšku žwobodny pšchistaw (Freihafen). Tón ſ Pólškej je schěrokej žmuhu pólskeho kraja, tak mjenowanym korridorom swižuje. Naſch wobras wjedže naš do žonjazeje haže w Gdanšku. Na jeje kónzu widžimy majestotny a monumentalny twar Marijineje zyrkwje. Tuta zyrkej žkuſcha do najwjetſchich, najrjeńſchich a najjajmawjſchich tamnych ſtron. Wěſeje ma haža žwoje mjeno po tutej zyrkwi, hdyž němšzy Frauengaſſe réka, podobnje kaž w naſchim Budyſchinje „Frauenkirche". Naſchi katolſzy Sserbja ju mjeno tak rjenje wuchetožili do „naſcheje lubeje knjenje", mjenujzy žwoj. Marie, maćerje naſcheho Sbóžnika. Tak žmémy tutu hažu we Gdanšku ſhrobje po žerbſki mjenowacź: „Haža naſcheje lubeje knjenje".

Statny preſident Hindenburg dari tutón na ſchkleńzu molowany wobras ſchwajzarſkemu ſwjaſtowemu preſidentej jako džakne pſchipóſnaće němſkeho luda ſchwajzarſkemu ludej ja ſkutki lubojeze, wopokaſane w ſrudnym čžaſu wójny.

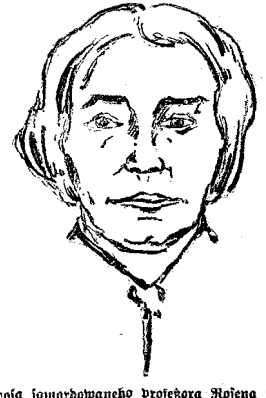

Hoſpoſa ſamordowaneho proſeſora Roſena we Wróſtławju. Tuta žónſta, ſ mjenom Neumann, je wěſteho Jahna nawabiła, Roſena ſtrěłowacź.

Thomas Alva Ediſon,

žwětaž'awany wunamatař na polu mólinarſkich (elektriſkich) pſchiprawow, žwjeczejsche 10. maleho róžka tehole léta žwoje 80. narodniny.

Narodna draſta Cžornohórſkich Sserbowkow. Teſ tych draſtu je Ludwik Kuba molował.

Wupytanſti wobras.

Moja džowčiczka woła! Hdže jenož je?

Wupytanje wobraſa w tydženſchim cžiſle:

Stajeze wobras na lewy bok. Mjes prěnjej a druhej **halcu** wulkeho ſchtoma wohladacje derje **burila**.

Čo. 6 W Budyšinje, 12. februara 1927 3. létnik

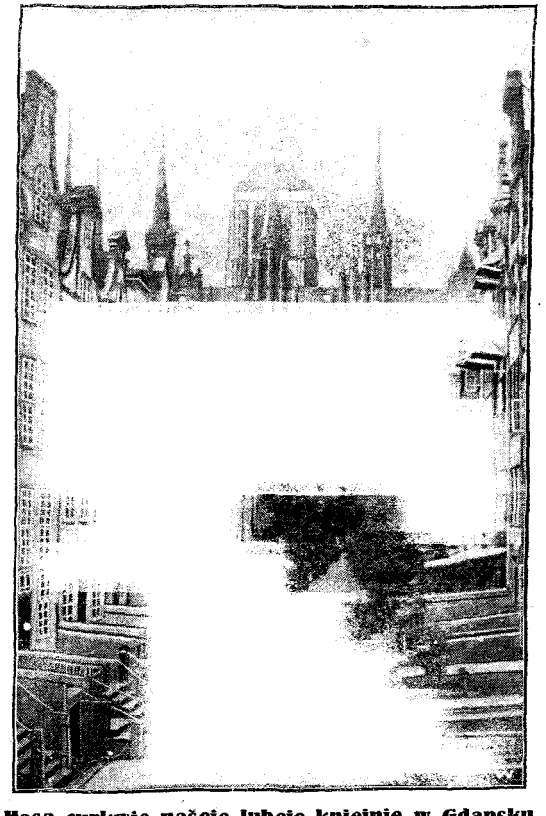

Naſa cyrkwje naſeje lubeje knjejnje w Gdansku.

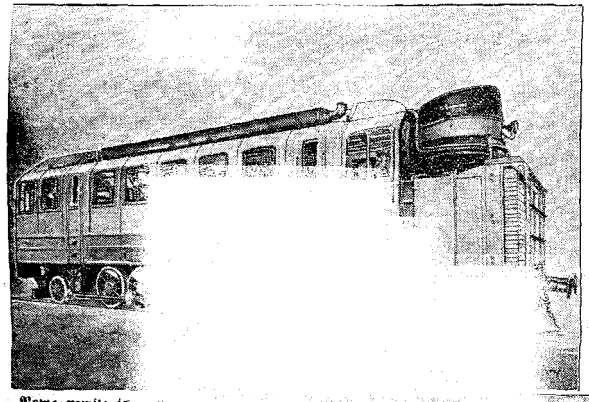

Wažne wunamołanje ruskeho želesnicznoho inżenéra Lomonosowa

Po naczi kochanskeho żelesniczneho inżenéra Lomonosowa żu w twarjenju lokomeiwow wažnu kročel doprědka pschischli. Tuta mjeschéri żo wjazy i paru ale s pomocu benzina, benzola, petroleja abo fricitura. Wona samóle 1200 PS wutworiš. Tehodla mjenowarna ju wjazy kamu jažo s cežkim wobom, tak mjenowanym tenarjom pokneho wuhla a wodkeho żuda wody ladu ko, ale wona dom hromadże s wobom sa obsobn k hydanju. Po wobliczenju wěžnywoitojnych parowa lokomotiwow wuhlo jenož hač do 10% na wužitk stoja, mjeschanim, so tuta nowa lokomotiwa wosebje tewidło abo lepje rosbuchanio hač do 20% wunožitkuje.

Nowe nemste ministerstwo

Po njedżele dołhim prózowanju je żo detailnen u statnemu kanzlerjej Marxej poradżiło nowe němske knježerstwo testajeż. Teho żobustawy żu bjes wuwjacza wšaty se stronow prawizny kaž němskonarodnych, němskoludowych, zentrumo. Na naschim wobrazu nošchim cžitarjam nowe knježerstwo pschedstajujemy. Slewizy k prawizy hedżazy: Dżělowy minister Dr. Brauns, (zentrum), minister swonkach naležnoszczow Dr. Stresemann (němska ludowa strona), statny kanzler a minister sa wobžadżene krajny Dr. Marx (Zentrum), justizminister a konzlerowy namjetnik Hergt (němskonarodny), wojerski minister Dr. Geßler (njepschibłuchcha žanej stron.) Stejaży slewizy kpravizy: Wobthodowy minister Dr. h. c. Koch, Düsseldorfski (němskonarodny), minister smutkownych naležnoszczow Keudell (němskonarodny), finanzny minister dr. Hilferding (socialdemokratiski), ratarski minister Schiele (němskonarodny), minister dr. Curtius (němsk. lud. str.)

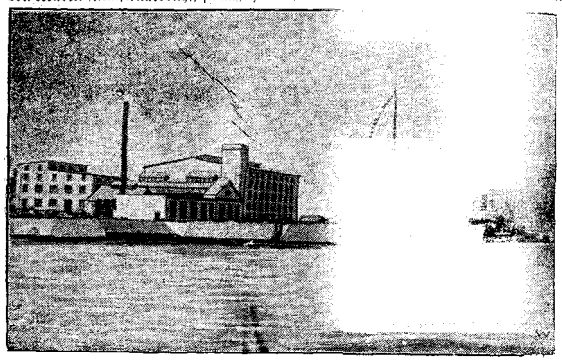

„Prěnje němske parniki po wójnje w krótkowjeczornej Afrizy."

Nasch wobraz pschesadżi naš do pschistawa Swakopmund we krótkowjeczornej Afrizy, někdy němskej kolonizy. Tuta kolonija wopschijesche 825000 tóżnych kilometr., bě potrora raza wjetscha němskeje republiki. Wona pak je hlabje wobžydlena. W lěcze 1913 nalicžichu tam něhdże 125000 domorodnych wobydlerstwa. Swjetscha żu wobydlerjo na ratarstwo wokafani, s makeho dżela na ratarstwo a to tam, hdżež je woda sa powodżowanje blizko. Pschistaw Swakopmund je pschimórske město. Wot tam běchu do srutskownosczo kraja żelesnizu natwarili. Dżenża tuta kolonija Jendżelczanam pschiżtuscha.

Schadżowanja „Reichslandbunda" w Barlinje.

Njedawno wotmě̌chu w Barlinje tak mjenowany „selený tydżeń". To dże prajiš, tydżeń, w kotrymž ko wschě te posstanja a werschity schadżowanskich związkowoze s dżělom w Božej selenej simórbje. Tute powolanja żu tež noschenemu herbstemu lubej najbole luke tak ratarstwo, rolnistwo, skotarstwo, kodorstwo, sahrodnistwo, kněžarstwo, honitwa a rybarstwo. Wotnětchu tam swoje wustajenizy a porjadowachu schadżowanki swojich zentralnych swjazkow. Do tajkeho zentralneho swjazka pschiłuschesche też „Reichslandbund". Tón ma też w Seerbach mjes noschimi ratarjemi wjele kobuziarow a pschimiżewarjow. Do tych schadżowanki naš noschi wobraz wjedże.

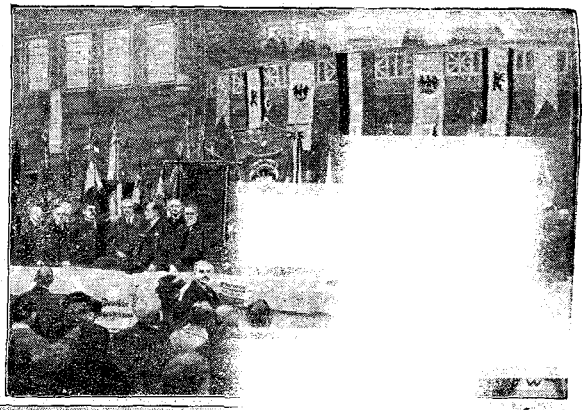

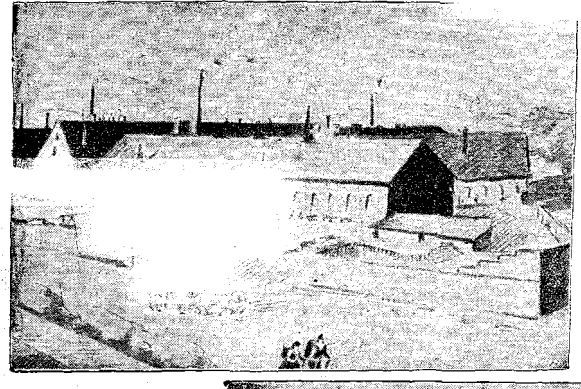

Stawizny Hannoverskeho maschinowarskeho akcijowoho druzstwa w lěcze 1840.

Tuta fabrika je żo s małych spočatkow do nasschérschich rosmérow wurosła. Wona twari te runje tak tunje kaž wudżerne małe automobile. Te widżimy dżenża we wschich městach a na wschich dróhach naschehokraja a snajemy je pod mjenom „Hanomag". To je pschikrócżene pomjenowanje fabriki Hannoversche Maschinen-Aktien-Gesellschaft. Dżenża w tutych fabrikach na 10000 dżełacżerjow dżěła. Jeje sakožer Jurij Egerstorff narodži ho 7. II. 1802, potajšim psched 125 lětami. Sastupjeř w Buddschinje jesirma Pawok Schołta a Pawok Vogt na Pschischeczanskej drožy.

Najrjeńschaj zwoseje druzyny.

Do schadżowanki tak mjenowaneho „seleneho tydżenja" w Barlinje, njedawno wotmětcheho, žkuschcja też wustajeżgy. Na łóżu tuteho tydżenja wotměchu też tajku pżow. Tam běchu wustajene pży wschich druzin a rażow. Tón ras, tak pižeje, běchu wschě raży tak derje sastupjene, kaž hischcze żenje hač dotal. Kaž to waschnje na tajich wustajeżach bywo, najrjeńschke skočata mytowachu. Lětża dostachu prěnje myto pschiłuschnikaj franzowskeje raży „Bully". K temu bostaschtaj hischcże minamjenjenje „wubjernej". Naschim cžitarjam tuteju na naschim wobraz pschedwjedżemy.

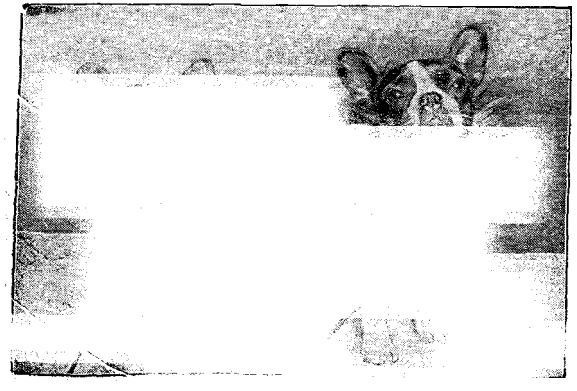

kow. Jenoż na wótrym pěsku (Kiessand) je radno tutón dźećel wušywować.“ Takle žudźi tónle ratarski wučenz.

W Ameriźy žebi ratarjo běły dźećel bóle waža. Tam naruna wón jako stótny selenu wěčźny abo módry dźećel (to je luzernu). Tohodla jón amerikanšźy ratarjo wjele plahuja. Tam snaja jón w tśjoch wícelaćich družinach. Tak mjenowany Hubanski dźećel je létna rostlinka. Dwajlětny je wón pak běły a pak žołty. Létny dźećel žebi jako selene hnojidło bóle waža, dokelž na druhe léto wjazy njewubiwa. Mjes dwěmaj létnymaj dźeśelomaj je běły wjazy hódny, dokelž ma wjele śěrokich kopjeńkow. W Ameriźy maja běły dźećel tohodla radšcho, dokelž pornjo wěčźnemu abo módremu dźeśelej (luzernje) žo bóle rospjenkuje, a žwoje korušćki hubje do semje puščźa. Dale njeje tak wutrajny kaž módry abo wěčźny a tohodla žo lěpje hodźi do pśiněžywanja (to je Fruchtfolge abo Fruchtwech'el). Tak wjele stótneje pizy wšchak njenadawa kaž módry, žnano jenoż tśi śichtwórćźiny pornjo tutemu.

Jedyn ś naśich ratarskich wucźenych je w Ameriźy pśehybwak, so by žo tam ś plahowanjom běłeho dźeśela sesnał a jeho wužitki spóznał. Wón wo žwojich nashonjenjach takle rosprawja:

„W Ameriźy žu runje naśim nashonjenjam napśeśiwnym spósnaśam dójšchli. Tam běły dźeśel žyja sa paštwu, mjenje so bychu jón žuschili abo na ličało kładli (w śilach ličali.) W Němcach mjenja, so stót běły dźeśel njeżerje. W Ameriźy mějachu wšchak ś nim swoprědka tehorunja wobušnośće. Hdyž pak žu žo na njón swuczyć, potom konje, howjadła, žwinje a wowcy jón rady žeru. Najprjedy wšchak wo njón njerodźa. Dwaj dnjej běhaja hłódne po paśtwje wokoło, hdyž žu dosćej hłódne, sapoczny jón žrać. Nashonićźi ratarjo praja, so njeśmědźa druheho seleneho dóstawać, hdyž k vrénjemu rańej na paštwu běłeho dźeśela pśihnadu. Pśehedwšchém njech žo puščźa na młody běły dźeśel. Tón tak njeśerkuje. Na tajku paštwu dyrbjśich je śehnać, hdyž je žuchim dawanjom pśeśetawašch. Stót, kótryž žo sa młode kito na běły dźeśel swuczi, jón posłužśicho pśeśezo rady žerje. Też naśe krowy hyšchu žo na běły dźeśel prjedy nawuczyłe hač na ličake trawy, žyćźinu abo wichelake pśehaśći, kaśeż dyrbja husto dosćej na mokrych a sakśěanych łukach a paśnišćach žrać.

Běły dźeśel hižo w sajnim naléčzu schćědrinu paštwu dawa. Wón radźi žo žamo na pěśkach a ma też tam stót žytnu paštwu. W stacže Illinois paśechu žo na 60 hektarach (wjazy hač 210 fórzow abo 240 jutrow) w naśpuśćišćim a najbórzšim cźasu na 160 koni. Byrnjež druheje pizy njeměli, žwoju paštwu hišće njewotpaśechu. Hewak na 3 krowy 1 hektar (abo 3½ fórza = 4 jutry) paštwy ś běłym dźeśelom wobliczeja (to rěka w Ameriźy w žuchich a horźych stronach na bóle njepódnej semi.) Druheje pizy tam stót njedóstawa.

Běły dźeśel žo sa žuschenje mjenje hodźi, dokelž śwjelcźka abo tśjeschki žu twjerde a schpatnje sthnyja. So njebychu tak twjerde a drjewjane byle jón prawje huste žyja. Ssyna wšchak wjele njeśuscha, pschetož prěni dźeśel hač nimale do 1½ meterskeje wyšokoscze narosće. Pśchi žyćźenju dyrbi dlěše schćerniśchćo steja wostacź, so by lěpje na wotawu wubiwak.

Jako selene hnojidło žebi jón tam, hdźež jón nałožuja jara waža. Na hektar wunješe jako selene hnojidło 2 zentnarjej a 20 puntow duśnika (Stickstoff). Bérnam a žitam tute hnojenje wošebje howjesche. Tych žně žo pśchi tajkim hnojenju podwojichu. Tohodla hódnotu tutoho seleneho hnojenja na žamžny škhodźeńk je cźerstwym hródźnym hnojenjom stajeja.

Ważne je, to dyrbjśich wědźeć, so běły dźeśel, runje telko wapna (Kalk) žada, kaž módry abo wěčźny (Luzerne). Ratarśki wucźeny jeho ulahowanje w Ameriźy sesnawšchi wo nim žudźi, so žměrny jón tam wušywać, hdźež naśich cźerwjeny dźeśel a wěčźny abo módry dźeśel (luzerna) njerosćźetaj abo tam, hdźež symu njesnjeżetaj a sahinjetaj.

Wěčźny abo módry dźeśel radźi žo wěsće po kommoniźy (kommoniza = Melilotus abo Wunder- abo Steinklee), cźim dléje žy ju pryedy na žamy sastup wušywał. Běły dźeśel je pornjo wěčźnemu to, schtož runkliza pornjo kulerěpi abo kaž hróch k pjeluschźu. Běły dźeśel žnměny pschidźělićź extensivnym družinam, wěčźny pak intensivnym.

Bojeć žo njetrjebamy, so žo w běłym dźeśelu pod naśchim podnjebjom (Klima) wjazy kumarina wutwori hač w Ameriźy abo w Kanadźe. (Kumorin mjenuja pschirodosłowstnizy žerlicźnu wótr = Waldmeisterduft). Móžno drje to je, dopokasane pak niz. Njewěmy žaneže winy, so njemóhli też w naśchim kraju naśch stót na běły dźeśel swuczićź. Móžemy jón na schpatnu a sapahnitu rolu wušywać. Ważne pak je, so stót jón žyle młody dostanje, pryedy hač žu stwjelza abo tśjeschki twjerde abo drjewjane. Derje hodźi žo na žuche wiśaze brjohi, hdźež jenoż wowcy schpatnu paštwu mějachu, wušywać. Dale je móžno, běły dźeśelk jako selene hnojidło ś wužitkom podworować. Tehdom wschak je njeho dalscheho wužitka jako stótneje pizy njeśmějeśch. Kak daloko samóže luviny narunać, dyrbja naš hakle pschepytowanja powucźićź.“

Prašenja a wotmołwjenja.

Prašenje: Mój schćećźetny kóń ma w shibadle sacźekliśnu (Kreuzgalle), tola njekhromi. Schto mi pśeśiwo tomu wukasacźe a smjeje tuta sacźekliśna poldźišcho njelube sćěhwi?

Wotmołwa: Wobroćźće žo na Waścheho lékarja a njech wón do sacźekliśny chromogallin žynka. Kóń wschak žanych njelubych sćěhwow njesmjeje, jenož jeho swontkownej rjanosći trochu wadźi.

Prašenje: Hižo na 12 lět dołho mam kosy. Wot tśjoch lět žem śej w žamžnej hródźcźiny też kóń. Ale ko'azy khłéw wot njeho sćěna dźěli, ta pak je pschepuschćowata. Wot toho cźasa žem moje kosy mjenje deja, lědma pokoju pśedawšcheho dejwa. Steja žyle struchle a do žo sćěhnjene. Kośmny žu žerschćate. Też nowokupjene kosy po krótkim cźasu žamžne šnamjenja pokasowachu. Njeby lépje było, město kosow dejne wowcy do khłéwa stajićź?

Wotmołwa: So Waśche kosy khiprja, ma žwoju winu w amoniaku, wušupowaznm ś konśazeho hnoja. Stajcże Waśche kosy do druheho khłéwa, potom budźa sašo strowe. Też dejne wowcy amoniakowe dymy njesnjeżu a bychu bórzy khipriše.

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 6 Budyšin 12 februara 1927 Lětnik 34

Škrěkawa.

(S wobrazom.)

Sły rubježnik mjes žwojimi małymi ličidłatymi towaršichemi je schtrěkawa. Wośebje pschesćěża małych spěwarjow w lěsach a sahrodach wo cźaš lěcźa. Schtomy a kefki pschehladuje wschědnje za ptaczemi hnězdami, so by ś nich tradnyła jejła a rubiła młodźata. Hdźež je schtrěkawa doma, je spěwnym ptaczatam wobcźežno, žwoje młode žbožownje wocźahnyć. W lěsach, hdźež žu žo schtrěkawy jara pschilporjake leża hnězda małych ptaczkow ś hromadami na žemi. Hdyž žo tónle straschny rubježnik k hnězjej pschibližuje, na jejkach žedźaza žanczka stykniwje schtrěkoli a se ličidleschkami machotajo suchoży na slóšnika. Jeje schtrěhot pschiwabi bórzy žanza. Też tón nětko je schtrěkanjom a suchotanjom žo prózuje nadpadnika wotehnacź. To pak žo jemu jenoż poradźi, hdyž hara a schtrěkot też druhe ptaczki ś zuleje wokoliny pschiwabi. Te ś njewurjekliwym schtrěkanjom njeharibćiwego rubježnika wobléžuja. Tón žo kónčnje do hrošy poda a twochnje. Ale ś tym młodźata njejsu hišće na pscheso wuthowane. Wośtaji je jenoż na krótku khwilu napokoj. Wotkaka, hdyž žanz a žanćka doma njejstaj. Rucże wali žo na njeschitiane młodźata w hnězdu, je ś njeho wutorhnywschi je schlapnje. Starśche, hižo ś mózgom wobroščźene, wośmje do pasorkow, rosdypa je ś pyskom a je po kruchach spožera. Druhdy smuži žo też na stareho ptaczka. Toho ś pykom rosschtapa a byrnjež by bóle schtrěcźał.

Schtrěkawa njeje jenoż wobwjertliwa wobhonjerka, ale rojumi też kedźbliwje a rosbladniwje poškacź. Swjetśicha žo młodźata žame pscheradźa. Hdyž jim starej pizu pschinjesetej, wjeśele gyrcźola. Tole pschimawši lesneho rubježnika a pscheradži jemu hnězdacźo. Ssame wulěcźane ptaczata njewucźeknu hrosnemu pschesćěharjej. Wó město, so bychu žo do cźekanja dale, žo tuleja a tak do jeho pasorow a žwojeje šahuby padnu. Wschi žwojich njeskutkach jewi žo w podobisnje najbóle njewinowateho towaršcha. Hrajo pschibližuje žo ś žwojemu woporej. Pjera na hłójcźaju ś wjeśelom schepjerjo, ś wopuschu hrajo machajo ztakoli spěwajo a juškajo wot hažakki k halożu, kaž by chcył žwoje woporu do wěstośće šatoziebacź. Hdyž méni, so je prawy wokomik, žunje žo se žurowej njehańbićźiwosću do žwójbny měrneho ptaczata.

Woprawdźe, nichtó njeby w rjanym a wjeśołym ptaczku tajkeho žurowego a njekniczomneho rubježnika pytał. Schtrěkawa rady po druhich ptaczkach spěwa a synkt wot dawa, tohorunja šnoschuje žo kaž najbóle njewinowate škoćźatko. Sadu tuteho cźinka khowaja žo mosbarśte myžle a rubježne wotpohlady. S cźinkom a wjeswaczom najsprawniścheho towaršcha kradnje žo do towaršchosćze druhich ptaczkow, so by ś hrubej njeśmilnosću a ś njekniczomnym nadpadnjenjom žebi žwój wopor wubrała.

Tohodla njeje móžno, so mohł tutón lestny a pschekłepany rubježnik druhim wěricź. Pśched cźłowjekom cźěka, hacźrunjesch jej tutón lědma hdy njepscheceżelšzy napscheczo stupa a pscheceżéża. Najbóle boji žo maśeho a mulkeho schtrahoła (mulki schtraholz, też jatšob němšk., je Habicht) a žołka. Lědma šwaji žebi pscheleźićź pśela a lěsne nahoty. Jenże njewohladaśi wjazy schtrěkawow hromadże. Stajnje je jena wot druheje khćtro šdalena. Najprjeńscha, bjes dwěła najkhroblischa, je ś wjednizu. Hdyž jeje towaršchi widźa, so žo nicźo

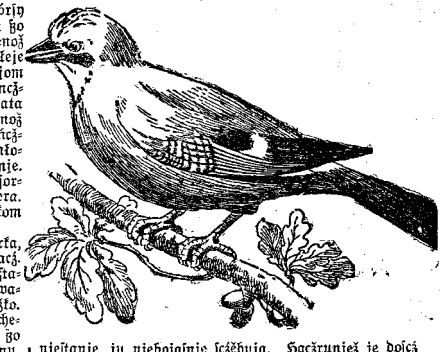

njestanje, ju njebojasnje sćěhuja. Hacźrunješ je dosćź wohbladniwa, ju schtraholz a žołka tola loźay dobžahnjetaj. W žwobodnym lětanju je schtrěkawa njelépa a pomatku. Też mały schtraholz žo na nju šmuji. Stara žnlnischa žanćka ju po njedobtim wojowanju na semi pschemóžiwschi sadaji. Młódsche a žkabsche žanćki a žanzy maja wschak lubu nusu ju po něcźim pschewinnycź. Schtrěkawa wobara žo ś nohomaj a ś pykom a wojuje sašarke wo žwoje žiwjeńcźko. Mały schtraholz stiwijo schtrěkawu wospjet a wospjet nadpaduje, ta žo ś tupym schtrěkotanjom sašarke wobara.

Dokelž schtrěkawa schpatnje lěta, njesamóže druhe we lětanju wušlojniśche ptaczki lětajo dožahnycź, khiba-li so žu khipre, thore abo ž žlodom a se žymu šeklabjene. W žymje saměri žo druhdy do cźrjódy wrobłow a žna-

dżow mĕrnje w dworach na semi żedżazych a żebi tam żeżiwjenku potrzebu pytazych. Poradżi-li żo jej jeneho ſ jich cźrjódy sahkapicź, wésćze tute nadpady wotpjetuje cźaſcźiſcho. Swój popad na wotnoſy bliźſcheho ſchtoma seżerje. Schkrĕkawje nichtón łóżenje wroblow samidżak njeby, je-li njeby w lĕcźe tak njeśmilnje mjes wużitnymi ptacźkami mordowaka. Ale też tatarjej njepożrĕdnje wadżi. Khodźi do jeho picheńcźnych a rżanych popow, ſtojazych w blisźkoſći lĕkow a kerkow. Wo cźaż jomy a nasymy żiwi żo ſ dubjatkami, lĕżnymi a wótźſtimi worjeſchkami a żahodami wſchĕch druźin. Worjechi a dubjatki ſ twjerdej ſchkorpawu jmjehćźi, najprjedy we ſwojim horleſchku. Potom je sażo twubluwa a ſ pyſkom rosdypa. Najradſcho żerje wot seżerba, hdyż je żo prjedy pichepokasała, żo jej ſtracha njehroży. Schkrĕkawa po prawom wicho żerje. Wona je njenażynny wſchożracźk. Wacźki a cźerwiti, huźanczki a brucźki wſchitko, ſchtoż jej pśched pyſk pichińdże, to ſeſchlapa. So by je pytała, pśreba w lĕcu a wudypa tu a tam pod kerkami nahe blaki. Mrowjaze hromady pichecźuſchli ſa jejſami abo prajmy lĕpje ſa dudkami. Tohodla pścheborka rady dźĕry, do mrowjazych hromadow wot dypornaka wudypane.

Jónu bĕ żo dypornak, każ hórnik khuboko do mrowjazeje hromady ſadżĕwał. Bĕ hijo tak khuboko, ſo zuły ptacźk w hromadze tośesche. Dypornak pak je wobbladnitwy pachołk, druhdy żo wobhladny a ſ wudppaneje dźĕry pohladny, hacź jemu je żaneje ſtrony ſtracha njehroży. Hdyż je żo pichepokasał, jo je powĕtr hiſchcźe cźiſty, żo hnydom ſażo do ſwojeho dźĕła poda. Po dlĕſchim dypanju jónu ſażo ſ dźĕry łukny. Jako kedżbliwy pichecźuſchlał lĕżow a kekkow ſchkrĕkawa żo na njeho dohlada. S wjeſelom ſaſchkrĕknje „jáák“ pódla ſ wopuſchku horje a dele khabłajo a ſ pjerkami na hłowje żo ſchepjerjo. Tola jeje pichitomnoſcź dypornaka njemyſleſche. Hnydom żo ſażo do ſwojeje dźĕry winy, ſo by tam dale dypał. Na to żo ſchkrĕkawa rucźe pichibliźi. S niſkeje wotnohi jenoho buka żebi hromadu a dypornaka najoli'e wobhlada. Potom ſtupi żo pśched dźĕru, w kotrejż dypornak tcźesche a tam pilnje tocźesche. Ale nĕſko żo wobrocźi, żo pichepokaſacź, hacź jemu ſtracha njehroży. Lĕdma bĕ żo dypornak na ſchkrĕkawu, pśched dźĕru ſtejazu dohladał, hotowaſche żo k ſurowemu wojſtrankanju, ale też ja bĕ na bĕdźenku wo ſżiwjenje a ſmjerć hotowa. Schkrĕkawa żo pak wyżoko na nóſkomaj poſtĕhny, pak potuli wutrobno a hłowu ſ wopuſchku horje a dele machajo a pjerka na hłowje ſchepjerjo. Njejapży żo na dypornaka wali. Tón najprjedy hłowcźku do żo ſcźahnywſchi nadobo każ błyſk a njemdrje tikotajo ſiwój cźerwjeny cźeczźik na hłowcźży ſchepjerjo żo do njeje da. Ta żo jpĕſchnje rubanju wótreho pyſka wuwinywſchi pśches żeho hłowu na błiſku hakoju ſleczi. Hnydom pak ſażo dypornaka nadpadowaſche. Tón żo jeje napadom każ prjedy dowobara. Schkrĕkawa jeho dale njemdrje napadowajche, ale ſchćerofi a wótrty pyſk dypornaka wſchĕ natwały ſżożowtje wotraźerafcźe. Schkrĕkawa żo pſchepokaſa, ſo je żiwojimi nadpadami wuſpĕcha nima. Tohodla żydny żo na wotnohu bliſkeho ſchtoma. Wot tam ſe żiwojimi mudrymaj a wótrymaj wócźomaj hiſchcźe jónu wojſonniſchcźo nadrobnje wobhladowaſche a mrowjazu hromadu, wo kotruż żo tak njemdrje a podarmo bĕdźeſche. Potom poſbĕhny żo ſe ſchkrĕkotanjom dale do lĕża. Jejny ſchkrĕkot bu pſchezo wótſiſchi a wótſiſchi. Hdyż bĕ żo ſchkrĕkawa wotjalika, żo dypornak mĕrnje do ſżwojeho dźĕła ponóri. Wón pak bu kedżbliwiſchi haćź prjedy. Jenoż wobhladnivje żo do hłubiny ſżwojeje dźĕry wrócźi. Hnjeſiſcho żo wobrocźowaſche a cźaſcźiſcho hłowcźku ſ jamki tyłaju żo roshladowaſche. Najiſterje namaka w ſnutſkownoſcźi hromady nĕſchto na ſżwój pyſk, tohodla tam dlĕſchi cźaſ pſchebywaſche. Tola po krótkej khwilźy nowe njemjedro na naſcheho dypornaka cźehnjeſche, kotruż we ſwojej jamźy dale ſa ſtódnej żratwu pytaſche. Wótſiſe „jáák“ „jáák wołajo pſchibliźowachu żo ſ ſchkrĕkawom.

Wotpokaſana ſchkrĕkawa je namjedowaſche. Biwiniſku wołanżu ſaſłyſchawſchi, pokaſa żo naſch dypornat ſażo w nutſkhodze jamki. Hnydom żo wſche ſchkrĕkawy ſ dźiwim a njemdrym ſchkrĕkotom na njeho walichu jeho je wſchĕch ſtron nadpadowawſchi. Widżo, ſo je pſchemóż pſchewulka a ſo jej podleźi, poſpĕśe żo tikotajo a posdźiſcho ſchkrĕkajo do powĕtra. We wulkim wobſtatku leczo ſłubi żo w blisźej ſchmrĕkowinje. Schkrĕkawy walichu żo nĕſto na dobyte mrowiſchcźo. Se ſwojimi pyſkami jamku powjetſchuju. Cźaſto ſwadźichu żo dla wudypanych jejkow a żo njemdrje wo nje wadźachu.

S toho podawka je ſpóſnacź, ſo żo ptacźi mjes żobu rośumja. Jich ſchkrĕkanje a wabjenja żu jenoż ſtim ſtroſumlinje, tola wésćze tak jaſne, ſo hnydom wĕdża, wo cźo dźe. Wésćze tónle wopiſany podawk żana żadnoſcź njeje. Hdyż dypornak hdźe mrowiſchcźo nadypa, ſchkrĕkawy we bohatej liczbje pſchikhadżeja a jeho wotteczĕrja a żo ſa pſchikryte błidko żydnu, ſo bychu żo wokſchewke na wunoſchku prózy druheho.

Schkrĕkawa hijo to mĕrzu lehnje. W haprleji je lehnidło hijo doroſcźene. Pśchi ſpocźatku ſchkrĕkawa ſwojim młodym jenoż waczźi, cźerwiti, huźanczki a brucźki nóſy. S tym żo wésćze ſa wużitneho ptacźka wupokaże. Ssu pak młodżata trochu ſtarſche, ſaſtarużе je ſ młodymi, hiſchcźe nahimi ptacźatami. S tym wjazy ſwadźi, hacź wużitka pichinjeże. Schkrĕkawa ſwoje hnĕźko pſcherwyżko njetwari, najradſcho twari je w blisźoſcźi wody. Rady twari je do wjeſchkow niſtich ſchtomow, tola tu a tam nadendżemy je bóle na ſwonkownych hakożach.

Wo dźĕlanju butry.

(S wobrasom.)

Njedożaha, ſo ratař żo na ſwoju wĕż wuſtoji. Wón dyrbi wĕdźeć, cźehodła te abo tamne dźĕło, ta abo druha pśchiprawa wupśedźi tón abo hinaſchi wunoſchk, ſcźĕhwki abo wuſpĕch. Jenoż tajke wĕdomne dźĕłanje dowoli jemu, ſo ſamuże wobknjeźicź pſchirodowe mozy a nakożowacź hacź na najlĕpje podeńdżenja pſchirody.

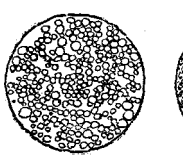

Pohladajmy jónu na podeńdżenja pſchirody. W młózy pława tuk w gyle drobnych kapcźicźkach. Wón je to, ſchtoż dźelnik abo chemikař emulſion abo prajimy żerdźy rospuſchćenje mjenuje. Hdyż młoko ſmĕrom ſtejo woſtaſiſch, tuk na ſwjerch ſtupi. Tutón tuk ſmjetanu mjenujemy. Naſche żerbſke hoſpoſy praja: ſmjetana je wuſtharźała. Wohhladaj żebi kapku cźerſtweho młoka pod powĕtſchowajeſ ſchklenku. Tu ſpóſnajeſch a wohladaſch njeliczomne mjenſche abo wjetſche krupicźki tuka. Kóżda krupicźka je kapka młokowego tuka. Tu wobdawa krucźe cźenćźicźka tóżka, ju hromadże dżerżo. S pomocu tuteje tóżki woſtanje tuk hiſchcźe źidſi też tehdom, hdyż je hijo tak daloko wuſtudnył, ſo by żydnył. Tajki źidki, hiſchcźe njeżydnjeny tuk mjenujemy po nĕmſkim twuraſu „unterkühlt“. My Sſerbjo mohli drje prajiś „njepśeſtudnjeny. Njepśeſtudnjene źidke tuki bĕża pſchi żydnym ſatſchażowanju a kluſkanju hromadże a potom ſ jenym raſom ſkuſtnu abo żydnu, to rĕka je-li k tomu je wobdawaza cźopłota (niż pſchecźopło, niż pſchejara żyma), howi. Hdyż butru dźĕłaſch, je nużne kluſkanje abo ſatſchażowanje ſmjetany a ſrĕnja cźopłota. Najhonjenje naż rucźi, ſo ſo butra tehdom najlĕpje dźĕła, hdyż je ſmjetana 13—17 ſtop. po C. cźopła. Schtóż dźe żebi pſchi butrjedźĕłanju njetrjebawſche dźĕło ſalutowacź, mĕri do dźĕłanja cźopłotu ſmjetany. W lĕcźe dyrbi ju na prawy ſkhodźeńk wuſtudźicź, w żymje pak ſhrĕcź. Naſch wobraſ na prewizy pſchedſtaja nam kapku ſmjetany, prjedy hacź k butrje hromadże dźe.

Prihodne durćka, wrotka a nutſkhody do wobhrodźenjow paſtwiſćow.

(S 10 wobraſami.)

Kóżde ſahrodźenje a wobhrodźenje paſtwiſchćejow trjeba pſchiprawy dowoloze, ſo mójejch ſ lohkej próżu a rucźe do nich ſaſtupicź. Na paſtwje żo pażazemu ſtoiej pak njeżmě

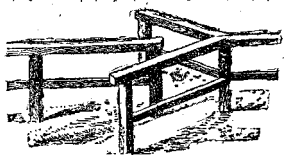

1. wobr.: Tśiróżkaty wobwrót.

móżno bjeź po ſamym puću wupjerchnyć. Wobhrodźenje po rĕbłe pſchelesćej ſo wésćze ſamemu nocźe.

Jara pſchihódne a pſchijomne pſchiprawy ſu pódła ſo wjerćźateho ſichiża te tak mjenowane wobwroty. Tute wobwroty widźimy na naſchich wobraſach cźo. 1—4. Tajke tśiróżkate a ſchtyrihranite wobwroty abo pſchelhody ſu tak wułke, ſo może cźłowjek je pſchećrocźicź, niż pak żadyn tón abo hotwjadło ſe ſwojim dołhim żiwotom.

2. wobr.: Tśiróżkaty wobwrót w pśerézku.

Ssamoſacźinjate lĕżezate durćża widźimy na naſchim 5. wobraſu. Tajke durćża trjebaja ſo wobżeże w Holſteinſej. Durćża wiżaja horka, każ to wſchudżom widźimy, i bantom na hoży. Delka ſu do płotowego ſtokpa dwe hoży

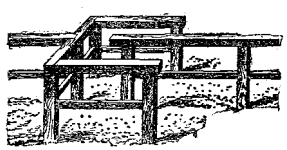

3. wobraz: Hranity wobwrót.

pornjo żebi ſabiłej. Durćża maja delka ſ kóżdeho boka bant, na kotrymż żu wiżaja. Tutaj bantaj nimataj na ſónzu wócźaj, da kotrejuż ſo hewak ſapowjeżnjetaj, ale ſónzaj ſtaj jenoż na pok naſhibnjenaj, każ tole naſch 6. wobraz pokaſacź

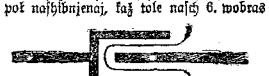

4. wobraz: Hranity wobwrót w pśerézku.

dźe. Durćża mójeſch nĕſto do lóżdeje ſtrony wotewrjeć. Potom wone na jenej ſ teju delnjeju hokow khodża a ſame wot ſo ſażo ſapadnu.

5. wobraz: Samozapadowace wrotka.

Lohke ſaſtupjenje bowola nam ſnwaje rjadki. Tutu pſchiprawu na naſchim 7. wobraſu widźimy. Dalſche lĕżezate durje pokaſujete nam 8. a 9. wobraz.

6. wobraz: Samozapadow.wrota (wot horka).

Po wobraſu je pſchiprawa jara jednora. Niadki wotpocźiwa w khużu płotowych ſtokpow. Trjebaſch je jenoż wotſunyć, hdyż dźeſch ſaſtupicź a ſa żobu ſażunyć.

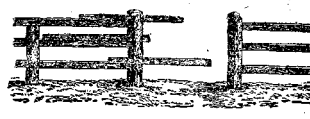

7 wobraz: Nutſkhod ze ſuwatymi rjedkami.

Wobraſaj 8 a 9 pokaſujetaj nam lĕżezate durćża a ſażunadło. Durćża khodża na hokach. Hdyż durćża ſapadnu, żo ſażunadło do khużka w płotowym ſtokpje ſażunje a durje ſu ſawrjene. Ssażunadło jara lohko khodźi a żo bjes próży ſałoži. Ale tola ſkotej mózno njeje, je wotewricź.

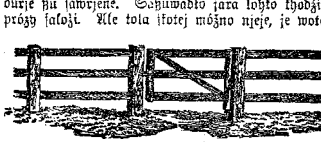

8. wobraz: Khodźace lésycate wrotka.

Słónczńje chcemy hiſchcźe na jednoroſcź ſamoſawrjewoze pſchiprawy durćżow pokaſacź. S tym ſadźewaſch, ſo ſenje durćża ſ njekedżbliwoſcźu abo ſ lĕnjoſcźu wotewrjene njewoſtanu. Tajku pſchiprawu widźimy na naſchim 10. wobraſu. Nĕhdże 20 puntow ſtareho żeleſa pſchiwjazaj ſa rjećaś, każ każ to na naſchim wobraſu ſpóſnamamy. Jedyn kónz rjećaſa je durćżkam, tón druhi płotowemu ſtokpej pſchiklepane. Wobrzeż rjećaża żeleſna abo kamjeńtna cźeża wiży tak ſo żo ſemje njebótka. Hdyż wrotka wotewrjeſch, żo rjećaś nećźekhnje a pſchiwiſſ ſóbnje. Cźeża pſchiwiſka rjećaś dele ſkłóći a ſ tym żo durje ſame wot żo ſawrjewaja. Mĕńo żeleża może żo też tak cźeſći kamjeń pſchipowĕhnyć. Tajke ſamoſapadowaze

9. wobr.: Kóńcźna khodźaceych lésoc. wrotkow.

10. wobraz: Samozapadowace durćża.

durje ſu wużitne na ſjawnych ſchcźeżkach abo jako wrotka do ſahrodkow.

Po naſchich wobraſach je mózno, żebi tute pſchiprawy ſ lohkej próżu ſam ſhotowicź abo po nich ſhotowicź dacź.

Bĕły dźećelk.

(S wobraſom.)

Bĕły dźećel (po nĕmſki Steinklee) je ſ poknym prawom ſnrotka mjes naſchimi ſa ſkótne ſeżiwenje płahowanymi roſtlinkami. Jedyn rataſći wuczeny wo tutej roſtlinzy tatle żudźi: „Bĕły dźećel njeje jako ſkótna pisa ſloro niczo hódny. Jeho ſiwjelza żu twjerde a drjewjane dale żylnje ja żerlicjom (Waldmeiſter) ſawonjeju. Tutón po kumerinje wonjaty dźećel ſtót tohodla rady njeżĕrje. (Po kumorinje ſawonjeje naſcha żerliza, tuta łubosna kwĕtka naſchich domjazych lĕżow). Ssamo jako ſeleny hnój naſchi ratarjo bĕły dźećel njeżżyja.

Lupiny wopſchijeja wjazy hnojazych wut-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiščerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 37 — Budyšin — Pónjeźelu, 14. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Wo přetorhnjenju němsko-pólskeho zrěčenja.

Němske knježerstwo wo nakhwilnym pychetorhnjenju jednanja wo němsko-pólskim wikowańskim zrěčenju wuradźało.

Pjatk popołdnju su sastupjerjo němskeho hospodarskeho, finanzneho, ježiwjerskeho a zwonkownjeho ministerstwa wo praschenju němsko-pólskeho wikowańskeho zrěčenja jednali. Pyschi tym je so wobsamknło, pyches němskeho pósłanza we Warschawje notu pschepodacź dacź. W njej so praji, so je bjes famyšla, wo zapadleńskim prawje Němcow w Pólskej dale jednacź, doniž njebudźe zapadnje praschenje waschnja wupokazanja Němcow z Pólskeje rozrisane. Tehodła němske knježerstwo namjetuje, němsko-pólske jednanja tak dołho pschetorhnyć, hacź jednanje mjes pólskim knježerstwom a němskim pósłanzom Rauscherom we Warschawje wo wupokazanje schtyrjoch němskich wyschichich železnischich sastojnikow rosjasnjenje poda. Je-li so by so dorosumjenje wo tejle należnosći dosypło, mohło so wo wikowańskim zrěčenju dale jednacź a so wo nim wobsamknyć.

Pólski namětny ministerski president Bartel je w pólskim žejmje w rosprawje wo zwutkowanym a zwonkownym politiskim położenju Pólskeje so tež wo němsko-pólskim konflikcze wuprajił. Pólske knježerstwo hischcze nochze wěrić, so je jednanje wo němsko-pólskim wikowańskim zrěčenju sastaji, dokelž so schtyrjom Němcam njeje dowolnosć k pschebywanju w Pólskej podźěłschka. Je-li so pak by k pschetorhnjenju jednanjow doschło, dyrbi so wot njeschoho spoczatka rjez, jo wschu winu na nětčišche němske knježerstwo wotwalimy.

* — — —

Wosłjeż telegrafowa powěsćenja je wo němsko-pólskim jednanju sledowaze zdźelila:

Kaž je znate, so wot dwoch lětow wo wikowańskim zrěčenju jedna. Hdyž je so w němskej zjawnosći w posledním czasu wospjet měnjenje jewiło, so so jednanja skónczenju blizu, abo so so kaž so z pólskeje strony wudawasche, khěžro do předka dochle, dyrbi so rjez, so temu tak njeje.

W kommisiji sa prawa fysiskich a juristiskich wosobow pólšeho sastupjerjo na stejišću so tachu, so dyrbi so zapadleńske prawo po zrěčenju po możnosći jara wobmjerjowacź. Też hdyž běchu němscy sastupjerjo prajili, so by so zapadleńske prawo jenoź za hospodarźaju dźěłaze wosoby zadało, je Pólska zapadleńske prawo sa zyke ratarstwo, sa wyschitich pschistajenjow a skoro sa wschě powołanja wuraznje wotpokazała, tak so bychu tole prawo jenoź pschekluwaju a pschemyslnizy dostali, kotrež so do wikowańskeho registra zapischu. Też njebě możno, wot Pólskeje dowolnosć k puscżowanju do Pólskeje za nałkwilne pschebywanje dostacź. Pólšeho sastupjerjo so wjele bóle prózowachu, so bychu Pólšej dospołnu zwobodu za nałożenje zmutkownych zarjadnischich postajenjow zakhowali.

Runje tak mało kaž w kommisiji sa zapadleńske prawo je so w kommisiji sa praschenje zlownoho tarifa hacź dotal poradźiło, wažniśche zbliżenje dospjeć. Němscy sastupjerjo su, so by so jedyn z najwažnischich dyrbnow mjenował, njedźiwajcy cźežkich wobmyślenjow ratarskwa zwólniwi byli, sa němski Hornju Schlesysku wěstu liczbu sarźanych zwini a sa liczbu němskich mjazowych sabrikow zwinjaze mjaso w njewobmjesowanej hromadze pschipuschczeć. Pólšy sastupjerjo su rjekli, so je tole pschiwolenje njedostahaze. S pólskeje strony njeje so sa to konzepcije cźinilo. **Tehodła je mało wuhladow, so so němsko-pólske zrěčenje w dotwidźomnym cźasu wobsamknje**, hacźrunje by so to w sajinje wobeju krajow pschało.

Pólske knježerstwo so po dźacu boji, so mohła Němska z ponozu zapadleńskeho prawa tak mjenowany korridor, pólsku Hornju Schlesysku a wjeczernu Pósnańsku pschenjecź. Tehodła so pschicźahanju němskich ratarjow, rjemjeschnikow a wschěch zwobodnych powołanjow se zapadkoscźu pschecźiwja. Kaž je hižo njedawno pólski zwonkowny minister Salesti rjekł, nochze Pólska ani krjeźele zwobodneho kraja pschi němskej mjeży sbudźicź

Pólske nowiny winu na sastajenju jednanja wo němsko-pólskim zrěčenju na nowe němske knježerstwo storkaju.

Organ pólskeho knježerstwa „Messjager Polonais“ pische, so so **jednanje wo němsko-pólskim wikowańskim zrěčenju njeby sastajiło, hdy bychu němscy nazionalistojo wotstupnu w němskim knježerstwu njeměli.** Njejedna so tu wo schtyrjoch němskich wyschichich železnischich sastojnikow, ale wo widźomne zadanja němskeho knježerstwa, ze Pólskej dale njejednacź. Pólske knježerstwo pak so nadźija, so budźe wo němsko-pólskim wikowańskim zrěčenju znowa jednacź móz a pólskemu wotpósłanzej Brüdzyńskemu je so poruczilo, so dyrbi so na kóždy pad sa wróćopuczowanje do Barlina hotowy dźerzeć.

Njepřitomni zapósłancy centrumskeje strony.

Sajimawe je, so je z 68 zentrumskich sapósłanzow pschi wothłosowanju wo namjecze na wuprajenje njedowěrjenja pschecźiwo němskemu zmutskownemu ministrej se Keudellej niż mjenje dyli 16 njepschitomnych było. Woni su po źdźelenju „Germania“:

Bockius, Bölz, Buchholz, Crone-Münzebrackski, Giesberts, Hoffmann-Kölnski, Imbusch, Joos, Krone, Nimtimp, Filippowa, Adam Röder, Sinn, Sonner, Teuschowa, Trommel.

K temu „Germania“ pische: Sšabosć noweho knježerstwa wołtanje tu, so telko města z sapschimkam policija. Njeluba wěz je, so politiska zaudźenosć noweho ministra zmutskownych należnosćow telko pschicźiny k kritiky a k dowěrowanju dawa. Njedowěrjenje, kotrež je so bjes dwěla do dalokich kruhow, tež dale rjadow sozialdemokratow sbudźiło, je so sjezdka z pjatkownym wothłosowanjom wotstronicź.

Pschedawschi němski kanzler Wirth je jako jenicźki zbudźaw zentrumskeje strony sa wuprajenje njedowěrjenja pschecźiwo z Keudellej hłosował. S tym je so snowa wobsamknjenju zwoje strony napischecźiwo stajił. Jeho sadźerżenje je wjele dźelej zentrumskeje strony a druhim knježerstwowym stronam z pohórschkom było. Němskonazionalni so hórsza, so zentrumskej stronje sapósłanc pschisłuschcza, kotryž jako pschecźiwnik knježerstwoweje koalizije wustupuje.

Pschedsydstwo zentrumskeje strony je so zobotu w němskej žejmowni z Wirthowym sadźerżenjom k nětčišchemu knježerstwu a wobjezje k němskonazionalnym saběrało. Po pjecźhodźinskim wuradźowanju je wono politiku zentrumskeje frakzije schwalilo a jemu dowěrjenje wuprajiło. We tym, schtož je so wo Wirthowym politiskim stejišću rěcźało a so wobsamknło, so kruce njeczi. Kaž so sda, su měnili, jo njeby za zentrumsku stronu z wuzitkom było, hdy bychu dla Wirthoweho pschecźiwjenja pschecźiwo němskonazionalnym wulku haru sehnali.

Stejišćo pólskeho knježerstwa k narodnym mjeńšinam.

Pólski ministerski městopschedsydźa Bartels je we žwojej rěcźi wo pólskej zwonkownej a zmutskownej politiki sejišćo nětčišcheho knježerstwa k narodnym mjeńšinam rozjasnił. Knježerstwo dha jim połnu runoprawnosć se pólskej narodnosću dacź. S tym je wono do konflikta z narodnej demokratiskej stronu pschischło. Pschedsydźa narodnodemokratiskeje strony je namjet sapodał, so by so wo Bartelowej rěcźi w połnym žejmje debatta wotewrita. Napischecźo knježerstwowemu wocźakanju je žejmowa wjetschina tutomu namjetej pschichłosowała.

Dr. Beneš wo čěskosłowakskej zwonkownej politicy.

We wukazanym wubjerku cźěskosłowakskeho žejma je minister dr. Beneš wo wukrajnej politiju rosprawjał. Pomery Cźěskosłowakskeje k wschěm žuzodnym statam su so polepschiłe. Jenoź pomer k žuzodnej Madźarskej njeje hischcze spokojazy. Madźarska hischcze pschecźo wo **žwojej** pryedawschej wulkocźi žoni a zu njemóże sabyć. Tehodła so Madźarojo se žwojimi próstdnymi nadźijemi pak na tu pak na tamnu wulkomóż sajpieraju. W tym je runje ztrabjosć madźarskeje politiki, so na hole nyhłiczi twari. Cźěskosłowakska politika so na wuprawdźite sajimy twari. Dr. Beneš skónczuje wo pomerje Cźěskosłowakskeje k Vatikanej praji, so politiske wobstejnosće w Cźěskosłowakskej njedowola, konkordat wobsamknyć.

Zaso jencho z Mussolinowych čušlakow z Francowskeje wupokazali.

Psched někotrymi dnjemi je franzowska policija italskeho majora Bagliassinda wupokasała. Wón bě je hławnym italskim lětarjom a so jako pschiwiwżowar d'Anunzia pschi cźahu do Rěki (Fiume) wobdźěli. Posdźischo dyrbjesche wón dla rozdźěla mjenjenja z Mussolinom Italsku wopuschczejcź a so we wokolnosći Nizzy sastydli. W Mont Carlo so wón konc 1925 z italsk. policajskim sastojnikom sesna. Pśimywschi, so je Bagliassindi w pjenjezným cźežnje, jeho namolwi, so by z nim do Parisa dojeł, hdźež chcyshe jemu wozbotu pschedstajicź, kotraż mohła jemu wuzitna być. Wobaj so do Parisa podaschtaj, hdźež policajski sastojnik prjedawschego lětarsk. offizéra wjelesamożnemu italsk. knježej pschedstajiš. Tóž Bagliassindej radźeshe, so by žwoju antifašistisku agitaziju sastajił, potom bychu mohli sa njeho nješto cźinicź. Bagliassindi poschcżenje pschija a powěźeze wo antifašistiskim hibanju w Franzowskej podawasche. Sa to wjazay krócź někotre tyžazy frankow dosta. Po nječim pak jemu tele składnosne placzenja njedosahachu. Na to z nim kontrakt sczinichu, po kotrymž so jemu měsaczne 10 000 frankow lubjeshe. We Italiji pak wo Bagliassindowej pschecźahnitej djelawosći shonichu, a sajsiłam pschecźiwne wolnitwy, kotrež w Franzowskej wudawaju, pschecźiwo prjedawschemu offizérej wótre naježdy cźinjachu. Tón na to Paris wopuschcźi a so w St. Rafaelu sajdli. Tam wón znajomstwo mjes antifašistiskimi cźeńjenjezami pytasche. Dokelž wón też wjele z offizérami wobthadźeshe, so kedźbliwosć franzowskeje policije na njeho wobroći. Jeho bydło pschepytajo mjes druhimi wězami Mussilinowu fotografiju je samorucznym wěnowanjom namakachu. Bagliassindej so wupokasański wukas 7. februara pschepoda. Po nim dyrbjesche sa schtyri dny Franzowsku wopuschcźicź.

Skórzby kolonialnych ludow.

W Brüsselu so sjedź kolonialnych ludow wotmětwa. We jeho pjatkownym poředzenju najprjedy **Egipcan Hasik Ramadan** rěcźesche. Wón po sdaczu njebě zyle njepokojom z jendźelskim nadknježerstwom w Egiptowskej, kotraż njeje kolonija. Po nim jedyn **domorodny z hollandskeje Indiskeje** rěcźesche. Wón hollandske sarjadnistwo winowasche, so lud w duchownej klupoścži a mjdu niko dźerži, politiku zwobodu podpjerajuje a kóždeho njerad widźaneho domorodneho do wuhnanstwa scźele. Hdyž dyrbi zebi hižo Hollandska, kotraż je tola jako cźłowjezky zmužlena kolonisatorka znata, taźke poroki lubicź dacź, móżemy zebi potom **njemdre poroki** myślicź, kotrež jedyn **cźornuch z franzowskeje Afriki** tamnišchemu sarjadnistwu cźinjesche. Rěcźesche wo tam knježazych žurowoscźach, a mjena njenowasche. Sacźišchcź rěcźe derjefrosćeneho Bantuskeho cźornucha, kotryž w najšepschej Parizšej franzowscźinje rěcźesche, njebě znadny. Tola hischcze žylnische běsche hibanje, kotreż **Jendźelczan Pollit** sbudźi. Wón Chinesam sympathije jendźelskeje njewotwisnje dźě cźežeriste strony wobswědczi a powědasche, so je so tóždenu jendźelskemu wojakej, kotryž je do Chiny wotjeł, pismo do rukow dało, kotreż jemu praji, so njesmě do žwojich jo'tych bratrow tšleć; lóżdy wutřel na jeho krajanow wrócźo padnje. **Połodni Amerićan Quijano** je pschecźiwo petrolejowym pjenjezničam wobroćił, kotrež revolucije z pjenjesami sbudźuja, so bychu provinzy jich nacźerneniu krajej wutorchnyli a so bychu je republiki w dollarowej žłužbje cźinili.

Franzowski senat je dojednanja wo wóžomhodźinskim dźěłaskim dnju potwierdźił.

Franzowski senat je z 279 hłosami pschecźiwo 1 hłosej Washingtonske dojednanje wo wóžomhodźinskim dźěłaskim dnju potwierdźił. Potwierdźenje je pak so wjelo je wumělenjom stako, so wono halle prawnu móz dostanje, hdyž budźe Washingtonske dojednanje też w Němskej a we Jendźelskej potwierdźene.

Wójna w Chinje.

Dobyeze Sunczuanfangowego wójska?

Po powěsći agentury „Indopacifique“, je so **pokoženje** w Cźekiangskej provinzy za Sunczuanfangowe polepschiło. W Kiangsiskej provinzy Kantonske wójsko zofa. Njemdra bitwa mjes Sunczuanfangom a 30 000 muženi Kantonskeho wójska je so z dobyczom Sunczuanfangowego wójska skónczyła. Czangtsolinowe a Wupeifowe wójsko we Honanskej provinzy pschecźiwo Kantonskej kavalleriji posłupuje.

*

Se **Shanghaia** so 12. februara powě: Pola Hangczawa znadź najwjendrischa bitwa nětčišcheje chinesteje wójny sahadża. Po jenej powěsći je Sunczuanfang Kantonske wójsko sbił, kotreż do hór zofa. Liczba mortwych a ranjenych do tyšaz dże. Po druhej powěsći je Kantonske wójsko dobyło. General Hau, jedyn z wjednikow Sunczuanfangoweho wójska je ke Kantonskim pschescheł.

Kantonske knježerstwo wukrajinske ľudy wotstronjko.

Minister swonkownych nalěžnosćow Kantonskeho knježerstwa je konsulatam dźělił, so na podłožku wukasa Kantonskeho sastojnstwa wukrajni stórżbniży njeńmědża wjazy stórżby pola měšćaneho ľuda sapodacź. Wšěch wukrajnitke wrozeły dyrbja ľudy chinešćanow ľudźanki bjes pischitomnosće konsulařskeho sastojnika jako pschińdnika pschewjesć.

Też Czangkiolin jendźelske namjety wotpokasuje.

W Czangkiolinowym mjenje je schef jeho wukrajneho sastojnstwa jendźelskemu pósłanej dźěłił, so tu jendźelske namjety njewěste a so tu w nastupanju exiterritorialnosće pschitjeczy njechodźa.

W Meriku ľo hischcze wojuje.

Merikanske knježerstwo wojewja, so je ľo pola Nagales schešću hodźin se sćěžkarjemi wojowało. W stacje Jelisco je ľo sćěžkowe hibanje pjeczа pottóżiło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 14. februara.

† 869 swj. Kyrill, japoštoł Słowjanow w Romje. Jeho posledńje słowa běchu: „Khwaleny budź Bóh, kiž nas njepodała zubam našich njeprećelow, ale roztorhuje jich ryće a nas wumoże ze skaženja."

Lud boji naš a łači so a čaka. —
To załožk haći pak a postup skutka,
To wjaza móc a čini nas bjez wutka,
A wina je, zo na Serbach so klaka.

Być nihdy njesmóš podobny na raka,
Kiž ćěka hłupy pod kamjeń do hutka;
Kaž krahole dyrbiš być a nic kaž putka,
Kiž běži sebi z bojosće do saka!

Čišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńša rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer +1, thermometer w nozy —4. Wuhladu na stajne wjedro. Wjedro kwól žuchi a rjany nas też wo sdaču dale wokkhowa. Nad šrjedźnej Europu twinchina leži. Ńenoź z njeńcora Europy a w dalokej polnocy leža niźiny. Też schkleńca tehodła pschezo hischcze wyšoko na rjane pokasuje. — Jutše wutoru schhadźa šćinčko na 7,20 hodź. a khowa so na 5,10 hodź. Měšaćk khadźa popołdnju 3,48 hodź. a khowa so rano 7,03 hodź.

— **Wokrjesny šrjem** (Bezirkstag) swólče so k swojemu pšenjemu pokedźenju póndźelu 21. februara, dop. w 11 hodź. w Budyšinskich hoćenzu pschi dwórnischću w Budyšinje. Na dnjownym porjedže šteji 8 dypkow: 1. Wótła k. pschedsydy wokrjesneho šrjema a jeho sastupjerja. — 2. Wótły sobustawow wokrjesneho wubjerka. — 3. Wótły sobustawjeńkow: a) finanzneho wubjerka, 2. wubjerka za wotkhadanje na Židowje. — 4. Wótły k pódłanki rady wokrjesneho wobstaranja (§ 5, 1 liczb. 5 wustawkow wokrjesneho wobstarańskeho fwjatka). — 5. Wótły do wubjerka wokrjesneho kehmanstwa. — 6 Wótły sastupjerjow do hlowneje khromadźiny za fwjatk wokrjesneho fwjatkow. — 7. Wótły pruhowarjow śiežkowankow za 1927. — 8. Wótła direktora wobstaranje na Židowje a jeho namětnika.

— **Wodychnjerńa pschi Čzertowym kamjenju** w Dazinku je pschi pschesadźowanju Měšćanskeho a statneho banka za 18.000 hr. kupika. Banka je zwłóniwa, leżownosć městu Budyšinej wotkupiła, jeli wono do nazwodźeneho posticzenia sastupi. Pschi posledńim pohedźenju měšćanskich sastupjerjow ho jenohłósnje wobsamtnyły, so ma město leżownosć kupicź. Korczma leži blizko pschi měšćanskim ľěku. Hižo tohodła je kupjerjow

Město chze wodychnjerńu do domu sa sastojnikow abo dźěcźi pschewobroćiczź. Na leżownosći leżesche 25 500 hr. hypotheken.

— **Spětkowy panorama** w Budyšinskich pschi Lawskej wěži pschedstaja tónle tydźeń puczowanje do Tirolskeje. Puczowanej sapoczńje ho z Insbrucka a wjedźe potom k Achenskemu jězorej do kraśneho Zillerskeho Dola. Rjane města, rjana krajina, rjane drasty wokschejwja wóczko wophytowarja.

Pschi 2. cźehnjenju 4. rjadownje 190. Sakskeje krajneje lotterije padźe dobycźe wo 10 000 hrimwow na cźisła 4142, 5000 hrimwow na cźisło 7121, 3000 hrimwow na cźisła 8739 a 133 856 ,2000 hrimwow na cźisła 25 113, 38 306 a 65 800.

— **Tšelenje ľ wótrej munizi.** 2. wotdźelenje 4. art polka w Budyšinskich Ľrjedu, 16. februara 1927 wot pschip. w 12 hacź pop. w 4 hodź. na Hornjo-Pózkowskich, Trjechowskich, Wjasowskich, Nowo-Wjeśćanskich a Demjanskich honach ľ wótrej munizi tšela. K temu wuzije krajinu, kotrejež połnozna mjesa ľo wot połnocneho dźela Delnich Pózkowow a Wjasowskeje hacź k zjawnemu puczej ľ Wjasowskeje do Dejmjan, wottud hacź k połnemu puczej ke Gickelskim khěžam, dale po Gickelsbergskej dróży do Noweje Wsy hacź k Nowowjeśćanskо-Trjechowskemu puczej ľ połdnja nimo Trjechowow dale po puczu do Hornich Pózkowow cźehnje. Na tule sawrjenu krajinu dop. wot 11 hodź. hacź do skónczenja tšelanja nichtó stupicź nječmě, dokelž wobsteji wulki strach sa žiwjenje. Wšěch granty, kiž mohłe k njeľožnam dowjesć, maju ľo Ľrjedu hacź najpóźišcho w 10 hodź. dop. wotstronicź. Pschećiwjenja ľo hacź do 150 hr. abo ľ jastwom khłostaja. Rosbuchujene kruchi a kule wojasy pytaja, privatnym ľudźom je to sakasane.

— **Kedźbu pschi pschijimanju tšelbornych pjenjes** We Běłej Wodźe ľu dwěhrimwaź wotedaty, kiž ľo pschi bliźšim pruhowanju jako wopaczny wupokasa. Pjenjes njeběše lohko wot prawych pjenjes rozeznaź, jenož drobne źmuzki njeběchu dosć jasne. Pschi podnjenju pjenjes ľamo sa jasnje klincźešche. Tola ľ pomozu wótreje pschipramy móžachu pjenjes lohko rosdrapaczź. Wě mjenujo ľu wokojany. Njech tohodła pschi pschijimanju twjerdych pjenjes kóždy prawje kedźbuje.

— **„Běły tydźeń"** wotmčwa wot 13. hacź do 19. februara Shorjelski kupny dom Jana Schafa na Bohatej haźy 20. S tym wołožbje hibiczíwa firma runjewon na pschecza měšćanskich a wjesnych wotebrarjow dźiwa. Krasnje wuhotowanje wustajeńskich woknow a snutskownych klamow, kiž ľo ľ wulkotnym wobkwětkenjom porjeńscha, pokasuje nimodorjadnu na běły tydźeń a jeho tunje płaczíny. Nikte płaczíny ľa dobre twory móže firma tohodła měcź, dokelž je sjednoczeństwa ľtuscha, w kotrymž je 400 firmow sjednoczene, kiž ľamžne twory pschedawaja. Tak móža ľo płaczíny ľa jenotliwe twory runjewon na pschekwanjaze waschnje sniźicź. Swonkowne pschipramjenje „Běłeho tydźenja" steji pod symbolom „Dobre cźehnje k ľebi!" Tón rukuje pschi nastupschich płaczíznach ľa najlepschu tworu. (Wschо dalsche ľejiw nawěschtiu ľobotnischeho cźišła.)

— **Sawrjena bróha.** S Makeje Borschcze psches Hornju Borschcź na Katnu bróhu wiedźazy wucź, ko dla swuporjedźenja na Hornjoborschczańskich honach wot 14. hacź ľobu do 21. februara sawrjena.

— **Zalostne njeľoże pschi ľžete.** Wczera dopołdnja w Budyšinskim Koporniku dźěłaczerjej maschinski kotł cźišczeschtaj. S powětrownym cźišcźerom, kurjawoźišcźo wjedra dla ko płun we wohnju sapaśi a płomjo też do kotła praśne. Wobaj dźěłaczerjej njemóžeschtaj ľo rucze dołcź wulkowacź a płomjo jeju ľchrabny. Jedyn, kiž na Židowje na Mako-Wjelkowskej dróży bydli, ľo hnydom zaty paleschе. W ľmjertnej hrozy skoczi do hlubkeje Schwjerwje, ľ kotrejež jeho hnydom wuczeřechu a do Měšćanskeje ľhorownje dowjesechu. Druhi dźěłaczer, kiž w Makym Wjelkowje bydli a je wożenjeny, ľo też cźežky wopali a jeho też do ľhorownje dowjesechu.

— **Samomordarstwo.** Sobotu w nozy, jako knježerstwo doma njebě, ľebi tu 20-ľetna ľłužobna ľ płumowym ľajedojcźenjom žiwjenje wša. Hnydom sawołane ľobustawy Sanitetnеje kolony Cźerwjeneho Kschiża žywtachu ju do Sanitetnеje kolony Cźerwjeneho Kschiża žywtachu ju do Sanitetnеje kolony Cźerwjeneho Kschiża žywtachu ju do žiwjenja wrócźiła. Tola bjes wuspěcha. Njeľožownа nalěžnosć je była pjeczа ľ pschicźinu wobžarujomneho poczuwanja.

— **Spytane samomordarstwo.** Njedźelu we nozy ľpyta ľebi 24-ľetny dźěłaczer, kiž ľe ľwojej manželskej hromadźe njezhodźi, žiwjenje wtacź; wón ľtó ľ ľebi wša. Jeho wotpohlad pak lubžo hischcze w prawym cźašu ľtyknyn a dachu muža do Měšćanskeje ľhorownje dowjesćź. Kaž ľo ľda, je młody muž ľrěbk wužił, kiž njeľtutkuje. Wón njeje w ľmjertnym ľtrachu. Pschicźinu k wobžarujomnej ľkroczeli mamy w lubjenych dźěłkowych a mandźelskich wobľtejnoścach wytacź.

— **Kradnyli** ju tu 12. 2. 27 dopołdnja w 10. hodźinje ľ jeneje wotheże na Bismarkowej dróży mužaze tole ľnamti „Sultan". Wono měješche cźorne kroľna ľ módrymi źmuzkami, ľoľtej błótowaj ľchkitakaj a ľwjena, horjeľhibnjene wodźidło ľ cźornym maľ papowmaj pschimadkomaj, pedalaj ľ gumijemi, ruczne ľpinadło, torpedoľti ľamoběh, brune kožane ľydło, tohorunja podokhojtsu gratowu toschku, prędku běłu a ľady ľcźeru gumijowu wobrucź. Wo wězowne ľdźelenje proľy kriminalna policija w Budyšinje.

— **Waschnirźło pschiroda.** W Iserśgrunje w Herbšticich krajach pschiňoże cźelo na ľwjet, kotrež měješche dźe jenoj jenu hlowu ale dwě hubje. Na hlowje ma mjžo pucherej podobny wurośt. Wot jeneje ľtrony runja ľo jeho hlowa wowcźenu, na druhej ľtronje cźelazenu mješwoźu. Hacź dotal ľu ľpodźiwne ľwěrjatko ľ bleschu pschi žiwjenju ľdźerżeli.

— **Nowy telefonowy porjad.** Sarjadniška rada nětnišeje póšty ľabjerasche ľo ľ nowym telefonowym porjadom, po kotrymž ľo płaczína za namětne rěczenja jenohłósnje na 10 pj. pontki. Snajmjeńscha dyrbi ľóždy wobdźělnik měšaczneje 20—40 rěczenjow ľaplaczicź. Sa wobdźělnikow dalekokrěcźneho wobkhada ľo ľašo ľakladna płaczízna poľtaji, kotraž mješ 3 a 8 hrimwami leži. Też tu je ľo dotalmy tarif ľniźił. Na ľdaľenoścź wot 15—75 kilometrow płaczi ľo nětko 40, 70 a 90 pj., hacź dotal 45, 96 a 120 pj.

— **Pokhroma je wudyrila** mješ ľkotom kubleria Angusta Schrama w Budeśtecach.

— **Pokhroma je ľaschła** mješ ľkotom kubleria Arnoschta Penthera w Stwěšchnje pola Lubija.

Z **Radworja.** Wčera wuhotowa tudomna hudźbna Jednota dźiwadlowy wjećor z předstajenjom „Khodojty." Hra je ľo wulkotnje pschewjedła, wosebje we hłownych rólach. Ludźi bě ľo też dosć našło. Wšěm je ľo wulkotnje ľpodobało. Podobnu rozpkawu přinjesemy jutře.

S **Hornjeje Hórki.** Elektromontěrskeho pomoznika ľ Dobrusche, kiž w tudomnym papierniku dźěła, ľu ľajeli a do Budyšinskeho pschepytanskeho jaštwa wotwjedli, dokelž na njeho tukaju, ľo je ľo w pońdźelnich lětach na ľchulskich holzach, kiž hischcze 14 lět ľtare njejšu, njepóľcźiwje pschešchoł. Wón je wożenjeny a ma 2 dźešcźi, kiž do ľchule khodźitej.

S **Bukez.** Ľserbške ľpěwne towarľtwo „Nadosćź ľwjećerške wcźera ľwój jerbšti wječor. Ľswjedźeń je ľo pschi pschepjelnjenej ľali jara derje poradźił. Nadrobnu rosprawu podamy w jutšnim cźišle.

S **Lubija.** Po 131 dnjowšim dyrdomdejšim cźekanju a puczowanju je legionar zuľeho wójľka Arando Martius, ľyn friśera Alfreda Martiuža, kiž w ľtarym Lubiju cźo. 4 hydli, ľo ľdoźownje do ľtarščišćeho domu wrócźił. Martius ľteješche nětkoždy 5 lět pod cźanzowšej twaklu a ľhoni wšěch cźerpjenja Alžerikeje, Marokkowskeje a Indo-Chinešćeje na ľwojim cźele. S Indo-Chinešćeje cźekny. Wón dha ľwoje naľhonjenja napiľacź a je poľdźišcho ľjawnoścź pschedpokloźiczź.

Nanojo a synojo.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

36] (Pokračowanje.)

Potom wurośe ľebi do lěža a khodźeše ľem a tam ľe ľpěchnej kročzeli, kamajo haľožki, do ruki ľo popadaze, a ľwarješe na pol wótřje ju a ľebje ľamoho; abo wón wali ľo do kopjena ľyna na ľubi a ľaćini wocźi, ľo by ľ gwałtom wužnył, ľchtož ľo jemu wěło pschezo njeporadźi. Nadobo ľo jemu wuľda, ľo tutej cźiłej ruzy ľo jónu wobwitej wokoło jeho ľchije, ľo tutej hordej hubje wotpowědźitej jeho wokoľchenja, ľo tutej mudrej wóczy ľ nježnoľcźu — haj, ľ wopravdźitej nježnoľcźu pohladnjetej do jeho wocźow, c tu pocza ľo jemu hłowa wjercźeć a wón ľo na wokomik zyle posaby, dóniž wotpjet w nim njewobuchmy mjerzanje. Wón tojeľche ľebje ľamoho na wľchelakich „njehańbitych" myślach, jako by djabol jeho ľ ľpytowanjam wabił. Jemu ľo druhdy ľeda, jako by też ľ ľnjenju Odinzowej nětkaľe pscheměnjenje ľo ľtało, ľo we wuraźu jeje wobliczа ľo nětko to wobjebite wujewuje, wobje bjeczа . . . Ale tu wón potom ľapudota ľ nohu abo ľchijpjeľche ľe ľubami a hrožeľche ľebi ľ pjaľcu.

Tola mjes tym ľo Basarov zyle myślił njebě. Wón bě na wobraźnoścź ľnjeni Odinzoveje ľacźiľcźej cźinił; wona ľo ľ nim ľaběraľche we ľwojich myślach. W jeho njepjchitomnoľci dźe ľo jej njewotstudźi, wona jeho njewocźakowaľche, ale hdyž wón ľ njej pschińdźe, to je wobliczo ľo hnydom roľjaľni.

Wona wołtawaľche radľubje ľ nim ľama a rada ľ nim bjeľadowaľche, ľamo tehdy, hdyž wón ju mjeraľche a wuľmějchowaľche jeje pyšne pschiwuczenja. Wona dźiwľche tak rjez jeho pruhowacź a ľebje wuľkuľcźeć.

Jónu rano, pschethodźiwšo ľo ľ njej po ľahrodźe, rjekny wón njeźapyľ ľe ľtruchłym hłoľom, ľo ma myślе, bórzľy jěcź ľ ľwojemu nanej do wódneje wšy . . . . Wona ľdźehny, jako by ju nješchto ľ wutrobje kloto, haj tak ju to kó, ľo ľo wona ľama dźiwaľche a dołho potom rośmyślowaľche ze tom, ľchto ma to na ľebi . Basarov wołjeľ jej wo ľwojim wotjěźdże niz ľ wotmyślenjom, ľo by ju pruhował, pohladacź, ľchto ľ toho budźe; tajke wumyślenja wón nihdy njemějeľche. Tutón dźeń rano widźeľche ľo wón ľ nanowym ľarjadnikom, ľe ľtarym Timoľejicźom. Tutón Timoľejicź, cźerľtwy a wuľkoczny ľtarz ľe ľwětłozółtymi kołoľami, ľ wuľmahnjenym cźerwjenym wobliczom a ma'ymaj wócźkoma, běšeše njejasny ľ Basarovou pschijěź, ľtojo nadobo pľched nim we ľwojej ľaměrowšej ľukni, wopaľany ľ rjemjenjom a w cźornych ľchłórnjach.

„A, dobre ranje, ľtarzo!" ľawoła Basarov

„Dobre ranje, batjuschka Evgenij Vaľilicź", ľapocza ľtary muźik a wuľmějwny ľo radoľtnje, pschecźoź ľo jeho zyle wobliczo ľmorľchcźi.

„Schto dha je tebje ľem ľanjeľło? Ľsu ľnadź cźe po mnje pośłali?" „Kak móżeše Wy tajke nětchto myślicź, batjuschka!" wjaľoleše Timoľejicź wón ľponmi na krutu pschikłasnju ľwojeho knjeża pschi wotjěźdże. — „Do města dyrbjach ża knjeża nětchto wobstaracź jeźi, tu ľtyčkach, ľo ľcźe tudy, to naštajich ľo duzy po puczu ľem, to ľe bóľche, — na Waľchu nikoľi ľem pohladacź . . . . kak by hewak ľměł Was wobcźežowacź!

„Nó, njeźi," pschetorhny jeho Bazarov. „Hdźe teź to by ty do města jowle wokoło jěhźił?" Timoľejicź ľo wľchón ľamyli a nicźo njewotmołwi. „Je nan ľtrowy?"

„Bohudźakowano, haj "

„A macź teź?"

„Teź Arina Wlažjewna, Bohu Knjeżej budź dźak a khwała!"

„Wocźakuja mje traľchi doma?"

Starz ľkloni hłowu na bok. — „Ach, Evgenij Vaľilicź, kak teź to dyľchtaj ľtarľchej Was wocźakowacź njemějoľ. Wěrcźe-li Bohu, ľo wutroba boli, hladaľch-li takke na Waľcheju ľtarľchich.

„Nó derje, derje! Njeroľpowědaj bóle! Praj wľchak jimaj, ľo ja bórzľy pschijědu." „Bohłucham," ľdyhnjo wotmołwi Timoľejicź.

Wuľchedźiwši ľ domu, ľcźeże ľebi ľ woběmaj rukomaj cźapku na hłowu, ľaléše na mały wóľ, kiž bě pschi wrotach ľtejo wotžałił a kołbaľche ľo wotžał, ale niz we ľměru k měštu.

Na ľamžnem wjećoru ľedźeľche knjeni Odinzowa we ľwojej jitwi ľ Bazarovom hromadźe, mjes tym ľo Arkadij pa ľaloni pschekhodźuje ľtuchaľche na Katjinu hru. Knježna běše hižo ľo ľ měrej poda'a; wona njemóžeľche hoľći ani wuľtacź a wobžeže niz tutych „wokołodundaczych pachołow najwoľcźeľche módy," kaž jich mjenowaľche. W ľaloni wľchak ľo wona trochu wobtrjeźi; ale pschi ľebi, psched ľwojej komornej, roźtyra ľo druhdy ľ taźim ľwarjenjom, ľo jej cźěrp a włoży na hłowje ľtawachu. Knjeni Odinzowa wľchitko to derje wědźeľche.

„Kak móżeże nětko nadobo wotjěcź," pocza wona, „a ľchto budźe ľ Waľchim ľlubjenjom?"

Basarov ľo ľruna. „Kaźe ľlubjenje to?"

„Wš cźe na to ľabył? Wy cźyľchcźe mi tola nětchto wucźenych hodźinow chemije dawacź."

„Schto mam cźinicź! Nan mje wocźakuje; tuž njeźmóm ľo dłźe komdźicź. Pschecźitajcźe ľebi jenoj dźeło Pelouze et Fremy „Rotions Generales de Chimie" ((ľapocźatk chemije): je to rjana kniha a jaźnje doścź napiľana. We njej namakacźe wľchitko, ľchtož chcźeże wědźecź."

„Ale dopomnicźe-li ľo, ľo ľcźe mi wobtrucźili, ľo kniha nihdy njemóże ľaměnicź . . . . ja ľym ľabyła, kak ľcźe ľo tehdy wuprajli, ale wy wľchak wěcźe, ľchto chzu ja rjez . . . dopomnicźe-li ľo, něwěrno?"

„Schto mam cźinicź!" wołpjetowaľche Basarov.

„Cźehodła chcźeże jěcź?" rjekny knjeni Odinzowa ľ cźichim hłoľom.

Wón pohladny na nju. Wona ľpře hłowu na wobkoženje ľtoła a ľtoji ruzy, hacź do kohcźow nahej, ľchijz na hrudźi. Sda ľo, jako by ľchi ľłuźtle jenicźkeje lampy, ľ wurěźanej papieru ľawěźchaneje, bóle hniľcźeje bléda była. Ľchěrka běła drasta pokrywaľche ju zyle ľe ľwojimi mjechkimi faldami; ledy běchu kónczki leju nohow widźecź, kotrejž bě wona teź ľchijz na ľchijz połožiła.

„Cźehodła měł tu teź wostacź?" wotmołwi Basarov.

(Pokračowanje ľcźěhnje.)

S **Njeswačidła.** (19. sakoženišći ǰwjedžeń serbšćeho towaršwa „Jutrnizy“.) Nasche serbske towaršwo „Jutrniza“ ǰwjeczerše wječera njedželu w Klahnej hoscenzu ǰwój 19. sakoženišći ǰwjedžeń ze spěwami a dźiwadłom. S wopředka ǰo sala tak prawje pjelnicź nochyzsche. Tola možeše pschedźiwdza towaršwa, knjes Wróbl z Wohowa, ǰwjedžeł wotewricź a wopytowarjow, kotruchž bě ǰo nětk nahladna licźba seschła, powitacź. Po zhromadnym spěwje „Serbšće barby“ pschedniesechu ǰo spěwy khóry a sola we wotměnjazym porjadże. Serbšći wotkład Njeswačidłskeho muzikeho spěwanskeho towaršwa spěwasche pod nawjedowanjom k. wučerja Hilčerja chłóšnaj muzikaj khóraj „Lubka lilija“ a „Dźeń bascha“ a žnjeseche mnohe pschipóznacia. Knježna Elsa Wawrikez z Njeswačidła ǰwiseli ledźiwlowch pschinoskuchariow se solospěwomaj, jako se ǰwojim jažnym, cźistym sopranom pod wupruhowanym pschewodom k. wotschoscheho wučerja Kalicha spěwaj „Pod běłej brěskoczku“ a „Sym Serbow serbske holiczo“ pschednjeseše. Jeje spěwaj mytowachu pschitomni tohorunja z bohatym pschipóznaczom. Wjele ǰmjeczka ǰbukaž też k. Schmiedel se ǰwojej „dobrej radu sa hólow“. Tež k. Schotta a knj. Barez se žortnym „Ssasnitkom a pkakanicźu“. — Nětko pschedstaji ǰo tohorunja žortny ǰdźiwadłowy kruch w dwěmaj jednanjomaj „Kulaskstwo“. Dźiwadło nawjedowasche k. Arnoscht Falting, a ſ polnym prawom mózemy wuznacź, ǰo ǰu wschitkim hrajerjo ǰwój nadawk nanajlepje dopjelnili, tak k. Hataš jako Schérak Maczij, knjezna Błazijez ǰ Wbohowa jako jeho kruta žona; wotrocźk Handrij (k. Krawz), też wiesnjanjo a korczmarka hrajachu za wustrojnje. Wschitkim dóſta ǰo derjeſaſkuzene pschipós-

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 14. makeho rózka 1927:

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4 214	100 pólsk. markow	—
jandźelski punt	20 440	100 čěskosł. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81 07	100 franc frankow	16,555

Berlinska bursa sańdźenu sobotu tydźeń ſ pschecźelnischim mjeńwjacorom wobſamknu. Efektowe kursy ǰo powaſnu porjedźowachu. Teſ ſa wójnſku pożiczku ǰo žiwólcho praſchachu. To ǰeje kurs trochu wobběhny. Kursy bohatych khežinow běchu ſkerje pomyschene.

Produktowe wiki wotběžachu teſ sańdźenu sobotu mérne. Płacźiny ǰo njepscheměnichu. Pschedawar teſ njeběſ. ǰwólniwy, tunſcho wotedawarſ. Sańdźenu ǰobotu płaczeſche zentnar

w Berlinje:

pschenicźu 13,20—13,40 hr., rožki 12.30 hr.
hacź 12,45 hr., nałetnjeho jecźmjenja hr. 10,75—12,15 , nałymſkeho 9,70—10,35 hr., wowſa 9,45—9,95 hr.,

w termińowym witowanju:

ſa měrc: pschenicźu 14,27½—14,30 hr. a rožki 12.45—12,47½ hr.,
ſa mejn: pschenicźu 14,05—14,10 hr. a rožki 13,07¾ hacź 13,10 hr.,
ſa julij: rožki 12,45—12,50 hriwnowo.

Na pschedań.

Krowa ſulna, pobſobna, blizko k cźelenju, w Porchowſe cźo. 145. — Młoda wyſokoſuczelna krowa pola Knoteſ w Wuſk u ſa., w Bež owſe 5, w Makym Bu y chinku cźo. 28.

Prokop knježi dwór w Semizach.

Swjedr ſ nowaj ſa kłodźenje młodża, w Malejschezach 18.

Kamor, blido, ſtoły, Frankensteinſki młyn w Budyſchinje.r.

Pjerje drjene hušaze, 6 puntow, w Khetnje cźo. 6. — 10 puntow njedrjeneho hušazeho pjerja, we Lutju 53.

Pluwy wowſne a jeźne, knježi dwór w Jažońzy w horach.

Konjeſ hońwiński a parkowy wóz w Trupinje 11.

Srébr ſyſty ¾-ſtny, Mitaſch we Wujſchźe pola Lubija.

Wolcź w Dźiwowſźijach 12, w Lipicźu 19.

Bycźk młody w Bukojnje 27 pola Barta.

Jakoża wyſokoſuczelna, w Malejschezach 24, w Hrodźiſchcźu 22

Pschiſtajicź pytaja:

Holzu do domu, młyn w Jemjelnizy pola Mužakowa. — Schenmanka w Bitkopizach, Drježdżanſka dróha 2, — Kotraž nóže warićź, prof.

Wilhelmowej haſy 9. — Starſchu holzu, Wehrla we Budyſchinje, Jerſowa haſa 7. — Młódſchu do Budyſchina na Swonk. Lawſku haſu 12 I.

Wurſobnika ſa dźełarnju metalowych twocow w Běłej Wodźe, Budyſchſka dróha 9.

Kowarſkeho wurſobnika, Kaudernak w Brěſnje pola Kamjenza.

Pirkaſkeho wurſobnika, Jan Senda w Njeſwačźidle, Iſrael w Komorowje pola Klukicha.

Pohonca, Frankensteiniſki młyn w Budyſchinje

Intrownego w Toroižy cźo. 1.

Schoſéra, Schołka w Budyſchinje, Kamjentna haſa 22.

Dźonku, Schołka we Wulkich Debſźezach.

Ssudnizy na pschepadowanje

witorn 15. makeho rózka 1927:

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kaſarnach, twarjenje I: Friźrika toilela, friźerſte blido, dźery wjercźaza maſchina, kamarike blido, kamarika pokładnja, mahagonike blido, pišaniſti ſekretar, wobraſ,

w Pišanom Dole dop. w 11 hodź. ſchijaza maſchina.

Kurzy ſeńdu ſo w hoſcźenzu tam.

Drjewowe awkcije.

Sstrjedu 16. 2. 1927 dop. w 9 hodź w Stangez hoſcźenzu w Bukezach: drjewo na horach Budyſchſkeje rady leżaze.

Schwórtk 17. 2. 1927 dop. ½10 hodź w lěſnej korczmje w Nowych Pšowjach:

63 mtr. 2-meterſtich khójnowych wužitkowych kluchow,
250 mtr. khójnowych palnych kuluchow,
47 mtr. khójnowych pjeńkow,
300 mtr. khójnoweje walcźiny,
30 mtr. dokhich khójnowych hromadow.

Pjatk 18. 2. 1927 dop. w 5 hodź w kantinje żeleſaſnje w Njebjichowje:

13¼ mtr. brěſowych a 9 mtr. khójn. wužitkowych klumpaczow,
87 mtr. brěſowych, wólſchowych a khójnowych klumpaczow,
3 mtr. khójnowych ſchcźěpow,
5½ mtr. brěſowych, dubowych a khójnowych halosow,
248 mtr. brěſoweje, dubowe a khójn. halosoweje walcźiny.

Sobotu 19. 2. 1927 po pschipołdnju 1.15 hodź awkſija drjewo na dwórniſchcźu w Hlinzu.

Póndźelu 21. 2. 1926 wjecźor ½6 hodź. w Mikliczej hoſcźenzu w Cźornowje pola Kamjenza:

14 mtr. 2 mtr. khójn. wukiſk klumpaczow,
1½ mtr. khójnowych palnych ſchcźěpow,
2 mtr. dubowych palnych klumpaczow,
3½ mtr. khójnowych palnych klumpaczow,
54 mtr. khójnowych pjeńkow,
208 mtr. khójnoweje walcźiny.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾1 hodź. w Berlinje:
Sstnadny wobtkod. Tendenza njejasna.
Dopołdnja ¾12 hodźin: Każ psched hodźinu.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg płacźizna po złotej hriwnje.

	12. 2	11. 2.		12. 2	11. 2.
Pšeńca	264-268	264-268	huny	20 21,50	20-21,50
rožka	246-249	247 250	woka	24-24,50	24-24,50
nal. jecźmjeń	215-243	216-244	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jecźmjeń	194 2 7	194 207	žołte łupiny	6-16 50	17-17,00
wowſa	189-199	189-199	seradella	24 26,0	26-29 0
kukurica	168-190	187-189	rapa wosmak	16,1	16,2
pšeńc. muka	35 37,5	35-37,75	jany wosmak	20-21,0	20-21,50
rožana muka	34-36,25	34-36,50	poch. moſnca	—	—
nš. wotruby	15.50	15,5	běrnj. kruſki	29-29,80	29-29,60
rožne „	15.25	15,20	syno, 50 kg	2,80-2,8	2,75-2,8
raps	—	—	rožana ſłoma	1,7-2,00	1,70-2,05
łane ſymjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,00-1,3
hróch	33-36,0	33-36,00	wowſna „	1,00-1,30	0,95-1,25
pjeniźk	21-22,00	20-22,00	jeźna „	1,00-1,30	0,95-1,2

Wiczne płacźizny w Budyšinje.

12. februara 1927.

Wšé płacźizny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Predmjet		najwyša płacźizna	najnišša płacźizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	12 75	13,00
Rožka, nowa	70 „	12,25	12,75
Jecźmjeń,	50 „	12,00	12 50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	10,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	4,00	4,50
Butra	1 „	4,00	4,50
Syno, nowe	50 „	4.00	4,50
Słoma, z maſ. młóć., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zaſt.	50 „	1 60	1,80
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšeńcna muka, 60%	50 „	23,00	23,75
Rżana muka, 70%	50 „	20,75	21,25
Pšeńcne wotruby	50 „	7.50	8,00
Rżane wotruby	50 „	8,00	8.20
Jeja	1 štk.	0.14	0,16
Prosata 480 štuk	1 štk.	12,00	28,00

Płacźizny rżeneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. februara 1927. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 597.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rżeneje hódnosće hač do 6 lět.	58 – 62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjena	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	35—45

Byki 488.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rżeneje hódnosće	56—58
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młode a derje picowane starše	50—52
Špatne	44—48

Jałojey a kruwy: 1073

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rżeneje hódnosće	46—50
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetše rżeneje hódnosće hač do 7 lět.	38—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	28—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cźelata: 1895.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	72—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.).	48—73
Špatne (4)	58—70

Wowcy: 4476.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	50—54
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—38

Swinje: 9312.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	66—67
Mjasne	64—66
Špatne	62—63
Raney a kundrozy	60—61

snaće. Towaršwo „Jutrniza“ je wschitkim hoſcźom ſe ǰwojim žiwym, ǰo wotměnjazym programom rjany a wjeſely wjecźor pschihotowało.

S **Njeswačidła.** Wohnjowy alarm ſaklinča w nozy ¼12 hodźin. W ǰuſobnej Nowej Wěſy bě w ſtatoku khlěwa Jakuba J. Pawlika woheń wudrił. Khěża, kiž bě je ſkoro cźełe kryła, ſa krótki cźaſ w płomjenjach ſtejeſche. Suſtejo kujawy dla pak bě woheń w ǰuſobnych wšach jenož ſtažbje widzecź abo teſ dozyła niz. K wohnju pschithowata jenož Njeswačidłſka ǰwjatkowa ǰzkawa. Dźakowacź ma ǰo ǰobowonemu pschipadej, ǰo bě zole cźicho, tak ǰuſobne ſtatoki, kiž we wulkim ſtraſche ſtejachu, wulkowane wostachu. Kak je woheń nastał, njebě hiſchcze nicźo wěſtcho ſchonicź.

S **Rakez.** Sańdźenu ǰrjedu wotměchu naſchi gmejnſzy ſaſtupjerjo ǰwoje pożedźenje. Pschi prěnim dypku wotpokłasachu ǰadanje Němſkeho geſolinowcho akz. tow., ǰo ǰmě psched Beżerez hoſcźenzom Dapolinowu plumpu poſtajicź. Saſtupjerjo wobſamknychu dale, ſo ma ǰo k lezownoſtnemu dawkej 150 proz. gmejnſkeho pschirażka ſpěracź. Na Trupinjanſki a Koſłowſki pucź ma ǰo ſapoczecź pěſe wojcź. Wósmiju dońtanu 2 hr. ſa kubikmeter pěſu jako midu. Ruſne je teſ, ſo ǰo pucź wot dwórniſchcźa hacź k transformatorſtej khežźu ſwuporjeża. Wobſedžer wójniſtwa Preißer w Lipiku dyrbi hiſchcze na ſandźene léta pschipomoc ǰa twarjenje puczow ſapkaſcźicź, jeho poſtcźenje, drobnych kamjenjom ſaſtupjerjo wotpokażachu. Gmejniſzy ſaſtupjerjo porucźichu gmejnſkej radźe, ſo by dróhu wot Bodenez hoſcźenza hacź k dwórniſchcźu tak huſto hacź je nuſne wot błóta wucźiſcźicź dała. Gmejnſka rada ma teſ ſarjadniſtwo ryczerkłuba namokwicź, ſo by pschěrow pſche Strózjanſkej kemſchazej ſchcźěru ſebehacź dało. Poſledni dypk, kiž naſtupa ſawěſcźenje knjeſa měſchcźanoſtny Kellera w krajnym penſionſkim ſwjaſku faſtſich gmejnow, ma ſo w pschichodnym ſjawnym pożedźenju wotbycź.

Z **Khróšcźe.** Kóždy człowjek drje rady nješto wumělſke słyši abo widźi. Je pak to wosebje wobcźežne za nas tu na wſach a też často z mnoho pjenjeżnymi wudawkami zwisuje. Dyrbimy dźěn kóždy raz do někajkeho města jěcź, dokelž tu pola nas ſo nam jara malo na tutym polu poskića. Knjez Wońka pak ze pśilożnoſću ſwojcho zymſkeho ſwjedźenja minjeny tydźeń chcyše ſwojim hoſcom nješto z hudźbneho wumělſtwa poskićić. Je ſam wulki pśecel wšeje hudźby. Kamjenſke orchestrowe zjednoćenſtwo, pod nawjedowanjom knjeza Śmita, nam wšelake rjane wěcy přednjese. Wšelake rjane wěcy z operow a operetow mózachmy słyšeć. Rjenje wudebjena žurla běše ze hoſcemi dospołnje napjelnjena. Jenož škoda, ze muſzcy ſebi tajke wurjadne dny ważić njewěšda a ze ſwojej ǰjesadu mjez poſkićenjemi druhim zabawu każa. Po koncerće mjenowana kapała wjesele k rejcy hudźeše a někotre hodźinki ſpěſne nóżki po jeje zwukach ſtupachu. Też ǰźlnje mózeše ſo kóždy wokrěwić a posylnić, dokelž Wjeńkec znata kucheń a pinca najlepše wěcy poskićeſtej. Po rjenje prežiwjenych hodźinkach potom kóždy w kwaſnej zymſkej nocy, wot jasno měſacźka a hwězkow prewodźany, domoj ſahaše.

V—.

S **Kulowa.** (Zyrkwinike.) W połsednim pożedźenju zyrkwinſkeho pschedſtejicźerſtwa bóſta murjerſki mišter Saſlewiki, nadawk, wjerſownu murju wulkeho pohrjebnicźniſkeho ſa 150 hr. ſwottorbacź. Kak ſo powjeſtchetny dźeł pohrjebniſchcźa wobhrodźi, njeje hiſchcze wóſſudzene. Zyrkwiniſki dawk na lěto 1927/28 ſo hakle na pschichodnym pożedźenju postaji. Fond ſa bygle ma ſo ſałožicź.

S **Wojerez.** W nozy k njedźeli tydźenja nětkoſi błěſkay płót pschi Kuhnez leżownoſći pschi Dwórniſchcźowej dróży powalichu. Pjecź zementowych ſtołpow ſ nětkaj 25 m. płotu padże bo ſahrody. Też reklamowu taflu, kotraž ſnapſchecźa ſtejeſche, wobſchkodźichu.

S **Bukojnje.** (Nowa dróha.) Twar toweje dróhi ſe Muczowa do Bukojnje derje pokraczuje. Hižo ǰu kamjenje nałożowane, tak ſo budźe dróha w błižſchim cźaſu hotowa. Dróhu twari ſama „Eintracht“ we Wermingho ſe.

S **Běleje Wody.** Njedawno ſ baraki hrabiniſkeho rěſaka jenemu tamniſchemu dźełacźerjej poſłeſchcźa kradnychu. Nětko je ǰo policiji poradźiło, paducha w jenym ǰobudźełacźerju wuſtrěbacź. W Lipinach pola Wojcźerej jeho ſajachu. Policija poſłeſchcźa ſebra a wobkradnjenemu wróćźi. So nětko ǰwojemu ǰobudźełacźerjej poſłeſchcźa kradnje, to drje ǰo też kóždy dźeń njeſtanje.

S **Muczowa.** (Hanjenje lékarja.) Tocźeſ Sch. ſ Muczowa mějeſche ǰo psched Shorjelſkim lawniſkim ǰudom ſakitowacź, dokelž ǰe jenemu lékarjej hruby liſt napiſał, w kotrymž njewěrnoſcźe pschecźiwo lékarjej roſcźerjeſche. Psched ǰudom wobſtorkženy wobkruckeſche, ſo je lékarja jenož warnowacź chcył. So to, ſchtož je lékarjej porokował, njeje wěrno było, to je ſam wědźał. Sčud ſaſudźi wobſtorkženeho k mjenjazej jaſtwa, dokelž je ǰinjenj poroł jedyn ſ najhórſzich, kotryž móże ǰo lékarjej cźiniccź (pschecźiwo paragrafej 176).

Zjawna zhromadźizna ratarjow w Budyšinje

Ssobotu, 12. februara.

Hižo w ǰobotnischim cźiſle pschinjeżechmy dźeł zhromadźiznу Lužiſkeho Burſkeho Swjaſka na „Tšeleni“ we Budyšinje. Sſawnu zhromadźiznu wopyta nětkaž 100 hacź 150 ratarjow najcheje wokolinу. Jako rěcźnik wuſtupi ſapódźanz němſkeho ǰejma Obendick. Prěni dźeł jeho pschednoſchcźa ſaběrſche ǰo ſ pschicźinami hoſpodarſkeje nuzy w ratarſtwje.

We ǰwojim dalſchim wuwjedżenju ryżowaſche rěcźnik nadrobne ſadżerżenje wulkoleżownoſcźerjow napſcheczo małym wobdźełacźerjam. W lěcźe 1924 lubjachu jim tuczi ſchkitanſke zła (Schutzzölle). Tola małemu ratarjej ſ nich žana lepſchina njeſwuſkerži. Žiwa ſtupichu 1. julija 1924 do mozy, hdyž maly ratar ǰaneho žita wjacy na pschedaŕ

njemčejesche. Wón je swoje žito dawno pschedacź dyrbjał, hdyž bě hischcze tunje. Wulkoleżownoscźeŕ pak k tomu njebě nuśowany, możesche cźakacź, doniž žitne płacźiny njepostupichu, a tak dosta sajo wón wjetšchu płacźiznu. Schkitanske zło na žito a też na mjaso wschak by bylo też ja makeho ratarja bobra wěz, dokelž sa swoje wuplody nječhto wjazy dostanje, njebu-li na druhej stronje schkitanske zło industrije stało. Industrija je mjenujan na 964 wischelatich wudźełkow schkitanske zło połožiła tiž je žara podróża njech je to nětko drasta, wobucze, nadoba, wschо je podrożene. Naihórsche wschi tym je, so, hdyž ratarstwo na swoje wuplody schkitanske zła połoži, industrija swoje sa to powyschi. Bity je stajnje tón mału.

Rěcźnik spyta dopokazacź, so Landbund njemóże sajimy małych ratarjow tak sastupowacź, kaž je to trěbne. Na 100 ratarstwow pschiwótże w Němsku 87,8 małych burstich statkow. Wjele z tutych małych ratarjow drje do Landbunda skuschа. Pschednoscźeŕ pak žadasche, so bychu Landbundej thribjet wobrocźili. Knjeza w Landbundze maja pjeza swiŕ ſ knjeżeŕstwom a maja tak móz nad małymi. Dale wěsche rěcźnik wschelake pady ruzowacź, w kotrychž też finanzne hamty naspomni. Něhdże 80 proz. wschěch wullowobhdźerjow w rěcźnikowej domisiji žanych dawkow njepłacźi. Tajke pak su pjeza wobsteinosće po zyłej Němsku. Mały bur płacźi dawki, dokelž wullkoleżownoscźeŕ žane njepłacźi. Tohodła trjebaja mali ratarjo swoju ſamſnu oraanisaziju a dyrbja so dźełacź wot Landbunda. Make burstwo dyrbi so sjednoćacź, so by ſpełnjenje wuhdźiło, tiž je cźłowjeka hódne. Pschitomni rěcźnikej ſ pschikłekom swoje pschipósnacźe sa jeho pschednoscźeŕ wobſwědcźichu.

K pschednoscźeŕej pschijamkny so rozmołwa, tiž běsche sajimawa.

Knjes nawjedowaŕ ſhromadźiśny Krawcźik pschecźita najprjedy resoluziju, kotraž ma so ſ nowa němſkemu ſpejmej pschedpołoźicź. W resoluziji rosſajmja so husjene połoženje małych a ſrěnich ratarjow a knjeżeŕstwo hubjenstwa mjes dźěławymi ratarjemi wichž ſtintne dawki ſpuschcźiło, so by so wscho cźasanje wotstronikо, pschikłupne hnoje dyrbjałe so potuńschicź, dań sa hypotheki dyrbi so ſtajicź; město njewěsteho ſapodlenja w ranſchim tónzu Němsku ma so małym ratarjam domach najprjedy pomhacź; wschitke ratarske wobthody, tiž buchu ſ wulkej wodu, ſtótnymi thorosćemi atd. potrjechene, maju požcźonki bjes ſabanjenja na dołhi cźaſ dostacź; ſtónćnje ma so ſakoń wo wurunanju finanzow (Finanzausgleichsgeſetz) wotstronicź.

Knjes ratař Schlaniza ſ Błotow (Spreewald) ryżowasche hubjene wobſtejnosće we ſwojej domisni a napominasche Hornjołuſiſkich ratarjow, so bychu we Luſiſkim Burſtim Swiaſku ſyłni byli.

Knjes Hajna młody je Splóſka ſe ſwojej wuſtojnej ſrěcźnikowoſću bźdźenje wopiſkowasche, tiž ma dla dweju łórzow pola wjeſcź a napominasche tohorunja wſchěch ke thutnemu wojowanju.

Też knjes Wirth je Stróże ſ nětkotrymi ſadami wuſtupi.

Po nim poręcza hiſchcze knjes Bräuer ſ Bórka.

cź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Kamjenicy.** (Sćmjertnje ſnjeſbožił.) Woženiony 25 létny muhenjenjeceŕ Jurij Pippig ſ Meercane padny pschi wukonjenju ſwojeho powołanja, dokelž bo běžna deſka na tſeſche pschełama, do hłubiny. Snjeſbożeny ſo tak cźežko ſrani, ſo na puczu do khorownje wumrě.

* S **Kamjenicy.** (Dźěſćowy jandźeł.) Na Weimarſkej dróſy padny 5 łět ſtary hólcźeż ſ prěnjeho poſthoda na płestr. Dźěſcźu ſo hewak dale nicźo njeſta. Jenoż kuli ſebi do hłowy ſbi.

Łužicy.

S **Biſkopic.** Létſa ſwjeczi naſche měſto ſwjedźeń ſwojeho 700łětneho wobſtacźa. Swjedźeń wotměje ſo wot 3. hacź 5. ſeptembra a budźe doſtojny a hódny. Po měſchczańſkich dróhach pocźeſnje hiſtoriſki ſwjedźeńſki cźah a ſchulſki ſwjedźeń ludoweje, ſeminarſkeje a wyſchſcheje ſchule.

Najnowiše z cźełeho swěta.

Schrowa depeſcha wo wjedrje ſa julſje wutoru: Wjedro ſuchо, rjenje, druhdy trochu mihohojte a ſymne.

*

Demokratiſka frakziia němſkeho ſejma je namjet ſapodała, ſo bychu ſo mějeczelam pschedwójnſkich němſkoſtatnych pożcźojkow hódnoſtne papjery dale, ſ kotrymiž bychu ſo cźełe němſkoſtatne pożcźonki na 12½ prozenta nahódnoſcźiłe a ſo łetnje ſnajmjenſcha ſ 5 prozentami ſadanile.

*

W Lothriſkej ſu 215 offiźerow reſerwow, mjes nimi jenoho wyſoka a wyſcheho leutnanta na wyſchednych wojſkow ſnjiſli, dokelž njeſźu pruthowanje w lothriſkej rěcźi, kotruž ſu dyrbjeli po ſakonju nawuknyć, wobſtali.

*

W Jeruſalemje pjatk w nozy ſałoſtny ſněhowy mjeceŕ nahnowaſche. Rano bě zyłe měſto hłuboko ſe ſněhom pſchikryte.

*

Peklinſke knjeżeŕſtwo je puſchcźenje direktora móriſkich ſłow, Kendźeŕſkeho fira Krawcźa Rafona wrócźo wſało a jemu jenoletnu dowolnoſcź pſchiſłuchało.

*

Na kubje Korkika w Sćrjedźoſemſkim morju ſu ſo wulke hromady ſuchа naſchle. Mjes Paſtiju a Aiaccium ſeleſniſke cźahi jěditej njemóża. We Croſaaliju ſu tſi twarjenja pod ſněhowej cźeżu ſaſtyrchnychu. W Palmezu ſmjeceſe ſněh baraku italſkich wuhlowych dźěłacźerjow. 13 dźěłacźerjow ſo mori, ſchtyrjo ſo jara cźeżcy ſranichu.

*

Generała Diasa a 30 druhich offiźerow, kotřiž ſu ſběłarjow w Oporcje nawjedowali, ſu hromadźe ſe 36 podoffiźerami na dwěmaj kanonſkimaj cźołmomaj do Liſſabona pſchiwiſeli. Druhich 56 běłarjow, zibiliſtow kaž wojakow, ſu ſ jatby puſchcźili.

Přilopk.

* **Wjeſ w pyrenäjſkich horach ſe ſněhom ſawěta.** Wot 20. dezembra je mała wjeſka Hoſpitolet w franzowiſkich Pyrenäjach dwaj metraj wyſoko ſe ſněhom ſawěta. Wobbydlerjo 1500 metrow wyſoko leżaneje wjeſki ſu blizko ſabſtodźenjeni, jeli ſo jim ruce zyroba ſe ſuſodnych městow njepſchiwjeſe.

* **Sněhowe mjeceŕe w Južnoſłowjanſkej.** Kaž ſo ſ Běłohroda piſa, ſu ſněhowe mjeceŕe w pokodnych dźěłach Južnoſłowjanſkeje wjele ſchkody nacźinile. Pschi żeleſniſkej cźarje do Spalato leźi ſ měſtnami ſněh 6 metrow wyſoko. We kroatiſkich pschimórſkich krajinach ſu někotre hěle zyle wot wſcheho ſmiſka wottorhnjene. Też je wjazy mjeńſchich łódźow ſnjeſbożiło. W Boſniſej je ſo wjele wjelkow do wſow dobyło.

Swóbne powěſće.

Eſlubjeni: Martha Semmerez w Budyſchinje a Wilhelm Hohſeld w Jenkezach. — Hildegard Motteiſez we Gitterſee a Kurt Fechner w Delnjej Hórzy.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Přichodnu wutoru (15. II.) ½9 h. zeńdźe so „Nadźija" w Kat. towarſowni. Přińdźće wšitcy! — Jutře je započatk kursa we ſlowjańšćinje. Zamołwjeni so wšitcy wočakuja! Předs.

Budyšin. „Bjesada" ſkhadźuje ſo kóždu pónd̀ela w Serb. kofejowni.

Drježdźany. „Hromadnik" zmjeje přich. posedźenje štwórtk, 17. febr., ½9 pola G. Zmija na Christianskej dróży 22. Započnjemy K. A. Kocorowe „Naléčo" ſpěwać, tuž přińdźće wšitcy! Po ſpěwanju mały přednošk a wšelake wuradźowanja. Sprawni Serbja jako hoſcźo ſu nam witani! Předsyda.

Domowina. Wospjet wozjewjamy, zo je generalna zhromadźizna Domowiny njedźelu, **20.** t. m. z dypkom ½12 hodź. w Njeswačidle w Knježim hoſcźencu. — Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wšě towarſtwa ſo proſa, zo bychu połnuličbu znajmjeńſa ſwoich połnoprawnych zaſtupjerjow wotpósłałe. — Přiſp.: Kóžde Domowinje přiſłuſace towarſtwo ma na generalnej zhromadźiznje prawo na 1—4 zaſtupjerjow z hłoſowanſkim prawom po ličbje ſobuſtawow, za kotreż přinoſk płaći:

had do 30 ſobuſt. = 1 zaſtupjeŕ
„ „ 60 „ = 2 zaſtupjerjej
„ „ 100 „ = 3 zaſtupjerjo
wjacy hač 100 „ = 4 zaſtupjerjo

Zaſtupjerjo njech towarſtwo pomjenuje a jim pſ. ſomne wobkruczenje ſobu da. Předsydstwo.

Jutrowny koncert w Budyšinje. — Zjawne namołwjenje! — Jutrownu ſrjedu, 20. jutrownika 1927, chcemy po dołhich létach (1879) zaſo raz K. A. Kocorowy wulkotnje rjany a wumělski oratorium „Naléčo" ſpěwać. K tomu trjebamy wjele a dobrych ſpěwnych mocow. Wšě ſpěwne towarſtwa, wosebje pak wšitcy ſerbſcy wučerjo a jenotliwe dobre ſpěwaŕki a ſpěwarjo ſo wo ſobuſkutkowanje z tutym naležnje proſa a njech hnydom ſwoju połnu adresu z přiſpomnjenjom, kajki hłós, wotedaźa po możnoſći pisomnje na adr.: Schmalers Buchhandlung, Bautzen, Lauengraben 4. Wšo dalše dla pruhow atd. ſo hišće w Serb. Nowinach wozjewi. Prosymy wo prawje bohate wobdźělenje, to je naš wulki wumóc Kocor woprawdźe hódny!

Bj. Krawc, hł. předsyda
Zwjazka ſerb. ſpěw. tow.

Lipsk. Naše „Serbſke blido" ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" wuhotuje přich. njedźelu, **20.** febr., ſwój zatoženſki w ſwjedźeń Saksk. domja. Započatk wječor ½8 hodź. Wšitcy lubi Serbja ſo z tutym wutrobnje přeproſuja. Sobuſtawy płaća jenoż połoju zaſtupneho pjenjeza, hdyž ſebi wot štwórtka hač do njedźele připołdnja zaſtupnu kartku pola pokładnika Fehly wobſtaraja. Jewiſčotwarjerjo ſo proſa, zo bychu štwórtk z wěſtosću přiſli. Předsydstwo.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždy štwórtk wječor ½8 hodź. Wšitcy maju wěſće a z dypkom přińć. Nowe ſobuſtawy ſu nam wutrohnje witane.

Načolnik.

Rakołdy. Kedźbu! Bubnarjo a hwizdarjo maju jutře wutoru z dypkom 8 hodź. ſwoju prěnju pruhu. Zarjadowaŕ.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěſtki G. Janak w Budyšinje.

Přesadźowarnja Wuschick

Wulke poniżeńske přesadźowanje

wotměwam zjawnje a ſwobodnje **ſrjedu, 16. febr. 1927 wot dop. ½10 hodź.** w Budyšinje **na Zwonkownej Lawkowej hasy čo. 16 w dworje na lěwo**

(prjedy Kurt Wällnitz)

mjez druhim **dospołnu kuchnju, 2 ſezelonaj** (1 z wóſkowanej tkaninu), **2 motorſkej kole, 1 verſiko a pianoſki ſekretaŕ** z wor ešinu, **wjele łožow ze a bjez matracow, 2 komodze, 1 čerwjeny plyſowy ſofa** a **2 ſtolčkomaj, 1 ſtołowy khamor, 2 ſtołowej khamorjaj, dobre poſteleńe a hłowaki, wjele kuchinſkeje nadoby atd.**

Popołdnju wot ½3 hodź. ſam ſrjedźana ſonjaca a mužace drasty, šaty, wobuce a zbytka **dźełba kognaka a cigaretow.** Wobkładanje wutoru 4—6 hodź.

Arno Wuschick, přiſahany a zjawnje přiſtajeny přesadźowaŕ

Składnostna kup!

1 „Bamo" motorſke koło 3 P.S. 1 „Eka" motorſke koło 3 P.S. hnydom k jězdźenju hotowe, ma na předaŕ **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej haſy 29.

Wóſkowe přikrywy, łkti. taki ſćěnowe kožane tkaniny, khomki za khamory, kožane tkaninowe ſćeruchi tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znaprječa hoſćenca „Zwote Wuždźa". Rěču ſerbſki!

Sykanje rězaca mašina

je na předaŕ we Wulke Depſecach čo. 38.

Runklicy

ſu na předaŕ w Budyšinku čo. 24.

Sylny 4lětny

kóń

(liſak) je na předaŕ w Nowoſelicach čo. 9

Makulaturu

ma na předaŕ

Smolerjec knihiličeŕnja w Budyšinje

Přesadźowanje drjewa na Zdźerjowskim revěrje!

Pjatk, 18. februara 1927 budźa so wokoło

103 rm ſylnych kuluchow a 103 rm walčiny

na přesadźowanje předawać. Drjewo je přihotowane mjeze Brěmjenjom a Wulkej Dubrawu a pod Brěmjenſkim wětrnikom.

Kupcy zeńdu so dop. ½9 hodź. w hoſćencu w Zdźerju.

Hajniske zarjadnistwo.

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Zonjebychu njejaſnoſće nastali, dawam ſwojemu čeſćenemu woteběraŕſtwu k wědźenju, zo knjez

August Gublaſ z Lětonja

wjacy moje twory njeroznošuje.

Skazanki laneje mučki maja so direktnje na mnje abo na mojeho pučowarja knjeza **Róžu z Kotec** wotedać a skazane twory budźa so do domu nosyć.

Arthur Höfer, wolenca w Koporcach.

Maš-li lubo swoju wóčinu

dariš ſwojemu bližšemu

ſerbſku knihu.

Tajke maš we wulkim wubjerku

w Serbſkej knihaŕni w Serbſkim Domje w Budyšinje.

Štó wobſedźi hišće ſtare bankowki abo druhe ſtare hódnoſtne papjery?

Rozjaſnjeńſki přednošk

„Naše dobyćerſke wojowanje přeciwo inflaciſkim wobſudźerjam!"

Rěčnik: Bankowſki zaſtojnik n. w. **Ernſt Müller,** wosobinſki ſobudźełaćeŕ **wobkhodneho poſrědnika G. Wintera w Lipsku,** znateho ſkorźerja přeciwo krajnej bancy.

Štwórtk, 17. februara 1927 w „Měšćanſkej Zahrodźe" w Budyšinje.

Naše hibanje wobjima hižo 5—6 milijonow.

Přińdźće w črjódach! Přińdźće w črjódach!

Za płaćenje wulkich rozjaſnjeńſkich a ſkóržbnych wudawkow dyrbimy ſebi bohužeł 50 pj. zaſtupneje płaćiny žadać.

Zaſtup w 7 hodź. Započatk we 8 hodź.

Połowarjej:

G. Winter w Lipsku, wobkhodny poſrědnik.

G. Jaentſch w Dortmundźe, wyſši wohnjowy wobornik.

Muž. ježd. koło nowe ſtabrik za 60.— br. ma na předaŕ **Max Seifert w Budyšinje** na Kamjentnej haſy 29.

Stadło běhakow

punt po 70 pj. je na předaŕ w Němſkich Paulicach č. 19 pola Kamjenca.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu wotnožka w Pančlecach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čiści Smoleŕjec knihiśćerjaŕ, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčerstne so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u u rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. u u

Číslo (Nr.) 38 **Budyšin — Wutora, 15. februara 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Hrabja Westarp wo knježerstwowych nadawkach.

Na sjězdźe němsko-konzonalneje strony w marzy Pósnańsko-wjeczornopruskeje miesy je hrabja **Westarp** wěcy nět, w kotrejž wo swonkownej politiźy rozkrój, so žo srěčenja w Locarnje, Genfu a Thoiry pśicherśiwo woli němskonazionalnych wobsamknje, kótrjž je žywoje kritiki njejžu niczo spuścźili. Se sastupjenjom Němskeje do Swjatka Ludow **žu pak žo** stukki wutworike, a němskonazionalni dyrbja na wutwjedźenje Locarnskeje a Genfskeje politiki wliw dabyć. **Němskonazionalni žu za politiku dorozumjenja**, wona **pak dyrbi wsajomna być.** Pśiwjedy hač žu žo Locarnske a Genfske srěčenja wobsamknje, žu žo dyrbjake **do pśedka stukki wot napśeczywoje strony žadaś. Nětko dyrbi žo na wróćoskutkowanje cźišćeś.** Pśichedowišćem ma žo pśicherśiwo lězi wójnskeje winy wojowaś. S Locarnskim srěčenjom njejžmy dale pśichśiśli. Ale njedźiwajmy teho žo němskonazionalni njeboja, samolutnosć pśichwataju.

Wšěch prakśiśi nadawk je, žadaś, so by wobhadźeńske wójsko Porheinsku wopuśćeźiło. Němśa ma pravne **žanje na to**, dokelž žu wšykne postajenja Versaillskeho **srěčenja** dopjelnjene. We nastupanju ranja hrabja Westarp praji, so raŕiska mjesa njeje **kaž** wjeczorna mjesa sarućena a njejmě žo sarućiś. Korridor a Hornja Schlesyska stej njemóžnej. Nadawk, němskostatnu woboru schitaś, je němskonazionalnych pohnuć, do knježerstwa sastupiś. Se jich sastupjenjom do knježerstwa je **žo** monarchistiske **hiba-nje w republiku dworakymane** seźinsko. Hrabja Westarp se nadźiju słonći, so njech nowe knježerstwo ludej a krajej **wokrok** pśichinježe.

Se žywjej rěcu hrabja Westarp w Franzowskej a Pólskej znowa wótre **protesty** wuwoła a njedowěrjenje pśicherśiwo nětcźišemu knježerstwu sbudźi.

Wozjewicnje zwiazka němsko-statneje khorhoje.

Konferenca ſ zyłeje Němskeje swjaska němskostatneje cźorno-cźerwjeno-złoteje khorhoje w Magdeburgu, pśichi kotrejž **žo zyke** swjaskowe pśichedźydstwo a sastupjerjo wšitkich 32 **župowych** pśichedźydstwow wobdźělichu, je **jenoch-tóžnje** wobsamknjenje pśijśiała, w kotrymž žo praji: Swjatk němskostatneje khorhoje temule knježerstwu, w kotrymž maju strony prawizy wjetšinu, ſ **najwjetšej staroscu a najwótrischim njedowěrjenjom** napśicherśiwo stejiś. Swjatk němskostatneje khorhoje budźe pśicherśiwo **tódomu** knježerstwowemu stukki, **hdyž je republiki schódny, se wschej wo-trošeje wojowaś.**

Swedski kral w Barlinje.

Schwedski kral Gustaw je njedźelu rano se Stockholma do Barlina pschijěł. K powitanju běschtej žo protokollowy schef, pódsanz Köster, a schwedski pódsanz of Virsen ſe wschitkimi zrjadowanymi pódkanzlerskimi sescht. Kral, kotryž w schwedskim pódkanzlerstwje bydlesche, je wjeczor wopyt němskeho presidenta pschijał, kotrehož je kral pschi žywjenju króttkim pschedwitanju w Barlinje w lapreji 1926 wopytał. Po kralowym pscheproschenju je potom němski presidént w małym kruhu w schwedskim pódkanzlerstwje wostał. Wót 9 hodźin je kral se żelesniskim cźahom do Roma dale puczował.

Minister Dehne wrócźo stupi.

Sakski smutskowny minister dr. Dehne je ministerstwu presidentej Heldej sdźělił, so žywoje sastojnstwo jako smutskowny minister stoji. Jako jeho nasledźnik **žo** dotalny němski smutskowny minister dr. Külz wobhladuje.

100 milijonska pożćonka.

Sakske knježerstwo je wobsamkło, žejmej sakonjowy nasćit wo **wutwarjenju profesorow na wědomostnych wyšo-kich schulach a sakonjow nacźišć sa wudajomnu pożćonku** 100 **milijonow hriwnow pschedpokoječ.**

Pólsko-němska kriza.

Knježerstwowa pólska telegrafowa agentura wo pschetorhnjenju wo němsko-pólskim jednanju pischa, so žo jako wězowne njemóże wobhladaś, hdyž němske knježerstwo **dla** njedowolneho pschebywanja schtyrjoch němskich stacja-**now w Pólskej němsko-pólske** jednanje **pschetorhnje.**

Wudawanje němskeho knježerstwa wo shromadnym wupokazanju němskich stacźanow ſ Pólskeje je wěrje njepodobne, sa to njemóže žo žanych dopokazow podaś a njemóże tehodla wobstaś. Napschećžo temu ma žo na to pokazaś, so žo němske knježerstwo psche **někotrym** cźasom njeje wottraschiło dało, něhdźe 25 000 pólskich dźěłacźerjow, kotrjž žu w Němskej hižo dołhi cźaš sažydleni ſ hromadami ſ Němskeje wupokazaju.

Warschawske knježerstwo na położenje směrom shladuje. Wono mění, so žo jednanje njeje dospołnje pschetorhło, njedźiwajcy teho dyrbja žo blížše dny pólsay wotpósłanzy se Barlina wotwołaś. Potrjechowanik pólskeho knježerstwa pschi jednanjach wo pólsko-němskim srěčenju, dr. Praźynski, kotryž wot někotrych dnjow we Warschawje pschebywa, **žo bjes** komdźenja do Barlina wrócźi, so by hnydom pschedźydze němskich sastupjerjow, dr. Lewalbej, wotmołwił.

Njepodźěschenje dowolnosće ſ pschebywanju sa schtyrjoch sastojnikow schlesyskeje male je żelesniźy akcijoweho towarstwa ma žo, kaž je žo někto słonito, selharnej rospra-wje pólskeho direktora małeje żelesniźy pschipiśaczki. Pódła teho je žo swěźćiło, so je towarstwowy pólski direktor tole pismo **žam** podpisał a bjes wědomosće druhich wo-žobow wotpósłał. Dokelž pak dyrbja pismo, kotrež towarstwo wudawa, ſ dwěmaj njemonaj podpisane być, njeje žo pólski direktor pschedpisma dźerżał. Měru dawaju sastojnizy praja, so žu hakle někotre wo pismje słonili. Dla podźěschenja dowoleneho pschebywanja bě němski pósłanz we Warschawje ſ ministerskim měšterskedźydu Bartlom pojednał. Tón žłubi, so schlesyskemu wójwodze do Warschawy pschińcź da, so by žo ſ nim wo wězy rozwěcźał. Bartel teź praji, so žu jemu wupokazanja pschećiwne. Dwaj dnjej pozdźišco pak wón němskemu pósłanej spóźeli, so w należnosći schtyrjoch sastojnikow njemóże niczo wjazy cźiniś, tola je žo tym schtyrjom Němcam dowolnosć ke pschebywanju wo tydźeń podźěschiła. Po wšěm žadaju žo Warschawske knježerstwo boji. so ſ dalschim podźěschenjom dowolnosće ſ pschebywanju stejiśchcźo schlesyskeho wójwodu wotschaże, dokelž žo wo pschinjwitźowarja Pilsudskeho jedna, kotryž je prawizynym stronam njespodobny.

Němsko-cźeske hospodarskowe jednanja.

Němsko-cźeske hospodarskowe jednanja pschihodnje pokraczuja. Pschichtawk wo najwjetšich lězničnach pschi pschewoźnym prawje je žo hižo rosprajił. Wo łódźnistwje žo němsko-cźesći namjet wudźěła. Pschi żelesniskich tarifnych pacźišnach prózuja žo, wjasomne rozdźěle pschi wobličenju wotstronicź. Pschichodny tydźeń budźe žo wo sajdźeńskim pschichtawku a wo małym namjesnym wobkhadźe jednacź.

Sakasanje wojeńskich powěsćow w Cźěskoslowakiji.

Knježerstwowe nowiny žu wosjerjenje ministerstwa sa narodne sakitanje wocźišćekale, po kotrymž je sakšane, **wojeńske powěsće na podstawu § 23 sakona ſ schkitanju republiki rosscherjeć.** Pod sakasanju šćuchcza 1. Powěsće wo pschihotach an aprawach, **kotrež mobilisaziju** cźeskoslowakskeho wójska nastupaju. 2. Powěsće wo pschihotach ke wobaranju pschećiwo létadłam. 3. Powěsće wo pschiprawach, dźele a nahromadach w brónjowych, wuhotowanjowych a munizijskich składach a pólberowych magazinach. 4. Powěsće wo pschihotowanym sajwdźenju nowych wojowodow. 5. Powěsće wo podawanju wójnskeho materiala sa cźeskoslowakiske wójsko a jeho swjaskarjow. Tele postajenja sa powěsće njepłacźa, kotrež nowinsta słužba ministerstwa sa narodne sakitanje ſ rozscherjenju podawa.

Přećiwo komu so italska bróni?

Londonski „Daily Herald“ je dźiwanje sbudźaju powěsć wo italskim bronjenju wossewiš. We municijskich dźěłarnjach w Hornjej Italšce w posledním cźasu je wschěmi mozami dźěłaju a prasća žo, pschećiwo komu žo tole wudźěłanje brónjow a munizije měri. Tak je žo arsenal w Romje, kotryž je wot léta 1918 sawrjeny był, sašo wotewrił. Munizijske dźěłarnje w Pinczenju žu bohrike sfasanteri dostałe. Pola wulkeje brónjoweje firmy w Mailandźe je knježerstwo pódła hobrschich hromadow brónjow maschinste tšélby a tanki skasało. „Daily Herald“ měni, so tale spodźiwna dźěławosć sawdźeje satkowanju měra we krajach wokoło žrjedźoseminskeho morja njeskuži.

Zjězd přećiwo potłóčenju kolonialnych ludow.

Sjěźd pschećiwo potłóčenju kolonialnych ludow we Brüsselu je njedźelu pod pschedźydstwom Mohameda Hetaja (ſ hollandskeje Indiskeje) pospjedźenje měł. Finman, sekretar swjaska transportiskich dźěłacźerjow praji, so je **generalny straik k łešschemu Chiny** nětkole njemóžny, dokelž žo njejžu trěbne pschihoty cźinite. Tola njedźiwajcy teho dyrbi žo generalny straik ſ wutworjenjom jenotneje fronty wschitkich běłych, žołtych a cźornych dźěłacźerjow pschihotowaś. **Ledebour** Finmenej wotmołwjejo praji, so dyrbi sjěź snajmjenjscha wobsamknuś, so dyrbjeli dźěłacźerjo tódomu transportej wojakow a munizije do Chiny sadźěwaś. President Ledebourej žłowo wja, dokelž na wjeczornym rěcźišćim sapjšu njeslejesche. Ledebourowy protest njeměješe wuspěcha. Sa to mišj. Willkinsonej rěcźesche, jendźelska wotpósłana, kotraž praji, so žebi **jendźelšzy dźě-łacźerjo nětkole njemóža ani generalneho straika ani transportiskeho straika dowolicź** a kedźbliwosć na poražene hórniskeho straika a na to wobroczi, so žu nětkole tři miliony dźěłacźerjow bjes dźěła.

Sastupjeć wschoindiskeho narodneho sjěźda, Jawahar Lol Nehru, praji: **„My Judojo budźenny po pschiładze Chinesow cźinicź.** Tele žłowa najbóle Chinesow saplomjenichu, kotrjž lubjachu, so budża Judam pschi jich wuswobodźeńskim wojowanju pomhacź. Cźornuchojo ſ polodnischeje Afriki pschipowědźichu, so jich krajenju wotucza a so budża pschećiwo Jendźelskej wojowacź.

Wójna w Chinje.

Bitwa pola Hangcźawa.

W chineskej wójnje žo po źiacu rošudna bitwa wo Hangcźaw, najwažnische chinese město pódła Shanghaia, a sice wo posledne wobwjerdźenje psched Shanghaiom, mjes Kantonskim a Sunczuanfangowym wójskom ſ wulkej njemdrosću bije. Po wěrtu hódnych powěsćach je žo bitwa najprjedy ſ dobyżom Sunczuanfanga rošsudźiła. Diwisije generala Pei Paoschenga, Sunczuangowcho nižscheho generala, žu pjeza Kantonske wójsko hač na hórki psched městom wrócźo cźišće. Tu je Kantonske wójsko tšélne hrjebje wutwarjało, žiwoje stejiśchcźo wobtwjerdźiłe a cźeźdźa wot tam nowu napschećiwnu offensiwu cźiniła. S je je spocźatkom žo kóždu hodźinu liczi.

Wšyke powěsće praja, so je bitwa najnjemdrischa a najkrewawischa zyłeje wobhdlerskeje wójny. Na woběmaj stronomaj su tyžaze padnyle abo žo sranile. Wšyke khorowanje w Hangcźawje žu pschepjelnjene.

Pšeni jendźelšzy wojazy w Shanghaiu.

Pšeni wojazy, kotrjž žu ſ Jendźelskeje wotjeli, mjes nimi druhi Gloncestershiresti regiment, žu njedźelu tu dojeli a žu žo w pschihotowanych barakach samjeschili. Witkrajenju žu wojakowi ſ wulkim sahorjenjom powitali, mjes tym so žo chineske wobhdlerstwo wrócźo njeczeje.

Jendźelsko-chineske dojednanja wo Hankawskim jendźelskim žydlesćicźu.

S japanskeho žórła žo Londonskim nowinam powoł, so staj žo jendźelski sastupjeć Malley a Cźen wo jendźelskim žydlesćicźu w Hankawje dojednałoj. Na podkožu jendźelskich stamjetow, žo chinesko-europiske gmejnske sarjadnistwo a jenake dawdźěwanje wschitkich w žydlesćicźu bydlacych Chinesow a Jendźelcźanow sajwdźeje.

Chinesti protest pola Swjatka Ludow.

Chineski pósłanz Chaob Finchu stajny sastupjeć we Swjatku Ludow a žohnusławu radny Swjatka Ludow w Genfu je nowinskim sastupjerjam pižonnu sdźělenku pósłał, we kotrejž wotpósłanje 20 000 jendźelskich wojakow, wójnskich łódźow, podmórskich cźołmow a létadłow do Chiny sažu-dźuje.

13. porjadna krajna synoda.

W Drježdźanach, 14. februara 1927.

Swjatk ličhesćijanskich Sarschich wo to prošu, so by žo wot zyrkwineje **wyschnoscze pola** ministerstwa wo ta prošyło, so bychu žo w schulach sašo zyrkwine hłoby a duchowne spěwy wucźiłe. Wěsta wěc je, so žo wone pschezo bóle zhubjaju. Wošady dyrbjale źrědki wucźišnyc, so mohło žo wošebite swucźowanje sa zyrkwine spěwy sawjesć. Kantorojo žo prosca, so bychu swucźowanja sa mału mšu abo darmo sdźělowali, hdyž naboženske wucźba wobstoji, kaž to w nałichi wošadach je, šmdźa žo zyrkwine kérluske wuźicź. Synoda žo sa to wuprajł, so by žo kultušowe ministerstwo k tomu pohnuło, so by pschi wuradźowanju noweho plana na tafle žadanje dźiwało.

We wjele wošadach wjazy baby dźěrżatka ke ličhesće-rizy njenoscha, **ale macźerje žame, dokelž žu baby hubje**

l zyrtwje wustupike. Prósťwa žo wupraji, so by zyrtwina wyšhnosćj žo wo to prózowała, so by žo tajke waschnje k porjadej posćbynyło. Sa nak Sserbow to trjeba njeje; bjakowano Bohu nasche maćerze swoje dźećatka jako njedźelnizny k tomu Knjesej nosćha a žame sa žebje jeho žohnowanje wuprosćhuja. Tole dobre waschnje Sserbow dyrbi žo sa zyku krajnu zyrtkej sawjesćj. Też wo tym žo rěčeśche, hać šmóže žo njemandźelske maćerze pozohnowaćj. Někotśi knjeza žo sa to wupraśichu.

Tajny rada dr. Hedrich rosprawješche wo namjeze dokhodow a wudawkow. Dokhodow je 7 414 640 hriwnow. K tomu 1 185 000 hr. pschinoschuje; w tutej sumje žu wopschijate 350 000 hr. k tsdam duchownych a 309 743 hr. sa duchownych a zyrkwinsch sastojnikow sa wupadnjene stolśe dokhody (Stolaeblihren). Zyrkwiny dawś ma 6 206 948 hr. wunioscj, hdyž žo kaž hać dotal 4 proz. dokhodneho dawka žbira. Rosprawjeć wupraji, so ma nadźiju, so lěpśe cźasy pschitidu. W běhu léta budźe stat zyrkwi miltjony wuskaćiecj. Potom šnano žo dawanśe prawo wot stata pschemény, so budźe móžno, zyrkwiny dawk też druhim hać dokhodnemu dawkej pschirahnjeć.

Sakoń sa zyrkwinske dawti so druhi raz wuradźowaśche. Wśele žo rěčeśche wo liczbje termitow zyrkwinskeho dawka. Napośledku pschi sakońtim postajenju wośta, so ma konsistorstwo termije postajeć. Druhe pschemény enja žo njenamjetowachu. Sakoń žo jenohłósnje pschijja.

Knjes Eisenschmidt rosprawješche wo namakowanju synodny k wulkostatnemu sakonju wo schkofiscśijanskich schulach. Wón wupraji, so je šwježelaze, so chze němske knjezerstwo tajki sakoń wudaćj a wupraji, so žebi synoda žada, so by knjezerstwo swoje slubowanje dopjelnikło, so by nabožinska nusa starschich, dźeći a wuczerjow pschestała. Namakowanje ma žo tak:

„Synoda ewangelik. krajneje zyrkwje w Sakskej wita rosprawu němskeho knjezerstwa wot 3. februara 1927, w kotrejž wona wusmaje, so je nascha dźensnischa kultura k schescśijanskeho sakožka wurostka, a dyrbi žo s tuteje role duch němskeho ludstwa pschez sašo wobnowiść a so dyrbja tajke mjezle swoje wukonjenje dostaćj w statnym schulskim sakonju, kiž žo bórzy wuda.— Synoda woczakuje, so žo pschipowědźenu sakoń tak chętsje hać móžno wuda, kiž po złowje a smrokle němskeje wustawy swobodu šwědomja a prawa starschich sakhowa a nabožeństwu wuczbu w pschesjenosći je sašadami zyrkwje nasebaćj nahladowarstwa stata sawěsći.

Synoda woczakuje, so bychu mjes schulemi, kiž maja žo postajiś k runnym prawom po němskej wustawje, też schule schescśijanskich wérnowuznaćow bnke. Wobkebite schulske wobstejnosće nascheho kraja wokaja, mohł rjec, sa wulkostatnym sakonju, po kotrymž bu žo psches krajne sakonje rosbita evangelska schula sako postajika. Synoda je w tutym žadaniu z wulkej wjetschinu evangelskeho ludu pschesjene, hdyž šebi evangelske schule žada. Synoda prošy krajne kontrolstwo, so by tuto namakowanje hnndom němskemu knjezerstwu pschepodała a w pschihódnym waschniu powschitkownje wotsewitko."

Knjes zyrkwiny rada Hilbert Korśeśche na njedostatk bohošłowzow, t. r. pschihodnych duchownych. Winow ja to je wjele; jena je, so ko liczba humanitnitskich gymnasiow pomjenscha. S wětkotću smy shonili, so Budyschki gymnasij humanitniki wostanje, tuž móža so naschi, też šerbšzy, hóšzu tu na duchownike studowanje pschihotowa . Knjes prof. Wólmer skorši, kak hubjenje šrjedźenje sch .le šwojich wuczomzow sa universitu pschihotuja.

Hanźka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 15. februara.

* 1818 w Čěčkecach Jan Pětr Jordan, jedyn z najzasłužbnischich serbskich wótčincow, kiž je nowe Serbstwo sobu twaril, wuda rěčnicu, a pśeni serbski tydźenik „Jutrnička".

Caledź budź pčołka
pilna a swórna,
wukonjej służbu
w spokojnosći.
W kóždym knjez domje
hosćinosć wérna.
Khudy jón žohnuj
w dźakownosći.

Jakub Sewčik.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +4. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —3, thermometer w nozy —3. Po powěsćach wjedrainjow wulkeho pscheménjenja wjedra njeje sastupi. Zyła šrjedźna Europa šteji pod knjezerstwom šylneje wyschiny. Jenož je wjeczora Jendźelskeje a w dalokej pokrozy nizyny nimo cźahaja. Mjes tym, so skoro žaneho šnéha nimamy, sarkhadźowachu nimale 2 njedźeli pospschi w Japanskej žnéha padnyło. — Jutše šrjedu je pokuj mězacźk. Pschedźenja staja pschi jasnym wjedrje šymu. — Stónćko sthada 7,18 hodź. a khowa so 5,12 hodź. Mězacźk sthadźa pop. 4,55 hodź. a khowa so rano 7,33 hodź.

— **Margarina sa dźěłonjemkerjow** rotedawa so pjatk, 18. februara 1927 na sćěhowazymaj mětnomaj: Pola mějićela wobkhoda Jana Alberta na Kotolicy hajny 28 a pola pschekupza Ewalda Jacoba na Wulkej Bratrowskej hajny 6.

— **W Sakskej ludowego žarowańskeho dnja njebudze.** Sakske knjezerstwo je wobsamkło, so za šwobodny stat Sakslu wěšty dźeń léta 1927 njepostaji, kiž měł sa powschitkowny ludowy žarowański dźeń płaćiś, dóniž njeje je jakonjom powschitkowny žarowański dźeń sa zyłu Němsku postajeny.

— **Pscheménjenje jězdneho plana.** Želesniśi wobkhodny hamt w Torgawje nam sćěhowaze jbšli: Hdyž so nowy lećźny jězdny plan sawjedźe, kiž wot 15. meje t. l. płaćí, so na cźarje mjes Kulowom a Wojerezami, schtoż drje je tak wjele kaž wěste, we jězdnym planje wobnowjenych cźahow sćěhowazej pscheménjeni stanjetej: Rańschi cźah 2712, kiž nětle z Kulowa 6,11 hodź. jězdźi a do Wojerez 6,25 hodź. pschihadźa, so wot 15. meje tak dale pschepokoji, so móža pucźowazy we Wojerezach pschisamknjenje k wobnowjenemu cźahej do Bukowa a Kamjenza derje dosćahnuś. Tak budze potom móžno, z Kulowa wob dźeń do Kamjenza a wróćo jěć. Sa wojerze schulerjow a dźěłacerjow mjes Kulowom a Wojerezami mot šamknjeneho dnja tak mjenowany schulski cźah po nětkim jeśehowazym planje pojědze: z Kulowa nětkle 6,56 hodź., do Wojerez 7,10 hodź., tak so je też pschisamknjenje k wobnowjenemu cźahej cźo. 666 do Ruhlanda šwésene. S pschewjedźenjom tutoho ważneho pscheménjenja so hižo wotpsrajene pschecze wobwěsćerstwa Kulowa a wokolinu dopjelni. Tak hy derje bylo, hdyž bychu wobwěsćerjo pschihótne nowe pschiprawy prawje jara wužiwali.

— **Wo pschešadźenju starschich schtomow.** Jadne schtomy a tajke, kiž so cźešy pschešadźecj dawaju, móženy pschi pschimanju podpjerać, hdyž je sa to pschihotujemy. To pak so takle stanje: Léto prjedy ako hišchcze sajźcho wokolo schtoma w dalokosći, kotraž je sa schtom pschihódna, nětkle 50 zent. hluboki a zent. schéroki pschirowcźk murjowamy. Wšitke so pschecźiwjaze koruschki maju so pscherjeć. Potom ma so pschirowcźk sajźo sanjetacź, pschi tom pak dyrbi so semja s krótkim hrojom smšchecź. Pochowy hrój so sa to najlépje pschihódźi, dokelž cźenke koruschki pšches wlózne pochowe ruschki rosću a je pschi pschešadźenju bjerza. Sa léto na wotrěsnjenych korjenjowych kónzach zyke hnědka cźenkich koruschkow narostu, z kotrymiž je nětdyschi pschirowcźk zyle pschecźehnjeny. Małych koruschkow je cźim wjazy, cźim waźnischa je so semja w běhu léca bjerźała. Pschihotowanje schtomow k pschešadźenju móže ko w symje a w lécze stacź. Najpschihódnischi cźaš sa to je pschezo psched wubiwanjom schtomow.

— **S kolom cźežko padnył** je sandźelu šobotu popołdnju wotko 2 hodź. kokojšdny, kiž z Makeho Wjeselowa. pschijědze, bliško zhybelnicze pschi dróhy do Makeho Wjeselowa. Najkerje je jeho njemóz jasała. Wón je khćeo cźežko na hłowje tranl, šebi muoły stschaže a so šmutkach cźežko wobschkodźi. Se šanitetnym autom Cźetwjenecho Kschiża dowjesechu šnjeśobożeneho do Mésćeczanjeke khorownje.

S **Hněwšza.** Sjawny pucź z Hněwšza do Delnjeje Hórki so dla nazypowanja na Hněwšczanjskich honach wot 15. februara hać do 14. měrza šamrěć. Jědny wobchad pokasuje so na Bórk abo Khwaczicy.

Z Radworja. Sotra našeho wustawa, Brigitta, bě wot hód had do kónc januara na kursu k mištrcy we šiću" w Bytomju we Hornjošlezyskej pobyła. Kursus wotmětwachu wučerjo přemysłoweje komory tam, kotřiž hodźiny dawachu samo hać do wječor 10 hodź. Pruhowanje na mištrski titul złoži sotra 28. januara před knježeństwowej komisiju překupskeje komory w Opolu a to z „khwalbu". Za zhotowjeny „mištrski kruch" pak dosta wuswědčenje, „jara dobre". Sotra běše jenička, kotraž je zo Sakskeje tole pruhowanje činiła a je drje też prěnja naša woprawdźita „mištrka" w šiću. Zarjadnistwo wustawa sotrow w Radworju je přecy, njelutujo teh wjetšich wudawkow, wšu ważnosć na to kładło, zo by sotra, kotraž hižo wjacy lět w tudomnej holčej pokročnej šuli we warjenju, šiću a w druhich za naše wotrosćace hospodarstwach je dźe też prěnja naša woprawdźita „mištrka" w šiću. Zarjadnistwo wustawa sotrow w Radworju je přecy, njelutujo teh wjetšich wudawkow, wšu ważnosć na to kładło, zo by sotra, kotraž hižo wjacy lět w tudomnej holčej pokročnej šuli we warjenju, šiću a w druhich za naše wotrosćace hospodarstwach je maćerje nuzuje trěbnych předmjetach wuči, też tole za naš přichod wěrnje spomožne dokonjeć móhła, a je před wyšnosću z česću wobstała. Je to spokojace dosćěinjenje za zarjadniśtwo, zo je wosebje tež wokrjesny šulski rada tele wudospołnjenje sotry z wjele wjeselom pokhwalił. Snadź też, nětko hdyž sotra wšě holcy našeje šule w šiću wuwućuje, tudomne šulske předstejićerstwo dla waznosće tutych nadawkow za holću młodosć w rjanej rumnej nowej šuli, jeli někak móžno, jenu jetwu po nowočasnem žadanju připrawi a oyle tymle zaměram připokaže. Mištrskej sotře pak přejemy wjele zboža a Božeho žohnowanja do dalšcho dźěła.

S **Rakeż.** Sćwój słoty kwaš šwjeżeśchtaj tu jadnjenu šrjedu Schibarjez mandźelkaj. Wošadny duchowny, knjes farar Niota, jubilarowu šobotu domach požohnowa. Mandźelski August Schibar, kiž tele dny tež šwój 50-letny jubilej jako hatny dźěłaćeŕ na Rakeczanskim knježim dworje šwjeśeśche, je hišchcze cźiły a šrowy, mjes tym so jeho mandźelka wjazy zyle šrowa njeje. S tutej pschicźinu jeju faraŕ njemóžeśche w zyrkwi pożohnowaś. Wobaj jubilaraj stejitaj w 74. lécze žiwjenja.

S **Delnjeho Wujeżda.** Sandźenu šobotu wojśerwitowany, so je tudomny kubleŕ Danneberg wumrěł. S druheje strony dostanjemy powěsć, so wón njedź Sserb a so tež tehodła njemóžeśche je šobustawom herbitkeho towarstwa „Sahrodki" bycź. Sserbitke towarstwo tež ženje žanych pociakow k njemu nětko njeje.

S **Trjebjenz.** Njedźelu 13. małeho rožka šnjesłoh bliško nascheje wěže auto dla njekedźbliwoscje motorowego koleŕarja. Wot Lubija pschijědźo, wjednik auta dale Trjebjenz motorowego koleŕarja doścahny, kiž bě šebi je knježnu še „Stoleho kucza" pola Buśez sunlerał. Mlodeho cźłowjeka bjeśłarostnje na šwojim cźahnym nowym kole jedźešchtaj a njewobkedźbowaschtaj, so žo auto bliši, šwjerunješ wjednik auta trubješche. Pschezo pomałšho wjeczahu so koleśa motorskeho kola a pachołk staji šiło nosa na šemju, so by, kaž so šdasche šastał. Wjednik auta mjenujesche, so koleśaŕ nětk wopraudźe šastanje a chyšche jo na šwoju winu wincź. Tola w šamnym wokomiku wumyšli šebi koleśaŕ, šwoje koło wošrjedź dróhi wróćiś. Mjes tym pak bě auto tak blisko, so dyrbješche mlodeho cźłowjeka pschejěź. Wjednik wušpina šwój wós w pschednim wokomiku, še wschej mozu cźišny wobšidło wokolo a wukhowa tak mlodeju cźłowjeku psched šuštym cźežkim kranjenjom, šnadź psched šmjerću. Jemu šamemu pak žo hórje šendźe. Pschi sadnim kole puknu žo

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

37] (Pokraczowanje.)

Knjeni Odinzowa wobroći šo lohka hlowu. „Kak móżeše, žo takle praščeš, cźehodła? Njelubi dha žo Wam pola nje? Abo myślize-li, so sa Wami tu nichtó žedźicj njebudźe?"

„Wo tom wschak žym ja pschešwědčeny."

Knjeni Odinzowa khwilku njeleżeśche. „To wschak Wy podarmo myślicze. Sdy'a, ja Wam njewěrju. Wy njemóżeze to tola waźnje mónicj." Basarow žo njerypny. „Evgenij Vaśilijicź, cźehodła Wy njeležicze?"

„Haj šchto dha mam Wam rjeź? Ludźi parowacź žyła trjeba njeje, a mje dozyła niz.

„Cźehodła też to?" — — — — — —

„Ja žym tola twjerdy, njesajimawy cźłowjek. Njewěm po hubje rěčeźeć."

„Wy chzeze traschi někajki kompliment błyschecź, Evgenij Vaśilijevicź?"

„To njejžym šwuczeny. Njewěšze dha Wy žama, so je mi pycharśta strona žiwjenja zuša, ta stronka, kotruž šebi Wy tak wažicze?"

Knjeni Odinzowa šakužny žo do rózka žwojeho rubischka. „Wyślicze šebi, šchtoż chzeze, ale mi budże žo wotkludźicź, hdyž Wy wotjědźeze."

„Arkadij tu tola wostanje," pschijipomni Basarow.

Knjeni Odinzowa šeschmy z lohka z ramjenjomaj. „Mi budże wostudło," wospjetowaschе wona.

„Wopraudźe? Na lóždy pad ta wostuda dolho tracź njebudźe."

„Cźehodła Wy šebi to myślicze?"

„Tohodła, dokelž šcźe Wy žama prajita, so žo Wam jeno tehdy wostudźi, hdyž žo Wam Waš porjadk kašy. Wy šeźe šebi žiwoje žiwjenje tak dospołnje prawidłowanje šarjadowała, so w nim nima města ani wostudłosći, ani žedźenje ani nětkajke cźežke myšle abo šaćuća."

„Wy potajkim maceje sa to, so žym ja dojpołna, — to rěka, so žym ja šebi žwoje žiwjenje tak porjadnje šawjedła?"

„Ło so wě! Tu na pschikkad: sa něschto njeniešchinow budźe dźeśaczich bicź, a ja hižo do cźaśa wěm, so Wy nje porčerpicze ....."

„Nó, njepočerju, Evgenij Vaśilijicź. Wy móżeźe tu wostaćź. Wocźinicze tuto wokno .... mje něschto duży."

Basarow šlauh a wocźini wokno. To na jene bobo a s wotmachom žo wotewri .... Wón njebě wocźakował, so žo wono da tak lohko wocźiniś, jeho rusi pschi tom šatschepotašchtej. Cźěnno, mjeńka nóz šhladowaśche do jitwy, še žwojim nimale cźornym njebjom, še zunjo šhumjazymi schtomami a s cźerśtweju wónju žwobodneho, cźišteho powětra.

„Buśchcze šawěšchi dese a pożwiśce žo," rjekny Odinzowa. „Ja bych s Wami chzyła prjedy, hać wotjědźeźe, trochu pobjeżadowacź. Powědaźicze mi něschto wo žebi šamom; Wy ženje wo šebi njerěcźiśe."

„Ja žo prózuju, s Wami wo wuzitnych wěcach rěcźecź, Anna Sergejewna.

„Wy šeźe jara škromny .... Ale ja bych chzyła rada něschto wo Was šhonicź, wo Waschim nanje, kotrehož dla Wy naš wopuschcźeśćze."

„Cźehodła też to wona rěcźi tajkele hłowa?" pomyšli Basarow. „To wschak wšcho njeje nicžo šajimawe," praji wón wótśe, wošebje ja Was my šmy jednori cźemni ludźo ....."

„A ja žym po Waschim ménjenju aristokratka."

Basarow pohladny na Odinzowu. — „Haj," rjekny wón s njemałym borašom.

Wona žo wuśmějewny. „Ja widźu, so mje Wy malo znajeeze, hačrunješ wobkrućujeeze, so žu wšchitkjy ludźo na žo podobni, a so njeje hódnje, sich šrudowacź. Ja Wam raš wo žwojim žiwjenju něschto wupowědam .... ale Wy rospraujeśeze ni najprjedy wo žwojim.

„Ja Was malo znaju," wospjetowaschе Basarow. „Móže bycź, Wy maceje prawje; móże bycź, so je lóždy cźłowjek woprawdźe — hudaricźko. Haj, to je wěrno, trjebaš Wo na pich.: Wy šaluješe žo towarschnoše, wona waš wobcźeźuje, — a tola pscheproschujeźe k šebi na pschebywanje dweju šindentow. Cźehodła Wy, s Waschim rosumom, je Waschej kraśnoši šcźe Wy na wšu žiwa?"

„Kak? Schta šcźe Wy tu runje rjekł?" žiwje šawola Odinzowa! „S mojej .... kraśnoścju?"

Basarow žo pohmuri. „To je wschto jene," šabórbota wón, „ja chzych rjeź, so njerozumiju prawje tomu, cźehodła šcźe žo Wy we wšy šahnéžbika?"

„Wy to njerozumjiśeźe? Wy pak dyrbicźe šebi to na nékajke waschnje wušajśicź."

„Haj, ja mam ja to, so Wy tohodła na jenom městnje wostawacźe, dokelž šcźe jara šapleśćena, so šcźe šwucźena, komfort lubowacź — a dokelž je Wam to drudze wschitko wscho jene."

Knjeni Odinzowa žo šaso wušmja. „Wy potajkim na žadyn pad njechcźeze pschidźacź, so bychj šamohła s nějžim žo šaworicź."

Basarow špohladny na nju s wot beleka horje. —

S wěstjonošcźu — mojedła: ale hinak niž."

„Woprawdźe? Nó, nětko ja rozumiju, cźehodła šwoj mój tak pschešejednaj; wschako šcźe Wy Wy tajki kaž ja."

„Mój — pschešejednaj?" hłucko šaborbota Basarow.

„Haj! .... ja wschak žym šabyła, so chzeze Wy wotjěcź." Basarow šlauh. Lampa šwěcźeśche žo błuko wokrjesdź počźemnjeneje s dobrej wónju napschejnjenej jitwu. Pšches šawěšchi, tu a tam žo pohibowaju, šadźiwaśće rosnowolna cźerśtwośćz a da žo žlyšchecź potajne šchepotanje nocy. Odinzowa njehnu žo ani s jenicźkim šlawcźkom, ale po nécźim šmogowa žo jeje tajne rožhorjenje... Wono šchi li žo też Basarowu. Wón wuwědomi šebi nadobo, so je šamulkł s nłodej a jara rjanej žónšlej hromadže...

„Hdže Wy chzeze?" wopraschа žo wona šwaba.

Wón nicžo njewotmołwi, a puschcźi žo na štólcź.

(Pokraczowanje šeźehuje.)

swobruck, muj sbuk mós nad wosom a prazny na lewym boku bróht do schtoma, pschi tym so wós tydero wobschkodzi. Sónczinje sajdże prekt psches bróhu a na prawym boku mjes schtomom a hromadu kamjent do pschérowa. Schkleizy so pschi tajchich morskach rosbichu a mitskażdlazy so tranichu. Auto bydzieschtaj sylnjej konjez se pschérowa sczahnyc. Wobschkodzene sadnje kolo so se nowym narunu a na to jedseische auto dale. Jako to pótzaj sa mjenami praischesche, shonichmy, to bychu kajeja je Zitawy. Dsiwnje, so maja Zitawjazy pola nasz tekto mjeshoza, pschetoż tuto sujesbożenje pschidze tjecze blizko Trejcjeraj, kiż bésche Zitawczanow potrjechiko. Ludzo pad dyrbjeli tola kedżbliwischi bycz a njedyrbjeli stajnje wjchu winu wjednikam awtow dawacz.

S **Njesdaschcz.** Sjawny pucz j Bécżiz do Makeje Prahi (tak mjenowana Biskopska hora) so dla nasypowanja na Njesdaschanskich honach wot 15. februara hacz do 8. mérza t. l. sawrć. Jédny wobkhad pokasuje so na Njesdaschczy.

S **Huski.** Sobotu pósta jedyn tudomny zjiwnoscżer swoju 14 létnu dzowku, kotraż hischcże do schule khodzi, j kolom do Budyschzina. Na Budyschzisko-Wjasonskej drohi njedaloko Dżéwjorjej pschijdże ji nékaże Wélmy kokrjesnowy napschecżo, kiż holzu sadżerża. Wón ji wudawasche, so je kriminalny sastojnik a holzu napiża, dokelż na muzajzym kole jédseische, schtoż je po jeho wudawanju kruce sakasane. Mjesnaty je so holzu wuwopraschat, kak réka a j wotkal je. Holza njeje smékla wizazy j kolom jéż. Wón je ju pschi do Budyschzina pschewodkat, je kofej skakat, kiż je holza saplackjez dyrbjoka. Jako bé so nékt wjeczor pschibliżił, je njesnaty holzu po mokopuczazych do Dejmjan pschewodżecz chcył a je ju w kekkach pola Druzkez wumozowat. Holza je hakle wjeczor wokolo 9 hod. domoj pschischła. Mjesnaty je był pjecża pjeń, selene manchestrske khokowy wobleczeny a kulejty tłobuk j njerom na hlowje mél. Schtóż może nékcho blizsche two nim sdżélicz, njech jo Budyschzikej kriminalnej policiji abo Husczanskemu żandarmej wojżewi.

S **Préczez** (Sarnitanje za telefonowanje.) 1. januara 1927 k Préczeczanskej telefonowej pospdkowanjni (Vermittlungsstelle) wjazu hacz 50 sjownych pschisamknjenjow nizkulischesche. Po § 16. II. wotrékk 4. telefonowanskeho porjada f 21. junija 1924 ma so tohodla wot 1. haprelje 1927 sa tózde sjownje pschisamknjenje mésjazniże jenoż hischcże sinajmjenischa sarunanje sa 20 wsejnych rjeczenjow (Ortsgespräche) placzicz.

Z **Miłoćic.** Każ w druhich wsach, tak zaběra so tez naša wjes ze reparaciju, t. r. z hromadu-kladżenjom polow. Hizo pred létom je so zhromadżizna powolała a to na namjet nékotrych burow. Tez nékotri wokolni mjeńši wobsedżerjo tomu pschihłosowachu. Ale wélacy wjesni zjiwnoscżerjo so tutomu predewzaću spjećowachu. Tuż sej ludzo myslachu, zo je wécy hižo k rowu wozwonjene. Tola nawopak. Njedawno wotmé so wospjet posedżenje, na kotreż so ze wokolnikom preprosowaše. Naprećiwnosć mjeńšich wjesnych wobsedżerjow njebéše so mjez tym zlohnyła, skérje priwótrjła. To bé ze wšelakich wótrych słowow słyšeć, kotreż so w nim prajachu. Dokolż so reparacija po liżbje hłosow njeložuje, ale po leżownostnych jenotach (Grundeinheiten), dha tez ći, kotriż su reparaciju namjotowali, swoje predewzaće preciśachu. Tuż budu mjeńši wobsedżerjo do toho zwolić dyrbjeć, kotriż su z wulkej prócu a pilnosću swoje pólka wobdżélali a wisaja z kóždej nitku swojeje wutroby na swojim namrćwstwje. Tak so wéc z wótrej rozhorjonosću dale pleće. Jako předsyda tutoho družstwa wuzwoli so k. mésćanosta Wornać, za pokładnika k. hospodarski pomocnik Pjech, za prisydnikow kk. Swórca, Šérak a nékotri druzy. Wšelacy wumérjerjo so namjetowachu. Dokelż knjeżerstwo dżewjeć dżesatkow (%10) wudawkow za wumérjenje njese, budże drje wono tutych ludzi postajić. Miłoćanska woda (Jawora) budże drje so zdżéla přepołožić, nowe pólne puće so wutwarić dyrbjeć. Wécka móże wézo rjanu hromadku pjenjez spózerać. Po rozsudże wćeywustojnych budże reparacija na wšé 2 abo 3 léta trać. Budże-li so wšém k spokojnosći přewjeść, potom so tukhwilna rozhorjenosć zasy zlehnje.

S **Klétneho.** Dróha j Klétneho do Dyrbacha so wot 15. februara hacz do 15. mérza t. l. sawrć, dokelż ma so wurjorjedżecz. Jédny wobkhad pokasuje so na Januo.

S **Hródka.** W žuśodnym Lrigiczinym dworje żebi khrina wjele woporow żada. Njeje drje žaneho domu, w kotrymż njebychu někotre wosoby khore byle. Dyrbitaj nan a macz we kózu leżecz a domjaze hospodarstwo dyrbi žnadź jene dżécżo wobstaracz. W někotrych padach je so ke khripje sahorjenje pluzow abo druha cżéżka khorosć pschibala, so dyrbjachu khorych do thorownje dowjesecz.

Sokolski swjedżeń w Pančicach.

Pančicy, 13. maleho rózka.

Z wulkimi woporami wuhotowany swjedżeń tudomneho Sokoła je so derje poradził. Ludu bése so nadosć našło. Z wopréduka, hdyž wyšši wućeř Słodeńk w mjenje Jednoty wokoło sedmich jón wotewri, zdaše so, kaž by wulki dżél wobšérneje žurle mél próżdny wostać. Po času nawalichu so hosćo z črjódami a tak hraješe a sokoleše so před polnym domom. W swojich powitanskich słowach skorżeše drje réčnik na hubjene narodne wobstejnosće we klóstrje a jeho wokoliny. Wšédny dul bódy zastupjeny, ale ći tak mjenowani „kmaňši", kotriż sej hewak na swoje Serbstwo néšto bóz zdadża, ale w serbskemu ludej spomožnych skutkach je nihdże njewukonjeja, skérje swoje serb. swójby z cuzym duchom napjelnja a wošahnu — ći tam njebéchu. Na druhe hižo poběhnu. Zrudny raz našeho časa!

Po krótkim rozłożenju hry „Móc wéry", kotruż je k. kaplan Handrick (nětko w Lipsku) rjenje za serbske jewišco připrawił, dachu so hrajerjo hnyznać, zo su sobustawy Jasćanskeje Bjesady swoju wéc jara derje činile. Róle béchu přijomnje rozdżélene a kóždy hrajeŕ bé so do swojeje zažiwił. Tak dyrbi być, je-li ma dramatiske předstajenje soyła žaneho zmysła. Słowo nima so jenoż na deskach deklamować, ale też čink w gesće, mimicy a začuću so tołmačeć. Nochcu tu wšéch 15 hrajerjow wosebiće we swojich rólach mjenować. Kóždy je po swojich mocach k dobremu wuspéchej cyłka přinošował. Připósłuchanstwo to z wulkim dżakom kwitowaše. Też na tutom méśée dżakuje so sokolska Jednota za poskićenu pomoc. Hnujace sceny, wosebje w hustym lésu, hdżež mějachu rubježniccy swoju ćežzy přistupnu khowanku, hdżež so kapałka za swjećećom maćerjo Božeje tuleše pod hobrskimi štomami a hdżež so na posledku nimale wšitcy hrodownicy k dżakownu paćerej za wumożenje z rukow tutych złóstnikow zjednoćichu, zawostajichu hłuboki zaćišć na připósłucharjow. Wézo zajeće a wumocowanje nawjednika rubježnjeje cwólby njebéše po prawem žana přičina k směcham. Khiba dyrhješe to być wuraz wjosela, zo bu skónčnje nješkódny sčinjeny!

Samo w přestawkach mjez jednanjemi so dżéłaše, z dżéła też, zo by so časa nabyło. Tak přednjese knježa Marja Wićazec z Pančic Ćišinskeho pěseń „Serbam", hdżež swojim ródnym kruće do swédomja réči — ale hłós wołaceho w pusćinje. Pod nawjedowanjom bratra Kocora a Sefnera — sokoljo nawjećorneje Łužicy su so do zwućowanskeho wokrjesa zjednoćili — zwućowaštaj wotrjadaj na prěkušu a bradłach. Ludżo so dodźiwać njemóżachu, što wšo naši Sokoljo dokonjeja. Rjany zaćišć činješe skónčna skupina na bradłach, hišće wjetši, hdyž črjódka Sokołow w prostym z přewodom hudźby zwućowaše. Serbske kommanda su w serbskich wušach néšto nowe. Hewak smy němske zwučene. Ale serbska réč je runje tak bohata, zo móża so trébne sokolske wurazy runje tak eksaktnje wuwjesć kaž w němskej. Zdobom so réč wo rjane nowe słowa wobohaći. Ze wšeho bé dowidżeć, zo sokolska ideja też w klóstrskej wokolinje počina krućišo zakorjenić. Nowe sobnstawy su jednoće kóždy čas witane, ale nic narodne wjertawki. Sokolstwo skrućuje čéło a dušu, też narodneho ducha a chce lud k čeścowanju swojich ludowych kubłow zahorjeć. Sokolski swjedżeń je najrjeńši zaćišć na wšéch zawostajił, kotriż su hłubši zmysł narodneho prócowanja tutych młodżencow zapřimnyli. Wodnjo stejeć w napinacem dżéle a wječor swój swobodny čas woprować za nadobnu narodnu ideju — to je, štoż prosteho człowjeka wysoko staja nad hordych puzolakow. Dale tak, serbska młodźina! Na zdar!

Łužicy.

S **Kamjentnerje Wólschinki.** Wot 26. januara so dżéći w schulskej jstwě schulskeho nowowara rosywuknuja. Hacź runjeż mójeśche so jstwa jenoż nusnje pschjwarwicz, je pak roswuczowanje mógne. Bydżeże jwczeria ma so we léćje wutwaricz. Też schulska jstwa ma so dowutwaricz. Khdyžle maju so też hischcże do njeje sestajecz. Po žnjowych prózdninach drje so žyły nowotwar schulskemu swjatšej jako hotowy pschepoda.

Se **Žitawy.** (Cżežke njesbožo.) Cżežke wobkhodne njesbožo sta so žobotu popołdnju na żelejnistim pschekhodże na dróhu do Seitendorfa. Krótko po 6 hodźin wjeczor, jako dwajsche cżežiły auto Zitawskeje akc. piwarnje runje żelejnišće kolije pschejecz, pschihna w šamžnym wokomiku wožobowy cżah. Auto sajéżże se wschém wotmachom runje do lokomotiwy a rosbi so na kułi. Wjednik auta, wósty Gulich j Petersdorfa, leżeżże cżežkofranjeny se štamanym rjebłami na druhej stronje kolijow. Autowy pschewodnik, Herrmann je Zitawy, namakany je rosbitym nopom prédtu na lokomotiwje sesadu štorkacżow we womorje. Na 200 metrow daloko bé zyła wokolina j rosbitymi piwowymi schklenzami pośnyta. Wjednikej lokomotiwy bé piwowy kaschcz do hłowy slecżak, a jeho na hłowje ranik, tak so do wuhla wrócżo padny. Mjesće dwaj pschjecże telko duchapschitomnosće, so cżahowe spinadło sczahny. Na to cżah nahle sasta, schtoż mjes pasażjerami wulku hrosu wubudzi. Myślachu žebi tola, so cżah kóždy wokomik j kolijow wuskoczi, dokelż so wosy j nahłym sespinanjom j kolijow do powétra zbechachu. Wóny pschijédżechu sanitetne auta; policija, němskostatna wobora a wohnjowa wobora policżiczku prénju pomoz. Hara, hdyž cżah do auta sraty, bé tak wulka, so žebi ludżo myślachu, so je cżah j mosta do réki Nisny padnył. Mjele ludzi je na mésćnje njesboża ibéża; mjes nimi bécżu też tajzy, kotriż najprjedy za njerosbitymi polnymi piwowymi bleschemi pytachu. — Autowy wjednik, kotremuż béschtej so wobej nohy rosmjattej, je mjes tym wumrék. Mina na njesbożu so hischcże pschepytuje. Sawjera njeje pjecża sacżinjena była. Straźnik pak wobkrucża, so njeje hischcże signal k tomu mék. Jeho žu sajeli.

Posledni wjerch nad Putbuzom.

S wjerchom Franzom nad Putbuzu, kiż je w starobie 79 lét na gripu wumrék, zhubi so wjerchowski titul tych nad Putbuzu je stamjnowy. Dwójzy wobkhowa so titul j tym, so so žónstej liniji zwjedzi. Dokelż pak republika žane wjerchowske a šemjanske titule njepóžcżuje, dyrbi naplednik — bratrowy wjerch — Malte j Veltheim so sdacż, wjerch nad Putbuzom so njemjenowacż.

Jedyn je starych herbiskich wjerchow na Ranje (Rügen) béschе žrjedż 13. kéžłotka zwojenu druhorodnennu žynez Borantej knjeżitwo Podebuśt a jeno dak, z kotrehoż je so podżiskho hrabinstwo Putbuż zuwnikło, kotreż so do Waldemorskej a do danskeje linije dżéleschе. W léće 1704 wotemrě Waldemarska linija a danska nastupi jeje knjeżitwo. Tehdom béschе kupa Rana dżél Schwedskeje, štoż schesche pak k nénuškemu krałesstwu. Drabjeło na Putbuzom béchu runje tak derje němskostatni hrabjoło, kaž też schwedske. 1807 spožči jim schwedšti krał wjerchowšti titul. A hdyž po Wimkim kongresu (1815) Rana j Pschedpomorskej k Prusskej pschipadny, wobkruczi Bjedrich Wilhelm III. tehdomnischemu wjerchej Malcże nad Putbuzom jeho wjerchowšti titul.

Tutón wjerch jemrě 1854 bješe muzštich potomnikow, jeho mandżelska woschesche hacź do swojeje smjercże (1860) titul wjerchowki. Po jeje smjercżi dosta jeje wnuk Wilhelm Malte, syn jeje dżowki Klothildy, kotraż bé j hrabju Bjedrichom j Wplich wo'enjena, wjerchowski titul. Tón zawostaji jeno dżowki, j kotrejż najstarscha žo j Franzom j Beltheima, kotremuż bórzy po smjerecżi wjercha Wilhelma kéžor Wilhelm wjerchowski titul spožči.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (53 hodżinski tydżeń też za šakich metallowych dżéłacżerjow.) Nowy rosćuh w šakiej metallowej industriji je so žobotu popołdnju wuprajił, j čimuż je so hrožaze wujasnjenje wschéch metallowych dżéłacżerjow w Saškej wottstorżiło, jeli nic wuštronilo. Rozsudzenje postaji, so ma so za kóždu hodźinu, kotraż 48hodżinski tydżeń pschekahuje, 10 prozentow pschtrażka płacżicz. Dżélodawarjo maju prawo, wot póndżele hacź do pjatka wschednje jenu hodźinu dżéle dżélacż dacż, bjes toho so by wobkhodowa rada tomu swoju dowolnosć dacż trjebała. Wusamknjenje j dżéła so w Drježdżanskim, Budyschzinskim, Kamjenczanskim a Zwikawskim wokrjesu hacź do žobotu wottstorżi. W Lipsku, hdżež buchu dżélacżerjo hižo wusamknjeni, su dżélodawarjo wokrótka pschijeli. Dżélacżerjo dyrbja so hacź do 16. t. m. rosćudżicz, hacź chżeda nasponmjeny rosćuh pschiječz, heiwak nénuške dżélacżerske ministerjstwo rosćuh jako płacżazy (verbindlich) wuprajі. Rosćuh płaci hacź do 31. mérza 1928.

* S **Frittala.** (Snjeschožik.) W nozy k schtwórtkej sujeschoži na schachcże „Glückauf" w 400-meterskej hłubinje 45-létny hórnik Pawoł Richter. Nadobo so tam wuhlowa scżéna wotwali, kotraż njeschożomneho sasypny a tak cżežko rani, so w Drježdżanskej khorownji dyrbi na to wumrć.

S **Kamjenicy.** (Wólby do měšćanskeje rady.) Pschi wólbje do měšćanskeje rady dóstachu strony ležicy sasso wjetschinu. Prawe strony maja 7, lewe je 4 kommunistam 11 sydłow w nowej radże.

* S **Oberwiesenthala.** (S maskowneho bala do žujercże.) Młoda knjeżna j Kamjenicy, kotraż w Gottesgabje pschebywasche, so by so sportej wénowała, bé tu maskowny bal wopytała. Jako žo domoj do swojeho hoteła wróćiła, padny na khódbje nadobo do womory. Lékař swěćeše, so je so młoda holza sajdżoćicła. Dokelż měšćesche pjeża njeslubje w luboścži, stónczi žiwoje žiwjenje, hdyž bé do teho na maskowym balu pobyła.

* S **Freiberga.** (Wichorojte pogedżenje w měšćanskim sastupjerstwje.) Hewrjekanja nasta w poglednim pogedżenju měšćanskich sastupjerjow, dokelż bé nénuškonarodny sastupjeŕ Ranft spscherażił, so bé hospodarska strona pschi wólbje pschedbydżiła měšćanskich sastupjerjow za sozialdemokratiskeho presidenta hłosowała. Po dżéłjacżej wótrej debacże je Ranft na tśi mężazy j pogedżenjow měšćanskich sastupjerjow na sakładze 359 wotrékk 3 wusamknu. Dżéły so jemu na hamžny cżah wotczahnychu.

* S **Meerane.** (Holza, kotraż je natwojenjow dowodżaraż njemóże.) Měšćto njemóżeše dżenża je, hdyž je wo jenu holzu natwojenje hnydom j czrjódami prózuja. A tola je to w tutym padże bjes dżiwa. Każ hižo pišachmy, je khuda słužobna holza w Meerane, Marja Draxdorfez je mjenom, pjecż milijonow dollarow herbowała. K tutomu ważnemu podawkej je hischcże pišа: Marja Draxdorfez je 28 lét stara a narodži so w Lipsku. 5 lét dołho służi hižo pola réśnišćeho mišćerja Wachmanna w Meerane. Jeje namrćwstwo pokhabże wot jeneho do Ameriki wupucżowaneho muża, j mjenom Scheffelbauera w Milwaukee. Wón je j farmanu špekulowak a to, kaž so rjeka, jara słodowne. Sżyła je žebi w Ameriki w pożlednich létach wjele ludżi j kupowanjom a pschedawanjom leżownosćow wjele pjenjes saslużiło. Marja Draxdorfez je po śmaću jenicżki herba žiwojeho amerikańskeho muża. Jako powéźi mu bohatym herbśtwoje dóśta, je najprjedy zyle mérna wostała, potom pak je j radosćju pischcżała. W žiwojej służbje pak chże tak dołho wostacż, dokiż prénja rata, kotraż dyrbi so w julisju we wyšokosći 180 000 hriwnow wuplacżiż, do jeje rukow pschischła njeje. Mjes tym pak je holza hižo wschta khora, tak ju je wschécy kónczin pschesejebjuja je prosćeerstwi listami a j napraschenjemi ja żenitwu. Nékto hischcże dóstawa wschédnje na 80 listow. Wona pak je j murjerjom Josefom Raffom w Meerane žlubjena a chże žebi jeho brach, tak ruće hacź ku prénje pjenjesy dochcże. Psched klétami bé je samkarjom žlubjena. Tón pak bé ju j dżéćcżom jeho wostajił a nékto je je so sażo do Meerane wróćił a by žebi wschć porzty wobliśnył, hdy by bohatu pjeżenku hischcże dostacż mohł. Mjes jenicżkami, kotriż so nadobo stwoju lubosć k wobohatnjenej holzy namakali, ju rycżeeftuberjo, majerojo a druzy ludżo w nahładnych zastojnstwach. We proscheriskich listach żadaju žebi powischitkownje 5 hacź do 10 000 hriwnow. Ale wjele puczuja listy wschć do pajeroweho korba, runje tak kaž wschć żentwowe napraschenja. Marja Draxdorfez jeje knjeżitwo jara khwali jako dobru a dżélawu holzu. Sżiwoj cżah, hdyž bé samkar j dżéłacżom ju jeżdżo wostajił, bé žiwótna réśnišćeho mišćerja holzu k žebi wóla a holza je ji to że žwérnym dżélom bohacże mytowała. —

* S **Döbelna.** (Tši cżelata.) Na jenym kuble w Mühlbasche pola Döbelna mésćeše krowa tute dny tši cżelata (bycżki). Wésżeże khétro njenwschédny podawk.

* S **Goldberga.** (Wotrocżk jako duch.) W jenej wjesy tamnischeje wokoliny běchu wobydlerjo wobkedżbowali, so w jenym starym domje scheri. Muzikaj so tónczinje smuśitał, wézku pschepytacż. „Duch" też njedaloke dołho na

ſo cžakacy. Jako hebi jeho bliže wobhladachu, wuſkědžichu we nim wotrocžka, kotryž bě po ſtaczu namĕžaczny a we wozy po ſtarym twarjenju wokolo kajeſche.

* **S Barlina.** (Struchſe podawki.) Mandželiſka ſapiſowarja Korle Hoſe, kotrehož bĕchu pſched nĕſchto dnjemi ſajali, dokelž bě na 170 600 hriwnow w jenej pjekarni pſcheſtichiwił, je hebi ſe trubobu we ſwojim hydlenju živjenje wſaka. — Lodzera popadnyu ſkocži 25letna zona ſe ſwojim 1ſtoſtarym dĕžiſom do Sprewje. Policija maſy a dĕžcžo ſ wulkej próżu ſaſo wuczahny. Tola bě dĕžcžo hižo morwe. — W Wanſowje namakachu na dróży ſtužowniu Martu Nedingez ſ Rostocka murwu. Wóſom cžeſkich ranow na jeje cžele naliczichu. Po ſtaczu jedna ſo wo ſkutk zarliwoſeſe. Morweje nawożenja bě do Argentinſkeje wupuczował a jej njedawno napiſał, ſo by ſo nim pſchiſeła. Holza pak we Barlinje ſaſo ſe druhim muſkim wobhladaſeſche a jako tón ſhoni, ſo chze holza do Ameriki ſa ſwojim ſlubjenym jĕcz, je ju ſe zarliwoſeſu ſkónczował. —

Najnowiše z cyłeho swĕta.

Skhrowa depeſcha wo wjedrje ſa intije ſrjedu: Mutne, bowjerjate, mĥohojte. W Jendželiſkej wocžopluje ſo a macja, w Ruſkej ſyma dale tſchiſta. Nad ſrjedzaſemſkim morjom pokaſuje ſo nowa ſyma ſe ſnĕhowanjom.

Belgiſkaj kralowſkaj mandželiſkaj ſtaj hobotu do Londona pſchijĕkoj. Staj belgiſku wumĕłku wuſtajenju a jendželiſkeju kralowſkeju mandželiſkeju wopytakoj.

*

Herzegowinu a poloſtrowu Sſerbiju je pónđelu rano ¾5 hodżin ſnjine ſemjerjenje podeſchło. W Mokarn je ſo najwjazy twarjenjow ſaſypło. W Matkowizach ſu ſo żeleſniſke ſaſtanijſchcjo, pósta a wjele twarjenjow wupuſcžiłe. Wšy Kołowego pola ſo rospadankam runaju. Tam je ſo ſemja wotewrika a do njeje je ſo wjele domow ſhubiło. Pola Sſerajewa ſo ſemja ſ hory wotwali a 10 tłžkim ſaſypnu. 12 wołowow je ſmjerć poczepiło. Sa 20 mjeſchčnikow je ſo 10 podſemſkich ſtorkow naliczilo. Telefonowe a telegrafowe ſwiſanje je ſemjerjenjowym krajom je ſo pſchetorhnyło. Tohodla njeſłyſu nadrobne powĕſcže ſnate.

*

20 wotpóſłanzow južnoſłowjanſkeho parlamenta je do Wrahi pſchijĕło. Jich wjednik, Welijar Jankowicž, je manifeſt wo hoſpodarſtwie a kulturnym ſdilenju mjes Cžeſkoſłowakſkej a Južnoſłowjanſkej wudał.

*

Njebałoło Hulla w Jendželiſkej ſtaj dwaj wołobowaj żeleſniſkaj cžahaj do ſo ſraſnyłoj. Dwanaczje wołobow je ſo morilo.

Kamiske wozjewjenje z Budyšina.

Do kollegija mĕſchczańſkich ſaſtupjerjow a mĕſta ſa njeſapłacženeju mĕſchczańſkeju radow wuſwolenju hiſeſow krajnoſudniſtwowcho rady dra. Schmidta a ſwjatkowcho pſchiſtajeneho Pawoła Müllera buſchtaj hnjeni Ernſtina Frankowa na Jurjowej dróży 39 a knjeſ wojnař Bruno Winkler na Morizowej dróży 11 jako mĕſchczańſkej ſaſtupjerjej powołanaj.

W Budyſchinje, 10. februara 1927.

Mĕſchczańſka rada, wólbny hamt.

Kamiske wozjewjenje z Wojerec.

Praktiſkemu ſtótnemu łĕkarjej dr. **Strejowej w Kulowje** ſym polnomtóż ſpoczĕć k wukonjenju ſtónczneho wobhladanja mjaſa w ſudowym wokrjeżu w taſkich padach, hdżej k wothladanju ſkotu po njeho pſchiſłuſu a hdżej wón ſam poſtoji, ſo ma ſo ſtorcžo ſarkſacz.

We Wojerezach, 7. febr. 1927.

Krajny radžicjeł. Dr. Lenoir.

Wokrjeżny wubjerk je wobſankuł, ſo maja ſo ſa ſcžĕhowaze mĕſta, gmejny a kubła hnydom pokraczowanſke ſchule załožicž. W kożdej ſchuli dyrbi ſo wob tydzeń 1 najmjenſcha 4 hodżiny roſiwcžowacz.

Do mjenowanych pokraczowanſkich ſchulow ſłuſcheja ſcžĕhowaze mĕſta, wſy abo kubła:

Do Wojerowſkeje: Mĕſto Wojerezy a gmejnje Wulka a Mała Nydej;

do Kulowſkeje: Mĕſto Kulow, gmejny Kulowz, Brĕżki, Dubrjenk, Nowa Wjeſ, Klóſchtr a kubła Nowa Wjeſ Klóſchtr;

do Ruhlandſkeje: Mĕſto Ruhland;

do Jiżdżinſkeje: Gmejnje Jiżdżino a Kmajcht;

do Schpjeſcanſkeje: Gmejna Schpreja;

do Drĕwjanſkeje: Gmejna Drĕwjej.

Wucžba njeſmĕ ſo poſpołnjſchu hacž wot 6—8 hodż. wjeczor wotmĕcž. Wobdżĕlenje gmejniſke wyſchnoſcže maju wjeſne ſchulſke pſchihotowanſtwo wutworicž. Magiſtraty a gmejnſke wyſchnoſcže maju nad tym dohladowacž. Hacž do 20. februara dyrbi ſo na wokrjeżny wubjerk woſjewicž, ſo ſu ſo ſchulſke pſchihotowanſtwa wuſwolile.

Swójbne powĕſće.

Semrĕli: August Jan Baſcha, rybarſki miſchtr we Hucžinje, 75 l. — Marja Madlena Brohkina w Budyſchinje. — Korla August Bobak, rĕſakowy pomocznik w Budyſchinje, 63 l. — Jan Arnoſcht Hortiza, żandarmiſki hłowny ſtrażmiſchtr na wotp. w Nałezach. — Erich Krawz, ſchewc w Dĕwinje pola Sklepeho, 27 l. Wilhelm Barcz, miſijonſki dĕłacžeř na wotp. w Bĕłej Wodże, 62 l. — Erna Domulik w Bĕłej Wodże, 13 łĕt.

Towarſtwowski powĕſtnik.

Budyšin. Dżensa wutoru (15. II.) ½9 h. zeńdże ſo „Nadžija“ w Kat. towarſtwowni. Přińdźe wſitcy! — Jutře je započatk kurſa we ſłowjanſčinje. Zamołwjeni ſo wſitcy wočakuja! Předs.

Bukecy. Kedžbu! Spěw. tow. „Radoſć“ zmĕje jutře ſrjedu ważnu ſpĕwnu hodžinu! — Knjez wučeř Wjela přewozmje wot našeho dotalneho knjeza dirigenty Hołbjana z wulkej lubošću wukonjanje zastojnſtwo dirigenſtwa. — Wſitcy njech tohodla cyle wĕſće přińdu. Nowe ſobuſtawy ſu nam wutrobnje witane! Předſydſtwo.

Drježdżany. „Hromadnik“ zmĕje přich. poſedżenje ſtwórtk, 17. febr., ½9 pola G. Zmija na Chriſtianſkej dróży 22. Započnjomy K. A. Kocorowe „Naléčo“ ſpĕwać, tuž přińdźe wſitcy! Po ſpĕwanju mały přednošk a wšelake wuradžowanja. Sprawni Serbja jako hoſcžo ſu nam witani! Předſyda.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ wuhotuje přich. njedżelu, **20.** febr., ſwój załoženiſki ſwjedżeń w Saksk. domje. Započatk wjeczor ½8 hodż. Wſitcy lubi Serbja ſo z tutym wutrobnje přeproſuja. Sobuſtawy płaca jenož połojcu zaſtupneho pjenjeza, hdyž ſebi wot ſtwórtka hač do njedżele připołdnja zaſtupnu kartku pola pokładnika Fehly wobſtaraja. Jewiſčotwarjerjo ſo proſa, zo bychu ſtwórtk z wěſtoſcu přiſli. Předſydſtwo.

Rakołdy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kożdy ſtwórtk wjecžor ½8 hodż. Wſitcy maju wĕſće a z dypkom přińć. Nowe ſobuſtawy ſu nam wutrobnje witane. Načolnik.

Rakołdy. Kedžbu! Bubnarjo a hwizdarjo maju dżensa wutoru z dypkom 8 hodż. ſwoju prĕnju pruhu. Zarjadowař.

Zwjazk ſerb. ſpĕwanſkich towarſtwow je ſebi ze ſpočatkom tutoho lĕta ſerbſko-ſłowjanſku hudżbnu knihownju załožił. Knjez hudżbny direktaŕ Bjarnat Krawc je nastork k tomu dał a hnydom 25 wšelakich knihow, ſłowjanſki ſpĕw a hudżbu nastupacych, a wšelakich ſerbſkich ſpĕwow darił. — Prosymy naše ſpĕwne towarſtwa a jich knjezow dirigentow, zo bychu našu knihownju z přinoškami, zbytnymi ſpĕwami atd. podpjerali. Nĕkotre druhe towarſtwo móhli ſebi je wot nas wupożčić. — Zarjadniſtwo je tukhwilu na ſo wzał: G. Wowčerk w Smolerjec knihiličĕerni w Budyšinje.

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holcy

dobre, praktiſke, tunje!

Tähle

Schuhwarenhaus

Gegründet Bautzen Lauenstr. 3

Dwojopřežny

hospodarski wóz

je na předań abo ſo za **jenopřežny** zamĕni

w Konjecach čo. 19

pola Kubšic.

Składnostna kup!

1 Freital-D.K.W. motorske koło hódne kaž nowe z fabriki 3 P.S. bjez dawka a wjednjakich piemow jenož jako předwjedżenſka maſina trjeb., ma tunjo na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjeńtnej hasy čo. 20

Wupjerki najl. kajkoſć jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Zł. Hwězda“ / Ręcžu ſerbſki

---

Sykanje rĕzaca maſina

je na předań

we Wulk. Depeſcach čo. 38.

Stadło běhakow

punt po 70 pf. je na předań w Němſkich Pražicach č. 16 pola Kamjenca.

Sylny 4lětny

kóń

(liſak) je na předań w Nowoſlicach čo. 9

Tworjkupowace towarſtwo w Budyšinje

z. dr. z wobm. ruk.

Z našeje nowoje wotewrjenoje

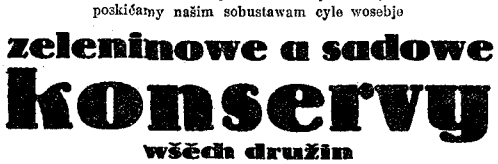

GEG zeleninowoje a sadowoje konſerwowoje twornje w Stendale poſkićamy našim ſobuſtawam cyle woſebje

zeleninowe a ſadowe konſerwy

wšĕch družin

dołhi a łamany hromak (Spargel), młode krane buny ſpinat, Lipſčanſke mĕſenje, młody hróch, młode karoty kohlrabłj, mĕrnik (sellerie), holanſke jahodki truskalcy, aprikozy, ananas, wulke žołte ſłowki kiſałe wišnje atd. marmelada ze ſtworych płodow, ſłowkowy ſmadrunks cokrowy mĕd.

— Wotedawanje tworow jenož na ſobuſtawy. —

Přesadżowanje drjewa

na Zdžĕrjowſkim revĕrje!

Pjatk, 18. februara 1927 budża ſo wokoło

103 rm ſylnych kuluchow a 103 rm walčiny

na přesadżowanje předawać. Drjewo je přihotowane mjeze Brĕmjenjom a Wulkej Dubrawu a pod Brĕmjenſkim wětrnikom.

Kupcy zeńdu ſo dop. ½9 hodż. w hoſcženu w Zdžĕrje.

Hajniſke zarjadniſtwo.

Zarjeńkec hoſcenc w Khrósčicach

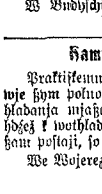

ſrjedu a ſtwórtk, 16. a 17. febr. 1927

Skat-hraće wo myto.

Hraje ſo kożdy dżeń při 15 blidach a myta ſo kożdy dżeń wudżĕła.

Započatk w 4 hodż.

Wot 7 hodż. ſem: **pleco w čěſtu.**

Wo prawje bohaty wopyt proſytaj

Franc Natuš a mandželſka.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do młokarniow, kwaſne darv, kaž tež wšu **hoſpodarſku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarſki miſtr / na Žitnej hasy 8

Serbski Hoſpodar

tow. z wobmj. ruk.

w Budyšinje w Serbskim Domje telefon čo. 3510

w Khočebuzu na Žandowſkej hasy telefon čo. 1791

dostawa w bliſchich dnjach

wubjernu pólsku lanu mučku

Po přepytanju ſtatneje přepytowarnje we Lipsku-Möckernje je z čiſt. laneho ſymjenja a wopřija 30,69 proteina a 10,19 % tuka. Dale dostawa

najl. ſlezyſke dźećelowe ſymjo

potajkim zwučene na naše podnjebjo (Klima) a role.

Přesadżowanje palncho drjewa a walčiny.

Wutoru, 22. febr. 1927, dop. w 9 hodż. budża ſo za drjewniſku wotdżĕl 17b **pola Drobow**

wokoło **120 rm khójnowych kuluchow**

„ **800 rm khójnoweje walčiny**

a pleńki, kotrež dyrbja ſo kopać

zjawnje na přesadżowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Rentſki hamt w Minakale.

Nowe hrónčka na ſcĕnu

ſu zaſo doſtać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Jenož tak dołho hač ſkład doſaha

předawam po ſcĕhowanych přihódnych wumĕnjenjach

Wobruče:

„Ideal“ 28 × 1½ 3.25
„Najlĕpše“ 28×1½ 3.95
„ čerwj. 28+1½ 4.35
„ 28+1¼ 4.45

Po přeču póſčelu też na wſy, hdyž ſo doprědka zapłaći abo z dobórku z přiličenjom wudawkow. — Woſebitoſć: Kładzenje elektriſkich ſwĕcow do motorſkich kołow.

Ernſt Hanke we Łahowje

Přiloha k číslu 38

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 15. februara 1927

Serbski wječor w Bukecach.

Bukečanske serbske towarstwo „Radosć“ zwjeselješe dźeń 13. maleho róžka w Stangez hoscenzu ze spěwami a dźiwadłom swój lětuši serbski wječor. Wjele a wjele jich bě přišło, zo by so wjesołe hodźiny wo wšědnim žurlu skoro přeco pschepjelnjenu namakachmy. Take něšto sprawne serbšu wutrobu zmjehela. S toho spóznajemy, jo hišće wjele sajima, abo znadź lěpje praju, wjele lubosće k swojemu narodej, k narodnym spěwam a waschnjam ho w duschach a wutrobach kopi a čaka na wubudźenje a pěstowanje. Wobjebite wjesele mějachmy, jako mjes pschipołkucharjemi telko młodych hólzow a holzow widźachmy a jich lubje strowjachmy a witachmy. Kak hraje čł wutroba, hdyž sebi spomnimy, jo znadź tola dobra serbska wuczba w schulach poczina płody njesć. Ty luby zwěrny serbski wuczerjo, njese to kražne myto?

Lubosny napohlad w žurli a rjeńschi hischće wobras na jewischču! Sako naš strowjesche tu rjana čzerjata młodźina, mnoh w pyschnej narodnej drasce. A tak ho konzert sapoča, bě hnydom dobra dizziplina pósnacz, tak derje na jewischču kaž pola pschipołkucharjow. Herzy sahudźichu „Hischće Sserbstwo njeshubjene“, a wschitzy spěwachu strjeh a sahoriče sobu. Serbski duch wjesele pisches shromadźinu a dótkasche jo duschow wschitkomnych. Wutrobnje klinčzachu powitanje sskowa pschedhdyby towarstwa „Radosć“, knjeza Lubjeńskeho, zwěrneho hacz na krej a kosce Serbja.

Spěwy, kotrej nětko towarstwo pschednjese, běchu s dźela dwojohłósne, schtyri- a pjeczhłósne abo sola. Spěwny postrow:

„Sserbski mój postrow, žerbski mój spěw,
Bóh chnyk jón schitkacz, so wěčnje by ćzěł,
Wutroby nasche nam sa Sserbstwo shrěł!“

spěwasche so jasnje a derje schtyrihłósnje. Jón sczěhowaschtaj dwaj dwojohłósnaj spěwaj: „Schto to dže?“, kiž knjezny spěwachu, a „Hanka luba“, kotrejž muzizy sanjeńczehu. Wobaj so derje spodobaichtaj, wobeshe pozdźeni bnohmy najradscho hischcze ras ztyscheli. Tež Mikowy pjeczhłósny „Zednacze czerpjesche“, kaž dalschej Krawzowaj schtyrihłósnaj chóraj so derje radsichtaj. Knjes wuczeř Hołbjan swoju cyrkobu wustojnje wodźesche a woni dachu so rad wodźicz a spěwachu wschitke te wěsne, nam lube a drohe serbske spěwy z tajkej nutrnoscu, so naš z tym woprawdźe hnujachu. Wósebje je zebi tóžby pschipołkuchař prajił, so su spěwarki a spěwarjo tola prošte wjesne hólzy a hólzy, z wulkeho dźěla ztužobni, tohodla maja sawěrnje porędko czaja, zebi na spěwne wuměnišwo myslicz. Czim bóle pschipóspnawamy wschitke jich poschicženja. Runje tak poswudźujemy tež sola, kotrejž thórn sczěhowachu.

Prjedy hacz so hra „Na wumělcu“ sapoča, saptiskaču nam herzy pod wjednistwom k. Strauda wjesele serbske pschespolo a sawěsče, tu so hižo nózki hibachu. Tola reika njemóžeše so hischcze sapočecz. Do dźiwadła porěcza hischcze ras k. pschedsyda Lubjeński. Jeho jadriwych zkowom by schkoda było, bychu-li jenoż nam do wuschow a do wutrobow klinczałe. Tohodla njech tudy sczěhuja a po Sserbach wokoło klinczo, njech łubdźuja, zpjinja a strucza, schtoż mohło hischcze kablaze a zlabe bycz.

„Bohužel je žerbšk zwjedżeń zkoro hischcze jenicztki črědł, so bliżicz tomu a tamnemu a jeho dopomnicz a napominacz na zwoju pschihłuchnosć pschecziwo zwojemu žerbstemu narodej. Bójsta tokaju — zwjasta — bratsja, nam do kolebki bata. Bohatstwo wulke, kotrejž Bóh je nam dał, zebi tež wot noh žada. Haj wjazy hischcze žada zebi: Sobychmy dowerjenym puntom wikowali!

Luby bratsje, luba zotra, człuschi Ty to? Dźerzisch so Ty k tym, kotiž wutrajnje so rozuja, dźezecz a spěchowacz to zwoje? Abo bludźisch wokoło pola zujoch, hdyž twój punt so czł wotdrzebjuje a zlubi? Ssy stónczinje sakbudźeny zyn zwojeho rodu, kotryž so na narodnej nuzy zwojich bratrow wjeseli?

Spominasch Ty, luby žerbšk młodźenzo, hdyž Ty zwoje wocži posbehnjesch po kraju a chzesch zebi zalozicz zwój dom, kaki je abo běsche Twój rodny starschiti dom? Mikusesch Ty? abo zo revoluzionat? kotryž powali prastary žerbšk hród? zawjedżesch nowe zaze nałoži? zahrjebasch zwój punt? zo zhubjeny zyn?

Nascha žerbska zwójba, nasch žerbšk dom je twjerdzijna naroda, je twjerdzijna, hdyž dom je na wyzokosczi!

Luby žerbšk hospodarjo, luba hospoza, kak je we Wajudomje? strazujetaj, so by twjerdzijna Wascha z wyzokosczje njepadnyła do zuseho morza? Mikusetaj z puntom a strazujetaj, so by so njepominyła z doma wótzowrócz a wéra? nałoži rodny a zdobny duch žerbšk? Abo je czł hižo wschо jene?

Ssy liwši? je liwši Twój dom? Nimasch hižo wjazy mozow, zo pschecziwischczecz? Nad Tobu knjeza Twoje dźěczi? Njenarodnemu wliwej schule so tkonisch a dasch hicz kaž chze, abo kaž dźěczo w njerozumje jo sa prawe ma. Běda Tebi!

Abo dasch zebi někcho bycz na Twojeho zyna, dźowku, kiž staj bóle nowoczasnaj a nobel, tuž w domje žerbšzy njerěczitaj. Wonaj w domje knjezitaj.

Abo wotdźerżuje cze wot zwojeho narodneho zmyslenja někajki politiski naład? Spóznaj a dopomni so, zo je to něschto zyle druhe! Njemóże bycz pschiczina cze wotdźerżowacz!

Kak wulkotna wěz je tola łózda rěcz. Kajka krasna, wyzoka kulktura! Kak nězna a rjana je tež nascha macjerna rěcz! Kak zunja a zdobna nascha žerbska ludowa dusha. Kak wobschérna, zwojorasna a dobra je tež nascha narodna kultura. Kak zu ho prózowali, a kak ho prózuja muzojo nadobni, wschěch powołanjow wuczeni a njewuczeni, wot Boha z krasnymi darami wuhotowani, zdźerżecz to nasche, zdźerżecz to, schtoż nam hischcze zawosta. Pschinijesnju njezmérne wopory na strowoczzi a tež pjenjezne. A schto běsche a je husto jich miza? Wschesczehanje — sasny row. Ssu dźekali pisches zwoje mozy.

Wot Tebje, luby bratsje, luba zotra, nětko wotwitzuje, hacz njese wschitko podarmo. Mono njese podarmo, a njese hischcze pschepoznje, jeli Ty po Twojich mozach so hobu prózujesch a zwoju pschihłuchnosć czinisch! Tuž pój k nam a dźekaj z nami, spěwaj — pój do žerbškeho towarstwa. Swój k swojemu!

Ssmy Wam tu nětko dźenza pobali nětkore parliczki žerbšeje hubźby, žerbšeho spěwa a pschedwjedźemy dźiwadło, tak derje hacz jo pod wobstejnoszemi a z nachimi jednorymi a złabymi mozami samózemy. Njezhudźicze pschekrucze.

Njech dźenznischi wjeczor płodnu pódu namaka a njech płody pschinjese Bohu czeczi a naschemu drohemu narodej k spomozenju.“

Mjes tym běchu hrajerki a hrajerjo czasa měli, so pschihotowacz. Samožchk ho bórzy zběhny a na jewischczu wuhladachmy rjany žerbšk statok, wotzrjedź dwora žerbšku lipu. Sserbske drasty ho jewjachu, nězne, lube žerbšte zynki pabachu w rjanej, dobrej žerbschczinje. Kotry dobry Sserb njebeh znał lubosnu hru „Na wumělcu“? Wósczje je ho hižo husto hrała, ale pischczo sazo poztuchcharjow zwjeselila, woschewiła a natwarita. Nasch hrajerjo běchu situazyju derje spóznali a frosumichu wubjernje wschitke wobzebitosczje zasnje wobzwětlicz.

Kajka radosć ho jim z wóczkow błyschczesche, kajka bobuzelniwosć je starej wowku a je starym dźedom jich debjesche, kajka pózeziwa lubosć a njepschestawaza žwěrna wusbehowasche hrajerjow a hrajerki do idealnych wyschinow. Jako płodna roża kapachu wschitke te kražne zkowa a wěrnoszje i jewischcza bele do naschich wutrobow a maczachu a płodźachu, hacz ho tu a tam strażu bysa njewuroni. Ssy ho jeje znadź haščował?

Wósczje dźak, lube hrajerki a lubi hrajerjo, dźedo a wowka, kiž swój žerbšk statok tak horzo lubowaschtaj, Wróblez Jurjo a luba žwěrna mandželska Hana, Leńka, Michale, wudowa Scherwzowa a schewy Matka, žwěrna czelebi a tež twarzo Lischka. Wy wschitzy sczе kražnje hrali a nah sako wuczili, czeho ma ho sprawny Sserb dźerzecz a czeho ho wdacz.

Se žerbškej hymnu „Hdje statok mój?“, wot kotrejž ho wobej schtuczaj wusspewaschtej, stónczi ho konzertny dźeł rjaneho wjeczora, so by druhemu dźělej, pyschnej rejzy, hacz nimale do ranja trajazej, mětno pschewostajik.

Přilopk.

* **Hohenzollernšti prynz Domela tej w Lipšku.** Hakle nětke je ho swukopało, so je Domela tej w Lipšku jako hrabja Korff wustupował. Se swojim towarschom khodźesche dwór wot dwora a proschesche zebi spěwajo wo dary. Dokelž ho pschi tom jara wobzebnje zadźerżowasche, prajachu ho jeho wschelake wobzody sa jeho pomérami a zhonichu wěso, schtoż dyzichu wědzecz. Krajanka k Lotyschźesce jemu wjele dobreho wopokasa. Jako jenozho dnja sako pola jese zhudźby na wopweze pschebywasche, bohłada ho hospoza na zedulku, kotraž bě Domeli wupadnyła. To pak běsche runje wopitzno jeneze khłostatnje, hdyž bě Domela dlźschi czaj zedźał. Nětko ho wězo wopaczny hrabja Korff spěschnje z Lipška zhubi.

* 3000 hrivnow w nohajzy. Schtož pschekupz J. je maleho prukeho městacka w Berlinje nasshoni, to wjeczke tak rucze njeźapowmni. Wón, kotraž wósczje nětko pschedkawnikam sadom w Berlinje swoju bohru, bě ho take měła. — Hdyž bě J. w Berlinje zebi w hotelu zhwiczu wotnajał, dźiwiche do jeneze kosczownje bórzy, so by zebi tak Berlinske zhwjenje kuk wobhladał. Doma dźiwiche ho potom ze swojimi nasshonjenzemi hordźicz. Wósso zebi njemyzleschе, so budze tute za njeho tak srudźaze. So by

„Khodojta“ W Radworju.

Dźiwadłowy wječor Hudźbneje Jednoty, njedźelu, 13. maleho róžka 1927.

Lódy su dowukliničale wjesołe zynki „Pťačeho kwasa“ w Budyšinje, tu hižo zaso wšudźe wokoło Budyšina samolute swjedźenje naših narodnych towarstwow. Serbow přeprošuja: „Radosć“ do Bukec, „Jutrnica“ do Njeswačidła, „Hudźbna Jednota“ do Radworja. Też Pančanska Jednota „Sokoł“ k sebi kiwa a wola. Samo „Handrij Zejler“ we Łazu swjeći tule njedźelu swój narodny dźeń. A člowjek njewě, hdźe by so popřał. Někotryžkuli Serb sebi tu pomysli: Wšudźe rjenje, doma najlépje! A wostanje doma za kachlemi. To pak je wěčna škoda! Za sobje samoho, dokelž nima wužitka z tych narodnych pócowanjow našich towarstwow, kotrež tola powšitkownosći słuza: wohrěč, haj zahorić kóždu serbsku dušu. A towarstwo ma tež z njepřitomnosće mnohich swoju škodu: moralisku a materielnu. Prózdna městnosć poraža zarjadowarja a njekryje zwjetša wudawkow. Też tu rěka: wjacy sebjewědomja, Serbja, wjacy narodneje česće a přisłušnosće začuća!

Wězo, čežko je ći wolić, hdyž na wšěch stronach serbskeho kraja Serbstwo nadobo „šeri“. Potajkim tam, hdźež woprawdźe šeri: do Radworja. Radworjej sym stajnje dobry był. Tam je tajki resolutny lud. A potom wabja tysacore rjane dopomnjeńca ze studentskich lět: Stara luboso nihdy njezerzawi! Sym-li někdy samo jako kralowski grenaděr z Drježdžan sebi do Radworja na prěnički Meje „Na Hrodźišću dojeł — naš „železny“ hejtman bě mi k tomu wosebitu dowolenu dał, čemuž sym so wulcy spodźiwał — čehodla njedyrbjał sebi nětko też na „Khodojtu“ z Budyšina dojěć. Wšako mi mój domjacy ‘kommandér“ to radłubje dowoli. Tuž běch so rozsudźił, so pojědu do Radworja. Kolesko so ruče přeze wšě hory a doły sunje, za połhodźinki tam sym.

Na šuli staju sebi kónika do „konjeńca“. Tu wita mje w předkhěži hižo knjezna Cecilka. W sněhbělej drasće, nic w narodnej, stoji dźensa přede mnu. To je hnydom widźeć, zo budze sobuhrać. Dźemoj hromadźe horje. Postrowjam so z přećelom. Wy wšak jeho wšitcy znajeće. Je to naš dobry, luby přećel Michał Nawka, alias knjez wučeř a dirigent Hudźbneje Jednoty. Njejsym potajkim skomdźił. Pobjesadujemoj hišće cyłu khwilu hromadźe. Nawkec mać, kotraž je wšitke kostumy k hraću zhotowić měła, nětko swój čěpo došiwa. Drobne dźěćatka hotuja so do łoža. A či wulvcy łahnu pomałku na „Khodojtu“. Je wšak hižo wósomich a ludźo čakaja a so wjesela. Hercy su zapiskali, a žurla je nimale polna. Potajkim, předstawjenje móže so započeć.

Předsłowo ma knjez wučeř Nawka jako spiritus rektor cyłeho wječora: postrowja a powita hosći. Wujasnuje, z kajkej wučbu dyrbi nam tutón wječor być. Nic spěwy njebudźa dźensa klinčeć, ale žiwe słowo z dźiwadłoweje hry budźe k nam rěčeć. „Khodojta“ je wobraz našich narodnych njepočinkow, wosebje teje najhóršeju: zawisče a njepopřeća. Njetłóči jenož jednotliwcow, tłóči naš cyły serbski lud. Wěrnosćiwe słowa wo tutom hłownem hrěchu je nam duchowny knjez w 1881. lětniku Krajana napisał. Tu dyrbjeli sebi raz přečitać. Kelko złych sčěhwkow z njeho njewukhadźa! Ze zawisče je so Kain stał z bratrowym mordarjom. Ze samsnaje złošče su so bratřa přećiwo Józefej přehrěšili. A Židźa su Khrysta z luteje zawisče a hidy na kříž přibili. —

Khodojta je podawk zo srjedźeneho wěka. Žałostna wina so tu pokući. Z logiskim doslědkom pokazuje so prawda: kóžda wulka wina khłosta so sama přez złe sčěhwki, z njeje wurosćace. Bělušinu mać, katowu žonu, su jako khodojtu spalili, dokelž je zła Marhata, prjedy „najlépša jeje towařka“ powěsć we wsy roznosyła, zo maćerka je khodojta. Kak je so to wšitko stało, zhonimy z erta staruški, kotraž to Běluši powěda. Zda so, jako by so zašła tragedija před našimi wočemi znowa wospjetować měła. Zaso łaka žónska žarliwosć na swój wopor, mjenujcy Kata, kotraž so wo swojeho lubeho Měrčina boji, dokelž je so tón woprawdźe też do Běluše zahladał a zalubował. Njezbožowny připad chce zo so Marhačina khěžka wotpali. A nětko tukaju na Bělušu, zo je jako khodojta w podobje čorneho kocora woheń założiła, z kotrehož je kocor wuskočił. Kata škara ze sameje žarliwosće a šćuwa lud přećiwo Běluši. Hižo třepotamy wo jeje wosud, zo traš też ju naposledku jako khodojtu spala. Ale w tom padźe je Měrčin, Marhačiny syn, z wumóžerjom, a nan kat z prawym zakitarjom. Katej so njedźiwajcy Kačineho šćuwanja lud napřećo stupić njezwěri. A tak wutorhuje so Běluša z Kačinych pazorow jako njewinowaty wopor jeje žarliwosće. Tohodla rozplomjeni so jeje žarliwosć k žałostnej hidźe a wona nětko na kóncu wola:

„Haj dźi, ty cwólba bojazna!
Ja budu nětko khodojta,
Kiž wašim kruwom dejwo kradnje,
Zo wašim dźěćom lička wjadnje.
Ja waše studnje zamuću
A čorny mór wam přinjesu!
Kaž kócka budu w nocy khodźić
A člowjekam a skotej škodźić.
To budźe moje wjeńcenje,
Zo Běluša z nim čekła je.“

Ale też Marhata, kotraž je prěni wulki njeskutk zawinowała, zhubi swojeho syna Měrčina, a dyrbi sobi prjedy wot njeho do wočow rjec dać, zo je z mordarku Bělušinoje maćerje.

„Mje nadpjerał je helski had,
a dobył tola nět je kat.
O Božo, kajka hórka mzda
za złošče mojoh' žiwjenja!“

To je z krótkimi słowami wobsah „Khodojty“ knj. M. Kubašec, kotraž je z tutej krasnej cinohru serbske dźiwadło wobohaćiła. Hižo, hdyž je so na jubilejnej skhadźowancy w Khrósćicach prěni króć hrała, smy so z horcej wutrobu nad njej zwjeselili. A tam mózachmy dospołne kuzło hry wobdźiwować, dokelž wopřija tajke wustupy, kiž jenož we wječornem kuzle přirody dospołnje skutkuja, na př.: Wałporna nóc, khodojty palenje, reje błudničkow, abo woheń we wsy; wosebje pak trjeba samón kónc, hdźež Měrčin Bělušu na konja sadža a z njej wotsal jěcha, šćroko jewišćo pod holym njebjom.

Njedźiwajcy tutych techniskich njedostatkow su Radworscy hrajerjo „Khodojtu“ wubjernje předstawili. Wobkuzłaca bě Nawkec Cecilka jako Běluša ze swojim słěbrojasnym hłosom, hač swoje pěsnje spěwaše, hač słowa rěčeše abo recitowaše: wone zarychu so nam hłuboko do wutroby, tak zo z njej so bu začuwachmy horjo a bědu a młodeje lubosće hnuć

žyle wěcże šchoł, šawali šwoje pjenjeły, na 3000 hriwnow, do šchanika a tyłny šebi je do kéweje nohaješ. Potom dźěšche do kofejownje. Bórły pschijěwny ho sa jeho blido hołza, kotraž šo jemu lubješche. Da šo ſ njej do rěcże a bołho njetrajeschе, běschtaj hižo dobraj pschecełaj. We jenej winarni potom šlub pschećeršstwa wobſamknyschtaj a hódnje poleschtaj. Jako dźěschе J., tiž be hižo khórtro kurjeny, płaćiłej, wuczeše pjenjeły je šwojemu nowažowerjo trešwora. Hołza čžinješche wulke wocži, hdyž to widźeschе a J. šo šmjeješche: „Haj, haj, šym jara ředžbliwy človjek. Pschekupzowa pschewodźerka nawabi nětko jeho hišchcze do jeneje piwoweje pinzy, a J., tiž ho pšches šwoje pjenjeły bojeschе, dźěšche skónčnje šobu, hdyž be jemu hołza wobkruczíła, so šo w Berlinje nikomu tak łohko nicžo njeſtanje. We piwowej pinzy pschekupzej khórtro pschipiwadźu a J. wšo wuchmu jara šowórliwje wotpiwaſche, tak bołho, dóniž skónčnje pjany, tak bołhu hacž be, na lawzy njeležeschе. Hdyž cano wotucži, běchu pjenjeły hacž na 10 hr. prjecž; runje tełko, so móżeschе šebi karłu za jišon domoj hišchcze kupicž. — Bołho wosła wéz njewunjaſunjena. Skónčnje połizija wěšu Hertu Galez saja. Pšched šudom hołza wšo kruce wobwjerdowaſche, so hišchcze jenje we šwojim žiwjenju J. widźała njeje. Dokełł pak pschekupzu ju ſ wěstoscu šaso špušna, šahnuła ju šud k 8 mężnagam jaſtwa. — Schto to wschо pomha. Pjenjeły šu tola prjecž.

* **Hdyž po tóſtopiwo tecži.** 21 létny šamkař ſ Neuköllna, kotryž be še 17 létnej hołzu łubjeny, je šebi žiwjenje wjał, dokełł be jeho njewjeſta pschećiwo jeho woli na tóſtopiwo ſchła.

* **Schkleižy piwa dla.** Dźěłonjemjeſtnik matroſa Aug. Bogus žadaſche šebi wot druheho matroſa ſchkleižu piwa. Tón pak be šam bješ dźěła a wotpokaſa jehołu tamneho žadanje. Na dróhy šo Bogus matroſu ſ nožom tak ſtraſchnje do wutrobna, so tón ſa nětčho mjeńſchinow wumrě. Dwúsburgſki pschiſahažny šud šahnuła Boguša k 8 létam khłoſtarnje.

* **Ozeansti parnik ſe špěchnikowej špěchnoſeju.** Barlinſki „Tageblatt“ piša wo wunamałanju inżeněra Börnera, kotryž je łódź natwarił, kotraž może pschi ſamtnej mnohy hišchcze raš tak špěchnje jěź, hacž dotalne łódźe. Jeli pak dže nowa łódź jenoż špěchnoſcej nětčišchich łódźow nałožowaćz, ſakuſnje 76 hacž do 80 procentow dotalnych energijow. Po tutym planje natwarjene oceanſke parniki dyrbachu špěchnoſcej špěchnych czahow bužeše.

* **Nowy žrědk pschećiwo ſkaženoſeji.** Nakuſnemu proſeſorej dr. Hemplej je ho pjeza poradźiło, nowy žrědk pschećiwo ſkaženoſeji wuſlědźiłej. Skaženoſcej może ho tak ſa pjecž hnjow ſ nimale dospołnej wěſtoſcu wuhojeſ. Se 3068 wołobow, kotrež běchu ho w lěcże 1926 w dr. Hemplowej klinizy łekowale, hdyž běchu ſkaſene phy abo kócžki je ſkubale, šu jenoż ſchtyri wołoby wumrěle.

* **Dźěćiłolejerjo.** Warſchawſkej policiji je ho poradźiło, phowu ſ wjazy nałoženymi dźěćimi wuſlědźiłej. W poſledním czaſu běchu ho mjenujce czaſciſchčo dźěći bjes ſlěda ſhubiłe. Nětčo pschepoda jena macž policiji liſt, w kotrymž šebi ſkuſy wot njeje wulku ſumu pjenjeſ žadaſche, jeli by ſwoje dźěćo ſaſo měła dóſtaſ. Tak policija ſkónčnje khowanku ſłóſtnikow wuſlědźi, hdyž 6 wobohich dźěći pschiwſahnych a na pok ſahłodnjenych namaka. Łóſerjow dźěći pak, hišchcze ſajeli njejſu.

* **Njeſbože w Kanalu.** W Kanalu je ho, kaž ho ſ Londona piša, nicžeſeln wjazy ojeſhožow ſtako. Wóſom łódźow je do ho ſrażyło. Dwě dalſchej łódźi ſtej na dnu ſajkej, twilki czołn, tiž mjeſ Franzowſkej a Jendželſkej jěźoji, ho powwérčił. Po dotalnych powěſćach pak ludźo njeſbu ſmjerćz namakałe.

* **Druhe kraje, druhe waſchnja.** Na egáłtſej łupje Kos ho nawożenja ſa njewjeſtu njepraſcha, ale njewjeſta ſa nawożenju. — W Norwegſkej ſmědźa ho hołzy hakle potom ſtawniſaj ſwérowaćz, hdyž šu ho ſ wuſwědčenjom wupokaſali, ſo móża prawje waricz. — Hdyž ho w Franzowſkej w lěcże 1791 dźělenje mandželſtwa ſakoſiſaj dowoli, ho hnydom w prěnim lěcże 6000 mandželſtwow ſakoſiſaj roſwjaſa. — Japanſka njewjeſta woſeda dóſtate kwaſne dary ſwojſimaj ſtarſchimaj, jako małe ſarunanje ſa prózu a wudawki, kotrež ſtaj ſtarſchej pſchi jeje wukubłanju měkoj. — Na łupje Korſika ſaruja po mandželſtwje ſi abo ſchtyri léta, po mandželſtwje pak cžaſ žiwjenja.

* **Mumija we profeſorſkim kollegiju.** Parišſkemu „Journalej“ ho ſ Londona piša: Spodźiwnje ho jendželſka kralowna tele dny pschekhwapi, jako Londonſki univerſitny kollegij wopyta. Direktor kollegija ho kraloſnemu, kotruž po univerſicže pschewodźeſche, wopraſcha, hacž by ho ſ jenym ſe ſakoženjow univerſitneho kollegija ſesnacz chcyła. Jako kraloſna to wobkruczi, wotewri direktor tham wot a hlej! pšched kraloſnu ſtojeſche mumija w toſtach a w běłym kłoburku. Bě to dźěło jeneho ſe ſchtyrjoch ſakoženjow kollegija, kotryž be pšched ſwojej ſmjerćzu univerſicže rjane ſamożenje ſawoſtajił ſ wumělenjom, ſo ma jeho cžełko ſo ſabalſamowaćz a ſhotowaćz a ſo ma ſo mumija na wſchěch wuradžowanjach univerſitnych profeſorow wobdźělicź. —

* **Straſchne ſjelenje!** Jako pſchi twarje nowoje żeleſnišeje cžary mjes Ramſú a Gröngom kamjenika ſjelachu, nabił pschełhłe roſbuchny. 8 dźěłacžerjow ho pod kamjenjemi ſahrjeło. Schtyrjo ſ nich běchu hnydom mortwi, ſdwyſchi ho cžežko ranichu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěł: Arnošt Bart w Bratrvncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Bud.

Hospodarſki rozhlad.

Wutory 15. małeho rožka 1927.

Wčerawše kurzy w Barliuje.

1 Dollar	4,214	100 półsk. markow	—
jendželski punt	20,44	100 čěſkosł. krónow	12,477
100 šwajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,68

Berliniſka burſa ſapoča nowy tydźeń ſe ſylnym horjeſwiczom kurſow we wſchelakich wuſmanitych akziſach. Sa to be wobſtoh ſ dołhimi liſtinami wo nětčho ſnadnišchi. Wójniſka pożčoſnka ſamó ſwój kurs ſnowa wo 20 pjenjeſkow poſběhnyła a ſtaji ho na 8,82½ pj.

Produktowe wiki njeběchu bźě jara žiwe. Pschenica ſa ſwojich dotalnych płaćiſnach ſawoſta. Sa to je rožka cžim žadniſcha a łupzy dyrbjachu bo ſwojcheſnych płaćiſnow ſwolicź. Rožka be po zentnarju wo 15 pj. a wowſ wo 5 pj. dróſchi. Jeczmjeń ſwoju dotalnu płaćiſnu ſachowa.

Zentnar płaćezſke
wjeſera w Drježdźanach (ſańoženy pjatk):

pſchenicy 73 kg. 13,40—13,65 hr. (13,30—13,55 hr.),
pſchenicy 69 kg. 12,70—12,95 hr. (12,60—12,85 hr.),
rožki 69 kg. 12,90—13,15 hr. (12,75—13 hr.),
rožki 66 kg. 12,35—12,50 hr. (12,20—12,35 hr.),
nałětnjeho jeczmjenja 11,75—13,20 hr. (11,75 hr. hacž 13,20 hriwnow),
nałětnjeho jeczmjenja 10,50—11,60 hr. (10,50 hr. hacž 11,60 hriwnow),
nałětnjeho jeczmjenja 9,85—10,35 hr. (9,75—10,25 hriwnow),
wowſa 9,85—10,35 hr. (9,75—10,25 hriwnow),

w Berlinje:

pſchenicy 13,20—13,40 hr., rožki 12,45 hr. hacž 12,70 hriwnow, jeczmjenja nałětnjeho 10,75—12,15 hr., nałymſkeho 9,70 hacž 10,35 hr., wowſa 9,50—10 hr.

w termiſowym wikowanju:

ſa měrc: pſchenicy 14,30—14,32½ hr. a rožki 13,07½—13,15 hr.,
ſa mejo: pſchenicy 14,10—14,12½ hr. a rožki 13,22½—13,32½ hr.,
ſa julij: pſchenicy 14,17½—14,20 hr. a rožki 12,60—12,62½ hr. W

Konjaze wiki w Leer w Nałſkej Friesliſkej ſańoženy ſchwórtk.

Na nje běchu pschihnali 162 koni. Kupzow bě wjele pschiſchło. Wiki pak běchu ſrjedze. Lěpſche połnowótne konje 800—1050 hr., ſtšitane konje 600—700 hr., dwołětne 375—450 hr., bóle wſchědne 250—400 hr., ſ rěſu pak 30—100 hr. Pschichodne wiki budu ſchwórtk, 17. měrza.

Sſerbſki Hospodaſ je dał poſlědnje poſłuchi połſkeje laneje muczki w ratarſkej pschepytowarni w Mökernje p. Lipſka pschepytaſ. Tam ſu ſpóznali, ſo je muczka cžiſty wuſtob laneho ſymjenja a wopſchija 30,69% proteina a 10,19% tuka. Sředka jena lana muczka tełko tuka wopſchija, najlepſche ſo hordza ſ tym, ſo maja wokoło 6 procentow. Teharunja dóſtawa „Sſerbſki Hospodaſ“ we bliſchich dnjach najlepſche ſchiſcha dźěćerowe ſymjo, ſwiczene na naſche podnjebjo (Klima).

Do regiſtra kubłowego prawa

na Budyſchſkim hamtſkim ſudniſtwje je ſo 12. 2. 1927 ſapiſało, ſo dźěłacžer Jan Jurij Grnyſt w Kamjenej pola Rakez nima prawo, wuſtojnſcz a ſarjadowacz ſamożenje ſwojeje mandželſkeje Elſy Hedwigi rodz. Hulcžec.

Do mandželſkeho ſamożeniſkeho ſapiſka

je Budyſchſki ſud 7. 2. 1927 ſapiſał, ſo dźěłacžer Jan Brěſowſki w Dobruſchi nima podźěła na ſarjadowanju a wuſtojnjanju ſamożenja ſwojeje mandželſkeje Minny Johanny bywſchej ſwud. Polenzez rodz. Ade.

Konkurs.

W konkurſu nad ſamożenjom firmy Schneidereit a Co. ſ wu. r. w Budyſchinje je ſudniſtwo ſa pruhowanje poſdźišo pschiſwójowdźenych ſadankow termin na pónđźelu 21. 2. 27, dop. w 11 hodź., ſtwa 141, poſtajiło.

Na pschedań.

Běhałi, Schima w Klóſchnitu pola Hródka.
Swinjo ſ rěju we Wutkim Bukowje 14 pola Hródka.
Khěža w Hródku, Johaniſowa haſa 5. Dalſche wuſkaſuje ſo na Friedrichowej haſy 4.
Krowa, wyſokoſtuczelna a do cžahanja, w Horach 22 pola Wojerez.
Wołaj rjanej, Hnjaſ w Blunju 38.

Pschiſtajicej pytaja:

Hołzu do domu w Hródku, Jägerowa haſa 61. — Sachſowa w Budyſchinje, na Bohatej haſy.
Dźěłacžerjow ſ drjewo puſchczenim a bělenju, Donath we Kłóſchniku pola Hródka.

Sſudniſzy na pschedawanje
ſchwórtk 18. małeho rožka 1927:

w Cžornym Chołmcu w Kubſchez hoſpodarſtwu dop. w 9 hodź. lokomobila bjez koleſow,
w Tornowje w Bawcžez hoſpodarſtwu dop. ½11 hodź. elektr. motor,
w Ptaſzezach w Schlenkrichez hoſpodarſtwu pſchip. w 12 hodź. kobla (liſchka) a wóz,
w Leſnje pola Wojerez w Lawriſchkaſez hoſpodarſtwu pſchip. w 1 hodź.: meble, ſchijaza maſchina, khamſki ſtoł a radioaparat,
we Werminghoffje w kantinje dop. w 10 hodź. kochowe meble,
w Wětom Chołmcu w Jaroſchez hoſpodarſtwu dop. ½12 h.: drjewjanjaſu, wobuca ſa turnarjow a łožane ſandale,
w Kamjentnej Wołeſchinju pjatk 18. 2. 1927 pop. w 2 hodź. w Priebez hoſpodarſtwu khodźa,
w Budyſchinje na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: Bilejej, 6 pišańſkich błibow, pišańſki ſekretar, 4 khamſke ſofa, kurjeſke błido, 4 pertiki, draſta, kamoraj, 4 ſtoły pſched pišańſke błida, kłamaſtli kamor, draſchki, 3 waſchoty, pišańſki ſtrojeſ, Boſchowej magnetaj, Landawſka kuczja, pišańſka pſchipraſwa, 50 zigarow, 50 pakliſkow mydłoweho procha, mjeſačka komoda, 5 pakliſkow łakowej maczańny, 5 błeſchow kognaka, 23 błeſchow cžornizu, klawěraj, ſamkńjena kuczu, radioaparat, ſwinjeſi, 360 puntow cžeſkej, ſwinjazoh thłew ſ korikom, matraz, wſchelake njebarbjene meble jako pišańſkej błido, nóżnej kamorcžkaj, kuchiſnſki woſlink, 4 ſtoły a 3 wuhłowe łaſchcžiſi, dźerżakaj trjenjow, wobraſaj, 6 thabatow, ſtorowe nohaju, ſilzowe wobruſca, ſchórzowiſi, kłamaſka pokładnja, harmonium, ſtejacy cžaſnik, nóżnej kamorcžkaj, ſerwěrowanſke błido, kuchajhowanſke błido, 6 ſtołow, revolwerſka draſchka, ſpódtarſka maſchina ſchijaza, dźěłaſtli kamor, njewobſtkłana kuca ſ hołtwuſtki wěſ, cžęſto tołkaza maſchina ſ 3 ruczkami a motorom, pſchipuſchczowak, dźěži, dale 25 mtr. ižerjeho ſuknja, 12½ mtr. protejowe tkaniny, cžopje wobruca a drjewjanjaſy.

Wotſjewjenje.

Schreiberez ležownoſcej w Wóſchizach, łopjeno 44 ſeležowitoſtneje knihi, ſo 16. februara 1927 na dyrbjeſtke woſchnje njeſchebažnje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dopołdnja ¾11 hodźin w Berlinje: Pšchenica nětčho měrniſcha pschi dotalnych płaćiſnach. Rožka jadna, tola wobrot w njej hišchcze žnadny. Tendenza žnadna.

Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ſymjo po tunj ako 1000 kg hewak 100 kg.
płaćizna po złotej hriwnje.

	14. 2.	12. 2.		14. 2.	12. 2.
Pšenica	264-268	264-268	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	249-252	246-249	woka	24-24,50	24-24,50
nał. jeczmjeń	225-245	215-242	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
nał. jeczmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wowſ	190-200	189-199	zeradella	23-26,00	24-26,00
kukurica	188-190	188-190	rapa, womułk	16,10	16,00
pšenź. muka	35-37,50	35-37,50	lany womułk	20-21,00	20-21,00
rjana muka	34-36,50	34-36,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,55	15,50	bórnj. kruški	29-29,10	29-29,30
rjane „	15,25	15,25	ſyno, 50 kg	2,80-2,90	2,75-2,85
raps	—	—	rjana ſloma	1,70-2,00	1,70-2,05
łane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,00-1,35
hróch	33-36,00	33-36,00	wowſna „	1,00-1,30	0,95-1,25
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	1,00-1,30	0,90-1,21

Drježdźanska burza.

Pšenica	268-273	bórnjace kruški	31,50-32,00
rožka	254-259	pšeńč. wotruby	14,10-15,00
nałětni jeczmjeń	235-264	rjane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. jeczmjeń	210-232	pšeńčna muka	46,50-48,50
wows	197-207	rjana muka	40,50-42,00
čerwjeny dźeče!	260-275	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	187-192	hróch	30,00-36,00
ſuche truhańcki	14-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaćizny ręcznjeho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

14. februara.

148 woł., 238 byk., 240 kruw. a 44 jałoje., 705 ćelat., 596 wowcy, 3075 ſwini.

Płaćizny za
woły: 1. 55—58, 2. 45—49, 3. 38—43, 4. 30—35, 5. 27—29;
byki: 1. 56—58, 2. 51—54, 3. 43—47;
kruwy: 1. 50—53, 2. 40—44, 3. 30—33;
jałojcy: 1. 57—61, 2. 45—53;
ćelata: 1. 74—78, 2. 67—72, 3. 60—65;
wowcy: 1. 61—63, 2. 52—58, 3. 44—50;
ſwinje: (přez 300 pt.) 66—68, 2. (200—300) 65—66, 3. (200—240) 63—64, 4. (160—200) 60—62;
rancy: 55—60.

---

a čuća. Staruška, kotraž dyrbješe wšitko wupowědaś, štož bě so z Bělušinej maćerju stało, činješe to też z čućiwej wutrobu a z běžnej rěču. Też Měrćin, kotrehož swójbneho mjena njeznaju a tych druhich hrajerjow też nic, je prawy zmysł swojeje ważneje róle zapřijał a swojim słowam dobry wuraz dał. Tohorunja žarliwa Kata wustupowaše z dorazom a ze šwarnym wuspěchom. Kat činješe swoju wěc cyle derje, khiba zo by mohł z prokom a mječom hišće wobrotniši być. Powšitkowny zaćišć, tak daloko hač jewišćo to dopuści, bě dobry, jara dobry. To dopokazachu też připosłucharjo. Sedźachu pobožnje posłuchajo kaž na kemšach, tak zo ani z přikleskom tón swjatočny měr kazyć nochcychu. Jenož w přestawkach słyšach pola susodkow samo lute připóznaće: „Ow to je krasne! Škoda, zo je hižo kónc!“ — —

Ale kónc wječora běše wjesoły. „Mokry filosof“ ze swojim wustupowanjom, abo lěpje zo motanjom so a šmjatanjom wokolo kary a z haru, zawjedźe nas wšěch do směchow. A na tom je zaso ta wjedrowa pólka wina była. „Nětčeje horjo, nětčeje směch!“

W doslowje wupraji k. wuć. Nawka wšitkim hrajerjam wutrobny dźak za krasne wokřewjenje, kotrež běchu připosłucharjam poskićili. Posledniši dostachu dobru cenzuru za pěkne posłuchańske zadźerženje: Dobra wučba njech na dobru rolu padnje! Přeprošuje młodych a starych, ženjenych a nježenjenych zaso k pilnym spěwarskim skhadźowankam, dokelž jutry je wulki serbski koncert před durjemi. Bohužel su so mnoho sobobiki pod mandźelsku třěchu do swojich hnězdow wukhowałe. To je wěcna škoda za Hudźbnu Jednotu. Njech so z nałěćom wšitko ptački wróća na młodnozeleny narodny štom. Njech jutry přinjesu horjestałe serbskemu spěwu a dźěłu w Radworju a w cyłym serbskim kraju! —

Hudźbna Jednota je njeměła pokazała, zo njemóže jenož přikładownje spěwać, hdyž doma abo drudźe z koncertom wustupuje, ale wona wě też mištrowsky dźiwadło zahrać, hdyž je tohole wotměnjenja porjada trjeba. Radworčenjo su swojim tradicijam swěrni wostali: štož je jónu „Moja“ hajila a pěstowała, to nětko Hudźbna Jednota dalo wudokonja. Prawje tak! Njech serbski spěw njepřestawajcy klinđi wšudźe a přeco: k Božej česći a Serbstwu k wužitku!

J. Serbin.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihlišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nowiny rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 39 — Budyšin — Srjedu, 16. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Dyrdża so sakske statne kubła přenajeć?

Hospodarstwowa a němsko-nacionalna strona stej we sakskim sejmje namjet podałej, so bychu so statne ratarske kubła přechenajałe. Nadźijwajcy wulkich lubjenjow je so na tychle kublach z wulkej škodu hospodariło. W hospodarskim lěcze 1925/26 su wone něhdźe 600 000 hriwnow přichadźiłe. W nowym statnym hospodarstwowym planje statne kubła ani pjenježka njeswunjeju. Někotre maju runje 600 000 hriwnow statnej hłownej kasy zaplacić. Wuhlady tež njejsu tajke, so budża lětsa zwoji dołh znjeseći móc, dokelž sandżene léto njeje so z žiwjim njepřichestajenym dešćowym wjedrom žitam a druhim ratarskim wuhotam hojiło. Teho dla je wjele wunoški mjenjšich, dyžli druhe léta. Statne knježerstwo tejele přichiny dla namjetej na přechenajece statnych kublow wotpokazuje napřećiwo njeje. Wono pak ochcze wšitke kubła, ale jenož dźěl z nich přechenajeć.

Nowa politiska strona w Němskej.

Na sjězdźe němskich federalistow w Kasselu je zapołožanz němskeho sejma Alpers (z němskeje Hannoverskeje strony) zdóstk, so by so nowa politiska strona załoži. Stajne znutkowne wobčežnosće němskonacionalneje strony su dalo ke evangelskim kruhi wobčežne w Bayerskej a Porheinskej pokmuke, so z praschenjom załoženja noweje wulkeje evangelskeje strony sobrachu. Tejle stronje dyrbi w evangelskich stronach wulki nadawk přichipadnyć, kajšiž je zentrum za katholizismus přichwisak. S prawom so nadźijeja, so nowa strona federalistiku myšl za podłožk wotmje. Něhdźe 12 dobustawow němskonacionalneje frakcije němskeho sejma je swólninowych, k nowej stronje přichestupiće. K temu so dobustawy bayerskeho burskeho swjasta a schtyrjo Hannoverskich přichidaja, kotrejž so z tym z tyle rozšchadźeneho swjasta i hospodarstwowej stronu wuzwobodża.

Zjězd potłóčenych ludow w kolonijach.

Na sjězdźe potłóčenych kolonialnych ludow pódnjelu profesor **Theodor Lessing** z Hannovera rěcześe. Sćeži ma, wón praji, kaž spodźiwnje so na to pozłucha, jenož **bely strach.** Přichibywanje **běleje rasy,** kotraž je sa sto lět je schesćinu cłowjestwa z tśeśinje narosła, to pokasuje. Jenož sapschitnowaza wobydlerska politika, „wrócobježaza kolonizacija“ a žiwobota, je sozialnje runesće wjata, móże žiwe wukhowaćej.

Jedyn **Syrisk,** kotryž bě njedźiwajcy franzowskeho protesta přischoł, wo **wojowanju w Damasku** rěcześe. Wjecor wjednik jendźelskeje njewotwitśneje dźěłaćerskeje stronu, **Lansbury,** přichinźe. Wón Chinje wschu pomoc ludźe a praji, so dyrbja so přechodnje Jendźelczanow we Chinje wottrónić, tak so bychu Jendźelczenjo mohli niz wojazy jako njepřećeśeljo a zuły, ale jako přećeśelja do Chiny přichibadźeć. Lža je, so dyrbja jendźelscy wojazy do Chiny hić, so bychu žiwjenje Jendźelczanow schtikali; dyrbja jenož kapitalismus schtikać. Po Lansburyowej rěči z sbratśowazemu wustupej mjes nim a chinešim generalom dóńdże, kotryž bě mjes tym přischoł. Potom **Ernst Toller** rěcześe. Wón so na němsku sozialdemokratiju a na Amsterdamsku internacionalu hórśeśe, kotraž so tehale sjěda zdalujetej. Skónčnje resolucija němskich wotpórłanzow cytaśe, kotraž so přećeśiwo łóžnej němskej kolonialnej politizy wupraji.

Helena Stöckerez po poruczenjoseji ligi sa sapowědźenje wójnskeje słužby, kotraž ma swoje žydło w Londonje, a sa měrowy kartell w Barlinje rěcześe. Jedyn italski wotpórłanz wobzarowasche, so njeje zodym sastupjeć z italskich kolonijow přichitomny, so by powědał, z kajkej furowosću tam z domorodnymi wobchadźeja.

W poćežnju sjězdowego přichedźiwstwa so wobsamknu, śiwtowy swjask přećeśiwo imperializmej a sa narodnu njewotwisnosć załoži. Němskopśejmski sapórłanz Münzenberg (kommunist) swjaskowe samery roskoži. Zadasche praktiske dźěło. Jeli so by so wójna přećeśiwo Chinje wopraudźe rozpytała, by so we wšelkich statach dyrbjał bojkot přichipowědźeć a organizować. Wobstejnosće we hollandskich kolonijach bychu so dyrbjake pruhowaćej. Kommunistiska by dyrbjała z dowolnosću hollandskeho knježerstwa tam puczować. Jej dyrbjeli Bjarnat Shaw, Frijjof **Nansen** a Barbusse přichitkućechcej.

Czeskoslowakiska narunanska reserva.

Přichi czeskoslowakiskim wójsku so narunanska reserva załoži. Jej najskerje njeno krajna wobora narjeknu a ju dospołne wot wójska dźěla. Do krajneje woboty budźa přischtikućnikow pschemyslka a ratarjow přichipimowaći. Přichi tym budźe so na schkitanje samostatnych existenzow dźiwaćej.

Nowinu mjenschinow w Polskej konfiskowali.

Němzy, Wukrajinzy, Běłorusojo, židźi a Litwjenjo su psched někotrym czasom wobsamkli, shromadny měšacznik z napisnom „Natio“ wudawaći. Prěnje czisko tehole měšacznika je so dla jeho wopschiwjeczа konfiskowało.

Při němsko-polskim konflikće francowske nowiny na polskej stronje.

Franzowske nowiny wschech politiskich stronow pschi nětcźischim němsko-polskim konfliktu wšo polsku stronu dźerża. Přichi tejle nowinskej wójnje po zdaczu wo to dże, dopokazaći, so franzowske wójsko njejsmě Porheinsku wopuschczeći, dokelž wójnski strach dla wotmyślenjow Němskeje pschećiwo Polskej hrozy. Parizšti „Temps“ pische, so prěnje wustupjenje noweho němskeho knježerstwa wotpohlad spóznaca dawa, so wono na napjatne pschemělenjenje ratišcheje němskeje mjezy na schkodu Polskeje dźěła. Hischcze dale „Liberte“ dże, kotraž praji, so Němska spyta, Polsku sadajiś. Po Polskej by potom Czeskoslowakska na rjad pschischła. „Soir“ pische: Sady němsko-polskeho zlowjeho konflikta politiski konflikt steji, a pschetorhnjenje jednanja wo němsko-polskim wikowanskim srěczenju k dalschemu saschmatanju europiskich pomerow dowjedże. Dokelž ma we Warschawje knježerstwo wojerskeho charaktera politiske wjedrowstwo, a w nowym němskim kabinettu ministrojo prawizy knježa, njebudże lohko, němsko-polsku swadu wurunaći.

Franzowske winizarstwo a němsko-franzowske wikowanske srěczenje.

Kaž Havaska powěsczernja z Bordeauxa powe, je so pódnjelu zhromadźizna winizarjow Girondy wotmeła, pschi kotrejž je so něhdźe 5 000 sastupjerjow winizarskich zwjazkow wobdźelikło. Dnjowny porjad je so pschijał, kotryž pschećiwo wusamknjenju franzowskeho wina z franzowsko-němskeho nałkwilneho wikowanskeho srěczenja protestuje a so pschećiwo jeho wobnowjenju abo podlěschenju wupraja, jeli so so franzowskemu winu sa dowos do Němskeje te same połóženja njepschichwola, kaž dowozej schpanskeho a italskeho wina.

Knježerstwo dyrbi so na to kedźbliwe cźinicź, so so wobcźežnosće sa wuwos franzowskeho wina dźeń wote dnja powjetschinja, a so franzowske winizarstwo a winowe wikowarstwo njesamóżetej wjazy cźežke dawki sapłacźicź, jeli so knježerstwo njeby pschi wobsamknjenju wikowanskich srěczenjow z wukraisom jeju sajimy lépje schkitało.

Nowy pschipad we Ventimiglii.

Pschi franzowsko-italskej mjezy na franzowskim namjestnym żelesnischim sastanischczu Ventimiglii je, kaž „Eclair de Nice“ powe, italska fajsistiska milisa franzowskeho pschistajenza, kotryž tam słužbu sastawasche, sajała, dokelž je kommunistiske znamjeschko pschinknjene mě. Po sakrocźenju franzowskeho konsula su jeho na žiwobodu puschczili.

Wopyt franzowskeho wójnskeho łódźstwa w Jendźelskej.

Kaž „Daily Mail“ shoni, dźěl franzowskeho kanalowego a źrjedźosejnskeho wójnskeho łódźstwa w haprleji jendźelskich pschistaw w Spitheadu wopyta. Franzowske wójnske łódże budźa někotre dny w Spitheadskim pschistawje pschebywaći, a pschi tejle příkadnosći so źiwjedenje wuhotuja, kotrejž dyrbja charakter politiskeho franzowsko-jendźelskeho sbliženja měć. Mózno je, so jendźelski kralowski mandźelskaj do Portsmoutha pschindźetaj. Njemózne njeje, so so president franzowskeje republiki pschi tejle příkadnosći z jendźelskim kralom selka.

Wscha móz fajsistiskej stronje.

Generalny sekretar fajsistiskeje stronu Turati je we Milanje rěcź měł, w kotrejž stronimy programm sa léto 1927 rozwi. Strona dyrbi někto na to dźěłaći, so so wschě wobcźeże městna w staceje z jejnymi pschiwižowarjemi wobsadźa. To so wosebje na wulku liczbu městnow měšcźeńskich radźićelow a měšcźeńostow a na wodźaze městna w provinzialnym sarjadnistwje poczahuje. Pódla teho dyrbja so wucźerjo, żelesniarjo, bankowniwjy a gmejnscy pschistajenzy wschudże fajsistiscy organisowaći. Tej zyle sportiswo w Italskej dyrbi so fajsistiskej pschichilnosći knježerstwu

Jo je žebi Němska wotmyślila, chinešce praschenje pšched swjast ludow pschinjesetj. Němska rjechnje, so budże jo we chinešcej należnosći kruteje neutralnosće dźerżeć a so krocżel, kajkaj jo jemu myslnje pschipušcże, njebudże cżinicź. Němske kriježerstwo tež podhlad wotpokasuje, so Němska Chinešam němski *wójnski material* podawa. Wuwos *tajkeho materiala je bjes teho* z *Versaillesskim* *jrěčenjom* podwjasany. W Barlinje pręja, so ju jo male brónje, municija a kanony do Chiny z dźela pšches Ruску, z dźela pšches Hamburg a Schczeczin šlake. Tónle material je so z wobstatkow wsał, kotrejž stej Němska abo Awstriska so cżaš pschimérja abo króśko po tym wěstym swjatskaklim knježeśimoan podawałej. Tón po tajkim dołhi cżaš njeje wjazy w nészim wobsjedzeństwje był. Priwatni wikowarjo nękole tónle material po poruczeństwoj pocżeżnych knježerśinow po šmješnje tunich płacżišnach pšchedawaju. Za transport po němske lódze wuzija, dokelż Němska tak njeinterwenuje. Washingtonskim nóznarśtwam njepschišlušcha a tehodla njeje k dowolnej kontrolli w Chinje podcżinjena. Němske knježerśinow nima prawa, taškim transportam zadźiwacz, dokelż jich twory zuse šwójšiwe a jo tež se žuboduych krajow pšches Němsku pschewożeja.

Amerika pšecżiwo Darwinowej wucżbje.

Jendźelski pschirodospytnik Darwin a po nim wschelazy němscy pschirodospytnicy su dopokasacj pytali, so je cżłowjek wot wopicy wotkhadźak. Nowscha wědomosć je tule wucżbu za zyle wopacżnu hpóšnała. W Arkansaskim statu w połnocnej Ameriziy bź jedyn wucżeź Darwinowu *wucżbu* w *schuli* pschednjesetj. Starschi dźěchu *tehodla* wucżerja wobskorżili. S tej wězu je jo płónschnje representanski dom (hejm) Arkansaskeho stata saběrał. Wón je se 50 pšecżiwnych 47 hłosami zakoń wobsamknył, z kotrymž jo rozwucżenje w Darwinowej theoriji we wschěch siawnych schulach zakasuje.

Kommunistojo w Ameriży wotebrarju.

S Newyorka jo pischе, je po statistiży kommunistiska strona w Ameriży letża nębdże 6 000 zobustawow pornjo 35 000 w lecże 1919 liczita.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 16. februara.

† 1901 farař Jaroměr Aug. Bergan z Wulkich Zdźarow.

Ja twoje skrónje wěcnje ze zelenym
Chcył wěncom, ludo mój, ći wobkhlódkować
A tebje, wótena zemja khować
Pod zboża kridłom wěcnje rozsěrjenym.

Mje twojej' ruki lubosć kolebaše,
O złote hona, ja was wokošowach;
Tuž swjatu přisłušnosć sej w duši khowach,
Zo sto króć płaću, što mi lubosć daše.

Što dźakowny syn starších domy rubi,
Što wótcow bětu hłowu smětšé dawa,
Što próżdny do žni swojich honow hlada?

Njech lubosć móc k bdźenju so zhubi,
Puć zdobny, čestny je sej khodźić brała,
Hač hwězdow raj kóne słódkej' prócy žada.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wjeczera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +5, thermometer wo dnjo +1.5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +3, thermometer w nozy −2, Wuhladny na njesłajne wjedro. — Wječerawiske rozpołożenje nišinow a wyschinow njeslubi žane wulke pschemjenjenje dotalneho wjedra. Wyschina pak cżehnje so wot Biskajskeho zaliwa pšches srjedźnu Europu hacż do Ruskeje. Ju dźakuje cżełste pasmo nišinow, so cżehnjo runje pšches nascu krajinu a zawinuje kurjazwu, znano hischcże macżenje. Nišina w połnozy sadźawa, so wot tam syma pschichadźa. — Jutše schwórtk skhadźa

płónczko 7,16 hodź. a khowa so 5,14 hodź. Mjezacz skhadźa so wjeczor 6,03 hodź. a khowa so rano 7,57 hodź.

— **100-letny pomjertny dźeń** wulkeho wucżerja Pestalozzija padnje na jutrischi schwórtk, 17. februara 1927. Ministerstwo za ludowe rozwucżenje je postajiło, so maju so na tymle dniu město wucżby schulske zwjazkowanske *wotmetowacź*, pschi kotrychž so žiwjenje a pschikład wulkeho wucżerja dźěćom wopišnje. Też za starschich a dorosćenych wotmeja so w městach a też na wjach dopołnjenske *zwjedzenje*. Na schim cżerjenym cżitarjam *poštcża* po dźěżschi nastawk w „Serb. Nowin", na kotryž so z tutym kedźbno cżini.

— **Raj, časopis za serbske dźěći.** 2. cżisło 14. łětnika, februar 1927, je wušło ze sledowacym wobsahom: K stoljetnym posmjertninam Pestalozzija, žiwjenjopis sławneho cłowjekolubnika a dźěćikubłarja, wobrazki z jeho knihow „Lienhard a Gertrud," někotre wuprajenja Pestalozzijowe, Pestalozzijowy row a pomnik. Potom sledźa pokračowanje z mojich dźěćacych lět, dźěćacy nastawk „W brózni", serbske přisłowa a serbske prajenja, hódančko, wotmołwy na žortne prašenja prěnjeho cisła a listowanje redaktora z pilnymi dopisowarjemi z kola małych cżitarjow. Pokazamy na tute rjane cisło Raja a prosymy cześcenych Serbow, tutón časopis za serbske dźěći podpjerać, z cżitanjom, z rozšerjenjom, z dopisowanjom, z pjenjezami. Wšo dźełło za tutón časopisk so stawa darmo, jenož ćišć a papjera so płacżitej. Płaćizna, 5 pj. za cisło, je tak snadna, zo mohłe je skoro kóžde dźěćo zwjesć. Wobzarnjemy jara, zo we někotrych šulskich wosadach hišće Raj znaty njeje. Tajki dźěćacy časopis je dobry dodawk k šulskim cżitankam. Podawa časowo nastawki, kaž předležace cisło, a wosebje domizniske a ludowe wěcy, kotrež wabja dźěći, so ze staršimi wo narodnych wěcach rozmołwjeć, a wone radosć nad wesebitosću naroda a domizny zbudźuja a pěstuja. Narodnje zmysleni ludźo chcyli so sobu za to postarać, zo wšitke serbske dźěći za nje spisany časopis dóstanu, wosebje też we prunskej hornjej Łužicy. Dostać je w Domowskich knihićišćerni před juleskimi wrotami kaž też we Serbskej kniharni na Lawskich hrjebjach.

— **Dopołne pschisłuschenja a dopołne naplacżenja na wobrotowy dawk** (Umsatzsteuer). Dokelż so wobliczenske hadźiny za njesapisane wutrajne płacżenske srědki se techniskich winow do srjedź měsaza postajicź njesłodża, so tchorunja każ w dezembru 1926 a januaru 1927 też w februaru a měrcu 1927 powschitkowne pschiražki po § 170, 2 němskostatneho bankowskeho porjada a dań na łukombženje njeběra, je-li dopołne pschisłuschenja a dopołne naplacżenja na wobrotowy dawk hacż do 15. februara a 15. měrca 1927 pola finanzneho hamta (finanzneje połkadnje) dóšłoje.

— **Wo nutskamanjach do gmejnskich hamtow** w Sakšicy je so mnoho wujasniło. Kaž hižo w zjawišnu cżasu pisachmy, je Budyšinske kriminalne wotdźelenje 15. januara t. l. stótneho wikowarja Jana Rămscha z Barta sajała a jeho statnemu wěcżišćiwu pschepodała. Policajnym prózowanjam je so hižo poradźiło, 20 wschelakich nutskamanjow do gmejnskich hamtow wujasnić. Dale je policija hišćece zyłu hromadu wschelakich wězow šebrała, tiž je so dwěla wschitke z dalšich padušćiwow pokhadźeja a tiž je w jenej zjawje Budyšinskeho kriminalneho wotdźelenja wuložene. Sajimawe je też, so je wot teho cżasa, so je Rămscha sajeli, nutskamanja do gmejnskich hamtow pschestałe. Wot 21. nowembra 1926 je też srjedź Strache na hamtskim sudnistwje w Olbernhawje w jatbje. Wón je 27 lět starý a je wulko-nutskamał, tiž je so też do mnohich gmejnskich hamtow w Sakšicy dobywał.

— Sjawna dźełowa sparadźenja za Budyšchin a wokolinu. W januaru su licżba dźělonjemějerjow, kotrež njeschcźeni. Kóńz měsaza dóstawasche we zokrjesu dźełowje sparadźenje 4787 dźěłonjemějerjow (dostawarjow hł. podpjerjow) podpjeru. S nich bź 2900 (1966 muzskich a 934 žónskich) z města Budyšchina a 1887 (1637 muzskich a 250 žónskich) ze wjsow. Woni rozdźěla so je 3744 na hłownu sparadźenju w Budyšchinje, je 669 na połanšku sparadźenju we Wulkej Dubrawje a je 374 ozełonjemějerjemi na połdańsku sparadźenju w Budestezach. 4262 dostawachu podpjeru za dźěłonjemějerjow (2410 we měsće a 1852 na wjach), 309 dostawachu krizowu podpjeru (274 w měsće a 35 na wjach) a 216 w měsće dostawachu wobstarańsku podpjeru. Pschirunajo z zyłym wobhdźełowym wuczinjanchu dźěłonjemějerjo we wokrjesu 5,54 procentow, wjes tym so je pschecżiwk zyłeho cisła *nimale 1 procent* niže. Njedźiwajcy hubjenebo położenja hospodarstwa mózesche so 384 městnow wobstarać, wjes nimi fu 104 je nsdowym dźełom wotmeńcżajeho wasnjenja, 64 kožowych a 53 metalowych dźěłacżerjow najwschelakich licżbu. Nusowe dźěła pschipokasachu po 101 wosobje. Tele pschipokasanja po postajenjach němskostatneho dźěłowego zarjadnistwa zenje jako wobstaranje dźěła njepłacża, ale nusowi dźěłacżerjo licża pak jo jako dźěłopytacy. Wjes dźěłopytazymi steja wot wjetschich wobrowanjow njerwacżeni dźěłacżerjo z 32 procentami na prěnim městnje, za nimi pschišiwu metalowi dźěłacżerjo, twarzu rjemjesłnizy, textilowi dźěłacżerjo, pschišiwarji, ratarjo a hajnizy dźěłacżerjo, wobleczenjowi dźěłacżerjo a pschišiwkuschnizy rozmnożeńskeho pschemysła (Vervielfältigungsgewerbe).

— **Wopacżne bankowki!** Nębdże hrjedź sandźeneho ta pschitudźechu wopacżne 10hriwnowske papjerjane pjenjezy z dnjom 21. oktobra 1924 bo wobłhoda. Dotal pak jo hischcże njeje poradźiło, dźěłacżerjow abo rosćerjerjow tychle wopacżnych pjenjez wuzjełdźicź. Wopacżne pjenjezy su na jeźehowazych znamjenjach hpóznacź: Papjera jo njecżista běła sba a hdyž ju do rukow wosmjenj, jo někak mydlanje pschima. Rostklitše nitki su z wopacżnymi cżerwjenymi, namódrymi a nacżornymi nitkami narunane. Wodowe znamjo je jenoż nacżichcżane. Prědna strona wopacżnych pjenjez cżini hrubu sacżischcź. Muzšfi wobras njeje runjenom wuběrny. Sadnja strona pokasuje hrubu, rostorhany muster. Kontrolne cżitła njejsu wótre dosć. So dychu jo falschowanju bankowkow zkerce a łoje wuzłędźili, jo wobezbje wobkhodnizy wo šobupomoc prošcha. Pschirucżne papjerki za prnhowanje bankowkow na jich *woprawdźitosć*, su na wschech fišialkach Němskstatneje banki darmo dostacź. So by jo psched schkodu schkitkał, njech kóždy po mójnosći tule *składnosć* wuzjiwa. Sa wuhlédźenje falschowarjow je Němskfokstalna banka 3 000 hriwnow myta wustajiła. Krajny kriminalny hamt pak kóždeho prošy, so by, hdyž jo jemu wopacżne bankowki wotebdaja, wudawarja hnydom policiji wojsewił a jeho sdźerżecź pytał, doniž sastojnik policije njeschcźidże.

— **Khripa w Europje.** S nowischcże rosprawy wo khripje, kotruž je Swjatk Ludow wudał, wuhladha, so je po wojsewjenju Berlinskeje khorobneje pokhadże khripa w poslednich dnjach januara žiwjuje wotebdrała. Poslednich tydźeń w januaru je w Berlinje 21 wołobow na khripu wumrjelo. W Jendźelskej je khripa wobežbje hrjedź kraja wosćěrjerna, wona pak njeje sšrašcżna a sašo pomalku wotebdra. W jendźelskich wulkich městach je w prěnim tydźenju 818 wołobow na nju wumrjelo. W Danjsku je 10. februara 38 600 wołobow na khripu khorych. Se Schpanskeje a Francouskeje so wo popschesćenju khorosće powe. Sa to pak je evidemija w Bolharskej w poslednim cżasu bo khróbnje rosšérila. Prěni tydźeń februara je nębdże 1000 wołobow na khripu sthorito a 405 wumrěło. Khorosć rosšérja so dale w Cżeskosłowakskej, we Portugalskej, we Wuherskej a Japanskej.

S **Tšoch Hwězdow.** Njedźelu wjeczor, jako wobdźelenje Młodoneńskeho rjada do Budyšchina cżehnjeschce, blisko Tšoch Hwězdow motorowy kolejaź, tiž je tež do Budyšin pschijeżdże, bo muża sajeżdże a jeho na lěwej nosy lohko ranni. Motorowy schubi krejsitwo nad kokom a cżitny so je nim na bróhu. Motorske kolejo bo wobschkodźi, wjednik kola pak bo tež z dźiwom nicżo njesta. Njesłoja sta so dwje jenoż hysleje kurjazwy dla, dokelż mózesche kolejaź je nowoj nakitce metry daloko widżeć.

S **Delneje Kiny.** Sswoju hłownu zhromadźiznu wotmě pšched někotrymi dnjemi Delnjo-Kinjanska bobrowólna wuhnjowa a wobora we wjesnym hosćenju. Woborny hejtman Hetzer zhromadźiznu nawjedowaschce. K dopomnjerju na zemrjetego towarschа Dawida a k jeho cżesći wobornitjh postanychu. S lětnje rosprawy zhonimy, so ma wobora nětkle 35 aktiwnych a 12 pažiwnych zobustawow. Sandźene lěto šnurzowaschce bo wobora 11 kročl.

Nanoje a synoje.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

38] (Pokračowanje.)

„Wy potajkim měnicże, so žym měrne, nězne a saplenczene Boże stworjenje," pokračowaschе wona z tym žantkym hłosom, njewotwobroczejo woczi z wokna. „Ja pak wěm wo žebi to, so žym jara, jara njesbožowna."

„Wy sće njesbožowna! Wot cżeho? Sće Wy traschi pschecżiwo wschelakim hłupym bladam tak cżuczijwa?"

Odinzowa so pothmuri. Wona so na to mjerschasche, so bźesche *won ju takle* frosemił.

„Tute hłupe bladý mi ani na žmješchi njeidu, Eugenij Wassiljicz, a ja žym pschejara horda, so bych so dała pšches nje do njeměra sawjesć. Ja žym tohodła njesbožowna, so *žiwjenje* niczo njepopschi, schtož by mje wabiło, schtož by mje sajimowało. Wy ś njedowěrcu na mnje hladacże, wy *mnjelicże*: to rěczi „*aristokratka*", tiž lwscha w zankach pschede mnu žedji na gomaczanem stołu. Ja wschak njeprěju: ja mam rada to, schtož Wy komfort mjenujecże, a tola mi žodom skoro niczo na žiwjenju njesałeji. Wujednajcże tute pschecżiwiosće mjes sobu kaž cżjecże. We waschimaj wobcżowaj je to wschitko romantism."

Basarow šiwny z hłowu. — „Wy sće strowa, njewotwižna, bohata, schto hischcże trjebacże? Schto dha hischcże chcecże?"

„Schto hischcże chcu?" wospjetowaschе Odinzowa, a posdyhny.

„Ja žym jara wustaka, žym stara, mi so sda, so žym hižo dołho žiwa. Haj, žym stara," wona wospjetowaschе, žwaha sćahnjo žebi kónzy hłaschcżika na žwojej nahej ruzy. — Jeje wócżzy setkaschtej so z Basarowymaj wocżomaj, a wona so tróschčku sacżerwjeni. „Sa mnu leża hižo njekrafnje wjele dopomnjeczow: ździwienje w Petrohrodze, bohatstwo, potom khudoba, potom žmjercź mojeho nana, mandźelstwo, potom pucżowanje do wukraja, a wschо, schtož dale sćehuje... wjele dopomnjeczow. A tola njebywa mjes nimi žanych, pschi kotrychž z radosću spominam. Pschedne nmu pak je — bothi, bothi pucź, a samóra . . . . žanoho. Mi so jón ani hicź njecha."

„Tak mało rjanoscżow ma žiwjenje za Waż?" wopraschа so Basarow.

„Nè, rjekny rosćahnjo hłowa Odinzowa, „ale za njeżym spokojom. Sda so mi, hdy bych ja mohła ś žylej mocu so ś nęczenu pschimjasacź . . . .

„Wy byschcże chcyła lubowacź," pschetorhny ju Basarow, a lubowacź Wy njemóżeżce: hlejeże, w tom je Waschе njesbožo." Knjeni Odinzowa hrajesche žebi z rukawom žwojeho płaschcżika. „Njemóżu ja woprawdźe lubowacź?" prajі wona.

„Sćežka! Tola ja žym to ś njeprawomu njesbožu njenował. Nawopak, tón je skerscho wobzarnowanja hódny, ś kimž so tajke njesbožo sianje."

„Kajke njesbožo to?"

„Lubowacź."

„S wotkel dha Wy to wěsćeże?"

„Tak po rěczenju a žiwjenju," wotmołwi mjerzaży ho Basarow. „Ty hrajesch koketku," žebi wón pomyłli, „ty cżerpiesch wostudu a wabiśch mje ś lutej wostudosću, a mje . . . ."

Jeho wutroba jemu woprawdźe horzo bjesche.

„Pschi tom Wy też pschejara wulbéracże," wón djesche, nakonniwschi ho ś žylym cżełom dopředka a hrajikajo ś cżeczikami, pola stoła wibżajmi.

„Może bycź. Po mojemu hełku: pak wschо, pak niczo, žiwjenje ja žiwjenje. Moje žy wjak, daj mi to twoje, a potom hižo bjes žakoscże a bjes nałwróżenja. Hewak radscho dożyła nicź!"

„Nó schto?" pschišpomni Basarow. „Tajke wumělenja žu spratwne, a ja žo dźiwam, so Wy hacż dotal . . . njejsće namakała, schtož žebi pschejeczeże."

„A Wy wuhlicże, so je to lohka wěz, podacź žo dospołnje cżełowuzki?"

„Niż tak lohko, hdyž žebi dołho rosmyschlujesch a wobrazo wobzakusćesch, haj a žebi wulku wažnosć pschipisowasch; ale jara lohko je, so njerosmyschlo podacź."

„Cżehodła też to niż žebje wažicź? Nimam-li ja žo njeje hódnoscże, cżemu mi potom moje podacże?"

„To wschak hižo njeje moja wěz: to je wěz druheho, rosšudźicź, kajša je moja hódnosć. Hłowna wěz pschi tom, so jo wěsch podacź."

Knjeni Odinzowa wotthili so wot wobłożenja stoła. „Wy rěcżicże tak," wona měnjeschе, „taż hyschcże wschitko naschonili."

„Rěcżu jenoż tak pschipadnje, Anna Sergejewna: wschako wěsće, so to wschitko niczo sa mnje njeje."

„Ale Wy hyschcże wědźał fo podacź?"

„To ja njewěm, ja žo njedham khwalicź."

Knjeni Odinzowa niczo na to njepraji, a Basarow wo mjelkny, šmki piana ś hosćinskeje žitwy dokětkowacź hacź k nimaj.

„Kak posdże Katja dźenża hischcże hraje?" pocża knjeni Odinzowa.

Basarow stany. „Haj woprawdźe, nětkle je hižo posdże, ś Wami budże cżaš ko lehnjeż."

„Doczakajeże, hdże Wy tak khwataceże . . . . ja mam Wam hischcże jene ftowórko rjeż."

„Kajke ftowórko to?"

„Wocżakrjcże," schepny ś cżichim hłosom knjeni Odinzowa. Jeże wocżi sfošijschtej ho na Basarowa; sda so, so wona žebi jeho dokładnje wobhladnje.

(Pokračowanje sćehuje.)

nimo tuho mějesche raś nóżne a raś wokrjejne šnuczowanje. Schtwórtk taky dyrbješche wobora k wohnju zwołacź. Paschecź dyrbješche jenoź pschi wohnju w Johnez fabrizy w Brjuschinje, hdyź 2. myto dosta. Wjednaźu, kotiłź nazju po wušiawkach wotšuwiwšy, šo ſ pschiwokanjom znowa wušwolichu. Sa pišmowjedźerja wušwolichu šebi knjeza Lorenza.

S **Wulkeje Dubrawy.** Nasche wuczeršstwo wotmeje juse schtwórtk dopołdnja w 9 hodź. w schuli šwjatočnosć ſ dopomnjenju na Pestalozzija. Postkiczecz budźa po pschednoschkach, spěwy, hudźba a błóstkowobrasowy pschednoschk. Podobna šwjatočnosć je wjeczor we 8 hodź. we Nowatej hoscenzu. Wschitkich starschi, pschećeljo a pospschewacźelio schule šo na wobej šwjatočnosći wutrobnje pscheproschuja

S **Hurkiny.** Dźeń psched šwojimi 75. narodninami wumrě tu njedźelu rybarźi mischtr Jan Bajcha. Semrěty bě widźana wohoba a wschudźom mějachu jeho rady.

Se **Suborniczki.** Sandźenu njedźelu wotmě šo w naschej wsy shromadźizna wjesnjanjow, kotruź nětkuźe pokoja wobydlerjow se Suborniczki a Noweje Wjeski wobnta. Shromadźiznu nawjedowasche knjes Carl, kiž bě tež kommunistiskeho měschczanskeho sastupjerja Horstmanna se Budyschina sa wěcznika doby. Referent pschednoschowasche, kak šo wólby porjadnje wotliwaju a kajke krocjele šmě wólbny wubjerk cźinicź, hdyź šo wólby prawje wotměte wjesu, so bychu liczinny, kiž snadź tu šo za njepokazaze wuprajile, pschecźiwschesli. Schtož wólby w Suborniczy nastupa, porucźesche wón, so měł šo wubjerk ſ 3 abo 5 muži na wokrjesny wubjerk wodroźicź, so by dozpił, so šo wólby sa njepokazaze wuprala a šo wospjetuja. Do wólbow wubjerka dóńdże k žiwej debacze, kotraź wěsu dalsko do politiskich wězow pschimasche.

S **Makleschez.** Pschi rjanym šwójbnym wjeczoru šwjesesche nascha dobrowólna wohnjowa wobora sańdźenu njedźelu šwój 25ětny jubilej. Knjes wopalny direktor Ssykora shromadźenych powita. Knjeźna M. Ssykoriz pschednješe prolog, na cźoź knjes H. Kubanja jubilejſki rosprawu pschećita. Knjes farar Mikela spominaschе hischcze raś na dźěławosći wohnjowoje wobory wot jeje wobstaca, dokonkowasche šo w mjenje wschitkich hosći a pschejesesche wschitkim towarſtwam, so bychu tež sloty jubilej junu w lubym pschećelnym kole šwjeźicź mohli. S tikrócznej rěcu wotmě na wohnjowu wobonu słónczi šwoju rěcź. Knjeźna Ssykoriz pschednješe hischcze někotre ludowe spěwy ſ pschewodom lauty. Tež měschany khór hischcze někotre spěwy saspěwa. Wschelake pschewapjenja a wjeselja wejka hosći hischcze dołho w rjanym towarſtwje dźerźa.

S **Komorowa** pola Rakez. Sandźenu njedźelu dźěłaceź M. Schórbel ſ Rakez abonentne pjenjezy sa nowiny a pschinoschki sa ludowe wobstaranje sběrasche. Žiły dźeń nimale běšche po puczu byk. Na wjeczor mějesche hischcze někotrych ludźi w naschej wsy wophtaez. Pola žiwnoscerja Schimana staji swoje jěstne koło do dwora, kiž je na puczź ſ deskami sabity. Jako dźesche Schórbel sa krótku khwilku sašo dale jěź, koło wjasy na šwojim městnje njeschejeche a njebě wjazu namakaź. Sa paduchom nimaja hischcze janeho šleda.

S **Njeswaczidła.** Tež w naschej wsy khriva ludźi napadnje. Na šboje ludźo pschećeżeło na nju njeschorja. We jenotliwych padach pschinóšbe wona še šylnej symtizu. Wosebje rosschérjena je tu žołdkowa a cźrjewowa khriva.

Ze **Sunowa.** Dźensa w nocy zemrě tu daloko po našej domizne znaty korěmaŕ, rěznik a skótny wikowaŕ Mikławš Sołta po dwaj dajej trajacej nahlej a ćežkej khripje. Hišće pjatk je z kołom po kraju jězdźił a sobotu dopołdnja swinjo rězał a kołbasy dźěłał. Njeběše dirje wjacy młodźeno ze swojej starobu něšto přez 70 lět, ale běše sylnje a wulkeje postawy a zdaše so drje na 15 lět młódši, jězdźeše wjele po kraju. Zemrěty běše sprawny a kruty karakter, dobry Serb, stajnje přećelnoho a žortniweho wašnja, wědźeše wjele ze swojeho žiwjenja powćdać a znaješe tež wosebje formy wustupowanja a zadźerżenja. Z česćowanjom budźemy stajnje na njeho spominać.

Z **Milońc.** We wčerawšej rozprawje je so cźišćerski zmylk stał. Njejedna so wo reparacije ale wo „separacije“.

Z **Konjec.** Stwórtk, 17. t. m., swjeći naš wjesnjan wumjeńkaŕ Michaŕ Čornak, jako Michałec nan powšitkownje znaty, swoje 80. narodniny, strowy a cźiły na cźele a na duchu, a dźěła wšědnje sobu we wšěch ratarskich dźěłach a to tohodla, kaž wón sam praji, zo njebychu stawy a žily sprostnyłe; tak dołho kaž so človjek we zwučenym dźěle hiba, je strowy a njeje k wobcźežnosći sam sebi a druhim. Před jeho dworom stoji naša wjesna kapałka a tam je jeje wěžiški dawa naš jubilaŕ swěrnje kóždy dźeń zwónčkej přez wjes klinčeć, a wjesnjenjo słuchaja, hdyž „dźeń“, „połdnjo“ a „swjaty wjeczor“ klinka. Kóždu njedźelu a swjaty dźeń wón jako khěbćaŕ w Ralbičanskej wosadnej cyrkwi — drje na tři lětdźesatki dołho hižo — z „mošničku“ po haskach a khorach wopor hromadźi a stupa khwatnje a hibičiwje kaž „młody hóle“ a tola je veteran z francowskeje wójny 1870/71. Wjesela a žortna mysl jewi so pola njeho w kóždej žile wobliča a w kóždej rozmołwje. Hdyž jeho na wsy abo hewak hdźe trjechimy, ma přeco něšto wjesele na jazyku, wosebje z dźěćimi „Michałec wuj“ rad bjesaduje a žortuje, a wšitcy jeho lubuja. To je ryzy serbski bur z lěpšeje doby, kotremuž chcył Bóh hišće rjany wječor žiwjeńskí spožčić a jeho wjesela mysl njewopušć jeho do smjerće!

Z **Dobrošic.** Njedawno pisachmy, zo je mandźelska tudomneho žiwnosćerja Miča z njezbožownym přehladnjenjom při młóćenju z prawej ruku do słomoweje prasy přišła. Hižom bórzy po tym, zo běchu znjezboženu do Worklečanskeje khorownje dowjezli, dyrbjachu ji ruku hač wyše dłonje wotewzać. Zwoprědka bě hišće słaba nadźija, dokelž hišće jenička sucha žila ruku zwjazowaše, ale skónčnje tola lěkařske pócowanje k wuspěchej njedowjedźe, přetož bolosće přeco bóle přibywachu. Tež kosće bě prasa rozmjałła. Tónle zrudny podawk njech pak je wšitkim z napominanjom ke kedźbliwosći.

S **Wojerez.** Prošcherstwo tež w nasčinit měsće dźeń a bóle pschibera. Hdyž do jeneho domu na jentym dnju 3 abo 4 tajzy njeprošcheni wophtowarjo pschidu, dha to njeje niczo njewschědne. Wo rjane nasłonjenje bohatšich pak bu jedyn tudomny khěrowobsedźer na dróhy wokrjesneho dama. Młody prošcher pschidźe k njemu a prošcherje poniżnje wo šmilny dar. Nasch měšćeźan dari prošcherjej mjeńschi pjenjes. Se šapjećom šhladowasche młody pachoł na darjenu pjenjes a jako bě ſ khěžinami durjenj won, schmórny jón do šahrodki pod wokнami. Tole šadźerżenje prošcherja drje daricźela na wšěch cźažy wuhoji, so drje jenje wjazy šwoje pjenjezy na prošcherjow prjeź njemjeła.

S **Cźelneho.** Tudomna wudowa Khrysta Nowakowa šwjeźi pschichodny pjatk, 18. februara šwoje 80. narodniny. Wona narodźi so 18. februara 1847. Duchownje je wona hischcze cźerstwa, tola cźežko pak je khorowate a šlabe. W domjazym dźěle pak hischcze pomha, schtož jeje nowy dowoła. W šwojim žiwjenju je wjele staroscźow a trudoby pschetrjacź muźa, diweju mandźelskeju dyrbješche ke rowu pschewodźeć. Jeje prěnje mandźelstwo trajesche jenoź krótki cźaš. Dóły po tym pak, jako bě so k druhemu raśej wotpołnił, wudyri wójna 1870/71. Młody mandźelſki dyrbješche do Francozoſkeje cźahnyć. Pola Wórtha bu cźežko ranjeny a wrócźi so dóły po wójnje jako invalida k šwojej žonje. Žiły tónle cźaš dyrbješche so wona šama we hospodarstwe staracź a nějeschе hischcze diwe małej dźěśći a šlepu pschichodnu macź ſ prěnjeho mandźelstwa. Wšitkim dźěćom je žiwjenje dała, šydom pa hischcze žiwe a wschitke derje šastarane. Sšwoju lubu herbiću maćerńmi rěcź je šebi wona stajnje cźešcźała a wažiła. Pschez 45 lět dołho je tež šwěrnje „Sserbšte Nowiny“ cźitała. K šobuzpschećowanju k jeje 80. narodninam šo tohodła tež my pschisamtnjemy a pschejemy lubej šwěrnej herbiću maćerźy, so by ji Bóh Knjes wjeczor jeje žiwjenje hischcze płóńcźmy a strowy wobradźił.

S **Klitnecho.** Dokelž je wokrjesna wuschnosć pschipomoz pschichwolika, bu naschej gmejnje šmóžnjene, wjesny puć, kiž šo wot wokrjesneje dróhi do Dyrbacha winje, da twjerdeje dróhi pschetwaricź. Kanjenje za šwjesicha nawjesene. Gmejna šo nadźija, so budźe puć natwarjeny, prjedy hač šo dźěło na połach šapoczinje. Dotal pschi deschczowjtym wjedrje skoro wjazy možno njebě, po puczu jěsdźicź a khodźicź. Wutwarjenje je iohola jara nuzne a witane.

S **Ruhlanda.** Njedźelu rano wokoło ½5 hodź. w domikim želesnizarja Bahriga woheń wudyri. Napinawšy prózowanjam wohnjowoje wobory so njeporadźi, woheń podušyć. Domike a hródź so spalischći. Teź ili kóšy namakachu šmjerć we płomjenjach. Domjazu nadobu pak mójachu wukhowacź. Kak je woheń nastał, njeje hischcze šnate.

Łužicy.

* S **Biskopiz.** Póndźelu popołdnju wokoło ½3 hodź. njesnaty młody cźłowjek w tudomnym Měšćeńskim ležu njedaloko pěškowych jamow pschi Sworjejſkej želesnizy dwě žonje ze Semiz je 4-lětnym dźěćom nabydże a spjta jenej žonje ruczu łoschu wutorhnjeź. Wón pak na šwoje paški rostorhny, so žona móz nad łoschu wobkhowa. Na wołanje žónikeju pschikhwata muźšli na pomoz, nadpadnik pak cźekny. Wón bě pjecza w schérym wobleku.

* Se **Zitawy.** (Žiwjenje wulkowat.) Hajnikowa mandźelska Neumanowa wulkowa wósmnilětnu holzu ſ Burkersdorfa, kotraź bě so na haje pschełamała, psched satepjenjom. Psched nějschto létami bě Neumanowa tež hižo jenemu hólcźejej žiwjenje wulkhowała.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjezdźanach, 15. 2. 27.

Dźenja šo w pschilopkach A a B k šakonjej zyrkwinych dawkow wotradźowasche. Rosprawjeje Siegert hischcze raś roskładowasche, so zyrkej ani na wuježkowjeći ani na njeruchomoścji dawkow wina njeje. Pola wuježkich dawanjow su wschelake wošady dźěł dawka špitschcźite; to pak šo we wschelakich wošadach na wschelake waschnje sta. So by to tola někajka runoscź nastała, so postaji, so może hóždy, kotremuž je zyrkwiny dawk jako pschiraźk k dokhodnemu dawkej pschełwyšoki, namjet štajicź, so dyge zyrkwiny dawk po šwojich dokhodach płaciźcź. Potom może jeden zyrkwini pschełšetjerjo 2 prozentaj, abo hdyž je dawk wyschschi hacź 12 prozentow dokhodneho dawka, 2½% wot wopraudźitych dokhodow płaciźcź dacź. Ma něchtó 5000 hr. dokhodow, dha znano 300 hriwnow dokhodneho dawka płaciźi. Žada jeden zyrkej 30 prozentow wot dokhodneho dawka, měto po 90 hriwnow płaciźcź. By wón po prozentach wot dokhodow, 2½ prozenta płaciźi, by měł něhdże 150 hriwnow letnje płaciźcź. W tutym padźe płaciźi wón radšcho po prozentach wot dokhodneho dawka a nic po prozentach wot dokhodow.

A ma potom 100 000 hriwnow dokhodow, ma 25 000 dokhodneho dawka płaciźcź. Žada jeden zyrkej 30 prozentow, ma wón 7 500 hriwnow zyrkwineho dawka dacź. Wón staji namjet, so dyge po prozentach šwojich dokhodow płaciźcź. Zyrkej žada jeden 2½ prozenta; to wuczini 2500 hriwnow.

Wot nowych dawkow, kiž nječa zyrkej sběracź, hdyž by šo Lipinšeho šakoń na zyrkwinych dawkach sběhnyk, njenuje jo wěšty jenotliwy dawk wot kóždeho, kiž zyrkwi pschisłuschja. Wot kotrych dokhodow a wot kotreje šarowby šo pschiskuschnoscź, tónle dawk płaciźcź, šapoczinje, ma konsistorstwo postajicź. Dale bychu šo sběracź měše wěšte postajene prozenty dokhodneho dawka, wěšte prozenty wot šamozjenšeho dawka (Vermögensteuer) a wěšte prozenty druheho dawka (Körperschaftssteuer).

S tym šo wutradźowanje wo zyrkwinym dawku skónči; wjele błotow a wjele šarosćow; kajki wuspěch to šmeje, Bóh wě. Hanczka.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** (Elefanta šaſtrělili.) Sobotu dyrbjachu jenoho ſ najwjetšich Sarafſanſkich elefantow jaſtrělicź, dokelž jemu tajke pryšle we hłowje khodźachu, so njebě radźomne, so by šo na pschedstajenjach wobdźělił. Direktor Stoſch-Sarafſani poczerpi wulku ſchkodu, kotraź pak je na druhej stronje hižo sabo narunana.

* S **Wulkeho Hajna.** (Wobnje.) Tež w tamnišchej wokolinje je šo w poſledninm cźašu cźaſtcźišcho palilo. Tak wotpali šo žobotu kubło w šuchodnym Lingu. Se bróžnje šo woheń tež na domike a hródże rosschěri, tak šo šo wšcho wotpali. Jenoź ſtót mózachu ſ nuſu wukhowacź.

* S **Lipſka.** (Kelko je rjana broda winowsta.) Młody muźšti, kotrehoż najwjetšche bohatſtwo bě rjana wulka bro-

Hospodarski rozhlad.

Sórjedu, 16. maseho rózka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4 214	100 pólsk. markow	—
landźelski punt	20,441	100 čěskosł. krónow	12,478
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc frankow	16,565

Berlinska burša bě wczera sašo powschitkownje skrucźena. Někotre jara poža*ane akcije samóchu šwoje kurły two wjele powyschicź. Na kónzu burły wschak šo wěste wošlabnjenje pschedcźe. Wobrot w dołžnych liczinach wosta šnadny. Kurły šo ležma pschemeńschu.

Produktowe witki njepschinjeschechu wczera žanehо pschemenjenje žitnych płaciźinow. Kupzy jdałowachu šo teź wjetšcheho kupowanja a pschedawarjo njemjachu pschiczinu, šwoje žito tuńšcho wotedawaź. Wczera płaciźcze zenitnar

w Berlinje:

pscheńcy 13,20—13,40 hr., rožki 12,45 hr.
hacź 12,60 hr., naletnjeho jeczmjenja hr. 10,75—12,15 hr., naimjeńſkeho 9,70 hr.
hacź 10,35 hr., wowsa 9.50—10 hr.,

w termitowym witkowanju:

ſa měrz: pscheńcy 14,30 hr, rožki 13,11¾
hacź 13,15 hr., wowsa 10,30 hr.,
ſa meju: pscheńcy 14,07½ hr., rožki pak 13,22½—13,25 hr.,
ſa juli: pscheńcy 14,11¾ hr., rožki pak 12,55—12,57½ hr.

Na pschedan.

Dobanka w Starom Lubiju 845.
Krowa wyhokomuczelna we Wudworju 24.
Kobła, trošchk jachliwa, Senkel naſł. w Hróbku.
Bycź, Wrobl w Schpitalskim fórbarku.

Pschitstajicź pytaja.

Holzu do domu, Poiszna w Lubiju, Hornczeńska haša 3.
Bratcźka w Kamejnzu, Wettinska haša 21.
Bienertowa w Halschtrowje. — Steffenka w Budyschinje, Hornczeńska haša 19.

Sšudnizy na pschešadžowanje

Schtwórtk 17. febr. 1927 w Lubiju dop. w 10 hodź na šudnischwje: Wschelake meble, pišańſki ſtroj, 32 blechow wschelakich likkrow, ſtołty cźažnik ſ rjeczałami, žonjazy cźažnik na narucźnizy, žonjazej kostumaj, wschelake elektr. lampy a druhi cźahor.

Schtwórtk 17. febr. 1927 w Kamjenzu w kajarnach, twarjenje I dop. w 10 hodź.: Kžhańſki ſofa, schijaze blidło, 60 mtr. flanela, 50 mtr. tkanimow, 70 mtr. drastnych tkanimow.

Pónjedźelu 21. 2. 1927 w Korźinje dop. w 11 hodź.: Krowa cźorna schaka. Kupzy jeſtdu šo w hoscenzu schcźi.

Drjewowe awkjonje.

Pjatk 18. 2. w Sdźerjanskej hoti, kupzy jeſtdu šo dop. ½9 hodź. w Schmaranbercu hoscenzu.

Pónjedźelu 21. 2. w Nowjeſanſkich hatach dop. w 9 hodź pola Jańnje:

110 pjenkow,
20 hromadow walczinu a
16 mtr. pruczkow.

Wutoru 22. 2. dop. w 9 hodź w 17. wołdźelenju pola Drobow:

120 mtr. khójnowych kuluchow a
800 mtr. khójnowoje walczinu.

Škrowe depeše.

Produktowe witki dop. ¾11 hodźin w Berlinje: Witki šu hischcze mało wuwite. Tendenza njeje k pschewidźenju. — Dopołdnja ¾12 hodźin: Witki dale šnadne. Tendenza měrnischa.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	15. 2.	14. 2.		15. 2.	14. 2.
Pšeńca	264-268	264-268	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	249-252	249 252	woka	24-24,50	24-24,50
nal. jačmjeń	215-243	225-243	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jačmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,50	16-17,00
wows	190-200	190-200	zeradella	23-28,00	24-26,00
kukurica	187-189	188-190	raps. wosušk.	16,10	16,10
pšeńš. muka	35-37,50	35-37,50	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
ržana muka	34-36,50	34-36,50	poch. metaza	—	—
ps. wotruby	15,50	15,50	bérnj. kruški	28-29,00	29-29,10
ržane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,80-3,30	2,90-3,30
raps	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,45
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	1,00-1,25	1,00-1,30
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	1,00-1,20	1,00-1,30

da a zadnja zhroblosej, wobkruczejsche, so je direktny pokonnik Haudrija Hofera. S tym doby žebi wschě wutroby a cady a bohaći jemu we wschich lokalach wujezdowachu. Jenuho dnja pak njebě tej jeho rjana broda wjazy dolha dosej, so by wschě jebanstwa pschikryla, kotrež bě jeje noschcer skuził. Policija jeho saja a spósnu w nim dolho pytaneho jebaka Schaufhylera s Augsburga.

* S Lipska. (Pschecziwo 53hodźinskemu tydźenjej.) Dipschanskich metallowi dźěłaczerjo su so we mnohich zhromadźiznach pschecziwo rozsudej wuprajili, po kotrymž ma so sa metallowu industriju 53hodźinski dźěławy czas zawjesć. Wobsebje so na to pokazuje, so so z podleschenjom dźěłowstwe czało hižo tak dosć wulku bjesdźěłosć jenoż hischcze pschispori. Kruče so we mnohich namjetach zadascha, so maju so sakazy smerzu, Brandt, Hoock a Wannoscha w Drjezdźanach, kotrjž su tutón rozsud wuprajili, wot jich sastojnstwow wottwolacz. Też wulki dźěl nowinow podpjera zadanja metallowych dźěłaczerjow, na to sakazujo, so by so tež w druhich industrijowych wotrjadach 53hodźinski dźěławy czas jawjedł, hdyž bychu metallowi dźěłaczerjo rozsud pschijeli. —

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje schtwórk: Wjedro mutne a wihate.

We wotbźělenju Piemasenskeho półvernika sta so wczera popołdnju s njesnateje pschicziny czežke rosbuchnjenje, z kotrymž so snutskowne wuhotowanje tutoho wotdźěla dopołnje sniczi. Jenoho dźěłaczerja namakachu 100 metrow wot swojeho městna dopołnje swuhlenoho. Dalschich dźěłaczerja hacz dotal z nyza hischcze namakali njejsu. Jedyn czesci bě so czežko skanił. Wschě wokna w fabrizy a na wokolnych twarjenjach so rosbichu.

*

Pschi semjerjenju w Južnoslowjanskej su so w Bosniji, Herzegowinje a Dalmatiskej nětkole tyhazy twarjenjow do cjilta wupuschcze. Liczba cjłowjeczich woporow njeje hischcze znata, tola wona nětkotre sta wuczinja. Semjerjenje je so w nozu wospjetowało. Naznata schkoda na wězach so na něhdże 100 mil. dinarow wobliczi.

W Dubrowniku su so nětkotsi ludzo saraschli, hdyž so rabnizna tšecha sajwyny.

*

W Sabaikalskej (w Sibirskej) su so w měsacu Cjicze pschi semjerjenju nětkotre domy sajwyte.

*

Na 100 ludzi w Japanskej smjerjnyło.

Kaž so z Tokia pische, je w smjerhownym njecželu we Nigatiskim wokrjesu 62 ludzi smjercz namakało. 29 wozłobow je so shubiło a 113 khěžow so sniczi. W Tonamaskim wokrjesu je so 40 morwych naliczilo a 18 ranjenych. W tutym wokrjesu so 78 khěžow spowala.

*

W Texasu je so z rosbuchnjenjom 13 tunow nitroglycerina wjele twarjenjow wotschkodziło. Kamjenje so nětkotre jendźelske mile daloko funkachu.

Přiłonk.

* 200 000 lěrow so z listka shubiło. Mnichowska banka wotpósła psched nětcho dnjemi na Banku Comerciale Italiana hódnotny list z 200 tyhazěrstimi notami. List też prawje dóndże, tola njeběsche w nim ani jenicžkeje bankowki wjazy. Też njeje nicžo na nim widzecz, so by jón nětchto wocžinił.

* Khroble juwelowe rubjeznistwo w Amsterdamje. Sobotu popołdnju wurubichu w Amsterdamje na jenej z najzhiwschich drohow juwelowe kamy, a to, hačrunjež jenoż nětchto kročeli sdalena policajska straža stejesche. Schkoda je na 76 000 hriwnow wobliczi. —

* Sněh na kupje Korsika. Kaž so z Roma piša, so sněh na kupje Korsika pschezy dale dže. Wjele njesbožow je stawa. W Campana-Drezza kupny so dom pod sněhowej cjeżu a pohrjeba zonu se swojimaj dźowkomaj. We St. Laurencze so brožen stwjese, w kotrejž runje bur dźěłasche. Hacz dotal je na 30 ludzi smjertnje snjebožiło.

* 60 000 wobdźělnikow w pótnistkim cjahu. Na znatym postnistkim cjahu, kotryž so kóžde lěto w Nizzy wotměwa, wobdźěli so na 60 000 wozłobow.

* Sněhowe wichory w Japanskej. Na wschě tri njedźele w Japanskej hižo sněhowe mjeczele sakhadźeju. Też krutu symu tam maju, tak so je hižo wjele ludzi smjerschtyło. Schkody je so wjele naczinilo.

* Wožud skłudzerja. W zirkuskowem pschedstajenju njedaloko Avignona nadpadnychu tigry a leopardy zirkuskowho skłudzerja a rostorhachu jeho psched pschihladowarjemi na kruchi.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźije“ wotměje so wutoru, 8. měrca, wječ. z dypkom 1/2 9 h. w Kat. towarschowni na Garbarskej hasy. Dnjowy porjad: Rozprawy — towarstwowe należnosce — nowowólby — wšelčizny. — Sotry, bratra a zajimcy, přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Bukecy. Kedźbu! Spěw. tow. „Radosć“ ma dźensa srjedu ważnu spěwnu hodźinu! — Knjez wučeř Wjela přewozmje wot našeho dotalneho knjeza dirigenty Hołbjana z wulkej lubosću wukonjane zastojnstwo dirigentstwa. — Wšitcy njech tohodla cyle wěsće přińdu. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane! Předsydstwo.

Domowina. Wospjet wozjewjamy, zo je generalna zhromadźizna Domowiny njedźelu, **20.** t. m., z dypkom 1/2 12 hodź. w Njeswačidle w Knježim hosćencu. — Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. Wšě towarstwa so prosa, zo bychu połnu lidbu znajmjeńša swojich połnoprawnych zastupjerjow wotpósłałe. (Wšo druhe je hižo wozjewjene.) Wšě serbske towarstwa njech su derje zastupjene. — Wosebite přeprošenja so nješčelu. Předs.

Drježdźany. Měsačna zhromadźizna serb. tow. „Čornobóh“ wotměje so přich. sobotu (19. II.) wječor we 8 hodź. pola našeho sobustawa Zmija na Christianskej dróży 22. Wšitke sobustawy, znaći a přećeljo w Drježdźanach so wutrobnje přeprošuja. — Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předa.

Rakojdy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždy štwórtk wječor 1/2 8 hodź. Wšitcy maju wěsće a z dypkom přińć. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bra... — Za nawěstki: G. Janak w Bu...

Ernst Falting
wikowarnja z mašinami
w Njeswačidle

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radjelka za homdopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zahoru so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze koujacymi khorosćemi, zakalkowanjom, zawjerčenjom strachosdiwosću, widom, rheuma, fałsami, z derpjasom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołe, črjewow, a puchara, ze skhnywom, słabosću, polypami, bjerspamitosću atd. s najwjetšim wuspěchom. — Rańšu moč sobupřinjesu. — Rěčne hodź. štwórtk, pjatk a sobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.
w Budyšinje na Różowej hasy 14.

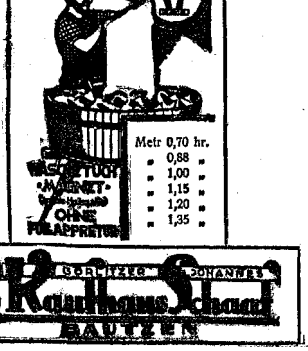

Rautenstrauch-Joost
ODR. IZIG JOHANNES
BAUTZEN

Twórcykapowace towarstwo w Budyšinje
z. dr. z wobmj. ruk.

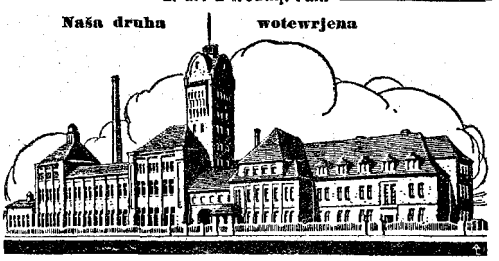

mydlowa fabrika w Düsseldorfje
podawa wubérne

toiletowe mydło

Poskićamy swojim sobustawam cyle wosebje:

Germanen-mydło kruch	**35** pj.	**zelowe mydło** . kruch	**30** pj.
butrankowe mydło „	**30** „	**glycerinowe mydło** „	**20** „
mydło za kupanje dźěći „	**30** „	**Mošus-mydło** . . „	**20** „
liljowe mydło „	**30** „	**Špan. bozowe mydło** „	**70** „

Běžite mydło: kamilkowe, kopřiwinowe, šmrjóčk. jehłowe a kolmazowe. Błóša **50** pj.

Wšitke přasentske korbiki
we wosobnych zawalkach ze parfumom a bjez njeho
kaščik 1.20 hač do 3.10 hr.

Čopły kholowy, košle nohajcy, stalčiki pola
I. Erler w Budyšinje
při Krónskim rynku.

K swinjorězanju
poruča
dobru hejdušku, korjenje, majron
ze samsneje korjenjowje tołčenje pječo čerstwo twory
Karl Kahrowe
w Budyšinje na Žitnych wikach

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Wotskubany potač
so po centnarjach za dobru płaćiznu kupuje.
Poskićenja pod „D 22“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Pčołacy wósk
kupuje
Drogerija Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Kupuju kóždu sobotu žiwe
tučne kokoše
po najwyšších płaćiznach
Grundmann w Budyšinje
na Różowej hasy čo. 6.

Poručam so za wuwjedźenje wšěch nazeńskich twarow, kaž też za přetwarjenja a zhotowjenja drjewowych skhodow wšěch družin, też w najdźeršich padach po solidnych płaćiznach.

Max Petrick / twarski wobkhod
w Mikowje

Nawěstki přinjesu wužitk!

Plokanješalow
kaž blotowanje a swětlenje khornarjow wobstara
Marja Lapschichowa,
we Wulkich Zdźarach.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler, w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hosć. „Złota Hwězda“. Rěču serbsku.

MILIJONY
nowych kałatych kuntworow wuwije so k čwili za skót a človjekow, je-li so w pincach a hródzach z časom w zymje přebywace kuntwory njewotstronja. Nětkle je přijomny čas k tomu.
Rozjasnjenje dawa
Moltkowa drogerija
Herman Schubert
w Budyšinje na Moltkowej dróży 6 / Telefon: 3746

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fukelnjskej haśy 34.
Telefon 2786.

Hłowne pschedawarnja Rud. Sacka z Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje.
Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjowe knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěwanje so staja: nawěstkel a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy tr: n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Čisło (Nr.) 40 | Budyšin — Šiwórtk, 17. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 26

Dr. Köhlerowa financna rozprawa.

Němšti finanzny minister dr. **Köhler** je w němšćinu žejmje rosprawu wo finanzach podał a pśichichodny finanzny programm pśichipołnjeł. Wón je hospodarśtwo plan wot žiwotnych pśechodkhadnika, dr. Reinholda, njepśecheměnjeny pśichwał. **Sniženy wobrotowy dawk je 130 milijonow hriwnow mjenje wunjeśi,** hač je žo do hospodarśtwowego plana stajiło. Wočakanje, so žo je sniženjom dawkowych žadźbow, dawkowny wunošk powjetšeli, je žo pśichi wobrotowym dawku jako mylne wupokazało. Teź **płaśiny njeje žo znjiśile.** Finanzne połoženje je nětkole tajke, so žu žo pśejadawśne pśechesbyli pśechetrjebale a so žo hospodarśtwowe połoženje njeje połepšiło. Runowaha dochodow a budźetkow je jenož posćaćna, pśichetož ja wočakajomne wjetśe wudawki njeje žanych rezerwow.

Jeli so jakow wo sawěśenju dźełonjeměrjerjow 1. hapreleje hišćeze njemóže do mozy stupiś, potom dyrbi němšći stat dale dźełonjeměrjerjow sastaraś a póbla teho pódl. krajowu a gmejnowu žobu pśehewjaś. Sa to měło žo **měźaźnje 40 milijonow hriwnow wudaś. sa kotrejž njeje žanyho sarunanja.** Póbla teho budźe žo sastojnikam mjda **dyrbjeś** połepšiś. Pśichi tym je malo nadźije, so žo hospodarśtwo połepšy.

Po możnosći dyrbja žo dawki dale snižiś a to pśichede wšyknem dawki sa pśechetrjebańše wěcy a realne dawki. To **móže** žo jenož staś, jeli so žo wudawki samjesuja. We nětkišnim wokomiku njemóže dr. Köhler samolwitosć sa prawe, jenake wobliczenje dawkow pśehewjaś. Prawe wobliczenja móže pak śiele wjazy wunjeś, dyžli nětkrty nowy dawkowy zakoń.

Hospodarśtwowe lěto 1927 budźenny jenož potom pśichetraś móz, hdyž žo wšykne wudawki wuslonimu. Wójnske a wotšchodźerske cźeże w hospodarśtwowym lěśe 3,3 miliardy hriwnow wuceźinja. Cźeże pśechego bóle pśichibywaju a możnosć njeje špśinacj, kak budźe Němšća njedźiwajuca wšcheje dobreje wole tele summy w bliźišchich létach śwjeśeś móz.

Parlamentariśti pśechepytowaŕśti wubjerk pśeceźiwo němšćinu šnutskownemu ministrej ſ Keudellej?

Kaž jene Barlinske demokratiske nowiny pišu, je demokratiska frakzija němšćeho žejma žrjedu wo tym wobsamknuś dyžla, hač dyrbi namjetnyk, **so by žo parlamentariśti pśechepytowaŕ wubjerk pśeceźiwo němšćinu šnutskownemu ministrej ſ Keudellej postajił.**

Francowska agitacija pśeciwo Němskej.

Njemudra wěcź **němšćonazionalneho** hrabje Westarpa, kotruž je wón tele dny we wjeceornopruśkej marzy w němšćonazionalnej zhromadźiźnje wo němšćej zwonkownej politiźy měł, je, kaž bě wočakaś, w Francowskej njedowěrnjenje ł měrownej politiźy zwonkownego ministra Stresemanna zbudźiła. Schtož je dr. Stresemann je próznimym **bźećom** natwarił, je tajka wěcź ſ rasom potorhała. Westarp je wobźeje pśeceźiwnikam dočaśnego wuceźenjenja wobžadźeńśeho wójska ſ Porheinśeje połekował. Patriotiska liga w Pariśu je **žrjedu zhromadźinu za šakhowanje wobžadźenja Porheinśeje** wotmeła. Po wěcźach Marcela Huberta, Andrea Michelina, generala Hirschenera, generala Bourgeisa a pśejadawśeho wójnskeho ministra Maginota je žo resoluzija pśichijała, w kotrejž žo praji: „Dokelž je Němska i wjeceśim duchom nadźichnjena a žo pśichituje, ſ lešću abo ſ nažylnosću Versailleske śrjeźenje ſ dźela abo cyle powaliś, dyrbi knježeśtwo za tym hladaś, so žo wšyć pśiśitawši tehole śrjeźenja pśechewjeduja a so žo wobžadźenje Porheinśeje jako jeniczka wěstosć za Francowsku po możnosći dołho wupśechetrěwa.

Francowsko-němske nałhńwjne wikowańske śrjeźenje žo podleśchiło.

Mjes němšćim a francowskim knježeśtwom je žo po dołhim jednanju w pózdnjejšej hodźinje króśe podleśchenje nałhńwjnego wikowańśkeho śrjeźenja dospiło. Wono žo najwjetšemu dźiwu, kajšej je, wo měźaz podleśchi ſ możnosću dalšeho podleśchenja wo dwaj měźazaj. Jednanje wo dalšeźnym wikowańskim śrjeźenju dyrbi žo hyndom zapoćeś. Franzowsko pśichi tym žwoje žadanja na wupos wina, mjodeje seleniny atd. pśichipowědźa. Jeli so žo śrjeźenje njewupowědźi, žo cźaš ſ jednanju wo dalšej dwaj **měźazaj podleśchi.**

Sa wokhudnjenych małych rentnarjow.

Demokratiśy zapóśłanzy žiwobodny knjes ſ Richthofen, Koch a dr. Lüdersowa su namjet zapodali, so by němšći žejm wobšamknył, knježeśtwo namolwiś, so by ſkerje lětnje nacśiś zakonja wo sastaranju małych rentnarjow pśichedpołožił. Małym rentnarjam dyrbi žo prawo na běžnu rentu daś. Połoženje wulkeho dźela zyle wokhudnjeneho śrjenjeho stawa, kotryž je na spomožeśiwo za małych rentnarjow pokazany, je žo tak śpórchiło, so žo njemóže dłeje na dalšeje tracje nětcźišćich wobśtejnosćow ſ měrom pśihładowaś. Wšyće dotalne němše zakonje a wukazy njejsu samohle, **wokhudnjenych małych rentnarjow** pśched materialnej nuzu šchitaś a pśched njetrěbnym duchownym cźiwilowanjom wobarnowaś.

Powěźeś wo setkanju Stresemanna ſ Mussolinom.

„Daily Herald" je šhonił, so staj žo Stresemann a Mussolini pónd**ź**elu w San Romo sešchoj. Italśke knježeśtwo je žo wo to pośarało, so by žo tola setkanje samjeliczało. Wobstejnosće, pśichi kotrychž je žo konferenza wotměła, po śdaźu sa to žwędeźa, so stej němśke a italśke knježeśtwo śrjeźenje wo wšaśnomym diplomatiśkim žwjasu wobsamknyłej.

Sakski sejm

W sakśkim žejmje je žo žrjedu a schtwórtk wo **krajnych finanzach jednało.** Rěcźnjy wšyćkich w žejmje žo sastupowazych stronow su žwoje nahlady wupraźili, kak měle žo staśne pjenjezy nałožiś. Finanzny minister **Weber** je k temu dodał, so je rjekł, so statny dołh 129 milijonow hriwnow wuceźinja. Tale wyšokosć žo hakle na ńonzu ślicźbowańśkeho lěta dožahnje. W tutkwilu dołh 68 milijonow hriwnow wuceźinja. Tale wyšokosć je ſ teho nastała, so žu žo pjenjezne žrědł, kotrež su je we wurjadnym hospodarśtwowym planje žadałe, sdźała ſ požćonkanni swjedźe. W žwojej rěcźi wo statnych wudawkach je hišće wón rjekł, so budźe žejm dyrbjeś pruśowaś, hač dyrbja žo na tele wudawki dale požćonki nałožiś. Sa spomožeśiwo dźełonjeměrjerjow je žo wšcho hromadźe 160 milijonow hriwnow do hospodarśtwoweho plana stajiło.

Nuza młodych wučerjow w Pruskej.

Hłowny wubjerk pruśkeho žejma je jenuhłóžnje namjet podwubjerka ł praśenju młodych wuceźerjow pśichijał. Po tym žu žo pśichidatki sa pokšaczowańśki wuczbu ſ 2 na 4½ milijona hriwnow powyšśe. Pódla teho ma žo sa 3000 nowopśichiprawjonne městna pomocnych wuceźerjow 5,4 milijona hriwnow wudaś. Dźiwajo na to, so je žo 12,000 wuceźerjow ſ wotstupjeneho kraja dyrbjało do bliźšeho pruśkeho ludowego knježeśtwa pśehewjaś, so pruśke knježeśtwo namolwja, so by wot němśkeho stata dorasnje pjenjezne šćerki sa podpjerańje nuzu cźerpjazych wuceźerjow bjes šostojnstwa žadało.

Po pśichetorhnjenju jednanja wo němśko-pólśkim wikowańskim śrjeźenju.

Pólšcy sastupjerjo sa jednanje wo wikowańskim śrjeźenju su žrjedu Barlin wopuśchćili. Wutoru su notu pśechepodali, ſ kotrejž žu na němšću notu wotmolwli: Pólšcy sastupjerjo žu žo ſ němšćej notu a jeje wopśechijećom njelubje pśechetrapili a wobžaruja, so je Němska jednanje wo wikowańskim śrjeźenju sastajiła.

Francowske twjerdźizny pśi rańšej mjezy.

Wo namjetach, kotrejž je wójnski minister Painleve we wójskowym wubjerku depnitérskeje komory cźinił, je jara mało śtyśchećej. Wón je pjeća na nuznosć pokasał, so dyrbja najnuznjšnje wobliwjerdźenja pśched létom 1930 natwarjene byś. W kommisiji wójnskoweho wubjerka je žo namjet jeneho sapóśłanza pśichijał, po kotrymž ma wyšchsha sakitanska rada programm wobtwjerdźenjow hyndom wudźełaś, so bychu žo pjenjezy sa jich natwarjenje pśchisłwolićś mohle.

General Nudent w „Tempsu" praji, so móže žo Francowska jenož pśichi Rheinje najlepje sakitaś. Wón wobźaruje, so bjeśtrach Francowśeje w tej měrje wotewěra, kaž žo lětu 1935 bliži, w kotrymž dyrbi wobžadźeńśe wójsko ſ Porhehinśeje muczahnyś. General Nudant praji, so budźe njedźiwajuc Locarnńskeho śrjeźenja a Rheinśkeho pakta Francowska w lěcze 1935 sašo w tym samym połoženju kaž w lěcze 1870. Tehodla njeje mě žadyn wopor pśechećeźeś być, so by žo francowska mjesa sawěźiła. Najwyšchsha sakitańska rada je plan wudźełała, po kotrymž maja žo twjerdźizny po někotrych skupinach natwaryć. Systém twjerdźiznow pola Belforta dyrbi žo hač k Mülhausenjej wupśechećeś. Metźi śystem twjerdźiznow žo hač k Saarje a Rheinej rośćeri. Najprjedy pśichi němšćo-francowskej mjesy dźełaś sapoćnu, potom wobtwjerdźenja pśichi śchwajsarśkej mjesy na zjad pśichidu a śónčnje žo twjerdźiny pśichi italśkej mjesy wudololuja.

*

We wójskownym wubjerku, w kotrymž je žo wo natwarjenju twjerdźiznow pśichi rańšej mjesy jednało, je pjeća sapóśłanz Eccard list wyšokostejnego Němca cźitał, kotrehož mjeno pak žo njejmě mjenowaś. W liśeje praji, so žo w Francowskej njejmědźa ſ měrnymi rěcźenji němšćeho luda sašlepiś daś. **W zyłej Němskej žo pśichioty k nowej wójnje cźinja** a w němšćich politiśkich kruhach žo dźiwaju, so žo twukraj sastupjerjam němšćeho knježeśtwa sa nóš wobźiś dawa. Tónle list je na zrubstawy komitmjitje nimo měry skutkował. Hač je jón wopraudźe je dyn Němc napiśał, abo hač je žo wón wunmyślił, njehodźi žo wěso rośiaśniś.

Spjećeńca w francowskim wójsku w lěcze 1917.

Jendźelśći finanzny minister Winston Churchill je knihu wo žwojich **„wójnśkich dopomnjenkach"** wudał. We njej wón teź wo **śpjećeńcu pśiśe, kotraž je w juniju 1917 w francowskim wójsku wudrjała.** Francowsam je spomnjanje na tule śpjećeńcu ſ wulkim pohórśchćom. Churchill praji, so bě tale śpjećeńca śtrašnemu charakter nadyła a so bě žo ſ nej 16 armeekorpsow, wobśtejacych ſ francowskich najlepšich wojakow, nakazyło. Zyłe diwizije žu žo pśichi njej wobdźełśe a žu wojeśke rady pomjenowale, mjes tym je někotre regimenty ſamo ł Parišej cźahnuchu, so bychu jednanje wo měr a wjazy dowoleńcy žadałe." Painleve, kotryž bě tehdy ſ wójnskim ministrom, je w rośrěcźenju je sastupjerjom „United Preß" wo tym rjekł: „Cźežišćowjana forma Churchilloweho wopiśanja tutym podawkam dramatiśi tharakter dawa, kotryž žo wot wopraudźitośeje wotkhila. Hdyž Churchill praji, so žu žo zyłe regimenty śpjećśe a ł Parišej cźahnyłe, dyrbi žo temu napśechećo dźerześ, so žo tele „śpjećeńcy" jako njewažne njeměrzy wupokazachu. Wěśće je, so žu žo někotre wojacy sarjelki, žo ł francźe wvóźiś a so žebi jara rańśe žadahu, so by žo jim dowoleźa podleśchiła. Bjes dwěla teź je, so bychu tele njeměrzy, hdy bychu žo na zyłe wójsko rośćeriłe a hdy žo njebudźichu w sapórodźu połkóźiłe, ł dramatiśtim podawkam dojśeźe. Sa bychu žo tele bolośtne podawki na jich stalwiśi wośnam śwjedźe, dyrbi žo na to dopomniś, so **je žo w zyłym francowśtwim wójśku dišziplina sa pjecy njedjeł wobnowiła, śchtaj žo sawěźe bjes wobjaromnych, tola krutych połkłosianjow njeje dojśiś mohło.** Tak je marschall Petain 28 wojakow satśeliś dał, pśichi cźimž dyrbi žo na to dźiwaś, so bě francowska fronta tehdy 300 kilometrow dołha, a so bě francowśke wójśko śchtyri milijony muži žylne.

Churchill dale w žwojej knihi wo **śpjećeńcu pola ruśkich wojakow pśichi francowśkej fronće powěda.** Wo **tym** Painleve praji, so je žo tajka śpjećeńca jenož pśichi jenej bitwje śtała. **Ruśke** lěhwo **w Courtine** je wśchak w juniju 1917 hnjeźdo njeměrkow było, tak so je ruśki lěhwowy kommandant nuśowany był, bo lěhwa ł artilleriju tśeścej bacź, ſ cźimž pak je žo jenož liczba ruśkich wojakow lohko framite. K temu Painleve pśichipowni, so je nałeczo lěta 1917 sa cźaš śwětkowoje wójny najbóle rośhoriace było.

Jendźelsko-ruske śtyki so njewótkamaju.

Jendźelśći kabinet je wutoru wo jendźelsko-ruśkich pomérach jednał. Po ménjenju „Daily Maile" je wérje njepodobne, so ł wotkamanju śtykow dojźe, kaž žebi dźeł konserwatiwnych žada. „Daily Mail" tule knježeśtwowu „śtabość" wobžaruje a ſ bohom někotre pśichcźiwy mjenuje, kotreż ſu jendźelśke knježeśtwo pohnuśe, diplomatiśi wobtheđ ſ Ruśkej sakhowaćź. Pśichcźiny ju śledowaje:

1. Wupokasanje ruśkich sastupnikow ſ Jendźelśkeje by „Locarnńskemu duchej" śeśćkodźił a pózowanje wo to, so by Ruśka do Swjatśka Ludow sastupiła, śnieźiło.

2. Tajka naprawa by po knježeśtwowym ménjenju Ruśku do rukow Němśkeje honiła a ſ **tym ł dalšim** europiśkim śchmatańzam dowjedła.

3. Se sastajenjom wobchoda by jendželske kujeržstwo žiwoje žórko powěsćow w Ruskej šudiko, kotrež někto wo formuje jendželskeje mišnje w Moskwje wobsteji.

4. Sastajenje wobchada njeby kommunismus w Jendželskej šnjeził; pschetož jendželszy kommunistojo, kotříž wot Ruskeje pjenjezy dostawaju, bychu je dale mohli z Moskwy bracj.

5. Radikalna strona w Moskwje by so pozběhnyła a wuhlad by so na to pomjestschik, so by Ruska junu žiwoj dołh w Jendželskej saplackła.

6. Napschećiwnosće w jendželskej džałacerskej stronje bychu so wurunałe.

Nětkuschi hedžaski kral mrje.

Na Zypernskej kupje je we wuhnanstwje nětkuschi hedžaski kalif Hussein tele dny z ćežko sthorił. Lékarjo maju mało nadźije, jemu žiwjenje zachowacz. Jeho synojo Feisel, Abdullah a Ali su so telegrafisce do Zypriske zatrokali. Powěda so, so jeho dwaj milijonaj puntow wuczinjoze samoženje swjetscha jeho starschemu synej pschipadnje, dźel je so za pšomoženje samery w Bagdadze a Amanje, dźel za Mekku wotkasak z wumjenjenjom, so by hrjadowy njewuda, doniž Wahabitojo, kotříž su Husseina sbili a uwhnali, njejsu Hedžasti kraj wopuschćili.

Wójna w Chinje.

Turkestanske wójsko na pomoz Kantonskim.

Kaž su „Daily News“ zhonile, rušti wójnski kommisar w Turkestanje a Azerbejdžanje wójsko sbéra, kotrež dyrbi Kantonskemu wójsku we wojowanju pschećiwo Tšangtšolinej na pomoz pschizchahnyć. Wotdźelenja tehole wójska so pódla Sibirskeje želesniže zhromadźuja. Se jich hrjadźischćejow je Irkutska.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 17. februara.

1858 poswjeći so Morie Ebert jako pomocny předar Wukrańčišanskeje wosady, zo by w njej w hornjoa delnjoserbskej rěči skutkował.

Bóh na mnje pomina
Ze swojej wótenej swéru!
Tak praj, o wutroba,
Z tym tróstom dóńdźeš k měru;
Će ničo netraši,
Křiž, nuza, zrudoba,
Hdyž wěriš we duši:
Bóh na mnje spomina!

Bóh na mnje spomina,
Wón je mój Wótcee miły!
O kak to pozběha,
Zo duch je zradny, čiły!
Mje dźěćo skituje
Tu jeho prawica,
Tuž rjeknu dźakownje:
Bóh na mnje spomina!

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +4. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer w nozy +2. — Wjedro je pschijatko bóle pschemjenjaty a wiżnoty ras. Kaž wjedrakrune mjenja, je jo pschezo na južnej Europje leżaza wyschina trochu sextabtika. — Jutšje pjatk któnckto 7,14 hodźin khadza a so 5,16 hodźin khowa. Mjezacźk khadza wjeczor 7,09 hodźin a khowa so dopołdnja 8,17 hodźin.

— **Mješchczanska wyschscha pschekupska schula.** Pschijimanske pruhowanje do jerty (po 5), twarty (po 7 abo 8), a holzy po 8 schulskich létach a sa wschě druhe rjadowanje dołhe tratnje invalidny, dopokasuje, so hižo invalidnu rentu dostawa. Zaneho prawa na tule powyschenu rentu nimaja wudowy (wudowzy) tajkich sawěsćenych, kotrychž mandželski (mandželska) bě 1. januara 1912 hižo mortwy abo tratnje k dźelu njeschmany a je potom wumrěł, bjes toho, so by pospschicho hdy wjazy do dźeła był. Te wosoby, pola kotrychž pak su trěbne poměry dopjelnjene, pokazuja so na dostacne wudowinske renty. Namjety maju so staticz na gmejnske wyschnosće. Sobuspschinjeseź ma so rentske wopismo (Rentenbescheid) a rosliczenske wopismo semrěteho mandželskeho (mandželskeje) a samsne wopismo.

— **Pschecziwo kurjenju młodostnych,** kiž je tola srownosći tak schkodne, dyrbjało so wjele krucźišcow wojowacz, hacž je so to hacž dotal stako. Nowe napratwy, kiž su nětk w Meiningenje sawjedli, móža so wschudobnom k wokoledbowanju poruczecz. So by pschebywanje młodostnych kurjerjow podkhodźka, je Durinska wokrjesna wyschnosć z poltzajskim wukasom za wschitke młodostne wosoby kóžde jatwne kurjenje zakazała, potajtim tež w hoscenzach kóžde družiny. Schtóž tónle wukas njewobkedźbuje, so z pjenjezami hacź do 150 hriwnow abo z jatbu khłosta. Khćeznje njedostanu jenoż młodostni sami, ale tež starschi, dokhadowe wosoby a mějiceljo hoscenzow, je-li cerpja, so młodzi ludzo kurja. Wukas je we wschitkich hoscenzach a korcmach wupowěsnje. Młodostni pa wschitke wosoby, kiž hischcze 16 lét stare njejsu. Kaž khłychnimy, dyrbi so zyła Durinska temule dobrenmu pschikkadej pschikłamknyć.

— **Swjask lutowarjow Němšcse** sćele nam ześěhowazy dopis: Němšce finanzne ministerstwo je nowu poźěonku za němski stat pschijało. Tónle puez wobstaranja pjenjez mózemy samoń na sebi za dobry měcź a jón pschede wschim psched pschijimanje wukrajnych poźěonkow a pschijimanje kreditow pschi Němskostatnej banzy zyle wěsce stajeć. Hdyž pak zhe so němski stat wobeje na dowěrjenje němskich lutowarjow wobroćeć, dyrbi najprjedy njetpuschczomnu mózność za sabzobowjeze tuteho dowěrjenja dopjelnić. Dyrbi stare němske poźěonki na zpranwnische waschnje nahódnoscźić, hacź je to to w sakonjach z julija 1925 stało. Swjask lutowarjow w Barlinje Wi 66, Wilhelmska dróha 49a wobroća so tohodła w njenje statystaszow němskich lutowarjow na němske knjeżerstwo, na němskostatnu radu a na němski sejm należnu prośtwu, so bychu so na lubjenja, kiž su něhdy wotedali, dopomnili a spravnische zjadowanje poźěonkowego wotmjenjenja (Anleiheablösung) we smyslu namjetow swjaska lutowarjow pschewjedli.

Se **Sdowrjeź.** Saidźenu njedźelu, 13. 2., wotmě nasche narodne towarstwo „Pod-Čornobóh“ sa dołhi cźas sasho jenu zhromadźiznu, kotraž běsche zyle derje wopytana. To hižom dź jasne znamjo sa to, so so nasche tow. mjnjeź njejsmě, ale so zo zdaz rołcź, hacźkuenjeź je dotalny pschedsydża, k. Wirth-Rachlowski, swoje sastojnstwo złožił. Sa nowego pschedsydu bu wuzwoli jenothłósnje knjeż Wjeśela z Kubschiz. Jeho luboscź a horliwosć za Sserbstwo sa to ruknje, so „Pod-Čornobóh“ wjazy dremacź njebudże. — Jako rěcznik fišychachmy znateho pschedwobrazia wyschscheho telegr. insp. Kubjenza, nětkuschiho Rachlowcźana, kiž wunje bu rad šerbskim towarstwam. Powjedaschche nam krajnje wo swojim puczowanju na kupu Rügen, tak so wšitke wschdy łótschotowache, tež tam Powědaschche nam krajnje wo swojim puczowanju na kupu nětdy šerbski kraj była. Mózny splah Obotritow tam zhydleche. Wjele mjenowy, z kotrymiž Němzy nicko zapocześ njemóże, zhrosumimy se šerbskej rěcźu. Mózny pschikkład bě mjto, za wobradźenje krajne hodźinki.

S Jiłoz. W tudomnej hospodźe sajdźeny tydźeń khudy a spródny puczował, kiž žaneje domišiny njeměšeche, swoju głowu k pozběhnjenju wotpoczinkej położi. Sobotu pschi šaschche bo jednore pschewodźenje do Budeśeza. Wěrazy pyschachu jednory kaschcź a nětkotši wjeśelnjenju pschewodźachu zuslonika na jeho pozběhnym puczu. Woni z tym dobrokachu, so su w naschim cźasu hjeschtoostnebo cźasa pschezo hischcze ludźo, kotříž na swonkownosći cźłowjeka njehladaja.

Z Młoćic. K nasej prjedawšej rozprawje wo separiciji polow chcemy hišće dodać, zo so tu wo hro-

---

Nanojo a synojo.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

89] (Pokračowanje.)

„Woćakúcźe“, schepnu z cźichim hłosom knjeni Odinzowa. Jeje wocźi skozijchtej so na Basarowa; źa so, so wona žebi jeho dokładnje wobhladuje.

Wón pschećidże so po zdźiwi, potom so nadobo k njej pschibliži, z khwatkom rjekny: „Budźeze tu bojemje!“, slóżi jej ruku tak, so wona bjes mała saschépiny, a wuźdże won. Wona žunu žiwoje stólcźene porty k hubomaj, pobuny na nje, a njejazyz stanywschi se stola, pobźa ke durjam, jako by chzyła Basarowa wróćo sawołacź. Komorna holza zastupi do zdźiwy i bjeschu na zlébornem podnožu. Knjeni Odinzowa wosta stejo, poruči jej, so ma wotcźicź a sajo so powjazy, a sajo so zamyśli. Wopuschi so jej rospłeze a zjédże kaž cźemny smij na jeze ramjo. Lampa žwećeschche so hischcze dotho wo zdźiwi Anny Sergejewny, a dołho hischcze wosta wona, njehibnjo so, žedźo, jenož tu a tam wodźo porty po zwojimaj rukomaj, kotrejuž nóčna syma wobšhowasche.

A Basarow nětdźe za dwě hodźinje wróćzi so do zwojeje spanjeze zdźiwy i mokrymi wot rosy schtórnjeni, wschón pokhmurjeny a roshorjeny. Wón nadeńdże Arkadija za pitzanym blidom žedźo, z knihu w rukomaj a we žunki, hacź do schije sespinanej.

„Ty njeźby hischcze spaczj schoł?“ rjekny wón tak nékaf mjerjazy.

„Ty by dźensa dołho z Annu Sergejewnu pożedźał,“ praji Arkadij, njewotmołwjejo na jeho praschenje.

„Boj, ja žywn z njej wschón cźaz žedźał, dóniž staj woj hromadźe z Katu Sergejewnu na fortepiano hrałoj.“

„Ja njeźbym hrał . . .“ poca so Arkadij wobaracź, a wotmjelknu. Wón cźujeschе, so jemu žyšły wocźi sastupichu, ale jemu njeschasche so zapłakacź psched žiwojim wujemschowazym pschećelom.

XVIII.

Nasajtra, hdyž knjeni Odinzowa cźaj picź pschinźże, žedźeschе Basarow dołho nakonowschi so nad žwojej schalku, a na jene dołho pohładny na nju. Wona wobroćzi so k njemu, zako by wón ju storcźił, a jemu so źa, so je jeze wobliczo za nóz słohka pobleda. Bórzy wotešnże wona sa so do žwojeje zistwy, a pschidźże halke k šnědani. S rana so deschćowasche, tuž njebě možno, so pschekhodźowacź. Zyła towarschnosć dźesche do salona. Arkadij wsa žebi pospledne cźo. žurnala, a poczo wóśe cźitacź. Wjerchowka, kaž běsche to pschezo i jeze pschiwuczenjom, pokasowasche zpodźiwane wobliczo, jako by wón nětchto njepschistojne zworal, potom wustajі žwojej hnědnej wocźi na njeho, ale wón so dozdyla wo to njestarasche.

„Ewgenij Wasiljicź“, dźesche Anna Sergejewna, „pójeze ras ke mnje . . . Ja chzu so Waš za nječim wopraschcecź . . . Wy sće wczera jedyn frędź mjenował.“

Wona stany a dźeschе k durjam. Wjerchowka pohlada wokolo so i tajkim wurasom, kaž by chzyła rjez: „Hlejeze, hlejeze, kak so ja bźiwam!“ a sajo sahlada so do Arkadija, ale tón na nju njepohladowy, ale na so špohladujo měrjeschtaj so i Katju, kotraž pschipódła njeho žedźeschе, a potom cźitasche wótřischo dale.

Knjeni Odinzowa bě do žwojeho kabineta ćhwatała. Basarow špěchnje za njej sześěhowasche, njepośěhnywschi wocźi, ale jenoż se šćuchom lojo cźeści pischpot a ropot ždźaneje drasty, kiž psched nim swudźehowasche. Knjeni Odinzowa pohydże so na tón žamnjny stok, na kotremž bě na pschedwjeczoru žedźała, a też Basarow šabra žwoje wczerajsche město.

„Potajtim, kak njeznuje so tuta kniha?“ poca wona po krótkim mjelczenju.

„Pelouse et Frémy, Nations générales . . . .“, wotmołwi Basarow. Szhla, ja mózu wam też poruczecź Ganot: „Fraité élémtaire de physigue expérimentale“. W tutom dźele fu cyhonanki jasnische a bozyła je tuta kniha k wukinjenju . . . .“ Knjeni Odinzowa wupschestrě ruku. „Ewgenij Wasiljicź, wodajcze mi, ale je njejźym Waš žem sawołała tohodła, so bychmoj tu we wucźownych knihach radu skadowakoj. Ja bych chzyła naju wczerawschchu rosmołwu wobnowicź. Wy sće tak njejapły wotešchoł . . . . Njebudże Wam to wostudźe?“

„Ja žym tu zyle k Waschim žłužbam, Anna Sergejewna. Tola, prajcze jenoż, wo cźim žmoj wczera hromadźe bjeśadowałoj?“

Knjeni Odinzowa pohladny cźichiwje na Basarowa. — „Mój rěcźachmoj z Wami, so mi sda, wo šwoju. Ja powědach Wam wo žebi samej. Apropos, ja napomnich głowo „šwoju“. Prajeze wschak, kak to pschiźdże, so po potom, hdyž so my wotschewjamy na pschikład z hudźbu, abo na rjanem wjeczoru, abo se šabatwu z pschijomnymi ludźimi, — so nam tole wotschewjenje njesda jako wopraschdźite šwoju, kotrež my wodźimy. Cźehodła tomu tak? Wotmołwjeze mi! Khiba Wy, móje dźeź, njejsće nicko podobne šacźuk?“

„Wy wěsce pschikłonjujaceze: Tam je rjenje, hdyž naš njeje!“ snapschećiwi Basarow. „Pschi tom sće Wy šama wczera prajiła, so njesćeze spokojna. Ale mi prawom tajte myślе dozyła do głowy njepschikładaja.“

„Może hyć, so za Wam šmětchne šnadźa?“

„Ně, ale wone mi do głowy njepschikładaja.“

„Woprawdźe nia? Wěsće Wy schto, ja bych rad chzył wědźecź, wo cźim Wy myślicźe?“

„Kak? Ja Waš njerozumjen.“

„Sšhyschcze, bjło dawno chzyło so i Wami rospawdacź. So njejsće Wy cźłowjek se wschédneho cźišła ludź, to dźeje Wam hakle rjez njetrjebam. Wy sće hischcze młody — zyle žiwojenje teźi psched Wami. Na cźo so Wy pschihotujeze? Kajki pschichod Waš wocźakuje; ja chzych rjez — ja kajkim samérom Wy spějeze, hdźe so Wy mérijeze? Hdźe dźeze? Schto macźe na wutrobje? S jenym slowom, schtó je ze Wy?“ (Pokračowanje schłeduje.)

mašćekładźenje na 1500 kórcow jedna. Hłosy liča so po ličbje parcellow a hektarow. Produkt (ličbny wunošk) z tuteju ju postaja. Tak přiňdźe, zo maja wšelacy wobsedźerjo po tysacach hłosow. Wjes ma na 45 forenzarjow (namjezni z cuzych wsow, kotřiž maja na Miłočanskich ležownoscach pola wotnajate) a to z Halštrowa, Protec, Kamjenca, Njebjelčic, Wětecy, Kukowa, Pančic a Jawory. Je jich na 45. Do nasponnjeneho wubjerka słušataj hišće kubler. Nowotny a za forenzarjow žiwnosćař Schneider z Jawory. (Słowo forenzarjo wukhadźa z łaćanskeho „forum“ t. r. sudnistwo, potajkim ći, kotřiž do tuteho sudnistwa słušeja, tola pak w tutej wsy nic wobydla, ale wobsedźenswo (wotnajate) maja. Mějachu wot swojich ležownoscow tež dawki płaćić do ginejny, za šulu a cyrkej.)

S **Kamjenca.** Nowe a jara khrobłe jebaćiwo je kontoristka Elfrieda Heilez słuchała, kotraž bě jitkom tak zmjerkiła nawišchć wo žebi kamej w Kamjenskim dźeniku wošerwita, so hy ho šćedźen. połizije wumyniła. Tale jebaćka a padawschnica bydleschе nžhóže pšched tydźenjom pod mjenom wešeje kujenje Vogeloweje z Drježdźan we hoscenzu „Město Zitawa“ w Habrachećźach. Se wschelakimi selkarinymi wudawanjemi wotnaja žebi automobil a da ho do Neurodelskeho wokrjesa w Schkelnjskej dowjesć, pschi tym automobilowebo wobsedźerja wo 225 hriwnow žiłoneje płaćiwy sieba. Sdźaš ho tola ras połizijo poradźi, tule jebaćku njeschkodnu schinić.

S **Kamjenca.** Mjaschnowobhladowar Arthur Brescher je Oberšteina w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje namaka pschi pschepytowanju jeneho hwinjeca w Niederšteina trichiny. W tamnischej wokolinje je to sa 20 lět sašo k prěnjemu rasej, so su tam trichiny namakali.

S **Kobliz** pola Wulkich Schžarow. Rjany hwjedźeń wuhotowa žebi tu sandźenu njedźelu nascha dobrowólna wohnjowa wobora. Běchu žebi swinko sarěsali, a dobustawy pschihwjedźechu žiwoje mandźelstwe kobu k wulkej hoscinje, kotraž ho w Kralicy hoscenzu wotmě. Hoscenc bě hacž na pozdźenje městačko wobžadowany. Wschitzy dachu žebi pschi hłodnym połcžiku (Wellfleisch) derje byeć. S wjeselej zabawu pschi pschijatelnej rejy rjany hwjedźeń wobsankuchu, na kotrychž wschitzy wobdźeleni wješeje rad spominaja.

Se **Schrježizu.** Tudomny ratař Jan Jurk picheda žiwoju žiwnosćí se wschitkim žiwym a mortwym inventarom ratarjej Kubizy ł Muczowa a ju jemu hižom 1 hapreje t. l. pschepoda. Kupny pjenjes wučinja wjeca 15000 hr Schcheschiscanska gmejna też nětko se swojeje strony drohu se Schrježizy do Rakez kwarcej pócinje. Kamjenje, kiž maju ho wot spody wuzicz, hižo woza. Tak ruče hacž mjerinjenje popuschći, dyrbi ho ł twarjenjom sapoczeć.

S **Krjebje.** Tudomny gmejnišzy sastupjerjo rospominachu w žiwojim pohledninm pohedźenju, so w nalěcu wješenjenjo dosć žiwnjentnych běrnow njesmeja, wobsebje njesmeja dosć běrnow k hadźenju, kotřiž žu ł wulkej wodu jara hubjene běrnowe žně měli. K wotpomnanju tehole njedostatka wobsankuchu gmejnske sastupjerstwo, so ma ho je statnych frědkow požčonka ł nišej danju pschijeć, so buchu ho žiwnjentne běrny nakupile. Jena gmejnska twarska ležownosć pschi pohrjebnischću ho knjeni Guschkerowej w Krjebi pscheda. Tu pak je hischće dosć městna sa małe chěrži, ale pola nah sa sahydlenje telko sajima nimaju kaž w Rychwałdźe. Po wotbyću nekotrych praschejow spomožerstwa wobsankuchu sastupjerjo, so ma ho gmejnska huka, kotruž ratař Loka sa swoje byki wužiwasche, w meji pschenajeć. So by ho najbórschej nuzy we gmejnje sadźiwało, dosta wobstaranjki wubjerk potnomóz, so wobydlerjam, kotřiž žu dla hubjenych hospodarskich pomerow do nuzy pschišli, podpjeru na wotplaćowanje płaćí, doniž pnež na wyschsche instanzy, kiž je druhdy jara wobzeržny, ho schoł njeje. Blížische njedźele dyrbi ho kurfuš sa domjace hospodarstwo a warjenje wotmeć. Schtóž chce ho na nim wobdźelić, njech ho pola gmejnskeho pjódstejerja samotwi.

S **Djéžow.** Njedawno w naschej wšy paduch je samknjenje městnjoseje motorske koło kradny. Po dlšschim pytanju namakachu pak jo na pjeć njemšchinow sdalenym polu le'o. Paduch drje njeje šwopródka sa motorskim kołom schoł, ale sa žwinjecom, kotrež bu dren pjeduy sarěsane. Dokelž pak ničzo wo nim namakał njeje, je drje klubu motorske koło na polo dowjesł. Sa paduchom nimaja hišćeje žaneho žlédu.

Se **Sslepeho.** S ponozu knjeježerstwoweje filmowoje wyschnjoseje nóžachmy w naschim schulskim kuowje film wo Eskimoluđje „Nanuk“ žebi wobhladaćy. Nimo tudomnych schulskich dźěcži wobhladachu žebi film też hischeje schulske dźěcži ł Brěsowki, Dźěwina, Rownoho a Lejka. Sajimawe wobrazy wo thuduschčim waschnju žiwjenjskim wobdyrjerjow wěčznoho lodu zjehnicho pšched naschimaj wozamaj nimo. Najsajimawsche wobrazy běchu te wo rybyłojenju. Pschi wječzornym pschedstajenju sa dorosčenych pak bě wopyt njedźiwajo nikeho pjenjesa jara žnadny. To je jara wobzarowacz.

Serbski wječor we Łazu.

„Hischće Sserbstwo njeschubjene, žiwoj schkit we naš ma“. Tak špěwasche nětdy nasch wulki wotczinc Handrij Sejfeř, a wopraudźe, jeho špěw je bo dojpelnił. Tu we zdźiwej šerbšćej holi, tu we Łazu, hdźež nětdy nasch wulki bohnik Handrij Sejfeř skutkowaschе, tu je so Sserbja zhromadźili a tu załožili šerbske towarstwo, kotrež wuchischchu „Handrij Sejfeř“. To sta ho, so by duch Handrija Sejferja knjezit w towarstwje a w nim wuroscha a stroška lubosći k Sserbstwu. Hižom wjele krócz je šerbske towarstwo „Handrij Sejfeř“ šerbšći wječzor wuhotowało, tak też sandźenu njedźelu, 13. małeho rózła. Też ja ho njekomdźach a dojedźech šebi na šerbski wječzor do Łaja. Mějach zt hworpródka jašnje špěwjesche, podźischo pak sacžahny žwój sawěschć, so njebych widźał tych, kotřiž domna wostachu a na šerbšći wječzor njeźdźechu, ale du radźicho na nětkajke kóstopiwo abo druhe rospersenje. Scholežiž jala we Łasu počza ho pjelnicz, najprjedy pomałicho, wokoło 3/4 hodź. pak žywlnicho. We 8 hodź. stupi pschedhyda Łasowskeho šerbskeho towarstwa, knjes Wroblik, na jewišczo a powita wschitkich nanajwutrobnischo. Namołwjesche pschitomnych, so buchu pospiawali a sawodny špěw „Hdźe statok mój“ wuspěwali. Nětk sapocza ho šwjedźenski porjad wotwimacz. Špěwny wotrjad Łasowskeho šerbskeho towarstwa pschednjese pod nawjedowanjom knjesa wučerja Kunki 4hłósny špěw „Mi nihdźe tak ho njelubi“. Kak kražny napohlad skiczi žytny thór, žonske wustupichu sloro wschitke w narodnej drasče. Špěw ho derje pschednjese a žnjesche bohate pschipósnacze. Po špěwje pschedstajeschе ho dźiwadło, wjeselohra w 1 jednanju „Młody muž, hdyž wari“. Hrajerjo su žebi wschitzy wulku prózu dawali a wjeselehru jara rjenje pschedstajichu. Też jich dźěło pschitomni ł bohatym pschikleskom mytowachu. Po tymle dźiwadle sanjese špěwny thór dwaj 4hłósnej špěwaj „Dobry wječzor, marčerka“ a „Czertowu reju“ wot Pilka. Knjes Krawz ł Nydeje pola Łasa poticzi zortnu pěseń „Ach, kak ju te czjažy sle!“ Zónjti thór sanjese na to rjenje špěwaj „Burska stórža“ a „Duzy ł jahodach“. Temu scžehowasche hra „Nankowe schtórnje“, to je wjeselca hra w 3 jednanjach, kotraž ho pschihladowarjam jara derje spodobasche. S tym bě porjad wuczerpany. Knjes Wirt ł Radšti džakowasche ho hischće junu sa bohaty wopyt a wosiewi, so ho nětk wjeselca rejka sapocznje. Wschi rejach so jara mało šerbskich kuskow piskasche, schtož pak je runje pola nah wažne. Tak ho sašo wjeselcy šerbski špěwjeden pominu. Towarstwu „Handrij Sejfeř“ pak budź wulki džak sa narodne dźěło. Towarstwo, dźěkaj dale tak w pschihodze. Bohu Jeszći a Sserbam k wuzitku.

M. M.

Z Łužicy.

S **Biskopiz.** Jako zyrkwinski paduch znaty 27létny blidař Korla Stoklasa dyrbjesche ho nětko też wusnaczć, so je ho do zyrkwje Swjateje Trojizy, do zyrkwjow w Lubiju, Biskopizach a Neugersdorfje a do Kantiny jeneho Drježdźanskeho sportskeho palasta dohył.

S **Kunnwałda.** W Kunnwałdskej wosadze běchu we tydźenju wot 7. hacž 12. małeho rózła 509 wozobom wošerwjene, kiž janeho dźěła nimaja. Dotal pak tez hišćeje sačžuwacz njeje, so by ho pokojenje na dźěłowych wikach połepschiło.

Se **Strahwałdy** pola Ochranowa. Nahła žmjerć wotwoła tu 17létneho hospodarskeho pomocnika Göhlu. Jako młody čłowjek nóndźelu dopołdnja privatiera Schönfeldera wuswobodzesche, jemu w pschestawzu pschi swonjeniu poča ſlě bnch, wón sepre ho na sčežnu a swjese ho psched wóczemi swojich pschečelow morwy k semi. Boja ruczka bě jeho sajała a jeho młodemu žiwjenju wjsu stajła. Nětk jemu jako blížschemu ł wosadu žmjertne swony klinča, kiž bě hatle runje žobuswonił.

Se **Shorjelza.** Kdrtpa w Shorjelskim wokrjesu žiwje sathadźa a ho pschezo hischće rosscherja. Dotal su ludźo ł wjetscha jenoż ł lohła ikhorili. Na wšach Shorjelskeho wokrjesa su khripy dla hižo dżewjecz schulow samknncz dyrbjeli.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Radeburga.** (Tšelenje.) 17. a 18. februara wotmeje žo tu tšelenje sakskeje **artillerije ł wótrej muniziju.**

* S **Drježdźan.** (Nowy czěskošłowakski konsul.) Generalny konsul **Anton Louva,** kotrnž hižo 6½ lěta dołho czěskošłowakski stat w Drježdźanach sastupuje, wopuschczi 1. hapreje swoje sastojnstwo, dokelž je ho do Czěskošłowakskeho wonkowneho ministerstwa zawołał. Na jeho městno stupi 1. hapreje ministerialny rada dr. Lebesta.

* S **Drježdźan.** (Zyrkwinskeho paducha sajeli.) 27létneho blidarja Stoklaza, znateho zyrkwinskeho nutskamarja, su w Czěstej Lipje sajeli. Sajaty je ho we swojim czasu do zyrkwjow w Drježdźanach, Biskopizach, Lubiju a Nowym Gersdorfje nutskamak. Też w Czěskošłowakskej je wschelake njelohmanosche stucził.

* S **Drježdźan.** (Sa njeplaczliwosć wólbow do sakskeho žejma.) Pruhowanysi wubjerk sakskeho žejma najmjetuje, so buchu ho też wólby w Drježdźanskim a Lipczanskim wokrjesu ža płaczasze wuprajiske. Lěwi sozialiscza njeju ł tym pschesjedni, pschetož sapoczkanz Menka žada žebi, so by ho zyła wólba do sakskeho žejma jako njeplaczasza wuprajiła.

* S **Rožweina.** (Hindenburg kmotr.) Pola 14. dżěscza dżěłaczerja Louisa Rothy je němski president ł Hindenburg czestne kmotrstwo pschewsał.

* S **Plawna.** (Wojwoda a dźiwadlniza.) Stawnistki hamt w Wallenstecze dóżeli, so ho Anhaltiski wojwoda Joachim Arnoscht sapoczatk merza ł dźiwadlnizu Hilžbjetu Strickrotez, dżowku intendanta Plawnskeho dźiwadła, wożeni.

* S **Magdeburga.** (Želesniski attentat.) Na czarje ł Magdeburga do Braunschweiga namaka želesniski straznik njedaloko Niederdodelebenskeje stajize 2 zentnarjej czežki kamjeń na kolijach. Jako winika saja połizija schewza Hahu ł Dodelebena. Hač ho njeschtka wusna. Jako pschiczinu mjenowasche, so je dyrbł attentat tam połizisti spožlicz, a žebi tak wustajene myto sajkužicz.

* Se **Stolnizy** w Schleschzku. (Snamjo czaka.) Tu běsche schlejbyski swjatk sa wumělstwo a wumělske stawiny pschednoschcz je šwětkowobrasami sdjadowak. S wulkej prózu běchu ho wschě pschihoty czinike a znamjenity rěcznik bě ho bohył, kotryž dyrbjesche rěczecz wo „bydlenju w nowischim czasu.“ Nimo diweju knjesow, kotrajž pschi pokładnizy hedźeschtaj a diweju sastupjerjow nowinarstwa, kotrajž žwoje karti na darmotniy sastup pschedpołożischtaj, bě jenoż hischeje jedyn płaczasy wopytał na pschednoschcz pschischoł. Nad tutej wulkotnej zhromadźizne bohladowasche połizajski straznikschtr jako wórzko sakonja. Hdyž pschednoschcznik tajku zhromadźiznu wuhlada, bě tak kruty, so ani zkowcza žwojeho derje pschihotowaneho dołheho pschednoschka pisches jasyk pschinjesecz njemóžesche. Tak bo zdawna zhromadźizna słonczi, pschedy hacž bě ho sapoczała.

* S **Liberza.** (Paduchowy skład namakali.) Tu saja połizija wešeho Wjazkawa Krala, kotryž bě njedawno we Mordensternje bohateho fabrikanta wurubił. Hdyž jeho bydlenje pschepytachu, namakachu na łubi šćeńy ł papjeru wobtčejene. Jako papjeru wotstronichu, wuhlédźichu cznowu khóbbu, kotraž bě se wschelakimi bebjenkami, tšelbami, kožanymi toschemi, pjenjezkami, schatami, draštami atd. napjelnjena. Tute wězy je Kral wschě kradnył. —

Najnowiše z cyleho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje za julije pjatk: Mróčele pschećahowanja, hdyž a hdyž błaby deschcz abo šnih, trochu šymniscko.

Pschećiwo pomjenowanju dr. Külza za sakskeho šnutskowneho ministra ma ludowa prawna strona w sakskim šejmje wobmyślenja. Njeje dowidźecz, kak so knjeježerstwowa krisa skónczi.

*

Połski šejm je staine finanzne rosliczenje schwalił, so ho šejmowe pohybanje njeby zawrjelo, hdy by ho knjeježerstwowa wuprajila.

*

Wo semjerženju w Znjenzkowjanskej ho hischeje tele podrobnosneje powěda: Najbóle fu wšy mjes Stolaczom a Ljubinju czerpile, hdyž je wjele domow a polow ł hromadami kamjenjow pschikhrytych. Na horje Radowanu ho wulka worschta semje wotwali a dźeł Ljubinje zahrebła. 26 twarjenjow, mjes nimi schule, kasarny a druhe sjawne twarjenja, je ho jara wobschkodźiło. 200 ludźi je bjez doma. Wjelna schkoda ho na nekotre milijony dinarow wobliczuje.

*

Na Czornym morju sašo žylne wětry sahadźeja. Wjele małych parnych łódzow a barkow je ho potepiło. Wulka parna-łódź „Angora“, kotraž je ł 450 puczowarjemi ł Konstantinopla wotjela, je ho ł wětrom zhrabła. Puczowarjo hu ho jenoż ł wnitrim prózowanjom turkowskeho łódźistwa wulkowali. „Angoru“ maja za zhubjenu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton A. Muczmaa w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstkn O. Janak w Budyšinje.

Lebertran za skót ⊛ wapno k picowanju sól za skót ⊛ mlokowy a wužitkny próch
pražałnicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju swinjow, srědki přeciwo njerodze
swěčki za wozy, kołmaz, wollj za centrifugi, mašinske wolije
Přeciwo skótnym khorosćam:
drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
drasliciły sellčnik (Chlorkalk)
poskića
Drogerie Strauch & Kolde Bautzen

Trjebane a nowe
meble
kaž też wuhotowania stwow poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4 Podźělnje płaćił dowolam.

Walter Rinnelt
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wšě wlosowe dźěła
Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotčihanje po waśnju bubiskim a paškom (Bubi und Bagenköpfe).
Připarnjenje towarstwow a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow.
Najspěšniše a porjadne pesłužowanje

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone“.

Serbski Hospodař
tow. z wobmj. ruk.
w Budyšinje
w Serbskim Domje
telefon čo. 3510
w Khočebuzu
na Zandowskej hasy
telefon čo. 1791
dostawa w bliščich dnjach
wubjernu pólsku lanu mučku
Po přepytanju statnoje přepytowańnje we Lipsku-Móckernje je z čist. laneho symjenja a wopřija 30,69 proteina a 10,19 % tuka. Dale dostawa
najl. ślezyske dźećelowe symjo
potajkim zwučene na naše podnjebjo (Klima) a role.

Dwórniščowy hoscenc w Pomorcach

sobotu, njedźelu, a pónđelu 19., 20. a 21. febr. 1927

wulke swinjorčzanje

z kóžlopiwom

za zabawu je postarane

Přećelnje přeprošujetej

W. Rampach a manđelska.

Płokanješatow

kaž blotowanje a swětlenje khornarjow wobstara

Marja Lapatschowa

we Wulkich Zdźarach.

Róle

předawam sobotu, 19. februara wosebje tunjo

A. Rabsch w Budyšinje

na Hornčešakej hasy

w hosćencu „Münchner Hof".

Derje-

nđeršany **dźěćacy wóz**

je na předań w Budyšinje

na Garbarskej hasy 12 I.

Přikrywy na sofy a divany čěšitaki

ačěnow jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

znapřeča hosćenca „Hwězda".

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Różowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serbł

Jara dobry

Raffia bast

najtuńše kupne žórło

Winter

bratřa Miersch nasl.

w Budyšinje.

Tel. 2015 na Žitnych wik. 30.

Kupuju kóždu sobotu živo

tučne kokoše

po najwyšich płaćiznach

Grundmann w Budyšinje

na Różowej hasy čo. 6.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Wšě družiny

hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožkaw Pančicach.

Tworjkupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z wobmj. ruk.

W samsnej fabricy

drjewowoje industrije w Dortmundźe

so

nadoba wšěch družin

za **rozdźělenje** a **kontory** zhotowi. **Dobytk,**

kotryž wšitke tute samsne wobkhody **docpija,**

připadnje kóždemu **jenotliwemu** sobustawej

družstwa, tohodla dyrbi heslo być:

Sobustaw móže kóždy być!

Zastupna płaćizna 1.— hr.

Kedźbu

Hdźe kupujeće přihódne šwarne

wobleki za konfirmaciju

a za pruhowanje po najtuńšich płaćiznach? Pola firmy

Reinhold Neugebauer

krawski mišr w Budyšinje

na Hłownem torhošću 7 na Hłownem torhošću 7

Wšitke wobleki zhotowju w samsnej dźěłarni

Prošu, kedźbujće prawje na moju firmu!

Z dypkom być, je poł žiwjenja!

Štóž dyrbi z dypkom do zastojnstwa a prawje zahe do dźěła, dyrbi so tež zahe budźić dać a trjeba

spuščowny budźak

Mam wulki wubjerk budźakow po wšěch płaćiznach a prošu, moje z budźakami wupyšene wokno wobkedźbować.

F. A. Lenke

w Budyšinje **na Hošic hasy 25**

Kubło

z wokoło 50 ha najlěpšeje role je w blizkosći Kamjenca na předań přez

měšćanostu n. w. Kurt Thieme

w Kamjencu, Böhnišplatz 2 / Goldener Berg / Telefon 193

Z tutym wozjewjam, zo mam wot soboty, 19. februara wulki wubjerk najlěpšich 8, 4 a 5lětnych młodych

konjow

Oldenburksk., Danskich a Rheinlandskich w mojich hródźach na Třełanskej dróze 6 a w Husarskej kasarni z přihódnymi płaćenskimi wuměnjenjemi na předań a k zaměnjenju.

Paul Wels, **wikowańja z konjemi**

w Budyšinje. Tel. 2821

Wokoło 400 štuk

mantlow a šlawchow za jězdne kola

kaž **Continental, Excelsior, Harburg-Wien, Dunlop,** jenoš prěnjorjadne fabrik., 1 dźěla z małymi rjanostnymi zmylkami, štuka 4.— hr., šlawchi 1.65 hr. Zaměnju kóždy šlawch, je-li njeje spokojacy.

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróze čo. 4. — Žane klamy.

Najwjetši wobkhod z jězdnymi kotami w měsće.

Přewzaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu w **Radworju a wokolinje** dawam k wjedźenju, zo 15. februara

Dwórniščowy hosćenc w Radworju

přewozmu.

Budu so stajnje prócować, swojim hosćom z najl. jědźemi a napojemi posłužować.

Z počesćowanjom

Otto Buhr.

30.— hr. myta

Česćenemu wotebjerarstwu w Budyšinje a na wseh dawamy k wědźenju, zo podpisani

žanych roznošowarjow

nimaju, kotřiž bychu nože a nožicy k točenju hromadźeli. Mjenowane myto dostanje tón, kiž nam tajkeho w našimm jenje wokoločahaceho točerja z kartu tak mjenuje, zo móžemy sudniscy přećiwo njemu zakročić.

Ernst Fridk / Wilhelm Hein / Alfred Hampel

w Budyšinje.

Jenož pjatk a sobotu.

Najlěpšu šokoladu

4 tafle 100 gr. **1**10 hr.

mlokowu, moka, jerku, a jědźnu.

Thams & Garfs

w Budyšinje

Za nizko napłaćenje a **3.— hriwny** tydźeńskeho wotpłaćenja dostanjeće pola mje **prěnjorjadnu**

šijacu mašinu

po najnižšej płaćiznje.

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej dróze čo. 4. — Žane klamy!

Plećene meble / dźěćace wozy

w kóždym wuwjedźenju a po kóždej płaćiznje, kaž też wšitke plećene twory za industriju, dom a ratarstwo kupujeće stajnje najtuńše we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

Swoje hojenje wot pjatka 18. febr. 27 **zaso dale wjedu**

w Budyšinje na Seminarskej hasy čo. 15

Max Thomas

naturski hojeŕ za homöopatiju, biochemiju a hojenski dźěł.

Dźeržive

sćelace

ležace

wumělske **plisce**

wšelake mustry

podawa prawje a tunjo

W. Kelling

barbjerńja a chemiska čišćerńja

K 80. narodninam

wudowy Khrysty Nowakoweje w Cźělnom

dźeń 18. februara 1927.

Kak wužiwny dźeń dźensa jaswita,
O, luba, broha maći, Wam,
To je tón dźeń, kiž Bóh Wam da
A hobu k wjeselocźi nam.
Haj, to je Waših dźeń narodny,
Kiž jasno bocźałaši sće.

Haj, dźensa je nětko dołonjane
Wóśomdźesatnež dołhich lět,
A mjes nimi njej wěrće jane —
— Sćitaj z přikładnymi płaćenskimi wuměnjenjemi na předań a k zaměnjenju.

wikowańja z konjemi

w Budyšinje. Tel. 2821

A dyž My dźensa, luba maći,
Ne wšěch te této sadźene
Nět jónu nasad posłachaće,
Kak jnadnje Waš Bóh wodźi je,
Dha wěrće Waša wutroba
Sćo s bjatom k Bohu pichniwa.

Ta, Bóže, pal po swojej hnadu,
Ebjerj bołho nam tu luba mać,
So móhli, haj my chcemy radźi
Wšěch bobrotu ji zarunać,
Kiž je ta luba matćenka
Nam, swojim dźěćom, cźinić.

Kak mało je mjes wjele stami,
Kiž běchu Wami rodźeni
A tiž w młodych letach i Wami
Sću wokoło tu chodźili,
Je dźensa 'schaće žiwych na žiwcźi,
Jich wulki dźeł w rowje spi.

Tej bale proźmy, o Bojo,
Nich njeńdźe dźowoju' Synne dla
Tu wschoł na bołhe Horołoju,
A dyž jej' cźaj jo bołonja
Mjech cźicha smjerć ju dowjedźe
Tam bo tej' wěcźnej' jódźinoje.

S bjatom wěnowane wot Twojich tśoch žynow

Jana, Mateja a Khristiana

a pśichodnego žyna Jana Esmolerja.

Příloha k číslu 49

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 17. februara 1927

Zrudny wosud „dobrcho starcho časa".

Často słyšimy dženja wožebje jónske skorjcź, so žu žo „dobre stare czasy" mimjke. So pak w tutych czasach też wšcho złote było njeje, so je tak někotry tyranski knjezicer mnohe człowjeske żiwjenje we swojej rozwólnosći a njewobmjesowanej mozy snicził, to njech nam też sašo jeźebowazy podatk dopokaša.

Snadu je wošud złatneho bašnika a hudźonika Schubarta, kotrež bě z někotrymi bašnjemi Württembergskeho wójwodu Korlu Eugena a jeho lubku Franziśku z Hohenheima knježicich, schtož dyrbjesche z cźežkej jatbu na Hohenaspergskej twierdźiśnje pokuczicź, z wottelź jeho hakle jako złamaneho a znicźeneho człowjeka sašo puschczichu. Mjenje znate pak je, so krótko psched tym też jena žona na žamjnej twierdźiśnje w jatbje pschebywasche a tak cźežko cźerpjesche, so rozum słubi. Bęsche to we žwojim cźašu zławnje znata spěwarka Marjana Pirkerowa, mandźelska rakuskeho hudźonika Franza Pirkera. Tśi dźowki běchu z jeje mandźelstwa wušchke. Starschej wostaschtej w Stuttgarcze pola wójwki, dokelž Pirkerez mandźelskaj po zyłej Europie konzerty dawaschtaj. Bęsche runje cźas, w kotrymž žu italske spěwne wumjeśtwo jako najdospokniche wobkładowasche. Knjeni Pirkerowa pak je žanu najźiwnischich italskich spěwarkow hischcze pschetrjechiła. Dołhi cźas spěwasche na Londonskich a Kopenhagenskich operach. Tu powołachu ju do Stuttgarta, hdyž bě žo mjśto prezjese spěwarki sa zwrkwinsku a komornu hudźbu runje wupróchnilo. Wulkotny wuspěch mjesche lyhdom je žowjim prěnim wustupom a tak pschiwoliczu jej 1500 złotych łętneje mzdy, mjes tym, so dyrbjesche žo jeje mandźelski jako konzertny mischtr se 400 złotymi spokojicź.

Hacź bo toho cźasa njebě w Stuttgarcze žaneje opery było. Pirkerez mandźelskimaj maju žo dźakowacź, hdyž žo tam tehdom nowa opera wotewri. To sta žo wožebje na pschecze wójwodki Friederiki, kotraž bě złatnej spěwarcy jara pschichilena. S maczerju też hižo 13 łętna dźowka, kotraž mějesche rjany hłós, pschi operje bohu złutkowasche.

Na pschecželstwo mjes spěwarku a wójwodku wulki dźel dwórskeho towarschstwa z hidu a zawisću złahowasche. Wšcho pak dźesche derje, dokhoż bě wójwoda se žowjej mandźelskej pschesejeny. Jako pak žo wot njeje wotwobroczi a so wot druhich żónskich wobkrućlacź da, wobroczi žo Marjana krucze pschecźiwo njeźwérnemu wójwodze. Na to da tutón Pirkerez mandźelskeju pjsacź a też fryšera Reicha, kiž bě tohorunja Friederizynu pschiwótnik, a późa žo jich na twierdźiśnu Hohentwich. Wójwodka bě roskorjena a zadasche sebi, so bychu žo jeje pschecželo puschczili. A jako to dozpjeć njemóžesche, wopuschczi Stuttgart a wróczi žo do žwojeje domiśny Bayreutha. Pódra mězana posdźiśo dowjedźechu jatych wobrjedź nozy na twierdźiśnu Hohenasperg, hdjež kóždy z nich wobźelu jśtwu dosta, kotruž njezmědźesche żenje wopuschczicź. Żenje njezmědźachu žo wopytacź, też pitacź bě jim sakasane a tez nichtó druhi jich wopytacź njezmědźesche. Niczo njeschonichu, schto bo we žwěrze wonka stała a Marjana njedosta žaneje powěsce wot žwojich dźeći. Hdyž bě sebi najprjedy wuhlika, so ju bórzy sašo puschcźa, dyrbjesche po cźašu spóznacź, so wójwodka nicźo sa nju wuskutkowacź njemóže a so ju wójwoda hacź do żmjerce hidźi. Tute spóznacze rubi někdy kat złatnej spěwarcy dospołnje rosum. Powěda žo, so je wboha we žwojej jśtwje tak zalostnje wołała, so je žo zi hłoź złamał, tak so je žo jeje krażny sopran do baza pschewobrocził.

Skónczinje nadpady popuschczichu a wboha bě wot někta w cźichim hłudźe dale żiwa. W dołhich hodźinach sadwělowazeho wosamocźenja sapoza Marjana swjatża se złomnika žwojeho łoża cźahacź, kotrež se žwojimi włosami k wumjeśtim kwětkam hromadźe pleczesche. Kněžorka Marja Theresija je pjecza tajke różiczki dostała a žo pschi tom na spěwarku dopomnita, kotraž bě sebi někdy pschi Winstim dworze wulku zławu dobyła. Wona je skónczinje pola wójwody Korle Eugena wulskutkowała, so jatych po 8 łętnej cźežkej jatbje puschczi. Dyrbjachu pschijśpahacź, so wójwodske kraje na pschezo wopuschcza a so zenje swólki z wójwodku njepytaju.

W Heilbronje trjechichtaj Pirkerez mandźelskaj skónczinje žwoje dźeći sašo. Najstarscha bě hischcze komorna spěwarka. Druha bě žo na dwórsteko knjeżiśchcerja Cottu wudała a je tak pramacź znateje natkadnitseje firmy. Na kubłe Eschenawje pola Heilbrona je Marjana w cźichinje Bożeje pschirodny žwoje duchowne mozy sašo dostała, tola je dopominjeze na njesprawnje poczeńpjenu srudobu cźaš żiwjenja kaž cźemna mróczel na jeje duschi wotpoczowała. W lecze 1882 wumrě Marjana w Eschenawje 65 łęt stara. Srudny wobsud tuteje žony je typiski pschikład za wopory tyranskich knjeżicerjow w „dobrym starym cźasu."

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Hamtski žudnik bě pjetkańskeho mischtra Otu Hoffmanna w Huczinje dwójzy k 75 hriwnam, potajkim hromadźe k 150 hriwnam pjenježneho khłostanja abo k 10 dnjom jaztwa sašudźił, dokelž je pjecza tamnischeho najeńka piwarnje Mieźku ischkodźił. Zyhelniki dźiłacźeŕ Jäckel z Barta pschińdźachu kaž psched hamtskim tak też psched krajnym žudom, so je jemu Hoffmann saudźene nałeżo we žwojich klamach prajił: „Mieźcy pytaja sapalerja" a „kowarnja a kólnja dyrbitej prjecź." W druhim padźe wuprajł wojnaŕ Klix se Huckiny pod pschiśahu, so je jemu Hoffmann rjekł: „Sću Mickla jenoź tohodła z pschepowmańskeje jatby puschczili, dokelž je wyšoku kawziju sawołował." Hoffmann prěsełche. Sud jeho winowina, dokelž mějesche wobmyślenje, jeho w kóždym padźe na wuprajenje jenoź jeneho žwólka sažudźiśo.

§ **Lawnišći žud w Budyschinje.** Sandźenu wutoru mějesche žo rěsnik Jan Rämsch z Barta, rodźeny 18. septembra, 1896, dla wschelakich nutskamanjow a paduschśiwow na gmejnik. hamtach samołwicź. Kriminalna policija Rämscha 15. jan. saja a do pschepytowanjeje jatby pschepoda. Rämsch pothadźa z dobreje žwójby, jeho nan je z kublerjom w Barcze. Rämsch je w Budyschinie rěsniske nawuknył a posdźiśo po wudyrjenju wójny jako 19-létny pomocnik wobthódy rěsnikow w Budyschinje a Welkersdorfje, kotrychž wobsedźerjo běchu we wójnje, wjedy. W lecze 1915 pschińdźe sam k wojakam a bu dźesa pod-offizjer. Jako smužity wojak dobu žebi mjes druhim też żelezny schtij 1. a 2. rjadownje. Niedźiwajcy wjetschemu ranjenju njerodźesche wo rentu a stupi po wójnje do němskostatneje wobory. W oktobru 1919 žo wo'eni a w Barcze se skotom wikowasche. Dotal bě bjes poroka żiwy. We lecze 1923 semrě jenmu mandźelska, w lecze 1924 wotpali žo w Barcze hdźa, w kotrejž bydleschce. Jeho sajachu, dokelž na njeho tukachu, so je ju sapalił, njemóžachu pak nicźo dopokasacź. Tak dosta 5 000 hriwnow sawěscenja wuplaczene. Hacź do julija 1920 Rämsch w Budyschinie se skotom wikowasche. Nětk pak bě wobschkodzeny, so je wot septembra 1926 z dźela sam, z dźela z druhimi w 18 jenotliwych padach do gmejnitich hamtow we Wukotej, Kotaczach, Oślu, Jelenjowje, Lepkarjezach, Walowach, Schunowje, Konjezach pola Kamjenza, Schumbornje, Ledźborjezach, Marsdorfje pola Radeberga, Brěsu, Gotschdorfje, Radworju, Khańowje, Bronju, Steinbachu pola Moritzburga a w Lauterbachu pola Stolpna žo dobywał. Won powschitkownje k wschenu sriesche. Won je najdóle sa pjenjesami schoł, ale je też cźasnikam, bedźenkam a druhim wězam žobuskał. Sud sažudźi jeho dla cźežkeho paduschtwa w 18 padach a dla pschekhowanja w 4 padach z pschihwolenjom połóženja k jaztwu na tśi łęta a wotrjekny jemu cźesine prawa na 3 łęta. Pschepytowanstwa jatba žo do khłostnja sticźi. W jenym padźe jeho muwinowachu.

Přilopk.

* **Wotstronjenje aktow psched Moabitskim žudom.** Dla wotstronjenja aktow mějachu žo psched Moabitskim žudom samołwicźej justizny inspektor Pahlka, wyschši sekretar Rosiel, rěcznik dr. Meyer a mechanikar Liezka. Poždženischeho běchu w lecze 1923 dla pschekhowanja k 2½ lětam khłostanje sažudźili. Liezka bě rosumił, cźaš, hdyž dyrbjesche khłostanje nastupicź, pschezo dale wotstorkowacź. Skónczinje pschsleżesche rěcznika Meyera, so by jemu pomhał jeho žudniske akty wotstronicź, dokelž bychu žo na tajke wuskutki jemu njelube dopokazy słubiłe. Dr. Meyer wobroczi žo na sekretara Rosiela a tutón sašo na inspektora Pahlku, kotryž akty wobstara. Sa to zaplaczi Meyer 1000 hr. — Sdźimawe pak motiwy, kotrež žu wobskorjenych pohnuke, sakoń pschestupicź. Pahlka je pjecź a je tohodła chzył žebi z wotstronjenjom aktow nječhto pjenjes sashužicź. Rosiel je sašo jara nahrabny. Wuhladny na rjane myto žu jeho na khórmy pucź pschinjeśte. A dr. Meyer? Jeho je jeho dobrozdźiwosć pohnuła, so wot runeho pucza wotkazicź. S zyła swójbiwny charakter. Mjelczo won wschesch a njewěsce, niż tohodła, so by žo winowaty cźiuł, ale dokelž je bjes snutskowneje wěstosće. Wězmywuscźojny dr. Lippmann wo nim psched žudom prajesche: dr. Meyer bě wot małkosće jara złahowaschi, jako dźesco jara tuberkulosny, žmjerca dobrocźiwy. Widźecź njemóžesche, so nechtó jene skocźakto cźłowjeske. Roshori žo, hdyž jeho nan jeneho pschińdźajeneho krucze nazwari. Tajke bě dr. Meyer jako dźesco a jako muž njebě hinajschi. Dr. Lippmann

Jan Heinrich Pestalozzi.

† 17. februara 1827.

Dźenja žo minu sto lět, so je swětaznamy schwizski paedagog, to je po hłowje dźeczizwodźel abo kubłar, wumrěł. Zyły sdźełany swět pożmjertninu tuteho nadobneho pschecželea cźłowjestwa a wožebje khudeho ludu žwjezi. W schulskich zwjatocznoscach kaž też w ludowych a wědomostnych zhromadźiznach wopomnja žo jeho krażne myśle a skutki. Hischcze dźenja wobknjeża jeho myśle wědomosć wo wukubłanju młodźiny, a hischcze njejsu powschitkownje dopóśnate, wuczerpane abo pschewidźene. Sa wyšoki khodźeńk dźenźnischeho kubłarstwa ma žo cźłowjestwo z wulkeho dźela jeho myślam a jeho wulkotnemu pschikładej dźakowacź. Na podłožku myśle, so ma wšcho pschirodże wotpowědowacź, sestaja Pestalozzi kubłarsku wuczbu, po kotrejž mějo kubłanje bycź jenoź pomoź za samowuwinanje cźłowjeka k dobremu sławej cźłowjestwa. K temu spiża rjad knihow, w kotrychž wyschnoscze a wuczenych napominasche, khudemu ludej z lěpschim wukubłanjom w schulach pomhacź, a spiża też knihi sa lud, so by tej lěpsche domjace kubłanje młodźiny spěchował. Wulkotne a hnujaze je, kak je we hubjenych cźasach žo wo žyroty a druhe khude dźeczi starał, je prosćerstwu a hubjenstwu wutorhnył, do žwojeho domu pschijał a kubłał. Sa to je žwoje zyłe samożenje woprował. Jako spitzowaczel a kubłar mějesche wulki wuspěch a bu tehodła wulzy cźesczeny, w hospodarjenju pak žebi njewědźesche sawjescź a j njewuhlepschom potrjechi jeho też njedźał a hanjenje. Leżni ludźo pschelěprawneho a dobrocźiwego muża wutrjebachu a jebachu. To pak jeho njewottraschi. Won wosta žwojim myślam žwěrny a rosmyślowasche a wudokonjesche je dale hacź do posledních dnjow žwojeho zohnowaneho żiwjenja. Schtož chze jeho rosumicź, dyrbi jeho zyłe żiwjenje a stutkowanje znacź. Tohodła žmy wot dnja jeho narodninow wobrašli z jeho żiwjenja z wjele jeho žamžnymi žłowami podawali, a dalsche njech źiłeduja. Najrjeńsche jeho cźesczimy, hdyž damy jeho myślam a jeho smyślenjoscźi městna w naschej duschi a damy jim tam rosćz a kcźeć a płody měcź.

Nadźijomnje duch Pestalozzija, tuteho wulkeho cźłowjekolubnika a kubłarja, też pschezo w naschich žerbskich schulach skutkuje, tak w sakonjach, ja nje postajenych, tak we wutrobach wuczerjow a starschich naschich schulskich dźeći.

Heinrich Pestalozzi / slawny paedagog.

VI.

Wobcźežne pucze k wyšokim sameram.

W Franzowjach howrjesche wichor krwawneje revolucije hižom na wschě dźesacź lět. Njewósta też ja Schwizu bjes scźěhowkow. Wyschnoscze schwizskich wobwodow běchu kaž wyschnoscze druhich krajow też skomdźili, žebi luboscź a spokojnosć poddanow dobyć. Ludźo žiwischanu powdaczą wo sakładach revolucijonarow, wo žwobodnoscźi, runoprawnoscźi a bratrowitwu cźłowjekow, a kak žebi lud to we wulkim žuboznym franzowskim kraju žam bèrje, dokelž stej jemu to knježerstwo a knježaza worschta dotal sapowědźiłej. Wšo tute myśle a wuspěch franzowskeho ludu też schwizskich njespokojnych wabjachu. Wyschnoscze žo ludowym zadasam spjećowachu, tola franzowski konsul, wschehomóžny general Napoleon Bonaparte je podpjerasche. Napjatosć franzowskeje wyschnoscze postupowasche dźeń a bóle. W dezembru lęta 1797 pózła wójsko do nawjezorneje Schwizy, kotrež tam knježerstwo do ruki wsa. Wyschnoscze druhich wobwodow zwołachu zyłu schwizsku wójnisku móz, so bychu njepschecźela z kraja wubnali. Nětk howrjesche wójna psches krażne doły horozitego kraja, a lud cźerpjesche cźežko pod wójnskej schkodu, cźežu a strachotu. Stare wyschnoscze podlejachu, nowa žo wujwolt a lud dosta wjetsche prawa. Mnoży, kotrež njeběchu schkodowali, žo nowych prawow wjeselichu; druzy mějachu wójnske njesbožo wopkalowacź, a zuły wojzay wostachu jako dobyczerjo w kraju.

W julíju 1798 wujednachu Franzowjozja z wyschnoscźu w Aarinskej krajinje, so chzedza kraj wopuschczicź, hdy bychu wyschě wobwody na nowu wustawu pschihałe. To pak wotpokasa wobwod Unterwalden. Dwaj tyżazaj khrobłych muzow z tutoho wobwoda staji žo 8. septembra pola mésta Stanz pschi rězy Aa njepschecźelej a wojowachu wulzy rjekowsay pschecźiwo dwanacze tyżazam Franzowzow. Bjes dźiwa, so hižom druhi dźeń podležachu pschecźiwnemu njepschecźelej, a so žo tutón na njesbożownym kraju wjeczesche. Skoro wschě wjzy a mésta buchu spalene; jeniczny Stanz na lubosnej kuczinje mjes bohacze se žadom poczeżenymi schtomami žo kaž z dźiwom wuthowa.

S pomozu Franzowsow žo tu nowa wyschnosć postajt, kotraž mějesche žo nětko wo njesbożownu, sapuschczeny kraj staracź. Wjele wožyrocźenych, wopuschczenych a sanjerodźenych dźeći khudźeńske bjes rady, bjes pomozy, bjes schkita w kraju wokoło. Tu dyrbjesche wyschnosć kněžse sapschimnuc, a nabodnu ludźo we njej też i mozu na to cźischcźachu.

Na njerjanym wětšikrótym dnju nasymy 1798 puczowaschе starschi muž se starym kożanym nakhribjetnikom psches sapuszczenu krajinu do wyschitawischcza Stanzstaad, tohorunja spaleneho a rospadaneho, pschi Schtyrilježnomětšitim jśtorje leżazeho. Jeho wložy a wulka broda běchu dospołnje zyłedowe. Cźerwjeny nóž a njepschecźelniwej wocźi pscheradźichu wurodnu a skażenu duschu njelubeje postawy.

„Kichćebadka, żahu, żnricźk, kupujcze, ludźo, kupujcze", tak wołasche hdys a hdys se schkropawym hłosom.

Hólczata, kotrež w rospadantach hrjebachu a pytachu za wężami, kotrež znano bychu žo za nich hłiboke hodźile, wołachu za nim „Zundlpét, Zundlpét!" Won pak žo wo nich njestarasche, hyrnjeł jeho wołanje roshorite.

„Nó, Zundlpétr," sarěcza žona na njeho, kiž tohorunja w rospadankach pytasche, jcźe też jasko ras w naschich stronach? Wěcźne cźaš waš hižom widźeli njesmy. A nětko njeścze derje trjechił. Wšcho skónczowane! Franzowsoju žu tu sle sathadźeli, Bohu skorjeno! Tón ras hižo njelbohatnicze pola naš."

„Tohodła wschak też dźenja njendu", bórczesche Zundlpétr. „Druha pschilježnosć mje tu wjedze, ale wo tym žónske nicźo wědźecź njetrjebaja. Bożemje!" Pomału krocźeńe dale.

„Wěscze-li nětdże nječhto wažne sa naschich muži, Zundlpétrje", wołasche žona sa nim, „dha jich namakacze rjenje w hromadźe tam w pinzy spaleneje korczmy."

„Derje, tam pónđu", wotmołwi starz a stupasche spěschnischo k snatemu městnu.

Do cźmoweje pinzy saltupiwschi spósna cźrjódku muži; tłi bo žiwje rosmołwjachu a j dźela na prózdnych cźmizach žedźachu i dźela pak siejachu. Sserdźachu i hornczka, kotrež dawachu wokoło khodźicź, žyłuy palenj. Skoro wschitzy běchu nětkaŕ wobaleni, jeni mějachu hłowu, druzy rułu sawjasanu.

„Haj, haj", rjekny runje mózne wulki cźłowjek, kotrehoż hy tózdy sa kowarja mět, „to dobre schtoż nam cźi žwobodniju njeju, to hižo snajemy, to je sa dźasa; njech žej po nje pschińdźe, jeli žo jemu chze. Sce hižo schkscheli? Chzedźa nam też wuczerja wobroźicź, tón dyrbi naschich hólzow na jandźelow pschetworicź."

(Pokraczowanje scźehuje.)

powědasche, kak je dr. Meyer raz cježkeho klóstnika, kotrehoj bě sakitowal, zebi k wobjedu pschepróšnk. Jeho jona bo hórscheschе, tola wón bo sakitowaschе: „Tuczi ludzo njeiju lli wot natury, jenoj lich wocžehnjenje je na jich njeboju wina.“ A tak wokta klóstnik Meyerowy hósci. To žu nahladu, kaž je Tolstoj sakupuje. A tute nahladu žu dobre, hdyž bo duschina žylnosci k nim pschidruži. Ta pak dr. Meyerej pobrachowaschе. Dopokasane je dale, so dr. Meyer swojich mandantow ſ wjesicha darmo sakitowaschе a wěste też je, so njeje na wotstronjenju aktow wosobinke sajimy měł. Tohodla bě klóstanje šnadniche. Dr. Meyer sakupi bo k jenemu cětu sajtwa, inspektor Pahlka pak a sekretar Rossel k 1½ cetu klóstanje a 300 hr. pjenjesneho klóstanja.

* **Akademikar jako bankowy rubježnik.** Dla spytaneho saraženja měsesche bo dr. rer. pol. Ota Ulrich psched Berlinskim pschisažnym žudom samolowicz. Ssamo na žebi, mènjesech statny rěcznik, njeje podawk dżensnischi dżeń niczo žadne, so pak je dr. rer. pol. rubježny nadpad sluczik, to czini podawk tola k niewsdżehnemu padeł. Dr. Ulrich ryßowaschе, kak je po czaßu ßo rosßudźił, pózelnika krajneje banki w Deßawje saßtelicz a jemu pjenjesy rubicz. Hdyž pak bě potom njesłuchk wuwjedł, a pózelnika czeżko sranik, hrabny jeho hrosa a tuż wokłaji wschо leżo a czekny bjes pjenjes. Ssud saßudźi 31letneho wobßtorżenego k 2 letoma ßaßtwa.

* **Sruschaze liczby.** Po hamtiskich powěsczach je we jenym Berlinskim wokrjesu porjadnje 7380 dżeczi bjes ßnědanja do ßchule pschischło. Cłowieho wobjeda njemjesche w tutym wokrjesu 605 dżeczi. W 10 ßchulach bě 3800 dżeczi, kotrež ßame we jenym łożu ßpachu, runje tełko dżeczi łehaschе ſ druhimi hromadże. 1238 dżeczi pak njebě na dożahaze waschnje ßdrasczenych. W 161 padach bydlesche a ßpasche 4 hacz do 6 wosobow w jenicżkej rumnosczi, w 31 padach bydlesche 7—9 wosobow w jenej ßtwje, w jenym padże podružnik ſ 3 njemandżelskimi dżeczimi.

* **Semjerzenje w Jugoßłowjanßkej.** — **20 ludzi ßo morito.** Semjerzenje, kotrež je Južnoßłowjanßku domapytało, je po powěsczach ſ Wina jena ſ najcežßichich naturiskich katastrofow w tutym kraju. Wschohromadże je ßo na 20 wosobow morito. Ssrjedżißchcżo ßemjerzenja leži ßnadź 50 kilometrow k juhu wot Mostara. W Dalmazißkej je rżenje wobżebje wulku ßchodu nacżinilo. We dnjach do rżenja łahkadżacu hrózne ßnehowe mjeczese, tak ßo běchu zdle ßydlißcża dospołnje wot wschеho wobtkoda wotrězenjene. Wulka nuża łnježi w domapytanych kónzinach, dokelż je ßo wjele thżżow jara wobßchodżiło. Knjeżerßtwo je hižo wschе pschihotoj cżiniło, wobdżerżetwu ſ nuży pomhacz, dokelż jenm hódi hrożu. Semjerzenje we Mostarßkej wokolinje trajeschе jenoż 10 ßekundow a tola nacżini tełko ßchodu. Telefony a telegrafy, ßpżela też żelezniße cżary ßu pschetorhnjene. W Sarajewje, hdżeż ßo ßemja ßtrjasa, ßo 12 wobżebow mori. Pschi tym wotkwalichu ßo hobrike kamjenika wot horow a hlachu ßo ſ hrimotażym hołłosm dele do dola, wjele njeżißchich twarjenjow potorhnjenych. Wulka hrosa je wobydlerßtwo ßajała. Wójßko je ßo na pomoz wupóßłało. —

S Běłograda ßo hißchcże pißache: Dokelż je telefonowy a telegrafowy wobtkod pschetorhnjeny, njeje hißchcże pschezo możno, dospołny wobras katastrofy podacż. Ssrjedżißchcżo rżenja leži nětdże 45 kilometrow k juhu wot Mostara pola Dabarzyże. Južne dżele Herzegowiny ßu ſ męßtnami dospołnje ßapußczene. Wobydlerßtwo nuże pod hołym njebjom, dokelż ßo boji, ßo mohło ßo rżenje wospjetowacż. Hacż dotal ßo wo 15 mortwych a mnohich ranjenych pißche. Tola je liczba woporow wężcze wjetscha. Nektore powěßcze chadża wo 600 mortwych wědżeż. Wo żałostnych ßzenach pißche ßo ſ Popowe Polje, hdżeż żyły rynk thżżow do rěti Trżebinżaju padny, wobydlerjow pod rospadankami pohrzebawschi. Wo nastacżu ßemjerzenja pißa ßemjerzenja w Běłogradże: Rżenje je nastało ze hłbanjom tisoch wulkich kalißtow ßemjeneho żłoba w kónzinach Herzegowiny. Tuto hłbanje ma ßaßo ßwoju pschicżinu w pschekunjenju ßemje na daże Adrlatißkeho morja. Po poßlednich powěßczach liczba mortwych pschewyßoka njebudże, dokelż ßu domapytane kraje jara rědko wobydlene.

Hamtske wozewjesenje z Budyßina.

Saradżenße hodżiny ßa ßernatne a mandż. praschenja ßa wobhydlerßtwo mésta Budyßchina wotmeżowaja bo wschёdne dny wot 12 hacż 1 hodż. we Ssesjnowni na Hrodowißki haßy 10 po 2 ßhodomaj na lewo. — Rada podawa bo darmo.

Méschczanßka rada, ßpomożerßtwowy hamt.

Hamtske wozewjesenje z Kamjenca.

Póndżelu, 21. februara 1927, dop. ¾9 hodż. je ßjawne pożedżenje wokrjesneho wubjerka na radnizy w Połcznizy.

Dnjowy porjad wuwiesa w ßłużbnym twarjenju hamtskeho hejtmanßtwa.

W Kamjenzu, 14. februara 1927.

Hamißke hejtmanßtwo.

Hamtske wozewjesenje z Wojerec.

Wokrjesny łekar, knjes medizinalny radżicżel dr. Meyer je wot 14. februara hacż do 2. měrza t. l. na dowolu. Jeho ßaßtupuje wokrjesny łekar, knjes medizinalny radżicżel dr. Sauerzweig w Ssporjezu.

We wobßtaranßkich hodżinach ßa plnzakhorych 13. a 25. t. m. ßaßtupuje jeho knjes dr med. Piazza.

W Wojerezach, 12. februara 1927.

Dr. Lenoir, krajny radżicżel.

Swójbne powěßce.

Semrěli: Maria Montagowa rodż. Krauzec w Budyßchinje, 28 lět. — Marja Wuschikowa rodż. Fellsz we Cżichowizach, 55 lět. — Korla August Kichżan w Budyßchinje, 83 lět. — Helena Jeremiašowa bywßha ßwob. Fahlandowa rodż. Sykorja na Zidowje, 65 l. — Korla Hanika, żiwnoßcżeř we Lahowje.

Towarßtwowski powěßtnik.

Domowina. Wospjet wozjewjamy, zo je generalna zhromadżizna Domowiny **njedżelu, 20.** t. m, z dypkom ½12 hodż. w Njeswačidle w Knježim hoßeńcu. — Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. — Wšě towarßtwa ßo proßa, zo bychu połnu lidbu ßwojich połnoprawnych zastupnjerjow wotpóßłale. — Přisp.: Kóżde Domowinje přißłußace towarßtwo ma na generalnej zhromadżiznje prawo na 1—4 zastupnjerjow z hłosowanßkim prawom po liczbje ßobustawow, za kotrež přinoßk płaci:

had do 30 sobust. = 1 zastupjer
" " 60 " = 2 zastupnjerjej
" " 100 " = 3 zastupnjerjo
wjacy had 100 " = 4 zastupnjerjo

Zastupnjerjow njech towarßtwo pomjenuje a jim pißomne wobkruczenje sobu da. — Wosebite přeprożenja ßo njeßcżeli. Předsydstwo.

Drježdżany. Měßačna zhromadżizna serb. tow. „Čornobóh“ wotmeje ßo přich. sobotu (19. II.) wječor we 8 hodż. pola našeho sobustawa Zmija na Christianskej dróży 22. Wšitke sobustawy, znači a přećelo w Drježdżanach ßo wutrobnje přeproßuja. — *Nowe sobustawy ßu nam lubje witane. Předs.*

Hrodźišco. Přich. njedżelu wubotuje serb. tow. „Zerja“ w 7 hodż. w Jurakec hoßcencu rjany serbßki wječor ze ßpěwami, dźiwadłom a rejemi.

Lichań. „Zernička“ zmeje tón tydżeń pjatk (18. II) wječ. ½8 h. zaßo ßpěwanje pola Rudolfec. Prosymy, přińdże zaßo wßitcy a z dypkom! Dirigent.

Radwoſ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoſ a wokolinu“ wuhotuje přich. njedżelu pola Brylec zabawny wječor. Wßitkich lubych Serbow, wosebje serbßku ratafßku młodźinu wutr. přeproßuje předs.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóżdy ßtwórtk wječor ½8 hodż. Wßitcy maju wěße a z dypkom přińć. Nowe sobustawy ßu nam wutrobnje witane.

Hospodarßki rozhlad.

Schwórtk 17. małeho różła 1927.

Wčerawße kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,2145	100 półsk. markow	—
jendżelski punt .	20,443	100 češkost. krónow	12,478
100 ßwje. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,54

Berlinßka burßa ßapoczża wczera rano ße żiwym wobchodom pschi ßkrużenych kurßach. W běhu dnja ßo wone trochu ßeßłabiżiu. Też w dołżnych liśczinach wobrot pschi dotalnych kurßach ßnadny wosta.

Produktowe wiki też wczera ßaßo jara mérne wotßtachu. Płaczißny ßo njepschemėnichu. Wczera rożła na wikach wjazy tak żadna njebě każ pschedhładżace dny. Zentnar płaczesche wczera

w Berlinje:

pschenicży 13,20—13,40 hr., rożki 12,45 hacż 12,60 hr., nałtnjeho jeczmjenja 10,75 hacż 12,15 hr., nahmjeńkeho 9,70 hr. hacż 10,35 hr., wowßa 9,50—10 hr.,

w termijowym wikowanju:

ja měrz: pschenicży 14,27½—14,30 hr. a rożki 13,10—13,05 hr., wowßa 10,40 hr.
ja mejn: pschenicży 14,12½—14,07½ hr., rożki 13,17¾—13,10¾ hr.,
w julijn: rożki 12,55 hr.

Sswinjace wiki wczera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pschihnali 759 ßwini a 583 proßatow. Ze płaczachu

běhali:

wulke	60—75 hr.
hrėnje	42—60 hr.
małe	31—42 hr.

proßała:

wulke . .	26—31 hr.
hrėnje . .	20—26 hr.

Nektore płaczißny Drjezdżanßkich wikow (Markthallen).

Wczera hrjedu płaczesche ßajaz w koži punt 1,25 hr. karnikle 1—1,30 hr., bażanty (thavony) 4—5,50 hr., hußy ßarżane 1,30 hr., łaczki 1,40—1,60 hr., truthy 1,40—1,50 hr., ßtare kury 1,30—1,70 hr., mlode 1,60 hacż 2 hr., hołbje ßchtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,40 hr., linu 2,20 hr., ßchczuki 1—1,20 hr., jabłuka 15—40 pf. a jéżna łoboda (Spinat) 45—50 pf., zybla 12—15 pf., morchej 8—10 pf., wólße worzechi 65—100 pf., méd 1,40—3 hr., běrwy zentnar 5,50—6,50 hriwnow, punt 6—7 pf., cżeżwjeny kał 10—12 pf., běły 10 pf. a kólerapa 10—12 pf., kolrabi 5—25 pf., ßellerij ßchuka 15 hacż 45 pf., łikały kał 13 pf., butra 1,90—2,30 hr. a dobre mloko 31 pf., twaroh 30—35 pf., jeja 17—18 pf. a pschenżna muka 31—35 pf.

Na pschedaż.

Woły młode, knježi dwór w Hłuschinje p. Kotlicz.
Cżelcz a wóz dżeżaju, w Budyßchinje. SSwonk. Ławßka haßa 7 I.
Běhaj w Kukowje 26.
Zonjace kolo w Budyßchinje, Mättigowa haßa 17II na lewo.
Pjerjo hußoze, drjene, we Wulkim Wjelkowje 25.
Pata (dokaza), w Hródku, Elgenheimßtr. 5.
Krowa młoda a młoda dójka, Schótż w Kochanowjach.

Pschihatacz pytaja:

Holzu do domu Richardowa w Hródku, Kotolßka haßa 3.
Kóhlerka we Wojerezach, Halßchtrowa haßa 12. — Tżelenja we Wojerezach.
Jutrownecho, w Kßchidole cżo. 6.
Schoßera, Laißtikow w Mużakowje.
Pjekarßkeho, Pjaułzach w Niedżichowje.
Mamßelu, knježi dwór w Boranezach.
Holzu do domu, Henigowa w Kamjenzu, Wjeczorna dr. cżo. 15. — Böhmowa we Wojerezach, Zyrkwińßka haßa cżo. 4.

Ssúdnizy na pschesadżowanje

W **Biłkowizach** pjatk 18. 2. 1927 dop. w 10 hodż na ßudnißtwje: **Klawér**, pißańskej bilże, njeboßowa maßchina, elektr. wocznik a wschelaki cżapor za automobile.

Drjewowe awkzije.

Ssobotu 19. 2. pop. w 3 hodż w Lescżanej hori pola Makeho Bukowa pola Hródka: 5 jutrow walczżiny a klanja, 60 mtr. palenho drjewa.

Ssobotu 19. 2. 27 pop. w 2 hodż w Wyßoczańskim rewěrje pola Kamjenza:

815 ßchmjerčkowych żerdkow,
3 mtr. twjerdych palnych ßchczépow,
4½ mtr. mjechkich palnych ßchczépow,
13 mtr. mjechkich palnych kumpaczow,
2 mtr. twjerdych palnych kumpaczow,
2 mtr. cżeńkich kuluchow,
19 mtr. hałoßowa a
7 mtr. dołhich hójnowych hromadow.

Drjewo leži pola Wětrnikoweje hory.

Nježdżelu 20. 2. pop. w 2 hodż pschi Kinaschczańßko-Běło-Ksolmczańßkim puczu w małym Hamorowißkim hacże 45 łoßow hójnowe walczżiny.

Wutoru 22. 2. dop. w 9 hodż w Drobjanßkim rewěrje wotdżelenje 175:

nětdże 120 mtr. hójnowych kuluchow,
nětdże 800 mtr. hójnoweje walczżiny,
pschi ßk wukopanju.

Ssobotu 26. 2. 1927 w Butericzańßkim rewěrje awkzija drjewa.

Konkurs.

W konkurßu nad ßamożenjom pschekupza Oßkara Nowaka w Budyßchinje na Ssukelnikej haßy la je ßo ßkónczna termija na Budyßchßim hamtßkim ßudnißtwje na póndżelu 14. měrza 1927, dop. w 11 hodż. w ßali 141 poßtejzka, w kotrejż ma ßo ßtacż ßkónczne ßlicżowanje ßarjadnika, maja ßo pschijimacż pschecżiwjenja pschecżiwo ßkónczenemu ßapißej pschi wobkedżowanju żadankow. Wudawki ßarjadnika ßu ßo na 591,61 hr. a jeho ßarunanje na 450 hr. poßtajile.

Do mandżelßkeho ßamożeńßkeho ßapißa

na Budyßchßim hamtßkim ßudnißtwje ße jo ßapißało, ßo po mandżelßkim ßrjeczenju ſ 14. februara 1927 murjeř Franz Kurt Reim w Budyßchinje nima prawo wużiwacż a ßarjadowacż ßamożenje ßwojeje mandżelßkeje Alwy Friedy rodż. Sschußterez w Budyßchinje.

Škrowe depeše.

Berlinßke produktowe witi dżenja dop. ¾11 hodżin: Położenje je hißchcże njejaßne. Tendenza je pschecżelnißcha. — Dopołdnja ¾12 hodżin: Wobkhod je dale ßnadny, rożkowe witi ßu krucżißche, też pschenicżne witi ßu je trochu ßlepßchile. Tendenza je krucżißcha.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg hewa: 100 kg. płaczizna po złotej hrivnje.

	16. 2	15. 2.		16. 2.	15. 2.
Pßenica	264-268	264-268	buny	20-21,50	20-21,50
rożka	249-252	249 252	woka	24-24,50	24-24,50
nal. jecżmjeń	215-243	215-243	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jecżmjeń	194-207	194 207	żołte łupiny	16-17,50	16-17,00
wowßa	190-200	190-200	ßeradella	24-26,00	23-26,00
kukurica	187-189	187-189	raja, wosnik	16,50	16,10
pßenć. muka	35-37,50	35-37,50	lany wosnik,	20-21,00	20-21,00
rżana muka	34-36,50	34-36,50	posh. melasa	—	—
pß. wotruby	15,75	15,50	běrnj. kruchi	28-29,00	28-29,00
rżane „	15,25	15,25	ßyno, 50 kg	2,80-2,30	2,80-2,30
raja	—	—	rżana ßłoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane ßymjo	—	—	pßenżna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	32-34,00	33-36,00	wowßna „	1,00-1,25	1,00-1,35
pjelußki	21-22,00	21-22,00	jeżna „	1,00-1,25	1,00-1,30

Płaczizny rěznicho skotu na Barlinskich ßkótnych wikach.

16. februara 1927. Płaczizny po centn. a zl. hrivnach.

Skótne drużiny a wozmamjenjenje.

Woły: 294.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetßeje rěżneje hódnoscże had do 6 lět	— —
Młode mjasne, njewukormjene, ßtarße wukormjene . .	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje piewane ßtarße . .	48—50
Mjenje piewane wßech ßtarobow	25—45

Byki 328.

Polnomjasne, wurośene, najwjetßeje rěżneje hódnoscże .	55—59
Polnomjasne, młódße	52—54
Mjenje wukormjene młódße a derje piewane ßtarße .	50—52
SSpatne	45—48

Jałojey a kruwy: 687.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetßeje rěżneje hódnoscże	45—49
Polnomjasne, wukormjene jałojey najwjetßeje rěżneje hódnoscże had do 7 lět	37—43
SStarße wukormjene kruwy a derje wuwite młódße kruwy a jałojey	28—34
Derje piewane kruwy a mjenje piewane jałojey . .	22—25
Mjenje a ßpatnje piewane	—

Cżelata: 3150.

Najlépße wukormjene (2. druż.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyen (3.)	54—66
SSpatne (4)	42—50

Wowcy: 2439.

Młódße a ßtarße wukormjene (2. drużina)	60—62
SStarße wukormjene (3.)	52—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	44—50

SSwinje: 10795.

Polnomjasne, wozebitych rasow a jich křiżenjow, had do 1½ lět ßtare	— —
Wukormjene	67—69
Mjasne	65—67
SSpatne	63—65
Nancy a kundrozy	62—63

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobliceja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 41 — Budyšin — Pjatk, 18. februara 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němskostatna wobora w hospodarstwowym wubjerku němskeho sejma.

Hospodarstwowy wubjerk němskeho sejma wo wudawkach za němskostatnu woboru w lěče 1927 wuradźuje. Rospramwił sapósłanc **Stücklen** (so.) pschego wjetsche wudawki za němskostatnu woboru kritisowasche. S nich dyrbi so wjele wuschmórnyć. Sa wójsko, kotrehož liczba so njepscheměni, dyrbja wudawki po nječim jenake wostacź. Samolwjeć so njeda, so ma nasche małe wójsko 127 garnisonow a 8 swjeczowanischczow. Garnisony dyrbja so hromadu pokazić. Jako pschewyšoka sda so też prozentsa fadsba offizerow być, na pschikład je pschi jenym regimencze nětle 20 hejtmanow, pryedy 12. Postajenje sanérow někotrych kapitołow je so rozscherило. S tym so pschemjeńenje fondow abo wjazomna khmanosć wurunanja pschemenja.

Rěčnik też porokuje, so so město wojakow žónske za pisaušle maschiny pschistajeja, dale wobstaranje munizije, powjetschenje summow za powješćerstwo, wyšokosć wobstatka konjow pola němskostatneje woboty. Minister je so statneho sekretara wsdał, z čimž so jedyn wudawk satlutuje, tola wón, rosprawnik, so by so žadyn sekretar, kotryž dyrbi ministra sastupujo samolwitosć sa wójskowe wudawki pschewjacz, snowa postajił. Rěčnik so dale wopraschа, ſ wokkel so pjenjesy za wěste płunowe fabriki bjeru a so też ruskeho praschenja dótkny. Dale so wobzeicha, kak je so dwisć wjeć wójeńskimi swjatkami a němskostatnej woboru rospuschczeć a kak ma so rekrutowanje pola němskostatneje woboty stacź.

Minister němskostatneje woboty **Geßler** so pschećiwo bilaj ſ wšěmnymaj radudawarjomaj minister němskostatneje woboty wuprаji. S ententu je so dojednało, so dyrbitaj ſ wšěmnymaj radudawarjomaj minister němskostatneje woboty, schef wójskoweho wjednistwa a schef wjednistwa wójnskeho tódstwa być. S ententu je so dale dojednało, so schef wójskoweho wjednistwa njejmě wobjebitoje kommandowazeje mozy měć, tola so może jako wójeński radudawać ministra němskostatneje woboty też tuteho sastupować. Rěčnik na bronjenje šuſnodow Němskeje pokaza. Po sréczenju ſ ententu su so k wobstaranju potrěbnoscow němskostatneje woboty a wójnskeho tódstwa ministerstwu němskostatneje woboty wěste fabriki ſ dźela ſ monopolskim charakterom pschipokasałe. Namjetaj **na hromadnkadženje garnisonow minister pschihłoženje.** Wobczežnosće su dotal w tymležałe, so je schlitańska policija liczbu kasarnow wobšadźiła.

Wo praschenju wojeńskich organisazijow minister praji, so so ministerstwo němskostatneje woboty tychle swjatkow sdaluje. Tola może so zyle derje rozumieć, so su so we Němskej turnowanske a sportiske towarstwa sakojte, so by so nječim wuslonjnosć młodźinu, kotraž je so pryedy se powschitkownej wojeńskej powinnosću spěchowała, na druhej stronje bospita. Schtož so wo tajnym bronjenju němskostatneje woboty baje, tu jenož hołe myślićeli. S wěstosću minister praji, so tajne bronjenje njeje ani we Němskej ani w žanym druhim kraju świeta možne.

Hinak ma so ſ napriwnami wójskoweho sarjadnistwa, kotrež we wobłuku postajenjow Versailleskeho sréczenja leža. Tole sréczenje je Němskej schlitanje mjeſy dowolíło. **Ministerstwo němskostatneje woboty ma stajnje winowatosć, ſebi na możnosć wójny myślićeć, byrnjež by wójna zyle wěrje njepodobna była.** Kajki dha maja hewak wozjezy a wójskowe sarjadnistwo nadawk, dyžli sa pad wójny schlitanje mjeſy pschihotować. Wotmyślenja naschich šuſnodnych statow dźe njeſu njesnate. Jedna so po sdaću pschede wschěm wo to, ſo so po możnosći rucze a po możnosći hłuboko prěni dźeń wójny do Němskeje nalwała.

Schef wójskoweho wjednistwa, general **Heye,** wobraz wo němskostatnej woborje ryſowasche, kajkaž so wona jenmu a jeho šobudźetačerjam pschedstaja. Nascha mała němskostatna wobora nje ludowe wójsko. So by stajw němskeho luda a wótčiznu wostałe, wo to so wón prózuje. Wójsko njemóže w mérje a hišcze njemje wo wójnje šamo stejeć. Wono może jenož wojowacź, hdyž zyły lud za nim stej. W pschichodnej wójnje njeje wojaſ ſ hłownej wězu, ale zyły lud dyrbi šobu wojowacź. Hdy by raš ke wójnje doschło, by šebi pschał, so by kaž w lěče 1914 było, so by zyły lud muſ pschi nuzu na wójnu cząhnył.

Swonkowna politika ma so za trajny měr staracź, wójsko so ſ zyłej mozu na wójnu pschihotowacź. Wón może rosumnicź, so wójsko nje trěbne. Jeli so pak tu je, dyrbi so ſ wójnje w najpoknischim sumſe worzahnyć.

Pschećo so wo šwišu **mjes němskostatnej woboru a wojeſtimi organisazijemi** rěči. Tu dyrbi so njedowěrjenje wotstronicź. Swišj jenož w myſli bróntsasće wobsteji. Wojerſke organisazije so ſ myſlu wodźa, so ma so narodna myſl spěchowacź. Hewak wojerſke hraifanje w organisazijach za wójnu žanemu khmanemu wojaka njewutwori. W Rakšchej Pruſkej je mohł pověźeńcź, so je sa wuwučenje ſ wójnje khmanemu pěschka šnajmjeńſcha ¾ lěta, artilleriſta, kawalleriſta atd. šnajmjeńſcha lěto wušne. Potom halle móže so wo troſchu wuwučenym wojaku rěčeć.

We wójſku je so nimo měry wjele pschemeńenilo. *Rětčiſche regimentowy kommandeur ma ſkoro nadawki diwiſkeho kommandeura.* Wón dyrbi so niz jenož na šwoju bróń, ale też na pódlanſke bróńe wuſtejeć. Też ſtejiſchcźo bataillonſtich kommandeurow je bóle šamolwite dyžli prjedy. **Rěčnik namjet powita, bataillony hromadu klaſeć.**

Sozialdemokrat **Schöpflin** měni, ſo su wudawki sa wójſko tak luxuriołne, ſo może so nětkotre milijony wuſchmórnyć. Nichtó ſebi njeźada, ſo by offizjer ſe fahorjenym republikanom był, tola dyrbi so žadacź, ſo so offizjeroj k nětčiſchej ſtatnej formje a korrektnje dźerża. Tehołe korrektnoho dźerżenja pak nětkole w němskostatnej woborje njeje. Schto dyrbja ſebi wotazy myſlićź, hdyž cźitaju, ſo ſu so kommandant faſtcheho wobornoho wokrjeſa a aktiwni offizjerojo pschi šwjedźenju faſtſich wojeńſkich towarſtwow wobdźelili, w kotrymž je jedyn prynz Postrowy nětbuſchcźeho faſtcheho krala pschinjeſł a w kotrymž so so holdowanſke telegrammy tamuſe nětbuſchcźemu kralej pósłałe. Hdyž faſiſti krajny kommandant tajke nječisto cźini, njeje to korrektne a so ſ jeho ſłužbnej pschiſahu njeſłuſejene. W Drježdźanſkej pěſchej ſchuli je wjele wjerſchowſtich wobrazow widźeć, tola niz barby a ſymbole němskeje republiki. Pschi ſławnym pschećiwnym dźerżenju offizjerow němskostatneje woboty pschećiwo ſtatej njejedna so wo wobžarujomne jenotline rady.

Hdy by minister chcył, bychu tajke padły hižo dawno wotſtronjene byłe. Wón abo schef wójskoweho wjednistwa tryebatej jenož swoju roskaſowarſku mós wužiźć, potom bychu offizjerojo poſłuchali. Tu je so wulka ſchkoda naczinila, ſa kotruž je minister němskostatneje woboty ſamolwity.

Marſall Foch we wójskowej kommiſiji deputérſkeje komory.

Ministerſki préſident Poincare a wójnſki minister Painleve ſtaj ſrjedu popołdnju ſ pschewodom marſchalla Focha a ſchefa generalneho ſtaba franzowſkeho wójſka generala Debeneya do wójſkoweje kommiſije deputérſkeje komory pschińdźeloj. Poincare na wažnosć ſakonja wójſkowe organiſazije pokaſowasche. Budże ſebi dojimalwje žadacź, ſo by so w komorje wuradźował. Marſchall Foch a general dr. Veney na to wobſchérnje wo němſkim wotbronjenju rospraweje; chtaj. Marſchall Foch praji, ſo je Němſka rěſko dewobronika, mjes tym ſo někotre prawiwni ſapółanzy wo ſtrachu ſajneho bronjenja Němſkeje rěčeju.

W połdźenju dwórjachu ſo wudawki ſa wójſko w lěče 1928 rosponinaczj, ſo bychu ſo może hišcze psched próſtnanami w deputérſkej komorje wuradźeć a pschijmowlicź. Wołbeje ſo wo 10 milijardow papjerjanych frankow jedna, kotrež ſu ſa wobtwjerdźenje franzowſkeje raiſcheje mjeſy trěbne. Wójnſki minister Painleve, kotrehož general Deveney, marſchall Foch a miniſterſki préſident Poincare podpjerau, ſa to rěčeſche, ſo bychu ſo ekle noive wudawki po możnosći bórſy pschijmowlicź, ſo by ſo Franzowſkej bjeſtrachi ſarucził. Marſchall Foch praji, ſo drje może ſo Němſka dźenża jako wotbrónjena wobhładowacź, tola napschećo ludej 65—70 milijonow cźłowjekow ſu krute wobhładniwoſtne naprawy nuſne. Wo krajnej bjeſbrónitoſći Němſkeje rěčeju, by njewobhładnive a ſtrašne wyko. Schef generalneho ſtaba dopokasa, ſo drje wotbronjenje Němſkeje hač na dalſche połoženje Franzowſkeje połóża, tola po powěſćach, generalnemu ſtabej pschedležazych, **ſtrach tajneho bronjenja a pohubjeńſchenja położenja w njedałokim pschichodźe hrožy.** Kommiſija je wobſamkła, wo žadanych ſummach hišcze psched końcom meje 1927 w ſejmje wothłoſowacź dacź.

Jendźelſke knježerſtwo ſo pschećiwo bolſchewikſkemu winowaniu ſakituje.

Nowiny jendźelſkeje dźełaćerſkeje ſtrony „Daily Herald“ ſu naſtawk Moſkowſkeje „Prawdy“ wozjewjechcźale, ſ kotrymž dyrbi so dopokacź, ſo je žebi ſmutkowny minister Johnſon Hicks ſ tak mjenowanym diplomatiſkim ſaſtupjerjom, „bełych Ruſow“ w Londonje, Sſablinom, dopiſował a ſo tutomu ſa jeho pomoc ſa cźaſ jendźelſkeho generalneho ſtrajka a połdźiſcho dźakował. Wołbeje je Sſablinowy liſt wocźiſchcźał, w kotrymž Sſablin praji, ſa je konſerwatiwneho póſłanza Lokera Lampſona ſ pjenjezami a radu we wójſkowanju za wotkamanje jendźelſko-ruſkich ſtykow podpjerał.

W knježerſtwowych kruhach ſo, kaž „Daily Mail“ ſkoni, liſowanje mjes ſmutkownym miniſtrom a Sſablinom njepreje, tola ſo na to pokaſuje, ſo wono ani ſcźina dopokaſa ſa ruſke winowanje njepodobne. Też konſerwatiwny ſapółanz Lampſon praji, ſo ſu poroki, kotrež ſo pschećiwo niemu cźinja, bjes podłoſka.

Tajny zwjazk přećiwo bolšewikskej Ruskej.

Bolſchewikſka Ruſka we wſchěch krajach świeta revolucźije naſchichacź pyta. Wjes dźiwa je tehodła, ſo ſo tele kraje njeſu ſwoju pschećiwo ruſkim kommunistam ſchtitacź pytaju. Najbóle ſnadź ma nětkole Jendźelſka pod bolſchewikſku agitaziju cźerpicź. Niz jenož w Jendźelſkej ſamej, też we wſchěch jendźelſkich kolonijach pytaju ruſcy kommuniſtojo ſtatny porjad podrujeź, njeſu tym ſo wobzeile w Aſiſkej politiſki a hoſpodarſki wliw Jendźelſkeje ſ Chiny wucziſcźeju. Jendźelſka ſama po pschećlada cźuje, ſo by ruſke pschećiwnoſtwo ſ wójnu porahła. Wona je žebi teho dla ſwojoſtarjow pytała, kotſiž ſo tehodła runja ſ bolſchewikſkej agitaziju wohroženi widźa. To ſu bolſchewikojo wuczuſchlili a jich Moſkowſke nowiny „Prawda“ ſu na podłožku dokumentow ſe ſawodnym naſtawkom tajny ſwjaſk pschećiwo Ruſkej wotkryłe. Jendźelſka nětkotre mjenowane ſtaty, kotrež psched ſjawnoſću pschećelny wobſtaj ſ Ruſkej haja, kradźu njepschećelow ruſkeho knježerſtwa a tak mjenowanych „bełych ſpſchiſahowarjow“ ſ radu a ſtutkom podpjeraju. Wone ſu je ſpſchiſahowarjam, pschećiwo ruſkemu knježerſtwu dźełazymi, wuzſchi wobhład wudźerżeli, dyžli je naſtupjerjemi bolſchewikſkeje republiki. Po dokumentach, we „Prawdźe“ wozjiſchcźanych, wołbeje prjedawſchi zaſti póſłanz Sſablin a baron Ciers, prjedawſchi póſłanz w Londonje, tajnu wójnu pschećiwo ruſkim bolſchewikam organiſujetaj.

Pólski zwonkowny minister wo zasydleńskim prawje w Polskej.

Pólſki ſwonkowny minister Salezſi je ſtźełowaze wozjewił:

Pólſke knježerſtwo wobžarnje, ſo je dyrbjało němſke žadanja wotpokazacź a to ſaſahowanych pschićiznow dla. We Pólskej powſchitkowne ſmutkowne ſakonje płacza, kotrež ſuſobnje praſchenja wuprawjeja. Tele ſakonje ſu po mérjenju pólſkeho knježerſtwa wjele liberalniſche dyžli ſakonje w Němſkej. **Pólſka njeje ſe žanym druhim kraju wobzebite sréczenja wo ſaſydlenju abo wupoſkanju zuſych wobjamtka a njemóže teho dla žaneho wutwjaczenja cźiniczź.** Pólſke knježerſtwo bě drje ſwólnine, ſaſydleńſke prawo wuprawicź a ſe sréczenjom ſwěſcźicź, tola jenož we wobłuku zykeho wikowańſkeho sréczenja. Szyła je diwélktne jednanje hižo tole praſchenje trochu rozſaſnilo. S **ultimatnymi žadanjemi njebudże so Pólſka ženje nakładowacź. Po puczu jednanja pak je Pólſka hišcze dźenża ſwólniwa, praſchenje pschiſpuczowanja, pschebywanja a ſaſydlenja rozsrjeſacź a je ſtajnje ke wobnowjenju tajkeho jednanja hotowa.**

Dale ſwonkowny minister praji, ſo je so ſa cźaſ diwélkteho jednanja tola poradźiło, někotre jenotliwe praſchenja dojednacź, ſ kotrychž ſtej parlamentaj wobeju krajow mjes tym někotre potwjerdźiłoj. Też so njedźiwajcy ſaſtajenja powſchitkownych jednanjow, so wo někotrych praſchenjach we wobjebitych konferenzach dale jedna a to na podłožku prjedawſchich dojednanjow. Tak so na pschikład pjatk jednanje wo praſchenju opźije a ſtaczanſtwo ſapoczne. S pólſkeje ſtrony je so ſa wjedźenje tehole jednanja Bratkowſki pomjenował, kotryž je so hižo do Barlina podał.

Wiery, starschi mjes diplomatamy stareje Ruskeje, we tuchwilu w Parthu pschebywa, njes tym so je Ssabitin we Jendželskej žiwy „Pravda“ praji, so jendželske kujeještwo pschi jeju prózowanju se skutkom podpjerjuje. Sa to stej so konserwatiwnemu knjeještwu na to waschnje dzakowanj wopokasakoj, so staj pschi potkóženju jendželskeho generalneho strajka a pschi jednanjach w jendželskim swonkownym ministerstwje we wschěch ruskich praschenjach radu dawakoj. Jendželski smutskowny minister, sir Johnson Hicks, konserwatiwny sap, hfanz Loker Lempson a kardinal Bouene so jako zhonstawny komitej njemuja, kotremuž pjeca tež běloruskeju wolijowi magnatoju, bankirroju a zarjsy sastojnizy pschiwschuscheja. Tónle komitej je pjeca „Pschisthanstwo pschecziwo swětowemu mérzej“ naschkral a na wotkamanje jendželsko-ruskich stykow dźěla. Njemjenowane kujeještwa so winuja, so su njedsiwajcy pschecjelskich pomérow k Ruskej dźěło zarjkich spschihahanzow w zwojim kraju cerpja.

Wóina w Chinje.

Kantonske wójsko sako k Shanghaiej postupuje

Kaž so je Shanghaia ponjé, je město w najwjetschej hrozy. Kantonske wójsko je wot zwojeho porazenja so hrabanwschi k méstu Hangczawej postupowako a Sunczuanfangowe wójsko wróčzo ićitschekalo. W Shanghaiu so boja, so Kantonsky hižo jutsche do Hangczawa, najwažnischeho města Czekiangskeje prowinzy, sacjahnu. Czangkaischek, Wupeifu a Schantungski gouverneur njemóža ako nochzeda so po sdaczu k apschcesitwej offensiwje pschecziwo Kantonskemu wójsku rosfrudzicz, dokelž je jedyn na druhego zarkiwy, a na druhej stronje mjes zich wójskami wulka njepohluschnosć knjezi.

Dopisowar „Daily Maile“ se Shanghaia 17. februara pomi: Pschedwójsko Kantonskeho wójska je nětkle 10 mil psched Hangczawom. Normalny żeleznisti wobtkad na Shanghaisko—Hangczawskej carje je so sastajił. Dwanacze lokomotiwow a 400 wosow je so do Hangczawa stasako, so by so zosanje marschalla Sunczuanfanga pokóžilo. Schkodowanje w bitwje je so chineske pomery jara wulke bylo.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjezdzanach, 17. 2. 27.

Wczera njemějachmy pohrebenje, dokelž mějachu stenografojo w zejmje słužbu. Sa to dyrbjachmy dzensa czim dlže žedzeć. Kaž w kóžbej synodze, mějachmy so tež tón króć s postajenjemi wo pohrjebje hamomordarjow saběracz. Wospjetowasche so, so ma pschi taskim pohrjebje wscha pycha wotpamjatowacz; farać ma bubu hicz, swonicz smě so jenoż na pokoju; waschnja su we wschelakich wobsadach wschelake; na nje ma so dźiwacz: k wurasej dyrbi pschicz. so je hamomordarstwo cześci hrěch pschecziwo 5. Bože kasni. Zyrkwina wyschnosć je husto wukasy w tutej nacziinje wudawala; tola so na nje njedźiwa, a pohrjeby so we wschelakich wobsadach wschelako wotmerwaja. Tuž mělo so wot zyrkwineje wyschnosće porucžicz, kak na so taski pohrjeb wotměcz. a kóždy farać dyrbi swjasany byc, so nich so složowacz. Namjetuje so, so dyrbjala zyrkwina wyschnosć wschém eforjam porucžicz, so bychu duchowni we tutom praschenju wuradowali a wunoschi taskich wuradzowanjow zyrkwinej wyschnosći wospjewili. Knjes konsistorialny president wuprají, so budże cześko, sa zyły kraj jenaske waschnje porucžicz; nasch njeměrny czas je taske jenaske postajenja pschihódny jeje. Tuž pschi dotalnych postajenjach wostanje.

Nabožnske rozwuczenja na wyschschich schulach su so w lecze 1919 wo hodźinu pschikrótczike; nětko dyrbi so we terzijii hischcze hodźina wotczahnyc; dale nima so wjazy w ewangelsko-lutherskej wérje rozwuczowacz, ale wo nabožinje w powschitkownym. Wuczerjo nabožiny zane žiwjenje wjazy wotpokazicz njetrjebaja. To pak žebi sakske schulske towarstwo w jenej prósiwi žada. Synoda jenu pschihłosuje a wobsamknu, so na nabožinska wuczba evangelsko-lutherska bycz; wudželicz ma so wot wersajych wuczerjow; pschi wutworjenju planow za nabožinski wuczbu ma so zyrkwine knjeještwo słyschecz, wuczba ma pschesjene byc s wusnaczom ev. luth. zyrkwje.

Wuczeještwo we wyschschich a w ludowych schulach so namolwja, so bychu so nětko sako dowolene rańsche modlitwy a nutrnosće sako sawjedźe.

Wosada Trachenberge pola Drjezdzan nima zanu zyrkej a dyrbi tola rad jenu mécz; 12 000 hr. je hacz dotal nawdała; to smolom njedosahaja. Wosada dże žebi pjenjesny pozicz a pschoje žebi, so by krajna zyrkej dobre prajita; to wona njemóże. Ssama žrědki nima, so mohła wjetsche dary k zyrkwinym twaram dawacz. Tuž je najlepje, so žebi wosadny pjenjesny druhdże pozicz a so jim krajna zyrkw. pomoz k dani stisa. Knjes Vierling na to pokasa, so mamy zyrkwine kredźitne towarstwo. Temu njech kóžda wosada pschistupi; tam może pjenjesy pozicz dostacz.

Djensa na Pestalozzi zwój 100lětny zmjerzmy dźeń. Tez synoda njesmě dźeń dacz nimo hicz bjez teho, so by dzakomnje spomnila na tuteho wulkeho pschecżela dźěcži a dorosczenych. Pschita so resoluzija:

Wubjerk sa smutskowne praschenje žada žebi, so by so sakoń wo wustupjenju s zyrkwje wotstronił, a to wosebje tohodla, dokelž hižom 14lětnym dźěczom dowoli, s zyrkwje wustupicz. Pschcze so, so by so taskim mkadym ludziom cżaś postajił k pschemyslenju, so bychu pola farara zwój wustup wosswetzej měli a so bychu so, hdyž chzedża sako jasstupicz, sako na farara zwobroczili. Namjet ma so hischcze ras wot wubjerka sa wustawu twuradżecz a jutsje synodze pschedpołożicz. Prožbu je so wo to, so mělo so sa starschich a dźěczi, kiž jutry do schule sostupja, wozbetita Boża słužba wotmicz.

Temu synoda pschihłosowacz njechcasche, so njeby wuczerjow, kiž sami s naboženskej zwjazotczinosću swoje dźeci sapozcznu, sramiła. Pokasacz mělo so jenoż na njedźelu dobreho pastyrja, dwě njedźeli po jutrach, hdźež so wo wuskubłanju dźěci préduje.

Knjes D Götsching rosprawja wo próstwje, kiž chze njedostatki pschi pacżeńskich wuczbach wotstronicz. Najhórschi njedostatk je, so ma so pacżeńska wuczba w dwěmaj dźelenymaj hodźinomaj sdźelicz; hodźinje dyrbjałoj so na jedym dźeń połoz. hospodarskich, schulskich wobstejnoscow a dalokich puczow dla. W Sserbach derje w najwjazy wobsadach dwě hodźinje na jenym dniu lezitej. Synoda so sa to wuprají, so by sakońske postajenja hischcze njebychu pschemenjone; so pak by so, hdźež je trjeba, dowoliło, so mózetaj so wobej hodźinje na jedyn dźeń połozicz.

Dale so wo tym wuradżowasche, hacz nětko so dźěczom zyła biblija abo wuczah s njeje abo biblijska cżitanka do rukow dacz. Něc'esche so wo wschěch możnostejach; k wobsamknjenju njepschińdże. Sa nas Sserbow to wulku waznosć nima. My njemóżemy a njechamy zanu pschikrótczenu bibliju mécz.

Jedyn patent so s tym sabéra, so by so jutrowy zwjedzenj na prénju njedźelu w hayrleji położił. Konsistorstwo je tole žadanje tež hižom wuprajiło. Tuž synoda wobsamknu, so tajkenu prózowanju wschón wuspech pscheje.

344 hodź. so w potajnym poseđenju presidenta konsistorstwa wolesche. Namjetowani běchu: president synody D. dr. Seetzen, wotrjesnjy hejtman f Nostitz, zwobodny knjes f Welk a tazny radz Wiethgen. Wolesche so s papjerkami. Wjetschinu dosta pschi tsecżej wólbje knjes D. dr. Seetzen. Wón dosta 52 hłosow. Dogyła bésche so 73 hłosow wotedało. 20 hłosow padny na dr. Jeremiasa. Nětko mamy sako starosć, koho smějemy sa presidentu synody wolicz. Hanczka.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Pjatk, 18. februara.

* 1851 Jakub Skala w Khróscicach, pozdźišo tachant a předsyda Maćicy Serbskeje.

Mać budź te slónka.
Wšitkich njech hrěje.
Z luboscu čistej
wozbroa wšěch.
Wšitkim njech swěći
syizy wšem trójo,
haž nosa pléch.

Jakub Sewčik.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer —3, thermometer we dnjo +3. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —6, thermometer w nozy —5. Wuhladny na symne a huche wjedro. Po rosprawje wjedrańnjowe je nižina so k ranju wotpasła. Wot wjeczora pschikhadźaza wyschina je knjeještwo napuscila. Ta je nam sasso wuwjedrjenje pschinjesła. Dokelž je so hacz na połnoznu Europu wupschestrjela, sdawuje wot tam lodowte wetry. Wo sdaczu tute wjedro dale wobkhowamy. — Jutse sobotu sthadża klónczko 7,09 hodź. a khowa so 5,20 hodź. Mésacz sthadża wjeczor 9,10 hodź. a khowa so 8,51 hodź.

— **Pojedenje wokrjesneho hejtmana** (Bezirkstag) Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa pschichodnu pondzelu 21. februara w Budźišu hoszenju pschi dwórnischczu we Budyschinje, kiž dże na 11 hodźin dopoldnja postajene, so na namjet hatke pschipoldnju w 12 hodź. sapocznje.

— **Szwobodne mjazowe jěki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 19. februara, dop. wot 8 do 10 hodź. wotedawa so žyre howjase mjaso, punt po 50 pj. žyre žwinjase mjaso, punt po 60 pj., parjene žwinjase mjaso, punt po 60 pj. Sswinjase mjaso wotedawa so jenoż na czišta 3101—3150.

— **Wróczenje mjdoweho dawka** (Lohnsteuer) **wójskim wobschkodżenym.** S 31. měrzom 1927 stónczi so poskajeny czaż, w kotrymž maju so namjety na wróczenje mjdoweho dawka za 1926 sapodacz. Snate drje je, so je wójskim wobschkodżenym, kotrjž tydzeniku abo měsacznu mjdu dostawaju, žadyża sa nahykowe wudawki (Werbungskosten) a wobjebite dźela wo telko procentow powyschi, kelkoż njeje so dotcża khmani. (To réka: Je snadź nechto 25 procentow njethmany, dha je dalsche 25 procentow jeho służby wot mjdoweho dawka wuswobodzene.) Nemóże swjask wójnskich wobschkodżenych wyschewa, so na so hnydom namjet na finanzny hamt sapodacz. Pschipokazi ma so wuswědczenje wo renczje (Rentenbescheid). Dale ma so f pschipokażenej dawkowej khartu (Steuerkarte) na lěto 1927 powyschenje hjesdawkowieje mjdy namjetowacz.

— **5. rjadowanja 190. Sakiske krajneje šulerije** poczenje so **3.**, **4.**, **5.**, **7.**, **8.**, **9.**, **10.**, **11.**, **12.**, **14.**, **15.**, **16.**, **17.**, **18.**, **19.**, **21.**, **22.**, **23.**, **24.**; **25.**; **26.** a **28.** měrza 1927.

— **Kradnyli** su 16. 2. 1927 wjeczor we 8 hodź. wot muzazeho kola, kiž w jenej kwóžbi pschi Sserbskich wósojach stejesche, elektriski kolowu Latarnju. — Wobzowne jdźelenja **proby kriminalna** policija w Budyschinje.

S **Budestez.** Dwójzy je so wosadne šerbske towarstwo „Lubin“ w tutym lecze do sjhromadźenja sešło a dźaknje hischcze na pschednoschkaj spominamy, kiž smy zžyschli. Nětko pak sa poslednju njedźelu maleho roka so towarstwo na sjawny šerbski ludowy wjeczor hotuje. Dawno so pschihoty stawaju. Howna hra, kiž ma so pschedstajicz, a ke kotrejž f wozbebitym sajimom napschecziwo hladamy, je: „Hród Lubin“, kotruž je nam knjes wuczeř Hajna wobradził. S wulkej pschecżelnoscju je nam sa naich wjeczor tež zwjedzeńska récz pschilubjena. Tež zort njeje wusamknjeny. „Mopaczny lékař“ dźe nam mudrosczu zwojeho jažneho ducha a wustojnosce zwoje lékarskeje pomozu pokasacz. Tak hotujemy so k blišku a f daloka sa njedźelu sa tydźeń wjeczor w 7 hodźinach na Serbskim wjeczorowym Budestezu!

S **Wadez.** Wlidař Gotthold Hofmann zwjeczesche zwój 25lětny jubilej w Budyschskej waggonowej fabrizy. Jeho firma pschepoda jemu pjenjezny dar a jeho towarschojo swjeselachu jeho f rjanym wobrasom.

Nanoso a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

40] (Pokraczowanje.)

„Ja ho wulzy spodźiwam, Anna Sergejewna. Wy tola wěsze, so ho ja se studijemi pschirodospyta saběram, a schto ja zwym . . . “

„Haj, schto jeze Wy?“

„Wschako zwym ja Wam hižo prajił, so zwym ja wokrjesny lékař tu zpe.“

Anna Sergejewna pohibny so njeschčerkliwje. „Czehodla Wy tak se mnu réczicze? Wy tonu tola zami njewéricze. Arkadij by mi takle wotmolwjecz mohł, ale niz Wy.“

„Haj, czehodla tež to Arkadij . . .“

„Pschestańcze s tym! By-li wózjna było, so bychcze ho Wy f tajtej zfronnej dźěławosżu spokojił, a njejsże-li Wy zami stajnje wobkruczował, so do medizinny njewéricze. Wy — f Waschim žebjeluboważom — a wokrjesny lékař! Wy mi tak wotmolwjecze, so bychcze mje wotbył, a to tohodla, so nimacze zanoho dowérjenja ke mni. A wěcze-li, Eugenij Wažilijicz, ja by zamohła Waž frosemjecz: ja zana zwym była khuda a žebjeluboważa, kaž Wy. Ja zwym, mó'e byc, pisches taske hamtzne pruhowanje pschescha, kaž Wy.“

„To wschitko je jara rjenje, Anna Sergejewna, tola Wy mje samolwjecze . . . ja dożyła njejsżym rjuczeny so wuprajecz, a mjes Wami a njese mnu je taiši rosdżel . . .“

„Kajši rosdżel to?“ Wy mi sajo prajesze, so zwym ja arftokratka? Dajcze žeł byc, Eugenij Wažilijicz, ja zwym Wam najsżérscho dopokasała.“

„Haj, a nimo toho“, pschetorhny ju Basarow, „ja zyła njerozumju, kajša sabatwa w tom tczi, tu pschichadże rěczecz a myślicz, kiž tola zwjetschcheho dźěła wot nas njewotwinuje? Poschcži-li so skladnosć, so mózesch nešchto czinicz, czim lépje; a njewuńdże f toho nicżo — to snajmjenischa budżesch spokojom, so do czaża njejsży podarmo wo tom bledżił.“

„Wy mjenujecze pschecżelnu bjesżadu hladý . . . Abo žnadź Wy mje, jako žónšku, nimacze za dostojnu Wascheje dowéry?“ — Wy dże naš wschěch zaspéwacze!“

„Waš ja njesaspéwam, Anna Sergejewna, teš Wy to derje wésceze.“

„Ně, ja niczo njewém . . . ale pschidajny, so tomu tak je. Wasche pschecże, wo zwojej pschichodnej dźelawosczi réczecz njechacz, ja rosumju; ale to, schtoż Wy dźenża czinjecze a myšlicze — schto to we Waš stawa . . .“

„Stawa!“ wospjetowasche Basarow. „Ssym trasch ja stat abo nětajke towarstwo! Na lóżdy pad, to njeje zastmawo; a zyła — może dha cżlowjek stajnje wschitko wótsje wolacz, schtoż to w nim „stawa“?“

„Ja bych njewédżała, czehodla njeżmélo fo wschitko rjez, schtoż masch na wutrobje.“

„Wy byschcze to samohła?“ wuprascha so Basarow.

„Haj, ja bych to mohła,“ wotmolwi Anna Sergejewna po krótkim rhablowanju.

Basarow sklkoni hłowu. — „Wy jeze sbožownischa dyzli ja.“ Anna Sergejewna pohlada f praschazym wóczkom na njeho. „Kaž chzecze,“ wona pokraczowasche, — „ale mi chze so tola wéricz, so zo mój njejžmoj podarmo setkakoj, so budżemoj f dobrymaj pschecżelomaj. Ja zwym pschewdżedżena, so tale Wascha, kaž rjez, napjatosczi, samknjenosczi zo napośledku zhubi.“

„A Wy jeze we mni pytża samknjenosczi . . . . Kak jeze Wy to hischcze njenowaka? Napjatosczi?“

„Haj, zhle pravje.“

Basarow stany a dóńdże k wokmu. — „A Wy byschcze rad spóstała pschicżinu tuteje samknjenosce, Wy byschcze chzyła zhonicz, schto to we mni stawa?“

„Haj,“ wospjetowasche knjeni Odinzowa, f nékajkim jej njejsżoselikwym sastrózenjom.

„A Wy ho na mnje njerosnéwacze?“

„Ně, to nic.“

„Ně?“ — Basarow stojesche f khribjetom k njej wobroczeny.

„Tuž wěsceze, so ja Waž lubuju, njerosomnje, bjes rosoma . . . . . To by bylo, schtoż jeze žebi se mnje wumrowała.“

Knjeni Odinzowa wupschestrě wobej ruzy dopredka, a Basarow sepré ho f czokom we wokna zschkleneju. Wón ho wschón durschesche, zyle jeho czélo widżamnje schelesche tasche. Ale njebé to tschepotanje, kiž jewi mlodostnu bowsaslíwosć, ani niz khódka hróiba, kotraž smoaje ho cżlowieka pschi prénim wusnaczu luboscze — to bésche pozadliwosć, kotraž w nim howrjesche, mózna a hłuboka pozadliwosć, podobna słóscji a, może hwez, žamo niz daloko wot njeje . . . . Knjeni Odinzowej bu satrach a sdobom ke jej jeho żel.

„Eugenij Wažilijicz,“ wona praji, a pschi tom saklinczo jeje hłós nežnje, njewotsédżenje nežnje.

Wón ho ruce wobroczi, wutwali na nju pózerawej wocži — a hrabnywschi jeje wobej ruzy, sczažnu ju njesaržu k žebi na wutrobnjo.

Wona drje ho hnydom f jeho wobjecza njewuswobodzi; ale wokomik posdżischo stojesche wona hižo daloko w ftczisku, a khladowasche wottam na Basarowa. Wón pschestoczi k njej . . . .

„Wy njejsże mje prawje rosemit,“ saschepta wona f pschetwatanym sastrózenjom. Sda ho, so by wona jaschcika, by-li wón hischcze krocżalku dopredka stupił . . . Basarow sakuzny hubje a wuńdże.

Pol hodźiny podżischo poda służownizu Annje Sergejewnje sapiśtku wot Basarowa; na njej bésche jena jenička rjadka napiśana: „Mam-li ja dźenża wotjecz — abo žném hacz do jutrischeho wostacz?“

(Pokraczowanje sczehuje.)

Z **Radworja.** Dotalny kosčencar na tudomnym dwórnišću, knjez Oswin Rühl je do Šorachowa čahnył. Knjez Ota Buhr, kiž bě dotal z wyššim pinčnikom pola knjeza Rühla, je kosčenc přewzał. Knjez Buhr je rodźeny z Kötzschenbrody pola Drježdźan a ma dolholětne nazhonjenje w kosčencařskim přemyśle a zrozumi cyle wěsće, wšitkim swojim kosčom přebytk w jeho městnosćach přijomny sčinić. We wčerawšim čisle je so tež Serbam z nawěšćnom powčerał.

S **Kotez.** We wčerawšej dopomnjeńskej zwjatočnosći sa Pestalozzija, kotruž naša ludowa schula wotmě, wuzwoniše po dobrym z deklamazijomaj schulerki Bitterlichez z Lušla a schulerja Kirsta z Kotez k. wučer Holan-Koteczanski na dźěćom frosumliwe waschnje Jana Heinricha Pestalozzija jako wučerubazeho wočzeńnjerja luda a młodźinu, kiž bu kruče zatorjenjeny we žiwym khěrnoscijanstwje w cźežkim czasu najebacz wschodu wobžobinskich cźerpjenjow je zohnowarym spěchowarjom a wučerubarjom sa naschu ludowu schulu. Wučerjowe ważne słowa, kotrejž buchu z derje pschedwjeżenymi khórowymi spěwami wobwěnzowane, pabachu pola wschich pschiwoskuharjow na płódnu rolu wutroby.

S **Worschcze.** Tudomnaj wjeśnaj hosćenzaj we bliźšich tydźenjach nowy napohlad dostanjetaj. Hosćenzar **Mórt k** sali dźěl pschitwarjuje, so by jewischcźo pschiprawił. Hosćenzar Schołta pak swój hosćenc, kiž wotžrjedź wšu leži, doipołnje nowy twari. Sa korcźmarstwo je ja cźaj pschetwarjenja pschihódny stan nahwarił, w kotrymž je derje pschedwjacź.

S **Ralbiz.** Maćerśke saradźenje je wutoru 22. februara popołdnju w 2 hodź. pola Wrěsanez. Lěkař budźe pschitomny.

S **Hatow pola Worklez.** W pschiprawje sa elektriku zwězu thěrkarja K. w Hatach žu paduchowe miliny wotkryli. K. pschiprawi swój pódlanske grotn a wotebrańe tak milinu bjes liczaka. S jeho mudrosću pak bu nahle kónz, pschetož sastopnizy milinarnje pschekhapjaju rewiziju wuwjedźechu a wosjewichu pak podałśi. K. budźe so nětko psched žudom samotwjeć dyrbjeć. Tónle pad njech je sa wschitkich z warnowanjom, kotrež chźeda žeby tuni elektriski prud po njeprawnym puczu wobstaracź.

Z **Kulowa.** Lětsa so pola nas palne drjewo hubjenje předawa. Zaručene lěto so kupcy stajnje hotowachu a předawarjo při přesadźowanjach wysoke płaćizny dostawachu. Lětsa pak je hinak. Samo za taksu ludźo hišće njekupuja. Tež při drjewowej awkciji na kłóšterskim hajniskim revěrje zaručenu wutoru hišće drjewo zbytne wosta, hačrunjež běchu taksu wo 1 hriwnu znižili.

S **Kamjenza.** Pschichodnu njedźelu, 20. februara, je runje 40 lět, so je nasch šerbiski duchowny, knjes farar Jenczˇ, žwjeduchowne sastopnistwo w naschim měsće nastupił. Tehdom, psched 40 létami, běše 20. februara tež runje njedźela, na kotrejž bu wón žwiatočźnje sawokasany. Po dopołdnischim kemšcźenju jubilara duchowni bratrja a patronat postrowja a jemu žwoje sbožopschecźa pschednjeschu.

S **Wojerez.** W tudomnym wotkrjeżu je lětša wjele, kotrejž chźeda twarić. Sa lěto 1927 je so na wotkrjeżnu wyschnosć hižo 500 prošt'mow wo hypotheki z podruźnistkeho dawka (Mietzinssteuerhypotheken) sanodako. Tola jenož pjaty dźěl może hypotheki dostacź. Wotkrjeżny wubjerk je tohodla wobsamknył, so dalšne prošt'my wjacy njepschijimu, dokelž tola žannch wuhladow njeje, so ko prošt'mow dopołnja. Jeli pak tola hischcźe prošt'my po pschipósćelu, so wone wotpósłarjej na jeho wudawki wrócźa.

S **Wojerez.** (Sšmnjenjowe wiki.) Rataršta komora Schlesyskeje sdjaduje hromadźe z Wojerowskim ratarskim towarstwom a Wojerowskej ratarskej schulu pjatk, 25. februara, dop. we 9 hodź. w Tšešenic we Wojerezach žymjenjowe wiki. Wódla wustajeńcy politiscitaj so pschednoschkaj wo nałetnym wobdźěłanju a wobhnjeżu role, kiž wobjeje ratarjow sajimujetaj; pschednoschowacź budźetaj spezialistaj na tomle polu. Tak pschednoschujetaj: Direktor wobdźělenja sa rólniśtwo a žymjenjowe plahowanje pschi schlesyskej ratarskej komorje dr. Wagner z Wrótškawja „wo praschenjach rólniśtwa a žymjenjowjon", žymjenjeplahowanski inspektor dr. Leipziger z Wrótškawja wo „plahowanju piay na polu". Pschednoschkaj sapočatnjetaj so dopołdnja z dypkom w 11 hodź. Po pschednoschkowaj je žwobodne wuprajenje. Kóždemu ratarjej mó'e so naležnje porucźeć, so by wustajeńcu a pschednoschkaj wopytał. Wobkhodny a ratarjo, kotrejž chźeda pschi tejle składnosći něschto wustajicź, njech so na pschedźydu ratarskeho towarstwa, knjeja Pětricha, wobroczą.

S **Werminghoffa.** Mjes tym, so tudomny wjednik pschedawarnje konsumjskeho towarstwa doma njebě, krabuchu paduschi w nozy 1800 hriwnow pjenjez.

S **Mužakowa.** Drjewaŕ Marko z Hory pschi wurěžowanju schtomow blisko kupańe dele padże a žebi nohu skama a so smutskach cźežko srani. Snjesłoženeho dyrbachu hnydom z khorobnym autom do Khočežbuskeje khorownje dowjeść.

Z Łužicy.

Se **Zitawy.** Zitawske towarstwo babow žwjeczeńcze žwjedźen žwojeho 25lětneho wobstatcźa. Na žwjedźeń běchu wyschnosće a druhi cźestni hosćo pschiprošeni. Pschipósłanjo spomožne stutkowanje babinskeho towarstwa wustajiśtkej měschczańska rada a hamtike heitmannstwo towarstwu nahladny pjenjez.

Se **Zitawy.** Słóstniski cźłowjek, kiž na drósy na žonjaze drasty kišalinu spka a je z tym skały, je po pschiskawy sabo se žwojim njekhmanitwom sapocźak. Hacźrunjež je na jeho popadnjenje 500 hr. myta wustajene, njeje jeho dotal hischcźe wuźiłdźiłcź móhli. Poślednje dny je njekniežomnik tśjom žónźkom drastu je schwablowej kišalinu jara wobschkodźił.

S **Johnsdorfa** pola Zitawy. Spodźiwne naturske ljewjenje móžachu ludźo pondźelu pschipołdnju po 12 hodź. na niebju wobkedźbowacź. Wokolo słónca nasta wulki dwór, kiž bě w tučzelowych barbach dźiwschcźesche. Barby běchu w njeczistym, mhłohojtym powětrje trochu zkabe. Jako sjewjenje žwój najwyschi stopjenk dozpi, wustupi z lěweje strony słónczka tak mjenowane pódlanske słónczko. Sa něhdże pok hodźiny bo sjewjenje sajo žłubi. Wjeczor wokoło 8 hodźin pokasa so žamtny dwór wokoło měšazka.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Sa awtarjow.) Wyschi schi sarjadowanšći žud je njedawno jenemu schoferej wjednitke wopisma na pischezy wotrjek, dokelž bě cźežke njeboże zawinował, jako we pschespěschnej jěsdże druhi wós w kurwje pschescźahny. Lud na to pokasa, so we pschichodże wschitky, kotrejž na tajke njebžwědomite waschnje žiwjenje druhich wohrožeja, na žamtne waschnje pokklostaju.

* S **Drježdźan.** (Dźěłowe wiki w Sakkej.) Wobras dźěłowych wikow je so lětsom něschto pscheměnił. Hdyž so w januaru počzachu bóle sa dźěłowymi mozanti napraschowacź, tak tutón bohaty sjew w februaru dale traje. Wobjebje ratarstwo trjeba dźěłaćerjow. Tkajerńe žo sa wuwučzenymi wotrjadnymi mozami, wojebje sa žónźkimi prascheju. We drjewowej, žyrobowej a drastowej industriji tehorunja dźěłaćerjow trjebachu. W korcźmarstwim pschemyśle je njedostatk na kuchinskim personalu. Dobri dožmjaju pschisłajeni so jara pytaju.

* S **Drježdźan.** (Konkurzy w januaru.) W januaru 1927 je so w Sakkej 107 namjetow na wotewrjenje konkurza spodało. S nich padnje 64 na wulkoměsta: Kamjenizu, Drježdźany, Lipsk, Plawno a Zwikawu. Nimo konkurzow je so 8 wobstbodow pod dohlad stajiło, so by so konkurs wotwobrocźił.

* S **Drježdźan.** (Worakawstwa Elfridy Henkez.) Kontoristka Elfrieda Henkez, wo kotrejž hižo cźaścźisćo pišachmy, — je to ta žama, kotraž do Kamjenskeho „Tageblatta" žwój žamtny žmjertny nahwěschk stajiła da, so by tak kedźbnosć policije wot žebje wotwobroczźiła — bydleschе njedawno, so Boglowa z Drježdźan mjenujo, w jenym hotelu w Habrachcźezach. Skónczńje wotnaja žebi to poślednich dnjach awto a da so do Neurodeskeho wotrjeża w Schlesyskej dowjeść. Wobžedźerja awta wojeba pschi tom wo 225 hriwnow. Henkez je jara pschekłepana žónźka, pschetož hacź dotal je policija hischcźe njeje sajeczmohła.

* S **Meerane.** (Milijonarka we filmje.) Naležnosć milijonskeho herbstwa tudomneje słužobneje Marje T. žaha pschezy dale. Tež wukrajne nowiny hižo two tom piśaju. Njedawno wopyta milijonarku žurnalist z Barlina, kotryž žebi wscho dokładnje wot hołzy rozpisacź da. Sdobom ju wjazy króć fotografowachu. Po zwlem źwěcźe budźe so nětko jeje wobras w filmje pokazowacź.

* S **Kamjenizy.** (S plunom so sajedojcźitoj.) Wečzera dopoldnja namatachu korcźmarja Sprunka a jeho mału wunuczku morwetu w kuchni. Sprunk bě na konepeju spak a po žaczu w nozy mloko za žwoju wunuczku wohrewak. Pschi tom njeje na to hedźbnuł, so njeje plunowy honacź wjazy prawje krutu byk. S wustupowazym plunom so wobaj morischtaj.

* S **Marienberga.** (S awtom do cźaha.) Na hładkim puczu sapraji śpinad'o pola awta fabrikskeho wobhedźerja Roberta Winklera z Kamjenizy runje psched sawrjenej sawjeru, kotrejž so cźah bliźeše. Awto pschetama sawjeru a sroły do lokomotiwy, kotraj awto do pschirowa cźišny. Wobžedźer awta a schofer so jenoż lohko sranischtaj, njes tym, so jo awto dospołnje rozbi.

* S **Javory** w Schlesiskej. (80 lět staraj dwójnikaj.) Wuměnkarka Bürgerowa w Peischwizach a jeje w Lebnizach pschebywaza žotra wobwjeczišćichcej njedawno žadny žwjedźeń 80lětnych narodninow.

* S **Barlina.** (Londonska mhła.) Wot pschewčzerawscheho wjedźa něsto tež w Berlinje, kaike dyrbi w Londonje bycź, hdźež hižo schešći dnjow dołho tolsta jendźelska mhła knjeji. Tež w Barlinje dźe mhła tak tolsta, so dyrbjachu zyły dźeń žwěcźu žwěcźiś. Mhła je nabruneje barby, na cźimž je ranschi wětr wina, kotryž tur z fabrikow do města nuts nješe. A hdyž je tež po wobkedźbowanjach wjedrańje mhła jenoż 400 metrow tolsta, tak to runje dožaha. Schto pomha wobhdlerjam, so 400 metrow nad nimi ftónczko žwěcźi a so je tam žamo dwaj stopnjej cźopło? Na haśach, hdźež pagantjo do tolsteje kurjawy sababjeni trocźa, je něschto stopnjow symy a wot ftónczka njeje niczo widźeć. — Tež we Hamburgu je wulka mhła. Lodźe w pschikazanje móža jenoż najnuschnischi wobkhad wobstaracź. Wot wčerawscheho njeje dana mórska łódź do pschistawa pschijeła.

* S **Warnsdorfa.** (Pschiwótki.) Cźłowjek njeby wěrił, so je hischcźe telko pschiwěrjenych mjes ludom. Zyganka, kotraž tu dom wot domu khodźo, ludźom rjany pschichod wěscźesche, čzyšcźe pschi tom tež thorjej žónźkej jeje thorjosći sapraji, za cźoż žebi 50 krónow žadasche. Hdyž thora do toho zwoli, wuwjedźe zyganka pod wschelakim hokuspokuzom žwoje kumšchy, patientzy kruce pschikasajo, so njeźmě na žadym pad nikomu niczo wo jeje cźinkach pschehadźicź, dokelž njeby hewak zyłe saprajenje niczo pomhało. Dokelž pak zyganka 50 krónami honorara tej hischcźe 100 krónow pokradny, pósłi thora to policiji, njecha pak niczo pschehadźicź, kak je zyganka saprajała, dokelž hewak zyła wěźka niczo pomhała njeby. —

* S **Warnsdorfa.** Zeitwowe jebanstwa w Polnóznych Cźechach. So žónźke pschezy žabo zeitwowym jebańam na kěp du, dopokazatej nam žnowa podawkaj, kotrejž śtej ho njedawno w Polnóznych Cźechach ftatoj. W Nižkorjcźe wopyta tute duny pschedawarka, kotraž mjeńesche myśle, so wudacź, njesmaj jenich, kotryž bo za železnišćeho sastojnika Leutela z Cźešteje Lipy wudawasche a wo thutunych wotpohladach rěcźeschе. Tute pak běchu jenoż tak dałoko thutne, hacź je wo pjenjezy žwoje wutwoloneje jednasche. Jako jeho tuta krótki cźaj žama wo ljiwje wostaji, pokradny schwarny jenich 600 krónow a žłubi so z nimi a zenje wjazy bo njewróćźi. Sjedana njewjesta za nim płaka runje kaž jena druha holza w Delnich Einsiedlach, kotruž je saho druhi jebak sa kunktu poměł. Na nawěšćnk w nowinach bě holza jemu pišała, a wón bě ju hnydom wopytaćz pschischoł. Ruce boły žebi pschitkitnosć holzyneju starscheju a wěso tež holzynu łubosć. Na druhi dźeń cźahnyła bě hižo wěrowarnke wopitmo twipiaćz dać. Tola to jenoj prajesche, so by mět pschicźimu, so z lešeju wotpalicź. Wěso bo ženje wjazy wrócźił njeje a tež holzynu słoty cźahnik z rjeczakom njejšu wjazy wohladali.

Přilopk.

* S **Brandenburgskich wrotow dele padnyk.** Cźežke njebožo sta so w Berlinje, hdźež murjerski mišchtr Langa pschi wuporjedźenskich dźełach na Brandenburgskich wrotach z tśjoch wuzkolich wrotow dele padny. Njeboženowny pukny žebi nop, tak so bórzy na to wumrě.

* **Towarstwo prošcherjow z wobmjesowanym rukowanjom.** Dźenża bo wscho amerikanifuje. Wobkhodny žo sjednoczuja do jenoho zyłka, w kotrymž bo sajo dźeło dźeli do stow jednorych cźinkow. Kóždy to dźenża wě. Tohodła bo kommišar w policajskim presidiju njeby trjebał tak jara dźiwacź, jako jemu proscher Nowak žwoje wobkhodowe sadawy roskładowaschе. Policija bě mjenujzy w poślednim cźasu tśjoch proscherjow dla sakasaneho proscheńswa sojała. To samo na žebi niczo dale spodźiwne njeje. Ale to je dźiwnje, so wschitzy jenak, mjenujzy Fryc Nowak, rěkachu. To bě tola podkładne. Policija płěduješche a słónczne wuplěduji: jenoż jedyn rěkasche po prawym Fryc Nowak. Tamni noschachu jenoż mjeno žwojeje firmy, mjenujzy towarstwa proscherjow z wob, ruk. „Fryc Nowak". Chef tuteje firmy zich płacźeschе, so to mějachu woni jenu wschón wusyhił žwojeho „dźěła" wotedacź. Wobkhod dźeschе derje. Schef bě jenoż zabył, firmu protokollarišy zapisacź dacź, a tohodła mějesche policija za trěbne, so jemu wobcźežnosće cźinjeschе.

* **Dwanacźe žónskich so z wuhlowym płunom sajedojcźiło.** We wjeśay Altreetzu pola Frankfurta nad Wódru bě so njedawno wjeczor dwanacźe žónskich pola jeneje wudowy na pjerjodrjenje seschło. Hościcźelka bě w kachlach schwarnje satepika a potom roły z hadreschcźami zastykała, so by so cźopłata bleje dźerźała. Bórzy na to počzachu pichitomne stórcźcź, so jich hłowa boli a so je jim slě. Něschto žonow padny do womory. Skónczńje sawołachu lěkarja a tón da zyłu pschasu do khorownje dowjeść, hdźež bo swěsći, so žu so patientki z wuhlowym płunom sajedojcźitke, kotryž bě w satykanych kachlach žo wutworił.

* **Pósłi Blaubart.** We wjeśay Mesiwitze pola Budhoschza sajachu kublerja Rosena a jeho inspektora, dokelž žnaj podhladnaj, so staj wjazy ludźi sfónzowałoj. Rosen bě na žwojim kuble z wěstej Eichowskowej žiwy był, kotraž žo nadobo žhubi, runje kaž tej jeje 16lětna dźowka. Jako policija na kuble za morwymi źłódźeschе, namatachu we sachrodze cźełowjeczu ruku. Sdobom žo swěsći, so je so tej jedyn młody inżeńer se Gdanska, kotryž bě Rosena wopytał, bjes žleda žhubił. Naiśerje staj Rosen a jeho inspektor wschěch tśjoch sfónzowałoj.

* **Wulke myschе we wjeczornych Czechach.** S hromadami wulke myschе w Cźěštej sakhadźeja. Wjele měšton je hižo loni nasymu wójsku pschećźiwe tuktym straschnym rymsakam wotewrilo, ale wuspěch bě žnadny. Słě sathadźeja myschе wosebje we khmjelowym měšće Saazu, kotrež je žebi něsto w Folkenawje hnydom zyły laboratorij sa 25 000 krónow wotnajało, so by tak je wschěmi źrědkami nowocźaśneje techniki a chemije pschećźiwo straschnej cźiwili wojowacź mohło.

* **Wuschwikany sankat Wepalkoss.** Po pjećźetnej pschestawy je nětke žudnik w Bothartšek z prenjemu rasej žako sakoń nałožowak, kotryž postaji, so šmědża go muzjoło, kotrejž žwoje jony cźiwiluja, wuschwikacź. Samkarja Wepalkossa winowachu, so žwoju jonu c'asto cźepje a žudnik sadłuji jeho tohodła k pukam. Wužud žo w pschitomnosći schérokeje žjawnosće wukanjecha a njetrjeba deje go hakle wobjebje wuslěbnuć, so běchu žónźke naiźiwlnischo sastupjene. Sadłuženy wosta pschi thkotanju zyle měrny. Prózowasche go, pschihladowarjam žwoju najrjeńschu stronu pokasacź, a jenoż žako cźorne kasčeje něktrohi fotografowe wuhlada, sawoła roshorjeny: „Oho, moji knjeża, njejźmy w žanem zyrkuhu, tu ho thkotła!" Pschitomne žónźke běchu pschesjene w mnjenju: Tak je prawje, pschezy dyrbjała go tak cźinicź! Wo wojaku pak, kotryž je sadłużenemu dyrbjał z „bjewjeczwopuschatej łóčku" puki wuhlcźelcź, go powěda, so ma doma wopytandźitu Kantipu wot žony. A tohodła drje budźe tak, kaž so powěda, so je z naiwjetšej milosćeju, ke kotrejž je bohaty strażnikschtr khmany, rjek: „Njetrjebam wschak jeho hnydom na kruchi sbicź."

* **Ssamomordarstwo w zyrkwi.** W Budapeśće je so jena zyrkej sawrjela, dokelž je žebi w njej jedyn pinczinik žiwjenje wsak. Na mschi wucźahny mjenowany nadobo revolwer a tśeli so do spanja. W sawostajenym lisće na politiju proshy spodźiwny žamomordaŕ, so bychu jeho jako rnčzeja wulkeho žlěborneho tschiża z wojerskimi cźeńczemi pokhowali.

* **Schéźcź dnjow spody žněha.** Kaž so z Njazzio piża, ja italskich dźěłaćerjow, kotřiž běchu so psched 6 dnjemi pod žnyhnjenej baraku na kupje Korrika zahrjebali, něsto po cźežkim dźěle wurychli. Kaž z dźiwom bě jedyn z nich, 18 lětny młody muzikt, hischcźe žiwy. Wón bě so spody skały, k kotrejž bě baraka pschitikała, wukhował a schéźcź dnjow bjes žebje spody skały pschebywał. Słymi 12 dźěłaćerjo běchu mormi. — Kaž je znate, bě so žněh z horow na baraku nawalił a ju rosnjatk.

* **Cźeije sa pjaty.** Kaźke prawa žebi domowniży w Pariskich thěžach cźinja, je wschak hižo dosć znate. We knjeżskich domach žu žwjetscha dozpěli, so njejsmě nichtó pa predźnych hownych skhodach hroje hicź, hdy ma pha žobu. Schtóż chże pha žobu bracź, dyrbi žadny, hospodarski skhod wuźicź. So bychu so wschźe njelubosnosće wotstronile, ju žebi wumyślili, sa pjaty płatowe cźrije skhotowicź dacź, kotrež so jim na nohi žwjasaju, tak khěts hacź do domu sasjupja.

* **Honitwa na běłe njedwjedźe z łašom.** Eskimojo pschi Smithskim salitwje, hdźež žu dobre honitwischcźa sa běłe njedwjedźe, pschimaju wokhnjeżerja lodoweje pušćiny je žamej hlebiju, pschi cźimž jich jenoż jich žwérne pschy podźeraju, njes tym so zuły njedwjedźa z łašom (powjasom),

kotryž je wot Američana Putnama wuhotowana expedicija nałožowała. Łódź „Morrissey", nawjedowana wot kapitanow Bartletta a Rasmussena, kotrajž staj hižo wjazy hač 4 połnóčnemu cźopej po pśechodobnyj pytałoj, jěchejsche we Smithkim falowje pak pśichi grönlandiskim brjohoj pak pśichi brjohoj ellesmereskeho kraja, so by mórske žadnosći do pśirodohistoriskeho muzeja w Newyorku bromadźiła. Expedicija trajesche wot junija hač do septembra 1926. Dokelž mějachu jo tej žiwe běłe mjedwjedźe domoj pśiwjesć, běchu najwjetšiknischego colowoha a lassomjetarja, Carla Dunruda z Montana jobu wsali. Hnydom drje jo jokasa, so bě nješto druhe, mjedwjedźe we wodze z lassom łapjeć hač konja a byli w puteje. Ale bórzy bě Dunrud jo na mórske poměry swucził a mjetasche nětko swój lasso z wobdźiwanja hódnej wěstoscu na běłe mjedwjedźe a wjelryby. Njebě wschak to tak łochko, dokelž jo lasso na hladkim mokrym kožuchu wobkuwaśe a swérzka pospytowachu, powjas roskuchacź. Tak chěts hač mjedwjedź pytny, so jo lasso jemu wokoło schije hromadze cźehnjesche, jo jara napinasche, so by jo sajo wuswobodźił. Běchu pak jeho se słohadłom na łódź sćehnuli, potom jo swjetscha smérciwa. Hdyž pśichi składnosći na morju sa mjedwjedźemi honjachu, potom schkitałsche mjedwjedźiza swoje młodźata, ja niuni pluwajo. Sćyła je expedicija jara wuspěšchna była. Najpowmjeny muzej w Newyorku je jo pśiches nju wo wjele wobjetkosćow wobohaćił.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutśe hobotu: Rjenje, hmła. W Jendźelskej rjenje, ale milišcho, we Rusku kulna hmła.

*

S Larascha w Marokkowskej powěsć pśichodźe, so jo nowe operazije schpanskeho a franzowskeho wójka pśichotuja. Poslednje zbytki zbójca dyrbja jo sniczicź.

*

Po Portugalskej wojeske hudy puczuja, kotrejž wobźělnikow pśichi revolucźiji do kolonijow sćelu.

*

Admiral Latimer z Rikaragun powě, so je jo podarmo próbował, liberalnych z konserwativnymi sjednocźicź. So by jo nowemu wojowanju zadźewało, dźedźa Sjednoćene staty zakrocźicź a woběmaj stronomaj bronje jebracź. Zyły Rikaragua dyrbi jo pod amerikanskim dohladom neutralizowacź.

*

Kantonske wójsko je město Hangczaw, 200 kilometrow wot Shanghaia zdaleny, dobyło. Sunczuanfangowe wójsko z Shangaiej zoja. Jendźelske wójsko we Shanghaiu je jo dla tejele powěsće do njemera dało.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do wikowańskeho registra je jo dźensa lapisało:

1. Na łoženju 726, so je firma Alphons Eisenberg we Budyšinje zaschła.
2. Na łoženju 845, firmu Aug. Nowak akt. kom. w Budyšinje nastupajo: Prokura knjeza Krawczika je zaschła.
3. Na łoženju 1028, firmu Richard Benedix, towarstwo z wobmj. ruk. w Budyšinje nastupajo: Max Richard Benedix je jako wobkhódny wjednik zastupił.

W Budyšinje, 15. februara 1927.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wot lěta sandźeneho lěta sem su na hamtske hajenstwo mnohe próstwy wo spuschczenje abo sniżenje leżownostneho banka dla poschkodźenych schkodow z wulkej wodu abo njewjedrom dóschle. Hdyž je jo finanzne ministerstwo z postajenjom z 12. sanda. měrjaza wo banskotnych położenjach dla žnjowych schkodow k temu wuprajiło a wěste sadawy postajiło, hamtske hejtmanstwo někt pschedleżoze próstwy pruhuje.

Je-li so jemutliwe pschiljiwjenja po posdźischich wotsczenjach (pschemalo namlóczene atd.) wjazy po wuprandźitosći njetrjechja, móża leżownoscerjo, kotrychž tele pschiljiwjenja nastupaja, je hischcze porjedźicź.

W Lubiju, 11. februara 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy Najwobšerniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnosće za zhromadźizny, swjedźeńska sala.

Hosćenc w Čelchowje

Sobotu, 19., njedźelu, 20. a póndźelu, 21. febr.

wulki

kózłopiwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošujetaj

Aug. Miessner a mandź.

Hosćenc w Żywicach.

Wot **soboty**, 19. febr., hač do **póndźele**, 21. febr.

swinjorčzanje

kózłopiwo!

Wutrobnje přeprošujetaj **J. Cyž a mandźelska.**

Korčma w Nowej Wjescy pola Worklec

Njedźelu, 20. a póndźelu, 21. febr.

wulki kózłopiwowy swjedźeń

Přećelnje přeprošujetaj

Mikl. Dürrich a mandźelska.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Kubło

z wokoło 50 ha najlěpšeje role je w blizkosći Kamjenca na předań přez

měšćanostu n. w. Kurt Thieme

w Kamjencu, Böhnišplatz 2 / Goldener Berg / Telefon 193

Centralny kupny dom

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 14

Tunje poskićenje

Sadźba sklow, pisane, 6 dźelb. .	1.45
myjna garnitura, běła, 5 dźelb.	3.95
emaljowane dowy	0.90
zaćne karany, 3/4 litr.	0.95
jědźnošak	0.95
tyza za cokor abo kolej, lak.	0.50
korbik za kluč, lak., abo **korbik za noże a widlički** .	0.60
kaščik za pjećwy, najl. lak. .	3.25
kolejowy młyn na ścenu .	3.75
kolejowy młyn do klina .	1.60
wobrjewak za žiwot	0.75
nowinydźerzak za cyły tydź.	1.25
pictwa pod nohi	0.75
thermosowa bleša, 1/2 litr. . .	0.95
4 kolejowych horncow, winowy liśowy mustr	1.00
1 karton mydła	0.50
3 pakliki mydlow. proška z mydłowymi kružkami . .	0.60
1 ryhel mydła	0.85

Hulisch w Budyšinje

Schülerstrasse 6

Poskićam tobaki

dobre kajkoće

250 gr. jan	0,25 hr.
100 „	0,50
100 „	0,30
250 „	0,75
250 „	1,00
500 „	1,25
250 „	1,50
500 „	0,87
250 „	1,00
250 „	1,00
100 „	0,30
50 „	0,30
250 „	0,50 hr.
50 „	0,75 „
250 „	0,30 „
500 „	0,50 „

čiste twory
rjapikolyty tobak
topjacy mješenje
srěnjokrany
čeńkonićaty
drobnokrany
rólowy tobak
rólowy tobak
najl. wotp. cigaret.
rjapiki (cyle)

Spytajśo na kóždy pad, a też Wy budźeśo mój stajny kupc.

Hulisch w Budyšinje

Schülerstrasse 6

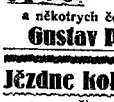

Wot pjatka, 18. februara, hač do njedźele, 20. februara 27 mam w hosćencu „Kurwiešcu" w Budyšinje **wubjerk srěnjosyłnych dźěłanskich a wobkhodnych**

konjow

a někotrych čornych zrěbcow na předań a k zamjenjenju.

Gustav Panitz, konjowa wikowarnja w Lubiju.

Jězdne koła / šijace maśiny

žimace maśiny, separatory kupujeźe z wužitk. pola **J. Klemm w Budyšinje** na Serbsk. hasy 1

N.B. Předawam kaž hač dotal w J. poskhodźe. Wobhladanje bjez nuzenja ke kupowanju wuprošene.

Brennabor jězdne koła

prěnjorjadne znamk. koło. Płaćizny k wobdźiwanju tunje, hač do 30 hr. niże dowónskich płaćiznow! Najnowši modeli z ballon-wobrubćemi steji za sajmancow k pruhowanym jězbam darmo k poruńenosći.

Zastupjeŕ:

J. Schleback w Budyšinje na Mužak. drózy 4

Žane klamy! Połožene płaćenje! Najwjetši wobkhod z jězdn. kolami w měsće!

Wikowańnja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. maśiny
žim. maśiny
gramofony
a płatami

Wěcy wustojna wuporjedźerjna

Kněža ze zahrodu w Budyšinje abo wokolinje z 10 000 hr. napłaćowanjom so pyta.

Korčma z abo bjez ratajstwa so po poručenosći k pśenajmjenju pyta. 7000 hr. hotow. pjenjez je k rukam

Wjesna leżownosć z jědnym wobkhodom we Budyšinje abo wokolinje so ke kupjenju pyta. Napłaćenje hač do 15 000 hr.

Poskićenja na **Raue w Budyšinje** na Hosće hasy 12

1 mot. koło, štyritaktowske, bjez dawka a wjedźn. wopismow, bjez poroka ma tunjo na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjeńtnej hasy čo. 29

Łožowe šaty, damasty, bělosmuhaty płat, pisane łožowe počełnjenja jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Zitnych wikach 11 znapřeka hosćenca „Stern". Rěču serbsći

2 běhakaj staj na předań **w Lipiču čo. 21.**

Žony! + Žony!

Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a talke přez wustupowanje, pjelušowe khołowški podłožki, śtažiki za pśeńdi, śtažiki za pažeńt. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobrośće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Soleńskimi wrotami 9.

Cychi 1 nawoblečenj ze 1 hłowakom. 7.— hr. bělosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na blizu, twjelki trjenja a ruby na hoać. blida

J. Erler w Budyšinje

rožk Krónoryncowcho mosta

Ke konfirmaciji

prawy črij za hólcow a holey

dobre, praktiske, tunje!

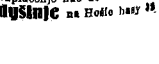

Příloha k čisłu 41

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 16. februara 1927

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstaranskeho hamta města Budyšina

w měsaru januaru 1927.

W měsaru januaru žo w saradźerni sa maczerje a cźešcherne dźěći na Kralowskim walu 3 na 8 saradźeńskich dnjach 280 cźešcherych dźěći pschedstaji. Do saradźernje sa male dźěći žo na 4 popołdnjach 129 dźěći pschedstajicź pschijwjedźe.

Saradźernju sa połožiske maczerje wopyta 23 žónskich. Jako zyroba žo 1239 puntow wyšokohódnych žiwidłow darmotnje rozdźěli. Na wobstaranjapotrjebnych žo nimo toho 150 dźěcźacych wobleczenjow abo schatołow darmo woteda.

Wobstaranišći hamt w januaru potuńšchene abo darmo woteda: 15 070 pokrutow chleba, 7517 puntow margariny, 8 065 kubikmetrow pšima, 354 hnk. milimy, 626 litrow petroleja abo spirituša, 608 jědźawoh šnamkow. Podpjerow w hotowych pjenjesach, podrunjenskich a hospodarskich pschipomognow wupłaći žo wjacho w hromadze 47 997,19 hriwnow.

Podpjery dźěłonjemjerjow, kiž žo w rosprawnym měsaru wupłaćichu, wuczinja 119 127,33 hriwnow.

Cykrwinske powěsće.

S Budyšina.

W Michałskej zyrkwi.

Njedźelu rano we 8 hodź. Boże wotkazanje (šerbšce) w 9 hodź. šerbska a ½11 hodź. dźěcźaza Boża słužba. — Schwórtk pop. w 3 hodź. žonjace towarstwo na dwórnišcźu.

Semrěli: 11. febr. Ernestina Emilia rodź. Müllerjez, Friedricha Wilhelma Pohła, kłajerja w Christianstadt, zawostajena wudowa, na Židowje, 71 l. — 12. febr. Marja Madlena Brodźiž, hołnsa na Židowje, 79 l. — 13. 2. Marja Gustła rodź. Feršiž, Friedricha Augusta Wuźika, žiwnoscźerja a kopornikskeho dźěłacźerja w Cźichońcach, mandźelska, 55 l. — 14. 2. Lenka rodź. Sikertez, swud. Fahlandtowa, Jana Jeremiaša, murjerskeho mišchtra na Židowje, mandźelska, 66 l.

Krajnozyrkwinske zhromadźeństwo w Budyšinskim na Rózowej haźy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. je njedźelska schula, wjeczor ⅛ hodź. evangelizazijska zhromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. je zwjazk młodźiny za rozšudź. Khcheśc. za młodźencow a hrjebu tehorunja sa młode hólzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je biblijska hodźina. Sobotu 26. 2 wjeczor we 8 hodź. je hodźina za mužow. — Knjes zhromadźeństwowy wothładar Zimmermann smjeje biblijske hodźiny: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rosnowdźezach, póndźelu w Dobrušći, hrjebu w Korśynje a pjatk w Hornjej Hórzu. Knjes zhromadźeństwowy wothładar Kschižan smjeje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wjeczor ⅛ hodź. na Židowje, póndźelu w Kunwałdze, wutoru w Bukezach a hrjebu w Semjazach, schtwórtk w Rodezach a pjatk we Rachlowje.

S Bukez.

Njedźelu Sexagesima rano w 7 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. šerbska Boża słužba.

S Budestez.

Njedźelu Sexagesima smjeje farar Bóiz rano ½8 hodź. šerbsku spowědź, wyšcźi farar Domaschka dop. ½9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. Boża słužba sa dźěći.

Powołdnju ½5 hodź. khrowdźinska mužkeje młodźiny.

S Barta.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź a dop. w 9 hodź. šerbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. Boża słužba sa schulske dźěći.

S Budyschinka.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbske kemschenje, ½11 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Hodźija.

Njedźelu Sexagesima smjeje farar Wjesak rano ⅛8 hodź. němsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske kemschenje.

S Dešći.

Njedźelu Sexagesima dop. ½9 hodź. němske předowanje, kiž žo cźita.

S Hornjeho Wujezda.

Njedźelu Sexagesima rano ¼8 hodź. němska spowědź a swjate wotkazanje, dop. ½9 hodź. němske kemschenje (boženje fararja Kaplera), ½11 hodź. Boża słužba sa dźěći.

S Durschiny.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbska Boża słužba, ½11 hodź. kemschenje sa dźěći.

S Drodźischcźa.

Njedźelu Sexagesima dop. ½9 hodź. šerbske w 10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź rozrěcźowanje z konfirmérowancj młodźinu.

Pokhowana: Johanna Friederica Kunzowa, mandźelska Kschesćana Gumala Kunzy w Drodźischcźu, 79 l 7 m. a 7 dn. stara.

S Łupoje.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. šo němske předowanje cźita.

S Khwaczicz.

Njedźelu Sexagesima dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. šerbske kemschenje, pop. w 2 hodź. dźěcźikemschenje.

S Klukicza.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź z Božim wotkazanjom, we 9 hodź. dop. šerbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 4 hodź. šerbska nutrnoscź z spowědźu w Komorowskej schuli.

S Kotez.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. je němske předowanje, ½11 hodź. pohrjebenje zyrkw. přiwótkejerjow na sarje. Pop. w 2 hodź. je katechismušowe rozrěcźowanje, we 3 hodź. němske kschesćenje.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je pola Bohoteja w Hornich Kotezach němska biblijska hodźina, wobadnu farar.

S Małeschcz.

Sexagesima rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. dop. w 9 hodź. šerbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Heinrich Pestalozzi / slawny pacdagog.

12. 1. 1846—17. 2. 1827.

Wobcźežne pucźe k wyšokim samėram.

(Pokhacźowanje.)

„Cźomu dha cźi nij!" wołachu nimale wschitzy kaž z jenym hłosom. „Njech jenoź pschińdźe; my chcemy jemu pokasaś, kak w heli je, pschińdźi jedyn, to ći cźaš žiwjenja njesabudźe! Sa to smy Podlěšnitzy!" (Unterwaldener.)

„Hdy dha dyrbi pschińcź a hdźe dha dyrbi schula być?" wopraschа žo z cźežkim hłosom njewobaleny krawz, kotryž bě žo na wulku powročźenu jerjowu cźiwizu žadnył.

„To njewěm", wotmołwi kowaŕ, „to teź mje nicźo njestara; ale wěm, so pschińdźe a to mamy žebi lubicź dacź! To je ta nowa žiwoboda!"

„Mamy žebi lubicź dacź!" schkrěcźeschе krawcźik, se žwojimaj dołhimaj rukomaj pschećiwo njewidomnemu njerschcźeleej smužimje wojujo, „schtó to praji, so dyrbimy žebi to lubicź dacź? Khrobli mužojo, kajzaŕ žmy, žebi z zonka nicźo njedadźa lubicź, schtož njerodźa a žo jim njelubi."

„Ej, krawzo, hdźe dha žu ty wojowaŕ pschećiwo njetrachnikam Franzowjam, so žo teź do khrobtych muži litzijskich", praschеschе žo žyłny mkody cźłowjek, po šdaczu rybaŕ, khrobkeho rěcźnika.

„S mjerzom wješo njejšym wojowaŕ, ale . . ."

„S jehłu", doda krucźe druhi.

„Ně, ł hubu, kopole", žporjedźa mjerzazy khrobły krawz. „A to teź dha dale taŕ cźinicź a wam ł tym pomhacź. Jenoź so bych wědźaŕ, kaŕ wjedrowy mudraŕ wot wucźerja rěka, kotrehož nam njemudra wyschnoscź pošćele, potom wam pokasam, schto samóžu. Njebožatny jsmy je cźasto dosć straschnischi hacź wótry mjecź, to mózeše mi . . ."

Pošłednje słowa po tepichu we wulkej cźiwizy, we kotrejž žo krawz nadobo ł ropotom hubi. Dno njebě wjazy w dosć krutym swjatku se žudowymi deskami a njemóžesche wjazy njecźi — cźežkeho hólza.

Pschekwapjeni towarschojo žo wótšje woschcźerjachu. „Sordoch žo saczinje napośledk w žmjerdach", sawoła jedyn, a druhi doda: „S nožom do losta, ł nohu do błota." Hižo pak bě krawz ł wobdźiwanja hódnej spěchnoscźu se žwojeje khowanki wulězł a wokasche duchapschitomny ł njemdrje šapazym wócźkom: „Jenoź so bych wědźaŕ, kaŕ wucźerś rěka, kotryž chce žebi šwěrcź, naš tu se žwojim nowotarstwom hnėwacź: bórzy by šhonik, so se mnu žane šmėchi njeišu."

„Kaŕ rěka, móžu wam prajicź, teź ł wotkel je, a hdźe chce žo šahydlicź, tohorunja", měšcheše žo Zundlpėtr do jich rosmołwy a nětko hakle dohladachu žo na starého wikowarja.

„Boms koms, wy to sceše, Zundlpėtrje?" rjekny kowaŕ, „njebyschcźe w lěpschim cźašu pschińcź mohł. A cźi druhi teź podobnje na pschihadnika wołachu a mjes žo žu rěcźachu, so hižo njebě hłowcźka srosumicź. Mjes tym staji Zundlpėtr žwój wacźaŕ do kuta, a jako bě wołoženy žo žrunaŕ, hladachu wschitzy wcźipnje na njeho.

„Nowy wucźeŕ, kotrehož nam wyschnoscź pošćele a kotryž ł tymi žwobodnikami ša jedyn postronk cźaha, rěka Pestalozzi. Je wobžėhel Noweho Dwora pola Birr w Aarinskim wobwodźe. Tam je khwilu schulu ša khude dźěcźi pomėł, kotreż chcyschе ša žwoje dźiwne katarłšmo wutrjebacź; ale njedźiwajcź tunich dźěłacźerjow tale kražna wėz wulpėcha njemėješche. K niczemu dobremu bo tón cźłowjek njepschihodźi. Ale wascha njemudra by taŕ we waschej frjedźišnje žyrotownju šakoźiŕ a sa-šaŕ a kuŕ wobchi žyrotow byŕ, kiž žu ł wójnu starschich a dom šhubili. Knjeżerśki rada Legrand je jemu to posticźiŕ, a wón je hnydom ł radoscźu wokaŕ: „Haj, se wucźerjom chcu być!" So chce waš je wschėmi tymi nowymi žwobodnoscźemi wołožiŕ, kotreż — dožacźakcź njemóžesche, kaŕ runje šinschach, to mózeše žebi ł tuteh nowin wubraci, kotreż wón žam wudawa. „Swišle ludowe łopjeno" rěka."

Wón wucźahny se šaka staru thětro masanu a wobschkodźenu nowinu a cźitašche:

„Wozucź, mój ludo! Wrócź žo šašo k žwojemu staroswuczenemu žiwemu skutkowanju sa wschо šobne, rjane a duschne! Budź šašo, schtož priedy běšche, a njeslhuš nicźo ł dobreho, schtož priedy měješche; wotpołoż pak, schtož tebje nakhwilnje kažeschе. Njeboj žo dla pschichoda, žwoju móz masch we žebi žamym. Pošběhł žo, ludo! Twoji nacźelniźy žu nadobni mużojo, kotiiž tebje, chcześch-li žobu dźěłacź, k wyschinam dowjedu, kajšeż hišcźe žadyn europiski lud dospił njeje. Franzowsojo žu ł tomu najtork dali; ty, ludo, masch ł tomu mozy a wutojnych wjednikow. Nětko měj teź wolu k žwojemu tyczu a tracźu! Jenoź taŕ žo wótcźina wukhowa, a taŕ wuroscźe ludej žwoboda, runoprawnoscź, šprawnoscź, dobrota a žiwjenje."

„To je tón nowy wucźeŕ pišaŕ", šaschkrěcźa krawz šłósiny a roshorjeny. „Njech lěży k cźertej je žwojej žwobodu!"

„Snajemy hižo rjanu žwobodu a runoprawnoscź!" wokasche kowaŕ. „A Franzowsow hišcźe khwali, so žu nam taŕ pěknje pomhali? Tón njech žo hlada! Tomu žo tu derje njepódźe."

„Njerodźimy tu nowu žwobodu! Stara bě nam prawa. Njetrjebamy žaneho wucźerja, a tajšeho ł žyła nic. K dźiwej jeho wucźerimy! Njech žo tu jenoź pokasa! Taŕ wołachu rosporjeni ludźo do hromady.

„Božedła, mużojo, nicźo ł namozu", napominasche Zundlpėtr. „Franzowsojo hišcźe žu blišo dosć, a kaž rěka, stupa na cźoło wascheje wyschnoscźe wěšty Heinrich Cźoka. Praja, so je jara šprawny cźłowjek, ale nihdy njeczekji, so žebi lud žam ł namozu pomha; wscho dyrbi žo ł wyschnoscźu wujednacź. Tam wěšo wuspėcha njebyschcźe mėli. Tuž hakle njespytajcźe, ale njespjeczujcźe žo teź šamnje, to mohło wam schkodźicź."

„Prawje ma!" pschihłosowachu nětkoši.

„Ale schto mamy cźinicź?" praschachu žo druhi.

„Snėwajcźe jeho, cźinicźe jemu žiwjenje cźežke, cźinicźe jemu schkodu, hdźež žo hodźi, pschihłodujcźe žo na njeho, cźinicźe pschećo runje to, cźemuž dha wón sadźěwacź, prajcźe nė, hdyž wón haj praji, a nawopak." Taŕ powucźowasche stary njeknicźomny njerosumnych ludźi, kiž napjecźe poškuchachu. „Scźe-li pschećo pěknje pschesjeni, a cźinicźe-li to jedyn kaž druhi, dha tu mudraŕ njebudźe dołho w Stanzu, a še žyrotownju tu budźe bórzy taŕ dałoko kaž še schulu na Nowodworje."

„Potajtim w Stanzu, prajischi, chce žo wulzy wucźeny knjes šabydlicź?" praschеschе žo rybaŕ.

„Ně haj, tu pola waš wschaŕ dreje to mózno było njeby. To wěšce jara wobšarujesce. Ale hdźe to budźe, to wschaŕ je teź wscho jene, we waschej blišłosći budźe. To najhóršche paŕ je: schtož nětkole še wuknje w tutym dotal žbožownym kraju, to nėhdy še płody šmėje, a potom budźe hórje hacź nětko. Tuž hladajcźe, so hnydom wuknuju skajncźe. Chcu wam jenoź hišcźe pscheradźicź, so je porjedźenja, šajrany kalwinista, a taŕ wam dušche waschich dźěcźi wěšce skały."

„Ně, to hišcźe bychmy trjebali!" šawoła kowaŕ.

„Hdy dha po prawym pschińdźe", wopraschа žo krawz.

(Skónczenje pschichodnje.)

S Minakala.

Njedźelu Sexagesima **rano w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. ½5 hodź. němska nutrnosć a spowědź w Adolfskiej šuli.**

Semrěła: Hana swud. Wackerka, wumjenjakarka we Lomiku, 85 l. 4 m. stara.

Witoru pop. w 3 hodź. w Pjowojanskej šuli serbska a w 4 hodź. němska nutrnosć a spowědź.

S Rosharjz.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. němska Boža słužba, po njej němska spowědź.

Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holzow, wjeczor ½8 hodź. towarstwo młodych hólzow.

Schtwórk 24. febr. pop. w 3 hodź. serbska biblijska nutrnosć na farje, wjeczor ½8 hodź. towarstwo žonow.

S Rjeschwaczidła.

Njedźelu Sexagesima rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 3 hodź. serbske a w 4 hodź. němske kemšenje w Sarječu, k. farař Rjenč-Lupjanski.

S Porschtz.

Njedźelu Sexagesima budźe rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba, pop. ½2 hodź. dźěćikemšenje w Boschezach, ½3 hodź. wosadne towarstwo młodych mužskich w Porschizach a ½8 hodź. wosadne towarstwo młodych holzow pola wosadneje storny, wjeczor ½8 hodź. pschednoschch se hyrčkowobrasami: „Wjeselje ljubjenstwo“, wobraz̆y ſ jeneho bratrowskeho doma smutskowneho mišnjónstwa (kupes farař Zitzmann ſ Rósbórka).

Witoru wjeczor we 8 hodź. serbska biblijska hodźina w Porschizach — w nowej schulskej ſtwi.

Sćrjedu wjeczor roswuczowanje ſa pomannistow.

S Rakez.

Njedźelu Sexagesima rano w 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje, potom serbske kemšenje ſa dźěći.

Pohowanj: 16. 2. wumjenjakarka Marja swud. Njenczowa rodź. Polleiczej ſe Stróže, 74 l. 1 m. 15 dn. 17. 2. poliz. wyschschi frazmischtr na wotp. Jan Arnoscht Horliza ſ Rakez, 68 l. 8 m. 17 dn.

S Nachwalda.

Njedźelu Sexagesima je dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje.

Se Sserpoho.

Njedźelu Sexagesima serbska spowědź a serbske Boże wothkasanje rano we 8 hodź. serbska Boža słužba dop. ½10 hodź., němska ¼12 hodź. — Sćerka ſa Swjaſk ev.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 18. maleho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4.214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,442	100 čěskosł. krónow	12,478
100 šwajc. frankow	81,95	100 franc. frankow	16,52

Berlinska bursa wosta też wčera dale sława. Kurty efektow popuschčowachu. Sćinadny bě też wobrot w dołhich liśćinach. Kurſy ſo lědma pscheměnichu.

Produktowe wiki pschi swojich dotalnych płaćiznach sowoſtachu. Pschećiwo ſamo bóle posticzuje. Rožka ſta ſo žadna być. Wčerza płaćeiche zentnać

w Bubjin:

pschenicy 12,40—13,20 hr., rožki 12 hr. hać 12,90 hr., jećmjenja nalětnjeho 10,80 hać 12,50 hr., wowſa 9—9,50 hr.,

w Berlinje:

pschenicy 13,20—13,40 hr., rožki 12,45 hr. hać 12,60 hr., jećmjenja nalětnjeho 10,75—12,15 hr., najmjeńſcheho 9,70 hr. hać 10,35 hr., wowſa 9,50—10 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa měrz: pschenicy 14,80—14,25 hr. a rožki 13,07½—12,97½ hr., wowſa 10,40 hriwnow,

ſa meju: pschenicy 14,10—14,05 hr., rožki 12,17½—12,10 hr., wowſa 10,55 hr.,

ſa juli: pschenicy 14,10 hr., rožki 12,55 hriwnow.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Seleny kał 30 pj., różičkaty 60 pj., kwětkaty 30 pj. hać 80 pj., jědźna koboda (Spinat)) 40—45 pj., wirſinkowy 15—20 pj., ćežwjeny 12—15 pj., bźły 12 pj. a zybła 10—15 pj., jabłuka 15—35 pj., włóſke worzechi 60—70 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,15 pj., jeja 15—16 pj., łany wołij 1,80 hr. twaroh 25 pj., tólerěpa 12 pj., bźły kał 12 pj., seleny 30 pj., ćežwjeny 15 pj., różičkaty 50 pj., morchej a karoty 15 pj., kólrabi 20 pj., zybła 15 pj., retchej 20 pj., ćežwjena rěpa 20 pj. a kŕěn 100 pj.

Wiki schtwórtk w Khorzjebuſu.

Butra 1.80—2 hr., jeja 12—14 pj., twaroh 30 pj. łany wołij 1,40 hr., howjaze mjaſo 90—120 pj., ćelaze 1,10—1,20 hr., ſkopjaze 1,10—1,40 pj., ſwinjaze 1,10 hać 1,40 hr., ſyra wlećzina 1,60—2 hr., ſuschjeny połck 1,30—1,60 hr., ſlup 1,70 hr., ſchćinki 1,30 hr., korpy 1.20 hr., młode hołbje 0,90—1 hr., kury 3—4 hr., thapony 3—4 hr., horník 0,70—2,50 hr., jajaj 7—9 hr., morchej 40—15 pj., jědźna koboda 50 pj., kwětkaty kał 50—60 pj. a ćežwjeny 15 pj., bźły 15 pj., zybła 15 pj., kŕmy 6 hać 7 hr., kruſchwy 15—25 pj.

Swinjaze wiki schtwórtk w Khorzjebuſu.

Na nje bźchu pschihnali 1192 proſtatow a 190 bźhalow. Te płaćachu

proſtata:

małe	12—18 hr.
ſrjenje	18—22 hr.
wulke	22—26 hr.

bźhalk:

małe	26—40 hr.
ſrjenje	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Kupjcy pyta:

Bźhalaj. Kleina w Bźlej Wodźe, Joschowa haſa 1.

Na pschedaj.

Krunwa wyſokoſuchelina w Stachowje 37. — Młoda bóſka, Nasdal w Dubrawje pola Hródka.

Byk, 6-zentnarſki, w Małym Wjelkowje 3.

Bźhalk, Gärtner w Jaſenje, Engmann w Mókrowje pola Hródka.

Trutwy bronſowe, Wjeſaf w Jenkezach 44.

Pschihlajicz pytaja:

Holzu do domu, Weiſowa w Bźlej Wodźe, Karlowa haſa čo. 11.

Wuczobnikaj moleſkiej ſa kamjenjoczſiſchcz, Luſtig a Co. w Bźlej Wodźe.

Cźeladnika, 15—17-létneho, Glaſer, kowarſki mischtr we we Wjelećinje.

Pachola (Laufjunge), Lomatzſch w Budyſchinje, Rybarſka haſa 22.

Pschehladowanje.

Krunwa wyſokoſuchelina, pschehladuje ſo jutſe ſobotu 19. febr. pop. w 3 hodź. w hoſćenzu „K ſkalzej“ w Hainizach.

Drjewowa awkzija

Sſobotu 19. 2. 1927 we Winzerez holi w Dubrawje pola Hródka dop. w 9 hodź. 50 metrow khójnoweho palneho drjewa.

Sſobotu 19. 2. 1927 w Scholeźiju holi w Lojow pola Hródka pop. w 3 hodź.: Walcźki, kulnchi, ſchcźěpy a ꝑenki. Kupzy ſeidu ſo pschi Lojowſkej hori, kilometerſki kamjeń 4,8.

Njedźelu 20. 2. pop. nječhto walczimy a ꝑenkow. Kupzy ſeidu ſo pop. w 2 hodź. pschi Lěpkarczańſkoſ-Hoſłowſkim puczu a w 4 hodź. pschi ſchójezu.

Mutwru 22. 2. dop. ½11 hodź. w hoſćenzu „K ſlónzu“ w Biſkopizach:

800 khójnowych a ſchmrjčkowych ſchtomow (11 hać 19 cm),

290 khójnowych a ſchmrjčkowych ſchtomow (20 hać 40 cm)

170 khójnowych a ſchmrjčkowych ſdoſkow (11 hać 33 cm),

44 brjózowych ſchtomow a ſdoſkow, 12—40 cm)

20 dubowych, klonowych a bukowych ſchtomow a ſdoſkow (15—61 cm),

4 mtr. ſchmrjčkowych a dubowych wužitkowych meter dołhich klumpaczkow.

Drjewo ſtluchca Biſkopczańſkej radźe a leži we ſaſtnjach 16, 20 a 21 a we wotbźělenjach 12,16—20.

Sſudnizy na pschehladowanje

W Biſkopizach jutſe ſobotu dop. w 10 hodź. na ſudnišćiwje: Bźlej, ſofa, panelowa deſka, draſchcha, ſonjazy mantl, 90 porow tykaczow, 30 porow wołnjanych nohajzow, 10 mtr. tkaninowy, 9 puntow wołny, 5 khojezowych rubow, 4 łojowe pocźěnjenja, pluſchowy ſofa.

Schtwórtk mašchinje, Hawſchik w Hródku.

W Hródku ſobotu 19. 2. 27 na Wojerowſkej dróze čo. 9 dop. w 11 hodź.: 8 kur, pišańſke blido, pišańſki ſtroj, kolo, ſofa, khańſki ſtol, 18 ſymſkich thabatow, 20 ſonjazych ſuknjow, 12 ſonjazych khabatow, 18 ſolchlow, klamańſke twory, tobak, zigary, zigarety, twańſke drjewo, klamowe wuhotowanje a kchidło;

w Radnizy dop. w 11 hodź. elektr. motor 10 PS, draſtny kamor, mjechka kawka a żeleſne kachle ſa zentralne wutwejenje;

Schloßbezirk 2, pop. w 2 hodź. mužaze wobleki, ſonjaze mantle, gumijowe mantle.

Skrowe depeše.

Berlinſke produktowe wiki djenſa dop. ¾11 hodźin: Wiki mało wuwite. Tendenza cźicha. — Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymje po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złoty hriwnje.

	17. 2	16. 2.
Pšenica	264-268	264-268
rožka	249-252	249-252
nal. jećmjeń	215-243	215-243
nas. jećmjeń	194-207	194 207
wows	190-200	190-200
kukurica	187-189	187-189
pšenič. muka	35-37,50	35-37,50
ržana muka	34-36,50	34-36,50
pš. wotruby	15,75	15,50
ržane „	15,25	15,25
raps	—	—
lane ſymje	—	—
hróch	32-34,00	33-36,00
pjeluški	21-22,00	21-22,00

	17. 2.	16. 2.
bany	20-21,50	20-21,50
woka	24-24,50	24-24,50
módre łupiny	15-15,50	15-15,50
žołte łupiny	16-17,50	16-17,50
ſeradella	25-27,00	23-26,00
raps. wosušk.	16,50	16,10
łany wosušk.	20-21,00	20-21,00
poch. molassa	—	—
běrnj. kruški	28-29,00	28-29,00
ſyno, 50 kg	2,80-2,80	2,80-3,30
ržana ſloma	1,75-2,00	1,70-2,00
pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
wowſana „	1,00-1,25	1,00-1,35
jećna „	1,00-1,20	1,00-1,30

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

17. februara.

6 wol., 6 byk., 4 kruw. a — jałoje., 677 ćelat, 30 wowcow, 339 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 75—80, 2. 68—72, 3. 61—67;

swinje: (přez 300 pt.) 68—70, 2. (200—300) 67—68, 3. (200—240) 65—66, 4. (160—200) 62—64;

ranoy: 57—62.

Nowinarſtwa w Schleſyſkej. — Sſmjertny krutſch ſa ſpěwa ſa Marju Zeiſichowu ſ Bršjowki a Měrćina Zeicha ſ Dźěwina.

Sćerowani: Heinrich Jayo w Milerału a Marija Urbankez ſ Mułkez. — Wudowz Matej Mroſka a Marija Starikoz w Trjebinje.

Semrěli: Erich Krawz, ſchewſki mischtr w Dźewinje, ſtary 27 l. 2 m. 4 dn. a Marija ſwud. Zuchołtka, rodź. Nowaez w Rownem, ſtara 82 l. 5 m. a 20 dn.

S Wóſtlinka.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sćerka.

S Wochoſ.

Njedźelu Sexagesima dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boža słužba.

Listowanjo.

A. B. w H. Sakaſacz podruſnikej njemóžeze, ſo zuſe dźěći na pěſtowanje bjerje. Je-li pak wulku haru cźinja, ſo wobſtejećku myła, napominajće podruſnika někotre raſy, ſo by ſo to wjazy njeſtało. Njepomha-li pak to nicźo, potom móżeze jeho wobſtorźicź na wuczehnjenje ſ bydlenja.

Přilopk.

* **Mittelholzer w Južnej Afriji.** Lětaŕ Mittelholzer je do južneje Afriki dolećał. W Lourenco Macques jeho Portugiſojo ſwjatoczinje powitachu, je tola „Schwizerland“, kaž Mittelholzerowe lětadło rěka, prěnje lětadło, kotrejž je w Lourenco pſchiſtajiło. Sćrjedu nowehu tydźenja dźe Mittelholzer dale lećeć. Jenož dwaj dnjej je hiſchće wot Kapſtadta ſdaleny. Jendźelczan Cobham je drje Afriku ſpěchnišcho pſcheleźał hač Mittelholzer. Cobham lećeſche pak też ſe ſportiſkim lětadłom, mjes tym, ſo ma Mittelholzer wulke lětadło, na kotrymž je laboratorij pschiprawjeny, w kotrymž ſchtwrjo techniſkich a wědomoſnje ſdźěłani pſcheſwědčerjo ſwoje ſtudźe cźinja. Lětadło němſki Dornier-Merkur na pluwakach ſ motorami Bayerſkich motorſkich dźěłačerjow je na zyłkem dołhim puczu pſches zyłu Afriku bjes kóždeje ſkódy woſtało. 14 dnjow dże njeźe wo Mittelholzeru a jeho lětadle raſ nicźo žiwjeſchcź. Tola tehdy njeźe dla njedoſtatka na benzinu dale mohł. Tak dyrbjeſche nětkle pschi Kongu cźakaſ, domiž ſebi njebźchu ſaſo benzin wobſtarali, ſchtož ſebi jara dołoke a wobrěžene puczе do móſtkeho pschiſtawa ſabaſche.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Gerhard Oskaŕ Spann w Budyſchinje, 18 lět. — Korla August Groſa, błoſniſki mischtr w Budyſchinje. — Mikławſch Schołta, wobſedźer hoſćenza a rěſarje w Schunowje, 73 l., khowanje pjatk dop. ½9 hodź. wot ſarowarſkeho domu. — Hana Bartowa rodź. Elſnerez w Spytezach, 63 lět. — Marja Łahodźina rodź. Wićaſez w Kanczach pola Semiz. — Wilhelm Barſuſchka w Nowej Luzy pola Wojerez.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Spěw. tow. „Radość“ změje **srjedu, 23. t.m,** wjeczor z dypkom 8 hodź. spěwanje. Dokelž započnamy za Budyſkeji koncert zwučować, chcyli tola wšitcy přiść. — Njedźelu, 27. t. m., wjeczor we 7 hodź. změjemy hłownu zhromadźiznu. K tutej přizamknje so zabawa w Stangec hoſćencu. Přitomnosć wšitkich sobustawow je přisłušnosć!

Dirigent a předsydstwo.

Domowina. Wospjet wozjewjamy, zo je generalna zhromadźizna Domowiny njedźelu, **20.** t. m., z dypkom 1/2 12 hodź. w Njeswačidle w Knjožim hoſćencu. — Dnjowy porjad: Rozprawy, wólby, namjety. — Wšo towarſtwa so proša, zo bychu połnu ličbu swojich połnoprawnych zaſtupjerjow wotpósłałe. — Přisp.: Kóžde Domowinje přisłušace towarſtwo ma na generalnej zhromadźizny prawo na 1—4 zastupjerjow z hłosowanskim prawom po ličbje sobustawow, za kotrež přinoſk płaći

hać do	30 sobust.	=	1 zastupjeŕ
„ „	60 „	=	2 zastupjerjej
„ „	100 „	=	3 zastupjerjo
wjacy hać	100 „	=	4 zastupjerjo

Zastupjerjow njech towarſtwo pomjenuje a jim pſomne wobkruźenje sobu da. — Wosebite přeproſenja so njeſcelu.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Přich. njedźelu wuhotuje serb. tow. „Zerja“ w 7 hodź. w Jurakec hoſćencu rjany serbski wjećor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.

Lichań. „Zerniška“ změje tón tydźeń pjatk (18. II) wječ. 1/8 h. zaso spěwanje pola Rudolfec. Prosymy, přińdźće zaso wšitcy a z dypkom! Dirigent.

Radwoſ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoſ a wokolinu“ wuhotuje přich. njedźelu pola Brylec zabawny wjećor. Wšitkich lubych Serbow, wosebje serbsku ratarſku młodźinu wutr. přeproſuje předs.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ wuhotuje přich. njedźelu, **20.** febr., swój założeński swjedźeń w Saksk. domje. Započatk wjećor 1/8 hodź. Wšitcy luźi Serbja so z tutym wutrobnje přeproša. Sobustawy płaća jenož połowcu zastupneho pjenjeza, hdyž sebi wot Stwórtka hać do njedźele připołdnja zastupnu kartku pola pokładnika Fehly wobstaraja. Předs.

Zwjazk serb. spěwanskich towarſtwow je sebi ze spočatkom tutoho lěta serbsko-słowjansku spěwnu knihownju założił. Knjez hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc je nastork k tomu dał a hnydom 25 wšelakich knihow, słowjanski spěw a hudźbu nastupacych, a wšelake serbske spěwy darił. — Prosymy naše spěwne towarſtwa a jich knjezow dirigentow, zo bychu našu knihownju z přinoškami, zbytnymi spěwami atd., podpjerali. Někotre druhe towarſtwa móhli sebi je wot nas wupožčić. — Zarjadnistwo je tuchwilu přewzał: G. Wowčerk w Smolerjec knihiśišćerni w Budyšinje.

(pschikrunaj S. wobras). Też tón warjeny dawa dobru jědź. Ale też lisco a młode wotnožki kury rady žeru. Kurjatkam howi wožebje seleny młóčk. Tola dyrbiśi jón zgle drobny roskrać, dokelž je jara wjasny (zah). Zoldze a kastanije, a byrnjež warjene byle, kurom dawać, radno njeje. Rostołczene abo rosmlete bukwizy (Buchecern) žu sa kury dobra a žytna žratwa, wožebje kurjatkam. S jahodow žu sa kury bosanki strowe a žytne. Te możesch žuschicz a hdyž je tak khowasch, so njeplěžnivoja, dołhi czaž traja.

3. wobr.: Topinamburowy kořk.

2. wobr.: Topinambur kćěje

Hdyž kury nalěto prěnje selene schěžipaja a dostawaju, łahnu jeja se cžworkami mjenje abo bóle fijakkojteje barby. W mokrych a zymnych létach žo tuta fijakkosć cžworka bóle jewi. Tajke jeja žu tohodla trawowe pomjenowali. Tutu spodźiwnosć wuložowachu žebi z toho, so kury nalěto pschenahle a pschewjele seleneho žeru. Po dołhim tradanju wscheho cžerstweho seleneho w zymskim czaju žo kury z poznym wotmachom na prěnje selene wala a tak žo pschewjele trawy a dźecžela nażeru.

6. wobr.: Topinamburowa kulka.

Tuto wobkedźbowanje wopschija woprawdźe jadrjeschko woprawdźitosće. Prěnje selene w nalěcu šawinuje fijakkosć cžworka. Tola ani dźecžel ani trawa njejstaj winikaj, ale dalko a schěroko rosschěrjenej frostlinzy njewuschneho rasn. Staj to hušaza stopa (też zyzkate jelo, kusche niže, karnawa abo wacžoschki mjenowane) te druhe jeschcželcže jelo (też pjenježk, wuzowe jelo a žołta wrjecžcžina mjenowane). Hušaza stopa rěka němszy Hirtentäschelkraut, jeschcželcže jelo Pfennigkraut. Hižo 4 dny po tom, so žu kury z tuteju dweju rostlinkow zrate, njeju jeja z fijakkojtym cžworkom. Tuta spodźiwnosć jewi so najbóle w hrubych nalěcžach. Tutej mjenowanej rostlinzy, dokelž stej truczischej, wjele prjedy wubiwatej hač nježnische dźecžele a trawy. Dokelž stej z prěnim selenym, je kury najbóle žeru.

Cžwork je druhdy tak jara fijakkoty, so to spóznajesch, hdyž pisches jeho, je psched gwězu dźerżo, hladasch. Tajke jeja nichtón radu njekupuje. Jěsć pak je khróble możesch. Wone drje trochu wótrischo sažłodźuja, ale strowiescži pak njeswadża. Cžwork je nateleń fijakkojto barbreny. Tónle sjew sawinujetaj žwrit (Schwefel) a tschěžkawa kišalina (Tanin abo Gerbsäure), w tutymaj rostlinkomaj žo namakataj. Tohodla dyrbiśi nalěto sa zwoji kuromi žo trochu rozhladować. Jeli tam, hdyž žo paju, tajki njerjad rosce, dyrbiśch jón z cžažom wotkžuz a pak jim tam pschiskać sadźewać.

4. wobr.: Ješčelče zelo. 5. wobr.: Husyča stopa.

Podla tuteje winy znajemy hišcze druhe pschicžiny. Je to wešła nakažlina. Ta je žo hižo w cžěle kokoše do tworjazeho jeja sajndlika. Tuta nakažlina (Bakterien) sawinuje złażenje jeja tak, so žo njehodźa sa cžłowjeske wuživanje trjebacz.

Prašenja a wotmołwjenja.

Kerki a schtomy pschi mjesach.

Wožebite postajenja, kak blizko žmějsch kerki a schtomy k mjesam žadźeć, nasche sakonje njesnaja. Tehodla je dowolene, je na žamu mjeju žadźeć, to rěka jeli nochcžesch, so bychu žo do živeho płota rosrosće. Pschimjesowaju žuržod njemože žebi žadacz, so na mjesy stejacy kerki a schtomy dyrbiśi wukopacz, też njemože žebi sarunanje schkody žabacz, hdyž na jeho leżomnosć khłódź mjetaja a tak žuržodej zwadza. Radno pak tola je, schtomy najbliże meter k mjesam žadźeć, pschetož § 910 wschědneho sakonja (Bürgerliches Gesetzbuch) praji, so ma mějecžel jeneje leżomnosce prawo, wschě korjenja wotrubacz a schowacz, kotrež do jeho leżomnosce pisches mjesu rostu. Też pschewiżowate hakoży žmě wotrězacz a schowacz ale jenoż potom, hdyž je wobdźerżerjej schtoma czaž postajił, so ma je wotstronicz a tón to cžinił njeje. Prawo k temu pak masch k temu hakle potom, hdyž korjenja a pschewiżowate hakoży twojej leżomnosći woprawdźe wadża. So by žo njekubosnosczow a swadow sminył, žadźej zwoje schtomy a kerki tak daloko wot mjesy, so twóji žuržod pschicžinow nima, žo hórschicz.

Oldenburkske konjarstwo.

(S wobrasom.)

Mjes naschimi cžyokokrejnymi konjemi je Oldenburkśi tón žobu najcześcźi. Tohodla je jara podobne na nasche zymnokrejne konje. Swjetscha je bruneje barby hjese wschěch wotsnamjenjenjow. Sylny je tworjeny, z wyšokej schiju. Cžěło je kubołe, schěroke a dołhe. Nohi žu žylne, byrnjež trochu krótke. Pschi bježenu kolena rjenje shibuje, schtož wožebje rjany napohlad cžini. Jako wožebneho knjeżskeho konja jeho lědma žadyn druhi pschetrjechi. Runje tak dobry je jako pomocznik na roli a w druhich ratarskich dźěłach. Póbła toho je tutón tón strowy, dobrocžiwy a swólniwy. Łohaj mózesch z nim wobkhadźecz. Hewak je měrne statne stocžo z dosć żiwjenjom. Tajkeho konja z tutymi ważnymi wožebitosczemi plahuja w południowych stronach Oldenburkleje se żiwotnymi tucznymi pastwischczemi, z jeje cžeżkej pódu. Ale žamych wožebitosczow stocžo wuplahuja w połnosczich stronach z jeje łohkimi pěskami. Plahowarjo žu też tam mjenischi konjarjo. Knjeżerstwo jich prózowanjam hódne wuja wěnuje, jich z tym pschezo bóle wutrajnischim prózowanjam pohonjujo.

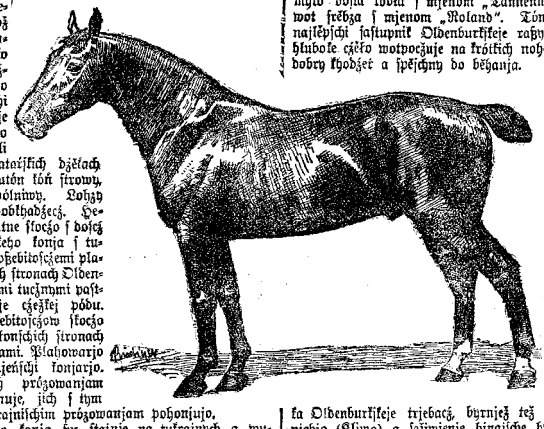

Oldenburkskeho konja žu stajnje na tukrajnych a wukrajnych wustajeżach wožebicze wusnamjenowali. W Oldenburku je wobkhodniscžo „Swjatska plahowarjowa Oldenburkskeho konja". Na pucžowanistej wustajeżu němskeho ratarskeho towarstwa bé spomnjeny swjatk 1924 w Hamburgu zwoje konje w rjanym bohatym wubjerku wustajił. Te wusnamjenjowachu žo z rjanosczu postawom a zdobnej stajnosczu formow. Swjatsej je žo poradźiło, w létdźesatki dołhim wutrajnym prózowanju rjanu jenajtosć formow dozběcz.

W pschichodnym lécze wotmětwachu zwoju wustajeżu w Stuttgarcze. Też tam žo tute konje z njepschetrjechenej jenajtosću wusnamjenichu. Loni 1926 na wustajeżu we Wrótźkawju tuta jenajtosć hišcze z wyšschim zhodźenkom wudokonjanosce wustupi. Hdyž žu jenoho konja wobdźiwak, je runje tak wjele, kaž by wschě konje po rjadu nadrobnje wobhladowak. Tak wyšoko zwoje konje wuwicz, je žo tutym njeprózninwym plahowarjam poradźiło.

Něhdyschе schěroke kopyto je žo nimale zgle poschubiło. Shibadła rasnischo wustupuja. Też srěbzu sa pschipuschczowanje běchu tak jenajke, so bé žamo rosžudnikam (Schiedsrichtern) storo njemóżno roshźklow rosesnawacz a je do teje abo tamneje rjadownje pschipokasacz. Prěnje dobyczerske myto dosta kobła z mjenom „Tannenmeise". Ta pokhadża wot srěbza z mjenom „Roland". Tón je wuwołany jako najlěpschi sastupnik Oldenburkskeje rasy. Jeho sažadzite a hłuboke cžěło wotpoczuje na krótkich nohach a tola je pschi tym dobry khodźer a spěschny do běžanja.

Do sapiśka Oldenburkskich plahowarjow žu sapisane nehdże 12000 kobłow a 130 srěbzow k pschipuschczenju. Tute a kobły wubera wožebita statna komisija. Stat wožebje rjane kobły a srěbzy a srěbzy k pschipuschczenju mytuje a plahowanje mózneje spěchuje.

S krótkimi zwołami chcemy hišcze raz rospomnjacz, do kajkeje měry je mózno konja też w druhich stronach zwonka Oldenburkskeje trjebacz, byrnjež też kraj a semja, podobnejo (Klima) a sežiwjenje hinajsche bychu hacz w Oldenburkskej. Wědźecz dyrbimy, jo swjatk plahowarjow połnoscheje Oldenburkskeje hižo na tśicezi lět wobsteji. Też tutón ma ja sadaku, staru Oldenburkśu krej dale plahowacz. — Srěbzy k pschipuschczowanju a kobły žu brali z połnozy z stronu tak mjenowanych marschow se zwojimi tucznymi pastwischczemi. W połnoschej Oldenburkskej žu kobłe pěsti, potajkim sežiwjenje tola trochu hinajsche hacz w połnoznych stronach. Naithonjenje wucžy, so w tuttych stronach p'ahowane konje žu zwoje wuwokane wožebitosće a wubjerne lastosće dale załhowake. Tutón tón swucži žo lohaz na hinajsche holpodarstwo a hinajsche sežiwjenje. W tom leži jena jeho ważnych a wurjadnych wožebitosczow a tohodla žebi jeho ratarjo a konjarjo tak wyšoko waża.

Časopis za serbskich ratarjow

Cisło 7. Budyšin, 19. februara 1927. Lětnik 34

Oldenburgske hrěbjo k pśichipuśchećenju też ke ſ połonjśichich ſtron ſu rumjenwon pśichikadneje poſtarwy. Lědma ſi lěta ſtare waža hi-o 14 zeninarjow. Wutrobno měri koło wokoło něhože 2 metraj 16 zentimetrow. Noži a kopyta ma kaž ſ jeſta wubělene. S toho wukhadża, ſo je mózno, też na lohkich pěſkach wuběrne konje plahowacź, to rěka jenož tehdom, hdyž pothadźeja wot dobreho hrěbza a kobły.

Dokelž jahe dotrawja, móžeſch je też jahe pśichipuſchćowacź. Pódla toho njeſmy na pizu wumyſlene, ſtrowe a dobroćiwe ſtoćata. Oldenburgſke plahowarjo toſumnje a pśichećelnje ſnim wobſtahdźeja, tohodla wotećahuju žebi też dobroćiwe a měrne ſtoćata. S jenym ſłowom: we Oldenburgſkej plahuja konje, kajkeż je wſchudźom pytaja a žadaja, dokelž ſo do kóždeho hoſpodarſtwa hodźa. Tajſki kóń je ſo ſa thmany wupokaſał na cźežkej ſapadniiej roli a tučnych paſtwiſchćach, kaž na lóhkich pěſkach.

Naſche domjaze konjeſtwo dźe tuthwilu pśches cźežke cźažy. Do wójny a wo cźaſ wójny naſche knježeſtwo plahowanje ſe wſchěmi ſrědkami ſpěchowaſche. Też ſ wutkraja do naſchelio kraja wjele konjow dowożuja. Potom wobkhad a wożenje ſ awtomobilemi a druhej motoriſkej mozu pśchezo bóle pśichiběra a trjebanje konjow pśchezo bóle ſamjeſuje. S tym ſu konjaze piaczśiny kleźte. Wobeńcź je mózno tute wobſtojneſce ſ tym, ſo ſo plahowarjo na to położa, plahowacź jenož najlépſchu rażu. So je to mózno, dopokaſuje nam pśchikład Oldenburgſkich plahowarjow.

Skotarſtwo.

Kajke dyrbi howjadło być, ſo by je mohł ſ wužitkom kormiś.

(S wobraſomaj.)

Je-li chześch howjadła kormiś, je trěbno, ſo ſnajeſch, kajke dyrbja we ſwojim twarje być, ſo bychu ſo lóhzy kormiłe. Dobre dojki hodźa ſo ſ rědka ſa ſpěchne wutkormjenje.

Pśichikład k ſpěchnemu kormjenju mamy w jendźelſkim *ſhorthornſkim* howjadle. Nětkhy ſ nim wjele naſche domjaze howjadła tichižowachu. Twar tutoho howjadła je hluboki. Cźeło je ſaſadźite ſchtyrirózkate. Kośeſowz ju ſ plahowanjom jara ſamjeſowali a hacź na najmuſniſche wobmjeſowali. W městо toho twari ſtoćo mjaſo mózneje do ſchérokoſće. Tučnoſcź dawa jemu hladke a polne ſormy a twar hiſchće bóle do kulowatoſće wutwori. Koża je cźenka a nežna. Wumjo je pomérnje male. Tohodla tajka krutwa ženje žana dobra dójka njeje. Zyły twar je jeniczky na to ſtoženy, ſtoćo rucze k rěſu wukormicź, ſo by dawało wjele mjaſa a tuka.

Cźerſtwy, niż pſcheczopły ani pſchesmyny powětr w hródźi ſtotej howi.

W pſcherěźku njeſmělo w hródźach cźopliſcho hacź 12—16 ſtop. Celſija abo 10—13 ſtop. Reaumura hacź. (5 ſtop. Celſija ſu tak wjele kaž 4 ſtop. Reaumura.) W konjenzach ſmě ſa dźěławe konje 14 ſtop., ſa kobły a hrěbzy pak 17 ſtop. Celſija cźopło być. W krutwańnach ſa dójny ſtot njeſmělo cźopliſcho 16 ſtop. być, we wowcźernjach njech ſu 11 ſtop., tam, hdźež ju jehnjatka pak 16 ſtop. Też ranzam 16 ſtop. cźopłoty tyja. W thlěwach ſa kormne ſwinje njetrjebała cźopłota 12 ſtop. Celſija pſchekroczyć. Bjes thermometra wſchak ſo pſchepokaſaš njemóješch, kak cźopło w hródźi je. Tón pak njeſměł na ſymnej ſcźenje wiſacź, hewak cźopłotu wopak pokaſuje. Woſtredź hródże njech wiſzy na grocźiku pſchicźiſnjenym k wjerchej. W pſchesymnej hródźi ſtót wjazy żerje. Jenož kormny ſtót tak cźopłych hródźow a thlěwow njetrjeba. Pſcheczopke hródże abo thlěwy ſtotej bóle wadźa hacź pſchesymne. Pſcheczopła hródź je cźim njeſtrowiſcha, cźim włóżniſcha a ſtuchła je. W takich hródźach cźaſto morjaze dymy knježa. Wbohi ſtót dyrbi zyliczku nóż ſanjeſchwarnjeny powětr do ſo ſrěbacź. S tym pſchihódźuje na ſwojej thmanoſći a ſwojej wunjeſlimoſći. Scźěhki taikeho ſtajneho pſchebywanja ſu, ſo ſtót pócźnje thiricź, je bóle wichelakim thorſcźam kaž hinjawje (Tuberkuloſe) podcźiſnjeny a dejwo popuſchćuje.

W Ruhrdorfje, w ſnatej plahowarni ſwini, te we naſtrucźiſchej ſymje wonkach wokoło hanjeja. Pódla woſtanu ſtrowe a ſo lohzy kormja. W Schleſwig-Holſteinſkej móża ſo wowzy w ſymje we wowcźernjach wuthowacź. To pak njeczinja. Radſcho woſtanu na paſiwje, dokelž ſo jim tam lépje lubi. W połnóznej Amerizy, je ſwojim hrubym ſymſkim podnjebjom ſrěbi nichtó na to njepomyſli, ſtót do hródźom ſebnacź. Tón, poſrěbje kormny, pod hołym njebjom pſchebywa. Pſchi tym woſtanje cźiſty a ſtrowy a ſo derje kormi. Lépje hacź hdy bychu jón jenož w hródźach kormili.

Proſaze koriko.

(S wobraſom.)

Potajnſtwo wunoſchneho a wuſpěſchneho plahowanja ſłota cźi we tom, ſo ſo jako młode derje ſeźiwja a ſa tym pizuja. Schtož ſo ſa młode ſkondźi, to poddźiſcho ženje wjazy narunacź njemóješch; pſchetoż ſtót ſa młode najlépje a najrucźiſcho roſcźe. Pſchebe wſchém dyrbiſch młodemu ſłotej pizu bohatu na wutkach podawacź a potom ſo ſa to ſtaracź, ſo kóżde ſtoćo ſwój doſahaſy podźel doſtanje. Hdyž zyzaja, dyrbiſch ſa tym hladacź, ſo ſyhlniſche proſzata ſlabſche njewotſtorkuja.

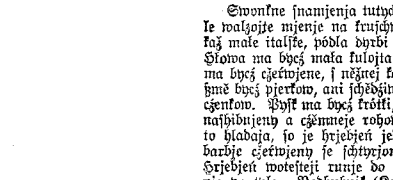

Hdyž ſu proſzata tſi njedźele ſtare, dyrbiſch je pomałku ſwuczowacź, ſo też druhu pizu pſchijimaja. Najprjedy dawaj jim mloko, tak cźopłe, kaž twoł krawy pſchiźdźe, tola dyrbiſch do njeho runje tak cźopłu wodu pſchilinkcź. Potom dawaj jim drobny jeczny a wowżny ſchrót, roſtrateu morchej a pak runkliżu a parjene a pak warjene běrny. So by kóżde proſzo jenak wjele mloka doſtawało, ſkaja je do korika, kajkeż je tu na najchimi wobrazu widźimy. Korito dyrbiſch do wobſebiteho ruma ſtajicź pódla khlěwa, we kotrymž ranza pſchebywa. Proſzata běhaja do tuteje rumnoſce pſches dźěru, pſchimérjenu wulkoſcźi proſzatoſmu. Tuto korito je ſe zinkowaneho blacha. Kóżdy żłobik ma wobhrodźenje, ſo jene to druhe wuſtorkowacź njemohło.

Kak pizujeſch pſchipuſchćene koſy.

Sa pſchipuſchćene koſy je najlépſcha piza najſprawniſcha. Pſchipuſchćene ſłoćo potrjebuje najwjazy wutkow. Dobra piza dyrbi wſchě te wutki wopſchijecź, kotrejž koſa nětkole potrjebuje. Jeli tajke njedoſtawa, cźerpi a we njej ſo wuwimaze kóſlata. Cźim ſtrowiſche je ſłoćo macźeſ, cźim ſtrowiſche a thmaniſche ſu poddźiſcho wulehnjene młodźata. Mineralne ſele ſu tajſe wutki, kotrejž ſłoćo ſa ſwoje wuwimanje potrjebuje. Tohodla pſchidawaj piczu pſchezo nětchoż mineralneje ſele. Hdyž je ſłoćo pſchipuſchćene, trjeba wjele picza.

Pjeriznarſtwo.

Naſcha domjaza mała kokoſch.

(S wobraſomaj.)

Naſcha domjaza mała kokoſch (deutſches Zwerghuhn) jena ſ najſchich najmiłodſchich pjerijnarſkich druzin. Wo cźaſ wójny ſu ju naſchi domjazy plahowarjo wuplahowali, wuplahowali ſu ju ſ daloko a ſchěroko roſchěrjenych jednotkich małych ſlěbrojto- abo ſłotojtoſchijatych kokoſchow (gold- oder ſilberhálſigen Zwerghuhn). Snaty plahowaŕ pjerijny Wilhelm Müller w Magdeburgu ma two jich plahowanje najwjetſche ſaſłužby.

Wón ſapoca je plahowacź na ſakkaże dźiwinobarbjotych (wildfarben) krajnych małych kokoſchkow, dawno we naſchim kraju ſaſtydlenych. Dźo ſ cźaſom iſzeczśileineje wójny ju nam ſapiſli ſalhowali, powźeaze wo małych kokoſchkach na krótkimaj nóźkomaj, ſ pjerjom ſyle poroſczenymaj hacź do paſorkow dele. Te tehdom hižo cźerchaſchi mjenowachu. Tuta druzina wſchak njebě wſchudźom jenaſka, ja to pak bě domorodna a ſwuczena na naſche podnjebjo (klima). Po wěſtym potſehe ſchcźiſowachu je plahowarjo ſ woſebnymi druzinami (Edelblutḥuhn.) S tutych ſchcźiſowankow ja pomérnje krótki cźaſ wukhadźachu dźeſnjenſke druzjny naſchich domjazych małych kokoſchow. Dźeſnja roſſnawamy ſcźěhowaze druzjny 1. dźiwinobarbne 2. ſłotojtoſchijate, 3. ſlěbrojtoſchijate a 4. ſomocźanocźorne.

Swonkne ſnamjenja tutych druzjn ſu: Cźeſto dyrbi bóle walzojte mjenje na kruſchwu ſapodobne być, podobnje każ małe italiſke, pódla dyrbi poſtawa raſnje wuwita być. Hłowa ma być mała kulojta a ſady ſchěroka. Mjeſwocźo ma być cźerwjene, ſ nežnej ſóźku (feinhäutig), w nim njeſmě być pjerkow, ani ſchědźiwiſnu (Schimmel), ani ſmorzcźenkow. Pyſk ma być krótki, ſylnje wuſtupowazy, ſ łohka naſhibnjeny a cźemneje rohoweje barby. Plahowarjo na to hladaja, ſo je hrjebjeń jednory, runje wotesſejazy, po barbje cźerwjeny ſe ſchtyrjomi abo ſchesjcźimi ſubcźkami. Hrjebjeń wotesſeji runje do ſady njeſłožnje, ſo potajkim niż po tyle. Podbuhnik (Kehllappen) je mały a nežny. Mjaſchzy (Ohrſcheiben) ſtej na wutrobu podobnej běłej a ſo hłonczźy hładzy pſchilěhujetej. Schtož barbu naſtupa, ſu plahowarjo ſwólniwi, wſchelake hinajkoſce dowolicź.

Zyły małki ras kokoſchki pak žebi žada, ſo je ſchija ſrěnjodołha a też nóżay ſrěnju wulkoſcź njeſchcźelcźěhnjetej. Naſhibnjena ſchija dyrbi ſ dołhimi, wuſkimi pjerjemi derje wobroſcźena być. Też thribjet ſmě jenož ſrěnjodołhi być. K ſeſadkej a k woběmaj bokomaj ſmě jenož ſ waha wotpadowacź. Schćerołe wutrobno dyrbi rjenje wuſtupowacź. Wopuſchi dyrbi dołha być. Wona njeſmě ju proſto nożyć. Khaponowa wopuſch ma doſcź ſerpojtych pjerow wopſchijecź. Swojej derje wutwitej kichidleſchzy dyrbitej khapon a kokoſch ſamkinjenej krucze k cźeſej ſtoženej nożyć. Nóżay ſtej cźeſtkej, nežnej a ſchćeromódreje barby. Na tutu barbu woſebje hladaja. Wonej ſtej bjes pjerja a ſchupiſnatej. Jejka ſu běleje ſchkorupiny.

Naſchu domjazu mału kokoſch žebi jako woſebje wužitnu jara waža. Snajerjo měnja, ſo w tutym naſtupanju ſteja na cźele wſchěch druzjn małych kokoſchow. Jejko waži ſwjetſcha pſches 40 gramow. Naſcha domjaza mała kokoſch jara derje leźnje a ſwoje kurjatka wubjernje wodźi. Wone derje wotroſtu, dokelž ju wſchě druzjny dawno na naſche podnjebjo ſwuczene. Jara radu maja ſwobodu a ſwobodne wuběhanje. Mjeſe wſchěmi małki druzjnami tute ſwobodu najbóle lubuja.

Hdyž ſo praſchamy, do kajkeho hoſpodarſtwa ſo najſépje hodza, njemóże wotmołwa hinak rěkacź, hacź do makeho a najmjeńſcheho hoſpodarſtwa. Do burſteho a toho wulkich kubkow hodźa ſo mjenje. Wot wſcheho ſpoczatka ſo plahowarjo próżowachu, twitworicź powſchitkownu druzinu ſa drobne, bóle měſchczańſke hoſpodarſtwa. Hacź dotal tutoń ſamér pokinje doſcźahnyli njeſłu. Tak piſche hižo mjenowany plahowaŕ Müller: Mjeſ druzjnami tak mjenowanych Schrébarſkich a tych drobnych ſahrodkow ſu žebi tute próżowanja plahowarjow hacź dotal malo waſili. Sſu to ſportowi plahowarjo a cźi tak mjenowanych woſebitych druzjn (Liebhaberraſſen), mějachu ſa nje wjazy roſumjenja. Tohole pomėra wunoſchk je tón, ſo jenož najwubjerniſche ſłoćatka ſa dale plahowanje wuzijwaja. Pſchi tom pak tola ſtrach hroſy, ſo ſo pſcheplahuja. Ale tomu je mózno ſobſtrowacź, hdy pſchebywanje ſłoćatka ſe wſchěch ſtron naſcheho kraja k balcplahowanju trjebamy. S tym ſadźěrwamy, ja ſo jena a ta ſama trej dale plahuje a ſ tym pſchcplahuje.

Hiſchcze naſche małe kokoſchki pſchcplahowane njejźu. Pſchebewſchem derje njejźu. Tohodla je radno, jim wſchu naſchu kedźbliwoſcź pſchiwobroćicź. Najbóle praſcheja wſchak ſo ja kokoſchemi, po naſhonjenjach poſledních lét, rjaneje a ſtatneje poſtawy, hdyž pſchi tom hiſchcze derje njejźu. Plahowarjo też druheho wulkeho ſłotu ſu ju pſchepokaſali, ſo je mózno tónle ſamér ſ wutrajnoſcze a pſchemyſlowanjom dozpicź też pola pjerijny.

Naſche domjaze małe kokoſchki budźa hakle potom do małych hoſpodarſtwow witacź, hdyž ſo powſchitkownje ſpómnjace pſchebrěje, ſo ju ſa drobne hoſpodarſtwo woprawdoze ſ wulkim wužitkom. Jejka dże ſo ſhadźa być małe, ale pſchiſrunaja je ſ wulkoſcźu kokoſchki dyrbiny je tola wulke mjenowacź. Tak też je ſ njiaſom. Mała kokoſchka ženje telko mjaſa nawdacź njemóże każ wulka. S toho wukhadźa, ſo naž wocźi mylitaj. Wužitk dowidźimy hakle je pſchirunanja.

Dawajcze naſchej pjerijnje, woſebje kurow, wjazy ſeleneho.

(S 5 wobraſami.)

Naſchim kurom dawamy hiſchcze pſchemało ſeleneho a ſ nich doſtatych płodow a ſornow. Jenož žitne ſorna a běrwy jim mjetamy. Pódla njewapomnimy, ſo ju wſchelake druhe druhim ſeleneho wuběrna ſłotna piza. Hakle ſtruchły cźaſ wójny je naž wucźił, ſo nékotre roſtlinki maja wuběrne ſejimjenſke wutki, woſebje ſa naſchu pjerijnu. Te mózenny jej we wſchelakim pſchihotowanju podawacź. Wdyž tehdom poſpyty pokinje njeſpokojowachu, mamy winu we tom pytacź, ſo njeſmědźachmy tehdom doſcź ſorna pſchidawacź. Dźenża žebi ſwědomiciſi a najhonniéji plahowarjo kopſchimu do mjehkeje pizy pſchimjéſchanu jara waża. Sſuſchene kopſchimowe kopjena dyrbiſch naparicź, ale wodu njeſmějeſch wotlecź, ale woboje k njehkej pizy pſchidawacź. Podobnje dyrbiſch naloźowacź dźeczelowe kopjenka, mlěty žuſcheny dźeczel (Lupine) a feradelu. Runje tute roſtlinki wjele mineralnych ſelow wopſchijeja. Kokoſch je ja ſwoje cźěło a pódźenje jejow najmuſniſcho trjeba. Warjaza woda, ſ kotrejž ſu žuſchene roſtlinki naparjował, roſwjaſuje wjele mineralnych ſelow. Te ſ wodu ſobu wuſilnejeſch, je-li ju pſcrjeź linjeſch. Jara dobra piza ſa pjerijnu je ppr. Tón móſjeſch też, kaž kak, na kiſału kłaſcź. K tomu dyrbiſch jón runje tak do ſudźiłkow a druhich ſudobnych ſaſteptacź.

Jara rady żeru kury poſeniſke kulli, tak mjenowane topinamburry. Na naſchim wobraju tutu roſtlinku jeſnawamy. Jejny podjeniſti płod je na naſchu běrnu podobny

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniholičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy: u: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u u

Číslo (Nr.) 42 | Budyšin — Sobota, 19. februara 1927 — Bautzen | Ličnik 86

Prawidła za knježerstwowe strony němskeho sejma.

Koalicijske strony němskeho sejma su wobsamkle, prawidła wojowjeć, kotrejž su so při wutwarjenju nětčišeho knježerstwa jako za koalicijske strony płaćaze při-jale. Protokoll wo prawidłach ma słědowaze: wopřijećeze:

Dla wujasnjenja prawidłow su frakcije, w knježerstwje sjednjećene, słědowaze dypki dojednałe:

1. Ani po prawje ludow ani po prawje statow so na płacziwosći Locarnskeho frjedźenja njedwěruje.

2. Schkitanje wustawnych němskich statnych barbow so jej, kaž je i při-stawa III spóznaš, na wikowańšku khorhoj wojerje.

3. Sańdźenosći a jejnym symbolam dyrbi so teho dla wopokazać, a tale wuhlt dyrbi so w knježerskowej wopowědźi wuprajić.

4. Wažne namjety jenotliwych knježerstwowych stron, wosebje takle na pischemnjenje wustawy, dyrbja so mać po prjedawschim dorěčenju i knježerstwowymi stronami podać.

Njepřećelnosć w němskim knježerstwje wo zakonju dźěłańskeho časa.

Jednanje wo zakonju dźěłańskeho czaża njeje we wutworku němskeho sejma hischcze k pschesjenosći dowjedło. W frjedźischczu jednanja je praschenje wo dobrowólnym dźěłańskim czażu. We naczišku němskeho knježerstwa je so sańdźenje zawjedźenje wósomdobźinskeho dźěła postajiło. Sastupjerjo němskoludowoje strony chcedźa rum dobrowólneho wujadnjenja po móžnosći rozšěrić, dla pola zentrumskeje strony wulke pschećiwjenje namakaju, kotrejž lěwe kschidło chce dobrowólny dźěłański czaż po móžnosći zamjesnowany měć. Podkomnišija je so postajiła, kotraž je so pjatk popołdnju sešła, so by pagrat, kotryž pschesahne dźěło frjedźe, formulowała. Móžno je, so budźe so sa pschesahowane dźěło rozdźěl mjes małymi, frěnimi a wulkimi dźěłarjenmi činić.

Dr. Külz njebudźe ze sakskim znutrkownym ministrom.

Demokratiska frakcija w sakskim sejmje bě so wo to prózowała, so bychu dotalneho němskeho znutrkowneho ministra dr. Külza za sakskeho znutrkowneho ministra město dr. Dehny pomjenowali. Dr. Dehne, kotryž tehorunja demokratiskej stronje pschiščiłnjeny bě, teho dla swoje sastojnstwo złožił. Napschećo wotzakanju pak so dr. Külzowej kandidaturje wulke sadźewki napschećo stajeja. Frakcija sakskeje nahódnoscejaze strony je so sapowědźiła, dr. Külzowej kandidaturje pschiłožowaćz. S tym je dr. Külzowa kandidatura wothnta.

Pischeczinjo wukasej pruskeho ministra Hirtsiefera.

W pruskim sejmje je so pjatk wo wukazu spomožerowskeho ministra Hirtsiefera pschi wulkim njemérje jednało. Po tymle wukazu so nuczene wobydlerske hospodarstwa, kaž dalako so na pischemyslowe městnoscje pozehuje, i mezy sjaji. Wjele wótzazmi pschemyslnikam su so hižo jich pischemyslowe městnoscje wupowědźile abo podružnizy jenjes je so na lichowarske waschnje powyschi. W Prusiei je teho dla mózne hibanje pscezivo Hirtsieferowemu wukazej nastało. Pschi wulkim hołku je so w pruskim sejmje nanjet demokratiskeje strony pischeczivo hłubam němskonazionalnoje a zentrumskeje strony pschijał, po kotrymz so wupowědźenśi czaż wot 1. hawrele do 30. septembra 1927 wotstorczi.

Skhowane bronje w Hamburgu namakali.

W Hamburgu je policija wobydlenje kapitana swonka Hluzny Feyera pschepytnja maschinjstu iselbu, dwe ruczne iselbje, 380 wótrych patronow, 56 tejakow, 53 worzlowych helmow, 85 patronisch toschow, polny telefon i pjeć rolami labela a wjetschi liczbu khlebowych mešchkow a tornistrow namakała. Jako nejeczela tehole wójnskeho materiala su kapitanowemu dwajeczilětneho zynta, pschekupskeho pschistojenja Waltera Feyera, jateli, kotryž organizaziji Werwolfej pschiślušnscha. Wón so sapowěduje, so wujnarej, i wotfel je nikay dostak. Jeho nan wudawa, so njeje wo nich nicjo wedźał.

Měrcski zjězd Rady Zwjazka Ludow.

Diplomatiski dopisowar Londonskeho „Daily Telegrapha“ je sojimawe nadrobnosće wo dujowym rjedze pschichodneho sjězda Rady Swjeza Ludow zhonik. Programm nicjo wo tym njewopschija, su budże so wo prascheniu internazionalneje kontrole za Porheinsku jednacz. To ma so i tym wujasnjić, so by so runje tak němske kaž franzowske knježerstwo wschelakich pschiczinow kondźi, wuczehnjenje wobsadźenskeho wójska i Porheinskeje rospominacz. Też pschewidźenje kontrolse wo bróninju je swjatskarskeje wojerskeje kontrolowazeje kommisije na Swjatu Ludow so wotstorczi. K tomu su formalnu pschiczinu w tym namakali, so so czaż schtyrjoch mježazow, kotryž su Němskej pschipósnali, hakle po měrskim sjězdze skónczi. Jenoz jenicke franzowsko-němske praschenje budże na dujowym rjedze stejecz: Wuczehnjenje franzowskeho wójska i Posaarskeje.

Pólski wikowański minister Kwiatkowski wo němsko-pólskim wikowańskim zrěčenju.

Pólski wikowański minister Kwiatkowski je wo rozrěčenju se sastupjerjom „Kuriera Poranneho“ rjekł, so jedna Pólska njeprěcheje, so by so **nětko pólska złowna wójna podležiła**, hačrunje dotalne jednotliwe złowneje wójny za Pólsku njejsu njepschihódne. Pschejo bóle so tworj, kotrejž je prjedy Němska podawała, i Franzowskeje, Belgiskeje, Danskeje, Hollandskeje, Sjednoczenych statow, Awstriskeje a Czeskosłowakskeje kupja.

Minister wošterczene němsko-pólskeho wikowańskeho frjedźenja jako politiske rosćehowanje nowjeho němskeho knježerstwa wobhladuje. Na praschenje, hacz je jedna pólske knježerstwo wotmyslilo, na taktiku němskeho knježerstwa i wosebitmi naprawami wotmolwjeć, je dr. Kwiatkowski wotmotwił, so pólske knježerstwo njedźiwajuz na to njebudże niczo se samjsnjeneho pohnjeca činjeć, schtož mohło wikowańšti wobhlad i Němskej hišcheje bóle poczeczeć. Pólska njemóże pak bjez dalschcho a jenotrosnju Němskej tamne pravne a hospodarske lěpschiny pschiwolić, kotrejž bychu so jej na podstawu pschichodneho wikowańskeho frjedźenja pschipóznałe. Hewak pak móże Pólska wěrje njepodobne wobsamknjenje němskeho knježerstwa, jednanje zyle satiacz, směrom jako kroczel wobhladacz, i kotrejž so Pólska najwjetscha schkoda njenaczini.

Albanska je swóbuiwa, i Južnoslowjanskej tónzamy swjatk kaž i Italskej sčinicz.

Nowy albanski wutrajny minister Ellas bej Vrioni, kotryž je hižo schórty krócz i wutrajnym ministrom, je sastupjerjej „Petit Parisiena“ rjekł, so je tole sastojnstwo po namołwjenju albanskeho presidenta pschijał, so pak so nadźija, so bo bórzy na swoje pósłanzke město do Parisa wrócźi. Wutrajny minister je prajił, so zebi Albanska pscheje, i Grichiskej, Italskej a Južnoslowjanskej w dobrych a pschećelskich stykach wostacz. S Južnoslowjanskej chce Albanska tón samy swjatk kaž i Italskej na sakładze nětčišich krajnych njejsow sčinicz.

Wójna w Chinje.

Rosšěrjenje dobyća Kantonskeho wójska.

Sunczuanfangowe wójsko je psched Hangczawom rosšěrjenje porazenje poczerpiło. Wono dźiwje cżekajo i Shanghaiej cżehnje, zofasze wojazy su so wojsow Hangczawskich-Shanghajskeje żelesnizy zmozowali. Wschě do Shanghaia wjedźaze dróhi su polne wojakow. Po powdanju worzitych zwědkow wschudże njewopitomna schmatanja trjeji. Kantonske pschedbydlowójsko je do Hangczawa pschicżahnyło. Wobydlerstwo je jo i wulkim zahorjenjom powitało. Městowy kommandant je kruty wukas wudał, so ma so wukrajanje zydlišchczo schkitacz. W Sunczuanfangowym hlownym kwarterje w Nankingu su po dźaczu hlowu sjubili. Sda so, so je Sunczuanfangej schcżała porabzi, zwoje zofasze wójsko sako schromadźicz, so mohł so hišcheze raz Kantonskemu wójsku napschećo stajicz.

W Shonghaiskim wukrajanskim zydlenschczu su so i powješcu wo zbiczu Sunczuanfangowego wójska zara wustrašili. Mjes chinesiskim wobydlerstwom so rozcżahuje njemér pokajuje. Teho dla su policajscy wozazy sako stajnje na alarm pschihotowani. Sakitanšti paz wokolo wukrajanskeho zydlenschcża so rucże pohlydnja.

Směrowazy sacżišcżej je na wukrajanow cżiniło, so je so schtwórtk sako wozazy jendželskich wojakow pschihujesło. Kaž pschezy wozazy i piskazymi herzami na cżole a se smahowazymi thorhojemi do zwojich kwarterow cżahnychu. Po zdźelazy amerikanskeho generalu konsula je 1300 namótskich wojakow i transportiskej parnej łódzu „Chaumont“ do Shanghaia wotjeło a so tam 24. februara wocżakuje.

*

Mjes tym, so su Sunczuanfangowi wojazy i **Hangczawa** wucżahnyli, su so někotre dźele města spalile.

Kantonske wójsko je město Ningpo, 90 mil k krótkemu ranju wot Hangczawa leżaze dobyło. Sunczuanfangowi wojazy, kotrejž su město wopuschczili, su po mórskim puczu do Shanghaia pschijeli.

Wulke dźele cżekajcego Sunczuanfangowego wójska su do Kiangtschże provinzy doschle. K zentralnemu dwórnischczu w Shanghaiu je 4000 zofazych wojakow pschicżahnyło. Pódla teho wulke cżrjódły cżekitajcow do Shanghaia pschikhadźeje.

W Shanghaiskim chinesiskim městze skoro kóždeho muzskeho Chinesa do wójska bjeru. Wjele pjatnaczelětnych hólzow je widżecz, kotrychž su do wojerskeje kazby ponuczili.

W Shanghaiu je wukrajenjo na to spitschczeja, so 21 wójnskich łódzow w pschistawje leži, a so su wukrajanske wojerske mozy hromadźe i policiju a dobrowólnikami 12 000 muzi žylne. Je-li so pśeni tydźeń mérza jendželske wójskowe transporty dojdu, smeje Jendželska hanna we Shanghaiu 20 000 muzi. Pśenje transporty franzowskich Sunczuanfangowego wójska su so do Shanghaia pschiwjesle

Po poražnju Sunczuanfangowego wójska.

Dopisowar „Chicago Tribuny“ wobjejnosće we Shanghaiu se słědowazej rospravu wopisuje: Zosanje Sunczuanfangowego wójska i Cżekiangskeje provinzy, a powěcz, so duze Sunczuanfang do Japanskeje cżehnjeł, je pschebudzenjo nastacz dało, so budże bórzy zły Jangtzowy kraj wot Tibeta hacz k Jatennu morju w ruzy Kantonskeho knježerstwa. Aumeista provinza (Cżejczoru wot Kianaju) su najlepsze po dowěrjenju hódnych powěcźacych Kantonskim pschijamnje. Wobydlerjo w Shanghaiu su so i hubjenymi powěcźemi i wojownischcza do hrosy dali. Hacz runje je marschall Sunczuanfang pschipowědźił, so **nowa fronta nětkaze 30 mil k połodnju wot Shanghaia sejtaja**, njewěrja, so budże jeho sbite wójsko móz Kantonskim pucz do Shanghaia zalehnyez. W Shanghaiu je nětkole 5000 jendželskich wojakow hromadze i dobrowólnikami.

Po rospravje „Daily Expressa“ su po rubjenje bandy do Shanghajskeho chinesiskeho města dobyte a tam rubja a ludzi kónczja. Kommunistiscy agentojo so zinje prózuja, so bychu kulow (dźělacżerjow) k sdźelej pschećiwo wukrajanam nasčehowali.

Krute wojowanje wo Hangczaw.

We Shanghaiu je 18. februara powěs: Po poslednich powěcźach z frontu so po dźaczu hischcze wo Hangczaw wojuje. Sadni dźěl sbiteho a zofazeho Sunczuanfangowego wójska hischcze wjetschi dźěl města wobsadźeny dźerzi a jón i wulkej wutrajnoscżu sakituje, so by hlowny dźěl wójska so mohł w rjedze wócżo sčahnyez. Kantonske wójsko pak je so hižo do pschedměstow dobyło a boja so, so bórzy zyle město do swojeje mozy dostanje. Po wjchim daczu je so marschall Sunczuanfang rozšěrił, w dawno wobwjerdenym Sunkiangu (60 mil k krótkemu wjczoru wot Shanghaia pschi Hangczawsko-Shanghajskej żelesnizy njepschećelej swowa napschećziwo stupicz, dokelż jeho wojazy strategiisy wažne město Kiobing pschi kschiżowanischczu Shanghajsko-Hangczawskeje żelesnizy a wulkeho kanala wupuschczeja.

Nowy direktor chinesiskich złow.

Agentura Indo-Pacifique i Tokia powě, so je japanskeho sastupjerja pschi chinesiskim złownym zarjadowanju, Kischimotu, za direktora chinesiskich złow pomjenowali. S tym je Japanz sastojnstwa smožnje, kotrejž bě Jendželczanej, Edwardej, jako najwažnischej direktora sira Aglena, dowěrjene. Tuteho bě chinesiske knježerstwo wotžadźilo. „Temps“ k tomu pschipomni: Po internazionalnych pschedpismach dyrbi so sastojnstwo direktora chinesiskich złow pschiślušnischej stata dowěrcej, kotryž je i wikowanjom we Chinje najbóle interesowany, ao to je wot wójskeho czaża Japanska, niz wjazy Jendželska.

Njepschećelnosć mjes Hindami a muhamedanami.

W Indore w jendželskej Indiskej je mjes Hindami a muhamedanami k krwawnym pukam doschło. Na Indore je so tehobla wobkhowanischi stav położił. Policija je so i kavalleriskimi patrouillemi pomałnika, kotrejž njepschestwje

wajzy po drohach jechaju. Njedźiwajzy wobschěrnych wobhladowanjow naprawow fu Hindojo a muhamedanojo w někotrych městowych dźělach do fo fraflyli. Pschi tym fu jeneho Hindu morili a někotrych ludźi franili. Zyte město je we wulkim rosdrjenju. Wjace klamy fu famknjene, dokelž fo nowych njemérow buja. Snateho hindufkeho wjednika a někotrych muhamedanskich wjednikow fu fasseli. Pschi frażenjach fu po wschnoscżinej rosprawje 10 ludźi morili a 58 cżesko franili. Woprawdże pak stej teile liczbje wjele wjufchej, dokelž muhamedanojo fwojich morzwych a franjenych fobu bjeru.

Revoluzija w Nikaragui.

Po powěsczi f Managuy, hłowneho města frjedfonamerikanskeje Nikaraguafkeje republiki, fo mjes liberalnym sbězkarskim a knjezeřstwowym wójskom njeindrje wojuje. Liberalni fu pjecza w krótkim ranju dobyli, a knjezerstwowe wójsko je f Managuy wuczahnyło a k polnozy zoslało. W straschnosczi położenja telegramm f Washingtona zwjedzi, po kotrymż fu Sjednoczene staty schęcz lěkadłam a kompagniji namórskich wojakow pschiskałe, to bychu fo je San Diega (w Kalifornisku) do Corinta w Nikaragui podałe. S Korinta do hłowneho města Managuy żelezniza wjedże.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjezdżanach, 18. februara 1927.

Prjedy hacz f wuradżowanjom sapocżachmy, wotsewi k. D. Wóhma, so je fo k. D. Setzen fa presidentu konsistorstwa wuzwolił. Wón jemu k nowemu sastojstwu zbożo pschejecże, runje tak kaj k. konsistorialny rada D. Költ3ch. Knjes D. Seetzen fo f wutrobnymi słowami podjakowa a zlubi, so chce f Bożej pomozu cżeżke sastojstwo pschewzaca; wón prosthesche wo dowerjenje konsistorija a synody.

Potom rěczesche fo w rosprawje wo wobstejnoscżach krajneje zyrkwje w letach 1923—1925. Zyrkwiny fond ma fo pozwolnicz. Wunoschi sberkow letnje pschibéra; to je swjeselaze. Hrabja f Vitzthum jako p'chedsydza fnutskowneho nizijonstwa wo druhu sberku prosthesche, dokelž ta na nalétnym dnju wjele njewunjesze. K. president D. Wóhma pschilubi, so budże fo konsistorstwo f tutej nalesnoscżu saberacz.

Najesitkim wubejzkam w zyrkwinych wokrjeschach fo dżak sa jich njezbicżne dźěło wuprajl. Farske twarzenja a pola fu husto w hubjenych wobstejnoscżach; to wa fo wotstronicz. Hdyż wosadny srědki nimaja, dyrbi krajna zyrkej pomhacz. W blizschim czasu ma fo wo wschěch farach rosprawjecz, w kajkich wobstejnoscżach twarjenja a leżownosże fu. Potom dyrbi fo njedostatkam wotpomhacz. K. D. Wóhma ma wo tajkich rosprawach swoje wobmysłenja. Jemu by lubscho bylo, hdy by fo synoda hnydom f namolwjenjom na wosadny wobroczka, so bychu fo sa farske twarjenja a leżownosże žane starosze.

Potom wuradżowasche fo wo wudawkach krajneje zyrkwje. 12 000 hr. fo nowe pschiwolkchu sa jeneho radu do konsistorstwa.

Nowe wokrjesne zyrkwine hamtry fo wot pschikohi stata we wyfokosci 152 000 hr. płacza. K. farar Nuß skorsi na to, so nowe wokrjesne hamty fararjam jara wiele, druhdy njetrjebawscheho, dźěła cżinja. Wón zhebi pschese, to mět wukasy hamtow też superintendent podpisacz. K. wyschschi zyrkwiny rada Jentsch pschese zhebi, so by zyrkwiny wokrjesny rada porjadneho sastupnika měł. Liczba hamtow měła fo na fydom powyschicz, dokelž hewak hamtskemu radże mózno niebudże, fo je jenotliwymi wosadami a wosadnymi sesnacz. Presid. D. Wóhma pschilubi, so budże fo sastupnistwo zyrkwinych wokrjesnych radow bórzy srjadowacz hodźicz.

Sa fararjow na wsach, kaj swoje dźěcżi na měschczańske schule fcelu, fo 20 000 hr. podpjery pschi'wolichu. Wudawki fu husto wulke. 65 000 hr. fo wustajl k pomozy sa fararjow na wotpoczinku, kiż chjedża zhebi nowe twarjenje natwaricz.

Pschecże je wschelakich stron, so by fo msda duchownych f krajnozyrkwineje pokladnizy płaczika, fo djenża hischcże dopjelnicz njehodża.

Mjtali bychmy, hdy by wosadam, kiż maja zhebi pjenjezy pożczicz, zyrkwina wyschnosczi k pomozy była.

Wosadny fo prosicha, so bychu fo sa fastmowake, so bychu fo mkodżenzojo podpjerali, kiż na duchownstwo studuja. Sserbskim wosadam tole pschecże wosbeże wótrje do wuschow a do wutrobow wokam.

Ssym prółtwu wo podpjeru sa fjerbske spéwarske wuprajik. Posdźiscko krótku rěcz po fkowje fdźelu. Rosprawjeeł, k. farar Scholta, moju prółtwu podpjerasche.

Wot zyrkwineho knjezerstwa fo na to kedźbline cżini, so maja fo prółtwy wo podpjery sa zyrkwine twary a pschetwary hacz do 15. měrza kożdeho lěta pola wokrjesneho zyrkwineho hamta sapodacz. Sa posdźiscko sapodate prółtwy husto zane žrědki wjazy njejsu.

K. dr. Heberich rosprawjesche wo krajnozyrkwinej pokladnizy na 1924/25. Na konzu tutoho lěta měsesche zyrkej 219 621 hr. samóżenja. Sliczbowanje fo sa prawe spójna.

W lěcze 1927 smjeże krajnozyrkwina pokladniza płaczicz: k midże fararjow 3 567 000 hr., podpjery sa khude wosadny 1 228 000 hr.

Po tym fabkrasche fo synoda se sozialnym praschenjom. K. Spranger rosprawjesche wo tym, schto je krajna zyrkej hacz dotal na sozialnym praschenju dźěkała.

Namjet sa synodalne wosjemjenje wo sozialnym praschenju pschednjeshe k. Voigt. Wone ma fo tak: Nusa němskeho luda je hobrika. Bydlenska nusa, nusa dźěkownjemérjerow, pocżinkowe hubjeństwo, wobhorżenje młodźiny wo pomoz wokasa. Wobeshje cżeżzy leżi na naschim ludu dźěkownjemérjestwu, w kotrejż se zwjednymi stawami nětżdże 12. dźěl němskeho luda cżerpi. Tale nusa nam pschiskłuschnoscże nakladuje. Wobroczimy fo na swědomje evangelskich fchescżijanow naschcho kraja. Nedajscże fo nam druhdy wobstorkowacz, ale stejmy hromadze! Nusne je nam, so jedyn druheho rosumi, wótrische sacżuże fa samokwitoscz, wjazy bratrowskeje luboscże. Synoda wocżakuje wot wosadow, so wschitke mozy sastaja k pomozy, kiż w dźěkownjemérju cżłowjeka schitaja a jeho nusy wotpomhaja, wobeshje schcże dźěła na kożde waschnje. Pschi tutej nusy naschich ludowych stawow ma kożdy kchescżijan p'chiskluschnoscz, so by fo wscheho wulkocżinjenja sdźerżak, kiż druhich sawiscz sbudżuje, so by fo sawjeshelenjow sdalowak, kiż f khutnoscżu nascheho cżasa fo njesnjeju a sacżucża schczrokich worschtow luda cżerpi sranja.

W 10 hodź. fymy sapocżeli, někto je 1/5 hodźin. Konz hischcże njeje, ale za bu, dokelž fym mucżny, jeneho knjesa wopytacz. Dokho tola wjazy tracz njemóże.

Hanczka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 19. februara.

† 1921 archidiakon Jan Emanuel Dobrucky we Wojerecach

Serbam.

Serbski ludo, njeměj strach.
Bóh je žiwy w njebjesach.
Hišče Boże słónčko swěci,
Hišče dari Bóh nam dźěći,
Hišče Boża tučalka
Bote sluby wobsowja.

Jan Hajnca.

Njedźelu, 20. februara.

* 1841 w Cślnom njezapomnity wótczinc Hendrich Jordan, pozdźišo kantor w Popojacach.

Sam wot so žedźi kożdy cłowjek za wědżenjom; ale što pomha wědomosć bjez bojosce Bożeje?

Lěpši je zawěsce poniżny ratař, kiż služi Bohu, dyžli hordy mudrowc, kiż wulěžda běh hwězdow na njebju, na sebje samoho pak zabywa.

Hdy bych wědźał wšitko, štož je na swěce, ale hdy bych njeměł luboscże, što by mi to pomhało před Bohom, kotryż budże mje sudźić z toho, štoż sym cinił?

Domaš Kempenski, Krocżenje za Khrystusom.

•

— **Wo wjedrje.** Djenża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer +6, thermometer we 0 :jo 0. Djenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy —6. Wuhladny na njestajne wjedro, slabe fun:howanje. — Schkleńza ftupa na rjane. Swjerzora bliżi fo nowa wyschina. Lodojty wětrny duja f wyschiny nad południowej Europu. Nižiny nad rańschej Europu fo wotkałuja. Tak brze snjeżkliwu synnicżku wobkhowamy. — Jutre njedźelu Sergejefina fkhadża ftónczko 7,09 hodź. a khowa fo 5,20 hodź. Měsjacżk fkhadża wjecżor 3,19 hodź. a khowa fo dop. 8,51 hodź. — **Na ich wjedra hodź. a khowa fo dop. 8,51 hodź. —

liczbna njebudźa. Jeho namjet pak wotpokłaschu a k wólbam krocžachu. Kommunistiska liczbna dosta 8 hłosy, chromadna liczbna 19 a liczbna socjaldemokratow 10 hłosow. Demokratiska sastupjerjej so na wólbje njewobdźischtaj. — Pschi wuradźowanjach wonuschowych dźelach rosprawjesche knjes Barthel (němsko-nacionalny), so maju so pschi jeschowanych dróhach twarjenja nawortnicy: 1. pschi podlěchenej Nawjeczorni dróhy a Humbolstej dróhy; 2. pschi Wetzelowej dróhy; 3. pschi Hindenburgowej dróhy (połnohy bok mjez Paulikej a Löhrjej dróhu); 4. wutwarjenje dróhi cžo. 19 wot Lubijskeje dróhi hač ke Wurlskemu puczej. Dźěła maju něhdže 317 000 hriwnow płacžić. 63 000 hriwnow wudawkow pschewolnje město, k čemuž pożczonku pschiwolnje. Tónle namjet so jenohłósnje pschija. — Dołhe wuradźowanja zadachu žebi pschirażli kležownostnemu a pschemysłowemu dawkej. Demokrat, knjes Siegel, namjetowaše pschirażk wo 100 prozentow za wobaj dawkaj a rosćažni, so ma žo tu na dawkipłacžerjow dźiwaj, runjež město wjele pjenjes trjebało. Tež měschčanjaj hosćenjarjo su žo je sapodatnym pitnom pschežiwo powyschenju pschiražka wuprajili. Pschi tutom dypku porečža hischcže knjes wyschschi měschčanosta Niedner wo finanznem połoženju nascheho města a pokaza na to, so może žo wocžakać, so směje pschihodny hospodarski plan 600 000 hriwnow njedostatka, a namjetowaše tohodla 150 prozentowpti pschiražk k njenowanymaj dawkomaj, z toho by město 79 000 hriwnow wjazy dołhodow mělo. Pschi wothłosowanju pak so namjet Siegela, so ma pschiražk jenož 100 prozentow wučinić, z 18 hłosami pschežiwo 6 hłosam pschija. Sozialdemokratoju njeprofitowachu dobu.

— **Dźensnišche tydźenske wiki w Budyschinje** mějachu rjane a ćuche, tola khětro symne wjedro. Prožatow njeběchu pschewjele na wiki pschihotowjeli. W 11 hodź. běchu nimale wschitke pschedate, wiki pak tajkim jara derje dźěchu. Sa prožo sapłaćichu 16 hacž 26 hr., sa někotre wjet dže hischcže wjazy. Butra je płacžiła wot ranja 1,10 hr., podźischo pak žebi ż wjesicha 1,05 a tež 1 hr. dźerżachu. Sa jeja žadachu žebi wot ranja hacž do 15 pj., podźischo dyrbjachu žo jenož ł 13 pj. spokojić. Na seleninowych wikach płacžeše dźenża běły kał 12 pj., cžerwjeny kał 15 pj., zbła a morchej tohorunja 15 pj. sa punt, pola kwitkateho kała pschitdże hójczka na 40 a 50 pj. Jabłuka płacžachu ż wjesicha 15 pj. sa punt, kěr che družiny ż wjesicha 15 pj., lany wolij płacžeše 1,80 hr. sa liter.

— **Budyscheske hapytki** žu wschědne dny hacž do 7 h. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nóżny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapytka ł měšczanym wotměnjenjom. W februaru je to Wettinska hapytka schi žudnišćowowym twarjenju.

— **Swětowny panorama w Budyschinje** pschi Lawskej wěži pschejedźe wopytowarjow w tydźenju wot 20. hacž 26. februara do nědbudscheje němskeje kolonije Togo w nawjeczornej Afriży. Wobsebje rjenje pschedstajeja žo městje Atakpomo, Lome, dale rěka Songa a domorodni we wschelakich rjemjeslach. Wopyt możemy jenoż poruczeć.

— **Warnujemy** psched 26 letnym pschekupzom Korlu Trimbornom ż Bonna, kiž mjenjehódne nożizowe wurěsti (sczinowe wobrasty) po njepomérnje wyschokich płacžistnach pschedawa. Wón wopytuje świetske lěpschich bohatschich ludźi, mjenuje žo cand. jur. a powěda, so žu wobrazy jeho ramjene ruczne dźěło, a so sa twuwitowane pjenjezy studuje. S hibicžiwym ponižnym wustupowanjom je so jemu dotal poradźiło, wiele wobrasow pschedacz a wot nabladnych wobsobow poruczaje pisma dostacz. Trimborn je jebak. Jeho wudawanja su tež. Wón je 1,73 m. wulki, schwižny, ma cžemnobrune włosy, wyschoke cžoło, módrej wocži, wulkej wotsteljenej twuschi, njedospołne šubu, schéroku brodu, rěcži němušu a jendźelsku rěcž. Sdźelenja wo jeho twustupjenju wuprošu žebi kriminalne wotdźelenje w Budyschinje (Telefon 2802).

— **Pschipósnawaze wopisma.** Hospodarske ministerstwo je skótyłahowarskim druzstwomaj w Großnaundorfje a Röhrsdorfje a kubleriomaj Małej Magerej we Niederšteina a Pawolej Hoyerjej w Mohornje, kotrajż staj pschi słownym wubranju bykow 1926 byki wusnamjenje płahowanskeje hódnoscze pschedwjedlej, pschipósnawanske wopisma spożcžiło.

S **Detnjeje Hórki.** Nasch rěsnišći mischtr a korčmar knjes Nowak je dźenża w nozy kruwu dorščacz dyrbjał. Ta mějesche cžełko ł 8 nohami a 3 twuschemi.

S **Hułki.** Kaž hižo pišachmy, je žo 12. 2. 27 wjeczor wokoło 9 hodźin na 141ctnej schuliskej hołzy ż Demjan pola Druzkez cžeście njetkajasnišwo stało. Wumožowarja su někto wušłědźili. Stóstnik, kiž je žo hołzy sa kriminalneho sastojnika wudawał a ju nuiował, ż kola sasłeješ, bu 17. t. m. w Kobłizach pola Hodźija wušłědźeny. Wón je tam hyblazy 40letny wyschschi dejeł Xaver Wadewitz. Polizija je jeho sajała. Wadewitz je žo tež swojeho njeskutka wusnał. Polizija jeho statnemu rěcžnišćwu p'chepoda.

S **Klétneho.** Wotebžarjo elektriskeho pruda w nasłej wokolinje žo ż jamy „Olba“ w Suborniczy jara hubjenje ł milinu sastarują. Sorjedu wjeczor elektristi prud niz njenje hacž schésć raz wuwosta a hacž do schtwórtka žaneho wjaz njemějachmy.

Se **Suborniczki.** Na pschestrěnju njes Suborniczku, Stróžu a Lemischowom nóżemy nětk muoho cžaplow (šišchreiher) wobkedźbowacz, kiž žu žo tu sajydlile. Psched létami tu jenje telko cžaplow njebě. Se tym pak fu žebi wobkedźerjow hatow wosbnjewale, dokelž jim wulku schkodu na rybach nacžinja. Pschecželjo pschirody pak žo wjeselea, so może ptakam pschilhadowacz.

S **Njeswacžidła.** Wyschnosczj je dowolika, so ma turnowanske a sportske městno we šwérjazej sahrodze žo jako nuzowe dźěło wobkedźbowacz a pschiprawicz. S rysjerskimi dźěłami je žo bižo ł poriej mozu sapocžało. Wotmyślene je, so maju w pschereštu 12 dźełonjemějerjow schtyri njedźele dołho dźełacz. Po zhotowenju směje Njeswacžidło pschikładne turnowanske a sportske městno. Dźak k'uschu tej majoratskemu knjeżstwu w Njeswacžidle sa pschewjesk nosczj, so je sa nowe městno dosća wulku pschestrěń pschepostajiło.

Našim čescenym čitarjam

w Złyčinje a Łazu

zdźělujemy, zo so w jich wsach „Serbske Nowiny“ wot 1. měrca na dalši wudaća roznošuja.

Knjez Gešik w Złyčinje a knjez Sombel we Łazu

staj dowěrnistwo na so wzałoj, wonaj pjenjezy zběrataj a skazanki přijimataj.

Nakładnistwo „Serb. Nowin“

S **Njeswacžidła.** Schtwórtk dopołdnja seidźechu žo hornje rjadownje nascheje ludoweje schule k fotografowanjej, so bychu je swojimi wucžerjemi na wulkeho pschecželca cžłowjekowego Pestalozzija spominale. Mjes dźěcžace spěwy staji knjes wucžer Groša wobschérny pschednoschk wo Pestalozzijowym žiwenju a stutkowanju, ł kotrehož da wustupowacz napominanje: „Mějcže ł cžłowjekam žamžnu luboscz jako wótcz Pestalozzi!“ Ssamžna myślička wuzórži žo je spěwa, kotrejž schulisti hłoš pod nawjedowanjom knjeża wucžerja Hilžerja pschednjeseše.

S **Noweje Wsy** pola Njeswacžidła. Kaž je łóndenu hischcže wobdome, so tudomna Barcez hornczerńca loni na jubilejnej sahrodniskej wustajeńcy w Drježdźanach wobdźěli. Měšczeł hornczerńce, knjes Reinhold Barcz, je ja wobžebite wusnamjenje cžestne wopišmo dostał.

Se **Sarečza.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora žiwjeczeske sandźenu njedźelu, 13. februara, w Měrcžinkez hoscženju we Hańklowe žiwoj prěni sałožeństi žiwjedzeń. Knjes woborny hejtman Wólti powita wschěch zhromadženych, khwaleiche dobru pschesčenosczj mjes towarschemi a wosjewi, so je wobora sandźene lěto pilnje dźełała. Po powitanju pschedstajachu žo tři dźiwadłowe kruchi, kiž pschihladowarjam hubjo žiwjece wuwabichu. Tuczi tež hrajerjam swoje pschipósnacze wopokasachu. Po dźiwadle dźakowasche žo knjes woborny hejtman Lucas še Scheschowa za posčkcženja, wopomni hischcže sałożenje dobrowólneje wobory ża Hańklow a Bacžoń. Sa założeństi žiwjedzeń wopytachu hischcže wobory ł Bóschcžiz, Buka, Schmorcžiz, Mitkez a Scheschowa. Tež jedyn hobuslaw Njeswacžidskeje wobory bě pschitomny. Sdźiwjedzeń žo derje poradźi, cžehož może žo Sarečzanska dobrowólna wohnjowa wobora wjeselecz. S wjeselej rejku žo žiwjedzeń wobsamknu.

Z **Pančic.** Pschi składnosci poslednich njedźelskich zjawnych rejź, kiž so našemu sokołskemu swjedźenju přizamknychu, pokradny jedyn mazany njedočink wopytaćcy (hrajeńcy Jaščanskeje „Bjesady“, mandźelskej hosćencarja V. z wokolnoje wšy) dobru kožanu ručnu tołsu. Jako bu wobkradujena při nukónceu reji hišće raz počesćena, wuži njekhmanik přihódny wokomik a přiswoji sebi jeje tošku, kotruž bě na blidźe wostajiła. W njej bě nješto hriwnow pjenjez.

Z **Kamjenca.** Też lětsa wuhotuje Kamjenski kasinow swoju póstnisku zabawu a to přichodnu njedźelu, 27. februara, we hosćencu „Stadt Dresden“. Započatk je na 6 hodź. postajeny. Dobreje wčey dla — wunošk je zwjeselo dźěła za sotrownju postajeny — wěnuja swjedźenjej swoje mocy knjez wyšši wučeř Striegler a knježna spěwarka Wolfec z Drježdźan, knjezaj Reim z Połčnicy a Chalupa z Kamjenca, Kamjeńske towarstwo „Cecilija“ a Kamjeńske hudźbna kapała. Zrjadowarjo swjedźenja maja dobru nadźiju, zo swjedźeński program wšitkich spokoji.

S **Wojerez.** Na dróży do Wětkeho Khołmza sta žo njeschožo ł autom. Auto, kotryż wjednik, kiž mějesche jenoż jenu ruku, wjedźeše, dyrjše sapschahaj ppłoschischtaj a pptaschtaj sahrabowacz. Połnocz pak konjow sdźerża, jedyn kóń pak poskakuje do autoweje schkleńcy a schkit pschecžiwo wětrej kopny. Se schkleńcownymi kruchami kehi wjednik auta ruku a mjeswocža rozsrěa. Wón słubi pschi tym mój nad swojim autom a sajědže ł nim do pschérowa, hdźež žo powrócži. Auto ł konjomaj ł pschérowa wuczežnehjechu, wón pak bě žo trochu wobschkodźił. Wjednik auta mózeše, jako běchu žeho sawobaleli, še swojim autom, tiž bě trochu swuporjedźane, sažo dale jěcž. —

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Najwažnische postajenja sakskeho spomožerstwa prawa.) W nakładze sjedła sakskich gmejnow je wuschol druhi wudawk knjiži wo najwažnischich postajenjach sakskeho spomožerskeho prawa. Knjižku je spisał dr. jur. Brachmann, direktor Drježdźanskeho spomožerskeho hamta. Kniha je sbérka wschěch sakonjow, kotrejž hacž dotal na polu spomožerstwa wobsteja. Tohodla je sa wschěch, kiž maju še spomožerstwom něschto cžinicz, jara wažna.

* S **Drježdźan.** (Nowy cžeskoskowakski konsul.) Sa dźeł cžitarskeho wopjetowana powołany. Generalny konsul Anton Schoupa, kotryż bižo 6½ léta dołho cžeskoskowakski stat w Drježdźanach sastupuje, wopuschcži 1. haprleje swoje sastojnistwo, dokelž je žo do cžeskoskowakskeho swonkowneho ministerstwa powołał. Na jeho městno stupi 1. haprleje ministerialny rada dr. Schebesta.

Najnowše z cyeloho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutsje njedźelu:** Symnischo, žneh je mózno. We wjeczornej Europje wocžopłuje, w žrjedźnej symnischo, w rańschej kruta zyma.

Stenotypistku Hańju Eggemannej ż Němskeje žu ż Kolmara w Elsaju wupokasali, dokelž je sa němsku autonomiju dźěłała. Wona je žo do Schwajzarskeje podała.

*

Se semjerjenjom w Južnoskowjanskej je žo sa 8 millionow dollarow schkody naczinilo. Wono je še sežuwanjom semje pod Adriatiskim morjom nastało. Boja žo, so budźe žo semjerjenje wospjetowacz, dokelž žo runowaha pod semju hischcže njeje wobnowiła.

*

Wot někotrych dnjow w połodniskej Kaliforniskej žymne wětry, žneňowe mjeseče a slimki šahodźenja. Nastała schkoda žo na někotre miljony dollarow wobliesa. 20 městow je ł dźěła abo zyle potwodźenych. Wjazy dyšli 5000 wosobow je bjes bydła. Wobkhad po želesnizy je žo w potwodźenych stronach sastajił. Pschi slimkach je 84 wosobow žiwjenje shubiło. Wjele stow farmerow psched wulkej wodu cžěła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Stajenje pod pschedporučnistwo, kiž žo 7. novembra 1925 dla wopschistwa pschecžiwo dźakłaczerjej

Korli Wilhelmej Marischej

w Budyschinje na Sieberskej haży 2 pschikasa, je žo sasło sdźěłnyło.

Hamtske žudnistwo.

Wuskerk ludowych schulow.

Pobožbjenje je wutoru 22. februara 1927 popołdnju ½6 hodźin na Kupnizy (Gewandhaus) po 2 khod. Dnjowy porjad: 1. Sdźělenja. 2. Dźěłowe rozmuczowanje. 3. Anthropologiske pschepytowanje schulskich dźěcži. **Po tym tajne pobožbjenje.**

Pschedsyzda.

Přetorhnjenje pruda

Dla nuznych wobkhodnych dźěłow dyrbimy prud do wokoliny Wulkeje Dubrawy, Psowjow, Komorowa, Noweje Wsy nad Sprewju, Zdźěrje, Delnjeje Hórki, Burka a Malseo njedźelu, 20. februara wot dop. 8 hač wokoło 3 hodź. pop. přetorhnyć.

Direkcija měšćanskeje milinarnje

Wutrobny dźak knjesej wucžerjej Wjeli

w Bukezach sa jeho njeprózniwe dźěło ł sbudźenju serbskeho naroda w Komorowje.

Knjes Wjela, dźensa tu ł wutrobny
Mu horan dźak Wam prajimy
Sa Waschе dźěło njeprózne,
Kiž ł luboscži ż nam cžinjeschcze.

Hdyž Wy ż nam do wšy pschijdżeli
Dha hnydom tajdu špotnat je,
Se serbstwom wamy wucžerja,
Kiž mačerinu rěcž lubo ma.

Seje šwércu hdy pytali
Te sabudżene wompucki.
A bórzy ł Wam je djerżało
Sdo mała serbske stodźesczko.

Tak ta nje seje so storali,
Jich serbskeju špiwacz wucžili,
A ta trótki cžas bu o tu
Najriesčiše spěwy hlucžachu.

Seje sa to so tej starali,
Sa „Sdoło“ so tu falowali,
Seje so nje dali ż rady nam
A powołali nam tu a tam.

Też prawopiš, tón serbowstwi,
Seje Wu naš šwércu wurěsti,
Hač, sa to hischcže dźensa my
Sdo dobrotawacz njemamy.

Sdo minuł je tón rjany cžas,
Dźiš tu wsali prjeci nam Waš.
Schtož naš pak nampe cžiti seje,
Nam nichtó kubicz njemóże.

Sa Wu naš wopuschczili seje,
Lo wschak naš jara rodzeje.
Hdyž pak ko hinat njedojdu,
Dha njechamy hyšć tola šit.

My chcemy žo tu prajowacz:
Sa Sserbstwo dale stutkowacz.
Hoi, hesło naschе je płodzy tu:
„Zracz derbi naschе Serbowstwo“.

Njech Bóh tón Knjez Waš johnuje
We Waschim nowym lesto njuje.
N cas wschidnje nowu wóz Wam da
Sa Lyčke serbstwo narodna.

W mjenje Komorowskeho „Sdoloka“ pěsnik Jurij Schewčik.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pón dźe łu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdże so příchodnu wutoru 1/9 hodź. w Kat. towaršowni. Přinjdże zaso wšitcy!

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ wuhotuje, da-li Bóh njedźelu, 27. mał. róžka, pola Kernicheo w Budestecach swój lětuši swójbny wječor. Započatk wječor w 7 hodź. Dźiwadło, cyle nowe, „Hród Lubin“ abo „Bóh swojich njewopušći“. Swjedźeńsku rěč zmjeje knjez farar Riota z Rakec. Po tym pyšny bal. Program wječora je jara bohaty. Zastup cyle nizki, sala budże wutejpena. Wšitcich Serbow z blizka a z daloka w bohatej lićbje přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokola! Načolnik.

Drježdźany. Měsačna zhromadźizna serb. tow. „Cornoboh“ wotmeje so dźensa sobotu (19. II.) wječor we 8 hodź. pola našeho sobustawa Zmija na Christianskej dróży 22. Wšitke sobustawy, znaći a přećeljo w Drježdźanach so wutrobnje přeprošuja. — Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předs.

Komorow pola Rakec. Jednota „Sokoł“ ma štwórtk wječor. z dypkom we 8 hodź. zwučowanje w Kaćej korčmje. Wot 9 hodź. sem su zaso studije serb. rejow. Tuči njech wšitcy zaso přińdu, kaž hewak. Na zdar! Načolnik.

Malešecy. „Sokoł“ jutře njedźelu wječor 1/8 hodź. pola Zendźio spěwanje. — Pón dźe łu zwučowanje dźěći 1/7 hodź., wot 6 hodź. pruha „Čefwjenawka“. — Wutoru zwučowanje bratrow a sotrow a też spěwanje. — Srjedu dźiwadłowu pruhu wulkich pola Lipićec. — Štwórtk dźěćaca pruha Jank a Hanka w złotym hrodźe. — Pjatk spěwanje. — Sobotu dźiwadłowa pruha za dorosčenych pola Lipićec.

Radwoř. „Serb. Nat. Dorost za Radwoř a wokolinu“ wuhotuje jutře njedźelu pola Brylec zabawny wječor. Wšitcich lubych Serbow, wosebje serbsku ratafsku młodźinu wutr. přeprošuje předs.

Sowrjecy. „Sokobik“ ma příchodny štwórtk spěwanje. — Přinjdźe zaso wšitcy!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěsyncy. — Za nawěšćiki: G. Janak w Budyšinje.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES

Kaum Thomas Schmaul

BAUTZEN

Wolmjane museliny a pisane žídy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a žídy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne **3.50**
hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty **2.50**

Serawy tunny dom — Serawy tunny dom

Dobre čehnje k sebi!

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska kulkarnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Swětowy panorama

w Budyšinje
na Lawsk. hasy. při Lawsk. wótl
pjedźelu, 20. hač do sobotu, 26. II.

Lud a kraj nchdušćich němskich kolonijow w Togo.

4500.– hř.

po na mału šlwnosć z masiwn. twarjenjemi jako 1. hypotheka

pyta.

Poskićenja pod „D 23" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

20 lćtna holca pyta słužbu jako

domjaca holca

Khonić we wud. „Serb. Nowin".

Rólneho pohenca

pyta
Rabowsky w Njechornju
pola Pomore.

Syn serbskeju staršeju, z dobrymi šulskimi wuwćdźenjemi móže jako

pjekarski wučobnik

nastupić pola
Handrija Kefka
— w Drožditju. —

Śtó posrědkuje za dobru proviziju pódla zastojnstwa

zawćśćenje přećiwe krupam

Poskićenja pod „D 24" na wud. „Serb. Nowin".

Słoma

je na předań w Klukšu čo. 46

4lětny kóń, 9 m brězow. drjewa
na předań w Kislicy č. 31

Mloda wysokosnjećelna **kruwa**
je na předań
w Bronju čislo 2.

Młoda kruwa

z 3. ćelcom je na předań
w Njeswačidle čislo 49.

Koza blizko ke kózlatam je na předań
w Brěžyncy čislo 9.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpadky po 3 pj.
lapy, bleše běłcho wina
bleše ćerwjencho wina
sektowe tśoše, wšć druhe bloše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na hrončerak. hasy 18 telefon 3427.

Wšć družiny hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožkaw Pančicach.

Inventurske wupředawanje

Hlśće hač do kóne měsca wotedawam
wšć twory 10% tuńšo
kaž: **wolmj. twory, šaty, poćehnjenja, šórcuchi, košle** a wšelake druhe barchenty

Jurij Leimer w Nowej Jasećcy

Kat. Kasino w Kamjencu

wuhotuje póstnicy — 27. febr. — w 6 hodź. w „Stadt Dresden"

póstniski swjedźeń

z koncertom, spěwom, zabawu, loteriju a rejemi — zwjeśa k lěpšemu sotrownje — a přeprošuje wšitkich z blizka a z daloka nanajpřećelnišo.

Předsydstwo J. Rjeda, farar

Lehmannec

kondiłorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnośe. — Kondiłorske pječiwa přenjeje rjadownje.

Wšźdnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Znajomstwo so pyta!

Młody knjez, kiž lubuje spěw a hudźbu, po powołanju je rjemjeslnik, přeje znajomstwo z młodej, słowjanscy smyslenej, po możnosći evang. knjeńnu. Je-li možno, wobraz připołožić. Mjelćenje wo wšěch dopisach je čestna wěc. Poskićenja pod „D 26" na wudawarnju „Serbskich Nowin".

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**
a wšě wěcy
za atćeramske fotografowanje
Fotowy dom

Rich. Hutha

(mjeńše Arne Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wotbitki wšeju wuwołanje na najkrótši.

Wulke předawanje lakowych črijow

Poskićamy Wam dźensa něšto wosebite!

Modernske črije

w dobrych kajkosćach, bohatem wubjerku po tunich płaćiznach:

12.50 14.50 16.50 17.50 18.50

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitnych wikach.

Naše 5 wukładne wokna Was přeswědča.

„Manna" zakhowa łamanje lakowych črijow.

Wotewrjenje wotnožki.

Zo bychmy našim česćenym kupcam z Budestec a wokoliny wulki puć do Ratarjec zalutowali, smy so rozsudźili, 21. febr. 1927

na dwórnišču w Budestecach

w Kunčelec składowni skład wotewrić.

Budźemy so kaž hač dotal pócować, wšitke přeća dopjelnić a prosymy woteběrańtwo, zo by nas też dale podjerało. Skład je stajnje wotewrjeny.

Žitny dom w Budyšinje, z. dr. z w. r.

w Budyšinje — Ratarjecach.

KELLING

barbl, čisći chemisey
awto-wodicki / kožane kabaty a mantle
kožane kapy / rukajcy

Samsne přijimace klamy sut:
w Budyšinje na Kóžorskej dróży 6 telef. 3838
na Přiščanskej dróży 16
w Khočebuzu na Hrodźkowskej dróży 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 23
w Běłej Wodze na Bismarckskej dróży 28

Jenož tak dołho hač skład dosaha

předawam po sćěhowacych přihódnych wumjenjenjach

wobruče:

„Ideal" 28 × 1¼ 3.25
„Najlěpše" 28×1½ 3.95
„ćerwj. 28+1½ 4.35
„ 28+1¾ 4.45

Po přeću pósćelu też na wsy, hdyž so doprědka zapłaći abo z dobrěrku z přiliśenjom wudawkow. — Wosebitosć: Kładźenje elektriskich sćěwcow do motorskich kołow.

Ernst Hanske we Łahowje

Fotografijowy Meister

atelijej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15 kóždu niedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewšedźnskich wobrazow, teš na wsach. Tel. čo. 2438.

Z našeje skały poručamy tunjo:

twarske kamjenje
skhody, płotowe stołpy
wobłuki za rowy (Einfassungen)

Křižanec skała we Wysokej pola Kubšic.

MILIJONY

nowych kałatych kuntworow wuwije so k ćwili za skót a ćłowjekow, je-li so w pincach a hródźach z časom w zymje přebywace kuntwory njewotstronja. Nětkle je přijomny čas k tomu.

Rozjasnjenje dawa

Moltkowa drogerija

Herman Schubert
w Budyšinje na Moltkowej dróży 6 / Telefon: 3746

Vogtlandske Madraske **Gardiny**
story, spinnanske tkaniny, vitraże
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11, znap. hotel „Złota Hwězda". Rěčm serbscy

Kupuju

za hotowe pjenjezy
stejace drjewo kał
khójnowe wólšowe dubowe brězowe | **wužitkne drjewo**
drjewo k mleću.
Poskićenja pod „D 25" na wud. „Serbskich Nowin".

Kožace kernikace, zajeće a wšitke druhe kože a kupujetej stajnje po najwyšich dnjowych płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy 34
Sobotu w hosćencu „Harbor Mond".

kóžki

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Přiloha k čisłu 42

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 19. februara 1927

Naša młodźina!

„Wóčko, kiž nama wuzmějšuje a sapziwa, pobłuchaj swoju macj....“ Kóždy brje ham wě, kak w pśimje dale jeji.

Sajo bliži so cząs, hdyž tyńcaju młodych cłowjekow do žiwjenja stupja, hdyž jich strašiwaze starschiśe wóčko wjazy njewidźi, a hdyž so nowy, swobodniši cząs zapoczinje; najwjazy cźuja ko bižom jako „mužoje“ a myślą beze w swojej nadutosći, so wschitkon respekt wot nich wukhadźa, haj so starschej wjazy prawa nimataj, swojeho nět „porosćeneho“ hyna snajmjeńscha napominaś a jeho na njeknicznosmjosć jeho poczinanja pokasaś. K cźemu tajke jadźerjenje dowjedźe a kajki konc móże namakaś, dźiwa se sćěhowazych rjadkach pokazaś.

Podawk sta žo nětdźe pśiched 6 létami w jenej holanskej wjsy. „Njemóžetaj pak sawěsće niczo cźiniś, hdaž jenoj moralniske predowanja dźerżeś, hyrn dha hischcze 6létny hólaj? Wotkeduž a njewótrócźu žo tak bórzy sajo“, pśihiwota Matej K. swojemu sy cźešcu jeschedźiwjenemu nanej, wuidźe se jimoj a zapraśmy durje, so wschо rjesche. „Matijo“, wokalsche nan, „kiž bě sa nim schoł; „Matijo“, wołasche macj, kotraž sy dwora do khěže pśihidźe, „mój hyno, njekhódy sy hněwom wot naju, pravo ma tola nan!“ „Wostaj mje na pokoj, macźi“, snapschecźiwi hyn tara wótrje, „mam runje hyte, hyrn se schule a nichtó mi nima nicźo wjazy prajiś.“ Matij njepožłuchajsche hiśom wjazy na macźer, wopuśtśi starschiśki dom a khwatajsche po dróze do korcźmy. Bě hižom cźmiścza, ale wón žo njewobhladny, ani junu niz w swojej sałaśkosći, wón njewédźeše, so jeho macź w durjach stejo sa gyślsoitymaj wóczkomaj śrudna sa nim hladaśe, a so jeho starcy nan śiwoje wobliczo k wokнowej schkleńcy tłóczejśe a cźiśe sdychowaschе: „Ow, Božo, pśihiwješ jeho hischcze z cząsom na prawy puć.“

Matij K. žłužeše sa „bospodarskeho pomosnika“ — burjo praja sa wotrocka — na wulkim kuble, bě dobry dźěłaćeś a teź hewak žebi knjeśtwo jeho waźeschе. Nadobo žo to pśichměni. Jedyn jeho schulśki towaršeh, kiž bě hnydom po wukhodźenju schule do wulkeho města pśichišoł a žo nětk sałao s Matijom sekła, wuhyta žebi runje Matija K., powédasche jemu wo wschelakich wězach, kiž běchu jemu dotal zuse a wo kotrychž nicźo njerozumjesche. Se wschěch jeho rěcźow pak jemu jena w pomjatku swosta: Mako dźěła, wjele pjenjes, rjane žiwjenje atd. atd.

Dotal wschak bě Matij hischcze druhdy na žwojeju starscheju požłuchał, ale wot nětka bě žo s nim stako, nětk bu hakle njesbože dospołne. S jeneje korcźmy do druheje hodźeschе, njedźelu kemschi hicź, sa to dawno wjazy khwile njeměješche. Matij poča picź a hrać a pśicheźini tak žwoju sałužbu. Skónczniže žwojemu knjeśtwu žłužbu wupowédźi, so by do wulkeho města B. schół. Wschedewschem cźuzyshe ras jako „knjes“ žiwy bycź, kaž bě jemu to jeho „pśicheźel“ wopišował. Jeho zwérnaj starschej napominaschtaj, warnowaschtaj a proscheschtaj jeho podarmo, warnowaschtaj jeho pśched falschnym pśicheźelom a pokasaschtaj žwojeho hyna na sesźěrnu, ki njemuwostanu. Tola hyn njedasche žebi radźiś, ménjeschе, stari wo dźenźnischini źwěcze a jeho smysłenju nicźo njerozumja, a wschako móże cźiniś schtoź cźe.

Dźenża bě sa žwojeho knjesa něschto pola wjeźnego wojnarja wobstaraś měŕ, kiž njedaloko jeho starscheju bydleschе. „Pśichistojnosće dla“ dyrbjeschе teź na khwilku k „starymaj“ sastupiś. Žyle rozbłuśaś žebi ź nanom hischcze nedźynscheje, pschetoš wédźeschе derje, so bě wón mały pjenjes nalutowak, a tele pjenjeźy mohł tola nětk tak nutnje trjebaś, hdyž cźuzyshe do B. Sawjednik bě jemu hižom prajił, so je lépje, hdyž hnydom něschto pjenjes bobu pśichinjeśe. Žyle podarmo napominaschtaj jeho starschej teź nětko sałao k dobremu, a skórjeschtaj na śrudobu a tyschnosć, kotruž jimaj naczini: „Pśichinjeźeśch mje hischcze do rowa“, praji nan, „teź w B. niczo jeścź nima, kiž dźěłaś nocze a njedźeła, a schtóž chze tebi to dopokazaś, je słoźnik a jebak najbórscheje druźiny.“ Ssamo horze žłyšy macźerje žyna wjazy njechuchu. Matij žo teź tón krócź rosnjemdri a žyle rozhorjeny wotenźe. Runja jako ź pokhmurjenym wobliczom starschiśki dom wopuśtśi, setka jeho dźowka wjeśnego schkoły, kotraž wédźeschе, tak žo wón pśicheźiwo žiwotnimaj starschimaj jadźerjuje, ale bě na njeho pśichezo wěźy wliw męła. „Matijo, kajki dha žy? Schto pak je bylo?“ woprascha žo wona a posasta. „Ale dźenża žym žiwotnu staremu ras wěrnosć prajił, tak bórzy mje sałao njewobłada.“ „Matijo, ty khudušchi, se hněwom žo wot žiwoteja starscheju schoł?“, woprascha so Lenka, dźowka wjeśnego schokły. „Nó a kak, žym durje sapraśmyś, so jenoj wschо tak schcźerćerśeche, njedy cźinitaj, schtoš chcźetaj, tak ruczе wjazy domoj njepśichidnu.“ „Matijo, wróć žo a dźi sałao k žiwotnemu nanej a sjednaj žo s nim a pożłuchaj na njeho,“ napominaschе holza, „móhło cźi žel bycź, hy-li pschepospódze bylo, cźiś to hižom wot mâcźeri a mi k woli!“ „Sapocznjeśch teź ty hischcze žwarmicź?“ praji rosthorjeny, dźerże do žiwoteje komory a lehny žo bórzy spaćź pokny hněwa a skobow. Ale bě spodźiwnje, dźenża njemóžeśche hnydom wuśpnyś, hacźrunjeź mějesche pśicheźo dobry spar. Hołżyne žkowa klinczachu jemu we wuschonoj: „Mohło pschepospódze byś, mohł žo hischcze kaź.“ Ležima běchu žo jeho cźuwzy trochu smérowale a wón sałao trochu wuśpnyś, dha nadobo sałao se stróżelemi wotucźi. Jemu bě, jako by žiwoteja nana wołacź hłyschał a žiwoju macź hórko płakaź. Tak daloko hacź móżeśche žebi pomyślicź, bě̌sche wot niju jenoj dobrotu dostawak a da žo nětko jenomu, s kotrymž lépschi wjeźnjenju njechachu nicźo cźiniś męcź — a to ź pokhym prawom — ź wězam sawjesćź, kiž běchu wschitko druhe, jenoź niz dobre, a ź hněwej a słobam pśicheźiwo starschimaj. Jako běchu jeho myźle kforo gyliczki nóz ćwikowale, wotucźi jemu źwědomje, hnydom rano sahe dźiwsche ź nanej a macźeri hicź a wobeju wo nadeźe prošyć.

Jako po tejle bjesparnej nozy rano sahe se žwojim sapschachom po puczu na polom po dźerżeł fédźeschе, mějesche spodźiwne sachcza we wutrobje. Ludźo, kotśi jeho setkachu, bóle hacź hewak na njeho hladachu, domiź jedyn na njeho sawoła: „Matijo, njebě dha ty doma, njewěch dha jo hischcze?“ — „Schto dyrbjał wédźeś?“ so woprascha. — „Mój Božo, njeje dha cźi to nichtó prajił, so je twój nan mortwy?“ Matijej padnychu wotcźeśi ź rukow, wón fóldeny a žo bjesmócny na wóś śwjeśe. „Pśicheź pok hodźiny je wumrěł,“ rjekny druhi.

Jako sałao ź žebi pschidźe, móżeśche jenoź źłowcźko rjeź: „Pschepospódze!“ Jeho stawy běchu kaź wolhromjene, jenoź pomałku, pomałku dowlecźe žo ke khěžy žwojeju starscheju. Khěžine durje, kiž bě wcźera ź wulkim wrjeskom sapraźnył, njeswěri žebi dóńcźa skoro wotewrićź. „Mije tak ruce wjazy njewobładaśi,“ bě wcźera ź žwojemu nanej prajił. Tole źłowo bě̌ žo pscheruczе dopjelniło, wón žwojeho nana wjazy žiweho njewuhlada. S hněwom bě žo hyn wot nana schoł, pryedy hacź bu sałao pschecźelne źłowcźko mjes nimaj rěcźane, žmjerćź mjes nju stupi. Wy-li na śiwoju macź pożłuchał, by-li Lenźynu radu wobsédźował, by jeho śiwedomje trochu lóžśe było. „Mój žywo, nan cźi niczo wjazy wumjetowaćź njebo dźe, jeho ert je womjelkhył, jeho wócźazy stej žo sawdźelićź na wěcźne“, prajeśche macź njeleźo, jako žym sastupi.

„Pschepospódze“, stonaśche Matij, „pschepospódze, śchto bych sa to dał, bych jenoź hischcze jeniczke ź wócźko se žwojim nanom porěcźeć mógł!“ Skłowo „Pschepospódze“ je jemu dotłe we twischomaj klinczało, a schtoź bě na žwojim nanje śhrěchił, žyła někto na žwojej macźeri dobre cźiniś. Nana žije, ale kaž cźeri žu nanowe źłowa w jeho wutrobje tschaju wostałe. Wón bu mjes tym porjadny muž a Bóh dawa jemu hnadu a składnosć, so móże słombjene naśmawataćź a pśichiłuschnosć bóśśa na žwojej macźeri dopjelniś.

Někotrežkuliž cźłowjeśe dźěźo by było śbo owne, by-li hischcze žwojeju starschiju mélo, by jimaj łóźde pschecze na jeju wobliczu wucźitało. Mnohy dyrbja starschiśku lubosć a schkit starschiśkeho doma parowaćź a śteja tak husto we strasche, so jich njehorne elementy bjesžwědomicźe sahubja. Je wschak žwjesćna tak, so žebi cźłowjek hałe potom knježeś wě, hdyž je jo žhubił. „Cźešej iana a macźeŕ!“ to je prězna kaźnja, kotraž ma žlubjenje, so žo cźi derje póńdże a so dołho žiwy budźeśch na semi.“

—S.—

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Nasch Sserbski Dom, nasch błyschcź, kóždy snaje a schto žo we nim khowa, wo tym rosprawju teź junu. Žyle wuńsko horjeka, śrjedźa, je tajke małe kulowate wuhladko, ź kotrehož je dźeł wokoliny pschewidźeć. Kóždy tydźeń ras cźuju žo tam horje stramoćśićź a wam powédźeć, schto wscho nasłonju, mjenujzy: schto žo we Budyšchinje stawa.

Sandźenu njedźeli dopołdnja pohlada Bóh Knjes ź wokneschka w njebjeśach na naschu Łužicu a saby, je sajo sawrećź. Sskónczło, tohorunła wcźipne, pohladny teź won, njemóżeśche žo nahladaćź a łukasche hacź do wjeczora a jeho kraśnosć namaka wotbłyschcźa na semi. Mésćerćanjźy wobydlerjo wužicku žadnu składnosć słónczneho wjedra w symje, hacźrunjeź śneh-pola a hona źłabje se běłym dejmantnym płaśkcźom krnjeśe, a nóžkowachu we wulkich śnłach ź wulkich łagow a cźmowych domow won do pschirodu, drémazej w sparje, ź waha łschenej wot połoka nałécźa. To bě radosć, hacźrunjeź khwataze auta tam a žem prišu próchа pschidachu. Ja, hydlo we śwonkownym dźelu mésta, nóžkowach do śrjedźišćeja mésta, na błowne torhoschćo a wobhladach žebi Pahnez wuśtajeńu žónśtich drastow w běłu saschiću 125 lét wobstaćźa wobthoda. Sa tajke nęschto dyrbjich teź sajim mécź a wobeśe hdyž sm ženjeny, a woprawdźe dyrbjach dopołnjaćź, so so žónśke we saschićh cźałach runje tak wschelako a drohotnje dra-

Heinrich Pestalozzi / sławny pacdagog.

12. 1. 1846—17. 2. 1827.

Wobcźežne pucze k wyšokim saméram.

(Stónczenje.)

„Dźenź hischcze. Nětkole nětdźe łódź, ź kotrejž pschijdźe, w Luzernje wotjedźe. Nětko wscho wésće. Nětko pódbu horje do Stanza. Chzu ludźom tam teź powédaćź, kajkeho žoża maja žo nadjeć. Ssym jeho kurěŕ, kajkeho ma tajki wulki knjes mécź, mna jemu pucze rubaćź a žo sa to postaraćź, so wschudźe cźopke hnežło namaka, ta dobra duscha, kotrejž wschak teź ja žo dodźakowaćź njemóžu.“

S tutymi hanjazymi źłowami wobroćźi žo sajo ke žwojemu wacźakej, kotryž jemu jedyn ź ludźi sasbéhny.

„Pijcze tola najprjedy ras ź nami, Jundlpětrje“, rjekny kowaŕ, jemu hornczk ź palenzom podawajo. Se dźiwjej radosću pchija stary njedocźink łudobjo a wuźréba žyliny napoj se słocźazym pożadom, so ani krjepki njeśby. — —

Na mosćе pśches Rewsu w Luzernje pschi jeje wuliwje do Schtyrilěžnomérskeho jězora stejeśche bižo zyku khwilu maka cźrjódka ludźi, cźakajo na łódź. Běchu to nětdźe pokšatełny muž, jara ź sróžtny młodenz, starscha žónśka a njewjschdźnje rjana młoda holza w pětnej jednorej ludowej drasce.

Schédźiwe wlokły a wótre smorśki we wobliczu starscheho muża pscheradźichu, so njeje jenoź sbožo jeho we žiwjenju pschewodźało. Na wobłoženej sepréty hladaśe na jězor mjes wyšokimi horiskami a pśches jězor na šamny brjóh. Tam bě Stanesstaad, hdyž dyrbjeśe jeho łódź dowjesćź, a sa méstackom sbéhachu Stanesta hora a daloke sněžniki w połodnju Podlěžneho kraja žwoje wjeselschi.

„Połodnišcha cźichina je žo minyła, žewjeź postawuje a kruži powjerch wody“, rjekny młodźenz ź do dala žbladowajemu. „Njócze, wótcze Pestalozzio, hewak łódź wostajiwschi naš wotjedźe.“

„Maśch prawje, Rudio“, wotmołwi Pestalozzi se žłabym pozměwknjenjom. „Tak doprédka! Chzu sajo do starych pśched wósmomnacźe létami wopuschcźenych kolibow, pospytow mojich młodostnych lét a po nich khodźićź, hnadź teź dale žahaćź. Nětkole w ſrudnych mucźeńcach dótczinu, w słórzbach a žakoscźenju njesbožownych žynow Podlěžna cźerje ródna hodźinka sa doskutkastajenje mojich cźałž žiwjenja njespuschcźenych žonow. Ssym tak sahorjeny sa nje, so bych do nałwyschschich Alpow schoł, jeli bychu mje tam pósłali; bych takrjeź bjes wohnja a bjes wody mój skutk sapocźeźaś dźiwł, jenoź so bych žmérć sapocźeźaś. Haj, khudym a žnrotam njech je moje žiwjenje pożwjeźene, ja nich cźu žo žo ź radoscźu staraćź, a njebudźe-li hinak, chzu sa nich ź hłodom tradaćź; jim słuschna moja zyła móz, jim słuschna moje žiwjenje žamo!“

„A my chzemy pomhaćź we waschim cźeźkim a sróżniwym powolanju, schtoź nasche mozy samóža, wótcze“, rjeknyschtaj młodźenz a knježna skoro kaź ź jenym hłosom.

„Sso wamaj dźakuju! Haj, haj, waju wobeju, tebje, Rudio, a tebje, Elsa, je Bóh luby Knjes se samyślom ke mni pschiwjedł, so by mi wosbetiu mitkosć wopokasał“, a jeju sa ruku wsawschi krocźeśe ź nimaj ź pschistawej, hdyž mała płachtata łódź cźakasche.

„Jó, na mnje, wótcze Pestalozzio, wschak móześe žo teź troschku špuschcźeŕ“, bjesche starscha žónśka. „Mysłu žebi, so tam w Stanzu, hdyž budźe tam cźrjódka žyrotkow hromadźe, teź na pucźu njebudu.“

„Snaju tebje Luisa; tohodla žym tebje prošyć, so by žobu cźahnyła. Trjebam dospołnje špuschcźiwych ludźi. Bjese waš wschitkich bycź njemóžu w mojim nowym dźełanišcźu, a wschitzy šmjeśmy ruzy pokne dźěła, pschetoš nowy klóschtr Mórschulkow, kotryž je mi wpschijoł pschipokałała, hischcze njeje, kaž mi prajachu, jara na bydlenje podobny, a kak lohko žo hodźi klóschtr do žyrotownje pschetworićź, to stejł we hwéjdach pśkane. Wésće pat žmérjemy dźěła a starosće doscź.“

Tak powédaju dospěchu naschi stari pschecźeljo łódź. Pokodnju bě runje wotbiło, ajko łódźnizy kótwizy žbéhnychu. S połnymi płachtami wjedźeśche žo łódź pśches skruźene žokmicźi a dospi tamny brjóh w prawym cźasu, pryedy hacź pśched wjeczorom torhaty južny wichor sajtanje.

Ow, schto sacźuwasche nadobny cźłowjek we žwojej wutrobje, jako wustupi na kraj, kiž dyrbjeśe jemu nětko ź domisnu bycź, hdyž śmédźeśche nětko to wukonjeć, schtoź jeho wołbożeśe. Ale jako rospadanki wohlada, sacźuwasche ludej naczinjene hubjeńśtwo jako bolosć jemu žamemu naczinjenu, a žobuželnosć a śrudobu jeho pschewa.

Najdala błyschcźachu žo w pożlednich pruhach žo thowazeho błónża na Rottishorje rospadanki hroda Wolfenschieß, kotryž Schwizarjo w nowolétnej nozy léta 1308 ź leicźu dobychu. Tehdy wédźeśche lud žwoju žwobodu sakitaćź! Djenża pak ź dźela njesamó ani prawu žwobodu pósnaćź! A tam lady bě měŕ w horach w pišanych barbach žo žwécźazych, tam méjeśche žwój wotpocźink na léžach a łuczinach, na módrych wodach jězora a na wócźko wabjazych rospadankach hórśtich hrodźišcźow tu a tam.

Ale rospadanki w blišłosći wjedźechu myśle pschezo sajo na wójnske njesbožo a na śrudobu we wutrobach potrjechenych ludźi. A tak śtupichu pśched wócźko luboscźiweho a ja lud žiweho cźłowjeka wschě te śrudźeńe postawy, pkakaze pśched rospadankami žwojich statokow, bjesradne a bjestroschtne wokoło błudźaze, žhube, wopuschcźene žyroty, tradaze a hinjaze.

Haj, wótcźez thudych płakaśche na tuto hubjeńśtwo, a tola horjeśche žo jemu wutroba w radosći: „Tu namakam méśtno, hdyž móžu dźěłaćź a śtutkowaćź, kaž to moja duscha trjeba.“

Schtóž jich tak widźeśche cźahnycź w jednorej, skoro khudušchej drasce, tomu žo ani njedźijeśche, kajke bohaśtwo je žobu njeśechu, kajka pokornosć, thutnosć a woporniwosć tute wutroby debjeśche Khudym cźłowjeśkim bratram pomozni a śłužobni bycź a mało kedźbu mécź dźaka a msdy: Komu dha ź žyła na myśl pschińdźe, so móże na tutym žebicźiwym źwécze ź žyła tajke nęschto bycź. —

A schtóž dźakownosćź nastupa, dyrbjachu naschi lubi puczowarjo hnydom maku pokaśu tutoho cźłowjeśkeho počźinka dostaćź, a móżachu ź toho žudźićź, kajke budźe žiwjenje mjes sanjeradźenym a sawjedźenym ludom njeśbožowneje krajiny.

Worakawe, roswólne hólcźišća wokachu na nich, a žamo dorośćeni, kiž wcźipni sa nimi hladachu, wupraśichu žwoje njeluboscźiwe pogudki wótśje bolcź, so móżachu, kaž bě to wotmyślene, je puczowarjo žtyśchcźu a žo hnéwacź.

„Mój žwécze, to tola njebudźe tón Nowodwórśki muzéŕ, kotrehož nam wjelecześczena wyschnosćź sćele,“, schtrécźeśche krawzowy cźeńśi hłós.

„Trjechi, mój pschecźelo“, rjekny Rudi, kiž hanjeśki smyśł jeho źłowom niz jenoź śpójna ź naśmka rěcźe, ale teź ź wobliczа thródołaka, a tohodla ź njemu stupi: „Macźe prawje, tutón nadobny, schwarny muž je ź wom pschischoł, so by žu wo waśche žyroty a khude dźećźi kaź nan staraś a je wuczić. Nadźijomnje waš to wjeźeli.“

ſczachu kaž dżenža. We woknach, ſwjedżenżay wobſwětlenych, ſelenje wupyſchenych a ſ kwětkami wudebjenych, pokaſowachu ſo tajke kraſnoſże ſ lětow 1802—1927, ſo wobžarowu, ſo njemóžu je tu ſwobrakować, to dyrbjeli naſche hoſpoſy ſtarne widżeć. Niedżele dołho bychu ſwojim mſandżelkim we wuſchonaſ leżake, kłonżnje by ſo tutón ſmilił a też ſajo mółchnju ſchaſt ſa nowocžaſnu tkaninu. Mjes tym bě ſo ſłónczko nahladało a ſyma ſajo tichěſtaſche, ſo ſo kruczíſcho do pjeſla ſawalich. Nóz kłapaſche ſo na hona a měſchczenjo ſdrómnuchu ſtóžby po rjanum muthodżowanju. Powhladnych póndżelu popołdnju do Sſerbſkich Nowin a dowidżach, ſo bě ſrudny cžaſ ſajo dwě žiwjeni wuhażnył a jene ſwarnował pſched ſtamowólnym ſłónczenju. Jedyn wojaſ bě ſo ſaſtrělił dla holczět a holcžka, ſtužaza w Budyſchinie, ſo ſajedojcžíła dla njeſbožowneje ludo'cže. Haj, ludo'cź: błódke, ſa druheho bźdne ſkowo, kajſe ſbožo, kajte mnſle wuſſyje. Schtó chżył ſudáćź? Bóh Knjes to ſamóže. My ſami ſmy mylni. — Wutora ſpěwa ſo w Budyſchinje w Kat. towarſchowni na Garbarſkej haży, kak ſo mi praji. Dźeſ pohladaćź. Haj woprawdże tomu tak bě. „Nadźija“ tam wukniſeſche rjane žerbſke ſpěwy; ſudnych ſo k nim a cžiſach ſo doma. Bratſje, ſotra, pſchiſłúž tež k nim, tam bě rjenje a pſchichodnu wutoru ſo tam trjechimy — zyle wěſcže. — Wo politizy ſo wiele w měſchczańſtich muzíach rěcži, tola mi bě hłownińſe ſa wuſchnju pohladaćź a do njeje kuſnoſć a ſwjeżićź, hacź nimam wopaczny 10 hr. bankowku w njej, dokelž je něchtó tajſe ſajo dżěał a ſo ſ nowinu napominaſche, ſo by ſo wuſkłodłał a thłoſtał. W mojej kaſzy wſchak nimam wulke pokładny, dokelž też moja móſcheń na chripu cžerpi, kotraž drje tu knježi, ale jenoż ſ waha ſo ſjewi. Seržedu w nozy ſpěchach w 12 hodź. na wulki móſt, wjedżazy na Drježdżańſku dróhu, ſo bych pſchi pſchiſiewjenej ſwjalocžnoſći p'chitomny był, a ſchto ſo tam ſta: tam dżelachu tydżeń do pokoſay! To je wěrno, a ſchróž to njewěri, njech tam pſchichodnu ſrjedu ſam dźe. — Schtwórtk kročzach dele k ſaſtwu, na Wetzelſtu dróhu nimo katolſk. ſeminara, w kotrehoż wobſchérnym a ſe ſchtomami a płotom wobrubjenym dworje ſtudowazy bu ſ topachu. Pod ſeminarom wupina ſo kolonija małych ſahradkow, nětko drje ſymſłł, w nałěcžu a lěcžu kraſnu wubku'lazy napohlad poſkićazy. Sahradkam pſchiſłamku ſo rjane pſcheczelne thežki, nowa dróha ſo twari, ſ dżela je hotowa a ſ dżela je wokrjedż njeje błubka hrjebja, w kotrejž leża ſapołożene wodowodowe roły. Wulki ſpěhaſ ſeji na tónzu dróhi, ſ kotrehoż pomozu puſchczeja ſo roły do hrjebje. Dróhu, pożpranu ſ módrobełymi kamuſchkami, wobrubjeju rjane pſcheczelne thežki a ſ wotewrjenym woknom widżiu ſautſka rjane cžiſte wobſchérne rumnoſće. To je do praktiſki pſchewjedżena muſzlicka ſakoſerjow ſjednoczeńſtwa, twarjazych rjany pſchebnik ſwojim hobuſtawam. To je idealne, kraſne dżełło a njech ſohnowanje žneje, kotrehoż ſo wuſkywa.

Dżenża ſchtwórtk ſwjeczi ſo we w'dżěch ſchulach wopomnjeczе ſławneho paedagoga Peſtalozzia. Wón pſchiniſeſe ſłónzo do wutrobow ſchulerjow, bu hidżeny, měſeſche wojowazi a dżenża po jeho ſmjerczi niežu jeho ſkutki ſtote płody. Njebudźimy też my ſalaſoło cžaſa, ale ſkładżerjo cžaſa, wuſkyjmy ſboże, ſo bychmy ſnjeli ſboże. 17. februara 1827 je Peſtalozzi ſemrěł a po 100 létach hiſcheże ſnježemy płody jeho ſkutkownoſće, cžerpaju wobžerjo dżěći ſ njeſaprahnitheho kuzoła jeho wědy. — Boże ſłónczko ſměje ſo dżeń woh dżeń ſ njebjeſkeho wuhładka na naſ a haczrunjeż ſptaczku wětrez hołzy wokoło ſawrjeczi, njeſmu dobuſt — ſłónczko je dobrało a niech tuſi pſchewodża też pſchichodnu njedżelu

Hdyž so Handrij rozlněwa.

(Wobras ſe iwžu.)

„Khóts měch a kuczwo! Jona, nětko pak mi ſłónczнje pſchestań! To tola ſkoro žane waſchnje wjazy njeje. Khóts cert a hela, njedaj ſo mi roshněwaćź, potom mójeſch nětchto naſhonicź. Plampawu maſch ſa dżeſaczoch a dże cži kaž iwerzańta muttlicžka. Kajſeho ſunyſła tute kłamanje hiſchcże ma. Wot je pſchedaty a hotowy je laz. Schtoż je pſchedate, je pſchedate a njejodżi ſo wjazy wrócžeź. Cžehodła njeſłyſ pryedy twoju wulku hubu nałożowała a ſ rěſnikom ſo kuſzała a ſwała. Sſy tam tola žyły cžaſ pſchi namaj ſtała a ławki pſchedawała. Cžehodła njeſłyſ ſ nim jednała. Dha běch jemu tola prajita, kaſ abo hinaſ. Mózeſche zyle jednoże rjeż: Mu'o, pój prjeczź, ſa tu płacžiſmu woſtanje wot w hrózbi. Ale nź, to dżeſch wokoło rózka prjeczź a muſo, ty ſo ſtaraj. Cžiſi, kaž bej mųſłiſch. Nabywaricź cže tola budże. Twoje hſankowje hižo ſnaju. Njebych-li wola pſchedał, Bóh wź, ſchto by ni potom nawdſchała. Dokelž jenże naſch jednoh tebi nicžo prawje njeczini. Sſamo jandżeł ſ njebjeſch to njeby dokonjał. Myſłu, hdyž ſmy to dóſtali, dha njech je dobre. A njebych-li tak knuty woſtał kaž kamjeń, kocże ſmorże bychmy telko dóſtali. Ale pola tebje to wſcho nicžo njeje a nicžo njepſacži. By-li ty wěz cžiniła, dha by wſcho prawje a ſwjate było. A byrnjej poſita hriwnow ménje dał, ſchto by to dale iwo to było. Ty mój ſtoty jandżełko, tebje hižo ſnaju. Wſchitzy ſuſpodża ſo dżiwaju, kaſu wulka hubu maſch naſtajnje pſchecziwo twojemu mużej. Ani ſłowczka njeiwoſtanjeſch jenu winojta. Je to waſchnje jeneje ſónſkeje? A hacž maſch prawje abo niz, ſkótka, ty wſcho łepje wěſch a roſumiſch. Jeno ſo ſo cži huba cžumya. Njemyſłi jenoż ſej, ſo rěſnik njeby wědźał kaſ dałeko może ſ płacžiſmu hicź. Wjazy hacž mó'e dacź, tola njeda. Dha by ſaſo ſwoje pucze ſchoł. Schto by potom było? — Haj! Niczo! Potom by wſpjet na mni „ratowała“. Khóts cžert tola, ſym ja jeno na ſwěcże, ſo by cži klupikołtu wopizu hrał? Wěſch, żona, ja ſo jómu ſatraſchnje roshněwam. Ale, Bożo pomhaj tebi, hdyž ſo mi ras ſodź pukuje. Sotowy ſyeſtaſ je, dyrbjał ſo jako muż naſtajnje kaž ſchulſki hółz wobſtladowaćź. Woprawdże, nasch jedyn ſo dźeſe a próżuje, njepſchecžiwi ſſamaneho kroſchika a ſwudowadże hoſpodarſtwu, ſchtoż je jeno możno. Hladam wſchędnje do hoſpodarſkeho dżěła Nowin, rěcžu w tom a tamnem ſe ſuſodami, pryedy hacž ſchto pſchedam, kaſ płacžiſmy ſo maja, ſchto je tón abo tamny ſa zentnaſ dóſtał. Pſchekładuju ſej tu a tam, hacž mohło tak abo hinaſ lépje był. A potom ſo mi porokuje, kaž bych nékajſi kuntka był. Kaž bych ſwój rozum pſchedał a ſa to ſo mi ſłowy a pluwow do nopa natyka'o. Nunje tak grawaczińe waſchnje! Ja ſym ſamołtwity redaktor a mam ſa wſcho ſtaeź. Jenoż ſo mnu ſo jedna. Hdyž je wot pſchedaty, je wótża hotowa a ja unje wotbyta. A by-li druheho też pſchedał, dha njeby napſcheczo tomu niczo cžiniła mohła. Staram dha ſo ja wo twoje wójzy? Kaſ ty butzu, jeja, huſy, kurcy a kaczki pſchedawaſch? Nó —potajźim. Schtoha potom dżeſch? Wot dżenżniſcheho budu bóſe rostawa. Cžakaj jenoż, ty

wſchěch pſchedhładow ſerbſkich kowaſtwow a wuſwolenych ſ luda na hłowne pohrebjenje Domowiny do Njeſwaczidła. Njech ſaje pruhi jaſnoſće do wutrobow a njech ſahori ſwérnych ſynow ſerbſkeje ſemje hiſchcże bóle ſa ſwój ród; njech pkomjent w jich duſchi ſwjaty woheń luboſće ſa narod. Njech ju bratr k bratrej we ſkutku k powſchitkownemu ſbožu ſerbſkeho luda! —ć.

„Ej nó, to wjeſele wſchak hiſchcże ſnjeſemy“, hanjeſche krawa. „Ja wſchak tu wjele prajicź nimam, ale po mojim ménjenju by wuczeſ rjedźiſchi był, hdy by doma woſtał; pſchetoż tu bęši ludżo njebudu prózu dawaćź, jemu žiwjenje kraſne ſcžiniczź.“

„Ale ſchto dha dyrbja wbohe ſyroty a ſkude dźeći ſapoczeć, kotreż nětko po njeſbožownej wójnje ſ cžrjódami po waſſich dołach wokoło kludża?“ praſcheſche ſo Rudi, kotryż ſo prózowaſche, ſwój hněw potajicź.

„To wſchak wſchewoſtajcże Bożej woli, Bóh je wótż tkudach a ſyrotow, a tón ſo wo tkudnych a wo wbohe ſyroty wěſcże lépje poſtara, hacž taſi porjedżeny a kalviniſta, kotryż je hiſchcże wo duſchu a ſbóžnoſć ſjeba.“ Tak wołaſche Krawa dale a wótriſcho.

„My njerodźimy ſaneho zuſeho wucžerja!“ wołaſche kowaź. „Njetrjebamy ſaneho! Njech ma ſo ſ próchа!“

„Cžiſcże jeho do wody! Do ſčora ſ nim, ſo jeho nowotariku horliwoſcź troſchku poſtudźimy!“ To běchu ſłowa rybaka.

Pſchejo wjazy ludźi pſchiſtupi, było-li trjeba, na pomoz. a wuſtup hrożeſche ſo pohórſchicź. Napohlad ludźi njebě dowěru ſbudżazu. Wſchón prak bě ſo ſhromadźił, ſamo dymku kurjaze ſónſe. Wſcho wołaſche do hromady, ſwarjeſche na pſchipóſtaneho wucžerja a cžiſcheſche ſo pſchejo bliže.

„Schtóż ſtebi ſwéri, ſo mojeho knjeſa dótinuc, tón ſo mej hladaj!“ hrożeſche Rudi, kotryż wſchak ſo też mózneho kowarja bojeć njetrjebaſche a jeho ſyſlna poſtawa kaž też dubowy kij w krutej ruzy radżeſche mnohim k měrej.

„Niczo ſ namozu, mój ſyno!“ proſheſche Peſtalozzi, a połoži ſwoju ruku na ruku młodżenza. „S najlépſchim wotpohladom, ludźo, pſchindu k wam. Njebudu wam wobcžežny, ale chżu wam pomhaćź, ſchtoż jenoż ſamóžu. Njepſacži-li pak wam to niczo, dha tola wopomnicže, ſo hym pobłany wot wyſchnoſće, kotraż wam njeby pſchepuſchczíła, byſchcże-li mi nékajſu łſchiwbu ſcžiniłi.“

„Pobłacże, nětko hižo hroſy!“ wołachu mnohy. Porazeże jeho toho zuſeho throbolaka.“

„Niczo ſ namozu! Bożeſła niczo ſ namozu!“ wołaſche krawa. „Njewécże ſchto je wam Zundlpětr radźił? Chżecże ſo thłoſtaćź dacź wot wyſchnoſće, hdyž ſo jej ſ namozu ſtajimy? Chżemy-li namózneho wucžerja wotbyćź, dyrbimy cžiniczź, kaž je nam Zundlpětr radźił. Tak pak też to pónđże. Woſtajcże jich, njech lésu, hdżeż chżedża!“

To pomhaſche. S wołanjom, wuſmčchowanjom a hanjenjom roshěża ſo njeroſumna zwólba, jenoż njeſraży prak hiſchcże cžehnjeſche hacž ſ puczej do Stanza harujo ſa naſchimi pſcheczelemi; potom ſo ſawróćźi a puczowanjo méjachu ſwój měr.

„To bě woprawdże hroſne powitanje“, ſdychny Peſtalozzi.

„Bożo w njebjeſach! Sſu dha to cžłowjekoja?“ kamaſche cžeta Luiſa ruzy. „To mohło ſo cžłowjekej ſtyſłacź, hdyż na to ſpomina, ſa dyrbi mjes taſtim prakom žiwy bycź!“

„Je wbohi ſawjedżeny, naſcheżuwany łud. Myſła ſebi, ſo běchu pryedy ſwobodni, a mėnja, nowe kujeſtwo jim jich prawa bjerje a njelubje wėzy nanuczuje. Njepóſnaja cžłowjeſtu doſtojnoſć a prawu ſwobodu. Jich throbloſć pak ſo mi lubi. Da-li Bóh, poſdźiſcho ſa dobre też tak krucże wuſtupuja!“

„Wy macże pchejo nadźiju a pſchejo dobre ſłowo też ſa hroſny łud. Ja hiſchcże ſ zuſym cžełom tſchepotam, wſchě ſtawy mi hraja, tak kym ſo nabołaſa. Schto bychmy ſebi mała cžrjódka chżyli, byhu-li ſo do naſ dali?“ Elſa ſo wuprajiwſchi kaž ſe ſymu wotlétowoſcže.

„To móhli“, rjekny Rudi łuboſcžiwje pohladajo ta rjane ſchwižne hołcžo, „ſo mje hladaćź! Běda tomu, kotryż by ſyntak jenemu wot naſ tſchihwbu cžiniċź. Wón by ſhonił, ſchtoż jemu lube było nſeby.“ —

Hižo padachu ſmėrkł, jako puczowarjo do Stanza dojpěchu. Nichtó jich njepóſna. Bórzy namakachu ſaru, na kotruż bě jich wyſchnoſcź pokaſała. Doſtojny ſarat Bütinger jich jmjeſeleny pſchija, a hiſchcże ſamſmy wjeczor dowjeđże jich do noweho bydła, kaž bě jemu to porucżene.

Místo thětro wulkeho, ale hiſchcże njewutwarjeneho kłoſchtra, w kotrymż dyrbjeſche Peſtalozzi bydlicź a wuſtaw ſa khude dźeći ſartadowacź, łakaſche w cžemnym kucże Zundlpětr. Jeho wocži ſo ſ dżiwjej njemdrzoſcju ſabtyſchczeſchtej, jako troſchku łtkilenu poſtawu Peſtalozzia nadała wohlada. Jako pak młodu holzu po boku cžety Luiju ſpóſna, ſmjeſcži a ſmili ſo wutas njelubeho wobliczа.

„Elſa“, ſdychny, a hladaſche ſa njej, doniż ſo jemu ſ wocžow njeſchubi. Potom pak ſo ſaſo łtrucźi a bě ſaſo, ſchtoż chżyſche bycź, njeſjednanliwy njepſcheczeł Nowodwórſkeho nowotarja, pſched ludźimi Zundlpětr, ſ prawym tu nikomu ſnatym mjenom pak Kruži, nėżduſchi Birrifi kubleż a ſchołta.

mój ſtoty hobbiſko! Njeſmjeſy budu wot dżenżniſcheho ſaſtadowacź a niż ty. To je k ſmėcham, kóżdeho gróſcha da ſnadź ſa tobak abo jedyn koruſchk ſo kónjejo ſomu proſyć. A potom dyrbjał naſtajnje na prédowanja paſkacź, niż rada niż hnada wo iſi gróſche proſyć. Haſſowacź ſmėł ſo pſched druhimi mużemi, hdyż taſke nėſchto powdaſch. Kurcicź njeſmėm, też picź njemóžu. Butry pſcheſoſeje maſam a ſamo kuſ zokora ſo njepopſcheje. Ale hółz, tón dostanje, mózе ſej žadacź, ſchtoż chże. Haj, hółz a kóžka. Ale muż je zyle pódlanſka wėz, cželadnik, je jenoż k hóźu rodżeny, hewak pak wyſchaze ſtworjeńczko. To jenoż ſo njeſmėjcże! Tak je a niż hinaſ. Naſtėje je, ſłoczież do hata abo palazeje ſojmy, abo cžekmyż do Kameruna. Najthjmaſcho je, ſo ſo dam wot tebje bicź abo ſtajicź mje jako ſcherjenje do kata abo do pſcheſaðy. Hewak niczo dale iwe twojimaj woczomaj njejeſym. Schtoż maſch ty tola na mni pſchecžy wuſtajacź, kaž by ſo druhdy njeiwjedro na mnje wuſpypało, ty drapata ſchcžełka! To mózeſch do hladała pohladacź, kajſu kchiwu hubu cžiniſch. Myſłu, ſej, ſo mėża ſo pſched ludźimi haſſowacź, hdyż cži huſto do wocžow praja, kaſ maſch ſ nimi wobthadżeć. Ale niż zyłicži dżeń ſwarjeć. Jana druha ſona nima tajki ſpėchny jaſpe kaž ty. Tebi mohłi jako wurejacja na hermanńach a kermuſchach wutrjebacź. Tam mózeſch ſo narejiċź a nawotacź. Kak rjenje iwo mėrje mohloj ſiwaj bycź, njeby-li ty tajſa pumpotawa, tajſi mórcžat a bórczak była. Mi ſo hórje heaž jaſtiwowniſej dże. So ſym ja runje dbrbjała do taſſeho hubjeńſtwa ſleczeeź? Ale ſym dże ſam wina, ſym cži ſ woprėdka woteſchki do rukow dał. To derje njeczini. Pſchebiecź bych cże huſcžiſcho dyrbjał. A je-li to tak dale pódże, dha hiſchcże k tomu dóżdże. Hinaſ ſej ſoro pomhacź njemóżu. Bohużeł, ſym tajſa dobra duſcha, ſtara kóża, tajſa ſyrowa. Ale, wėrź mi, hdyż ſym cžopty, potom ſo wjazy njeſnaju. Sſaperlot, pak ja porjedż, abo hewak ſo nėſchto ſtanje. Tak to dale hicź njemóże. Wot dżenżniſcheho ſym muż a Bożo pomhaj tebi, je-li ſo hiſchcże nas na mnje wuſypaſch. Sſy ſtyſchała?

Mój jejdko, ta tu ſzyka nutſka njeje!

Cykrwinske powěśće.

S Budyſchina.

Njedźelu Seragesima, 20. małeho rózka 1927:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. farat Menda prédowanje, dop. 1/10 hodź. w draſkowni farat Groſſe kemſchenje a cžeſkotſkeſchzazych a 1/412 hodź. duchowny prim. Fröhlich kemſchenje ſa dźeći.

W Marinjej-Marcžinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farat Berg ſpowědź a ſwj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. farat Menda prédowanje a w 11 hodź. farat Groſſe kemſchenje ſa dźeći a wjeczor w 6 hodź. prédowanje.

Sdėrka ſa evangeliſti dźeżazy dom.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi mukroſć ſa niedżelnicže.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farat Berg bibliſku hodźinu w Ev. towarſchowni.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. je w Tuchoŕiſkej zyrkwi mėſo bibliſkeho wjeczora wohadny wjeczor, kiż wuhotuja Gufkab-Adolfſke towarſtwo a wohadne ſónſke towarſtwo we „Sſedmohórſkej a wojowanje ſ nėmſkich bratrow wo ludnoſć a evangelſku wėru“ je ſwėtłowobraſani. Saſtup je darmo.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farat Siegemund bibliſku hodźinu w Ev. towarſchowni.

Tydżeńſku ſłużbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farat Siegemund, w Marijnej-Marcžinej zyrkwi duch. primarius Fröhlich.

Semrěli:

1. 2. Heinrich Moriz Jurij Kubaſch, krawſki miſchtr, 69 lět 11 měš.
3. 2. Marja Hana Herrmannowa rodź. Zeißigez, wudowa dohladowarja ſe Kuſchicz, 65 l. 7 m. (wumrėła w Kubſchizach, pohrjebała na Tuchorju).
8. 2. Jan Alfred Richard Scholta, pſchekupc, 39 l. 3 m. (wumrėł we Wulkej Sſwódnizy, pohrjebany na Tuchorju).
9. 2. Herbert Wilhelm Preſcher, wyſchſchi dżeſatnik, 24 lėt 3 měš. (wumrėł we Sſtónkezach, pohrjebany na Tuchorju).
10. 2. Elſa, njemandżelſka dżowka, 3 hodźiny ſtara.
10. 2. Arnoſcht Wjedrich Paul, doſtawaŕ renty, 70 lėt a 5 mėſazow.
11. 2. Marja Ernestina ſwud. Willkommowa rodź. Groſſerez, wudowa ſarjadnika ſ Hornjeho Kunwałda, 65 lėt 9 měš. (wumrėła w Budyſchinje, pſchewjeſena do Hornjeho Kunwałda).
13. 2. Marja Elſa Zhlez, ſłużobna, 20 lėt (wumrėła we Budyſchinje, pſchewjeſena do Pirny).
13. 2. Augusta Martha Montagowa rodź. Krauſez, mandżelſka fabrikſkeho dżěłacžerja, 28 l. 9 m.
13. 2. Korla Auguſt Bobaſ, rėſnikowy pomoznik, 63 lėt 11 měš.
14. 2. Korla Auguſt Kſchiżan, fabrikſki ſowaŕ, 83 l. 11 m.
15. 2. Gerhard Oskar, ſyn Richarda Oskara Spanna, póſtowego pomoznika, 13 l. 9 m.
15. 2. Korla Reinhold Lehmann, twaŕſki dżěłacžer, 66 l. 5 měš.
15. 2. Korla Auguſt Groſa, dłożbaŕſki miſchtr, 59 lėt 3 měš.

Wot ryby k spěšnej łódźi.

Boernerowy wuſpėch. — Zabry ſa łódże.

Snate je, ſo łódże wornjo cžahanu a awtam hiſchcże ſamo pomału jėżdża, haczrunjeż pomérnje njele wjazy mozow pſchetrjebaju. Pſches 20 000 tunow wuła łódź dospėje najwjazy 48 kilometrſki ſpėſchnoſcź ſa hodźinu, pornjo 110 kilometram pola expreſnych cžahow. Nětko je jedyn Drježdżanſki inżeńer ſ mjenom Boerner wunamakanje cžinił, kotreż po jeho ménjenju dotalny ſyſtem łódźow zyle pſchemėni. Boerner, kotryż je też na polu motorowego kompreſora nowe pucże pokaſał, je wo ſwojim nowym wunamakanju ſe ſaſtupjerjom ſaſkeje nowinaŕſkeje ſłużby

Zelunion" ſo rosnuwšwjak, wo cžimſ njech ſo ſcžehowaze ſpjelí:

Mjes wyſoſkimi knihowymi thamorami we Boernerowej dźełowej ſtwje cžumpa ſo ſe wjerčka na 1,50 m. dołhi žrawa ((Haiffich).

„Tuta ryba" — tak rosjaſnjuje wunamakaŕ dopiſowarjej — „wam pokaze, ſo cžaſto wjele ſtow lět ſe ſacžinjenymi wocžemi nimo najlěpſchich pſchikladow Bożej ſtwórby kročžimy, njeſpóſnajo raz a kajkoſcž pſchirodowych ſtworjenjow. Tohodla też njeſamóžemy je do ſkuſby ſa dalſche wuwiežе ſtajicž. Wobdźiwanja hódna wulkoſcž Bożeje ſtwórby wobſtejí runje w tom, ſo je w njej wot wſcheho ſapoczatka wſcho nanajſtkmańſcho ſtjadowane, ſchtož dyrbi tohnjka ſcebi hakle ſnajſwětſchej prózu pſchiſtžowjicž.

W jenom pſchednoſchku ſo njedawno rospominaſche, kak ſu w pracžach wulke cžeže dale bibake a kak ſu pſchi tom — woſebje ſdźi hobrſe pyramidy twarjachu — koleſo wunamakali. A kak my dźenſa na koleſo hladamy? Skoro kóżdy ſcebi myſli, ſo by tajke nječžto też wunamakaci mohł, a tola, kelko ducha je trěbne, prjedy hacž ſnuty koleſo we ſwojej dźerżnjiſchej jednoroſcži dóſtaŕi.

Dźenſa ſcebi nichtó wjazy na to njepomyſli, někajku cžeſu njepoſrědnje na ſemi cžahnyc, koleſa abo kulicha njewuzywajo.

A kak je ſ łódźimi na morju? Wěſcže woda twjerdemu pſchednjetej telko ſadźerża napſcheczo njeſtaja, kaž ſemja, kotraž je ſtarna twjerda. Tola njeje ſadźiwk pola wody hiſchcze pſchezy tak ſnadny, ſo njebchmy jón wobkedźbowacž trjebali. Njeſu tóbſe ſ wjele wjeſelſchimi mozami cžerjene runjewou kaž ſchlinki pornjo wołhdkam na koleſach? A kak ſpěchnje ſaſo moża ryby pluwacž? Kak je to możno?

Hacž dotal ſo wucžeſche:

„Wopuſchowe plěwadło pola rybow ma ſo jako propeller wobkladacž, ſ pomozu kotrejož ſo zyła ryba dale biba. Pjerizu na chribjecže a po bokowaj ma ryba, ſo by ſ nimi ſo w runowaſy ſdźerżała, ſo by we wodźe ſo ſběhacž a pomurjecž mohła.

A dokelž możachmy ty a akwarijach tak rjenje widźecž, kak ſo rybiežki ſ wopuſchkami a pjerizami hibaju, tak ſcebi mižlachmy:

Ryba pluwa ſ pjerizami (Floſſen)! Tola ſo ryba zyle tak njepluwa, to dopokaże nam wośebje jaſnje pſtruha, kotruż możemy w jaſnej wodźe wobkedźbowacž, kak zyle cžicho ſteji w torhajeż wodźe a jenaž tam a ſem ſo ſ wopuſchku hibnje, ſo by w runowaſy woſtała. A potom hakle hdyž cžeka. Kaž błyſk jédźe pſcheczіwo wodźe, njech też hiſchcze hylniſcho běži.

Nichtó njeje hacž dotal wujaſnił, kak pſtruha pluwa.

Ale hdyž pſtruhu ſ pjerizami njepluwa, kak hóa potom? Howak niczo dale na njej njewidźimy, hacž żabry (Kiemen). Dyrbjała ſnadź tola ſ żabrami pluwacž. Ale to tola njeje możno, ſe żabrami ryby tola dychaju, tak ſo wucži. A kak ſteji ſe żrawzami. Cžohodła maju runje tute najwjazy a najwjetſche żabry. Njeſmitnuje to ſnadź ſ tym, ſo móża wjele ſpěchniſcho pluwacž, hacž druhe ryby?

Najlěpje, ſo ſcebi ras ryby ſ bliſka wobkladamy. Cžohodła ma żrawz tak ſpodźiwne ſchupiſny. Wot hłowy hacž k wopuſchi możeſch po nim jédźicž ale napſcheczo . . . njemóżno. Dyrbjake ſchupiſny jenož ryby ſchritacž?

A tak jena myſlička k druhej ſo druži, doniž ſlónczne je po dołhim rosmyſlowanju wſcheho tute praſchenja ſo njerozjaſnuja:

Ryba njeſtrěba wodu jenož, ſo by powětr, kotruż ſo we njej khowa, ſrěbała, ale też tohodła, ſo by ſ njej pluwała. Pſches żabry zyła wodu ſ wjetſchej ſpěchnoſcju jako wutłocži a da jej pſchi ſwojim cžěle wotběcžeć. Tak wutłoci ſo nowa maczina (medium) mjes jeje cžełom a wodu, kotraż ſo ji napſcheczo ſtaja a ju hacži w dalehibanju.

A hdyž ryba wodu pſches żabry wutorhnje, ſo woda pocžnje wjercžecž, a wjerczate żołmicžki pſchimaju ſa ſchupiſny, a cžerja ju dopředka. Tak pluwa ryba, a kak jednoraje to je. Haj, pſchiroda njemóże ſe ſwojimi P.S. tak bróſcžicž, kaž cžłowjek!

Kak maju ſo někto tute naſhonjenja na łódź nałożowacž? Njeje to tak cžeſko. Prědku we łódźi pſchiprawi ſo likoſta dźera, ſ kotrejž woda nuti běži, kaž pola ryby ſ hubu. S motorom ſo tuta woda jako ſe ſchkałobami po bokomaj łódźe won tłóczi, kaj to ryba ſe żabrami cžini. Łódź je ſ płotami wuhorena, kaj ryba ſe ſchupiſnami. Sa tute płaty wuſtorcžena a ſo wjercžata woda pſchima a łódź dale hiba!

Tajka łódź — tak praji Boerner — hiſchcze ras tak ſpěchnje pojédże, hacž dotalne. Też pola powětrownych łódźow a ſamo pola létadłow hodźi ſo tutón ſyſtem nałożowacž.

Boerner je ſcebi hižo po ſwojich idejach maku łódź „Pſtruha" mjenowanu, natwarił a też hižo w Drježdźanach na Łobju na pruhu ſ njej jéżdźił. Nětko dże ju hiſchcze wudoſpołnicž a kónc měźaza dalſche jéſby ſ njej cžiniez. Pſchichod naſ powuczi, hacž Boernerowe wunamakanje ważnoſcž, kotraż ſo jemu we wſchelakich kruhach pſchiſpěwa, też wopraudźe doſpěje.

Listowanje.

L. Z. Jeniczki poſpyt by po § 27 podruh. ſchkit. ſak. hyło, na warumowanje ſtorżicž. To możeſce pſchi wupołožanym ſpjeczowanju hižo nětko pola hamiſkeho ſudniſtwa cžiniez. Pſchi roſpiſanych wobſtojnoſcžach ma też hórżka wuhlady.

D. P. Ssamo na ſcebi je wołpjetne żadanje na powołnoſcženje dowolene, kotrejež jenoż Waſche wumeńenjeſa w nukomaj měli. Prjedy hacž ſo na nječžto ſwjaſacže, radźimy, ſ jenym prawiſnikom ſo najprjedy dorěcžecž.

D. R. Wobſtejaza hypotheka njeirzeba ſo wośebicže wołſewicž. Pohodnoſcženje ſo ſamo wot ſo po ſakonju. Sadanicž ma ſo wot 1. 1. 1925 ſ 1,85 proz., 1926 a 1927 ſ 3 proz. a wot 1. 1. 1928 ſ 5 proz. — Jeli běſchtej hypotheza wuplaczenej a wuichmórnjenej a ſtej hakle płuwaja na poſtajenja wot 16. 9. 1926 ſaſtu ſo ſapiſałoſ, dha matej ſo wot 1. 10. 1926 ſadanicž.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 19. małeho róžka 1927.

Wčeraſe kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,214	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,438	100 čěſkoſl. krónow	12,477
100 ſwajc. frankow	81,045	100 franc. frankow	16,51

Berlinſka burſa njeběſche wczera we ſwojim wobkhodże ſtajna. Efekty mězachu ſpadowaze a horjebijaze kurſy. Kurſy dołżnych liſcžinow ſaſtoſtachu pſchi dotalnej płacžiwoſcži.

Produktowe wiki pſchinjeſechu wczera ſnižene płacžinow rożaŋ, pſcheńcžu a naléthnjemu jecžmjenjej, hyrnjeż žito w kraju ſkrze bróžſche a na naſchich wikach dale żadne hyło. Wina tři pak w tom, ſo wjele żita njeſkupuja. Pſcheńca pſchiſtadži 5 pf., rożka 10 pf. a naléthni jecžmjeń 5 pf. pornjo ſawcžerawſchim płacžiſnam. Zentnar płacžeże tuż wczera

w Drježdźanach (ſandź. pjatk):

pſcheńcžy 73 kg. 13,35—13,60 hr. (13,40—13,65 hr.), *pſcheńcy 69 kg. 12,85—12,90 hr. (12,70—12,95 hr.),* rożki 69 kg. 12,90—13,15 hr. (12,50—13,15 hr.), rożki 66 kg. 12,35—12,50 hr. (12,35—12,50 hr.), naléthnjeho jecžmjenja 11,75—13,20 hr. (11,75—13,20 hr.) naſymſkeho jecžmjenja 10,50—11,60 hr. (10,50—11,60), wowſa 9,95—10,45 hr. (9,85—10,35 hr.).

w Berlinje:

pſcheńcžy 13,15—13,35 hr., rożki 12,35 hacž 12,50 hr., naléthnjeho jecžmjenja 10,70 hacž 12,10 hr., naſymſkeho jecžmjenja 9,70 hacž 10,35 hr., wowſa 9,55—10,50 ſt. hrivnow,

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſcheńcžy 12,50—13 hr., rożki 12,25 hacž 12,80 hrivnow, naléthnjeho jecžmjenja 12 hacž 12,75 hr., naſymſkeho 10,50—12 hr. hr., wowſa 9—10 hr., běrnow 4,50—5 hr.

w Sporjelzu:

pſcheńcžy 12—12,75 hr., rożki 12—13,25 hr. naléthnjeho jecžmjenja 11—12 hr., wowſa 8,50—9,75 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa měrz: rożki 12,97½ hr., wowſa 10,45 hrivnow,

ſa meju: pſcheńcžy 14,02½—14 hr., rożki 13,10 hrivnow,

ſa julij: pſcheńcžy 14,02½ hr., rożki pak 12,52½ hr.

Wiki wužitkoweho ſkotu wczera pjatk w Berlinje (Magerwiehhof-Friedrichsfelde).

Na nje běchu pſchihnali 184 cželatow, 831 ſkuczelnych kruwow a młodych dójkow, 6 wołow do cžahanja, 9 bykow a 2 próſimkaj. Młode dójki a wyſokoſkuczelne kruwy płacžachu:

1. kajkoſcže	480—600 hr.
2. kajkoſcže	300—480 hr.
3. kajkoſcže	280—300 hr.
Ssuczelne jałowy	
1. kajkoſcže	350—490 hr.
2. kajkoſcže	220—280 hr.

Woły do cžahanja, polonſchońſke ſchafi, Simentalſke, Bayreuthſke 43—48 hr. po zeninarju ſiweje wahi. Wubrany rjany ſkót bě hiſchcze dróžſchi.

Konjaze wiki wczera pjatk w Berlinje

Na konjaze wiki tam běchu pſchihnali 708 koni. Wiki běchu jara měrne. Konje ſo po 200—1200 hr. pſchedawachu. Wobeſhe rjane konje běchu hiſchcze dróžſche.

Wiki wužitkoweho ſkotu ſaſodženu ſrjedu w Leer w Naſchej Friesiſkej.

Na nje běchu pſchihnali 576 howdźadow. Młode dójki a wyſokoſkuczelne kruwy płacžachu:

1. kajkoſcže	700—800 hr.
2. kajkoſcže	600—690 hr.
3. kajkoſcže	350—450 hr.

Ssuczelne jałowy 300—600 hr., lětne byki 300 hr. hacž 600 hr., połlětne cželatki a byczki a lětne hacž dwołětne próſinki 200—400 hr. Na wiki drobneho ſkotu běchu pſchihnali 59 ſchtuk. Proſtata 15—20 hr., běhaki 30—50 hr., wowzy 30—40 hr. — Młode, wyſokoſkuczelne kruwy derje dźěchu, w druhim ſkotu wiki ſlazachu.

Na pſchedaŕ

Lśańſki ſtoł, klubowy ſtoł, matrazy a wuhotowanje tuchiny w Běłej Wodźe, Rapheit, Sſrjedźna haſa 5.

Krowa wyſokoſkuczelna, Kowal w Drětwje. — Młode w Bukojnje 29 pola Wojerez.

Kobla liſchta, 2-lětna, a kuža, Karaſ we Wulkim Bukowje 31 pola Hródka.

Konjeż 4-lětn., w Khelnje 47.

Wós dźěcžazy, motorska wobruc, wobraſaj, 3 truny, we Hródku, Wilhelmowa haſa 91; w Biſkopizach, Nowomělſcheczanſka dróha 30.

Kundroš, młody, rentiſki hamt we Laſu.

Wol podſobny, 12-zent., w Budyſchinje, Wettinſki dwór na Kamjentnej haſy.

Byk raſowy, 6-zentnarſki, w Makem Wjelkowje 3.

Koiš bjes rohow błiſko ke tóſlatam, w Ssmilnej 71.

Pſchiſtajicž pytaja:

Połzu do domu, Herlingowa w Niſkej, Bismarkowa haſa cžo. 1. — Sauerka w Hródku, Muzakowſka dróha 10. Zichukowa, mandź. prawiſnika w Budyſchinje, Jurjowa haſa 12a delka. — Pawelekowa w Kulowje.

Ssudnizy na pſcheſadźowanje

We Wulkich Sdźarach w hoſcženzu pſchi zyrkwi pódźelu 2. 2. dop. w 11 hodź. zentrikuſh.

W Kulowje wutoru 22. 2. dop. w 11 hodź. w hoſcženzu „K tſjom krónam": klawěr, ſoſa, mjechkaj ſtolaj, vertiko, 4 ſtoły, ſchpihele.

Drjewowe awkcije.

Póndźelu 21. 2. w hoſt Kulowſkeje radý **pop. w 1 ſ. na Komaſez luzy:**

21 mtr. brěſowych kuluchow,
12 hałoſowych hromadow,
popołdnju w 4 hodź. pſchi Kocžinjańſkim puczu:
topoł a hałoſowa hromada,
popołdnju ¼5 hodź. na Haninym kamješcže:
lipowe hałoſy,
pop. w 5 hodź. pſchi ſykawowej khěžy:
dźělba ſtareho drjewa.

Ssobotu 26. 2. pop. w 2 hodź. w Marſchnerez ſcheſcženzu w Lejnje pola Budeſtez:

82 żerdkow (8/13 cm.),
2 mtr. ſchćěbow,
97,5 palnych klumpacžow,
6 mtr. cžeſkich klumpacžow,
432 mtr. walcžiny.

Ssudniſke pſcheſadźowanje leżownoſcže.

Do leżownoſineje knihi ſa Budyſchin na łopjenu 174 na mjeno żadoweho wikowarja Korle Pawoła Winklera w Budyſchinje ſapiſana leżownoſcž ma ſo ſchtwórtk, 7. haprleje 1927, dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje w ſali 141 na dyrbjeniſke waſchnje pſcheſadźowacž. Leżownoſcž je 1,7 ara wulka a ſ 9064 hrivnami pohódnoſcžena. Wopalne ſawěſcženje wuczini 4200 hrivnow. Leżownoſcž wopſchija domſke ſ pſchiſtwarkom (ſólnju abo ſkładownju).

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenſa dop. ¾11 hodź.: Dale měrne a njepſcheměnjene, tendenza měrna.

¾12 hodź.: Kaž pſcheď hodźinu.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewa'c 100 kg. płacžina po złotej hrivnje.

	18. 2.	17. 2.		18. 2.	17. 2.
Pšenica	268-267	264-268	bany	20-21,50	20-21,50
rožka	247-250	249 252	woka	24-24,50	24-24,50
nal. ječmjeń	214-242	215-248	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. ječmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,50	16-17,00
wowa	191-201	190-200	zeradella	26-28,0	23-26 00
kukurica	187-189	187-189	raps, wosušk	16,50	16,10
pšenź. muka	35-37,50	35-37,50	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
ržana muka	34-36,35	34-36,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15.75	15,50	běrnj. kruški	28-29,00	28-29,00
ržane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,80-2,30	2,80-3,80
raps	—	—	ržana słoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	32-34,00	33-36,00	wowsna „	1,00-1,25	1,00-1,35
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	1,00-1,25	1,00-1,30

Drježdźanska burza.

Pšeńca	267-272	běrnjace kruški	31,50-32,00
rožka	253-258	pšenź. wotruby	14,30-15 20
nalětni ječmjeń	235-264	ržane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. ječmjeń	210-232	pšenična muka	46,50-48 50
wows	199-209	ržana muka	40,50-42,50
čerwjeny dźećel	256-270	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	28.50-29,50
kukurica (Mais)	187-192	hróch	30,00-37,00
uche truhančki s	14-14,00	cokrowe truh.	18.50-20,50

Drobnowikowanske płacžiny w Budyšinje.

19. februara 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płacžiny ſo po złotej hrivnje zrozymja.

Twora		najniże. płacžiny hr	najwyš. płacžiny hr.
Howjaze mjaſo z koſcžemi	1 kg	1,80	2,40
Čelace mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,20	2.60
Swinjace mjaſo	1 „	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0.64
Ržana muka	1 „	0,42	0,48
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,90	2.00
Sušeny połž	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0.28
Jědźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,13	0,17
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0.40
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1.25

Wiéne płacžiny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lublja za 1 centn.
Pšeńcu	12,50—13,00	12 40—13.20
Rožka	12.25 — 12 80	12,00—12,90
Ječmjeń	10,50—12,00	10,80—12,50
Wows	9,00—10,00	9,00—9 50
Syno	4,50—5,00	3.50—4,50
Słoma z maš. młóc.	1,75—2,25	1.40—1,60
Słoma k zasłanju	1,50—2,00	
Słóma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,50—5,00	4,20—4,60
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,10	1,15—1,20
Jeja	0,14—0,16	0,15—0,16
Pšeńčne wotruby	—	7.50—7,75
Ržane wotruby	—	7 60—8.00
Pšeńčna muka	—	22.75—23 50
Ržana muka	—	20.20—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	—	—

Wječor pola cyrkusa Sarrasani!

Hdyž človjek w sańdźenych dnjach nimo wulkeho hobrsteho kulojteho twara zyrkuża Sarrazani w Drježdźanach dźesche, tam stajnje nješchto nowehо widźesche. Wulka cźrjoda ludźi tam pschezo stejesche a pschihladowasche, kak žo tam jedyn wóz po druhim je žiwojimi kraŋosćenmi słubi. A to wscho stawasche žo we tajkej spěschnosći a w tak krótkim cźasu, so dyrbi žo człowjek jenož dźiwaćj, kak je tole możno. Wutorou wjeczor bě zyrkuż se Stuttgarta pschihwatał a ŕjedu wjeczor wotewrichu žo hižo wróta k prěnjemu elitnemu wjeczorej w Drježdźanach. A Drježdźanjźy njeběchu lěni, pschetož mnohich tyhodźenow wopschihjady hobrsti twar bě nimale wupjelnjeny.

Wopytarjo pak žo tež njetrjebachu kaćj. Schtož žo we zyrkuźu posći, je wopraudźe njewopisujomne, wubjerne kraŋne! Wschitke ludy senje setkaja žo w zyrkuźu t. mj. pjećźtyhodźowo. Dźiwne, pitane žiwjenje sacźahuje sako do kulojteho wyšokeho twara, posćiećeho najwyschsche rozwitwanje khschcza a kraŋosće, se najwustojnischimi muzejkssimi artistiskimi a dreźurowymi wukonjenjemi. Hižo sapoczatk, parada zykeho zyrkuża, tóżdeho pschelmapi, je wopraudźe bajka. Schtóż możesche ju widźeć, kraŋny piżany wobras ženje njesłapomni. Pschi tom hudźeschtej dwě kapali na prawem a lěwem boku jewischcza pospochi. Tež wonej běschtej do piżanych drastow sdrałcźenej. A nětkole po paradźe sapoczinasche žo porjad. Najprjedy wopraudźe dźiwja hra na konjach, kaž ju jenož Kosakojo a Czerkeżojo, kotrjž sloro na konjach narostu, jenicźky dotonkeja. Tajke dźiwje judźauje sa mózne nimany. Cźasto je tón a cźłowjek kaž hromadźesrosćeny, jenoż jena kula. A kak móża woni sdźerć pschi jěchanju? Kulka na tóżdy pad trjechi. To je najwyschsche wumjelstwo we jěchanju, kajšej je jenoż pola tutych ludow sdomom. — A nabohu ńmy sako we zyle druhim zwěrcze: Ludowy žiwjeć w Pekingu, hlownym měsće w Chinje. Chinezzy kelerjo wustupuja, mjetarjo ź nožemi, a skakarjo pokazuja, schtož móża. Kuslarjo a jonglérojo wustupuja se žiwojimi pyrotechnischimi wumjelstwami. Někotsi wižaja ź włosami we wyschinje a wjerća žiwje cźełko dźiwje wokoło kaž kulu.

Pschezo znowa sniežełeze žu tež Schumanowe dreźury žiwojich kraŋnych koni. Tajke rjane dobre koniki, — cźorne, brune, běłe, — bychu žo naschim ratarjam tež lubiłe. A kak mnoho dźela a prózy tęzi w tajkim wutworjenju? Tute kraŋne koniki posłuchaja tola na tóżde ſłowjeńko žiwojeho mišchtra. Konje sćěhowasche Sarrazanijowa garda rjanych žonow kaž w programmje steji. S tym pak pschewjese pschedańcze njeje, pschetož tutón wobras je wobhladanja hódny. Wórsy po tom kaž dojeli do łodźetho kraja. Kapitan Winter pschedstaji dreźury žiwojich łodowych a brunych mjedwjedźow. To je wěsto strašchne dźeło, ale schtóż pokaja, je jara sajimawe a mjedwjedźe posłuchaja jomu na tóżdy potiwk.

Po dłešchej pschestawzy pokasowachu 5 Artonižy žiwoje wumjelstwo w powěsći. Nad tajkej mozu a wuschikнosću mózemy žo jenoż dźiwać. Po tom jěchasche knježna Lydia Walterstein na nadobnem brunacźku wyšoku schulu jěchanja. Po hudźbie rejowasche tutón pod nawjedowanjom jěcharki wukěrti, kwadrille a tóżdy stuły kaž žiwe žadasche — wopraudźe wožobne jěchanje. S wulkimi pschiklešnom bu potom direktor Stojsch-Sarrazani je žiwojimi 9 žkonami (Elesantami) witany. Dyrbi tola jara cźežko bycź, tute prałeźne hobry nawuczicź dobre manéry a druhe wěty. Kaž pak bě widźeć, wobhładża wón ſ tutymi hobrami jara pschecźelnje. Trjeba jim jenož nješchto cźicho do hłuchja schepnycź a wone to wumjedźu. Sswojim dotalnym wězam běchu hischcze nješchto nowehо pschiwukte. Pyramidy wot nich stajane, wumjedźechu wusłotnje. Na konzu žiwojich pschedstajenjow witaschtaj direktora 2 hobrskaj wenzaj je ſeklomaj do Drježdźan. Wórsy po tom wjedźesche Sarrazani žiwotich wopytarjow k dworej japanskeho kěžora. Japanszy artistojo pokasowachu tajne japanske wumjelstwa, běhachu na wyšokich tijach a powjasach a hischcze mnoho druheho.

Wopraudźe pschekwapjazy pak bě poslednji dypk programa. Wón wjedźesche do indiskich sahrodow, hdźež někajki maharadźcha wulkotny žiwjedźeń wuhotowa. Kelleiske hry, reje ſ hadami a druhe, cźłowječe pyramidy, stónzowanje jeneho ſ junierzi sajudźeneho wožiwa kraŋny piżany wobras w manéji. Wopraudźite rosmiwanje orientalskeje kraŋnosće. — Wjeso też na klowach atd. njepobrachowasche, kotriž pschestawki atd. wupjelnichu a tak wopytarjow sabawjachu, so bo często brjuchi tschałechu ſe ſmjezcom. Tsi hodźiny dołho wotwiwasche žo tutón bohaty program a hdyž wopytowař na konzu hobrsti twar wopuschcźi, stanje žo w mysłi, so běchu wopraudźe rjane a kraŋne hodźinki, kotrež tak bórzy njesłabudże. Sstawa Sarrazanej! Schtóż ma ŧlwile, njech žebi pschedstajenja wobhlada — ale bórzy, dokelž je jenož hacź do 27. februara w Drježdźanach.

Přilepk.

***Konsumiće towarstwa twarja wulkomlokarnje.** Mjazy konsumistich towarstwow je sastaranju swojich zobustawow ſ mlokom wjetschu kedźbnosć pschiwobroczźko. Sjednoczeństwo Hamburgskich konsumistich towarstwow je loni pola swojeho kubła w Schrambeidze wulku mlokarnju natwarźo, kotraž wschědnje 20 000 litrow mloka w najnowocźasnischich maschinach pschedźela. Mloko žo w zentrifugach cźisći, potom žo na 65 stopnjow sczopli, ſ cźimż žo wschě bazille morja, mjes tym so žo wschě ša ježiwjenje ważne wobstatki (vitaminy) sdźerża. Potom žo mloko saho hacź na 3 stopnje wotkłódni. Najwjetschi dźěł žo do bleschow wotlije. To wobstara saho maschina, kotraž automatisuje blesche cźisći, pjelni a sasacźinja. 3500 bleschow maschina sa hodźinu napjelni. W bleschach žo mloko potom we wožebitych khłódnych wosach do Hamburga dowjese, hdźež žo na nimale 200 filialkow tamnischeho konsumistcho towarstwa rosdźela. S zyła je wobkedźbowacź, so je konsumiske towarstwa w poslednim cźasu khětro hibaju. Mjes tym so běchu w sapoczatku jenož na rosdźelenje tworow na konsumentow słožene, su w poslednim cźasu sapoczałe, też wschě tworj, kotrež pschedawaju, w šamnjnych twornjach shotowjecź. Tak maju konsumiske towarstwa nimo mlokarnjow też swoje rěsarnje (wožebje w Hamburgu, Lipsku), dale swoje pjekarnje, młyny atd. Też drasku dźěłaju we swojich šambnych twornjach. Hakle njedawno je žo w Seiffhennersdorfje wulka drastownja wutwarika, kotraž je ſ najnowocźasnischimi maschinami wuhotowana a w kotrejž wjazy stow dźěłacźerjow a dźěłacźerkow na shotowjenju drastow dźěła, kotrež žo potom na wschě konsumiske towarstwa rosdźela, hdźež je zobustawy saho sa tuńske pjenjezy dostanu. A tuńsche mója cźłowjećiske konsumiske towarstwa a jich produktiwne drużstwa dźěłacź, dokelž wone na warbu njehladaju, ale na tunje podawanje tworow. Wscho schtož žo pschi tym wuwikuje, rosdźěli žo na zobustawy abo wužije žo na dalsche wuwicźe towarstwa. Jane wožebite myta žo tu njerosdźěluja, też njeběźi wusłotk jenotkimym wołožbam do kapžow, ale złuschca powschitkownosći zobustawow.

*** Liczba koni njeje w Němskej wotebérała.** Wunoschki złótliczenja ſ 1. dez. 1926 žu sa płahowanje koni jara dobre a dopokasaje, so njedźiwajo rosumnoženja motorow a awtow liczba konjow njeje wotebérała. S tym drje je znowa dopokasane, so tón so njehodźi w ratarstwje a też we industriji parowacź. W Němskej je žo 3 868 623 koni naliczito. Potajtim mamy nětkle 62 000 koni wjazy hacź 1913, ale 48 000 konjow mjenje hacź w lěcze 1925. Najwažnische je, so liczba koni njeje w ratarstwje wobcźo schła, hacźrunjeź maju tam wjele wjazy motorow pornjo przedwschenym. Sa to pak je liczba wołow wo 50 prozentow dawschenu. Sa to pak je liczba wołow wo 50 prozentow pornjo 1913 wotebérała. Statistika je sa płahowanje konjow hischcze łapscha, hdyž žebi pomyślimy, so je žo konjow hischcze 1926 jenož 18 911 koni ſ wukrasa pschiwjesło. Hdyž bě w lětomaj 1925 a 1926 hischcze mały pschesbyt na konjach, tak może drje žo prajicź, so je žo won nětkle zyle pschetrjebak. Sa płahowarjow koni ſ toho lźehuje, so dyrbja w tutom lěcze sako wschě dobre kobły pschipuschczicź, so njeby zahym njedostatk na konjach nastał.

*** Elektrisny tepjene běrnischcźo. — Młode běrny sa dwaj mězazaj.** Hdyž žu wot někotrych lět žem cźinjene posnyty ſ elektrisiy tepjenym parnischcźom tak dobre rezultaty měte, chodźo někto, kaž bo je Stockholma piša, na tamnischej ratarskej wusłytowarni też pola elektrisiy tepjeć posłytacź. Na 2000 kwadratnych metrow wulkim polu, kotrež je ſ 110 elektriskimi grotami pocźehnjene, kotrež žu 40 metrow wot žo dalene, maju žo tónz hapreje běrny nażadźecź, kotrež chodźa kaž direktor wusłytowarnje pjeli, w dwěmaj mězazonaj dosrawicź dacź. — Hewak běrny we Schwedskej znajnjenješcha tři mězazy rostu, hdyž bo wo sażnje běrny jedna.

*** Nowa žida je stareje.** Profesorej ſ Weimara, znatemu rušemu špytnikej, kotryž někto w Japanskej pschebywa, je bo poradźiło, je stareje židy a wotnoschenych židźanych kanirnow, nowu dźěłacź. Stare židźane nohajzy, drasta, kaž też wotpadanki ſ fabrikow žo w rospuschczenej neutralnej żeli rospuschczi. Tak nastanje cźahata muschčina. Hdyž bo tutej hischcze druhe žylne rospuschczene žele abo rospuschczenu alkohol pschida, nastanje na żelatinu podobny wutwarjeny, kotryž bo posdźišcho bo lěpjateje plastiskeje macźiny pschetwobroczi. Nětko maja bo nicźe cźahacź a pschedźełacź, runje kaž pola wumětkeje židy. —

*** Tyfus w Afrizy.** S Katra bo piša: Zalostna tyfusowa epidemija, kotraž je žebi 600 000 woporow zadała, rosšěrja bo pomaku wot wjeczora k ranju psches zyły afrikanski kontinent. Khorosej wudyri we britiskich kolonjach we Tschadskej wokolinje. We lěcze 1921 sathadźesche we Wataju. W Borui wumrě tehdy 50 000 ludźi na tyfus. W septembru sańdźeneho lěta donješe bo epidemija też do Dotoura w Sudanje. Nětkle sakhadźa wožebje tłe w Salinkaskich kónczinach. Kaž tamnischi kujerskiwowy komisar pisdźi, je tam we 5 000 wobhdźerjow liczajym distrikcze 10 000 ludźi na tyfus wumreło. —

*** Khinsta njewólniza.** S Pekinga je piša: We Shanghaiu je žo towarstwo Europjanow sa wutwarodźenje chinskich njewólnizow wutworiło. Schtóż khinske poměry znaje, dyrbi žo na tom jara dźiwacź. Khinske njewólnistwo je njemjezy nješchto zyle druhe hacź južnoamerikanske, kotrež tam hischcze psched nětkotrymi lětźdźesatkami knjeżesche. We dźesnźišnjej Khinskej njesnaju žanych šamostatnych žónstich, kotrež bychu nětkajše powołanje wutkonjeli. Khinjanka na jenož jenicźke powołanje: njemuju je mandźelskeje. A hdyž je njewuda, potom dyrbi wjele pjenjez měcź, so by wot nich mohła žiwa bycź. Ale też nuża bo stanu ſloro jenož tajke žónske, kotrež nješchto do mandźelstwa žobupschinjeju. Schto stanje žo ſ tajkimi, kotrej niczo nimaja? Jednory Khinjan šmě žebi tej hischcze jenu abo dwě pódlanšej žonje wsacź. Wone nimaju prawa, kaž wopraudźite mandźelske, ſ nimi žo Khinjan njewoźeni, ale njetrjebaju tej niczo žobu pschinjesecź. To žu te tak njenowane žónske njewólnizy, kotrež žo ſ najwjetschego dźela dobrowólnie do tajkeje słužby staja, dokelž maju tak bjeskrótne žiwjenje. Hacź tu Europjenjo po datych wobstejnoschach wo jich njepraktiskim idealizmie na wopačnem boku pomhacź njechaju? Schto ma žo ſ tutymi milijonami stacź, hdyž žo nadobo na dróhu hadźa?

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań z 4—4½ procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! — **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** — **Tresor!**

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathija, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty, zaběra so ze wšěmi khorosćemi, kaž ze konjacymi khorosćemi, rakalkowanjom, zawjerćenjom strachoćiwosću, wićom, rheuma, žałzami, z čerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, žołć, črjewow, a puchera, ze skhnycźom, słabosću, polypami, bjezsparnitosću atd. a najwjetšim wuspěchom. — Raźu moż sobuptšinjeć. — Rěne hodź. štwórtk, pjatk a sobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.

w Budyšinje na Rožowej hasy 14.

Woschity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidzy atd.

Specialist nowočasnoje wočnoje optiki

Ericha Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Wšě wobuća też **cople drjewjane a nikowe črije**

poskića tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, nadišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Khójnowe šćěpy

krute sylne, ma tunjo na předań

A. Lehmann w Brězni pola Kamjenca,

Strykowanscu wołmu, słomjaki na rózku por. tunjo **J. Erler,** Kronp. mosta

Wuporjedźenje wobuća

přenjorjadnje, čišće a tunjo = spěšne zhotowjenje = šile, hozdźikowane, Ago

Fählе

Schuhwarenhaus

Boulson Sussera Lausnitz 3

Copły khołowy, košle nobajcy, stalčki pola **I. Erler w Budyšinje**

při Kronprynzowym mosće.

Někotre rjane młode wysokoskušcelne, wuzitkne, čehnjowe a dójne

kruwy

mataj na předań a k zamjenjenju w knježim hosć. w Njeswačidle

Max Köhler w Nižej Wsy — **Paul Köhler** w Njeswačidle

Wikujemoj stajnje z płahowanskim a rěznym skotom, kaž też z běhakami.

Wulki transport Armlandskich

konjow

3—4 lětne, mataj wot njedźele 20. II. na předań a k zamjenjenju w Kulowje.

Popcla z Kulowa Jursch w Hósku

konjowej wikowarni.

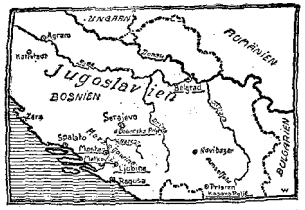

Južnoštowjanska. Ju potrjechi ſandźenu pónd̓ſelu cẹžke ſemjerjenje. Twarjenja pſchetwori do roſpadankow a ſahubi wjele plódneho kraja.

Sſtawny paedagog Peſtalozzi. Jeho wopomnjeſcu ſu tež „Sserbſke Nowiny“ wjele naſtawkow wěnowake.

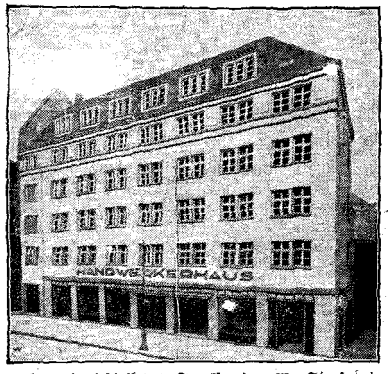

Dom rjemjeſlnikow w Frankfurcze n. M. Tón ſu njes[illegible]elu, 13. maiehо rózka 1927, ſwjatocznje poſwjerjili.

Alfonſo Coſta, ſramjen[illegible]ař. Toho chzychu ſdźĕłarjo ſa preſidenta wuwołacź.

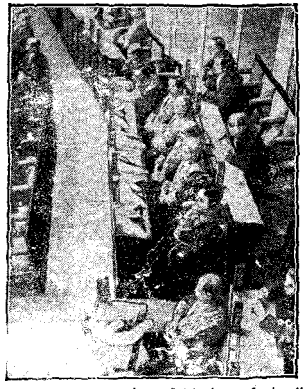

Japaniſki ẹzejm w prẽnim poẓedẓenju po ſuniercźi ſwoẓeho cẹžora.

Hdje je wobſtoi[illegible] nalẹjeja?

Wuſtyſkanja wobraſa w tydźeńſchim cźiſle:
Wobroczẹże wobraſ na lẽwu ſtronu. Runje nad tſẽchu **twihladanu** holczku.

Naš čas we wobrazach

Co. 7 W Budyšinje, 19. februara 1927 3. lětnik

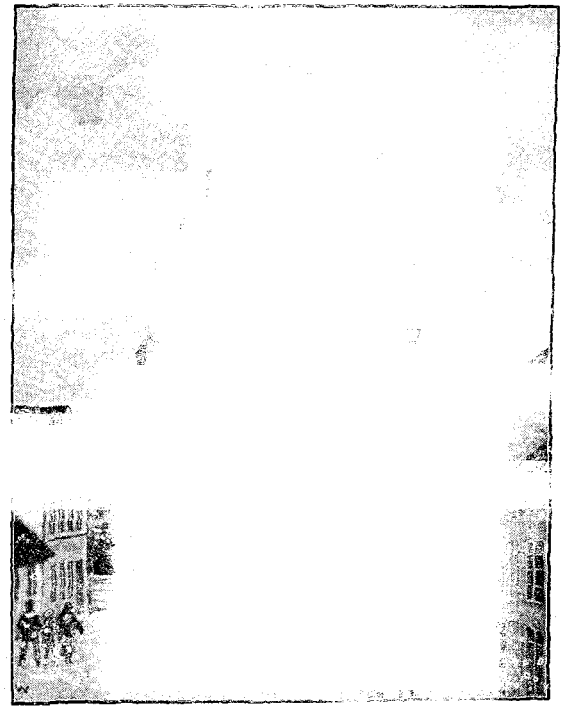

Kholm.

Kholm ẓo po němſti Kulm mjenuje. Tuto město leži w něhdyſchej wjeczornej Pruſkej. Po poſtajenjach Verſailleſtich měrowych wuczinjenjow ſtuſcha dźenża k Pólſkej. Wono ſmẽje dźenża nẽhdẓe 15 000 wobydlerjow. W ſtarſtu ſu jo Rolaẓy ſałožili. Potom je cẹžke cźaſy pſchecẹkpicź dyrbjało. Pſchetoẓ rjad němſkich ryczerjow ſu rowje wo kraj a město wojowaſche. Rolaẓy pak ſwoje ẓwójſtwo i lawjaẓej throbkoſcźu ſakitowachu. Město, je ẓydkom biſkopa wjeczorneje Pruſkeje, ma wjele ſajimawych twarjenjow. Najſajimawiſche njes nimi je ẓyrkej Franziſkanow. Twarjena je ſ ẓyhelow hjes wobmjetka. Tajlich twarjenjow w městach Pomorſkeje wjele wohladaſch.

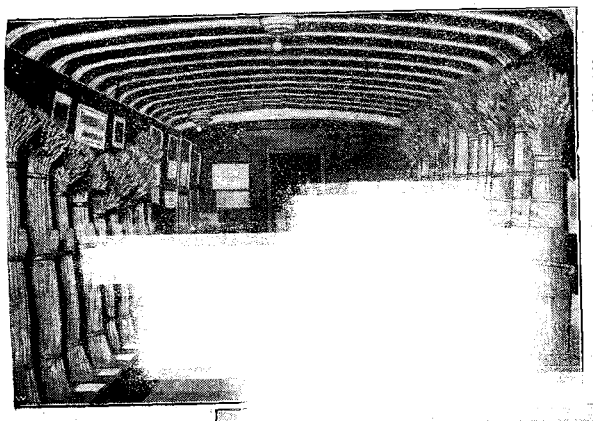

Ratarska wustajenza w żelesnizy.

Tutu wustajesizu żu pschiprawili w żelesniżnym cżahu. Wona wopschija ratarske wupłody, ratarske graty, graty a maschiny. Wubotowako je ju franzowske ministerstwo ratarstwa. Wustajesizu dżedża po Franzowskej wokolo wosmcż. Wona ma tohodla wjele bóle hacż żana druha wustajenza sputana na jenicke mesto, bóle pomucżazy ras. Bjes dwela jambże ratarsti lud we wschěch kónczinach kraja roswucżicż a ś tym domjazy ratarstwo spěchowacż. Swjetscha deje wustajesizy tajsi samer też dozpěwuju, ale podla tehó maja tkero zabawnu ras a żu snajwjetschim wużitkom w tom mescże, w kotrymż żo wotmě-waja.

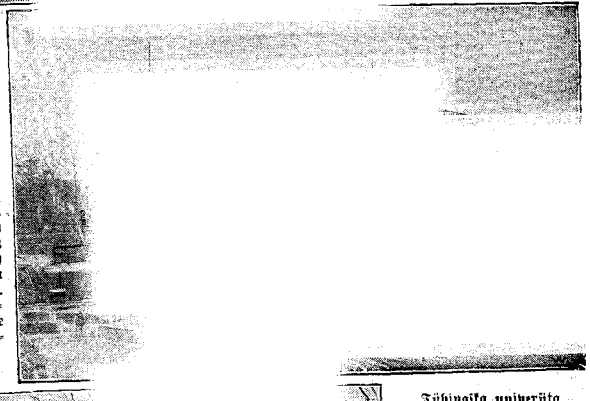

Dżiwadłowa wustajenza w Magdeburgu.

Też Magdeburg smeje letsa żwoju wustajenzu. Ta budże żo dżiwadłowa mjenowacż. Tam wustaja wscho, schtoż nekak se dżiwadłom żwitzuje. Tam dyrbja żo też wulke schadżowanki dżiwadlnikow ś zyłeho żweta wotmě-wacż. K temu samerej twarja tam hobrske twarjenisto. Twarja na nim hżo mesazy dołho. Nasch wobras noż psched njo wjedże. Widżimy wschak dżenża jenoż roschty a kosczowż wulkeho twarjenisto. Wono dyrbi ruma sa 4000 wo-pytowarjow posticżowacż. We nim budża wotmě-wacż dżiwadżl-nizy żwoje schadżowanki.

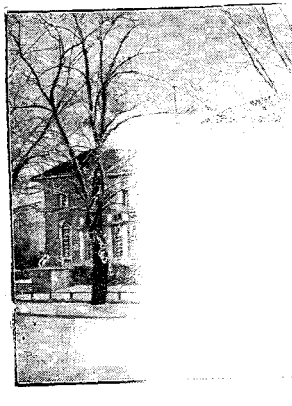

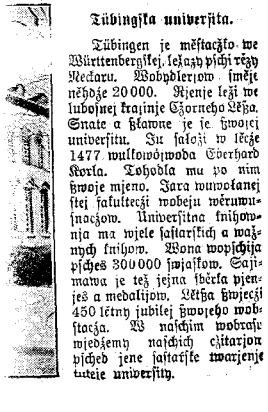

Tübingska universita.

Tübingen je mestacżko we Württenbergskej, lezazy pschi rjezy Neckaru. Wobydlerjow smeje nehdże 20000. Mjenje lezi we lubosnej krajinje Cżorneho Lesa. Snate a żłakone je se żwojej universitu. Ju salozi w lecże 1477 wulkowójwoda Everhard Korla. Tohodla mu po nim żwoje mjeno. Jara wuwołanej stej fakulteji wobeju wěruwu-jnacżow. Universitna knihow-nja ma wjele sastarskich a wa-żnych knihow. Wona wopschija psches 300000 swjaskow. Sajmawa je też jejna tkerka pjenjes a medalijow. Letsa żwjeczi 450 letny jubilej żwojeho wob-stacża. W naschim wobrazu widżemy naschich cżitarjow psched jene sastarske twarjenje tuteje university.

Barlinska reklame.

Pschekupili dom w Barlinje je sczeny żwoje pschedawarnje ś wjele tyżazami żwecżkow wudebił. Te żo ś wjecżorami saświecża. Se żwojej jażnosczu putaja ledżbliwosć nimolhodżazych. Tak wabja żebi wokna ś wukładżenymi tworami wobhladacż, do kamow sastupiż a tam kupowacż.

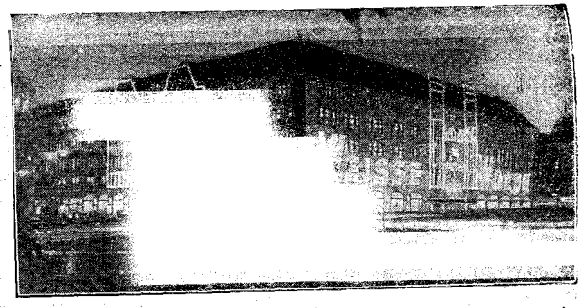

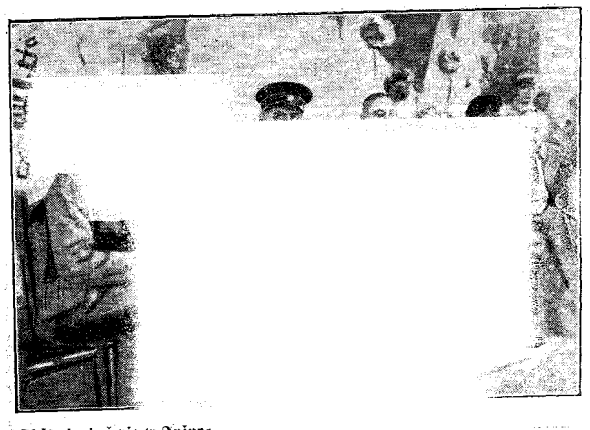

Rusy pisero pola wojo-wazeho chinskeho wójska.

Nowiny nětko wjele pisaja wo napjatosći mjes Chinu a Jendżelskej. Chinski lud je pschecziwo zusnikam, wobejbe Jendżelczanam, postankł a honi jich ś kraja. Chinscy wojazy żu hizo wjele wutpěcha měli. Nětko żo pschezo jażnischo pokasuje, so sady Chiny Ruska sieji. Ta hotuje żo, jendżelski wliw w Asiskej wschudżom wotra-jacż. China po prawom wo-juje żobu ja ruske sajimy. Ruska trjeba dobrych pschistarow pschi żwětkowych morjach, so by měła podżěla na żwětowym wito-wanju. Temu pyta Jendżelska niz jenoż sadżewacż, ale je hizo ważne pschimożke mesta do żwojich rukow pschinjeżka. Tehó dla njeje bjes dżiwa, so Ruska wscho podpjeruje, schtoż pschecziwo Jendżelczanam dże.

Cżeżke semjerżenje w Južnoslowjanskej.

Saidżena póndżela bě sa zyłu Južnoslowjansku dżeń njesboża. Pod pokrońschej Europu żo hischcze podsemjske wohnje pala. Jenoż w południschej Italskej hora Wesuw a na Szizilskej kupje hora Atna hischcze ś cżażami woheń bluwatej. S tym żo jewitej ś widomnymaj żwědkomaj, so tam pod semju żo wohnje żehla. W dawnych, dawnych cżażach mschelake ś nasch-ich łużitkich horow a te pok-nóżnych Cżech tehorunja wohenj bluwachu. So też w poknóżnych Cżechach podsemjske wohnje hischcze wuhażke njeżu, to praja nam kupjele tomneho kraja, kdżeż żo woda horza se semje żórli.

Tola tajkich semjerżenjow koż w Italskej nosche stawizny wjazy njepomnja. Ale pokrońsche kraje naschich słowjanskich bratrow na Balkanje je pomnja. Psched nehdże 50 letami semjerżenje mesto Segreb (Agram) sapuscżi. Saidżenu póndżelu semja żwowa sarża. Tón ras bě stara pokrońscha Serbina se hrje-żischczom sahubneho semjerżenja. Mesto Monajtyr je jara cżerpiko. Nasch wobras nam tuto mějacżko, leżaze w lubosne krajinje, pokasuje. Dżenża po tymle njesbożu leżi ś wulkeho dżela w rospadankach. Też wjele cżłowjekow żu pod spadażymi twarjenjemi żwoje żiwjenje sgubili.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Číslo (Nr.) 43 | Budyšin — Pónjdźelu, 21. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Wobstatk w němskostatnej kasy.

W žobotnišćim pożedźenju je finanzny minister dr. Köhler na někotre wótre demokratiske kritiki wotmolwjejo znowa poroki pšećiwo žwojemu demokratiskemu pśedchadnikej, dr. Reinholdej, cźinił. Etat, to je najstajnjejše statnych dokhodow a wudawkow sa lěto 1927, njeje wón Köhler, ale Reinhold wudźełał. Tutón je rjekł, so je se smjeńšenjom němskostatnych dokhodow pśeni dźěł žwojeho nadawka dopjelnił. To je, finanzny minister Köhler praji, bjes dwěla pśichijomnišći dźěł był. Jako 2. dźěł žwojeho nadawka je Reinhold měł, statne wudawki tak smjeńšiśi, so móže je wokhudnjene wobydleśtwo snjesć. Tónle druhi dźěł dr. Reinhold njeje wudźełał.

Schtož spomnjenje sa dźěłconjemějerjow nastupa, minister praji, so je jara pśeskłapjeny był, jhonjwišći, so sa dopjelnjenje słubjenjow, kótrejž žu žo krajam a gmejnam ja podpjeranje dźěłconjemějerjow cźinśe, njeje ani pjenjezka w statnej kašy, hačrunje je sa to mězačnje 40 000 milijonow hriwnow trěbnych. Dale praji, so je wobstatk w němskostatnej kašy kónc dezembra 1926 jenož 7 milijonow hriwnow wuczinił, jeli so žo zuje pjenjezy pósty se 100 milijonami hriwnow zobu licza. Hdyž so tele pśiecź wosmu, potom je němski stat 31. dezembra 1926 93 milijonow hriwnow dezizita (njedostatka) měł. Stóncźnje minister wuśěbnu, so w lěcźe 1927 nochze dawki powyšiśicź.

Zemjenjo w němskostatnej woborje.

W hospodarskowotnym wubjerku němskeho žejma je žwobodny knjes ſ Richthofen (demokrat) na tym dwóleował, so žo pśichi dotalnym rekrutowanju ludźo do wójska bjeru, kótrejž su žwólniwi, republikanski stat schtitaju. Wón njewěri, so offizěrojo němskostatneje wobory nětcźišćenu statej smutkownje wjeźele žuża. Pśichewažaca wjetšina offizěrskeho korpsa nětcźišćenu statej wotpokazuju napśiećo steji. Tehodła je jemu nadpadne, so je nimale położa mjes offizěrami kavallerije je semjanskich žwójbow wuńśta. W pśichodnje dyrbi žo na to hladaś, so by žo namunanje offizěrow ſ kruhow brało, kótrejž maju smutkownje sajźucźe sa to, so žu ſ republikanskimi offizěrami.

Po „Demokratiskej nowinskej słužbje“ je w kavallerije mjes 595 offizěrami 265 semjanstich. Mjes 42 generalami je 23 semjanow a mjes 105 wójskami 45 semjanow. We někotrych regimentach maja semjenjo pśichwalu. To płaći wobežje wo 9. pěśchim a wo 4. jěźdnym regimence w Potsdamje.

150000 sakskich metallowych dźěłaćerjow z dźěła wuzamkle.

Sjednoćenjstwo sakskich metallowych industrialnych a ſwjasłkow je pjatk w Kamjenicy pożedźenje mětło, we kótrymž je žo wobſamkło, metallowych dźěłaćerjow we Kamjenicy, Zwikawje, Drježdźanach a Plawnje žobotu pśichipołdnju po stóncźenju dźěła ſ dźěła wusamknuś. Wusamknjenje 150 000 dźěłaćerjow potrjechi. Industrialni žu žo ſ wusamknjenju rozsudźili, hačrunje dźěłu dźěłaćerjo Lipsjanskeho wotkrjeła, ſ kótrehož je mjedowe hibanje wuschło, ſ dalschemu jednanju swólniwi a hačrunje je sakłe dźěłowe ministerstwo ſnowa spytało, mjes woběmaj stronomaj pośrědkowaś.

Pruſky kommunistojo žebi pśichepytanje pśećiwo Keudellej žadaju.

Kommunistiska frakcija w pruſkim žejmje je napraschenje na pruſke knjeześtwo sapodała, w kótrymž žada, so dyrbu žo nadrobnjejše Keudelloweje naležnjosće wujaśniś. Dale žebi žadaju, so by žo wschón material wo Keudellowej dźěłaćerjowsći w měrzśich dnjach 1920 trjanemu žejmej pśichedpołožiśe, a so dyrbu žo pśichcźiny pódźěła, kótrymž dla žo pśichepytanje a dźiśiplinarne jednanje pśećiwo Keudellej njeje pśichwjedło.

Němski pósłanc Rauśer we Warśawje pola Pilzudskeho.

Kaž Warschawske nowiny powěźa, je němski pósłanc Rauscher pjatk tśi hodźiny dołho ſ pólſtim knjeześtwom jednał. Němſti pósłanc je Pólſtej wikowańſke śrěźenje na podłožku němſko-schwajźarskeho wikowańſkeho śrěźenja polikśiś. Warschawske nowiny k temu pśichipominaju, so tole śrěźenje njeje Schwajźarſkej žaneho dobytka pśichinjeło. W 11 hodźinach w nozu je marschall Pilsudski ſwonkowneho ministra Saleſkeho k sebi sawołał, ſ kótrymž je hač do 1 hodźiny rano němſki namjet rospominał. Kaž je ſ wobhonitieje strony žiwjśecź, chce jón pólſte knjeześtwo nadrobnje pruhowaś. Sobotu pśichipołdnju je Pilsudski se naměśnym ministerſkim presidentom Bartelom wo němſkim namjeźe wuraźował.

Pólſka žo w korridoru na wójnu pśichitowje.

Kaž žu Barlinſke nowiny ſhonite, je žo w Pomorju (korridoru) zywilna namjeſna ſtraža organiſowała, kótrejž wojerſke towaźiſtwa a młodźinſke ſwjaſki pśichiſtuśeja. Tule organiſaźiju je pólſke knjeześtwo ſa ſchtitanje mjeſy wutworiło a ju wójſkowym offizěram wuwuśicź dawa. Wobydleſtwu je žo rozłožiło, so je žo zywilne wobydleſtwo teho dla wojerſcy organiſowało, dokelž Němſka pśećiwo Pólſkej wójnu pśichitowje. Pśećiwo tomu dyrbi Pólſka ſ cźaſom napśećiwne naprawy cźiniś. Teſ ſtarſchi wuźomaju wyſchſich ſchulow w Pomorju ſo wojerſcy wuwuźuju. Jedyn offizěr wotmėwa po kraju pśichednoſchi a młodźinu namokwja, ſo by žo pśichi wojerſkej organiſaziji wobdźěliła.

Cźeſkoſłowakiſka chce bolſchewiſtiſke knjeześtwo pśichipóznaś.

S Moſkwy žo powě, ſo je je žo cźeſkoſłowakiſke knjeześtwo rozſudźiło, bolſchewiſtiſke knjeześtwo jako ſakoniſke pśichipóznaś. Sa cźeſkoſłowakſkeho pósłanca we Mo ſkwje ma žo pak dr. Pawlu abo dr. Giers pomjenowaś. Jako ruſki pósłanc w Pražy dotalny diplomatiſki ſaſtupjeŕ Owſejenko woſtanje.

Litewſky kommunistojo žo wobhnadźili.

Litewſke pólne ſudy žu ſydom litewſkich kommunistow k ſmjerći ſajźudźiłe. Preſident němſkeho žejma, ſozialdemokrat Löbe, dź preſidenta litewſkeje republiki proſył, ſo by ſajźudźenych wobhnadźił. To je je nětko ſtało. K ſmjerći ſajźudźeni ſu žo k jaſtwu wobhnadźili, a druſy kommunistojo, kótrejž mějachu jaſtwowe chłostanje wotpokuźeś, žu žo na ſwobodu puſchcźili.

Bolharſke nowiny w Sofiji wo ſajeźu Bolharow we Dobrudźi roshorjene naſtawki wojſewſeja a žadaju, ſo by Swjaſt Ludow pśećiwo Rumuńſkej ſakrocźił. S njewěrnym winowanjom rumuńſke knjeześtwo europiſkej ſjawnoſći jenož pěśk do wocźow ſypa, ſo by pśicherumnoſćenje bolharſkeho wobydleſtwa w Dobrudźi pśichwjeſcź mohło.

Poincare wo skruśenju frankoweho kurza.

W pjatkownym pożedźenju deputěrſkeje komory radikalny ſapósłanc Duboin žadaſche, ſo by žo frankowy kurs po możnoſći ruźe ſtrucźił. Poincare pak wotmolwi, ſo je to pśichi nětcźišćim położenju njemóžno. **Jedna žo wo to, muźa w Franzowſkej namakaś, kótryž by žo na to ſwjaſał, ſo by žo pśiched końcom dźěła wojeſce nětcźišćeho žejma ſtrucźenje frankoweho kurſa pśichewjedł. Lohkomyſlne je, hdyž rjekne, ſo žo tajki muź nadeńdźe.** Tele, pśećiwo Caillauxej ſamérjene žłowa w komoje powſchitkowne dźiwanje ſpudźichu. Poincare dale praji: **Nětcźiſchе woprawdźite ſtrucźenje je nuſne ſa wikowanje a industriju, ale mjes tuſym a ſakoniſkim ſtrucźenjom je wulki rozdźěł,** dokelž žo ſ tym wſchitcy, kótrejž maju pjenjezy ſ Franzowſkeje dóſtaju, a cźi, kótrejž žu Franzowſkej pjenjezy dołžni, podótknu. Debatta žo potom praſchenju dźěłconjemějerjow pśichewobrokśi.

Pśichibywanje bjesdźěłoſcźe w Franzowſkej.

„Journal Officiel“ piſche, ſo bjesdźěłoſcź w Franzowſkej pśiběra. Pornjo druhim europiſkim krajam wſchak je bjesdźěłoſcź w Franzowſkej mała. Licźba dźěłconjemějerjow w Franzowſkej ani k licźbje dźěłconjemějerjow w Barlinje njedoſahła. Wona je žo | 64434 w pśejdźenym tydźenju na 73 632 powyšiła. S hoſpodarſkej kriſu žu žo wobežje metallowa industrija, drjewowe a twarſke pśiemyſło, konfekcija a ložowa industrija potrjechiła.

Pólſky žejmſky ſapósłanzy w Franzowſkej.

Deputazija pólſkich žejmſkich ſapósłanzow 26. februara pod wjednitwom franzowſkich žejmſkich ſapósłanzow **Berdun** wopyta. Powſchitkowne powitanje a hoſćina žo pśichitowjetej. Pśichodny dźeń budźa pólſky wotpósłanzy pśeches bitwiſchća do Reimſa dale pucźowaś.

Nota jendźelſkeho knjeześtwa na bolſchewiſtiku Ruſku.

Po powěśći „Newyork Heralda“ ſ Londona je jendźelſke knjeześtwo ſobotu notu naſtajało, kótraž dyrbi žo jako poſlednje warnowanje ruſkemu knjeześtwu pśichepodaś. W njej žo pśichipowědaj, ſo žo jendźelſke ruſke wikowańſke śrěźenje wupowědaj, jeli ſo Ruſka ſwoju politiku w Chinje pśećiwo Jendźelſkej njeſpśemeni.

Franzowſkemu kommunistej Cachinej ſakaſali, do Rumuńſkeje pucźowaś.

Pśichi ſkładnoſći proſeſa pśećiwo kommunistej Borijej Sčežźepanej w Bukareſtu žu žo tam dróſtowe demonſtrazije wotmėle. Franzowſki kommunist Marcel Cachin bě žebi wotmyſlił, do Bukareſta wotśěś, so by wobſtorżeneho ſakitował. Schwajźarſka policija pak jeho w Baſelu ſe żeleſniſkeho cźaha nuſowańe a jemu dale jěź njeda. Jeho pśichijěd wocźakuju, bě ſo wiele nazionaliſtiſkich ſtudentow na dwórniſcźu ſeſchło, na cźož kommuniſtojo napśećiwnu demonſtraziju wuhotowachu. Wobej ſtronj do ſo ſrašyſchtej, a njemėry nětre hodźiny trajachu. So bychu žo niemėry njeſwopſjetowałe, je rumuńſke knjeześtwo Cachinej idźeliło, ſo je jemu ſakaſane, do Rumuńſkeje pucźowaś.

Wójna w Chinje.

Cźangtſolin pśećiwo Kantonſkemu wójſku cźehnje.

S poknoży žu do Hankawa, nětcźišćeho ſydła Kantonſk. knjeź. powěſće doſchle, ſo je Cźangtſolinowe wójſko hižo offenſinu pśećiwo Kantonſkemu wójſku ſapocźało. Wjetſchi dźěł Cźangtſolinoweho wójſka ſkoku ke połodnju cźehnje a je hižo reku Janatſe pśechrocźiło a połnóżnemu dźělej Kantonſkeho wójſka nap'ećiwo ſteji. Kantonſke knjeześtwo wobſtérne wojerſke p'ihoty cźini, ſo by Hankaw ſakitowało. Dalſcha diwiſija wojakow je žo ſ połnocy pódłała. Na Cźanatſolinowu offenſivu Sunćźuanfang nadźiju ſtaja. Wón pola Pukawa cźakaze wójſko ſbéra, ſo by pśichibłyżenje Cźangtſolinoweho a Wupeifuoweho wójſka wocźakał.

S pśichdeżażych nadrobniſchich powěſćow wo wojowanju pola Hangcźawa je ſpóſnaś, ſo žu žo licźby wo žyłnoſći wójſka marſchalla Sunćźuanfanga dalеko pśichnałe. Pišaſche žo wo 100 000 a wjacy muži. Nětko rěka, ſo jeho wójſko jenoż 14 000 muži licźi, ſ kótrejž je 4 000 muži padło. 5 000 muži Sunćźuanfangoweho wójſka, kótriž běchu pjatk do Shanghaja dóſchli, ſu žo po żeleſniju do Nankinga dale pśešłali. Wulka licźba padnjenych žo ſ tym rozjašni, ſo ma Kantonſke wójſko wjele maſchinſkich tśělbow.

Jendźelſke wójſko je žo žobotu pśichipołdnju alarmowało. Jendźelſke patrouille žu na najwažniſche ſtrategiſke městna ſwonka Shanghaja wobhnadźiłe. Teſ dobrowólna policija je ſo mobiliſowała.

Jozańe Sunćźuanfangoweho wójſka, kótrejž kavallerija Kantonſkeho wójſka wótro pśeches śěhuje, je do njeporjadneje cźekańzy pśeſchło. Kantonſcy žu ſ cźekajcych wokoło 5 000 muži ſarubali. S Cźućźawa politu powazy Kantonſcy wojazy žu wulke witkowańſke město Wenćźaw wobhnadźili. Wenćźawſka garniſona je žo bjes wobaranja poddała.

Rospuſchcźene dźele Sunćźuanfangoweho wójſka wocźakuju, wſchitcy ſe w Shanghaju wſche pśichitoty cźinja, ſo bychu wukrajańſke ſydleſchcźa pśeched rubjeżnymi cźrjódami wojakow ſchtitałe. Wſche pśichithady k europiſkim městowym dźělam žu ſ grotowymi raźiſnami ſawrjene a maſchinſkimi tśělbami wobhnadźene. Cźhejża ſpytaś, do Shanghaja žo ſoſmjaze cźrjódy ſbiteho wójſka bjes komdżenja do Sucźawa a wot tam do Pukawa dale wodźiś, ſo bychu žo tam, kaž daloko móżno reorganiſowała.

Zwiſny gouverneur Cźekingſkeje provinzy, Thai Po, je cźeknył. Shanghaiſke dźěłaćerſke wobydleſtwo

Hižo někotre wulke demonstracije k powitanju Kantonskeho wójska pschihotuje.

Generalny strajk w Shanghaiu.

Sobotu rano su chinešce dźěłaćerske towarstwa we Shanghaiu generalny strajk jako protest pschećiwo pschichłabej jendźelskich wojakow a jako wobchwalenje sympathijow sa Kantonske knježerstwo pschipowědźiłe. Wšitke dźěłarnje, pschadownje bałwnu a pschistawni dźěłaćerjo fu pschestali dźěłać. Też wosy dróhoweje železniny wjazy njejeźdźa. Wone wopuschćene na dróhach stoja. Strajkowe wjednistwo dźěłaćerjow w proklamaciji jada, so hychu jendźelsiju a Sunczuanfangowej wojazu Shanghai hnydom wopuschćili.

Hačrunje je w měsacu wjcho šmérom, njeda so wulka napjatosć pschepóznać. Wyšnjosć je w zynym chinešim měsacu wójnste prawo wojewika a je hotowa, hdy by nusne było, hnydom se wjchej rasnosću sakrocyć. Hač dotal njeje pak k žanym njeměram doschło.

Se Shanghaia so powě, so je sobotu rano 50.000 chinešich dźěłaćerjow, s dźěłarnjow wuwostało. Chinešti dźěłaćerjo swjask je na to politisti generalny strajk pschećiwo sarjadnistwu marschalla Sunczuanfanga wuwołał. Na wschěch póstach, dróhowych železnizach a wulkopschedawarnjach tworow so wot soboty strajkuje. Strajk so woprawdźe pak pschećiwo jendźelskej wobšadnej měri a chze knježerstwo se snutskownej revoluziju powróćicź. W sarjadnistwje internazionalnych žydźelskow so hižo njeměr a schmatanja rosschěrja. Jendźelskim wojakam je so pschiwótšiena alarmika hotowosć pschikazała. Strašam so spuczeja a dowoleńja njedawa. W pschedměcje Yangtsapi fu strajkowe njeměry byle, pschi kotrychž je so w tšoch fabrikach khětra schkoda nacźinika. Policija je porjad wobnowiła. Pisches internazionalne žydźiskego tyrjaz strajkowazych s rukawownymi wobwjazkami cźahaju, na kotrychž su hłowa nacźišćane: „Witaj k nam Chiangkaischeko!" Chiangkaischek rěka hłowny roskasował Kantonskeho wójska.

Chinešca policija je po Sunczuanfangowej pschikazni 20 agitatoram Kantonskeho knježerstwa bjeskrudnišcho jednaja hłowu wotczeć dała. Hłowy wotprawjenych su w chinešim měsacu wupowěšli.

Kommunistojo w Shanghaiu na snutskowny pschewrót w Shangchaiu dźěłaju a njewočakawschi wójnske rozsudźenje, chcedźa Shanghai ke Kantonskemu knježerstwu pschisamknuć. Liczba strajkowazych njedźelu 250.000 wuczinjesche. Strajkowarjo žedi žadachu, so hychu jendźelsku wojazy a Sunczuanfangowe wójsko je města wuczahnyli. Wobšerinoschze w Shanghaiu maja sa tak straschne, so pódla nyamidkowneje też dobrowólnu policiju mobilizuja. Jendźelske straže fu so na wschěch wažnišich městnach we wokolnosći města postalike. Też Franzowzojo w swojich kwarterach w hotowosći stej.

Japanizy wojazy so w Shanghaiu na kraj wušadźili.

Wojerski roskasowař w Shanghaiu je japanskemu kommandantej wójnskich kódźow dowołł, dalsche 300 namórnikich wojakow na kraj wušadźicź.

Nowa krzia w Srjedźnej Americy.

Podawki w Ssrjedźnej Ameriizy so sašo straschnej krizy bliža. Knježerstwo Sjednoczenych statow je, kaž je hižo znate, wobšamkło, wjazy wojakow do Nikaraguy pósłacź. Londonske „Times" pischu: Móžno je, so we blizschim cźasu, liberalne wójsto do amerikanskich namócnikich wojakow traje. Tajke srażenje by jara njepschihódne na poměry mjes Sjednoczenymi statami a Ssrjedźnej Ameriku skutkował. Pschicźina k nowemu wótremu pschiwótšenju so w sašatkez twjerdej woli amerikansk. jwonkomn. statneho sekretara Kelloga pyta, kotrejž dize preśidenta Diaza sa kóždu placźišnu dźerzeć, hačrunje tón njeby dla pschibywazeje opposizize njerad wróćo stupił. Też dr. Sacasa je hižo dawno rjekł, so je swólniwy, k lépschemu druheho presidenta wróćo stupicź, kotrejž pak njeśmé general Diaz abo general Chamorro być.

Amerikansko-polske wikowańske poměry.

Amerikanski pósłanz we Warschawje je po poruczeńosći Washingtonskeho knježerstwa Pólskej wotkamknjenje wikowańskeho sdrěcźenja na cźas léta namjetnył. Jednanje wo tym je so hižo sapoczało.

13. porjadna krajna synoda.

W Drjezdźanach, 19. 2. 1927.

Synoda so wobroćeli pschećiwo někotre placźazemu sakonju wo wustupjenju s zyrkwje. Wobsebje město so postajicź, so njeby móžno było, so 14 létne dźěći bjes dowolnosće starschich tajku ważnu krocźel cźinja.

Potom so do krajnozyrkwineho wubjerka wolesche a to s pjećelkami. Wuźiwolichu so za źiwdźneho zwjerchowana wokrjesnyh hejtman sw. šk. Morgenstern, za jeho sastupnika knj. wokrjesny hejtman sw. šk. Rostiz-Wallnitz. S duchownych sastupi do krajneho zyrkwineho wubjerka knj. farař D. dr. Jeremias z Limbacha a jako sastupnik knj. wyschi zyrkwiny rada Jentsch z Kamjenzy.

Schulski direktor Förster rosprawja wo wschelakich próstwach wo nabožinstwej wuczbje w ludowych schulach. Wón sakonske postajenja wo nabožinstwej wuczbje sdźeli. Petentojo žadaja žebi wěsty plan sa nabožinsku wuczbu. Woni chcedźa katechisnutzu wotmeńowacź. Dwě hodźinje nabožinskeje wuczby je pschemało; trjebamy sašo 4 hodźiny. Khudymu dźěćom maja so biblija, biblijske stawizny, katechismusz, spěwarske darmo sticźicź. Hódźej žadyn wuczeń pschi schuli njeje, kiž nabožinsku wuczbu źdźa, na so stat sa to staraco. Wobsebite srěcźenje se statom wo nabožinskej źiwdźbje by bjes sameńa było, dokelž je nemjetkotatny sakoń wo nabožinskim rozwuczowanju po puczu. Krajne konsistorstwo je so pola tuje cźasu prózowało, so by so wschó, schtož je možno, spěchowanju nabožinskeje wuczby stako. Knj. D. dr. Seelzen so je synodu rozžahnowa, dokelž je dźensnišche pohrjebenje pohlebnje, kiž je nawjedenak. Knj. präs. D. dr. Böhme pohrjebenje wobsamknu. We 12 hodź. je Boża słužba a potom domoj. Mi so po domi a po swojich lubych dźěćach stysku. Hańcźka.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónd'ele, 21. februara.

* 1836 w Zaspach Kito Swjela, pozdźišo kantor w Skjarbošću a redaktor „Bramborskeho Casnika".

† 1895 Mila Imišowa, fararjowa w Hodźiju, mandźelska Hendrichia Imiša, pěsnjerka.

Lud serbski małki wulkeho je splaha
Zbytk; małkeje tuž we wáłtkim je měry.
To hańba njeje, ale njećink jěry
Je, Serb hdyž Serbow sam po błóće ćaha.

Zo małkosć ta też do pismowstwa saha,
So wě. — Pój pomhać pjelnić naše dźěry!
Wukń, piš a přimaj maski so a lyry
A z ducha syj, hdźež brózda šeri naha!

Ćišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, thyrometer —9, thermometer we nozy —9. Wuhladny na małko so pscheměnjaje wjedro. Schkleńza klupa pomałku bóle na hrohne. Móže być, że na wětr. Nad srjedźnej Europje leži hišće wusoka wyschina, hačajo hač do połnóčneje Europy. Nižina pola kupy Island hotuje so k połnozy wothalich. Potom šmědźi milišche wjedro wocakowacź. Jutše wutoru skhadza słónčko 7.09 hodź. a khowa so 5,20 hodź. Měsacźk skhadza w połnozy 11,33 a khowa so 9,25 hodź.

— **Kajše wjedro pschinjeje nam mały rózk na zwojim kónzu?** Sdyžtu dwojakošcź mjes lětuschej hórskej symu a mjes wjedrom w połnóčnonjemskej cźuninje so sandźeny tydźeń sdaje tak prawje pokasa. W horach leži hłuboki šnih a zwěcźi jasne słónczko, w nižinach a cźuninach leži tołsta kurjawa. Nižina, kotraž s krótkeho wjeczora pschiećahuje, sandźenu wutoru też hórski krajinam milišchi powětr pschinješe. Skoro so sdasche, so so wjedro dospołnje wobroći a so so běła krajnosć horow sbuhi. Tola schtwórtk pocźinajsche sašo wyschina dobywacź, kotraž tohorunja s krótkeho wjeczora pschihładźeše, wětry wobroćichu so k dotlemu rańu a pschiećěrichu nowu symu do kraja. Njebjo so wujasni a žylnische smjerjeli sašupichu. S někotrych horow pschihładźeja powěsće wo nowem šněhu. Nad morjom pak so sašo mucźi. Nižiny bliža so pomałku k nam a drje bórzy do nasšich krajinow milišche, njewobstajne a panzate wjedro pschićekeja. Dale k połodnju smjerkti tak ruce njepowpischeja.

— **Hłowna schromadźizna „Domowiny".** Wcźera wotmě „Swjatk Serbskich Towarstwow" w Njeswačidźe swoju hłownu schromadźiznu. Podrobnu rosprawu podamy jutše. **Hłowne wjednistwo wosta te same.** Na městodotalneho pschedsyhy knjesa Barta stupi jeho namjetnik knjes farař Schewczik a na toho město k Bart. Na wcźerawschu schromadźiznu stajachu pschećiwniwy Serbowu wulke nadźije, ale s njeje nascha narodna frontа krucźicha hač hdy pschedy wuhlede. Schtož je 30 lět bołho stał hołow w prěnich radach sa organisowanje naschich narodnych prózowanjow we, bdźe bóchu naše sylne strony. We woprawdźe s Bóžskim wodzerjom, so wcźerawschi dźeń, kaž klonjo duschazu mlhu pschedrěje, pschedrě s elementarnej mozu naš niczaze maliczkosće a niskosće. Kóždy han na žebi sacźu wulki historiski wokomik a radosny pschilleśk schumjesche pisches sału, jako kóždy sacźu, so sdeji stara fronta njepowalna a so duschazeho powrěcha wulkhadźa womhodźena a sešmjena. Dobrowólniwy dopředka! Naschе heslo pak bndź: jednota!

— **W pohrjebenju měchćanskich saitupjerjow.** 10. t. m. je so měschćanjskej radze je strony kommunistow wumjetowało, so je so na měschćanskim twarschim dworje walcźina spalika. Teh wudawanja mója sjawnosć pschećiwo naprawam měschćanskeje rady naschcźuwacź. Kaž s pschistejneje strony zhonimy, je naležnosć tschehowaza: Pschi walcźinowej hromadźe, kotraž bu njedawno na měschćanskim twarschim dworje spalena, jedna so wo walcźinu wot schtomow, kotrejž so w lěcźe 1925 na Dwórnischcźowej dróhy popuschćachu. Tale walcźina je so hižom w zwojim cźasu dźěkonjemějerjam darmo poćicźała. Dokelž pak žebi nichtó po walcźinu njepschidźe, dyrbjesche so do twarskeho dwora zwosyć. Tam je pisches léto leżałka, hačrunje je so też w tymle cźasu dźěkonjemějerjam poćicźowała. Nichtó pak žebi po žanu pschischoł njeje. Ssamsne nałhoni měro pschi wotstronjenju schtomow pschi Nowosalzko-Wieleczanskej dróhy, pschi Paulisej a Wilhelmiskej dróhy a pschi Otto-Weigangowej dróhy. Hačrunje so we wschěch tychle padach walcźina dźěkonjemějerjam poticźesche, staj jenož dwaje žebi po nju pschischłoj. Walcźinowa hromada na twarskim dworje, kiž bě nimo teho wulki wohnjowny strach sa wokolnjetowako, so je so na měschćanskim twarskim dworje wotstronicź. Dokelž walcźina žaneje hódnosće njemějesche, bu skótka spalena. Pschi taskich pomérach so, kaž widźimy, so wumjetowanje je strony kommunistow žynnje. Wo wuźadanju dźěkonjemějerjow njemješe rěcźe być.

— **Lesćz dobroczelskeje jebatki.** Sdźelenka, so fu njesnatu dobroczelsku jebatku a paduschnizu pola starych ludźi, kotraž je w zwojim cźasu w Budyschinje wuttupowała, w Erkurcze sajeli, njeje wérna. Tam jedna so wo druhu wobału. Njeznata, wuwarjena jebatka, wo kotruž so woprawdźe jedna, je nětdźe 35 lět stara

Nanojo a synojo.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

42] (Pokraczowanje.)

Cźežke je wupraji cź je ztowami, kaž so nadobo młody dopředkat (progreźista) do jitwy nawali. Wón bě so rozsudźił, s njehańbitosću jemu zamołwnej, na wjeś žebi sacźcź k žonje, kotruž ležy znajesche, kotraž njebě jeho zenje k žebi pschepróžna, ale pola kotrejež — kaž bě wón sbuhił — běschaj tajkej mudraj a jemu bliskej cźłowjekaj s hoscźowaj; njedźiwajcy toho bě wón we wulkich wulkosćach, a město swojich natuknjenych komplimentow a zamołwnjow wusałota wschelake hłuposće; so je mjenujcy Eudokija Kuschcźina jeho pózdałka, so by so wo stopjenach Anny Sergejewny wobhonjał, a so je so Arkadij Nikolajewicź też stajnje jemu napscheczo s wulkej khwalbu wo pohlednischej wuprajał. Wobzrjedź tutych hłupych sladow wosta wón tcźicy a jemu bu pschi tom tak wulkosćiwje, so so na zwój zamžny klobuk zhdźe. Tola, dokelž jeho nichtó njewuczeri a Anna Sergejewna jeho zamo cźerze a hotše pschehladźaj, to je wón bórzy sašo schroba a poeza po zwojemu bamboricź. Wuźiwjenje wólbrnoschcźow bywa cźasto wuźitne we źiwjenju: wono wobłahuje pschejaru napjate trumy, wotróšbnuje pschejaru horde a hołe cźinecza, dokelž naš dopomina, so matej hłuposćz a duch schromadne połkadźenje a so jej nimale pschiwulnej mjes sobu. Se Sitnikowym pschikhadom so wschitko w donje nětkaž hinak wobroćeli. Wschitzy schromadnje powjeczerjachu a roseńdźechu so wo poł hodźinki pryedy hacź běchu toho hewak swuczeni.

„Ja mózu tebi nětko wospjetowacź," rjekny, hižo we kožu leżo, Arkadij Basarowej, kiž so tež do loża rosbotowasche, „to, schtož sy ty mi jónu prajił: „Cźehodla sy ty tak srudny? Sawěsćeje sy nětkajku źiwjatu winowatosćez dopjelnił?" —

S někotreho cźasa běschtaj so młodaj cźłowjekaj na to složitoj, so jedyn druheho na tajke nětkajke hórkohłódke wałcźinje schkrěcź, schtož pschcźo bywa je znamjenjom tajneho njespokojstwa abo njewuprajneho tukanja.

„Ja jutše domoj pójdu," rjekny Basarow.

Arkadij so posłěhny a spreš ga na kóhcź. Wón so sadźiwa a wósteje winy dla saradowa. „Ach tak!" wón praji, „tohodla sy ty tajki srudny?"

Basarow hyrmy. „Wschitkeho so dowědźecź — sestarnjech."

„A schto s Annu Sergejewnu?" rěcźeschе Arkadij dale.

„Mó schto to mytłischi, s Annu Sergejewnu?"

„Ja dyhy rjez: puschcźi dha wona tebje wot so?"

„Ja so tola pola njeje pschihtajił njejhym."

Arkadij so samtykli a Basarow wobroći so k scźenje. Wobaj wotmjelknychtaj zy cź khwilu.

„Gwgenij," sawoła nadobo Arkadij.

„Mó, schto hischcźe djesch?"

„Ja pójedu jutše z tobu hobu."

Basarow na to nicźo njewotmolwi.

„Ja wrócźu so do swojeje domizny," djesche Arkadij. Mój pójedźemoj hromadźe do wsy Chochlowa, a tam žebi ty pola Fedota wosmjesch sapschahł kuni na dalschu jězbu. Ja bych so radłubje z twojimi spónjak, ale ja so boju, so bych jim k wobežežnosći był, a też tebi jenoż na schkit žedźał. Ty tola potom sašo k nam pschijědźesch?

„Ja dźeń hym pola Waš swoje wězy wostajił," wotwoła so Basarow, ani so by so wobroćił.

„Cźehodla so wón tola mje njewoprascha, cźehodla też ja wotźedu, a też tak njejapzy, jako wón?" ponnyłi žebi Arkadij.

„Woprawdźe njewěm, cźehodla mój po prawem jedźeschmoj, ja a wón." Wo tom wón dale rosmyhłowasche. Wón njemóżeschе žebi žanu dobaznu wotmolwu na tole prascheńcze dacź, ale jeho wutroba napjelni so z hórkosću. Wón sacźuwasche, so budźe jemu cźežko, so je źiwjenjom tudy roszohnowacź, ke kotremuż běschе so tak pschimwejił; a hym tu wostacź, bě jemu nětkaj dźiwnje.

„Bjes dwěla je so někchto mjes nimaj stako," rosmyšlowasche wón sam se sobu, „cźehodla dyrbjał ja tu samknjeny pschi njej tcźazu wostacź, budu tu jenoż k jeje wosthłokosći; ja hischcźe też to pohlednje shubju."

Wón poza žebi Annu Sergejewnu pschedstawjowacź, potom wuceźehnichi druhe rysty kraśne wobliczo młodeje wudowy.

„Schkoda je tej Katje!" schepny Arkadij do sawka, na kotruż bě so hižo hyblischcźka wuronila .... Nadobo schmérny žebi wkožu f wolicźa a rjekny wótsje: „Kajši bundže je tola tohole hłupaka Sitnikowa žem sanjebł?"

Basarow poza so we zwojim kožu hibacź, a potom rjekny sešchowaze: „Ty, brasiško, sy hischcźe hłupy, kaj sy widźu. Sitnikowy pa nam trébni. Tajzy dioeza kaž twa fu snajmjenšicha mi trébni, rozumisch? Bohožo tu tola k tomu njeješu, so bychu hornzy palili!" (Ruste pschiwótkowa.) „Ehej, hej! . . ." ponnyłi žebi Arkadij, a tu wotewri so hałke zy e hiesdno Basarowskeje zantolubosće. „Sdnoj potajkim z tobu hromadźe f bohomaj? Abo lépje prajeno, jenoż ty sy bóh, a ja snadź napoślednju tej někajki idiot?"

„Hoj," wospjetowaschе njerzazy Basarow, „ty sy hischcźe hłupy."

Krutjeni Odinzowa njepokasa žane wozbežite spodźiwanje, hdyž nasajtka jej Arkadij prajeschе, so pojedže hromadźe s Basarowym; wona běschе nětkajka rozpjerschena a mudrna. Katja pohladny wažnje na njeho a mjelcźeschе, wjedźo howka sćini žebi pod zwojim nawodźenjom pschij, tola tak, so dyrbjeschе won to widźecź. Sitnikow pak so wschitko napjótscha. Wón bě k žnedanu we zpodich nowem kabaci pschischoł, a nij we cźamarje. Dźeń pschedy bě won jemu pschiporuczeneho hłuzownika f hromadu schatow, kiž je žebi hołu pschinjesł, do spodźiwanja sawjedł, a tu nadobo jeho pschećelej jeho wopuschćitaj! —

(Pokraczowanje schłuje.)

1,65 metr. wulka a tśěrno šuchа. Khodźi we wšchelakej drasće. Posledni cšas je była jwietšcha cźerwjeno-bruna kostum wobleczena a na hkowje je měka mały tłobuk abo cźapku. Hałle w poslednich tydženjach je w Glawchawje, Krimicźawje a Zwikawje ludźi wopytowała. — Jeje lešcź je, so stare, šamotne jónske wopytuje, kotrymž šo jako nekajka knjeni radźicźela, wuczerka atd. abo jako knjeni ſ pschedšydstwa nekajkeho dobrocźelskeho towaršstwa pschedstajі. Swojim woporam jwietšcha powěda, so może jim dobrotu wopokazacź, njech je ſ wobstaranjom nekajkich pjenjes abo drasty, ſa kotruž drje šebi hyndom měru wośmje. Pschi rozrěcźowanju rosumi wona potom wuschitnje, kedźbliwosć stareje jónkeje wotwobrocźicź abo połcźele je na krótki cšaš je ſtuwy, ſnadź po schłeźizu wody atd. Tónle krótki cšaš wuźije paduschniza ke kradnjenju pjenjes, nalutowanskich knižkow abo hódnostnych wězow, na cźož šo potom ruchze a ſ pschećelnymi lubjenemi šhubi. Njedźiwajcy wospjetnych warnowanjow w nowinach dotal mózno njebě, tule ſtrašchnu wošobu, kotraž je wot lěta 1923 we wěrnich cšasach w 90 wšchelakich městach Němkeje wustupowała, powadnyć. Tohodla šo ſnowa prošy, so bychu ludźo stare, šamotne jónske, kotrež tola husto žanych nowin njeczitaja, bi cźe tas prawje naležnje a dokładnje psched tutej jebarku a paduschnizu warnowali a je namokwili, so bychu pschi jeje wustupjenju na pschihódne wašnje policiju sawołali. — Sdźelenja pschijimuje w kóždym dnjownym cšaku kriminalne wotdźelenje we Budyšchinje, telefon 2802.

— **Policija ſoja** we cźerwcu 21 lětneho schcźětkarja ſ Cźeſkoſławakſkeje, dokelž je po proschenju khodźo na jenom městnje žonjazenu płaschcźej šobukasak.

— **Kradnyli ſu ſe ſamkњenjeje gratowneje budy na Lubjańſkej dróhy ſ mutkamanjom w nozy k 18. 2. 27 żelezny łódźicźkowy hebl, wodowu wahu, hruby hebl, měrjeńſku schnuru ſe ſtejidłom a 18. 2. 1927 wjeczor mjes 7 a 9 hodź. ſ automobila, kiž na Drježďańſkej dróhy ſtejeſche, nowaj wołknjanej pschikrywaj (žołtu a kwětkozitu).** — Dale je ſo 16. 2. 1927 wjeczor ſ jeneho tudomneho bydlenja brillantowa ſchlipſowa jehła, nětźe 8 cm. dołha, ſ hladkej wobruczu ſ běłeho ſłotu a kołkom, ſſubiła. — Wo wjelowne sdźelenja proſy kriminalna policija w Budyšchinje.

— **Liczba wobdźělnikow pschi koloschkrizkowanju** (to je Rundfunk) w Němſkej je ſo w měſacu januaru wo 89 763 wobdźělnikow powyschiła. Tak měſacmy w Němſkej 1. febr. 1 466 327 wobdźělnikow.

— **Pokhroma je ſaſchła mjes** ſkotom měſchczanoſty Mórbizy w Jźdłowje pola Kamjenza.

— **Pokhroma w Sakſku.** Po hamtſkej rosprawje krajneho ſtrowotnikſkeho hamta bě pokhroma 15. februara t. l. w 78 gmejnach a 102 ſtatokach. 31. januara 65 hišćcze w 114 gmejnach a 166 ſtatokach.

S **Porschiz.** Wjeżera njedźelu, 20. februara, ſwjeżeſche žobuſtaw tudomneje dobrowólneje wohnjoweje wobory, towaršch Jan Simon pschi wurjadnje dobrej cźełnej ſtrowoſći a duchownej cźerſtwoſći je ſwojej mandźelſkej Helenu rodź. Bogakez ſtoty mandźelſki jubilej. Towaršchoju pocźeſcźicźu jubilarow je ſmólnizowym cźahom a nětkrymi ſpěwami. Knjes wopalny mišchtr Lindner pschepoda jubilaromaj najwutrobniſcho ſwoju pschejo lubu a rjany dar. Towaršch Simon pschihłuſcha woborje dłeže hacź 40 lět a hišo 34 lět dołho je ſ pokładnikom. Snowa žłubi towaršch Simon, ſo chze woborje dale źiwernje pomoženy

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 21. małeho rožka 1927.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 dollar . . .	4,2135	100 półsk. markow	—
jendźelski punt	20,436	100 česko-sł. krónow	12,476
100 swajc. frankow	81,04	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa ſtónchi ſańdźenu ſobotu ſ wſtrej njewěſtoſću we poſtajenju kurſow, wobrot wošta ſnadny a wobkhod měrny. Wobkhod ſ dołhymi liſčinami bě tehodla měrny a ſnadny.

Produktowe wiki tež ſobotu tajele nowe nje pschińcźenje. Rožka wo 5 pj. powyſchcźi, wowża pak wo 5 pj. brużiſcho pschedawachu. Hewak wjch. žito pschi dotalnych płacźiznach ſawoſta. Zentnar płaczeſche ſańdźenu ſobotu

w Berlinje:

pschenicy 13,15—13,35 hr., rožki 12,30 hr.
hacź 12,45 hr., jeczmjenja nałcźiſche 10.70
hacź 12,10 hr., nałcźiſche 9,70—10,35 hr.
wowża 9,10—10,10 złotych hriwnow,

w termińowym wikowanju:

ſa měrc: pschenicy 14,17½—14,16¾ hr. a rožki 12,92½ hr., wowża 10,42½ hr.
ſa mej: pschenicy 13,97½ hr., rožki 13,05 hacź 13,06¾ hr.,
ſa julij: pschenicy 14 hr.. rožki 12,45 hr. hacź 12,47½ hr.

Na pschedaŕ

Krowa mloda, blisko ſ 3. cźełeczu, w Njeſwačidłe cźo. 49 a w Malešchezach cźo. 11; wyſokokoſmateſna krowa, Müller w Mjónczkach pola Lubija, we Wulkej Suborniczy 18; wyſokokuczelna podšobna w Lipicźu 40, w Nowej Wſy 9 pola Hufki.

Wulach bruny, 6-lětny, w Dźiwoczźanach 6.

Kóń, mjes 2 na wulěrk a ſtylne proſata, Kilian w Stroſchcźu.

Młodzicźkow 5 a khapon w Sſtomjenju, Mužakowſka hr. cźo. 40.

Koła (ſa dwě njedźeli ſmeje kóſlata, w Malem Wjelkowje Wjeſ 20.

Proſata we Wołeſchnizy 7.

Wół ſtyły w Malem Zicźenku 15; dwaj, ſwobodne kubło w Khójnizy pola Lubija.

Kaczy a běhaki w Němſkich Paſlizach 16.

Bjerjo njedrjene w Bronju 9 a w Khelnje 44.

Runkliza 50 zent., hoſcźeńz Straßburg w Porſchizach.

Zentrifuga w Dubrawy 22 pola Barta.

Wóz kruwjazy a motorſke kolo w Khelnje 3.

Dźeſcźany wóz w Biſkopizach, Nowoměſchczańſka dr. 30.

Pjekarnja ſ khoſejownju a korczmu, blisko Budyſchina. Dalſche wukaſuje Kuczka w Budyſchinje, Nowe hrjebje 5, Telefon 2177.

Pschichtatiſcź pytaja:

Wozu do domu, pjekarſka Grubjowa w Běłej Wodźe. — Steglichowa w Hajnizach. — W Biſkopizach, Klóſchterſka haſa 7.

Pjekarſkeho wurjadnika, Scharf w Hródku.

Poſonca, Rabowſki w Njechorniju.

Dźěłarzeſki, Quaas w Dźěžnikezach.

Sſudniſzy na pschekhadowanje.

W Kamjenzu wutoru 22. 2. 1927 w kaſarnach, twarjenje I: wurjadowanſke błoda, 3 liſtrowe khabaty, 12 płatowych khabatow, 6 żelezinych połnicźkow, 27 miſkich horniznow, 6 hornzow ſ wokom ſ ſmażenju, jedźiwy ſerwis, kofejowy ſerwis, 20 łopaczow, piano, pliſchowy ſofa, ſchiſuge błidło, regulator, mužoge koło.

Drjewowa awkzija

budźe ſchiwórk 24. 2. dop. w 11 hodź. w hoſcźeńzu na Cźornoboſy: Bukowe wuńitkowe drjewo, ſboiki 16—62 cm., kuluchi a ſchcźepy.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenja dop. 3411 hodź.: Wiki bjes pschemeńenjenja, tendenza bjes wobkhoda.

3412 hodź.: Jara cźiche wiki, pschenza njepschemeńena, rožka na płacźiſnje wobſtawa.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunі abo 1000 kg hewak: 100 kg. płacźizna po złotej hriwnje.

	19. 2	18. 2.		19. 2	18. 2.
Pšenica	263-267	263-267	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	246-248	247 250	woka	24-24,50	24-24,50
nal. ječmjeń	214-242	214-242	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. ječmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,50	16-17,00
wows	192-202	191-201	seradella	26-28,00	23-26,00
kukurica	187-189	187-189	raps wosnik	16,50	16,10
pšenič. muka	35-37,25	35-37,50	lany wosnik.	20-21,00	20-21,00
rjana muka	34-36,10	34-36,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	28-28,90	28-29,00
rjane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,80-2,90	2,80-3,30
raps	—	—	rjana słoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane symje	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	32-34,00	33-34,00	wowsna „	1,00-1,25	1,00-1,35
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	1,00-1,25	1,00-1,30

Wólne płacźizny w Budyšinje.

19. februara 1927.

Wšě płacźizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najwyša płacźizna	najniša płacźizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	70 „	12,25	12,75
Jeńmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	10,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	4,00	4,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,60	1,80
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšenična muka, 60%/o	50 „	23,00	23,75
Rżana muka, 70%/o	50 „	20,75	21,25
Pšenične wotruby	50 „	7.50	8,00
Rżane wotruby	50 „	8,00	8,20
Jeja	1 štk.	0.13	0,15
Prosata 319 štuk	1 štk.	12,00	30,00

Płacźizny rěznego skotu na Barlinſkich skótnych wikach.

19. februara 1927. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenja.

Woły: 692.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	58—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—50
Mjenje picowane wšěch starobow	30—45

Byki 546.

Połnomjasne, wuroścene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	49—51
Spatne	45—48

Jałojey a kruwy: 1061.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	45—48
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	37—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	28—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Cźelata: 1600.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	76—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	53—65
Spatne (4.)	45—50

Wowcy: 5918.

Młódše a starše wukormjene (2. druźiny)	50—56
Starše wukormjene (3.)	44—48
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—38

Swinja: 6838.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	72
Mjasne	70—72
Spatne	67—69
Raney a kundrozy	65—66

bóſej, dokhoj jemu Bóh ſtrowoſć a žiwjenje ſpožcź. Bóh khcźerź pak nam tutoho pschikładowneho towaršcha hiſchcźe dołho ſ jeho pschiwuſnymi a wobradź jemu ſ jeho mandźelſkej płońcźnju wjeczor žiwjenja.

S **Běłicźez.** Woprawdźite ſboże w njeſbožu měſcźeſche ku ſaſtdźenju pjatk kokojšdyny. Schulſki hólz Seymank je Bobołu zdźěwſche ſ kołom po puczu ſ Zgżec kubła na bróhu. W ſtamjźinym wokomiku pak po bróhu auto pschihna, hólza ſchrabny a jeho nětźe 15 metrow dałoko ſobuſtorhny. Jako bě auto ſaſtał, hałle hólz ſ kola padny. Hólzowe kolo ſo cźežny wobſchkodźi, ſo ſo njemóžeſche wjacy trjebacź. Hólz ſam ſo na ſboże jenoſ ſ kańka wodoraſ. Dyž-li won pschi jeho ſ kola padnył, mohł do cźežekeho njeſboża pschińcź.

S **Lubija.** Pjatk popołdnju pschikhcźe tudomny wobydlet Sländer ſe ſwojim kołom po Jahnſkej dróhy dele a ſawiny ſo wołoko naſkeho róła na Albertowu dróhu. Pschi nahłym ſawinjenju pak ſo koło na hładkej dróhy wobrały a Sländer ſe ſwojim kołom njeſbožownje padże a šebi nohu wyſche kolena ſłama.. Dźěłarſkerjo Förſterez pianowneje fabriki policijſkim ſnjeſoženemu pomoż a dowjeſechu jeho domoj.

S **Ketlig.** Njedawno wotmě ſo w tudomnym hoſcźenzu „K ſelenemu ſchtomej“ zyrkwinſki ſwjedźeny wjeczor. Wźele woładnych a druhich wopyta tule ſhromadźiſnu. Knjes farař Kania pschepadźi ſwojich pschipołožnicarjow w duchu na mišijonſke polo w Nararſchej Afriju, na kotrymž je won ſam wot lětow 1899 hač 1906 jako mišionař evangelisko-lutherſkeho Lipcźanſkeho mišijonſtwa ſkutkował. Won tyšnowaſche ſrozumlive wobraźy wo wobſtejnoſcach tamnišcheho kraja, ſwjchich ſtepach Ukambaſkeje w Britiſkej Nararſchej Afriju a wo wulkotnje rjanej hórſkej krajinje pschi wyſokej horje Kilimandźaro w nětźuchej Němſkej Nararſchej Afriju. Dale powědaſche wo Wakamba-a Wadźaaga-cźornuchach a wo wjeſelach a cźerpjenjach mišijonara mjes tajkimi ludami, wołzeſe ſ cźaża wulkeho hłoda a cźornych jětrow. Swojí pschednoſchći podpjerasche ſ kražnymi ſwětłowymi wobrazami po originalnych fotografijach mišijonarow. Wječor porjeńſchi muſiſe ſpěwne towaršſtwo Jednota ſe ſwojimi ſpěwami, też měrchany thór pod nawjedowanjom knjeſa wyſchſcheho wuczerja na wotp. kantora Schenka nětkotre ſpěwy pschednjeſe. Tſi konfirmandki pschednjeſechu mišijonſke pěſnje.

S **Wósſporka.** Sańdźenu pjatk ſwjeżeſche naſch měſchczan, tłóſzowobſedźer, cźełła a invalid ſ wójny w lěcźe 1866, Arnoſcht Junker ſe ſwojej mandźelſkej rjany ſwjedźeń ſłotehо kwašu. Wobaj jubilaraj ſtaj hiſchcźe ſtrowej a cźiłaj.

S **Wósſporka.** Dokelž naſch duchowny, knjes farař Stamm, Wósſpork hižom 10. hapreje wopuſchcźi, je zyrkwinſke pródźelejeſtwo wobſamkło, ſo maju pačerſke dźěcźi Lěta wuwučanje ſwoji kſchcźeńſki ſłub hižom njedźelu Laetare, 27. měrza, wobnowicź. K Božemu błudu póndu wone ſe ſwojimi pschiwuſnymi bližſcheju póndźelu, 28. měrza, wjeczor.

S **Hornjeho Wujezda.** Hornjo-Wuježďańſke ratarſke pobocźne towaršſtwo bě na ſwoju 227. ſhromadźiſnu direktora Budyſchſkeje ratarſkeje ſchule, knjeſa wyſchſcheho ratarſkeho radu profeſora dra. Schellenbergera, ſa pschednoſcherja pschepročeno. Psched wulkej ſtyłu wołſlucharjow wěcźeſche won wo powſchitkownych hoſpodarſkich praſchenjach. Pschitomni pschednoſcherjowe roſkładowanja ſe žiwym pschiwjapnacźom pschijacźu. Po pschednoſchku buchu wſchelazy žiwerni ratarſky hobuđźělacźerjo wuſnamenjeni.

S **Protez** pola Halſchtrowa. **Pola tudomneho měſchczanoſty w nozy na pjatk paduch wolno wuttóczíwſchi do ſtiwy ſałeſe. Won pak njemóže niczo kradnyć, dokelž buchu domjazy na njeho kedźbni. Njeſnaty ſe wokom wuſtoczíwſchi cźekny. S pomozu policajſkeho pša policiſko cźer ſe zuſym ſwjeżeńcźu. Policija dale ſa nim pyta.**

S **Khańowa.** Sjawny pucź ſ Khańowa do Milleza ſo wuporjedźenja dla na Khańowſkich honach wot 21. febr. hacź do 15. měrza t. l. ſawrě. Jeſdny wobkhad pokaluje **ſo na Luh.**

S **Dyrbacha pola Klétnjeho.** We wyſokej ſtarobje, nimale 81 lět, ſemrě w naſchej wſy 17. februara wumjeńkaſ Jan Schata na ſłabocź ſtarych lět. Schata je **ſo na** wójnje 1870/71 wobdźělił.

S **Měrzijn.** W ſhromadźiſnie tudomnych wobkhodnikow **ſo ſnowa na to pokała, ſo maja ſo klamy wjeczor w 7 hodź. ſamkacź, ſobotu pak we 8 hodź. Njedźelu ſmědźa ſo jenoź rano wot 7—9 hodź. mloko a pjeczywa pschedawacź. Wšěch druhe wobkhody woſtanu ſamknjene. Kupowaſch ludźo dyrbja ſo wšo na to ſwjeżicź.**

S **Mróſbórka.** W Mróſbórkim wokrjeſu bě w tydżenju wot 10.—16 febr. 2208 dźěkopytnjazych (tydżeń pſjedy 2237), próſlnych měſtnow bě 36 (tydżeń pſjedy 51). Podźěrju ſa dźěkonjemjerjow hoſtawaſche 1422 (tydżeń pſjedy 1415)) wołoſtawa. W Běłej Wodźe je jena wobuczowa dźěłarnja krótki dźěłarſki cźaſ ſ wjedźela. Powſchitkownje pak ſo położenje na dźěkowych wikach pornjo ſańdźenemu tydżenjej jara pschemeńiło njeje.

Z Łužicy.

* S **Habrachcźiz.** Wot ſobotu tydżenja je ſo w hornim měſcźe ſchewz Schołta ſłubił. Wšcho bě pola kſarja pobył a njeje ſo wjazy domojwrócźił. Wšcho pytanje ja nim njeměješche wuſpěcha.

* S **Ochranowa** (Herrnhuta). Tu je žebi 46-lětna wuczerka hudźby, knjeżna Margareta Doegez, žiwjenje wſala. Wona je ſo ſ plunom ſajdźoczźiła. Wobydlerjo donu pytnychu rano ſyłnu plunowu wóſt w domje. Jako bydlenje Doegez ſ mozu wotamknyčz dachu, ju bjes wědomja lezo namakachu. Hnydom ſawołany lěkar ſpóſtna, ſo by ſónſtko hižom morwa. Dokelž je knjeżna Doegez žebi hižom loni raz žiwjenje wſacź ſpytała, žebi myſlu, je je to w cźežkich myſlach cźiniła.

* S **Wulkeje Schěny.** W naſchej wſy je ſo khripa jara roſcźerkła. Njeje ſkoro žaneho doma wjazy, hdźež njeby nchtó na khripu khory był. Tola też tu je khoroſcź ſwjetſcha łohka. W ludowej ſchuli ſu hižom ſchtyri rjadowniže ſamknyčz dyrbjeli.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Powjasańja na horu Lilienstein w sakskej Schwizy žo njehudže twaricą, dokelž by žo z tym ras krajiny pschejara kalk.

* S **Drježdżan.** (Strajk w metallowej industriji.) S Berlina žo pische: Jednanja w němskim dźěłowym ministerstwje wo namjetach sakskich dźěłodawarjow, so ma žo rozšud w sakskej metallowej industriji jako powschitkownje płacżazy wuprajicź, žu hacź dotal zyle bjes wuspěcha wostałe. Teź meblowi dźěłacźerjo w Halli žu žo pschećiwo rozšudej sakskeho smjerza wuprajili, po kotrymž bychu dźěłacźerjo 53 hodźinow wob tydźeń dźěłacź dyrbjeli. Woni žu wobjamkli, so w pschichodnych dnjach po wósmohodźinskim dźěle fabriki wopuschcźa.

* S **Drježdżan.** (Zoologiska sahroda.) W klětkach ruhujecych swérjatow knježi wjeselo. Tam je wczera we nozy žibirska tigrica młode měła, drje jenož jene, sa to pak je lawiza Manda hnydom pjeć młodych na žwět pschinjesła. Lawy budźa potajkim w zoologiskej sahrodźe bórzy sčźiżodami wokoło běhacź kaž wonaj.

* S **Riu.** (Rosbuchnjenje w sapalkowej fabrizy.) Po sdaczu je žamosapalenjom nasta w sapalkowej fabrizy tworjkupowazeho wulkodružstwa němskich konsumskich towarstwow za Gröbze zyslne rosbuchnjenje, pschi čźimž žo tři sapalkowe maschiny hórjachu. Wšelke dźěłacźerjo žo ezejachu wopali. Wohnjowa wobora dyrbjesche z maskami dźěłacź, dokelž žo jara kurjesche.

* S **Lipsk.** (Khrypa.) W tudomnischej wokolinje je žo thripa khětro rosschěrila. W Eilenburgu žu ludźo samo cźežko na nju sthorjeli, dokelž je žo sahorjenje pluzow často k njej pschidało. We někotrych schulach wjetscha połoza dźěcźi do schule njechodźi.

* S **Lipsk.** (Khłostanja sa policajskich sastojnikow.) Lipsčanski pschisažny žud je policajskeho straźmischtra Großmanna a wschicheho straźmischtra Schenkera po 1 lěcze khłostarnje sažudźił, dokelž staj wopacźnje pschihałoj. Schenker bě w žiwjenju cźrjódku muślskich, jako w nozy domoj dźěchu, khupych hólzow mjenowałk, schtož běschtaj wobskorženaj pod pschihału preki. Sažudźenym žo teź na pschezo khmanosći wotrjekny, psched žudom jako swědkaj wustupowacź.

Přilopk.

* **Strašna tšelenja z nutskamarjemi w Berlinje.** W rańšim dźěle města Berlina nasta wczera rano mjes policiju a nutskamarjemi strašna tšelenja. Wobydlerjo sakskeho cźahu rano wokolo ½4 hodźin ropot w rumnoscźach anatolskeho wobkhodneho družstwa. Sawołachu rucze policiju, do kotrejež nutskamarjo hnydom tšelecź pocźachu, na cźož wjo policija na žamjene waschnje wotmolwi. Jedyn nutskamar bu satšeleny, druhi cźežko sranjeny. Sbytni cźekanchu.

* **Ranjenje sastojnikow?** Na Rheinskej promenadze w Emmerichu bě žo wjele ludu zběhało, dokelž žo tam matrosa roshotowasche, kotremuž bě jeho łódź wotjeła a kotruž cźežsche někto pluwajo doscźahnycź. Zkowny sastojnik cźežsche matrosu sajecź, pschi čźimž jemu dźěłacźer z ludu pschimoła, so je teź runje tajki prolet, kaž won. Na to jeho sastojnik dla ranjenja sastojnikeje cźežsce wobskorži. Tola hamtšni žud bě druhemu mjenjenju na ranjenju sastojnikeje cźežce a tohodla wobskorženeho dźěłacźerja wuminowa.

* **Krwawe hwězdne brama.** W Altenkirchenu we Pfalzy rosrěšny gmejnski sekretař Schöneberger swojemu 3 mězacy staremu dźěcźu hibkowu zilku a mori potom swoju žonu a žebje z wutšelom z revolwera. Mandżelskaj běschtaj hnydom morwaj. Dźěcźo dowjesechu cźežkotrapjene do zhorownje. Kaž je so samowałaceho lista cźitacź, je Schöneberger krwawy njeskutk w pschesjenosći swojeje žony skuczik. W'chicźina podawka je bojosć psched khłostanjom. Schöneberger bě mjenujzy pjenjesy na gmejnskim hamcze pschekschitwik.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powjeźcź wo wjedrje za jutše wutoru:** Pomakku wocźopluje we wjecźornej Europje wocźopluje ale teź deschcźuje.

Pschi wokrejnych a gmejnskich wólbach w němskej Hornjej Schlesyskej žu sozialdemokratojo a zentrumska strona dobyli; kommunistojo žu zyku połozju khłoboh słuchili.

*

Cźeskołowakski prezident Mažaryk w prěnjej tšecźinje mérza do Egyptowskeje wotjědže a budże někotre dny w połodnjoschej Franzowskej pschebywacź.

*

Cźeskołowakska ma po pósledním ludliczenju 14½ millionow wobydlerjow, kenje dźěłacźinu holschewikkeje Rusleje.

*

Pšahowanje zokroweje rěpy w Jendźelskej je z běhom pósledních tšoch lět z 23 000 tunow na 130 000 tunow stoło.

*

Londonski „Daily Telegraph" je słonik, so žu někotre němske łódże, kotrež ničtole w Odesskim pschistawje łótwisuja, z bronjemi a municiju nakładźene, kotrež maju do Chinu dowjesecź.

*

Amerikanske tworowa łódź „Elkton" je žo we Cźichim ozeanje z 36 muženi wobjadki potepiła.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Sjawne napominanje.

Nastupa dopręnde płacźenje na dokhodny dawk, samóžeńsći dawk a wobrotowy dawk.

Saplacźicź měsjesce žo:

10. februara 1927 dopręnde płacźenje wobrotoweho dawka za sa měsjacź januar 1927.
15. februara 1927 dopręnde płacźenje dokhodneho dawka ratalskich wobkhodnych a dopręnde płacźenje samóžeńskeho dawka sa prěnje protylětne schtwórćelo 1927.

Wot dopręndneho płacźenja na dokhodny a samóžeńsći dawk měsjesce žo schtwórty dźěl zyleho dawka, kaž bu napóslědk postajeny, saplacźicź.

Schtóž dołżne napłacźenja hacź do dźenjšnjeho hischcźe saplacźił njeje, žo z tutym po § 314 němskeho dawkoweho porjadka namolwja, so by jón je skombinérski danju wot 10. februara 1927 (10 wot sta litnje) hacź do 26. 2. 1927 na finanzu pokładnju saplacźił. Wołebite pišomne napominanja žo njepschipósćelu, tola žo po tutnje postajenym cźasu z nuczenjom k saplacźenju dołżneho dawka a skombinérskeje danje sapocźnje.

W Kamjencu, 17. februara 1927.

Finanzny hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Sjawne wozjewjenje.

Sjawnje žo wozjewja, so je wokrejny swjask Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa nowy porjad wo rejwanskim dawku wudał a so tónle porjad wo rejwanskim dawku wot 21. 2. 1927 hacź do 6. 3. 1927 na hamtskim hejtmanstwje w Lubiju, wo jstwje cźo. 45, kaž teź na měšćanskich a gmejnskich wyschowschach wokrjeża we słužbnych hodźinach k nutsphladnjenju sjawnje wuležy.

W Lubiju, 17. februara 1927.

Wokrejny swjask Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Swójbne powěsće.

Semrěł: Pawoł Neumann w Budyschinje, 83 l. stare, Hana swud. Hejtmanowa rodź. Ryčerjeja w Budyschinje. Madlena swud. Barčanowa rodź. Mrězkowa we Budyschinje, 71 lět. — Marja swud. Hoffmannowa rodź. Seifriedez w Budyschinje. — Marja Helena swud. Mjeńwina rodź. Krauzej w Cźemjerzach, 77 lět. — Korla Ewald Schlaphof w Lubiju, 64 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija" so jutře wutoru **njezeńdźe.** Čehodla, rozjasni so w bliižšej zhromadźiznje. Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so **kóždu póndźelu** w Serb. kofejownl.

Budestacy. Serb. tow. „Lubin" wuhotuje, da-li Bóh, njedźelu, **27. mał.** róžka, pola Kernichec w Budestecach swój lětuši swójbny wjećor. Započatk wjećor w 7 hodź. Dźiwadło, cyle nowe, „Hród Lubin" abo „Bóh swojich njewopušći". Swjedźeńsku rěč změje knjez faraŕ Riota z Rakec. Potom je pyšny bal. Program wjećora je jara bohaty. Zastup cyle nizki, sala budźe wutepjena. Wšitcy Serbow z blizka a z daloka w bohatej ličbje přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. Spěw. tow. „Radość" změje **srjedu,** 23. t. m., wjećor z dypkom 8 hodź. spěwanje. Dokelž započinamy za Budyšski koncert **zwučowaś,** chcyli tola **wšitcy** přiś. — **Njedźelu,** 27. t. m., wjećor w 7 hodź. změjemy hłownu zhromadźiznu. K tutej přizamknje so zabawa w Stangec hosćencu. Přitomnosć **wšitkich** sobustawow je přisłušnosć! Dirigent a předsydstwo.

Komorow pola Rakec. Jednota „Sokoł" ma štwórtk **wjećor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje** w Kačej **korčmje.** Wot 9 hodź. sem su zaso studije serb. rejow. Tuni njech wšitcy zaso přińdu, kaž hewak. Na zdar! Načolnik.

Malešecy. „Sokoł" ma dźensa **póndźelu** zwučowanje za dźěći ½7 h., wot 6 hodź. pruha „Čerwjenawka". — Wutoru zwučowanje bratrow a sotrow a teź spěwanje. — **Srjedu** dźiwadłowa pruha wulkich pola Lipiječe. — **Štwórtk** dźěćaca pruha „Jank a Hanka w złotym hrodźe". — **Pjatk** spěwanje. — Sobotu dźiwadłowa pruha za doroscźenych pola Lipiječe.

Sowrjecy. „Solobik" ma přichodny štwórtk spěwanje. — Přińdźe zaso wšitcy!

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barr w Brězynach. — Za nawołanki G. Janak w Budyšinje.

Němskoserbska khorhoj „Corno-čerwjena-złoća"

městna wotnoška w Budyšinju změje

přiwabjacu zhromadźiznu

srjedu, 23. februara 1927. wjećor we 8 hodź. w „Měšćanskej zahrodźe" w Budyšinje.

Rěčnik župowy sekretaŕ Gruhle z Drježdźan.

Wšitcy republikanarjo su k bohatemu wobdźělenju přeprošeni. Sobustawy „Němskoserbskeje korhoje" zestupaja so w 7 hodź. k přiwabjacemu pokhodej při hosćencu „K słuncu".

Sokołski spěmnik

je wušoł. Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Serbske a němske spěwarske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach :: w Serbskim Domje

4lětny kóń, 9 m brězow. drjewa na předań w Kisicy č. 31

Běły barchent dobra twora, metr jenož 60 pj. **K. Erler** na Žitn. wikach 11.

Jeli jeje sebi „Serbske Nowiny" tydźom stajali, prosymy, dajce tutón wotrěsć Waschemu susodej abo pschećelej dale.

Wotrěsćajce tudy a wotesćelajce Waschemu dowěrnikej abo listnoscherjej!

An das Postamt, hier

Für den Monat März 1927 bestellt

Herr .....

Wohnung .....

Straße und Hausnummer .....

Expl.	Name der Zeitung	Erschein.-ort	Bezugs-zeit	Betrag
1	Serbske Nowiny	Bautzen	1 Monat	1,30 Reichsmark

.....Mk. empfangen

Stempel Post-

Unterschrift.

Ke konfirmaciji

prawy črlj za hólcow a holcy

dobre, praktiske, tunje;

Fahle Schuhwarenhaus Bautzen äußere Lauengasse 9

Składnostna kup!

Nowy čerwjeny **plyšow. sofa** ma za 65.— hr. na předań

E. Kubasch w Budyšinje Burgplatz 2 (prjedy Glatzel).

Přikrywy

na blida a diwany, ruby na blida a na hosć. blida kupjeśo jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znasp. hosć. „Złota Uwjazda". Rěču serbsku!

Serbski Hospodaŕ

tow. z wobmj. ruk.

w Budyšinje w Serbskim Domje telefon čo. 3510

w Khočebuzu na Zandowskej hasy telefon čo. 1791

dostawa w bliižšich dnjach

wubjernu pólsku lanu mučku

Po přepytanju statneje přepytowaŕnje we Lipsku-Möckernje je z čist. laneho symjenja a wopřija 30,69 proteina a 10,19 % tuka. Dale dostawa

najl. ślezyske dźećelowe symjo

potajkim zwučene na naše podnjebjo (Klima) a role.

R. Hoppstock, barbjerńja

w Budyšinje, Hauensteinergasse

barbi a čisći

mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu

a wšo štož do toho słuša.

Moritz Weiser w Budyšinje

na Žitnej hasy 5. Telefon 3005

Poskićam za towaršnosće zawjeselenja:

čapki, konfetti, śleberdy k mjetanju do powětra, guirlandy k wupyšenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanske kedźbniki, rejwanske róžički, sněhowe kule papjerj. latarnje, stabiki k polonaizam

Hobrski wubjerk! Najtuńše płaćizny!

Śćelu teź do konfirmacije!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihtišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje a so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 44 Budyšin — Wutoru, 22. februara 1927 — Bautzen Lětnik 86

Minister dr. Brauns wo zakonju wo dźěćańskim času.

W wobjerkowym pósedźenju z jenym nowinskim zastupjerjom je němski dźěłanski minister dr. Brauns wjes druhim też zakoń wo dźěłanskim času rospominał a na to pokazał, zo hnadź so je zatwjerdźenjom zakonja wo dźěłańskim času tu liczba dźěłonjeměrjerjow sniži. Dyrbi so z tym ličić, zo so paragraf wo pschesćažnym dźěle dospla spuschći. S tym so njetwjerdźi, hač budźe jich telko, kelkož so wočakuje. Pschesćažne dźěło je hižo bjes teho tuchu wotebrałe. Wono je wosebje dla hodownych skakankow nuzne było. W hórnistwje pschesćažne dźěło tehorunja popuschćuje. Wono bě so dźěła dla jendźelskeho hórnistwa strašla zawjedło.

Němski sejm.

W hubjerskim pósedźenju je zapósłanc Best namjet na pschemjenjenje nahódnoscenskeho zakonja zapodał, kotryž je so prawnemu wubjerkej pschipokazał. Finanzny minister dr. Köhler je wschak so wuprajił, so so na zakładnych cłarach nahódnoscenskeho zakonja njehodźi ničo pschemjeńić. Sozialdemokrat Keil so jeho wopraschа, hač je prawe a hač so njemóžeše pschemjeńić, so so banki, kotrejž su poslednje lěta nimo měry wulke dobytki měłe, wot kóždeho nahódnoscenja dotherczažnych załoženych pjenjez wuziwobudźa? Schtó chcył rjec, so so na njedobahajcym dodanjenju nahódnoscenju nalutowarskich pjenjez njedyrbjało ničo pschemjeńić. Tele praschenje budźe so w bliskim czasu we wubjerku dyrbjeć rospominać a nadźijomnje wunoschi njebudźe pschesjene z nahladom němskostatneho finanzneho ministra.

Dołhatne wo penjezach w němskim rjemje.

W němskim rjemje póndźelu wo **zastaranišim hospodarstwje** w druhim cźitanju jednachu.

Sozialdemokrat **Roßmann** na to pokaja, so napschećo wočakanju liczba wójnskich wobchłodźenych, kotrejž maju prawo na zastaranje, w posledninmaj lětomaj njeje wróco jeła, ale so z 720 000 na 736 800 powyschiła. Njedóstawaju teho je so **podpjerańska** summa, kotraž je so na nich w lěcze 1927 postajena a loni milijardu hrywnow wuczinjesche, wo 97 milijonow zmjeńschiła. Knjeżerstwo njeje na wobsamknjenje němskeho rjejma, po kotrymž dyrbjesche so renta za wójnskich wobškodźenych powyschiċ, dźiwało. Sozialdemokratojo rjebi žadaju, so bychu so renty po nowym podłoku wobliczike. Wobarbjoge je, so dyrbi wulki dźeł wójnskich wobškodźenych, kotrejž tu so z ničo hódnymi papjerjanymi hrywnami wotnamakali, z wjerzećymi byrglemi po kraju wokoło cźahacź. Pornjo nim **offizěrojo, kotrejž maju derje zapłaczene zastojnistwa, lětnje hač 28 000 hrywnow pensije dostawaju.** Němskonacionalni zas wopomnjenjesche pismo wo pensijach namjetowali, dokelž cźitachu, so pokazacź, kak wulke pensije prjedawschi statnizy republiki swonka złužby dostawaju. Měrko twudate wopomnjenjesche pismo **pak na wopak pokazuje, kak nimo měry cźežko** so republika z wulkimi pensijemi monarchistich mnistrow a offizěrow poczežuje. **Zana monarchija njeje po złubjenej wójnje tak wulke pensije dawała, kaž je to němska republika i khežorskimi offizěrami cźinika.** Cźi zami offizěrojo, kotrejž jako próstwothodźerjo 17 000 hrywnow a wjacy lětneje pensije dostawaju, republiku wuzměchuja a pschećiwo njej puczuja.

Leverenz z němskoludoweje strony pschećiwo Roßmannowemu rozłożenju wopomnjenjesche pismo rećesche. Hač dostawaja pensije republizy pschećelnje abo njepschećelnje napschećo steji, nima ničo na zhebi, pschetož republika je jenož statna forma, niż stat sam.

Republikanska burska strona.

Schlesyski burski zwjazk je njedźelu we Wrótzławju zjěd wotmeł, pschi kotrymž je so wjele tyhaz małych a srjednich ratarjow wobdźelilo. Na shromadźizne běchu mjes druhimi pschitomni president němskeho rjejma Löbe, demokratiski zapósłanc Herrmann a Meink, zentrumski zapósłanc dr. Brüning, zapósłanc bayerskeho burskeho zwjazka Eisenberger a wjele druhich zapósłancow. Pschedźydła schlesyskeho burskeho zwjazka, Herrmann wo zdanjanch małych a srjednich schlesyskich burow rećesche. Zapósłanzaj dr. Brüning a Westermann jemu w swojej rěcźi pschichilowaschtaj. Zapósłanc Eisenberger za republikanskich burow rećesche a schlesyskich burow psched wjednistwom knjezow warnowaschе. Wón so nadźijeschе, so so wulka burska strona jakoži, kotraž na podłožku republiki steji.

W mjenje demokratow zapósłanz Meinke rećeschе. Wón so z palozym praschenjom **pschileżazych zydlerjow** zaběrasche. Burjo njedyrbjeli so nětkole wjazy je zakonjemi, wutwjedowazymi postajenjemi a derjemjenjazymi wuprajenjemi politiskich stronow zpokojeć. Sćudom lět su swjasli małych burow wo leżomnoscje wojowale a njejsu skoro niczo dozpile. **Wyschnoscjetne liczby wo wulpěchu zydlerstwa su pak wopaczne, pak zyluje pschěhnate.** Kulturne zastojnistwa za zydlerstwo su saprajile. Wone so z pschitźiłuschnym ministerialnym direktorom Artikulom krija, kotrejž z holymi wuraczemi poroli, so je zydlerstwo hacźit, wotpokazuje. Se stónczazymi zkowami hłowny zarjadnik němskostatneho swjazka makeho a srjenjeho ratarstwa, Lübke, praji, so je nuzne, so so burske swjazki zjednoczа, je-li so bychu so žadanja němskostatneho swjazka, wobsebje we wotnazeństim praschenju, pschihótnale. We wobsamknjenju, kotrejž z hromadźizna jenohłósnje wo zydlerstwu pschija, so praji, so je za ranšchu Němsku wobzeje pschileżace zydlerstwo wazne. Njerozwoładnitwe spěchowanje nowych zydlescheżkow płacźisnu leżomnoscjow wyzoko honi a je za pschileżazych zydlerjow se schkodu.

Sakski rěsański dawk.

Sakszy rěsnišzy mischtrowstwo su petizju finanzneniu ministerstwu a zejmej pschepodali, w kotrejž žadaju, so by so rěsański dawk wotstronił. Mjezyłoheho finanzneho ministra drje petizja na njelube waschnje na tamny cźaj dopomni, hdyż je wón za wotstrónjenje rěsańskeho dawka wustupował. Sćmě so na tym dwołowacź, so budźe so 10½ milijona hrywnow, kotrejž tónle dawk statnej kaźdy lětnje wunjesche, tak ruce wotrjez cźahnyć kaž psched 5 mježami, hdyż wón jako fyndikus rjemjeślnikow tole žadanje zastupowasche.

Financne jednanje mjez Gdanskim a Pólskej so pretorhle.

Pschedawsche knjezerstwo zwobodneho města Gdanska (Danzina), wo kotrymž němskonacionalni njemějachu wjetschinu, bě z Pólskej wo wustrowjenišich naprawach za Gdanske finanzy dorozumjenje dospił. Mjes tym je němskonacionalnym zaso knjezerstwo w Gdanskim parlamenezе pschipadło. Woni su so borzy z Pólskej rozdwojili. Jich jednanje je zyle bjes wulpěcha wostało. Wo wobdźelenju Pólskeje pschi Gdanskim tobakowym monopolu a wo rozdźelenju zhromadnych zlow njeje so žaneje pschesjenoscze dospiło. Finanzny konitej Swjasła Ludow je pak žebi wumělił, so może jenož potom wuzkrajnu požczenku za Gdansk pschijmjolicź, jeli so je so Gdansk z Pólskej wo statnych finanzach rozumał.

Cźežzy a němzy sozialdemokratojo so zjednoczili.

W Prasy je so njedźelu zhromadne pohjedźenje cźeskich a němskich dźěłaczerskich swjasłow wotmeło. W nim su so cźežke a němske dźěłaczerske swjasły do jeneho zyła zjednoczyłe. Wone 586 000 sobustawow licza. Sjednoczenje jednanje bě zastupjer Amsterdamskieje dźěłaczerskeje internacionale, Oudegest, wjedł.

Litwa sebi Wilno žada.

Pschi zkładnoscji zjwjedzenja njewotwisnoscje je litewski statny president Smetona rěcź měł, w kotrejž praji, so dyrbjako Wilno z hłownym městom zwobodneje Litwy być. Njeksmě so zapomnicź, so su we wójnje padnjeni wotkazanje zawostajili, kotrejž dyrbi so hischcze dopjelnicź. Tole wotkazanje praji, so hłowne město Litwy, Wilno, hischcze njeje zwobodne.

Kaž je znate, su Polazy psched zydom létami Wilno a wokolny kraj wobsadźili a jo z Pólskej zjednoczili. Na to mježachu polne prawo, dokelž je wobydlerstwo Wilna a wokolnoscje znajwjetschego dźela pólske. Litowjenjow je tam jara malo. Wjacy je tam Běłoruzow, kotrejž tehorunja Wilno za zwoje žadaju.

Zemjerčenje w Hercegowinje.

S Mostara w Herzegowinje je powěsć wo nowym zemjerčenju doschła. Sobotu 1/47 hodźin rano w Mostaru a wokolnoscji jara zylne zemjerčenje zaczuchu. Někotre domy su so z nim wupuschcźike.

Po stónczným wunoschku pschepytanja, kotryż je minister znutskownych należnoscow wo zemjerčenju w Dalmaziji a Herzegowinje porucźił, pokazuje so, so su so jenož tři wobydlerjo zarazyłe a 15 so tranikos Wězna schkoda 10 milijonow dinarow njepschekroczi. Dokelž su potrjechene traji- ny najzhubjdschsle w Južnoslowjanskej, su knjezerstwo a městne wyschnoscje hnydom mjes potrjechenych podpjerne rozdźělile. Wobydlerstwo njeje so hischcze smjerowało, dokelž so zdale wotschadzenja semje wospjetnja, tola zhebi njejsu žanych woporow žadale.

Rumunski prynz Carol chce zwojeho zyna zazo widzeć.

Po powěsćach z Rapalla so tam prjedawschi rumunski kronprynz Carol wočakuje. Wón chce zwojeho zyna Michala widzeć. Po zdanju kraloweje Marje, Caroloweje macerje, je prynzeza Helena, Carolowa zona, Michala w Rapallu wróco wostajiła.

Njezednota w jendźelskim knjezerstwje.

W praschenju, hač maja so zyły mjes Jendźelskej a Ruskej wotkanacź, su jendźelscy ministrojo dwojakeho mjenjenja. Ministerski pschedsyda Baldwin je sa to, so by so wschón wobkhad z Ruskej sastajił. Swonkowny minister Chamberlain pak so boji, so by z teho Jendźelskej wjazy schkody dyzli wužitka nastało. Tehodła so temu pschećiwja, so by so jendźelsko-ruske wikowanjske trěźenje wupowědźiło, a so bychu so wschitzy ruzy kommunistojo z Jendźelskeje wupokasali. Chamberlain je samo hrosył, so wróco stupi, hdy by so jeho politika znjemóžnika. Pschećiwnizy su tehodła swoje žadanja spuschćili, tola w blistim pschichodźe budźe znadź so saño wo stejiščnym Jendźelskeje z Ruskej dyrbjeczej jednacź.

Njeměry w jendźelskej Judei.

Njedźelu je w Bombayu mjes Hindami a muhamdanami k krwawnym srażenjam dosch'o. Njeměry zyłu nóz trajachu. Policija bě stónczne nuzowana, bo njeměrnikow tśelecź. Liczba mortwych a sranjenych njeje znata.

Wójna w Chinje.

Se Shanghaja so 20. februara powě: W internacionalnych zydlescheżach a w franzowskim zydleschczu je so chinescim kommunistam dospołna zwoboda pschelewschaji a. Najwschećo tenu je kommisar za sakitanje Shanghaja, chinezi general Lio-Pao-Cźan, w chinesskim měsće pschikasał, so maju so wschitzy agitatorjo, kotrejž dźěłaczerjow naschczuwaju, hnydom wotprawicź. Hač dotal su hižo tśi agitatorow wotprawiłi a jich hłowy su so na hłownej pósće k warnowanju powěsće. Sa wschelake pschestupjenja je so 30 ludźi wotprawiło. Po najnowschich powěsćach je 50 000 muzi wójska generala Sunczuanfanga mjes Kaidschnom a Sukianom (nětkole 80 kilometrow k połodnju wot Shanghaja na Shanghajsko-Nankawskej żelesnizy.

W franzowskim zydleschczu w Shanghaju je katastrofalny njedostatk wody, dokelž dźěłaczerjo wodarnje strajkuja. W chinesskim dźělu města je so slaw wobkhwalenja wuwołał, dokelž je so tam manifest sa Kantonske knjezerstwo wudał.

Jendźelske wójsko je na wschě możnosce pschihotowane. Shanghajski korps dobrowólnikow je so mobilisował. Pósta wjazy njedźela.

*

Sawezerawschim su chinezy pschistawni dźěłaczerja jendźelskeho namórskeho offizěra a amerikanskeho namórskeho lěkarja nabpadli a nabili. K nadpadej na njeju po ropotnych wustupach w pschistawischczu dońdże, hdźez dźiwachu Chinesojo pschistawnym dźěłaczerjam wobaraczi, twory z jendźelskeje parneje łódźe wuskasch. Jendźelska kanonska łódź woldźelenje namórskich wojakow wuładźi, kotrejž porjad wobnowischu.

Poslednja powěsć z franzowskeho zydleschcza w Shanghaju praji: Franzowske wyschnosce su wulke żelesne wrota, kotrež franzowske zydlischczo wot chinskeho města dźeli, samkle. Dobrowólniziy z maschinistami tśelbami su so alarmowej hotowości, a wukrajanske policija fabriki dobladuje.

W **Hongkongu** kommunistiska agitazija zyłnje dźela. Liczi so z tym, so też tam k generalnemu strajkej dońdże. Jendźelska wyschnosć nowych dobrowólnikow pyta. Wschědne je so wojerske parady wotmdźeja. **Wospomamjaze je, so su do Kantona znate jendźelscy kommunistiscy wjednik Tom Mann a pódla njeho jedyn franzowski a amerikanski kommunistiski wjednik z Moskwy pschijeli.**

Dalsche jendźelske wójskowe transporty do Chiny.

Njedźelu su do Singapore tři transportowe łódże z jendźelskimi wojakami pschijeli, z kotrychž dwě hischcze tón samy dźeń wjeczor do Chiny dale jědźeschtej. Też jedyn japanski khežkaz je do pschistawa pschijeł.

Hłowna zhromadźizna „Domowiny"

Zwjazka Serbskich Towarstwow njedźelu, 20. małeho rožka 1927.

Sswěrzęce hwězdy swoża, w złotem błyšcźu
Do Serbow! Cźmu, nosy sacźěć, ftónzo!
Skutkow woheń sapał młode ranje!

Tute złowa Cźišchinšteho pšchiňdźechu mi do myšle, jako nastajiš so na pucź do Njeswačidła, hdźež měsęche so wotmětkź hłowna zhromadźizna „Domowiny". Woże štónczko, postkoco štatoki Njeswačidłske, witasche se swojej krajnu šwěrnych žynow šerbšteho roda do nětdy cźišťoserbšteho sydła.

Klahnez hosćenz, to bě městno ważneho seńdźenja. Tu witalsche prěni pšchedsyda, knjes Arnošt Bart pšchipołdnju z dwěmi 12 hodźin wšěch pšchihwatanych pšchedsydow a sastupjerjow šerbšteh towarstwow, kiž běchu so w nimomery žiwu debatu, w kotrejž mnoży rěcźnizy swoje wichelake mėnjenja sastupowachu. Hłowna zhromadźizna wša k wędźenju, so je so sańdźeny plat mjes pšchedsydstwom Domowiny a knjesom sekretarom dr. Schleza wujednanje stako, po kotrymž knjes dr. Schleza z 1. hapryelu 1927 swoje sastojnstwo złoži. S tym zhonźi so žiwa debatta. Pšchitomni cźeńczachu jeho cźiłetnu zwěrnu skutkownosć z postanjenjom z městnow. Po namjeze se strony pšchitomnych pšchipóina so skutkownosć zyłeho pšchedsydstwa na zhromadźizny wuswoleny. Na sastupi po pšchecźu schtwórcźhodźinsta pšchestawka k cźłonemu spokojenju.

Po tym pšcheńdźe so k druhemu dypłej dnjowehu porjadu k wólbam. Hłowne wjednistwo wosta te samne. Na městno dotalneho pšchedsydy k. Barta stupi jeho namětnik knjes farar Schewčźik z Khrósčźa a na toho městno knjes Arnošt Bart, kiž z jenym jenicźtym hłosom pornjo prenjemu mócźnoščeńcźe a bu po tym na namjet z aklamaziju jenohłósnje za namětnika pšchedsydy wuswoleny. Sa pokładnika wuwoli so k. Wojnar, bank. sastojnik Serb. Lud. Banki. Tjoch wubjernikow, kiž maju so hišcźe nimo pšchedsydow župow po namjezu do pšchedsydstwa pšchiwolicź, wola jednotlime župy je swojeje hrjedźiny. Horliwi, njesprožniwi narodowazy a wjednizy, kaž šmėny z pomjerom prawom 1. a 2. pšchedsydu mjenowacź, wuprajichu swoju radosć nad wuběrom wólhow, dźakuju so za dowěru a pšchihlubjo žiwu skutkownosć k powšchitkownemu łėpšchemu Serbstwa. Elementarny pšchitłek pšchitomnych bu z błyšcźazej pruhu jasnosće a z hesjednosće mjes pšchedsydstwom a sastupjerjemi šerbšteho ludu, sjednoczeneho w šerbšich towarstwach.

Tśeći dypk dnjoweho porjada běchu namjety, kiž bohacźe pšchedležachu: Sa Wšchotowarstwowski łet namjetowachu so wšy Khróšcźizy a Radwor. Po wothłosowanju a skowacź knjesa farara Schewcźika (sa Radwoŵ) so Radwoŵ za pšchichodne městno Wšchotowarstwowskeho Sléta postaji — dla łėpšcheho żelesnikeho swiska. — Budyšchka „Nadźija" bě schtyri namjety sapodała, z kotrychž so tři pšchijachu a schtwórty na pšchedsydstwo so pšchepokasa.

Po tom, so bě knjes farar Schewcźik hišcźe wo jenej znutskownej nałeżnosći rosprajał, ftónczi so pop. ½5 hodź. žiwa a sajimawa hłowna zhromadźizna Domowiny z mózneje sanjeżenym spėwom: „Nasche Serbstwo z procha stawa." To klincźeshe kaž kwjata pšchigaha z ertom šwěrnych žynow šerbšteho rodu, wojowazych hacź do poslednjeho dychanjenja z łėpšchemu žywoješo šerbšteho naroda. Boże štónczko bě domoj schło, jako so wobdźělnizy domowróćichu; we jich wutrobach pak njech hrėje a hori a njech płodit płomjo łuboscźe hazaze k wyschinam w skutku za naród. Wóh daj jim móz a budź z nami Serbami!

Bóh žohnuj cźe, ty polo narodnoscźe,
Hdźež šerbšti duch nam hrėje wutrobu
Nam radoscź leże, hdyż twoja sława roscźe;
Tuž Wjerschny žohnuj Sserbow domišnu!

—é.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 22. februara.

† 1894 naš njerazpomnity wulki wótčinc Michał Hórnik, kanonik w Budyšinje.

Hórnikoju!

Njebjeskich jasnosćow syno,
Do serbskich ćesnosćow stajeny,
Serbski duch twoje bě wėno,
Wot tebje zamėr bu hajeny:
„Njepytam ławrjenca, njepytam sławy,
Njeżedżu za swětnych hordosćow pychu,
Hladam dźe serbowski narodźik mały,
Pytam we Łužicy serbowsku tšěchu!"

Józef Nowak.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +4, thermometer we dnju 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozy —8. Wuhladny na . . stajne wjedro. Wjedrańše mėnja, so po wčerawšchim a dźensnjischim łodotym wětrje tola wječzoli. Schkleniza pak dźensa rano zaso na rjane pokasuje. S krótkeho wječzora leżaza nižina najsćerje k połnozy wotcźehnje. Ze strony Azoriskich kupow bliži so nowa wyschina. Tola wyscho na to pokasuje, so mitliche wjedro sastupi. Jutše žrjedu skhadźa štónczo 7,03 hodź. a thowa so 5,25 hodź. Mėšacź skhadźa w połnozy a so dop. 9,45 hodź. thowa.

— **Pschiwabjenja sjednoczenja zhromadźizna Němskostatneje thorhoje.** Dźensa 22. februara je runc 3 léta, so je so Němskostatna thorhoj Cźorno-cźerwjena-skota założka. S teile pschiležnoscźu dawa swjatkowe wjedźenjowe we zyłej Němskej wot 19. hacź 27. februara pschiwabjenjski tydźeń wuhotowacź. Dźiwazo na tole postajenje smėje Budyschka wolnožka Němskostatneje thorhoje jutše žrjedu, 23. februara, wjeczor we 8 hodź. we „Měšchanskej sahrodźe" w Budyschinje pschiwabjenja zhromadźizna. Sa rěcźnika za župowcho sekretara Mara Gruhla z Drjezdźan dobrzi. Republikanske wobydlerstwo we Budyschinje a wokolinje, hobustawny demokratiske, socialdemokratiske, starosćiwostiske, zentrum'ske a Serbske ludowe strony wjedniscźiwo zyle wosebje na to kedźbne cźini a je na zhromadźizny pschepschoschne. Tale zhromadźizna ma bycź mózna manifestlazija za wobstacźe a dźerżenje republiki. Tu rosnaschnje so bycźe, samér a nadawki Němskostatneje thorhoje Cźorno-cźerwjeneje-skoteje. Kóždy republikan ma mėcź za swoju pschiwłuschnoscź, so so na zhromadźizny wobdźeli. To płacźi wosebje sa towarschow Němskostatneje thorhoje. Wschitky towarschojo sestupaja so wječor 8/4 hodź. k pschiwabjazemu pokhodej pschi hoscźenzu „Ke złonzu". Też žony móża so na pschiwabjenjskej zhromadźizny wobdźělicź a su na nju pscheproschene.

— Naschima cźerstwym cźitarjam! Dźękuji, kiž su nasche wupisowe hódawćko prawie sesłałe, njeżsu hišcźe wschitke wuta wotewłase. Dokelż nam njebychmy nikomu rad nicźo pódłali, schtož njerodźi, prokhymy, so bychu sebi w naschej wudawarni nschto t' postajenych mytow wubrali.

— K **wusamknjenju metallowych dźěłacźerjow** w Sakskej. Sakšaj industrijelni su nėtko metallowych dźěłacźerjow zyłeje Sakskeje z dźěła wusamknli. W Budyšchinje potrjechi tónle cźełki dóst nėhdże 1300 dźěłacźerjow, we Horniej Łužicy nėhdże 4000. W tymle padze wusamknjenje dźěłacźerjow žaneje podpjery sa dźěłonjemjerjow njedóstanu, ale žu jenoż na podpjeru se strajkowe pokładnje pokasani. Budyschcźaj wusamknjeni wotmėchu wczera dopołdnja w „Krónje" zhromadźiznu, w kotrejž rekapitulowachu pschicźahi. W njej wuprajichu strajkowazym metallowym dźěłacźerjam połne pschihłeńcźowanje.

— **Wokrjesny Lanolbund** smije sobotu 26. februara dop. w 10 hodź. w „Krónje" swoju klinschku hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad wopschija 8 bypkow. Knjes krajny radźicźel na wunkhubje sapołožanz němskeho sejma Gerecke smije pschednoschk wo „katastrofje a politizy".

— **Wulki zwjedżeń nowinarstwa** wotmeje so pónjdźele, 28. februara, w „Lipowym Dworje" w Zitawje. Sejwšy Hjeń wobsteji z konzerta a zwjedżeńskich rejow, kiž su sašo se wschelakorymi posticźenjemi wupschcźene. Sa konzert su knjes komorny spėwar Tino Pattiera pschi Drjezdźanskej statnej operi, knjes kapałny mischtr Hermann Kutzschbach pschi Drjezdźanskej statnej operi a virtuos na harfje, knjes profesor Max Sait pschi Berlinskej statnej operi swoje wobukitkowanje pschikubili. Rimo toho su hišchcźe sa poticźenja rejow knjezny Susannu Dombois, prenju solorejwarku pschi Drjezdźanskej statnej operi dobyli.

— **Margarina** sa **dźěłonjemjerjow** wotedawa so pjatk 25. februara 1927 na sćěhowazych městnach: Pola mjerscźela mlokakinskeho wobłhoda Wilhelma Nowaka na Swonkownej Lawčkej hasy 18, pola pschekupza Oskara Rotzicha na Łóbrišej drohy 28 a pola pschekupza Arnoschta Stephana na Rěsarskej drohy 17.

— **Widlischcźa sajachu** sobotu popołdnju na Sserbskej hasy tudomnu wobydlerku. Dźěłacźerjej Samaritoju posticźichu ji prenju pomoz a dotwjeschu ju do jeje bydlenja.

S **Wjelecźina.** W nozy na pjatk wokoło 11 hodź. wusłyschachu pola tudomneho rėsniskeho mischtra Richtera, so w klamach pokładnja sahwoni. Sasnjewcźischa hnydom šwėzu a njesmajy paduch mėjesche so z procha. Wobkradnjeni sawołachu hnydom žuzbodnik a zhromadźe a z poma-

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa

43] (Pokračowanje.)

Bojasnje běhaše wón tu a tam kaž honjeny sajaz na kromje lėša, — a nadobo skoro z rosbarwjenjom, skoro z khicźenjom wojewi, so ma też wón myšle wotžeć. Knjeni Odinzowa wschak jemu njekasasche, so by wostak.

„Ja mam jara mėrny wosyk," rjekny njesbožowny młody cźłowjek, wobroczejo so ke Arkadijej, ja mózu Waš domoj dowjesć. Eugenij Wasiljewicź móże wjacź Waš schi tarantaj, tak budźe to najpschihódnischo."

„Haj, dowolcźe, schto tebi Wy myslicźe? Wy macźe tola zyle druhi pucź, a ke mni domoj je kwjerc hałoko."

„Ach, to wschak nicźo rjez nima; ja dźe mam cźaha dosć, a izbła mam na tu stronu nėschto wobstaracź."

„Nėschto z palerjom?" woprascha so Arkadij, hižo pschejara łazpėwaja.

Ale Sitnikow běsche w taźkim sadwėlowanju, so pschecźiwo swojemu pschihwacźenju zamo so njesaźmja. „Ja Wam wobkruczam, mój wosyk je zyle mėrnimy," bórbotasche wón, „a wschitzy sėja w nim rum."

„Njewopokasajsće tola posticźenje knjesa Sitnikowa," rjekny Anna Sergejewna.

Arkadij na nju pohladny a hłuboko hłowu pokłoni.

Hoscźo wujdźechu po śnedani. Rosžohnuju so z Basarowym, knjeni Odinzowa wupschestrė jemu ruku a rjekny: „Mły so hišchcźe wohladamy, njewėrno?"

„Kaž pschikażesće," wotmołwi Basarow.

Arkadij swandże prėni po šhodach dele a pożydże so do Sitnikoweho wosa. Domownik pomhasche jemu pschi tom z cźeńczownosću do wosa, ale wón by jeho najradscźho nabił abo šam so do płacźkow dał. Basarow wuńdżadny so do tarantaża. — Hdyž běchu do wjeski Chochłowa dojeli, wozkarny Arkadij, dóniž korcźmar Fedot njesajschahnuy žiwojeju koni do tarantaża. Potom pschibliji so k wosej a rjekny k Basarowu se starej pschecźelnosću: „Eugenij, wsmi mje žohu; ja chju k wam žohu jėcź."

„Sšyn žo!" sabórcźa Basarow.

Sitnikow, kotryž hwisdaso wokoło žiwojeje ekwipaże chodźeshe, rosdaji jenoż hubu, hdyž tute žłowa wuzhłycha. Arkadij pak wja smėrom žiwoje wėzy k wosyka a žydże so pschipódła Basarowa — a cźeńczownje so pokłoniwschi žiwojemu pryedawschemu pschewodnikej, sawoła: „Sbohaj so dopredka!"

Konjej mózuje saczahnyschtaj a tarantaż zhubi so bórzy z wjeczow . . . .

Sitnikow, napołožedku zyle konfusny, pohladny na žiwojeho pohonca, ale tón schlipasche z fkhudom do wopusche bróduika. Potom skoczi Sytnikow do wosa, — a zawoławschi na dwojach nimokroczażeju burikow: „Stajtaj žej cźapku, hlupakaj!" — jėdżeshe do města wrócźo, hdźež zara podźe dojedże. Nasajtra pola Kukschineje wuzkyna so na teju dweju „hordeju hłupeju hadki".

Hdyž bě so Arkadij k Basarowu do tarantaża pożydnył, stłóczi jemu krucze ruku a njerėcźeshe dołhi cźaj ani złowa. Sda so, so Basarow zrjesni tomule tłoczenju ruki a wė žebi też mjelcźenje wažicź. Pschedhładżaju uźo wón njebe pschespał, a njebe też kurit a złoro nicźeho njebe hižo nėschto dujow jėdi. Jeho pokhmurjene a wsikke wobliczo wudżeshe zo wotrje spody schpodki jeho pucźowanikeje czapki.

„Wó, brassiko", rjekny wón łtóncźnje, „daj wschak mi zigarku . . . . Pohladaj jenoż, ja drje mam tola pocźehnjenu łajku?"

„Wschón žołty," wotmołwi Arkadij.

„Wó haj, tuž też zigarka njebydźi. — Mojchinka njeje w porjadku."

„Ty by so wopraudźe w połzednim cźaju wschón pschemėnił", dźesche Arkadij.

„To nicźo rjez nima. Ja sašo wuźtrowju. Jenoż to jene je mjerzaje — moja macź je taźka pschezara nėžna a pschepjata: njejsy-li jeje bruch natykał, trjebaj dźeńcź z kroz jėdź wod dźeń, to je wona wschcźa połna starosće. Wó, nam je, bohudźak, zyle druheho rasu; tón je w žwėcze pobył a na žiwoje naschonjenja. Nė, dźensa mi njeje mózno kurić," wón rjekny, a cźišny žiwoju zigaru wot so do procha na dróhu.

„Wasche kubło leži pjeczadwazyeći wjerst wot jow?" woprascha so Arkadij.

„Haj, pjeczadwazyeći. Tu mójesch so łzyła tohole mudrowza woprascheć." Wón pokasa na kwra žeđżazeho na kółach, kiž bě z dźěłacźerjom pola Fedotowa.

Ale tón burik wotmołwi jenoż: „Schtó ha to wė — wjerstły njejsu tule mėrjene", a poeza na połwółsje podskoli sa to zwarjecź, so won z hłowu satorhuje.

„Haj, haj", poeza Basarow znowa, „to je wam, mój młodzy pschecźeżelo, tajki powniezazy pschikład. Cźert wė, kaiki hłuposć! Kóżdy cźłowjek na nitzy wiży, bjesbno może kóżdy wotkmik pod nim rosdajicź, — a won sam jeno hišchcźe wschelake njepschijomnosće wumyšluje, so by swoje žiwjenje skasył."

„Schto dha ty ty tym mėnischo?" woprascha so Arkadij.

„Ja nicźo wėste njeměnju, ja praju runje won, so jenoż so wobaj jara hłupje sadżerżałoj: Tola schto mam tu wutołowacź! Ale ja žym hižo w klinizy pytnył: schtóż by najbóle na swoju bół mjersa, tón ju sawdźeje najrucźischa pschemóże."

„Ja tebje dospolnje njerozemju", rjekny Arkadij, žo sda, so ty nimasch na nicźo storžicź."

(Pokračowanje sleželuje.)

zu nimodowych wozdowom puschcejichu žo ſa paduchom, rik pyches ploty, haj ſamo pyches jene twarjenje k lězu cžakſche. Dobre wozki pat běchu tola paduchomu postawu ſpódſiale a ju ſtebi derje pomjatkowale a mózacžu zandarmej paducha wophacžowacž. Zandarmej žo też poradźi, paducha ſajeć a hamtſenmu ſudnifimu pſchepodacž. Je to nětkoždy 17 ſtónu paduch, kotrenuž kradnjenje nicžo nowe njeje. Tole paduſchſtwo je jeho ſtócže jenoż pola Richtera. So wón jako ſkalař pſchi poſtnej njedže wjacy ſaſtužił hacž ſandarm, kiž 20 lět w ſtatnej ſłužbje ſtejı a kiž jeho ſudnifimu pſchepodu, dawa pſchicžinu k wſchelakim wobmyſlenjam.

S Kjwarcžija. Tudomna dobrowólna wohnjowa woboru ſwjeczeſche ſandźenu ſobotu ſwjedżeń ſwojeho 22-lětneho wobſtacža w Nowakej hoſcženzu. Knjes wopalny direktor Schołta powita ſchromadżenych, wosebje gmejniſke ſaſtupjerſtwo a bratrowſku woboru ſ Margarecžinje Hóły a ſkónczi ſwoje ſłowa ſe ſławu na woboru. Porjad je dwémaj dźiwadłomaj, kótrež w jenym wustupje, „Wyſoko tu woboru“ a „Czorny podwjaſt“ lě wſchitkich ſychekwapi. Hrajerjo, kotliž běchu jenoż 6 hnjow k wukniſenju měli, žnjacžu bohaty pſchiſłeſk. Mała rejka pſchijamkny ſo porjadej, kotraž wſchitkich wieſele hodźinki ſabawjeſche, wotſamkny ſalatežiſti ſwjedżeń.

Z Radworja. Sobotu rano zemrě tu hrabinka Hana z Einsiedel w 74. lěče žiwjenja. Po ſmjerći ſtarſeju běše ze ſwojej ſotru, Hrabinku Hilžu, kotraž lětſa 77. narodniny woswjeći, na Radwoſkim hrodže žiwa. We wójskim času dyrbještej hrabincy ſwoju villu w Drježdźanach, hdźež w zymje zwjetša bydleſtej, wotedaž, bjez toho, zo byſtej kroſka wot teho mócžej. Stož njejstej na khudych rozdawałej abo na druhe zaměry, kaž wójnſku poſžouku atd. wudałej, ſtej zhubiłej. Też Radwoſčanam ſtej ſo hrabincy přeco ſkedźiwej wopokazałej. Jimaj mamy ſo ſobu dźakować, zo mamy tu ſotry a dźěćacu hrajkacu ſulu. Też za nowu ſulu ſtej móſtno přewoſtajiłej. Hrabinka Hana, a to płaći też za hrabinku Hilžu, njeje ženje přećiwo Serbam zmyſlena była, je kóždy čas Serbam to woſtajiła, ſtož je jim wot Boha date a njeje ſwój wliw a ſwoju móc Serbam k ſkodże zanjeważiwała. W tom bě nětkotremužkuli knjeſtwu z příkładom. Haj, z podpjeranjom ſotrow atd. je jim ſkerje pomhała. Ze ſwojim poniżnym a přeċelnym waſnjon je ſebi přikhilnoſć wšěch Radwoſčanow dobyła. Jeje ſkedźiwoſć, nadobne a nabožne zmyſlenje budże nam přeco z příkładom. — Khowanje je dźenſa wutoru w 4 hodź. we Wjelkowje. Do tebo ſu w 2 hodź. ſwjatočne posmjertniny na Radworſkim brodże. —

S Njeſwacžidła. Sandźenu ſobotu ſo na ſtatnej dróży ſón jeneho tudomneho ſkótneho wikowarja přched autom ſtřěſchi, kiž ſ mjentdrej ſpěſchnoſcžu wot Nakej pſchihna. Kóń ſtoczi po brjoſy bele a ſtorhny wóz ſobu do pſcheřowa. Tola tu może ſo hiſcže ze ſbožu rěcžeć, ponjeż a wozej ſo nicžo njeſta, pohonjeř pak ſtebi njeſwocžo ſtraſchnje wobdeř. Autowi pak ſo wo ſnjeſłoženy ſapſchah njeſtarachu, ale ſo ſe ſwojim autom ruče wotſkalichu. Tehodła njemóżeſche ſo cžiſło auta ſwěſcžicž.

S Njeſwacžidła. We rěkału tudomneho ſnjeżeho mlyna ſo ſobotu pſchi rěſanju ſdonkow jedyn ſdonk trochu pſchewali a do jeneho dźěłacžerja ſtorcži, ſo ſo woboi wuſkoho do powětra wjerchu a ſo pſchi padnjenju na hłowje ſrani a ſtebi cjap ſhlnje pódnu.

Z Dobrošle pola Njeswacžidła. Syn tudomneho hoſcžencarja Jancy, kiž ze ſwojim Bulldoggom kamjenje z Hórkow do Njeſwacžidła na dwórniſčo wozy, ſo njedaloko noweho moſta na Łomſčanſkim puću na ſwojim jězdźadle wobſunuy a z nohu do koła přiidże. Kolo jemu nohu hacž do kulkow rozmjeće. Znjeſboženeho dyrbjachu do Budyſkeje khorownje doweſć, hdźež jemu nohu hač do kulkow wotewzachu.

Z Jěžowa. W tudomnem krajnem wuſtawje za běſnych jemrě njedawno po dlěſej khoroſći wěſty Riedel w ſtarobje 45 lět. Njebožčicki je był z dolholetnym wobſkhodnym wjednikom bliżſich Janſkich kupjelow pola Smjeczkec. Tute zaſtojnſtwo je wjacy lět zaſtawał z přikładnej ſwěru a ſprawnoſću, doniż jeho njenadžicy ſtraſna, njezahojomna khoroſć nenadny, kotraž mějeſe za Riedla zrudne ſóſhwki, dokelž nimle dospolnje woſlepi. Po dołhich lětach ćežkeho čerpjenja jeho nětko ſmjerć wumożi. Pónduelu přepodachmy jeho ćělo khłódnej zemi.

S Nakeż. Sandźenu njedźelu, 20. maleho rózka wozjewjeci tudomne ſerbſke towaſtwo „Lipa“ ſwój lětuſchi ſaſoženſki ſwjedżeń. Njana liczba wopytowarjow bě ſo ſeſchła, tola wjazy hychu hiſchcže měſtna měli, tola ſeſchła ſa ſerbſtwi wjeczor wopyt ſwjeſelaja. Najprjedy ſaſpěwa nam Komorowſki muzſki kwartet ſpěwaj: „Hiſchcže Sserbſtwo njeſhubjene“ a „Mój moja hola ty ſelena.“ Potom ſcžěkowaſchtaj ſpěwaj měſchaneho thóra „Nowe lětko“ a „Mi nihdże tak ſo njelubi.“ Na to powita njeſprózniwy pſchedźenda „Lipy“ knjes Dwórnik ſ krótkimi rěkowami wſchitkich pſchitomnych a pſchepoda ſłowo naſchemu wobſadnemu farariej knjeſej Riocże, kotryż ſ krótkimi rěkowami Serba pſchiſkitſuchnoſć roſpominajo ſwoju jadriwu rěcž ſtónczi ſe ſhromadnym pěwom „Hdże ſtatok mój?“ Nětko ſcžěkowaſche wot jeneho zobuſtawa Lipy nowa ſpitzana hra „Bémarjeż wojnu“. Je to khutna ſtruchkohra, hra ſ cžaſbow ſandźeneje ſwětoweje wójny w pjeċžich jednanjach. Róle běchu wſche we najlěpſchich rukach, ſchtož po kóždym wuſtupje ſchumjazy pſchiſłeſk wopoſaja; jenemu hrajerjej ſo hiſchcže na ſónzu hry rjany kwěċžeł pſcheſpoda, poſledni wuſtup běſche tak hnujazy, ſo drje žane wóczko bjez ſnjſow njewoſta. Po ſkónczenju hry poręcža knjes Lapſtich-Strožanſki, ſo ſkožujo na wobſhaj hry, tak je wón ſam takſe a podobne pady dożiwił a naſhonił, ſo ju ſwójbu, kiž běchu nětdy we ſpokojnoſći a mérje žiwe, pſches ſcžěhwki wójny do najwjetſcheho hubjenſtwa a bědy ſtornjene (podobnje ſeńdże ſo też naſchemu ſerbſkemu ludej, kotremuż je wójna rany nabiła, kotreż žne njeſażija, hdyż ſpominamy na jeneho Franza Krala a druhich), kak ſo rjane ſerbſke počzinki a waſchnja po nětčim bóle a bóle ſhubija, a to ſawinowane ſ lſtwokoſcžu a tupoſcžu w narodnym cžuću. Směja tute ſłowa nekajkt wuſpěch? Abo budże ſorno wuſpyte do cžeſnjom a wóſtow, kaž to nězhej holcžay w ſromocžanych drastach prajeſchtaj: „Haj hdy by to wſchitko němſki było, dha by to wjele rjeſnjcho było!“ Njeſtupi nam cžeſwjeń hańby dla taſkich thudobnych ſłowom do mjeſwocža? A na druhej ſtronje, hdyż muſłu na teju dwoju mkodźenzow ſe Slepeho, kotraj ſtoj tutón ſerbſki ſwjedżeń wopytałoi, kak wjele horjazeje luboſcže ſa naſch ſerbſki lud; a ty, horſiwy mkodźenzo ſ Komorowa, kiž by jimaj pokład do jich towaſtwa ſobu dał, njeſmy hladał ſawjeſeleńcja, ale pilnje dźěłał. Njech je ſtajnje naſche heſło: „Stejimy tak njepowalnje jako murja, ſkała!“ Haczruniež hnchu žokny wotrodźenſtwa ſo wuſkoho ſbkhale. Po rěcži mjenowaneho knjeſa pſchedenjeſe knjes Jurij Schewcžik narodnu pěſeń, kotraż wjele pſchikleſka knjeſeſche a knjes Schibak, kiž běſche ſ Lichanja k nam pſchikhłowatak, ſe žortnymi kuplejemi wſchitkich roſwjeſeli. Na to pſchedenjeſchu nam naſchi ſnéwarjo hiſchcže dwaj ſpěwaj „Mórſchulka hiſchcže ſwěcžeſche“, a „Sto lět każ mi dźenſ je.“ S tutmu běſche poriad dowucžeżeny. Wjeſoka rejka traſeſche hiſchcže dołho a mějeſche na kóždemu domoj kaſaſche.

S Noweje Luki pola Wojerez. Tudomny dźěłacžer we wuhlowej jamje, Bartuſchka, we ſwojim dźěle do ſmjertneho njeſboża pſchińdże. W jamje Erika, hdźež dźěłaſche, jemu ſchěna na hłowu padże a jeho tak cžeſko rani, ſo dyrbjachu jeho do ſhorownje dowjeſeć. Tam je na ſwoje cžeſke rany bórſy wumrěł.

S Wojerez. Lěža dotwarjow hłowneje dźěłonjemjeſiſkeje podpjery je ſo ſa ſandźenej dwě njedźeli wo 152 powyſchila a hacž na 1431 ſtupiła, mjes tym ſo ſo dotwarjo pſchiražkowaje podpjery wo 203 pſchiſporichi, ſo je nětko hromadże 1783. S tutymaj liczbomaj je dotal najwyſchſchi ſtohodźeńk bjeſkhłoſcže doſpěły. — Na poſłednje ſwinjaze wiki běchu 305 proſtatow a 2 běhkaj pſchiſwjeſli. Sa proſtata płacžachu nětkoždy 15 hacž 22 hriwnow, ſa běhaki 40—60 hriwnow. Wiki derje dźěchu.

S Wojerez. Sandźenu pjatk wotmě w tudomnej „Tłelerni“ naſche „Wojerowſke Sserbſke Burſke Towaſtwo“ ſwój 41. ſałożeńſki ſwjedżeń. Borzy po 7 hodź. wječzor bohuſtawy a lubi hoſcžo pſchikhadżachu. We 8 hodź. bě ſurla polna lubych Sserbow a rjanych Sserbowkow. Poſkónje wſche we ſwojich kraſnych piſanych drastach. Wutroba ſo mi ſmějwaſche, hdyż ſ wohladach tutón luboſny a pyſchny wobraz. Knjes pſchedſeda Waltur, tutón we ſwérnym dźěle za ſwój ſerbſki lud tu delka w naſchej holi ſeſchedźiwjeny wjednik witaſche ſ wutrobnymi a hnujazymi rěkowanji ſwojich pſchecželow. A tych pſchecželow je wjele. Pſchetož towaſtwo ma wěſtże 200 ſobuſtawow a ſkuſcže tak ſobu do naſchich najſyłniſchich ſjednoczeńſtwow. Nětkiſche pſchedſyhſtwo ſo Luboſcžu a wutrajnoſcžu pröżuje ſwojich ſobuſtawow wutrobu ſhrěża ſa lubu maczeńnu ſerbſku rěcž a jeje drohe kulturne kubła. Próża njeje podarmo. Hižo pokazuja ſo wuſpěchi a Sserb dopomina ſo na to, ſo je Sserb po Bożej woli a ſo ſchtwórta kaſnja jemu pſchikłaże poſtacž Sserb a jeho zyły dom a wuſnawa ſ Josua, ſo chże Bohu ſłużiċž, każ to cžinjachu pſchezo jeho pobożni ſerbſcy pryedowniži. Po ſhromadnej wjeczeri ſabawjachu ſo ſ rjuſtawy hiſchcže dołho pſchi wjeſelej rejzi. Knjes Neeb ſ Cžiſkowa je ſwojej wuſtojnej kapalu hudżeńſke wjeſele rejki a jadrive pſchespola. Sdaſche ſo nam abo njeſdaſche, hižo ſapiſka jeho kapała nam wutrobite poſthody (Märſche) naſchich Sſokołow. Haj, to běchu wopraważże ſerbſkich Sſokołow wutrobu hrějaze pokhody. Hižo ſałkuje throbły hołoſ nad pruſkej holu. Wſchěm je ſo wjcho jara lubiło.— (Tute ſwjeſelaze, roſprawjaze rjadki, pſchipoſłała nam ſwérny cžitař „Sserb. Nowin“.)

S Barſchcža w Delnjej Lużizy. (Spodźiwna pſchicžina ſajedoczeńſa ſ płunom.) Cžłowjek jene njewé, na kajke waſchnje może do njeſboża pſchińcž. Na tudomniſchej Riehlſkej drózy bydlaza 26 lětna hołza wotucži w nozy, dokelž bě ji jara ſłe. Bórzy wuſłeďži, ſo je honacž pola płunowej lampy wotwjerminjemy. Hołza pak mójſche ſo domowniež, ſo je wječzor honacž trucže ſawjermiła, pryeby hacž je lehnjeż ſchła. Schtó bě honacž wotwjertnył? Bjes dwěla tożi, kotreż běchu ſtebi ſ rjeczaſkami, nad błido dele wiſżazymi, hraſałe a tak płunowu lampu wotwjernyłe.

S Bórze Wody. Wczera pónđelu ſo wobžarzunjone autowe njeſboże njedaloko „Seleneho ſchmrěka“ na dróży do Muzakowa ſta. Automobil ſo ſyłnje wobſchkodżi. Wjednik automobila ſo cžežko rani.

S Bukowa pola Hródka. Natař Auguſt Jakubaſchk ſandźenu ſrjedu na ſwojej łuzy prěnje ſchtórzy wobledżowaſche. We jich dźewjecž tychle ſaſnich hoſcži, kotriž pilnje ſa waczkami pytachu. Je-li hiſchcže dłeſe ſymu wobſthowanny, budu drje pſcheſkhwatnjwe ptaczki hiſchcže błód a ſymu cžerpjeċž.

S Deſchna pola Khocżebuża. W nozy wot pjatka ke ſobotże wobſkłodżeċž B., kiž ſu we wójnje cžežko ranjeny, ſebi ſ ſwobwólnjenjom ſiwjenje wſa. Wón ſtejeſche w najrjeńſchich lětach, njemóżeſche pak dźěłaċž dla ſwojeho wójnſkeho ranjenja. To drje je jeho do cžežkich myſłow ſahnało, kiž ſu wěſcže ſ pſchicžinu k njeſbożownej krocżeli byle.

Ze ſusodnych a dalſich krajow.

* S Drježdźan. (Rozbuchnjenje.) W leżomnoſći prjedawſcheje wohnjoweje ſchule ſa ſkótne lěkarſtwo, hdźež ſo we prěnim poſthodże nětkle wobkhodne runmoſcže ſakſkich ſenrumſkich dźěłarjow namałaju, rozbuchny elektriſay cžerjeny khłódnjenſki hamor. Wětrowy ſtork bě pſchi tom tak ſyłny, ſo we ſuſodſtwje na 100 wokrowych ſchkleńczow roſtła. Też hewak je ſo wjetſcha ſchkoda naczinika. Dźiw, ſo ſ dźěłacžerjow nichtó ſnjeſbożił njeje.

* S Kamjenicz. (Mješchczanoſtu dła ſapalenja ſajſudżili.) W Alberodże ſajſudżi ſo tammiſchi mješchczanoſta k jenemu lětej jaſtwa, dokelž bě w brózni kublerja Trolle ſ wotpohladom ſłomu ſapalił. Na tſi lěta jemu cžeſtne prawa wotcžerknychu.

* Se Zwikawy. (Swažliwy cžełujeńcz.) Swoje ſubjerſtwo na hraczki ſtaji thłokſtanz pſchekupz Ota Merſel ſe Klingenthala, kotryż na jěſbje ſe Steinacha do Zwikawy ſ mjenikowym wokmom ſe cžaha, kotryż ſ połnej ſpěchnoſcžu jědżeſche, wuſkoczi. Khłoſtanza pſchewodżaſchy ſaſtojnizu dohladachu ſo hakle na Zwikawſkim dwórniſcžu, ſo bě ſo jatý hubił. Dokelž pak na jeleſniſkim nahłyſe ani ſłeda ſa cžekajucym njenamakachu, je deje ſo khłoſtanzej ſwažliwe cžekanje podarjło. —

* S Annaberga. (Diamantny ſwaſ.) Tu ſwjeczeſche krawſki miſchtr Klötzel ſe ſwojej mandżelſkej diamantny ſwaſ. — (Wyſoka ſtaroba.) W Hartenſteinje ſaſo ſwjeczeſche wěſta Fröſterowa ſwoje 93 narodniny. Wſcho ſnamjenja, ſo ludźo też bźenja hiſchcže rjanu ſtarobu doſpěja. —

* S Oberwieſenthala. (Mało wodu.) Mješchczańſka rada napomina wobydlerjow, ſo bychu ſ wodu bóle lutowali, dokelž ſu baſſeńi, w kotrychž ſo woda w nozy horomadża, we dopodnjſchich hodźinach ſwjetſcha hižo próżne.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſje ſrjedu: Sſucho a nimale rjenje. W nozy njerſnje, wodajo taje. W Jendźelſkej mife maczate wjedro. W Ruſſej hiſchcže tſchiſkanza

---

Dźěłacžerſke organiſazije ſu wobſamkle, mjdowy tarif ſa némſkoſtatnu żeleſnizu, némſku poſtu a druhe némſkoſtatne a ſtatne dźěła wupowědżeċž.

*

Pruſke ſtatne miniſterſtwo 100 milijonow hriwnow ſa bżełonjemżerjow żada.

*

Dźěłacžerjo ſłoro wſchitkich induſtrijow w Barlinje ſu wobſamkli, dła podrażenja żiwnoſcže dotalne mjdowe tarify k 1. haprleji wupowědżeċž.

*

Swjaſt württembergſkich drjewowych induſtrialnych ſe wobſamknył, dła mjdowych ſwadow w Stuttgartſkej mebłowej fabrikh wſchitkich drjewowych dźěłacžerjow we Württembergſkej ſ dźěła wuſamknyċž.

*

W twarjenju pólſkeho generalneho ſtaba ſu pſchi pſchetwarjenju ſamurjowanu żeleſnu każu namałali, kotraż 82 puntow ſłota wopſchiſjeſche.

*

W Franzowſkej ſu počzeli prěni podmórſki cžołm ſa Pólſku twariċž. Łódź budże „Wětr“ rěkaċž. Po njej ſo druha podmórſka łódź natwari, kotreż „Wichor“ narjekny.

*

Dojednanje mjes Jendźelſkej a Kantonſkim knjeżeſtwom.

S dojednanjom mjes Kantonſkim ſwonkownym miniſtrom Cženom a jendźelſkim diplomatiſkim ſaſtupjerjom O'Malleyom wo Hankawje a Kiukiangu jendźelſke ſpodleſchcža do měſchanſkeho chineſko-jendźelſkeho ſarjadniſtwa ſ chineſko-jendźelſkimi ſaſtojnikami ſ chineſkim pſchedſyhſtwom pſchenđu. Jendźelſki ſwonkowny miniſter Chamberlain je wo nadrobnoſcžach dojednanja w delnim ſjezmje roſprawu podaċž.

*

Sjednoczene ſtaty nowych wojakow do Nikaraguy pożłałe.

W Corintu w Nikaragui (pſchi Cžichim ozeanje) je njedźelu 1800 amerikanſkich namórſkich wojakow na kraj ſtupiło. Bódła nich je 400 muži Leon a 350 Chinantega wobſadżiło. Jeleſniſke mosty a druhe wažne měſtna ſu ſo ſ amerikanſkimi wojakami wobſadżiłe.

*

Pſchi połnóżnoamerikanſkim atlantiſkim brjoſy Sjednoczenych ſtatow je ſ nawalnymi żokmami 20 wożbodow żiwjenje ſhubiło. W Long Islandu je ſo 200 khżżow wupuſcżiło. W Newyorku je 18 hodźin ſnéh ſchoł. Tſi wożboży ſu ſmjerſte.

Přiłopk.

* Cłowjekożo a nrjowje. Bychu-li cżełeżna cżłowjeka pomérnje tak żyłne byłe, każ te nrjowjow, by wón 275 tunow ſe ſubami ſběżnycż mohł. Bychu-li hakle w pomérje k jeho wulkoſći hełwaſche cżłowjeċże mozy ſo ſ nrowjazymi rumacż mohłe, by cżłowjek dwě nowocżażnej lokomotiwje ſběżnycż a wotnjeċż mohł.

* Paduſchi w miniſterſtwje w Barlinje. Do hamta ſa ſběranje ſakonjow, wotdźěła ſnutſkowneho miniſterſtwa, ſo w nozy ſ ſchtwórtkej nutſkamachu. Paduſchi wuwjerjachu dźěru do pjenjeżneho thamora; běchu pak to na wopaċżnym měſtnje ſeſimili, tak ſo njemóżachu ſ njej hacž do kaſpeżka doſahnyċż, hdźež pjenjeże leżachu. Tak dyrbjachu ſo ſ tyłu cżigaretow a 15 hr. pjenjes ſpokojiċż.

* Narodna hymna. Na ſwjedżeńſti wjeczork pola Hamburgſkeho ſenatora bě ſo wjele nahladnych internazionalnych hoſcži ſeſchło. Sa tym, kaſſej narodnoſći ſchći pſchiſłuſchejche, poſtrowi hudźbna kapała kóżdeho nowoho hoſcża ſe pſchiſłuſchnej narodnej hymnu. Jako wyſoki ſaſtojnik turkowſkeho konſulata ſaſtupi, njewédżeſche ſebi dirigent żaneje rady. W poſłednim wokomiku ſapiſka tuż hudźba: „Mężaczko, cżicho dżeſch wſchak ty . . . (Po némſkim: „Guter Mond, du gehſt ſo ſtille!“, dokelž ma Turkowſka pokměżaz we ſwojim woponje.)

* Wjele miliżonow khłoſtanja ſa pſchepożunżanje żokora. W Hamburgu maju nětkle wulki prożeż pſchećżiwo pſchezumżarjam żokora. Mnohich wobſtorżenych ſu hižo k wjazy miliżonam khłoſtanja ſajſudżili. Wjeżera ſajſudżi ſud ſaſo wěſtcžo Hübnera a jeho towaſtſchow k dwémaj miliżonomaj. S tym powyſcha ſo to tutym prożeżu namjetowane khłoſtanja na 40 miliżonow hriwnow.

* Karl ſ Opel †. Pſcheđ nicžto dujemi ſemrě we Frankfurcże komerżijſki radźiżeł Karl ſ Opel, měſcżeſi ſnatych dźěłacżerjow Opelſkich kolow a autow w ſtarobje 57 lět. We ſwojej młodoſcżi bě ſo runje każ jeho 4 bratija, aktiwnje ſportej, wosebje kolojeżdżenemu, wżiwował a też we ſwojich poſdźiſchich lětach je pſchezy ſport lubo-

wał a śpěchował. S 26 štami bě po žmjerći žiwjeńa wona wjednistwo jeneje z najwjetšich industrijowych dźěłarjow pschewsak. Wšěche tež w bohladowańskej radźe wjazy druhich wulkich industrijowych pschedewzaćow.

* **Shubjeny los loterije Čzerwjeneho kschiža.** Pola loterije Čzerwjeneho kschiža we Frankfurcźe padny 40 000 hr. wulke dobyće na los, kotrehož wobsedźeć žo hacź dotal samolwić njeje. Dobyćeć je był dźěłaćeŕ, kotryž krótko po wulošowanju w khorotwi wumrě a wjazy czasa njenamaka, pjenjezy woisobnyncź. Los pak njebě po jeho žmjerći nihdźe namakaćy. Měrko žo jeho sawostajeni prózuja, so bychu žo jim dobyte pjenjezy wupłaćyle.

* **Mhła nad Połnoźnym morjom.** W Hollandiskej a Belgiskej je žebi tołsta mhła wjazy waporow žadała. Na belgiskim brjohu je žo wjele rybaŕskich czołmow zhubiło. W Ostendze schytri motorske czołmy na dnjo sajědźechu, nješ tym so mórschtaj dwaj parnikaj cźežko wobschkodźenaj hischcźe hacź do pschistawa dojěcź. W Hollandiskej je **mhła tak** tołsta, so tam tódźe na rěkach sajła wjazy jědźicź njemóža.

* **Podkopkowe njeswoje pola Chermont-Ferrand.** We Saint Eleźy les Mines pola Chermont-Ferrand je žo wczera, kaž z Pariša pišaja, cźežke podkopkowe njeswoje stako. We wožnym korbje dyrbjesche žo 17 dźěłaćerjow do schachta dowjesć. Nadobo rostorhny žo powjas, na kotrymž korb wisjasche a korb padny do hłubiny. Dwaj dźěłaćerjej žo morschtaj, jowschi 15 žo cźežko sranichu.

* **Lětar psched wocźomaj žiwjeje maćerje dele padnył.** Na lětanischcźu w Andum de Romain padny lětadło dele a rozbi žo dospołnje. Njeboźo ja žo psched wocźomaj lětarjoweje maćerje, kotraž cźěło žiwjeho snjesboženeho žiwna zrody rospadankow wušwobodźiła pomhasche.

* **Semjerćenje w Japanskej.** Seismograf w Tokiu je žylne semjerćenje zapisał, kotrež po dsěsu z Kamczatki wuchadża. Rjenje, kotrež w žiwjej sylnosći na wulke semjerćenje w Japanskej w lěcze 1923 dopominasche, trajesche 4½ hodźiny. Ludźo pak njejsu do njeboźa pschischli.

* **Wulka woda sawinuje żelesniske njeswoje.** Wulka woda, kotraž nětkle wschelake krajiny w Ameriźy domapyta, je żelesnisti móst w Puente Creek runje we wokomiku wottorhnyła, jako spěchnik z Los Angeles do Chikaga pisches njón sedźeše. Lokomotiwa a dwaj wosaj padnyschtaj do wody. Dwě wobsoze žo morischtaj.

* **Mina a pokuta.** W Indiskej běsche psched lětami paduch žiwy, z mjenom Subramaniam, kotryž bě runje na to žiwjej wochi słojk, schtož drje žo we wschěch krajach najcźežšcho kradnje, mjenujcy na zyrkwinske wěże. Wušchknosći, kotrež bě žebi po cźasu w tutnym powołanju dobył, bě tak wulke, so ja mězpa słoto se 14 wózow wotnošn, tak so nichtó jeho pschi tym njelejeł. Też kuku na templowej wěži w Chinamalaj, kotruž běchu sčešćeju dnjow dołho pschicźinjeli, pokradny. Mózemy žo tajkemu mischtrej dźiwacź, so žo we swojej cźešći ranjeny cźasejesche, jako jeho nětkajkeho móliczłeho paduschitwa dla psched žud tajichu? „Schto, kury", sareji na hudnika, „te njejsmy kradnył. Ale jeli chcźeze wědźeć, hdźe je **stota** kula se Chinamalajskeje wěże, potom dźicźe jenaj do Tirunagari pohladacź." Na to sakudźichu Subramaniama dla zyrkwinskeho rubježnistwa k 10 létam jastwa. — Nětko je, kaž žo zda, tamnische mokrjesne jastwo zole wožebiteho raza było. Tam łuźesche krutu porjad. Na **najnižšim** schodźenku stejachu thłostanzy, kotřiž běchu **najmjenje** złoczili. Tuczi dyrbjachu najnižše służby **cźinicź** a jastwowy direktor ani na nich njepohladowny. Swoju zylu lubosć **pak** bě pschiwobroćił thłostanzam, kiž mějachu wjace žo 10 lět žedźenja. A jeho zyła lubosć k nim sčewjesche žo w tym, so swojich lubuschkow róże plahowacź nawuczi. W dobrym starym cźasu so to sohko cźinjesche. To dosta kóždy też pschi najmjenšichcej wězy hnydom 15 lět a to dołhaschche, so możesche z njeho dobrcho plahowarja różow sčinicź. Ale dźenża pschi mikych thłostanjach, to dyrbjesche žo kurjus z wjetscha po krótkich létach pschetorhnyć. W tajkich padach wschak jastwowy **direktor** swojim puschczenym thłostanzam tu dobru radu žodu na pucź dawasche, so bychu žo tola bórzy sami wróćili a tak jich **kursus** w plahowanju różow dokónczili. **A woprawdźe**, wjele jich bě, kiž tutu radu też wobšedźowachu. — Tajkemu mischtrej da žo też Subramaniam do wuczby, so by tak k wumělstwu paduschtwa też hischcźe **wumělstwo** plahowanja różow nawuknył.

* **Swoje makeje kwětłipschedawatki.** 18lětna kwětłipschedawarka Ethel Holley je psches nóz žo z bohatej milionarku stawa, dokelž je žud w Cincinati spodźiwny **testament**, kotryž bě na papjerjanu manschetu napisany **ja prawy a płaczący** pschipóznał. — Nimo městacźka, hdźež rjana pschedawarka na różku dróhi **kóždy** dźeń stejesche, khodźeschе kóžde ranje **stary** knjes, kiž bě chětro **khuduschny** złotowany a kiž na žane waschnje tajki njewupadasche, kaž by bohaty był. Sa Ethlu pak bě wón dobry tupa; pschetoż dźeń wote dnja pschistupi pschecźelenje k njej a kupi sebi różicźku. Ethla sboni też, so je **stary** knjes nježenjeny a so skromnje w jenym wulkim domje jako podruźnik bydlesche. Tohorunja sboni też stary knjes, so je holza žyrota a so dyrbi sebi swój chlěb sama sabłužiźicź. Ras wopraschа so starz mlodeje holzy, schto drje by k temu prajiła, by-li ji swoje samoženje w testamencźe wotkasał. Holza pak wjele do toho njedźerżeschе, dokelž njewěrješche, so smě tutón khuduschny złotowany knjes wjele samoženja. Wot toho cźasa starušchi holzy wschědnje klubu rěcźeschе, so budźe ras jeho universalny herba, a jako jemu Ethel ras prajeschе, je-li dże ju woprawdźe sa herbu sčinicź, so dyrbi žo to bórzy stacź, **wotmołwi** jej starz: „Maśch prawje dźěcźo, sčinu to woprawdźe." S tutnymi słowami wša pjero a napiša na žwoju manschetu, kotraž bě z papjery, swoju posledniju wolu, podpisa też swoje mjeno z datumom. Hižo njemyślesche žebi Ethel wjazy na tutón podawk, jako starz jeneho dnja wjazy po smuczenym waschnju rano po różicźku njepschińdźe. Po dlěźšim cźasu laschoka ju ras notar k žebi, hdźež bě stary knjes, kotryž bě psched nětchto njedźelemi zemrěł, testament zapokožił a praji ji, so je ju starz sa universalneho herba postajił. Ale hischcźe njedyrbjesche so złożowna kwětłipschedawarka swojeho bohatstwa, kotreż psches milijon dollarow wuczinki, wjeselicź, dokelž pschiwusni semrětcho starza pischecźiwo spodźiwnemu testamentej protestowachu. Prajachu, so testament na papjerjanej manschecźe nicźo njeplaćí a so je staruschi spodźiwny cźłowjek był, kotryž njeje pschi dospołnym rozumje był. Ssudnik pak rosbudźi, so testament połnje płaćí. Sakoń nima žadyn paragraf, kotryž by sakasał, testament na papjerjanu manschetu pisacź. Tak bu ś makeje kwětkipschedawatki psches móz bohata milijonarka. —

Skaźene kwasne puczowanje.

Pschi Rivierje žo wjele wo scźěhowazym **wěrnym** poławku rěcźi:

Městno podawka: Monte Carlo. Młodaj swěrowanaj z Pariša na kwaśnym puczowanju do juha, njebyschtaj wěcy rady nimo Monte Carlo puczowałoj, prjedy hacź njebyschtaj swoje złoto spytałoj.

Runje když cźłowjeze do kasina sastupichu, trjechi młody mandželski žiwjeho pschecźela Henrija. Pschedstaji jemu žiwju młodu žonu.

„Rjekajtim žiwje złoto cźełaj spytacź?" měni Henri. „To wschak je pschi waju młodym złoźu straschna wěc. Ale njech pschcźo. Jako wuwarjeny hrać w Monte Carlo dźiwje młodej žonje dobru radu dacź: „Ssadźcźe na licźbu wascheje starosty, potom wěsce dobudźecźe."

Hromadźe dźěchu do hrajeźnje. Wschitzy hižo wostachu psched selenym blidom stejo, na kotrymž žo telko wulkich a małych wožudow rosbudźi.

Młody mandželski da žwojej žonje 1000 frankow, so by mohła gadźecź.

Ta bě we wulkosćach.

Licźba žwojej starosty . . . hm! Bě 28 lět. Ale žadyn cźłowjek to na njej njewidźeschе. Cźełodła runje psched pschecźelcom žwojeho muża? Cźełodła by dyrbjała na 28 gadźicź? A ruczе ko rosbudźiwschi, gadźi na cźitzo 22.

Se spodźiwanjom hladasche jeje muż na nju. Hra žo sapocźa. Napjate wokomiki . . . Potom wosta kulka na cźiśle 28 stejo. Stotora suma so wupłacźi.

Młoda žona so sacźerwjeni kaž rak. Pischecźel tohorunja. Wschcźo saso samolwjeschе žo, so je młodej žonje tak hubjenu radu dał. Hewak je žo jeho rada pschcźo dopjelniła. Je to dźenża po prawom prěni krócź było, so je žo mylił.

Rozžohnowachu žo. Wschitzy tjjo ś wuškostliwymi mjeswocźemi. Młoda žona cźuješche, kak jeje muż njemdrje na niju wuwalesche.

Ledom běchu wonka, so niewjedro hižo rospuschcźił:

„Hłupa huźnza!" prajeschе — haj **woprawdźe** tak prajeschе, hačrunjeź běchtaj hakle tydźeń woženjenaj — „njeby-li tak hłupikojcze wumyślena hnka, bychmy nětkole 100 000 frankow měłoj. Ale tak! . . . Hlaj wschak, wy žony! . . . "

Stare pschijěmkowo wo njeboźu w hrazu a žwoju we lubosći ko tón krócź njedopjelni. Wšěche to prěni dźeń w młodym mandželstwje, jo dyrbjesche młoda žona bjes hubśi spacź hicź.

Daruj swój stary kabat!

Wot Tino Pattiera.

Běsche we Wienje, hdźež tehdom studowach. Mějach wjele wojowacź, ka* kóždy wuniješ na spočatku žiwjeje kariery. W tajšich dobach sčinjachu ludźi wot jich hubjeneje strony. Też mje pschesćěhasche njeboźe. Wšicho dźěsche na prěti. widźach wschudźe jeno njepschećelcow a intrigantow. Mój pschichod sdasche so srudny być.

Tola mój kabat mje wumože. Ropr, kiž běch pinczníkej w znatej korcźmicźy dał. Njeběsche wožebicźe wožebite žerwjeny kabat, trošcźku wotnoschcźeny, ale tola hischcźe dobry dosć, jenomu ćhudemu cźłowjekej wjeśele cźiniź. Běsche wopraudźe hnujace, ka* žo stary muż na ćhuduschchim darze žwjeseli. Dźakownosćź rěcźeschе ś kóždeho jeho pohibnjenja, hdyž mi pošćitkowasche. To njeběsche hižo žane **po**służenje, ale **starość** kaž two žyna.

Jeneho dnja hedźach je znatej knjenju w tutej korcźmje. Běch jara roshorjeny, mějach na wschěch tónzach njeboże a pokasach ji telegram, so dyrbjach do **Drježdźan** pschińcź na **prahu** spěwacź. Njemyślach žej na to, sajo nowe bjeswulpschcźne jěsby wukonjeć.

„Nima žanuho smyka", prajach, „dokuž žo mi hacź dotal niczo poradźiło njeje, cźełodła dyrbjał runje tam sboże měcź?"

Nadobo pschińdźe pinczník k blidu. Wšěche w darjenym kabaće zyły cźaš w blišcźosći stał, nocź roshorjenje widźał a złowa złyschał a posłaćzu běsche ja njeho cźaš pschińcź. Ja dar na druhe waschnje žo podkałowacź. Mij kaž pinczník pola hosćeja, ale kaž cźłowjek pola lubeho cźłowjeka.

„Wodajeźe, knjes Pattiera, so žo do Waschich nałežnościach měnicźam; ale jako stary muż mam znadź wjazy nad shonjenja kaž Wy. W žiwjenju njeśmějech žej žaneje pschileżnosće nimo hicź dacź. Proschu, jědźcźe, w kóždym padźe. Sacźuwam, so budźe to k Waschemu sboju!"

Spodźiwnje . . . husto pschepokasaja złowa jeneho žiwjeho cźłowjeka sčerje hacź te najbliźšcheho pschecźela. Sčasy njewěrn, cźełodła, — ale jednore złowa pinczníka žu nje pohnute, so puczowach.

S teho nasta wuspěšne cźłowjeśe žiwjenje. Jědźach — a buch pschińdźatjeny — —.

Bych-li nětko žwój kabat njedarił?

Swójbne powěśće.

Semrěli: Korla Reinhold Lehmann w Budyšinje, 66 l. — Marja žowd. Hennigowa rodź. Lokza we Pschiwicźizach, 67 l., khowanje njedźelu pop. w 2 hodź. wot domu. — Korla Franz Großmann, kowaŕski mišter w Kamjenzu, 45 l. — Johanna Herta Hiczyna rodź. Kesterez w Lubiju.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Kedźbu! „Nadźija" so dźensa wutoru njezeńdźe. Čehodła, rozjasni so w bližšej zhromadźiznje. Předsydstwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaŕšowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerskej hasy. Načolnik.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" wubotuje, da-li Bóh, njedźelu, 27. mał. rožka, pola Kernichec w Budestecach swój lětuši swójbny wječor. Započatk wječor we 7 hodź. Dźiwadło, cyle nowe, „Hród Lubin" abo „Bóh swojich njewopušći". Swjedźenišku rěc změje knjez faraŕ Riota z Rakec. Potom je pyšny bal. Program wječora je jara bohaty. Zastup cyle niski, sala budźe wutepjena. Wšitkich Serbow z blizka a z daloka w bohatej ličbje přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć" změje srjedu, 23. t. m., wječor z dypkom 8 hodź. spěwanje. Dokelž započinamy za Budyški koncert zwučowacź, chcyli tola wšitcy přiń. — Njedźelu, 27. t. m., wječor we 7 hodź. změjemy hłownu zhromadźiznu. K tutej přizamknje so zabawa w Stangec hosćencu. Přitomnosć wšitkich sobustawow je **přisłušnosć!** Dirigent a předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje přich. njedźelu (27. 2.) pop. w 2 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Mnišonskej piwarni. Dowěrnicy njech to dale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hosćo su witani. Předsydstwo.

Jasenica. „Kat. Bjesada" wuhotuje póndźelu, 28. mał. rožka, po zwučenem wašnju swój swójbny wječor. Wšitke sobustawy so prosa, sebi swoju zastupnu khartku hač najpozdźišo njedźelu (27. II.) pola k. J. Schandy w Jasenicy wotewzać, na kotruž móže mandźelska abo druhi swójbny sobu přińć. Tow. znamješko, kaž też kwitow. khartka matej so póndźelu sobu přinjeseć. Předsydstwo.

Khwaćey. Februarska zhromadźizna našeho „Serbskeho towaŕstwa" wotmeje so přich. njedźelu (27. II.), pop. w 3 hodź. pola k. Nowaka. Přińdźe pak wšitcy, lube sobustawy! Předsyda.

Komorow pola Rakec. Jednota „Sokol" ma štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje w Kaśej korcźmje. Wot 9 hodź. sem su zaso studije serb. rejow. Tući njech wšitcy zaso přińdu, kaž hewak. Na zdar! Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska." Žónske hłosy spěwaja přich. štwórtk (24. II.) wječor we wosmich na šuli, mužske hłosy pjatk (25. II.) we Wotrowje pola Šołćic. Z dobom je generalna zhromadźizna (wólby, zlěbowanja a druhe). Njech wšitcy přińdu! Dirigent.

Sowrjecy. „Sołobik" ma přichodny štwórtk spěwanje. — Přińdźe zaso wšitcy!

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanec w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawalšk: O. Janak w Budyšinje.

Inventurske wupředawanje

Hiłče hač do kónc měsaca wotedawam

wšě twory 10% tuńšo

kaž: **wolmj. twory, šaty, počehnjenja, šórcnchi, košle** a wšelake druhe barchenty

Jurij Leimer w Nowej Jasenicy

„Sokolske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihaŕni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća: na lěto za sobuslawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., dowukraja 3.—hr.

Serbske a němske

Spěwaŕske a šulske knihi

ma w bohatem wubjerku

Serbska knihaŕnja w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach :: w Serbskim Domje

Pychu za druźki

ma na předań

August Granz,

časnikaŕ w Kulowje

Vogtlandske wumělske **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje, na Žitnym wikach 11, knap. hosć. „Złota Hwězda". Rěkn serbski.

Wše šulske knihi

dostanjeće derje a majo we Serb. knihaŕni w Budyšinje

Příloha k číslu 44

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 22. lebruara 1927

Přednošk k. dra. Lauberta w Běłej Wodze.

Kak so schórcze kruhi Němcow wopaczuje wo Serbach potwjerdźa a klepa, dopokazuje jasnje pschednoschk knjeza univ. prof. dra. Lamberta z Wróclawja pjatk 11. lebruara w Běłej Wodze. Tutón knjes, kiž nasche wobstejnosce a stawizny zhla njesmaje, pschednoschowasche tam w njenje „němskeje zentrale za domjacu kluzbu“ (Reichszentrale für Heimatdienst) wo serbskim prašenju pschedewšim multkim ale wubranym pschipokazarjstwom. Schto ma tale zentrala z němskim knjezerstwom cźinicź? Dajmy słowo referentej k. Stankej, kotryž je pola schlesyskeho wjednicźela za domjacu kluzbu pschistajeny a psched schromadźenim wosjewi: Zentrala za domjacu kluzbu je wot němskeho knjezerstwa zarjadowana, wona rospaduje do 30 dominacje wotkhłonow abo provinzow, a widzerjuje so z krajnje pokładnje (potajkim też je serbskimi dawkownymi pjenjesami). Tale zentrala chze němski lud z pschednoschkami powuczecź a k dobrym skacźanam wocźahnyć. Tomu samerź chze wona nad politiskimi stronami stacź, na cźož ju parlamentarisi wubjerk z němskich sapódłauzow wot němskonarodnych hacź k sozialdemokratam kontroluje. — S toho źmenmy, nětk hudźicź, so je to, schtoż rěcźnizy tejle zentrale we swojich pschednoschkach praja, mjenujnje němskeho knjezerstwa a so je to też wot němskich parlamentarisich stronow knjze, tak rjec sankcioneruje.

Tola nětko k dr. Laubertowemu pschednoschkej w Běłej Wodze. Won zwje serbske prašenje jenoź z politiskeho stejnischcza wobhladowasche. Runjez Sserbjo k jeho wjesele rapidnje woteběraju — won wulicuje nanajwysche hischcze 80 000 Sserbow — šu woni tola hischcze wulki strach za Němsku. Ton strach pschedstaja žebi won tak, so pschi rasischich mjesach drje hischcze jónu wójnicźku nastanje a potom mohli Sserbjo zyku Schlesysku wotrěsnyć. Budła woni tola wot cźěstich mjesow w dołhej šmuhu hischcze dale Khocźebuša dele hacź nimale k pólstim mjesam. Tajku hipotesu, so mohła Schlesyska ko pisches Lusin wot Němskeje wottorhnyć a tak druha rasischa Prusko ju njeje nastacź, może wschak jenoź jedyn Schlesak wuprajicź, kotryž wschudźom scherjenja widźo so wo swoju wobrozenu Schlesysku strachuje. Staczanskonudre pak tajke wudawanja tohodła hischcze njejsu. Nječnik šam mjenujenje sastupowasche, so drje so Cźěskobrodwalskej Luźicy njedra, dokelž wona žadyn nazionalny stat niese a dokelž we Luźicy na dźesacź Němcow jenoź jedyn Serb pschidźe a sy tutym mołe cźěsti narod so do njejschiny we swojim kraju stłóczicź. Schtó pak mohł Sserbam pschi taktim spoczinanju khribet krucźicź? Aha, tu jich mamy! To šu cźi wjedrowšyj Franzoisojo. Woni so hižo 1870 — błyschcze prawje 1870 — žadanja dla Sserbow a Polakow na Němsku stajeli a tehdy je sa Němsku wulki strach wobjałał, so so ji wot ranja do khribjeta wala. Chzu rěcźnicej k dobrocze pschipózpěcź, so je wón tutón strach trasch za tón pad wobrasowacź chzył, hdyž by Němska wójnu 1870 pschécźhrała. Kak dha su Franzowsojo 1870 žadanja stajecź mohli, hdyž šu woni tola wójnu pschéhrali a hubu dźerzecź měli?

Dr. Laubert chze nětk šerbiti strach na symne waschnje wotstronicź. Kajke šrědki dha wón k tomu ma?

Tón najradikalnischi drje je tón, so chze wón Sserbow k tuch stronow, hdźež woni hischcze bojacź s Němcami nanjechcu njejsu, wuhłydnicź a je s Němcami i Luźitonémbisko wotbyte bylo, njeby-li Luźiza 300 lět k Cźěskej pschisłuschała. Tule ideju je jenoź woprawdźita bojoscź psched Sserbami porodźicź mohła. Nó wschak nó, budze dr. Laubert prajicź, nam jenoź te mrócze Sserbstwa špótnje bojacź njeidźe. Po jeho mnjenju by Sserbowstwo dawno hižo wotbyte było, njeby-li Luźiza 3 sta lět k Cźěskej pschisłuschała, runje kaž k'owjanska rěcź psched so tekhe Lowkowicz a psched dwě sćě létami w Poworjeh. Ale se Sserbstwom by też tak hižo ke kónzej było, hdyž šerbiwko seminara w Prašy było njeby, kotryž je so 1922 sóžnyło. Tam su wschitcy šerbjy wjednizy z prěnich létodźesatkow dźewjatatneho létstoka wuschli, tak jedyn wésty Sesleć (so błische Sesleć ſevangelſtim faraxjom, a tohodła zerje w katholiskim seminarje w Prašy studowal njeje, to wschak wězywustojny pschednoschowaš njewě!), kotryž je šerbiske pěsnicźki z Hauptom špěrał a we dwěmaj swjatoschmaj wudał. Ssmolerjej dawa wón Sserbšći Dom s cźěstimi, pólitimi a wołebje rustimi pjenjesami twaricź. Wón wujšélhnje w nim mužej a wulku dźiwadłowu žurlu. Kóždy šmě tutón stainy twar na jenom wobrazku wobdźiwowacź. Haj, z tymi zujymi pjenjesami šo we Luźicy jenoź wschitko tak mjerwi. O, hdy by wón wědźał, kak šmy šebi my thudźi studencźi druhdy pożledni pjenjezk i kapsy cźahali a jón jako dar za Macźicźny Dom składowali! Knjes Ssmoler bésche pak tehdy hižo dawno wumrěł. — Tež Jan Pětr Jordan, kotryž bésche Němz a so ſ Wiena do Lipska pschepydlowschi tudy šebi wulke knihkupstwo sałoži, dźiwasche na radikalizaziju Sserbow ſ tym, so wón do Sserbow wschołlowjansku ideju pschinješe. Tak šu so też Serbjo na pansławistiskich kongrešach wobdźelili we Prašy a we Wšehrodze. Wšesce lěta 1843 wunuslowachu šebi Sserbjo šamo politiske prawa wot sakskeho krala. Najwjetsche spodziwanje a šmějkanje wubudźi powěsć, so je tehdyschi sakski kral so tak daloko poniził a swojemu žywej pola Ssmolerja w Budyschinje šerbiwu rěcź wukuwcź dał. Dźiwacź so dyrbimy, hdyž tak wuczeny knjes njewě (abo njechcu wědźecź), so su Sserbja 1848 krucźe k swojemu kralowstwu domej stali a so je ſ dźakom a pschipózpěcźom za tutu wopekasanu šwěrzu tehdyschi młody pryncz Albert (niz šyn, ale bratrowc tehdomnischeho krala — knjez profesorc!) — w Budyschinje jako major pola wojakow stał a pschi tutej składnosci šerbiši wukmył, so potajkim wo wunuslowanju politiskich prawow žana rěcź być njemóžeł

Hischcze nékotre šrědki rěcźnik ma, so by so Sserbam zjap šemił. Tak wosnamjenja jemu Sserbska Ludowa Banka, kotraž so pjeza ſ cźěstimi pjenjesami dźerži, wulki strach. Jej napschećiwo ma so jena druha bohate kredity widźeźaja (cźerbska?) banka załoźicź. — Njeje so nječsto tajke podobne hižo stało? Wuspěch pak so njesda wabjazy być, dokelž Sserbska Ludowa Banka pschezo hischcze wobsteji a so inwiniwa, mjes tym, so so tamna konkurenca jenoź ſ zuſej pomozu hischcze pschi žiwjenicźu sdźerzi.

Dalschi šrědk rěcźnik namjetuje, a tón je mje najbóle zajimował. Po nim dostanjemy my trasch bórzy jedyn nowy šerbski dźenik, ale w němskim duchu špitany. Ja šym bjeh tak mjeńcźo pschał, so by so tak tale ideja bórzy do skutka slajiła. Tak Sserbja znajmjenischa šerbiti cźitacź nawukmu. Potom budze so tale zentrala też za to starcź dyrbjecź, so wschitcy Sserbjo šerbiti cźitacź nawukmu, so by też woteběrałiwo mełła. Sserbske Nowiny pschi tom žanu schkodu njeimaja, Sserbja budja so jeroom rjeka sałoo na šebje dopomnicź.

By cźłowjek sa mózne měcź mohł, so ſ tutoho rózka hischcze taſkile wótry wěcik pschecźiwo nam Sserbam wéje? Wopraxwni so to ſ nascheho sadźerzenja pschecźiwo naschim němskim šobuckrajanam? Nè, Sserbjo k tomu žanu winu njedawaja. My šmy tutym Němzam jenoź na puczu. To je nascha wina, naſch ſudowy donk!

Schtoż je rěcźnik hischcze dale rěcźał, wołebje wo šerbiſich stawiznach, może cźe ſe w knižky „Die Wenden“ cźitacź. Směschnje ſlutkowasche jenoź, hdyž won nam Sserbam wumjetowasche, so šmy šebi my druhe mjeno pschiſwojili, so bychmy so juzinym ſlowjanam pschilicźowali. Tak šmy so my najprjedy prawje Wendojo mjenowali potom pak Sorbojo, a tale ſwaźiwosć, na pożledku šmy so ſamo Sserbjo mjenowali.

Njewěžowniscbeho rěcźnika wo šerbiſim prašenju njejsu nam šem pódjacź mohli. S toho kuta, hdźež won šam pschikhadźa, wschak też žadyn ſtrowy, cźerſtwy měſtſ pschicźicź njemóže. Zyła atmosfera tam hischcze wotjedźcźena njeje.

My pak chzemy šebi šymnu krej wobkholowacź a kneeje hromadu ſtacź.

Sserbjo Sserbjo wostanu!

Sa.

Posedźenje wokrjesneho sejma (Bezirkstag) w Budyšinie.

Wčerawschu póndźelu, 21. februara, šeidźe so nowowuſwolenemu wokrjesnemu šejmu wokrjesneho ſwjatka Budyſchſcheho hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyschinje w Gudźiš hoſcźenzu.

Po 12 hodź. knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann ſhromadźišnu wotewri powitawschi ſastupjerjow, kotříž běchu wschitcy pschitomni. W dźěłcźej ſawodnej rěcźi rozłoži wón samer, kotrehoź dla buchu ſastupjerjo do wokrjesneho šejma wuſwoleni, pokaſa jich na ſamokwjenje, kotrež maju 3 lěta dołho nošnyć ſa podeńdźenja wokrjesneho ſwjatka. Spóſnjawacź nadawki wokrjesneho ſwjatka a je dopjelnicź hdyž nejsu dołho, dokelž wſchelakore a mnohe šadźewki a wobcźežnoſcze puczą ſalěhuja. Powschitkowna pschicźina mnohich njepschesjenoſcjow ma ſo pytacź w němſkim bycźu, w naſchim cźaſu njemóža ludźo dołcź organiſazjow, towaſtſtwow a wubjerkow dowuſwolecź, tola pak pobrachuje hischcze na duchu ſjednoczenja, kiž mohł wschitke ſjednoczeniſtwa prawje wupkodźicź. Wubłakowacź pschecźiwnoſcje je cźim cźeſcźe, dokelž je wěra do wjednikow ſo połbuſka a byrnjeź też wuſwoleni wjednizy byli. Wokrjesnemu ſwjatkej hroſy nětko ſtrach ſeſłabnjenja, dokelž ſo wjele gmejnow wotdrjebuje a tworja w ſwjatku ſ druhimi gmejnami ſamoſtatne wokrjesy. To pak je wulki ſmylk. Jedyn ſilny ſtołp po druhim ſo połhubuje. So ſo měſtam, kiž wjazy do wokrjeża njeſłuſcheja, lěſchiny dawaja, dowjedźe k njeſpokojnoſcźi, kotraž ſo lohko na male gmejny pschenjeſe, wołebje dokelž wokrjesny dawk (Bezirksumlage) pschezo hischcze ſ nékatrim druhim ſrjadowanjom finanzneho wurunanja (Finanzausgleich) ſo ſe šwěta wſak njeje. Wokrjesny dawk je njeſwjeſelacy thema, won je tak rjec domjacje ſcherjenje wokrjesneho ſwjatka, hróſha pſched nim ſo jenoź ſhubi, hdyž ſo wo nim rěcźi. Winowatoſtne nadawki wokrjesneho ſwjatka ſu ſwoprědka nadawki gmejnow. Jako tajke winowatoſtne abo pschiſłuſchne nadawki maju ſo wołebje mjenowacź, kiž ſu na měſto gmejniſkeho wothładanja khudych ſtajene: Wobſtaranje potrěbnych w najwobſchérniſchim ſmyſłu, gmejniſke twarjenje puczow, kiž ma ſo ſaſadnje ſ pokojy na wurunanſtim puczu njeſcź, mjes tym, ſo wobſtaranje dźěłonjemjerjow žadyn pschiſłuſchny nadawk wokrjesneho ſwjatka njeje. Nimo tychle winowatoſtnych nadawkow ma wokrjesny ſwjatk też hischcze dobrowólne nadawki dopjelnicź. Naſch wokrjeź ma najniżſchi wokrjesny dawk (Bezirksumlage) mjes wſchitkimi ſaſtimi wokrjesami (na hłowu wobydlerſtwa wobliczeny.) Wſchitke dochody ſ dawka ſa nayoje (Getränkeſteuer), nèhdże 150 000 hriwnow, pschińdu k lěpſchemu twarjenja bydlenſow. Tola ſ tym pak ſo wokrjeź wulzy cźinicź njetrjeba, druhe wokrjesne ſwjatki ſu pſchipraxwy ſtworiſe, ſa kotrež budźa ſo jim potomnizy hischcze dźakowacź. Wokrjesny ſwjatk pak hinak njemóże, hacź ſo by wſchittim jeho gmejnam ſa pschichodnoſt najwjetſchu ſlutniwoſcź, najwjetſchu ſdźerżliwoſcź nap'chećo drohotnym pschedewſaczam poruczał, ſo bychu mohłe ſwoje pschiſłuſchnoſcze pſchecźiwo wokrjesnemu ſwjatkej dopjelnicź. Wobſtaranje dźěłonjemjerjow płacźi ſa wokrjesny ſwjatk w běżnym (pornjo 93 000 hriwnam w minjenym lěcźe) a pschidźelenje němſkoſtatneho dawka wuchtuje najſkerje 277 000 hriwnow ſa wſchitke pschiſłuſchne nadawki wokrjesneho ſwjatka, za twarjenje puczow, ſa ſpomożeſtwo a tak njewotſtanje je šrědkow, kiž ſo wokrjesnemu ſwjatkej pschipokaża, nicźo wyſche. Wokrjesny ſwjatk ſaſtupi šamo je 100 000 hriwnami dołha do noweho lěta. To je cźim bóle k wobmyſlenju, dokelž njeſłu jenoź ſa podpjeranje dźěłonjemjerjow wudawki trěbne, ale mamy też dźiwacź na ſchkody, kiž ſu ſ njewjedrami a ſ powodźenjom naſtałe, a kiž ſu ſ wulkim pjenjeżnym ſchkodowanjom. To bychu byłe hłowne myſlicźſi ſ rěcźe knjesa hamtſkeho hejtmana. Na konzu ſwojeje rěcźe won hiſchcze ſdźěli, ſo ſo w měrzu dalſcha ſhromadźišna wotmeje, na kotreji ma ſo wo pjenjeżnych praſchenjach dale jednacź.

Pſchi rosmołwje timaſche ſo ſłowa jako prěni knjes ſejmſki ſapółkanz Wjela-Hornjohórcźanſki. Won wobrocźi ſo na hamtſkeho hejtmana ſ praſchenjom, kak ſo hamtſki hejtman k temu ſtaji, ſo ſo pjeźa wot pónđźele dopoldnja w 9 hodź. wojzay pſchihotowani dźerża, ſchtoż ſo pſchecźiwo wuſamknjenym metallowym dźěłacźerjam měri. Jeho (Wjelowej) ſtronje wſchitko na tym ſałeži, ſo by we wokrjesku měr ſo ſdźerżał. We wokrjesnym ſaſtupje hiſchcze pſchezo jecźi ſ łéta 1923 ſedźa. Schto ſo ſtanje, ſo by ſo we wokrjesu měr ſałkował?

Knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann ſnapſchecźiwi, ſo je cźežko, na tole praſchenje wotmolwicź. Po ſakonju njeje móżno, ſo wuſamknjeni podwjerx dostanu, wón pak we, ſo je na druhej ſtronje cźeſći ſtrach, kiž nastanje, hdyž nadobo tuſaju dźeło ſhubja.

Knjes Pětſch ſ Nowych Porſchcźa, kiž k prěnjemu raſej jako wuſwolony ſastupjeſ Luźiſkeho Burikeho ſwjatka ko na pożledźenju wobdźěli, wojſewi, ſo k jeho politiſkej ſtronje njepſchiſłuſcha a ſo ſwój hłóſ k tomu woteda, kiž ma prawje.

Knjes šejmſki ſapółkanz Wjela wobrocźi ſo we ſwojich dalſich ſłowach, ſjednoczeniſtwo we wokrjesnym ſwjatku rospomnjejo. Też pſchecźiwo wokrjesnemu hejtmanſtwu a ſadaſche ſebi, ſo měło ſo wono wotſtronicź, ſa to pak ſo hamtiſke hejtmanſtwo wudaſpołcźi ſo pſchecźiwo rěcźam šejmſkeho ſapółkanza Wjele ſo ſu gmejny ſ połnozu Budyſchina ſ dawkowych pſchipokaſanjow telko dóſtałe, ſo hacź do 40 hriwnow na hłowu pſchińdże, mjes tym ſo ſ pokodnja Budyſchina jenoź 3 hacź 6 hriwnow na wobodu pſchińdże. Dawk na wobſhedźeniſtwo je pjeza jenoź tak daloko ſmył, hacź wobſhedźeniſtwo ſkónzuje. Wſchelazy rycźerſkubleriju pjeza žaneho dołhodneho, žaneho łežowniſtneho a žaneho zurkwinſtcho dawka njepłacźa. Knjes Wjela wobźiſche hiſchcze ſdźěłicź, ſo wobſtaranje dźěłonjemjerjow k 1. haprleji němſki ſtat pſchewoſmije.

Knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann wobrocźi ſo pſchecźiwo rěcźam šejmſkeho ſaſtupjerja Wjele pſchecźiwo wokrjesnemu hejtmanſtwu a pokaſa na to, ſo może njedoſtatkam a nuſy jenoź ſaſkti abo němſti ſtat wotpomhacź.

Knjes Mayer ſ Wjelkowow wobrocźi ſo pſchecźiwo wuprajenjam knjeſa Wjele, ſo rycźerſkubleriju dawki njepłacźa. Ssu tej rycźerſkubła, kiž nimaja telko dochodow, ſo buchu dawki płacźicź trjebali. Woni ſdźerża šebi radſcho ſwojich dźěłacźerjow. Won wěſo też taſkich ſaſadźuje, kotříž ſo ſ wotpohładom dawkam wuwinyć ſpytaja.

Po tomle ſawodu ſaſtupi ſhromadźišna do dnjoweho porjada, kiž ma 8 dypkow wopſchiſcheſche. K 1. dypkej měſieſche ſo pſchedźenda wokrjesneho šejma wuſwolicź a jeho ſaſtupjeſ. Sa pſchedźendu wuſwoli ſo je 24 hłoſami knjes měſchćanoſta Seidel ſ Korjymja, ſa jeho ſaſtupjerja bu knjes Tränkner ſ Biſkopiz je 16 hłoſami wolený.

Druhi dypk běchu wólby ſobuſtawow do wokrjesneho wubjerka. Prawiza dosta 26 hłoſow, Lewiza pak jenoź 14. Tak dosta prawiza 7 ſydkow, Lewiza pak 3 (dotal měſieſche prawiza 6 a Lewiza 4 ſydka.) Saſtupjerjo prawizy ſu ſcźehowazy knjeſa: Krajny ſtarſchi ſe Noſtitz-Wallwitz ſe Sohland, korcźmaſ Kurzreiter ſe Spytej, měſchćanoſta Seidel ſ Korjymja, ſ Borberg ſ Wulkeho Wjelkowa, Pětſch ſ Wórka, Zuckerriedel ſ Raſchowa a Měrſch ſ Wjaſoizy. Sa Lewizu wuſwolichu ſo ſcźehowazy knjeſa: šejmſki ſapółkanz Wjela ſ Hornjeje Hórki, Richter ſ Wjeleczina a Schiman ſ Komorowa.

Tśeźi dypk naſtupaſche wólby do podwubjerkow; a) finanzny wubjerk; b) wubjerk ſa wothładarnju na Zidowje. Do finanzneho wubjerka wuſwolichu ſo ſ prawizy knjeſa: Měſchćanoſta dr. Müller ſ Biłkopiz, ſ Borberga Seidel ſa jich ſaſtupjerjow: knjes Měrſch a knjes Mayer. S Lewizy wuſwolichu ſo do finanzneho wubjerka knjeſaj Richter ſ Wjeleczina a Gruhl ſe Sohland, ſa ſaſtupjerjow knjeſaj Tränkner a Mulanſki ſ Dobruſche. Sa Zidowſku wothładarnju wuſwolichtaj ſo krajny ſtarſchi knjes ſ Noſtitz a knjes šejmſki ſapółkanz Wjela.

Schtwórty dypk bě wólba do wokrjesneje wobſtaranjeje pódlanjeje rady (Bezirksfürsorgebeirat). Tu wuſwolichu ſo ſ prawizy knjeża: Kurzreiter, Pětſch, Gnauck Ramnowa, Garbaſi Minakała a Baumann ſe Semiz. S Lewizy wuſwolichu ſo knjeża: Gruhl, Wjela a Einhellinger w Ssmilnej.

Na pjatym dypku ſtejachu wólby do wubjerka wokrjesneho hejtmanſtwa. S prawizy wuſwoli ſo knjes krajny ſtarſchi ſ Noſtitz-Wallwitz a ſa ſaſtupjerjow knjeſaj dr. Müller ſ Biſkopiz a Voigt; je ſtrony Lewizy wuſwoli ſo knjes Gruhl, ſa ſaſtupjerjow knjeſaj Barthel ſe Semiz a Einhellinger.

Pſchi wólbach ſaſtupjerjow do hłowneje ſhromadźišny ſwjatka wokrjesnych ſwjatkow (6. dypk) wuſwoli ſo na prawizy knjes Seidel, ſaſtupjeſ knjes Vogt, na Lewizy knjes šejmſki ſapółkanz Wjela a ſa ſaſtupjerja knjes Richter.

Ssedmy dypk bě wólba pruhowarjow stičkowanjow na lěto 1927. Tu wuswolichu ſ prawizu knjeſa Garbara ſ Minakala a knjeſa Hübnera ſ Wjeleczina, na lewizy knjeſa Eyßlera ſ Korjymja.

Na wošmym dypku stónčnje ſtejesche wólba direktora wothladańje na Zidowje a jeho nameſtnika. Dotalnaj knjeſaj ſo ſaſo wuſwolichtaj: mjenujzy knjes hrabja Schall-Riancourt ſ Huſti a knjes Wenzel ſe Sohland.

Po wólbach ſo poſedźenje popokonju ½3 hodź. ſtónczi.

Přilopk.

* **Wupytańſti wobraz na nowej 10 pj. Fridericuſowej ſnanizy.** Jendźelſke ſnamki ſ hłowu Eduarda VII. maju wupytańſti wobraz (Verierbild), mjenujzy ſónſku w kokuku. Kralowe ligo je žiwot, jeho wóſzko hłowa, wóſ prawa ruka ſónſkeje. Tež na Friderikuſowej póſtſkej ſnanizy je wupytańſti wobraz ſpótnaz; hdyž ſnamku na hłowu ſtajimy a woczi pſchikrjenemy, wuhladamy ſónſku ſ rukawzom a ſhornarjom. Kralowa broda je wutrohno, huba paſ, nóſowej dźerje rukawy, do kotrehož na ſónſka ſiwoje ruzy tyknjesej. Hłowa ſónſeje namala ſo mjes ſhornarjowymaj rókomaj.

* **Sbožowna gmejna.** W Pfalzy leži gmejna Hesterberg. Ta je woprawdźity paradiſ ſa tóžbeho cźłowjeka. Kak kwalka je, nima ſanu ważnoſcź. Ale wſchitzy měſchczańoſtojo zdyſe Němſkeje dyrbja ſarliwi być, hdyž ſłyſcha, ſo je Hesterbergſka gmejnſka rada wobſamknyła, wſchě dawki na leſownoſcź, tźěle ap ſchempſko ſa lěta 1924, 1925 a 1926 ſaſo wrócźo płaczicź. Dale wobſamknu gmejnſka rada, ſo dyrbi elektro- a wodowod nattwaricź a tež wulki dźěl wjeſnych dróhow kanaliſowaczź. Hesterberg je drje najbohatſcha gmejna w Němſkej. Bohatſtwo pokhada ſ toho, ſo Hesterberg wobſrjeđź Pfalzſkeho lěża leži a wulke gmejnſke lěży wobſedźi.

* **W Němſkej ſo ſaho lutuje.** Cźłowjek njeby wěrił, a tola tomu tak je. Skeſ naſkonjenja inflazije ſe ſiwozymi ſrudnymi ſcźěhwkami ſu ſtoro pſchewinyli. Dowěra k naſchim pjenjeſam je ſo wo wjele ſtruczńa, hdyž tež wſchelake wobſoby hiſtoriſke ſkeptiſaju do pſchichoda hladaju. Tola tajtich je pichczo było. Pruſke nalutowarńje ſu ſtatiſtiku wudałe, kotraž nam ſchwarny roshlad poda, kak je ſo w lětach 1924—1926 lutowało. Pola pruſkich nalutowarńjow bě na dani w nov. 1924 332,2 mil. hr., w dez. 1924: 464,1 mil. hr., w juniju 1925: 796,1 mil. hr., w dez. 1925: 1096,2 mil. hr., w juniju 1926: 1557,3 mil. hr., w dez. 1926: 2018,9 mil. hr. W lěcźe 1926 je ſo potajſtim 920 mil. hr. pola pruſkich bankow na dań dało. W poſlednich dowójniſkich lětach wuczińachu lutowane pjenjezy pola ſamſnych bankow 6 hacź 700 milijonow hr. Po tym je ſo potajſtim w lěcźe 1926 wjazy nalutowało hacź w dowójniſtich cźaſach boh lěto. 2 milijardźe hr. wuczińa nětkole wſcho hromadźe lutowanki pola pruſtich nalutowarńjow. To je telko, kaž mějachu ſamſne banki w lěcźe lutowankow w lěcźe 1913. Na hłowu pſchińdźe w Pruſkej w lěcźe 1913 327 hr. nalutowannych pjenjes, kónz 1926 53 hriwnow. Sbožowny tón, tíž telko ma, ſo może ſaſo na dań nošnyć!

Serbske

kmótřace dźaki

su zaso z nowa na składzie

w Serbskej knihařni

w Serbskim domje w Budyšinje

* **Schkit pſchecziwo ſlójtnikam.** Dokelž ſu ſo w poſlednim cźaſu cźaſto po ſpěchtym dniu w měſtach na klamy rubjeńe nadpady cźinike, ſo praſchenje ſamoſchłita, kotrež je w Amerizy hižo roſrißane, tež pola naſ ſaho thutniſcho roſpomina. Kriminalny komiſaſ ſ Liebermann piſa wo amerikanſkim ſamoſchłiſe: „Nadpady na klamy njeſu we Amerizy nicźo ſtraſchne wjazy. Wobkhodni pſchiſtajeni ſu w ſteženju wutwuczeni a piſtole ſłuſcheju ſobu do wobkhodneho inwentara. Spódy pſchedawarſkeho blida leža kontakty ſa alarmowanje ſwónczi, kotrež na hołu wjedu. Pſchedawaŕ móże ſ ſohłim hibnjenjom nohow abo kolena też pſchi ſkhwjenjenmaj zutkowaj ſwónczki na dróhy ſaſwonicź dacź, hdyž jeho nécźto nadpadnje. Tute alarmowanſke ſignale ſu ſwjetſcha ſe ſwětłowymi ſignalemi ſwjaſane, tíž maju pokaſacź, ſ kotreho wobkhoda ſwónczź na pomoz wola.

Hacź do 26. 2. ſwoju płaczińu pola Poraka we Wudworju ſadźicź.

Sčrjedu 2. měrza pſcheſadźowanje w hoſcźenzu „Ke jandźelej“ w Biſkopizach dop. ½11 hodź.: 770 twjerdych metrow ſhójtowego, ſćdłowego a ſchmrćkowego a 124 twjerdych metrow dubowego brjewa. Drjewo leži w Pózkowſkich, Huſcźańſkich a Maleſchańſkich, hrabje Schall-Riancour ſłuſchazych, hołach a lěſach.

Do regiſtra kubłowego prawa

Budyſchkeho ſudniſtwa je ſo 17. februara 1927 ſapiſało, ſo po mandźelſkim ſrěczenju ſe 4. febr. 1927 maſchinowarz Emil Jurak w Njeſwačźidle ninta prawo ſarjadowacź a wuſiwacź ſamoźenje ſiwojeje mandźelſkeje Hany Selmy rodź. Peſchſej.

Hospodarſki rozhlad.

Wutorn 22. małeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4.213	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20.435	100 čeſkoſł. krónow	12.476
100 ſwjaſ. frankow	81.04	100 franc. frankow	16.49

Berlinſka burſa ſapoczа ſwoju tuhydźeńſku ſtžkawoſcź ſe ſłabym wotdrjeſbjowanjom efektowych kurſow, k cźemuż wſchelake pſchicźiny pſchinoſchowachu. W dołźnych kliczinach njebě wobrot pſchi dotalnych kurſach pſchewulki.

Produktowe wiki też nicźo ſnowego njepſchińdźeſchu. **Wobrot** w źicze woſta ſnadny pſchi dotalnych płaczińach. **Žentnać** płaczeſche

wcźera w Drjeźdźanach (ſanoženy ſtatk):

pſchenicźu 73 kg. 13,35—13,60 hr. (też tak),
pſchenicźu 69 kg. 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hr.),
rožki 69 kg. 12,90—13,15 hr. (12,90—13,15 hr.),
rožki 66 kg. 12,35—12,50 hr. (12,35—12,50 hr.),
nałětnjeho jeczmjenja 11,75—13 hr., (11,75—13,20 hriwnow,
najzymſkeho jeczmjenja 10,50—11,60 hr. (10,50 hacź 11,60 hr.),
wowſa 10,50—10,55 hr. (9,95—10,35 hr.),

w Berlinje:

pſchenicźu 13,15—13,35 hr., rožki 12,30 hr. hacź 12,45 hr., nałětnjeho jeczmjenja 10,70—12,10 hr., najzymſkeho 9,70—10,35 hr., wowſa 9,60—10,10 hr.,

w termiſowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicźu 14,35—14,27½ hr., rožki pak 12,97½—13 hr., wowſu 10,42½ hr.,
ſa meju: pſchenicźu 14,07½ hr., rožki 13,37½ hr., wowſu 10,55 hr.,
ſa julij: rožki 12,50—12,50¾ hriwnow.

Na pſchedań

Krowa ſylna **wyſokoſoučeſlna**, Kapler we Wóbrjeſzy. — **Krowa** młoda, w Schumbornju 42.
Łuka jutro, mjes Sſlepom a Brěſowku, Tamm w Sſlepom.
Runkliju, Henczel, měſchczańſke ſkubło w Lubiju.
Kacze pjerjo a hyachle, Kießling w Starem Lubiju.
Kolo motorſke 4 PS., Winkler w Rakezach.
Durje ſtwinſke, Nowak we Wojerezach, Goethowa haſa cźo. 18.
Wóz dźeźacy, ſa 18 hr., w Budyſchinje, Garbarſka haſa cźo. 12 I.
Dobanka w Delnjej Hórzy 28.

Pſchiſtajicź pytaja:

Pſtoncźu, kotraž móże ſehlicź a ſchicź, radźicźelka Bergerka w Budyſchinje, Wettinſka dróha 41.
Holzu do domu, Helmowa w Bělcy Wodźe, Mužałowſka dróha 3.
Dźowku w Stachowje 16.

Sſudnizy na pſcheſadźowanje.

W Jeleſnej pola Hródka ſrjedu 23. 2. poł. w 2 hodź.: Motoriſke kolo. Kupzy ſeńdu ſo w Domaſchkej hoſcźenzu.
W Sabrodze pſchip. w 1 hodź. (ſrjedu 23. 2.): Walach liſchka. Kupzy ſeńdu ſo w hoſcźenzu.
W ſamje „Erika“ ſchtworſk 24. 2. 1927 pſchip. w 12 hodź.: Mužoze kolo. Kupzy ſeńdu ſo w Bronikez hoſcźenzu.

Wuzitkowe drjewo na pſchedań a na pſcheſadźowanje:

W Jaſzeńcźanſkim lěſu pola Njeſwačźidła: 70 dubow, **41** twjerdych metrow a **7** brěſow, **160** twjerd. metra.

Śkrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, djenſa dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu hiſchcźe malo wuwite.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot ſnadny. Wiki powſchitkowje nimale ſtajne.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	21. 2	19. 2.		21. 2.	19. 2.
Pšenica	263-267	263-267	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	246-249	246 249	woka	24-24,50	24-24,50
nal. jačmjeń	214-242	214-242	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jačmjeń	194-207	194 207	žołte lupiny	16-17,50	16-17,50
wows	193-202	193-202	zeradella	25-28,00	26-28,00
kukurica	187-189	187-189	raps wosuik	16,50	16,50
pšenč. muka	35 37,25	35-37,25	lany wosuik.	20-21,00	20-21,00
ržana muka	34-36,10	34-36,10	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 75	15,75	bórnj. kruški	28-28,60	28-28,80
ržane „	15 25	15,25	syso, 50 kg	2,80-2,90	2,80-3,90
rapa	—	—	ržana sloma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo	—	—	pšenčna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hrochi	32 34,00	32-34,00	wowsna „	1,00-1,25	1,00-1,35
pjeluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	1,00-1,25	1,00-1,30

Drjeźdźańska burſa.

Pšenica	267-272	běrnjace kruški	31,50-32,00
rožka	258-263	pšenč. wotruby	14,30-15,20
nałětni jačmjeń	235-260	ržane wotruby	15,00-16,50
nazymsk. jačmjeń	210-232	pšenčna muka	46,50-48,50
wows	201-261	ržana muka	40,50-42,50
čefwjeny dźedel	256-272	woka	30,00-33,00
raps	310-315	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	187-192	hróch	30,00-37,00
ſuche truhanški	14-14,00	cokrowe truh.	18,50-20,50

Płaczizny rěznego ſkotu na Drjeźdźanskich ſkótnych wikach.

21. februara.

108 woł., 203 byk., 232 kruw. a 32 jałojc., 577 ćelat, 520 wowcow, 2821 ſwini.

Płaczizny za

woły: 1. 55—58, 2. 45—50, 3. 38—43, 4. 30—35, 5. 27—29;
byki: 1. 57—59, 2. 52—55, 3. 44—48;
kruwy: 1. 51—54, 2. 41—45, 3. 31—34;
jałojcy: 1. 58—62, 2. 46—54;
ćelata: 1. 75—79, 2. 68—72, 3. 61—66;
wowcy: 1. 63—64, 2. 54—60, 3. 46—52;
ſwinje: (přez 300 pt.) 69—71, 2. (200—300) 66—68, 3. (240) 63—65, 4. (160—200) 60—62;
rancy: 55—60.

Hewak ſo cźaſto ſtanje, ſo ludźo ſzyka njepytnu, hdyž ſu ſo rubježniſzy do jenych klamow dobyli a hyrnjez tute też na najſiwiſchej dróhy leźale. Ale hiſchcźe druhi ſyſtem maju we Amerizy, kotryž cźaſ nětko tež Barlinſke akziſowe towarſtwo ſa pomoz pſchecźiwo nadpadam nałožowacź. We wobthodach a hydlenjach ſu automatiſke pſchipowjedźeli, podobne kaž wohnjowe, pſchiprawjene. Hdyž na tajki apparat ſtóźicźi, pokaże ſo na blížſchej polizajiſkej ſtrožі cźiſko toho apparata, wot kotreho je ſo na pomoz wołało. Wjazy polizajiſkich ſaſtojnikow nětko w pſchezy pſchihotowanym aucźe tam ſpěſchnje na pomoz dojeźdźe. Klučze do potrjechenego hydlenja ma wjednik pſchi ſebi. Apparaty w hydlenjach a klamach hodźa ſo też ſ automatiſkimi pſchipraſowami wuhotowacź, kotrež ſamo wot ſo na pomoz wołaju, tak ſhětš hacź ſo padnich do hydlenja bohaty ſpyta. Tak ſo potajſim nutſkamać ſam polizaji pſcheradźi. Wjazy ſebi tola ſadacź njemóżemy.

* **Wulke myſche jako elektrotechnikarjo.** Po ſawjedźenju miliónowebo wobkhoda na Raušcholondońſkej żeleźniſkej cźarje ſu ſajimawe wobkedźowanje w naſtupanju wulkich myſchow pſchecźiwo elektriſkej koliji wobkedźowali. Se ſpoczatka bu jich wjele wulkich myſchi, hdyž ſo kolije dótknychu, morjenych. Po cźaſu pak ſu myſche pyknyle, ſo ſu kolije ſtrałchne. Nětkle ſo tam cźaſto myſche wobkedźowacź hodźa, kotrež jara kedźbliwje ſpody kolije pſcheleźu, ſo jo njebychu kolije dótknyle.

* **Reforma modleńſtich w Jendźelſkej.** K prěnjemu raſej wot lěta 1662 ſu ſo jendźelſke Boże ſłužby pſcheměnjenju podcźinyle. K tutomu ſamérej bě ſo w Londonje w poſlednich tydźenjach zurkwinſki konzil wotmě, kotryž ſo i dźěła jara krucze pſchimałſche, dokelž ſo bojachu, ſo tam katoliſowazym tendenzam pſchewjele wlima dadźa. S wobſamknjenych pſcheměnjenjow njech je naſpomnjenje, ſo pola wěrowanjow dotalne ſłužbjenje poſłuſchnoſcźe je ſtrony njewjeſty wotpadnje. Pſchi ſpalenju cźełow ſo na měſto ſtowow: „Se ſemje ſu wſatzy a do ſemje ſo ſaſo wrócźiſch“, nałožuje formula: „Tak pſcheporadam tuto cźeło wohnju.“ Pſchiměrjenje nowemu cźaſej ſu ſo modlitwy ſa industrielny měr a ſa ſwjeſe ludowe poſtajicze. Wſche tute pſcheměnjenja pak ſu jenoż ſakultativne, to rěka, duchowny móże ſtare formule wobkhowacź, jeli to chce.

* **Powodjenje w južnej Kaliforniſej.** Po poněźiach ſe San Franziſka ſakhadźa w južnej Kaliforniſej hižo 4 dny dołho ſałoſtny wichor; pſchi tym ſo deſchcźuje a ſnéhuje. Skhoda, kotruž je njewjedro nacźiniło, ſo na wjazy miliónow dollarow wobliczi. Na 20 měſtow we južnej Kaliforniſej je powdźenych. Wjazy hacź 5000 wožobow je bjes doma. W Annaheimje powali woda wolijowy tank, w kotrymž bě 80 000 litrow wolija. Železniſti wobkhad w potrjechenych cźonźinach je ſtoro zyle pſchetorhnjeny. Po najnowiſchich powěſcźach ſo nowe ſnéhowe mjeczele a wichory bliža. Wſche Kaliforniſke rěſi ſu ſ brjohow ſtupite. Hacź dotal je ſebi kataſtrofa 34 morwych žadała. Wjele měſtow je hiſchcźe zyle wot wſcheho wobkhada wotrěſnjenych. Wobydlerjo ſu ſo dyrbjeli na cźołmy wuthowacź. Pomognе cźahi dyrbjachu ſo ſoſo wrócźicź, dokelž njemóżachu wohrożene mosty rěkow pſchejěcź.

* **Tornado w Louiſiana w Amerizy.** Se Strevenorta w ſtacje Louiſiana ſo piſche: Załoſtny tordano, kotryž 6 kilometrow ſyroko pyches kraj cźehnjeſche, je na ſwojim puczu njeſmérne ſapuſczenja nacźiniſ. 16 wožobow je ſo morilo, wjele je ſo ſranilo. Wjazy ſtow ſłužbow, ſchtomy, mosty, telegrafy a telefony je tornado ſpowrócźał. Puczź, po kotrymž wichor cźehnjeſche, je jeničzka roswalina.

* **Kino a jeho ſcźěhwli.** Amerikanſke zyrkwinſke wyſchnoſcze ſłorja, ſo ludźo wjazy tak kemſchi njetkodźa kaž pryjedy. Wina na tom ſu pjeza w pśnim rjedźe kinowe dźiwadła. So by ſo tutomu njedoſtatkej wotpomhało, ſu ſebi wumyſlili — w Amerizy wſchak je wſcho możno — kinowe pſchedſtajenja też w zyrkwi dawacź. Tak ſta ſo to też njedawno w měſtaczku Burlingtonje w ſtacje Kanſas, hdyž ſo po predowanju, tak kaž myto ſa wopytarjow bibliſti ſlim: „Judith a Holofernes“ pſchedſtaji. Mjes pſchihladowarjemi bě też ratař Reed ſe ſwojej ſonu. Na dompuczu Reed ani ſłowcźka ſwojej ſonje njepraji. Jenoż ſ boka hladaſche pſchezo ſajo na nju. Też zyły dźeń bě Reed nadpadnje cźichi. Wjecźor prajeſche ſwojej ſonje, ſo dyrbi pſcheczy lehnyć hicź, ſam pak cźaſ pſchi cźe ſuſt wotniczejemy woſtacź. Reed cźakaſche, doniž jeho ſona njebě wumyłyła. Potom dźěſche po ſekeru do kuchiny, pſchińdźi ſo ſ ložu ſwojeje ſony a wotrubnj ji hłowu. Na druhe rano dźěſche ſaž ſo njeby ſ ſyka nicźo ſtało, ſajo na ſwoje dźěło. Jako jeho ſojachu, wuzna ſo Reed, ſo njeje wot tuhe cźaſa, ſo bě film w zyrkwi widźał, wjazy myſliczi wotbyczź mohł, ſo jeho ſona ſ nim rowje tak cźini kaž Judith ſ Holofernejom (kotraž bě, kaž w bibliji ſteji, tutomu njepſcheczelej jeje wóſtnemu mjeſa a kraja, hłowu wotcźała). Hanu nóż njeby wjazy wo mérje ſpacź mohł, a tak je radźicźo ſwoju ſonu morił. Nětko je ſajo ſmérkowaŕ, njech cźinja ſ nim ſchtož chcedźa. — A nětko ſméje ſwó roſſudźicź, hacź Reed do ſaſtwa abo do ſłudnizy ſłuſcheſche.

Směški.

** **Aha.** „Je twój nawoženja na kolenjomaj klečał, hdyž wón wo twoju ruku proſcheſche?“ — „Nē, njemóżeſche, dokelž na nich ſedźach.“

** **Bojazny.** Wona: „Ty mje wjazy njelubujeſch!“ — Nawożenja: „Kak móżeſch taſke nécźſto prajicź, mój lubuſchko?“ — Wona: „Doj, ty hižo dźeſch, prjedy hacź mój nan cźi hroſy, ſo cźe won cźišnje.“

* **Pſchikłas wukonjeli.** Wyſchk, tíž bě ſo na generała pomjenował, bě ſwojemu pokſej na roſkoſhowanje wobjed wuhotował. „Na wojazy“, won prajeſche, „bjes ſmilnoſcze pſchimjeje, ſchtož ſo wam pſchedſtaja. Cźiſcze ſ jedźenmi ſaž ſ njepſcheczelom!“ Hdyž bě hoſcźina ſtora ſ kónzej, wuhlada general podwyſchka, kotryž bě ſebi ſwój bleſchi wina do kapły tyknył. „Schto tu cźiniſze?“ wuprascha ſo general krucze. „Sſym Waſch pſchikłas wukonjał, knjes generale! Hdyž njepſcheczela moricź njemóżemy, byrnjemy jeho ſajecź.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pl., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. pr. Do wutrata 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pl. Wudawa a čiści Smoler'jec knihiskšćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pl. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pl. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 45 | Budyšin — Srjedu, 23. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Kommunistiski namjet za Serbow w sakskim sejmje.

W sakskim sejmje žu kommunistiźay sapóśłanzy namjet sapodali, kotrjž žada, so maja wšitke wyšnjosće w serbskich ręcźnych stronach pódła němskeje šerbšiny ręcź jako wobtihadnu ręcź wužićź. W skuli dyrbi so serbska ręcź jako obligatorisła roswuczowaza ręcź sawjesćź. S naprašenjom so knjeżerstwo prosy, so by wědomosćź wo politiskim a wězym wopśihnjeću jednanjow mjes serbskej ludowej radu a sastupjerjemi sakskeho knjeżerstwa w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje dało.

Serbam pśiwjedźe wšak wo to dźe, so by so nuźena šerbska wucźba w ludowych šulach sawjedła. Hač dotal je woli šerbskich starših a šulskich pśedstajerjerjow pśewostajene było, rozsudźićź, hač maju so dźeći pśi šerbskej wucźbje wobdźeliś. We tym ma so wina pytaź, so so we wjele sakskich ludowych šulach w Serbach dozdla niźo šerbšći njewuczi. Pśiwjed někotrymi letami je hižo Macźica Serbska wot knjeżerstwa obligatorisku šerbšiny wucźbu žadała. Sakske knjeżerstwo je so tehdy temule žadanju sapowědźiło. Też pruskemu a němskemu knjeżerstwu je so tole žadanje sapodało, tola teź tam bjes wuspěcha. Kaž je znate, je so w pruskich Serbach hižo pśed někotrymi lětdźesatkami šerbšćina ręcź i ludowych šulow wucźišćała. Politiske strony w sakskim sejmje budźa nětko wasnaź dyrbjeć, kak so k praschenju šerbšiny obligatoriskeje wucźby staja. W pśedawšich ćasach njeźu šerbskej ręcźi žaneje pśeśelnosće wobsćěhowaśe. Krótko pśed swětowej wójnu ćahachu šamo šerbšiny wucźbu i porjadneho schulskeho plana swuttorkaś. Hač žu nje tym swoje smysłenja k lepšemu Serbow pśeměniśe? Na šwěrće je wjele możno. Wšak je so něhdy Saulus sejźinił Paulus.

*

W rospravje je sakskeho sejma cźitamy:

Sa šerbske mjeńšiny w Sakskej.

Wuradźenje kommunistiskeje frakźije sejma.

Kommunistiska frakźija sakskeho sejma je sejźehowaze napraschowanje a sejźehowazy namjet w sakskim sejmje sapodała:

Napraschowanje.

Po nowinarskich powěsćach je w Budyšinskim hejtmanstwje mjes Serbskej Ludowej Radu a sastupjerjemi sakskeho knjeżerstwa k rosmolwam došło i tym samerom, sakskoknjeżerstwowej politiźy napscheźo Serbam „nowy kurs dać". Wo materielnem wobžahu tutych rosmolwow ujeje w sjawnosći so ničźo znate cźiniło. Knjeżerstwo so wo tutom praschenju teź wuprajiło njeje. Wot politiki sakskeho knjeżerstwa napscheźiwo šerbskim mjeńšinam wotwiźuja we wulkej měrje wsajimy šerbskeho dźěłaćerskeho wobydlerstwa, makeho burstwa a makeho pśemysłowstwa.

Tohodla so praschamy, je knjeżerstwo swólniwe, jejmej daćź wusajmjenje wo politiskim a wězownem wobžahu rosmolwy knjeżerstwa a jeho poručenych je Serbskej Ludowej Radu.

Namjet.

Wopaczna politika sakskeho knjeżerstwa napscheźiwo šerbskemu wobydlerstwu sakskeje Hornjeje Łužicy je k tymu pśichźerała faschistisko-nazionalneho (po faschistiskim složenjeho narodneho) hibanja Ssokolstwa mjes šerbskim wobydlerstwom dowjedła.

Kaž je so zhonika, žu so rosmolwy mjes pruskim a sakskim knjeżerstwom dla wojowanja pśećiwo šerbskemu hibanju wotmě̊le. Wulkokapitalistiske a wulkokapitalistiske wjednizy šerbskeho mjeńšinowego hibanja njejźu se sakskimi rjemi wsajimow šerbskich dźěłaćerjow, małych burow a małych pśemysłnikow. We wsajimje tutych worschtow wobydlerstwa ma so sažadne pśemjeńenjenje šerbskeje politiki sakskeho knjeżerstwa žadaź.

Sserbski ręcźazemu dźěłazemu wobydlerstwu dyrbi so możnosć daćź, ręcźne a kulturne hódnoty, kotrež žu tutoho luda wožebitośoje, sathowaćź a rozwiwaćź.

Wšitke sozialne a politiske schody, kotrež šerbski ręcźazemu wobydlerstwu dla jeho geografiskeho sawrenja we němskokrjećanej krajnosći nastawaju, maja so hnydom wotstronjeć.

Tohodla njech sakski sejm wobsamknje:

1. Knjeżerstwo ma so wo to starać, so wšitke wyšnjosće we tych krajnosćach, hdźež so šerbski ręcźi, nimo němskeje ręcźe teź šerbšiu ręcź jako wobthadnu ręcź i wobydlerstwom wužiwaja. Kóžde pśichudźenje w tutom nastupanju dyrbi so krucje pokhostaś;
2. w skulskej wucźbje ma so šerbska ręcź jako wuwucowanśa ręcź sajwjeśćź. Němska ręcź ma so jako wucźbny pśedmjet w skulskim planje natwarjowaś;
3. tóžde sozialne a politiske potkóźowanje šerbskeho wobydlerstwa je strony wšitkich wyšnjosćow, kotrež wuthadźa i njeznaźa němskeje ręcźe, ma so nanajkrucźišcho pokhóstaś.

W Drježdźanach, 17. februara 1927.

Böttcher

a druhe kobustawy kommunistiskeje frakźije sejma.

*

Hdy wustupja druhe politiske strony i podobnymi namjetami? Cźaj je thutny a politika mudrosćej jim to kaźe. Njech tódy, kaž so jemu spodoba, tutón namjet pobudźuje. S ważnym znamjenjom wěsće je a wostanje, so nowy cźaj pśichkhadźa i nowymi nadawkami a žadanjemi. Njezmémy prajiś, to žu cźi abo tamni. Ważne je wěsće to, so tajke praschenje a namjet pśichźe pśed forum našeho sejma. Idźeje pśechodobywaja ko k cźełu, na kotrej šebi do wójny ani pomyśliś njezmědźachmy. Dźenża bumpaja hižo, niž jenoź wo durje našeho sejma, nź, swětowa sjawnosć hižo ko wo nje sajimuje. Zana statistika, jako wuthod bajki, so Sserbja wotemrěvaju, njesamóże wjazy „šerbske praschenje" i dnjoweho porjada wotstronić a byrnjeś sto a wjazy profesorow Laubertow po kraju wucźuje swoju mudrosć w słužbje „Heimatdienst" wotoczowali. Staty rektor Schmidt może šebi porsty schnotowe pśitaś, Sserbja tola wostanu. Zadyn našich rojenkow (to rěka Zeitgenossen) njebožacka kónza Sserbowstwa. My Sserbja šmy tu po Božej woli a teź bale wostanjemy.

Srosjumimy njemóžemy, cźohodla kommunistiski namjet do našich Ssokolow bodźe. Naschi Ssokolja njejźu politizy organisowani, ženje niź žani faschistojo. Krucźe stejo na šakkadze statneje wustawy pśetuja jeniczny cźełne krucźenje a moralne pobšěhnjenje swojich stawow.

Kommunistiski wupady pśeciwo Hindenburgej.

We wutornišchim pobjedźenju němskeho sejma je pśichi wuradźenju hospodarstwa němskeho pśedsteja ke kommunistiskemu wupadej pśeciwo Hindenburgej doschło.

Kommunist **Hörnle** praji, so je Hindenburgowe mjeno i dopomnjenjom na cźaš najwětšcheje haniby a wonjecźesćenja němskeho proletariata swjatane. Hindenburgowe mjeno je i tym swjatane, so dyrbja němscy dźěłaćerjo mordarsku bróń pscheciwo swojim bratram we wukraju wužiwaś. Se roshorjenym pśecźiwjenjom prawizy kommunistiski ręcźnik stónći prajizy: **„Pśeć i Hindenburgom!**

Němski justizny minister **Hergt** jako jeniczki pśichtomny knjeżerstwowy kobustaw na kommunistiski atak pad na Hindenburga znapscheciwi: Wot dawnych lět je pśeni króć, so je mjeno našeho wšchudże cześcźenego tnjesa němskeho presidenta na tak njeśtyšchane a šichimdźaze waschnje hani. S bolostnym wobžarowanjom swěsćuju, so je žo to stako. W statnym žiwjenju i demokratiskej wustawu je woprawdźe njeśtyšchane, hdyž so sproca scźahnjenć. K wobohe njemóžeho presidenta tele najsćěhowe nadobžahaju. Bych sa to měł, so je pod mojej dostojnosću, ko sayla i tym saběrać, tola jako sastupjeŕ němskeho kanzlera žym winowaty, tele njeśtyšchane najsćěhowe najwótrischo wotpokasać. Mam wutrobne pożadanje, w mjenje zukeho němskeho luda, najhlubschi dźak sa to wuprajiś, so je runje tónle němski president se swojim sadźerźenjom na kónzu wójny a se swojim nětcźišchim sastawanjom sastojnstwa našch stat skrucźił.

Dojednanje w sakskej metallowej industrije.

Sakske dźěłowe ministerstwo wosjewja: Jednanja, kotrež žu so pondźelu w sakskim dźěłowym ministerstwje k wurunanju differenzow w metallowej industriji wotmě̊le, žu k slědowazemu wunoschkej dowjedle:

Porjadny dźěłaśi cźaš i wusamknjenjom wšěch pschestawkow 48 hodźin wob tydźeń wucźinja. Sa jenotlíwe dźěłaćerske skupiny może so w pschesjenoscźi je dźěłowej radu dźěłaśi cźaš hač do 51 hodźin wob tydźeń wupschestrěcź. Sa dźěłaśi cźaš, kotryž 48 hodźin pschekroźi, ma so 10 prozentow pschiražaźa sapkaćicź. —

Sa tónle wunoschk je hišcźe pschihłosowanje dźěłodawarjow a dźěłaćerjow trjeba. Cźaš, sa kotryž ma so prajicź, hač so dojednanje pschijima abo sacźišnje, hač do 24. februara pschipołdnju w 12 hodźinach traje. Sdyž je so jemu pschihłosowało, maja strajki a wusamknjenja dźěła hnydom pschestaś. Naprawjenja njeśmědźa so cźinicź. Pśeko dyrbi so tón tydźeń piatk sajo sapocześ.

Jendźelsko-ruska napjatosć.

Dla kommunistiskeje agitazije sastupjerjow ruskeho knjeżerstwa mjes jendźelskim wójskom, wójnskim łódźstwom a ludom a wobeźbje dla sbudźenja njepschećelskeho hibanja mjes dźiněrnym ludom pschećiwo Jendźelskej su hižo dawno poměry mjes Jendźelskej a Ruskej napjatne. W jendźelskich nowinach běhu husto hłosy žkschećej, kotrejž šebi rasnje žadachu, so by jendźelske knjeżerstwo diplomatiski wobthad i Ruskej sakasało a wschitkich ruskich kommunistow i kraja wupokasało. Teź někotre zobustawy jendźelskeho ministerstwa tole žadanja sastupowachu. Temu so jendźelski swonkownh minister Chamberlain pschećiwjesche. Wón ma so nusne, so bychu so tyhi i Ruskej dale wudźerźałe. Stónćnje je so wobsamkło, **ruskemu knjeżerstwu protestowanisku notu dla jeho njepschećelskeje agitazije pschećiwo Jendźelskej pschepodaćź.** Kaž „Daily Chronicle" pische, nota na to dopomina, so je **Jendźelska Ruску hižo schtśeć króć warnowała.** Wschi dalschich pschicźinach k wobcźežowanju, dyrbi šebi jendźelske knjeżerstwo wumnićź, so bjes **dalscheho warnowanja, wikowańske srěcźenje i Ruskej wupowědźi a styki z Ruskej wotkama.** Jendźelska nota nadźiju wupraja so tajka krocźel njebudźe nusna.

Romskekatholskich duchownych w Ruskej sajeli.

Kaž je „Kurier Poranny" i Minska cźonik, žu ruske wyschnosće we wschelakich městach Ruskeje, pschedewschem w Leningradze (Pětrohrodźe), wjele romskokatholskich duchownych sajeli.

Kśiž čestneje legije za jenu žonu.

Franzowsowka Leonie Pauhoutte, kotraž je hromadźe i wěsćej Louiju de Bettinges sa cźaš wójny we wobžadźenym franzowskim kraju wostała, bě sa wjelakorjow wobhonjersku słužbu cźinika a mnohim swjatkskim wojakam pomhała, i němskeje jatby cźeknyła. Němcy stónćnje žonje sajachu, a wójnski sud jej 20. měrca 1916 k smjerći sasudźi, tola so wonej podźiścho k jatbje na twjerdźisnje na cźaš žiwjenja wobhnadźiščeŕ. De Bettinges je w Siegeburgskej twjerdźisnje wumrjeła. Hakle nětkole žu so w Franzowskej dopomnili, Leoniu Pauhoutte sa jejnu wójnsku słužbu na to waschnje mytowaci, so ju franzowske knjeżerstwo i schischom cźahnješe cźestneje legije wusnamjeni.

Wójna w Chinje.

Rosprawa woczitego šmědka wo bitwje pola Hangcźawa.

Dopiśowaŕ „United Preß", Hirsh, bě so je Shanghaia k fronce pósłał, so by bitwy wopisał. Dwaj dnjej bě so wón zhubił, stónćnje pschińdże powěsć, so žu jeho pola Hankawa satsélili. Wutoru je so wón njenadźizy do Shanghaia wrócźił. Jako pśeni wocźitu šmědk wón rosprawja, kak žu so bicźi a demoralisowani Sunćžuanfangowi wojacy bjes porjada cźekajo ke polnocy walili a zyle rospuschcźeni jako rubježne bandy kraj sapuscźili. Jeho šameho žu rubježni wojacy sajeli a jemu wschć wězy rubili. Hakle za dwaj dnjej je so jemu i wulkej próżu poradźiło, so wuswobodźicź.

Město Kasching, mjes Hangczawom a Shanghaiom hu pschecžahowaju Sunczuanfahowagu wojsku wurubili. Banki hu wukradnyli, pschi czimž je 300 000 dollarow rubjeżnikam do rukow padło. Wukrajenjo hu czekli a też chinešle wobydleršwo je ſ wjetschego dźela město wopuschczilo, kotrež ho hromadże rospadankow runa.

General Sunczuanfang je nětkole hłowna kwartér w Sunkiangu roskoſkił a ho prózuje, do ishmatanjow porjad pschinjesecź a ſwojich wojakow, kotſi drohi a puczowanſkich ſatykaju a kóždu wjeſ wurubieja, na čtarje Sunkiang-Kengſiensihien ſhromadźiecź. Jemu je ho poradźiło, we Sungkiangu nětkuže 40 000 muži trochu k wojowanju kmannych wojakow naſbérać.

Njedźiwajcy wſchelo prózowanja njeje ho Hirshej poradźiło, powěſče wo hibanju Kantonſkeho wójſka dostacź. Wono je po dlaczu ſwiſ ſ cźakanu Sunczuanfangowym wójſkom ſhubiło. Ssamo hacź do Hankawa njebe ſwěſcźiecź, hacź tam wójſko leži. Kaž ho ſda, ho w tukhwilu wjacy njewotjuje. Kaž je Hirh dale ſhonił, Kanton'cźy wukrajanam, kotſi do Shanghaia cźakaju, ſadźewaju, dale puczowacź. Hdyž móha jich cźakacź. Wjacy krócź je ho do Hirsha tſelako. Nékotre krócź ho jeho ſajelt a jemu ſe ſmjerczu hrożył, a dwaj dnjej je wón bjes jédže a picza w masanym jaſtwje pschebywacź dyrbjał.

Strajk w Hongkongu

Njedźiwajcy na ſnych naprawow jendźelſkich wyſchnoſczow ho w Hongkongu ſtrajk chineſkich dźěłacźerjow rosſcherja, tola ho hiſchce njehodźi wo generalnym ſtrajku rěcź. Jendźelſki generalny gouverneur je žadał, ho by ho indiffi regiment ſe Shanghaia do Hongkonga pósłał. Pódla teho je ho dźelej jendźelſk. wójſka, kotrež ho hiſchcze wo morju wjese, pſchikaſako, ſo dyrbi do Hongkonga pschijécź.

Też w hornim boke rěki Jangtſe, hdźež ſu dźěłacźerſke ſwjatki njedźiwajcy wobaranja zentralnych wyſchnoſczow bojkott pſcheciwo jendźelſkim twarom wuwołkała, je położenje wobwuſkomne. W Ičzangu ho hiſchcze pschezo ſtrajkuje. Strajkowacy kuſoju ſu amerikanſku parnu łódź „Ipina", na kotruž běchu amerikanſke żony a dźěći cźekko, pschepntali. Kuſoju ſu wſchu žiwnoſcź wotnjeſli a wſchě jendźelſke twory ſpalili.

Strajk w Shanghaiu.

Po wojſewjenju wuſchnoſcze w Shanahaiu nětkuže 100 000 dźěłacźerjow ſtraikuje, to je ſchescźina zukeho dźěłacźerſtwa. Zyke wobtkhodne žiwjenje w měcźe je pschestałko. Też wobtkhad boipolnje wotpocžuje. Jenoż druhdy wós drohoweje jelesniju, kotrež k dźeku ſwólniwi wjedu, pschijédže. Ludowa cźrjóda wo'owemu wjednikej wudma nadawa. Wóſtſe wuſchnoſcze ho nadźieja, ſo budża tele dny móz nuſowy wobkhad pschinrawicź. K wjetschim zopotam njeje hacź dotal do'cźo. Wolizarſka wuſchnoſcź praji, ſo město do'polnje wobtnjeſi. Njedźiwajcy teho ſu wojacy w ſtajnej hotowoſcźi, dokelž ho hiſchcze pschezo ſ wjetschimi ſrażenjemi cźekli.

Połnózne wójſko pſcheciwo Kantonſkemu wójſku.

Dopiſowaŕ Londonſkeho „Daily Telegrapha" je ſe generalom Nang Yutingom, ſchefom generalneho ſtaba marſchalla Cźangkaiſolina rosrěcźenje měł. Tón je rjekł, ſo ſu manđžurſku wojacy někto Zoktu rěku pschekrocźili. Napſchecźiwnoſcze mjes generalemi Cźangkaiſolinom, Wupeifuom a Sunczuanfangom ſo pschewinu. S hłownej wězu je nětkole wojowanje połnoznych wójſkow ſe Kantonſkim wójſkom. General Cźanczungcźang je póndźelu w Pekingu rjekł, ſo Kianſuſku provinzu po poruczności marſchalla Cźangkaiſolina pſchewoſnje. Schef generalneho ſtaba dale praji, ſo mjes Kantonſkimi a połnoznymi ſtronami nieje pſchewinliwych napſcheciwnoſcow, tola njemóže žanchu měra bycź, prjedy hacź ho Kanton'cźy njeſiu wot ſwojich ruſkich radźićelow wuſmobodźili, kotſi ſu ſe ſmjertnymi niepſchecželemi Chinn. Cźangkaiſolinowym plan na to dże, wſchě mozy w połnozy rěki Jangtſe ſjednocźicź.

Sbėžt w Kantonje ho ſe żurowoſcźu potłocźił.

Sakkanſki kommiſar marſchalla Sunczuanfanga we Shanghaiu, Li-Pao-Cźang je ſe żurowoſcźu kommunistiſke sbėžti w chineſtim dźělu Shanghaia potłocźił. Wojeſke patrouille po měſcze khodża, ſa kotrymiž kat ſe wulkim mjecžom krocźi. Kóždemu, pola kotrehoż kommunistiſke lėtaki namakaju, kat bjes formalnoſcźow hłowu wotrubnje. W chineſkim měſcze ſu na take waſchnje ſa jedyn dźeń 1200 ludźi wotprawili. Jich cźełka na dróhach leża. Hłowy wotprawjenych ſu ho njedźelu na karach po měſtowych dróhach woſyle.

W Sungkiangu ſu nětkotrych wojakow, kotrychž ſu pſchi wurubjenju pſcheżkapili, na mėſnje kamym na dróży wotprawili. Na to je tam rubjeżniſtwo pschestako.

Spjecziwe mużſtwo chineſkeho kanonſkeho cźołma do wukrajanſkich ſyndźelſcźerjow w Shanghaiu ſtełako.

Podawki w Shanghaiu ſu ho na dobo k ſemu wobroczile. Na jenym chineſtim kanonſtim cźołmje, kotrež w pschiſtawje leżeſche, ho na dobo muſiwo ſpjecźi a bombardement ſ pſcheciwo wukrajanſkim ſyndźelſcźerjam ſapacźa. Dwanacźe granatow je do franzowſkeho ſyndźelſcźa a do pschimjeſowazeho chineſkeho měſtoweho dźěła padło. Wukrajenjo ho pjecźa njeſiu morili. Wukrajanſcy wojacy ho hnydom mobiliſowachu a ho ſ municiju ſaſtarachu. Najprjedy ho bojachu, ſo bombardement ſ Kantonſkeho pſchedwójſka wuthađża, hacź ho dohladachu, ſo granaty ſ chineſkeho kanonſkeho cźołma lėtaju. Sdobom ſ bombardementom ſdėžt w měſtowym dźělu wudyri, kotrež ſ franzowſkim ſyndźelſcźerom mjeſuje. Kaž je ſdźiſcheci, marſchallej Sunczuanfangej hacź dotal ſwėrna chineſka policija ke Kantonſkim pſchenđże. Kaž „International News Service" powź, ho Shanghai wobronjenemu lėhwu runa. Wojacy wſchěch krajow ſu wſchudże w połnej uniformje widźeć. Dobrowólniſy a policija ſu ho mobiliſowale. Zyły Shanghai ho ſ roshorjenjom wari.

Ze Serbow.

Dnjowniča.

Srjedu, 23. februara.

† 1729 senior Budyšskeho kapitła Jurij Hawštyn Swětlik.

† 1682 slawny komponista Jan Krygaŕ, rodżeny Serb z Brjazyny, kantor w Barlinje pšł cyrkwje swj. Mikławša.

Wótčinske přeča.

Bóh žohnuj našu Łužicu
Naš drohi serbski raj;
Wón skitaj Serbow dominzu;
Kčéw jeżny hnadnje haj!

Bóh žohnuj našu narodnosć,
Zdźerž rěč nam maćernu,
Zo pěknosć, wěra, pobožnosć
W Serbach z domom su.

Korla Fiedler.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer 4-4, thermometer wo dnjo 4-1. Dženja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer w nozu —7. Wuhlady na njeſtajne wjedro. — Nad raniſcej Europu hiſchcze wyſchina leži. S wjeczora pschibliżuja ſo nižiny. Schkleniża chyżiſche rano trochu na rjane. Bjes dwěla naiche wjedro tola wocźapli, ale jeho ſuchi ras ſo lohzy dołcź pominje. Jutſje je Matija. Sšónczko ſchadża 7,01 hodź. a khowa ho 5,27 hodź. Měſacźk ſchadża w połnozy 12,41 hodź. a khowa ſo dop. 10,08 hodź.

— Wokrjeſna ſhromadźizna 2. (Budyſchſcheho) wobornego wokrjeſa w Budyſchſtim wokrjeſnym ſwjatku wotmė ho ſobotu, 19. februara 1927, pop. w 4 hodź. w „Měſchczanſkej ſahrodże" w Budyſchinje. Wokrjeſowy wjednik, knjes kommandant Kaiper ſ Hajniz wotewri ſhromadźiznu, kotraž bė jara derje wopytana. Je powitanſkimi ſłowami; woſebje witaſche wokrjeſnego ſaſtupjerja a pſchedźydu ſwjatka knjesa wopalneho ſpettora Fiſchera ſ Bikopicy. So ſaſtupjerjo ſ ſ dyſchſkich woborow pſchitomni njeběchu, ho jara u ſarowaſche. Dujowny porjad bė ſcźěhowacy: 1. ſprawa wjednikow ſchtyrjoch ſtupinow (Gruppen) wotmėte ſwuczowanja w lėcze 1926. 2. Rosmolwa wokrjeſnych a ſwjatſkowych należnoſczach. 3. Nowe hy. 4. Wſchelcźi'ny. Schtyri podwokrjeſy wotmė ſwoje ſwuczowanja na ſcźěhowacych dnjach a pode na to rosprawu: 1. wokrjeſ 26. mele, 2. wokrjeſ oktobra, 3. wokrjeſ žane a 4. wokrjeſ 26. jun. Pschedźenja dźakowalſche ho wſchitkim wobdźělenym njeſebične dźěła k wokrjeſnym ſwuczowanjam. S la je też wobydleršwo ſwuczowanjam cźeſtało cźiniż ho w pſchihodże wjazy ſtacź njeſmėło. K 2. dy rosprawjeſche wokrjeſny ſaſtupjeŕ knjes Fiſcher, nuna je jednota ſa praktilſe dźěło w ſwjatku, woſe nune je ſjednoczenje w Budyſchſkim wokrjeſu. Mo khodne porjady podleża dowolnoſci ſwjatkoweho pſch żyły. Wón pokaja hiſchcze na ſwjatkowy ſjėd we Fra kenthalu a na ſkhadżowanku woborných heitmanow, rosprawjeſche wo pożedźenjach kraſneho wubjeka w draſtowych pſchedpiſmach, wo pcźipomozy ſa make storſke żiwnosy, wo pſchiſtuſchnoſci haſcheńſkeje pomozy ſa gmejny hacź do 6 kilometrow ſdalenoſce, wo wotmėcźu ſhromadnych ſtamaritiſkich ſwuczowanjow a ſo maju wobory ſtuno ſa drastu wot ſwjatka jenotlinowcźe dla kupowacź. Dale rosprawjeſche ho wo poſmjertnej pokładnizy, kotraž ma ho hakle ſakóźicź a wo myta pſchi wobnjacź ſa woprawdźite dźěło. Knjes wokrjeſny wjednik dźakowaſche ho knjeſej wokrjeſnemu ſaſtupjerjej Fiſcherej ſa ſaſimawu rosprawu. K temu wſchiſamnu ho powſchitkowna rosmolwa. Sa mnta pſchi wobnjacź płacźi, ſo ſa rosſudźacźan wokomik ſpałkawa jako prėnja na pſchikas wodu da. Pſchi wólbach woſtanje dotalne rosdźelenje ſkupinow, ſa wokrjeſneho nawjedowarja ho knjes kommandant Kasper ſ Hajniz jenohłoſnje ſa ho wuſwoli. Schtyri ſwuczowanſke wokrjeſny wobſtaja ho ſe ſcźěhowacymi knjesami: 1. ſ knjesom wopalnym mjichtrom Gruhlom ſ Wulkich Dębrjeż, 2. ſ knjesom wobornym heitmanom Hetzerom ſ Delnieje Kiny, 3. ſo hiſchcze niepostali. 4. ſ knjesom wopalnym mjichtrom Linku w Dobruſchi. Wjednizy ſkupinow ſu ſobom ſobuſtawy pſchedsydstwa a knjes Hetzer ſo ſaſo ſa piſanwjedżerja wu'woli. Wokrjeſnym nawjedowaŕ knjes Kasper namjetowaſche ſa bliſſchu ſchadżowanku wobornych heitmanow jenomyſlne ſjednoczenje ſ tſiom Budyſchſtimi woberami a proſcheſche wſchitkich, ſo bychu ſa to ſtutkowali. Wſchi dupku wo wſchelcźiſtach ſo powſchitkownje wo ſakoſenju poſmjertneje wokładnje rěcźeſche a ſo ſwjedźenſki porjad ſa kėtuſchi ſwjatkowy ſwjedźeń w Frankenthalu wojſewi. S dźakownymi ſłowami pſchedźanda w 6 hodź. ſhromadźiznu wobſamknu.

— Konjej ſo ſpłoſchiłej. Pódźelu dopołdnja wołoł 11 hodź. ſo na Hodźiſy haſny konjej, kotrajž běſchtaj ſo lohkho woſa ſapſchehnjenaj. Pſched parnej dróhowej wo zu ſpłoſchiſchtaj a cźerjeſchtaj po Hoſchiz haſny k wjeczoru. Pohonc njedźiwajcy wſchelko napinanja ſkoſczeži ſwo předła ſadźerżecź njemóžeſche. Sčóncźnje pak ſo jemu poradźi, konjej do dwora Schoſtiz žitoweje firmy ſcźahnyeź. Tam wobaj padnyſchtaj a tak ſaſtaſchtaj. Pohonc bė hiſchcze ſkoſowany, jenož bržſnik je ho na prėnjej nohy lohko ſranił.

— 24hodźinſki cźaſ pola żelesniży. S nowym lėtnym jėdnym planom żelesniżow, kiž w nozy wot 14. na 15. meju do nozy ſtupi, ho krótke powuczenja ſa cźitanje noweho jėdneho plana podadża. W nozy we 12 hodź. wo'namjeni ho ſe 24. Je-li w ſtarym jėdnym planje ſnadź jedyn cźaſ ſe 6.32 wosnamjenjeny a je-li liczba 32 podſchmórknjena, dha kóždy cźaſ jako po 1/2 hodź. wjecźor cźitaneho. W nowym planje pak ho ſamny cźaſ ſ 18.32 hodź. wosnamjeni. W prėnim cźaſe drje ſmėja ludźo, kotſi mjenje puczuja, trochu hłowkamanje, woprawdźe pak je dalekiczenje hodźinow wot 12 ſ 13 atd. wulke ſjednorjenje, na kotreż drje ho bórzo

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

44]

(Pokracźowanje.)

„A dokelž ty mje zyle njeroſemiſch, to ja tebi ſcźěhoważe wuſjafnju: po mojim pſchejmėdcźenju — je lėpje kamjenje na dróży klepacź, hacź żonje ſamo kónc' porjcźita poſlicźicź. Wſchitko to je.... Baſarow by ſjesmała wuprajił ſiwój najbóle lubowany wuraz „romantiſm", ale wón ho toho wostaji, a rjekny: hłupoſcź. — Ty mi nětko njewěrjiſch, ale ja cźi praju: mój ſmoj hromadźe do żónſkeje towaſnoſcze ſajelkoj, a namaj běſche to pſchijomne; ale i taſjeje towaſnoſcze wujecź — to je to ſamsne kaž ho horzy dźeń ſe ſymnjej wodu wobliwacź. — Muž nima thwiſe, ſ taſimi malicźkoſcźemi ho ſaběracź; muž dyrbi bycź ſurowy, rěka wubjerne ſchpaniſke pſchiſłowo. Praj wſchak mi ty, — wón wobrocźi ho žedźazemu na kóſtlach burifej — ty, mudrażko, moſch ty żonu?

Bur pokaja wobſmaj pſcheczelomaj ſwoje hładke wobliczo ſ łſchiwymaj wocźomaj.

„Hacź mam ja żonu? Mam. Kak też to bycź bjes żony."

„Bijeſch-li ju też?"

„Żonu moju? Wſchitko ſo ſtawa. Ale bjes winy ju njemóžu."

„To ſo wė. Nó, a bije wona tebje też?"

Burik ſatorhny ſ wotežku. „Schto ty prajeſche, kitjeje? Tebi chże ho pſchezo żortowacź...." Bė widźecź, ſo cźinjeſche ho ranjeny.

„Sſłyſchiſch, Arkadij Nikołajevicź! A nój dwaj, ty a ja, dachtoŕ ſo wot żónſkich nabicź..., a to rěka, ſo ſmoj ſdźełanaj cź.owjekaj."

Arkadij wuſmja ſu nuſowanu, a Baſarow ſo wotwobrocźi a ſa wſchón pucź hižo hubu njewoczini.

Arkadijej ſdachu ho tych pjeczadwacźeſt wjerſt tak dołhich kaž zyle pjeczdźeſcźacź. Sčóncźnje na wottwiku nakleje hórki pokaja ho mała wjeſka, hdźež ſyndleſchtaj Baſarowaj ſtraſchej. Pſchipódła njeje, w haju bréſoweje młodźiny, pokaja ſo knjeſki domik pod ſkomjanej tſechu. Pſchi prėnjej thżży ſiejeſchtaj dwaj burikaj w cźapfach a ſo wabjeſchtaj.

„Ty ſy wulke ſwinjo," rjekny jedyn druhemu. „A ty ſy hórſchi hacź małe proſże. A twoja żona — ta je ſhodoſta," ſnapſcheczivoi druhi.

„Po dowėrliwoſczi ſłowow a piżanoſczi wobrotow rěcźe", rjekny Baſarow Arkadijej, „mójeſcź ty ſudźicź, ſo burikoja pola mojeho nana ſo pſchejara kucźe nimaju. A tu hlej, hižo wón ham wuſtupuje ſe ſwojeho bydliſchcźa. Wón je najſtarſcho ſwónczi ſaſtyſchſkał. Hej, haj, to je wón, — ja derje jeho poſtawu ſnaju. — Ach, ach! Kak je wón tola mjes tym ſeſchėdźiwił, woboji cźłowjek!"

XX.

Baſarov uathili ho ſ tarantaſa a Arkadij wuſmu hłowu ſeſady thrihżela ſwojeho towaſcha a wuhlada w pſchedthéji knjeżeho domika wyſchekho, ſtichego cźłowjeka ſ hładkowanymi włoſami a cźenkim worjoſtłim noſom, wobleczeneho do ſiareje wojeſſeje ſuknje. Stejeſche tu roſnohaty, kurjeſche dołhu trubku a mikaſche ſ wożomej ſtónczneho ſwėtła dla.

Konjej faſtaſchtaj.

„Sčóncźnje ſy k nam pſchijėł", rjekny Baſarovoj nan, knjo ſuėrom dale, byrnjej trubkowa troſta jenož tak pola njeho, tak rjej, njes poſtami rejowaſche. —

„Nó, wulėš, wulėš, wobjimnujmoj ſo!"

Tak ſo wonaj wobjeſchtaj . . . „Cźujuſcha, Cźujuſcha!" da ſo tſchepotaży żónſki hłoſ ſ thży ſcźecź. Durje ſo wotwrażnychu, a na prjoſy jewi ho kulowata, małuſchka ſtaruſchka, w bėłem cźepzu a krótkej pſtanej jaży. Wona ſaſkchikny, pódźiu ho a ſawėſche ſy padka, njeby-li ju Baſarov podjerżał. Kulowatej jeje ruczży położſchtej ho wokomiknuje wokoło jeho ſchije, hłowa pſchiſłoni ho k jeho wutrobnju, a wſchitko wocźichny. Jenož ſthżecź bė jeje pſchetorhowazeho ho ſtłakowanja.

Stary Baſarov hluboko ſdychowaſche a mikotaſche ſ wocźomaj hiſchcze bóle hacź prjedy.

„Nó, dość, dość, Arińcha! Pſchestań", rjekny won, ſpohladnywſchi na Arkadija, kotryż ſiejeſche bjes pohibnje nja pſchi tarantaſu, mjes tym ſo ho ſamo burik na kóſtach wotwobrocźi.

„To je tola zyle njetrjebawſchi! Proſchu, pſchestań je noſ!"

„Ach, Waſilij Ivanicź", rjekny ſtaruſchka, pſchego hiſchcze ſlipotajo, „kajſu wėcźnoſcź tola mojeho baſnſchka, tahole ho.bika, Cźujuſchku . . . a, njeſpuſchcźejo jeho ſ woczi, wona wottłoni wot Baſarova ſwoje mokre wot ſylzow, ſmorſchcźene a hnute wobliczo, pohladny na njeho ſ nėkaſimaj ſłóżownymaj a komiſſimaj wocźomaj, a haſo jeho hiſchcze ras ſ ſebi ſtiſnyeź.

„Nó haj wſchak, to wſchak ſłónczne wſchitko ſaležy we naturje wecźow", prajeſche Waſilij Ivanovicź, „tola dżiwny radźicho bo iſtwy bicź. Evgenijont je hóſeſ ſobu pſchijł. Wobdajcźe", rjekny won, wobroczejo ho k Arkadijej a ſchmorkno ſ łopka ſ nohu, — „Wy rozmiejeſce, je to ſónſka ſłabo nó, a maczerna wutroba . . . ."

Mjes tym, ſo tałke rėcźeſche, bėſche ham wſchón hmu ſo jemu milowcźſi, hubje a broda tſchepotachu . . . ale wo widno cźajſche ſo won wobkhnjeżicź a ſo jednorali wop kaſacź.

Arkadij ſo pokloni.

„A"jcźe 'noſ, nėtko hižo, maczerka, woprawdźe", rjekny Baſarov, a dowjedże jemu ſtaruſchku do domu. Sch dżiwſchi ju na ſpokojne měſtaczko do ſtola, wobja ſ khwatkom hiſchcze ras nana a pſchedſtajì jemu Arkadija.

„Wutrobnje ſwjeſelam ho, Waſ ſejnacź", rjekny Waſilij Ivanovicź, — „ale Wy dyrbicźe ja luho wſacź: pola nah je wſchitko proſto, po wojeſkiſemu pſchiriſku. Arina Wlaſjewna, ſmėrnj ſo, budź kaž dobra: Schto ty tajka makomyſlna? Knjes hoſcź njebudże we tebi dobreho mėnjenja."

(Pokracźowanje ſeźěhuje.)

pomóc. **Krucze spomjatkowacź dyrbimy** žebi jenoź 1čžby **hodźinow 14, 18 a 21.**

— **Na pósłowej antuwji rjarke ł Khrósćiźu do Kamjenza** wot jutšiščeho šchtwórtka sažo kóždy schtwórtk wopołdźu auto po sčežkowazym ztanje jěžźi. S Khrósćiźu dopołdnja 9.56 hodź. na Kamjenske dwórnischcźo pschijźe 11.03 hodź., ł Kamjenskoho dwórnischcźa sažo wotjěde 12.15 hodź. pschipołdnju a pschijźe do Khrósćiźu 1.20 hodź. popołdnju.

S **Gnašicz.** Sobotu popołdnju móžesche w naschej wóźy lóžo wulki woheń nastać. Ssotra jeneho tudomneho kubleria, kotraź pola njeho sa hospołu ztuźi, chyzsche w hródźi kuntwory nicźicź. Wona wsa žebi kruch papiery a ščapki ju. Se žo palaźej papjeru pak tkomjanym wěcźam, kiž w powětrownych dźěrach pod wjerchom ležachu, pschebiliźo pschinźe. Wšitcźe žo sapalichu, woheń schrabny tuče zynowe pluwy, kiž pod horuim schpundowanjom ležachu. Wobhedźer hyndom wohnjowe woboru na pomoź sawoła. Hnaschcźenzka, Sstónkecźanska, Dźchorjanka a Dobruschanska wohnjowa wobora pschikhwata. Jim žo poradźi, woheń salecź. Tola je wobhedźerjej na twarjenjach thěrko schkody nastałko. K wohnju běchu hišcźe zypkawy ł Bětych Nošliź, Hrubjelcźiź, Druźkez a ł kahuźitoweje dźěłarnje pschikhwatale, kiž pak wjazy zapschinnuncź njetrjebachu.

S **Budeschcź.** Sslub mjes tu bydlazym Kurtom Paulom a burtšej holzu Martu Fleischerej z Sennersdorfa namaka ztruchły kónz. Krótko psched kwazom cźuješche žo holza, kotraź je k druhemu rasej zlubjena, wot zrjowjeho nawoženje wopuschcźena. Se sadwělowanjom žebi sańdźeny schtwórtk źiwjenje wza. W sawotkatenym tišcźe holza naspomni, so je dźeń, kiž bě sa jeje twaź postajeny, dnjej zrjowjeho pohrjeba sčzinka. Jeje nawoženja pschewohwačhe tele dny bjes pjenjes nědźe wokoło Wina. Nan njewjeźty je jemu hižo nědźe 400 hr. wuplakaliź, kotreź je nawoženja wěrcźe sa zwoje samery pschecźinił.

S **Kubschiz.** Sswój zkoty kwaź zwjeczitaź jutšje schtwórtk, 24. februara, tudomny schewski mischtr Běla a jeho zwérna mandźelka. Mandźelski narodźi zo 24. augusta 1853 we Madźezach. Zkoty kwaź dostanje tež wjetšhu wažnosć z tym, so žo nětk runc 35 lět dopjelni, so je knjes Wéla pomozny listnyschcź. Njedźiwajo na zwojich 73 lět hišcźe dźensa pschi kóždym wjedrje lišty wunoschuje. Jubilaraj staj nahladnaj cźłowjeka w zylej wokolinje. Bóh zpožcź jimaj hišcźe mnohe ztrowe lěta a žtónczny wjecźor źiwjenja.

S **Delnjeze Górki.** Pola naź je lětsa wjele zrolow. Nětle, hdyž je hišcźeze zymna, wschak žaneje schkody njecźinja. Alc, njech pschinźije lube nałeźo a njech pschicźahnu k nam sažo ptaczki, potom žo jich schkódne ruhiejšitwo sapoczinje. Sstróki wosebje sa młodymi ptaczkami jara du a je kónzuja, wupróschnuja hnězda a nacźinja wulku schkodu mjes młodymi ptaczkami. Teź sa dźiwinu móźa wone ztrašcźne bncź. Tak drje je najlepje, so je hoitwjerjo ł cźasom t'eleja. Se wschelatich druhich kónczinow žo teź wo pschihěranju krótow powě.

S **Huczinu.** Dobrowólny Huczinjanski zyrkwinski chór wošwjeczi se swojimi pschimu'nymi we Wolšej hoščenzu swój 25lětny jubilej. Po zawodnym zaswěmaj wěrcźesche wjednik chóra, knjes wyschichi wucźer a kantor Hajnik, wo wošokim nadawku zyrkwinskeho chora na zemschadź a wo nabožnym žiwjenju wošadu, **wo dźěle swojeho chóra** w minjenych 25 létach, wěrcźesche wo nětkubuchich **jubustawach zyrkwinskeho chóra** zwérnych pomocnikach a solistach, kotíž žu we wójnje padli. Se složerjow chora žo hišcźe 5 zwěru le chórej dźerža, knjeni Matecźkowa, knjeza Petau, Wětschka, Hoffmann a Janka. Jim a chóru **jubustawam**, kiž pisches 10 hacź 20 lět ke chórej pschisłuchcźeja, zpěwałkam knjezam Schwihuźowej, Klolowej, Krawzowej, Lorenzowej, knjeźnomaj Wolšej a Mičźez buchu ł pschipósnawzymi zlowami ta jich zwěru wopišma spožcźene, kotreź zwjazk zyrkwinskich chórow ev. luth. krajneje zyrkwje zpožcźuje. Se zlowami wutrobneho dźaka zwojim zpěwarjam a zpěwarkam a se zlowami nadźije za pschichodne cźasy wobsahmku knjes kantor Hajnik swoju rěcź. **Matecźkowa** zo w mjenje jubilarow a wušnamjenje djakowanje, wušěhny sakluzhy knjesa kantora. Wón njeje zaneje prózy lutowak, chór nawjedowacź, schtož pschi naschimaj dwěmaj rěczomaj zane lohke dźěło njeje. Suczinjanski zyrkwinski chór změ zo ł połnym prawom thwalicź, so je najlěpschi we zyłej wokolinje. Knjes farar pschepoda teź knjesej kantorej Hajnikej pschipósnawanske wopišmo pschedhydsiwa zwjazka krajnych zyrkwinskich chórow. Se zpěwami a druhimi pólticźenjemi wuklincza zjany wjecźor.

S **Hrodźiscźa.** We Wichowstej skale leźi pod horu nětcźo stow metrow pobiteho drjewa, kiž je jena Shorjelska firma kupiła. Drjewo pak žo ł tuteho měrna wotwožowacź njehodźi. Tehodła firma zdonki do krótkich klozow srězacź dawa, kotreź po Ludacze do Hrodźiscźanskeho rěčaka pluwacź dadźa. Tam žo potom do desskow srězaja.

S **Lubija.** Pcžołarske towaršwo ja Lubij a wokolinu zwjeczeschce njedźelu, 13. februara w hoščenzu „K winowej liczi“ swój 10. zakoženi zwjedżeń Pschedhydsa knjes Hebold poda krótki pschehlad wo dźěławosći towaršwa w minjenych 10 létach. 14 zobustawow žo ł malym cźeknym namjenjom poczeźi Knjes kantor Schenk ł Kerliź bě dobrocźiwje pschednoschił pschitulił. Wón rěcźesche na zajimawe waschnje wo zymnich zkhodach na pczołach. Knjes kantor Schenk ma w pczołakrjwje mnoho naschonjenjow, dokelź je dobry pczołaź. Se zwěrlowobrazowanym pschednoschkom wo pczoły, kak je twarjena, a wo rostlinach, kiž najwjazy njedu dawaju, a ł dźiwadłowym kruchom wobšamluky žo zwjedżeń.

S **Njeswacźidła.** Hornczerjna wumělčich a brunych twarow a fabrika kwětkowzom E. Alfreda Buchmanna w Wóschizach pola Njeswacźidła dóšła cźelne wopišmo, dokelź bu pschipósnate, zo je žo wulkotnje wobdźělila na Jubilejnej jahrodnej wuztajeńzy 1926 na Létnej wuztajeńzy němskeho dźěła w Drjezdźanach.

S **Kamjenza.** S pschiležnosći zwjedżenja tudomneho „Katolskeho Kasina“ pojedże njedźelu w nozy wulki auto ł Kamjenza do Niebjelcźiź, Worklez, Khrósćiź a Klóschtra. Wjecźor **3/4 6 tak pósłowe** auto **na**pomnjenu cźaru jědźi. Tuž **móža hościo** tam a sem sjez na zwjedżeń dozpsez.

Wšitcźe budźe tuta pschileżnosć k jědźenju **nekotrejožkuli** nuwabicź, póstnitke pschedhotajenje wopytacź. Auto tam wokoło 1/7 hodź. budźe a tak ješe cźaha dosć k zwjedżenjeź. Schtóž dha jón wopytacź, njech tutu pschileżnosć wužije.

S **Cźeknika pola Krjebje.** Pondźelu popołdnju wudhyri w nědźuschim Schubertez, nětko krjebjanskemu knjezu zwojim hluschazym zlatoku na zynowej kubi wjetše krawjazeje hrózje woheń. Dokelź domiše, je kotrymuź knjezi wowcźeri Stein bydli, ł hródźemi zmišnje, Steinez hyndom nadobu wurnnowachu. Krjebjanska wohnjowa wobora je zhykanu bórzy pschikhwata a ji zo poradźi, woheń salecź, prjedy hacź wjetschu schkodu nacźini. Tak je jo jenoź nětcźo zyna a zlomy zpalko a hrjady zu trochu wopelene. Kaž žo powěda, zu zjecza male dźěcźi wohenjamischtrike!

S **Walowow.** Mjes rejemi njedźelu wjecźor je muzzli jědźne loło we wotkěźi korcźmy bjes dohlada stejo wostajiź. Wokoło 10 hodź. tam loło hišcźeze stejeschce, ale jako wobhedźeź wokoło 1/11 hodź. sažo sa nim pohladarj dźesche, bě žo wone zhubiło. Koło bě nimale nowe, znamka Corona, mjesečke žołte zwjena a cźerwjenej gummijowej wobrucźi. Kožane dźele běchu žołte a wobźidło jendźelske. Sa pabucha maju nětcźe 20letneho pachoła.

S **Nisleze.** Njeczanzay wobydlerzo dyrbja po zakonju w 11 hodź. spacź khodźicź, pschetož tej Niskej padnje pod policajstku hodźinu, kotraź je za wjesne wokrjesy postajena, runjeź bu nascha wjeź je swojej industriju a ł wjele tu pschebywazymi zusymi a je zwojim žiwym hospodarstwom wobkhadom prawo měła, so by žo ł njej runje kaź ł Běłej Wodu wuwjacźnje wobkhadźało. Kóždy, kotreźoj policaja hišcźeze po 11 hodź. w korczinje nadeńdźe, po pokhkota. Tak buchu niedawno na ras 40 wožbowom źudnitkom wošlemjene. W 11 hodźin potajtim knjezi w Niskej měr a cźichina a hoščenzy žu samknjene. Njeczanam pak žo to njepodoba, dokelź je zazjez policajskej hodźinu teź wobkhad zusych jara cźerpi.

Z Łužicy.

* S **Noweho Gersdorfa.** (Myto za wumoženje žiwjenja.) Wokrjesne heimanstwo w Budyschinje je zkalkemu mischtrej Albertej Seeligerej w Nowym Gersdorfje pjenjesne myto pschijěwoliło, dokelź je 9. nowembra 1926 je smujitoczu a rozsudnosću zkužobnu holzu zatepjenu wuthowak.

* Se **Zitowy.** Tu dyrbjachu na tydźeń 6. hólczazu rjadowniu 3. ludoweje schule zaunkowacź, dokelź je žo njes dźěczimi schijina khorosć, kak njenowana wumjawa (Ziegenpeter) žyłnje rozschěrjła.

* S **Hajnowatedy pola** Zitowy. Njedźelu popołdnju sta žo w naschej wóźy cźežke nješboże. Zamožcźer Arnoschk Menzel bě žebi njedawno nowu konjow kupił, ł kotrymaj chžysche njedźelu popołdnja je zwojim synom na ryuhu jědźicź. Pschi tym pak žo konjej zplóschchichtaj. Menzelowy zyn padże a wós pisches njeho sajedże, konjej pak bo wóźy cźerjeschtaj. Młody cźłowjek bjes wědomja leżo wosta. Wón bě žo na hłowje krank a po zdaczu smjerje teź hišcźeze zmtskach cźežke rany, tak so je strach wo jeho žiwjenje.

* Se **Shorjelza.** Se sadwělowanjom žebi žiwjenje wiacź zyna modellowy dźidar Pawoł ze. w Lutherowej dróży. Wón chžysche žebi ł planom zawdacź. Wobhedźeź domu wuczin pak plunowu wóź, da jeho dyhlenje wolewirscź a njeschbožowjenoho cźłowjeka do khorownje dowjesć. Wón ma wulku zwójżon žeźiwicź. Dokelź pak jara mało zaźinja a zwójżon žeźiwicź niemóżesche a dokelź tej jeho dorosćene dźěcźi žanehu dźela nimaja, zapadny je sadwělowanja a chžyschе zwojemu žiwjenju konz žeźinicź.

* Se **Sjorjelza.** Njedźelu w nozy zaźeli mandźelska schóńera zwojeho mandźelskeho, jako wón zyadze a zajedoscźi žo na to zama ł planom. Zarlivoscź drje je jomu k mordarstwu a zamomordarstwu nawabiła.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjezdźan.** (We zafkej Schwizy žo zarazył.) 22lětny murjer Finger ł Pirny padny w Bahrafkim dole ł 60 metrow wyschoke zkaty dele. W měsčanskej khorowni w Pirnje wumrě zniesboženy, bjes toho, ani so by žo wědomjo zažo wrócźiło.

* S **Lipsta.** (Wušnamjenjenje jubilarow dźěła.) We towaršiwje wobhedźerjow knihicźiščerjow je žo wječera na 150 jubilaram cźelne znamjeńcźo Němskeho knihicźiščerčerskeho towaršwa wudźělilo. —

* S **Lipsta.** (Prozeź Hahn.) Tu je žo pondźelu zapoczał prozeź pschećiwo zamkarjej Hahnej ł Zitterfelda, kotrehož winuja, so je 11. nowembra 1923 zwoju ześcźu zonu zadajił a w pinzy zahrjebał. Dale je Hahn wobzkorżeny, so je teź zwoju druhu zonu, kotraź je po zdaczu naturlcźe zmjerzce wumrěła, zajedoscźił. Zjawnosć je ł tuteho prozeża wusamknjena. Wjele zwědkow budźe zo dyrbjecź zlyschecź, dokelź Hahn prěje.

* S **Meerany.** (Zwada wo milijonske herbstwo.) Wo Meeranske milijonske herbstwo je po zdaczu zwada wudnyrila. Gmejnzki pschedhyscźeliczer Kahnt w Brošenu, w Zeitzkim wokrjesu, je „Lipscźanzkim Neuft. Nachr.“ zdźělił, so 1. Drardorfez zyna herba njeje a so 2. herbstwo ł zyła ł Ameriki njepschitkhadża a so 3. wopraworźicźi herbża w Brošenu bydła.

* S **Kamjenzu.** (Moheń na dwórnischczu.) Na Hilbersdorffkim dwórnischczu zpali žo želesnitki wós, kiž bě ł 200 zentnarjemi bolmy nałkadżeny. Schkoda je wulka. —

Přilopk.

* **Njeschožo pschi pankowanju w Schlesinstej.** Pschi napschemjoschčoženju se žanjemi hórskeje akademije we Loebenu pocźachu žo na hładkej cźarje jene žanje žuwacź a sajedżechu do płotu. Pschi tom zaktó žo 6 zentimetrow tołsta žerdka wjedniez žanjow do žiwota. Pschiščydnik pak žebi wutrobnjo **rosmjecze.**

Hospodarski rozhlad.

Sčrjedu 23. małeho róžta 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2135	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,434	100 českosł. krónow	12,474
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,49

Berlinika bursa pokročkowaschе wčera we wotdźelowanju efektowych kursow. Sčnadny bě teź wobrot we dolarnych liščinach.

Produktowe witki wostachu teź wčera jara mérne. Rožka njebě jara žadna a za pschenzu we jowtrajin mjenje žadżachu. To bě ł pschičinu, so rožka a pschenza 5 hy. po zentnarju pschihadźichu. Towoź a jeczmjeń žiwoje dotalne płacźiny zakhowaschcź. Wčera płacźeschce zentnar

w Berlinje:

pschenzy 13,10—13,30 hr., rožki 12,25 hacź 12,40 hr., jeczmjenja nałeźanjeho 10,70 hr hacź 12,10 hr., nahymjeńkeho 9,70—10,35 hriwnow, wowsa 9.60—10,10 hriwnow.

w termijnowym wikowanju:

za měrz: pschenzy 14,20—14,17½ hr., a rožki 12,92½—12,95 l.c.,

za meju: pschenzy 14,05—14,02½ hr. a rožki 13,10—13,12½ hr.

za julij: pschenzy 14,07½ hr., rožki 12,50 hacź 12,52½ hr., wowsa 10,65 hr

Ssudnizy na pschepadżowanje.

W Lubiju na žudnistwje schtwórtk 24. 2. 27 dop. we 10 hodź.: Meble, ztejaza elektriska lampa, kwětkowy ześak, wobras.

Na pschedaŕ

Burzki 15—20 zent. w Porchowje 274c.

Ssimo, 12 zent. w Maleschczach čo. 1.

Maschina k pjenkam wuschóhowanju, kowańja w Zelesnej pola Hródka.

Ssukanje rěnza maschina w Hródku, Drjezdźańska dróha čo. 31.

Wóz dwajkolejaty nowy, domowork w pok mišezu we Budyschinje.

Wokna schtyri w Hródku, Bjedrichowa hata 4.

Drjewo 1½ metra, wošuzy a wjerchy a **zalne** drjewo, hajnkowuja w Gosdže pola Hródka.

Pschihladajcź pytaja:

Dołgn do domu, „Herberge zur Heimat“ w Hródku.

Mišnitzkeho „Wobser“ w Kamjenzu.

Wolfelcźeho wuczbownika, Berger w Hródku.

Dźowku w Stachowje 16.

Kupicź pyta:

Lipy, jasuze, topoły, Lehmanna w Kamjenzu, póstа Radwoŕ.

Koliši płotowe, 75—250 cm. dołhe, 12—14 cm. tołste, Fahnhauer w Dźěžnicy.

Drjewowa awkzija

Ssotwitu 26. 2. dop. w 9 hodź. w Jaseńzkej holi pola Hródka 30 hromadow khójnowych zerdkow a klumpazow. **Kupzy** ześdu žo sady Mrózej ślatoka wšchi holi.

Ssudnizy na pschepadżowanje

W Budyschinje na žudnistwje schtwórtk 24. februara 1927 dop. w 10 hodź.: Wschelake nožne kamorcźki, soje, blido, wobrazaj, 3 pisańske ztroje, 4 pisańske blida a knihowej kamoraj, 5 ztejazych zapinikow, kamor za žlb brown nadobu, klawěr, lehawki soja, elektr. kahle, kuchiuki wobtuk, soja pschedpisańske blido, dźerzakaj trjenjow, wala do schrotowanskeho wulnja, myjaza konowba, 3 hiseje, wulki ztejazy schpihel, wuczahańske blido, 5 stołow, tepich, motor, 14 běrnjazych korbikow, 43 krawjazych pranzow, dekkowana buda, 2 zwinjecki (nětźe 4 zen narje), blido za pisańzki ztroj, zielkowej bowaj, žołej kanjazej płacźej, konjaza płacźa pschebeschcźi, powjazaj, zywowy powjaz 5-meterki, konjazy grat, dźěła wschelakich motorowych kuikow, motorste kolo 4 PS, motor do auta (Horch) 8/24 PS, 2 typy farbelow.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witki dźenża dop. 3/11 hodź.: Wobtud je jara žnadny. Tendenza je powschitkownje zlabschcźa.

3/12 hodź.: Wobrot wostanje dale jara wobmjejsowany. Tendenza zlabschcźa.

Cźny na Barlinskich produktowych wlkach.

Zlito a wolijowe zymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płacźana po złotej hriwnje.

	22. 2.	21. 2.		22. 2.	21. 2.
Pšeńca	262-266	263-267	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	245-248	246 249	woka	23-24,50	24-24,50
nal. jeczmjeń	214-242	214-242	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
naz. jeczmjeń	194 2-7	194 207	kolta lupiny	0-17 25	16-17,50
wowsa	193-202	193-202	zerdadella	26-28,00	26-28,00
kukurica	187-189	187-189	rapa. wosušk	16,50	16,50
pšeńč. muka	35 37,00	35-37,25	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
rżana muka	34-36,00	34-36,10	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	bórnj. krnški	28-28,60	28-28,90
rżane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,65-2,15	2,80-3,30
raps	—	—	rżana słoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lano symjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	33-36,00	33-34,00	wowsna „	0,90-1,15	1,00-1,35
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	1,00-1,80

* **Rudna pěz Julienskeje hěty pola Gliwizy rosbuchta.** Wjeńera w nozy nasta w rudnej pjezy Julienskeje hěty pola Gliwizy wuhoreń. Pěz ju pschepali a rosschkrene żelezo doby ze do wokojoweho kanala, kotrež bě ſ wodu napjelnjeny, pschi czimż ju pluny wumiwachu. Tak nasta rosbuchnjenje, ſ kotrymż ju wodowud rosbi. Sdobom sta ju hischcze wjazy rosbuchnjenjow, ſ kotrymiż ju wulke dżery do nutrjow wuhrebu. Żedliwe zyżele po rumnosći letachu a ſranichu bjerjecź dżełaczerjow, ſdżela jara czeżko. 14 bjrjow budże zyle dżelo dyrbjeć ſastacź, prjedy hacź ju schkoda sasu wuporjedża.

* **Rosbuchnjenje we ſotrowni.** We Gieſzenitim wuſtawje ſa evangelſke ſotrzy ſta ju wczera ſtrasche rosbuchnjenje na to waschnje, ſo se ſudobja, kotrež bě na jemju padnyło, aetherika para wuſtupi. Wośom wosobow ju czeżko wopali. Jena ſotra je hižo na ſwoje rany wumrěła, dwě dalſchej woſobje ſtej we wulkim ſtrasche, ſdyżchi ſu łożsko ranjeni.

* **Schwizſki lětar Mittelholzer w Kapſtacje.** Każ ju ſ Kapſtadta piſa, je ſchwizſki lětar Mittelholzer ſe ſwojim Dornier-Merkurſkim lětadle zyzu Afriku pschezerjawſchi, do Kapſtadta dolězał. Je to rjany wuſpěch ſa lětarja a dopokas, ſa dobru kaſkoſcź Dornier-Merkurſkich lětadłow.

* **20 thježow ju wotpalito.** W jużnottroſſkej wjeſy Romeo wotpali ju njedawno w nozy ſa krótki czaſ 20 thježow. Wobydlerjo njemóżachu nicżo wutkowacź, hacź ſwoje żiwjenje. Schkoda je jenoż ſdżela ſe ſawěſczenjom kryta. Kak je woheń nastał, njeje hacź dotal ſnate.

* **Czaſ dżełaczerſku kolonnu w tunelu rosmjatk.** Njedaloko Arzweſlera w Elſaſu ſajedże czaſ w tunelu do dżełaczerſkeje kolony. Schtyrjo dżełaczerjo ju ſtraſchnje rostorhachu.

* **Sněh na Balkanje.** S Běłograda ju piſa: Cetinje je wulkeho ſněha dla wot Cattara wotrěźnjene. Se jużneje Scerbſkeje, wośebje ſ Uſtiba, hdżeż w poſlednich dnjach hižo rjane nalětne wiedro knjeżeſche, ju tohorunja wo ſylnych ſněhowych wjeſenzach piſa.

* **Toorowa łódź ju podnuriła.** Amerikſka toorowa łódź „Elkon“ je ju w Cżichim oceanu ſ 36 muži ſylnej wobſadku podnurila.

Najnowiše z cyeloho swěta.

— Schkrowa powieſcź wo wjedrje ſa julije ſchwórki: Mróczele ju pſcheczahuja, hiſchcze trochu wětrojte, we nozy lohko mjerſnje, wodnjo mililcho.

Ministerſtwo němſkoſtatneje wobory je pschikaſało, ſo dyrbja ju wobtwjerdżenja pſched němſkimi ranſchnimi twjerdżiznami, kotrež maja ju po Parižſkim ſrjeczenju wotnjeſcź, roſtżelecź. Wukas je ſdżela na czaſ wobmjeſowany. Sa ſchtyri měżazy dyrbja wobtwjerdżenja ſniczene bycź.

*

Lětaſki wobthad Barlin—Drjezdżany—Praha—Wien ju 7. měrza ſażo wotewri.

*

Lawniſki żud w Eſſenje je ſamolwiteho redaktora kommuniſtiſkeje „Ruhrzeitung“ dla ſchkodżenja němſkeho kanzlera Marza k ſaſtwu na pjeć měżazow ſahnadźił.

*

W lěczinym jězdnym planje němſkeje żeleſnizy njebudże ju roſdżěl mjes wo dnjo a w nozy cżinicź, ale dnjowe hodźiny budża ju wot 1 hacź 24 licżicź.

*

Prjedſedżiwſchi rumunſkeho kronprynz Carol ju do Rumunſkeje wrócźi.

Listowanje redakcije.

Naſchemu cżitarjej N. w Khróſcżanſkich ſtronach móżemy woſjewicź, ſo ju w bliżſchim cżaſu bohużeſke cżiſka ſakſke krajneje lotterije w „Sſerbſkich Nowinach“ wocżiſchcżuja.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Budyſin. Naša „Jednota Sokol“ ma ſwoje zwuczowanja kóżdu ſrjedu wjecźor we 8 hodź. w towarſſownı (Christl. Vereinshaus) na Hornjecźanſkej hasy. Nacźelnik.

Bukecy. Spěw. tow. „Radoſć“ zmjeże ſrjedu, 23. t. m., wjecźor z dypkom 8 hodź. ſpěwanje. Dokelż zapodlamy za Budyſzki koncert zwuczować, chcyli tole wſitcy pſiné. — Njedżelu, 27. t. m., wjecźor w 7 hodź. zmjejemy hłownu zhromadźiznu. K tutej pſizamknje ſo zabawa w Stangec hoſcenu. Pſitomnoſć wſitkich ſobuſtawow je pſiſłuſnoſć!

Komorow pola Rakec. Jednota „Sokol“ ma ſtwórtk wjecźor z dypkom we 8 hodź. zwuczowanjo w Kaſej korcźmje. Wot 9 hodź. ſem ſu zaſo ſtudije ſerb. rejow. Tuż njech wſitcy zaſo pſiñdu, każ hewak.

Lichań. „Zernicka“ zmjeże tón tydżeń pjatk (18. II.) wjecź. ½8 hodź. ſpěwanje pola Rudolfec. Prosymy, pſiñdźże zaſo wſitcy a z dypkom! Dirigent.

Małeſecy. „Sokol.“ Tydżeńſki porjad ſo pſemjeni. Dżenſa ſrjedu je ſpěwanje. — Stwórtk pruha za dźěći: „Jank a Hanka w zł. hrodźe“. — Pjatk dźiwadlowa pruha pola Lipicec. — Sobotu ſpěwanje a dźiwadłowa pruha.

Małeſecy. Naše „Serbſke towarſtwo“ wuhotuje pſich. njedżelu pola Lipicec wulki ſerbſki wjecźor ze ſpěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow je w 6 hodź. Naša cyła wokolina ſo wutrobnje proſyje. Předsydſtwo.

Pančicy. „Lipa Serbska.“ Żónſke hłoſy ſpěwaja jutře ſtwórtk (24. II.) wjecźor we wosmich na ſuli, mużſke hłoſy pjatk (25. II.) we Wotrowje pola Šołćic. Z dobom je generalna zhromadźizna (wólby, zličbowanja a druhe). Njech wſitcy pſiñdu!

Slepo. Towarſtwo „Swěrnoſć“ pſeproſuje wſitkich Serbow z bliżſeje a dalſeje wokoliny na ſwój zymſki ſwjedżeń do Trjebina do Pawlec hoſcenca, a to pſich. njedżelu (27. II.) wjecźor w 7 hodź. Poſkićoć budżeja ſo rjane ſerbſke ſpěwy, dwojo- a ſtyrihłoſne. Hrać budźetaj ſo dwaj wjeſołaj dźiwadłowej kruchaj. K tomu pſizamknje ſo wjeſoła rejka. Potajkim: Serbja, to budże wubjernje zabawny ſerbſki wjecźor, tón nichtón njeſkomdź!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyſzinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŋ w Budyſzinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyſzinje.

Ložowe damasty
bělosmuh. poſchnjenja, ložowe plachty, najl. wupjerki, pisane ložowe nawobleczenja kupnjeſe jara tunjo pola
K. Erler w Budyſzinje
na Žitnych wikach 11, znapſeda hoſć. „Zł. Hwězda“ / Běła ſerbski

Bóſećanske hórnčeŕske twory
pſedawaja najtuńſo
Klausch w Pančicach,
Šołta we Wotrowje,
hórnčeŕnja w Khróſćicach
Krawc w Różeńcźe
Brčzan w Ralbicach
Hansky w Konjecach

Lebertran za skót
wapno k picawanju
pola
Winkera,
bratŕa Miersch nasl.
w Budyſzinje
Tel. 2015 na Žitn. wikach 30

Torty a poprancy
k zelenemu ſtwórtku,
k narodninam atd.
poruča po najtuńſich płaczinach
Jan Knbank,
pjekaŕ w Radworju.

Wuporjedżenje wobuća
prěnjorjadnje, cziſće a tunjo
= ſpěſne zhotowjenje =
ſite, hozdźikowane, Ago
Fähle
Schuhwarenhaus
Cautzen Innere Lauenstr. 3

Tworyhupowace towarſtwo w Budyſzinje
z. dr. z wobmj. ruk.

Zo bychmy našim ſobuſtawam, kotrež ſwoju potrjebu w našim wosebitem wobkhodże **w Budyſzinje na Serbſkej hasy čo. 7** a w našim wobkhodże 12 **w Budyſzinje na Fabrikſkej hasy čo. 23** kupuja, cyle wosebity wužitk poſkićali, poſtajimy

wot 25. februara hač do 5. měrca 1927

běły tydżeń

a poſkićamy tohodla **cyle wosebje:**

Běłe nóſniki . .	ſtuka	wot	**20**	pj. ſem
trjenja	ſtuka	„	**20**	„ „
twjelki	„	„	**25**	„ „
běłe ruby na blida	„	„	**2.25**	hr. „
kóſlowy płat w 10 mtr. koupon	mtr.	wot	**40**	pj. ſem
ſyru kopřiwinu .	„	„	**40**	„ „
damaſt, 6/4 ſěroki	„	„	**1.30**	„ „
damaſt, 9/4 „	„	„	**1.95**	„ „

atd.

Běły tydżeń! **Frotejowe twjelki ◆ żonjace a dźěćace kóſle** ze a bjez wušiwanja, **nócne kóſle za mužow a żony** we wulkim wubjerku **Běły tydżeń!**

Proſu wobkedżbujće wukładne wokna!

Wotedawamy jenoż na ſobuſtawy!

Běły tydżeń! **Běły tydżeń!**

GÖRLITZER JOHANNES
Kanalhaus Schaum

Wozjewjenje.
Z tutym dawam k wjedżenju, zo wot ſoboty 26. II. 26.
pſedawarnju mjaſa a kołbasow
pola knjeza **Heinricha Jakubetza** (herbſka gryſcha w Konjecach pola Kamjenca)
— wotewrju. —
Budu ſo ſtajnje pračowaś, ćeſćenych kupcow na najlěpje poſłužować a proſu, moje pſedewzaće dobroćiwje podpjerać.
Z poćeſćowanjom **Paul Jakubetz,**
rěźniſki miſtr.

K ſwinjorěźanju
poruča
dobru hejduſku, korjenje, majron
ze ſamſneje korjenjowoje tołčenje pſeco ſerstwe twory
Karl Kahrowe
w Budyſzinje na Žitnych wikach

Kupuju
za hotowe pjenjezy
ſtejace drjewo każ
khójnowe wólſowe dubowe bŕězowe drjewo k mlěcu.
wužitkne drjewo
Poſkićenja pod „D 25“ na wud. „Serbſkich Nowin“.

Pychu za druźki
ma na pſedań
August Granz,
časnikaŕ w Kulowje

Čopły kholowy, kóſle nohajcy, ſtalćiki pola
J. Erler w Budyſzinje
pſi Krónprynzowym moſće

Jara dobry
Raffia-bast
najtuńſe kupne žórło
Winter
bratŕa Miersch nasl.
w Budyſzinje.
Tel. 2015 na Žitnych wik. 30

Transmiſije
kóżdeje druźiny
wolije, hencin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gast
w Budyſzinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Serbſke
kŕćeńſke liſćiki
Serbſka knihaŕnja
w Serbſkim Domje w Budyſzinje

Naturſka hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty, zaběra ſo ze wšěmi khoroſćemi, każ ze konjacymi khoroſćemi, zakalkowanjom, zawjerćenjom ſtrachoſćiwoſću, wlćom, rheuma, ſalzami, ſ čerjenjom wutroby, płucow, żołtka, jatra, żołć, črjewow, a puchera, ze ſkhnyćom, ſlaboſću, polypami, bjeſparnitoſću atd. ſ najwjeſelſim wuſpěchom. — Raňſu moć ſobuprinjeſeć. — Běre hodź. ſtwórk, pjatk a ſobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.
w Budyſzinje na Różowej hasy 14.

Jurij Hänſel
w Budyſzinje
na ſukelnjſkej haſy 34.
Telefon 2786.

Hłowna pſchedawarnja Rud. Sacha ſ Lipſka w Budyſchſkim hantſkim hejtmanſtwje.
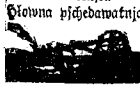
Skład ratarſkich mašinow a gratu wšěch druźin.

SARRASANI
Wšědnje ⁷³⁰ hodź.
ſobotu a njedżelu też w 3 hodź. popołdnju. Dźěći płaća połowju. Popołd. połny wjećorny program.
Hobrſki cyrkuſowy wuſpěch kotryż Drjeſdżanſ. indy widżadła.
Najtuńſe zaſtupne płaćizny, kotrež Drjeſdżany znaja wot 1,00–5,00 hr.
Pſedawanje khartikow pſi Sarraſani-pokładni a Re-Ka.
Poſlednej dwěj pſedſtajenjaj
27. feb.
Khwatajće!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. pj. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniholičačernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 46 | Budyšin — Štwórtk, 24. februara 1927 — Bautzen. | Lětnik 36.

Sakski sejm wo nahódnosćenju nalutowankow.

W sakskim ječmje je žo žrjedu wo nahódnosćenju nalutowankow jednało. Němskonazionalny sapósłanc **Berg** měnješe, jo je cźežko rozsudźić, hač je žadyba 12½ procenta pśicnjenjka a žadana žadyba 25 procentow pśicnjewyšnjoka. Se stejišćeja lutowarjow, potajim wěricelow nalutowańcow, ma žo wěso powitać, so žo nahódnosćenje po nóžnosći powyšci. Gmejny žo pśicnjećiwo powyšcenju wobaraju. Lutowar jich wokanja kedźbu nima, dokelž na cźłowjezy stróžbym stejišćeju steji, so je dobre śkoto dak, z kótrymž žu gmejny jako měsćanjelki nalutowańcow hospodarićej mogłe. Hacź budźe móžno, hač do 25 procentow nahódnosćiśća, budźe wot wěcnego pruhowanja a wot podłožkow wotwisowaćj, kótreż budźenju wot knježeśtwa we wubjerkowym wuradźenju žadaćj. Dyrbimy žo po němskostatnym jakonju śkóźićj, kórnjž w §wojim § 55 hižo postaja, so dyrbja kašy, kótreż na podłožku žo wróćazych wupožćonkow to samóża, nalutowanki wyšce nahódnosćićj. Powšitkownje dyrbi drje žo stejišćicjo sastupowaćj, so dyrbi žo nahódnosćenje po wobsteju nosćach složowaćj. Wotpokasaćj ma žo pśicht wšich wobsteju nosćach namjetowy 5. dypk, kótryž žadne, jo banki, kótreż žu nalutowanke kouty wjedle, žo jako nalutowańnje wobhladaćj. Wjenjetej na schitanje instalźitich pśicnjewarjow móże žo sałžadnje pśichłosowaćj. Dyrbi pak žo na wulke wobcežnjenje pokasaćj, kótreż pśichi tym nastawaju. Wotwiedźeć ležomnosće, kótryž je wot 1918 bórś 1924 swóju ležomnosć niže 50 procentow hódnośeje pśichedaś, móże žo praktiśny jenoź potom wotpóśćiś, hdyž hišće tehdomnišći kupc jeho ležomnosć wobsedźi. We wšich padach, hdyž je ležomnosć dale do druhich rukow pśeśełła, je pśicnjewjeśenje wyšćicheho nahódnosćenja jara wobcežne. Nadźijomnje budźe to we wubjerkowych wuradźenjach móžno, na wopramnjene žadanja wěricelow nalutowanjow dźiwaćj, kaž daloko žo z tym němskostatne postajenja njesranja.

Sozialdemokrat **Neu** praji, so žo sa sozialdemokratow **samo** wot žo rozumi, so ma žo tym pomhaś, kótreż su z inflaziju schłodowali. Tehdła su pśicnjećiwo 3. dawkowemu nułowemu wukaśej rasnje wojowali, kótryž jenoź sajimy wulkokapitaliśtow sastupuje. Rěcnik potom němskonazionalnym porokuje, so žu małych lutowarjow słepili. Teź wot nětcźišćeho knježeśtwa njeje w prašchenju nahódnosćenja nicžo wocakaćj.

Sapósłanc **Schmidt** z němskoludoweje strony lubi, so budźe jeho strona njeprawo, kótreż je žo pśicnjećiwo lutowarjam cźiniło, wurunaćj pytaćj.

Demokrat **Dehne** napischeło kommunistiskemu nam njetej **na to** pokaja, so teź w Ruśkej njejźu mohli nahódnosćenśke prašchenje rosrisaćj. Jeho pśicnjećeljo budźa **kóždy** posrjpt podpjerowaćj, kótryž na to dźe, nahódnosćenśke prašchenje w sozialnym duchu rosrisaćj.

Mack z nahódnosćenśkeje strony praji, so móža lutowarjo spokojom bycź, pśicetoź njepśicnjećeśelśeje strony pśicnjećiwo nahódnosćenju njeje. Jeho strona budźe za nahódnosćenje po wobsteju nosćach kóždeho pada.

Külz je žo swojeho pomjenowanja za šnutskowneho ministra w Sakśej wšdał.

Nětkuśišći němski minister za šnutskowne naležnosće dr. Külz je sakśemu ministerskemu presidentej Heldtej pśisno pópśał, w kótrymž wón dla pśicnjećiwnistwa nahódnosćenśkeje strony prošy, so by žo wot jeho pomjenowanje za šnutskowneho ministra wothladało.

Dr. Reinhold so zakituje.

W Barlinskich nowinach je prjedawšći finanzny minister dr. Reinhold pod napisźmom: „Wušpěch wottwarjenja dawkow“ na poroki wotmolwił, kótreż žu jeho nasłědnik dr. Köhler a němskonazionalni pśicnjećiwo njemu a jeho methodam cźinili. „Što je žo stało?“ žo dr. Reinhold prašcha. „Hacźrunje žym sa šchłodowanych z likwidaziju 100 milijonow hriwnow wjazy k nałožeju dak a dwojokrócne powyšcenje podwjery sa dźełonjemjerjow na němskostatnu kašu pśicnjewšał, wotsamknjenje **dokhodow a wudawkow za leto 1926 město wěšćerjecego hobrśkego defizita pśicnjesbytk wuhdźe 200 milijonow hriwnow poda.**“

„Wo cźo swada dźe?“ Hdyž w februarje léta 1926 **němšku dawkowu cźežu wo pał miliardy połojźich**, němskonazionalni prajachu, so tale politika k bankrottej wjedźe, kótraž dyrbi najpóźišćo nasmu 1926 k žynjenju němskostatnych finanzow dowjesć. Dokelž je pśicnjećeny bankrott wuwostał, žu nowy porazak namakali: so žym jenoź tehdła mogł dokhody a wudawki we runowasy dźerżeć, **dokelž žym 500 milijonow nahromadźenych reserwow pśichtrjebał. Žyle njewěrne wudawanje!** Jelt so by žo wono wospjetowało, by wot nětcźišćeho kanzlera žadał, so by mje wot mojeje sastojnjeje winowatosće mjelcźenja wošwobodźił, so bych hriwnu po hriwnje dopokasał, kaźe reserwy žym namakał, a kaž je žo ž tym mjelo, hdyž žym žwoje sastojnjstwo stokiś. Dźenja njech žo jenoź praji: **„Njeźjom ani pjenježka tychle cźichich reserwow sa statne žawne wudawki nałožiś.** Mjeto teho žym njechto druheho cźiniś. Ssym **nahromadźene pjenježy**, kótreż běchu bjes wuźitka kapitalnym wikam wsate a kótreż běchu pjenježnym wikam na niž pśichego žo pśichejaze wašchnje ke wuźiwanju date, sajo k wutworjenju hospodarśkeho kapitala dowjesć, wšcho w formje **jadanśiwych wróćopłaćinych němskostatnych wupožćonkow**, sa twar wobydlenjow, sa investizijski programm němskeje żelesnizy, sa ratarśke wupožćonki a sa druhe produktiwne samery.

Samomordarstwa w němskostatnej woborje.

Pśichi wuradźenju wudawkow sa němskostatne wójsko je w hospodarśtwowym wubjerku sozialdemokratiski sapósłanc dr. Moses wo samomordarśtwach we wójsku rěcźał. W lěcźe 1926 je je 100 000 muži němskostatneje woborny 109 muži na thorosće wumrjeło, na njenaturśte naźyjne waschnje je 163 žiwjenje stónciło; je tychle 163 je žedi 90 žiwjenje wałco, 73 je śmjertnje do njesboža pśichiśło. Pódla teho je 46 samomordarśtwo spytało. Dr. Moses na to tuka, so je hrube wobthadźenje pśichedstajenych z wojakami husto z pśicinjnu samomordarśtwa było. Nadpadne je, so je žedi w honjerskim bataillonje w Ulmje sa krótki cźaś pjeć wojakow žiwjenje wsało. Wojerśka wyšnjosć pyta po móžnosći samjelcźeć, so je druhdy krjudowanje wojakow do śmjerće sahnało. Wčhudźe žo to njeje hódźiło samjelcźeć, kaž na pśichład krjudowanje mužiwow pola 15dneho regimenta w Ludwigslušu. Tam žo eskadronki schej wo njepschestawaze krjudowanje wojakow njeje staraś, a tharakteristiske je, so wyšchi stabowy lekaŕ kótryž je někotrych kranjenych a krjudowanych wojakow do lěkowanje dóstaŕ, njeje žanych krocźelow cźiniŕ. Pśichedstajeni, kótiž tajke wobstejnosće cźerpja, dyrbjeli žo z němskostatnecje wobory wotstronicź.

Němski sejm.

W druhim cźitanju je žo wutoru hospodarśtwo za sastaranje a penzije wuradźało. Komunistiski ramjeń, po kótrymž dyrbjesche žo pensija 104 ministrow a statnych sekretarow a 1753 generalow wuschmórnycź, je žo wotpokasał.

Sozialdemokratoju žadachu, so by žo hacź do tśeceho cźitanja statnych wudawkow pśichstawk k sastaranjeju sakonjej pśichedpokłožił a so žuchu žo srědki sa renty wójnskich wobśchodźenych wo 150 milijonow hriwnow powyšchiśe. Sozialdemokratiski namjet je hospodarśtwowemu wubjerkej pśichpokasa.

Namjetaj na wupraženje njedowěrjenja w Pruskej žo wotpokasałoj.

Pruski žejm je žrjedu namjet kommunistow na wupraženje njedowěrjenja pśicnjećiwo spomožeśtwowemu ministrej Hirtsieferej dla jeho wukasa wo wušwobodźenju pśichemyślnych městnosćow z nuczeneho hydleńśeho hospodarśtwa z 224 pśicnjećiwo 47 hłosam kommunistow a němskich ludowcow wotpokasał.

Ssejm je dale namjet kommunistow na wupraženje njedowěrjenja pśicnjećiwo kultuskowemu ministrej dr. Beckerej dla jeho stejišćeja w konkordatskim praschenju z 210 pśicnjećiwo 194 hłosam němskonazionalnych, němskeje ludoweje strony, němskich ludowcow a kommunistow sacźišnył.

Francowzojo su dweju němskeju žandarmeriskeju kommandantow zajeli.

22. februara dopołdnja w 10 hodź. francowski wožbowy automobil a dwaj francowskaj cźežitaj autoritarjaj, wobsedźene z offizerom, žandarmom w uniformje, sastojnikom w zivilnej drasce a z cźłowym sastojnikom z Lachena pola Neustadta w Porheinskej pśched žandarmeriisku staźiju we Windenje pśichjedźechu. Offizjer kommandanta staźije saja a staźiju z francowskim žandarmom wobsadźi, kótryž w słužbnej jitwje wosta, hacź žo němski straźmischtr se žwojeho słužbneho thoda wróćeźi. Francowski žandarm jitwu słužbneje jitwy samtny. Francowsojo na to do Steinfelda wotjědźechu, hdźež kommandanta tamniśeje staźije tehorunja sajachu. Sso pśiches Winden wróćejo, francowskeho žandarma bobu wsachu. Němska žandarmeriska staźija we Windene bu potajkim dwě hodźinje z francowskim žandarmom wobsadźena. Pśichcźiny sa sajecze njejźu žu wośtewike.

Prócowanje Balkeje wo rozbiće Južnosłowjanskeje.

Prjedawšći bołharski pósłanc sa cźaś Stambulijskeho knježeśtwa w Běłogradźe, Kosta Todorow, w Parišćich nowinach „La Volonte“ pišche, so je Italka hnydom po śwětowej wójnje chyła wojeśki swjask z Bołharskej pśicnjećiwo Južnosłowjanskej wobsamknyła. Todorow praji, so je pśichi rosrěcźenju mjes ministerskim pśichedźidu Stambulijskim a italskim kommisarom Aliotom pśichitomny był. Alioti je tehdy wojeśki swjask pśicnjećiwo Južnosłowjanskej poruczał. Stambulijski pak je tole politicźenje z krótka wotpokasał. Wo njeporadźenym nadawku je Alioti Sofiju wopuśćiłł. Lěto posdźišćo je italski pósłanc w Sofiji, hrabja Orladi, wojeśki swjask pśicnjećiwo Južnosłowjanskej namjetował, tola też wón njemóžesche Stambulijskeho so to dobrjeć.

Todorow hacź dotal njesnatu wěz, kak je žo Italska sa cźaś wójny sa rosdźělenje Słowjanskeho Balkana dźełała. Po jejnym planje dyrbjesche žo wotkrył Južnosłowjanska na śi małe staty takle rosdźělicź: 1. Serbija z Wojwodinu, Banatom, Bacźku a Srěmom. 2. Mazedonska z Cźornej Horu. 3. Khorwatska. Bošna, Herzogowina a Sslowinska.

Dalmatiska dyrbjesche Italskej pśichipadnyć. Pśiches Albansku Italska swjask z Bołharskej pytasche. Todorow měni, so, je-li so bołharske knježeśtwo italske namjety dale wotpokasuje, niebudże wójnskeho straha na Balkanje. Balkanske praschenje je po prawom praschenje bołharsko-južnosłowjanskich interesow. Sjednoczenje wšćich Sslowjanow na Balkanje hromadźe z słowjanskimi muhamedanami swady wurunna a balkansku uniu połoźi. Bołharjo žo sa cźaś Stambulijskeho knježeśtwa sa słowjanski ideal wuprajachu. Sjednoczenje Bołharje z Južnosłowjanskej je realna móžnosć.

Wójna w Chinje.

Bombardement na franzowske žydlischcźo w Shanghaiu.

Wutoru žu je muzśitwa dweju Sunczuansangowoju kanonskeju łódźow, kótreź w Shanghaiskim pśichistawje kótwizowachu, spjeźichu a z granatami do arsenala, blišo franzowskeho žydlischcźa leżaceho, tšelachu. Někotre granaty do franzowskeho žydlischcźa padźechu, dokelž pak njerosbuchnychu, njeźju žaneje schłody nacźinile, chiba so žu někotre muraje wobschłodźile. Pśichi brjoży leżazy wojazy na tšeleju kanonskeju cźołmow z njeporjadnej tšeleju maschinskich tšelbow wotmolwjachu, kótreź pak hnydom womjelknu, hdyž spěśkarjo počzachu do stejišćowow wojakow pśichi brjoży tšeleć. Hdyž běchu spěśkarjo dwanaće granatow na arsenal switšeleli, z kótrychž jena do franzowskeho kluba a druha do blišeho twarjenja chineskeho Cźerwjeneho kśicha padze, we pśichłstawje leżaze franzowske kśichjazki swoje kanony pśicnjećiwo chineskim wójnskim łódźam namjerichu a z kanonadu hrožachu, jeli so kanonstaj cźołmaj njebyschtaj hnydom žwoju tšeleju zastajiłoj. Sorjedu dopołdnja žu spjeźiwe chineske wójnske łódze z pśichistawa wujeźe. Kaž je zkjuchcźej, žu nastork k wutorninskej spjeczerju offizjerjo chineskich łódźow dali, kótiž prajachu, so žu z Kantonskimi solidarizy.

Po połedńjej powěsći je Shanghaia žo sda, so je žo pśichi bombardementze na Shanghai wo njeporadźeny popyt jednako, žo Shanghai je pśichkapjenjom smožowacź. S dobom z bombardementom spjeczowazeju kanonskeju cźołmow je 600 muži žyłne z pistolijemi wobrónjene wotdźělenje policajskeju staźiju domorodneho města nadpadło a pśichi tym schtyrjoch policajstow morikło a wjetšchu licźbu z nich raniko. S dobom je 2 000 pśichdracźenych wojakow Kantonskeho wójska, kótiž běchu pśiches Sunczuanfangowe wójsko do Shanghaia pśicheleli, arsenal w Shanghaiu nadděłałe.

S rasnym sapschimnjenjom dweju franzowskeju tschižakow je so dwěhodžinski bombardement kanonjerjow zkońkom sastajił.

„Daily News“ powěda, so je dwanaće jendželskich offizěrow z Londona Cžangtsolinej telegramm pósłało, w kotrymž so jemu poskiczeja, w jeho wójsku pschećźiwo bolschewikam wojować.

*

Přjedy hač je polnósne wójsko do Nankinga pschicžahnyło, je general Sunczuanfang w shromadźizne chinelskich přjedakow w Nankingu placžiły rjekł, so je so jeho wójsko jenož dla pscherady offizěrow zbiło. Wójsku generala Cžangcžungcžanga ruska brigada pschisłuschca, w kotrejž je 15 000 europelskich Rušow.

Połnósne Cžangtsolinowe wójsko budźe Shanghai jakitowacz.

Reuterej powěsćenja se Shanghaia powě: Schantungski gouverneur, general Cžanacžungcžang je do Nankinga pschicžahnył a je po sreczenju z marschallom Sunczuanfangom knježistwo nad městom pschewzał. Wozjazy generala Fengtiena budźa železnizu k połodnju wot Nankinga schtitacz a z tym 32 000 muzam połnósneho wójska, kotrež ju do Nankinga pschicžahnyli, zmóznja, so hnydom pscht fakitanju Shanghaia wobdźelicz.

Bitwa mjes Cžangtsolinowym a Wupeifuowym wójskom.

Po telegrammje z Tsngtawa je mjes Cžanatsolinowym pschedwójskom, w kotrymž wjele Wětkoruskow stejźi, pod Cžangcžungcžangowym roskasowarstwom a Wupeifuowym wójskom w Honanskej provinzy k bitwje dochło, w kotrejž je Wupeifu podležał. General Cžangcžungcžang je w tejle bitwje pjeca 3 000 muzi zhubił.

Sunczuanfang je hłowne roskasowarstwo złožił.

Londonske „Times“ z Nankinga powědza: Powěda so, so je Sunczuanfang hłowne roskasowarstwo złožił a jo generalej Link Siang-tingej pschepodał.

Chinelskeho městopresidenta chinskeje rańschede železnizy wotprawili.

„Daily Mail“ z Charlina powě: Chinskeho městopresidenta chinskeje rańschede železnizy generala Yang Cža, zu k zmjerczi sahubźili a zastrelili. Jeho winowatschu, so je z Moskwy pjenjezy pschijał a so je spytał, revoluziju w Charbinje zhubźicz.

Shromadźizne japanskeho tódźstwa.

Japanski tschižak a 18. japanska flotilla saniczakow torpedowych cžołnow wójnstej póndźelu do Shanghaia p'chipłuwakej. Japanske wójnske tódźstwo so we wójnstim pschistawje Sasebo shromadźuje, so by, hdy by trjeba było, sa najkrótschi czas do wuliwa rěki Janatse sasłez mohło. Tole hibanje so skerje jako njepschećelskiwo pschećźiwo Jendželskej dyżli jako hroženje pschećźiwo Kantonskim wukońuje.

Do Shanghaia je so 800 muzi Suffolskeho reaimenta pschiwjesło, kotrež žu so přjedu na kraj wuhaźili.

Samostatne jednanje Ameriki z Chinu.

Representanski dom Sjednoczenych statow połnóczneje Ameriki je 259 pschećźiwo 44 hłosam wobsamknjenje pschijał, w kotrejž so president Coolidge namokwja, so by njewotwitźny wot druhich statow z Chinu jednak.

Protektorat Sjednoczenych statow nad Nikaraguu?

Kaž „Universal Service“ powě, je nikaraguaski president Diaz knježeństwo Sjednoczenych statow połnóczneje Ameriki namolwił, so bychu Sjednoczene staty protektorat nad Nikaraguu pschewzałe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 24. februara.

1637 zabiju serbscy burja pola Kinsbórka wokoło dundaocych a rubjacych šwedskich wojakow, kiž běchu jich žałostnje čwilowali.

Kak pyšnje holčo w serbskej drasče stoji.
Hdyž w čistym błyšću módre swěći woko.
A ličko kóžje jako krew a mloko,
Zo woko na nje kóždźičke so loji.

Dźerž, holčo, pychi swojej' so a drasty!
Hdźe pčołka po němsku sej twari plasty?
Najrjeńšo ze wšěch serbske holčo stupa, —

O kajka kołwrótnosć a šlachta hłupa,
Hdyž serbske hono, blido, sklě a poley,
A němske w rěči, drasče, činku — holey!

Čišinski.

*

Dźeń swjatcho Matija.

Dźenja je swjatoho Matija. Dźeń ma mjes burskim ludom wulku wažnosć. Natur hlada wobsebje, z kajkim wjedrom so dźeń swjatoho Matija pokazuje. Po jeničym ludowym prawidle Matij semju wotamra, t. r., wokoło swjatcho Matija hyma móz a knježiłwo hłubuje a nalětne wětšiši počinaju sadźowacz. W dujach wokoło swjatcho Matija dostanje wjedro nalětny ras. Směchowki počinaju nalěcu do kraja swonicz. Jich swonjenje wušłyscha schórzy a wróbza so jako prěni nalětni pokazo pjerkawych spěwarjow z cžopych krajow k nam a pschinjesu nam nalěco žobu. Cžłowjekojo hrěbaja z cžeržiwym pschedwalenim powětrom nowu nadźiju do so, so bo wrócži rjeńschi cžas. Dołho wjazy njetraje a do tfojelenja schórzow saklinczi młody spěwcž hołobika, kiž so sboha k wyschinam napschecžo nalětnemu žłońu. Schtomy dostawaju pupki a bórzy tyha trawiczka swoje wězipne wuschka z rostateje senje. Sněhowy na polach počinaju so selenicz a pilni ratarjo so hotuja na nowe dźelo z radostnej twarbou.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +5, thermometer we dnjo +5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +10, thermometer w nozy —1, Wuhladny na cžopliše kónce. Pokhilenje k maczenju. — Po powšelčanych wjedrarinjowm dotalne wjedro dale wokhowanny. Nad raršej Europu wyschiny, nad wjeczornej nižiny lež. Nalsche strony su mjes woběmaj, tak mamy pola naš bóle samróczene njebjo wocžakowacz, ani so by nam žytnische macženje abo sněhowanje hrohło. — Jutše pjatk schadźa žłończko 6,59 hodź. a khowa so 5,29 hodź. Mězacz schadźa po połnocy 1,51 hodź. a khowa so dop. 10,37 hodź.

— **Pschikhad knjesa fararja Kaplerja do Michalskeje wosady w Budyschinje.** Wječera hrjedu sacžahny knjes farar Božidar Kapler z Hornjeho Wujězda wot Sslonoje Borschcže pschijźěłžo do swjeje noweje wosady. Popoldnju w 2 hodź. jeho zyrkwinske přjedstejerstwo z jeho siwjobu do fatčeho domu witasche, kiž je rjenje z wěnzowcu a pletiwowej pychu wudwojeny. Nad durjemi fararjoweje jstwy strowjesche rjany powitanski wěnz. Prěni wosadny duchowny, knjes farar Tischer, witasche knjesa fararja Kaplerja z wutrobnym pschećelom, to by dyl jeho dom za jeho sastojnstwo stajnje žórko mózy. Knjes farar Kaplet dźakowasche so za pschećelne powitanje a wupraji pschećze, so chzył jemu Bóh we swojim dźele w nowej wosadze žołowowanje a mózy spožiczez. — Blizschi njedźelu so knjes farar Kapler do nowcho sostojnstwa sapokasa. Popoldnja w 9 hodź. je němske sapokasanje, kiž wukonja knjes tajny zyrkwinski rada Rosenkranz. Serbske sapokasanske kemischenje dop. 3/4 11 hodź. smje knjes wyschi farar Domaschka z Budyšez. Naschi luźi Serbjo so wěsce prawje bohacžena herbstim kemschenju wobdźěla. Bóh Knjes pak žpožcz knjesej fararjej Kaplerjej, kiž je hyn Michalskeje wosady a Serb, we swojej domjazej wosadze prawje wjele lět žohnowaneho sta-kowanja.

— **Podruzniški pjenjes za 1. haprleft powyschi.** Wschelazy hu žebi myślili, so so podruzniški pjenjes wo 20 prozentow powyschi. Temu pak tak njeje. Kaž shonjimy, so pak dr je podruzniški pjenjes k 1. haprleft wo 10 prozentow powyschi.

— **Cžestne mjto pruskeho statneho knježeństwa pożcz pruske smutskowne ministerstwo Budyschskej měschczańskej radze jako pschipósłance wosebitych zastupnikow wo Wulkej polizajskej wustajenzy w Berlinje 1926.**

— **Budyschka skupina Němskostatneje khorhoje** „Cžorno-čerwjeneje-złoteje“ wotmě wczera z pschikleznjenzu stistkeneho wobstacža Němskostatneje khorhoje (Reichsbanner) pschiwabjenski pokhod po Budyschich dróhach a pschiwabjenski shromadźizny w „Měschczańskej jahrodje.“ Nadrobnischu rosprawu pschidamy jutsje.

— **Wulki tóh je won!** — w Pruskej. Wutoru powoldnju padny w prusko-połodnisko-němskej riadowanjowej lotterji wulki tóh na cžisko 229 783. Dohwjerzny budu w Cžesnje a Wrótzlawju. Dobyczk wuczinja 500 000 hr.

S Khwarzig. Njeshoże, kiž hischcze z lohka woteidże, potrjechi sandźenu wutoru tudomneho tatarja Panacha, jako se sajschahom runklizu domoj wożesche. Jako wón domoj wjesesche, jeho w rózku pschi starej kowarni cžakhity automobil sthrabny a jeho potorhny. Panasch žebi jenoż prawu ruku smjecze. Stazija Cžernjewskeho Kdźiže posłicži jemu prěnju pomoz. — Na druhi dźeń sta so na žamžnym měsnje druhe njeshoże. Wulko-Dubrawski Jeremias bě se mjedowej wjesbu po puczu. W mjenowanym rózku jemu jedyn kóń z hischcze njesnatoje pschicžiny padże a žebi sadnju nohu skama. Drohotne stoczo hyrbjachu na městnje dołkcz. (Do wosa běchu 3 konje zajschchenjene.) W běhu jeneho lěta su to tži njeshoża, kiž so na žamžnym měsnje stachu: Wobsedżeł starej kowarnje, kiž je z runom khětro wobmješowany, njemóże hy k dalschemu wottorhanju z arjenja rosshudźicz. S nim su hižom tejele nalěcnoście dla jedna. Nadsjonnje smja jednanja wušłych, to by dyl pucz do Wulkeje Dubrawy a Měrkowa na tymle městnje pschewidnischt. Mnohy wjeshenjenjo pschesa starej kowarni rjane Bohjenje.

S Brěsnki pola Delnjeje Hórki. Najstarschu wobsonu nascheje wjby dźensa k wječnemu wotpocžinku powjezu. Je to Rudlez Jakub. Tón tele dny 83 lět stary wumrě. Dołhe lěta je był w naschej gmejnje z wjesnym žudnikom. S wojakom je jako fatki grenaděr słužił a je we Cžeskej 1866 a 1870/71 w Franzowskej pomoz wojował. Rady wo tom powědasche, kak je z pomozu žwojeje žerkwje rěcže so mohł tam delka we Cžechach z ludźimi sdźecz. Hač do poslednich dnjow psched swojej smjerzu bě žwérmy cžitał naschich „Serbskich Nowin“.

S Hrodźišcža. Sémy w „Serb. Now.“ wichelake rosprawy wo rjanych serbskich wječorach a wjelkich žwjedženjach cžitali, kiž zu serbske spěwanške, hokosite a druhe towarstwa swojim bliščim a dalschim pschećelam wuhotowale. Też my smy z naschimi blahymi mozami dźělali, schtož bě nam możno. Spěwny wotrjad towarstwa „Serja“ wuhotowa sandźenu njedźelu w Jurakez hosćenzu też tajši rjany serbski wječor. Hdyž też tutón žwjedženi runje sjawny bycz njemóžesche, dha bě po tola nahladny cžrjódka pscheproschenych hosczi, też naschebo zyrkwinskeho thóra, seschła, tak so bě žurla runje polna dosch. My widźachmy tam też knjesa fararja, k. kantora a kk. wucžerjow. — Pschedbyhda, k. Jan Róża, powita wschich hosczi a hobuskawy najwutrobnischo a pschejeschze jim wjele wjesela na tutym wječoru a so by towarstwo se žwojim prózowanjom k sdźerženju naschebo lubeje maczerschczinu mnoho wuspěcha mělo a so jeho dźeło njeby podarmo było. To by wschitkim hobuskutkowaznym najrjeńschi dyl był. S tutym dobrym pschećzom pós sanvěčnik jewischcza połdźeny a pylcžny měschany thór, nawjedowany wot knjesa M. Kecka-Drožbjischkeho, bě so sestupał a sanjesł

Nanoso a synoso.

Roman Iwana S. Turgenjewa.

45] (Pokračowanje.)

„Bajtuschka“, žywsłow polna, rjekny staruschka, „ja njewěmi ani, kak My rěcžaze . . . .“

„Arkadij Nikolajewicz“ na po:w“tjje rjekny Wažilij Iwanowicz.

„Wodajcže, so žym tak hłupikota.“ Staruschka žo wuzmorka, a khilejo hłowu to naprawo, to nalěwo, wutrebnje žebi jene wócžko po druhim. — „Samolwcže mje jenož. Ja wschak žym hižo myślita, so wumru, so njedocžakam žo žwojeho ho:bita lu—bo—wa—ne—ho.“

„Nó, a tola sce žo jeho dowucžakala, kajeni,“ jasnoczi Wažilij Iwanicz.

„Tanjuschka“, wobrocži žo wón k bohatej holczy lět tfinacze, w žwótkocžejwjenej katunowej drasce, fiz strachocžiwje jesady durjow kukasche, „pschinješ knjeni schklenzu wody — na podnožu, žłyschischo? A Waž, moji knježa, dowolani žebi pschepročyc do kabineta k veteranu na wuschkubje“, prajesche wón z tajkej nětajkej staromódnej pschećzelnosću.

„Snadnjenjescha hischcze ras daj žo mi z tobu wobžimnacz, Eujnuschczka“, rjekny stonaja Arina Wlasjewna. Basarow žo k njej nakloni. „Kajki krasny cžłowjek žo žo ty stał!“

„To wschak runje nia“, pschispomni Wažilij Iwanowicz, „ale muž, kaž praji Franzós „hommeje“, to pak wón je. A nětk, tak nadźijam žo, Arina Wlasjewna, so, nažyczbnischi žwoju maczerninu wutrobu, postarasch žo wo nažyczenje žwojich drohich hoschći, dokelž, kaž je to tebi znate: žołobik njeje wot špěwanja žiwy!“ (Ruske pschisłowo.)

Staruschka posdźehny žo je stola. — „Sa wokomik, Wažilij Iwanowicz, budźe blido pschihotowane, ja žama do kuchnje poběhnu a žamowar staju, wschitko budźe hnydom hotowo, wschitko. Wschako njejžym jeho tfi lěta widźała, žpežita, ani pojita, je dha to lohko cžłowjekej?“

„Nó, hospodnschka, do dźela! Sa schtyrjoch so rjenje postraasch, so žej cžesce dobudżesch! A Waž, moji knježa, proschu, pójcže jenož za nimi! Tu je też Timofejicz tebje witacz pschischol, Eugenija. Tón starý pudel je so jara žwježelik. Néwérna, so žu so žwježelik, starý pudlo? Proschu, moji knježa, tule za nimi!“

A Wažilij Iwanowicz dźesche khwatajcy do prědka, cžerchajo pschihlazowasche je žwojimaj wotnoschenymaj toflomaj.

Zyły jeho domik wobsteješe še schesez drobnych jstwow. Jedna z nich, ta, do kotrejež wón pschihwjedźe naschebo pschećelow, mjenowasche so kabinet. Tolstonohate blido, na kotrenz so papjery, wot stareho procha runjenom poczornjene, wokoło walachu, saběrasche zyłe městno mjes diwnej wokonmaj; po žeženach wisachu turkowske tšelby, „nagajki“, kosakske tschuby, mjecze, dwě semjepišnej karcze, někajke anatomiske vyhowanki, portret Hufelanda, króna z wokosom sa cžornym wobkukom a diplom za schklenzu. Kožany, tu a tam pschežydany a rostorhany diwan stejeschze mjes diwnej wulkimaj thamoromaj z Karelskeje brěhy. Na połcach cžežnjachu žo w połnem njeporzadku knihy, tyści, wutrobne ptaczki, bleschki, retorty. W jenom rózku stejeschze slamana elektrizka maschina.

„Ja žym Wam dopředka prajił, mój najlubschi pschećelo“, poca Wažilij Iwanowicz, „jo žmy tu tak rjez kaž we bivaku žiwi . . .“

„Pschestań jenož rěcžeć! Cžomu žo samolwjeschz?“ pschetorhny jeho Basarow w rěcži.

„Kirsanow wschak pschedexje znaje, so mój z tobu nježdżmoj zanaj Kresešaj, a so ty žadyn hród nimasch. Hdże dha my jeho tyknjemy, to je hłowne praschenischcžka.“

„Prosche cže, Eugenijo, tam na druhej strouje mam ja rjanu jstwu. Tam budże žo jenu zyle derje žpodobacz.“

„Tak žy ty žebi k domikej tschidło pschihwarił.“

„Kak tak? Hdżej je kupjel?“ měschesche žo Timofejicz do toho.

„To rěka, pschipódła z kupjelu,“ pschidła z khwatkom Wažilij Iwanowicz. „Nětko je tola lěžo . . . Ja tam hnydom złoczu a wschitkoj arjadnju. A ty, Timofejicžo, mohł mjes tym jich wězy wotnjeżeć. Tebi, Eugenijo, za — to žo žamo rozumi — žwój kabinet pschewostaju. Smum cuique.“

„Na widźisch, kajši je mój nan! Dźiwnuschki patron a jara dobrocžiwy“, rjekny Basarow, tak ruce hacz hischcze Wažilij Iwanowicž wuschok. — „Tón je runje tajši dźiwny, kaž twój, jenož po druhemu waschnju. Jenož so pschewjesce rěcži.“

„A twoja macz ža mi ža bycz jara schwarna žónsa,“ pschispomni Arkadij.

„Haj, wona je cži tajka bjes tajenja. Budźesch widźicz, kajši wobjed hakle nam pschihotuje.“

„Dźenża Waž wocžakowali njeżu, batjuschka; howjeschu tej pschiwjeżli njeżu“, rjekny Timofejicž, tiž so runje z Basarowskim kofrom pschicžahny.

„Mý wschak tej bjes howjażeho wutrajeny; hżej nicžo njeje, tam tej žuh niczo njewucžini. Khudoba, tak praja, njeje ž hańbu“.

„Kelko burow ma twój nan?“ woprascha žo nadeho Arkadij.

„Kubło njeżtucha jemu, ale maczeri; je-li prawje pomniu, ma jich pjatnacże duschowy.“

„A wschěch hromadże dwajadwacezi,“ pschispomni mjerzjacy Timofejicž.

Pschipjalzowanje z toflemi da žo žłyschcež a jutowa jewi žo Wažilij Iwanowicz.

„Sa něschto wokomikow budże Wascha jstwa pschihotowana, Waž pschijcež“, jawoła wón žwjatocžnje, — „Arkadij . . . Nikolajicž? Tak, žo mi ža, drje žo Wy mjenujeżeże? A tu je też Wašch žłużownik,“ rjekny wón, pokazujo na krótkowotfihaneho hólcża, kiž bě ž nim nadobo zastupił, wobleczeny w na lohczonaz rostorhanem kabacze a we schčórnjach, zawěsce niż w žwojich žamžnych. „Wón rěka Fedka. Sażo tu wospjetujeu, hacžrunjež žhn też zakasuje, wjele žebi wot njeho njeżadażeże. Tola, trubku natpkacz wón dokonja. Njekrjeże dha Wy?“ (Pokrač. ježehuje.)

nam 1. „Serbske barby“, 2. „W Khoćebuzu na hermanc“ a 3. „Lubła lilija“. Schtóž tute spěwy za chór bliže znaje, dyrbi pschipósmać, jo — znajmjerjischa 2. a 3. — za mały chór, kiž ma jo ſ wjele njeluboſnoſćemi bědźicz, njeco lohke njeje. Towarſtwo ma někotre jara dobre spěwarki w ſopranje. Dźiwź njeby runje tón wjeczor wonkach tak jara symu było, dyrbjał ſebi myſlić, ſo ſu jo do žurle nasche tuhe nalětne ſchkworończki ſalećałe. Jena hrjeźna ſo wobſebje wuſtamjeni. Tola pak bě ſa wſchitch spěwarjow hižo pschi tutych prěnich spěwach wutſeh wulki, to dopokaſa mózny pschikleſk pschipoſłuchaſtwa. Schtóž wě, kak cźežko je, tajki chór hromadźe dźerżeć, tón dyrbi to pokſcheńe ſ wulkej chwalbu pschijmjeć. — Nětk pſchedſtaji ſo dźiwadłowy kruch: „Prěni wobſeb“. Tón kruch je ſo Sserbach derje ſnaty a je tej ſu wjele wjeſela ſobudźił, to dopokaſa mózny pschikleſk pschipoſłuchaſtwa. Hrajerjo a hrajerki běchu na prawym meſtnje. Wobſebje njecham nikoho mjenowaćz. — Na to wuſtupi jedyn ſobuſtaw ſe ſortnym pſchedmjoſchkom: „Ach, kak ſu te cźaſy ſle“. Też tón ſo jara ſobdarjeſche. Tak bě też ſe ſtźdowazym ſortom. — Prjedy pak ſaſpěwa nam ſpěwny chór hiſchcźe dwaj ſpěwaj, a to: „Dźiwacze cźerjeſche“, wot Pilka, a „Wjeczorny ſpěw“ wot. J. Sſkodeńka. Tutón poſlednji ſpěw drje je na wſchitkich pschitomnych najhłubſchi jacźiſchcź cźinił. S tym je nasch ſłowny dirigent „Swjaſka“ Serbſkim ſpěwarjam nješchto kraſne wobrażił. — Na to ſo hiſchcźe nješchto ſortne poſtkeli: Ssalnik a plokańicźa.“ My wjdźimy, kak ſo tón cźorny mańuch wokoło rjanych běłych ſchatow, na jeſnjiſchcźu napowjeſchanych, ſchmjata, ſo by rjanu cźeſmjenoſcźatu plokańiczu wohladał. S wopſchedka je wona mjerjeſa. Tola hdyž bě ſebi jeho bliže wobhladała, ſpóſna jeho. Bě ſ njej pſchi poſlednich rejach rejowaſ — wſo nuż tak maſany, ale jako wołoſony kujeſyk. Tuż jej nicźo we to njebě, ſo jej wón na dalſche dobre pſchecźelſtwo ſwoju „cźornu“ hubku da. Wona drje ſebi troſku huſi trźeſche, tola pak jej ſo ſdaſku hubka ſłodźeſche. — Na końcu porjada wuſtupi hiſchcźe jedyn ſmaty hóſcź a dobry Serb ſ Budyſchina a pſchednjeſe nam rjanu khmnu pśeſń „Wot kolebki hacź do rowa“. To bě nješchto ſa wutrobu a dušchu a ſawoſtaji drje pola kóždeho hłuboki wcźiſchcźeſ. Tak bě ſo bohaty a rjenje hromadźe ſeſtajany porjad ſkóncził. — K temu pſchiſłankny ſo wjeſeła rejża, hdyž ſo huſto też naſche ſnowanawukſtene ſtaroſerbſke rejc rejowachu. — Sſława wſchém ſobuſtutkowazym! Dirigentej a pſchedźiwdże pſchejemy, ſo bychtaj hiſchcźe dołge léta tak dale ſtutkowałoj. Nječh waju nicźo njewottraſchi! Dźiż też je druhdźe njeluboſnoſćowo doſcź. Sſobuſtawy, ſpěwne a paſione, podpjerajcźe waſcheho njeſproźniwego dirigenta a runje tak waſcheho njeſekſaſtuſnego cźeſcźenego pſchedźiwdu. Wonaj dyrbitaj bowěm ſobuſtawom widźeć a žnjeć. To by najlepſchi a najcźeſtſchi wuſpěch waſcheho ſwjedźenja był. W—k.

S **Njeſwacźidła.** Wcźera w nozy je nječhto tudomny gmejniſki wupowěſchenſki kaſchcźik roſpacźił a ſ njeho hamiſke formulary **kradnyk**. Schtóž może nječhto ſdźeliźi, ſchtoż by k wuſlědźenju njedocźinka dowjedło, dostanje wot Njeſwacźidlſkeho gmejniſkeho ſarjadniſtwa 10 hriwnow myta. Sdźelenja pſchijimuje też kriminalna polizija w Budyſchinje.

S **Rakeź.** (Druha roſprawa.)) Saloženiſti ſwjedźeń. Naiche tow. „Lipa“, kiž ſo 1880 ſakoži, je ſo mózniže we ludu naſcheje kraſiny ſakorjeniło. Kaž w ſaſidźenych cźaſach, wono też ſaſidźenu njedźelu 20. 2. 1927 nahladnu ſwju Sserbow na lubju hoſcźenza „K ſalćenu domej“ ſwoła. Po tym ſo bě knjes Dwórnik jako pſchedſyda, wſchitkich pſchitomnych, kiž lubju ſpelnjachu, wutrobnje witał, woſebje lubych hoſcźi ſe Sſlepeho a ſakſujerſtwa ſwjedźonych towarſtwow, kiž wot luboſcźe k ſerbſkemu narodej wabjeni, ſwjedźeſći „Lipy“ wopytachu, ſakliſnczachu mnohe ſpěwy, derje pſchedneſene a rjenje wunjedźene w muzikiſkich kwartetach a w mišchanych khorach. Też hiſchchmy žortniwje ſdraſcźeny ſpěw wo tukwuiſnej wuſtawy mjeſ wſchitkimi ludźmi a też mjeſ Sserbami. We běhu wjeczora hiſchcźe nékoſi wćźaniźy ſ horſiwymi ſłowami narodnu ſmyſlenoſcź w pſchitomnych wubudźowachu. Bóh daj, ſo bychu jich jadrawe ſłowa na płódnu rolu padnyłe. S wóſtej napjatoſcźu ſo „Wěnarjeź woſtrow“. Struchłohra w 5 jedn., woćzakowaćze, dokelž wóźachuny, ſo ſpiſaćel teje ſamoje njeſ nami pſchebywa. Hrajerjo a hrajerki běchu ſe wſchémi ſwojimi mozami pſchi wźy a pſchedſtajenje powſchitkownje zamrym cźiſtam tak pſchi wěrjene pſchewjedźechu, ſo ſmy je ſ tej hru ſnowa ſaſo pſchejźiwili: W 1. jednanju źiwy wobraz do wójny 1914, kaž w 2. jeje ſpoczatk, w 3. a 4. tak nam 1917 wſchelake kominiſje roſkaſuja, ſchto a kak mamy jéſć, ſo wobſtejaćz, ſchto a kak wjele wotedawaći atd; kak wójna cźeſće wopory ſoda, njeſ nimi też Wěnarjeź jenicźkeho ſyna. Srudoba a ſaſoćeńcźenje w mnohich domach. Tu ſmutnuſ, wopuſchćźenaj, dyrbitaj Wěnarjeź mandźelſkaj kubło ſtarobu dla pſchedaći. Inflazija 1923 rubi jimaj ſamoźenje, tak ſo dyrbitaj nětko we ſwojich wuſkich łtach na dźeło khodźiej, ſ braćiſnoſćemi, ſe ſymu a hłodom ſo bědźo, ſmjerćź wožakuje, kiž ſłónczuje wobeju nahle ſ cźežkeho dónta wunjoźi. — Hra je derje ſpiſana, jednanja ſo rjeże wotwija a ſpěchnje wukonjeja. Nadwadnyło pak je, ſo tej ſłužobnej hołzy pola Wěnarjeź ſ nicźim na wójnje wobdźělenej njeſtej. Wśěże lubeho abo bratra abo ſamo nana na jenym ſ tychle wjele bitwiſchcźow mějachu. Spodźiwnje je dale, ſo ſo pola Wěnarjeź ſ wunjaſcźom njewjeſtu podnjeneho ſyna ſami pſchecźelcźo a ſuſodźa, towarſchcźo abo towarſchi njepokazu, kiž bychu jimaj léta 1917 ſ tróſchtom był abo wymaj mandźelſkimaj 1923 ſe wſchelakimi darami hłód a nuſu wotwobroćźiłoj ſpytali. Nimo tutych wuſtajenjow wójcźeny hru naſchim ſerbſkim towarſtwam poruczeć. Komorowſkim hrajerjam a hrajeſkam, ſpěwaćkam a ſpěwarjam, pak ludu wośebiny dźak dawamy, ſo ſu nam tutón derje poradźeny ſerbſki wjeſor pſchihotowali. Njech je jich wulka woporniwa luboſcź ſa ſwój ſerbſki narod druhim ſ pohonjazym pſchikładom.

Z **Kulowa.** Tudomny Brauneroc hoſcźenc, kiž hoſcźencarjej Juliuſej Gleißnerej ſłuſeše, je na hoſcźenca Hermanna Wetzela, mójiźela hoſcźenca „Waldesruh“ pola Łutow, pſchoſoł. Kupna płaćizna ſtajł ſo na 61 000 hriwnow.

S **Wojerez.** Njeluby podawk ſta jo na ſnatym ſtraſchnym rózku, hdźeż Sto-Komorowſka dróha na Torhoſchcźo wuběhuje. Motorowy koleſaŕ pſchijéżdże po Sto-Komorowſkej dróhy a dźyſcźe jo na Torhoſchcźo winyć. Ludźo pak jemu do puća khodźachu, wośebje jeho pohoncź jo ſemi ſ wotpohladom do puća ſtupi. Motorowy koleſaŕ dyrcźeſche ſ kola ſtupicź a pohonczej roſpowědaćz, ſchto ſo ſtuſcha a ſchto nij. Na to ſaſo dale jédźeſche. Pohoncź pak ſwój hněw nad powuczenjom na polizajſkeho ſaſtojnika wuchyła. Skónczuje ſaſtojnika, kiž ſ nim mérnje jednaſche, ſ pjaſcźu do njeswocźa dyri. Saſtojnik dźyſcźe nětk pohonczu ſobu na ſtrażu wſaćz. Tón pak ſo wobaraſcźe, roſdź polizajſtej uniformu a dźerżeſche ho ſkónczuje tak krucźe ſerdźom pſchi jenym wulkadnym wokniu, ſo dyrbjeſche deuhi polizajſt na pomoź pſchićźeć, a jeho wožobu ſmjeſćeć a napiſaći.

S **Laſa.** Knjes inżeńer Adrian Spruit ſ naſcheje wſy je ſebi we Wojerezach na Swjaſowanſkim puću (Verbindungsweg) 2 dźěżu kupił a tam ſwój wobſłoh pſchiſtrawi. Wón ſabéra ſo ſ hotowinjenjom pſchipraſenja ſa zentralne tejkenje a ſ kładźenjom wodowych rołow. Wón je Nižſemjan (Holländer) a bydli hižom dźeſchi cźaſ we naſchej wſy. Je pſchećelſny cźłowjek a jeho mandźelſka je rodźena Sserbowka ſ Laſa.

S **Krjebje.** Saſtóženu ſobotu wotmě ſo porjadna generalna ſhromadźizna Krjebjańſkeho druſtwa ſa ſaſtarnje ſ mitinu. Na ſhromadźiznu bě jenoż 19 ſobuſtawow pſchiſchło. S wobłhódnje roſprawy bě ſpóſnaći, ſo je ſo druſtwo na ſtroive waſchnje wuwiwało. Do druſtwa ſłuſcheja 130 ſobuſtawow ſ 496 podźělemi. S doſcźinjenym ſhonichu pſchitomni, ſo ma ſo hižom pſchejara wobcźeženeje wjeſnoje ſyże pſchi Mikowſkej dróhy pſchiſcheże kitża pſchećewarićz. Stojeſcźelaze pak je, ſo dla maſeho ſkłodowanja na elektriſkim prudże ſo hiſchcźe kitża wſchitke aluminjowe a żeleſne groty, kiż buchu w lecźe 1920 kładźene, wumńenićz njetrjebaja. Pſchi nuſnych wólbach ſo kowaŕſki miſchtr Paſal, renteſki miſchtr Gelle a pjekaŕſki miſchtr Herrmann ſoſo wuſwolichu. W ſhromadźiznje ſo ſnowa kaſowej, ſo je ſakſajne, płatane ſtóſcźenja wuźiwaćz. To ſo hacź do 3 hriwnow khłoſta. Kitża wotmeje ſo ſaſo dobrowólna revizija domiacźich inſtalazijow, na kotrejż chżyli ſo mnohi wobdźělićz.

Z **Klétneho.** Wokrejſny kukowy twarſki miſchtr a ſapotom ſymo a wotawu ſniczi. Wobhładerjo tychle kukow pſchi Turjanſkej a Zympliſej rěży ſebi wobhladali. Na kuki, kiż ſu blisko pſchi rěży, huſto wulka woda pſchihódże a potom ſymo a wotawu ſniczi. Wobſtejerjo tychle kukow ſ tym jara ſchkodnja. Woni bychu rad widźeli, hdy bychu ſo njedoſtali a ſadźerżki wotſtronile, ſo by ſo bórzy rěka wucźiſtźiła, ſo ſo pſchichodnje wulka woda wojazy na kuki wulíwała njebý a ſo ratarjam njeby wjazy ſymo a wotawu ſamałała a ſniczita.

„Žnjowy swjedźeń“ Khróſćanskeje Jednoty.

Khróſćicy, 23. maleho rózka.

Hiſće leża łés a polo, zahroda a łuka w zymskim ſparje, ſprostnjene do loda a zmjerska. Wćzo ſedźa cźłowjeſke wutroby za kwětkami a léćom. Ale hač do tam je hiſće dołha noha. A tola — „žnó a kermuſka“. Mésto nalétnich ptačatow póſcéle nam njebjo tu a tam ſnéżki.

Zymny powěr dujeſe z krótkeho ranja, hdyž ſo na „žnjowy ſwjedźeń“ naſtajichmy a zaćuwachmy zymy móc. Ale we Wjenkec žurli wěſeſe nalétni wětr a léćna cźopłota. Nic jeno, zo kachle derje ménjachu a ſwoju winowatoſć činjachu. W lohkim létnjem wobleku, jenoż w „rubjanych“ kholowach a koślach, wupyšeni z polnej kwětku (kostrjancom), wopasani bjez kłonka příćeże hoſpodaŕ (k. Hila) ze ſwojimi žnjeńcarjemi. Zo bě „wićeźny“, wo tom njeſwědźeſe jeno jeho poſtawa. Mějeſe jich nahladnu črjódu „ćeladnych“. Wſitcy w ſłomjanych kłobukach. Ně — dwaj ſo tak poćeſtaj, ſo běſtaj jón doma woſtajiłoj.

Też žurla mějeſe do cźiſta žnjowy raz. Woklepje, kłosy, hrabje, widły, ſerp a koſa — wſo, ſtoż žnjeńcarjowy grat je. Skoro pripoſluchariow zyma tſaſeſe při napohladze loliko zhotowanych žnjeńcarjow. A hoſpodaŕ wſěch rjenje ſtrowſeſe a witaſe, prjedy hač ſo koſy (kjeſka) prímaſe. Wonka zyma tſeſka a tu — žně. Skoro kaž by ſwět wowrótnił. Faſink — maſkerada! Ně, žnjowy ſwjedźeń, žně!

Na njón běchu ſej riaru ličbu hoſći preprosyli. Tola nic k cźelnemu wužiwanju, nic na khłoſej a tykanc, nic na kołbasu a pjećeń. Duchowne, hudźbne khłoſćeńki poſkićachu z darniwej ruku. Tak, kaž běſtaj nėhdy Zejleŕ a Kocor „Žnė abo Léćo“ ſerbſkemu ludej dariłoj — hižo pred 80 létami. Serbſcy žnjeńcarjo a žnjeńcarki wuſtupichu z nimi k prěnjemu razej 5. oktobra 1849 w Budyſinje na wulkim ſpěwnem ſwjedźenju. Hakle 1860 běchu „Žnė“ dospołne. Pěſnjej je tu a tam nėſto dodał a hudźbnik prikomponował.

Ale hoſpodaŕ ſam dóćinić njemóżeſe. Tuż hejtman (k. Hajna) pilnje a wuſtojnje zapřimny a recitowaſe parle ſerbſkeje rěće, kaž je tajki ludowy pěſnjeŕ jenoż dokonja. A druzy žnjeńcarjo (kk. Grofa, Wjenka, Skala, Brězan, Delan, Sejdr) ſwěru pomhachu a ſpěwachu njeſkóńcźnu khwalbu na žnė.

„Kak žołnja Bože dary, ta kłoſka złoćena . . .“ A druhi (k. Lipić) na nastroju pſchěbaraſe, zo jeno tony ſo tak ſypachu a klinčachu.

A kak rjenje hoſpodaŕ ſwojej Hancy zaſpěwa, kiż tam — njeběſe. Wſitcy jeho w khwalbje podpjerachu. Skoda, zo žnjeńcarki krasny wobraz njewudoſpołnjachu. Woni ſłuſachu do nich. Wśěże běchu wjeſne Rjańki a Hanki ſobudźłałe.

„Hanka budź wjeſoła, zorno da muku.
Njebjeſa žołmuja dźěławu ruku.“

Jako tekſtowa knižka wuńdźeſchu „Žnė“ 1860. A nėſto ſo wjacy króć ſpěwachu (8. okt. 1860 a 1. okt. 1868 w Budyšinje, 11. nov. 1860 w Lubiju a někotre kruchi z nich na ſpěwanſkim ſwjedźenju 29. požnjeńca 1880 w Budyšinje). Drje wot toho časa nic wjacy. Jan Kochta je „Léćo“ do němſkeho přełožił.

Derje, zo Jednota na „Žnė“ je ſo zmužiła. Tajki cyłk cyle hinak ſkutkuje. A ludźo pėcznje pripoſuchachu. Wėzo hodźeſe ſo jeno wućah podać, zwjetſal jenoż muzſke khory, kwartetty, duetty a jenotliwe hłoſy. Hižo w nich ſłyſachmy, zo je tekſt w běhu *časa ſo nėſto přemėnił*, kaž w 2. zwjazku Zejlerjowych ſpiſow ſteji. Zwjazowacy tekſt, derje a jaſnje přednjeſeny, pokaza rjanoſć lyriſkeje pėſnje, w kotrejž cyły puć nėžneho zornjatka hač do zraleje kłoſy, kiž potom pod koſu žnjeńcarjow pada, nadrobnje wopiſał. A na końcu khwala w thematiſcy přeđźěwanem khoralu Božu miłoſć a ſćedriwoſć.

„Duž wen a dom je khwalenje:
Kak lube, złote ſu te žnė!“

A na žnjach, na žnjowem ſwjedźenju njeſmė rejki pobrachować. Też tu pokazachu žnjencarjo ſwoju pilnoſć, kiž natykny ſamo hoſći.

Też do koła ſo zwołachu
a „Meju“ rjenje ſpěwachu.
A žurla polna klinčeże,
ſpėw ſerbſki po njej brinčeże.
To ſwjedźeń Jednoty je był
A Serbſtwu, rodej, wjeſcy tył.

J. Sł.

Z Łužicy.

* S Hornich Pózkowow. W nozy na njedźelu połnocnu padukſki w bydleniu rataja Groſy, kiž w Pśarjich kjéżach bydli. Woni kradnychu 100 hriwnow hotowych pjenjes, pak manſchelkowych kneflow ſ błéje parlíny (Perlmutter) a ſamowjaſaŕ ſ módrymi kneflemi. Najwetſchi dźěł kradnjenych pjenjes bě bźěłowa mida Groſowego ſyna.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

* S **Drježdżan.** (Wojaŕ němſkoſtatneje woborny jako ſpion.) Drježdżańſki wyſchi krajny ſud ſaſudźi wojaŕa němſkeje woborny Rolfa Scherera k 5 létam thłoſtanja, ſtajł jeho pod polizajſti dohlad a wuſtorzji jeho ſ wójſka, dokelž je powėſće, kotrejż mějachu ho w ſajimje krajneho ſchkita potajne dźerżeć, Zwanzowſkej pſcheradźił.

* S **Kamjenicy.** (Wohoń na dwórniſchcźu.) Na Hilbersdorfſkim dwórniſchcźu ſpali w żeleſnitſki wos, kiż bě ſ 200 zentnarjemi bolmy nakładźeny. Schkoda je wulka.

Swėtne powėſće.

Swėrowanaj: Pawoł Niebel w Milkezach ſ Margaretu rodź. Hajnez w Budyſchinje.

Semrėli: Florentina Khróſłakowa rodź. Borſdorfez we Spytezach, 82 l. — Ota Precź, lokomotiwnik na wotp. we Wojerezach, 71 l. — Luiſa Heinrich w Bėlej Wodźe, 69 lėt.

Semrėłoj: Wojnaſti miſchtr a wuměnkaŕ Bohuwėr Pėtſchka we Lahowje, 78 lėt. — Arno Robert Uebel, wyſchi pôſtowy ſekretaŕ w Kamjenzu, 56 l.

Najnowiše z cyłeho ſwėta.

— **Schkrowa powėſćez wo wjedrje ſa jutſje pjatk:** W nozy mjerſnje, wodnjo miſiſcho. W Jendźelſkej: miże, ale njewobſtajne wjedro.

Němſkoſtatny žud w Lipſku je pſchekupza Ludwiga Richtera ſ Nawiźa dla ſpytaneho wuſlědźenja wojeńſkich potajnoſćow ke thłoſtatni na 5 lėt ſajudźił. Sajudźeny bu hižo w lėcźe 1922 dla ſpionaże ke thłoſtatni na 2 lėcźe ſajudźeny.

*

Wjednik Kappiſtow, Ehrhardt, je, kaž je ſo pſchi jednanju w němſkim ſejmje wukopało, penſiju w lėcźe 1921 dóſtawak, hdyž bė wón dla wobſtorżbyw wjelepſcheradu cźeſtny.

*

Jiaſiſti lėtaŕ de Pinedo je ſ lėtadłom ſ Europy nad Atlantiſkim oceanom do Porto Nata w Braſiliſkej ſa 18 hodźin pſcheleczał.

*

Sajeczi portugalſkeje ſbėżkarjo ſu ſo na Azorſke kupy a do portugalſkich kolonijow pſchewjeſli, hdyž wuſudy ſudniſkeho jednanja ſwojeje wėzy wocźakuja.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleć w Budyſchinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Barr w Bratrowcy. — Za nawėſtkiſ: O. Janak w Budyſchinje.

Lebertran za ſkót ⊙ wapno k picowanju ſól za ſkót ⊙ mlokowy a wuſitkny próch

přeſałńicowy próch (Drusenpulver), próch ke kormjenju ſwinjow, ſrėdki přeciwo njerodźe

ſwėčki za wozy, kołmaz, wolij za centrifugi, mašinſke wolije

Přeciwo ſkótnym khoroſćam:

drjewowy kołmaz, formalin, kreolin
= draſličity ſelično (Chlorkalk) =
poſkića

Drogerie Strauch Kolde Bautzen

K 9 hr. 50 pj. předawanju

do hobrskeho składu!

Žonjace črije ze šnúrowanjom, ze bokskalf-kože, pol kulojta forma, šita kroma	wulk. 36-42	9.50
Žonjace črije ze spinku, z bokskalf-kože, moderanska kónčkojta forma	„ 36-42	9.50
Žonjace črije ze spinku, jasna, rjana kónčkojta forma, žlob. pjeńk	„ 35-41	9.50
Žonjace črije ze spinku, brune, krótka šćroka forma, połwysoki pjeńk	„ 35-40	9.50
Žonjace črije ze spinku, z pisanje kože, podobna k hadej, z połwysokim pjeńkom . . .	„ 35-41	9.50
Žonjace lakowe črije ze spinku, přešite a ze šitej kromu, z runym a žlob. pjeńkom . .	„ 37-40	9.50
Žonjace wudebjene črije ze spinku, jara moderanska forma, z połwysokim pjeńkom .	„ 36-41	9.50
Žonjace črije z gumijom, z lakom wupyšene, rjana mod. forma, z runym a žlob. pjeńkom	„ 36-41	9.50
mužace črije ze šnúrowanjom, ze a bjez lak. kapy, šćroko a pol kulojte formy, šita kroma	„ 40-46	9.50
mužace črije ze šnúrowanjom, čorna koža, kulojta šćroka forma, z ruk. čiste wuwjedź. kože	„ 40-46	9.50
mužace nizke črije, ze bokskalf-kože, kulojta a połkónčkojta forma	„ 40-42	9.50
mužace nizke črije, brune, moderanska rjana forma, z běłymi šowami	„ 40-45	9.50
mužace nizke črije, čorne, moderanska rjana forma, z běłymi šowami	„ 40-45	9.50

Połbrokatowe črije, sćěborne z běłym, złote z čornym . . . . . wulkosć 35-41 **5.90**
Sokolske črije, šěre, z chrom-pódušu ze šćěpjanoje kože, wulk. 36-42 1.95, 31-35 1.80, 25-30 1.65, 22-24 **0.95**

Loewenstamm

w Budyšinje na Moltkowej drózy 4

Motorske koło
0,73 dawkowych PS je tunjo na předań
w Budyšinje, Filmzstr. 14

Składnostna kup!
1 „Bamo"-motorske koło 2½ PS z khodami a próżdnoběhom, nowe z fabriki za kóždu nékak mózny płašćaku na předań. 2 PS mot. koło, hnydom k jadźenju za 95 hr. na předań
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjenitej hasy čo. 20

Młoda wysokocełna
kruwa
z druhim čelećom je na předań
we Łuću čo. 4 p. Delnj. Wujezda

Jara dobry
Raffia-bast
najtuńše kupne žorło
Winter
bratŕa Miersch nasl.
w Budyšinje.
Tel. 2015 na Žitnych wik. 30.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wołožkaw Pančicach.

Najl. **howjace mjaso** . . . **1.—**
„ **swinjace mjaso** . . . **1.10**
„ **čelace mjaso** . . . **1.10**
domadźčanu kołbasu . . **1.40**
poskića
Pětr Noack
rěznisk mištr w Lejnje pola Khróšćic

Sobotu připołdnja w 12 hodź. budu wulki
dwojo-přěčny wóz za konje
přesadźować.
Wuschick w Budyšinje
(přejdy Kurt Wällnitz)
na Zwonkownej Lawskej hasy 16
přisahany a zjawnje přist. při sadźowanju

Margarina 56 Bon margarina na 9 bon 1 punt darmo!
Milchperle najlěpša jenčka předawarnja punt 85
podražanja njeeu so wotpokazuja
kokosowy tuk najlěpši 63 tuk k pječw. 70
howjazy łój puntowe tafla 60 wolij k pječw. 65
najlěpši Khočebuski jědźny lany wolij „Spreewald" punt 75
na wšitke twory połne wobličene **5%** **rabata.**
Margarinowy tukowy jědźny wolijowy wosebity dom
Theodor Schleinitz
w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy **8**
znapřeča „Fuchsbau".

Plećene meble / dźěćace wozy
w króžym wuwjedźenju a po kóždej płaćiznje, kaž też wšitke plećeno twory za industriju, dom a ratarstwo kupujeće stajnje najtuńše we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

Kwotstronjenju kałatych kuntworow
poskića
přijomne srědki
Moltkowa drogerija
Herman Schubert
w Budyšinje na Moltkowej drózy 6 / Telefon: 3746

Kłobuki za konfirmandow
čorne, módre a barbojte
3.50 3.80 4.00 4.50 5.00 5.50
Hugo Lehmann
w Budyšinje na Bohatej hasy 22

„Sokolske Listy"
Časopis Serbskeho Sokolstwa
njech sobi kóždy w „Serbskej knihalni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća na lěto za sobustawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Tunje ultimo dny

Žony

Suknje	4.75	2.95	**1.75**
bluzy	8.50	2.95	**1.75**
wobleki . . .	6.75	5.75	**4.50**
mantle	8.50	6.50	**4.50**
suknow. mantle	19.50	13.50	**9.50**
kostum, česane sukno . .			**19.50**
kostum, gabardina			**29.50**

Ke konfirmaciji

Somočane wobleki	27.50	24.50	**18.90**
popelin. wobleki, čorne	12.50	9.50	**7.90**
wobleki k pruhowanju	12.75	9.75	**5.75**

dźěćace wobleki wot **1.20** sem
dźěćace mantle wot **6.75** sem

Přinjesć tutoho nawěstka dostanje w tutych 3 dnjach 5% rabata!

Muže

Kholowy, krute tkaniny	5.90	4.75	**3.95**
kholowy wokolo žiwota, wšě šěrokosće			**4.95**
lacy, do dźěła			**4.50**
kordowe wobleki, krut. tkan.	42.50		**34.50**
česanosuknowe wobleki	79.50		**59.50**
gabardinowe wobleki .	49.50		**39.50**

Ke konfirmaciji

Suknowe wobleki, módre, wot **17.50** sem
tkaninowe wobleki, eleg. smuhi **29.50**
česanosuknowe wobleki, módre **36.50**
njepřemoknowe kabaty, gumijowe mantle, kosmičkate mantle a hólčeca drasta we wulk. wubjerku

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. nasl. w Budyšinje při Mjas. jětkach čo. 5
Wulki wubjerk a tunje płaćizny wobleckow za konfirmandow!

Kedźbu
Hdźe kupujeće přihódne šwarne
wobleki za konfirmaciju
a za pruhowanje po najtuńšich płaćiznach? Pola firmy
Reinhold Neugebauer
krawski mišŕ w Budyšinje
na Hłownem torhošću 7 na Hłownem torhošću 7
Wšitke wobleki zhotowju w samsnej dźěłarni
Prošu, kedźbujće prawje na moju firmu!

Etamina 150 šěroka 0,65 hr.
K. Erler na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern".

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přewustupowanje, pjelikowe khołowški podłožki, šlauški za přeliki, šlauški za pušćel. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych twarow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleŕskimi wrotami 9.

Strykowanska wołma
jara tunjo K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Hosćenc we Wětšncy

Sobotu, 26., njedźelu, 27. a póndźelu, 28
so kózło-piwo točí!
Přećelnje přeprošujetaj
M. Zur a mandźelska.

K póstniskim pječwam
najlěpši **pšeńcnu muku** punt 2.63
5 punt. zawalka dobreje muki „Edelmehl) 1.30
5 puntowska zawalka najlěpšeje **pšeńcneje muki** (Kaiserauszug) 1.60
(hładka a maslojta)
cokor punt jenož . **39 pj.**
margarina punt jenož 55 pj.
kokosowy tuk w taflach punt 68 pj.
Thaganin kaž šmalc punt 78 pj.
(běły kaž kčenje)
Thams & Garls w Budyšinje
na Hłownem torhošću.

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźělnje płaćiž dowolnu.

Wozjewjenje.
Z tutym dawam k wjedźenju, zo wot soboty 26. II. 26.
předawarnju mjasa a kołbasow
pola knjeza Heinricha Jakubetza (herbska gryčka) w Konjecach pola Kamjenca)
— wotewrju. —
Budu so stajnje prócować, česćenych kupcow na najlěpje posłužować a prošu, moje předewzaće dobroćiwje podpjerać.
Z počesćowanjom **Paul Jakubetz,**
rěznisk mištr.

Příloha k čisłu 46

SERBSKE NOWINY

Stwork, 24. februara 1927

Zjawne posedźenje Kamjenskeho wokrjesneho wubjerka.

Pondźelu, 21. februara, dop. 3/4 9 hodź. swołuje so wokrjesny wubjerk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa k swojemu druhemu lětuschemu posedźenju, kotrež so w Połčnizu wotmě. Dnjowy porjad wopschijesche 33 dypkow.

Po wotewrjenju pscheduješe pschedsyda knjes měschčanosta Kannegießer **wunscht wólbow do wokrjesneho sejma** (Bezirkstag), kiž so 12. februara wotměchu. Se 40 dotalnych sastupjerjow so 13 do nowseho wokrjesneho sejma njewróćił. We nowym wokrjesnym sejmje smeje prawiza 25 sapósłankow a lěwiza 15 (w dotalnym měsejcu prawiza 28, lěwiza pak jenoź 12).

Wokrjesny wubjerk wsa k wodźenju dnjowy porjad za wokrjesny sejm, kiž so 20. pondźelu, 14. měrza swołuje, a wunoschi k pruhowanjow połkadnje Jěžowskeho wustawa a 4 dźěłowych saradźerjow we wokrjesu.

Dźěsche wuradźowanje žadasche sebi hospodarski plan sa wokrjesny swjazk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. Won rozdźeli so sašo do dweju hłowneju kruchow, do hospodarskeho plana A a B. Hospodarski plan A wopschija wudawki sa wokrjesne sarjadnistwo, plan B. wudawki sa wokrjesne wobstaranje, spomožerstwowy amtsdźinski hamt. Wotrěsć A žada sebi we hromadze 984 300 hriwnow sa lěto 1927.

Hamtski hejtman pokasa w swojim rostołenju hospodarskeho plana, so drje też lětka gmejny we wokrjesu žaneho połoženja njesmeja. Wschadźam ma so najwjetscha słutniwosć nakoławacj. Tak daloko hacź možno, je so hamtski hejtman prózował, jenotliwe wudawki w hospodarskim planje sniżić. Bohužel pak so to pola hłownych dypkow, pschi wudawkach za twarjenje puczow, pschi wobstaranju dźěłonjemějerjow a pschi krizowym wobstaranju pschewjesć njehodźi. To su dyrbjeli wudawki, wokrjesnemu swjazkej pschedpisane. Wudawki za podpjeru dźěłonjemějerjow su wulkeje trajneje bjezdźěłnosće dla hižo łońschi hospodarski plan pschecyšiłe. Požčonka wo 60 000 hriwnow, kotrež dyrbjesche so dla powschitkeneje podpjery dźěłonjemějerjow pschijeć, ma so lětsa sašo wotpłaćeć a ma so z wotrěsnym dawkom swjesć. Za podpjeru dźěłonjemějerjow sa liczerske lěto 1927 je jenoź 135 000 hriwnow postajene, mjes tym so so wudawki na lěto 1926 njeměrje na 165 000 hriwnow staja. Tele 135 000 hriwnow je pak najnišsche, schtož smě so do hospodarskeho plana pschijeć. Pschi tym je so hižom na jakoś wo sawěsćenju dźěłonjemějerjow dźiwało, kiž snadź hischcze lětsa do mozy stupi a za wokrjesny swjazk wěste połoženje pschinjese.

Pschipomozy sa twarjenje puczow postaji so kaž loni se 225 000 hriwnami. Wotmytklenje twarjenje puczow w gmejnach wuczinja lětsa psches 750 000 hriwnow. Tale wyschka liczba pak so pschipósnacz njebodźi, dokelž wokrjesny swjazk 375 000 hriwnow pschiwonozow płaczicz njemóże. Liczba ma so tohodla sniżicz. Dyrbi so nětk 450 000 hriwnow pschipóśnaje, ma so, kaž je so to po § 146 gmejnskeho porjada stało, 225 000 hriwnow do hospodarskeho plana staficz.

Na napraschenje knjesa Günthera, hacź stat twarjenje wschelakich puczow (mjes nimi je też pucz z Kamjenza do Wóslinka) njepschewośmje, wotmołwi hamtski hejtman, so jednanja wo tejle naležnosći hischcze skónczene njesu, ale so nadźijomnje w lěcze 1927 skónczja. S hospodarskeho plana wuthadza, so so we Kamjenskim wokrjesu dozwła žaneho wokrjesneho dawka sběracz njetrjebało, njeby-li wokrjesny swjazk z wudawkami za twarjenje puczow a podpjeranje dźěłonjemějerjow wobcźeženy był.

We wotrěsku B so hospodarski plan w swojich dołkodach a wudawkach też tón króc̀ sašo wuruna, so njebudże trjeba, też w lěcze 1927 sa wobstaranje a spomožerstwo wokrjesny dawk sběracz, je-li smě so dawk na napoje, kiž je 55 000 hriwnow pschinjesł, w liczerskim lěcze dale sběracz. Pschecźiwo jenotliwym sapisam w planje B wokrjesny wubjerk nicźo wusłajicz njemějesche. Won wobsamknu jenohłósnje, so ma so plan wokrjesnemu zjezdej k wuradźowanju pschedpołożicz.

Do domoweho wubjerka sa wokrjesny wustaw we Jěžowje **wusmoli wokrjesny wubjerk** sa **sobustawow** knjesa měschčanostu Scholtu-Jěžowskeho a knjesa dotalneho měschčanskeho radu Kaiser-a-Kamjenskeho, sa namětnikow knjesow měschčanskeho radu Miehle-Kamjenskeho a rycźerskubkoweho najeńka Rencźa we Worklezach.

Dwaj wokrjesnaj wobydlerjej, kotraj staj w lěcze 1925 twarsku požčonku z **wožebitych wokrjesnych** srědkow dostałoj, staj wo to **prožnoj**, so by so dań wot 8 na 5 prozentow sniżiła, dokelž je so diskont němskostatneje banki też na 5 prozentow sniżił. Wokrjesny wubjerk namjetej scźěhowe dla pschihłosowacź njemóżesche, dokelž je dań nalutowarjow tej hischcze wokolo 8 prozentow.

W lěcze 1925 so z wokrjesnych srědkow w 19 padach 2 865 hriwnow podpjery sa spomožesće a dobrocźelne samery wuplaći. Wokrjesny wubjerk pschihłosowasche temu, so so sa lěto 1926 samsne podpjery wupłaca.

Po někotrych dalschich wuradźowanjach so posedźenje 1/2 8 hodź. skónczi. Na łońu so hamtski hejtman wschitkim robustawam, dokelž bě to poslednja shromadźizna, za swérne sobudźěło dźakowasche.

Za wobsedźerjow starych požčonkow.

Najwažnischa postajenja sa wuplaczenje němskostatnych požczonkow w hotowych pjenjesach (Reichsanleihen-Ablösung.)

Měrnosći sa požczonki stareho wobsedźenstwa (Anleiheabteilbesitzstelle) pola Budyskeho finanzneho hamta pschipósła nam najwažnische postajenja sa wuplaczenje němskostatnych požczonkow w hotowych pjenjesach. S nich dźělimy naschim cźitarjam najtykowische a najnuznische postajenja.

Wuplaczene dostanu jenoź wosoby, kotrychž dołkody w lěcze 1926 wjazy hacź 1 500 hriwnow njewuczinjachu abo kosći su po § 19 sakonja wo wuplaczenju požczonkow potrěbni. Na njemjenšomóžitych wobsedźerjow němskostatnych požczonkow (Minderbemittelte) — to su tajzy, kiž su w lěcze 1926 mjenje hacź 1500 hriwnow dołkodow měli — wuplaći so 8 hriwnow sa 100 hriwnow požczonkoweje hódnosće, na potrěbnych wuplaći so 15 wot 100. Jenoź we wožebitych zyle nuznych padach wuplaći so 15 prozentow a je to finanzny wopor němskeho stata. Wuplaczenje stanje so jenoź, hdyž so namjet stajicź. Prawo namjet stajicź ma jenoź wěricźel, kotremuž požczonki słuschcza.

Namjet na wuplaczenje ma so pola městnosće sa požczonki stareho wobsedźenstwa (Anleihealtbesitzstelle) stajicź, kotraž je na finanznym hamcźe. Namjet ma so w połstajenym cźasu stajicź, **wot 1. februara hacź do 31. měrza 1927.** Namjet ma so stajicź z wožebitym formularom, kiž je wožobinsky ale na pisomne žadanje wot městnosće sa požczonki stareho wobsedźenstwa dostacź. —

Wuplaczenja dostanu jenoź tajzy wěricźelja požczonkow, kiž su wobsedźerjo starych požczonkow, woni dyrbja był njemjezy staczenju a dyrbja w Němskej bydlicź. Dale dostanu wuplaczenje jenoź tajzy stari wobsedźerjo hriwnowskich požczonkow, kotrymž starowobsedźenske požczonki w **shromadnej hódnosći nise 1000 hriwnow słuschcźa.**

Rozsud wo namjezje so namjetstajerjej pisomnje sdźeli. Sdobom so won namołwja, so by sebi z połstajenjom sdźělenja pjenjezy na finanznej pokładni wotewsał.

Dobra rada za maćerje kak maju swoje dźěći wotkahnyć.

1. Hrosćej sjmješki swojemu dźěću, kelkoš chcesch, ale pokłosćasć je zenje njesmějcu.
2. Njedaj zenje druhemu prawje, ale jenoź twojemu dźěću.
3. Hdyž dźěćo sse wěcze se schule žobu pschinješe, dawaj winu pschejo wuczerjej.
4. Sšwar domu wjele na wuczerjow a schulu.
5. Dawaj pschejo jabłuka a schokoladu do schule k zwaczini žobu.
6. Doma dźěćo pschi jeho schulskich nadawkach prawje pomhaj, so so njeby tak napinacź trjebało.
7. Hdyž je ras chorowate, cźiń jemu wschu wolu a wobzaruj je jara.
8. Dźěćo njedaj nicźo dźělacź, to njech z'užowne cźinja. Szyła je nawuch, so su słužowne cźłowjekojo druheje rjadowne.
9. Na żelesniży abo hdźejkuli je, njech druhi jenoź steja, jenoź so ma twoje dźěćo cźane mjesto, po możnosći pschi wokne.
10. Nawucź swoje dźěćo, so so wschudże **do prědka** cźi- schcźi, so by we żiwjenju pschejo swoje mjenjenje **a** swoju wolu pschełožiło.
11. Jenoź hłupi ludźo so wróćoždźerja a su pokorni a ponižni.
12. Rěcź je swojim dźěćom jenoź němšzy, to je wožebnischo.

Hdyž tute sapadny prawje wobkedźbujesch, a hdyž **so** njedźiwajcy teho twoje dźěćo na schwarneho a porjadneho cźłowjeka wuwije, potom dyrbi wopraudźe dobre **jadro** w žebi měcź.

Přiłopk.

* **Wopaczneho asseßora sajeli.** W Barlinje sajachu prjedawscheho pinczinka Achima Tuhle, kotryž bě w posledninr cźasu jako asseßor pola wjazy Barlinskich rěcznikow dźěłał a jich też na žudnistwje sastupował, mjes druhimi też rěcznika dr. Mayera, kotryž je sašawy wot wotstronjenju žudnistkich aktow snaty, a też druhich snatych rěcznikow. Tuhl drje je swstupowanjom na žudnistwach prozeßy runje wjesnjěcho-

Heinrich Pestalozzi / slawny paedagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

Wótczej žyrotow w Stanzu.

Njemějcje mi sa sło, knjes Peßtalozzi, to je tola hrěch a hańba, so žebi wot Was žadaja, so w tutej małanej dźěrje bydlicźe. Kak mohłoj ju ł Elsu nětkat na bydło podobnu sćitnicź, to Bóh wě, ja wopraudźe njewěm. A to dyrbi nětko žyrotownia był? Njemějcje mi sa sło, ale to za njerozumju."

S tutej jeremijadu postrowi na druhe ranje cźeta Luisa Peßtalozzija, kiž hižom pilnje pišaso sa starym, thahłatym błidom žedźesche.

„Směrsi wschat ko, Luisa, snapschecźiwi Peßtalozzi, jeje bjesradnosćej p-chipósnawajo, „to wschat budże bórzi wschо hinak a lepje. Runje pišam wyschnosći, so by pomhała; njeporjad a njedostatk je wjetschi, hacź žym žebi myślik."

„Haj, hórje hischcze je, hacź žebi nětko hižom myślicźe. Njecźe hižo wschudźe pobył. Ssmój ł Elsu zyle twarjenje pschepytaloj, nihdźe nicźo hotowe a wschudźe hischcze wscho potne murjeršeho žyrka a próha. Ani jeneje hotoweje jstwy! Murje a sćěny ł dźěła ani wobmjetowane, najwjazy jstwow hischcze njewudełkowane. A wschudźe hromady murjeršeho žyrka, wschudźe próch a pawcźina! Mój žwěcźe, žebi žiwe rady njewěm! Mójeze wěricź abo niz, w zytym twarjenju móhli pschenzu žnjcź. Ta by rosłka!"

„Ty pjschjchanjesch, Lui a!"

„Ja — pschechnacź — nihdy! Njemóżu Wam łapka dopowědacź, kajke tu je. To najhórsche Wam hischcze prajika njeżjom!"

„Nó, schto dha hischcze budu to žłyschecź dyrbjecź?"

„Jenska, hdyž žebi nowe bydło wobhlada, njech je, hdyž je, najprjedy žebi kuchinu wobhlada; ta je jeje najzwjezschische, tam je ł knjesom, tam smě sakhadźecź a wobkhadźecź, kaž chze, a ł kuchinu je swjasane tycźe a tracźe zytkeho domu. Nó, to pschihłosnjecźe. Pytachmoj ł Elsu kuchеń, a hdyž ju njenamakachmoj, je też Rudi pomhał pytacź. — —

„Baj wschak, Luisa!" smějesche so Peßtalozzi, „kuchеń tola njeje žana jehlicźka, po kotrejž dyrbjeli žebi wocźi wupinacź, hdyž je so do schmarki abo do próchа sthowała."

„To macźe prawje, knjeże; ale byrnjež kuchеń pytali kaž jehlicźku, namakali njejsmy žaneje."

„Schto, ani kuchinje tu njeby było?" roshori so nětko też Peßtalozzi. „To je wopraudźe sle, Luisa, dyrbju cźi dacź prawo měcź."

„Njewěrno, nětko łam widźicźe, so je knjeżeršwo w tutym twarjenju njeležpe knjeżićko, a so móhli na nju šli był, so žo njeje ani wo nicźo starała, njeměi mi to nichtón za sło! To wschat je lohko praji cź: dźi tam a sakoż žyrotownju! To móże tóždy kopol pschikasacź! So t temu też a to tamne žłuschcza, na to žebi žadyn tych mudrych knjesow pomnyślił njeje! Praisce mi bohedła, hdźe dha dyrbja te wbohe njeboźatka lěhacź, hdyž tu nihdźe nicźo njeje, kak dyrbimy je žycźicź, hdyž tu ani kuchinje njeje!"

„Njesadwěłuj wschak, Luisa! Wschо, schtož trjebasch, wschak žo hodźi wobstaracź. Ssnadno žmy sašo pschischli, hacź žu žebi myślili. Chzu žo hnydom łam wo wschо postaracź," rjekny Peßtalozzi je žwojej nadźijetoścu, kotraž jeho pschezo wožiwjesche. Njedajmy žo ł njeporjadom a njedostatkom satrachcźicź, bórzy budże hinak! S wjesołej wutrobu žmy rjany, žwjaty žkutk sapoczeli, tuž dźerżimy žebi jeje radosć w nadźiji a w dowěrje na knjeżerstwo. Schtož samožemy, cźinimy! Njedobžaha dźeń, pschihadźimy rad nóz, so bychmy wschо nusne wobstarali. Khude žyroty cźakaju na naschu pomoz; žaneho žwěrneho nana nimaju, žana luboscźiwa macź jo wo nje staracź njemóże, cźełnje a duchownje dyrbja so sanjerodźicź, hinyć! Njech so nam sda njemóżne był, jim tu bydło pschihotowacź, jich bubjeństwo njech nas cźeri, so njemóżne smóżnimy. Jich dźakne wocźi budża mi najkrashnischa zjwjerska radosć. Kóżda hodźina, Luisa, kotrejž damy bjesradni cźekneycź, budże sawinowacź tyhaży žyslow w tutym njeboźowstwje.

Hižom w blizschich dnjach chzu, kaž je to se wyschnoscźu wotrěcźane, wosjewicź dacź, so móża tu pola mje thude žyroty bydło a khlěb, wothladanje a schulsku wuczbu dostacź. Pjenjes a schtoż hewak trjebamy, nam wyschnosć połcźele. Hdyž je mi to žlubita, dha też to wěsće dostanu. Tuž dajmy žo do dźěła, ł dobrej wolu a swuczenej dźěławoscźu **wschć** njepschijomnoscźe a wobcźežnoscźe pschewinjemoj."

„Sa někotre dny hižom dyrbja žo wbohe dźěcźi pschijecź? — do tuteje njeroby?" To je tola zyle njemóżne, knjes Peßtalozzi!" skorjeżeše Luisa ruzy łamajo. —

„Do dźěła, Luisa!" poruczi Peßtalozzi žo žmějo. „Hdźe staj Rudi a Elsa?"

„Njedźitaj jimaj kotraž dyrbi mi ł Božej pomozu nětko ł kuchinu był. Hory murjeršeho žyrka su tam nakhopjene. Te swunoschuja."

„Derje, derje, so to cźinja! Wjeselu žo, so scźe tola hischcze kuchеń namakali! Nětko pój, pójdźemoj loża a druhe nusne wězy nakupicź."

„Póndźemoj? Schtó? Mój? Wy tola niz? So by cźi ludźo žwoje žměchi ł Wami měli! Njehanja hischcze Was doscź?

„Wowzka, to by poslednje było, schtož mohło moje wottrašcźicź. Schtož je moja pschijatkownosć, to wukonjam, a njehladam a njeschucham, kak ludźo na to hladaja a schto t temu praja. Wócźezej žyrotow a thudych njeje nicźo tak njewažne, so to njeby łam wobstaracź. Tuž pój!"

„Mojedla, hdyž hižom hinak njechacźe měcź! Ale ludźo žebi myšla, so scźe, dokelž ho hewak a hinak žiwicź njemóżeesche, tu jako kuklar žyrotow pschijschoł. Hdyž was takle widźa na wikach a we wobthodach se tajkimi wězami žo saběracź, budże łim to cźim wjeselsche." —

„To też nicźo njewadźi. Bóh Knjes widźi a znaje wutrobu; schto wo to, hdyž mje ludźo pschepósnawaja, Mojedla njech žebi myšla, so chzu žebi tu bohatstwa nahromadźicź. Bórzy moje bohatstwo spósnaja." —

(Pokraczowanje sczehuje.)

pósche, ale wjedźesche dospódź, so žo wotstorčichu. Tak pšche chcyše njepyšnychu, so njeje žiwa prawa studował. Njedźiwajcy teho pak je dyrbjał tola chcyrko wobwróćiły być, hewak dyrbjeli prjedy za tym pšchiść, so Luhi žiwa jadyn jurišt njeje.

* **Ryčerkubleŕa ſ Kähne sajudźili.** Potsdamšti kawništi hud sajudźi ryčerkubleŕa ſ Kähne ł 200 hr. pjenježneho hłołstanja, jeho ſmaka Schrötera pak ł 30 hriwnam. Kaj je ſnate, bě ſ Kähne jenoho ſ młodych ludźi, kotrjž běchu ſ Barlina do Potsdamšteje wotkliny njedźelšti wulet cźinili, krwaweho ſbit. Też Schröter je jeneho wulětnika bjes wšcheje winy nabił. Sajimawe je, kak Schröter, kiž je podwyšši pola němšteje wobory, podawk wuhuje: „Běch do jenoho ſ puczowanych ſ tśełbu pšchi nimohicźu załožił. Hdyž běchmy kuſk dale, so nješto ſa nami wotaſche. Njerozumich to prawje a wróćich ſo tohodla, pšchetož je moja winowatosć, ſo je wróćił, hdyž jako wojak nješchto njerozumju a ſo ze wopraſcham: „Schto cźinješe wote mnje?“ Pšchedźyda: „Kak móžeſchoje pak toho cźłowjeka pšistojowacź. Schto dha Wam projeſche?“ Schröter: „To wjazy njewěm. Na hłódy pak dyrbjach jeho wotpokłasacź.“ (S plišu!) Swědčk Artuš: „. . . mój pšchećel ſawoła, ſo ſmějo, ſa Schröterom, kotrjž bě jeho ſ tśełbu ſtorcźił: Skoro wutšeł do wutrohy. Schröter ſo wróćiwšchi da ſo hewjerjekajo do mojeho pšchećela a dyrì jeho ſ pjaſcu mjes wocźi.“ — Taſke ſadźerźenje ſwědeji wo wulkej ſurowoſći, kotraž je też w nahladnych ſwójbach doma. Abo ſnadź runje tam! Haj ſ tutych podawkow je widźeć, ſo ſebi někotři knježa pšcheju hišchcze myšla, ſo ſu hišchcze w cźaſu robocźanſtwa ſiwi, hdyž jednory cźłowjek nicźo dale njebě, hacź dźeławy ſtat.

Dźenſka je wołoſbinſka ſwoboda kóždeho najwyšchſcheho kubło, a krucźe na ſo hladacź, ſo ſo tute kubło nihdźe njerani. To je we wuſtawje ſarnjeczene.

* **Kataſtroſa na Comerſkim jězoru.** S Baſela ſo pišа: Na Comerſkim jězoru podnuri ſo parnik „Lecco“. Hacź dotal ſu 4 morwych ſ wody wukhowali. Podnuſcjeny parnik bě dźešći cźaſ we wuporjedźeſni był a hakle njedźelu ſo ſaſo k prénjemu raſej wuſiił. Po ſdacźu je hižo pšchi ſapocźatku jeho dźěru měł. S parnikom wróćachu ſo wobdźělniżu prozeſiona, mjes nimi też Comorſti biſkop ſ Bellaqatja do Como. Na prozeſcjonje wjedźechu ſo rešiwšie: Hłowa ſwj. Alanzjuſa w drohotnym kaſcźu ſa ſobu. Kapitan drje pytny po pucźu, ſo woda do łódźe běži, myſlešche pak ſebi, ſo hišcze bjes wſcheho ſtracha hacź do Como dojedźe a ſo njeje trjeba jeho pšchitrótſchicź. Tola hdyž bě łódź wotjězdźiła jězora, bě woda tak ſaſtupiła, ſo kapitan biſkopej wo hrožazej kataſtroſje ſdźeli. Biſkop ſhromadźi na to ſo puczowacych — bě jich na 700 wotſobow — na prédnjej ſtronje łódźe ł ſhromadnej modlitwje, ſ cźimž ſo khěrko ſ wodu napjelnjena łódź na tłwiću ſaſo kuſ wołoži. Tak ſo poradźi, puczowacym potajcź, kak po prawom ſ łódźu ſteji. Hakle krótko pšched Comorſkim pšchiſtawom ſo ſhonichu a nětko naſta ſtrašcźna hroſa bjes nimi. Wjele paſażerow ſkocźi ſ łódźe do jězora, ſo bychu płuwajo na brjoh dozpěli, ſwottkeż hnydom ſ wutkowanſkim cźołmami na pomoc ſwatacźu. Ledom bě pobłedni ſ puczowacych łódź wopuſchcźił, podnuri ſo wona a ſ njej też ſchlencźany, ſe ſłotom puſażdjeny kaſchcź, w kotrymž ſo relikwije thowachu. Słowu ſwjatego pak móžeſche duchowny hišcźe w poſlednim wokomiku ſ kaſchcza hrabnucź a wutkowacź. Hacź dotal ſu 4 morwnch ſ jězora wucźahnyli. Staniło je ſo jara wjele. Knježerſtwo je kapitana łódźe ſajcź dało. —

* **Pomoc ſa wopory žněhoweje kataſtroſy w Japanſkej.** Po powěſćach ſ Tokija je mikado miljon yenow ſa ſawoſtajenych woporow pošledujeje wulkeje žněhoweje kataſtroſy darił. Liczba mortwych ſo po najnowšchich powěſćach na 280 wobliczi. Sčněhowe mjezele hišchcze dale w jenotliwych dźelach Japanſkeje ſakhadźeja.

* **Nawalne žołmy w Ameriźy.** S Newyorka ſo pišа: Na zyłej pšchešterni dokhorańſcheho brjoha Sjednoczenych ſtatow połnocneje Ameriki je ſo morjo na ¾ mile daloko do kraja nawalilo. Wot połſta łět ſem njepomnja wjazy taſkeho nawala. Łódźny wobſtheđ je dospołnje pšchetorhnjeny. Wjazy mjeńſchich łódźow je ſo podnurilo. Schkoda, kotraž ſo na brjoh mjes Maine a Delaware nacźini, wobliczi ſo na wjazy miljonow dollarow.

Hospodarſki rozhlad.

Schtwórtk, 24. małeho róžka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar	4,2235	100 pólsk. marków	—
jendźelski punt	20,484	100 čěskost. krónow	12,476
100 šwajc. frankow	81,035	100 franc. frankow	16,492

Berlinſka burſa wošta drje wczera powſchitkownje mérna. Tola ſo kurſy efektow dale wothrjebowachu. Słabe w kurſach ſawoſtachu też dołżne liſćiny.

Produktowe wiki běchu wczera powſchitkownje ſeſłabjene. Žita wjele dowożowachu. We wukrazu drje niczo kuniſche njebě. Ale na Berlinſkich wikach pšchenża, rožka a wowjeſ po zentnarju po 5 pf. wopuſchcźichu. Wczera płacźeſche zentnar

w Berlinje:

pšchenży 13,05—13,20 pj rožki 12,20 hacź 12,35 hr., nałětnju jećmjenja 10,70 hr. hacź 12,10 hr., nahmilkeho 9,70—10,35 hr., wowſa 9,55—10,05 pj.,

w termińowym wikowanju:

ſa měrz: pšchenży 14,12½—14,15 hr., a rožki 12,90—12,87¾ hr., wowſa 10,42½ hriwnow,

ſa meju: pšchenży 13,97½—14 hr. a rožki 13,07½—13,05 hr.,

ſa julij: pšchenży 14,05 hr., rožki pak 12,47¾ hr., wowſa 10,65 hr.

Sšwinjaze wiki wczera hrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

pšchiwjeſli běchu 743 běhakow a 529 proſſatow. Te płacźachu

běhali:

wulke	60—75 hr.
hrěnje	52—60 hr.
małe	31—42 hr.

proſſata:

wulke	21—31 hr.
hrěnje	20—26 hr.

Pornjo poſlednim wikam ſo płacźiſmy njepſcheměnichu. Wobkhod bě měrny.

Někotre płacźiny Drjezdźańſkich wikow (Markthallen).

Wczera hrjedu płacźeſche ſajaz w koši pf. 1,10—1,25, karnikle 1—1,20 hr., dźiwje łacźki 3—3,50 hr., hušy ſarźſane punt 1,30 hriwnow, łacźki 1,60 hriwnow, trutny karnikle 1—1,30 hr., bažanty (khawony) 4—5,50 hr., hušy ſarźſane 1,30 hr., łacźki 1,40—1,60 hr., trutny 1,40—1,50 hr., ſtare kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60 hacź 2 hr., hołbje ſchtuka 0,50—1,50 hr., karpy 1,40 pf., liny 2,20 hr., ſchcźuki 1—1,20 hr., jabluka 15—40 pf. a ſłodźna koboda (Spinat) 60—70 pf., zybła 12—15 pj. a morchej 8—10 pj., wołóſte worzechi 65—100 pj., mjo 1,40—3 hr., běły zentnar 5,50—6,50 hriwnow, punt 6—7 pj., cźerwjeny łak 10—12 pj., běły 10 pj. a kółerapa 10—12 pj., kohrabi 5—25 pj., ſellerij „ſtuku 15 hacź 45 pj., kcowzy 12—25 pj., kłěwały kał 13 pf., ſčarna 2—2,30 hr. a dobre mloko 31 pj., twarohi 30—35 pj., jeja 17—18 pj. a pšchenčzna muka 31—35 pj.

Na pšchedań.

Běhali 3 w Khołmje pola Walterez.

Jałozа ličina, Golaſch we Welzei. — 1½ličina w Nowej Wěſy 35 pola Hułki.

Proſſata, knježi dwór w Ruſchi pola Hróbka.

Cźeſzka w młynje w Holeſchowje.

Pšchiſtajicej pytaja:

Dźowku, 18—20-ličnu, młyn w Cźeſzwjenych Noßlizach.

Pohonca, knježi dwór w Wbohowje.

Dołzu do domu ſe wſow we Wojerzecach, Bismarkowa haſa 61. — Poſłowa, ličnikowa w Kulowje.

Kuchinſtu, Hród w Drožđźiju pola Jomorza.

Pěſtonču, Šauberlichowa w Budyſchinje, Nowo-Salźka dróha čo. 6.

Sſłužbu pyta:

Dźowka, 16-lična, ſe wſow, daſche wukaſuje Köhler we Wyšej Wěſy pola Njeſwačidła.

Drjewowe awkcije.

Sſobotu 26. małeho róžka 1927:

We Semicźańſkim hujeſim ličnu pſchi Biſkopſkich mjeſach popołdnju w 5 hodź.:

17 metrow břjowych kuluchow,
3 mtr. twjerdych kuluchow.

Na Buleroczańſko-Hrabowſkim rewěrje pop. w 3 hodź. w knježich jědach:

4 mtr. břjowych kuluchow,
89 mtr. khójnowych kuluchow,
54 mtr. khójnowych pjeńkow,
597 mtr. břjowje walcźiny,
32 dołhich břjowych hromadow.

Njedźelu 27. małeho róžka 1927:

We Sprjejźu w Hermanez hoſcźenzu, popołdnju w 3 hodź.:

12 mtr. jowſiłkoweho drjewa (wołſche, břjoh, wjerby),
15 mtr. břjowych a wołſchowych ſchćěpow.
Drjewo leži na gmejnſkim mjes woběmaj moſtomaj.

Pónđelu 28. małeho róžka 1927:

Na Pěſtowſkim rewěrje bop. ½10 hodź. w Rymarjeż hoſcźenzu w Pěſkezach:

17 mtr. mjeſkich ſchćěpow,
129 mtr. mjeſkich kuluchow,
27 twjerdych kuluchow,
76,5 mtr. mjeſkich pjeńkow,
6 mtr twjerdych walcźkow,
30 mtr. twjerdeje walcźiny,
600 mtr. mjeſkeje walcźiny,
40 dołhich twjerdych hromadow,
260 ſchmrjeſkowych žerdkow.

Hatne płanje darma,
Dalſche wukaſuje rybař Krupa w Kinajchtu.

Sſudniſzy na pšchešadźowanje.

Pjatk 25. małeho róžka 1927:

W Běłej pola Kamjenza dop. w 10 hodź. hoſpodaſtši wóſ. Kupzy ſeſdu ſo w hoſcźenzu.

W Nowoſłězach pop. w 3 hodź. běłeſ. Kupzy ſeſdu ſo w hoſcźenzu.

W Biſkopjach na ſudniſtwje dop. w 10 hodź.: Dźěry wjerzſała maſchina, elektr. točźnik, wſchelaki cźapor ſa automobile.

Sſobotu 26. małeho róžka 1927:

We Wojerzach w hoſcźenzu „ſe ſłotemu ſawej“ dop. w 10 hodź.: Mózny wobłek, łećny a ſymſti nawobłekał, ſrałowy wobłek, wyſoki klobuk a wſchelake knihi, dale wſchelake meble, poraj dołhich ſchkórnjow, lodowy kamor, deſkowany wóſ, pišańſti ſtroj, dźěłba twarſcheho grała.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenſa dop. ¾11 hodź.: Muka njeměnjo, tehodła wiki ſmadne, tendenza ſłabſche. ¾12 hodź.: Kaj pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach

Žito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	23. 2.	22. 2.		23. 2.	22. 2.
Pšenica	261-264	262-266	buny	20.21,50	20-21,50
rožka	244-247	245 248	woka	23-24,50	24-24,50
nał. jećmjeń	214-242	214-242	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
nasz. jećmjeń	194-207	194 207	žołte łupiny	16-17,25	16-17,50
wows	191-201	192-202	ſeradella	26-28,00	26-28,03
kukurica	187-189	187-189	raps. wosuſk	16,50	16,50
pšenič. muka	35-37,00	35-37,00	lany wosuſk.	20-21,00	20-21,00
rožna muka	34-36,00	35-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	28-28,70	28-28,60
rožne „	15.25	15,25	ſyno, 50 kg	2,65-2,15	2,80-3,30
rapa	—	—	rožna ſłoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo			pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	33-36,00	33-36,00	wowſna „	0,90-1,15	1,00-1,35
pjeluſki	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	1,00-1,30

Płaćizny rěžneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

23. februara 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 292.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěžneje hódnoſće hač do 6 lět. . . .	—
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene . .	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše . .	48—50
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	32—45

Byki 384.

Połnomjaſne, wurośene, najwjetſeje rěžneje hódnoſće .	54—56
Połnomjaſne, młóđše	51—53
Mjenje wukormjene młóđše a derje picowane ſtarše .	48—50
Špatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 663.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěžneje hódnoſće	44—47
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěžneje hódnoſće hač do 7 lět	37—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młóđše kruwy a jałojcy	28—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cźelata: 2500.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	72—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Špatne (4)	42—50

Wowcy: 2738.

Młóđše a ſtarše wukormjene (2. družiny)	54—56
Starše wukormjene (3.)	45—50
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	35—40

Swinje: 14417.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	64—65
Mjaſne	63—64
Špatne	59—62
Raney a kundrozy	58—62

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Generalna zhromadźizna „Nadźija“ wotmješe ſo wutoru, 8. měrca, wječ. z dypkom ½9 h. w Kat. towaŕſowni na Garbaŕſkej haſy. Dnjowy porjad: Rozprawy — towaŕſtwowe naležnoſće — nowowólby — wšelcźizny. — Sotry, bratŕa a zajimcy, přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ wuhotuje, da-li Bóh, njedźelu, 27. mał. róžka, pola Kornichec w Budeſtecach ſwój lětuši ſwójbny wječor. Započatk wječor w 7 hodź. Dźiwadło, cyle nowe, „Hród Lubin“ abo „Bóh ſwojich njewopuści“. Swiedźeńsku rěč zmje knjez faraŕ Riota z Rakec. Potom je pyšny hał. Program wječora je jara bohaty. Zastup cyle nizki, ſala budźe wutepjena. Wšitcich Serbow z blizka a z daloka w bohatej ličbje přeproſuje předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmje přich. njedźelu (27. 2.) pop. w 2 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Mnišonſkej piwaŕni. Dowěrnicy njech to dale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hoſco su witani. Předsydstwo.

Jaſeńca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje pónđelu, 28. mał. róžka, po zwučenem wašnju ſwój ſwójbny wječor. Wšitke ſobuſtwy ſo proſa, ſebi ſwoju zaſtupnu khartku hač najpozdźiſo njedźelu (27. II.) pola k. J. Schandy w Jaſeńcy wotewzać, na kotruž móže mandźelſka abo druhi ſwójbny ſobu přińć. Tow. znamješko, kaž też kwitow, khartka matej ſo pónđelu ſobu přinjeſeć. Předsydstwo.

Khwańcy. Februarſka zhromadźizna našeho „Serbſkeho towaŕſtwa“ wotmjeje ſo přich. njedźelu (27. II.), pop. w 3 hodź. pola k. Nowaka. Přińdźće pak wšitcy, lube ſobuſtawy! Předsyda.

Lichań. „Zernička“ zmje tón tydźeń pjatk (18. II.) wječ. ⅛8 hodź. ſpěwanje pola Rudolfec. Prosymy, přińdźće zaſo wšitcy a z dypkom! Dirigent.

Maleſecy. „Sokol.“ Tydźeńſki porjad: Dźenſa pruha za dźěći: „Jank a Hanka w zł. hrodźe“. — Pjatk dźiwadłowa pruha pola Lipičec. — Sobotu ſpěwanje a dźiwadłowa pruha.

Maleſecy. Naše „Serbſke towaŕſtwo“ wuhotuje přich. njedźelu pola Lipičec wulki ſerbſki wječor ze ſpěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk wječor je w 6 hodź. Naša cyła wokolina ſo wutrobnje přeproſuje Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Kat. Bjesada“ zmje pónđelu (28. II.) wječor w 7 hodź. załožeński ſwjedźeń z dźiwadłom a rejemi.

Pančicy. „Jedn. Sokol“ zmje ſwoju hłownu zhromadźiznu ſobotu, 26. mał. róžka, wječor we wosmich pola Pjetašec we Worklecach. Přiſłuſnoſć kóždeho je, zo přińdźe! „Spěwnik“ ſobu přinjeſć!

Staroſta.

Porſicy. „Jedn. Sokol“ zmje jutře pjatk wječor ⅛8 hodź. zwučowanje, wot 9 hodź. ſem je potom zhromadźizna. Njech wšitcy přińdu!

Slepo. Towaŕſtwo „Swórnoſć“ přeproſuje wšitkich Serbow z bliſcheje a dalſeje wokoliny na ſwój zymſki ſwjedźeń do Trjebina do Pawlec hoſćenca, a to přich. njedźelu (27. II.) wječor w 7 hodź. Poſkićeć budźeja ſo rjane ſerbſke ſpěwy, dwojo- a štyrihłoſne. Hrać budźetaj ſo dwaj wjeſołaj dźiwadłowej kruchaj. K tomu přizamknje ſo wjeſoła rejka. Potajkim: Serbja, to budźe wubjernje zabawny ſerbſki wječor, tón nichtón njeſkomdź!

Sowrjecy. „Sołobik“ ma dźenſa štwórtk ſpěwanja. — Přińdźće zaſo wšitcy!

Južnoštowjanska. Pónjezele tyžeń jo ju tschaschne jemje džane pótřechilo. Wele twarenow jo rospadanych a wele płodnego kraja stamaneg.

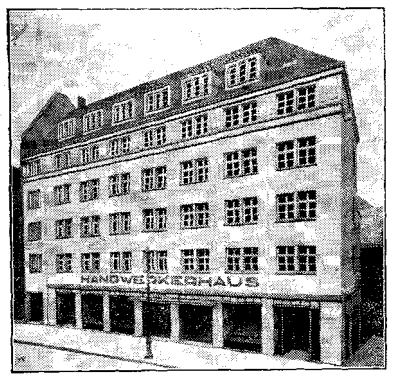

Dom ruznych žełaicherow (profesziontistow) w Frankforže nad M. Den žu nejelu, 13. februar 1927 hußwěschili.

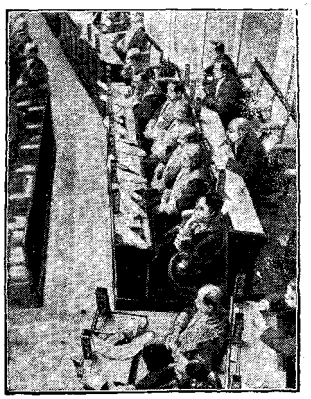

Japańśki hejm we pśenej sgromoziśe po žmerschi žwójogo kejžora.

Hnchwalony paedagog Peštalozzi, pśeny welili huzabnik Nimśkeje a nan chudych žyrotow a sanerožonych žischi, sa kotarež jo jo wót mkodosczi aż štóro do žmerschi žyły byk.

Alfonjo Costa, snaty portugalski politikař. Togo žu tschěli sběgowaśe sa presidenta huwolasch.

Žo jo hobžejžař ateljeja?

Hupytańe pśedtyžeńskego hobraja:

Hupytańe hobraja we pśedtyžeńskem lizhniku: **Hobroschczjo hobraſk** na lěwu stronu. Rowno nad tschywom hugłědajscho to **žowczko.**

Naš cas we wobrazach

Čo. 8 **W Budyšyńe, 24. februara 1927** **Lětnik 3**

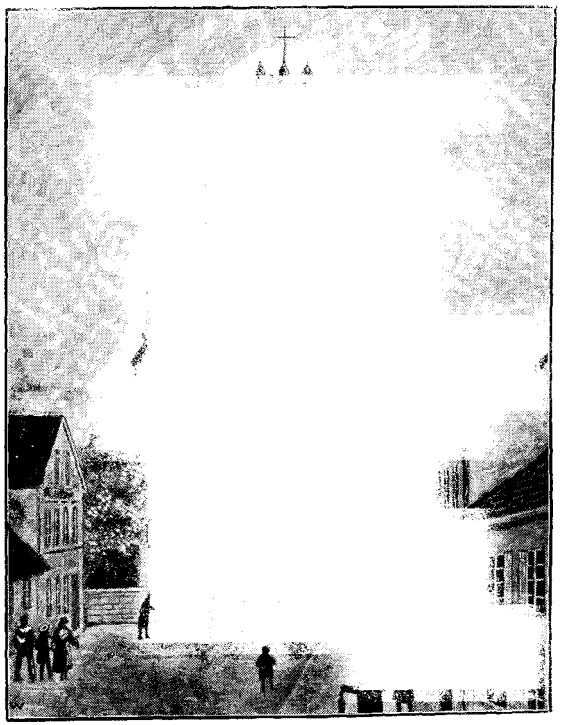

Chołm.

Chołm (nimśki Kulm) jo stare žerbśke mě sa góru abo górku. To město ležy we pśiwjeschnej wjazornej Pruskej. Po hugotowańach Versaillestego měra žłuscha někto k Pólskej. Ma žinža 15000 hobydlarjow. We négajschnem zažu žu Pólaki to město sakožyli. Pótom jo dejało schěžke zaže pschetrajsch, pschetož nimśke ryschaśe wójowachu.

Surowe wo kraj a město, Pólaki pak hoborachu swójo domowinu i lawjazeju słobodnosczu. To město jo hedko biskopa wjazorneje Pruskeje a ma wele sajimnych twareńow. To nejintreßantnejschе mjas nimi jo zerkwa Franzyskanow. Jo twarona ſ zhglow mimo hobchytańa. Takich twareńow jo we Pomorskej wele.

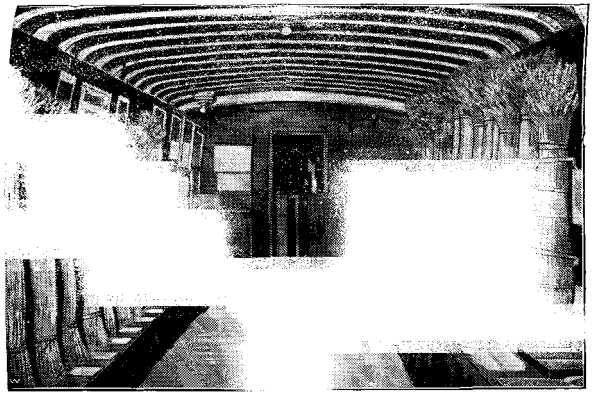

Rolniska hustajeńza we seleśniskem schěgu.

Tu hustajeńzu, hopschimězu rolniske huplody, rolniski rěd a maschiny, jo franzošse ministarstwo rolnistwa hugotowało, a to we seleśniskem schěgu. Tak ischěže ju po Franzošskej hokoło wójnych, aby tak lud wschuże ju wiźeł a ś neje žeby nězo wótglědał a nahuknuł. To ischěže dże teke wschykne druge hustajeńze, ale wóni žkuže pschi tom teke radńe wschakim swjaželeńam a ǵwěžeńam a ten wětschy hužytk maju ś nich te města, we kótarychž žu hugotowane.

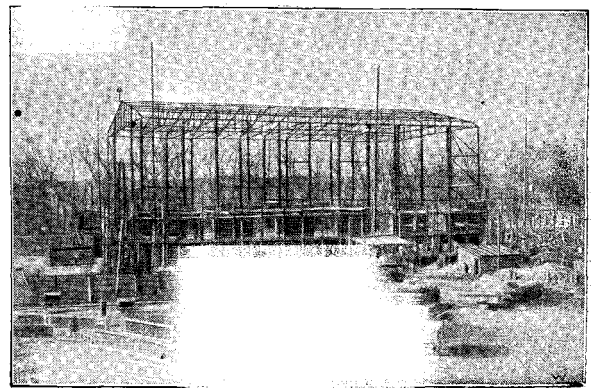

Žiwadłowa hustajeńza we Magdeburg.

Teke Magdeburg śměje létuža ǵwóju hustajeńzu. We niej budu wschyćno hustajišch, zož nětkaj je žiwadłom gromadu wiźy. Tam budu teke ńelike ś gromažiny wschyknych žiwadłograjarow ś zekego ǵwěta. Togodla twarje tam južo mjaželeze dłujko ńelizke twareńe, kótarež dej 4000 luźi hopschimješch. Wiźimy tu sachopjonu twar how pódla na hobraju. Tam budu te ś gromažiny.

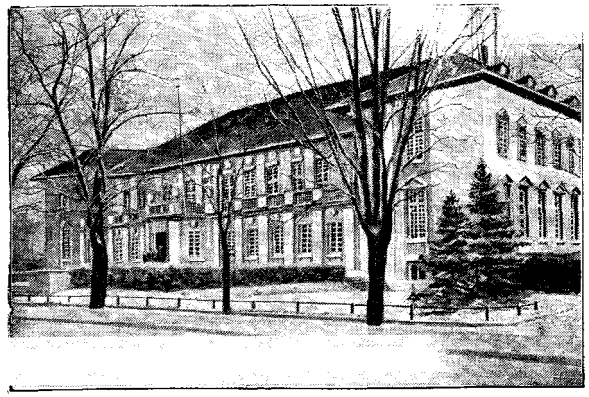

Tübingiska universita.

Tübingen jo město we Württembergskej. Laży pschi rězy Nekaru we lubožnej strońe Zarnego Lěža. Ma niži 20000 hobydlari. Pšches ǵwóju universitu jo to město znate. Tu jo we lěsche 1477 ńelikowojwoda Eberhard Karl sałožył, po kótarymž ma ǵwóju mě. Južo pšches to, aż jo ša hobej wěrhuśnascha pschigotowana, jo ńelgen huchwalona. Universitna knigłowka ma ńele nězajschnych a gódnych knigłow, hopschima pšches 300000 ǵwěłkow. Ma teke sajimnu sběrku wschakoralich ńeńes a medalijow. Létuža ǵwěschi 450 létny jubilej ǵwójogo hobstajcha. Na naschom hobraju wiźimy nězajschnu twar teje universitу wót wenka.

Barlińska reklama.

Welika kupniza we Barlińu jo ǵwóje mure wót wenka ś towsyntami elektriskich ǵwěłakkow hupyschnika. Te že wjazor jaśwěsche. Pšches tu ǵwěłkosć ju mimoduze luże wabjone, do tych hukkadnych hoknow poglědasch a pak tam nězo hupytaju zož že jim spódoba sastupe do pschedawarńe a kupuju, zož myschynka huźarży.

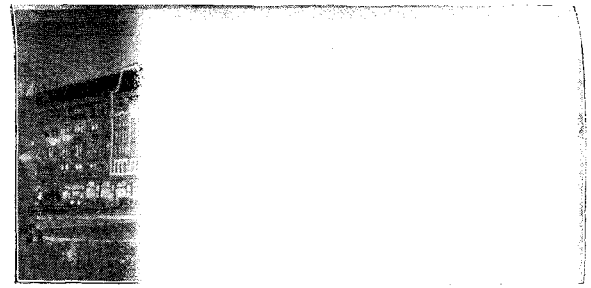

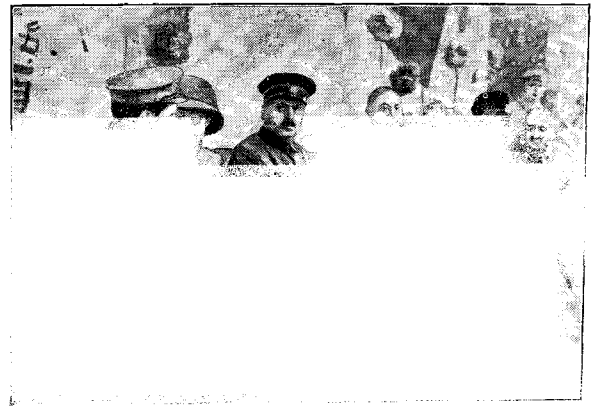

Ruske offizěry pla wójowazego chińeskego wójska.

Nowiny něto ńele pischu wo swaze mjas Chineskeju a Engelskeju. Chineski lud jo stanuł na te zuśabniki, wóžebńe na Engelsare a góni je ś kraja. Chineske wójaki žu južo radńe dopředka pschischli. Něto že pschezej weśeju pokasujo, aż Rusla žlěży Chineskeje stoj. Ta zo engelsku samožnosć a móz wo Assiskej wschuźi wótbisch. China wójuje po pschawom žobu sa lěpsche Ruskeje. Rusla potrebujo dobre hustawalischcża pschi ǵwětowych mócach, aby mógała že hobželisch na ǵwětowem wikowańu. Tomu zo Engelsta sadorasch a jo južo važne pschi móru lažaże města pód ǵwoju móz spórata. Togodla ńejo žiw, aż Rusla wschykno pódpera, zož pscheschitwo Engelskej žo.

Schěžke semjedžańe we Južnožłowjanskej.

Pónjeżele, 14. 2. běschо sa zeku Južnožłowjansku ńeguzuju žeń. Pód poludnej Europje že hischcźi pód semju hogeń pali. Hogeń pluwatej jano hyschcźi góra Wesuw we poludnej Italskej a góra Atna na Sizilskej kupe, ale jano ś zažomi. S togo že wiźi, aż že tam pód semju hyschcźi hogńe žagle. Nas pšched dłujšim zažom žu žene ś naschych tužyskich górow a žene górу pólnožneje Cžeskeje teke hogeń bluwali. Aż teke we poknoxnej Cžeskej hyschcźi hogńe pod semju hugażnuli ńejžu, na to pokasujo tom weleže kuparńe, zoż schopka a wareza wóda ś semje gluskozo.

Ale take semjedžana, ako we Italskej, ńejžu hu nas wěsej spomńete a sapisańe. Ale poludńejsche kraje naschich žłowjanskich bratschow mogu žo hyschcźi dere na ńe spomńesch. Pšched niži 50 létami jo semjedžańe město Sagreb hopuschcźiło. Pšched dwěma tyžeńoma jo že semja sažej satschežła. Ten ras běschо to we starej poludnej Serbiji. Město Monastyr jo welgen potamane. To město, we lubožnem kraju lažaze, nam naschi hobraž pokasujo. Po tej ńeguze pak lažy

wele luźi žu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Číslo (Nr.) 47 | Budyšin — Pjatk, 25. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 76

Podružniski pjenjez so powyši.

Němske knježerstwo wosjewja: Se zakonjom wo wurunanju pjenjezneho wothódnoćenja pischi wobtwarjenych leżanosćach z 1. junija 1926 bě zakonišći podružnišći pjenjez hač k 31. měrcej 1927 na 100 prozentow měrowego podružnišćeho pjenjeza wobmišlowany. Po § 3 tehole zakonja němske knježerstwo z pischihłosowanjom němskostatneje rady najnišću wyšokosć zakonišćeho podružnišćeho pjenjeza jenotnje postaja. Tole postajenje nałożeju je němske knježerstwo w frjedowišćim pożedżenju wukasowemu naćišćej pischihłosowało, i kotrymž so zakonišći podružnišći pjenjez wot 1. hapryla 1927 wo 10 prozentow a wot 1. oktobra 1927 wo dalšich 10 prozentow powyšchi. Wukas so hnydom němskostatnej radze pschepoda.

Pschirażki k podružnišćemu pjenjezej do rosšudźenja knježerstwow němšich krajow žłuščeja. Němske knježerstwo po tajkim nima prawo, je pischikłasć. Sozialdemokratiska **fraktaja w němšim žjemje je namjet sapodała, so by knježerstwo wukasowy naćišć němskostatnej radze wo powyšchenju podružnišćeho pjenjeza wo 10 prozentow 1. hapryleje a wo dalšich 10 prozentow 1. oktobra 1927 pschepodaty, wróćo wsało.**

Demokratoju universitneho profesora Apelta sa sakišćeho šnutskowneho ministra namjetuja.

Demokratiska strona je sakišćemu knježerstwu universitneho profesora Apelta w Lipšku jako kandidata sa šnutskowne ministerstwo posticiła.

Sašo měr w sakišćej metallowej industriji.

Dźěłodawarjo a dźěłaćerjo w metallowej industriji žu schtwórć sakišćemu dźěłowemu ministerstwu wosjewili, so dojednanju wo dźěłaćišim czašu, pónđelu wobšamknjenu, pischihłosuja. Na to je so porucziło, so frajfi a wšamknjenja z dźěła pischestanu. Dźěło je so dźenja we połnej měrje sašo sapoczało.

Wukas wo dźěłaćišim czašu psched němskostatnej radu.

Němske knježerstwo je nacziśł zakonja k pschemjenjenju wukasa wo dźěłaćišim czašu němskostatnej radze pschedpołożiło. Nałhwilna němskostatna hospodarska rada njeje so dźiwała na nałhwilny charakter wukasa a bla trěbneho wulkeho spěcha se zakonjowym naćišćom nałkadowała.

President němskeho žjemja Löbe strašnje skhorik.

President němskeho žjemja Löbe je na žlepe czrjewo skhorik a je žrjedu dybjak lékarsku pomoz žadacz. Schwórk bě so jeho tworoścz tak tworšišia, so dr. Moses hromadze se sawołanym profesorom Zonderom operaziju sa nusne spóšna. Tajna radźićel profesor Bernhardt je ju na to w swojej klinizy wuwjedł.

Franzowska sa Pólšku wójnšte łódże twari.

Powěšcz jeneje Romšeje agentury na to ledźiwe czini, so Franzowska sa Pólšku knježerstwo někotre torpedowe czołmy twari a to po tych samych měrach a wulkosćach, kajež su w franzowskim wójnštim łódźstwje, tak so móža po tele torpedowe czołmy jako wudospołnjenje franzowskeho wójnskeho materiala wobhładacz. Dale so na to ledźiwe czini, so Franzowska sa Pólšku niz jenoż wójnšte łódże twari, ale so też personal sa pólšle wójnšte łódźstwo wuwuczuje.

Briand w franzowskej ministerskej radze.

W schtwórtkowšim pożedżenju franzowskeje ministerskeje rady je Briand wo swonkownym położenju, wobsebje wo położenju w Chinje a wo jednanju dla Tangerskeho statuta rosprawił. Knježerstwo je dale wobšamknło, sakonjowy naćišć wo sawjedżenju noweho wólbneho porjada deputerskej komorje pschedpołožiło. Po nim dyrbja sašo małe wólbne wokrjeły swojeho sastupjerja do žjemja wolicz.

Jendźelska so pred Ruskej wobora.

List jendźelskeho knježerstwa pschećiwo njepschećelskemu měšenju Rusłeje do šnutskowneje a swonkowneje politiki Jendźelskeje je so ruskemu diplomatiskemu sastupjerjej Rosengoltzej pschepodał. W liście so Ruskej hrozy, so Jendźelska wschon wobkhad z njej sastaji, jeli so **so** w pschichodze njepschećelskeho skhadowanja pschećiwo jendźelskim sašmam wobkebje we wukraju njewostaji. W Jendźelskej so su so z tele kroczeli rozsudźili, hač runje wědźa, so by z wotdamanjom stykow k Ruskej runje tak Jendźelska kaž Ruska skhodowała.

Rusłeje slejischćeho we šwěcze by so pobłahko a wobsebje by Ruska Jendźelsku jako wotbywanischćo za wuploody swojeho ratarstwa šibiła. Też dyrbjała nadźiju na pożczonki a wołożenje wikowanja šwjeschćicz, kotrež by mózne pólšłiske dźěłaćerske knježerstwo w Jendźelskej Ruskej pschi swolito. Na druhej stronje by jendźelska industrija dyrbjała wulki wopor pschinjeschć, hdy by so Rusłeje jako wotebjerałi swojich wudźělkow wotrjekła a druhim krajam swoje městno pschewobrałła.

Hacj nota jendźelskeho knježerstwa politiku Rusłeje trochu pschemeni, na tym smě so dźiwowacz. Hdyž je Jendźelska ruske bolschewiske knježerstwo jako sakonšte pschijěła, je Ruska so sarozsiła, so Jendźelsku se swojej kommunistiskej agitaziju na pokoj wostaji. Kak so so bolschewikoju swojeho šwjeta dźerżeli, dźensnišcha napjatosć mjes Ruskej a Jendźelskej pokasuje.

Ruskha wójnska hara.

Bolschewikhe knježerstwo ma sa wužitne, z khwilemi swojich pschiwiežowarjow z wójnšćinami powěšćeni trašcheć. Jendźelska pjeza wschelake staty do swjatka pschećiwnu Ruskej łoji, so by bolschewikhe knježerstwo z wójnu powalikła.

Do tehole swjatka Finska, Estonska, Lotzyska, Pólska a Rumunska žłuščeja. W Finskej je so pjerza reakzionarna pokwoješka organisazija z kał mjenowanym šćežkim korpsom sakhopiła. Wona je pjeza 100 000 muži žylna a so letnje z pokhra milijonom rublow wubżeržuje. W Estonskej je so podobny sajišćiski korps z 32 000 muženi wutworik, w Pólskej je 250 000 dobrowólnikow organisowanych a w Rumunskej so podobne organisazije tworja.

Ruske knježerstwo je so dla pschibżerazeho wozamoczenja Rusłeje do njeměra dako. Też prožowanje wo pschecjelstwo z Franzowskej je Rusłow sjebako. Franzowska je so z Rumunskej swjasała a pódla teho je Jendźelska z Italskej swjasć sčinika. Rusła so je wschitkimi tymile swjasałami wohrożena czuje.

Jendźelsko-amerikanska napjatosć dla Nikaragwy.

Pódla Sjednoczenych statow dże někotre tež Jendźelska so do nikaraguaskich politiskich njeměrow měšeczej. Staty sekretar Sjednoczenych statow Kellog je frjedu wjeczor telegramm amerikanskeho pósłanza w nikaraguaskim hłownym měsće Managui wosjewił, w kotrymž so praji, so je jemu jendźelski diplomatiski sastupjer sdźěli, so je Jendźelska žebi rosmysłiła, wójnšu łódź k nikaraguaskemu wjeczornemu brjohej pósłaczi. Jendźelska so z tutym wotpohładom sabéra, dokelž ani nikaraguaske knježerstwo ani Sjednoczene staty sa žiwjenje jendźelskich stacjanow pschi nadrobnych wojowanjach, pschi sakrocenju wohnjow a rubjeńnstwje njeručuja. Kellog je wotmołwił, so je so admiralej amerikanskeho wójnskeho łódźstwa porucziło, so dyrbi žiwjenje a žiwjenje niz jenoż amerikanskich stacjanow, ale wschitkich wukrajanow schkitacz.

We Washingtonje je pschipowědźenje jendźelskeho knježerstwa khětre jpodźiwanje sbudźiło. Někotři politikojo je jako wohrożenje Monroeowoweje doktriny wobhładaju, t. r. sažadu, so je njeamerikanske staty njesmědźa do należnoscjow amerikanskich krajow měšecz. Senator **Borah,** kotrehož so za jeho měnjenjom wopraschachu, je wotmołwił: Malo Nikaraguaske je žiwe i telko wójnšteni łódźeni wobdata, so móże so za jemu nóż na rospadanki rostseleczj, jeli so dże Jendźelska tajku naprawu czinicz. Potom móże dże też samžnyh pschiczinow dla italske wójnske łódźstwo swoje stajne w frjedopomišlim morju wopuschczicz a **i nikaraguaskemu** bržohej pschikmakacz, dokelž tam někotři Italczenjo bydla. Schto je so sdyla w Nikaragui stało?

Wojowanje w Chinje.

General **Czangczajngczang,** wot kotrehož někotre dalschi pschichod Shanghaia wotwiśnje, pjerza nad 60 000, po druhim wudawanju nad 90 000 muženi roskasuje, **z kotrymž** je wón **najprjedy** za 30 000 muži ke Shanghaiskej **froncje** pósłał. Mjes tymile wojakami je **wotdźelenje** „běłych" Ruzow. **Hacj je powěsć wěrna, so su jeho dwaj studentaj a jedyn dźěłaczeł stonzowali, njeje so hischcze shonicz mohło. Wupeisu,** kotrež w Hanawskej provinzy stej, ma nětkle 50 000 muži. Jeho stejischćizo je zyle njejasne. Rosšudna róla we nětczišćich **chinesticich** wójnach **z**nadź marschallej Czangtsolinej z jeho 200 000 muženi pschipadnje.

Kaž „Daily Expreß" se Shanghaia shoni, nochze Czangtsolin dale psches rěku Jangtse postupowacz, dokiž so njetrjeba wjazy nadběha **Jengju-chianoweho** wójska z boka bojecz. Napischeczo temu dźěda „Central News" wědźecz, so hižo tři schtwórcziny Czangtsolinoweho wójska pschećiwo Kantonskim postupuje. Shanghaišti sastupjeŕ „Times" praji, so hischcze nichtó **nje**może jasnje spóznacz, hacj budże Czangtsolin woprawdże chzyć z Kantonskimi wojowacz.

S Tokia su „Times" shonišće, so so tam Kantonjzy horlitwje wo to prózuja, so by **Japanska pschi wojowanju mjes Czangtsolinom a Kantonskim wójskom neutralna wostała. Wojowanje wo Shanghai Kantonske knježerstwo niz jenoż pschećiwny wojerski,** ale też politiski nadawk staja. Hacj dotal žebi Kantonzy dacze dawachu, so jenoż pschećiwo Jendźelskej wojuja. We Hankawje a Kiutiangu, hdźež so jenicznje wo jendźelske zajimy jednaschе, bě jim lohko, tule rólu hracz. Shanghai pak je internazionalne žydźišćezo. S njesbožom sa Kantonskich je, so je so runje franzowske žydźišćezo z bombardementom chinesteju łódźow wustajene było a so tehodła wohrożene czuje, je franzowskemu gouverneurej w Saigonej (w franzowskej rańšej Indiji) telegrafowało, so by hnydom wjazy wojakow do Shanghaia pósłał

20 000 muži jendźelskeho wójska sa jedyn tydźeń so do Chiny dowjesło.

Kaž „Chinesta powěsczenja" powě, je so w tutym tydźenju 20 000 jendźelskich a indiskich wojakow do Chiny pschiwjesło. S nich je so w Hongkongu 13 000 a w Shanghaiu 7 000 na kraj wuzadźiło.

Europiska propaganda Chinejow pschećiwo Jendźelskej.

Chinesta revolužiska strona a Kantonske knježerstwo žiwu agitaziju pschećiwo Jendźelskej w Europje rozwiwatej. Po Brüsselskim sjedźe pschećiwo kolontalnemu imperialismej, pschi kotrymž je so žylne chinesk wotpósłanjstwo wobdźělilo, Chinejsko na agitaziju po zyłej Europje, najprjódy pak po Němskej puczuja. We wulkich němskich městach so z podpjeranjom kommunistiskeje strony hromadne shromadźizny wotměwaju, w kotrychž chinešy revolucionarni wjedniży rěcza.

Jendźelsko-amerikanska napjatosć dla Nikaragwy.

Pódla Sjednoczenych statow dże někotre tež Jendźelska so do nikaraguaskich politiskich njeměrow měšecz. Staty sekretar Sjednoczenych statow Kellog je frjedu wjeczor telegramm amerikanskeho pósłanza w nikaraguaskim hłownym měsće Managui wosjewił, w kotrymž so praji, so je jemu jendźelski diplomatiski sastupjer sdźěli, so je Jendźelska žebi rosmysłiła, wójnšu łódź k nikaraguaskemu wjeczornemu brjohej pósłaczi. Jendźelska so z tutym wotpohładom sabéra, dokelž ani nikaraguaske knježerstwo ani Sjednoczene staty sa žiwjenje jendźelskich stacjanow pschi nadrobnych wojowanjach, pschi sakrocenju wohnjow a rubjeńnstwje njeručuja. Kellog je wotmołwił, so je so admiralej amerikanskeho wójnskeho łódźstwa porucziło, so dyrbi žiwjenje a žiwjenje niz jenoż amerikanskich stacjanow, ale wschitkich wukrajanow schkitacz.

We Washingtonje je pschipowědźenje jendźelskeho knježerstwa khětre jpodźiwanje sbudźiło. Někotři politikojo je jako wohrożenje Monroeowoweje doktriny wobhładaju, t. r. sažadu, so je njeamerikanske staty njesmědźa do należnoscjow amerikanskich krajow měšecz. Senator **Borah,** kotrehož so za jeho měnjenjom wopraschachu, je wotmołwił: Malo Nikaraguaske je žiwe i telko wójnšteni łódźeni wobdata, so móże so za jemu nóż na rospadanki rostseleczj, jeli so dże Jendźelska tajku naprawu czinicz. Potom móże dże też samžnyh pschiczinow dla italske wójnske łódźstwo swoje stajne w frjedopomišlim morju wopuschczicz a **i nikaraguaskemu** bržohej pschikmakacz, dokelž tam někotři Italczenjo bydla. Schto je so sdyla w Nikaragui stało?

Ssu ſnadź tam někajźkuli wukrajenjo ſwoje ſwójſtwo ſhubili. Hač dotal ſo njeje nikomu ani wójſka ſſchowiła.

Senator **Reed** je rjekł, ſo ſo nadźijeja, ſo ſo Jendźelſka ſwoſtaji, wójnſku łódź wotpóſłacź, dokelž je hewak woczakacź, ſo ſo potom njewóſte położenje wutwori. Też někotſi druſy ſenatorojo ſu ſo na podobne waſchnje zuprajili. Tak republikanſki ſenator Feß ſ Ohia praji, ſo Jendźelſka nima dozyła žaneje pſchičźiny ſa tajku kroczel, ſ kotrejž ſo Monroewowa doktrina ſrani. Też prjedawſchi ſtatny ſekretar ſenator Root je rjekł, ſo bychu ſo ſ wotpóſłanjom jendźelſkeje wójnſkeje łódźe Sjednoczene ſtaty wuſadźe, dokelž by Jendźelſka ſ tym prajiła, ſo Sjednoczene ſtaty njemóža wukrajanſke ſajimy w Nikaragui na doſahaje waſchnje ſchitnacź.

Nikaragua chce pod amerikanſki protektorat.

Wo wotmyſlenym ſcźeženju njes Sjednoczenymi ſtatami a Nikaraguu je ſłyſchcź: Nikaragua na Sjednoczene chaty ſa bliſche 100 lět prawo pſchenjeſe, ſo **roſwiesće kraja na to waſchuje do ruki bjerie**, ſo ſa finanzne wobnowjenje a ſjawne ſtrowotniſtwo rukuje. Dwaj **Amerićanaj dyrbliaj kraſne finanzy dohladowacź** a 4 miliſjony dollarow ſa nowu pożčonku ſaradźicź, kotraž ſo na twar żeleſnizow nałoži. Sjednoczene ſtaty budźa ſa nju rukowacź. Wopomina ſo też, město wójſka poliziju wutworicź, kotraž ſo amerikanſkim namórſkim offiſſeram podłajt.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 25. februara.

† 1870 Karla Haussig, farař w Gothojcach, porjedźeŕ delnjoserbskeje biblije.

Kowař.

Wuńdźe kowař z kowarnje,
Hamory tři njese kowař:
Skowaj wěne mi, kowarjo,
Skowaj wěne ſ złoty nowy;
Z kuskow zbytnych złoty pjerśćeń,
Z powoſtatka skowaj jehlu:
W wěncu budu wěrowana,
Z pjerśćenjom ſo budu ſlubić,
Z jehłu rubjeſko ſej pſitknu.

Handrij Zejleŕ

*

Němſkoſtatna khorhoj (Reichsbanner).

Pſchiwabjenjeſti dźeń Němſkoſtatneje khorhoje Cźornoczerwjeneje-ſłoteje w Budyſchinje, ſtrjedu, 23. februara.

Wutoru, 22. februara běchu ſo rune 3 łěta minyłe, ſo ſo ſwjaſk Němſkoſtatneje khorhoje ſałoži. S tuteje pſchičźiny wotmě ſo po ſzyłej Němſkej wot 19. hač 27. februara 1927 wulki **pſchiwabjeniſti tydźeń**. W Budyſchinje bě wotnoſka ſwjaſka Němſkoſtatneje khorhoje na ſaudźenu ſtrjedu woſebity pſchiwabjeniſti dźeń poſtajiła.

Wječor ¾7 hodź. ſeſtupachu ſo wobdźělnicy pſchi „Sſónzu“ k pſchiwabjeńſkemu pothodej po Budyſchiſkich dróhach. S budźbu a ſ thorhojemi cźorno-cźerwjeno-ſkotymi hibaſche ſo nahladny cźah pſches město a ſaczahny we 8 hodź. do „Mětſchćańſkeje ſahrody“, hdźež mějeſche župowy ſekretar Gruhle ſ Drježdźan pſchiwabjenſku rěcź. Wón rěcźeſche wo „republiźy a němſkoſtatnej khorhoji.“ K ſawodej poda wobras wo nětkuſchej khěžorſtej Němſkej, kotraž ſ revolucyju 1918 hinaſchi napohlad doſta. Tehdomniſcha revolucyja njebě doſpołna w ſmyſłu ſłowa. Badenſki pryni Max wobroczi ſo w novembru 1918 na Eberta, ſo by knježeńſtwo we dźěła k ſdźerjenju porjada w Němſkej na ſo wzał, dokelž je monarchiſtiſki ſyſtem bankrott był. Tak ſta ſo pſchekhod wot monarchiſtiſkeho ſtata k demokratiſkemu ſtatej na ſmérne waſchnje, hdźež lud wo ſwoju ſwobodu wojowacź njetrjebaſche. Jako potom **ſnutſkowni** njeſpſeczeljo młodeje republiki wuſtupichu a ſo organiſowachu, kaž Stahlhelm, Wiking atd., ſakoži Ota Hörſing 22. februara 1924 w Magdeburgu Němſkoſtatnu khorhoj, kotrejž dźeńſa 3 miliony ſobuſtawow ſ zentrumſkeje, demokratiſkeje a ſozialdemokratiſkeje ſtrony pſchiſłuſchejo. K praſchenju, hač ma němſkoſtatna khorhoj dźenja hiſchće prawo na wobſtacje, wuſłoži rěčnik, ſo je wutworjenje nětčiſcheho knježeńſtwa pliſta do wocow Němſkoſtatneje khorhoje. Němſkoſtatna khorhoj ma nadawk, republikanſku myſl nohyzcź do daloka. ſ kruhow, wěſo wobſtoji republika, ale duch Weimarſkeje wuſtawy njeje ſo hiſchće hłuboko doſcź do wutrobow ſaſchćěpił.

Na kóncu pſchednoſchła namołwjeſche wjednik khromadźiny, knjes Domſchke, k ſwobodnemu wuprašenju. Dokelž pak ſo nichtó njeſamołwi, porčća knjes Grubla wobſamknjeńſke ſłowa a wobſarowaſche, ſo pſchećiwnicy ani na lěwźy ani na prawźy ſwět njeſwěrichu, ſo wuprajicź.

Póndźelu, 28. februara, wječor w 7.10 hodź. wotměje ſo dopomnjeńſka ſwjatoczńoſcź ſa Friedricha Eberta pſchi Friedricha Ebertowym dubje.

*)

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer +3, temperatura wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer 0, temperatura w nozy —1. — Wuhladny na mało pſchemjenjaze wjedro. — Nas dotalneho rjaneho, mahł riez naſtupeho wjedra wobkhowamy. Nad ranſchej Europu leži wyſchina. Tam knježi hiſchće zyma. Nad wječornej Europu wupſcheſcheſa ſo nižina. Tohodła je tu cźopło. Symna kmuha ſaha wot tanja hacź do ranſcheje Sakſkeje. Schkleńza ſtupa pak tola trochu na rjane. Juſſie ſobotu kłócźo rano w 6.57 ſkhadźa a ſo pop. w 5.31 hodź. khowa. Měſacź ſkhadźa na rano je w 3.00 hodź. a ſo dop. w 11.14 hodź. khowa.

— **Naſchim cźeſcźenym cźitarjam!** Dźěcź, kiž ſu naſche wupiſkane hódaniſcho prawje ſeſtajale, njeſu hiſchće wſchitke myta wotewſałe. Dokelž pak njeſchudnymy nikomu rad něſchto póſłali, ſchtož njerozdźi, proſymy, ſo bychu ſtrjebi we naſchej wudawarni něſchto ſ poſtajenych mytow wubrałe.

— **Sdawa dźełowa ſarjadźenja ſa Budyſchin a wokolinu.** W měſacu februaru ſo na liczbje podźěrawanych dźěłonjemźerjerow ſkoro niczo pſcheměniło njeje. We wokrjeſu bě 15. februara ſcho hromadźe 4669, ſ nich 2878 (1940 muſſlich a 938 žonſkich) dźěłonjemźerjow ſ města Budyſchina a 1791 (1539 muſſlich a 252 žonſkich) ſe wſow. Nimo teho wukonjeſche 195 (22 ſ města a 173 ſe wſow) dźěłonjemźerjow nuſowe dźěła. Se 4669 podpjeranych dźěłonjemźerjow doſtawaſche 4137 podpjeru ſa dźěłonjemźerjow (2373 we měſeſe a 1764 na wjaſch), 322 (295 w měſeſe a 27 na wjaſch) rólnſkich podpjeru a 210 (ſwobitaju ſ měſta) wobſtaranſku podpjeru. Cźaſ podpjeranja wuſtawnjeſche pſchi wſchitkich 4137 doſtawarjach podpjeru ja dźěłonjemźerjow pola 1128 (790 w měſeſe, 1338 na wjaſch) hacź do 13 njedźel, pola 624 (425 w měſeſe, 199 na wjaſch) pſches 13 hacź 26 njedźel, pola 472 (338 w měſeſe, 134 na wjaſch) pſches 26 hacź 39 njedźel a pola 913 (820 w měſeſe a 93 na wjaſch) pſches 39 hacź 52 njedźel.

— **Sſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 23. februara, dop. wot 8 hacź 10 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 50 pf., parjene howjaſe mjaſo, punt po 40 pf., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pf. Sźwinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cźitarja 3151 hacź 3200.

— **Nowy němſkoſtatny burſki ſwjaſk.** Na poſledněj ſhromadźiny ſaſtupjerjow Němſkoſtatneho ſwjaſka małych a ſrjenich ratarſtwow je ſo na namjet Schlotykeho burſkeho ſwjaſka wobſamkło, ſo ma ſo ſa němſkoſtatny ſwjaſk mjeno „Němſkoſtatny Burſki Swjaſk“ pſchiwiacź. Mjeno ſo ſamjeńcźi, když ſu jednanja wo ſjednoczenju ſ druhimi ſwjaſkami, kiž ſo nětkle hiſchće **wotměwaja, Tónczene.** S rosprawy wobthadneho wjednika wuthadźa, ſo hibanje wſchudże roſcźe a ſo ſo mjes burſkim ludom ſajim ſa ſwjaſk ſylnje roſcźerja.

— **Donjny kohakojo ſaſo pſchińdu!** Kaž w nawěſchtnej dźenſniſchcźo cźiſtła cźitanny, ſpěwa ſmětaſkławny thór, kiž ſmědźeſche tež w Budyſchinje najwažniſchi wujeſcź ſapjacź, ſtrjedu, 23. měrza w „Krónje“. Druhi koncert pſchinjeſe dospołnje nowy program, a tak ſměja wopytowarjo nrěniſeho koncerta tež ſaſo ſajim, Ruſowu ſtyſcźeć. Nawěſchtk Guderez koncertina direkzija hižom nětko wojjewja, zokelž je po tym, ſo bu ſnate, ſo thór ſaſpołnje ſchtyri, hižom ſaſo 200 ſaſtupnych liſtkow pſchedałe. Kóždy, kiž chce tónle njewopiſkajomny rjany koncert ſobu dożiwicź, njech ſebi bórzy měrno ſwěźcźi.

Schkit pſchecźiwo wložnoze. Mjes mnohimi ſrědkami pſchecźiwo wložnoze w twarach dyrbi ſo „Creſit“ wobzeło wuſpołnyhcź. Pſchecźiwo podſemſkej wodze doſaha 3 zm. toſty wobnjeſk na dno a ſeſeny, kotryž zanu wodu wjazy njeſpſchepuſcheźi. Pſchecźiwo wjedrej wot wonka doſaha 2 zm. toſſty wobnjeſk. Dunnereż Bitumen-dźěłarnje, dr. ſ wob. ruk., ſtuna we Weſtfalenſkej w tutym naſtupanju wažne trěbnu radu podawaju.

S **Wulkich Dębſez.** Wječera pſchipołdnju w 1 hodź. wotpali ſo ſe ſtomu kryta khěża kublerja Schuſtera, we kotrejž dźěławu ludźo bydlachu, kotrymž ſo wſchitka domjaza nadoła ſpali.

S **Budeſez.** Tu ſo wjele wo ſherbſkim wjeſcźorje rěcźi, kiž ſo pſchichodnu njedźelu wječor w 7 hodź. tu w Kórnjeſej hoſcźenju wotměła. My bydlimy tu pſchi ſtarej ſherbſkej horje Lubiń. Duž naſ wożebje mjes dźiwadlanej ſajimuje: Struchkowa „Hród Lubiń“. Kóždy chze ju widźeć. Też na rěcź ſo wjeſelimy a budźe knjes rěcźnik nam wutrobnje witany. Zortnu hru chze nam podacź: „Wopacźny lěkaŕ“. Hacź bóle ſtót abo ludźi lěkuje, je nam njeſnate. Próza je ſo wjele nałožiło. Duž Sſerbio pſchińdźće wſchitkaj!

S **Wjeleczina.** Zakoſtne njeſbože ſta ſo ſtrjedu popołdnju wokoło ½3 hodź., jako chanchu nětkże 100lětny dub, kiž pſchi Bejnakej kubſe, pſched dwěmaŕ ſkótoma wotpałenym, ſtejeſche, puſchcźeć. Dub je ſo tehdy pſchi wohnju jara wopaliŕ. Tydźeń dołho nětko ſ muſjoju ſcźerja pſcherubowachu. Sſtrjedu popołdnju njedałeko duba żelezny kol do ſemje bijachu, ſo buchu łſchiny (Flaſchenzug) ſa njón powěſkli. Nadobo ſběhny ſo ſylny wichor, kiž dub powali a to tak njenadźiwy, ſo dźěłacźerjo dorcźkaŕ niemóžachu, dokelž měſeſche dub ſcźerokeje hałoły, kiž wichor je ſylnym **wotmachom ł ſemi** wrjeſnu. Pod halosami łeżachu **wobſedźeŕ Guſtav Bejnaŕ**, jeho 19lětny wotrocźeŕ Richard Düring, bratr wobſedźerja Alwin Bejnaŕ (nan 5 dźěcźi, kiž hiſchće wſchitke do ſchule chodźa), 19lětny Fryz Rjelka a drapaŕ Max Jakob. Poſledniſchi tſjo běchu bjez dźěła a ſuſobez pomhachu. Jakoba ſchtom na měſinje ſaraſy. Wo njeho żaruja jeho ſtara macź. Prěnju pomoz poſkicźichu ſanitetnjo Samaritiſkeje kolony, wobnjowej, woboſe Hünlichez a Thomaſez fabrili a Wjeleczańſka dobrowólna wohnjowa wobora. Cźeſkoſtranjenych dowjeſechu ſ thorobnym autom do Sdźěrachowſkeje thorownje. Cźeſkoſtranjeny wotrocźeŕ Düring je hižom w thorownj wumrěł. Wſchitzy ſranjeni ſu ſebi woſebje ſtawy ſłamali. Wjeleczańſki żandarm a Budyſchſka kriminalna polizija hnydom na měſtno njeſbože pſchikhwata a jo fotoaraſowaſche.

S **Rakez.** Mjes Nikej a Nźcźijo ſnjeſboži w nozy na ſrjedu Opelſki wós wobſedźerja Kańarje Marcźine Berndta ſ Rakez. W ſawinjenju krótko pſched Pětſowej korczmu ſajědże automobil do ſchtoma, wali ſo do pſchekowa a ſo ſylnje wobſchkodźi. 19lětny ſobujědźaŕ Hans Nikolaus ſ Dubja woſta bjez wědomja leżo. Druhi automobil, kiž nimo pſchińdźe, ſnjeſboženo do Niſcźanſkeje Emmauſkeje hoſpicy dowjeſe. Berndtej ſo pſchi njeſbožu niczo bale njeſta. Wón chanſche ſwoju ſtaru macź w Jěſoru pola Nikeje ſ automobilom pſchekwapicź. Njeboże pak na Berndta tak ſylnje ſkutkowaſche, ſo ſo ſ nim hižo njeſetkowaŕ! Ja ſym tónſamſkny ja, kotrehoż Wy někto pſched ſobu widźicze, kiž je wjerchej Wittgenſteinej a baſnikej Zukowſkemu na hibik maſak! A we ſnježnem wójſku ſym ſnaŕ muſkow ſchtyrnateho — (tu ſpóſnamna ſo ſpſchihabanſtwo 14. dezembra 1825) — roſtmicze to derje.“

Waſilij Ivanovicź ſakuſny ſebi pſchi tutych ſłowach hubje.

„Ja bych mohł Wam wſchěch na porſtach naliczicź. Dożyła pak ſo ja do wězow njetykam, kiž mje niczo njeſtaraja — ja wuſtoju ſo na ſwoji łanzette a to dobaſa. Waſch dźeń, to dyrbi ſo wujnacź, běſche jara cźeſcźeny cźłowjeŕ, wopraſwdźity woiaŕ.“

„Wujnaj ’noj, to běſche prawy pjeŕ,“ wuraſy Baſarov.

„Ach Eugenijo, kajki ty tola wuras wuzijwaſch! To je jara niepěkńe! General Kirſanov ſawěſce njeſkluſcheſche do tych ludźi . . . .“

„Nó — daj jemu pokoj,“ pſchetorhny Baſarov. „Duž, hdyž ſym jow pſchijeł, ſym ſo nad twojimi brjeſowymi hajom ſwjeſelił: kaŕ duſchnje je narosił.“

Waſilij Ivanovicź nadobo **wſchón** wozjiwi.

„A ty jenoż ſebi pěknje moju ſahrodu wobhladaj, kaka kraſna ta je! Kóždy ſchtomik ſym ſam ſadźał. Sadowe ſchtomy mam, a jahody a wſchelake lěkaŕſke roſtliny. Wy mójcze wěſcźe ſchtoj cźeſcźe, mlodźi knjeża, ale ſtary Paracelſuſ je tola wulku mudroſcź a prawdu wuprajił: in herbis, verbis et lapidibus . . . Wſchak wěſch, ſo ſym ja praſtiki lyſdaŕ, ale wob tydźeń ſtawa ſo dwójſy, tſi krócź ſo ſo ſ twojemu vjemjeſku wrócźu. Pſchińdu ſebi ſe mni po dobru radu — a ja tola tajſich ludźi ſ dwora wuſnacź njemóžu. Stawa ſo też, ſo thudźi pſchiſłhadźeja. A lekarja wo wſchy żanoho njeje. Jedyn tudyſchi ſyſnoŕ, powtyłi ſebi jenoż, major na wuſtupidźe, jeż lekuje. Jomu ſo ja jeho praſcham, hacź je medźinu ſtudował — a wón wotmołwja: Nź, wón njeje ſtudował, ale ſo to ſ ludoſcźu ſ cźłowjeſkami cźini. Hahahá! S ludoſcźu ſ cźłowjekami! Kaŕ ty to namakaſch? Hahaha!“

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

Nanojo a synojo.

Roman Ivana S. Turgenjewa.

46] (Pokračowanje.)

„Ja kurju ſwjetſcha cźgary“, wotmołwi Arkadij.

„To je jara roſomnje wot Waſ. Ja ſam cźgarkam lěpſchiny dawam, ale tu w naſchich ſanjeżenych krajach ſu cźgary jara cźežko doſtacź.“

„Doſcź je tych jeremijadow naſpěwanu,“ pſchetorhny jeho Baſarov ſłowa.

„Pożyń ſo radſcho tu na divan, a daj na ſo pohladnycź.“

Waſilij Ivanovicź ſaſmija ſo a ſo pożydże. Jeho wobliczo běſche ſymnowemu jara podobne, jenoż cźoło jeho běſche niſſche a wuſſche, a nert trochu ſchěrſchi; wón ſo wobſtajnje hibotaſche a ſ ramjenjomaj ſcźahowaſche, jako by jeho pod nadpaju kabat rěſał, mikotſche, pokaſchlowaſche a ſ porſtami hrajeſche, mjes tym ſo jeho ſym ſo ſ nětkajkej bjeſſtaroſtnej njepohibitnoſcju wuſnamjenjeſche.

„Zakoſcźaze ſpěwy ſpěwacź!“ woſpjetowaſche Waſilij Ivanovicź. „Ty, Eugenijo, njemyſłi wſchak ſebi, ſo cźu ja, tak rjez, bohuželnoſcź naſcheho hoſcźa wubudźicź: hlejeze, w taſkimle ſaczichu ſymy my tule żiwi! Nawopak, ja ſym toho měnjenja, ſo ſa myhlazeho cźłowjeka njebywa ſaczicha. Snajmjenſcha ja ſo próżnju, po możnoſcźi, ſo bych njeſaroſił, każ ſo praji, ſ mechom, ſo bych wot ſwojeho lětſtoka wrócźo njezwoſtaŕ.“

Waſilij Ivanovicź wucźeże ſ dybſaka nowe żołtoźidzane rukawiczki, po kotrež bě ſebi doſchoł, když bě do Arkadijoweje ſtuwy běżaŕ. S rukawiczkami machaże we powětrje, wón dźeſche: „Ja wſchak njechcham ſo ſ tym khwaliźeź, ſo ſym na pſchikład ſ doſcź wulkimi ſa mnje woporami burikow ſebi ſ dźakom ſadołžił a jim ſwoju ſemju wotedaŕ. To mějach tola ja ſwoju winowatoſcź. Strowy rozum w tajkim padże porucza, ſo tak jednam, kyrnjež druſy wobſeſtrjerjo ani na taſke něſchto njepomnjeliłi. Schtoż pſredy prajach, poczahuje ſo bóle na wědomoſcź, na wukłukowanje dozyła.“

„Haj, wopraſwdźe, ja widźu pola tebje „Pſchecźeł ſtrowoſcźe na lěto 1855“, ryczky Baſarov.

„To je mi ſtary pſchecźeł ſ wopomnjeczu darił,“ praſeſche ſpěſchnje Waſilij Ivanovicź, „my dźe manu, na pſch. też wo frenologiji ſapſchijeczeſ,“ rěcźeſche wón dale, wobroczejo ſo bóle k Arkadiju a pokaſujo na malu gipſowu hłowu, ſtojazu na kamorje, kotrejež ſwjerchny dźěł běſche do cźiſłowanych, ſchtyrikróćnych polow rozdźělenu. „Nam njeſbu mjena Schönlein a Rademacher zyle njeſnate.“

„A do Rademachera hiſchće wěrja w guberniji K.?“ wopraſcha ſo Baſarov.

Waſilij Ivanovicź ſakaſchlowa.

„W guberniji K . . . Wěſo, My knjeża, dyrbicze to lepje ſnacź. My njemóżemy ani na to ponyſłicź, Waż doſcźahnyeź. Wy ſeże tola pſchiſchli naż ſamėnicź. We mójim cźaſu ſdaſchtaj ſo nam „humeral-patholog“ Hofmann a Brown ſe ſwojimi „vitaliſmom“ jara ſměſchnej, a tola wonaj ſa ſwój cźaſ wulku haru naczińſchtaj. Nekajki nowy wuczeny je ſamėnił Rademachera; nětko Wy jemu hołdujeczе, a ſa dwaczeji lět, trjebaj, budu ſo nad nim ſmjeczь.“

„So bych cźe ſyokojił, praju cźi,“ rzekny Baſarov, „ſo ſo my něſto dozyła nad mediźinu ſmějemy a tak derje każ Zanonu njeholdujemy.“

„Kak mam to frosumicź? Wſchako chzeſch ty ſ lěkarjom bycź?“

„Wěſo to chzu! Ale to jene njeje tomu druhemu na puczu.“

Waſilij Ivanovicź ſchkarasche ſ porſtom we ſwojej trubzy, hdźež běſche trochu popjeła ſwoſtało.

„Nó, może bycź, może bycź, njebudu ſo wadźicź. Schto dha ja ſym? Połkowny lěkaŕ na wuſtupidźe, „Volatori“. Někto ſym ſo ſ katarjom ſtak. Ja ſym w brigadze Waſkeho dźeda ſłużił,“ wobroczi ſo wón ſnowa ſ Arkadijej. „Haj, haj. Wjele ſym we ſwojim żiwjenju naſłonik a widźał. W kajkich kowaſchnoſczach ſym hižo pſchebywak, ſ kim ſo hižo njeſetkował! Ja ſym tónſamſkny ja, kotrehoż My někto pſched ſobu widźicze, kiž je wjerchej Wittgenſteinej a baſnikej Zukowſkemu na hibik maſak! A we ſnježnem wójſku ſym ſnaŕ muſkow ſchtyrnateho — (tu ſpóſnamna ſo ſpſchihabanſtwo 14. dezembra 1825) — roſtmicze to derje.“

Waſilij Ivanovicź ſakuſny ſebi pſchi tutych ſłowach hubje.

„Ja bych mohł Wam wſchěch na porſtach naliczicź. Dożyła pak ſo ja do wězow njetykam, kiž mje niczo njeſtaraja — ja wuſtoju ſo na ſwoji łanzette a to dobaſa. Waſch dźeń, to dyrbi ſo wujnacź, běſche jara cźeſcźeny cźłowjeŕ, wopraſwdźity woiaŕ.“

„Wujnaj ’noj, to běſche prawy pjeŕ,“ wuraſy Baſarov.

„Ach Eugenijo, kajki ty tola wuras wuzijwaſch! To je jara niepěkńe! General Kirſanov ſawěſce njeſkluſcheſche do tych ludźi . . . .“

„Nó — daj jemu pokoj,“ pſchetorhny Baſarov. „Duž, hdyž ſym jow pſchijeł, ſym ſo nad twojimi brjeſowymi hajom ſwjeſelił: kaŕ duſchnje je narosił.“

Waſilij Ivanovicź nadobo **wſchón** wozjiwi.

„A ty jenoż ſebi pěknje moju ſahrodu wobhladaj, kaka kraſna ta je! Kóždy ſchtomik ſym ſam ſadźał. Sadowe ſchtomy mam, a jahody a wſchelake lěkaŕſke roſtliny. Wy mójcze wěſcźe ſchtoj cźeſcźe, mlodźi knjeża, ale ſtary Paracelſuſ je tola wulku mudroſcź a prawdu wuprajił: in herbis, verbis et lapidibus . . . Wſchak wěſch, ſo ſym ja praſtiki lyſdaŕ, ale wob tydźeń ſtawa ſo dwójſy, tſi krócź ſo ſo ſ twojemu vjemjeſku wrócźu. Pſchińdu ſebi te mni po dobru radu — a ja tola tajſich ludźi ſ dwora wuſnacź njemóżu. Stawa ſo też, ſo thudźi pſchiſłhadźeja. A lekarja wo wſchy żanoho njeje. Jedyn tudyſchi ſyſnoŕ, powtyłi ſebi jenoż, major na wuſtupidźe, jeż lekuje. Jomu ſo ja jeho praſcham, hacź je medźinu ſtudował — a wón wotmołwja: Nź, wón njeje ſtudował, ale ſo to ſ ludoſcźu ſ cźłowjeſkami cźini. Hahahá! S ludoſcźu ſ cźłowjekami! Kaŕ ty to namakaſch? Hahaha!“

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

spasche, so žo na žynowej ľubi žwojeje maczerje wobwežmy.

S **Worzyna.** W nasčhej schuli wotmě žo sajdženy njeđžeľ žwjedženi k dopomnjeczu na wulkeho pschečela cžłowjeckow Pestalozzija. Po pschednjeđženju rjaneho sawodneho spěwa a pěžnje powita knjes schuli wjednik Schuman wschitkich pschitomnych. We woprawdźe ľudowej narěcži sawdo rěcznik wschitkich ta nadobneho pschečela cžłowjeckow sahoricz. Dźeczi prenjeje rjadowanje wuwjedženu po nawjedowanjom knjesa wučerja Meißnera Pestalozzijowe hu. Wot wjeseleje hry thwatasche wjeseła žyła dźeczi z ceľu Pestalozzija. To bě thutne napomnjanje na wschitkich, žo bychu ľubosču i druhimi wobthađseli, a so bychu i dźeczimi do wobsamkowanych ľudowo žo sjednoczili: Chcemy bjez i wučzobnitarni Pestalozzija.

S **Koteż.** Dokeľ je w hornich 4 rjadowanjach tudomnje ľudowoje schule wjele schulerjow a schulerkkow na thrihu sthoľ.o, je schuliska wyschnosć postajiła, so maju žo hornje 4 rjadowanje swopsrědka harž do 6. měrza sawrjecz. Nadžijomnje je mózno, w delnich 4 rjadowanjach dale roswucžowancz. Kaž žtyřchimy, khorosez pola dotal sthorjenych schulskich dźeczi powschitkownje thrašchna njeje.

S **Khrósežicy.** Maczerske sčahowanje w Khrósežizach ja mešaz měrz budže hakle žrjedu, 9. měrza, dokeľ je 2. měrza žwjaty dšeń.

S **Kulowa.** Też w Kulowje je žo thrihu jara rosschérła. Wona nadpadnje też wobežbe schulske dźeczi. Dokeľ ma žo rosschérjenju khorosče sadźewaczˌ žu Kulowske schule tydźeń dołho sawrjene.

S **Wulkich Sdjarow.** 27. januara žu we Wulkich Sdjarach muzaze jěđne kolo kradnyli. Ssamžny dźeń kradnychu w Kulowje muzaze stupnje. Zandarmej Heßej je žo nětko poradźiło, paduschtiwje wuslědźicz a kradnjene wězy sebracz. Paduch je dźelaczer F. G. i Wojerez, kotrehož žu hakle nejdawno i jatwa puschczili, w kotrymž je nětkorje ľěta jeđžał.

S **Běrje Wody.** Cžežke nješčoże sta žo wczera schtwórtk dopołdnja **wokoło** 11 hodź. Jako 55-ľětny ratar Gustav Wenk i Wuslidže na leżownoscži studnjetwarskeho mischtra Storki zementowe **rohy** na wós cžahasche, žo na hładkej semi kopoł wobrasy a dyrí Ľanka je kromu tak nješčożowuje ho hłowy, so žo wbohi i cžežkej ranu w nopje bjes wědomja swjeże. Snješčożeneho do Wuslidže dowjeczechu. Jeho stanjenje je jara thrašchne. Nješčoże je žo i wobžarjomnym pschipadom stało

Z Łužicy.

* S **Hornjeje Wódrizy.** Pónđžeľu popołdnju spyta młodosiny paduch i klamow rěrnikeho mischtra Loosy w hornjej wsy kołbašy kradnucz. Makeho paducha pak žo i cžasom dobladaču a žo sa nim puschcžichu. Jeho też skónczne dožahnychu. Po đšěchim prěcžu žo wón wusna, so je 13ětny schusłi hółz i Ruppersdorfa.

Wusudźenja.

§ **Pschišaźny łud w Budyschinje.** Dokeľ bě žwoje njemandźelske dźěcžo hnydom po porodźe łkonzowała, měsesche žo łkužobna Madlena Krawcez i Mikocžija samotwicz. Sud pschecžiwo njej tajnje jednasche a ju k jastwu na 3 ľěta sažudźi a ji cžestne prawa na 3 ľěta wotrjekny.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (25 lět žwjask sakšich industriellnych.) Swjask sakšich industriellnych, kotryž skoro wschu sakšu industriju w žebi sjednoczi, wošwjeczi w Drježdżanach w tutych dnjach žwój jubilej 25ětneho wobstacža. To ma pschi ważnosczi sakšeje industrije też swjask industriellnych wulki wliw na zyle sjawne žiwjenje, njetrjeba žo hakle wušěrknycz. Tři schtwórczi**ny sakšeho wobdźeľeństwa dźěła w industriji, tola niž** jenoż to. Ważnosć sakšeje industrije spónajemy hakle tak prawje, hdyž rospominamy, so n. psch. ſ textilneje industrije zyleje Němšeje na Sakšu pschipadne 67 **prozentow** w schotowjenju zankow a wuschiwanjow, 40 **prozentow** w tepichowej branži, 23 prozentow w drastwowym pschemyšlu, na tkajerjach bakmy 25 prozentow. Je wěso zyle wusamknjene, so by Sakška tutu hobrsku produkziju žama pschetrjebacz mohła, žama „ža Němšku to njemóże. S teho wukhadża zyle wobžetba wotwisnjosć sakšeje industrije wot wuwoża žiwotich wobdźelkow do wukraja. Sakška je še 30 prozentami na zyłym němškim wuwoju wobdźelena. Podźeľ Sakšeje na dźelonjemjerskej liczbje němšeho stata wucžinja pak jenoż 10—11 prozentow. Se wschich tutych faktow wujasni žo też ważnosć swjaska sakšich industriellnych. Pschi tom pak žo njeběmě zabyć, so njeje jenoż swjask industriellnych sakšu industriju spěchował a na dźensnischi schodźenk posbehnył, ale so je też sakške dźěłaczerstwo, kotrehož khmanosć je w zyłym swězce pschipósnate, ważny faktor tuteho wuwicża było. Swjask sakšich industriellnych sałoži žo w lěcże 1902. Tehdy sjednoczichu žo wschelake wotrjekne towarstwa do kruteho zyła. Wobžebje dr. Stresemann, nětkžischi němšli žwonkowny minister, kotryž bě tehdy wobthodny wjednik Drježdżanskeho towarstwa industriellnych, ma na sjednoczenju wschich sakšich industriellnych do jeneho zyłka wulku sałużbu. Dołhe ľěta je potom dr. Stresemann swjasej jako žyndikus žłużił. Se wschelakimi prašcheniemi je žo swjask měł saběracz. Wón je wojował pschecžiwo postajenju monopołowych płacžiznow se strony syndikalow. Je žo wobdźelił na wuradźenju dawkownych, schuliskich, spomožerskich prašenjow, je žwój wliw měł na wobthodnu politiku atd. Se wschim tym je pokasał w sakšenych 25 ľětach, so ma prawo na wobstacže. Tohodla je też bjes dźiwa, so žo na jeho jubileju ważne wobožby němskeho sjawneho žiwjenja wobdźelichu, kaž hospodarski minister Curtius, kiž swjask we mjenje knježerstwa postrowi. Dr. Stresemann a president z Hindenburg běschtaj žwoje sbožopschecža pišomnje pschipoščałoł. Sakške knježerstwo, kotreż žo tohorunja na žwjedženskim posedženju wobdźeli, pschepoda pisches hospodarskeho ministra dr. Wilhelma 5 000 hriwtkowilnym pschedhydže swjaska: Ota Morakowy fond mjenuje. Wunoschk fonda ma žo nakožowacz ka wukubkanje dobreho industrijoweho dorosta. Sodobom wupraji dr. Wilhelm pschecže, so by žo tuton fond prawje špěchnje a wobschěrnje pschiporik. We wobkluku jubileja wotmě žo hišcže wschelake žwjatoczno**ś**cže we Drježdżanach, kotreż žo wschě derje poradźichu. —

* S **Drježdżan.** (Pospyty ſ hnojenjom hatow.) So by žo wunoschk ſ hatow lětża sčehnył, maju žo pospyty ſ hnojenjom w praktiſtich hatowych hospodarſtwach a małohatowych wobſhodach pschewjeſć. Natalźa komora proſy žo ſa to ſajimowazych wobhedżerjow hatow, so bychu žo pola rybarſtwa watdźela ratarſkeje kontory w Drježdżanach-N., na Sidnitſej dróży 14 ſamolwili. Sa thmane ſpóſnate haty hacž bo 5 hektarow wulke žo potom darmo ſ hnojidłom ſaſtaraju.

* S **Drježdżan.** (Kursus wo pizowanju ſwinſ.) Kaž ratarſka komora ſdźeli, wotmeže žo 3. a 4. měrza na powſchitkowne pschecže ſaſkich ratarjow kurſus wo pizowanju a phahowanju ſwinſ w Gerichsheinje a na univerſitenem kuble w Tunnersdorfje pola Bersdorfa, na kotrymž moža žo ratarjo ze žwojimi žonami, burſzy žynoje, hoſpodarſzy ſaſtojnizy atd. wobhđželiczˌ.

* S **Lauſika.** (Sšmjertnje ſnjeſeboži.) Tu pſchejeđže cžah inżeńera pſcheſkrajneje zentrale a mori jeho na mešinje.

* S **Döbelna.** (Wopor lohkomyſlnoſcže.) Dtwe hołzy chžychtej žebi ſchulſki wuez pſchikrótſchicz a pſcheſamaſchtej ſo pſchi tom na rězy Muldže. Na hołzynej wokanje pſchiſthwatajſchej wuczerjej na pomoz, kotrajž jemu ſ hołzow wukhowaſchtaj, druha pak žo ſatepi.

* S **Burgſtädta.** (Schtwórta kaſnja.) Tu je 22-ľětny dźěłaczer žiwotneho 72 ľětneho nana ſ tkjom tak nabił, so žo wbohemu ſtarjeſ ruka ſtama.

* S **Lipſka.** (Wukrajni kupzy na Lipſczańſkej naſetnjej maſy. Na pſchichodnej Lipſczińſkej naſetnjej maſy ſo po ſdacžu wjele wukrajnych kupzow wobhđželi. Hižo nětkle ſu ſ Ameriki, Jendźelſkeje, Belgiſkeje, Jużnoſłowjanſkeje, Wuherſkeje a druhich krajow ſamokupli, ſchtož je ſ dopokasom, ſo je w tamnych wobkhodnych kruhach ſajim ſa Lipſczańſku maſu doſcz wulki. —

* S **Lipſka.** (Sła macz.) Wěſtu Oboiwu ſaſudźi Lipſczańſki ſawniſti ſud k dwémaj měſaſomaj ſaſtwa, dokeľ je ſwojeho 14 ľětneho mjes tym ſemrětcheho ſyna a ſwoju 18 ľětnu dźowku tak njecžłowjeſzu kjudowała, ſo dyrbjeſche polizija dźěſzi macžeri wotewjaſcz. —

* S **Pöhła** pola Schwarzenberga. (Schula ſo ſawrěła.) Tudomna ſchula dyrbjeſche ſo ſamkneż, dokeľ bě wjetſcha położa dźěſzi na thrihu ſthorjela.

Přilopk.

* **Sso ſatſělila, dokeľ nowe wobleczenje njedoſta.** S Barlina ſo piſa: Tu ſatſěli ſo pſched wocžomaj žwojeho 75 lět ſtareho nana 32ětna holza, dokeľ ji nan nowe wobleczenje na bal njebě kupicz chžył.

* **Pſchi harowanju wórzko ſhubił.** W Landſtecze hrajkachu žebi dźěſzi njedaloko Hrodowiſkeje hrjehe. Jedyn ſ hółczezow bě žebi maſku do wocžoſ ſwjaſak a cžerjeſche wětko ſcherjo ſ kjom w ruży ſa žwojimi cžeſkajmi towarſchemi. Nadobo woſta jedyn ſ hółzow ſtejo a wobhładnu ſo ſa hółczezom, fiž w maſzy ſa nim pſchihna. Pſchi tym ſtorcži ſ kjom, dokeľ pranje njewidźeſche, žwojenu towarſchcz runje do wórzka, tak ſo dyrbjachu trjecženeho do Merſeburgſkeje thorownje dowjeſcz, hdże jemu wórzko woſtronichu.

* **Wjeſeli we Schtyrſku.** (S Graza ſo piſa: W leſach kloſchtra Raina ſu ſ ſaſdźenym tydźenju 8 ſtonow roſtorhanych namakali. Po ſdacžu ſu ſo wjeſeli do leżow dowjele.

* S **Eifeſſeje wěże dele ſkocžił.** Polizija wuhlada muzſkeho po Eifeſſeje wěži horje leſcz. Hdyž bě łazeł hacž k druhemu wotrěſſej dozpěł, ſapali žebi zigaretu; potom ſo khwilku do myſłi ſanuri. Nadobo ſkocži do hłubiny a bě hnydom morwy. Polizija dyrbjeſche bjeſpontozna podawſej pſchihładowazˌ.

* **Rybak žiwi ſo ſ cžłowjeczim mjaſom.** 69ětneho rybaka ſ mjenom Kellge, kotrehož běchu žołmy ſe žwojim towarſchom daloko do morja wotnjeſcze, tak ſo 11 dnjow wonka na morju bjes jěđže pſchebywaſche, nadpadny ſłónczne taſki hłód, ſo wot mjaſa žwojeho mjes tym ſemrětcheho towarſcha jěđzeſche. Jako ſtareho rybaka ſłónczne doſpołnje bjes mozow na brjohy namakachu a do thorownje dowjeſechu, powědaſche, ſo je wóſom dnjow bjeſ jěđže a pica był. Jeho towarſch je ſ hłodom ſkoro roſum ſhubił a je ſo chžył wjazy krócz do morja cžišnyc. Staxz pak je jeho wot teho wotdźerżał. Skónczne pak je towarſch ſe ſłaboſcžu mumrěł. Po jeho ſmjerczi ſpytaſche Kellge ſe žwojim cžołmom na kraj dojcz a jěđzeſche wot mjaſa žwojeho morwelo towarſcha, ſo by žwój hłód pohnuſchił. Stónczinje dojđže na Katalonijſke kupy, hdźež jeho zyle wobſlabjeneho namakachu. We cžołmje pak leżeſche ſwohdżene cžeło jeho towarſcha.

* **De Pinedo w Natalu pſchiſtajił.** W Romje roſcžeri ſo wczera wjeczor powěſcz, ſo je italſki letaŕ de Pinedo ſe žwojim letadłom w Porto Natal na braſiliſkej pódze pſchiſtajił. De Pinedo je ſa 18 hodźinow ozean pſcheleczał. Je braſiliſkemu brjohej hižo blizko był, je pak ſo ſaža wróczicz dyrbjał, dokeľ je wulki wichor jemu ſadźewał, pſched braſiliſkim brjohom ſo na morju puſchczicz. Tak je hacž na braſiliſku kupu Fernando de Foronha wróczo leczał, hdźež je w ſaſtwje žiwj. Antona pſchiſtajił. Letadło je lětſ pſches morjo derje pſchetrało.

* **20 milijonow ſchkody pſches mhłu.** Schkoda, kotraž je ſo łódžnjiſtwu na Themſy ſ mhłu naczinika, wobliczi ſo na 20 milijonow hr. Schkoda, kotruž ſu żelezniża a łódże wonka na morju poczerpke, ſo ſyka hiſchcže pſchewidżeczˌ njehodži.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcz wo wjedreje ſa jutiſje ſobotu** Rjenje, ſuchu, wo dnjo mike.

Na drohy pola Zoſjena je ſo automobil, kotrehoż jena wobruczł bě ſo putka, powrócžił. Tſjo pſchekupzy, kotiſj we woju ſedżachu, ſu ſo na dróhu wjerhnyli a ſo ſarasyli.

*

Na Potsdamſkim dwórniſchczu je jedyn muſſli, wotno wudawarnje ſjednych thartkow rosbiwſchi, kaſchczik ſ nekotrymi ſtami hriwnami kradnył. Na ludźi, kotiſj ſo ſa nim puſchczichu, ſu wón ſ revolwrom měrzejeſche. Pachołej ſo poradźi, na Potsdamſke namešto cžekjucz a ſo w ludowej cžiſchczeńzy ſhubicz.

*

Nowy pſchedhydża Trieſtiſkeje fazizitiſkeje organiſazije je Jużnoſłowjańſkej ſ wójnu hroźył.

*

Franzowſka miniſterſka rada je wobjamkła, ſo we Mo'ſwje na ſtajnje rosczaju kommunitiſtiſku agitaczˌju ruſkich bolſchewikow w Franzowſkej wobcžejowacz.

*

Na žwojim puczowanju do Franzowſkeje je delegazija 19 ſobuſtawow pólſkeho parlamenta w Prahu ſaſtała, ſo bychu ſo ſe ſapółžanzami cžeſkoſłowakſkeho parlamenta wo pſchichodnej cžeſkoſłowakſkej delegazˌji we Warſchawje ſrěcželi. Saſtupjerjo cžeſkoſłowakſkeho parlamenta ſu pólſich ſapółžanzow na Wilſonowym dwórniſchczu powitali.

*

So by ſo kommunismus w Chile dopołnje potłocžił, je nowe knježeſtwo wobjamkło, ſo maja ſo wſchitzy kommunitiſtiſku ſapółžanzu ſajcz. Kommunitiſtiſke nowiny „Juſticia“ ſu ſo ſakſaſe.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Spěw. tow. „Radosć“ zmeje přich. njedźelu (27. II.) hłownu zhromadźiznu pola Stangee. Započatk w 7 hodź. wjecor. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa předsydy, 2. rozpr. pokładnika, 3. rozpr. pismawjedżerja, 4. wólby, 5. towarſtw. należnoſce, 6. namjety a wšelčizny. — Wosobite přeprošenja so sobustawam njeſelu, też pasivnym nie. Njech wšitzy přińdu. Hosćo a nowe sobustawy su nam přeco witani! Po zhromadźiznje je zabawa.
Předsydstwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wjecor z dypkom we S hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

Domowina. Nawječorna župa „Michał Hórnik“ zmeje srjedu, 9. měrca, popołd. w 3 hodź. pola Wjeńkec w Khróščicach swoju hłownu zhromadźiznu: wólby a važne zarjadowanja. Wšitke serbske towarſtwa k wječoru wot Budyšina su z tutym wutrobnje přeprošene. Kóždeho předsydstwo ma zastupjene być. J. Sewčik, župan.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zorja“ zmeje přichodnu srjedu, 2. měrca, wjecor w 8 hodź. we Njechornju spěwanje. Dla wosebitych zdźělenjow a rozprawy poslednjeho swjedżenja njech tola wšitke sobustawy z wěstosću přińdu!
Předsyda. Dirigent.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje přich. njedźelu (27. 2.) pop. w 2 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Mnišonskej piwarni. Dowórniczy njech to dale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hosćo su witani.
Předsydstwo.

Jasenica. „Kat. Bjesada“ wuhotuje pónđželu, 28. mał. róžka, po zwučenem wašnju swój swójbny wječor. Wšitke sobustawy so prosa, sebi swoju zastupnu khartku hač najpozdźišo njedźelu (27. II.) pola k. J. Schandy w Jaseńcy wotewzać, na kotruž móže mandźelska abo druhi swójbny sobu přińć. Tow. znamješko, kaž też kwitow. khartka matej so pónđželu sobu přinjesć.
Předsydstwo.

Khwačicy. Februarska zhromadźizna našeho „Serbskeho towarſtwa“ wotmeje so přich. njedźelu (27. II.), pop. w 3 hodź. pola k. Nowaka. Přińdźe pak wšitcy, lube sobustawy!
Předsyda.

Lipak. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wjecor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Malešecy. Naše „Serbske towarſtwo“ wuhotuje přich. njedźelu pola Lipičec wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow je w 6 hodź. Naša cyła wokolina so wutrobnje přeprošuje
Předsydstwo.

Njeblelčicy. „Kat. Bjesada“ zmeje pónđželu (28. II.) wječor w 7 hodź. załožeński swjedżeń z dźiwadłom a rejemi.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ zmeje swoju hłownu zhromadźiznu sobotu, 26. mał. róžka, wječor we wosmich pola Pjetašec we Worklecach. Přisłušnosć kóždeho je, zo přińdźe! „Spěwnik“ sobu přinjeseł!
Starosta.

Porščicy. „Jedn. Sokoł“ zmeje dźensa pjatk wječor 1/28 hodź. zwučowanje, wot 9 hodź. sem je potom zhromadźizna. Njech wšitcy přińdu!

Slepo. Towarſtwo „Swěrnosć“ přeprošuje wšitkich Serbow z bliššeje a dalšeje wokoliny na swój zymski swjedżeń do Trjebina do Pawlec hosćenca, a to přich. njedźelu (27. II.) wječor w 7 hodź. Poskićeć budźeja so rjane serbske spěwy, dwojo- a štyrihłosne. Hrać budźetaj so dwaj wjesołaj dźiwadłowej kruchaj. K tomu přizamknje so wjesoła rejka. Potajkim: Serbja, to budźe wubjernje zabawny serbski wječor, tón nichtón njeskomdź!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěſtki O. Janak w Budyšinje.

Serjowe dny!

50 pj.

1 šćěć na nuznik
1 šćěć k šudrowanju a zawalka mydlowcho proška
1 košco
1 ručna mjetlica, šćra
1 karton tolletowcho mydła
3 róle khlěbowcje papjeru
1 lapa za horncy abo **cydłudźerźak**
1 listowy kaščk
1 groc. kaščk za nože, widlički a łžicy
1 tyza za cokor abo kolej, blach
1 forma za kralowy tykanc
1 tyza za klubački a 3 róle nitkow k zašiwanju
1 česakowy kaščk
1 špihel z drjewowym wobłukom
1 tyza za mydło a kusk mydła
1 dźerźak zubowych šćěćkow a 1 zubowa šćětka
1 celeloid. ručny špihel z přimadłom
1 khlěbowy korb, lakowany
1 drjew. deska za rězanja a kranja
1 emaljowany kaserol
1 emaljowana měrka, ½ litra
1 emaljowany tyhel k plincam pječenju
1 emaljowana šklа, 24 cm
2 emaljowanej talerjej
6 štuk šklenčanych talerjow
1 mujnica, hornčerska
6 hóńčkow z kamjenjny, běłe
1 płata, cydłowy musir, kamjenina
1 šklа, wulka, kulojta
1 přetamany porcelinowy talef

1.— hr.

1 emaljowany kofejwarjak, 14 cm
1 „ konsol, z měrku
1 „ jědźnošak, 14 cm
1 „ „ 12 cm
1 „ mlokowy koran, ½ litr
1 „ kofejowa kana, 12 cm
1 „ šklа, 34 cm
1 „ mujnica, kulojta, 34 cm
1 nowinydźerźak za cyły tydźeń
1 toša za nowiny
1 servlce za kurjerjow
1 tyza za kcksy
1 celeloidowa šćěć za włosy
3 zawalki mydłow. proška a 1 šćěć k šudrowanju
1 šudrowak z toporom
1 šćěć za drastu a **1 šćěć za próch**
1 pjetwa pod nohi, 1 hornycišćak a tyzka přitykowacych cwekow
1 ručna mjetlica a 1 mjeć. łopatka
1 drastowa šćěć z dźeržakom
6 rólow papjeru za nuznik
4 kofejowych hornčkow z porcelina
3 šalki z pisanej kromoku
1 tykancowy talef k slěbornemu kwasej
1 sadźba za dźěći, 5 dźělb., kamjenina, z wobrazom
1 sadźba běłych šklow, kamjenina
1 twjelkidźerźak
1 deska k plotowanju rukawow
1 drjewowy tahlet

2.— hr.

1 emalj. konsol za pěsk, mydło a soda, běły
1 „ sadźba hornow, 9—14 cm
1 „ „ kaserolow, 12—18 cm
1 „ wody-kotołk, 20 cm
1 šalowy powjaz a **1 hadrjeśco k šudrowanju**
1 šudrak a **3 pinty mydł. proška**
1 mujnica ze stołpom a šklu
1 worjewanska bleša
1 wołlowa menaža
1 konja - włosanćita mjetlica z přimadłom
1 bow, 1 koza za wokna a **2 kuskaj mydła**
1 šudrak z toporom a **1 cynkow. bow**
1 ručny kordik
1 zaniki. tablett ze 6 piwow. škleńcami z točeneje škleńcy
1 zaniki. tablett zo 6 likérow. škleńcami
6 piwowych hóńčkow ze złotej kromu a
6 štuk likérowych škleńcow

3.— hr.

1 zaniki. tablett z 12 mustr. piwowymi škleńcami
1 tablett ze 6 winowymi škleńcami
1 servlce za kurjerjow
1 tortowa płata ze zanikłowanej kromu
1 jejowa menaža
1 rybowanska mašina
1 khlěbnica, lakěrowana
½ dwanatka nožow a widličkow
6 alpaka kofejow. łžicow z kaščkom
1 płata klětka
1 wuhlowy kaščk a **1 wuhl. łopatka**
1 kofejowy servlce za 2 wosobje

Centralny kupny dom

w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 14

Wozjewjenje.

Z tutym dawam k wědźenju, zo wot soboty 26. II. 26.

předawarnju mjasa a kołbasow

pola knjeza **Heluricha Jakubetza** (herbska grychta w Konjecach pola Kamjenca)

— wotewrju. —

Budu so stajnje prócować, česćenych kupcow na najlěpje postužować a prošu, moje předewzaće dobroćiwje podpjerać.

Z počesćowanjom **Paul Jakubetz,** rězniški mištr.

—o—

Dobre tučne howjaze mjaso, dobre swinjace mjaso, přewjerćane mjaso, wšě druźiny kołbasow, a kóždu sobotu čerstwe hejdušne kołbasy.

Dawam přećelam a woteběrjarjam k wjedźenju, zo

korčmu a rěznistwo w Šunowje

tež po smjerći swojeho mandźelskeho dale powjedu a změju **mjaso a kołbasu** na składže a prošu wo podpjeru.

Marja zwud. Šołćina.

Nawěstki přinjesu wužitk!

TUNJO

a tehodla hišće na wotplaćowanje pii małym napłaćowanju a nizkim wotplaćowanju podawam:

mužace, žonjace a dźěćace drasty / manufakturne šaty, wobuća

kaž tež

meble a polstrowane twory atd.

Carl Horn nasl.

w Budyšinje / Hłowne torhošćo

Zastup na Jerjowej hasy 21

Sobustaw zwjazka němskeho kreditneho samowikowanskeho towarstwa, zap. tow.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjeršа a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wuměłski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa
Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje, garaže za awta, rumnosće za zhromadźizny, swjedźeńska sala.

Hosćenc w Khoslowje

ma wot soboty, 26. hač do póndźele, 28. 2.

kózłopiwowy swjedźeń

najlěpše pampuchi najl. kózło-kołbaski.

Přećelnje přeprošujetej **Osany a mandźelska.**

Koncert. direkcija Karl Johannes Guder w Budyšinje

Srjedu, 23. měrca 1927, wječor w 8 hodź. w salomaj „Krony" — znaty

Khór Donskich Kosakow

spěwa!

* Nowy program! *

Khartki wot 2.— hr. hač do 4.50 hr. z dawkom

Koncertowa direkcija K. J. Guder

na Seminarskej hasy 8. — Telefon 3018.

Opel

najwjetša fabrika jězdn. kołow na cyłem swěće

podawaše mi 1. wagon

Opel-jězdnych kołow

Dokelž za hotowe pjenjezy nakupuju, je mi móžno, tunjo předawać. Wulke rukowanje! Prošu wobkedźbujće mój hobrski skład!

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Najwjetši skład jězdnych kołow w měsće! Žane klamy! — Přijomne wotplaćowanje!

Woblecki za konfirmandow

Mužace woblecki — sportiske woblecki — dobre krute dźěłanske kholowy — najl. Manchesterske kholowy — tkaninowe a Breecheske kholowy — njepřemokawe kabaty — kosmičkate mantle — gumijowe mantle atd.

Wulki wubjerk — krute a dobre twory — Najtuńše płaćizny

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach čo. 6

Přesadźow. wužitk. a palneho drjewa.

Statny hajniski revěr w Polpicy.

Póndźelu 7. měrca 1927 wot dop. 9 hodź. budźa w hosćenu w Nowej Wsy při Sprewji přesadźowane:

100	khójn. twjerdych žerdźow	8/9 cm	sylne
40	„ žerdźow	10/12 cm	sylne
38,5	rm khójn. wužitkowych šćěpow	2 m	dołhe
97	„ „ „	klump. 2 „	„
200	„ „ palnych klumpachow		
46	„ „ wjerškow a hałzow		
77	„ „ hałzowych klumpachow		
19	khójn. dołhich hromadow	5—6 m	dołhe
38	„ „ „	dźěše hač 6 m	

Wužitkne šćěpy a wužitkne klumpachi su bjez skory. Palne drjewa, kaž tež dźěl wužitkneho drjewa so w małych dźělbach poskićuje. — Podpisane hajnistwo podawa za mjenowane drjewa bliže rozjasnjenje.

jenotliw drjewa wot dźěl 16 hač 20 a 10ß (sjedal. Nowoje Wsy)

Hajnistwo w Polpicy pola Klukš.

Hajniska pokładnja w Drježdźanach.

Příloha k číslu 47

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 25. februara 1927

Revolucija w lěće 1848 w Hornjej Łužicy a w Budyšinje.

Budyšańske towarstwo za stare stawizny a nowiše stawizny Hornjeje Łužicy bě žeby na swoju poslednju zhromadźiznu knjeza redaktora Schwarza z Budyšina pschepročtnyło, so by wo revoluziji w lětomaj 1848/49 pschednoschowak.

Najprjedy knjez dr. Frenzel mnohich hoćzi powita a pschepoda zkowo hnydom knjesej pschednoscherjej.

Knjez Schwarz wusběhny hnydom pschi spočatku, so jeho pschednoschk žaneho politiskeho rasa nima. Ale symnje a strózbnje chcył tózby podawki z lětow 1848/49 psched sobu nimocjahnyć dacź. Něčzinkowny samer też njebě, dacź zyle dospołny wobras tehdomnischich podawkow. Korjenja podawkow we lětomaj 1848/49 zu jara dalsko a schěroko rospleczene, cźerjeńa móz bě myslicźka, kiž zebi žadasche wutwarjenje Mulkoněmskeje. Też w ludu zamym nastachu zadanja, kiž wutkadźachu z njespokojnosće a dowjedźechu stónczenje k podawkam w lětomaj 1848/49. Wjednjon němskeho luda dźełachu, kaž hižom prajene, na Wulkoněmsku. Parizki měr w lěće 1814 pak tele plany sniczi. Pruzy statnjay tłóczachu na to, so so we wschěch němskich krajach swobodna wustawa sawiedźe, tola jich prózowanja njemełachu wuspěcha, a myslicźka na sjednoczenje Němskeje bě z tym pohrjebana, doniž franzowska revoluzija w juliju 1830 spar njepschetorhny. Wschelake kraje dostachu wustawy. W tymle cźasu sapocza so nazlonalne hibanje wobsebje mjes wuczenymi ludźimi. To widźimy na rěczach a namolwjenjach na prosty lud. Pschećiwo liberalismej nasta horje wojowanje; rjemieslnisay pomozniczy njeksmědźichu wjazy do Schwajcarskeje abo Hollandskeje puczowacź, so by niebychu liberalneho ducha nazrěbali. Najstarscha wosoba nascheho města je to też shonicź dyrbjała. Dwě wězy hibanju połěkowaschtej. S prenja wotstronichu so zlowne mjeny a ke druhemu wotewri so zelesniza z Lipska do Drježdźan. W lěće 1840 dóńdźe w Lipsku pschi jubilejnym zwjedźenju knihićiskcerjow k wulkim manifestaziam za swobodu. Też nabožne prascheńa měschachu so zobu do naštawazeho hibanja.

Skónczenje dóńdźe powěsć w franzowskej februarskej revoluziji lěta 1848 do Němskeje. W Němskej skutkowasche tale revoluzija bóle hacź za z lěta 1789. Najprjedy wudyri revoluzija w Badenskej. Pschikład Badenskeje skutkowasche dale na druhe němske kraje. We Saskej běchu lětsa 1846 a 47 hospodarźe nusu a njedostatk na dźele pschinjesli, wobstejnosće běchu podobne dźensnischim. Też pjenjes njebě dosć we kraju. Tehdy nastachu tak mjenowane podnjeranske towarstwa, kiž na wschelakich městach hišće dźensa wobsteja. Skónczuje wudyri Hodow dla tyfus, kiž so zelnje rozscheri. Też we Łužicy pokasowasche so nuza na nastrudnische waschnje. Wobsebje w hornich němskich wokach, hdźež bě skalitwo z domom, wjele stow krosnow wotpoczowachu, dokelž dźela njebě. Ludźo dyrbjachu drasty a pożiwjenske pschedawacź, haj zamo spěwarske a bibliju dyrbjachu sastajicź, so bychu zebi za to nješto ke jedźi kupicź mohli. Kónz februara 1848 pschedrě so powěsć wo revoluziji w Franzowskej 22. januara też do Sakskeje. Kral wulke wojsewjenje na zwojich Sakzow wuda a napominasche lud k měrej. Njedźiwajzy teho pak so też w Sakskej wězy zozacź poczachu. Robert Blum, Biedermann a Koch w Lipsku pózłachu notu na sakskeho krala, kotruż kral z njehnadu pschija. S Budyschina pózłachu 4. měrza 1848 też adresu na krala. 6. měrza wotmě so w Drježdźanach zhromadźizna lepschich ludźi za wotstronjenje hubjenych wobstejnosćow, za poskepschenje sakonjow, a so ma wójsko na wustawu pschihabacź. Ssudniske sakonje, kajkeż je hischcze dźensa mamy, maju zwój korjeń w tehdomnischich cźasach. We adrezy Budyschskich měschczańskich sastupjerjow, kotreż 9. měrza na krala pózłachu, wupraji so, so by pschemjenjenje njejsmě tak wichorojcze pschemjesćа kaž w Franzowskej, ale na měrne wobschnje maja so wudobycza we Sakskej ludej pschistupne sczinicź.

Serb k Serbej!

Staraj so sobu wo rozšěrjenje

Serbskich Nowin!

Lěto 1848 pominy so za Sakzku bjes krejroslecza. Lud dosta zwoje pschecza po sakońskim puczu dopjelnjene. W Budyschinje wotmě so 22. měrza 1848 powschitkowne zwjedźenjese wobzwětlenje. Lute wykanje klinczesche po hadach; lud bě wjesely, so je nješto dozwik. Podźiwicho wutworichu so wschudźom dobrowólne měschczańske woboty. We wschěch městach wotměchu so wulke ludowe zhromadźizny. Tola nětk sapocznu so we wschelakich krajinach khutne njeměry.

Też we Łužicy bě hibanje po něczim spóznacź. Na zlawne stupj hibanje najprjedy w klóschtrskej krajinje, w Połczańcy. 10. hapreje 1848 podachu so sastupjerjo ratarskeho wokolnych wjow do Połczańcy, so bychu tam z klóschtrskim hejtmanom jednali. Woni zadachu sebi, so by so podruznika dań wotstroniła a chzychu zky chcecź rosbudźaze „haj“ abo „ně“. Dokelž so jim to njedopjelni, powołachu pop. w 5 hodź. demonstraziju, kotraž skónczuje dosć, so klóschtrski hejmtan dań spuschcźi. Hižom 10. hapreje dóńdźe k wosebitej demonitraziji burow. Woni zebi wschelake dawkowe a hospodarske połóženja zadachu.

W Khróscźizach wotmě so zhromadźizna, na kotrejž so 200 wosobow wobdźěli a na kotrejž kubler Nychtar z Lejna zadanja pschecźita, so by hischcze njewobdźělene wjzy k hibanju pschiwabił. Zako běchu so buram prawa dake, p'chinjeńcu klóschtrskemu hejtmanej sastaniczko a rojenidźechu so w měrje.

Tale powěsć wo revoluziji bě so też do cźicheje hole pschedrěła, mjenujzy do Kulźiz a Popizy. Tam spodźiwnje skutkowasche. 11. hapreje cźehnichu wjeśnjenjo na ryczeskubleria Maya do Zympla. Knjez May je ludźom pschilubił, schtož zu zebi zadali, smědźichu zebi žuche drjewo w lěsu zběracź a zlanje darmo hrabacź atd. S wěstym dobyczeńskim sacźuckom wróćichu so revoluzionarojo sazo domoj. Jako běchu so w korcźmje posnylili, wuwjedźichu skandal. Kotsiž so niebechu na wulkotnym cźahu wobdźělili, tym p'chinjeńcu koczu hudźbu, rosbichu zim wokna. Najsajtmawsche na zyłej wězy bě, so wjesny rychtaś a gmejnski přjódstejeć cźrjódu nawjedowalschtaj, schtož so tola doznja we tamnischim cźasu za hamtitu wobobu njehodźesche.

W Kozakni je so wěsty kubler Henczl zyle rabijatnje pschećiwo dawkam spjecźowak a je ras prajił: „Pschindźe-li kommisija na mój dwór, zapalu budu, ale psched tym měschczanostu z hnojowymi widłami sastrelu.“ Wo tajkich jenotlimych podawkach hodźi so wjele powedacź. Klóschtrski hejtman je skónczuje wop'chnosć prosnej dyrbjał, so bożedła žanych wojakow do Połczańcy złacź njeswědźa, dokelž so z tym lud jeno rozhori. Też wokolo Rakez je wěste hibanje bylo, kiž pak je so też se za revoluziju znadn. wězakami saběrało. Dźakowa nusa bě tehdy ważne prascheńe, ju mjenowacu wulku thorosć tehdomnischeho cźasa. W fabrikkim měsće Kamjenizach bě wulka bjesdźěłosć, dokelž go pschezo bóle a bóle maschiny trjebachu, runje kaž dźenża, hdźež z połěkschenjom maschinow so cźłowjeske mozy wulbytkuja.

Nětk pschidźechu wólby do nazionalneje zhromadźizny. Sa Budyschki wokrjeś wulwoli so rycźeskubler dr. Hermann we Wutolczizach, za jeho namětnika dwórski rada dr. Stieber w Budyschinje, po kotrymž je dźeł museja pomjenowany. Sserb'ke burke towarstwa zapoda petiziju, w kotrejž so zadasche, so maju so schulske lěta wot 8 na 6 znjiżacź. 17. septembra 1848 wotmě so wulki shrat'keńśi zwjedźeń hornjołužiskich kommunalnych gardow. K cźesći Roberta Bluma, kotrehoż běchu we Winje skónzowali, 26. septembra w Petrowskej zurkwi w Budyschinje wopomnjeńske kemšenje wotměchu.

Potom sapocza so wólbne wojowanje do noweho krajneho zejma. Schulske prascheńa stupichu dopředka, wichor zběhny so pschećiwo seminaram, schumjesche wokolo nabožnych prascheńow. Tak pominy so lěto 1848 za Sakzku bjes wjetschich rowotow. Mschudźom pak so

Heinrich Pestalozzi / slawny pacdagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

Wótczej zyrotow w Stanzu.

(Pokračowanje.)

Sa něchto dnjow wschak twarjenje do porjada stajene njebě, tola dźeń wote dnja bywasche pschecźelnischo a bydlnischo w twarjenju. Powěcź, kotruż bě Pestalozzi wosjewił, zo rosnjeny w kraju, a za něchto njebźel pschikhadźachu je wschěch stron wobtorhane, sanjerodźene prosceńske dźećzi, wozyrocźene a wopuschczene, a proschachu wo pschijeze do noweho wustawa. Lubje je Pestalozzi pschijimasche, dyrnjeż pschezo hischcze rjemieslniczy won a nuts thodźili. Sa tak krótki cźaś njebě možno było, zyle twarjenje do porjada stajicź, dyrnjeż Pestalozzi a jeho pschećelesio wschо możne spytali. S wopředka měsjesche za zwojich kubłanzom jenoż jeniczkeje jstwy, něhdże 7 metrow do łožy. To wschak njeby tak šte było, njeby-li hubjenstwo dźećzi tak žalostne było. Běchu z wjetschcheho dźela cźelnje tak sanjerodźene, so bě mjatkowe a njestrowe, z nimi tak hromadźe stóczeni bydlicź. Mnohe dźećzi běchu polne njerodźe, druhe běchu drapawe, dalsche mějachu wohidnu jětsłozu wupjeru, zkoro wschě běchu wuhłodźene kaž kósć a koża: hdźeż by pohladał, widźesche hubjenstwo. Ale też we duschach wbohich dotal wopuschczenych dźećzi knjeseske hubjenstwo. Mnohe běchu spłóchiwe, bojasne, njedowěrliwe, njesprawne, pokrytne, ludawe, njehańbicźiwe, haj zamo hardzych a naduthych tam bě, kotreż hischcze njeběchu zapomnite na něhdy lěpsche poměry, a se zapjerwanjom zhladowachu na dźećzi niskeho a thudeho pokhoda. Wschitke schulske letniki běchu sastupjene, ale wědomoscź wschitkich njepschesahasche abejsej, Ave Marija a Wótczenasch, wjele zich hischcze to njemóżesche. Tola Pestalozzija njemóżesche to wscho satrachicź. Kaž bě prjedy dom rjedźił, tak da so nětko do zamknjeneho dźeła z kubłanzami. S woporniwosću a žehlejapréczom zapocza zwój cźežki skutk. Zane dźěło jemu njebě pschenjke, žana próza pschewulka. Schtož bě derjemejcze jeho kubłanzow žadasche, to cźinjesche bjes wobmyhlenja a bjes komdźenja. Ssam rjedźesche sanjerodźene wschowe a wuhrawe dźećzi, sawobalesche je, hojesche jich thorosće, hladasche je a žehlesche cźasto nozy pschi thorokojach. Zadyn wokomik pak tej njewosta njewuzity na duchowne lěpschenje jemu dowěrjenych dźećzi. Stajnje wuczesche je pěknosće a wobaraschе jich hrubosći a zdźiwjenju. Stajnje bě z pschikkadom lubosće ke blížschemu a pomoznosće. Ani wokomik wotpoczinka žehli njepopschewasche, skutkowanje mjes zwojimi dźećzimi bě jeho wosschewjenje. Bě z wucźerjom, z duschepastyrjom, z dohladowarjom, z pokkadnikom, bě z nanom, bě z maczerju, bě z wotrocźkom, bě z dźowku, po tym hacź bě trjeba, a to niz jenoż wo dnjo, ale cźasto dosć też w nozy. Wot thorokoja dźěsesa prjecź hicź, hdyż cźahu jeho Luisa, Elsa abo Rudi tam sastupowacź, bě jemu pschezo cźežko, khoreho dla każ też sastupjerja dla.

„Jeli so žo dale tak pschenapinacźe, knjes Pestalozzi,“ rjekny tas starosczima Luisa z zwérnemu wótczej zwojich kubłanzow, „zam bórzy zhoricźe. Hinak to njebudże! Ej, njerečźcźe mi napschecziwo! Nicźo so njezmě pschehnacź, też niz dobrotu cźinicź, hewak budże bórzy kónz se wschém!“

„A tola njemóżemy nihdy dosć dobreho cźinicź“, znapschecziwi Pestalozzi. „Mam to za zwoju winowatosć, so dźećzi kóżdy wokomik mi moża z wocźow cźitacź, na mojim cźole napiżane widjecź, f mojeho erta złyscheć, kak moja wutroba jim złuscha, kak jich łboże je moje łboże a jich radosć je moja radosć.“

„Haj wschak, haj wschak! To pak dźećzi też widża, dyrnjeż njebyschcźe zyle wschitko zam cźinił. Hdyż chcecze kóżdu pomoz zam podacź, kóżdu wuczbu, kóżde napomnjanje, z jenym zkowom wschitko zam wukonjecź, cźemu dha potom my tu zmy? Rudi a Elsa zo khoro cźuzetaj wyschе bycź, hdyż zebi jeju pomozy zkoro wjazy njeżadacźe.“

„Ow, wy wschitzy wschak njewěscźe, kak lube mi to je, kak mje wołbołi, hdyż mózu z nimi bycź jako dźećzo. Hdyż mózu jim nanowku zwéru a maczernu luboscź wopokasowacź. Moju ruku połoźu do jich ruki, moje wócźko wotpoczuje w jich wócźku, moje zmémkanje pschewodźuje jich poźmeńanje, moje łyży so zjednoczuja z jich zynjsami. Jich jědź je moja jědź, jich napoj moj napoj. Ssu pschi mni a za pschi nich. Mjes nimi steji moje lehwo, mjes nimi spju. Ach, wěscźe mi, moji lubi, njedźiwajzy wulkeje cźeże a prózy so cźuju łbożowny, njewurjelliwje łbożowny, a nichtó mi njedyrbi tajke łbože wjacź abo pschikrótcźicź zpytacź.“

S złowu wijo Luisa wotewźože.

„Schtoż chcemy a możemy cźinicź, so bychmy wulkotnemu cźłowjekej cźeże žiwenje położili, dyrbi so złradźu stacź“, rjekny Rudi, a Elsa pschihłoźowasche, jako Luisa złowa sahorjenza jimaj wospjetowasche. A tak žu cźinili wschitzy tśjo jeho zwérni pomozniczy.

Dźěło a staroscźe so pak też stajnje pschisporjachu, wołebje pak, hdyż nasymu a zymu mnoho dźećzi na straschny kaschel khori, ke kotremuż so bóry pschidruźi złradna zymiza, w zyłej wokolinje straschnje zakhadźaza. Ale z postupowazymi cźezemi stopnjowachu so jeho woporniwosći, jeho zwědomicźiwosći a na łbože też jeho cźelne mozy. Jeho wubjernemu wotkładanju mějachu so khore dźećzi dźakowacź, so zane njewumrě. Jako so nalěcźo wrócźi do Podźěżna, bě wscha njehoda pschetrataj, a dźećzi sazo sakcźwachu kaž róże a běchu cźicze a strowe.

Tola dyrnjeż Pestalozzi lubosćiwschi a woparniwschi był a jeho skutkowanje najtrażnische płody mělo, dźała je mało pózdnak. Haj zamo stare njepschećelstwo so zazo hibasche w srudnym cźasu straschneje khorosće. Nimo zyrotow a hewak wopuschczenych thudych dźećzi běchu so też tajke dźećzi do wustawa pschijałe, kotrychż starschi běchu we wójnje zwój statok a dom złubili. Runje starschi tutych dźećzi běchu z wjetscha jara niedźakowni a cźasto dosć hanjachu a łschidźechu dobroczeńe zwojich dźećzi.

Junu, jako so Pestalozzi runje wo khore dźěćzo prózowasche, pschipowe jemu Rudi nana jeneho thowanza. Tón zebi ani cźapku njesćahnuy, jako Pestalozzi k njemu pschistupi.

„Cźhu Wam jenoż prajicź pschicźicź“, wón rjekny, „so mojeho zyna bjes zarunanja w tutym hnězdże wjazy wostajicź njemóżu.“

„Ale, mój luby pschećelo, Wy zebi tola njemóżecze zarunanje za to zadacź, so Wam tu Wasche dźěćzo thowamy, hladamy, nahrjećimy, dracźimy, wucźimy a jemu wschu luboscź wopokasamy. Njemóżecze zebi tola za tajtu dobrotu hišće zarunanja žadacź.“

„Cź, schto to tajki wucźeŕ wo tym rosumi!“ roshori so hruby cźłowjek. „Mój hólz je dotal so f proschefstwom zíwił, a je zebi f tym wjazy sakłużił, hacź je trjebał. Schtoż bě wyschc, to bě moje. A to nětko wjazy njeje, a to mam zyte. Tuż cźicźe kónz ako narunacźe mi schkodu, hewak wojmu zwojeho hólza zobu domoj!“

„Njesłyscźe dha hebi hischcze zenje na to pomyślit, luby pschećelo, so proschefstwo zana cźełecź njeje, a so może so dźećzo f tym na cźasu žiwjenja skalycź, hdyż z rjadnemu žiwjenju a pěknemu dźěłu njeswucźi?“

„Cź, schto to mje złara! Ssym bo wot makosće se thudobu bedźicź měł a hladacź dyrbjał, kak bych so pschedrěł. Zundlpětr je mi radźił, so dyrbju zebi to zadacź, a so njeżmém popuschczowacź, f krótka: chcecze mi zarunacź abo nic?“

(Skónczenje pschichodnje.)

Jadasche a hibasche a warjesche, wonii k mejstkemu wichorej 1849 njewuprajmy.

Knjes dr. Frenzel podjakowa so knjesej pschednoscherjej sa sajimawy pschednoschk.

Cykrwinske powěsće.

S Budyschina.

Michalska zyrkej.

W Michalskej zyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkasanje němske (duch. Tischer), dop. w 9 hodź. japokasanje nowego fararja Kaplerja psches tajneho zyrkw. radźićela Rosenkranza a němska Boża słužba z nastupnym predowanjom fararja Kaplerja, dop. 3/411 hodź. japokasanje noweho fararja Kaplerja do herbskeje wosady psches wyschschego fararja Domaschku a herbske nastupne predowanje. — Sbérka sa zyrkw. wothladanje młodźiny.

Semrěli: 18. 2. Marja Lenka rodź. Krawcez, Jana Bohuwéra Mórwy, wumjenkarja w Cźemjerzach mandź., w Cźemjerzach sawostajena wudowa, 77 l. — 19. 2. Hana hrabinka z Einsiedel w Radworju, 73 l., pokhowana do Wulkeho Wjelkowa. — 19. 2. Hanka Frieda Szymankez, słužobna dźowka z Bobolz, w mišnjezańskej hojerni, 17½ lěta stara, pokhowana na Michalske pohrjebnischcźo.

Krajnozyrkwinske shromadźenjstwo w Budyschinie
na Rózowej haju 31.

Njedźelu dop. 3/411 hodź. njedźelska schula, wjeczor 1/48 hodź. evangelisazilka shromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjatł młodź. za rosćudź. khcheśeć. za młodźenzow a hrjebu tehornuja za młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź biblisku hodźina. —

Knjes shromadźenskiwowy wothladaj Zimmermann śmje je shromadźizny: wutoru we Wjasonzy I, hrjebu w Motydle a pjatk w Tuczjazach.

Knjes puczowaništi prědar Kschiżan śmje njedźelu dop. 1/411 hodź. herbske predowanje w Zotezach, njedźelu pop. 1/42 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wěsej Horje, wjeczor w Hlinje, póndźelu we Wósporku, wutoru w Suborniczach, hrjebu w Hodźiju, schtwórtk we Kumschizach a pjatk w Kotezach.

S Budestez.

Njedźelu śmje farar Bója rano 1/48 hodź. němsku spowědź, dop. 1/49 hodź. němske a w 10 hodź. herbske predowanje. Psched zyrkw. burjemi so kollekta sa khcheśeć. towarstwa młodźiny sbéra.

Srjedu wjeczor 3/48 hodź. tow. khcheśeć. žónskeje młodźiny.

Sstwórtk pop. 1/44 hodź. shromadźizna khcheśeć. tow. žonow pola Hillez.

S Butez.

Njedźelu Estomihi rano w 7 hodź. herbska spowědź, dop. 1/49 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa zyrkw. sastaranje młodźiny.

Semrěła: Madlena swob. Kranzyna rodź. Kósnikez, wobydlerka w Bukezach, 81 l. 10 dn. stara.

S Budyschinka.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/411 hodź. herbske kemschenje. Sbérka sa zyrkwinske sastaranje młodźiny.

S Barta.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a 1/411 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa zyrkw. wothladanje młodźiny.

Wutoru pop. w 3 hodź. pohrjebenje žónsk. towarstwa.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. w Suborniczźy biblisku nutrnosć, knjes shrom. wothladaŕ Kschiżan.

Semrěł je Kurt Alfred Siorka, mandź. synk je Nóže, 2 l. 4 m. 28 dn.

S Hodźija.

Njedźelu Estomihi śmje farar Voigt rano 1/48 hodź. herbsku spowědź, farar Wjesaŕ dop. 1/49 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa zyrkw. sastaranje a wukhowanje khcheśćijanskeje młodźiny.

Srjedu pop. w 3 hodź. hudźe w Cźisnerez hoscźenzu shromadźizna žónskeho towarstwa. Wo pschichodnym nowych ghonuschtawow so wutrobnje prošuje. —

Pjatk pop. 1/45 hodź. je němska spowědź a w 5 hodź. němska póstna nutrnosć.

S Huschi.

Estomihi rano 1/48 hodź. němska spowědź, dop. 1/49 h. němska a w 10 hodź. herbska Boża słužba. Sbérka. Pop. w 11 hodź. dźěćelkemschenje, farar na wotp. Mrósak w Rakezach.

Srjedu žónske towarstwo.

S Horuzeho Wujeźda.

Njedźelu Estomihi je dop. 1/49 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa zyrkwinske wothladanje młodźiny.

Srjedu 2. měrza wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu na farje.

S Huczinu.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. herbska a 1/411 hodź. němska Boża słužba. Sbérka.

Semrěli: 13. 2. Jan Gusta Basche, rybak w Huczinje, swojeje staroby 74 l. 11 m. 27 dn.

S Hrodźiszcza.

Njedźelu Estomihi rano 1/48 hodź. herbski haunt, dop. 1/49 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka.

S Khwacźic.

Njedźelu Estomihi dop. 1/49 hodź. herbske a w 10 h. němske kemschenje. Sbérka sa zyrkw. wukuklanje młodźiny. — Srjedu wjeczor we 8 hodź. śmje farar biblisku hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Klukscha.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź herbska spowědź z Bożim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. herbske a 1/411 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. dźěćelkemschenje. Sbérka sa khcheśćijanske hajenje młodźiny.

S Kotez.

Njedźelu Estomihi je rano we 8 hodź. němska spowědź, a dop. w 9 hodź. němske predowanje (wobadny farar), 1/411 hodź. je herbske predowanje (puczowaništi prědar Kschiżan), pop. w 3 hodź. je pola zyrkwinskeho pródsterjerja Kolpy w Zarkach němska nutrnosć, k kotrejž so němska spowědź pschihlamknje (wobadny farar). —

Pjatk wjeczor we 8 hodź. je pola Bohotez w Hornich Kotezach němska biblisika hodźina (shromadźenstwowy wothladaŕ Kschiżan z Běleje Hory).

S Lupoje.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. herbska Boża słužba, 1/411 hodź. dźěćelkemschenje. Sbérka sa zyrkw. wukuklanje evang. młodźiny.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a 1/411 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěćel, 1/44 hodź. Boża słužba w Liśej, 1/44 hodź. mlode holzy na farje.

S Maleschez.

Njedźelu Estomihi dop. 1/49 hodź. herbske a w 10 h. němske kemschenje. — Sbérka sa zyrkw. hajenje młodźiny. Dop. w 11 hodź. dźěćelkemschenje. Pop. 1/43 hodź. sjednoczenje młodych holzow na farje.

Ssrjedu wjeczor 1/48 hodź. herbska biblisika hodźina na farje.

Semrěł: Jan Rudeł, žiwnosćs. wumjenkaŕ w Brězynzy, 85 l. 4 m. 28 dn.

S Rosaczu.

Njedźelu Estomihi dop. w 9 hodź. herbska Boża słužba. Sbérka sa evang. wukuklanje młodźiny. Pop. 1/43 hodź. žónska młodźina swonka towarstwa na farje. Wjeczor 1/48 hodź. muzka młodźina swonk. towarstwa na farje.

Pop. w 3 hodź. němska biblisika nutrnosć na farje.

Khcheśeny: Gerhard, synk kublerja Arnoschta Töpfera w Truńzyach.

Semrěł: Gerhard, synk kublerja Arnoschta Töpfera w Truńzyach, 1 dź. stary.

Serbske
kmótřace dźaki
su zaso z nowa na składze
w Serbskej kniharni
w Serbskim domje w Budyšinje

S Njeswaczidła.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a 1/411 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa hladanje nascheje młodźiny w khcheśeć. myšli. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěćel.

S Porschicz.

Njedźelu Estomihi budźe rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska Boża słužba. Sbérka sa khcheśeć. wukuklanje młodźiny, 1/411 hodź. herbske dźěćelkemschenje. Popołdnju w 2 hodź. němske dźěćelkemschenje sa młodźiske dźěćel. Wjeczor w 7 hodź. klény zwjezeń khcheśeć. tow. młodych muzśich w Hanbrikez hoscźenzu w Porschizach z dźiwadłowymaj posliczejomaj, pschednoschkami posawnistwa a spěwami. Sastup 50 pj. S tym so wutrobnje pscheproschuje.

Sstrjedu wjeczor 1/48 hodź. herbska bibl. hodźina we Boschanskej schuli, wosadny farar.

Schtwórtk wjeczor 1/48 hodź. bibl. hodźina we Kumschizach, knjes wothladaŕ Kschiżan.

S Nakez.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbske a 1/411 hodź. němske kemschenje. Sbérka.

Póndźelu we 8 hodź. žónske towarstwo.

Pokhowany bu 25. 2. wumjenkaŕ Jan Hobrak z Hermanez (82 l. 7 m. 4 dn.)

Se Sstrjepoho.

Njedźelu Estomihi herbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź. herbska Boża słužba dop. 1/410 hodź. a němska 1/412 hodź. Sbérka sa zentralny wudźeł znutskowneho misijizónstwa. — Ssmjertny kerluch so spěwa sa Ericha Krawza, schewskeho mischtra w Dźiwinje.

Swěrowani: Korla Hermann Leśmann a Hana Berta Nowotnikez w Liku. Jan Sprezj a Marija Bezhez w Rownem. Jurij Maruschj a Marija Kralez w Milerasu.

Semrěł: Pawoł Slaŕka, holiśi dźěłaczeŕ pola Trjebina, stary 86 l. 3 m. a 14 dn.

Na 2000 lět zahrjebane město.

Herkulanum ma so wuhrjebacź.

Hdyž na tamnem pomjatknem 24. auguscze 79 po Khr. zehliwa lava njeschestawajcy so do doka wlecźesche a k podnoży Vesuva leżazej městnosći człowjeskeho żiwjenja do hrósbneho rowa pjenzeje pschehowrocźi, njeje zej nichtó myślił, so 2000 lět posdźischo tutej syrotnej městnosći hdy zasu k nowemu żiwjenju so słubujitej. Po wuhrjebanju města Pompeji, schtož so w pjedmdźesatych létach zandźeneho lětstotka systematiski stawasche, zdźachu wschitzy wuczeni zyleho świeta za tym, tež zabyte Herkulanum je żiwjertneho spara wuhudźicź. Tehodla może kóždy wjeselc dorosumicź, kotrej wschě wutroby tima daloko psches mjezy Italskeje, kotraž na kulturje stareho wéka wiźaja a so wjeseluja na powješći, so chze falzijitska Italska wuhrjebanje města Herkulanum kruce bo ruki wzacź. Systematiske wuhrjebanje so njeporadźi dla żiwnych kamjenischczow, kotrejž zyle hinak dźěło poczeżuja hacź w Pompeji. Mjes tym, so na Pompeji bóle mjechi popjet wotpocźowasche, bu Herkulanum wot lehliweje lawa zyle pschikryte.

Wschitzy archäologojo a spytnizy żu w tom pschesjezni, so pod lavu je romiske a grekske wumjelstwo a literatura zahrjebana a pokład města Pompeji w tom we wjele pschecrjechuja. Pompeji bě drje po liczbje wobydleri wjetsche — mjeńsche jich na 20 000 — a tež po ležomnosći, ale we Herkulanumu bydlachu wobelnische a bohatsche żiwźeny. Stojachu tam wjele villow a bohaći Romjenjo wutworichu żez město za létne pschebywanje. Cźežita lava je město Herkulanum spěschnischo zahrjebała hacź popjelowy deschcź, pschez kotryż so Pompeji sniźi. Tak njemóžachu tamni wobydlerjo żaneho cźaża, wézy sobu wzacź, ale hdyž so wjeselc, so nahe żiwjenje wobłhowachu. S wulkej wažnosću je — kaž so mała liczba namakankow z Herkulanuma dopokaja — so je sawa, kotraž so pomału do města wlecźesche, wschitko z tolstej worschtu pschikrywa, wobsebity źrédł k zhjerzenju wjesow. Mało bronzowych kruchow z Herkulanuma, kotryż żu w musejach w Neaplu a Florenzu wustajene, żu najcźpje zdźerżane mjese wschitkimi.

Wobsebitsheho wudobytka so nadźija z namakanym papyrusowych rólow. We żiwojim cźasu namakachu w jenej jenicźkej villi pschez 1000 rukopiskow, kotreż so wschě cźitacź hodźachu. Ale do tekstow stajena nadźija jich sheba, dokelż běsche wobsedźer ville njeeza jenaj zajim za grekskoromiske filosofiju mél a tak papyrusowe róle mało wažne pisma wojnamjenjachu, smjetschka znate epikureiske. Tola je wéste, so pod zahrjebanymi pokładami wschelake rukopisy wotpocźaja, kotreż hacź dotal znali njejsmy. Wone budu sawésce wobras wo duchownem żiwjenju klassiskeho wéka rosmnożicź.

Wurywanki budu wésće z wulkimi cźežami wojowacź dyrbjeć. Spróznjena lava je jara twjerda a njewobsé so łožu rosbicź dacź. Potom dyrbi so też na twarjenja żune dźiwacź, so bo njewobschkodza. Sstu żej wotmyślili, hluboke pschekopy (Stollen) preči a pódlu do semje żehnacź, tute elektrizny wobswětlicź a tak pomału jemu městnosć po druhej wotkryć. Tute wotkrywanske dźěła budu léta, snadź lětdźesatki, trasch lětstotki tracź.

Zjebany jebak.

Stawizny powědaju, so je so sławny romski wjednik Markus Antonius w towarstwje egyptowskeje kralowny Kleopatry rady z łójenjom rybow swjeselował. Kralowna so na wudu jara derje wustejesche, mjes tym so mjesche romski wjednik pschecźeżelu ruku, tak so jenje leje najmjenjesche rybiczki njepopadnu. Tohodla so jemu Kleopatra jara smjejesche.

Tu chzysche zhebi Markus Antonius z leścu pomhacź. Snajesche cźłowjeka, kotryż móżeshe dołhi cźaż spody wody pliwacź. Temu pschepoda nészto rjanych rybow a pschikasa jemu, so by w postajenym cźasu spody wody jenu rybiczku po druhej na wudu tyknył. To so tež poradźi, a Antonius dóśta tak bjes prózy cźesći tuteho dnja.

Ale Kleopatra bě leżna; spósna bórzy, na kaśe waschnje bě Antonius swój wuspěch dopjł a wjeczesche so za to na nim. Jako sazo rybu kóseschtaj, puschći Antonius zwoju wudu do wody. Lódom bě so to stało, sazu tak nészto za nju torhny. Mjslo to bésche pkmał, kotryż mjesche sazo nadawk, rybiczki na jeho wudu tykacź, myślesche zhebi Antonius. Wuspěch bě potajkim wjety. Wjeżoły torhny potajkim wudu z wody a hlej! schto wizasche na njej? Pjeczena ryba, runje z pónoje, hotowa k jedźi.

Kralowna bésche hischcze wuschiknischeho pluwarja namakała, kotryż bě pjeczenu rybu generalej na wudu spody wody pschiwjasał. Mózemy zhebi lohko pschedstajicź, kajke srudne mjeswocźo je zhebany rybak cźinił a kak zu so jemu zmjeli, hdyż pjeczenu rybiczku z wody wuczahny. —

Tragedija jeneho indianskeho rodu.

W Němskej mamy lětża maku symu. Hinak je w sewjernych (połnóznych) krajinach Sjednoczenych statow a we namjesnym kanadiskim Duebez. Tam je syma jara truba, schtož ma so indianske rody se zakotnymi sezkowkami. Wobydlerjo njemóża pschi wyschokim żnjży z honiwu a rybałstwom sezkiwicź. Tak su hižom hóstro sahłódnjenju blizke byli. Sstneh je lětża w tajkej mnohosći napadał, jo ani pucźa a schcźeżki widzecź njeje.

Létuscha syma je so hižom w nowembru kruce sapocźała a tak srudnemu dóntej indianskeho rodu polskowała. Indianka wjeś Okaukeho rodu, kotreżož wodyk (Häuptling) je dźiwi Kenno Tosse, kiž je se żiwośtmi rubjeżnymi cźahami knjezerstwu wulke cźeżkoty nacźinił, je tydzenje dołho wot swonkowneho świeta dla nejźmórneho śneha wotrésnjena. To so hižom sa wiazy lět stało njeje. Sstneh a smjerst sadźewachtej, so mohło so wobydlerjam zbroby pschinjesć. Hdyż bésche syma pominęchsła a śneh rostał a nětko so na sastaranje z jeżu myślicź móhli, bésche wjetschi dźeł Indianow z hłodom wumrjeł. Najsylnischi mużoju bédhu tak sełabłanyli, so na dołhe puczowanje nét myślicź njemóżachu.

Wjeś leži jara idalena wot najbliżschich cźłowjeskich żydłow. Wóstom hacź dźesacź dniow trjebaschi, pschedy hacź tam dorażenyschi. Tak njemóżachu indianoju na nowy żiwjenju so nadjecź. Wjeś wosstejesche z 500 wobydlerjow, kotiśi żu wschitzy wo żiwjenje pschijschli. Tutu tragediju nadeńdźechu żelesniżu dźěłaczerjo, kotiśi mjachu cźasu za nowu żelesniżu wotsyłacź. Indianoju żu po sdacźu do żmjerzneho posożnosći wotmetnyli, dokelż mużiży wobydlerjo leżachu we swojej pyschi w kole jich wodyk hrjeda. Zony a dźěći bédhu we swojich łétach. Hdyż żelesniżu dźěłaczerjo pod nawjedowanjom jeneho inżenera do wsy pschinjedechu a tu mjsinosć żmjerzke wubłachu, mjesche jenički muż hischcze kiś żiwjenja. Tola bésche pschesłabły, so mohł powédacź. Njedźiwajo na posżuliwe żadosći, kotreż so jemu hnydom posłicźowachu a na wschitzu prózu, bu hej djerzeny, semrě nétorre hodźinki po namakanju. — Struchła tragedija!

Přilopk.

*** Pšcheščhiwjenje pola Barlinskeho „Studentiftwa".** Pjčheb nječhto cjahonh bjěchu pšche wjchě nowinu powěsče, je je žo w zentrali Barlinskich studentiskich sjednoczenjstwow, kotraž ma polhamtski ras, na 40 000 hriwnow pšcheščhiwka. Nětko mjažchu žo tuteje wěže dla studenza Willi Lehmann, Gerhard Juling. Werner Müller, Pawoł Zabel a Herbert Großmann samotrowjcz, kaž tei hischcze justizny sekretaŕ Borchmann, dokelž je jebawoch studentow podpjerał. Hlowny wobškorženy Lehmann poda rozprawu, kaŕ je k tajkim cježkim pšcheščhiwjenjam pšchischoł. Jutry 1924 je ł mšhačnje 30 hr. počał studowacz. Dokelž jemu pjenjezy njedosahachu, je počał na wuješčowanjach ſadžecz. Je tež nješchto mało dobył. Tež Juling a Müller ſtaj pjecza ſadskoŕ, so bychtaj ſwoje dohodny powjetschitoŕ. Lehmann, kiž dě w pšchedžhdstwoje studentiskeje organisazije, je ſebi po cjahu počaŕ pjenjezy ł kahy bracz, so by cjim lepje ſadsecz mohł. Pšchi tom paŕ je pšcheczy hlubšcho do dalha ſaſeł. Pšcheczy wjazy pjenjez je ł kahy brak, doniž žo wěz stónčnje niewukowa. Juling a Müller přetjeŕ, so ſtaj wot Lehmanna hdy pjenjezy dostawakoj, chiba małe požčonki. kaŕkej žu pola studentow waſchnje. Borchmanna, kiž je pokładnizu ſadował, winuja, so je wjazy kopjenow ł pokładneje knihi wutorhnył, so by tak pšcheščhiwjenja potajił. Se wſcheho je widjecz, ſo je w pokładnistwje Barlinskeho „Studentiftwa" runjewon njekrajny njeporjadk knjejił. Se dalſcheho ſudnistkeho jednanja ſhonimy, kaŕ žu wobſkorženi pjenjezy nałożowali. Sču na wjazy njedżeli do Danſeje puczowali, pjenjezy žu pšcheprašali a pšcheſadżowali atd. W pósdnych wjeczornych hodźinach ſaſudži ſud Lehmanna ł 2 létomaj ſaſtwa, Borchmanna ł 180 hr. pjenjezneho ſkłostanja. Wſchěch druhich wobſkorženych ſud wuwinowa.

*** Prawje měrcz a jeho ſcjeżhki.** Puczowazaj ſedżitaj we żeleſnistkim wozu ſebi napscheczo. Běchtaj žo wadżikoj. Jedyn ł njeju dżiwſche, ſo bychu durje na khódbu woczinjene wostałe, druhi paŕ ſebi ſadasche dżiwaju na czopkotu nutſka a na ſchczipatu ſynu wonka, ſo bychu durje ſaczinjene wostałe. A tón druhi ſaſwoa żeleſnistkeho rjadowarja a tutón roſſudži ſa njeho, a tak ſo durje ſaczinichu. Nětko ſedżitaj wobaj jedyn napscheczo tomu druhemu. Puczowazay A. po dołpołnej porażży, puczowazy B po dołpołnym dobyczu. Prěni roſnjemdrjenzy w ſaſaſkem mjelczenju, a druhi — haj, ſchto dha je ł tym? Sa njeho je rěczała, ſchtož ſam żadanje roſuma mjenuje, potom paŕ tež wyſchnoſcz, a nałeżnoſcz je doſkónczenje ſa njeho a pšcheczéjo jeho napscheczimnjej roſſudżena. A tola njeje po ſdacju je ſwojim triumfom taŕ prawje ſpokojom. Sčuma ſo po ſwojej kawzy wot jeneho kónza do druheho, cjaha ſa krawatu, pſchima

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 25. maleho rózka 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4.2135	100 pólsk. markow	—
jendżelski punt	20.437	100 čěskosł. krónow	12,477
100 ſwajc. frankow	81.035	100 franc. frankow	16.49

Berlinſka burſa pſchinjeſe wczera efektam ſylnje porjebiżgu kurſy. Dołżne liſczimy na ſwojich kurſach wobſtawachu bjes toho, ſo bychu na tu abo tamnu ſtronu ſo pſchewjele pſchemjenjałe.

Na **produktowych wikach** płaczíjmy wczera we wſchěch dźelach żita popuſchczowachu; ſłożowachu ſo po wukrajnſkich powěſčach wo delſchijazych płaczíjnach. Wczera pſchihdżi zentnaŕ pſchenicy, rożki a najmikeho jeczmjenja po 10 pj., nałětnjeho jeczmjenja a wowża po 5 pj. Tele płaczíjny wczera ſapiſowachu na wikach

w Lubiju:

pſchenicy 12,40—13,20 hr., rożki 12—12,75 hr., nałětnjeho jeczmjenja 10,80—12,40 hr., wowża 9—9,50 hr.,

w Berlinje:

pſchenicy 12,95—13,10 hr., rożki 12,10 hr. hacz 12,25 hr., jeczmjenja nałětnjeho 10,65—12,05 hr., najmikeho 9,60 hr. hacz 10,25 hr., wowża 9,50—10 hr.

w termińowym wikowanju:

ſa měrz: pſchenicy 14,05—14,07½ hr. a rożki 12,75—12,77½ hr., wowża pak 10,37¾ hr.,

ſa mej: pſchenicy 13,92½—13,95 hr. a rożki 12,95—12,95¾ hr., wowża pak 10,52½ hriwnow,

ſa julij: pſchenicy 14.02¼ hr., rożki pak 12,43¾—12,45 hriwnow.

Wiki ſchtwórtk w Kamjenzu.

Selemy kał 15 pj., rożičkaty 65 pj., kwětkaty 30 pj. hacz 80 pj., wirſinowy 15—20 pj., cżerwjeny 12—15 pj., běły 12 pj., ſedżna loboda (Spinat) 50—60 pj., zybła 10—15 pj., rapunzikli 60 pj., jabłuka 15—35 pj., wióſke worjechi 60—70 pj.

Wiki ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., jeja 13—14 pj., twaroh 25 pj., łany wołiſ 1,80 hr., kólerěpa 10—12 pj., cżerwjeny kał 15 pj., běły 10—12 pj., morchej 10—15 pj., karoty 15—20 pj., kwětkaty kał ſa0—80 pj., rożičkaty 60—70 pj., zybła 15 pj., retchej 15—20 pj., cżerwjena rěpa 15 pj., pětrſchilka 5 pj., jabłuka 18—35 pj.

Wiki ſchtwórtk w Shorjelzu.

Sedżna loboda 40—50 pj., morchej 12—14 pj. a cżerwjeny kał 12—15 pj., běły 13—15 pj., wióſke worjechi 60 pj., łężne 70—80 pj., kwětkaty kał 30—70 pj. wióſki kał 12 pj., ſelerij 25—35 pj.

Wiki ſaſadżenu ſrjedżu we Slym Komorowje.

Butra punt 2 hr., jeja 12—13 pj., rożičkaty kał 45 pj. cżerwjeny 2 puntaj 25 pj., 3 kłowczki kwětkoweho kała 1 hr., retchej 30 pj., zybła 15 pj.

Wiki ſchtwórtk w Khorjebuſu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 10—12 pj., twaroh 30 pj., łany wołiſ 1,40 hr., howjaże mjaſo 0,80—1,20 hr., cżełaże 1,10—1,20 hr., ſkopjaze 1,20—1,40 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., płeczina ſyra 1,70—2,10 hr., połcz ſuſcheny 1,30—1,60 hr., ſchmalcz 1,30—1,40 hr., liny 1.70 hr., karpy 1,20 hr., ſchczuki 1,30 hr., młode hołbje 0,80 hacz 1 hr., łury 3—4 hr., żkapony 2,50—3,50 hr., huſy 1,50 hr., łaczki 1,60 hr., ſwornik 0,70—2,08 hr. a ſajaz 8,50—9,50 hr., karnikle 1,80—3 hr., morchej 15 pj., ſedżna loboda 50 pj., kwětkaty kał 30—35 pj., cżerwjeny a běły 15 pj., zybła 15 pj., běrny 6 hr., jabłuka 20—50 pj., kruſchwy 10—40 pj.

Stótne a ſwinjaze wiki wczera w Khorjebuſu.

Wornjo poſlednim wikam běchu wjele wjazy a bóle rjeńicheho ſkotu pſchihnali a to 29 wołow, 10 bykow, 136 krowow, 82 próſdnikow, 12 cżełatkow, 300 kóni a 33 ſrjebżow. Wornjo poſlednim wikam běchu płaczíjny też wo nješchto wyſche. Howjadła płaczachu: 300—500 hr.

Na ſwinjaze wiki běchu pſchiwjeſli 1217 proſatow a 224 běhakow. Te płaczachu

proſata:

małe	10—15 hr.
ſrjedżne	15—19 hr.
wulke	19—24 hr.

běhaki:

małe	25—40 hr.
ſrjedżne	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Swinjaze a ſtótne wiki ſaſadżenu ſrjedżu w Hródku.

Na nje běchu pſchihnali 650 běhakow a proſatow. Běhaki płaczachu 40—75 hr., proſata 15—25 hr. Howjadłow běchu nkhdże 30 pſchihnali. Krowy pſchedawachu po 300—400 hr.

Na pſchedań.

Běhakaj w Skaſkowje 27 e.

Proſata. w Njedaſchczach 12.

Kruwa podſobna, wyſokokožuczelna, w Němſkich Paſlizach 48.

Kóń ſrjenjołomny a létny ſrjeb, Püſchel w Kſchiwej Vorſchczi.

Sofa (rubjany) na Židowje, Frankfurt 212.

Stawa a wotawa, 20 zent,. w Němſkich Paſlizach 31B.

Wóz ſylny, Groba w Khójanach pola Hródka.

Djerżazu wós (12 hr.) w Budyſchinje, Lazaretſka dr. 4 na prawo, delka.

Khěża ł wobſkhodom w Wšej Wodże, Polkiczenja pod 705 na „Neueſte Nachrichten", Weißwaſſer i. Schleſ.

Sdružnjy na pyta:

Pohonc, młody, jenjeny. Piſacz na Wilh. Wenzel in Wartha bei Großjärchen.

Pjchiſtajicz pytaja:

Djerżarjerjow, Schczěłkańſka Blücher w Hródku

Sdružnjay na pšcheſadżowanje.

Sobotu 26. maleho rózka 1927:

W Biſkopizach na ſudnistwje dop. w 10 hodź.: Kuchinſke wuhotowanje nowe, ſchpihel ł błidkom, łehańſki ſtoł a panelſka deſka.

W Hródku dop. w 11 hodź. na Wojerowſkej dróży čo. 9: Automobił, 3 koleſa, piżańſki ſtroj, kamor, ſofa, klamańſka polza, tepich, 20 porow ſonjazych ſtuwjow, klamańſke twory, tobak, zigary, zigarety, barby a tapety.

W radnizy dop. w 11 hodź. kamor.

Sjawne pšcheſadżowanje

ſobotu 26. maleho rózka 1927

w Hródku dop. w 11 hodź. w Hofmanez hoſczenzu 6—7-łétna cżemnobruna kobła; pop. w 3 hodź. na Drjeżdżanſkej dróży 57: hoſtwinſka tżełba, dałokowid, kozo, matrazy, wobleki, gumijowe mantle, wobuża a hoſpodarſka nadoba.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki djenja dop. ¾11 hodź.: Wobſkhod dale jara żnadny. Tendenza nimale ſtajna. ¾12 hodź.: Każ pſched hodźinu cżicho. Argentińſka nješchto tuńſcho wotedawa.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wohjowe ſymjo po tunt abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczena po złotej hriwnje.

	24. 2	23 2.		24. 2.	23. 2.
Pšeńca	269-262	261-264	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	243-245	244 247	woka	23-24,50	24-24,60
nat. jačmjeń	213-241	214-242	módre lupiny	15-15,50	15-15,50
nas. jačmjeń	192-205	194 207	žołte lupiny	16-17,25	16-17,50
wows	190-200	191-201	zeradella	26-28,00	26-28,00
kukurica	187-189	187-189	raps, wosuſk	16,50	16,50
pšeńć. muka	35-36,75	35-37,00	lany wosuſk.	20-21,00	20-21,00
rżana muka	34-35,65	35-36,00	poch. melasa		
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	28.28,70	28-28,80
rżane „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,65-2,15	2,80-3,30
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	0,90-1,15	1,00-1,35
pieluški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,90-1,15	1,00-1,30

Płaczizny rěznicho ſkotu na Drjeżdżanſkich ſkótnych wikach.

24. februara.

— wol., — byk., — kruw. a — jałojc., 686 ćelat., — wowcow, 339 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 74—80, 2. 68—73, 3. 60—66;

swinje: (přez 300 pt.) 67—70, 2. (200—300) 65—67, 3. (200—240) 63—64, 4. (160—200) 60—62;

ranoy: 55—60.

bjes ſaměra do kapſow, wobroczja nerwosnje ſwoju nowinu, ł krótka wſcho na nim rěczi wo hłubokej nješpokojnoſczi a ſmutkownym njemérje. Bychmy-li ſo jeho ſa pſchiczinu wopraſcheli, by najſkerje prajił: „Dokelž dyrbjach ſo tak jara hněwacz ł tamle tej wſchudu!" — Ně wſchak ně, to njeje, dyrbinny jenu wotwolwicz. Ty ſy famjerſany, dokelž ſo ſwojeho dobycża haibujeſch, ani ſo by to prawje wědżał. Njech ſu twoje czuwy hiſchcze tołſche, we twojim podwědomju nědźe we hłubinje twojich myſlow a czuczow, to ſamo wot ſo hrjeha a dumpa. We podwědomju dże kóždy wě, ſo je ſa człowjeka nuſne, jo w kóždym wokomiku na ſwojim prawje pſchecżiwo ſwětej wobſtejcz. A hdyž njeběchmy ſroſumiłi, ſebi ſwoje prawo dobycz a wobkhowacz njebychmy ſjła wjazy tej pſchedażdżicz, njech je to tej druhdy trěbne, je pſchecży nješchto niſke, je žehjeponiżenje, ſjejewonczeſczenje, ſkabi lebje, nješto ſo by cże ſeſpjnjało. To je człowjekej do wutrobły ſapżaŕny ſakoń a tomu njemóże żadyn mjełazy a czucziwy człowjek wuczekowacz, prawje měł a prawo wobkhował w małych a wulkich wěżach! Króſko po ſwojim dobyczu doživi někajku ſurowu ſwonkowno-ſmutkownu poražku. Tak je jeho to wobſkhibło, ſo je na to tam wobſtał, ſo je prawje měł. Běda tym, kiž majn pſcheczy prawje! Pſchetoż bjeża do ſahubh. So mó'a ſeniżzy ſudnizy ſwoje powołanje ſtyła hiſchcze ſnjeſcz, ſwiſtuje ſ tym, ſo żenje we ſwojej ſamtżnej należnoſczi roſſudżicz njetrjebaju abo ſo ſebi ſnajmjeńſcha myſła, ſo to jich wěz njeje. Wóh paŕ je wſchemohżny, jenož wón może prawo wobkhowacz pšcheczéjo wſchěm ſtworjenjam, dokelž njeje ſam dżeł ſtworby ale njewotwisny wot wěcznoſcze do wěcznoſcze. Hewaŕ njeby ſudny dżeń, hdyž pšcheczéjo wſchěm prawo wobkhowa, mohł pſchijżiwicz, pſchetoż ł bilijonſkej czeju wſchoſwěta by dobycze jeho prawa jeho roſmjatko do kosmiſkeho próchca.

*** Barlinſke pospyty, ł telefonom hacz do Ameriki wołacz, žo poradżike.** Kaž Barlinſke nowiny pišaju, ſu žo pospyty, na bjesgratnym telefoniſkim puczu wot Němſeje ł Ameriku rěczecz, poradżike. Pospyty ſu žo cżinike wot Frankfurta n. M., ł wotkelž je rěczenje po kabln hacz do Londona ſchło. Tam ſu žo hłowa pšcheniſke na radiowu ſtaziju, kotraž je je ſaſo do Ameriki ſchtriczowała, hdyž ſo ſaſo na radiowej ſtaziji do rěczanych hłowow pšchewobrocżichu. Kaž je ſnate, wobſteji mjes Londonom a Amerika a nawopak hižo dłeżiſchi cżaſ telefoniki wobthad. Jeli ſo Němſka po tutym poradżenym pospyče ſ jendżelſkej póſtu ſrěczi a wěcże ſo to ſtanje, potom ſmeja tej wſchelake němſke města w Němſkej bórſy direktny telefoniki ſwiſt ſ Ameriku.

*** Pluwaje hotele na Dunaju.** S Wina ſo piſa: Hotelſke czołmy na Themſy, kotrež ſu w lěcże jara wopytane, ſu je pšchicżinu byłe, ſo je ſo tej ſa wobkhod na Dunaju ſajimawy projekt wudżełak. Tam dżeja hotellu łódź nawtaricz, kotraž dyrbi we wjazy poſkhodach hacz do ſta kabinow měcz, kotrež ſu każ małe ſtwy w hotelach wuhotowane. Schórke promenady, ſale, reſtaurant a kofejownja dyrbja pſchijomnoſcz pſchebywanja na łódźi powjetſchicz. Poradżi-li ſo někto tej, płaczíjny prawje niſto poſtajicz, potom dyrje pozawjedny rady tajſi piuważy hotel wopytaju. Łódź budże na najrenſchich dżełach Nakuſkeje jěżdżicz, a tak budże możno, ſa ſi ako ſchtyri dny ſebi rjanoſke Wachawy wobhładacz. Pſchi tom puczowazy njebudże muſowany, wobczeżnje po kraju puczowacz a we wſchelakich hotelach pšcheno zowacz, ſchtož je cżaſto jara njepſchijomne. Nowa łódź jeho wſchudże dowjeſe. Hiſchcze w tutym lěcże na ſo projekt pſchewjeſcz.

*** Parlamentariſke waſchnja tej w Ameriży.** We ſjemje provinzy Columbije naſta pichi wuradżowanju tak mjenowanych „módrych" ſakonjow, kotrež ſebi żadaju, ſo maju ſo na niedżelach a ſwjatnych dnjach wſchě kina a dżiwadła ſamknycz, powjchkitkowna bijenja. Jedyn ſapóſkanz hrabny ſwojeho pšcheczéjnika, pokoji jeho pšches bibo a pjerjeſche każ njemdry ſ pjaſczemi na njeho. Tomu pſchijamkny ſo porjadna bitwa, na kotrejž ſo wſchitzy ſapóſkanzy wobdżělichu. — Na, ſa poměry we Němſkej wſchak ſo nicżo dale njeje. To ſmy hiſchcze ſyle dżiwe wězki ſwučeni.

*** Amerikaniſka autowa induſtrija w lěcże 1926.** Po roſprawje National Automobile Chamber of Commerze je ſo w Ameriży w lěcże 1926 naliczíło 4 480 000 autow, a to 3 950 000 wožobowych a 530 000 cżežitych autow we hódnoſczi 3 miljardow dollarow. 2 926 000 ako 74 procentow wožobowych autow ſu ſaczinjene wosſ. Do wukraja ſo poda 550 000 autow, to je 12 procentow ſykeje produkcje. W pšcheręžku płaczíjſche wožobowy auto 664 dollarow, cżežity paŕ 820 dollarow. Wjcho hromadże mjeſeſche Amerika na konzu lěta 1926 22 332 000 autow, to je 81 procentow wſchěch autow na ſykym ſwěcże.

*** Ruth a jeje pšcheczel w khorowni.** S Cambena we Ameriży piſa polizija, ſo je ſebi 17 létny ſchuleŕ Elmer Bowers kulku do hłowy tżełił a je nětko cżežko ranjeny we khorowni leži. Bowers bě je 16 létnej pšcheczelku Ruth Beckez w kinje był. Na dompuczu běſchtaj ſo ſwadżikoj. Pachoł woſtaji hołzn ſtejo, dżeſche domoj a ſtoji tżelbu pšcheczéjowo ſebi. Kulka trjechi jeho do hłowy. Njeſbožowjenej ſtarſchej dowjeſeſchtej ſynna do khorownje. Na druhi dżeń wopyta jeho Ruth. Sthili ſo na njeho a wołoſchi jeho. Tu wotewri khory k prěnjemu raſej wocżi, praja: „Někto ſebi pšcheju, ſo to ſenje cżini njebu." — Hdyž je cżitaŕ někajku wobſeże ſajimawu ſtawiſnicżku wocżakował, ſnadź tohodła, dokelž powěſcz ł Ameriki pſchikhadża, kaŕ je mi to jara żel, pſchetoż tuta ſtawiſnicżka njeje wopraſowdże wobſeże ſajimawa. Młody człowjek ſhubi ſnadniże pſchicżinu dła, kotruż by jeniczke błowcżko woſtroniło, iſchło łóſcht k żiwjenju. Potom pſchińdże żelnoſcz — ale pšchepoſdże. Żiwjenje, to ſtame, na kotremž někto ſaſo wiża, je jemu każ jeho młoda lubóſcz. Wſchě żiwjenſke prajchenja, kotreż człowjeka hnuja, namakaju ſo w tutej małej ſtawiſnje.

*** Człowjek.** W poł próſdnej kofejowni do nowiny ſanurjeny, njeběch pytnył, kaŕ bě zuſbnik do ſale ſaſtupił. Do niż měrny ale nutrny hłóſ błiſko pſchi mni njeſaklinca: „Dobry wjeczor pšcheju!" — Sběhnu hłowu a hladam do tołſteju ſchčeżowo wulkeje bryle, kotrejž ruku měru na mnje hładateż. Pſchebe mnu ſteji ſuſy człowjek. Mały,

hubjenje sdrasćeny mužik we žrěnich łětach, a cžaka, so bychi jemu wotmołwił na jeho postrow. Tola ja so wotwobroćich, hladach sajo do nowiny a njewotmołwich ničo. Kak mójesće też syle žuły cžłowjek mi prajić: „Dobry wjecžor pscheju — — ?“ — Stónčnje so wotwobroćił a wospjetuje pschi wschěch błidach žamtny pospyt. Wschudże — bohužel — je žamtny wuspěchom. Nichtó so jemu njepodcžakuje. Wschitcy maju jeho sa pschesćahaka a cžinja kaž njeby sa nich ničo był. — Žuły je stónčnje strowjo do koła wokoło w kofejowni podył a steji nětko, twjerdy kobuk w ruzy dżerżo, wobrjedź hale, wobhladuje so a cžaka. Na koho? Ma někoho, tiž by jeho postrowił a jeho k žedżenju pscheprošył, cžaka dołho a stónčnje so sydnje. Pschesłapjeny a tola sajo, kaž by wědźał, so je tu zajsnik. Prosy pinczinka wo schalku kofeja, pinczink pschinjeże tablett, staji jón bjes słowcžka na blido a žmeje so. Žuły wupije swoju schalku starosćiwje, saplacki a dże. Njeshonči hebi wjazy, so pola jenotlinych blidow rozsahowaca. Jenoż wjedy hacž durje wocžini, pokloni so hłuboko. Jako je bižo wonka, so wschó sa nim jeńerí. — Ja niž. Ale njejsym też dosć smužity, so bych stawk a prajił: „Moji knjeza, cžełodła so po prawom žmějece. Njeje so ničo žměsne stało, ale něschto srudne. Cžłowjek je mjes nami był a nam to njeje prawe było, so je to cžłowjek był. Sómy so jemu wuńmełi abo jeho sańcź njemełi, dokelż jeho waschnje cžłowjek być, do naschcho waschnja so njehodźesće, kotrež nam porucża, so nimamy tak dołho na druhcho dźiwacź, domiž naš ničtó jenoho tomu druhemu njepschedstaji. Waschnje, kotrež nam prawo dawa, so druhcho njetrjebamy sańcź měcź, je-li je hinaschi hacž nascha schablona!“ — Tak bych měł rěcźeć, tak bych dyrbjał rěcźeć. Wěm to. Ale sym pscheboja sliwy był.

Listowanje.

H. H. Po pschekhodnym sakonju schulskim prawje maja herbsty starschi prawo, **sa swoje herbske dźeći bjez herbstu wuczbu zadaca a to hacž do tr hodźin wob tydźeń.** Wobroczące so na **schulski wubjerk** (Schulausschuß). Je-li tón sapraji, kaž to we wschelakich rěcznje namětschanych schulach je, dha pschedpołożeże to schulskemu radźe, so powołajo na § 2, wotrěsk 5 schulskeho sakonja. Sobuźeże nam potom wulpěch Waschcho rozrozowanja.

F. Kr. Je-li hakle wot łěta 1912 invalidnu rentu dóstawacże, dóstanje žona po Waschej smjerći k swojej invalidnej renće hischcże wudowy pschirażk. Tuta renta žnadź měsacznje 8—10 hr. wučini.

Do Pruskeje. 1. So by so wóz najprjódy rosjasnił, pschedstajcże to nas kamtschenu pschedstejerjerjej. Pola njeho dyrbicże na kóżdy pad dowolnosć ke kładzenju jeba swej wuprosyć. Wšo dyrbicże to Waschim žułodam a bliższim wobsedźerjam wosjewić. Jeli pola kamtschetho pschedstejićerja dowolnosće njedóstanjece, dha so pola krajneho rady wobcźeżujcże. Rospisajcże wšitke wobstejnosće nadrobnje abo rozpomnjejcże jemu to certuje. — 2. Najjednorischce je, so hamtšli pschedstejićerjej sakrocźi a jej wotstronjenje wscheho žada, schtož Waschej lezownosći schkodźi. Je-li to njepomha, njech žułodej ſ khłostanjom hrosy. Hewak lWam druheho wupucża njesbywa, hacž stórżbu pola žudnistwa sapodacź a to dla kaženja wobsedźenstwa (Besitzstörung). — 3. Domšti dawk je w jakolwjek postajenym podružnym pjenjesu wopschijaty — tu tkwiu 100% dowójnjeho — a njeżmě so tohodła wosebicże wot podružnikow sbérać. — Po wokolniku finanzneho ministra wot 16. 8. 26 je domšti dawk znowa sarjadowany. Po nim žmě so cžaš k wotedaczu domšteho dawka podleschicź a podlěsko dozrała spuschcźicź, hdyž so wupokaja, so je to sa potrjechenoho wulka cžeża.

G. B. Do schkitanjeże policije możeće mjes 20. a 22. łětom žiwjenja sastupicź. W Pruskej ma knježerski presidenta **prawo, wumjacźnje tutón cžaš wot 18. hacž do 23. łěta podleschicź.** Wuwuczowanje traje jene łěto na polizajskej schuli a snajmjenscha ſt mětnay praktikan. Dyrbicże so wóso lěkarjay na strowotu pschepytacź dacź. Po pisomnym samotwórjenju maće hischcże so wobrobinjay pschedstajicź.

Njepschemokawe wobucże możeće žej na schčehowaze waschnje świećicź: Wsmicże 1 liter laneho wolija, 125 gr. mydła, 45 gr. žołteho wósła a 32 gr. świećkeje żiwicy. To rozschtrějcże na płakym wohnju a namałajcże hischcże cžopiu macźinu na pódusche a kožu. K cžornjenju możeće też žały bracź. Koża wostanje po tym mjehka a dozyła njepschemokna.

P. Sch. W. 21. hapreleje 1921 bě żiwnosć wo 22 000 hriwnow jenoż 1489,40 hódna. Wasch zwak žmě žebi 100 prozentnym nahódnoscźenja žadacź. 10 000 hriwnow by było 677 hriwnow se 100 prozentami nahódnoscźene. Dospołnischu wotmołwu możemy Wam dacź, hdyž nam sdźelicże, hacź je so hódnosć 22 000 hriwnow do inflazije (do 1918) abo w lěcze 1921 postajiła.

Tunje ultimo dny

Žony

Suknje	4.75	2.95	**1.75**
bluzy	8.50	2.95	**1.75**
wobleki . . .	6.75	5.75	**4.50**
mantle . . .	8.50	6.50	**4.50**
suknow. mantle	19.50	13.50	**9.50**
kostum, česane sukno . . .			**19.50**
kostum, gabardina			**29.50**

Ke konfirmaciji

Somočane wobleki	27.50	24.50	**18.90**
popelin. wobleki, čorne	12.50	9.50	**7.90**
wobleki k pruhowanju	12.75	9.75	**5.75**

dźećace wobleki wot **1.20** sem
dźećace mantle wot **6.75** sem

Přinjesć tutoho nawěstka dostanje w tutych 3 dnjach 5% rabata!

Muže

Kholowy, krute tkaniny 5.90 4.75 **3.95**
kholowy wokoło žiwota,
wšě šěrokosće **4.95**
lacy, do dźěła **4.30**
kordowe wobleki, krut. tkan. 42.50 **34.50**
česanosuknowe wobleki 79.50 **59.50**
gabardinowe wobleki . 49.50 **39.50**

Ke konfirmaciji

Suknowe wobleki, módne, wot **17.50** sem
tkaninowe wobleki, eleg. smuhi **29.50**
česanosuknowe wobleki, módne **36.50**

njepřemokawe kabaty, gumijowe mantle, kosmičkate mantle a hólčeca drasta we walk. wubjerku

Drježdżanski drastowy dom

Birnberg & Co. nasl. w Budyšinje při Mjas. ječkach čo. 5

Wulki wubjerk a tunje płaciny wobleckow za konfirmandow!

Artikel 113 němskeje wustawy rěka w němskej rěcźi:

„Die fremdsprachigen Volksteile des Reiches dürfen durch die Gesetzgebung und Verwaltung nicht in ihrer freien, volkstümlichen Entwicklung, besonders nicht im Gebrauch ihrer Muttersprache beim Unterricht, sowie bei der inneren Verwaltung und der Rechtspflege beeinträchtigt werden.“

Směški.

** Schtož dźiwjsche wědźeć. Bur pschińdże k prawišnikej a ras powěda jemu nadrobnje zyku roskoru a swadu. Hdyž běsche skónčił, prajesche jemu prawišnik: „Mój luby, tu skórżbu budźemoj drje pschěhrać!“ — Bur snapschesćiwje: „Zo dźiwy runje wědźeć, knjes doktoro, žym njemuju tón druhi.“

** Dźěrżaza mudrosć. Sźynk: „Nano, knjes wučeć praji, so symy na semi, druhim k pomozy.“ — Nan: „Sso wě, mój luby hólcže.“ — Sźynk: „Cžełodła tu potom cźi druzy žur?“

Swójbne powěsće.

Semrěć: Hermann Günder, želesniški wyschi sekretar w Budyšinje. —

Cychi 1 nawobleczenj ze 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawobleczenja, damasty,** kóper, **barchent** m 60 pj. **ruby na bliča. twjelki trjenja a ruby na hosć. blida**
J. Erler w Budyšinje
rótki Krónyrynceweho mosta.

Młoda wysokosćelna
krowa
z druhim čelećom je na předań we Łuču čo. 4 p. Delnj. Wujezda

Składnostna kup!
Elleg. drury, podkrejny
walach
z dołhej wopódu, 167 wulki, wokoło 8—9 lět stary, jara pliny a spěšny při ležkich a lohkich čahanjach, też pod nawjedowanju žónskeje khodźi, za jenoż 176.— hr. na předań. Wobhladanje jenoż njedźelu wot 2—5 hodź. w hródźi vile Engel w Nizkej na Budyšskej dróży.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćefnja
w Budyšinje

Rólowanske a kupanske ruby, ruby na blida a na hosćenske blida, ložowe damasty, běłosmuhate nawobleczenja, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Zitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Stern“

Žony! + Žony!
Wuplókowace aparty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsane wobwjazki a tajke přez wustupowanje, plelkowe khołowčki podłožki, šlatički za prědki, šlatički za paseni, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
wedle Šulerskimi wrotami 9.

Tworjkupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z wobmj. ruk.

Zo bychmy našim sobustawam, kotrež swoju potrjebu w našim wosebitom wobkhodże **w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 7** a w našim wobkhodże 12 **w Budyšinje na Fabrikskej hasy čo. 23** kupuja, cyle wosebity wužitk poskići, postajimy

wot 25. februara hač do 5. měrca 1927

běły tydźeń

a poskićamy tohodła **cyle wosebje:**

Běły tydźeń!

Běle nóšniki . .	štuka wot	**20**	pj.	sem
trjenja	štuka „	**20**	„	„
twjelki	„ „	**25**	„	„
běle ruby na blida	„ „	**2,25**	hr.	„
košlowy płat w 10 mtr. koupon	mtr. wot	**40**	pj.	sem
syru kopřiwinu .	„ „	**40**	„	„
damast, 6/4 šěroki	„ „	**1.30**	„	„
damast, 9/4 „	„ „	**1.95**	„	„

atd.

Běły tydźeń!

Frotejowe twjelki ◆ žonjace a dźećace košle ze a bjez wušiwanja, **nócne košle za mužow a žony** we wulkim wubjerku

Prošu wobkedźbujće wukladne wokna!

Wotedawamy jenoż na sobustawy!

Běły tydźeń! **Běły tydźeń!**

Přesadźowanje palneho driewa a walčiny!

Srjedu 2. měrca t. l. budźa so w drjewnišću 1,b a 2,b Hatkowskeho **hajniskeho** rewěra wokoło —

220 rm khójnowych kuluchow
1200 „ hałzowcje walčiny

kaž **pjenki** k samokopanju zjawnje na přesadźowanje za bórzomne zapłaćenje předawać. Kupcy zeńdu so dop. w 9 hodź. na puću wot Radeja do Drěwcow při drjewnišću.

Wyšše hajnistwo w Minakale, 23. feb. 1927.

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo **dobre** a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Khójnowe šćěpy
krute sylne, ma tunjo na předań
A. Lehmann w Brěznej pola Kamjenca.

Serbske a němske
spěwarske a šulske knihi
ma w bohatem wubjerku
Serbska kniharnja w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach :: w Serbskim Domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihićišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 48 | Budyšin — Sobota, 26. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Sozialdemokratiske naprašenje dla rožkowenje płaćizny.

Sozialdemokratiski sapósłanz Müller-Frankenski je pokasujo na wurjadnje wyšoku rožkowu płaćiznu napraśenje w němšćim sejmje sawodał, w kotrymž so wón knježeństwo praśeła, hač je swóliniwe, po możnosći bórzy wo **wobkhadnych nałožkach towarstwa sa žitne wikowanje** wědomosć dacź. Dale so rosajasnjenje wo tym žada, w kajkej wyšokosći a sa kajte samery je so němsko-statny kredit wužił, a w kajkej wyšokosći su so kupowanjske towarstwo němskich ratarjow, towarstwo duśnykowego syndikata a němski kaliowy syndikat pśichi sakkadnym kapitalu wobdźelite. Žada so wědomosć wo dźełowosći němskeho kommisara, kótaž je se sakonjom pśichedpisana, wozebje kaž daloko wona w tym wobstoji, w towarstwje sa žitne wikowanje na **stuńśenje rožkoweje płaćizny stukowaca.**

Jendźelska so powješćenja němskeho wójnskeho łódźstwa boji.

Konserwatiwna Londonska „Morning Post“ je wulkej wóći cźinjaju rosprawu **wo wudawkach sa němśke wójnske łódźstwo** wócźišćiwcźale a w swišu i tym w sawodnym nastawku sylne najeźdy pśicźiwo němskej łódźstwowej politizy cźinjo pśisa: Dyž naśi franzowscy pśicźeljelo druhdy kedźbliwosć na wokomjenje **němskeho** natrajneho wójska wodźa, jendźelska sjawnosć pśicźiwo temule roswicu wobmyślenjow nima. Wjelicu kedźbliwosć pak dyrbi tajne nałożenje wudawkow sa němśke wójnske łódźstwo słudźiś. Te su wurjadnje wulke sa kraj, kótryž pjeca njemóže swój wójnski doh sapłaćiś a wudawa, so njeje na wójnske **łódźstwo** cźeželakomny. Sumy, **kótrejž su sa twar** kóžbow **postajene**, w žanym pomjeru **k** skromnemu programmej twara wójnskich kóžbow njestej. Ssmy źiwerdje pśicźeźwěźeni, so Němska te pjenjezy bjes wěsteje politiki njewudawa, a tale politika móże so jenoź **na to** měricź, **Němsku sašo wulkomóz na morju** zejinicź. Kupowy kraj, kaj Jendźelska, njemóže temule roswicu bjes njeměra pśichiladowaś.

Admiral Scherr njeźiwe do Franzowskeje.

Němskemu admiralej Scheerej, wjednikej bitwy pola Skageraka, kótryž po Ssrjedźozemskim morju puśuje, je so w Alźiru, jako jenicźkemu pucźowarjej, sakasało, na franzowski kraj wustupiś. — Kaž je snate, je Scheerowe mjeno w lisćinje tych sapiśane, kótrymž je na pśicźo sakśane, w Franzowskej pśicźehowaś.

Francowske a pólske kłosy wo jendźelskej noće na Ruskn.

Wo jendźelskej nocźe na ruske knježeństwo „Echo de Paris“ pisźe: „Nota wuspěšnje kritisuje, ale wona i mylneho ménjenja wukhadźa, so dyrbi so i **bolschewikiskim** knježeństwom po tych samuch sajadach kaž i kóždym druhim knježeństwom jednaś. To je wopak. Bolschewikistwo móże so jenoź roswiśiś, **hdyž wšcho druhe rospaduje** Trotzki je hatle njedawno rjekł, so móże jenoź źiwetowa revolucija tkmane rosrisanje pśicinjeśi. Pśicźeźiwo bolschewikam njemóża **wšchedne prawidła** diplomatije nicźo dozpicź. Bolschewikojo se swojimi sajadami swonka internazionalnych sakonjow śeja a jich móz so jenoź **žywi, hdyž** so tale wérnosći pśichepósnawa.

Druhe nowiny su pśicźeźwěźeńe, so **jendźelska nota njesmeje wuspěcha.** „Matin“ žebi wjeźele cźini, na někotre jendźelske wuprajenja i hapreje 1922 sa cźas Genuaskeje konferency dopomnicź. Tehdy Lloyd George pśichipowědaśe, so dyrbi so Rukla sašo do wulkeje europiskeje **žwóźby** pśicźiwcź, a so jendźelska wšchě sajźewki wotstroni, kótrejž pucź k měrej jaléhuja. Franzowojo so měrkažerjo mjenowachu, dokeľ Rušam njeměrja. „A dźenża?“ so „Matin“ prasźa.

*

W pólskich knježeństwowych krubach ménja, so je so jendźelska nota Ruskej jenicźky dla pśicźinjow nahladnosće wotpóśłała. Jeje dla so njetrjeba bojeć, so bu-dźe so měr w rańšnej Europie kašnuć. Pokasuje so na to, so žebi Pólska pśiceje, so by so jendźelsko-ruski konflikt po możnosći rucze wurunał. Teź njewěrja, so Jendźelska hižo nětkole sa wójnskimi šchmatańzami se Ruskej **žada.**

Rozsudne wojowanje w Chinje.

Rosšudna bitwa pola Sunkianga.

Po powěsćach z frónty je hłowny dźeł Kantonskeho wójska hižo město Kaśhing sady žebje wośajił a se **tkwatkom k** posledniemu sakitanskemu stejiśću Sunczuanfangowego wójska, k městu Sunkiangej, cźehnje. Sunkiang nźehdże 50000 muži sakituje, kótrychž wojerska hódnosć po ménjenju wézyhódnych wjele njeważi. Sunczuanfangowi wojazy njebuźa žnadź so pśicźeźiwo Kantonskim, kótriž su dśe po liczbje žłabšichi, tola derje wobronjeni a dźiśiplinowani, dźerźecź móz, jeli so budźe so pola Sunkianga zyzka wojowacź. To budźe najbóle wot teho wotwiśowacź, hač so **Cźungcźangcźungowym wojatam,** kótriž tehorunja skoku poskupaju, poradźi, Sunkiang hiśicźe pśedy Kantonskich dobaśmnycź. Jeli so by to móžno było, by pola Sunkianga k wulkej a rosšudnej bitwje došło, dokeľž su Cźungcźangcźungowi wojazy, mjes kótrymiž su teź někotre tyšazy Rušow, tohorunja wubjernje wobronjeni a so derje nawjeduja.

W Shanghaiu je dśe strajk stónčeny, tola tyšazy Chinesow so sapowědaju, so k dźełu wróćicź. Pjatk dyrbjeśe so **schtyriadwanzećichodźinski** strajk źiwnosće wotmećź. Kaž dołho won **traje**, njeźmě **žadyn** Chinesa źiwnosć pśedawacź, na blido stajicź, kupowacź abo jěsć. Teź tónle strajk so pśicźeźiwo pśichitomnosći Sunczuanfangowych wojatow, w Shanghaiu měri.

15 000 wukrajanskich wojatow, kótriž dyrbja wukrajanske **žydlischcza** sakitacź, su w stajnej alarmšej hotowosći. Plany sa sakitanje **žydlischcźow** su najnadrobniśho wubźěłane. Kóždy wojak a kóždy dobrowólnik we, na kajke městno dyrbi pśichi alarmje tkwatacź. Strach njesłabkeho pśicźeśkapjenja njeje hišcźe nimo, a wobhladniwostne naprawy, kótrejž su **ku** sa schtitanje wukrajanow cźinile, dale wobśteja. Sakhodne wrota **su** w nozy a wodnjo **wojakami** pśichi **naśchinskich śtelbach** stražuja, a jenoź **Chinesojo, kótriž we wukrajanskich** žydlischcźach dźełaju, **smědźa** so i wrotami nuts puschcźicź.

Chinešce wójschnosće su wjele strajkowarjow sajeli, teź snutska franzowskich **žydlischcźow** su někotrych wjednikow dźełaceźskich **swjatkow** do **jatby** wotwjedli. Wobkhad na hłownych dróhach ma sašo wšchědny napohlad, pósta sašo we wobmjesowanym wobkhadu pozdyli wunoschuje.

Pśiched rosšudnej bitwu pśiched Shanghaiom.

Londonski „Daily Expreß“ powě, so **so** rosšudna bitwa mjes pokmóznym a Kantonskim wójskom w najbliźšim cźasu wocźakuje. Shanghaiske wyschnosće njepytaju wjazy khutnosć położenja samjelcźecź. Wšchitkim wukrajanam, kótriž swonka wukrajanskich **žydlischcźow** bydla, je so **spóźěliło**, so dyrbja so na to pśihotowacź, **so najpozdźišcho sa 18 hodźin swoje domy wopuśćeja.** Moni dyrbja so nakhwilnje w klubowych twarjenjach w Shanghaiu hospodowacź.

*

Do **Shanghaiskeho** pśichitawa je **amerikanska transportna łódź „Chaumont“ z 1200 namórskich wojatow pśicźeła.** Woschnosće chinešceho wójnskeho łódźstwa su **so** dla tśeleńy do sranzowskeho **žydlischcźa** pola sastupjerjow Franzowskeje a Jendźelskeje samolwite. Shanghaiski sakitański kommisar je **wukazy** sa **wotprawjenja** agitatorow wróćił.

S druheje strony so na hobrske wójnske pśichitoty Ruskeje pokasuje, so so letša sa ruske wójsko 800 milijonow złotych rublow wuda. Po powěsćach, kótrejž su je Moskwy do Warschawy doschle, je Rusika sapocźała, rezerwy sa wójnu pśichitowacź. Teź ko na nowšchu sapaskeńku rěcź ruskeho wójnskeho kommisara Woroschilowa dopomina, kótryž je pjeca rjekł, so móże njepśechećel kóždy wokomik Rusku nadpadnycź.

Ruska **žwoje pjenjezy** z jendźelskich bankow bjerje.

Diplomatiski rosprawnik „Daily Telegrapha“ pisźe: Jendźelski diplomatiski sastupjer w Moskwje, Hodgson, kótryž w tuthwilu w Londonje **pśebywa**, so najśterje do **Moskwy** njewróći, pśedy hač njeje jasne, kak je jendźelska nota stukowała. So bolschewikiske knježeństwo z możnosću diplomatiskeho stamanja liźi, je z teho widźecź, so je wono 2½ miliona puntow sterlingow, otrjeź je w jendźelskich bankach sakóžiło, wróćo **sćahnyło.**

Rjeměry w dole rěki Jangtse.

Pokojenje w hornim dole rěki Jangtse je dźeń a hóle kritiske. W Jćangu dźěłaćerske swjatki z wulkej wutrajnosću a sabałkosću dale strajkuja. Wobcźežowanja konsulow pola kantonskich wyschnosćow nimaju wuspěcha. Se wšćech stron provinzow k polodnju rěki Jangtse powěsće **pśichitkadźeja, so so bojkot jendźelskich** itworow pśicźeźo dale rosscźerja. Wozebje krucźe so bojkot w Cźangcźi pśicźewjeduje. Hdźeź su so wulke wobstatki jendźelskich itworow spalike.

Teź w Hankawje je njedźiwajuzy žłubjenja Kantonskeho knježeństwa, so so agitazija pśicźeźiwo Jendźelskej jaśaśi, k wjetšchim njeměram doschło. W zyłym měśe su so demonstrazije pśicźeźiwo Jendźelskej wotměte. Pśichichodnu póndźelu dyrbi w zyłym kraju, kaž daloko moz Kantonskeho knježeństwa dosaha, jenohodźinski protestowanski strajk pśicźeźiwo pśichitomnosći wukrajinnych **wojakow** w chinešćim kraju wotměcź.

Pomozne wójsko w chinešćim měśe.

Pjatk dopołdnja su wojazy Cźungcźangcźungowego wójska Shanghajske chineske město wobsadźili. Dotalna wobsadka Sunczuanfangowego wójska je k polodnjoschej frónce do Sungkianga woteschła. Cźangkaišinowej sastupjerjo praja, so Cźangcźungcźang nocźe do bitwy pola Sunkianga sapśichimnyź, tola Shanghai budźe wón pśicźeźiwo Kantonskemu wójsku sakitacź. Jednanje mjes generalom Cźungcźangcźungom a Kantonskim knježeństwom je so sasno sapocźało.

Wukrajanske wójsko w Shanghaiu w alarmšej hotowosći.

Jendźelska infanterija a schtwórtk na kraj pśicźewjesena artillerija śej so pjatk rano do žydlischcźa sakitańskich stejiśćicźow wokoło wukrajanskich žydlischcźow dowjedźe a z wuspadźenymi franzowskimi, italskimi a japanskimi wuspadźenymi **wojakami** we wušim žiwotu stejitej. Amerikanska namórska infanterija njeje so hacź dotal na kraj wuspadźiła. Americźenjo dyrbja so hatle na kraj dowjesć, hdy bychu njemóry wudyrile. Potom bychu patrouillowu žłužbu a snutskowne sakitanje wukrajnych žydlischcźow pśicźewsali.

S Nankinga so powě, so połnócne chineske wójsko k wojowanskemu hotowa, so by wukhowało, schtož so hódźi wukhowacź. Jeho kavallerija je pjeca hižo ke Taihuskemu jśerej njedaloko Shanghaia doschła. Powěsće je Sunkianga praja, so so Sunczuanfangowe wójsko k polnocy rosprósća.

Pólśi dementi.

S pólskeho knježeństwa so pśeje, so je so z pośrednistwom Jendźelskeje tajny **pólsko-litewski swjatk wobsamknył,** a so so Pólska Wilenskeho kraja wida. Pólske knježeństwo rańnje wotpokasuje, z Litwu nětkaje sśerźenje wo Wileńskim kraju wobsamknycź, dokeľž je rada pódkłanzow w Pariśu tutón kraj Pólskej pśichirjekła.

Locarnšti wolijowz.

Locarnšti měšćańanosta Rusen, kótryž w tuthwilu w Pariśu pśebywa, je žebi wotmyślił, w Locarnskej městnowych wuhodźišćach wolijowej žadaćź, kótryž dyrbi w měšćeńaju němskeje a franzowskeje semje rosćź. Kitjes Rusen so nadźija, so tónle symbolisti stuk politiku wobeju ludow wobžwědcźi.

Wójskowa reforma w Cźeskokowakskej.

Wójskowy wubjerk cźeskokowakskeho sejma pjatk wo nowej wójskowej pśichedłosy jednaśe, mjes nim **su**

Podlěschenju wojeńskeje winowatoscze na wójomnacze mĕšazow. Po rosprawje wójnskeho ministra a krótkej debacze šo wschě pschedkobi z hłosami knježeńskuwowych stronow pschijachu. Namjetny opposizije na pschemĕnjenje šo wotpokasachu.

Amerika šo z Jendželskej dla Nikaraguy dojednała.

Kaž je w knježeństwowych kruhach we Washingtonje słyschećz, njebudža Sjednoczene staty pschitomnosć z jendželskim wójnskeje łódje pschi nikaraguaskim brjohu jako šakroczenje wobhladowacz, kaž dotho šo wójnska łódź jendželskim stacżanam jako wulkowanischcho słuži a šo na žane waschnje do nikaraguaskich politiskich naležnoscżow njemĕscha. Jeli je by šo po nowych namjetach presidenta Diaza Nikaragua pod schkit Sjednoczenych statow stajita, by šo schkitanje jendželskich stacżanow šaso Sjednoczenym statam dowĕrika.

Amerika šwoje wójnske łódźstwo powjetscha.

Representanćiši jeźm je senatowemu wobsamknjenju pschihłosowak, z kotrymž šu šo njenjesy za twar tśjoch łohkich pschijačkow dowolike.

Dźiwje wólby w Chicagu.

Pschi wólbach do mĕschczańskeje rady w Chicagu je k dźiwim wukutpam a pschećiwleńam dochło. Pschi tym šu jenu wošobu morili a wjele ludźi cżeżko a łohko skrankli. Policija je 60 wošobow sajała. Tśĕłako je šo wožebje we wólbnych mĕśnoscżach.

Krisa w Chile.

W Chile je wschĕ Jbanez psched tydźenjom knježeństwo prezidenta Rivy Bicunn, kotrež šo na koaliziju z demokratami šapjerasche, powróćił. Sstejdu je wón šwojeho pschedchadnika Bücunu a wjazorych nahladnych senatorow a sawóšknzow, kotśi Jbanezowe knježeństwo nachwychu pschipóśnacz, šajecz dak, jich winuło, šo anarchistiske a kommunistiske prózowanja podpjeraju. Wschelake druhe politiske wošobu šu šo hižo pridy zgle sćicha do wuhnanstwa pósłałe.

Smy my fašistojo?

Kommunistiska frakcija zapoda 17. sebruara t. l. w sakskim sejmje namjet, w kotrymž sebi za nas Serbow zakoński škit w kulturnem nastupanju žadaše. Tutón namjet započina so ze słĕdowacej sadu: „Wopačna politika sakskeho knježeństwa napśećiwo serbskemu wobydlerstwu sakskeje Hornjeje Łužicy je k sylnemu pribĕranju faschistisko-nacionalneho (po faschistisku złoženeho narodneho) hibanja Sokołstwa mjez serbskim wobydlerstwom dowjedła ....“

K tomu ma so znapŕećiwić: Serbske Sokolstwo so hišće ženje njeje faschistiskemu systemej rež nĕkak blizšło. Nawopak stojimy z našim zamĕrom z nim we najwjetšim kontrasće. Kaž je znate, faschismus na politiskim zakładźo korjeni a pyta swój zamĕr doćpić z policajskej namocu. Sokol pak ma jeničcy nadawk, wukubłać cżłne a dušowne, wosebje moralne mocy serbskeho naroda. Pĕstujemy potajkim hłownje cżłowzwučowanje a sport, dźerżo so zasady, zo móže jenoż w strowym cżĕle bydlić strowy duch. W tutom nadawku zorganizowani stojimy na politisey a socialnje neutralnym, kaž też interkonfesionalnym zakładźe. Smy přišli k dopóznaću, zo mŏzemy so pŕećiwo namócnemu zanićenju našich kulturnych pokładow jeničcy zakitować z tym, zo wocżehnjemy wosebje našu serbsku młodźinu pŕez cżłowzwučowanje k krutymi a sebjewĕdomym kharakteram.

W tutym dźĕle pak njeleži nihdy nĕkajki politiski strach. Naš cył njeleži w namócnym wojowanju z brónjenmi po faschistiskej formje. Ceemy wjele bóle we hłubokej pacifistiskej a statoswĕrnej mysli z duchownymi brónjemi wojować pŕećiwo kóždemu namócnemu zanićenju našeje ródneje kultury. Stóž pak so na duchownu brón zepjera, tón stajnje we sprawnosći za prawo wojuje. Tajki bój so też nam Serbam ze strony republikanskeho knježeństwa zapowĕść njemóże. Naš nadawk leži jeničcy w tom, swĕtoj pokazać, zo sebi našu narodnu cżesć hišće wysoko ważimy. Hdyž to wjacy činić nochcemy, potom by też kommunistiski namjet na sakski sejm cyle zbytny był. Tak pak sebi też my Sokoljo tajku kroćel, jeli je sprawna a derjemĕnjaca, wuley ważimy.

Zo pak njeby so nam pŕi tajkej składnosći kisało dow ina mĕšało, by lĕpje było, hdy bychu so pŕećejo našeho ludstwa na *městnje samym derje* wo wšĕch wĕcach informowali. Tak by njemóžno było, zo so naše Sokolstwo na zjawnem městnje k tajkemu šerjenju dale storha. Pŕez to móże so stać, zo so nam jenoż nowa rana do narodneho cĕła zbije, mjez tym, zo dyrbja so tola stare zahojić.

J. Šajba,
starosta Serb. Sokolstwa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 26. februara.

† 1902 Michał Sewčik, pŕeni katolski farář we Lubiju, serbski stawiznar.

† 1904 Jan Bohumił Nyčka, spisowaćel z Błunja

W kóždym njech domje
nan je tón mĕsnik,
wopor kiž wšĕdnje
wopruwać wĕ:
Modlitwu, dźĕło
po woli Božej.
Tak kóždy hrĕšnik
pokutny k Bohu
stupić zas' smĕ.

Jakub Sewčik.

Njedźelu, 27. februara.

* 1836 Handrij Dučman w Bozankecach, serbski pĕsnjeŕ a narodowc — faraŕ w Radworju a Lipsku.

Přestań přejara žedźić po wĕdomosći; přetož we tom je wjele rozpjerśenja a mylenja.

Kotŕiž nĕšto wĕdźa, chcedźa rady widźeni a mudri mjenowani być.

Mnohe wĕcy su, kotrež wĕdźeć duši malo abo ničo njepomha.

A jara njemudry je tón, štóž žedźi za druhimi wĕcami dyžli za tymi, kiž su wužitne k zbóžnosći.

Wjele slowow njenasyća dušu; ale dobre žiwjenje wokŕewja wutrobu, a čiste swĕdomje dawa wulku dowĕru do Boha.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +10. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer +3, thermometer w nozy +3. Wuhladny na njestajne, cżopje wjedro. — Naiche wjedro pórśnje šaso bóle wisnate być. S wjeczora pschibliżnje po nižina w schŕerkej frończe. Wpschinja so psched njej pomalku k ranju wotŕjasnje. Njebjo so pomrócżuje a powótr wocżopli. — Jutře, njedźelu Estomihi, skhadża žłóncżko 6,54 hodź. a khowa so 5,32 hodź. Mĕśnacżk skhadża rano 4,05 hodź. a khowa so wo połnocy 12,04 hodź. — **Naše wjedrowe wustupny na nowy tydźeń tele wjedro stajа:** Njedźelu 27. 2. bubłe rjenje; pondźelu 28. 2. mile a wětšikotne; wutoru 1. 3. pschische wiśano, kurjawojte; srjedu 2. 3. maćate, schwórkit 3. 3. maćate, kurjawojte, mile; pjatk 4. 3. maćate, symnischo; sobotu 5. 3. milišcho. — **Po naiche pschijatych znamjenjach a khodźenju hwĕzdow** je njedźelu (27. 2.) njepschihódna za domjazhnosć, šlitowanje, wopjty, dobra za Jendželsku, Němsku a Danisku; pondźelu (28. 2.) dobra za wuczene powołanja, banki a industriju; wutoru (1. 3.) a srjedu (2. 3.) štej dobrej dnjej za wuczene powołanja, banki a industriju, dale za ślubowanje, ženitwy a šabawu; schtwórtk (3. 3.) je dobry dźeń za duchownych prózowarjow; pjatk (4. 3.) dobra za ratarjow, wuczene powołanja, banki, ženitwy, ślubowanja a šabawu, tola je tej senjerjenje mŏžne; sobota (5. 3.) pschinjese strachi dobrym pocżinkam a dźĕczom.

— **Towarstwo pomozy za studowacych Sserbow.** Sserbskim schulam, towarstwam a jenotliwcam šu šo se strony towarstwa pomozy za studowacych Sserbow liśejny pschipósłałe z naležnej prósiwu, šo wo to postarać, zo Sserbja spomóžnemu towarstwu pschistupja a swoje pschinoschki a dary dowĕrnemu sbĕrcżelej, je do liśejiny šapiłanschi, wotedaja. Proźmy a napominamy tej na tutom mĕstnje, pschistupcże, lubi Sserbja, Towarstwu pomozy, njeschladajcże w narodnych naležnoscżach na kroschki! Wĕmy, so šu cżasy cżežke a so mamy kutkowacz, ale runje tohodla prošymy, dokelž je Sserbstwom hischcże wjele hrjeschko stejі, hacž i hospodarstwom jenotliwzow, a mnohim šo, Bohu bźakowano, tola trochu dexe wjedźe. Prošymy woprujcże za swój narod! Lĕtny pschinoschk wuczinja jenoż hriwnu; tu mohł kóždy za wobstacże swojeho ludu dacz. Schtóž ma wjetsche samjeżenje a dokhody, njech ma za narodnu winowatosć, po swojich mozach pschinoschowacz. Trjebamy ńdźelanу dorost, bjes kotrehož šerbska rĕcz špadnje, trjebamy tajki dorost, kotryž wukhadża z dobrych šerbskich domow, a dokelž je nasch lud mały, dyrbimy tej khudschim wobdarjenym młodym Sserbam pucż k wyschschej schulisej zdźakowjeni wotewricż a jich z pjenjesami podpjerać, jo bychu posdźischo swojemu ludej słužili a z tym dostatu podpjern sarunali. Njepokasajmy na wurwsacja, kajschi wschal je, ale schtukujmy runje tehodla hischcże horliwischo, to bychmy njedźiwowali pschećiwnoscżow šwojowny wuspĕch mĕli. Pschijimajcże šbĕracżelow pschinoschkow tej lĕtša šašo pschećelnje! Woni schtukuja za šwój potrjebny narod. Pokładnik towarstwa pomozy je knjez wyschschi wuczeŕ Polan w Budyschinje na Jurjowej dróšy čo. 5. Tež móža šo dare wotedacż, pschepokasacż abo pósłacż na jeho konto pola Sserbskeje Ludoweje Banki.

— **Blizšicha darmotna šaradźenska hodźina** za šłabomyślnych, na padawu khorošcż cżerpjazych a duchathornych wobhladerjow mĕsta Budyschina je štrjedu, 2. mĕrza 1927 dop. wot 11 hacż 12 hodź. w Mĕschczańskej khorowni.

— **Budyschske hapyki** šu wschĕdne dny hacż do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak famknjene. Nózny šlužby a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena hapyka z mĕšacznym wotmĕnjenjom. W februaru je to Wettinska hapyka pschi šudnišlowowym tiwarjenju a w mĕrzu Mĕschczańska hapyka na Hłownym torhoschcżu.

— **Sswĕtowy panorama w Budyschinje pschi Lawšej wĕji** posficża w tydźenju wot 27. februara hacż do 5. mĕrza rjane wobrazy z Franzowskeje, wošebje pschedstaja Paris a jeho wokolinu a znatej mĕsce Epernay a Reims. Wobrazy šu wšĕsce šajimawe a hódne, so šebi je tóžby wobhladać.

— **Małym rentnarjam** wupłacżuje šo podpjera za mĕšaz mĕrz pondźelu 28. februara 1927, dop. 1/2 9 hacż 1/2 1 hodź. w Sejmowni.

— **Nałohnoscżenšći dawk w Budyschinje.** W šajinje dawkłapłacżerjow nałohnoscżenšći dawkowny haufi dowola, je šmĕ po nałohnoscżenšći dawk za mĕrz 1927, kiž 510 hriwnow.

Nanoso a synoso.

Roman Jwana S. Turgenjewa.

47] (Pokrjacżowanje.)

„Fedka, ntajkaj mi trubku!“ šawoła do toho Basarow.

„Mamy hischcże druheho doktora,“ powĕdaschе Wasilij Jwanowicz dale, a jeho hłoš klinczeschе trochu njewĕscże. „Pomyšli šebi, jeneho dnja pschińdże tón ke khorowni, tiž bĕsche hižo ad patreš wotešchoł. Skužownik njecha jeho muts puschćicz a rjekny: „Mĕkło Waš hižo trjeba njeje.“ Doktor njebĕ na to pschihotowany, strójі šo a wopraschа šo šłužobnika: „Je dha khorehо hikawka štorkała, pridy hacż je wumrĕł?“ — „Haj.“ — „Je jeho prawje jara štorkała?“ — Haj.“ — „Ach, to je jara derje!“ — A ł tym šo wón wotškaŀ. Hahaha!“

Starcy šmĕjeschе šo jam, Arkadij šo pożmĕwkowaschе też šobu, a Basarow dujeschе toftu mróczeł kira do powĕtra. Rosmolwa trajeschе nimale hodźinu, potom dźeschе Arkadij do šwojeje jišby, kiž bĕsche, kaž wón wĕdźeschе, pschedsstwa ke kupeli, ale njedźiwajcży toho žyle pschijomna, ju wobnyblicż. Stónczenje pschińdże Tanjuscha a pschipokrĕdży, so je wobjed hotowy. Arkadij bĕ mjes tym šaso do kabineta doschoł.

Wašilij Jwanowicz stany. „Wójcże, moji knježa, a samolwcże, łym-li Wam hacż dotal k wošłudze był. Moja hospoša dejе Waš spokojі bóle, hacż ja to samótźu.“

Wobjed, kiž bĕ był z khwatkom pschihotowany, bĕsche jara dobry a jara bohaty; jenoż wino njebĕ njeje hódne. Cheres nimale cżornеje barby, kotryž bĕ Timofejicż we mĕsce kupił pola šnateho wikowarja, šłodźeschе ja kołoforom a mjedźu. Też muchi a kuntwory cżinjachu jara klubu; šwjetscha honjeschе je dwórnikowy hólcżej ze šelenej hokoju, ale dźiwa bĕ jeho Wašilij Jwanowicz prezi pósłał, dokelž šo bojeschе, so mohło to tymaj mkohlmaj dopŕeddarjonaj wopak być. Arina Wlašjewna bĕsche wschitko tak dałoko dozinika, so bĕsche hischcże khwile mĕła, so rjana šwołokacż.

Na hłowje mĕješche wyšoki cżĕpz je židźanymaj bantomaj a módry kwĕtkojty šchał. Wona šaso japtakny, tak wjele hacż šwojeho Enjuschku wuhlada, ale jeje muzej njebĕ trjeba, ju pokojecż; wona hana šwotŕe šwoje šyły, so by šebi z nimi šchał njeschkapała. Powobjedowajchtaj jenoż mkodj cżłowjekaj, pschetoż hospodar a hospoša bĕschu dawno po wobjedźe. Pokhużowaschе jimaj Fedka, wocżiwidno z njekrajnymi jschtórnjemi wobcżejenty, a jemu pomhaschе šonška z muženym wobliczom, Anfiuschcha po mjeni, kotraž mĕješche šaštojnstwo kluczniży, plokatnicże a wotbhladowarki pjerinyn. Wašilij Jwanowicz sa wschón cżaš wobjeda po jišwje khodźeschе a ł zyle šwobownym a žamo šwobżnym twarošnem we wobliczu rĕcżeschе wo cżežkich šrachach, kiž jemu politika kejzora Napoleona a šaschmjatanoscż italiskeho praschenja cżinjachu. Arina Wlašjewna cżinjeschе, kaž by Arkadija dozyła njewidjała, njekašaschе jemu pschi jedži. Podwrĕwschi ł pjaschu šwoje kulcowate wobliczo, kotremuž małej hubży wischnjoweje barby a brodawki na lizonaj a nad brjowami pschidawachu jara dobrodušnemu wuraš, wona tu šedźeschе a njewotwobroczi wocżi wot šyna, ale šhchowaschе: šmjerci rady by chżyła šhonicż, na kajki cżaš bĕsche won pschijĕł, ale bojeschе šo, jeho šo, ša tym wopraschecż. „Nó, mohł cżi rjeż, jenoż na dwaj dnjej“, powmyšli wona, a jeje wutrowa wšicha puktotaschе. Hdyž bĕ pjecżeń šjedźena, šhnbi šo Wašilij Jwanowicz na wokomik a wrócżi šo ł wocżinjenej połbleschki schampańskeho wina. „Tu hlej,“ won šawoła, „hyrnjej hychmy tudy tej ša cżichim žiwi byli, to mamy tola pschi šwjatoczných škładnoscżach, ł cżimž mŏžemy žebi holdowacż!“

Won nała tři schkleńcży a schkleńczku, wunješe na štrowjo „wyšoschwažených wopytowarjow“, wuraši, po wojerschu, šwojim schkleńcżu nadobo a kašaschе Arinje Wlašjewnje, so by tej šwoju schkleńczku hacż do pożlednjeje kapki wupiła. Hdyž pschińdżeschе „warjenje“ (mittšladżene), to mĕješche Arkadij, haczrunjeż niczo žłobke rad njejedżeschе, ša šwoju winowatoscż, wot schtyrjoch wschelakich, runje šwarjenych druzin wopiacż, cżim bóle tohodla, so Basarow runu mĕru wotpokasa a žebi hnydom zigaru šožehli. Potom podachu cżaj ze šmjetanu, ł butru a brazilkami; na to dowjedże Wašilij Jwanowicz wschitkich do šahrody, so bychu šo wschitšy šradowali nad krašnoscżu wjeczora. Hdyž dźeschе nimo kawki, schepny won Arkadijej: „Na tutom mĕšacżku ja tak rad filosofuju, pschihladuju, kak šo žtnzo khowa: to je pustniŕej jara pschihódne. A tam trochu dale šym ja nĕschto schtomowy naładżał, kotreż je horaz jara lubo mĕł.“

„Kajke schtomy to?“ wopraschа šo Basarow, kiž njebĕ šo dopołnichał.

„A kajke hewak hacż akazije“

Basarow pocża šhwacż.

„Ja myšlu, so je ł purcżowaryom cżaš do wobjecża Morscża“, rjekny Wašilij Jwanowicz.

„To rĕka, lehnyż hicż!“ naspomni Basarow. „To je zyle rosumny nanjet. Cżaš wschak je wopravdże.“

Roššohnowanschi šo ł macżerju, wotkschi ju na cżole, a wona jeho wobja a ša khribjetom šcżini ša nim mješčo tši khchiżiki. Wašilij Jwanowicz pschewodżeschе Arkadija do jeho jišwy a pschejeschе jemu „tajkeho wotschĕwjazeho wotpocżinka, kajši šym tej ja wužimał we Waschich šhojownych lĕtach.“ A woprawdże. Arkadijej špaschе šo wulcżerje we šwojej pschedkubjelnej jišwy, w jeż wonjeschе ša njeličcżi a dwaj schwjerczej pŕikašchtaj šeja kachlemi na pschemoh do španja. Wašilij Jwanowicz poda šo ł Arkadijowe jišwy do šwojeho šamtźuho kabineta, pożbydże šo ł nohan šwojeho šyna na ložo, to rĕka na šofa a chżyschе hischcże khwilku ł nim pobjeżadowacż. Ale Basarow rjekny, so chże šo šenu špacż a pójšła jeho hnydom šašo precż; we woprawdżitoscżi pak won njewužmy hacż do rana. Schĕroko wocżi wotewrjeschi, hladaschе won njerjazy do cżšmnoty. Dopomnjeżа na dźĕczatšiwo njemĕšacznu žaneje mogo nad nim, a šrudne šarcżiščcże šaništeneho dnja rošbudżowachu pschego hischcże jeho duchа. Arina Wlašjewna modlješche šo pobožnje psched šwojimi šwjatymi; potom rošmolwješche šo dołho, dołho hischcże ł Anfiuschchi, kotraž kaž štoły psched šwojej knjenju štejo a šo je šwojim jenicżkim njewokšlepnjenym wocżkom do njeje šahladawschi, wupraješche jej ł potajnym schepotom wschĕ šiwoje wobkedżowanja a rošmyšlenja, na Cgwenija Wašiljewicża šo poczahoważe. Staruschka šo wot radošcże, wot wina, wot tobakowemho khura žyle hłowa wjerczeschе. Muž chżyschе hischcże ł njej porĕczecż, ale mach my ł ruku, hdyž wšidżeschе, so bĕ to podarmo.

(Pokrjacżowanje šcżĕhnje.)

mow njepschekroczi, bjes pschirazka wumjasczenje wacz do 12. merza 1927 na daiwkowu pokladnju saplaczesz.

— **Pincznizy zadeju zebi 15 prozentow za poschuzenje.** Zentralny swjask pschistajenych w hoicżenzach a kofejowniach je psched nekotrymi dnjemi tarif, kiż hischcze hacz do 1. hapreje placzi, wupowedzit a zadat, so zo pinczniktam mesto dotalneho pschirazka za poschuzowanje wot 10 prozentow zhdzwa wot 15 prozentow placzi. Hosczo maju kaz dotal 10 prozentow saplaczesz a zhritne 5 prozentow na mjezjeska wobthoda saplaczesz. Nimo teho zada zebi swjask, so zo za pincznikow dzetanski czaz wot 9½ hodzinu na 8 hodzin sniżi. Dzelodawarjo su tele zadanja hizom wotpokasali.

— **Autaj do zo frasnjoi.** Rózk pschi Sserbskim Domje je sa dróhowy wobkhad straschny rózk. Husto hizom zu na tymle mestnje auta hromadze saszele. Tez wczera pjatk popoldnju wokolo 3 hodz. dóndze sazo k srazenju. Budyschka autowa drózka czo. 1 pschijédze po Lawstich hrjebjach a chzyche psches Kronprynzowy most jecz. Jako so wona rózkej bliżesche, pschijédze po Swonkownej Lawikej hazy czelzity auto tudomneje Etlez firmy, kiż chzyche na Snutskownu Lawstu hasu. Etlez auto spnta so autowej drózay wumiznej a sajédze na stronu Vogtez wobthoda. Tola njebé spschiny dosez. Wosobowy auto sajédze jemu do sadnjeho kola a zebi lampu a predni blótowy schitkat wobschkodzi. Ludzo do schkody njepschindzechu. Schtó je na srazenju wina, njeje hischcze wujasnjene.

— **Djenjnische tudżenske wiki** béchu dwje wézze tez pschijomnischcho wjedra dla mnoho wjesanjanow do Budyschina nawabile. Tola wiki njebéchu sa wschitkich prawje spokojaze. Na pschikład proßata so jara hubjenje pschebawachu. Wi pscherschku placzachu 20—25 hriwnow sa jene. — Butra placzesche 1.05 a 1.10 hr., jejo 12—14 pj. Kurow a drubeje pjerschny tez djenza wjele na wikach njebé. Sa kury zadachu zebi 3—4.50 hr. — Na feleninowych wikach placzesche punt béleho a czerwjeneho kala 15 pj., zhble 15 pj., morcheje 15 pj., czerwjene répy 15 pj. a rjetkeje 20 pj. Sa jabluka saplaczischu 15—25 pj. sa punt. Lany wolij placzesche tez djenza saso 1,80 hr.

— **Srazka mjes motorstkimaj kolomaj.** Wczera dop. we 9 hodz. na kichżinskżu Sserbskich Hrjebjoch a Kamjenneje dróhi zelbnaj na motorstkimaj kolomaj do so srazhschtaj. Sslabsche z kolow so jara wobschkodzi mjes tym so zyhnische jenoż znadnu schkodu poczejpi.

— **Kolojezdny potorhny** wczera popoldnju rózk Lawskeje dróhi a Kronprynzskeho mosta starschu żónsku, kotraż z kolow do kromy thódnika padny, pschi czimż sebi wulku dzéru do hlowy wuraza. Zu dowjesechu k Lékarjej, jédowy pak czetny.

— **Kradnyli** su 25. 2. 1927 popoldnju wokolo 5 hodz. z dwora na Lawskich hrjebjach starsche mużaze koło se nowym torpedowym samobéhom.

— **Polizajska hodzina.** W nozy wot 1. k. 2. nalétnika (měrzeje) t. l. (Pósnuzy wutoru) so polizajska hodzina powschitkownje hacz do 3 hodz. podskschi. Sa sjawne reje pak so rejowanski czaz powschitkownje w 2 hodz. skónczi.

S **Wulkich Debjez.** Kaz hizom we wczerawschim czasze pizachmy, wotwali so schtwórtk pschipoldnju je stomu kryta khéza kublerja Schustera, w kotrejż djélarni ludzo bydlachu, to béschtej Mühlez a Buttefez swójbje, kotrymajż woheń wschitko wobsedzenstwo sniczi. K wschemu njesbożu keż hischcze swójbje zywju nadobu sawésczenu njemészeschtej, dokelż zane sawészczenske towarstwo jeju dla stomjaneje tschi a stareho twarjenja njepschijimasche. Woheń je z winu 11létneje Buttefez holzy nastal, kotraż je zwéczku w ruzy pod stomjanu stechu zgbel k wohrewanju pytaczi schta. Wona je zwéczku tesche pschebliste pschindze, so so stécha japali. Holza bészesche po wodu, ale jako sago na kubju pschindze, steje sche hizo técha w plomjenjach.

S **Worzyna.** Każ hizom wczera cjitachmy, wuhotowa saidzenu njedzelu popoldnju nascha schula we wjesnym hoicżenzu zwjedżeń dopomnjeza na Pestalozzija. Sala bé hacż na poslednje mésino polna. Rjane posticzenja pschiposkuchazjow hluboko hruchu. Mnoży wopytowarjo zwjatocznosche wupraseja z tutymi rjadkami zwój najwutrobnischi dzak knjesej schulskemu wjednikej Schumanej a tez tamnymaj dwéma knjesomaj wucżerjomaj a tez dzéczom za rjane hodżinki, kotreż wopytowarjam posticzichu.

S **Trjebina.** Saidżenu zrjedu wumrée tu najstarschi wójnski veteran Sslepanjeke wosżadu, hajnski dżélacżer Sslapka, 87 lét starv. Wón je byl zobu we wójnomaj 1866 a 1870/71, bé zwédk krónowanja we Versailleżu a powéda rad wo tehdomnischim czasu. Hacż krótko do wójny dżélasche Sslapka hischcze w lésu, hizom pod pryzom Nizoseńskeje bé Sslapka hajnischi dżélacżer. Njech nétt wotpocżuje w pokoju. Jeho bratr, kiż je 2 lécze starschi, je hischcze w Schtyrjoch Dulach żiwy a tehorunja zo na wobéma wójnomaj wobdżélił.

Z **Noweje Wjeski** pola Worklec. (Skażene wjesele.) Woprawdże cyle wosebite prekwapjenje dosta so minjenu njedżelu někotrym „pózdnim" wobdżélnikam kózlopiwoweho swjedżenja, kiż so w jenej tudomnej korémje swjedżese. Tuéi béchu po tróśku sylnischim wużiwanju wjacorych bańkow ze słódnej, brunej khmjelowej bréčku zapomnili na časnik pohladać — a překročichu policajsku hodżinu. Psej skobanecy! Tu připowédźišłaj nadobo škitarjej zakonja swój żadny nócny wopyt a njedźiwajo na dalše hódne witanje a dolhe wobliča přitomnych rychle zastupištaj. Zwoprédka drje so — bjez dźiwa — někotremużkuli zakurjenemu kosćej pomjatk pozlubjowaše, ale khutne położenje wokomika pak wšéch ruče k jednanju napominaše, tosame tez hišće žadany respekt před autoritu. Scérpnosć wšitko přewinje! Nó, skónczje so wšitko zbożownje poradźi a spokojі — wosebje policija, přetož trébne rozjasnjenja wo perzonalijach béchu zapodate a hewaše formulary wupjelnjene. Stoż nétko tutomu podawkej wésće sléduje, je bjez dwéla struchła dohra k wurjadnemu, harmoniskemu swjedżenju. „Haj, piwo dyrbi pite być" — je drje někotry z tamnych přestajenych nosa na nućenem dompuću sebi myslił. Swéru na „Zeger" kedźbować, to je hłowna wěc dokelž na wšitko so bohužel njeda nałožowak starodawne přisłowo: „Strowy žort za jedyn nórt."

Z **Jasećcy.** Před tydźenjom so pisaše, zo bu na sokolskim swjedżenju wPančicach toška pokradnjena. Wěc je so wujasniła. Njehańbity njedočink je wusłédżeny. Mandźelska hosćenčarja ze susodnje wsy ma swoju łošku zasa.

Z **Kamjenca.** Hižo naspomnjene awto pojédże na swjedżeń tudomneho Katolskeho Kasina jutře (njedźelu) wokoło ¼4 z Pančic přez Khrósćicy, Worklecy, Njebjelčicy do Kamjenca. Wot tam wotjédże w nocy wokoło 12 hodźin. Stóž chce potajkim tamniši swjedżeń wopytać, ma dosahaceje přileżnosće.

S **Kamjenca.** **Wokrjesny wobstaranski swjask** Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa chże tez lětha 110 dżesći, pola kotrychż je to sa jich strowosću nusne, do dobrych wocżerstwjernjow pschi Narasschim morju a we horach pósłacz. Pschijéwjenja dżesći, kiż wocżerstwjenja powjedże, pschijimuja so wschednje w służbnym czażu, to je wot 8—½1 hodź. dop. a wot 2—6 hodź. pop. spomożerstwowym hamcze (Wohlfahrtspflegeamt) wokrjesneho wobstaranskeho swjaska na Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje wó jstwje czo. 2. Tam so tez kożdy czaż rada podawa.

S **Horow** pola Wojerez. Wot póndżele bé so tudomny Zuiscko słužbił. Wutoru rano namaka mżody człowjek na Barklinskej dróhy jédne kolo a wacżok. Wón woteda namakanej wézy pola hamtskeho přeboštojerja w Zidźinom. Wschitkim służbjenym służbjeneho waboje za swójstwo służbjeneho spósnachu. Po dołhim pytanju namakachu jeho czeło stónczenje żrjedu w hrjebi, kiż pschi Barklinskej dróhy beżi.

S **Noweje Luki** p. Wojerez. Natał a wójnski invalid Jan Wérik béżche zebi z wojom do Wojerez dojéż, so by wschelake wézy nakupował. S njebožowjenym pschipadom padże z wosa a klama zebi wobruczku.

S **Nowcho.** Jutrje njedźelu, 27. februara, popoldnju w 4 hodź. smése knjes wotjschi krajny honjeř Merkel w Nakonzez hojcżenju pschednoschk wo nowym wobthodnym porjedże (Verkehrsordnung). Wóńtezy a kołojezdni su zu wosebje pschepróschcheni. — Póndżelu, 28. februara, poł. wot 5 hacż 7 hodź. żo w schuli poślednja dżélba gmejnskeho dawka sbéra.

S **Bélej Wody.** K naschej wczerawschej powésći, so je rataŕ Lénik z Wuschize na leżownosći studnizerwarja Storki w Bélej Wodże schtwórtk dopołdnja do cżekeho njesboża pschischoł, mamy hischcze krudnu powésć dodacż, so je snjesbożeny, kiż bé hakle 55 lét starv, na żiwoju cżeku ranu hižo wumrét, jako jeho domoj wjesechu. Stroiwy a cżity je rano wot domu jét a pschipoldnju pschiwjesechu jeho morweho domoj. Schtó wé mój tóny?

Se **Sprjójz pola Nisseze.** Cżekże njesboże sta so rjedu psched wjeczorom w tudomnej fkale. Dżélacżer Hoffmann, kiż je nan nékotrych njesasłaranych dżesći, z powjalsom pschipażanny dżélasche. Nadobu pak so jeho wowjas rostorhny a Hoffmann padże do skały dele. Wón so jara cżekżo rani a jako běchu jeho mrune swobalesli, dowjesechu jeho do Nischcżanskeje khorownje.

Lětna hłowna zhromadźizna 1927 Budyšskeho wokrjesneho Landbunda.

Dżenża sobotu, 26. februara, dopołdnja wotmé Budyschżi wokrjesny Landbund swoju létuschu hłownu zhromadźiznu w „Krónje" w Budyschżinje, kotruż bé po § 12 wustawkowo połnołak. Pschepróschene béchu wschitke sobustawy Landbunda se mandżelstimi a dalschimi pschiwuznymi.

Prěni pschedhyda za Budyschżi wokrjeż, knjes hospodarski rada Richter, postrowi hłownu zhromadźiznu a powita zhromadżenych, wosebiże witajsche zastupjerjow wyschnoscżow, wokrjeskeho a hamtskeho hejtmanstwa, mésta Budyschżina, dżélowoje zaradżerinje, ratarskeho wokrjesneho towarstwa, ratarskeje komory, finanznoje wyschnoscże a tež Młodeho Landbunda. Wón spomninasche na zemrée sobustawy swojaka w sandżenem lécze, wosebże spominasche na knjesa hosp. radź. Böhmu we Debjerkezach. K jich cżesći zhromadżeni postanychu. Wjednik zhromadżiny rozpominasche dale hubjene położenje naschego ratarstwa w dżensnischim cżeżkim czażu, dóńtuż so hrožbuje wobsteżnjoscżow w starże. Bjesbożesći je so do hróżbueje wulkoscże wurokła. Wikowanska bilanza Němiskeje wostawa pschi wschej ruiny dale pasżiwna. Nadobu naschich wyschnoscżow tohodła je, so bychu krucże na tom dżéłale, so bychu lépsche wobsteżnoscże do kraja sacżahnyle. Ratarstwo dyrbi mérz wjazy położnoscże a zwobodneho hibanja. Wón mjenowasche wulku njeprawdu, so knjezerstwo a wyschnoscże wjazy sa ratarstwo njedobrenjeja. Wjelo dyrbjesche pschipósłuchaż, so ju so wokrjesne a hamtske wyschnoscże pschi cżekżo potrjechenych krajinach, kiż su poł wulkej wodu cżerpiłe, swoju dobru wolu pokasałe. Wón wobżarowasche, so je so wulki dżél rune w naschim wokrjesu wot Landbunda wotwobrocżił a so Luśiskemu Burjskemu Swjazkej pschiwobrocżił. Landbund je so wosebje sa wotstronjenje dawkow prózowak, kiż runje małych ratarjow wobżebje potrjechża. Cżażby zu dżenża hinadże hacż psched krótkimi létami, ratarstwo je żebi jako dżélarska khupina wo 18 milijonow sago wjazy naglabnjoscże dobyła. Hacżrunjeż němske ratarstwo pod sejżehkami revoluzije hischcze cżekżo cżerpi, njeje tola pschewjele wuhladow na polépschenje. Nowy němski żejm lubi pak sa stronu Landbunda lépsche cżasy. W tymle pschedżonu a tejle nadżiju słónczi żiwoju létnu rozprawu a powita hischcze pschednoscherza knjesa krajneho radźicżela a sapódstanza němskeho żejma Gerecka.

Na dujowem porjedże stejesche najprjedy wólba za żobustawy, kiż po wustawkach wustupja. Sa wrénjeho pschedhyżu wużiwoli so sago knjes hosp. radź. Richter. Sa sermrétcho hosp. radź. Böhm wużiwoli so knjes kubleŕ Delan z Bacżonja. Jako sastupjerjo małych ratarjow wuzwoli so mésczanosta Bjelaz w Bukowu, Wenzl w Bronju a Schuster w Rakezach.

Na druhim dypku stejesche pschemjenjenje wustawkow. Pschedhyżnstwo sestaja so ze 24 sobustawow, z kotrychż kożde léto 8 wotstupi.

Jako stżeći dypk poda pschedhyża létnu rosprawu wo stukowanju Landbunda we Budyschżi wokrjesu. Wón wobżarowasche, so je loni 181 sobustawow wustupiło a z hłownego dżéła do swjazka małych ratarjow sastupiło. Do Landbunda sastupi 67 sobustawow. Pschedhyża dżakowasche so wschelakim knjezam za wopornitwe dżélo w swjazku. Se samolwitosniweje rosprawy (Rechenschaftsbericht) wulkadżesche, so je Landbund loni nébże 60 000 hr. dołhodowo a nébże 56 000 hr. wudawkowo mél, dobyk wuczinja nészto psches 4000 hr. Pruhowarjo slicżowanjow su wschu we dobrym rjedże namakali a pschedhyżstwo so wustrowodżi.

Sa pruhowarjow slicżowanjow so sago wulwolichtaj knjes hrabja Schall z Huski a knjes kubleŕ Grunert we Porchowje.

(Pschi stónczenju redakzije zhromadżizna dale traje.)

Přilopk.

* **Sajedojczenje z methylalkoholom.** „Magdeburgska Nowina" pische z Bitterfelda: Mežnik a notar Menda je na sajedojczenje z methylowym alkoholom wumrél. Psched nészto dnjemi béchu pschi składnosći makeho swjedżenja w bydlenju mežnika Mendy hosczo tez liker pili. Na druhi dżeń hižo Menda nimale wobżepi. Nikto je na sajedojczenje z alkoholom wumrél. Tez dwaj dalschej hosczaj staj hižo wobżepikoj. Wola druhich wosobow njesżo zane schtódobne szejkwéi pokasałe, dokelż krótko po wupiżim liker sago wot so dawachu.

* **Hobsle pschelschiwjenje pola Gdanskeje nalutowarnje.** Pola Gdanskeje mésczanskeje nalutowarnje je so nowe hobsle pschelschiwjenja wotkryle. Hižo 20 lét tam pschistajeny wjednik je wot 1920 tam 400 000 slotych pschelschiwi. Polizija je jebaka a dwé dalschej wobzobje sajeka.

* **S rusteje jatby je wućeli.** We Windenach pola Ufingenu wrécżi je, każ so z Wiesbadena piża, wojak z ruskeho sajeza k swojimaj tam bydlazymaj starschimaj. 1915 bé jeho Rusojo sajeli. Dokelż wot 1918 nicże wjazy wot njeho słyschecż njebé, béchu jeho za morweho wuprajili. Jeho żona, kotraż mésjeche dwé dżesći wot njeho, bé je mjes tym k druhemu rajej wudała.

* **Zyła swojboa** je na lodze pschepadnyła. Se Schwerina so pisa: Pschi posprjeze, zwojeho na lodze pschelamaneho zyna wuthowacż, zatepi je wczera wucżer Carmon se Zittowa w Meklenburskej-Schwerinskej je zwojej żonu. Psched nészto dnjemi bé je wo tej wucżerjowa dżowka zatepita. — Se Augsburga sago pschikhadża powésć, so staj so 7létny zyn a 6létna dżowka Heilingerez pola Schärdinga pschi zmykanju na wézy Inn pschelamakaj a zatepiłoj.

* **Swójbne drama.** Rétnik Brendler z Altenrieda je we jwadże swojeho pschichodneho nana satsélił. Sswoju pschichodnu macż a zwakowu z wutsélom cżeżko rani. Jeho żona cżetny. Po dokonjanym njesłutku je Brendler sam satsélił.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powésć wo wjedrje za julije njedżelu:** W żrjedżenz a połnóznej Němskej jara mile, z cżasami so wujasnuje, żane spomnjenje hódne desżesce.

*

Do farskeho doma w Büderichu so dobywschi żu padwschi fararja do hłowy tsélili. Farar je cżeżko sranjeny. Jeneho z paduchow su sajeli.

*

W połnóznej Italskej so wschednje żneh dże. We Berzamje a wokolnych dołach żneh tak wyżoko leży, so cżahi z wulkim sapodżenjom pschijédżidża. Tez we hórach a dołach pola Lecca a Piacenzy żneh 30 hacż 70 zentimetrow wyżoko leży.

*

Na żelesnilnej cżarje Tampico—Monterrez w Mexiku je expreżny cżah z kolijow wujeł a tu po nażynje dele walił. Jaky rjad waggonow je so dopołnje rosbił. Hacż dotal je so 40 morwych a 70 sranjenych swjeżiło.

Hawtske wozjewjenje z Budyšina.

Létatske saradżenske hodżiny

za słabomużnych, na padawu khorosći cżeżpjazych a duchachornych wobydlerjow mésta Budyschżina wotmé wża so kożdu 1. rjedu w mésazu wot 11—12 hodź. dopołdnja w Mésczanskeje khorownji na Flinzowej dróhy 1. — Blischża saradżenska hodżina je pschichodnu

srjedu, 2. nalétnika (měrza) **1927.**

Rada podawa so darmo.

W Budyschżinje, 24. februara 1927.

Mésczanska rada, spomożerstwowy hamt.

Wiki skotu a wołow

w Njeswačidle srjedu, 2. měrca.

Gmejnska rada.

Zwójbne powésće.

Semrěli: Kurt Libich w Budyschżinje, 37 lét. — Hermann Walter Buschbeck, wobżedżer fabrik w Bikopżach. — Alfred Lorenz w Lubiju, 29 lét. — Marja żwud. Schokežina rodź. Buhlez w Bélej Wodże, 66 lét. — Gustav Lukas, wyschschi stupaŕ na wotp. w Bélej Wodże, 74 lét.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerw Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Cyle wosebitu přijomnu składnosć k nakupowanju poskića naše **wutoru, 1. měrca** započinace

Wulke wosebite wupředawanje

gardinow :: storow :: dekoracijow

wumělske gardiny, běle, tridźělne . . . wot **3.50** hr. sem
polstory z motivami . . . . . wot **3.75** hr. sem
gardinowe tkaniny . . . . . metr wot **50** pj. sem

Madraske gardiny, pisane, barbudźerjace . wot **3.60** hr. sem
Madraske tkaniny, z čorn. podłožk., tříbarbne metr wot **2.50** hr. sem
etaminy, woknate, 150 cm šěroke . . . metr wot **56** pj. sem

Jenotliwe wokna, zbytkne dźělby, něšto zprošenych tworow atd. po cyle wosebje zniženych płaćiznach!

Hecht, Linke & Truöl

w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy — **w Korzymje,** hosćenc „Hwězda".

Wotewrjenje wobkhoda.

Dowolam sebi, z tutym wozjewić, zo sym ze **Valtinowcje** konkursowoje maćizny skład při **dwórnišću** w **Halštrowje** kupił.

Wotewrju tam **lilijolku** a z dobom dawam k wódźenju, zo kóždu dźělbu

žito

za hotowe pjenjezy kupuju; nimo toho mam na předań

wšč družiny picowadłow a hnojidłow, symjo, drjewo, wuhlo, briketty, wuhlo za kowarnje, koks, a t. d., kaž tež cokor a muku.

Budu so kaž stajnje prócować, we wšitkich tworach jenož **najlepše z najlepšeho** podawać a prošu z tutym, moje předewzaće dobroćiwje podpjerać.

Albert Paatz

w Kamjencu Tel. čo. 24 a 25 — **w Halštrowje** Tel. čo. 13

Magnetny dom!

Serbow kupny dom

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRITZER & JOHANNES
Kaufhaus Schaal
BAUTZEN

Wolmjane museliny a pisane šidy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne počehnjenje za kónfuše
pisany barchent za kónfuše
čorne wobsadki za kónfuše
pisane wobsadki a banty wokolo žiwota
wolmjane tkaniny a šidy za nałkowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	**3.50**
hotowe kapy a banty za holcy .	**0.95**
čorne, běle a róžobarbne Moiréjowe banty	**2.50**

Serbow kupny dom

Dobre čehnie k sebi!

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy tehorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tehorunja z 110—240 cm šěrokimi knihow. khamorom

bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 — na Hrodowskim naměstnje 2

Swětowy panorama
w Budyšinje
na Lawsk. hasy. při Lawsk. wěži
njedźelu, 27. hač do soboty, 5. III.
wopyt Pariza a wokoliny.

Vogtlandske wumělske madraske **gardiny**
story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže
kupnječe jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zl. Hwězda" / Ręču serbski

Goldstücher Gunkelaplaser

Dipl.-Ing. Optiker
Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
BAUTZEN

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju
2-motorske kolo dobre znamjo, * druhe jězdne kolo, šijace maśiny, centrifugy, butrowe maśiny, žimne maśiny, płazce maśiny, rěcadła, zymkowe płaty, připrawa a narunanja wuporjedźenja najtuńšo
H. Paul Gröfe
mechaniski mišter
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje Tel. 470.

Strykowansku **wolnu,** stomjaki J. Erler, na rózku pod tunjo 6. Kronp. mosta

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wo nałožkow Pančičach.

Słužownu holcu
pyta
August Bar, překupc
w Njeswačidle.

Pytam 1—2
wolaceju
kotrejž móžetaj snadź tež konje přehnać.
Ryćerkubło w Zemichowie

Runklica
je na předań
w Kopšinje čislo 3

Nałětnju symjentnu
pšeńcu
ma na předań
Hórnik w Hornjej-Klinje
Tel.: Budyšinje 3208.

Młoda wysokosnesena
čehniwa kruwa
je na předań
w Ranecach I pola Njeswačidła

Młoda wysokosnesena
kruwa
z 3. dźećom je na předań
w Čornem Hodlerju čo. 96

Konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje
Wutoru, 1. měrca 1927

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu prěnjeje rjadownje.

Přihódn. kupna składnosć
Přihódne přizamknjenje ze železnicu.

Prošu čiče pospyt z Brendlec palenym kofejom najlepši a najtuńši daloko a šěroko znaty!
płaćizna 1/4 pt. = 80 pj., 1 hr. a 1,20 hr.
Wosebitosć nalepši „Perl-kofej"
Při póstniskem hermanku woptanki darmo!
Fritz Brendel we Wojerecach
na Zły-Komorowskej dróży 9

Wilhelm Seifert
w Budyšinje na Bohatej hasy 22

Ke konfirmaciji
poskićam
wobleki z dźerželiwych tkaninow a derje dźěłane, po płaćizn.
wot 20.—, 25.— hač do 40.— hriwn.

KELLING
čisći chemiscy z rukowanjom z benzinom-barbl,
nałětnju-drastu
portéry, meblowe tkaniny
tepichi, přikrywy
plokafnja gardinow
Samsne přijimace klamy su:
w Budyšinje na Kěrkowskej dróży 6 telef. 3639
na Přisečanskej dróży 16
w Khoćebuzu na Hrodźkowskej dróży 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży 23
w Běłej Wodźe na Bismarckowskej dróży 28

Dr. jur. Jan Cyž a Leńka Cyžowa
rodź. Smolerjec
zwěrowanaj
Khoćebuz / Budyšin 26. februara 1927

1. přiloha k čisłu 48

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 26. februara 1927

Naše serbske towarstwa.

Podał G. W—k.

Přirunamy-li nětčišu čas z tym do wójny, dyrbimy wo tom přeswědčeni rjec, zo je so po poslednjej wójnje nimale na cyłem swěce, t. r. kulturnem swěce, wjele přeměniło, z dźela k škodźe, z mjeńšeho dźěła k lěpšemu človjestwa. Wšudźom njespokojnosć, wšudźom hibanje! Politiscy stojimy na wulkej kopicy rozpadankow, njeprězjenosće, njezrozumliwosće. Wumělstwo, njech je hudźbne, spěwne, moleŕske, sportske abo druhe, ćerpi pod wulkej khudobu našeho prosteho ludu, kajkuž je nam wójna we wulkej měrje přinjesła.

Ale človjestwo dyrbi so zaso zhrabać a hibać, chce-li zaso někak z rozpadankow wulězć. W nětčišim času rěka: Njechaš-li pod koła lećaceho časa přińć, dyrbiš sobu do prědka! To rěka: Staraj so wo to, zo so ći twoje poslednje wobsedźeństwo — twoja košla — njezhubi . . . .

To płaći wosebje tež za nas Serbow. Jow rěka: Kedźbuj, zo so ći twoje najdróžše kubło, twoja maćerna rěč, w nětčišich wichorach njepowali a njerozwěje. Kedźbuj na wšo, što so wokoło tebje stawa! Najlěpši a najspušćomniši wukhow přećiwo tajkim wichoram su naše serbske towarstwa. Njech su wone narodne, zabawne, spěwne, sokolske abo hewak druhe, wšě su k zdźerženju našeje lubeje maćerščiny z wulkim wuzitkom. W jenom z mjenowanych towarstwow dyrbjał po prawem kóždy dobry a swěrny Serb abo Serbowka ze sobustawom być!

W našich serbskich towarstwach hodźi so, kaž hižo prajach, za zdźerženje našeje lubeje maćerščiny wjele skutkować. To rěka, tam ma so mjez druhim tež wo to starać a na to skutkować, zo so naš dorost, naše dźěći w šuli a cyrkwi dospołnje serbscy wuwučuja abo konfirměruja!

To najwažniše za naš dorost a k zdźerženju našeje maćerščiny je, zo so z pomocu našich towarstwow doraznje a kruće wo to staramy, zo serbscy starši, swojim synam, wjacy hač dotal studować dadźa. My trjebamy serbskich wučerjow na ludowych a wyšších šulach. Wjetši dźěł našich česćenych duchownych, kiž su přeco, bjez wuwzaća, w našich serbskich wosadach Bože słowo z lubosću we serbšćinje předowali, přińdu nětko bóle a bóle do wyššeje staroby. Mamy my za nich dosć hódnych naslědnikow? — Bohužel nic! — Přińdźemy tohodla po času do wulkeje nuzy. To płaći bóle našim serbskim evangelskim wosadam. Serbske katolske wosady so bóle wo to staraja a dyrbjale w tom nastupanju evangelskim z příkładom być.

Hdźe su serbscy lěkarjo, haptykarjo? — Mamy dosć serbskich prawiznikow, wyššich zastojnikow na sudnistwje atd.? Runje w tychle zastojnstwach je nam naša serbšćina tež jara wažna! Naš wšědny wjesny lud ma z tutymi a druhimi druhdy husišo wobkhadźeć. Kak zwjeselace a spokojace by było a z kajkej dowěru mohł tam Serb k Serbej swoju wěc w swojej maćerščinje přednošować.

To wšo su wažne prašenja za nas Serbow. Wosebje w našich serbskich towarstwach hodźa so tež tajke należnosće rozpominać a při składnosći podpjerać. To dawno hišće ničo z politiku druhich narodow činić nima! To su naše samsne należnosće, to je naše prawo a naša winowatosć, zo so wo to staramy, hdźežkuli je to možno. — Kóždemu to swoje! —

Kak strašnje steji tež z našim dorostom we wumělstwje, najbóle w hudźbnem a spěwnem, w komposiciji a moleŕstwje atd. Dopominamy na našich sławnych zemrětych wumělcow Kocora, Pilka, Kiliana atd. — Što budże, hdyž su so naš nětčiši mištr Bjarnat Krawc ze swojimaj pomocnikomaj Słodeńkom a Frajślakom, minyli? Mamy my w tom wuměnem wumělstwje hódneho dorosta? Bóh spožě jim hišće dołhe strowe, žerstwe a płódniwe lěta.

Z wjeselom a zdobom khwalobne pola Serbow je přeco było, zo so při swjedźerjach a druhich towaršnosćach nihdźe žanoho konfesionalneho rozdźěła nječini. Wšitcy Serbja, hač su toho abo tamneho wěry-wuznaća, dźělaja w přećelnosći w towarstwach a při swjedźenjach hromadźe za swój drohi serbski narod. Sława! Njech tak wostanje! Nichtó so njedaj wotrašić wot někajkeho Farisejskeho! Njedajće sebi wot tak mjenowanych „ludowych wjednikow“ swoje přećelstwo z druhowěrniwymi zamućić, kaž so druhdy jow a tam spytuje! To je k prěnjemu skódne wot moralneho stejnišća a k druhemu wjedźe to hišće bóle k rozšćěpjenju našeho małeho serbskeho luda! Potajkim, njedajće sebi wot nikoho hłowu zamućić, Serbjo, dźerźće hromadźe: Křesćan ke křesćanej, Serb k Serbej! Dźělajće hromadźe!

Nětko, lubi Serbjo w towarstwach a bdźežkuli sće, staraj́će so doraznje wo to, zo bychu serbscy starši swojim wobdarjenym synam studować dali, kóždom po swojej kmanosći. Tomu abo tamnemu hodźa so też po możnosći stipendije poskićić. Njech so naši serbscy starši pola wěcywustojnych wo tom wobhonja. A to by drje z prěnja było pola našeho sławneho wučenca prof. dra. A. Muki na Wilhelmskej drózy 16 abo justicneho radź. dra. Hermana na Bismarskej drózy, wobaj w Budyšinje. Też naši wjesni duchowni budźeja w tom nastupanju serbskim starším dla studowanja atd. dobru radu dawać. Kaž so hižo horjeka naspomni, je w serbskich evangelskich stronach nuza wjele wjetša, haj pola druhich.

Nětk, lubi Serbja, dźiće a starajće so wšudźom, w towarstwach, při bjesadach, při swjedźenjach a hdźežkuli wo to, zo do žaneje nuzy njeprińdźemy! To je sobu najwažniša należnosć za Hornju a hišće wjele bóle za Delnju Łužicu.

Dobra rada za serbskich hólcow a serbske holcy.

Wy młodźi ẑerbjany pacholo,
Pschejź na to kedźbujće,
So pětne ẑerbjšte holicźo
Wy ẑebi shladacźe.
A hdyž teź w žiwe ẑdrasćena
Sso hordźi semjanka,
Ta ẑerbska holza pózćiwa
Je tola bohatscha.

A teź wam ẑerbšćim holicźkam
Dacź mudru radu chcu,
So byschćeće ẑerbšćim młodźenzam
'noź dale wutrobu.
Hačrunjeź zuibnik bohatschi,
Je rjeńschi a ẑnadź „fajnischi“.
Dha ẑerbšći pachoł ławešći
Wam budźe ẑwěrnischi.

Tuź luba ẑerbšta młodźina,
Tu ẑwěru pošłuchaj:
Hlej, pschichod ẑerbškoh' naroda
Masch ty we rukomaj.
Je widźeć zyle jasnje to,
Hdyž hladasch tam a tu,
So hinje naše Sserbowstwo
Pisches ẑenitwu měschanu.

Jurij Schewczźik.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Njedźelu 20. małeho rózka dowěrich so Rakećanskemu Orient-Expreẑej a dojedźech ſ 120 kilometrowšej spěchnosću do Njeẑwačidła. Nó, dowěrich so mójseh tajkemu cźahej, pschetoż — bimba — hdyž strach hrozy. Pětne to sarjadowanje. Njeẑwačidło kóždy hoje, tuź nochu cźah ſtombźicź. Tola jene dyrbju naipomnicź: Tute nětky cźišćoẑerbšte ẑydlischćo je ẑo khětro pschenémcźiło, a cźehodla to? Serbja, dźerźće na ẑwoje, cźešće ẑwoje a teź Was budźa druſy cźešćicź. Hdyž ſtejimy muẑ pschi muẑu, ſchtó cźahk naẑ pschewinowcź, ſchtó cźahk ẑo ſahẑydlicź mjes nami?! Krutoje wole kaẑ worẑł ſu cźi muẑojo, kotreẑ ſcźehowach do Klahneẑ hoſcźenza. Tuź ſ nimi radu ſkładowach a ẑo ſ nimi wróćich po wuspěchnym narodnym dźele do Budyschina. To běchu ſaſtupjerjo ẑerbſkeho ludu, ſjednaćene w ẑerbšćich towarſtwach a tute we „Domowinje“. Na hłownym pogeẑdenju ẑu byli, dźěkali a ſpěwali: „Domowina moja, tu ẑy mój raj tu na ſemi“, tak klinczi ſtajnje w jichwuttrobach a ẑwěrnoſcź, luboſcź k rodej, jewi ẑo w ſkutkach.

Wróćimy pak ẑo do Budyschina.

„Heiẑa wjerch ẑo Hanka, njepuſchćź ſ wocẑow Janka . . . .“ a k temu herẑy hudźa, njej to wjeſele? Haj, to je wjeſele, tuź pój na reje póſtniſte! Tu honi jena póſtniſka ſabawa druhu. Tu ẑwjezdi ẑo ẑwjedźeń „Me Winkfej wulkej ſahrodźe“, tu „Pschebytk pod tropiitim ſtłonzom“, tu „Sſon Schpaniſkeje“ a tam „Reja cźeleźe“ a ſaẑo druhźe witaju do „Waraſdina“ na wuherſti winowy ẑwjedźeń. Schto cźaeſch ẑej wiaẑy? Eda ẑo, jako njeby měſto cźaẑko w nozy k měrej pschińcź, ale ranko wokoło 6 hodź. — ſchto wuhladaſch: Cźinczisſow, Japanow, Indźianow a ſe wſchěch druhich ranjow. A ſchto maju cźaſto pſchi ẑebi, wón a wona? Wopitaj! Cźi thudſchi njeẑu ju ſ jeneho rózka do druheho motaẑo domoj, cźi druſy — badźa ju wjeſcź! Ale ſchto? Dźenza ja dźenza! Mutoru ẑu póſtniju a potom — je kónz. „Tuź ſtakaj dobrym troſchćźi, ẑuſtoh toleć pozćźi!“ Khiba ſo teź ẑadyn nima — potom je ſlé. —

Haj — tu kraẑa — tam ſrudoba!

Tu błyſchćź — tam nahota!

Po tyẑazach nimaju dźěła, po tyẑazach hriwnach ẑo broji. Tu ſhibuje ẑo błido pokno dobrych ſukow a pſchiſpitkow a tam — ſedma hruſiłk thlěba a hornẑ medu! Tam wyſkaja — tu mrěja. Koło cźaſa ẑo wjerćźi . . .

Kroćźmy po Swonknej Lawſkej haẑy dele, nimo ſtareje dawkownje, winmy ẑo woh rózk na prawo a ſwěćhujmy po Lipowej horje dele, nimo hoſcźenza k „Lipje“ a woſtajnmy na prawo pod łodowej ſchkrutu bórbotatu

Heinrich Pestalozzi / sławny pacdagog.

12. 1. 1746—17. 2. 1827.

Wótcźej ẑyrotow w Stanzu

(Skónczenje.)

„Skoro kóždy dźeń ẑtyſchu mjeno „Zundlpětr““, rjekny Peſtalozzi ſpodźiwany, „a ſkoro kóždy dźeń dyrbju ſhonicź, ſo tutón cźłowjek ſtarſchich mojich kubłanzow pschećźiwo mi ſchcźuwa; nima tutón cźłowjek nicźo dale ſa dźěło, hačź mi mjerſanje a wobcźeẑnoſcźe cźinicź?“

„Scźe drje ẑebi tola ras dyrbjał nětkaſ ſ nim roẑẑypacź“, borcźeſche dźiwny wopytaŕ.

„Njeſmaju jeho ſ zyła, njeſẑym jeho hiſchcźe ẑenje widźał“, ſnapſchećźiwi Peſtalozzi. „Prajcźe mi tola, pſchećźeło, ſchtó dha po prawym je tutón Zundlpětr?“

„Je wikowaſ je ẑyricźkom a ſchcźehadłami. Dale wſchak teź nicźo wo nim njewěm. Woprajchejcźe ẑo jeho ſam! Mi doẑaha, ſchtoẑ wěm, ſo je mudry cźłowjek, kiž ſkudymi ludźimi derje měni, a jim dobru radu dawa. Wicźho druhe mje nicźo njeſtara.“

„Haj, kajku dobru radu ſkudym ludźom dawa, runje ſhonju pſches Maſ“, rjekny Peſtalozzi hněwny.

„Ow, wón hiſchcźe dawa lěpſche rady, ſo hiſchcźe jaſnischo widźicźe, ſo je pſchećźeł ſkudych ludźi. Hdyž nětkaſ widźi dźeći wſchowe, wupjerawe, ſkore, běḋne, rjekne k ſtarſchim: Dajcźe tola pſchemjećźka wučerjej do ẑłoſchtra w Stanzu, tón jeho Wam wuriedźi, wuhoji, ſdrasći, wukormi, a ſa nicźo njedźeł ẑebi ſaẑo po nje dóńdźe; Wam nichtó wobaraczź njemóże.“

„Njej dha to njeknicźomnoſcź?!“ rjekny Peſtalozzi ẑoshněwany.

„Njeknicźomnoſcź? Hdźe teź to! Njeje dha to duſchny a pſchećźeſelny, hdyž ẑo takſe wo ſkudych ſtara a jim pomha! Hdyž jich pokaſa na dobrotu, wo kotreẑ hewak njebychu nicźo wědźeli!“

„Hańba to je! Ow Bożo, dyrbi to bycź mjda ſa moje dźěło? Ale njehładam mjdy, a tuto ſrudne naſhonjenje mje njeſmě wottraſchicź. Pódu dale ẑwój pucź.“ Tute ſłowa wſchak rěcźeſche bóle k ẑebi ẑamomu, hačź k wopytarjej.

„Haj haj, cźinicźe dale tak kaẑ dotal. To ẑo ludźom jara lubi. Wěcźa. Hdyž je ras ſlé, hdźe maja ẑo wobroćicź.“ Tak rěcźeſche hruby cźłowjek ẑo ſchcźerjo. „Tola nimam thwile, tu dołho ſtacź a ẑo ſ Wami naẑadźecź. Chcźecźe mi někto ſarunanje dacź ako nic?“

„Nė, njeẑmėm, njemóżu a njechcźam to“, rjekny Peſtalozzi roſsudźeny.

„Derje, tak wośmu ẑwojeho hólza hnydom ẑobu domoj.“

„Njechcźam Wam Waſche ẑadanje ſapowědźicź, tola Wy móhli mi něſchto k woli ſcźinicź!“

„A to by ẑyło?“

„Njech Waſche dźećo ẑame roſsudźi, hačź chze tu we wuſtawje woſtacź abo ẑo ſ Wami domoj wróćicź.“

„Mojedla cźinicźe, kaẑ chcźecźe, pomhacź Wam nicźo njebudźe.“

Peſtalozzi dowjedźe muża do jitwy, hdźež kubłanzy pod Rudźiowym dohładom ẑo ſe wſchelakimi dźěćami ſaběrachu. Wocźiſ dźěćźi ẑo ſabłyſchcźachu, jako jich pſchećźeł a dobroćeł ſaſtupi. Mnohe dźěćźi ẑo k njemu cźiſchcźachu, pokaſowachu jemu ſwjećelene ẑwoje małe dźěło, majtachu a koſchachu jemu ruẑu a nawdawachu jemu najarnischich a luboćźiwischich pleńcźenkow.

„Anton Huſinger ſchiſtup“, kaſaſche Peſtalozzi, jako bě wſchěm małym pſchećźełam dobre ſłowcźko praſił. „Twój nan tu je a chze cźe ſaẑo ẑobu wſacź, ſo by ſaẑo mohł ẑo proſcheń khodźicź. Praj, dźećo, chcźech ſ nowa ſ proſcherjom bycź?“

„Nė, wótcźe Peſtalozzio, to nochcźu rad!“ wotmołwi hólcźej ruẑe, ſtrachoćźiwje na nana pohladujo.

„Cźehodła dha to njechcźach?“

„Scźe nam tola rajit, ſo je haṅba po proſcheń khodźicź, hdyž je cźłowjek ſtrowy a ẑyłny, ſo mohł dźěłacź a ẑebi ẑwój khleb ſ cźeſcźu ſaſłužicź. Nė, nochcźu wjazy po proſcheń khodźicź.“

„Tak by radźcho w mojim wuſtawje woſtaſ, a ẑo njechcźach domoj wróćicź?“

„Ow, wótcźe Peſtalozzio, jeli mje tu ſthowacźe, woſtanu radźcho tudy“, rjekny hólcźej ſpkóſchiwy.

„Ale cźomu dha cźhcźech radźcho tu woſtacź?“

„Dokelź móżu tu wjazy nawutknucź, hačź doma, a — dokelź — —

„Njechcźo praj, njeboj ẑo! Wſchak chze nan wědźecź!“

„Dokelź mam ẑo pola Waẑ lěpje hačź doma“, wuprajny hólcźeẑ, a ẑyłny ẑo jemu lijachu po liẑu.

Peſtalozzi hólcźeza ſ pſchećźelnymi ſłowami ſměrowa, a jako ẑo wobroćił, ſo by nanowy roſsud ſhonił, bě ẑo wohańbjeny muẑ mjeńcźo ſ durjemi won wiekł. To bě dobry roſsud pṛjedy njeroſumneho, ale drje jenoẑ naſchćźuwaneho cźłowjeka, a wótẑowſka wutroba woſhoẑeneho ẑyrotownika połkakwaſche ſ radoſcźu.

W tutym kraẑnym wokomiku ſaſtupi Elſa ſ liſtom, kotryż bě runje póſtowy woteđał.

Mjeńcźe Peſtalozzi piſmo wotewrì, tola pſchi cźitaniu ſhubi ẑo jemu wſcha radoſcź ſ wobliczа.

„Dźěćźi“, rjekny ſe ẑyłłojtym wócźłom, „ſ tutym liſtom ſhonju ſrudźacu powěſcź, ſo je ẑo Stara Wieſ w kraju Uri doſpołnje wotpalita. Nuſa je wulka. Wjele ſkudych ludźi njemź, hdźe hyḋh ẑo wuthowali, a wosebje ſłé je la dźěćźi. Njeby chcźe dźećźi naſchu wyſchnoſcź proẑyć, ſo by nėhdźe dwaẑecźi wbohich dźěćźi do naſcheho wuſtawa pſchijała?“

„Haj, haj, wótcźe Peſtalozzio, to chcemy radlubje, haj, haj to chcemy“, tak wołachu dźěćźi do hromady.

„Prawje tak, lube dźěćźi; wjeſelu ẑo, ſo to chcźecźe. Ale tole wopomnicźe! Njemóżemy ẑo nadźecź, ſo wyſchnoſcź k tomu daſchchi pjenjes pſchiſłoli. Smějemy hoſpodarcź ſ tymi, kotrejż dotal dokthachmy. Potom hnadź budźe nuſne, ſo tutych khudych dźěćźi dla dyrbicźe dźěłacź a teź, ſo ſ jedźu bóle lutujemy, ẑo bychmy wudawki ſa wotpalene dźěćźi ſaẑo narunali. Wobmyſlicźe ẑebi to prawje, hačź to potom teź wuhźerźicźe; pſchetoż hdyž je próſtwa pola wyſchnoſcźe, potom by pſchepoſłoe było, hyſchcźe-li ẑebi wěḋ hinak pſchemyſlłe, a ja tola njechcam njeſpokojne wobliczа widźecź.“

„Nė, wótcźe Peſtalozzio, to nicźo njewadźi“, wotmołwichu njekthablaze dźěćźi; hyrnjeż dźěje dźěłacź a mjeńcźe ſ jěḋźi mėłe „njech pſchejo wohoe dźěćźi ſ nam pſchijidu.“

Knutu ẑo Peſtalozzi wotwobroćił a ẑo wotkali. Tuta

Sprewju — wěsče žwari na sjomny czaš, kotryž pak nascha młodžina radosnje wita. Pola Pórschez, sady železnistkeho wudutka, pschi Wětkowskej drózy — tam je lodowa šmykanza pschiprawjena. Hejša! Tu knježi šlósknte žiwjenje. Lód žo trinkoli, šmykańe žo blyšćo a w ruzy w ruzy tam młodži a stari po lodowej płoninje lecza; dźěćmi posypnuju, dorosćeni wumjelstwa pschedwjedu. Hudźba klinczi a šnowa šapoczinje lodowa reja. To je prawe žiwjenje w czerstwym powětrje pschi špičnem pohibje. Pomniu swojich dźěćazych lět: „Maczi daj mi proschu 5 pjenjezkow, chcu na šmyčanzu hicz." A hdyž je dóstach — kak běch šbožowny. — Ssmykacze pod pažu a někto rucze; towarischojo hižo dawno czakaju. Dóstach njedźelu pat dwanatk, to šdach žo kral šam. Hordosnje trocach psches próh pschitwarjeneho stana, kupich žebi czopłej kolbasy abo schtlocźku czopłeho groka. To hrjesche! Ale potom — heisa won na lód — czaš thwata a starschej dźerscheichtaj krucze na czaš. Pschi throbłoscźi posypotow na lodze padnych drje też abo žo krucźischo na khribjet žadnych, do wscho błyskotatke, tola — stanuch — a dale dźesche. Wschako niebě nihdże dźěry, kotruž by nan pschi raziji wujsledźěli a potom: šaptatke.

To žu šbožowne spominanja a wěsče też muzze waschich dźěćazych lět!

Krocźmy domoj! Nózka žo na semju šcha a mězhačk žo sjewi a kuka do jstwow a komorcźkow, so by widźał: šrudobu a šbožo. Nětk žo šady mróczakli šthowa! Wěsče nodżywsche dwě cłowjeskej duschi mylicź, kiž byschtej šej wo lubošći poschepitałej.

Sswětłoscź lije žo nam napschecźiwo, hdyž žo blizimy k Sserbskemu Domcz. Tu jasni šwětło napišmo jeneho wobthoda, tam krašni barbny wobras, ti wita hoscźenz laczinu duschu k žebi a tam posticza nimoduzemu hódnotne twory. Wschitko wabi k žebi, žo porucźa, žo pschedstaja. Tu cźitasch: „Wulke inventurske wuprodawanje," tam „Wšy schatkowy typdzeń" a tam: „Pschedacze tworow ša ščoro njeměrjomny pjenjes!"

Haj, haj! Mohł měcź pjenjezny tocźku, wulku kaž tornister — a łajku majsch? Cźasto maka a hischcze nicźo nutska!

Tola njebudźimy šrudneje mušle a krocźmy pschichodny typdzeń šaso šhromadnje, so bychmy našhonili, schto žo w Budyschinje stanje; ale — njewsmicźe kola šobu, ze tu kradnu pod ruku!

—ć.

Serbski wječor we Łazu.

Njedźelu 20. t. m. mějesche nasche šerbšte towarštwo Handrij Sejfeŕ w Schołcźiz hoscźenzu šakoženšći šwjedźeń. Po tym, so bě hižom psched tydźenjom žo sjawnje wotmeł, bě nětko tutón zyle šwójbny ša žo bustawy a zich pschiwušnych. Jako 1/8 hodźin na tuhu stupichmy, bě šoro wscho wobhadźene a hladajo žo žurla dale pjelnjesche. S hoscźom bě też wošadny knjes farař Malink s mandźelskej. Knjeni s Loewenštein bě thorosce dla wopyt pižomnje wotprajicź dyrbjała. S wulkej wobrotnosću pschedźěwda knjes Wróblitź pomoću knjesa Wirtha zyle šarjadowanje nawjedowasche, we špoczatku pschitomnych lubje wiiajo. Prołog bě Hańža Budařka, hižo šestarjena maczerka, špěšnika, wot kotrejž bu posdźišcho hischcze zyle nowa pěkna pěseń „Tři žony" pschedoźitana. Las ma zyle rjany měšany khór, s wušłojnoscźu wot kantora knjesa Kunki nawjedowany; po rajnej reorganizaciji špěwarstwa, kiž běsche w běhu léta žo štała, je nětko wscho w dobrym rjedźe a šbudźi ša pschichod dobre nadźije. Hačrunjež je knjes kantor Kunka Němc, ma tola šrozumjenje ša potrjebnosce žerbšteho ludu a podpjera jako dirigent jich kulturne žadanja. So wón to s zyka cźini, darmo a woporniwje, haj rady a wušpěšnje, ša to šłuscha jemu sjawny a sprawny dźak. So pak to też do jimyšła šerbšteje narodneje pěsnje ponuri, tak so špěwarjo w kóždej schtuczaju druheho wobšaha też pomérnje hinak pschednoschuja ł nutskownym žobuczuczom — to je wobšeheho pschipóšnjacža hódne. Wobšebje młode žónšte hłošu špěwachu ł jasnym wurjekowanjom rjenje a — cźišce, alty běchu špodźiwno wěšte a klinczaze, so bě wjeselo, na nje pošłuchacź. Też mužojo cźinjachu šwoju pschitšuschnoscź, tola material tu njej tak młodny a jasny. To budźe žo pschi dalschim pilnym dźěle a je dobrej wolu wotkrionicź hodźicź. Mója-li špěwarjo dobrej so zapěcź, so budźe špěwny pschi wuk rašnischi, potom nadobudźa šej dospołnu chwalbu. Sskyschachmy tam wschelake měschane thóry: „Dobry wječor, marjeńka", „Kajše šu to cźežke léta" a dr. Dwuhłošne žónške špěwy: „Jank na roli" a „Duzy ł jahodkow" žo wschém jara spodobachu, kaž mózny pschikleik to picheradšesche. Jara lubošny napohlad bě, hdyž tam Lašowske młode špěwarki wschitke w tamnischej žerbštej narodnej drasce wustupichu; we šwojej rjanej pižanoscźi a pschilopnoscźi šłutkowaische tak, so dyrbjachu wobšarowacź, so žo tuta drasta wjazy na pich. Też njedźelu wot kemšerkow njenožny. Cźini tola tak šwjedźeńšći šacźišchcź! A kak rjany napohlad poscźiesa halle rewarki w njej! Hdyž jena Lašowšta wotrodźenza tele barbojte, šmahowate šdrascźenje ša šcherenjate wubawa, a je wohanja — tak ł tym jenož dopokasuje, so ma skaženy štób.

Lašowcźenjo běchu žej knjesa kral. hudźbneho dir. Bjarnata Krawża pschepročšli, so by jim tam nětko pschednoschował. Nócźnik a špěwar w jenej wosobje rosžajni wopytarjam wušnam šerbšteho narodneho špěwa, pokašawšchi na kraśnosći šerbšteje rěcze a šaštužby wo nje pisches nješmjertneho H. Sejfeŕja a J. E. Ssmolerja, jako prenjeho šběrarja a šapiśowarja ludowych pěšni, kotrychž hudźba je runje tak ważna, kaž jich štowa. So šerbška rěcź njeje po rosšudźe njewědźacych a njerofumnych šamy „ncź a kwacź", to dopokasachu pośticźaze pschikłady dospołnje. Dźěćazehrónczka wobšebje nošha we žebi šamu hudźbu, a wyscha poesija jeje waschinja wužiwa. Maczerki dyrbjake jich lubuschkam pschi kolebzu tajke špěwcźi bóle špěwacź — to je mloko ša młode duschi! So mamy pisches 1000 narodnych pěšnjow ł 800 hłosami, je pschekwapjaze. S toho šloteho pokłada mózemy šbožownje czerpacź a špěwacź w zyrkwi, w pschiródze a pschi šabawach. Wobšah nascheje narodneje pěsnje je tak hłuboki, cźišty a rjany, so dyrbjeli bóle ša njej hrabacź. Wschelake podate nabožne a lubošcźiwe špěwy to jasnje dopokasachu Hrimotaza šława šłowam a špěwam pschednoschera šcźěhowasche. „Pschińdźcze bórsh šaso k nam!" bě wobšebje wutrobna próšwa wschelakich starych maczerkow.

Na wječoru buchu też dźiwadłowaj truchaj pschedstajenej a to: M. Andrijzkeho „Młody muž, hdyž wart" a „Nankowe šchórnje" wot dr. Muki. Sswěmy šwoje zyke wjeselo nad wječorom wuprajicź. Kóždy bě zyle pschi wězu; wscho dźešče žimje kaž na rjeczašku. Ertne a wězne wobknjeczenje nadawka bě wjazy hacź špokojaze. Też špowkowne wuhotowanje wožobow bě jara charakteristiše. Wschelake wobzoby šo pisches rjanu wobrotnoscź na jewischczu wušnamjenjachu. Sserbška drasta žónšich šo też tu rjenje jewješche. Pożłuchańkowo mytowańce nakłonu prózu hrajerjow je šylnym pschikłešom. Sapomnicź njeměmemy hischcze derje radżeny žortny wušłup: „Ach, kak šu te cźašy šte."

Po wuczerpanju programa porócźa hischcze knjes Błašcha djakowne a napominaze Ikowa, kotreż budźa šawésce k wobtwjerdźenju a pschiłoržjenju žerbšteho žiwjenja kłužicź. Wješoła reńka šjednoczi w bratrowšej łubošći wschéch hischcze hacź štoro k ranju. Pschejmy towaršttwu „Handrij Sejfeŕ" ša pschichod wscho dobre a dalsche rjane postupowanje a jich wobjerzam krutu, njeschabłazu łubošć ł šerbštej wězy. Sšawa wschém dobrym šobuštawam šjednoczeństwa.

Cykrwinske powěšće.

S Budyschina.

Njedźelu Estomihi, 27. małeho róžka 1927:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. farar Berg a pschip. w 12 hodź. duchowny primarius Fröhlich předowanje, wjeczor w 6 hodź. ma farař Grośe špowědowanje a šwj. wotkšaženje.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. we 9 hodź. duchowny prim. Fröhlich předowanje, wjeczor we 6 hodź. farař Siegemund misijónške kemšenje.

Sšerka ša zyrkw. wothkładanje młodžiny.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlešika hodźina ša njedźelnicze.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Evang. towaršchowni bibliisku hodźinu.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. ma duchowny primarius Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi bibliisku wjeczor.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je pschihotowanje ša dźěcźace krućhenje na Sedaušej dróhy 6, farař Grośe a we Evang. towaršchowni farař Siegemund.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Evang. towaršchowni bibliisku hodźinu.

Tydźenšku hłužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Berg a w Marijnej-Marczinej zyrkwi farař Grośe.

Semrěcźi:

14. 2. Hanamarja, Waltara Jana Pöthiga, krawca w Hornjej Hórzy, dźowka, 3 lěta 7 měš. (imwrěła w Budyschinje, pschewjesena do Hornjeje Hórki).

17. 2. Pawoł Wilhelm Neumann, dźěłaczeŕ, 33 lět 4 měš.

19. 2. Marja Augusta swud. Auštowa rodź. Martinez, dźěławarka renty, 76 lět 11 měš.

19. 2. Hana Khrystiana swud. Heitmanka rodź. Ryczeŕja, wobsedźerka khěže, 79 lět 4 měš.

19. 2. Marja swud. Hoffmannowa rodź. Seifriedez, dźěławarka invalidneje renty, 65 lět 1 měš.

19. 2. Frieda Ssymankez, khežowna ł Wobołu, 17 lět 8 měš. (swumrěła w Budyschinje, pohrjebana na Michałskim pohrjebnischczu).

19. 2. Jenny Hedwiga Arnhołdowa rodź. Wobstez, mandźelska pschekupza, 32 lět 5 měš.

20. 2. Ota Siegfried, Oty Hermanna Krjeczmarja, šyčikrjerja, šyn, 14 dnjow.

20. 2. Korla August Horncźeŕ, dóstawaŕ renty, 76 l. 9 měš.

S Wóšłinka.

Njedźelu Estomihi rano we 8 hodź. šerbška šponjeda dop. w 9 hodź. šerbšte a 11 hodź. němške kemšenje.

Sšerka.

Popołdnju 1/4 hodź. Boża hłužba w Lětej.

Popołdnju 1/4 hodź. młode hołzy na farje.

Serbske spěwy w srjedźoněmskim radio.

H-s. Ssrjedźoněmšej šchrickkowaj (Sender) w Lipšku a w Drježdźanach mataj we šwojim tydźenškim porjedže tež raš muzikalnu hodźinu, w kotrejž šo wažne nowoscze na hudźbnem polu pschedmjeŋu. Tak bě tež pjatk (25. 2.) pschipołdnju taka hudźbna hodźina. Wona šaiwjedże šo ł krotkim pschednoschkom wo komponišcu, naschim šławnym, nještróžnikym mišchtru Bjarnatu Krawżu, a dale wo wobšahu špěwa, jeho idejach atd. a wšo tej šładnika. Tón krócź wukoščnu a pschednjeseńu šo 3 špěwy ł jeho 33 Sserbšich narodnych špěwow ša jedyn hłós ł pschewodom na klawérje, opus 52/I. (Steingräber-Verlag, Leipzig). Prěni špěw bě: „Požłedne hładzenje", wubjernje rjenje špěwany. Běch wopraudźe pschekwapjeny. Druhi špěw bě: „Jaty wowczeŕ" a tśeći: „Witka na witku." Runje pošłedni bě tak wutrobu wošchewnjazy a dobra šopranistka jón tak wušłojnje špěwasche, so cźłowjek hižo ł daloka wšche cźerczički a duchi łubosce, dobre a łože w buchu hrajłacź a rejowacź widźesche. A hlejce, wschitke 33 špěwy šu taške parle a hdyž šo šerbšcy špěwaja, hischcze krašnische rjenische, wopraudźe wutrobu wošchewnjeje. Ale šuły dyrbja to pryšej pšinacź, hdyž ły Sserbjo! Tute špěwy špěwachu šo ša šyku šrjedźnim Němšku — a „Mixaŋ"-šcjelak (Sender) w Lipšku a Drježdźanach wě, cźehodła!

Dale špěwasche šo hischcze špěwo cźo. 14 hornjoserbšich ludowych špěwow: „Wječeŕka burška holza" we wot naschego lubeho mišchtra. Schtož žebi zuły jara waja, dyrbjał po mojim šdaczu nasch lud najprjedy cźinicź. Nascha šerbška hudźba je ša nasch šerbšti lud nimo měry wažna — ale cźłowjeka we wutrobje boli, hdyž dyrbjiši cźasto njeschčistojne šrowa njeschłamanu a bulgarnje šmykłecznu cźłowjekow šłyschecź. Cźešcźijmy radšcho naschich komponistow a bjermy jich ša autority, a też wšchech druhich starzow, pschetuž woni dokonjeja nimoměry wažne kulturne dźeło ša nasch lud a nimo toho šteji też: „Psched schedźiwej hłowu dyrbich poštajnyč a starych cźeščejcź." We šamfirej hodźinje pschednoschejechu bo też nětkotre špěwy druhich komponištow, njes nimi rjanaj špěwaj komponišty K. Niemhauera. Tola wobthwahaja nasche šerbške špěwy šwój šamotny ras. Tohodla dyrbimy bycź wješeli, so je mamy a šława a wutrobny dźak naschemu mišchtrej Bjarnatej Krawżej! — Schtóž pak hischcze šadyn radio nima, njech jebi tajki aparat pschipotoži. Potom móże kóždy dźeń też ł druhimi měštami, haj šamo ł wukrajom wobthadźecź. Na pschikład podawa šłota Praha kóždy dźeń kraśne koncerty a tam a šem też šerbške wězy. Tajki aparat je wukrajne šajimawy.

Přilopk.

* **Cźaj we šuły tcźazy wostak.** Pola Kielkowa w Nadšchej Prušej wosta mjes šaśijomaj Lehnarten a Bittfiein cźaj na tolijach tcźazy. Se šułodneje šaśije ša šanje telefonišaj na pomoz šwobcźahu, so bychu paźażerow wotwjesłe. Cźaj hakle na druhi dźeń wuzwyschu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija.“ Smy na swjedźeń tow. „Lubina“ přeprošeni. Jutře njedźelu wječor w 7 hodź. w Kerchoŕcu hošćenu w Budestecach. Wopyt wšěm sobustawam poručamy. — Přichodnu wutoru so njezańdźemy; hakle 8. měrca. Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin“ wuhotuje, da-li Bóh, jutře njedźelu (27. II.) pola Kernichec w Budestecach swój lětuši swójbny wječor. Započatk wječor w 7 hodź. Dźiwadło, cyle nowe, „Hród Lubin“ abo „Bóh swojich njewopušći“. Swjedźeńsku rěč změje knjez farař Rjota z Rakec. Potom je pyšny bal. Program wječora je jara bohaty. Zastup cyle nizki, sala budźe wutepjena. Wšitcich Serbow z blizka a z daloka w bohatej ličbje přeprošuje předsydstwo.

Łukecy. Spěw. tow. „Radosć“ změje jutře njedźelu (27. II.) hłownu zhromadźiznu pola Stangec. Započatk w 7 hodź. wječor. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa předsydy, 2. rozpr. pokładnika, 3. rozpr. pismawjedźerja, 4. wólby, 5. towarstw. należnosće, 6. namjety a wšelčizny. — Wosobite přeprošenja so sobustawam njedźěłaju, tak nasiwnym nic. Njech wšitcy přińdu. Hosćo a nowe sobustawy su nam přeco witani! Po zhromadźiznje je zabawa.

Łukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokoła! Načolnik.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje jutře njedźelu (27. 2.) pop. w 2 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Mnišonskej piwarni. Dowěrnicy njech to dale wozjewja. Winowatosć wšitkich je, zo přińdu. — Hosćo su witani. Předsydstwo.

Jasenca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje pónđźelu, 28. małe rózka, po zwučenem wašnju swój swójbny wječor. Wšitke sobustawy so proša, sebi swoju zastupnu khartku hač najpozdźišo njedźelu (27. II.) pola k. J. Schandy w Jasency wotewzać, na kotruž móže mandźelska abo druhi swójbny sobu přińć. Tow. znamješko, kaž też kwitow. khartka matej so pónđźelu sobu přinjesć. Předsydstwo.

Khwalcy. Februarska zhromadźizna našeho „Serbskeho towarstwa“ wotmije so jutře njedźelu (27. II.), pop. w 3 hodź. pola k. Nowaka. Přińdźe pak wšitcy, lube sobustawy! Předsyda.

Małešecy. Naše „Serbske towarstwo“ wuhotuje jutře njedźelu pola Lipičec wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow je w 6 hodź. Naša cyła wokolina so wutrobnje přeprošuje Předsydstwo.

Małešecy. „Sokol.“ Tydźeńske zwučow. hodźiny so wot *adzkoła zasy porjadaje* wotměwaju. Janoć wutorska hodźina so dla póstniey na štwórtk přepołoži. Starosta.

Njebjelčicy. „Kat. Bjesada“ změje pónđźelu (28. II.) wječor w 7 hodź. załoženski swjedźeń z dźiwadłom a rejemi.

Małešecy. Naš „Zwučowanski wokrjes“. Přichodny sobotu, 5. III., je prěnja zhromadna pruha za hwizdarjow a bubnarjow. Njedźelu, 6. III., wot 4 hodź. rano kursus načolnikow. Bart.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ změje swoju hłownu zhromadźiznu dźensa sobotu (26. II.) wječor we wosmich pola Pjetašec we Worklecach. Přisłušnosć kóždeho je, zo přińdźe! „Spěwnik“ sobu přinjesć! Starosta.

Slepo. Towarstwo „Swěrnosć“ přeprošuje wšitkich Serbow z bližšeje a dalšeje wokoliny na swój zymski swjedźeń do Trjebina do Pawlec hosćenca, a to jutře njedźelu (27. II.) wječor w 7 hodź. Poskićeć budźeja so rjane serbske spěwy, dwojo- a štyrihłósne. Hrać budźetaj so dwaj wjesołaj dźiwadłowej kruchaj. K tomu přizamknje so wjesoła rejka. Potajkim: Serbja, to budźe wubjernje zabawny serbski wječor, tón nichtón njeskomdź!

Serbski Hospodar

tow. z wobmj. ruk.

w Budyšinje
w Serbskim Domje
telefon čo. 3510

w Khočebuzu
na Zandowskej hasy
telefon čo. 1791

dostawa w bliščich dnjach

wubjernu pólsku lanu mučku

Po přepytanju statneje přepytowarnje **we Lipsku-Möckernje** je z čist. lanoho **symjenja** a wopřija 30,69 proteina a 10,19 % **tuka.**
Dale dostawa

najl. ślezyske dźećelowe symjo

potajkim zwučene na naše podnjebjo (Klima) a role.
Nimo toho někotre tysacy centnarjow

dobrych symjeńtnych běrnow

kaž Pepo-Wolthmann, Jndustrie-Odenwaldske a druhe dobre druźiny — wšě pak připóznate symjenčki

majsowy šrót sćelemy po mjeńšich dźělbach do kóždeje way.

Poskićam ze składow we Łazku a Kulowje

na Salowskej drózy

Šwablowy amoniak
wapnowy dusyk
42 % kali
kainit
kosćowu mučku, syru a parjenu
amoniak superphosphat 8/9
wapno na skazanku
seradelu
dźećelowe symjo

Wše druźiny picowadłow kaž:

bónowu mučku
balmowu mučku
kokosowe wosuški, lanu mučku
wotruby, gries, kukorcowy šrót
rěpowe truhanički, žornu muku
pšenčnu a ržanu muku.

Runje tak poručam

Drikczy, kaž Ilse, A. K. W., Kěžor atd.
Přijimam **skazanki na symjeńtne běrny.**
Kupuju kóždu dźělbu žita.

Čornak we Łazku

Přesadźowanje drjewa

Klóšterski hajniski revěr we Łazku.

Srjedu, 2. měrca budźe so w **hošćenu** w **Smjerdźacej** wot dopołdnja **10 hodź.** sem.

40 rm mehkeho kuludowcho a šćěpowcho drjewa
100 rm pjenkow
800 rm twjerdeje a mehkeje walčiny we drjewišću

drjewišćowy **wodźeŕ S** (při Jitkowskej mjezy) a **wotdźěł 23** (při Špitalskej łucy) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Hajniske zarjadnistwo.

Drjewowe přesadźowanje!

Pónđźelu 28. februara 1927 budźa so w holi Pěskečanskeho ryčefkubla.

17 rm palnych šćěpow jehłowe
129 rm palnych klumpachow jehłowe
27 rm palnych klumpachow listowe
76.5 rm pjenkow jehłowe
6 rm rězane hałzow lisćowe
60 rm rězane hałzow jehłowe
600 rm rězane hałzow jehłowe
40 rm dołhich hromadow jehłowe
200 šmrěkowych twjerdych žerdkow

za hotowe pjenjezy přesadźować. Kupcy zhromadźa so **1/4 10 hodź.** w Riemerec hošćencu.

Rewěrske zarjadnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 26. małeho rózka 1927.

Berlinska bursa sapadny wčera jasno do wotdźěwanja efektowych kursow. Na kónzu bursy jewješe so jasno wěste skruckowanje. Dołhe tyčiny mějachu šmadny wobrot přichi mało pšemjeńjenych kursach.

Produktowe wiki sawostachu tež wčera we swojej dotalnej cžichosći. Płaćižiny so klóma pšemjeńšichu. Rožka 5 pj. po zeninarju přichiňadźi. Też w termijowym wikowanju płaćižiny popušćechu. Druhe druźiny žita přichi dotalnych płaćižinach sawostachu. Zentnar płaćeješe

wčera w Driježanach (sandźenu pónđźelu):

pšenicžny 73 kg. 13,05—13,30 hr. (13,25—13,60 hr.)
pšenicžny 69 kg. 12,35—12,60 hr. (12,65—12,90 hr.)
rožki 69 kg. 12,65—12,90 hr. (12,90—13,15 hr.)
rožki 66 kg. 12—12,25 hr. (12,35—12,50 hr.)
nałětnjeho jačmjenja 11,75—13 hr. (11,75 hr. hač 13 hriwnow))
zymskeho jačmjenja 10,50—11,60 hr. (10,50 hr. hač 11,60 hr.)
wowsa 10,05—10,55 hr. (10,05—10,55 hr.)

w Berlinje:

pšenicžny 12,95—13,10 hr. rožki 12,05 hr. hač 12,20 hr., jačmjenja nałětnjeho 10,65—12,05 hr., na zymskeho 9.60 hač 10,25 hr., wowsa 9,60—9.90 hr.,

ichtwórtk w Kamjenzu:

pšenicžny 12,25—12,75 hr. rožki 12 hr. hač 12,50 hr., jačmjenja nałětnjeho 12—12,50 hr., naiymkeho 10.50—12 hr. wowsa 9—12 hr., běrnow 4,50—5 hr. prošata 20—28 hr.,

w Shorjelcu:

pšenicžny 12—13 hr., rožki 11,50 hr. hač 12,70 hr., jačmjenja nałětnjeho 11 hr. hač 12 hr., wowsa 9—10 hr.,

w termijowym wikowanju:

za měra: pšenicžny 14,05 hr., rožki 12,67½ hriwnow,
za meju: pšenicžny 13,95—13,92½ hr. a rožki 12,92½—12,90 hr.,
za julij: pšenicžny 14 hr., rožki 12,45 hr.

Wiki wujitkowcho stotu wčera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Mějachu přichiwzać 238 mjasowych dobytkow w čežcelnych kruwow, 7 prosćinkow a 122 čelatkow. Mjeno dóńdu a žiwe kruwy płaćižachu:

1. kajtkoćže 480—600 hr.
2. kajtkoćže 300—480 hr.
3. kajtkoćže 260—300 hr.

Sžuczelne jałowcy:

1. kajtkoćže 350—490 hr.
2. kajtkoćže 320—280 hr.

Wubrany rjany kóń bě hišće drózši. Wiki běchu měrne, płaćižiny so pomjo pohlednim wotlam njepšemjeńšichu. Stóńt k wjasanju a ke kormjenju 43—47 hr. do zentnarju žiweje wahi.

Na pšedań.

Jałowja we Wojerezach, Rózowa hała 9.
Prošata hybne, Knježk we Wucžkezach; prošata a brjehi, Lisk w Jabłońcu.
Sonno, młyn we Wulkej Nydej
Wós dejkowany a ſ rdźerni, na jeneho konja, w Hucžinje 6.

Pschihladajcej pytaja:

Dołzu do domu, Siegowa w Bukowjach. — **Knježi dwór** w Nješwačidle. — **Khojejowinja „Hohenzollern“** we Budyšinje. — **Tśetzowa** w Hródku, **Hórka hała 1a.**
Dołeł „K złotej hwězdźe“ we Wojerezach.
Tóčerśtśeho wuržownika, Weiß a žyn we Wojerezach.

Sšnduńcy na pschehladowanje

pónđźelu 28. małeho rózka 1927

we Wulkim Cžiłku w hoścenzu „pschi drózy“ dop. w 10 hodź.: Zentrifuga, elektr. licžak;
we Wulkich Sojarach w hoścenzu pschi zyrkwi dop. we 11 hodź.: ichtioza maschina;
w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoścenzu „K 3 krónam“ koło a wschelake meble.

Drjewowa awkzija

ichtwórtk 3. 3. dop. w 9 hodź. (kuzy rentku so pschi cžap-

Malešecy. Naš „Zwučowanski wokrjes“. Přichodnu sobotu, 5. III., je prěnja zhromadna pruha za hwizdarjow a bubnarjow. Njedźelu, 6. III., wot 4 hodź. rano kursus načolnikow. Bart.

Pančicy. „Jedn. Sokoł“ změje swoju hłownu zhromadźiznu dźensa sobotu (26. II.) wječor we wosmich pola Pjetašec we Worklecach. Přisłušnosć kóždeho je, zo přińdźe! „Spěwnik“ sobu přinjesć! Starosta.

Slepo. Towarstwo „Swěrnosć“ přeprošuje wšitkich Serbow z bližšeje a dalšeje wokoliny na swój zymski swjedźeń do Trjebina do Pawlec hosćenca, a to jutře njedźelu (27. II.) wječor w 7 hodź. Poskićeć budźeja so rjane serbske spěwy, dwojo- a štyrihłósne. Hrać budźetaj so dwaj wjesołaj dźiwadłowej kruchaj. K tomu přizamknje so wjesoła rejka. Potajkim: Serbja, to budźe wubjernje zabawny serbski wječor, tón nichtón njeskomdź!

pje Horwejdźikej hata pschi Morikowskim puczu na Łasowskich mjesach: 80 mtr. khójnowych kuludźow a 10 dołhich khójnowych hromadow.

Škrowe depeše.

Berlinske produktowe wiki dźensa dop. 3/11 hodź.: Połoženje na wikach hischcže njewujasnjene, tola šćerśćicho něschto pschećelnitśiche. Kurzy su něschto postupile. Tendenza je měrna.

3/12 hodź.: Płaćižiny a połoženje na wikach njepšemjeńjene. Tendenza dale měrna.

Płaćižny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćižna po złotej hriwnje.

	25. 2	24. 2.		25. 2.	24. 2.
Pšenica	259-269	261-264	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	241-244	244 247	woka	23-24,50	24-24,50
nat. jačmjeń	213-241	214-242	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
nas. jačmjeń	192-206	194 207	žołte łupiny	16-17 25	16-17,50
wows	189-198	191-201	zeradella	26-28,00	26-28,00
kukurica	187-189	187-189	raps. wosušk.	16,50	16,50
pšenč. muka	35-36,75	35-37,00	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
ržana muka	34-35,50	35-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15 75	15,75	běrnj. kruški	28-28,70	28-28,60
ržane „	15.25	15,25	syno, 50 kg	2,65-2,15	2,80-3,30
raps	—	—	ržana stoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšenična „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	0,90-1,15	1,00-1,35
pjetuški	21-22,00	21-22,00	jačna „	0,90-1,15	1,00-1,30

robnowikowanske płaćižny w Budyšinje.

26. februara 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płaćižny so po złotej hriwnje zrozmja.

Twora			najniše płaćižny hr.	najwyše płaćižny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1	kg	1,80	2,40
Čelace mjaso	1	„	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1	„	2,40	2 80
Swinjace mjaso	1	„	2,00	2,60
Tukrajny swinjacy šmałc	1	„	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1	„	0,56	0,64
Ržana muka	1	„	0,42	0,48
Khlěb	1	„	0,37	0,40
Jědźne běrny	1	„	0,12	0,14
Rajs	1	„	0,48	1,20
Hróch	1	„	0,70	1,00
Soki	1	„	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1	„	1,80	2,00
Sušeny połd	1	„	2,80	3,20
Dobre miloko	1	lt.	—	0,28
Jědźna butra	1	kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1	„	—	—
Jeja	1	štuka	0,11	0,14
Jědźne buny	1	kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1	„	—	0,80
Petrolej	1	„	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1	ztr.	—	2,10
Bronicowe briketty	1	„	—	1,25

Wiċne płaćižny wčera Wše po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centa	w Lubiju za 1 centa.
Pšeńcu	12,25—12 75	12 40—13,20
Rožka	12 00—12 50	12,00—12,75
Jačmjeń	10,50—13,00	10 80—12,40
Wows	9 00—10,00	9 00—9 50
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. młóć.	1,75—2,40	1 40—1 60
Słoma k zasłanju	1,50—2,40	
Słoma z ruku młóćena	2,50—3,00	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4 50—5,00	4.20—4,70
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2 20	1,05—1,15
Jeja	0,12—0,13	0,14—0,15
Pšeńčne wotruby	—	7,50—7,75
Ržane wotruby	—	7 60—8,00
Pšeńčna muka	—	22.75—23 50
Ržana muka	—	20.00—20,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	—	—

Po 200 lětnym pra-receptu:

Mönchol
zelowy prošk

Wulkotne wuspěchi po krypje, nječěžnosći, zadźěwanju pětrjeby mało-krejnych, hłownobolenja, wotběranja mocow, čerpjenja na čuwy, pomha přećiwo blědowosći a wódnjey.

Tyzka 1,80 hr. a 3,00 hr.

Mönchol
domjacy zawobalk
(Hauspflaster)

hodźi so při wšitkich ranach, wóče, jišias, bronchitisa, liašwow, brjodow při nuču žilki, zrostlinow, začekłych žiwach.

Tyzka 1,00 hr. a 1.20 hr.

Mönchol-Laboratorium Dresden-Klotzsche

Cyle wšěde dostaću w dwórniščowej haptycy w Budyšinje.

Žadajće sebi prospekt z dźakownymi wopismami.

Swojim wobkhodnym přećelam dawamy k wědźenju, zo so na přeće ze wšelakich stron wot 1. januara 1927

kóždu piatk popołdnu wot 5 hač do 8 hodź.

wobkhodne hodźiny

we Walcowym młynje we Wujezdźe

wotměwaja. W tutom času wobstara jedyn našich Wojerowskich zastojnikow wšitke bankowske dźěła za nas a dawa informacije.

Nadźijamy so, zo naši česćeni wobkhodnicy a přećeljo z Delnjeho Wujezda a wokoliny tutu přiležnosć prawje pilnje wužiwaju a poručamy so

Serbska Ludowa Banka
Wendische Volksbank A.-G.
filialka we Wojerecach

Sserbjo

podpjerajuce swoje

Serbske Nowiny.

Hosćenc w Pančicach

I póndźelu, 28. februara wječor 7½ hodź.

wojeński koncert

wuwjedźeny wot kapały II. pěškow. połka čo. 10. w Budyšinje wyši hudźbny mištr Käppler. —

◆ ◆ ◆ **Přizamknje so pyšny bal.** ◆ ◆ ◆

Awto do Pančic wot hosćenca „Krony".

Składnosć k wróćojědźenju je wěsta.

Hosćenc w Lěsku pola Delnjeho Wujezda

sobotu, 20., njedźelu, 27. a póndźelu 28. februara

kózlopiwo toći!

Najlěpše pampuchi! Dobre kołbaski!

Wšěch přećelow a znatych přeprošujetaj

Jan Heinik a mandźelska.

Hosćenc we Worklecach

Njedźelu a sćěhowace dny so

kózlopiwo toći

Njedźelu **zjawne reje.**

Přećelnje přeprošujetaj

P. Pjetaš a mandźelska.

Hosćenc w Hasłowje.

Jutře njedźelu a wutoru reje.

Jazzband-kapała z Budyšina.

Zastup 30 pj. stučka 5 pj.

Přećelnje přeprošujetaj

Jak. Měrčink a mandźelska.

Serbske towarstwo w Malešecach

wuhotuje jutře **njedźelu**, 27. februara, w 6 hodź.

wulki serbski wječor

w Lipičce hosćencu w Malešecach.

Z dobom je wulki **kózlopiwowy swjedźeń.**

K tomu wšitkich přećelow a znatych wutrobnje přeprošuja

Serbske towarstwo. J. Lipič a mandźelska.

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne mestnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łod k jědźi. Fürst Pückler.

K zawjeselenju něhdušich ratařskich šulerjow w Krónje" 28. II. 1927 poskićam swoju

piwowu a snědańsku jstwu

ze samsnym rěznistwom w

hosćencu „Zum Jägerhof"

mějićel: rěžniski mištr Meltke

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 1.

Paul Hempel w Njeswačidle

mašinska wikowańnja.

Kolesa, šijace mašiny, centrifugi, motorske koła, rjeblow. wozyčki, **bencin, wolije** (Betriebstoffe), **wuporjedźerńja,**

Ke konfirmacији?

Předešćniki a kije.

Najwjetši wubjerk! Solidne płaćizny!

Walter Straube Otto Brandt nasl.

w Budyšinje na Znutřk. Lawskej hasy 8.

Westen für jeden Beruf!

Wužitk a přijimnosć dobreho laca móžeće jenož potom khwalić, je-li tajki wobsedźiće. Stajuje wobłečeny, stajnje je čopły, stajnje sće čisty zwobłekany, to su wosebitosće, kotrež nimo tunich płaćiznow lacow, sobu kupujeće.

Najwjetši skład wšěch wulkosćow a jara tunje płaćizny

namakaće pola

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

w Budyšinje

Najstarši a najwjetši wosebity dom

Serbske tow. „Lubin" w Budestecach

wuhotuje njedźelu, 27. februara

w Kernichee hosćencu w Budestecach

swójbny

serbski wječor

Swjedźeński přednošk zmjeje k. farař Rjeda-Rakečanski. Potom **pyšny bal.**

Nizki zastup. Wutrjepjena zala.

Wšěch přećelow a znatych přeprošuje

předsydstwo.

Hosćenc w Sernjanach

Njedźelu, 27. februara

zjawne reje

Přećelnje přeprošujetaj

Jurij Korjeńk a mandźelska.

Hosćenc w Šunowje

Póstnicy njedźelu, póndźelu a wutoru

kózlopiwowy swjedźeń

Njedźelu a póndźelu wot 7 hodź.

pyšny bal

Přećelnje přeprošujetaj Jan Wowčeŕk a mandźelska.

Wotewrjenje wobkhoda.

Wšitkim wobydlerjam w měsće a na wsach k wědźenju, zo z dźensnišim dnjom **w Budyšinje na Serbskej hasy 1** znapřeća Neuhahnec

wosebity wobkhod z tkaninu

wotewrju. Prošu wo wobhladanje mojeho bohaće wuběraneho składu a wo podpjeru mojeho noweho předewzaća. Za najlěpše twory po wosebje tunich płaćiznach a dobre postuženje budu so přeco pócować.

Z najwyššim počesćowanjom

J. Großmann.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Sylne rańšo-pruske kruwy

ma na předań

Grems we Wukrančicach.

Kzastupej do šule!

Džćace předešćniki

we wšěch wulkosćach a po wšěch płaćiznach.

Walter Straube

Otto Brandt nasl.

w Budyšinje

na Lawskej hasy 8

Dwě čežkej a 1 rěnu wysokosućelnu přinjorjadnu kruwu a čehnitwe a wužitkowe

kruwy

a rjanu młodu dójnu kruwu, čerwjenu šaku, mataj na předań a k zamjenjenju. Poskićenja płahowanskoho a rěznoho skotu přijimujetaj

Max a Paul Köhler

knježi hosćenc w Njeswačidle

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Kat. Kasino w Kamjencu

wuhotuje póstnicy — 27. febr. — w 6 hodź. w „Stadt Dresden"

póstniski swjedźeń

z koncertom, spěwom, zabawu, loteriju a rejemi — zwjetša k lóšemu sotrownje — a přeprošuje wšitkich z blizka a z daloka nanajpřećelnišo.

Předsydstwo J. Rjeda, farař

Wšě wobuća też **čopje drjewjane a ftkowe črije**

poskića tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowic

2. příloha k číslu 48

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 26. februara 1927

Zdźěk zady fronty we swětowej wójnje.

Runje pjeć 10 lětami, w februaru 1917, wudyri we wobhadźenym dźěłu Sserbskeje sdźěk, kotryž drje žo dom naspomni a kotryž bě tež hewak hjes wliwa na mózgastwam tydźenje dołho wjele dźěła cźinił.

Jako bě žo po sdacju nasymu 1915 wošud Sserbskeje na pschezo rozbudźił, dźěli žo kraj do dweju pokłazow, do wjeczorneje, kotruž Rakusko-Wuherska, a do rańscheje, kotruž Bołharska sarjadowasche. Hdyž też rakuzy bjerzu we swojim dźěle wobydlerjow wopruwdźe i rukajzami njepschimachu, tak bě jich knježitwo tola hižo dźěle sterje snjesecz, hacž te Bołharow, kotříž sebi myślachu, so wot nich wobhadźene župy, kotrež „Morawu" mjenowachu, na pschezo wobthowaju. Tohodła spytachu wobydlerstwo, kotrež bě doma wostało, na wschě možne waschnje pschebokharscheźicź. Wschě knihi hacź dele k schulskej cźitanju žo nahromadźichu a spalichu. Jenož bokharska rěcź směbasche žo nałožowacź. Bołharske schule a zyrkwje žo natwarichu a bołharjay duchowni a wucźerjo žo wschudże sabydlichu. S dobom spytachu s nadpadnej propagandu zwót pschesswědcźicź, so su wobydlerjo tutych kónczin žo prawym Bołharjo. Nětko pak sebi Sserbja a Bołharjo tak blizko stoja, so je złowo šiatcho słowjanske Murka wérne: „S wobydlerjow južnoarišćich dźělow Sserbskeje bychu so runje tak derje Bołharjo móhli sčinicź, kaž nawopak je šusodnych bohatšich župow hacź do Sofije, Sserbjo."

Ale wot lěta 1878 bě cźaj nimo, so we wobydlerjach tutych kónczin žane rozšudne narodne cźucze, pak na tu abo tamnu stronu njewobstejesche. Wot lěta a dnja cźujachu a myślachu nětko Sserbja a wotmołwichu na wschě pospyty, kotrež cźahchu jim jich narodnosći rubicź, je stajnje rozcźazym hněwom.

Dokelž nimo toho Jabloniczanski wokrješ žobu do najhubjcheho zyjeze Sserbskeje złuščesche, wotpoczachu cźeze wójnu a wobhadźenja cźim hórje na jeho wobydlerstwje. Schtož pak bě najbórsche, bě pospyt Bołharow, kotříž cźahchu pschecźiwo wschemu prawej ludowi na „Morawje" wojakow ša swoje wójsko pschecźiwo Sserbskej najimowacź. Jako w lěcźe 1917 wojerske komandźije w kraju žo pokasachu, cźekachu młodzi ludźo je cźrjódami do horow a bórzy pschipowědachu praikot cźelbow, so hišcźe žiwe mozy muttle potkóczennch spinachu. Ale sdźěk, tiž bě wudyrił, njebě žane nahle pśmio, kotrež by bórzy sajo haśnyło, nje, wschu bě derje pschibotowane. Hižo 1916 bě so w lěsach Kafaonišćich horow prěnja cźrjódka dobrowólnikow złromadźiła pod nawjedowanjom generalneho leutnant Kosta Vojinowicźa-Kobovacźa, kotrehož mějachu sa prynza Djardja, dokelž bě starschemu bratrej kralowza Alexandra jara podobny. Hdyž bě swoju cźrjódku swotpředka na 30 muži wobmjerjowal, bu to hinak, jako wójwoda Kosta Pecźanac do Morawy pschińdźe.

Swoje mjeno mějesche Pecźanac, tutón najzinaczischi wschich sdźěłakćišich wjednikow, po starym šerbskim patriarchalskim zwyku Pecź, w kotrehož bliskosći bě so we lěcźe 1879 narodźił. Prjedy hacź 20 lětami jako dobrowólnik do šerbskeho wójska sastupi, bě tu we jeho domini- nje krjadowanja lichescźijanskich poddanow psches turkowskich knjesow jeho hnėw sbudźiłe. Jako pak potom w lěcźe 1904 šerbske cźrjódy w Makedonskiej pschiběrachu, njedźerjesche jeho wjazy dołge w kasarnach. Wsa tźelbu na ramjenje a s patronowym pažom so wopasa a tak sapocza i nětkotrymi tyrbóžnymi pacholami wójnu na swoju ruku. Bórzy bu jeho mjeno znate z bitwow pschecźiwo osmanskim wojakam, albanskimi zwólbami a bołharskimi komitacźami. W lěcźe 1912/13 w turkowsko-šerbskej wójnje nawjedowasche Pecźanac kompaniju šerbskich wojakow i wulkim wulpěchom. Też w swětowej wójnje žo wusnamjeni. Tola jeho prawa hodźina pe hałke pschińdźe, jako w septembru 1916 wot Salonikskeje fronty i lětadłom njepschecźelske linije pschelecźa a we Topliczanskim wokrjesu pschistajі.

Se swuczenej wuschitnosću wutwori tu sa krótki cźaš wulke wójsło. W kóždym hórskim lěsu samětni žo wotdźěl wojakow, kotrež swišli mjes jenotliwymi šerbskimi nawjedowarchu. W kóždej wjesy stejesche wjetše muzźitwo, kotrež na znamjo k poskupowanju cźakasche. Pecźanac bě naj wpischi wjednik zyłeho sdźěłarskeho wójska, kotrež žo na 10 000 muži wobliczi.

Sapoczatk februara wjedniže we wjesy Obilicźu w tydźenjskim wuradowanju dospolny wójnski plan wuradźichu. Serjedu měsaza februara sralyšu Pecźanacowe cźrjódy do bołharskich wojakow wobhadźidźu město Kurschumlija. Bórzy dobuchu sdźěłarjo teź město Prekupje a cźahnychu pschecźiwo Nischej. Tu pak buchu wotpokasani, dokelž njemějachu dosć tanonow. Jako pak skoro wschędnje etapowe wójska wotbrónichu a wjele wójnskeho materiala dobuchu, bě sa krótki cźaš wjazy wokrjesow w jich rukach. Wošrjedź wot Serjedźnych mózgastwow wobhadźeneho kraja bě žo tak wutworił wokrješ, hdźež wójwoda Kosta Pecźanac rostakowasche. Tola jenož schtyri njedźele móžesche žo dźerjeć. Jako schtyri rakuśkich, němšich a bołharšich divisijow i cźeźkej artilleriju a lětadłami žo bližachu,, cźahnychu žo njedospołnje wobrónjeni sdźěłarjo do njepschistupnych horow. Wulzy wjedniže kaž Kosta Vojinović, Jovan Radović a Tcichto Blakovicź namakachu pschi tym rjekowstu śmjerć. Ale Pecźanac njesadwělowa.

W lěcźe šamžneho lěta wali žo je 300 muzemi do Bołharskeje, so by tamnische wyschsche wójskowe wjednistwo w Küstendilu nadpadnyk. Wola Ristovac pschedoby žo pśches wotdźěł němšeho wójska, cźehnjesche 45 kilometrow dałeko do Bołharskeje, sapali město Bofilisgrad a wjazy wšow, dyrbjesche pak žo potom sašo do swojich horow wrócźo sćahnyć. W auguscze 1918 nadpadny město Pecź, hdźež 8000 Rakuśkich sa. A skónczenje w oktobru podachu žebi jeho wojazy ruzy je swojimi šerbskimi bratrami, kotříž běchu Salonikiku frontu pschekamali.

Sdźěł w Tobliczanskim a Jablonicźanskim wokrjesu we Lebišcźi nima jenož jako jeniczki wulki ludowy sdźěł fronty wojowazych wójskow swoju historiku ważnosći, ale je też šerbiske žebjewědomje w domisnje a zuzbje khěrro połbchnyć a pożiwnik. Jeho wjednizy wostanu dale žiwi w šerbskich ludowych pěsnjach.

Wójnski dowol.

(Wobras se wsn.)

„Schto? Wo wójnskim dowole wjeźny wobrasowaś wjcź? Ja wjazy łuź k Ntaty. Je dya zyły cźaš po wójnje pschespał abo někto žo hatle na to dopomnił?"

Haj, tak je. Posložisčo pschińdu dopomnjeńki na sruduy cźaš a wojiwja s nowa žo w pomjatku. Tak teź pola Wólšcźej Handrija. Hnydom w prěnich dnjach dyrbjesche won na krwawne bitwiscźežo. Wošrjedź měrcźeho žnjowego dźěła. Wottorhnyć dyrbjesche žo wot žony a dźěśca. Swojeho muža je stajił. Njech pschińdźe łuź dcze. Teź w podśesnišich khowankach, hdyž bésche trošku měra. Druzy plazachu kharty abo sacźěrichu śej hewak hodźinku, so bychu na šły cźaš posahyli. Handrij leżesche we žnjowim kucźe a dźerjesche podobśinu w ruzy — je zyślenc we wocźomaj. Hdyž bésche lětko nimo, dha widźesche wo žnje swojich lubych, dźiśesche žo jemu wo lubej domińje łuź bajśa. Jenje njempkśesche, so budźe to nědhy sašo wopruwdźitosćź. Sa njeho dźeń rěkasche, wšědnje cźasa psched śmjerću.

Schtó samóje śej jeho wšejeku wutrobu pschedstajicź, hdyž skónczńje dowol dośa. Hdyž wopruwdźe jeneho dnja i cźaha wulśe a pucź do lubeje wjesi nastupi! Schtó może śej powitanje a sašowidźenje w domisnje wumolowacź! Na prěni wotomik njewědźachu, schto je žo jim stało. Někotre krótke słowcźka — to je tu khwilu wsche. Wona wotewsa jemu tobołu. Won dźe k cźašnikej a jón naczehnje. Hdyž tole cźini, dha posabudźe na žałobne mějazy, jako njebudźichu bozyka hnłe. Je doma, doma łaž pryedy. Bórzy śeźitaj pschi hólzowym łóžku. Dołho, dołho — njemóže žo nahladacź na lubošnym jandźelku. Je doma, haj wopruwdźe doma pschi žonje a dźěścu.

Nasajtra śpi krucźe hacź do śameho pschipoldnja. A dhe, hdyž je wotucźał, mantl wot žo cźišnycź a dhe pohladacź, hacź je towaršch sa šudobśami hižo po khośej schoł. Trjeba nječhto cźasa, pryedy hacź žo do wscheho domasa. A nětko hakle, hdyž je prěnje złoźo hižo trošcźku pschětrał, wudyri wopruwdźitu radośćź nad sašowidźenjom. Hdyž je powobjedował, nima měra, dyrbi na dwór a dhe śej wscho wobhladacź, wošebje hródź, wo kotruj mějesche najwjazy staroscźow. A Molli dhe je wjeśelokiču najradscho s łoże wujcźź. Skacźe nastajnje na njeho. Ach, tajkele śwěrjatko. Kaž by cźkowjeczeho rośuma měło. Ssamo hušy a kury hladaja, schto to do wopyta je. A byrnjeź worwe wězy bule, tola śa žo jemu, kaž bychu pschećeźelnje nygale a žo wjeśelite, so tu sašo je. Njemóže śej pomhacź, dyrbi tóczny łamen wjercźećź a ja powos pschimcź. Hródź, brózeń atd. wscho je w najlěpšich rjedźe. Zona je žo dreła wo dnjo a we nozy, njecźakowjeske wukonjała a zyłe hospodarśtwo wjedła. Kajke šacźucźa, hdyž śej na wjecźor pola wobhladuje. Nitdże granatowe dźěry a dźiewjane łschiśe, kaž je to hewak łwucźeny. Wschitko kaž hewak bésche. Se łylnej ruku łu domińnu łchtitali.

Nasajtra da žo hnydom do dźěła. Chze dowol wužicź a wukonjecź, schtoż w jeho mozach śteji, so njedy žona žo tak łlě měra.

A nětko je tu luba njedźela. Swony du. Haj, te swony, to wone sašo žu! Kat husto je śej na łtrażi jich łwuk a łynk pschedstajowacź łyntak. A wjeśna zyrkwicźka! Sašo łlyšći šerbšći kěrluch, šerbske pródowanje, schtoż je dyrbjał tak dołho pacowacź. Wośmje śwoje šerbske śpěwaśte a sanoschuje ś pośnej wutrobu. Kat to wscho jeho duschu jima. Na łónzu kemschom śtawa žo mkodemu wojowarjej. Tiž je sandźeny tydźeń padnył, pośłedńa cźeścź. Kat łruduje klincza śwony. A łnjes farać pschedcźita, hdyž je padnjeny wojował, kat a hdyž je śmjercź sa wótcźinu pocźerpił. Pośmjertny kěrluch žo jemu wuśpěwa a zane wócźko njewośtanje łuche. Naschemu dowolnikej dźe to wscho wośebje k wutrobje. Hlada do śwojich śpěwaćich a sadyrknje na zyłym cźele. Tak potajtim cźeścźa doma lubych padnjenych. Tak śwjatocźnje na njeho śpominaja? Pschedstaja śej, łaž by śam to był, kotremuž to wscho płacźi.

Dny khwainje lecźa. A hdyž je žo pomału sašo sażiwił, blišitaj žo tydźenaj dowola še śpěchnej nahu ke śwojemu tónzej. Dawa śej wscho prózu, so njedy žonje a dźěścźu śwoje cźeźte muzźe pschereddźić, hdyž dyrbi nětko bórzy sašo precź. Dyrbitaj wjeśeleje muzźe być. Dyrbi tola žo žobu pośtaracź, jo njepschecźel do kraja pschiścźel njedy. Pschedołho wężka tak wjazy tracź njebudże a potom žo sašo w lubej domińnje widźa.

Ale pośledni dźeń je zyłe pschemėnjenny. Njepowdha nimale nicźo a nastajnje je nědhže pryecź. Hdyž jeho pytaja, je w nětakej komorzy abo w jenym kucźiku a da žo byćź wupłakany. Jeho najlubšchu jédź: łuschene pleźo ł kulkami je cźinika. Ale won žo jédźe śedma dóttny. Hdyž pak je potom wo zarjadowanju hospodarśtwa na dalśche lěto powdha, dha jej to pśches zyłe śtawy dźe. Strachocźiwje jeho wobśtima a méni ś cźeźkej wutrobu, so hižo sašo pschińdźe, so byschtej potom tak prawje hromadźe dźěłacź mohłoj. Ale won pschi tym wośtanje, so sašo njepschińdźe. Ach, tak cźeźko dźěli žo! Zyle hinak, hacź prěni ras prjecźku cźehnjesche. Njemóže a njemóže žo dźělicź. Naśtajnje ihladuje wrócźo na dom a śtatok a na dwórnischcźu śtócźi žonu a dźěcźo krucźe k wutrobje. Wośpjeł, ma jich tak łubo. Ale cźaš nima žaneje śmilnośćze. A w cźahu klincźa wjeśeke śpěwy. Hischcźe ras tiwnje a cźaš je wokoło rózka.

Po dobrym tydźenju, hdyž na kartu cźakachu, tak je won pschijéł, dośtanu wot hejtmana śtruchku powěścź, so je hnydom na druhim dnju padnył.

Lud żeli we swojich lubych. Myślimy wrócźo na tamny cźaš a na rjekow. Tu a tam hischcźe śtara rana śaboli. Tu žebi hólcźeź, tiž je hižo maćeri krucźe ke pomogu. A wona rěcźi wo pośledniim nanowym dowole, na kotryž hischcźe žo won teź dopomnicź może. Někotre łyłły kuleja žo ji po ligach. Je drje žo je śwojim dóntom wotnamakała. Ale śtradźu žo jej tola łylła ś wocźow cźiłcźeźi. Kak rjenje śtaj hromadźe źiwaj byłoj. Tola jedyn trošcźt je jej wośtał — jeje hólcźk, nanowa podobśina. Hdyž jemu tak prawje do wocźow pohladnje, dha je jej, kaž by śam był, jeje lubý Handrij. Cźaš wuhoji wschę rany. W dopomnjeczju na lubeho śawca jej móa a łylrośćź, so śtaracź śa śwojeho lubuschta.

Hans Depla: Pombaj Bóh, luby přećelo, hdźe dha sy so pak zaso nastajił, a to hišće tak wobhladniwje po Budyšinje nóžkuješ, po mojim zdaću drje hižo k pósničcam kupuješ?

Mots Tunka: Wjerśpomnazy, ale mój luby Hans Depla, što sebi tola wote mnje myśliš, měniš wuprawdźe, zo mam telko pjenjez, zo so hižo tři dny do pósnic w Budyšinje rozhladuju. Što bych cheył kupować? Nó stary bratře, mi so teź tak dźo kaž tebi, moje nalutowane kroški mi jenoż z 12½ procentami nahódnośća a za milijony bilijony, kiž mam w starem blidowem kašćiku doma, za to tola jara mało dostanu. Tak ći woprawdźe njemóžu jara skakać, teź loterija njehraju, zo bych wulki lós dobyć móhł.

Hans Depla: Motso, Motso, to wšak maš cyle prawjo, tak so namaj dźe na tom horbatem sweźe, we tutej njeprawdźe móhli kěrluš spěwać. Tři dny dołho by trało, pryedy hač sebi wuskorźołoj njebychmoj. Nětk pak cheemoj při wěcy wostać, ty *maš nješto na swědomnju, to na twojim wjesełym* wobliču widźu. Tuž njemjelć, ale wupowědaj mi wšitko.

Mots Tunka: Nó, hdyž sy tak jara wćipny, dha jenoż posłuchaj, ale zo *mi plampu dźerźiš*, to sebi wuprošu, hewak smój hnydom zaso w Nowinach, a to potom zaso wo ramaj rěča. Hans Depli a Mots Tuncy so přeco derje dźe, taj mataj hnbu połnych pryzlow, hdyž so w Budyšinje trjechitaj a byrnjeź pola Serbskeho Hospodarja byłoj a za dobrej pólskej lanej mučku so prašałoj, Ciruhausskeho wapna, dobreho wuhla atd., dha hnydom rěka, tymaj njemóže nuza być, taj mataj pjenjez dosć.

Hans Depla: Ale što jenoż rěcźiš, myśliš sebi zawěsće, zo sym tajka stara blada a druhim wšitko na nós powěšam! Što mój staraj kmótraj činimoj, to tola nikoho nicźo njestara! Domach nicźo njezhonju, tam pryedy splěsniwju, tohodła sebi druhdy do Budyšina wulećn, zo bych nazhonił, što so we Łužicy stawa, a hdyž tebje staru kobjel zetkam, sym spokojeny. Ty sy tola jedyn z tych, kiž wšitke nowinki wědźa, tuž powědaj mi hnydom wšitko, štož wěš, wšako móžeš mi do hłucha šepnyć, zo jo nichtó njesłyši.

Mots Tunka: To pak mi njewzmi za złe, ja dyrbjał wšitke nowinki wědźeć, wjele wšak wěm, dokelž je Nowina hižo přez 80 lět w našim domje, tu swěru čitam, tohodła wšak teź to najwažniše wěm. Tak čitach teź zaúdźeny tydźeń: „Wšitcy do Budestec!" Wěš Hanso, tam je mjenujcy jutře njedźelu wulki serbski wječer, kiž znaće serbske towaršstwo „Lubin" wuhotuje. Předsydstwo wšitkich swěrnych Serbow z blizka a daloka na njón přeprošuje. Tak sym so dźensa hižo na nozy stajił, zo bych tam w prawem času był.

Hans Depla: Dundr njechaj, dha sy hižo na puću do Budestec, ale što dha tam hižo tak zahe chceš. W Budestecach će wućerja, hdyž jim tak zahe na šiju přińdźeš. Štoha so to tam wšitko poskići? Měniš, zo je hódno hić pohladać? Ja wšak bych so teź wobdźělił, ale nóžkować so mi njechca, wěš ty što, mój so doměčimoj a pojědźemoj hromadźe z autom — Kleinkraftdrózku —, hdyž smój dwaj, na žanoho wjele njepřińdźe.

Mots Tunka: Ně, ně, to so njestanje, ja so do žanoho tajkeho woza njesydnu, to je mi žiwjenje lubše, hač tebi twój auto. Za to pjenjezy mam zasup, tón budźe w Budestecach nizki a poskićeć budźa tam wjele, čitaj dźensa Nowinu.

Hans Depla: To wšak maš cyle prawje, ale mi je jenoż we to, zo njebychmoj spročnaj byłoj. Chcemoj sć tola w Budestecach raz wurojować, hdyž tam za štyri lěta wjacy byłoj njejsmój.

Mots Tunka: Ty stara žwantora, tebi jenoż na rejwanje dźe, mi pak dźe wo natwarjace poskićenje a tohodła chcu do Budestec. Tak přestań bledźić, ponóžkujemoj hromadźe, wšo dalše so namaka. Tuj

Božemje, Hanso, přinjesł prawje strowu móšer sobu za přenocowanje, dobry program, najlěpše jědźo a pića, wšitko je „Lubin“ zarjadował. Po puću praj kóždemu Serbej a kóždej Serbowcy hdźe dźeš a přiwjedź wšitkich sobu. Tak so zaso widźimoj wječor w 7 hodź. pola Kerwichec w Budestecach, přetož dobre duše přec zas ma Budestćanska wosada.

Přilopk.

* **Krajny ſudniſi direktor na wobſtórjońej ſawzu.** Ńiched Barlinſkim pſchiſłużnym ſudom ſapocza ſo wječa prozeß pſcheciwo krajnemu ſudniſſemu direktorej Jürgensej a jeho mandželſkej. Wobſtórżba winuje Jürgensa, kiž je 50 lět ſtary a kotrehoż mjeſnowczowy wuraz je jara rosſudźeny, ſo je wopaki pſchiſłahał, ſo je w jenym padze poſpytał, Ńemſkej ſejchkodźecź. Jeho žonje ſo podobne delikty wumjelnja. Pſchi ſapoczatku jednanja praji Jürgens, ſo je cźaſ ſwojeho žiwenja korektnje jako jurist žiwy był. Njeczuje ſo tu jako wobſtórjeny, ale jako cźłowjek, kotremuż ſo cźeſka njeprawda cźini. Je ſo ſtał wopor politiſſeje ſchcźuwanzy, kotraż ſo i dobom pſcheciwo juſtizy měri. Jürgenſowa wobtrucźi, ſo je njewinowata. Wona je ſo 1908 ſ fabrikiſkim wobſtrjelerjom Kugelom ſwěrowała, kotryż ſapocźatk l. 1918 wumrě. Tſi dny po Kugelowej ſmjerći hižo je njeboczćeſtkeho macź k Jürgenſowej pſchiſchła, a jej prajiła, ſo wſcho w domje jej ſtuſcha, dokelž je ji ſemrěty 150 000 hr. winojty był. W julizu 1918 je Jürgenſowa potom ſwojej pſchichodnej macźeri, kotraż bě jara wosſebna žona a kotraż Jürgenſowu hidźeſche, dokelž bě ſnjſſeſcheho pokhadźenja, 130000 hr. dała. Hačrunjež bě jeje pſchichodna macź prajiła, ſo je ſ pjenjezami ſpokojom, wobſtorži tola w měrzu 1920 Jürgenſowu. W běhu tutoho prozeſa je nětko Jürgenſowa wopačnje pſchiſażowacź dyrbjała. Mjes ſawoſtajeńſtwom jeje ſemrětcheho muża běchu mjenujizy też patenty był, kotreż běchu ſo poſlożiſcho pſchedałe. Jürgenſowa je nětko pſchiſtahała, ſo njeje nicźo wědźała, ſo ſu na dnju prozeſa jednanja wo pſchedaczu tutych patentow jara derje ſtałe. To je tohodła cźiniła, ſo njeby trjebała ſwojej pſchichodnej macźeri wjazy ſ namrěwſtwa po ſwojim mużu wotedacź. Tak praji wobſtórżba. Tola Jürgenſowa wobtrucźa, ſo njeje tehdy niczo ſamjelcźała, ńawopak je wſcho ſwojej pſchichodnej macźeri ſobudźěliła, kak je je jednanjemi wo pſchedaczu patentow ſtało, hačrunjež ſu jeje ſaſtarjo ji to wotradźeli. Wobſtorżeneho Jürgenſa pak winuja, ſo 26. februara 1926 pſched krajnym ſudom w Kaſſelu pod pſchiſażbu wobtrucźał, ſo njeje ſamoženſke hódnoſcże ſwojeje žony do cźiſta ńeał, ſo njeje wo Kugelowych patentach niczo poſitiwneho wědźał a ſo ſu ſo debjenki jeho žony w hódnoſczi 30000 hr., ſ Kugeloweho namrěwſtwa pothadźaze, w Stargardźe pokradnyłe. 1919 bě ſo Jürgens wożenił a to ſ cźiſteje pſchichilnoſcże. Hacź do haſrleje 1923 ſu jeho wot jeneho měſtna na druhe pſcheſadźowali, tak ſo je jenoż w zyłym tutym cźaſu dźeſacź měſazow ſe ſwojej žonu hromadźe był. Tak njeje ſo też mohł doklandnje wo jeje ſamoženje ſtaracź, ale je jeho ſarjadowanje połnje ſwojej žonje pſchewoſtajił. Jürgens wobtrucźa, ſo je po najlěpſchim wědomju a ſwědomju pſched ſudom tehdy cźiſtu wěrnoſcź wobpſchiſażał. S zyła je jemu ſamoženje ſwojeſe žony, kotreż bě tuta po ſwojim prěnim mużu namrěła, kotryż je ſwoju žonu jara lubował a ju na rukomaj nożnk a jej wulke dary cźinił, jara njelube był. Tohodła ſo njeſe wo nje ſtaracź. Tola Jürgenſowa njebě ſamohła, ſwoje herbitwo prawje ſarjadowacź, po něcźim ſaſłoh do dołha a jako Jürgens wo tym ſhont, běchu ſo hižo pſcheciwo njej a pſcheciwo njemu ſtóržby dla kreditowych jebanſtwow ſapodate.

Prozeß dźe dale.

* **Najlěpſchi dopokas ſa prawu lěkarſku diagnoſu.** We Amſterdamje derje ſnatemu lěkarjej D. je ſo běſtro hłowa wožka ſtała. Hdyż ju ſtyſchinu, dyrbjeli ſo tola pożnjecź. D. cźyſcże runje ſwoje łydleuje wotpyſchcźeć — jeho rěcźe na hodźiny běchu dawno ninto —, tu ſaſta pſched jeho domom awto, ſ kotrehoż wożebna knjeni ſ 15 lětnym hołcźezom wuſłe. Knjeni ſaſtupi do lěkarjoweje wopytowańſkeje ſtwy, prajeſche ſwoje njeno, kotreż w Amſterdamſkej towarſchnoſczi něſchto płaceſche, a ſamolwi ſo, ſo tak podźe hiſchcźe lěkarja wobcźežnje. Ale jeje naležnoſcź je jara koſtoczźiwa. Jeje hołcźej cźerpi njemuſcźy na pałoſcźeſtu khoroſcź (kleptomaniju). Njeſmě ſebi i nim ſaneje radu wjazy a proſy tohodła ſkaſcheho lěkarja, ſo by jej pomhał a hołca hnydom pſchepytał. Lěkaŕ bě pröſtwy ſwołł, pſchepyta hołca a njeprajł wěcźo nicźo, jako jemu tón pſchi pſchepytanju cźaſnik, liſtowniju, zigaretowu tyku, wſchelake debjenki, inſtrumenty a błeſchi pokradny. Jako bě hołcźej ſaſo wonka, mjenowaſche lěkaŕ macźeri wuſtaw, do kotrehoż by ſwojeho hołca dacź měła, a macź ſaſo ſamolwjeſche ſo dla njeſluboſtnoſcźow, kotreż bě hołz lěkarjej pſchi pſchepytowanju nacźinił a ſłubi, ſo wěcź hnydom na druhi dźeń ſaſo wrócźoſpóſcźele. Wotſchenа knjeni ſaby pak po łdacźu, ſchtož bě pſchikmdła. Sa něſchto cźaſa dowoli ſtyſchi lěkaŕ, ſabwěſcźiwu knjeni na wěcź, kotreż bě jemu hołcźej kradnył, dopomniecź. Tola, w domje wożebneje ſwójby, kotrejež njeno bě knjeni lěkarjej njenowała, njeſnajachu ani ju ani jeje padniſcheho hołza. — Jebańka je ſwojim ſkeplomaniſkim ſynom bě dawno pſche wſchej hory.

* **Wjeſołe kuſki kolo wokoło ſwěta.** „Koło wokoło ſwěta ſ diktafonom“, tak rěka kniha, kotruż je jendźelſki diplomat ſir Henry Lunn runje wudał. Lunn je wokoło ſwěta puczował, ſo by pola wſchěch jendźelſkeju rěczacych ludow ſa ſwjatk ludowy propagandu cźinił, a hdyż dźeń je kuſk ſwojeje knihi do diktafona powědał (aparat, kiž rěczane ſłowo ſapiſuje, tak ſo mózeſch je pſchi ſkładnoſczi ſaſo ſ apparata rěczecź dacź, podobnje kaž je gramafonoweje płaty.) Pſchi tom je wjele wjeſołych kuſkow na tajke waſchnje ſapiſał, kotreż bě na ſwojim puczowanju naſhonił. Tak powěda Lunn, kak je ſo nětko ſemrětny Lord Curzon, kotryż bě na ſwoje ſemjanſtwo jara hordy, ſ bolſchewikom Tſchitſcherinom ſetkał, kotryż je ſtareje ruſſeje ſemjanſteje ſwójby pothadźał. Curzon njepſchepoſny Tſchitſcherina, jako tón jeho wopyta, ſo by ſo poſpodnył, ale wopraſcha ſo jeho pſcheczelnje: „Bjſchcże drje rad ſe mnu porčkał?“ „Nė“, wotmolwi Tſchitſcherin ſtrótka. „Chcześe mi pak tola něſchto rjec“, Curzon dale rěcźeſche. „Nė, to njechcam“, wotmolwi Tſchitſcherin. Ale dokelž tu nětko runje pola Waż ſym, chcu Wam prajicź, ſo běchu moji prjedowniſy hižo dawno wjedniży mózných ſplahow, hdyż Waſchi prjedowniſy no wjedniży mózných ſplahow, hdyż Waſchi prjedowniſy hiſchcźe dołho we wowcźich kožuchach khodźachu a ſo je wuherom (Oker) barbjachu. Bożemje!“ — Amerikjan, kotryż chcyſche ſo ſe ſwojimi wobſtejnimi ſnajomſtwami wulku cźiniecź, pſchiſtupi na dróhy k ſtarſemu amerikſemu arzybiſkopej Riley, kłepny jemu jowialnje na ramjenje prajo: „Hdźe, thort nai, nai, ſym Was tola hižo widźał?“ Arzybiſkop ſebi jeho jara krucze wohlada, potom prajeſche: „Nė, wotkelž Wy pſchithadźeſche, tam hiſchcźe był njeſym, kotry thort dha Was ſem ſcźele?“ — Židowſkeho rabbija wopraſcha ſo ras arzybiſkop Manning, hdy drje židża jich pſcheſhudk pſcheciwo ſwińjazemu mjaſej ſpuſchcźa?“ „Hdyż Waſcha dostojnoſcź mje na bamżowy kwaſ pſcheproſyła!“ wotmolwi rabbij. — We pſchednoſchku profeſora Conana Dogleſa wo okkultnych (potajnych) wězach bě knjeni pſchitomna, kotraż ſo ſtajnje hłuboko potkoni, hdyż ſo ſatanowe mjeno mjenowaſche. Jako ſo ju wopraſchachu, cźohodła to cźini, wotmolwi: „Njemóžemy tola wědźecź, cźehdy ſo ńnadź hiſchcźe ſtanje, a tohodła je w kóždym padze derje, ſo trěbny reſpekt wobkhowamy.“

Směški.

** **Dobra rada.** „Pětrje“, wubudźi Nowakowa w nozy ſwojeho muża, „myſlu ſebi, ſo je myſch wó ſjtwje.“ — „Potom ſej też myſlı, ſo je tu też tócźka“, wotmolwi ſaſpanje.

** **Cźeſkoſwucźowanje.** „Mina“, prajeſche knjeni ſtużobnej holcy, „wot dźenſnicźſcheho budu ſama pjenjezki kóžde ranje mloko dawacź. Lěkaŕ je mi pſchikazał, ſo mam cźeſko ſwucźowacź.“

** **Wo ſtworjenju ſwěta.** Krutny knjes ſchulſki rada, pſched kotrymż ſo dźeſi bojachu, pruhowaſche dźeſi w nabożnje — wo ſtworjenju ſwěta. Dźeſi běchu pěkne wotmoły dale a krutny knjes rada bě ſamo ſo poſmělwknył, hdyż jemu na praſcheńje: „Kak je Bóh ſwětoſcź ſtworił?“ jedyn hołcźej njebožaſnje wotmolwi: „Wón pyrkny!“ (ſlet. kriſtuſ ſtrěcźu kaſwěcźeſch). Knjes rada ſarowka małeho Cźyſcha, kiž hiſchcźe ſo ſenje pokaſał njebě. „Koho ſtwori Bóh na ſcheſtym dnju?“ W ſmjertnym ſtraſche hłada na wucźerku, knjeznu Frenzlez, kotraż ſaby ſchulſkeho radu ſteji. Wucźerka pokaſuje ſ porſkom na ſo, ſo by jemu wotmolwu wołożiła, njenuzuju cźłowjeka. Ale hołcźej mjelcźi. Njeſeſerpliwje praſcha ſo ſchulſki rada wotpjet: „Nó, koho ſtwori Bóh na ſcheſtym dnju?“ Na to ſaſowka hołcźej wjeſoły: „Bóh ſtwora na ſcheſtem dnju kujeżnu Frenzlez!“

** **Reja do ſmjerce.** Wón bjſche ju k prěnjemu raſej na ſwjedźenju widźał a wědźeſche hnydom, ſo je to prawa ſa njeho k rejam. Prajeſche jej: „S Wami bych hacź do ſmjerce rejował.“ — „Haj, to Wy bjſchcze“, wotmolwi wona, ſo pſcheczelnje poſmělwkujo, „njeby-li mój muż Waż widźał.“

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu — Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—4½ procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow! **Tresor!**

Woschity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w **Budyšinje** na Seminarskej dróze 5.

Khójnowe šćěpy
krute **syſne,** ma tunjo na předań
A. Lehmann w Brěznı pola Kamjenca.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papierowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
ſektowe błeše, wšě druhe błeše
po powyšenych dnjowych płaćiznach,
železo a ſtare metale
jenož na wupokaz wyšnoſe.
Popp na hornčerſk. hasy 18 telefon 3427.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Vogtlandſke wumělſke **gardiny**
kupuje ſtajnje tunjo pola
K. Erler w Budyſinje, na Žitnowikach 11, ſnap. hoſć. „Zlota Hwězda“. Rěču ſerbſki

Kože wšěch družin
kupuje taj ſtajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawſkej hasy 54
Sobotu w hoſćenu „Halber Mond“.

Bóſećańſke
hornčerſke twory
předawaja najtuńſo
Klausch w Pančicach,
Solta we Wotrowje,
hornčerńa w Khrošćicach
Krawc w Rózeńcu
Brězan w Ralbicach
Hansky w Konjecach

Woschity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w **Budyšinje** na Seminarskej dróze 5.

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopathiju, radźelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty, zběra ſo ze wšěmi khorošćemi, kaž ze ženjacymi khorošćemi, zakalkowanjom, zwarjerćenjom ſtrachoſtwoſću, wiđom, rheuma, žołzami, z cźerpjenjom wutroby, płucow, žołtka, jatra, kołź, dźerjewow, a puchera, ze ſkhnyćom, ſłabošću, polypami, bjoxparuſtoſcźi atd. z najwětſim wuſpěchom. — Rańſki moź ſobuphinjeſć. — Rěčne hodź. Šwórtk, pjatk a ſobotu wot rano 8 hač do 5 hodź. pop.
w Budyšinje na Rózowej hasy 4.

Poručam ſo za wuwjedźenje wšěch nazeńſkich twarow, kaž też za přetwarjenja a złotowjenja drjewowych ſkhodow wšěch družin, też w najcźežšich padach po ſolidnych płaćiznach.
Max Petrick / twarſki wobkhod
w Mikowje

Moritz Weiser w Budyšinje
na Žitnej hasy 5. Telefon 3005
Poſkićam za towaršnoſtne zawjeſelenja:
čapki, konfetti, šleberdy k mjetanju do powětra, guirlandy k wupyšenju a plakaty, papjerki za losy, rejwanſke kedźbniki, rejwanſke rózički, sněhowe kule papjerj. łatarnje, ſtabiki k polonaizam
Hobrſki wubjerk! Najtuńše płaćizny!
Sćelu też do komisije!
Nawěſtki přinjesu wužitk!

Najtuńša
dźerżliwa a elegantna drasta je
wobłek po měrje z miſtr Ditrichoweje dźěłarnje!
Wosobje tunjo:
wobleki swj. woprajenju a konfirmaciji.
Skład pokazkow za thaniny wšěch družin
w jenož dobrych kajkoſcach a we wšěch płaćiznach. Na přeće pſchidu do domu, předpołożu pokazki a radźu wčaſnoſtnje.
Pětr Ditrich, krawſki miſtr
w Kulowje, Haſchkeſtr. 22, njedaloko pſwarnje.

Dawam přećelam a woteběrajam k wjedźenju, zo
korčmu a rěznistwo w Sunowje
też po ſmjerći ſwojeho mandźelſkeho dale powjedu a zmjeju mjaſo a kołbasu na ſkładze a proſu wo podpjeru.
Marja zwud. Šołćina.

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na ſkładze
wobućowy dom Mark w Kulowje.

Kupuju
za hotowe pjenjezy
ſtejace drjewo kaž
khójnowe
wólſowe
dubowe
brězowe
wužitkne drjewo
drjewo k mjeću.
Poſkićenja pod „D 25“ na wud. „Serbſkich Nowin“.

Pychu za družki
ma na předań
August Granz,
časnikař w Kulowje

Młoda wyſokoſtućelna
kruwa
z druhim čelećom je na předań we Łuću čo. 4 p. Dalnj. Wujezdu

hubjenu postwinu, ſ kotrejž mamy wužitka. Jenož dobra łuka je nam ſ wužitkom.

Skolarstwo.

Mamy ſwinjom rěpu pizowaś?

Sſwinjom howi rěpa najlěpje tehdom, hdyž je hiſchće njekorniene. Do teje doby ſo rěpa wobeſbe młodym ſwinjom derje hodźi a to na prěnim měſtnje warjena rěpa. Wobſmjemy pokoju běrnow a pokoju rěpy. Wobu, w kotrejž ju warimy, prjeſć kuſemy.

Rěpa je jara mało wužiwna. 3 kg rěpy hakle maju ſamžnu hódnoſć jako 1 kg běrnow. A tohodla mamy tajkim ſwinjom wjazy jadriweje pizy pſchidawaś, a to je ſažo najlěpſchi jećmjenjonuy ſchrót, kotrejž do horjeze rěpy a běrnow ſměſchamy. Zokorowa rěpa dźe ma ſamžnu hódnoſć jako běrny, tola je korminju ſwini ſu pſchezu běrny najlěpſcha piza. Teſ ſmjemy ſyru rěpu ſwinjom pizowaś, a to mamy ju ſ wrjeſnjonymi a pſchećiſnjonymi pluwami ſměſchaś abo ſ krótko rosrěſanym ſyſkanjom, wobeſbe ſ rěſanym ſuſchenym dźeſćelom. Wſcho, ſchtož ſmy tudy naſpomnili, mamy pak jenož tak dołho ſwinjom dawaś, dokiž woni to derje žeru. Hdyž ſapoczmu wubjeraś, potom mamy ſwinjom pſchećiſtaś rěpu dawaś.

Hdyž bychmy ſwinjom hač do kónza rěpu dawali, by ſwinjo pſchejeſtu abo twerdy połeć mělo. Wyſoſſiſche mamy korminym ſwinjom jenož běrny ſe ſchrótom jako ſyſkinaju pizu dawaś, ſmy-li jim prjedy rěpu dawali. Teſ tukuriżoweho ſchrótu mało pſchidawamy. Jeżiny ſchrót płaći wěſo jako najlěpſcha jabrowa piza ſa naſche pomery. Sa ranzu, kotrejž hiſchće roſtu a ſ zyła ſwinje, kotrejž hiſchćeje roſtu, je tukuriżowy ſchrót teſ mjenje radno dawaś. Wotrubu dawajće wobeſbe płahowanym ſwinjom (Zuchtſchweine) a wſchěm ſwinjom, kotrejž hiſchće roſtu. Kukuriżowy ſchrót płaći jenož jako dobra korma piza. Dawaće-li ſywinjom rěpu, njedawajće jim ſamu melozu. Howak kuchu ſwinje bórſy žiłdawu měſe. Najlěpje je, hdyž ſwinjam ſ zyła ſamu melozu njedawamy, ale dawajmy ju radoſcho howjadnu ſtotej. Płahowanym ſwinjom móżeće wobeſbe wjele rěpy dawaś, hacž je warjena abo ſyra, jenož hdyž jim wjele cźerſtweho powětra popſchejeće.

Maćeſ-li rěpu pſches ſymu wonka we hromadach, tak wam hač do ſapoczatka meje wudźeraś. Proſatam ſamu rěpu dawaś njeſmjemy, dokiž njejſu 3 měſacy ſtare, dokelž proſata w tutom cźaſu jadriſchu pizu trjebaju.

Kak móżemy ſwini płahowanje ſwini roſſchěriś a kak móżemy ſwinje najlěpje wukormiś.

Dotalne korminje ſwini njebě runje najjednoriſche a najlěpſche. Pize ſo hubjenje wužije. Po wſchelakich pospytach ſu ſwěſćili, ſo je najnowſche pizowanje ſwini, wobeſbje korminych ſe ſuchej jadriwej pizu, wobeſbje ſ pſchidawanjom mjaſowneje muczki, krejnje a zybjaſeje muczki najjednoriſche, a najturſiſche a najwunoſchniſche. Mjaſowu a zybjaſu muczku ſamo radźimy, hdyž je doſć dobra, dokelž je wjchěbnje wunoſchna a pſchindźeny ſaſo na ſwoje pjenjeſy.

S pizowanjom abo płahowanjom ſwini móżemy też cźaſto doſcź wſchelaku měnje hódnu pizu derje wužiś. To móżadny wobeſbje we wójnſkim cźaſu naſhonicź. Kak cźaſto běchu naſche wotrubу falſchowane, ale ſwinje je njedźiwajo toho doſcź derje wužichu, a my mějachmy ſ toho hiſchće doſcź ſpokojazy wunoſchk.

Dźeńſnjiſchi dźeń dyrbimy ſe wſchěm lutowaś, hacź je to ſ pjenjeſami, ſ cźaſom ako mjdu. Tohodla dyrbimy hladaś, kak na najtuńiſche waſchnje ſwinje płahujemy abo wukormimy. Pſchi tom pak mamy kedźbowaś, ſo nam njeje taſke jednore a tuńiſche pizowanje mało wuſpołchne. Měnimy tudy wobeſbje ſwinjazu paſtwu. We ſymje pak ſwjeſtcha ſuchu a jadernu pizu.

Teſ ſarjadowanje tuńiſchich kłěſowow je wužity waſne. Kłěſowy ſ dwojitſchi deſkowanych ſcźenow, mjes kotrymiž je popjeł naſypany, ſu naituńiſche, cźoſke, w kěcźe kłěſo-

ne a ſwinje w tajkich kłěſowach też rady pſchebywaju. Najlěpje je, ſchtož może ſwinje w lěcźe hnydom ſ kłěſowa na ſahrodu do ſaſchłahoto won puſchcźeć. Sſwinje móżemy też w khłodnitchim cźaſu won puſchcźeć. S tym ſo bóle ſkruca a njepodźeja tak bórſy wſchelakim khoroſcźam.

Naſchi mali hoſpodarjo hiſchćeje ſwinjom pſchewjele wodźaneje pizy dawaju. To pak njeje trjeba. Sſwinjo ma jara dobre ſuby a derje wuwite ſlěnowe żałzy (Speicheldrüſen). Tohodla mamy jim tajku pizu dawaś, kotruž dyrbja bóle kuſaś a żuwaś. Wobeſbje dawamy ſwinjom hižo wot ſapoczatka ſem wulke ſorma. Tajke je wjele khmańiſche hacź drobne roſemlěte abo ſ wodu ſměſchane. Też mało wužitka mamy ſ toho, hdyž ſchrot na pimpuź abo żitki wuźmuſch ſměſchamy. Sſwinjo potom piju pożre bjes toho, ſo by ju roſkuſkało abo żuwało. Schrót móżemy ſwinjom ſuchi do korta dawaś. Tola pak njeſmjemy nimo toho na pića ſabyś. Je-li trjeba, mějće wodu we wobeſbitym ſudobje w khlěwje. Nacźrunjeż je ſwinjo te domjaze ſkoco, kotrejž wſchu piju najlěpje wužije, dha dyże wone też derje wobhladane byś, dyżemy-li wot njeho ſpokojazy wunoſchk wocźakowaś.

Skótne korta w hródźi.

We wſchelakich hródźach naſchich hoſpodarjow mamy też *wſchelake korta. Jedn maju kamjeńne, druhi dźerjane,* dale ſgbelowe, betonowe, żeleſne atd. Konje maju wěſo kóżdy ſwoje korto ſa ſebje. Howjazy ſtót ma ſwjetſcha ſhromadne korta. Jenož we moderniſch, nowych hródźach ma kóżde ſkoco ſwoje wobeſbite korto. Kajki material je ſa korta najlěpſchi, njechodźi ſo tak jażnje prajiś. Mało ſkotu je, kotryż ſebi tak cźiſtotu pſchi ſranju żada jako howjazy ſtót a konje. Widźimy pak druhdy w hródźach korta, kotrejž ſo ani cźiſcźeś njechodźa.

Najbóle roſſchěrjeny material, ale niż runje najlhmaniſchi ke kortam je kamjeń. Mnohy ſebi myśla, ſo ſu tola kamjeńne korta najhmaniſche a najwěſcźiſche. S tym pak ſo mylimy. We kamjenju je cźaſto wjele błyſchcźela (Glimmerſchiefer). Tón po cźaſu ſ mjaknje a tak naſtanu w kamjenju po cźaſu małe dźerki. W tajkich dźerkach ſwoſtanu potom wſchelake ſbyśki pizy, kotrejž hnija a ſu je ſtymjenſchcźom ſa wſchelake mikroorganiſmy, kotrejž wſchelake khoroſcźe ſaminuja. Starſche korto ſda ſo nam druhdy na dnje hładke. Je pak jenož ſe ſhnitymi ſbytkami pizy ſamajane. Cźaſto ſo też ſtanje, ſo taſke kamjeńne korto běży. Też pěſkowe njeje niczo hódne. Lepſchi material hač kamjeń je zement. Je-li je korto ſ dobrehe zementa a ſnutſka derje wuhładkowane a dobjelne ſtwerdnjene, wudźerži wjele łět. Wěſo dyrbimy po wjazy łětach korto ſnutſka ſnowa ſ zementom wuhładkowaś. Hładko ſwjerſchina ſo po cźaſu wotliſa.

Drjewjane korta ſo ſkoro nihdźe wjazy njetwarimy. Wone ſu ſ wopraudźitym ſtymjenſchcźom wſchelakich ſchtódnych nakaźliwinow. Njetrjebamy ſo dźiwaś, ſo mamy potom ſamy ſhory ſtót.

Hoſpodar ſo cźaſto dźiwa, cźehodla ſtót njeżerje a njepije. Kak też to by moht ſraś, hdyž ſyte korto ſa ſikaliny a hnilobu ſmjerdźi, tak ſo ſo cźi dwaj ſalžkuje. Hdyž ſkónczuje hoſpodar a hoſpoſa ſa pichcźinu hladataj, widźitaj, ſo je ſ wimi njeroda. Stót hakle potom ſahu derje ſerś, hdyž je korto wucźiſcźene. Wobeſbje dobre ſu też zementowe korta ſe ſchkleńcźanym dnom. Taſke korto ſo k prěnjemu derje cźiſcźeś a ſ druha ſo ſ zyła tak njeſamaſa, dokelž żane ſbytki pizy do njeho njeſaſakuu. Taſke korta ſu wěſo wo njechto dróſſche, tola rozdźeł njeje pſchewulki.

Najlěpſche a najkrucźiſche ſu wěſo korta ſe żeleza abo worcźa łate. Wone droje lohko ſerſatuja, tola mózemy je też ſnutſka poſchkleńcźeś. Tute korta dźerża też doſcź dołho. Schtóž nowu hrodź twari, njech ſebi na kóżdy pad ſamonapojaki natwari. Wone ſo hodźa ſa howjazy ſtót tak jako ſa ſwinje, konje atd. Sſamonapojaki maju byś ſnutſka emalijowane. Stót może tak picź, hdyž ſo jemu ſechze a tak je cźim ſtrowſchi a wjazy ſ ſebi ſjerze.

Schtóž pak ma hiſchće jaſtarſche drjewjane abo kamjeńne korta, njech hlada a dźerži na najlěpſchu cźiſtotu.

Časopis za serbskich ratarjow.

Cisło 8 Budyšin, 26. februara 1927. Lětnik 34

Dźiwi skalny hołb.

(S wobrazom.)

Wot dźiwjeho ſalneho hołbja połhadźeja naſche domjaze hołbje. Dźiwjeho ſalneho hołbja pjerjo je módre. Druhdy też naſche domjaze hołbje w barbje ſwojeho pjerja na módre pſchekhadźeja. Dźiwi ſkalny hołb hnězdźi w ſkalnych móriſch brjohach. — S nim ſetkujemy ſo wſchudźom na brjohach ſrjedźnoeiſkeho morja, dokelž ſu te nimoměry ſkalne. Też tu a tam na brjohach naſchich połnóżnych morjow a w nich leżazych kupach wone ſydła a hnězdźa. Tak ſu wone doma w Norwegſkej, na Färöriſch kupach, Shetlandiſch kupach. Hebridach, w Jendźelſkej a wſchudźom tam, hdyž dźiwje roſpaczene ſkalniſchcźa tuthm ptaczkam poſtiċźiju wěſty wukhow. W połnóżnych ſtronach Europy wone pſches ſymu njewoſtanu. Tu njeměke niczo k ſeźiwjenju tak dołho pacź ſneh ſemju pſchikrywa. Tamne ſtrony wopuſchcźuja do ſymy a cźahnu do połnóſtiſchich a cźopliſchich krajow. Slét tuthch ptakow k połnoju ſamóźemy porěbko wobkedźbowaś, dokelž mamy je ſwjetſcha ja naſche połne hołbje. Snaty wobkedźbowar ſwěrźiny a ptaczkow, Brehm wo jich pſchećźahowanju ſ połnóżnych krajom takle piſche: „Do wotthadźenja do dalokeje zuſty ſhromadźaja ſo ptaczki we wulkich ſtadłach. Najſerje wo cźaſ ſwojeho pſchećźahowanja w zuſtje tuthch też woſtanu. Sara k wěrje podobne je, ſo tuto ſtadło też wobkedźbujemy. Tola mamy je ja ſtadła naſchich domjazych połnych hołbjow. Hakle potom je ſpóznawamy, hdyż ſo do wróſnow a łakow měſcheja a ſo ſ nimi na ſchtomy ſydaja.“

Dźiwi skalny hołb.

W lěcźe 1918 pſchileźa ſtadło wo nětkje tyżaz tuthch hołbjow tónz decembra do Kleuzburſkej krajiny (w Ducingſej). Tute měſchachu ſo ſobu do hawronow a łakow. Wobnjo hodźachu měrnje na ſtěcźach mjes druhimi domjazymi hołbjemi. Na wjeczor puſchcźiċźu ſo do ſuſodnych ſelow a lěkow a pſcheuozowachu tam na ſchtomach hodźo. W tutej krajinje hacź do tónz januara ſawoſtachu.

W połnóſtiſchich krajach hnězdźa tute hołbje rady w roſpalinach a roſpadankach ſtarych hredow a twarnikow. Wone ſu cźłowjetej napiſchezo jara bojazne. W ſtalach hnězdźa a łahnu najradſcho w njepſchiſtupnych ſchłakobach.

W barbje pjerja ſu na naſche domjaze połne hołbje podobne. Kſchidkleſchcźo a khribjet ſu na porjeł módre. Hłowcźka je ſažno na ſchcźerjeł módra (hell ſchieferblau). Wutrobno je cźěmno na ſchcźerjeł módre a pak ſažno módre na ſelcźi. Nóżky ſtej cźěmnocźerwjenej. W němſkim kraju dźiwi ſkalny hołb njeſehnje. Te, kotrejž na zyrkwjach a druhich njepſchiſtupnych twarjeniſtach hnězdźa a łahnu, ſu naſche wodźiwjene domjaze hołbje.

Ptača budka.

(S wobrazom.)

W naſchich Sserbach też lětża żaneje praweje ſymy nimamy. Sſně mějachmy jeno jako rjane „Bože dźěćo“ k ſydam. Tola pak je ſymy ſmjerſk ſemju nimale ſamſnył. Trjebaś ſo jenož ſněh nawaliċź, a my měli tak najrjeńſchu ſymu. My ludźo drje měli też ſwoju ſabawu. S wutwjenjeneje ſtwiċźki ſ wotnom do ſymiſkeje je ſněhom ſawěteje krajiny ſtładujo njebychmy ſacźuwali ruty a tradanja naſchich małych pſchećźelow w poli a ſahrodach, w łěſach a hajach. — Hdyż ſněh ſemju pſchikrywa a woſchkrot ſ ſtadłej ſtorm ſchtomy a drjewa poczěpnje, tehdom ptaczki ſtudu tradaja. Kuſoł ſeźiwjenja je jim ſaprahnył. Tohodla je twoja winowatoſć, jim ſ dźakom wotrunaċź, ſo ſu tak njeſpróżnimi w ſaniczowanju ſchłódnikow, twoje żne wobrožowazych. Někto piſuj ſwojich małych pſchećźelow. Piſu pak jim tak podawaj, ſo bo njeſłaſy. Sſypaj ju jim pod maku łěſćku. Naſcź wobras (na druhej ſtronje) tajku łěſćku pſchedwjedźe. Tu móżeſch ſ łohkej próżu a ſ małymi wudamkami ſebi ſam ſklepaċź.

Pſchede wſchěm dyrbiſch na to hladaċź, ſo wjedro wuſypanu piju njeſłaſy. Tohodla dyrbiſch ju tak ſtłowaċź, ſo maju też ptaſći k njemu lohki a njemylny pſchiſtup, tola deſchcźik, ſněhowa weſenja, łſchidźiwina ani woſchkrot piju njeſłaja. To doſpějeſch ſ tym, ſo błidło tak wuſoko pod tłěchu pſchiwdźe, ſo jeje delnja kroma ju doſpołnje pſched

njeluboſnoſćemi wjedra wobarnuje. Khežka na naſchim wobraſu ma biwoje blidko. Na belnje naſpyaj jim něschto mako piza. Te ma ptaczki pſchiwabjowacz. Ssu-li ptaczki pſchileczake a pizu ſ belnjeho blidka ſberake, ſu throbliſche a roſchladuja ſo ſa dalſchej. Tu bórzy na hornim blidku wuczuſchla a ſ wjeſelnym czikotom pſchijimaju. Jako pizu dawaj jim tuk, wopſchijazy drjebjenczki, koż tój, poſcz, thono-

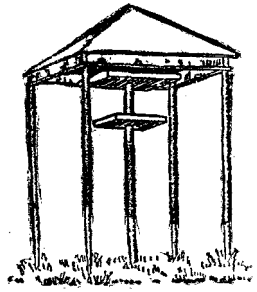

pejowe a makowe ſornjatka, ſornjatka ſtónczných rózow, wotrjechowe a bukwizowe jadrjeſchla, wowß, jahły a podobne bóle mucznate ſornjatka jako pſchidawk. Runjewon jéb ſa ptaczki w ſmje je ſmolknjeny, wotſchnjeny a ſmjerſty chléb. S taſkej pizu móżeſch ſwojim pſcheczelam bóle ſchkodźicz hacz pomhacz.

Rólnistwo.

Kak je móżno, wſchelake rólne a druhe graty wſchelako nakłożowacz?

(S 3 wobrazami.)

Na roli.

Dżenżniſchi dżeń ſu pola ratarja pjenjeſy żadne. Żadna je tez cżeledź a druhe dźeławe mozy. Tohodla dyrbi wuſtojiny ratat wſchelake ſo jemu ſkicżaze możnoty na wſchelake waſchnje rozumicz nakłożowacz, a lutowacz ſapoczecz tam, hdżeż je jemu lutowanje móżne, ſo njebu jemu ſaſo na druhej ſtronje ſwadźike. Tak hodża ſo wuſtojnje wutrjebacz cżłowjeza

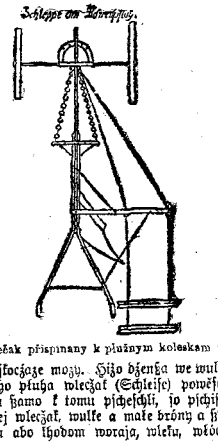

1. wobr.: Wlečak přiſpinany k plužnym koleſkam a kſečolej.

pſchipomoz a ſkoczaze mozy. Hižo dżenża we wulkoratarſkawje ſady motoriſkeho pluha wlecżał (Schleife) powéſcheja. Haj, w Amerizy ſu ſamo k tomu pſcheſchli, ſo pſchijamknu motorſkemu pluhej wlecżak, wulke a make bróny a ſujawu. Tak ſ jenym rajom abo thodom woraja, wleku, wlócza a ſyja.

Ale też w makem abo w burſtem ratarſtwje je móżno, nékotre graty ſjednoczicz. Tak ſu hižo k tomu pſcheſchli, k jeno a dwojorabliżatemu pluhej wlecżak pſchipowéżnyncz. Naſch horkaſtejaze wobraz nam tole jaſnje doſcz pſchedwjedże. So wlecżak njeby pluhej ſwadźił, dyrbi ſo koleſtomaj pſchipowéżnyncz. S ſcheżela wulhadża ruczka. Ta je ſ grotami koleſtomaj pſchipinana a też hiſchcże ſcheżelej a prawej klozy. Sa tutu ruczku wlecżak wiży. To ſtaj żeleſnej prékuſchkaj. Tej na roli wlecżo bróżdu hładkujetej, dyes toho, ſo buchtej ſo do włóżicżki ſunjtej. Żeleſnaj prékuſchkaj njeſmétej, ſo wé, pſcheczeżej bycz. Jeju nadawé je ſemju hładkowacz a kracz, ſo by była mjelna a ſypotata. Do role ſo tłóczaze cżeżki wlecżak by pjerſchcz jenoż hromadże ſtorkat, cżeżay běżał a tohodła konjez abo wokaj njetrjebawſchi napinał. Pódła by pluh ſ bróżdy wuſlakowak.

Podobnje móżeſch k walzy bróny pſchipowéſchowacz abo kultivatorej wlecżak. S tym konjazu a mużazu móż lépje na wużitk ſtajiſch a woſebje ſ tym wjele cżaża wulutujeſch. Hdyż ſy rolu ſwalzowak, njeje trjeba, ſo konje ſ walzy wupſchehnjeſch a do bróznow ſapſchehnjeſch. S walzowanjom ſy rolu też hižo jónu pſchenkłócżił. Je-li ſo bojiſch, ſo konje abo wokaj pſchenopinaſch, trjebaſch jenoż mérjak cżahanſkeje mozy (Zugkraftmeſſer) ſaſpinycz. S tym ſpóſnajeſch najlépje kelko mozu ſtoczo trjeba, ſo by zyku pſchiwarnu cżahnyło. Naiche ſymne krajne konje po licżbach mérjaka cżahanſkeje mozy łobża $1^1/_2$—2 zentnarje bróſdy (Pflugtempo) trajnje cżahnu (Dauerleiſtung).

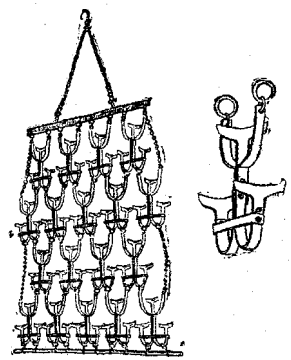

2. wobr.: a) Łučne bróny. b) Stawżk łučnych bróznow.

Je-li ſaſtup doſcz ſcherokí a dołhi, ſamóżeſch ſtoczazu móż hiſchcże lépje wutrjebacz. Je-li ſaſtup doſcz ſcherokí, móżeſch wlecżak też ſcherſcho ſtajicz abo ſcherſchi wlecżak nakłożowacz. Cżim ſcherſchi je wlecżak, cżim lépje hładkuje, dokelż na wlecżeny ſaſtup njedożahuje a ſmuhowo njeſawostaje. Cżim dłéſchi je ſaſtup, cżim mjenje trjebaſch żo ſaroſcżecz. Cżim ſcherſchu ſmuhu w jenom ſaſtupje wobdżełaſch. Cżim mjenje maſch ſawroſcżenja a cżim dale pſchihdżeſch. Cżim jezy bróznow pornjo żebi ſapſchehnjeſch, cżim ſcherſchu ſmuhu pſchewłóżiſch. Hdżeż żo hodzi, móżeſch bróny 7 mtr. ſcherokó pornjo żebi pſchipowéſchowacz, ale dyrbiſch do nich 4 koni pornjo żebi ſapſchahnycz. Sa nje pak trjebaſch jenicżkeho pohonca. Mjes tym móże wulutowany pohonc druhe dźełło wobſtaracz. Sapſchahnycz móżeſch je tak, ſo je lewy ſapſchah na kicżanej wotcżahy a prawy na wodżazej. Mjes łomotom bróżnika leweho ſapſchaha a podżbnitom praweho ſapſchaha pſchicżiſch trébnje dołhu żerdźu, runje tak pſchicżiſch żerdźu mjes réſadłomaj podżbnika a bróżnika prawo ſapſchaha. Tutej żerdźy ſej trébnej, ſo buchu ſtajnje jenak ſcherokó wóſno thodżitej a pſchi ſawróczowanju ju żo njeſchmjatałej.

Hdyż kłóżo ſaſo wyſche a wyſche ſtupo, roſchladuje żo ratat ſ cżaſom na ſwojej roli a ſwojich kulach. Wożebje na poſżedniſche dyrbiſch żo podacz. Tu dyrbiſch pſchedewſchém knotowiſchcża roſchrabacz, mrowiſchcża wotrycz, ſo njebuchu pſchi ſpjeżenju ſadżéwake. Hnój a pjerſchcz ſ parniſchczom dyrbiſch roſtwółżowacz a ſawłóżowacz. Wułżicz dyrbiſch dorn, ſo by mocń ſwutorhat a koruſchkam trawow a ſelow powétr a ſlónżo pſchiſtup nékoż. Tu njeſmėſch próży a mubankow lutowacz. Maſch-li kuli w dobrym rjedże, naroſcże cżi wjazy ſeleneho, a nażuſchiſch wjazy ſyna a wotawy. Tute żné pak żu ſakład ſtotarſtwa. Djeżnżniſchi dżeń ſy zyle na ſtotarſtwo pokłany. Hdyż ſ toho niczo njewoſmjeſch, potom móżeſch je ſtatkła cżeknycz.

Najlépſche bróny ſa włóczenje kukow ſu te ſe na podkow a kotwizu (Anker) podobnymi ſtawcżkami. Stawcżki ſu mjes ſobu ſ rynczkami ſwjazane. Kóżdy ſtawcżk ma tři ſuby. Te ſu tak pſchiſwrajene, ſo ſo żenje ſ wutorhanym mochom abo tramu njeſawija. Bróny ſu ſamo wot ſo rjedża. Dale jara derje hodża, ſu prużne a derje bibicżiwe. Wone kuku bóle runaja hacz ſo bychu ju roſdrapake. Wotwodżete korjeſchka ſaſo ſawodżewaja. Jeli ſ nimi ſ wjeſchom włóczéſch, hnój do drobneho roſtarhaja. Tak móżeſch je też jako wlecżak na roli trjebacz. Tam ruſle a thromby derje roſmlėwaja a do mjelneje a ſypotateje pjerſchcże pſchetworja, ſ bobom wożrédki rjenje ſhładkuje.

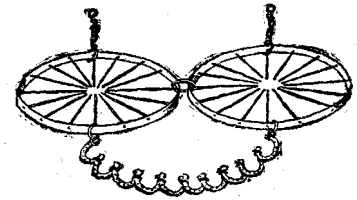

3. wobr.: Żeleſnej kolesy a ſtare podkowy jako wlecżak a łučne bróny.

Bohużel dżeńża ratat nima doſcz pjenjes, ſo mohł żebi rajſi grat nakupicz, hyrnjež bu wo jeho wużitku pokaż pſcheſmėdżeny był. Tohodła dyrbi żo we ſwojim hoſpodarſtwje roſchladowacz, hacz njemohł hrobi grat ſ tuńſchej naprawu narunacz. Jedyn ſtary naſhonity ratat je na ſajmanej wupucz pſchiſchoł. S dodżerżanych konjazych hrabi je wſak żeleſnej koleżu. S teju je dał wubicz péſtu ſ kaleho żeleſa. Żeleſne ſpiny je wożrjedża hromadże ſeſhibowak. To bé trébne, ſo njeſchu wyſche ſwjenow a wobrucża ſtate. Wobej koleżu ſwjaja je żeleſnej ryncżku tohodła, ſo móżetej po pucżu je hromadże ſkładżenej na wóz położicz. So njebhżetej na roli a luzy pſchi włóczenju żaneje ſmuhi ſawoſtajiłej, pſchiſamknje wobeje rjecżos ſ łutych konjazych podkowow. Podkowy mjes ſobu ſaſo ſ rynczkami ſwjaja. Schtóż telko ſtarych podkowow nimo, tón móże też ſtare rjecżały wſacz. Te ſwjaſuja ſo mjes ſobu ſ grotom a ſo ſady kołow ſ nimaj pſchiſpinaja.

Na luzy a roli tute bróny jara derje hhodżachu. Schpizy we kolomaj pjerſchcżą jara derje roſdrjebjowachu a roſmlėwachu. Na luzy bożahaſche, je ſ nimi jónu pſchenkłócżiłu. Njermnócże a knotwiſchcża buchu roſhrabane a roſdrjebjowane. Hoſpodarſki wużitk w tom teży, ſo móżeſch tajke kola ſ rodżerżanych hrabi w ſwojim ratarſtwje hiſchcże dale trjebacz. Hewak ſo w kólnjach njewuſchnje wokoło walcża a hhyż je do ſtareho żeleſa pſchedrasch, wjele ſa nje njedoſtanjeſch. Sa poſtrónki móżeſch derje wotpołożene krawjaze a konjaze rjecżany trjebacz. Jenicżki niedoſtatk tutych koleſatych bróznow je tón, ſo drje knotwiſchcża roſhrabaja, tola moch njeimatcheja a dorn njedrapaja, ſo mohłej kłónżo ke koruſchkam.

Na roli ſu ſo hiſchcże ſa thmanſche wuprokaſake. Tam ſuile derje roſmlėwaja a do ſypotateje pjerſchcże pſchetworjeja.

Cżaſto ſtyſchimy wſchelakich hoſpodarjow prajicz, ſo wapnjenje pódy nima tón wuſpėch, każ żebi hoſpodar pſchejeſche. Mnohi ſamo praja, ſo mějachu mjenje wunoſchta, hdyż ſwoju pohnojenu pódu hiſchcże powapnichu.

Wapno, każ ſmy hižo cżaſto naſpomnili, njeje żadyn hnój, ale jenoż jako pomozny ſrédk pſchi hnojenju. Wone ſłużi k tomu, ſo by hnój w pódze derje roſtokił. Dodawa też płodam mozu. Wapno wożebje drażetne żiwiny w pódze roſtoży. Palene wapno pſchijima ſ powétra wuhlicżniny kiſlicżnik a méni żo na wapnaty wuhlicżnatan. Jako takſe ſłuży potom roſtlinam jako żiwina. Też cżini wapno pódu ſypotatu a ju wocżopli. S tym pſchéméni wſchelake roſpuſchczne żele żeleſnate na ujeroſpuſchczne a njeſchkódne. Wopſchija ſtajnje néſchto drażelnatych żiwin a ſ tym pomha pſchi nowym wutworjenju lodżika (Salpeter). S tym płodnoſcż pódy wo wjele pſchiſporimy.

Najlépje ſtutkuje wapno na békohlinanych (tonartig) pódach, wożebje na pódach ſymnych, rudżanych, kiſłatych a też hlinanych. We takſich pódach wapno tak ſtutkuje, ſo żo bżiwamy.

Wapnicz njeſmémy wucżerpane pódy, wapnate, to ſu takſe, w kotrychż je hižo doſcz wapna. Takſe pódy na tom ſpóſnajemy, hdyż na nich wjele pjanki, wożebje dżiwi mak rozcże. Wapno móżemy jako ſwjeżſchne hnojenje, wożebje ſ pjanym roſtlinam a ſ łuſchczińnam (Hülſenfrüchte) a jako ſpódnje hnojenje wużicz. K ſpódnjemu hnojenju móżemy wapno na hromadli ſwoſycz a ſ hlinu ſamjetacz. S deſchczom abo we włóżnym wjedrje wapno ſamo roſpadnje. Takſe wapno móżemy potom naſymu do pódy ſaworacz.

A każ ſmy prajili, wużija roſtlinu wapno jenoż tehdom, hdyż jim żobu pohnojimy. Nihdy pak njeſmémy hnojicz a wapnicz, wſcho na jenom dnju, ani w ſamżnym léże. Wapniny léto przedy abo léto poſdżiſcho. Hrobżny hnój, kotryż w pódze ſhnije, ſawoſtaji po żebi wſchelake żiwiny a kiſaliny, kotreż wapno roſpuſchczi, ſo bychu je roſtliny mohli pſchijimacz. Njemuhnojene a wapenate pódy nimamy wapnicz, wożebje niż takſe, w kotrychż je mało humuſa. Młódy na takſich pódach potom jenoż wuhoria a my prajimy, ſo mamy ſpalene żita. Dokelż wapno thętro ſpłnje w pódze ſtutkuje, mamy jenoż pomérnje mało nadobo hnojicz a to wotmenjeno ſ hrobżnym hnojom. Nola potajkim kżde 4 abo 6 lét wapninny a to 12—14 dwójnych zentnarjow na 1 ha. S naſhonjenja wémy, ſo njeje thmane, cżaſto a wjele wapnicz. Stare pſchiſłowo réka: Wapno wobohacżi nana a wobłudżuje żyna. To réka, ſ wapnjenjom wéjo wjeſchi wunoſchk dożpėjemy, njeſmémy pak pſchi tym na hnojenje ſapomnicz, dokelż wapno thętro pódu na żiwinach wużréba.

Dobra łuka.

Dobru łuku njemunjemy tajku, na kotrejż je wjele wużiteje trawy. Hižo na prénje pohladnjeje wiżimy dobru abo hubjenu łuku. Łuka je dobra, hdyż wſchelake jenoſtne a wjazyſtne trawy roſtu. Dobre trawy ſu wſchelake dżeżele, timotka (Thimotensgras), pżatka (Fuchſſchwanz), lipniza, koſtrjawa a druhe trawy.

Ma-li łuka dobra bycz, dyrbi też na pſchijimnym mėſinje bycz. Hdżeż je pomérnje cżapło a włóżno. Dobra łuka njeſmé ani ſuchła ani mokra bycz. Na mokrych a ſakżnjenych łukach roſtu jenoż kiſłate a wótre trawy. Tajku trawu ſtoi njeżerje, wożebje hdyż k tomu hiſchcże ſa bahnom ſmjerdżi.

Na ſuchich łukach roſtu ſaſo ſame mochi a druhe trawy, kotreż ſtót njeżerje.

Mokre łuki móżemy ſ wotwodżenjom ſlépſchicz, njeſmémy pak łuki żenje tak rjez pſchebuſchicz, to je, hdyż ſ njeje pſchewiele wody wotwjedżemy. Na dobrej a mérnje włóżnej łuzy njenaberdżemy ani moch, ani kiſłate trawy. Żyła łuka je ſe wſchelakimi dobrymi a błódſtwi trawami porożcżena. Takſa łuka je ſelena a njeje pſchje jara ſ kwėtkami pobyta. Kwėtkate łuki derje ſu rjane a maju kraſny napohlad, ale ſ wużitkom ſa hoſpodarja njeżu. Pſchje jara kwėtkata łuka je tak prawje ſanjerodżena. S tym ſu kwėtki na njej ſ prawym donołkom. Cżaſto ſu takſe roſtliny hiſchcże jédożte a ſa ſkót ſtraſchne. Sanjerodżena łuka ſamėni ſu cżaſu we

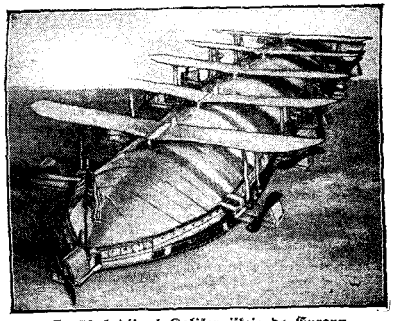

Sa 50 hodźin z Kalifornistkeje do Europy.

Nasch wobraz pokazuje nam model lětadła (z dźela lětadło, z dźela łódź). To chze wěsty Claude Freese w Los Angelos w Kalifornijskej natwarić. Tuto lětadło dyrbi 256 metrow dołhe, 48 m. schěroke a 32 m. wyšoke być. Cžěricź dyrbi lětadło 11 motorow. Te wjercza 11 propellerow, na łódźnym boku 5 a prědku 1. Lětadło je zyle z aluminija natwarjene. Sa hodźinu dyrbi 300 kilometrow daloko leczeć. Wot Kalifornistkeje hacź k nam je 16 tyšaz kilometrow. Tak by lětadło hacź k nam psches dwaj dnjej abo 50 hodźin leczało.

Maeja Draxdorfej, ezerna grizbova w Meeranje. **Rěkasche**, so je 20 milijonow hr. po swojim **bohatym muzu w Ameriy** namrěła. To by tódźen pěknej a rjanej **holczy popischał** a wo nju buchu so prynzojo a **hrabjojo torhali.** Powěsć je so nětko jako njewěrna **wupokasała.**

Božena Němzowa, hławna cźěsta spisowaczelka. **Jeje spisy** su do wschěch kulturnych rěczow přełožene. **Leż** my Serbja mamy jeje powědańczko „Nasicha wowta" w naschej maczernej rěczi.

Kral Kjichejezijan Danemarkski je so dźesateho dźela swojich dokhodow wzdał, dokelž je kraj w hospodarskej nuzy.

Leo Sosleżak, hławny spěwak. Tuthwilu w Barlinje konzertuje. Po rodźe je Polak.

Hdźe je nasch Karo?

Wupytanje wobrazja w tydźenischim cźisle: Wobraz **dyrbimy** wobrocźić. Divan je sadnjej scźěnu **tworił** po**stawu** molerja, kiž paletu w ruzy dźerži.

Naš čas we wobrazach

Co. 8 W Budyšinje, 26. februara 1927 3. lětnik

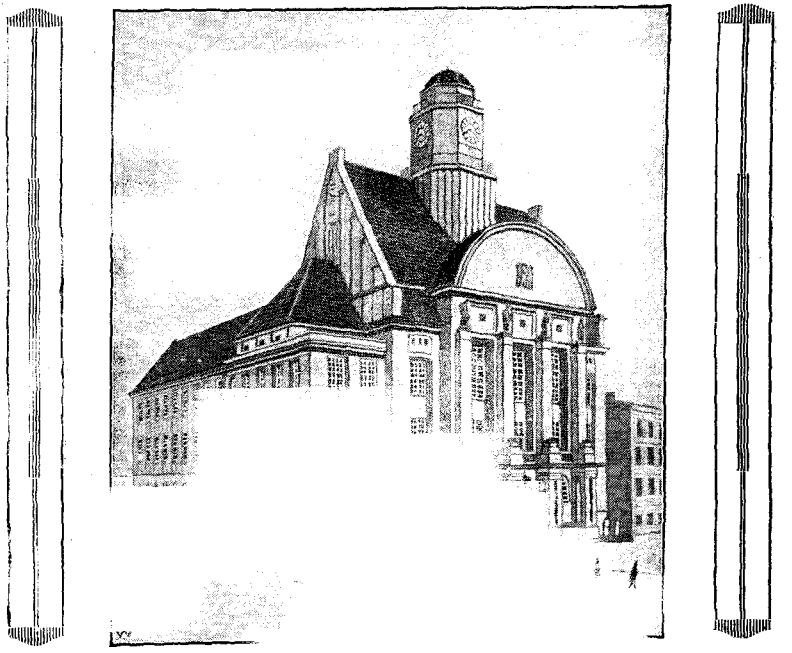

Radniza w Bohuczizy-Sawodźizach.

Nasch wobraz wjedźe nas do kraja naschich pólskich **bratrow.** Bohuczizy-Sawodźizy běchu něhdy khudu chta pólska wjeś njedaloko Kattowiz. Potom w tutym kucze cźorne diamanty, mjenujzy kamjentne wuhlo namakachu. Tutych podjemiskich pokładow smozowachu so zusy pjenjezniszy, podobnje kaž pola nasch mjes Skym Komorowom a Hródkom. Też nascha žerbska semja khowa taj**ke pokłady.** Tam ryje je z klina semje sprózniwa ruka ponižneho pólskeho dźełacźerja, pola nasch kopa brune pokłady z klina žerbskeje semje žerbski dźełacźer z plotom swojeho wobliczа. Zusy pjenjezniszy so wobohacźiwschi na pokładach pólskeje semje a pilnosczi pólskeho a žerbskeho dźełacźerja, su tam natwarili wschelake monumentalne twarjenja. Te pak njeshladuja na sbožowny lud, ale na demoralisowanych roboczanow.

Hłowny rostajowc ſtatneje woborty Generał ſ Hehe w Potsdamje.

W Potsdomje wotmě tamna garnišona paradu pſched najwyſchim rostajowarjom němſteje ſtatneje woborty. Po 13 létach bě to ſajo ſprěnjemu rozej, ſo tu wojerſtu paradu po něhdyſchim nakožu wotměchu. Jako hoſcjo pſchiſładowaſche wjele něhdyſchich němſkich oſſizérow. Wſi běchu wobleczeni ſ něhdyſchej měrowej uniformu oſſizérow. Wobſtomny bě też prinz Oskar Hohenzollernſki. Tón pak bě w wſchědnej (zywilnej) drasce.

Japoſchtowiſki nunzius Pacelli podawa ſo do zyrkwje Sſwjateje Jadwigi w Barlinje.

Nunzius Pacelli je też noſchim katoliſkim Sſerbam derje znaty. Pſched někotrymi lětami wopyta naſch Budyſchin a někotre ſerbſke katoliſke woſady. Nětko pſchebywa jako ſaſtupjeř vatikana w Barlinje. Njedawno katolſke hſcheſcijanſtwo ſwjeczeſche 5 létny dżeń króowanja nětcziſcheho bamża Piusa V. S tutej wſchitkożnoſczu wotměwachu wſchudżom po katoliſkim ſłcheicżkich jandwjeſſwjatoczne Bože ſłużby. Naſch wobraz dowoli nam pſchiſładowacż, każ nunzius ſe ſwojeho awtomobila wuſtupi, ſo by w baſiliku (zyrkwi) ſwjateje Jadwigi tajku ſwjatoczną Božu mſchu wotmě.

Wuznamjenjenje pruhowaniſchcza ja awta.

Wobſtad ſ awtomobilami w naſchim kraju wſchědnje roſcze. Nowe wunamalanja a wudoſkmenja dyrbja ſo wupruhowacż. To njemože ſo jenicżku ſtacż na noſchich jawnych dróhach a puczach. Te ſo tak hižo mjerwja ſ wołami, awtomobilemi, koleſarjemi a pěſchkami. Tehodla ſu ſo do tehoſ dali, tworicż wulkune homerniſczja (Rennbahnen) a pruhowaniſchcza (Prüfungsſtrecken). Na jenu ſ tutych dróhow naſ naſch wobraz wjedże. Ta ſo mjenuje „Nürburgring“ a nadeńdże ſo pola Adenawa ne Rheinlandiſkej. Ta ma 4 wjenzoſte dróhi (Rundſtrecken). Te ſu po 2, 9, 21 a 29 km dołhe a po 9 metrow ſchěroke.

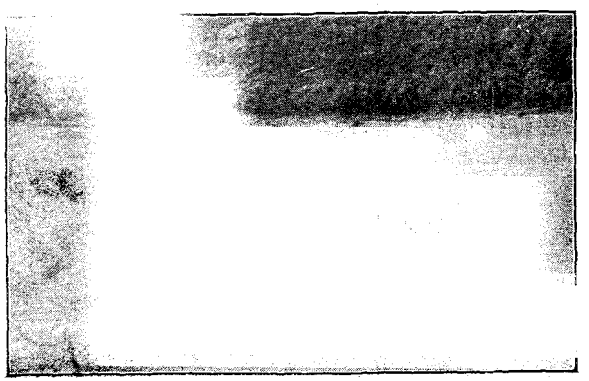

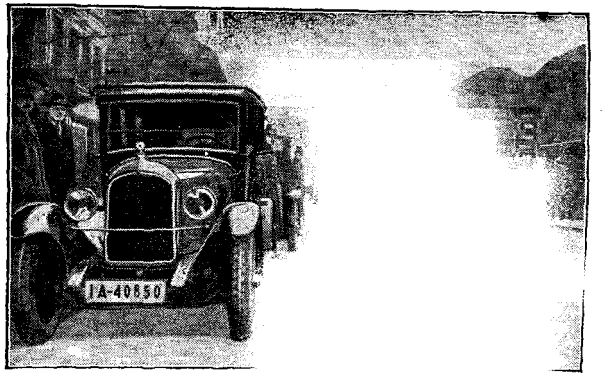

Awtomobil maſeho muża.

Tu njejedna ſo wſcze wo żadyn ſ motorom honjeny awtomobil. Němſke pſchedpiſma poſtajeja, ſo dyrbi tón, kotryż dże ſ awtomobilom jěżdżicż, dowolnoſcż doſtacż. Tajku dowolnoſcż doſtawaju woſoby wot 18—60 lět. Lěkaſ dyrbi jich pſchedy pſchepytacż, hocż ſu k temu też cżělnje ſkmani. Potom dyrbja pruhowanje wotpokožicż, hacż ſo wuſteja na wodżenje awtomobila. Mały awtomobil na naſchim wobraſu je wſcze dżeczaſy. W nim ſedżaju ſ nohomaj koleſko teptaju ſón dale ſibe. Twarjeny pak je zyle każ wulki awtomobil.

Po wulkim jemjerżenju w Južnoſłowjanſkej.

Naſch podlaſtejacy wobraz wjedże naſ do kraſiny ſrudoby a roſwalinow. Wbohej maczerzy, liż ſwoje wuſtrózane dżeczatko na wutrobje dżerż, hlada hſchcze pſchetrauy ſtrach a hroſa ſ wjeczow. Sſnano je jenicżka ſbina ſ mnoholiczbneje ſwójby. Wſchudżom widżimy roſpadanki. Se ſatſchaſnjenjom jemje ſu ſo tworjenja ſoſnyſke a wayno ſe jeſenow ſwotpadało. Widżimy póbla lěkarjow a lěkarſtich pomocznikow. — Na blidże ſteja bleſchki ſ lěkaſtwom a bolcki ſe żołbami a pſchiprawy ſa ſawobalewanje. W kraju ſapuſczenja ſu wſchudżom ſtany natwarili. Wojazy ſu na pomoz pſchikhwatali. Pionerojo twarja ſ khwatkom baraki, ſo bychu wobhdlerjo bydła wěli.

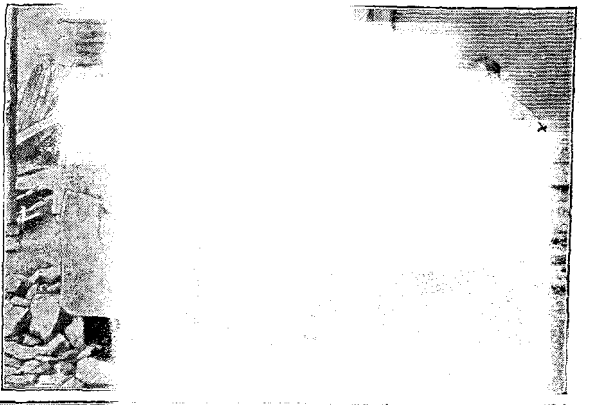

Rewolucija w Portugalſkej.

Naſch wobraz wjedże naſ na ſtame bitwiſchczo. Knježeſtwu ſwěrni wojazy ſu ſo każ we wójnje ſ khwatkom do ſemje ſaryli. Koło wokoło ſu měli ſ drjekom nakładli, ſo bychu ſo ſ njepſcheczelſkimi kulkami khowali. Tole wojowanje wotměwa ſo pſched městom Oporto. Tam bě revolucija najſtyſnjiſcha. Město bě zyle we rukach ſbožkarjow. Wono je ſ najwjetſchim pſchimórſkim městom tuteho kraja a ważne ſe ſwojim wiſowanjom. Wobydlerjow ſmeje nětkle 120 000. Město rěkaſche něhdy Portus Cale. Po nim je zyły kraj mjeno doſtał. Hacż do léta 1074 bě też ſ hłownym městom Portugalſkeje. Jeho ſtawiny ſapiſuja wjele krwawnych ſbožkow. Najdżeſe trajeſche ſbožk w lěże 1846.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 49 | Budyšin — Pónjelu, 28. februara 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Francowska politika k Němskej

Francowski swonkowny minister Briand je so k sastupjerjej „Petit Parisiena“ wo francowskej politiźy k Němskej takle wuprajił: Mérowa politika so z parlamentowym pschiłoženjom a z polnej pschesjenosćej z nasćinimi swjatkami a pschećelemi dale wjedźe. Wona chce niz jenoź mjes Němskej a Francowskej wschě konfliktowe strachi wotstronić, ale chce teź z politiskim a hospodarskim dojednanjom wobej krajej tak trajnje kaž móžno k sebi sbliżić, so by po něćim moralnu solidarnosć a materialnu njewotwisnosć wutworił. Jedna so wo natureli běh wjezow w žiwych poměrach wobeju wulkeju žuboneju statow, kotrež so z kóždeje strony wudospolnja a so njehodźa dźělić.

Eźmy pschego rjekł, so budże to dźěło dołheho czasa, kotrež wjele scerpnosće, wjele chrobłosće a wjele takta žada, a so na puczu, kotrež ma so pschekročić, wjele sadźewkow leži. Briand so prascha, hač so njeje hižo wulki kruch pucza pschescholi a njeźu dospitе wuspěchi hižo wobledźowanja hódne? Dyrjomy so na to dopomnicć, kelko sleho je so we Versaillesskim měrowym rěčenju z Němskej wěcała. **Tole rěčenje je po Locarnskim paktu dobrowólne pschipósnaće** rěčenja. Wono je dobrowólnje pschewzate winowatosćej, wobsebje **porheinsku mjeju respektowacj a formalne pschipósnacje, so tej so Elsasa a Lothringska francowskí kraj sjednilej.** Wěm, so so na **pólsku mjeju** pokaże. Němska pak je so z Locarnskim kontraktom swjasała, so njesppyta žanu z tych mjesow z nałožnosću pschemjenicj.

„Écho de Paris“ so prascha: Je snadź žebi Briand na to pomyślił, so budże jenn, hdyž so sa někotre duty z dr. Stresemannom sekta, z cźežka móžno, debattu wo wuczehnjenju franzowskeho wójska z Porheinskeje wosstorcźicj, kotrejž so, kaž je wosppjet rjekł, na dezemberskim sjedźe njeje sami podótknyli? Napschećeźo Briandowemu wudawanju dhe „Écho de Paris“ swěźicj, so **njeje wěrno, so je Locarnski pakt Němšku wot Ruskeje dźěli.** Na wopak je dopokasane, **so zu tajne wojerske wuczinjenja, z kotrymiž staj wobaj stataj mjes sobu swjasanaj, w poslednich mězacach bóle dźěli hdy predy wažnu rólu hrałe.** Pódła teho njeje wěrno, so je Němska wjeceršku myślł spuschcźiła. Ssamo w ranju je so jenoź na to wobmjesowała, najprjódy měrnu revizију wobsteječych rěčenjow spytacj.

Nazionalistiski „Intransigeant“ pische: Wud francowskich politikow njewobstejі we wěrje do měra, ale we wěrje, so budże so Němska runje tak spramnje wo njón prózowacj, kaž Francowska. **Němšći lud, kotryž je sjemi sjwoje myśle a cźiny pyta satajicj, dźenża mér wuźije, kaž je predy hrozenje a nałožnosć wuźi.** Wón je dopokazał, so jemu sjlubjenja niczo njepłacża, so so z nimi swjasany njeczuje.

Žadanja za wójnske łódźstwo so wušmorte.

We sjownym hospodarskim wubjerku němskeho sejma su so sumny sa twar jeneho maleho sćichzaka a sa artilleristiske wobronjenje dweju sćichzakow sapowědźile, sa nawóźi sćelnik w Altowalsu 80 000 hr., sa nakupjenje pschepytowadłow a rozswuczadłow sa kanony 60 000 hr., sa wudospolnjenje granatow 200 000 hr. Dalsche namjety na wunmałnjenje su so podwubjerkej pschipokasałe, mjes nimi **žadanje** sa wuporjedźenje kasarnow namorskow we **Friedrichsortu.** Wschо hromadźe je so je žadanjow sa wójsko we wubjerku 4 228 hriwnow wunmałso.

Pólske a němske rańše twjerdźizny.

We wójskowym wubjerku pólskeho sejma je so namjet narodnodemokratiskeho ludowcho swjasła wuradowałe, je kotrymž so knježerstwo namołwja, so by sejmej wo bjezstrachu mjesow republiki w swišu z hrožacym němskim nadpadom rospravu podało. Pschi rosrěčenju we wubjerku njebě žadyn knježerstwowy sastupjer pschitomny.

Sapodać namjeta, narodnodemokratiski sapósłanz Salusći wułoži, so so nowej němskej raiscej twjerdźijnje Königsberg a Lötzen pschećiwo Warschawje a Ssuwałkam, twjerdźijnje w Frankfurće nad Wodru a Küstrin pschećiwo Wulkopólskej a twjerdźijna we Hłowowje pschećiwo Kalischej a Łódźi měrja. Twjerdźijny teź korridor a pschihad k morju wohrożeja. Sapodać namjeta so tohodła knježerstwowcho schesa prascha, schto je w politiźiku a wojerskim nastupanju cźinił, so by Němšći poczejił, nadpadowanske plany na Pólsku cźinicj, kajke hrožbi su so nałožile, so by so lud pschećiwo hrożenju nowcho nadpada a nowcho dźelenja mjezow pozbylnik. Hrożenja z němskim nadpadom dyrbi knježerstwo sa hnutne měcź.

Po rospominanju tehole namjeta je sejmowy wubjerk sljedowace wobsamknjenje pschijał:

Dźiwajo na wobronjene pschihoty Němskeje k njepschećelskemu nadběhej pschećiwo njeprawomocnje pólskich mjesow, z cźiwju so europiski měr wohrożuje, pólski sejm knježerstwo namołwja, so by psched jejmom abo wójskowym wubjerkom rospravu wo tym podał, schto je knježerstwo wo tychle němskich pschihotach znate a hač je politiske abo wojerske žrědła nałožiło, so by so strachej, z kotrymž Němska Pólsku hrozy, napschećiwo stupało.

135,6 miljona hriwnow defizita w pruskim statnym hospodarstwje.

Po pschehladze wo pruskich statnych dołhodach a wudawkach w cźasu wot 1. haprleje 1926 hač do 31. januara 1927 dołhody 2 228 8 miljona hriwnow, wudawki 2 338 8 miljona hriwnow wuczinjeja. Wudawki potajkim wo 135,6 miljona wjazy dyźli dołhody wuczinjeja.

Jendźelsko-pólske zrěčenja přećiwo Ruskej.

Gdańsće a Barlinske nowiny su powěsć pschinjesłe, so je Jendźelska Pólsku za swjaź pschećiwo Ruskej dobyła. Wschelake znamjenja na to žudźicj dawaju. Žyle njejasny chce Pólska we sjwojich rańschich provinzach 300 kilometrow dołhu železninju k połnozy wot Pripetowych bahnischćowu natwaricj. Wulke sumy, kotrež budźa k tomu trjebne, może Pólska jenoź z pomocnistwom Jendźelskeje dostacj. Jeli so so to stanje, może so so na wšitke měcź, so je Pólska na wšitke wumenjenja, kotrež so na wójnu pschećiwo Ruskej pocźahuja, swjasaca dała. Jendźelsko-pólske rěčenje pjeca z jendźelskej notu na Rusku swišuje. Na njo so sepjeraja, je so jendźelske knježerstwo pjeca rozsudźiło, wótrisko pschećiwo ruskej agitaziji sakrocźicj, kotrejž hrozy, jendźelski wliw w Chinje a jendźelske knježerstwo w Indiskej sniźicj. Pólska so pjeca prózuje, Jendźelsku pscheswědźicj, so Jendźelska pschi njesminliwej wójnje z Ruskej njemóže na neutralnosć Němskeje liczicj.

Sa wobnowjenje diplomatiskich stylow Južnosłowjanskeje z Ruskej.

Posledni diplomatiski sastupjer Sserbije w Ruskej, Mita Dimitrijewicź, kotryž je hač do léta 1919 w Moskwje wostał, dźenża w politiźy za wobnowjenje diplomatiskich stylow k bolschewiskej Ruskej wustupuje. Dimitrijewicź žiwoje stejiščcźo na solidarnosći Južnych Sstowjanow se ruskim ludom satołuje, kaž teź na to, so z wuwjacźom Schpanskeje, Rumunskeje a Bołharskeje wschě staty styki z bolschewiskej Ruskej wudźerźuja. Kommunizmus ma pjeca jenoź theoretiski wuznam, a kommunistiska agitazija so jako njewusppěšna wupokasuje.

Južnosłowjanska pyta swjask z Ruskej, so měła Ruska za swjasarku, hdy by k wójnje Italskeje pschećiwo Južnosłowjanskej doschło.

Cłowna unija mjez Cěskosłowakskej a Južnosłowjanskej.

Psched dwěmaj njedźelomaj je 19 južnosłowjanskich sapósłanzow južnosłowjanskeje frjechtichtiwy Cźěskosłowakiju wopytało. Pschi tymle wopytcźe ju južnosłowjanscy sapósłanzy za hospodarske sdźiwanje mjes Južnosłowjanjej a Cźěskosłowakiskej wustupowali. Sapósłanz a universitny profesor Radonicź, pschedsydła finanznego wubjerka słuschatnych, je so do Běłeho hroda wróćił a sastupjerjam nětrutych nowin rozsaguć, kajkich pschicźinow dla je Južnosłowjenjo w Prahy pobyli. Wón praji: Mózu rjec, so smy z nowptym w Cźěskosłowakiskej dospolnje spokojom. Runje tak smy z dźełom nasćich wotpósłanzow spokojeni, kotrejž su wosebje w hospodarskim wotdźělenju wjele z nasćich nahladow pschećiwoschećelow. Wulsće smy wosebje w jednanju wo **pschedawanju nasćeho tobaka měli.** W tej wězy so mjes nasćim statom a Cźěskosłowakiskej dojedna. Cźěskosłowaska je hač dotal najwjazy tobaka z Turkowskeje, Grichiskeje a Bołharskeje kupowała. W najbliźischim cźasu budźe wona najwjetschi dźěl tobaka z Južnosłowjanskeje kupowacj. Dźěło shromadneje komisije so w druhej połojzy junija w Dubrownіku abo w Splitu sapoczinje. Dr. **Kramař je prašenje złotneje unije rozłožił,** kotraž měła so mjes nami a Cźěskosłowakiskej wobsamknjeć. Nasći sastupjerjo njemějachu potrjebny material, so mohli wo tymle prašenju rěcźeć, tohodła budźe so wón w bliźischim wuradowanju rosponimacź. Wschi jednanju wo złotnej uniji su cźěskosłowakiscy sastupjerjo na to pokasali, so su nasche zła na textilne wudźěli pschewyšene. S nasćeje strony je so na wyšoke cźěskosłowakske zło na dowos ratarskich wuprodow pokasało. Wschitzy smy wo tym sjenа byli, so dyrbja so tele prašenja wuprawicź. Nasćich wotpósłanzow je cźěskosłowakski president Maśaryk pschijał, kotryž so wo nasche dźěło jara zajimowasche. Nadźe je nasponmnicź, so staj so pschi wschěch nasćich pozdźenjach teź sobustawaj knježerstwa, wobsebje minister sjwotkownych należnosćow dr. Beneš a kultuskowy minister dr. Hodźa wobdźělikaj. Dr. Hodźa čym pschepschosy, so by na nasćej univerzice wo „Sskowjanach po wójnje“ pschednoschował. Wón je moje pschepschosenje pschijał a w univerzice so pschihot sa jeho pschednoschk cźini. Myślu žebi, so do Bělograda kónc měrza abo spoczatk haprleje pschińdże.

Polsko-rumunski wikowanski konflikt.

Dokelž chce rumunske knježerstwo dowos pólskich židźanych kłankinow do Rumunskeje poczejicź, so pólske knježerstwo hotuje, dowosej žiwnosće a zita z Rumunskeje do Pólskeje wobcźežnosće cźinicź. Witkowanski rěcźeni mjes wobběmaj statomaj so najskerje wupowědźitej.

Wójna w Chinje.

Kantonske wójsko njeje hišcźe město Sunkiang dobyło. Někotre Kantonske wobhonjerske patrouille zu dże so we pschednoschkach pokasałe, psched kotrymiž zu dcnovarisiowani Sunczuanfangowi wojazy roscźekali. Cźežnjeńšy, kotříž po tyhajach Sunkiang wopuschcźichu, pak so z postupowazym Cźang-Cźung-Cźangowym wójskom setkachu a z tym noweje znuzitoscje nabuwschi so do města wrócźichu. K sakitanju Shanghaia je Cźangcźungcźang jenoź 2000 muži wotpósłał.

Nerwosita w Shangaiskich wukrajanskich sydlescźejach dźeń a bóle pschibéra.

Wupeifuowe wójsko rospaduje.

Kaž „Agentura Indopacifigue“ se Shanghaia powě, zu generalojo Wupeifuowskeho wójska, kotrejž je do Honanskeje provinzy pschicźahło, konferenzu mjes sobu mělі. Cźangkaišinowym plan sjonowschi, zu so do tśioch stronow dźělili. Prěnja, Wupeifuej sjwérna strona, je schěźcź diwisijow wobsteji, druha, kotraž chce so z Cźangtsolinowym wójskom sjednoscź, tohorunja je schěźcź diwisijow wobsteji, a tśeca, kotraž chce k Kantonskim pschejcź, je pjeć diwisijow sylna.

*

Se Shanghaia so 27. februara powě: **Jendźelszy wojazy zu mjesy wukrajanskich sydlescźejow pschekrocźili a stronu pschi Jeźfeldskim parku wobhaždźili, hdyž w krajinje chinesteho knježerstwa najwoźobnische jendźelske domy leża. S chinesteje strony so wuława, so je so z wobhaždźenjom tejele stronу z jendźelskim wójskom prawo ludow złamało.**

Wjednik Kantonskeho wójska, Cźangkaischek, je proklamazију wudał, so so na žadyn pad njeźmě z wojakami generala Cźangcźungcźanga wojowacj, dokelž so **diplomatiske jednanje mjes połoznej a połodniskej Chinu z shromadnej fronceje pschećiwo Jendźelskej psched słónczenjom stej.**

*

S Londona so 27. februara powě, so je jendźelska transportiska łódź „Meantis“ z nowa 2000 jendźelskich wojakow do Shanghaia pschiwjesła.

Cźangcźungcźang je porucził, so ma w nozy pschikhod do Shanghajskeho pschistawa sajrjeny być. Konsularski korps je pschećiwo tomu protestował. Chinesojo praja, so so, hdy by pschistaw w nozy woterjeny byl, njeby mohło so tu rukowacź, so so pschipadły, kaž bombardement je spjećiwych kanonskich łódźow, njebychu wospjetowale.

Generalaj Sunczuanfang a Cźangcźungcźang staj njedźelu rano do Shanghaia pschijeloj a po krótkim cźasu do Sunkianga dale jeloj. Tu dyrbja so wójskowe nowe wobstajenja z wójskom wobhaždźicź.

Powěsć wo dowozu bróńjow a munizije do Chiny z němskimi parnymi łódźemi.

K powěsćam wo natkadowanju bróńjow a munizije na němske parne łódźe w Odeźy do Chiny Wolffowa telegrafowa powěsćerńa powě, so źu so w Odeźkim pschistawje wot 1. oktobra jenoź na dwě němskej parnej łódźi tworу natkadowane.

Serbski wječor w Budestecach.

Serbske towarstwo „Lubin“ wotmě wječera njedźelu, 27. makeho rožka, w Budestecach pola Kernichcej „serbski wječor“. Hačrunjež hłónčko pschederje njemóžeše a žo z cjasami trošku mihotlesche, njeběchu žo lubi Serbja z blizka a dala wotrashčiś dali, ale pschijuchu skoro hač na poslednje městno wobschěrnu salu. Bjermichez kapala wotewri z mnohimi hubźinymi poschitcźenimi zwjezdźeńśi porjad. Po wulpěwanju zhromadneho spěwa „Nasche Serbstwo z procha stawa“ jimasche žo pschedźyda, knjes Hajna sen. słowa, powitajo pschitomnych najwutrobnischo, pohnujo k luboscźi k domisnje a k sasnjpjeo do towarstwa. Wožebje powita knjesa fararja Riotu z Nakez. Mjes pschitomnymi wuhladachmy teź knjesa wyschescheho fararja Domaschku, knjesa fararja Zyża z Hajniz a mnohich druhich cźestnych hosći i blizka a z dala. Ssobustawy serb. tow. „Radźije“ z Budyschina, „Luźizy“ z Hornjeje Górki a „Lipy“ z Nakeju běchu tehornuja pschichwatale, so bychu kwas se zwóskom narodneje skutkownosće bratrowskeho towarstwa „Lubin“ Sswój k zwonjenu! to je heslo wschich Serbow, sjednoczenych we serbskich towarstwach a Bóh dał, njech bywa dale tak!

Zejwischcźo žo wotewri a pschedsłoji žo hra „Hród Lubin“ abo: Bóh swojich njewospuschcźi. To je cźinohra w 5 jednanjach z pjera F. Hainy. Hra wjedźe pschitomnych wróćo do cźasow rycerjerjow a rubježnikow. Jeje wobsahaj cźini tu z krótka najpomnicź: Hrabinka Lubina žydli nad hrodom „Lubin“ z jeje 18-létnjej dźowku Leńku. Hrabja je zemrěł, tu žamotni, Se schkitom była jim Bóh, Sswérni strażerjo žu wyschi k se Skalisnemu, bratr hrabinki Lubiny a Měrko, hejtman na hrodźe. Wyschi se Skalisnej pschebywa we wójnje. Rycźeř Kěrk z Byczina, pschiwuznaty hrabinki, je z rubježnisej kreaturu. Tutón typta, sjednowźeny z runje tak šmołko hidźazymi elementami, typta žo z leścu hrodu smozowaco, dokelž pak žo jemu to njeschłachcźi, nałoži hrubosću a wotwjedźe hrabinznynu jenicźku radosć, jeje dźowku Leńku. Napak a Wjelk, rubježnikaj pomozarjej, skutk wuwjedźetaj a wotwjedu Leńku do starseje korcźmy w cźmowym lěsu. Korcźmar Lischka a jeho macź Hana žu runje tak z gratom sćeho buchа kaž cźi, kiž maju tu w hoscźencu z cźasami swój pschebywk. Wyschi se Skalisny, bratr hrabinki, wrócźiwschi žo z wójny, zabłudźo žo w lěsu, sastaji we korcźmiczy w nozy. Leńka sćewi jemu a jeho zwěrnemu słužobnikej Janej strach, kiž simaj hrozy a da žo jimaj spóznacź. Rubježnizy běchu mjenujzy pschekupza, kiž chajźeše zu wumožiś, morili. Wyschi se Skalisny nałoži leśej, wjerźnuje hoscźencarja do pinzy, wupyta hoscźencarjowu macź a rubježnika, mori rycźerja Kěrka z Bycźina, njes tym so jedyn z rubježnikow cźekny. S wumożenej Leńku poda žo wyschi se Skalisnym je swojim słužobnikom Janom na hród k swojej Bożce hrabinzy z Lubina nad hrodom Lubin. Wot rubježneho rycźerja Kěrka z Bycźina morjwo wuprajeneho bratra hrabinki z Boha khwalazymi słowami wita a macźerna luboscź fraduje so nad wumożenjom Leńki. Hrabinka prošy Boha, so by był rubježnistemu rycźerjej Kěrkej z Bycźina, kotrejž je swój skutk se smjerću pokuźił, z milym žudnikom. Hrabinka da hród do rukow Leńki a pod schkit jeje bratra wyschka se Skalisny. Leńznyneho wumożerja. Jan, słužobnik wyschka, bu z hrodowstwom hejtmanom a roskasowarjom nad wschěmi bobrymi duschami, kaž napyschkład nad Józefom, słužobnikom pola hrabinki. Bóh žohnuje pschichod. To bě wobšah hry. Róše hry běchu derje wobsadźene, wožebje maju žo khwalobnje wuswědnyc Leńka hrabinki Lubina dźowka (knjezna Wicźasej z Hajniz, hrabinka Hana (knjezna Ssyhorizy z Budestez) a korcźmar Lischka (knjes Jurij Hajna). Wyschi se Skalisny, rycźeř Kěrk z Bycźina a wschitcy druzy žo swérnu prózowachu, to swoje po możnosći najlépje wukonjeć. Hra žada žiwu skutkownosć a wosebje sćenizy ważne momenty móhli žo snadź krucźišcho rykowacź. Możny pschikleśt bu wschitkim prózowarjam z dźakownym nutom! — Po króthej pschestawzy jima 5-ty zwjedźeński wječnik, knjes farar Riota Hlowa. Jadriwu mjonjze horjoza rěcź zmiasche wóśěch pschitomnych a swjata cźischina bu z pschipowědźenku, to pschikonnik scźehnja najpjecze słowam rěcznika. Njech je mi spožcźene (wobmjenowany na wěsty rum) króthi wuczah podacź;

Na Lubinje wotpoczowachу serbscy kralojo hladaju na swojich potomnikow, scźehnja kedźbliwje jich skutkam a cźakaju na wokomik posrubjenja, postajenja serbskeho luda z narodneho drěmanja. Sserbska sipa so seleni, wita Sserbow stajnje k sebi, napomina k skutkam a pyta schkit sćežicź z strachu. Njepschećel nas wobdawa, cźże nam mnoho wsacź a nicźo dacź! Stojmy na straži, wožebje Budesteczanske wohada budź z krutej sejjeru a stražu. Wobkedźbujmy 4. Bożu kasnju: cźesćmy nana a macźerku. Kak cźinimy to z najdźaknischeje wutrohy? Hajmy to, schtož nam do kolebki jako drohotny dar położiśe: nasche Sserbstwo, serbsku rěcź a wótzow semju. Ludo serbski, dźerž to swoje, rěcź, ludstwo sakhowaj. Wažnosć swojeho bycźa dźeń a bóle spóznajmy a swoje cźesćamy, žałujmy k wyschinam w skutku, pschećoj — Bóh Knjes khłosta tych, kiž sanjechaju kubła, „kiž jim bo kolebki hižo połoži. Diwej njepschećelow mamy! Prěni je: měšenje. Sakhowajmy macźernu rěcź cźistu, prózujmy so rysyberšzjay powdaco a wucźišcźamy serbsku rěcź wot pjaski měšenja, nemšoserbskeho wurjekowanja. Mějmy narodnu hordosć! Sserbska rěcź budź cźista rěcź słonje a pschezo. Macźerje, sostupcze do boja a pomhajcze, pomhajcze še sascźerpjenjom serbskeho ducha a rěcźe do wutrobow wasćich synow a dźowkow, haj žamo mondźelskich! Hojnicze jich do serbskich towarstwow, hdźež ma so stajnje pěstowacź serbska narodnosć. Wy nanoju, dajcze swojich synow a dźowki, žu-li wobdarjene, studowacź. Budź wam i dźakom jich skutkownosć k spomnjenju zytka: Sserbstwa. Budźmy jedyn zyłk a stojmy za zyłk. Łžischi pschichod leži we wasćich rukach, serbsky starschi. Kruce tuž bo dźěła a to budźe Bohu spodobny skutk a wam budź to narodnu cźesćo. Druhi njepschećel je wotrodźeńz, cźłowjek, kiž je dźensa to a jutse to. Dźensa rěcźi sa Sserbow a jutse pscheje jim row. Cźasto njewě tajki cźłowjek sam, kajku postawu polticźa, pschećoj mudry ma jeho za kuntku swojeje wohoły a lišcźcźak jima jeho do dźěła, kotrehož so jemu žaunemu nocźge, haj smjerdźi, z króthka: je objekt druhich. Njesałostorcźny pak tutnych njesbožownych, pokazmy jich na prawy pucź a wotkrytymy z duchownymi bronjemi tych schpatnosćz a hnuposć. To budź teź nadawk wschich towarstwow, khablazeho za prawy pucź pokazacź. Sserbja, wojnicze i duchownymi bronjemi! Njeskomdźeze cźaš a winowatwosćz! Dźěłajze! Sswój k swojemu! to běchu dołonćne słowa wječnika, kotrymž pschisamknny so shromadny spěw Gdźe statok moj? a slawa na Sserbstwo. Hrimotazy pschikleśt bu rěcźnikej z dźakom. S cźim wutrobnischim dźakom pak budźe jemu, hdyž su słowa, i wutroby k wutrobje rěcźane, na płódny rołu padnyle a pschichod Sserbstwa so skruci. To bychu wokomiki sbožnego narodneho zacźuwanja a pruha sloteho hłonza do mły. Budźmy horduźi, so mamy derbśi statok a cźełcźmy swój statok! — Po dźakownych słowach pschedźydy knjesej rěcźnikej a zwjezdźeńśi porjad. Wulpěwanju narodneje hymny Nejna na Luźiza wotewri so znowa zaiwšch jewischcźa a pschedstaji so zortna hra „Wopaczny Lkaŕ“. Hrajesche so žiwje, a tak bu z kuźłom radosteho swjesela. Jene pak měi natpomnicź: Pschedwjedźenje bě dobre, ale konz hry je pak pschitišhany, pak měi spišaczej efektnjschi wukonz dodacź. Sserbske towarstwo „Lubin“ je zaso wulki khwalobny tłuk z wuhotowanjom serbskeho wječora wuwjedło a njech steji dale tak zwérnje na straži w Budestecach. Sslawa jimi.

Rejka, ke kotrejž Bjermichez herzy mózntje hudźachu, sjednoczi mlodych a starych hišće někotre hodźinki we zabawje.

Sserbja z Budestez a wokolicy, dźerźcze na swoje a lubujcze swoju róbinu semju, serbsku rěcź! P. Kr.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 28. februara.

† 1732 Abraham Kněžk, diakon w Starej Darbnje, spisowaćel katechisma.

Narejach.

Chceš-li ju wohladać,
Cheu ći ju pokazać,
Tu moju najrjeńšu,
Tu moju lubćičku.

Tam steji nazdala
Ta jédla zrostniwa;
Kłós hłowćka kéćwaty
Je pręńčny zeleny.

Hlaj tam — nětk wona dźe,
Zrost jeje kraluje;
Na reju wjeselo
Znošuje z lózka so.

Handrij Zejlek.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodźinach barometer 731, hygrometer 0, thermometer w nozy +4. — Wjedro drje swój scherjaty ras dale sakhowa. Wyschina je žo zgle k dalokemu ranju wotpalila. Nizina leži nětko nad jsrjedźnej Europu. Tak mamy mile a scherjate wjedro. W Jendźelskej sapoca schćežisa wječera rano sćo na rjane stupacź. Teź pola naš wot dźeńźnischeho ranja kerje na rjane pokasuje. — Jutsle pótnizy słónczko 6,50 hodźin sthadźa a žo 5,36 hodźin thowa. Měsacź rano 5,53 hodźin sthadźa a žo popołdnju 2,20 hodźin thowa.

— **Pohrjebenje nowowuswoleneho wokrjeźneho** wuhierka Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa je póndźelu, 7. měrza, popołdnja wot 10 hodź. w pohrjebeńskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje. Na dinjowym porjedźe sćeji 42 bypkow k wuradźowanju.

— **We „Slotym Wjolu“** na Slowjanym torhoschcźu dopomina znaty wobsłužbjeny hoscźenzak, knjes Edmund Hopf na swoje wopraudźite Kulmbachske piwo. Stari Budyschcźanjo derje wědźa, so je w tymle historiskim hoscźenzu najstarschi piwowy dom thowa, hdźež žo polne, nadobne a płacźišnjhódne piwo wot dawna žem pod najskhadźi hoscźenzarskej wustojnosću porjedźa. Podrobniźo so tuto piwo teź njeje a tohodła sćebi dwójzy sakhuźi, so žo pschede wschěmi pije.

— **Sakki sćežiwjeńśki indeks.** Po wobliczenjach statistiskeho krajneho hamta wucźinja liczba sakskeho zhromadneho indeksa na powjetschenym sakkadze (sćežiwjenje, tepjenje, wobswětlenje, bydlenje, drastu, wobkhadowanje cźełka, cźiscźenje atd.) w pschereńku měsacza februara 147,0 (Dowójnsti cźaš = 100). Liczba ta njeje žo potakiłem porjedu januarej (146,9) skoro žanka pschemenka. W februaru 1925 bě indeksowa liczba 138,0 a w februaru 1926 138,9. —

S **Małeschcz.** Pjetny serbski wjecźor wuhotowa wcźera wjecźor naša tudomne serbske towarstwo. Wjecźor bě krasnje poradźt. Kak móżesche teź hinak byćź. Towarstwo ma wscho k ruzy, schtož kluscha do poradźenja tajkeho wjecźora. Ssydomnacźe muzi žu sina Ssokolska kapka hižo wot 6 hodźin wjecźor k wjeselej rejzy sapiłka. Jeje rasne a wustojne hudźenje rejki słóschtne nóźti žamo wot žo do tatka honjeschce. Wschitcy žo dźiwaja, so naša mloda kapała po ledma tśischtmórcźelstnym swucźowanju tak wustojnje hraje. Mjele k tomu dopomha wósće hokolita disziplina. Naš mischtr Pětschka bě hrjedźa mjes swojimi pilnymi wucźowarjami. Mjeswocźo žo jemu widomnje z radosću blischcźi, z mlodymi je sajo mlody. Bórzy po 8 hodźinach njeprózninowy wodźeŕ towarstwa, knjes mischtr Syhora, seźidźenych z wutrobnymi słowami powita, pokasujo na to, kak Sserbow kulturne prózowanja pschezo bóle a bóle zimanu.

Nanoju a synoju.

Roman Ivana S. Turgenjewa

48] (Pokracźowanje.)

Arina Wlasjewna bě še z wopraudźitej ruskej semjanku stareho cźasa; wona by měła wo dwě scźe lét pryedy žiwa byćź, za stare moskowske cźasy. Wona bě še jara pobožna a wěrjesche do wschěch możnych znamjenjow, do wěscźenja, saprajenja, zonow; wona wěrjesche do blasnjow, kubołcźikow, lěsnych duchow, do njesbožo pschinoschazych setkanjow, do sakuślanjow psches še pohladnjenje, do wschelakich ludowych lékarstwow, do mozy schele zelenego schtwórtka, do bórsmoneho konza zwěta. Wona wěrjesche do toho, so, je-li w Jutrownej nozy na Božej mschi zwěźki njebažnu, to budźeja schwarne hejduschne žně, a so hrib wjazy rozcźe, je-li jón cźłowjeske wócźko wuhladnje. Wona wěrjesche, so cźert tam bydli, hdźež je woda, a so ma tójdy źid na wutrobnje krwawny blezk. Wona bojesche še do mytschi, wrjecźenjow, zabow, wrobliskow, pjawkow, njetwjedza, synneje wody, pschedwidźazeho wětšika, koni, cźerwjenowłosatych ludźi a cźornych kócźkow a mějesche schwjerzce a pjy za njecźiste swérjata. Wona njejebjesche ani cźelacźiny ani hołbi, ani rakow, ani twarožka, ani hromaka, ani sajazow ani arbusow, tohodła so nazwany arbus (melona) dopomina na hłowu swoj. Jana Khrjcźenika. Hdyž žo wo wustrizach rěcźeše, to je wottschahowaše. Rad a derje wschak je, ale poscźeše žo teź kruce. Wschědnje spaše dźesacź hodźin, tola njelekheny žo dozna, hdyž Wažilija Ivanowicza jenoź hłowa sabola. Jenicźka kniha, kotruž bě cźitala, běše: Alessis, abo khežka w lěsu. Sa lěto napiša jedyn, nanajwjazy dwaj listaj, wustojeschе wschak žo twubjernje na žuschenjoso žadu a seleniny a na sawrjenje płodow, hačrunjež žo žama ženje niczeho njedóstaschе, a bozyła njerad žo z města njechodźeschе.

Hewak běše Arina Wlasjewna zmjerzcź dobra duscha a po swojemu waschnju zyła niz hłupa. Wona wědźeschе, so bywaju na zwěcze knjeza, kotrjž dyrbja roskasowacź, a prosty lud, kiž ma žłuzicź a pozłuchacź. Tohodła njeměješche nicźo pschećiwo tomu, so žo poddani pokornje napschećo njej žadźerzachu a hacź bo jenje kónchu; ale še poddatymi wobkhadźeschе luboscźiwje a mile, njepuschcźi ani jenicźkeho prosćerja bjez jalnoźny a nikdy nicźoho njesałodźowasche — bynjej by tej rad rkeklała. We swojej młodosći bě jara rjana błyk, kławěr hrała a trochu po franzowsku rěcźeć nauwukła. Tola w běhu mnoholetnych puczowanjow še swojim mužom, z kotrehož bě žo pschećiwo swojej wolu wudała, bě zlołsiła a na hudźbu a na franzowsku rěcź zabyła. Swojeho žyna wona lubowasche, ale bojesche še jeho teź njewuprajomnje. Sarjadowanje klubła pschewostaji Wažilija Ivanicźu a njemějesche žo do nicźeho. Wona žodwchowasche, pschiwěrowasche žebi i rubischkom powětr a še frachom ześahowasche brjowi wysche a wysche, tak ruce hacź jeje stary muž pocźa po wschelakich pschewjedźomnych reformach a wo swojich planach wulozowacź. Wona rad na nješchto tukasche, wobstajnje wocźakowowasche nětkajke wulke njesbože a hnydom žo rozpłaka, tak ruce hacź žo na nješchto srudne dopomni ... Žónjze jeje waschnja su nětko hižo rědke jewjenja: Bóh wě, hacź by žo nad tym cźłowjek radowacź smjeł!“

XXI.

Stanywschi i ložа, woczini Arkadij wokno — a prénje, schtož wuhlada, běšche Wažilij Ivanowicź. W tatarskim županje, wopažany i nóžnikom, dźeržasche starz pilnje we jabrodźy. Wón bě žiwojeho mkodeho hosća pytnył, a jeprěwschi žo wo kopatu, sawoła: „Bobre ranko! Kak sće žo wuspał?“

„Wubjernje“, znapischcźiwo Arkadij.

„A ja žym tu, kaž widźiśe, tajki nětkajki Cincinatus: pschihotuju rjadku za nasnymu rěnu. Nětko je tajki cźaš nastał, no, teź ja to budu Bohu dźak! — so dyrbi žebi kóždy je žamóžnymaj rukomaj žiwnosćz dobywacź. Na druhich bu njetrjebasch spuschcźecź: žam dyrbiśch žo do dźěła mécź. A i toho sćehuje, so ma Jean Jacques Rousseau prawje. Psched pol hodźinki byschcźe nje Wy, mój luby knjeze, we dozyła druhim położenju widźał. Jenej žonje, kiž zhorjeschе na (cźetwjenu) „gnetku“ — tak wone to po žowjemu waschnju mjenuja, ale my tomu rékamy — diffenterijo (cźetwjena khorosć, bólenja). Ja dach jej opium, a jenej druhej wutorhnych sub. Za dźaych ju chloroformowacź, ale wona to na žadyn pad njechaschе. Wschitko to je wo cźinju gratis — „an amater“. Toho wschak žo ja njetrjebam hańbowacź: ja dźěn žym plebej, homo norus — nimam žanoho wopona, kaž na to moja luba mandźelka ... Tola njechcźaczе-li žem pschińcź do khłódka a žo de žnědanja rańscheho cźerstweho powětra nałrěbacź?“

Arkadij wuwidze k njemu won.

„Witajeze mi hischcźe ras!“ rjekny Wažilij Ivanowicź, pschikłožo po wojeńsku ruku i błakatej wot tuka cźapcy, ki jeho hłowu pokrywasche. — Wy, kaž ja widźu, sće na pschinosći a na wužiwanje žiwjenja swucźeny, ale žamo wulgo toho świeta druhdy njesazpěwaju, króthu khwilu pod skromnej tśichu khěžu pschebywacź.“

„Proschu Waž“, jawoła Arkadij, kak móżesche mje wuskeho toho świeta mjenowacź? A k pyschе žo ja pschiwuznyć njejžym.“

„Dowolcźe dowolcźe“, znapischcźiwi i pschećelnym wuzjmělkom Wažilij Ivanowicź. „Wyrnjej žnadź bych nětko do stareho cźapora był cźišnjeny, to žym žo tola po świeźe rospładowal — ja spóznawam ptaćka po sću. Ja žym teź psychologa po žiwjenju a fisiognomista. Njebych ći toho dara měł — to žnjém prajicź — to bych dawno sćubjeny był. Sateptali bychu mje, małeho cźłowjeczka. Wjes komplimentow Wam praju: pschećelsćiwo, kotrejž widźi mjes Wami a mojim žynom, mje wopraudźe sćubjeśa. Ja žym žo runje i nim wohladał: wón po žiwojemu nawucźenju, kiž drje Wy teź znajece, je rano sahe wusłocźił a cźaha nětko we wokolnosći wokno. Dowolcźe mi był tak wcźiny: sće Wy hižo dołho i mojim Ergenijom znaty?“

„W tutej žymje žmoj so spóznałoj.“

(Pokracźowanje sćežnje.)

ja šwětowu sjawnosć. Najnoiši wudjelk techniki je herbite synki, herbiku hudźbu se schkrownymi žołmami nieśt njedawno hałe kołowokoło nasčeje semje. Se sahorjenjom sanješechu shromadźeni „Sdźe statk mój". Spěwny wotrjad sajpěwa wulkej wustojnosću „Schto bo staro w Khocźebuju". Pschede wschěm spodobasche bo wschěm jałne wuprajowanje. Kóždy srosumi spěwane słowo w naschich stronach nimale njesłyšeno spěwa. Schumjazy pschikleśt mytowasche słóchtnych a wusłoinych spěwarjow. Schkoda, so bo dyrbjachu samjesowaś na jenički spěw. Wotrjad ma dobre spěwne mozy a je derje dizziplinowany. Nascha mkodźina teź rad spěwa. Spěwej schilankuschtaj bo hnydom dźiwadłowej kruchaj „Won je hłuchi" a „Sjebany nawoženje". Wobaj pěknaj njewinowataj žorczikaj polne pryslow bo hacź nanajlepje porazisłchtaj. Dźiwadłowy wotrjad bě teź swoje najlepsche mozy na desku, kmeł pschedstajowazy, pósłak. Wopytowarjo budźa zazdy tydzeń a hyschće dleje śebi wo jich wurjadnje wutłojnym wustupowanju powedaś. Mjes pschestawkami sahra kapała swoje sokolske potkody. Te wobrjewachu naschu wutrobu. Widźachmy bo hijo w duchu na naschich pschihodnych narodnych śletach a jadn nich sta a sta słoschtnych Ssokołow a rjanych Ssokołkow. Wschi wjeselej reizy sabawjachu bo hosćo hischće nětotre hodźinki. Lipiczej pak toczachu k tomu źiwadło łyślało.

S **Rachłowa** pola Kulowa. Najstarscha žonsła nasčeje wsy, prawowska wumócnkarka Krjeczmarjowa wumrě we starobje 89 lět. Wona bě hacź do pozlednich dnjow žiwjenja strowa.

S **Rakez.** Ke kajkim śeśěnkam móże njerodne kurjenje w lěsu abo wobthadźenje s tobakowej trubki dowjesć, dopokazuje lěśny wobeń sajdźenu wutoru na Dubanje pola Wyšokeje. Pobonej K. s Rakez bě tu trubku bjes kuwjeła kurił, wětr wudmuł žołtiny tobak s trubki a jaceri jón do kuchcje trawy. Trawa w młodźinje bo hnydom zapali. Nětkuž 10 kórzow młodych dwojoletnich schtomikow bo s wohnjom sniczi. Ludźo se Schcežeńzy a Wyšokeje ruce na pomoz pschichwatachu a dalschemu roscherjenju wohnja zadźěwachu. Pobonej ma tłhlostanje worzałacź.

Z **Wotrowa.** „Lipa Serbska" — serbske spěwarske towarstwo za Pančicy a wokolinu — zeńdże so pjatk w Sołćic korčmje k swojej prěnjej lětušej hłownej zhromadźiznje. Zešło bě so 18 sobustawow a jedyn hósć. Po powitanskich słowach predsydy dosta hnydom pokładnik słowo, zo by wo financnym wunošku poslednjeho koncerta (12. wulkeho rózka w Pančicach) rozprawjał. Dla njepřihódneho a spatneho wjedra njeběše tak wopytany, kaž sej wěc a nałožena próca to žadaše. Tuž njeběše pjenjezny wuspěch tajki, kaž so towarstwo nadźiješe a skónci ze małym deficitom. Dale rozprawješe pokładnik wo létnych dokhodach a wudawkach, štož wjeseješi wobraz poda, byrnjež hišće wšitey swoje pjenjezne winowatosće napreco towarstwu dopjelnili njeběchu. Tuci maja so na to kedźbni sćinić. Dokelž dotalny pokładnik k. Jurij Rychtař (Bjeńs) z Wotrowa dla hospodarskich přičinow swoje zastojnstwo wjacy wukonjeć nochcyše, wuzwoli so na jeho městno k. Pawoł Krawža ze Žuric. Tak kročeše so hnydom k dalšim wólbam. Dotalnaj předsydaj, kk. kublerjaj Pawoł Cyž z Wotrowa a Jakub Cyž z Kašec, tohorunja dirigentaj kk. wyšši wučeř Słodeńka a wučeř Bejmak z Pančic a teź knihownikaj kk. Jurij Nowotny z Wotrowa a Jurij Krawža ze Žuric so zaso wuzwolichu. Za zapisowarja wuzwoli so k. Jakub Cyž ze Žuric, dokelž dotalnemu k. Rychtarjej z Wotrowa časa njezbywa, so porjadnje na zhromadźiznach a spěwnych hodźinach wobdźěli. Prěni khorhojnik wosta k. kubleř Pawoł Cornak ze Wotrowa a za druheho wuzwoli so k. wojnař Pawoł Rjelka we Worklecach, kiž bižo je stajnje zastupował, hdyž bě prěni zadźěwany. Tak je nětko cyle funkcionarstwo zaso w rjedže a nětko móże towarstwo z nowymi mocami a nadźiju do přichoda bić. W běhu zańdźeneho léta je jedyn sobustaw wustupił, za to přistupichu štyrjo nowi, kaž dźěn su nam dobri njewotwisni a spěwakhmani Serbja kóždy čas witani, kotřiž su narodnje djezporoćeni. Dale jadnaše so wu wulkim koncerće spěwneho zwjazka srjedu po jutrach, kotrychž chce towarstwo po swojich mocach podpjerać. Je mjeze wšěmi sobuskutkowacymi najzdaleniše wot łužiskeje metropole a sobudźěławšosć z wěstymi češcemi zjednoćena. Budże so teź na wosebitych swjedźenjach bratrskich towarstwow wobdźělić, tak na khorhojposwjećenju towarstwa młodźencow w Róžeńce 8. meje a druhich, teź na hłownym posedźenju nawječorneje župy Domowiny w Khróšcicach 9. měrca. Jedyn sobustaw rozprawješe skrótka wo hłownej zhromadźizuje Domowiny w Njeswačidle. Dale so wobzamknu, kóne meje t. l. zjawny koncert z dźiwadłom a z narodnymi rejemi w Pančicach wuhotować. Z tym běše dźensi porjad dočerpany a jara zajimawa zhromadźizna skónči so ze spěwom: „Nje. spušćmy nadźiju rjanu, zo so wróća złote časy!" Dokelž běše čas khětro postupował — zhromadźizna njebě so w postajenej hodźinje započała —, njemóžeše so spěwanje wotmeć. Přichodna spěwna hodźina budźe pjatk 4. nałetnika we Wotrowje, na kotruž so nětko hižo aktivne sobustawy kedźbne činja. Tak zastupi létsa „Lipa Serbska" do 20. léta swojeho wobstaća a narodneho skutkowanja, kiž je wuznamne za kłóštersku krajinu a dalšu wokolnosć. Tuž dale: Bohu kěsći a Serbam k wužitku!

S **Hornich Brušow.** Sańdźenu schtwórtk wjeczor wokoło 9 hodź. **wudyri w brózni łuječeho dwora woheń,** kotruž ja krótki cząs zyłu brózeń sniczi, njedźiwajo na to, so bě wona mańzina. **Wohnjowe wobory běchu tez** je fykawami pschiješe, njemóžachu pak ničo wuthowacź. Žito, kłoma a žyno běchu žo spalile a pódła teho nětotre maschiny. **Kał je woheń nastał, njehodźeschе bo** hischće swěsćicź.

S **Běleje Wody.** Sobotu na ranje je žo tudomny jednosmilski pschekhodny stražnik W. mjes stražnitskimaj khěžkoma j 119 a 119a Barlinsko—Skoriešeje železnišy sa hrjadu pschedsignala wobwěsnyk. W., kiž drje je śebi w cźežkich myślach živjenje wzał, bě hižom morwy, jako jeho namakachu. Jeho cźelo donjesechu domoj dowjesechu.

Lětna hłowna zhromadźizna 1927 Budyšskeho wokrjesneho Landbunda.

Pschi wuradźowanju wo hospodarskim planje namołwjeschе pschedbyda, so bychu žo pschinoschki zwobstasnowe lěpje ptacźile. Pschinoschki su powschitkownje niske. Pschedbyda namjetowaschе, so ma žo na kórz ratarstwa město 35 jenož 30 pj. pschinoschka ptacźicz, sa kórz lěta pak město 17½ jenož 15 pj. Tónle namjet bo jenohłósnje pschija.

Na to rosprawjeschе knjes krajny radny na wusł. a sapósłanz němšeho žeńma Gerecke wo „ratařstwje a politizy". Réčnik wuprajł swoje spodźiwanje, so je so swojak małych ratarjow tak žylnje we Łužicy wutkowak. Won mjenowaschе jeho réčnikow pscheradnikow na ratařskim ludźe. Réčnik powedaschе dale wo wojowanjach pschi wuzwonjenju nowego němšeho knježeństwa, na kotrymž ma teź Landbund wulki sajim. Pschednoschowaŕ wobrocźi so pscheczíwo wustupowanju sozialdemokratiskeho wjednika Scheidemanna pscheczíwo němšokstatnej woborje. Won spyta dopokasacź na podawkach, kiž w Saskej shonichmy, so je němšokstatna wobora nuzna a trěbna. Djenžnišche knježeństwo dyrbjało ratařstwu wjacy srosumjenja napschecźo pschinjesć, dokelž, kaž réčnik praji, ratařstwo jenož dźěła s luboscže k wótcźinje a s luboscže k dźěłacźerstwu a měšćanam, niž so by zamóžneho dobyća hladało. So je němšta wikowanska bilanza jara pasiwna„ na tym je internazionalny kapitalismuš wina, ke kotremuž je hłowneho dźěła Židża pschiłuscheja.

W dalšim rosporninaschе réčnik dawkowu politiku. Němšokstatne dawki ratařstwo hišće njeńkonjuja, ale hórsche ju krajne a kommunalne dawki. Cźežko leži nad ratařstwom dźenžnišchi hubjeny kreditny system j jeho wyłoženj danju. Němšte ratařstwo trjeba po możnosći wyšoke zła, runjež by ławiza pscheczíwo tomu była. Réčnik pschidže w dalšim roskładowanju k němškej industriji. Wona měła na to dźěłacź, so bychu tu krajne wiki thmanske byłe, kupowacź, a dyrbi jhromadnje s ratařstwom dźěłacź.

Nadawk noweho knježeństwa budźe, dawki wottwarjowacź. Réčnik schwikaschе nětkuschcźeho finanzneho ministra dr. Reinholda, kiž je se swojim snižењom wobrotowcho dawka jenož wulkim kupnym domam lěpschinu pschinjesł a so iohodła němšekmu statej defizit hroži.

Němšokstatny Landbund w poležischenju hospodarskich wobstejnoscžow ratařskeho stawa swój pozledni wottyknjeny tónz próczowanjow njemiódźi ale, kaž réčnik praji, steji sa wyschčimi wěsami, my njedyrbjeli nihdy sapomnicź, w kajkim cźežkim cząsu smy žiwi. Pschednoschowaŕ pschedstajeschе pozkucharjam wulku sańdźenosć němšekeho luda, pokasowaschе na cząsy psched 100 létami a djerjeschе stónczinje wulku němšonazionalnu pschiwabjejšku réčz, s kotrejež dyrbjachmy spóznacź, so je tola Němšta prénja na šwěcze.

Pschedbyda, k. hospodarski rada Richter, wupraji réčnikej tyžazkrócźny wutrobny dźak sa jeho posłedhowaze słowa a stónczi je spdyhnjenjom: „Němška nade wschitko!"

Dokelž so nichtó dale k wuprajenju njesamołwi, wotsjewi pschedbyda hischće, so je nětko pismo na Landbund sapodał, w kotrymž so namjetuje, so bychu tola wschelazy wulkoležownoscžerjo smajmjerscha swoje zgrkwinke dawki płacźili, dokelž je zgrkej najwyschscha murja pscheczíwo wschemu njepschecźelstwu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Freiberga.** (Mordarja Ehnerta sajeli.) Dźěłacźerja Ehnerta je Blumenawa, kotrež bě swoje njemandźelske dźěcźo w Nowym Schönebergu stónzowat, žu w Mošach sajeli a wokrjesnemu sudnistwu pschepodali.

* Se **Glashütte.** (Dwě žiwjeni stónczi jedyn dźeń.) W Bärenhecke pola Glashütte w Saskej wumrěschtaj we pozlednim tydźenju rentnarskaj mandźelskaj Buschez w starobje 77 a 79 lět. Jeju pozledne a najwjetsche pschecże bě było, so bychtaj hromadźe wumrěcź mohłoj.

* S **Lipska.** (Nowa awtowa dróha do Halle.) Staru historisku zelenu dróhu z Lipska do Halle chcedźa na schtrikolijatu awtowu dróhu po italiskim waschnju pschetwaricź. Dróha, kotraž ma 30 kilometrow dołha być, budźe 15 miljonow hriwnow płacźicź. S nikim dawkom na awta chcedźa tutu sumu sadanicź, tak so by žo pschedewsacźe zame daniło. —

* S **Lipska.** (W pschejscžźanskim błudźe.) Lipscžanski inžeńr bě kujeńnu na dróhy trjechił, kotraž znamjeschko studentiskeho towarstwa noschesche, kotremuž teź won pschiłuschuschesche. Inżeńr pschecproše kujeńnu, so by j nim zobu do dźiwadła schła. To žo teź sta. Na pschedstajenju wucźeze kujeńna nadobo britej se zwojeje tosći a chzyschе j njej zwojemu pschewodźerjej žiłu rosrěsnyć. Nadpadnjenej žo wobarasche, tola žo knjeńni poradźi, jemu 7 zentimetrow dołhu ranu do liza narěsnyć a to tak hłuboko, so běchu zuby widźeć. Kaž žo na policiji swěsći, je holza j Kamjenizy a cźerpi na pschescźehowanski błud.

* S **Annaberga.** (Wjesołoscź — a tola wukrajni dźěłacźerjo! W Annabergskej fabrizy pomschikkowneho elektriskeho druśiwa, dźěła na 100 wukrajnych dźěłacźerjow, hacźrunjež je w Němskej telko dźěłacźerjow bjes dźěła. Tamnischa dźěłosarabjerzina temu wina, so ji njeje možno bilo, so ji njeje možno bilo, tukrajnych dźěłacźerjow do naspomnjeneje fabriki dóstacź.

* S **Liberza.** (Njeložbe w fabrizy.) W jenej tudomnischej fabrizy drabny maschina 41letneho dźěłacźerja a stónczi jeho j mjeswocźom na wazu. Dokelž bě snjesłożeny pschihadne žam, jemu nichtó na pomoz njepschikhwata. Tak žo sadużny. —

Wutupjenje Kurdow.

Teź Turkowska wošteji j ludow, kotreż šu po waschnju a rěcźi dźeleni a turkowska republika dyrbi runje tak, kaž prjedy sultan, stajnje woporu na krwi a pjenjesach pschinjesć, so by na kromje stata leżace provinzy autoricže zentralneho knježeństwa podcźinjene dźerjała. Nětkole ma Turkowska wobezbje j kurdiskimi splahami wojowacź, kotreż w raščich górskich dźělach bydła a so j ratarstwom a skotarstwom žiwja. Kurdoja žo spjecźuja pscheczíwo poipytam Turkow, kotśiž dźedźa pola nich nowe sarjadnistwo po europiskim pschikładze sawjesć. Wosbezje stawaju pscheczíwo dawkam a wojerstej słužbje. Loni bě kurdiska revoluzija so tak pomjatnika, so j cźasami Kemala Paschowe knježeństwo khutnje pohrožeschе. Wjele prózy je Angora dyrbjała nakonjeć, so by jśe potłóczita. Njedźiwajo poraźki jśe ratarjow njeje pak w Kurdistanje žo zenje dospołnje smérowako; hakle nětkole je turkowske wójsko w Dersimskim wilajecze na horach a njepschistupnych dolinach zabludźenych jśe ratarjow j jich stejischcźowe wuhnało. Kał krwawe šu wojowanja byłe, móžemy žudźicź j powěsćow w Smyrniaskich provinzach, po kotrychž stej žo dwaj j najwjetschich jśe ratarskich splahow docźišła wutupikaj. Najsterje šu jich po turkowskim waschnju wschěch, wot starza hacź k małemu dźěcźu w kolebju, sabili.

So by žo móz knježeństwo njepschecźelnych kurdiskich scheichow snitzała, šu jim jich leżownoscže wsali a turkowskim najcźakam dali, runje tak, kaž jśe bi hałe pjched nětchto cząsom wjely němški profesor Laubert w jenym pschednoschku w Běłej Wodźe žadasche, so dyrbjeli žo němšzy kolonizcža we Łužicy sajmdźicź a tak Sserbow pschenjemcźicź. Widźimy, so Turkojo w tutym nastupanju teź nicžo khmanschi njejšu, hacź wschelake europiske ludy. Jich methoda wutupjenja zjuroběcźnych narodow je jenož nětchto krótscha, hacź ta w Europje. Turkojo cźinjachu krótki prozeš j Kurdami, hdyž 15 000 žwójbow j jich domišny wotwjedźechu, so bychu jich we wjecźoronych dźěłach mjes Turkami sajmdźili a wotnarodnili. Ale schtóž Turku šnaje, a wě, kak je wón sa cźaš šwětoweje wójny j armeniskim ludom sathadźał, tón teź na tym dwělowacź njebudźe, so drje liczba wotwjedźenych žwójbow wjazy jara wulka njebudźe, hdyž na postajene městno jich exila docźahnu. S kulturu, do kotrejež Kemal Pascha tak wjele dźerži, tuta nowa politika pscheczíwo Kurdam nicžo cźinicź nima. **Turkowske njebudźe to ani sozialnje ani sozialkulturlisy nicžo pomhacź.** Moralizny pak budźa stawisny noweje turkowskeje republiki žo j tajkim postupowanjom runje tak wopanzacź, kaž te stareje Turkowstwe j jeje njethmanstwam pscheczíwo armeniskemu ludej!

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšišchu wutoru:** Mrócźcze žo pscheczahuja, **bóle** famróczene a schcerjate wjedro.

Lětanje s lětadłami na cźarje Win—Praha—Barlin žo 6. měrza wotewri.

*

Wukrajni ministrojo statow Małeje ententy žo w Hapreji w Bratišlawje šendu.

*

Póbła pschedběžnym wobliczenju wudawkow sa jendźelske wójsko we wyšokosći 41 puntow šterlingow žo wudawki pornjo łonischemu we 1 miljon puntow sniža. K tomu „Times" pschipominaju, so by załutowanje hišćeje wjetsche było, hdyž njeby wošebitkh naprawow sa łakłanje Shanghaia trjeba było. Wudawki sa wójnske łódźiwo budźa te samjone cźaš loni a wudawki sa łétarstwo budźa we 1 miljon puntow njeńšche. Hłowne liczby w statnych wudawkach budźa nětkuše tele: Wójska, wójnske łódźiwo a łétarstwo 115 miljonow, administrativa 305 miljonow, wójnski dołh 302 miljonow.

*

Italcźan de Pinedo je žo sa swój pschełét s Italiskeje nad Atlantiskim oceanom do Ameriki s 50 000 litrami mytował.

Přilopk.

* **Němške požcźonki we wukraju.** Hacź do kónza sańdźeneho léta je žrěbi Němška wšcho hromadźe 3 872 miljonow hriwnow we wukraju pożcźika. Namjazy pjenjes je industrija trjebała, mjenujzy 1242 miljonow hriwnow; němšti stat sćěhuje s 963 miljonami hriwnami. Milinarnje žu žrěbi 486 miljonow hriwnow pożcźike. Scźěhuja potom gmejny s 463 miljonami, kraje s 388 miljonami a druhe wustawy, kaž rentiska banka, zyrkwinske wyšchnoscže, wobtkhodne pschedewsacźa s 336 miljonami hriwnami. Wschohromadźe wuczinja potajšim němške pożcźonki we wukraju nimale 4 miljardy hriwnow.

* **Dobry wuspěch je prošcherskimi schekami.** Kaž je znate, žu jśe skoro wschě města scheki wudałe, kotreż moża wobydlerjo městno pjenjes prošcherjam dawacź. Samer tutych schekow je tón, so njebychu prošcherjo wjazy pjenjesy do rukow dóstawałe, kotreż wjele j nich tola prawje nałožowacź njeměź. Na scheki dóstawaju prošcherjo jśe, pschenóžowanje a drastu pola spomóžerskich hantow abo druhich za to postajenych měšnow. Sajimawe nětko je, so je nětchże tam, hdyž žu žo scheki městno pjenjes dawałe, prošcherstwo woteběrałko. To je j dopokasom, so mnohim prošcherjam jenož wo pjenjesy dźe, so bychu žebi sa nje swój ludy palenj kupicź mohli.

* **Jakošny žamomordarski posłypt.** Jona S Niederhaślicha pola Freitala pola žo po swadźe se swojim mužom je spirituzom a japali žo. Muž, kiž chzyschе tunje do korczmy hicź, sajkscha swoju žonu wotacź a jako žo wróći, žo jeho žona hišo auka palesche. Wschi haschenju

špali ſwobi thětro ruzy. Cžežko wopalenu dowjeſenu ſonu do thorownje.

*** 15 lět thkoſtarnje ſa ſapaleriſtwo.** Wudowa Hana Jungowa ſ Glatza ſaſtrědži ſo k 15 létam thkoſtarnje, dokelž bě ſ wotpohladom woheń ſakožiła, pſchi kotrymž ſo iſt wohońy ſpalichu. Zjawnoſćer Hötzel dosta dla ſakoženja wohenja 15 lět thkoſtarnje, na 10 lět ſo jemu cžeſtne prawa wotrjeknychu. Jungowa bě loni w julisu ſwoje wobſtejeńſtwo pola Landeca na nadpieranje ſwojeho lubkarja ſapalika, pſchi cžimž jeje pſchichodny nan a jeje bžowzy ſo ſpalichu.

*** Sſamomordarſtwo pola němſkoſtatneje wobory.** Pſchi wotradžowanju wojeńſkeho nacžiſka w hoſpodarſtwie wubjerku němſkeho ſjezma narěſny ſapoſłanz dr. Moſer tež zrobleni ſamomordarſtwa pola němſkoſtatneje wobory. Wěſte je, ſo je ličba ſamomordarſtwow w poſledním lěcže thětro woteběrała, ale njedžiwajcy teho je tola pſchezo hiſchcže jara wulka. 1926 je žedi 90 wojakow žiwjenje wſako, poſpytało je ſo 46. Pokoja wſchěch ſamomordarſtwow je ſo w prěnich ſłužbnych létach ſtała a wjetſcha pokoja padnje do ſtarobu wot 18 hacž do 23 lět. Mjes pſchicžinami je ſo wſcho możne mjenowało, jenož we ſchtyrjoch padach pak ſadžerjenje ſe ſtrony pſchedſtajenych a też w tutych padach ſo wobježe wulſběhuje, ſo ſo pſchedſtajeni njeſbu pſchecziwo poſtajenjam pſchejchli. Na tom pak rěčnik diwěłowaſche, wobježe na hontwjerſki bataillon w Ulmje ſpominajo, hdjež je žedi w poſledním cžaſu 5 wojakow žiwjenje wſako. Rěčnik naſpomni potom pſchejcžeſcžanje wojakow wobježe pola jězdneho pokka w Ludwigsluſcže. Schef ſchwadrony njeje žo wo krjudowanych wojakow ſtarał, a charakteriſtiſke je, ſo njeje ſtabowy lékař, kotryž je wjazy ranjenych a krjudowanych wojakow lékował, pſchecžiwo tutym njedoſtatkam ſakožił. Pſchedſtajeni, kotſiž tajke poměry cžerpja, dyrbjeli žo ſ wobory wotſtronicž, žada žedi dr. Moſeſ.

*** Wopaczna džowka poſledneho ruſkeho zara.** Pſched něſchto cžaſom wuſtupi w Barlinje młoda knjeni, kotraž ſo ſa džowku poſledneho ruſkeho zara wudawaſche. Na ſpodžiwne maſchnje bě ſo jej pjecža poradžiło, ſrudnemu woſtudej ſwojich pſchiwuſnych ſo wutkhowacž. Tuta knjeni je dleſchi cžaſ w jenej Barliſkej thorowni pſchebywała, hdjež žu ju cžaſcžiſcho žobuſtawy Barliſkeho towaſchniſtwa a też woſebje ruſzy emigrancja wopytowali a ju podjerali. Někotſi wšo dwělowachu, ſo je wona wulkowjerſchowa Anaſtaſija, druſy ſaſo to krucze wěrjachu. Tež w Coburgu pſchebywaſy ruſki wjerch Kyrill, kotryž žedi prawo na ruſki thron cžini, a danſka kralowſka ſwójba, pola kotrejež pſchcžo hiſchcže wudowa Alexandra III. pſchebywa, ſajimowaſchtej ſo ſa knjenju Danſki kralowſki dwór ſcželeſche jej też penjeſny. Kyrill pak, kotryž ſajima na exiſtenzu džowki Mitkawſka II. njemějeſche, njechaſche wo njej nicžo wjedžeć. Zakla naležnoſcž woſtała tak njewuſajſnjena. Nowina „Montagmorgen“ něſto wobkrucža, ſo je młoda knjeni někajka pólſka abo rumuńſka jebarka a ſo je dopomnjeńſi, kotrež chže w bliſchim cžaſu w cžiſcheju wudacž, we wo-

*** Sſamomordarſtwo dla ſawkoweho cžſanja.** Po naprajchowanju ſapoſłanza Berkemeyera (němſk. lud. ſtrona) w pruſkim ſjemju, je žedi hoſcženzar Wesperg we Wellingbadenu žiwjenje wſał, dokelž njeběſe ſwoje dawki ſaplacžiłcž mohł, ſchtož bě žedi dawkowy hamt na wſche możne waſchnje wumuſowacž chcył. Wesperg ſtónčnje ſadwělowa a džeſche dobrowólnje ſ žiwjenja, ſo by ſo wſchěch pſchejcžeſcžanjow ſminył. Sapoſłanz Berkmayer ſo miniſterſtwu praſche, hacž je jemu tutón pad ſnaty a ſchto chze cžinicž, ſo ſo podobne podawki wjazy ſtake njebychu.

*** Woheń w Kölnjanſkim domje.** Wcžera popoldnju nuſdyri w domje pſchi kładženju powoda ſa wótſjerčžaka woheń, kotryž pak ſo bórſy ſaſo poduży, tak ſo wjetſcheje ſchkody njenaſta.

*** Hdyž ſo operazije bojiſch.** S Paſſawy ſo piſche, ſo je tam 24lětna holza Preiſſenayerez wumrěła, kotraž bě žedi pſched něſchto dnjemi pſchi cžiſcženju ſtwy wulki ſchpak do porſta ſakóła. Se ſtrachom pſched operaziju njechaſche žedi ſchpak wuczahnyc bać. Stónčnje ſtupi ſmyrny woheń do porſta, na cžoſ holza wumrě.

*** Jebawy hrabja.** Pſched Mnichowſkim thkoſtarſkim ſudom inježeſche ſo tute dny hrabja Karl ſ Lariſch-Moenich hromadže ſ wjazy młodymi ludźimi dla mnohich jebanſtwom ſamolwjecž. Jedna ſo tu wo ſtyna tamnoje baronki Wallerill, kotraž jako hrabinka Lariech na rakuſtim thežoritim dworje wulku rólu hraješche, žedi poſdžiſcho Mnichowſkeho intedenta Brucka bjerješche a ſo pſched tijomi ſětami na amerikanſkeho farmarja wuda, hdyž běſche pryedy ſe wudaczom ſwojich dopomnjenkow žiwjenje wſchelakich rakuſkich wjerchow wotkryła a ſ tym wulku kedžbnoſcž ſbudźiła. Jeje ſtyn bě ſ njej najprjedy do Ameriki žobu ſchoł, potom pak ſaſo do Mnichowa wróčił, hdjež dyrbjeſche ſo ſ pjenjesami žiwicž, kotrež jeho macž dys a dyž ſ Ameriki ſcželeſche. Tutón młody hrabja, kotremuž běchu ſo hižo w lěcže 1926 prawa poſnoletnoſcže wſate, kotryž pak bě w lěcže 1927 doſpěł, ſo ſo tute poſtajenje ſaſo ſdehny, bróješche jara ſ pjenjesami a ſtajeſche na žiwjenje žadanja, kotrež ſ tak ſmadnymi ſrědkami na žadyn pad ſpojicž njemóješche. Tehodla žedi pocža pjenjezy pożcžowacž. Dale podpiſowaſche ſměnki, pſchi cžimž ſo na jedyn liſt ſwoježe macžerje powołaſche, w kotrymž ſo jemu 10 000 dollarow ſa najſmu 1925 ſlubi. S pomozu tuteho liſta ſo jemu a wſchelakim młodym ludźom, kotſiž něſto jako ſekretarojo ſ nim na wobſtórżbnej ławzy ſedža, pjenjezy ſaſo poradži, žedi pjenjezy wobſtaraca, ſamo potom hiſchcže, hdyž najmnu 1925 pjenjezy hiſchcže nicžo wo tamnych 10 000 dollarach wjedžeć njebě. Ssud ſaſudži hrabju dla jebanſtwa w 14 padach k 1 létu jatſtwa. Schtyrjo jeho „ſekretarojo“ bóſtachu wot tſi hacž do dwěmaž měſazow jaſtwa.

*** Lětaſ ſmjertnje ſnjeſbožik.** Jako cžanſche Dornier-Walfke lětadło pola Friedrichshavena pſchiſtajicž, ſaja pilota Mittenwaldnera nadobo womora. Lětadło padny do wody, pſchi cžimž montěr Lehle ſmjertnje ſnjeſbožy. Mittenwaldnera pak wukhowachu.

*** Jurij Brandes ſ.** Snaty danſki piſcžowaczeł Jurij Brandes, kotryž hakle njedawno ſwoje 85. narodniny ſwjeceſche, je w nozy k njedželi ſemrěł.

*** Jakoſtny podawk.** W Prahy cžiſtny macž w nadpadže wowrótnjenja ſwojeho ſchtyrlětneho ſyna ſ wokna we druhim poſchodže. Potom hanjeſche po ſchodže dele, ſchtyry ſwoje morwe džěcžo na dworje a donjeſe je ſwojemu mužej, kotryž runje ſe ſpanja wotſtoži.

*** Rubježny nadpad na póſtſki wós.** Tſjo dundakojo nadpadnychu na dróży wot Strutta do Mühlhauſena póſtſki wós, ſranichu póſtſkeho ſaſtojnika cžežko a wſachu jemu póſtſku toſchu ſ 1000 hr. pjenjeſami.

*** W Peru ſo ſemja ſtyhnyła.** Kaž ſo ſ Lima piſže, je ſo pſchi cžaſe peruanſkeje zentralneje żeleſnicže hodła ſanéſchto njedželi ſaſo ſtyhnyła. Cžohi budža hakle ſanéſchto njedželi ſaſo jěchacž móż.

*** Powodženje w Chile.** Powěſcže je Santiago de Chile (pſchez United Preß) chžedża wědżecž, ſo je deſchcž w prawinzonaj Tacna a Arica, w kotrymaj je hewak deſchcž ſkoro něſchto zyle njeſnate, wjele ſchkody nacžiniſ. W horach je ſo wjele ſněha naſchło, kotryž je něſto, hdyž je roſtał, hromadže ſ deſchcžom dalołe pſchesſtrenje powodźe. Mjeſto Tacna kaž też wokolne wſzy ſu zyle pod wodu. Je ſtrach, ſo ſu ſalpeterſke podkopti wulku ſchkodu poczerpiłe.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenſa ſapiſałe:

1. Na łopjeno 358 naſtupajo firmu „A. Rätze a ſyn we Budyſchinje“: Guſtaw Hermann Franz Goetz je wſtupił. Mandželſke Marja Hilża Goetzowa rodź. Steyrez w Budyſchinje je mějičelka.
2. Na łopjeno 496 naſtupajo firmu „H. Schomburg a ſynowe, akt. tow. we Wulkej Dubrawje“: Prokura Hanſa Schmidta je ſaſchła.

W Budyſchinje, 24. 2. 1927.

Hamtſke ſudniſtwo.

Druhi dodawk k wuſtawkam Zakrjeſneho w Zarańſkeho ſwjatſka Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa, kiž naſtupa pſchemjenjenje §§ 7, 10, 27, 28, 29 a 54, je wokrjeſne hejtmanſtwo dowoliło. Wón wuleži dwě njedźeli dołho wot wotcžiſchczenja tuteho wojſewjenja we wobſkhodnej měſtnoſcži Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na Biſmarkowej dróży 21, wó ſjiwje 12 k nuſneho hladnjenju ſjawnje a je też na gmejnſtich wyſchnoſcžach wupoloženy.

W Budyſchinje, 26. februara 1927.

Wokrjeſny ſwjatſk Budyſchſkeho hamtſk. hejtmanſtwa.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolet w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěſtki O. Janak w Budyſchinje.

Serbski Hospodar

tow. z wobmj. ruk.

W Budyšinje w Serbskim Domje telefon čo. 3510

W Khočebuzu na Zandowskej hasy telefon čo. 1791

dostawa w bližšich dnjach

wubjernu pólsku lanu mučku

Po přepytanju statneje přepytowarnje we Lipsku-Möckernje je z čist. laneho symjenja a wopřija 30,69 proteina a 10,19 % tuka. Dale dostawa

najl. ślezyske dźećelowe symjo

potajkim zwučene na naše podnjebjo (Klima) a role.

Nimo toho někotre tysacy centnarjow

dobrych symjeńtnych běrnow

kaž Pepo-Wolthmann, Jndustrie-Odenwaldske a druhe dobre družiny — wšě pak připóznate symjeńcki

majsowy šrót ſcželemy po mjeńšich dźělbach do kóždeje wsy.

Ke konfirmaciji!

Předešćniki a kije.

Najwjetši wubjerk! Solidne płaćizny!

Walter Straube Otto Brandt nasl.

w Budyšinje na Znutřk. Lawskej hasy 8.

Lehki čehniwy kóń

je na předań w Hornim Wujkowie čo. 3

Vogtländske wumělske madraske **gardiny**

story, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda“ / Rěču serbski

Wše šulske knihi

dostanjeće derje a tunjo we Serb. knihařni w Budyšinje

Najwjetši skład w měšće!

spanske jstwy wšěch dźewjowych druhin a po wšěch płaćiznach

jědzne jstwy tehorunja z 150—240 cm šěrokim bjúfetom

knježſke jstwy tehorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

bydlenske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, ſtólcy

Samsna dźełarnja za tworjy a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměſtnje 2

Žane powyšenje płaćiznow

mojeho

praweho najlěpšeho

Kulmbachskeho piwa

najtuńše bayerske dobre piwo.

Podwólnje

Edmund Hopf, w Budyšinje Złoty Hodlef

Kamjenjeklepakl, ſkitanſke nawołnicy

Walter Voigt w Budyšinje

żelezowa wikowańnja na Jerjowej hasy čo. 3

K 81. narodninam

Hany Klötkowje w Hatku pola Minakala

dźeń 28. februara 1927.

Dha ſ bžałownoſcžu powitajcže
Zo zanje bžeńſtitſicheho dnja,
Djeluš, nałcha lubowana macže,
Djeluš je bžeń Waſchich narodna,
Wón je, kiž dźenſa ſwjeczinu,
Jeh'n a wožowdźełaju.

Haj, hdyž Wy dźenſa, luba macže
Na wſchitke kónce ſanjdżene
Schcže jón'rjeż naład pohladacže,
Kak hnadnje Waš Bóh wobdźi je,
Dha wjeſe Waſcha wutroba
Eſo ſ bžałom k Bohu pſchelima.

Kak mało je mieš wjele ſtami,
Kiž bědu ſ Wami rožčeni
A kiž we młodych ſtach ſ Wami
Sču wokoło tu žhodźili,
Je dźenſ hiſchcže žiwych na ſwěcži,
Jich wulki dźeł w rowje ſpi.

Teſ my nětk cžeſ, o luby Bože
Ga lubu macžer proſymy,
Wóh, budź ji na jej' hjerdelcju,
Dy jeſzcži trochči na ſtare dny
K połcžej ſtrěchi, cžerjenje,
Kiž na nju bopuſchcžił ty ſy.

Sbżerž ji tak dołho, hacž je ſwu
Jeſ' cžaſu, wuſki a wobjerny.
Sa ty ſo troſtnje popoſłanta
Wiſcheš Wojoh' ſtowne cžitanje,
Sa ſtrowe wocži ſaſtrěli,
Hdyž ſónu ſmjercz ſo pſchibližuje.

A je jej' děł tu dopjelnjene,
Kiž na ſwěcže bjeſ mjeſneſche,
Kiž je wot tebje poſtajeny,
Dha ju ejſche wotwołaj.
Mjech ſbožna ſmjercz ju pſchecžowa
Dom k Jeſuſej, dom do njeba.

S bžałom wěnujetaj Twoja džowka **Marta** a wnuk **Kurt.**

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wuſtřihać).

Měrc 1927.

50 pj.

(Podpiſmo woteběrarja „Serbskich Nowin“.

Tónle wotrězk płaći za nawěſtki w měſacu měrcu 1927.

Zo bychmy wšěm našim čeſćenym čitarjam ſkładnoſć dali, ze móhli wšo, štož maju na předań, abo je-li chcodźa sebi něſto kupiš, abo maja nětkaju druhu naležnoſć,

z nawěſtkom w „Serb. Nowinach“

wozjewili, smy jako něſto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připóstanju nawěſtka wotrězk předpoloži, dostanje nawěſtk wo 50 pj. tuſko hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož w postajenym měſacu wužiť. Skazaſ nawěſtka ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měſac wočišći

Nakład. „Serb. Nowin“.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěſtk do „Serbskich Nowin“.

Po krótkej čežkej khorości zemrě w starobje 66 lět naša luba mać, wowka a sotra

Madlena Rječčyna

w Kamjenej.

Pohrjeb budże ſtwórtk dopołdnja w 9 hodź. w **Radworju.**

Zrudni zawostajeni.

W Kamjenej, Radworju a Bronju, 27. II. 27.

přiłoha k čisłu 49

SERBSKE WOTNY

Pónjdźelu, 28. februara 1927

Zapokazanje knjeza fararja Kaplerja w Michałskej cyrkwi w Budyšinje.

Po tym, jo bě prěni duchowny pśichi Michałskej cyrkwi, knjes farar N á d a , jo na sakłuženy wótpócynk podał a jo dotalny druhi duchowny, knjes farar T i s c h e r za prěnjeho duchowneho wuswóliłi, bě druhe farske městno na tśehwilu wótpórucźene, doniž jo knjes farar K a p l e r , žony nĕdźuscheho kantora Kaplerja pśichi Michałskej cyrkwi, kiž bě dotal ſ duchownym w Hornim Wujeśdźe, za wupśiśane městno njesamótnu. Jako bě tu na pruhu prědowaŕ, jo cyrkwinske pśichodstejśićejśerstwo *Michałskeje* wóſadny ſa žwójeho druheho duchowneho wuswóli. Sajdźenu njedźelu rozžohnowa so knjes farar Kapler ſe swójej wóſadu w Hornim Wujeśdźe, w kótrejž bě 11 lĕt sakomdlowaŕ, a sajdźenu śrjedu jaczahnu se žwójej žwójbu do žwójeho nowego bydlenja w Budyšinje, hdźež pśijedy knjes farar Náda bydlejśe. A wczerawšnu njedźelu Estomihi, 27. makeho róžła 1927, bu žwjatoczne je žwójeho nowego sastojnśtwa sapokasany.

Hižo dołho do cźasa kwatańcu po wšĕch kemšchazych puczach žniły kemšcherjow do Michałskeje cyrkwje. Rano w 9 hodź. bě němśke kemšchenje. Pod witanjom swonow poda so žwjatoczny cźah do Božeho domu. Knjes tajny cyrkwinski rada Rosenkranz a knjes wyšschi farar Domaschka ſ cyłomi schtuczkami kĕrluscha „Wotewrźe mi wrota rjane“. Wokmarnu Božu śłužbu mějśeśe na němśkich kemšchach knjes wyšschi farar D o m a s c h k a ſ Budyšeca. Po wuczitanju njedźelskeje epistole a wuspĕwanju kĕrluschowe je schtuczki jimałśe bo knjes tajny cyrkwinski rada R o s e n k r a n z ſłowa, ſa kótreż bě žełbi za sawod wuswolił bibliske ſłowo „Nic nam, nic nam, o Knjeze, ale twojemu mjenu daj cźešću“. Je hižo bo pjeca 28 lĕt minuło, so bo w Michałskej cyrkwi duchowny sapokaja, a 38 lĕt wot sapokasanja pśichodpóśledujśeho. Skuzobnikaj ſłowa Božeho, kótaraj buschtaj pśiched 38 a 28 lĕtami sapokasanaj, knjes farar em. Náda a knjes farar Tischer hišśeśe pśiched wobliczkom wóſady ſtejitaj. Knjesa fararja Tischera je wóſada nĕtko ſa žwójeho prěnjeho duchowneho wuswólika, ſ tym wopokasaju žwoje wulke dowĕrjenje k njemu. We wutrobnej pśichesłenoscźi je se žwójim sastojśiśim bratrom skutkowaŕ. Wotmĕdźeny farar, kiž je 38 lĕt dołho žwĕrnu we wóſadze skutkowaŕ, je ſrosumił, niż jenoż ſ prědowanjom, ale też ſe žwójim žiwjenjom, dźełacz na žwójej wóſadze, na ludu domišnу. Knjes tajny cyrkwinski rada witaśe na to nowego fararja, kiž hu nĕhdy ke dupje Michałskeje cyrkwje pśichinjeśeny, w kótrejž je nĕhdy jeho nan lětdźeśatki žwoje sastojśiśtwo wukonjaŕ a kiž ho dźenża wjeſeli, jo może pśichi pśichitowańe žwojeho žywa tu pśichitomny bycź a dožiwicź, so jeho žywn w jeho domišnje skutkuje. Dale połoži jemu na wutrobu, so maju wšitkite jeho ſłowa mĕcź žwoje žórko a žwoju móz we wĕcźnym ſłowje Božim a so ma tak bycź ſłužobnik Boži a niz cźłowjekom, njedźiwajcy cźeźkeho cźasa ſa cyrkej. Potom dawa Bóh žwoje žohnowanje a žně. Bóh dawa też móz w luboscźi, kótraż w bratru bratra widźi, móz w nadźiji a we wĕri. Też žwĕrne towaŕstwo w dźele dawa wulku móz k dźełu. Kaž je nasch Sbóžnik na ras žweju wučzobnikow wupóſłał, tak dyrbitaj žebi pśichi Michałskej cyrkwi wobaj fararjej we wutrobnej pśichesłenoscźi pomhacź.

Po rĕcźi knjesa tajneho cyrkwinskeho rady Rosenkranza pśicheczita knjes farar T i s c h e r žiwjenjobĕh nowego fararja. Knjes farar Kapler je so 27. januara 1887 w Budyšinskim narodźił, wopyta 4 lĕta schulu a na to Budyšinski gymnasij a na to uniwersity w Lipšku, Barlinje a Marburgu. K wukubłanju w žerbskej rĕcźi wopyta też 4 njedźele žerbšti seminar w Hrodźišćanskim. Na to nastupi sastojśiśtwo w rakuſsej diasporje w Leobenach w Schtyrskej a posdźiśicho bě ¾ lĕta žobustaw prědeho kolegija w Lipšku. Nĕtko bě ſ fararjom we Halschtrowskich kupjelach (Bad Elster) w Seifersdorfje a Tipsdorfje w Vogtlandskej. Dźeń 8. augusta 1914 wożeni jo. Jeho mandźelska pokhadźa ſ domišnу Pĕtra Rossegera. Jenoż powokanje ſ Łužicy samo jeho wróćicź do domišnу a tak pśicheźydli jo nasmu 1915 do Hornjeho Wujeśda. Tam je pśiches 11 lĕt ſ wulkim žohnowanjom skutkowaŕ w cźeźkim cźasu a sacźehnje nĕtk po 20 lĕtach sašo domoj do ródneje wóſadу.

Sa kollaturstu wyschnoſcź, město Budyšchin, porĕcźa knjes mĕšćanoſta dr. F ö r s t e r , wón wobroćił jo najprjedy na knjesa fararja Tischera a wopomni jeho 28lĕtne žohnowane skutkowanje we wóſadze a so je žwoje wuswólenje k 1. fararjej zyle cźicho wotwzeźeśił. Wón wupraji knjesej fararjej Tischerej najwutrobniśe ſbožopśeśeźe a pśicheśesche jemu dalśe žohnowanje k jeho skutkowanju. Na to wobroćił žo na knjesa fararja Kaplerja, kiž tu jako Budyšchśe dźĕcźo žadyn njesnaty njeje. Hačrunjeł je też cźaſ jeho skutkowanje dołoko wot naſ wjedł, dha je žo tola w lĕcźe 1915 sašo do Łužicy wróćił, do Hornjeho Wujeśda, kiž też Budyšchśenu kollaturstwu podśeśi, kótraż wóſada je njedawno ſwój 125lĕtny jubilej ſwjeźiła. Knjes mĕšćanoſta pśichepoda na to knjesej fararjej wokazaniu, w kótrejž jeho mĕśto ſa fararja pśichipóſnaje.

K. wyšschi farar Domaschki hamišći rada Thomas, sastupjeł krajneje zyrkwje, wupraji žwoje wjeſele, ſo ma žerbšta Michałska wóſada sašo žerbšteju duchowneju.

Na to knjes zyrkwinšti rada Rosenkranz knjeseł fararjej Kaplerjej ſłub wotewsa, kiž nĕtko kemšchenje dale dźerżeśeśe. Po wuczitanju njedźelskeho ſcźenja pśichednjetu zyrkwinšti thór pod wułtojnym wodźenjom knjeża kantora P o ł a k a „Tón Knjes pałtyŕ mój, nuſu njeſmĕju“, na němškim, kaž też posdźiśicho na žerbšćim kemšchenju

Pśedy hač wo naſtupnym prědowanju knjeża fararja Kaplerja rosprawujemy, chcemy tu sašmuknyć ſ e r b š k u B o ž u ł ž u ż b u , kajtaž je žo hač do prědowanja wotmĕła. Wokmarnu Božu śłužbu mějśeśe knjes farar T i s c h e r .

Swjedźeńšću rĕcź dźerżeśeśe knjes wyšschi farar D o m a s c h k a ſ Budeśtez. Wón wukhadźeśeśe wot nĕtčiśicheho cźasa zyrkwineho lĕta, hdźež tśeśeźanka zyrkej ſteji pśiched wrotami žwjateho pósłuchu cźasa a so, hdyž naſ lube ſwony hłišćichu niedźelu do Božeho domu wokaju, ſtaj woltaŕ a kĕłka cźornu draſiu wodźetej. Potom klinczi pśichcźo mózniśicho nuts do tśeśeźanskich wutrobow a won do tśeśeźanskeho ſwĕta: „Ow ſwĕcźe, hladaj horje, tón śerśicha, kiž cźe ſtwori, nĕtk wišy na tśehu!“ Ale dźenża je ſa tebje, luba Michałska wóſada, wožebity dźeń, młody luby farar ſtupi do twojeje śriedźišnу, a ſwjaty je wókomit, hdźež dostanje wóſada nowego duchownego. 38 lĕt dołho je ſwĕrny wotrocź Jesuſowy mjes łobu ſtutkowaŕ, kiž dźenża hišćeźe mjes wami pśichebywa a kiž je hyŕ, we wójnſkich lĕtach wobžebje, jako jeho ſwójbje wójna cźeźku ranu nadi, ſe *pśichitkadom, kak dyrbimy to najcźeśśe* ſ Božej pomocu nieścź. K bokej je jemu ſwĕrnu ſtaŕ luby sastojśiśtwo braŕ, knjes farar Tischer, kiž je mjes duchownymi jako ſwĕrny dźełacźeŕ znaty. K jeho bokej ſtupiśi nĕtko ty, luby młody bratśe! A sastupej do noweho sastojśiśtwa pśichiwołam cźi ſłowo, kiž ſteji w ſcźenju ſwj. Jana 11, 28: „Tón mišchtr tu je a wola cźe.“ Cźłowjeſći žyn a Boži žyn, knjes zyrkwje Jesuſ Khrystuſ, tón wulki wodźeŕ. Knjes nade wšchitkim, žohnowaŕ wšcheho dźĕła, kiž naſ do dźĕła staja, tón mišchtr tu je a wola cźe do twojeje śłužby. W Bethaniji bu tole ſłowo rĕcźane, hdźež Jesuſ pośledni tydźeń mjes žwojimi pśichebywaśe a hdźež bĕchu we wułkej nuſy. Tole ſłowo njepkacześeśe jenoż ſa Bethaniju, ale pkaczi dźenża hišćeźe po 2000 lĕtami wschudźom, hdźež ſo Boże ſłowo prędnje, hdźež žebi jena duſcha po Boży žada. Jedyž macź pśichi thorokożu dźeźcźa ſtrajuje, hdyž ratać na rołt žwoje žymjo w Božim mjenje wuſtawa a zwoje dźĕło dokonja, a wošebje tam, hdźež duchowny sastojśiśtwo naſtupi. Luba Michałska wóſada, hdyž žy ſo dźenża ſhromadźiła, je też jeho mjes nami je žwojim žohnowanjom; to je Jesuſ Khrystuſ, naſch Knjes. Tón je tebje, młody bratśe, powołał, to njeje pśeni raz, ſo je cźe wołał. Huſto ſy žłyſchał tónle hłoſ ſ wołoka. Tón Knjes je tebje hižo wołał w ſtarſchiſtim domje, jako žwoje pśenje modlitwy spĕwaśeśe, dopjelni ſo: Jesuſ tu je a wola cźe. Nĕkotre dobre ſłowo je cźi do wutroby padło, pśeni tym žy žebi pśichedewaŕ, ſo chcześ ſ duchownym bycź. Wój ſtaj dwaj bratraj, kiž ſtaj ſe ſchmułkeho domu wuſchkoi a *staj žebi wobaj duchowne sastojśiśtwo wuſwolikoj*; a *tebje je tón Knjes nĕtko ſa predarja najwjetśeśeje žerbšteje wóſadу Sakſkeje powołał. My ſheba huſto myślimy, jo cźłowjekoju wšchitko cźinja, wĕśeśe*, zyrkwinske pśichedstejiśćerjerstwo je radu ſtkadowało, zyrkwinska wyschnoſcź je cźe wobkrućiła, haj, cźłowjekoju ſkładuja radu, ale nade wšchitkim ſteji tón Knjes, kiž łoſt a wĕtry wodźi, kiž ſo ſtara wo žwoju zyrkej, tón mišchtr. Rjane je powołanje ratarja, kiž jemu wobdźĕła, rjane je też powołanje łĕkarja,, kiž ſo ſa cźłowjeczе cźĕło ſtara, ale hdźe je taśe kraſne powołanje, kaśeż je powołanje wucźerja a duchownehо. My w naſchim powoałniu njejśmy ſami, njeſmĕmy pak ſo ſpuſchcźeŕ na žwoju mudroſcź a na žwojeho ducha. Mšcho cźini jenoż tón Knjes ſe žwojim žohnowanjom a ſe žwojej pomocu. Ty, luba wóſadu, wośmjesch jeho horje, kótrehoż ſy tak pśicheźelnje pśiches žwojich faſtupjerjow witaka. Mĕj dowĕrjenje k njemu. Nĕhdy njedźelu rano na mĕśtnje pśiched Michałskej zyrkwju do kemšchow cźorne murje kemšcherjow ſtejachu a po kemšchach ſ zyrkwje wuſdźechu. Ale dźenża? Naſch cźaſ je liwši, hač ſymny, naſch lud je thudy, a to niz jenoż ſwonkownje, ale je też thudy na wĕri a dowĕrjenju k Bohu. Naſchi ſerbjaŕ wótzoju žu žebi ſdźerżeli žwoju rĕcź. Wĕchu-li też hewak thudźi, tola tutón jedyn dar Boži, žwoju drohu macźerinu rĕcź, ſu žwojim dźĕcźom dale dawali. A kraſna parła bě pola nich wĕra, kotruż ſaſchcźĕpjowachu žwojim dźĕcźom. Woni cźujachu žo wuthewani w Boży. Woni žu dźełali, žu žo žiwili, husto też tradali, žu pśchewinyli a wšchitko ſnjeſli a žu w Boży domoj ſchli. Ale dźenża je tak, ſo dźĕcźi to wuſmĕšchuja, ſchtoż ſtarſchi ſa žwjate dźerża. Se ſtareho cźaſa tklinczi powĕśeź, jo bě Michałska zyrkej pśenja žwjatinja na tutej ſkale. W lĕcźe 1429, jako bě mĕśto ſ njepśeśeźelemi wobdate, ſjewi ſo po jenym widźenju ſwjaty Michał ſam a pśchewinu njepśeśeźała. Też *my mamy wojowacź*, niz jenoż pśicheźiwo ſwonkownym njepśeśeźelam, ale też pśicheźiwo ſnutskownym, pśicheźiwo njewĕrje, ſtóſcźi, ſpytowanju a wotpadej wot Boha. Tu njeje naſch pomognik žadyn jandźel Michał, ale jenoż kral zyrkwje, kiž je wócźera a dźenża a tón ſamy też do wĕcźnoſće. Hamjeń.

Po tejle rĕcźi knjesa wyšschiſcheho fararja Domaschki, kotrehoż hłubole ſłowa drje wutrobu tóždeho hunjachu, a do tak nĕkotreho wóźka žyły ſtupicź dachu, pśicheźiła knjes farar Tischer žiwjenjobĕh knjesa fararja Kaplerja. Kaž na nĕmškim kemšchenju

Jako bĕchu na žerbšćim kemšchenju prĕnje tśi schtuczki kĕrluscha „Je Bóh, mój pśicheźel, ſa mnje“ (234) wuſpĕwali, ſtupi knjes farar Kapler na tĕłku a dźerżeśe ſwoje n a ſ t u p n e p r ě d o w a n j e na ſakładze 31. pſalma, 3. a 4. schtuczki: „Budź mi žylna ſkała a hród, jo by mje ſkhował! Pśicheźoŕ ty ſy moja ſkała a mój hród a twojeho mjena dla chcyſt mje wodźicź a wjeścź.“ Luba Michałska wóſada, ſmĕm cźe dźenża poſtrowicź jako žwoju wóſadu, kotraž chcześ ty nĕtk ke mni ſhładowacź, jako ſ žwojemu wjednikej, kiž chcześ na mnje pośłuchacź, hdyž mam cźi Boże ſłowo pśchinjeśeź a ſwjate ſakramenty wudźeliсź abo jako duſchepaſtyŕ ſkutkowacź. Dźenża tydźenja, jako žo je žwojej wóſadu rosžohnowach, njebě mi ſkoro możno rĕcźeź, dokelž njemóžach myślow wotbyć, hač też to ſym prawje cźinił, ſo k mam du. A dźenża ſmĕm prajiсź, ſo budźe Bóh mje w tutej wóſadze je žwojej mozu žohnowacź. Mam pak dźenża wobebej jene praſchenje na waſ, kotreż mje na duſchi pali. Tam mějach 14 małych wieſkow, kotrež tworja hromadźe jenu zurkwinſku a ſchulſku wóſadu. Praſcham ſo: „Budźetaj ſo faraŕ a wóſada namakaćź?“ Na to ſmĕm dźenża nĕtko wotmołwiсź: Hdyž ſebi Boże ſłowo ł pomozy wośmu, potom ſo namakamy, pśichetoŕ ſtejimy hromadźe na ſkałnym podnožku, ſłužimy hromadźe Bohu ſamomu. Wo ſkałach a hrodach je w naſchim tekſće rĕcź. We kraju ſpĕwaria naſcheho pſalma bĕchu ſkały a hrody derje ſnate. Hdyž budźe Bóh ſkała mjenowany, dha myſlimy drje na ſłowo naſcheho Sbóžnika: „Schtóż twari thĕju na ſkału, tón derje twari.“ Hdyž ſtupamy horje na wyſoke ſkały, jaſni ſo naſche wócźko. Wot tam horkach ſhadźa ſo nam ludźo delekach mali a wšchitky jenaky bycź. Bóh, kiž nade wšchittimi ſteji, je tuta ſkała, na kótruż mamy ſo ſakoſowacź. Kaž je wuwalenu kamień kruch wulkeje twjerdeje ſkały, tak dyrbimy też my kruch wĕcźnoſće domišnу we wutrobje nośnyć. S dźakom ſteju, luba wóſada, dźenża pśched tobu, ſo je mje tón Knjes tak hnadnje wjedł, ſo je mojej ſtarſchej ſtroweju ſdźerżał, ſo ſmĕm w tutej mojej domjaſej wóſadze dźełacź. Strowju cźe dźakuje a wjeſele, ſo ſmĕm jako faraŕ k tebi pśchiсź. We dopomnjenju na ſwoje dźeźcźe lĕta widźu hišćeźe, kak ſo niedźelu mĕśtno pśched zyrkwju pjelniješe. Mšco cźaſy ſu ſo pśchemĕnile. Njedźelſki dźeŕ my dha pśicheźo ſako pśajicź dacź, ſo njemóžemy hinak ſiejecź hač na ſkałe, kotraž je Bóh? We Alpach nadeńdźemy na ſkałnych horach też hrody, w kótrychž ludźo w ſtraſchnych cźaſach ſwój wukhow pytachu. Hdyž je naſch Bóh ſam naſch twjerdy hród, njedyrbjeli dha pola njeho wukhow pytaćź? Mój je ſmiłny, hnadny a dobrocźiwy. Hdyž k njemu pśchińdźemy, naſ wón horjewoſmje. My pak dyrbimy ſa to jemu ſamemu ſłużiсź. Jenoż hdyž ſwojemu Bohu ſłużu, mógu ſebi, luba wóſada, prawje ſłużiсź. Na ſtarej Tuchońkej zyrkwi ſteji ſłowo: Soli deo gloria (Ssamemu budź Bohu cźeśi). Tak dyrbi też w naſchim žiwjenju bycź. Tónle dźeń budź Bohu Knjeſej ſwjeśeny, wón žohnuj, ſchtoż pocźinamy, wón wośtań naſcha ſkała a naſch hród. Cźakamy na jeho žohnowanje. Wón dyrbi pomhaсź, hdyž jeho proſymy. Wón wośtań pola naſ, ſchtoż cźinimy a rĕcźimy w jeho mjenje. Hamjeń.

*

Dodaćź ma ſo ſłiſchcźe, to na němškim knjes dr. Thomas ſ wutrobnymi pśicheźemi dar krajneho konſtorſtwa pśchepoda, nowe zyrkwinſke knihi ſa Boże śłužby (agendu). Nowe němſeŕ taśe knihi tu też bĕchu, darjene wot lubeho ſtawa wóſadу, kiž dha njemjenowany wotſtaćź, a kotrehoż dar je też k nowym verikopiſkimaj knihomaj dośahaŕ. Też nowu ſerbſku bibliju ſmy wobſtarali, ſa kotruż móże ſo hišćeźe daricźel namakaćź. Tak ſu wšchitke knihi, kiž ſo na Bośich ſłużbach triebaja, nowe, Bóh daj zykej wóſadze nowu móz a wjeſelokoſć. Też na ſerbšćim kemšchenju bĕšchtaj knjes zurkwinſki radźićeŕ Rosenkranz a dr. Thomas (pśchi prědowanju) pśchitomnaj. W „Bĕrnm ſonju“ wšchitky cźłe knjeża je duchownymi a zyłej Kaplerjej ſwójbu a mnohimi zurkwinſkimi pśchedſtejiśćerjerami jednoru wobjed wužiсźu, pśchi kotrymż ſo nĕkotre dźakne a wutrobne ſłowo wuréźa. To je ſo wošebje też naſchim luhym zurkwinſkim pśchedſtejiśćerjam lubiło. Wutrobny dźak paŕ zyłej lubej wóſadze! Nĕtko do dźĕła! Bóh pomhaj wšchittim!

Wojowaṅje prĕciwo kuntworam.

W bĕhu lĕcźa 1926 ſu ſo też w zyłej Łužicy kuntwory jara rosmnożiłe. Wina na tym je wośebje łońcha wułka woda a kuże, kotreż bĕchu ſ cźaſcźiſchimi dośchcźemi naſtałe a kotreż dołho njewułkhnyćhu a tak kuntworam dobre łežniſchcźa poſkićachu.

To je też wina na tym, ſo je lĕtſa w ſmje tohorunja wiacy kuntworow w pinzach a druhich khowankach widźecź, hač w druhich lĕtach. Njedyrbi pak w pśchichodnym lĕcźe kuntworjaza cźwila hišćeźe wjetśeśa bycź, hač loni, dyrbja ſo wšchĕ kuntwory w prawym cźaſu, t. r. pryedy hač cźopśiśche wjedro dostanjemy, w ſwojich khowankach ſniciścź. Pśichetoŕ tak rucźe hač pócźnje cźopliśicho bycź, potom wopuśchcźa kuntwory ſwoje ſymſke kwartĕry.

So je nuſne, ſo ſo pśicheźiwo kuntworam wobaramy, njetrjeba drje ſo hakle wusbĕhnyćź, dokelž je drje powſchitkownje ſnate, kajka cźiwila tute ſwĕrjata ſa lubźi a ſtót ſu. Ale niz jenoż to, ſ takim ženjom kuntworom móża ſo ſtraſchne thorośće lohko pśchenjeśeź. Wojowacź pkheczіwo kuntworam dyrbimy zyłe lĕto, w lĕcźe wo ſebje pśicheźiwo jich lĕhnidłam, w ſymje pak wośebje pśicheźiwo kuntworam dyrbimy zyłe lĕto, w lĕcźe wo pśched ſymu ſo wukhowaja, mjes tym ſo muſźe kuntwory naſymu ſahinu.

W o b a r a n j e w l ĕ c ź e : Dokelž kuntwory ſo je noſ tam rosmnoża, hdźež je ſteiata woda abo hdźež wod-

jenoš jara pomaku běži, ſchtoš w mokrych kłach ſa wulke dźele Łužiſy płacźi, je najważnischi źrědł pſchećiwo kuntworam, ſo wſchě łśnischcza wobſebje w blišſchosći bydlenjow ſniczinny. Tohodła dyrbja ſo też najmjenſche kuže ſaſypacź abo ma ſo poſtaracź, ſo woda ſpěchnilcho wotběži. Stare hornzy, bowy a druhe ſtudowja, w kotrychž ſo woda hromadźa, njeſmědźa ſo wobſebje wokoło walecź. Studne a juchowe jamy dyrbja ſo derje ſwodźiwacź. Wobſebje wažne też je, ſo w kanalach a hrjebjach, kotrež ſo ſaſypacź njehodźa, wſchě ſadźěwki wotſtronimy, ſo by woda derje wotběžecź mohła. Hdźež ſo haty a rěčki w blišſchosći bydlenjow wotſtronicź njehodźa, njech ſo woda ſ cźeſtej ſmužku wolija polije. Sa to może ſo petrolej, kuntworjazy ſaprol, ſalvinol atd. bracź. Na jednu łśžnu meter je trěbnych 20 hacź do 30 kubiknych zentimetrow petroleja, laviola abo ſaprola abo 15 hacź 20 kubiknych zentimetrow ſalvinola. Najlepje ſo wolij ſ kriepjazej kanu na wodze rozdźěli. Wěſo njeſmědźa ſo tajke chemiſke ſrědki nałožowacź pola wody, kotraž picźu ſu ludźi a ſkót błuži abo hdźež ſo ryby plahuja. Petrolej dyrbi ſo po możnoſći ſahe nałožowacź, ſo bychu ſo hnydom prěnje cźeńkje ſnicźile. W łěcźe njech ſo woda potom kóžde 2—3 njedźele ſ nowa ſ petrolejom pokrjepi.

Wobaranje w ſymje: Doſcź jednore je wojowanje pſchećiwo kuntworam w ſymje, hdźež we ſwojich thownatych cźaſto po tyſaznach hromadźe ſedźa. Ssanczki naſchich kuntworjazych druzinow ſtkowaju ſo najſymu we khłodnych ſuchich rumnoſcźach, na pſch. łśnjach, hdźež ſo na ſcźěnach k ſymikemu ſparej ſeſydaju; teſ w verandach, roſtlinarnjach, jamach, proſondnych ſtudach, kanalach, ſpody moſtow ſo cźaſto do ſymy ſhromadźa. Tak khětrje hacź późnje nałěto cźopło być, potajlim w měrcu abo haprleji, druhdy teſ hižo prjedy, wuſpuſcźa kuntwory jich ſymiki ſkow a ſnjeſu, hdyž ſu wot jeneho cźłowjeka abo kłocźeca krej pike, ſwoje jeſka

Budźe łohodła radźomne, ſo wſchitzy ſwoje pinzy, kłnje a hrodźe atd. ſa kuntworami pſchehladaju a hdźež žane namakaju, je ſnicźa. Dokleź je prjedawſche waſchnje wotpalenja na ſcźěnach ſedźazych kuntworow jara ſtrašchne, a dokleź je dale wukaſowe kuntworow ſ pólvrami, kotrež ſu w drogerijach dóſtacź, jenož w rumnoſcźach móžne, kotrež ſo ſruče wotſamſnjacź hodźa, ſo njebychu bramy roſcźěkałe, nałožuja ſo dźenża jako najjednorišche, najtuńſche a najwješcźiſche ſrědki pſchećiwo kuntworam mokſchiny, kotrež ſo pſchećiwo nim po ſcźěnach roſtrjakaju. Tajke mokſchiny, kotrež kuntwory morja, ſu: 1. Floriainecticid w 2—3 proz. roſpuſchcźenju. 2. namješchć ſ 9 kubikź. mydłoweho ſpirituſa, 24 gr. formalina a 1 litra wody. 3. namješchć ſ 550 gr. pyrthrumintury 180 gr. ſeleneho kalijoweho mydła, 240 gr. glycerina a 30 gr. wulkiſoweho tetrachlorida, kotremuž dyrbja ſo 20 dźěſow wody pſchidacź, ſo njeby ſo wjazał ſapalik. 4. amerikanſki ſrědk pſchećiwo kuntworam, „Flirt“ mjenowany. Naſpomnjene mokſchiny ſo najlepje ſ małej ſpikawu roſtrjakaju a to jenoš na te měſtna, hdźež kuntwory ſedźa. S mokſchinu trjechene kuntwory ſo jenoš njepohłuſcha, ale ſo ſpěſchnje ſahubja. Sa cźłowjekow njeſu naſpomnjene ſrědki ſtrašchne, jenoš formalin krótki cźaſ do wocźow abo w ſchiji kuſa. Pozi*wadła łaž ſad, mjaſo, buny, łaž atd. njech ſo ſ papjeru*, měchami abo rubiſchkami wodźeja, jeli ſo ſ rumnoſcźow, hdźež maja ſo kuntwory niczież, wotſtronicź njechodźe. Schtóž ſam kuntwory we ſwojim domje niczież njedźa, abo njemóže, njech ſrěbi to wot wězywuſtojneho cźinicź da. Je wjazy tajkich ludźi, kotrychž powołanje ſ wulkeho dźěła w niczenju kuntworow wobſteji, w kóždym měſcźe.

Hospodarski rozhlad.

Wutworu, 28. małeho rožła 1927.

Berlinſka burſa ſkónczi ſaſidźenu ſobotu ſwoju dźěławoſcź ſ jara *ſtudnym wobſchkodom a ſpěſchdźenym kurſami* cźełkow. Kurſy dołżnych liſcźinow běchu tehorunja nimale ſtołe.

Berlińſke produktowe wiki běchu ſaſidźenu ſobotu ſtrje ſkrucźene. Powołcźe ſ wukraja rěcźachu wo ſkrucźenju płacźiznow. Tola jenoš rožła wo 5 pf. ſwoje płacźiny poſběhny. Sobotu płacźeſche zentnar

pſchenicy 12,95—13,10 hr., rožki 12,10 hr.
haſ 12,25 hr., jecźmjenja nałětnjeſho hr. 10,65—12,05 hr., najmjeſkeho 9,60 hr
haſ 10,25 hr., wołwſa 9,90 hr.

w termińowym wikowanju:

ja měrz: pſchenicy 14,07½—14,10 hr. a rožki 12,67½—12,75 hr.
ja mejn: pſchenicy 14,02½ hr., rožki hr. 12,92½—13,02½ hr.
ja julij: pſchenicy 14,07½ hr., rožki pak 12,45—12,50 hr.

Skótne wikt.

Wutworu 1. měrza w Kulowje.
Sčrjedu 2. měrza w Njeſwaržidle.

Na pſchedań.

Łoſki cźeſnjeny kóń do woſa je na pſchedań w Hornem Hunjowie 3.

Soſa, pliſchowy a ſchijaza maſchina w Budyſchinje, Schäferowa haſa 29I.

Polſcheſa a konjazy grat, zyhelińca w Smolicach.

Wóz jenopſcźeńcźny w Małeſchcach 98.

Konjez, 4-lětna liſchka, 5-lětny wałach a 40 zentn. ſyna. Henigez hoſcźenz w Pſchiwcźicach, teleſon Huczin 54.

Sčrěnjołětny w Nowej Wſy 10 pola Huſki, w Baldranezach 17. — **Cźornaŕ** 5-lětny ſtólny a wóz w Króſzy 11. — **Sčrěnjołětny** w Brěſnje 68 pola Kamjenza.

Byk rašowy w Bójſchwezach 19. — **Połětny** byczk w Małej Khójnzy 5.

Kruwa młoda wyſokoſnuczelna w Cźornym Hodlerju 98. **Sźylna młoda** wyſokoſnuczelna w Khelnje 48, w Porſchijach 9, ſ ſieczim cźeleczom w Małſezach 11, do cźahanja w Huczinje 15 a 22 a w Banezach 1, **bójka** we Pſchojach cźo. 5, wyſokoſnuczelna podſobna a ſtarzy ſ gaufforom, wyſokoſnuczelna kruwa w Sdźaru 22 pola Klukicha a w Njechielcźiach 10.

Pſcheńca nałětnu, Hórnik w Hornjej Kinje 8.

Koſy 4 bliſſo ke kóſłatam, w Cźornych Noſtijach 1.

Kundrez połětny w Krakezach 31.

Sdyno 20 zent. we Wjeleczinje 174, 10 zent. w Kormuſy cźo. 22.

Hobanka a mjaſowy ſud, Pawlik, běłmaŕ w Hrodźiſchczu.

Proſata w Małeſchczach 82.

Krutu, ſaſtaratuja na Zibowje.

Kury, Minorka, w Budyſchinje, Wilhelmowa haſa 19.

Hołbje 15 porow w Sſeſchcowje 22.

Khěw kurnikłazy, Sommer w Budyſchinje, Jurjowa haſa cźo. 12.

Pſchiſtajicź pytaja:

Pozmerja w Budyſchinje, Mužakowſka dr. 13, Fichtowa haſa 6.

Hołzu do domu, haptyka w Rakezach. — Zoſſowa w Budyſchinje, Schulerſka haſa 12, ſadni dom. — 15—16-lětnu, ſahrodnik w Bojſchezach. — Zſchoſch, ſpěkaŕ we Wóſbork u. — **Hołzu,** kotraž może warićź, Erlerka we Budyſchinje, Paulijowa haſa 29I. — **Haſuna** w Kamjenzu, Budyſchſka dr. 51II. — **Hoſcźenz „Ke hrónje“** w Běłej Wodze. — **Hołzu,** kotraž może warićź a ſchićź, kuježi dwór w Małej Worſchcźi.

Dźonku, Betters w Dańinje. — **Huhła** w Biſkopizach, Belmsdorferſtraſſe.

Pjekaŕſkeho wuczobnika, **Schumann** w Biſkopizach.

Sſudnijſzy na pſchedawanje.

W Kamjenzu wutoru 1. 3. 1927 dop. w 10 hodź. twarjenje 1: Kuchiniſka nadoba, draſtny kamor, komodźi, ſchijaze błidło, knihowa polca, ſchatowy kamor, wuczahowań ſke błido, błido ſ myezu, ſchijaza maſchina, 3 liſtrowe thabaty, 12 płatowych thabatow, muſzaze koło, 12 ſonjazych wobłekow, 20 dźěcźazych, ſofa, ſalonowe błidło, 2 piſańſkej błidze, biſej, piano, butrobaŕ, ſeparator a motor;

Krjeżu 2. 3. dop. w 10 hodź. w hoſcźenzu „Feuerhaus“ wuhotowanje łěhatnje, biſej, kredenza, 8 kožanych ſtołow.

Haty na pſchenajerjo.

Haty 3, nězbže 36 kórzow wulke, pola Njedźiſchowa-Wyhońeje. Hajnik Kapel we hajnkowni pola Wyhońej ſaſtinzam pokaſa. Haty kluſcheja Bělo-Khołmcźanſkemu knjeſ ſtwu.

Wozſewjenje.

W konkurſowym jednanju wo ſamożenju fabriki metallowych worow Saimez bratrow, towaŕſtwa ſ wobmjeſowanym ruk. w Budyſchinje ſo dla wobſamknjenja *wo laſtacźenju jednanja, dokleź też konkurſowym wudawkom* pſchiměrjena mazźiſna njeje, termiſa ſa ſhromadźiſtu wérzeńcźelow pſcheb Budyſchſkim hamtiſkim ſudom na 7. měrza 1927, dop. ¾12 hodź. — w ſali 141 — poſtaji.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki hiſchcze njewumvnite.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki njeſu pſchewidźecź. Sſuadny wobłhad. Tendenza: měrna

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	26. 2.	25 2.		26. 2.	25. 2.
Pšenica	259-262	261-264	buny	20-21,50	20-21,50
rožka	242-245	244 247	woka	23-24,50	24-24,50
nat. jačmjoń	213-241	214-242	módre łupiny	15-15,50	15-15,50
nar. ječmjeń	192-205	194 207	žołte łupiny	16-17,25	16-17,50
wowsa	190-198	191-200	zeradella	26-28,00	26-28,00
kukurica	187-193	187-189	raps. wosušk	16,50	16,50
pšenč. muka	34 36,75	35-37,0	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
rožna muka	34-35,50	35-36,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,75	běrnj. kruški	28-28,70	28-28,60
rožne „	15,25	15,25	syno, 50 kg	2,65-2,15	2,80-3,30
raps	—	—	rožna słoma	1,75-2,00	1,70-2,00
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,05-1,45	1,05-1,40
hróch	33-36,00	33-36,00	wowsna „	0,90-1,15	1,00-1,35
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,90-1,15	1,00-1,30

Wićne płaćizny w Budyšinje.

26. februara 1927.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymje.

Předmjet		najwyša płaćizna	najniša płaćizna
Pšenica, nowa	73 kilo	12,50	12,75
Rožka, nowa	70 „	12,00	12,60
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	9,00	10,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	4,00	4,50
Butra	1 „	4,20	4,60
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,40	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,60	1,90
„ z cypami młócena	50 „	2,50	3,00
Pšeńcna muka, 60%	50 „	22,75	23,50
Rżana muka, 70%	50 „	20,50	21,00
Pšeńcne wotruby	50 „	7,50	7,75
Rżane wotruby	50 „	7,75	8,00
Jeja	1 štk.	0,11	0,13
Prosata 603 štuk	1 štk.	12,00	27,00

Płaćizny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. februara 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 632.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetše ręzneje hódnosće haš do 6 lět	—
Młode znjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—61
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—56
Mjenje picowane wšěch starobow	48—50
Byki 419.	
Polnomjasne, wurośćene, najwjetše ręzneje hódnosće	54—55
Polnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Špatne	44—46
Jałojcy a kruwy: 918.	
Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje ręzneje hódnosće	44—47
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje ręzneje hódnosće haš do 7 lět	37—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	28—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—26
Mjenje a špatnje picowane	—
Čelata: 1987.	
Najlepše wukormjene (2. druž.)	70—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	52—56
Špatne (4.)	38—47
Wowcy: 4795.	
Młódše a starše wukormjene (2. družina)	54—58
Starše wukormjene (3.)	45—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	34—40
Swinje: 9079.	
Polnomjasne, wosebitych rassow a jich křiżenjow, haš do 1½ lět stare	—
Wukormjene	62—63
Mjasne	60—62
Špatne	58—60
Rancz a kundrozy	56—59

Listowanje.

Wumjenjenje łužiſkeho. Pſchi wumjenjenju łydlenjow je dowolnoſcź abo pſchipoſnaczo domjazeho hoſpodarja łaž też wobhoſpodarſkeho hamta trěbne. Tuž Wam naležnje rozdźimy, cźi intu dowolnoſcź w prawem cźaſu wobſtaracź, hewak hroſy ſtrach, ſo wumjenjenje wobhoſpodarja w poſlednim wokomiku ſo roſtraſy.

B. K. Po naſchim mjenjenju khłoſtanje žana dožahaja wina njeje, pſchemyſłowe wopiſmo (Gewerbeſchein) ſapowěſcź. Rodźimy Wam, nadrobnje wopiſmja pſchimo wo dowolnoſcź k wokoloczahazenju pſchedawanju na hamtſke heſtmanſtwo ſo wobroczźicź. Myſlimy ſcźi, ſo ſmjeje to wuſpěcźa.

Wurſzahar. Pſches wuczah do wukraja njeſhubjeże penſiju a wudowy pjenjez. Bliſche ſhonicźe pſches wyſchnoſcź, kotraž Wam penſiju wuplaczuje. Pola jenotliwych kwitowanjow dośaha wobkruczenje wukrajneje wyſchnoſcźe abo jeneho ſaſtojnika, kiž ſe bliżſnym pjeczatom to wobkruczuje, pola letnych kwitowanjow je wobkruczenje němſkeho wukrajneho ſaſtupjerſtwa nuzne.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Jutře wutoru hiſče žane ſpěwanje a žane zeńdźenje njeje. Pſch. tydźeń wutoru (8. III.) pak je lětuſa hłowna zhromadźizna w Kat. towaŕſtwu. Njech ſo wſitke ſobuſtawy na to pſchihotuja.

Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu pońdźelu w Serb. kofejowni.

Domowina. Nawječorna župa „Michał Hórnik“ zmėje ſrjedu, 9. měrca, popoł. w 3 hodź. pola Wjeńkec w Khróſcźach ſwoju hłownu zhromadźiznu: wólby a ważne zarjadowanja. Wſitke ſerbſke towaŕſtwa ſ wjeńcoru wot Budyšina ſu z tutym wutrobnje pſcheproſene. Kóždeho pſchedystwo ma zaſtapjene być.

J. Šewčik, župan.

Drježdźany. „Hromadnik“ ſpěwa kóždy 1. a 3. ſtwórtk w měſacu pola Gusty Zmija, Christianſtr. 22 p, wjeċor ⅜9 — 10 hodź.

Drježdźany. Serb. tow. „Cornobóh“. Prosymy łužiſkich Serbow a předsydſtwa towaŕſtwow, zo bychu adresy jich znatych a pſcheċelow, tu w Drježdźanach pſchebywacych, naſemu pismawjedźerjej Aug. Lehmann, Dresden A. 1, Flemmingſtr. 11, pſchipoſłali. — Naše *měſačne zhromadźizny wotmėwaja* ſo wot *1. febr.* ſem kóždu 1. a 3. ſobotu pola knjeza Zmija na Christ. dróży 22. W měrcu zeńdźemy ſo potajkim 5. a 19. Sobuſtawy a hoſcźo ſo na tute towaŕſtwe wjeċory wutr. pſcheproſuja.

Hrodźišco. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ zmėje pſchichodnu ſrjedu, 2. měrca, wjeċor w 8 hodź. we Njechornju ſpěwanje. Dla wosebitych zdźělenjow a rozprawy poſlednjeho ſwjedźenja njech tola wſitke ſobuſtawy z wěſtoſću pſchińdu! Nowe ſpěwne mocy, žónſke a też mużſke, ſu nam hiſče jara nuzne! My proſymy cźłu Hrodźišćanſku wosadu, zo by ſo tola při naſim narodnym pŕócowanju hiſče wjele bóle wobdźěliła. Naše towaŕſtwo dyrbi wjele ſylniše być, wuſpěch budźe potom hiſče wjetši — Bohu k česći a nam Serbam k wužitku!

Předsyda. Dirigent.

Jaseńca. „Kat. Bjesada“ wuhotuje pońdźelu, 28. mal. rožka, po zwučenem wašnju ſwój ſwójbny wjeċor.

Khróſcźicy. „Serbosław“ zmėje přich. njedźelu (6. III.) ſwoju měſačnu zhromadźiznu.

Khróſcźicy. „Jednota Sokoł“ zmėje wutoru (8. III) wjeċor we 8 hodź. pola Wjeńkec zhromadźiznu.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wjeċor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Małeſcy. „Sokoł.“ Tydźeńſke zwučow. hodźiny ſo wot nětkole zasy porjadnje wotměwaju. Jenož wutorſka hodźina ſo dla póſtnicy na ſtwórtk přepoloži.

Starosta.

Małeſcy. Naš „Zwučowanſki wokrjes“. Pſchichodnu ſobotu, 5. III., je prěnja zhromadna pruha za hwizdarjow a bubnarjow. Njedźelu, 6. III., wot 4 hodź. rano kurſus načolnikow.

Bart.

Njebjelčicy. „Kat. Bjesada“ zmėje pońdźelu (28. II.) wjeċor w 7 hodź. założeńſki ſwjedźeń z dźiwadłom a rejemi.